

РУСКО-СЕРБСКИ
СЛОВНІК
РЕЧНИК
РУСИНСКО-СРПСКИ

НОВИ САД

**ГЕЛЕНА МЕДЄШИ, ОКСАНА ТИМКО-ДІТКО
МИХАЙЛО ФЕЙСА**

РУСКО-СЕРБСКИ СЛОВНІК

**Редактор
ЮЛИЯН РАМАЧ**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДСЕК ЗА РУСИНИСТИКУ**

**ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ
ВОЙВОДЯНСКИХ РУСНАЦОХ**

**НОВИ САД
2010**

**ХЕЛЕНА МЕЂЕШИ, ОКСАНА ТИМКО-ЋИТКО
МИХАЈЛО ФЕЈСА**

РУСИНСКО-СРПСКИ РЕЧНИК

**Уредник
ЈУЛИЈАН РАМАЧ**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДСЕК ЗА РУСИНИСТИКУ**

**ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ
ВОЈВОЂАНСКИХ РУСИНА**

**НОВИ САД
2010**

Консултанти

Дюра Латяк, Ирина Гарди-Ковачевич,
Серафина Макаї, Юлиан Пап

Рецензенти

Александер Д. Дуличенко
Богољуб Станкович

За издавача

Љиљана Суботич, декан
Мирослав Кевежди, директор

Компјутерски обробок

Славко Сабо

Коректор

Михайло Фейса

Издавач

Филозофски факултет Нови Сад
Одсек за русинистику
Завод за културу войводянских
Руснацох, Нови Сад

Нови Сад 2010

Консултанти

Ђура Лаћак, Ирина Харди Ковачевић,
Серафина Макаји, Јулијан Пап

Рецензенти

Александар Д. Дуличенко
Богољуб Станковић

За издавача

Љиљана Суботић, декан
Мирослав Кевежди, директор

Компјутерска обрада

Славко Сабо

Коректор

Михајло Фејса

Издавачи

Филозофски факултет Нови Сад
Одсек за русинистику
Завод за културу војвођанских
Русина, Нови Сад

Нови Сад 2010

Предходне слово

Перши словнік руского языка написан 1972. року Микола М. Кочиш: *Приручни терминологийни словнік сербскогорватско-руско-українски* (Нови Сад, 1972, коло 14.000 слова). Ужидуцого, 1973. року, Друштво за руски язык и литературу дало иницијативу за виробок велького *Сербско-руского словніка* зоз коло 80.000 словами, а по його видаваню и *Руско-сербского словніка*. Друштво формовало два роботни групи руских культурно-просвітних роботнікох и студентох: одну за составяне лексикологийней картотеки руского языка и одну за виробок словніка. Як база за сербску часц словніка обрабачом послужел *Речник српскохрватског књижевног језика*, књ. 1–6 (Нови Сад – Загреб, 1967–1976). Фахови советнік обидвох групох бул др Митар Пешикан зоз Института за сербски язык у Београду. Кед 1981. року на Филозофским факултету у Новим Садзе основана Катедра за руски язык и литературу, обидва проєкти з Друштва пренєшени на Катедру. Перши том Сербско-руского словніка вишол 1995, у виданю Филозофского факултета и Друштва за руски язык и литературу, а други том 1997. у виданю Заводу за учебніки и наставни средства у Београду

Предговор

Први речник русинског језика написао је 1972. год. Никола М. Кочиш: *Приручни термилошки речник српскохрватско-русинско-украјински* (Нови Сад, 1972, око 14.000 речи). Већ идуће, 1973. године, Друштво за русинки језик и књижевност дало је иницијативу за израду великог *Српско-русинског речника* са око 80.000 речи, а након његовог издавања и *Русинско-српског речника*. Друштво је формирало две радне групе русинских культурно-просветних радника и студената: једну за састављање лексиколошке картотеке русинског језика и једну за израду речника. Као база за српски део речника обрађивачима је послужио *Речник српскохрватског књижевног језика*, књ. 1–6 (Нови Сад – Загреб, 1967–1976). Стручни саветник обе групе био је др Митар Пешикан са Института за српски језик у Београду. Када је 1981. године на Филозофском факултету у Новом Саду основана Катедра за русински језик и књижевност, оба пројекта су са Друштва пренета на Катедру. Први том Српско-русинског речника изашао је 1995. у издању Филозофског факултета и Друштва за русински језик и књижевност, а други том 1997. у издању Завода за уџбенике и наставна средства у Београду и споме-

и спомнутих двох видавателюх першого тома. Редакторе обидвох томах були Михайло Фейса и Гелена Медєши, а главни редактор Юлиан Рамач.

Такой по виходзеню Сербско-руског словніка Катедра за руски язык и литературу почала нови проєкт: виробок єднотомного *Руско-сербского словніка*. Студенти Катедри виробели нову карту-теку за тот словнік (як база им послужела руска часц Сербско-руског словніка), а авторы ю дополнили з народну лексику и лексику творох найпознатших руских писательох и публицистики.

Руско-сербски словнік, зоз коло 38.000 словами, наменени и рускому и сербскому читачови: рускому як литература за пестованє свойого мацеринского языка, а сербскому за упознаванє руского языка и прекладанє з руского на сербски язык.

Щире припознанє и подзековносц за потримовку и помоц при видаваню Словніка Катедра за руски язык и литературу и авторы Словніка виражую Покраїнскому секретаријату за предписаня, управу и национални меншини и Покраїнскому секретаријату за культуру.

Редактор

нута два издавача првог тома. Уредници оба тома били су Михайло Фејса и Хелена Међєши, а главни уредник Јулијан Рамач.

Одмах након излажења Српско-русинског речника Катедра за русински језик и књижевност почела је нови пројекат: израду једнотомног *Русинско-српског речника*. Студенти Катедре су саставили нову картотеку за овај речник (као база им је послужио русински део Српско-русинског речника), а аутори су је допунили са народном лексиком и лексиком дела најпознатијих русинских писаца и публицистики.

Русинско-српски речник, са око 38.000 речи, намењен је и русинском и српском читаоцу: русинском као штиво за неговање свог матерњег језика, а српском за упознавање русинског језика и превођење са русинског на српски језик.

Искрено признање и захвалност за подршку и помоћ при издавању Речника Катедра за русински језик и књижевност и аутори Речника изражавају Покраїнском секретаријату за прописе, управу и националне мањине и Покраїнском секретаријату за культуру.

Уредник

СТРУКТУРА СЛОВНІКА

Руска и сербска лексика

1. У словніку обробени коло 38.000 руски слова. Обробена у нїм лексика руского народног и литературног языка. З народног языка до словніка унєшена, попри сучасней лексики, и застарена лексика хтору младши генерациї прєстали хасновац, алє ю старши ище хасную або добре знаю (*бизовни, фаркаш, ровка, орсаг* и др.); з народног языка унєшени и назви жительох местох у хторих жию Руснаци (*Дюрдьовчань, Новосадян/-янь*), ридше и жительох часцох хотарох и улїцох у руских местох (*Билянци, Велькошорци*). З литературног языка, окрем сучасней лексики, до словніка унєшени и даєдни застарени слова хасновани у виданьох до 1945. р.; нє унєшени, з векшей часци, узкофахово термини (технічни, ботанічни и др.), бо вони уж обробени у школских фахових словнікох. Скрацєня и географски назви дати у окремних списках на концу словніка.

2. У сербскей часци, попри лексики сербского литературног языка, похасноване и значне число словох з войводянскей сербскей лексики, углавним як еквиваленти одредніцох хтори ше одноша на живот Руснацох у прєшлосци (польодїлство, хижа и предмети у обисцу и др.: *ганак „конк”, јанкел „уяш”, глокна „шкабачка”*).

СТРУКТУРА РЕЧНИКА

Русинска и српска лексика

1. У речнику је обрађено око 38.000 речи. Обрађена је у њему лексика русинског народног и књижевног језика. Из народног језика у речник је унета, поред савремене лексики, и застарела лексика коју су млађе генерације прєстале употребљавати, али је старији још употребљавају или је добро знају (*бизовни, фаркаш, ровка, орсаг* и др.); из народног језика унети су и називи становника места у којима живе Русини (*Дюрдьовчань, Новосадян/-янь*), ређе и становника делова атара и улица у русинским местима (*Билянци, Велькошорци*). Из књижевног језика, поред савремене лексики, у речник су унете и неке застареле речи употребљаване у издањима до 1945. год.; нису унети, већим делом, уско-стручни термини (технички, ботанички и др.), јер су они већ обрађени у школским стручним речницима. Скраћенице и географски називи дати су у посебним спискама на крају речника

2. У српском делу, поред лексики српског књижевног језика, употребљен је и знатан број речи из војвођанске српске лексики, углавном као еквиваленти одредница које се односе на живот Русина у прошлости (ратарство, кућа и предмети у кући и др.: *ганак, јанкел, глокна*).

II

Обробок руских одредніц

1. Руски одредніці пишу ше з *болдом*, їх граматични форми (ген. єднини, форма презента, закончення прикметнікох и др.) – зоз *стандардом*, граматични и други надпомнуца гу одредніцом – з *италиком*, приклади и фразеологийни вирази – з *болдом*.

Сербски еквиваленти и їх граматични форми пишу ше зоз *стандардом*, а граматични надпомнуца и други толкованя гу сербским еквивалентом – з *италиком*.

Числа **1, 2, 3...., I, II, III**, букви **а), б), в)....**, з хторима ше означую розлични значеня, пишу ше з *болдом*.

2. Граматични и други надпомнуца гу одредніцом даваю ше по руски: *присл., прим., заст., бот.* итд.

ба¹ слов. **1.** *помощноє нескладанє, процивенє бешедующего на предходни слова собешедніка* (е) вала; бо(г)ме; та; ма ...

бавиц ше -им ше *незак. 1.* (без дополненя або з инстр.) играти се; ...

2. з *прим.* на з акуз.: ~ **на дацо** играти се чега ...

3. У прикладах и виразах место основней форми рускей одредніци (номинатив, инфинитив итд.) хтора ма три або вещей букви хаснує ше тилда (~); у сербскей часци тилда ше не пише:

або *злуч. роздільни* или; ~ **будз цихо** ~ **идз вонка**
или *ћути* или *иди напоље*

Тилда ше, пре векшу ясносц, не пише у даєдних прикладах:

розгоруцени -а -е *загрејан, врућ; скочиц розгоруцени до води*
скочити *загрејан у воду...*

Наведзена синтагма ту вимага форму хлопского роду, а тилда би подроумйовала и форму женского або штреднього роду.

4. **а)** Руски лексични дублети виведзени од истей основи, кед су равноправни по значеню и хаснованю, а по азбуки

Обрада русинских одредница

1. Русинске одреднице пишу се *болдом*, њихови граматички облици (ген. једнине, облици презента, наставци придева и др.) – *стандардом*, граматичке и друге напомене уз одреднице – *италиком*, примери и фразеолошки изрази – *болдом*.

Српски еквиваленти и њихови граматички облици пишу се *стандардом*, а граматичке напомене и друга објашњења уз српске еквиваленте – *италиком*.

Бројеви **1, 2, 3...., I, II, III**, слова **а), б), в)....**, којима се означавају различита значења, пишу се *болдом*.

2. Граматичке и друге напомене уз одреднице дају се на русинском: *присл., прим., заст., бот.* итд.

3. У примерима и изразима уместо основног облика русинске одреднице (номинатив, инфинитив итд.) која има три или више слова употребљава се тилда (~); у српском делу тилда се не пише:

Тилда се, због веће јасноће, не пише у неким примерима:

Наведена синтагма овде захтева облик мушког рода, а тилда би подразумевала и облик женског или средњег рода.

4. **а)** Русински лексички облици изведени од исте основе, ако су равноправни по значењу и употреби, а по азбуци следе

шлїдза єден за другим, наводза ше под одну одредніцу:

један за другим, наводе се под једном одредницом:

нєшкайши -а -є и нєшкашнї -я -є данашњи

б) Под исту одредніцу ше обрабляю и меновніки з двојку форму типа *поет/поета, тракторист/тракториста* (за нїх ше наводза и закончєня генитива єднини):

б) Под истом одредницом обрађују се и именице са двојаким облицима типа *поет/поета, тракторист/тракториста* (за нїх се наводе и наставци генитива једнине):

поет -та и поета -ти х. песник

5. Кед два слова стилистично нє ровноправни, меней хаснована одредніца упут'ює ше на єй дублет:

5. Ако су две речи стилски неравноправне, мање употребљавана одредница упућује се на њен дублет:

навожиц² -им нєзак. оп. навожовац

6. Гомоними ше означую зоз числами ^{1, 2, 3} итд.:

6. Хомоними се означавају бројевима ^{1, 2, 3} итд.:

рата¹ *вкр. коц. помоћ!*, *упомоћ!*; ...

рата² *ж. рата*; ...

7. а) Кед єдно слово ма функції двох або вецей файтох словох (функцію при словніка и злучніка, присловніка и словка и под.), обрабляю ше як гомоними:

7. а) Ако једна реч има функције две или више врста речи (функцію прилога и везника, прилога и речце и сл.), обрађују се као хомоними:

алє¹ *злуч. процивни али; међутим; само; већ, него;*

алє² *слов. 1. помощное значенє дїєсловох и вїречєньох ала, ал', што, не да; ...*

б) Кед гомонимни значєня одн. функції меней виразни, обрабляю ше под одну одредніцу, а кажде значєнє ше наводзи под числами **I, II** або **1, 2**:

б) Ако су хомонимска значєња одн. функції мање изражена, обрађују се под једном одредницом, а свако значєнє се наводи под бројевима **I, II** или **1, 2**:

аж I *присл. 1. а) чак ... ; б) чак, штавише, дапаче ... ; II злуч. способови да; ...*

8. а) За одредніцу ше наводзи обласц на хтору ше слово одноши або його стилистична характеристика:

8. а) За одредницу се наводи област на коју се реч одноши или њена стилска характеристика:

арвачка *ж. бот. даниноћ ...*

базилика *ж. архит., цркв. базилика*

брєхня *ж. гандр. лаж*

Кед ше руске слово одноши на вецей обласци, хаснує ше скраценє *биол. и др., цркв. и др.* итд.:

Ако се русинска реч одноши на више области, употребљава се скраћеница *биол. и др., цркв. и др.* итд.:

бернардинєц -нца *х. цркв. и др. бернардинац*

б) Кед ше вецей терминологийни вирази з истей обласци наводза еден за другим, перше ше наводзи обласц, а век ше шорую вирази:

брадло *с. ... ♦ поль.:* **вершиц** ~ (*при звозжованю*) садевати повлату; ...
класц ~ садевати (денути) камару
препражиц -им *зак. ... 2. кух.:* ~ **масло** истопити масло (маслац); ~
цукер ...

9. Дасдни застарени або бешедни слова, коцуризми и под. и слова хтори ше ридко хасную найчастейше ше зоз скраценьом *оп.* упут'юю на їх дублет хтори ше звичайно хаснуе:

бачик *х. заст. оп.* **бачи**
през ... **П** з *ген. беш. оп.* **без**
бежиц -им ... *коц. оп.* **бежац**

10. При даедних сербских пожичкох хтори ше у руским языку хасную паралелно з рускими еквивалентами даване надпомнуце: (< *серб.*), а у заградзеню на концу указоване на руски еквивалент:

баш беш. (< *серб.*) **1. присл.** баш, управо (*оп. праве*); ...

11. При даедних меней познатих виведзених словох у заградзеню ше указуе на основне слово з хторого су виведзени:

балочка *ж. дем. (од балога)* лева рука (*у дѣтета*)

12. У заградзеню опрез еквивалента досц часто ше толкую и даедни застарени слова (окреме тоти цо означую поняца з прешлосци Руснацох), ридше и странски слова (даедни интернационализми):

кормань-деска *ж. поль. заст. (табла плуга)* даска

13. Кед ше руска одредница хаснуе лем у одредзеним виразу, за ню ше кладу два точки, а век ше наводзи цали вираз:

грабки *мн.:* ♦ **брац/вжац** **дакого на** ~ узимати/узети кога на тапет ...

б) Ако се више терминологских израза из исте области наводе један за другим, прво се наводи област, а онда се ређају изрази:

9. Неке застареле или разговорне речи, коцуризми и сл. и речи које се ретко употребљавају најчешће се скраћеницом *оп.* упућују на њихов дублет који се обично употребљава:

10. Код неких српских позајмљеница које се у русинском језику употребљавају паралелно са русинским еквивалентима давана је напомена: (< *серб.*), а у загради на крају указивано је на русински еквивалент:

11. Код неких мање познатих изведених речи у загради се указује на основну реч од које су изведене:

12. У загради испред еквивалента доста често се објашњавају и неке застареле речи (посебно оне што означавају појмове из прошлости Русина), ређе и стране речи (неки интернационализми):

13. Када се русинска одредница употребљава само у одређеном изразу, иза ње се стављају две тачке, а онда се наводи цео израз:

14. Зложени ботанічни, зоологійни и др. назви наводза ше под єдну з компонентох такого словозлученя (под прикметніком або меновніком):

мацеров -а -о мајчин; ♦ ~ **душичка** бот. мајчина душица ...

15. а) За одредніци и їх значеня часто ше наводза приклади:

баловац ше -луєм ше *фам.* правити бал; бити на балу; **ми ше вчера баловали** ми смо јуче били на балу

б) Приклади ше дакеди даваю и за терминологійни и др. вирази и фразеологизми (после двох точкох):

дац дам *зак.* ... ♦ ... ; **не** ~ **на то** не допуштати (не дозвољавати, не веровати, не признавати) тачност нечијих тврдњи; бранити се, не слагати се; не слагати се с нечијом тврдњом: **мац не да на то же ше ей син слабо учи** мајка не признаје (не верује) да њен син слабо учи; ...

14. Сложени ботанички, зоолошки и др. називи наводе се под једном од компоненти такве синтагме (под придевом или именицом):

15. а) За одреднице и њихова значења често се наводе примери:

б) Примери се некад дају и за терминологішке и др. изразе и фразеологизме (после две тачке):

Меновніки

1. а) За руски меновніки наводзи ше род: **сноп х., черешня ж., щене с.**

За сербски еквивалентни меновніки наводзи ше род лєм по потреби:

пец х. пећ *ж.*

глад х. глад *ж.* и *х.*

б) Меновніки двоякого (хлопского и женского) роду означую ше зок скрацењом *ж.* и *х.*:

широта ж. и *х.* сироче

2. Меновніки плуралия тантум означую ше зок скрацењом *мн.*:

ножнічки мн. маказе

3. а) Меновніки хтори ше хасную преважно у множини наводза ше у форми множини з ознаку роду, скрацењом *мн.* и з форму єднини у заградзеню:

галушки ж. мн. (єд. галушка) кул. **1.** резанци ...

Именице

1. а) За русинске именице наводи се род: **сноп х., черешня ж., щене с.**

За српске еквивалентне именице наводи се род само по потреби:

б) Именице двојаког (мушког и женског) рода означавају се скраћеницом *ж.* и *х.*:

2. Именице плуралија тантум означавају се скраћеницом *мн.*:

3. а) Именице које се употребљавају претежно у множини наводе се у облику множине са знаком рода, скраћеницом *мн.* и обликом једнине у загради:

б) Кед ше даєдна одредніца хаснує з окремиим значєньом у форми множини, наводзи ше цала форма множини, зоз скрацєньом *мн.*

деска *жс.* 1. даска; 2. **дески** *мн.* патос, даске ...

4. а) При руских меновнікох, кед ше у даєдних припадкох случую гласово премєнки, наводза ше и тоти форми з премєнками. Форми генитива єднини ше наводза без заградзєня, а други форми у заградзєню. Форма генитива и др. наводзи ше од остатнього неперемєненого гласа основи (кед тот глас не перши або други глас на початку основи):

тидзєнь тижня *х.* недєля, седмица

аколь аклю (*мн.* аклї) *х.* тор

штрєдок -дку *х.* ...

б) Двојки форми єдного припадку наводза ше зоз зукоу смужку медзи нїма:

початок -тку/-тка *х.* почєтєк

валєл -лу/-ла (*лок.* -лє/-лу) *х.* сєло

б) Ако се нека одредница употреблява са посебним значєньом у облику множини, наводи се цєо облик множини, са скраћєницєм *мн.*:

4. а) Код русинских именица, ако се у неким падежима дешавају гласовне промєне, наводе се и ови облици са промєнама. Облици генитива јєднини се наводе без заграде, а остали облици у загради. Облик генитива и др. наводи се од последњєг непромєненого гласа оснєве (ако овај глас није први или други глас на почєтку оснєве):

б) Двојєки облици јєдного падежа наводе се са косом цртом међу нїма:

Прикетніки

1. а) При прикетнікох ше наводза закончєня за род у єднини:

братски -а -є братски, **вєрхні** -я -є горњи,
братов -а -о братов

б) При прикетнікох на **-ов**, кед су не чисти присвојни, кладзе ше до заградзєня закончєнє (**и**), бо ше рєвноправно хасную форми на **-ов** и на **-ови**; за штрєдні род тих прикетнікох тиж ше наводза двојєки форми (**-о/-є**): **лєсов(и)** -а -о/-є, тє. штрєдні род ма форми *лєсово* и *лєсовє*. У таких случайох подрозумєє ше и двојєка форма множини: *лєсово* и *лєсови*.

2. При прикетнікох хтори ше хасную лєм у одрєдзєним роду наводзи ше скрацєнє *прикм.* и ознака роду:

цєльна *прикм. жс.* стєона

Придєви

1. а) Код придєва се наводе наставци за род у јєднини:

б) Код придєва на **-ов**, ако нису искључиво присвојни, ставља се у заграду наставак (**и**), јєр се рєвноправно употреблявају облици на **-ов** и на **-ови**; за срєдні род ових придєва такође се наводе двојєки облици (**-о/-є**): **лєсов(и)** -а -о/-є, тј. срєдні род има облике *лєсово* и *лєсовє*. У таким случайєвима подрозумєва се и двојєки облик множини: *лєсово* и *лєсови*.

2. Код придєва који се употреблявају само у одрєђєном роду наводи се скраћєница *прикм.* и ознака рода:

3. Непременливи прикметніки означаю ше зоз скраценьом *прикм. неперм.*:

божо *прикм. неперм.* божји

4. а) Субстантивовани прикметніки наводза ше под прикметніком з хторого су виведзени. За нїх ше наводзи форма номинатива и генитива єднини и ознака роду:

класни -а -е 1. разредни; ... 2. а) **класна** -ней *жс.* разредни старешина (*жена*); б) **класни** -ного *х.* разредни старешина (*мушкарац*)

б) Субстантивовани прикметніки самостойнейши по значеню наводза ше як окремни одредніци:

панске -кого *с. ист.* ... тлака

белаве -вого *с.* масница, мазница, модрица

5. Компаративи прикметнікох и при-словнікох виведзени од суплетивних основох уноша ше як окремни одредніци:

горши -а -е *комп.* гори

6. Діеприкметніки ше обрабяю як окремни одредніци кед маю прикметніцке або виключно меновніцке значене:

застарани -а -е забринут

насдзени -а -е који се најео, сит

залапени -ного *х.* заробљеник

3. Непроменливи придеви означавају се скраћеницом *прикм. неперм.*:

4. а) Поименичени придеви наводе се под придевом од којег су изведени. За њих се наводи облик номинатива и генитива једнине и ознака рода:

б) Поименичени придеви самосталнији по значењу наводе се као посебне одредниці:

5. Компаративи придева и прилога изведени од суплетивних основа уносе се као посебне одредниці:

6. Глаголски придеви се наводе као посебне одредниці ако имају придевско или искључиво именичко значење:

Заменовніки

1. За заменовніки (*зам.*) ше наводза закончення за женски и штредні род:

хтори -а -е

мой -я -йо

2. Двояки форми законченьох наводза ше зоз зукосу смужку медзи нїма:

шицок -цка -цко/-цке

Заменице

1. За заменице (*зам.*) се наводе наставци за женски и средњи род:

2. Двояки облици наставака наводе се са косом цртом међу њима:

Числовніки

1. З числовнікох наведзени: основни числовніки 1–19 (*єден, два, три...*), 20–90 (*дваецц, триецц...*), 100–900 (*сто, двасти, тристи...*); збирни 2–19 (*двоме, двойо, дзеветнацме, дзеветнаеццера*), 20–40 (*дваеццме, дваеццера*), 50–90 (*пейдзешатме, пейдзешаеццера*); збирни за множину 2–10 (*двої, дзешеццери*).

2. За порядково числовніки ше наводза форми за женски и штредні род:

перши -а -е

Бројеви

1. Од бројева су наведени: основни бројеви 1–19 (*єден, два, три...*), 20–90 (*дваецц, триецц...*), 100–900 (*сто, двасти, тристи...*); збирни 2–19 (*двоме, двойо, дзеветнацме, дзеветнаеццера*), 20–40 (*дваеццме, дваеццера*), 50–90 (*пейдзешатме, пейдзешаеццера*); збирни за множину 2–10 (*двої, дзешеццери*).

2. За редне бројеви се наводе облици за женски и средњи род:

Дієслова

1. За руски дієслова наводзи ше форма першей особи презента (од остатнього неперемєненого гласа основи кед тот глас не перши або други глас на початку основи); по потреби ше наводзи у заградзєню и форма перфекта, императива итд.:

бешедовац -дуєм *нєзак...*

трец -ем (*перф. тар*) *нєзак...*

2. а) Кед презент ма два розлични закінчєня, наводза ше обидва (зоз злучніком *и* медзи нїма):

червенїц -нєєм *и* -їм (*поставац червени*) црвенети

б) Кед ше дієслово нє хаснує у першей особи, наводзи ше форма 3. ос. єднини:

стрикац -а *нєзак. безос.* сєвати; **стрика ми до уха** сєва ми уво
целїц ше -ї ше *нєзак.* телити се

3. а) Вид дієсловох ше вше означає:

бовчац -чим *нєзак.* буктети, буктати, пламтети

збовчац -чим *зак.* букнути, планути

б) Кед обробєне руске незаконченє або законченє дієслово, його пара по виду, або єдно зоз значєньох пари по виду,

Глаголи

1. За русинске глаголе наводи се облик првог лица презента (од последнього непромєненого гласа основе ако оваї глас нїє први или други глас на початку основе); по потреби се наводи у загради и облик перфекта, императива итд.:

2. а) Ако презент има два розличити наставка, наводе се оба (са вєзником *и* међу нїма):

б) Ако се глагол не употребљава у првом лицу, наводи се облик 3. л. єднини:

3. а) Вид глагола се увєк означава:

б) Ако је обрађєн русински несвршєни или свршєни глагол, његов пар по виду, или єдно од значєња пара по виду, у

у даєдних случайох не обрабяни (кед ше одредзене значене у руским языку ридко хаснує, або ше сербски еквивалент ридко хаснує); у таких случайох една пара упут'ює ше на другу:

збегнуц -нем *зак.* **1.** (*бежаци зисц*) стрчати; **2.** (*о млеку и под.*) прекипети
збеговац -гуєм *незак.* трчати доле, стрчавати
вибахтац ше -ам ше *зак., осн. и прен.* искобељати се, ископрцати се; извући се; измигољити се
вибахтовац ше -туєм ше *незак.* гу **вибахтац ше**

При дієслову **збеговац** не обробене и значене **2**, бо ше форма незаконченого виду у руским языку ридко хаснує з тим значењом.

Дієслово незаконченого виду **вибахтовац ше** не обробене, бо ше сербски еквиваленти *искобељавати се, ископрцавати се, измигољавати се* ридко хасную

в) Двовидово дієслова означую ше зоз скрацењом *зак. и незак.*:

телефоновац -нуєм *зак. и незак.* телефонирати

4. а) Преходни и непреходни значења дієсловох ше видзелюю з числами **I, II** итд.:

виганияц -ям *недок. I прех.* **1.** (*гоніц вонка*) истеривати, изгонити, терати; **2.** ...; **II непрех.** **1.** (*починац роснуц з кореня або стебла – о младнікох*) терати, истеривати; избијати; ластати; ...

б) Исти поступок и при дієсловох хто-ри можу буц и законченого и незаконченого виду або хтори маю и особово и безособово форми:

гүториц -им **I незак.** говорити; **II зак.** рећи, казати

в) Кед преходни и непреходни, закончени и незакончени дієслова прави го-моними (розличного походзєня и под.), обрабяю ше як окремини одредніци озна-чени зоз ¹, ² итд.:

сходзиц¹ -им *незак. непрех* (*випуковац – о рошліни*) ницати
сходзиц² -им *зак. прех.* (*обисц, вишадзи походзиц*) обићи

неким случајєвима нису обрађивани (ако се одређено значење у русинском језику ретко употребљава или се српски еквивалент ретко употребљава); у таквим случајєвима један пар се упућује на други:

Код глагола **збеговац** није обрађено и значење **2**, јер се облик несвршеног вида у русинском ретко употребљава са овим значењем.

Глагол несвршеног вида **вибахтовац ше** није обрађен, јер се српски еквиваленти *искобељавати се, ископрцавати се, измигољавати се* ретко употребљавају.

в) Двовидски глаголи означавају се скраћењом *зак. и незак.*

4. а) Прелазна и непрелазна значења глагола се одвајају бројєвима **I, II** итд.:

б) Исти поступак је и код глагола који могу бити и свршеног и несвршеног вида или који имају и личне и безличне облике:

в) Ако су прелазни и непрелазни, свршени и несвршени глаголи прави хомоними (различитог порекла и сл.), обрађују се као посебне одреднице означене са ¹, ² итд.:

Дієслово незаконченого виду **сходзиц**¹ походить од старшей форми *вс-ходзиц*, т.е. виведжене є з праславянским префиксом *въз-*; дієслово законченого виду **сходзиц**² виведжене з префиксом *с-*.

г) Дієслова **биліц (ше), червеніц (ше), чарніц (ше)** и под. обробени тиж як гомоними понеже маю розлични першобутни (праславянски) форми:

биліц¹ -ім *незак. прех. 1.* кречити; **2.** (*робиц билим*) белити; ...

биліц² -лєєм и -ім *незак. непрех. (поставац били)* белети

биліц ше¹ -ім *ше незак. прех. (фарбиц ше з билідлом)* белити се

биліц ше² -лєєм *ше и -ім ше незак. непрех. (видавац билосц)* белети се; ...

5. а) Неповратни и повратни дієслова обрабляю *ше* тиж як окреми одредніци:

бухац -ам *незак. I прех. експр. 1.* (*моцно биц по дачим*) млатити; трескати; лупати; бубњати; **2.** ...; **II непрех. 1.** (*моцно вибивац оддакаль – о пари, диму*) куљати, сукљати, сукати; избијати; **2.** ...

бухац ше -ам *ше незак. взаєм. повр.* млатити се

б) Кед неповратне дієслово и його повратна пара и у руским и у сербским языку маю исти значеня, повратне словко *ше* одн. *се* звичайно *ше* кладзе до округлого заградзєня:

зогинач (ше) -ам (*ше*) *незак. 1.* сагињати (*се*); **2.** савијати (*се*), сагибати (*се*)

т.е. подрозумює *ше* же у одредніци **зогинач (ше)** маме два дієслова:

зогинач -ам *незак. 1.* сагињати; **2.** савијати, сагибати

зогинач ше -ам *ше незак. 1.* сагињати *се*; **2.** савијати *се*, сагибати *се*

в) Кед неповратна форма єдного дієслова ма исте значєнє як и єй повратна пара, вони *ше* наводза под єдну одредніцу:

блукац -ам и **блукац ше** -ам *ше незак. лутати, скитати (се); тумарати; луњати; потуцати се*

г) Кед обробене руске неповратне дієслово, його повратна пара у даєдних случайох *ше* не обраба (кед *ше* сербски еквиваленти ридко хасную и под.); повратне дієслово *ше* упут'ює на його неповратну пару:

бухциц -им *незак. експр. 1.* (*моцно биц по дачим*) млатити; трескати; јако лупати; **2.** (*моцно биц дакого*) млатити, лемати, деветати, макљати, месити

бухциц ше -им *ше повр. гу бухциц*

Глагол несвршеног вида **сходзиц**¹ води порекло од старијег облика *вс-ходзиц*, тј. изведен је са прасловенским префиксом *въз-*; глагол свршеног вида **сходзиц**² изведен је са префиксом *с-*.

г) Глаголи **биліц (ше), червеніц (ше), чарніц (ше)** и сл. обрађени су такође као хомоними пошто имају различите првобитне (прасловенске) облике:

5. а) Неповратни и повратни глаголи обрађују се такође као посебне одреднице:

б) Ако неповратан глагол и његов повратан пар и у русинском и у српском језику имају иста значєња, повратна речца *ше* одн. *се* обично се ставља у округлу заграду:

тј. подразумева се да у одредници **зогинач (ше)** имамо два глагола:

в) Ако неповратан облик једног глагола има исто значєнє као и његов повратан пар, они се наводе под једном одредницом:

г) Ако је обрађен русински неповратан глагол, његов повратан пар се у неким случајевима не обрађује (ако се српски еквивалент ретко употребљава и сл.); повратан глагол се упућује на његов неповратан пар:

6. а) Надпомнуца о рекції дієслових даваю ше (у заградзеню) кед ше руске дієслово и його сербски еквивалент розликую по рекції або кед треба окреме указац на рекцію руского дієслова. Кед важа за шицки значеня дієслова, надпомнуца о рекції ше даваю такой за форму презента:

цешиц ше -им ше (у *даким/дачим* и з *даким/дачим*)
незак. поносити се киме/чиме

б) У других случайох ше надпомнуца о рекції даваю опрез сербского еквивалента:

мерковац -куєм *незак.* **1.** пазити; **2.** (на *дакого/дацо*) чувати, пазити (*кога/што, на кога/што*); **3.** (за *даким* – *таємно провадзиц*) пратити, пазити (*кога/што*)

в) Рекційски надпомнуца у прикладах и фразеологийних виразох пишу ше зоз стандардом як и главне слово и не кладу ше до заградзеня:

бешедовац дакому од шерца говорити коме од срца

6. а) Напомене о рекції глагола дају се (у загради) ако се русински глагол и његов српски еквивалент разликују по рекції или ако треба посебно указати на рекцію русинског глагола. Ако важе за сва значења глагола, напомене о рекції се дају иза облика презента:

б) У осталим случајевима се напомене о рекції дају испред српског еквивалента:

в) Рекційске напомене у примерима и фразеолошким изразима пишу се стандардом као и главна реч и не стављају се у заграду:

Непременљиви слова

1. Непременљиви слова ше означую зоз скрацениями: *присл., прим., слов., злуч., викр.*; за викричниками (*шиц, гиш*) не кладзе ше викричник (!).

2. Присловніки виведзени з применовних *по, на* и присловних або меновних, кед ше главне слово не хаснуе як присловник одн. меновник, наводза ше як окремени одредници, гоч ше пишу окреме:

по пански *присл.* господски
на било *присл.* бело (*обојити*)
на лежаци *присл.* лежећи, лежећке

Фразеологія

1. Вирази (терминологийни, устаємнени и фразеологийни) наводза ше на концу, по азбучним шоре: терминологийни

Непроменљиве речи

1. Непроменљиве речи се означавају скраћеницама: *присл., прим., слов., злуч., викр.*; иза усклика (*шиц, гиш*) не ставља се знак усклика (!).

2. Прилози изведени од предлога *по, на* и прилога или именица, ако се главна реч не употребљава као прилог одн. именица, наводе се као посебне одреднице, мада се пишу посебно:

Фразеологија

1. Изрази (терминолошки, устаљени и фразеолошки) наводе се на крају, по азбучном реду: терминолошки и устаље-

и устаємнєни вирази за знаком ◇, а фразеологийни вирази за знаком ♦. У рамикох єдного фразеологийного виразу, з винїтком смуги (–), не хасную ше нїяки інтерпункційни знаки.

2. Варианти виразох, кед по азбуки шлїдза єдна за другу, так ше и наводза:

од [вик-]вика, од вики виков одискона, од искона света.

3. Розлични значєня виразох, як и значєня одреднїцох, наводза ше под **1, 2.** итд.:

то глава не за два ноги [але за штири] 1. (*то мудри человек*) то је паметна глава; **2.** *ирон.* (*дакус є глути*) има главу за четири ноге

ни изрази после знака ◇, а фразеолошки изрази после знака ♦. У границама једног фразеолошког израза, са изузетком црте (–), не употребљавају се никакви знаци интерпункције.

2. Варијанте израза, ако по азбуки следе једна иза друге, тако се и наводе:

3. Различита значєња израза, као и значєња одредница, наводе се под **1, 2.** итд.:

Еквиваленти

1. Розлични значєня еквивалентох ше наводза под **1, 2, 3.** итд., синонимски ше оддзелюю зоз точку запяту, а подполни синоними зоз запяту:

зрезац -ежем *док.* (*моцно вдерци*) распалити, одаламити
придац -ам *док.* **1.** предати; **2.** (*приявци виновника власцом*)
пријавити; потказати

Синонимски значєня дакеди ше наводза и под **а) и б)** (найчестейше у гранїцох значєня **1, 2, 3.** итд.)

аж I присл. **1. а)** чак; ...; **б)** чак, штавише, дапаче; ...; **в)** тек; ...

2. а) Кед руска одредница ма вецей значєня, а за шицки значєня ше хаснує исти сербски еквивалент, опрез сербског еквивалента хаснує ше скраценє з *розл. знач.* (= з розличними значєнями):

високи -а -е **1.** з *розл. знач.* висок; **човек високого росту** човек високог раста; **високи цени** високе цене; **високе напруженє** *ел.* висок напон; **2.** (*о ципелох*) дубок; **високи ципели** дубоке ципеле

б) Кед за основне и пренєшене значєне рускей одреднице сербски еквивалент исти, даваю ше скраценя *осн. и прен., зоол. и прен.* и др.:

жабурина *ж. осн. и прен.* жабокречина

Еквиваленти

1. Различита значєња еквивалената наводе се под **1, 2, 3.** итд., синонимска се одвајају тачком и зарезом, а потпуни синоними зарезом:

Синонимска значєња некад се наводе и под **а) и б)** (найчешће у границама значєња **1, 2, 3.** итд.)

2. а) Ако русинска одредница има више значєња, а за сва значєња се употребљава исти српски еквивалент, испред еквивалента се употребљава скраћеница з *розл. знач.* (= са различитим значєњима):

б) Ако је за основно и пренєсено значєње русинске одреднице српски еквивалент исти, дају се скраћенице *осн. и прен., зоол. и прен.* и др.:

3. а) Же би значене одредніци и еквивалента було јаснейше, често ше у заградзеню опрез еквивалента дава кратке толковане по руски або ше наводзи руски синоним:

гравчац -чим *незак.* **І 1.** (*о дробизгу, птицох*) грајати ... **ІІ безос.** (*у жалудку*) крчати, кукљати

бухнуц -нем *зак.* **І прех. експр. 1.** (*моцно вдерци*) млатнути, треснути ...; (*з палицу и под.*) одрапити; ошајдарити; **2.** ... **б)** (*гоч цо повеси*) бубнути, лупити; ...

б) Кед ше за два значеня одредніци хасує исти сербски еквивалент, вони ше наводза под **1.** и под **2.** у заградзеню опрез еквивалента:

важиц -им ... **2.** (*1. буц на моци, вредзиц; 2. буц тримани*) важити; **тот закон вещей не важи** овај закон више не важи; **вон важи за доброго роботніка** он важи за доброго радника

4. а) За дієсловни меновніки наводза ше лем фреквентни значеня, а за други значеня ше наводзи (после скрацения *дієсл. мен.*) од хторого дієслова меновнік виведзени:

ходзене с. 1. *дієсл. мен. од ходзиц; 2.* ходање

б) Исте важи и за други меновніки:

андьочка ж. дем. и гипок. 1. снајчица, снахица; **2. од андя (2–4)**

За различни значеня одредніци **андя** у словнику дати еквиваленти *шуракиња, стрина, ујна, јетрва, заова* и др., та би за одредницу **андьочка** требало вивесц и деминутиви од шицких тих меновнікох.

5. а) Кед за даєдну руску одредницу сербски јазик не ма одвигуюци еквивалент (кед ше напр. слово одноши на руски народни обичаї, културну прешлосц и под.), таке слово ше наводзи у транслитерациї як еквивалент (у наводникох), а у заградзеню ше дава його толковане по сербски.

бобальки ж. мн. (ед. бобалька) „бобальки” (*русинско национално божићно јело: округлице с маком*)

3. а) Да би значење одреднице и еквивалента било јасније, често се у загради испред еквивалента даје кратко објашњење на русинском језику или се наводи русински синоним:

б) Ако се за два значења одреднице употребљава исти српски еквивалент, они се наводе под **1.** и под **2.** у загради испред еквивалента:

4. За глаголске именице наводе се само фреквентна значења, а за остала значења се наводи (после скраћенице *дієсл. мен.*) од којег глагола је именица изведена:

б) Исто важи и за остале именице:

За различита значења одреднице **андя** у речнику су дати еквиваленти *шуракиња, стрина, ујна, јетрва, заова* и др., те би за одредницу **андьочка** требало извести и деминутиве од свих ових именица.

5. а) Ако за неку русинску одредницу српски језик нема одговарајући еквивалент (ако се нпр. реч односи на русинске народне обичаје, културну прошлост и сл.), таква реч се наводи у транслитерацији као еквивалент (у наводницима), а у загради се даје њено тумачење на српском.

б) За дасдни таки руски слова дава ше лєм толковане на сербским языку (описни преклад):

чепиц -им *незак.*: ~ **млоду** *фолкл.* преоблачити младу пред крај свадбе из венчанице у хаљину и „чепец” (*повезачу*)

6. а) Кед сербски еквивалент за читача може буц недосц ясни (кед є не еднозначни), у заградзеню за нїм дава ше додатне толковане по сербски:

бегач -ам *частот.* трчати (*свуда, у више праваца*)

бент *х. коц.* насип (*дуж канала, реке*)

б) За еквивалентами ше по потреби у заградзеню даваю и други форми сербского слова:

бакар -ару и -кру/-кра *х. бакар* (*ген. -кра*)

7. а) Кед руска одредніца або вираз не ма одвитујучи сербски еквивалент, толкує ше през приклад (опрез прикладах ше по потреби даваю надпомнуца):

височава *ж. експр.* (*дацо барз високе*): **коровче у загради така ~ ! коров** у башти је тако висок!

видно *присл. у функц. пред. 1. ... б)* (*розвидняє, дзень*): **ище лєм пейц годзин, а уж** ~ тек је пет сати, а већ је дан (а већ је свануло); **вонка ище** ~ напољу се још бели дан; ...

б) При дасдних одредніцох або їх значењох дава ше надпомнуце як ше вони прекладаю на сербски:

гу *прим. з дат. I 1. ...; 3. ... уз, за, або ше преклада з дативом без применовніка; ...; приложил ложку гу устом* принео је кашику устима; ... **IV** у *функції обекта ...; 2. з дієсловами бешедованя преклада ше з дативом без применовніка, ридше з другима конструкцијами: крашнє ше гу мнє озвал лепо ми је рекао, лепо је са мною проговорио*

8. При назвох рошлїнох и животињох (окрем общепознатих) за сербским еквивалентом у заградзеню ше кладзе латинска назва:

шулькар *х. зоол.* бауљар (*Zabrus*)

9. а) Дасдни вирази и фразеологизми, кед не маю еднозначни еквивалент, як и

б) За неке такве русинске речи даје се само објашњење на српском језику (описни превод):

6. Ако српски еквивалент за читаоца може бити недовољно јасан (ако није једнозначан), у загради иза њега даје се додатно објашњење на српском

б) Иза еквивалената се по потреби у загради дају и други облици српске речи:

7. а) Ако русинска одредница или израз нема одговарајући српски еквивалент, она се тумачи кроз пример (испред примера се по потреби дају напомене):

б) За неке одреднице или њихова значења даје се напомена како се оне преводе на српски:

8. Уз називе биљака и животиња (осим општепознатих) иза српског еквивалента у загради се даје латински назив:

9. а) Неки изрази и фразеологизми, ако немају једнозначан еквивалент, као и дру-

други одредніці у таких випадках, толкую їх през приклади:

звада ж. ... ; ♦ **до звади** (*почац ше вадзиц*): **накадзи му дацо несправо, такой до звади** чим му нешто није по вољи, одмах почиње да се свађа
видум х.: ♦ **од видуму [швета]** (*барз красни, мудри, вредни и под.*; *барз крашнє, мудро, вредно и под.*): **жена од видуму** веома лепа, паметна, вредна и сл. жена; **направел хижу од видуму [швета]** направио је измишљену кућу ...

ге одреднице у таквим случајевима, тумаче се кроз примере:

б) Дасјдни фразеологизми, кед не иснуе еквивалент, даваю ше описно:

вашар х. ... **бул (була) би на каждим вашаре** лош коњ, крава и др. којег више нико не би хтео да купи

б) Неки фразеологизми, ако не постоји еквивалент, дају се описно:

в) Кед сербски фразеологични вираз не подполни еквивалент рускому виразу, медзи нїма ше кладзе знак за приближну вредносц (≅):

ашов и мотика их не розрубе (*нерозлучна су пара*)
≅ они су једна душа једно тело

в) Ако српски фразеологизам није потпун еквивалент русинском изразу, између њих се ставља знак за приближну вредност (≅):

Знаки

Знаци

1. О тилди оп. II, 3.

2. Зукоса смужка (/) хаснує ше, окре́м при двојких формах меновнікох, прикметнікох и заменовнікох, и у тих випадках:

а) у виразох медзи дієсловами законченого и незаконченого виду:

положиц/класц акцент на дацо ставити/стављати акценат на нешто

б) при надпомнуцох о реакції:

дакого/дачого, кога/чега

3. До округлого заградзєня (...), окре́м надпомнуцох и толкованьох, кладу ше:

а) синоними и варианты:

бабин -а -о: ♦ **нагнівал ше (нагнівани, нахмурел ше) як ~ пес** (*барз ше нагнівал, набурел*) сав се нарогушио, навукао (спустіо) му се облак на чело

аста неперем.: ♦ **~ ци (му и под.) ище** богара ти (му и сл.) твога (његовог и сл.)

1. О тилди в. II, 3.

2. Коса црта (/) се употребљава, осим код двојких облика именица, придева и заменица, и у овим случајевима:

а) У изразима између глагола свршеног и несвршеног вида:

б) код напомена о реакцији:

3. У округлу заграду (...), поред напомена и објашњења, стављају се:

а) синоними и варијанте:

б) глас або морфема по хторей ше синоними розликую:

алпиниз(е)м -зму/-зма *х. спорт.* планинарство

в) толкованя хтори часц одредніци одн. еквивалента (та су не написани з курзивом):

аж *І присл.* ... ; **♦ аж и на то** (**недобри, спрични и под.**) *експр.* веома, јако, преко мере, дозволабога, страшно (неваљао, свадљив *и сл.*); ...

4. До угластого заградзєня [...] кладу ше випущуюци (факултативни) часци словох и виразох:

акция *ж.* **1.** (*дія*) акција; **чловек** [**од**] **акції** човек од акције;
ту *І присл.* ... ; **♦ ~ сом ци [ни]** ето ти сад; ...

5. а) Три точки без розмаку после текста хасную ше по незакончених виречєньох:

воно не же не так, але... оно није да није тако, али...

б) Три або вецей точки з розмаком од текста кладу ше на месце вихабєних часци виречєня:

докля ... дотля... док ... дотле...

Ту ше подрозумює напр. виречєнє: **докля** *ти будзєш мнє помагац*, **дотля** *и я будзем тебе*, та место вихабєней часци *ти будзєш мнє помагац* похасновани три точки з розмаком.

б) глас или морфема по којој се синоними розликују:

в) објашњења која су део одреднице одн. еквивалента (те нису написана курзивом):

4. У угласту заграду [...] стављају се испустиви (факултативни) делови речи и изрази:

5. а) Три тачке без размака после текста употребљавају се после незавршених реченица:

б) Три или више тачака са размаком од текста стављају се на месту изостављених делова реченице

Овде се подрозумєва нпр. реченица: **докле** *ти мени будєш помагао*, **дотле** *ћу и ја теби*, те су уместо изостављєног дела *ти мени будєш помагао* употребљєне три тачке с размаком.

НАЙВАЖНІЙША ЛІТЕРАТУРА – НАЙВАЖНІЈА ЛІТЕРАТУРА

I

Руски язык – Русински језик

- Микола М. Кочиш, *Лингвистични роботи*. Руске слово, Нови Сад, 1978.
- Дюра Латак, *Толкови словнік словох и їх значеньох позжичених з мађарского языка або прејг нього*. *Studia Ukrainica et Rusinica Nyiregyháziensia* 5, Наукові дослідження в галузі української та русинської філології. Szerkesztette Udvari István, 111–164. Bessenyei György Tanárképző Főiskola, Nyiregyháza, 1997.
- Гелена Медеши, Павлина Сабадош, *Минимални словнік руского языка (руско-сербскогорватски)*. Нови Сад, Завод за издавање учебнікох, 1989.
- Гавриїл Г. Надь, *Прилоги до исторії руского языка*. Руске слово, Нови Сад, 1988.
- Юлиан Рамач, *Лексика руского языка*. Филозофски факултет, Нови Сад, 1983.
- Юлиан Рамач, *Словнік лексики Гавриїла Костельника*. Слова восточнославянського и польського походження. Руске слово, Нови Сад, 1991.
- Янко Д. Рац, *Словнік биологийних терминох и виразах сербскогорватско-руски*. Творчосц, ч. 5, 65–104. Дружтво за руски язык и литературу, Нови Сад, 1979.
- Сербско-руски словнік, I–II*. Главни редактор др Юлиан Рамач, редакторе мр Михайло Фейса и мр Гелена Медеши. **I** том: Катедра за руски язык и литературу и Дружтво за руски язык и литературу, Нови Сад, 1995; **II** том: Завод за уцбенике и наставна средства etc., Београд, 1997.
- Словнік медицинскей терминології сербско-латинско-руски*. Друштво за руски язык, литературу и культуру, Нови Сад, 2006.
- Studia Ruthenica*, ч. 5 (18), 1997. Дружтво за руски язык и литературу, Нови Сад, 1997 (Дипломска робота Даниєли Колесар *Народне ліченє*) 156–194.
- Studia Ruthenica*, ч. 6 (19), 1998. Дружтво за руски язык и литературу, Нови Сад, 1998 (Дипломски роботи студентох Катедри за руски язык и литературу: Люпка Варга, *Руске народне облєчиво* (204–249. б.); Марія Горняк-Кухар, *Церковна терминология у руским язiku* (250–278. б.); Ксенія Дудаш, *Женски роботи* (138–169 б.); Олена Папуга, *Руске обисце* (109–137); Ясмина Прегун, *Назви рошлінох у руским язiku* (279–292. б.); Блаженка Хома, *Готовенє и назви єдох у Руским Керестуре* (170–203. б.).
- Оксана Тимко, *Ботанічна і зоологічна номенклатура бачванських руснаків*. Ужгородський державний університет, Ужгород, 1998.

Література у рукописох – Література у рукописима

Материял за *Словнік руского народного языка* на Одсеку за руски язык и литературу, Филозофски факултет Нови Сад.

Наташа Фа, *Колесарске ремесло*. Терминология. Дипломска робота одбранена 1994. на Катедри за руски язык и литературу.

II

Сербски и горватски јазик – Српски и хрватски језик

- Жарко Бошњаковић, *Пастирска терминологија Срема*. Филозофски факултет, Нови Сад, 1985.
- Гордана Вуковић, Жарко Бошњаковић, Љиљана Недељков, *Војвођанска коларска терминологија*. Филозофски факултет, Нови Сад, 1984.
- Гордана Вуковић, *Терминологија куће и покућства у Војводини*. Филозофски факултет, Нови Сад, 1988.
- Гордана Драгин, *Ратарска и повртарска терминологија Шајкашке*. Српски дијалекатски зборник, књ. XXXVII, 1991, 621–708. стр., Филозофски факултет, Нови Сад, 1991.
- Речник српскохрватскога књижевног језика*, књ. 1–6. Матица српска – Матица хрватска, Нови Сад – Загреб, 1967–1976.
- Речник српскохрватског књижевног и народног језика*. Књ. 1–17. САН, Институт за српскохрватски језик, Београд, 1959–2006.
- Josip Matešić, *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. Školska knjiga, Zagreb, 1982.
- Драгутин Симоновић, *Ботанички речник*. Имена биљака. Научно дело, Београд, 1959.
- Српско-русински речник, в. Србско-руски словник под I.
- Frazeološki rečnik srpskohrvatskog jezika*. Redakcija za srpskohrvatski: dr Jovan Kašić i mr Vladislava Petrović; za rusinski: mr Julijan Ramač. Filozofski fakultet – Zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad, 1987.
- Ivan Šugar, *Hrvatski biljni imenoslov*. Matica Hrvatska, Zagreb, 2008.
- Иван Шипка, Милан Клајн, *Велики речник страних речи и израза*. Прометеј, Нови Сад, 2008.

ТЕХНІЧНИ СКРАЦЕННЯ – ТЕХНИЧКЕ СКРАЋЕНИЦЕ
на руским язикy – на русинском језикy

<i>авий.</i>	авияция	<i>гандр.</i>	гандруюци (<i>погрдан</i>)
<i>агр.</i>	агрономия	<i>гипок.</i>	гипокористик
<i>админ.</i>	администрация	<i>горв.</i>	горватски (<i>хрватски</i>)
<i>акуз.</i>	акузатив	<i>ген.</i>	генитив
<i>анат.</i>	анатомия	<i>геогр.</i>	география
<i>арго</i>	арго вираз (<i>шатровачки</i>)	<i>геол.</i>	геология
<i>арх.</i>	архаїзем (<i>архаизам</i>)	<i>геом.</i>	геометрия
<i>археол.</i>	археология	<i>грам.</i>	граматика
<i>архит.</i>	архитектура	<i>дат.</i>	датив
<i>астрон.</i>	астрономия	<i>дем.</i>	деминутив
<i>атр.</i>	атрибут	<i>дзец.</i>	дзецински (<i>дечји</i>)
<i>аугм.</i>	аугментатив	<i>дієприкм.</i>	дієприкметнік (<i>глаголски придев</i>)
<i>бависк.</i>	термин з обласци бавискох (<i>термин из области игара</i>)	<i>дієсл.</i>	дієслово (<i>глагол</i>)
<i>банк.</i>	банкарство	<i>дієсл. мен.</i>	дієсловни меновнік (<i>глаголска именица</i>)
<i>безос.</i>	безособни (<i>безличан</i>)	<i>дом.</i>	домашні роботи (<i>домаћи послови</i>)
<i>беш.</i>	бешедни јазик (<i>разговорни језик</i>)	<i>др.</i>	друге (<i>друго</i>)
<i>библій.</i>	библійни (<i>библијски</i>)	<i>древ.</i>	древобробни (<i>дрвопрерађивачки</i>)
<i>бикич.</i>	слово з бешеди Бикичу (<i>говор Бикић Дола</i>)	<i>дроб.</i>	одхов дробизгу (<i>живинарство</i>)
<i>биол.</i>	биология	<i>друк.</i>	друкарство (<i>штампарство</i>)
<i>бот.</i>	ботаніка	<i>дюрдь.</i>	дюрдьовски (<i>говор Ђурђева</i>)
<i>буд.</i>	будователство (<i>грађевинарство</i>)	<i>екон.</i>	економия
<i>в.</i>	войводјански (<i>војвођански</i>)	<i>експр.</i>	експресивни
<i>в.</i>	вик (<i>век</i>)	<i>ел.</i>	електротехніка
<i>верб.</i>	вербаски (<i>говор Врбаса</i>)	<i>ент.</i>	ентомология
<i>ветер.</i>	ветерина	<i>етн.</i>	етнология, етнография
<i>взасм. повр.</i>	взасмно-повратни (<i>узајамно-повратни</i>)	<i>еуф.</i>	еуфемизем (<i>еуфемизам</i>)
<i>видр.</i>	видрижнююци (<i>подругљив</i>)	<i>ед.</i>	еднина (<i>једнина</i>)
<i>викр.</i>	викричнік (<i>усклик</i>)	<i>еднораз.</i>	одноразове дієслово (<i>тренутан глагол</i>)
<i>винар.</i>	винарски термин	<i>ж.</i>	женски род
<i>вир.</i>	вирски (<i>верски</i>)	<i>жель.</i>	железніца (<i>железница</i>)
<i>вишив.</i>	вишивацки термин (<i>терминологија везења</i>)	<i>зак.</i>	закончене дієслово (<i>свршени глагол</i>)
<i>воєн.</i>	воєни (<i>војни</i>)	<i>зам.</i>	заменовнік (<i>заменица</i>)
<i>вок.</i>	вокатив)	<i>заст.</i>	застарене слово (<i>застарела реч</i>)
<i>вулг.</i>	вулгарни (<i>вулгаран</i>)		
<i>газард.</i>	газардни (<i>хазардан</i>)		

збир.	збирна форма (збирни облик)	лит.	литература (књижевност)
звич.	звичайно (обично)	ловар.	ловарски (ловачки)
злуч.	злучнік (везник)	лог.	логіка
змоцн.	змоцнююци (слово, словко) (реч за појачавање значења)	лок.	локатив
знач.	значенє	маль.	малярство (сликарство)
знєваж.	знєважуюце слово (омаловажавајућа реч)	мат.	математика
зоол.	зоологія	маш.	машинство
з розл. знач.	з розличними значєнями (са разним значєњима)	мед.	медицина
импер.	императив	мен.	меновнік (именица)
индустр.	індустрія	месар.	месарски
инстр.	інструментал	метал.	металообробки (металопрерађивачки)
инф.	інфинитив	метеор.	метеорологія
информ.	інформатика	мех.	механіка
ирон.	іронічни	минер.	мінералогія
ислам.	ісламски	митол.	мітологія
ист.	історія	млєк.	прєробок млєка (прєрада млєка)
итд.	и так далєй (и тако далє)	мн.	множина
и под.	и подобне (и слично)	модал.	модални
ихт.	ихтіологія	муз.	музика
карт.	карташки (карташки)	напр.	наприклад (на примєр)
кат.	католицки (католички)	нєзак.	нєзаконченє дїєслово (нєс- вршєни глагол)
кнїжк.	кнїжкови (кнїжни) вираз (кнїшика реч)	нєзлюд.	нєзлюдни (нєуљудан)
кнїжковяз.	кнїжковязаци (кнїговєзачки)	нєодобр.	нєодобруюци (нєодобравајући)
ковац.	ковацки термин (ковачки термин)	нєодр.	нєодрєдзєни (нєодрєђєн)
козм.	козметика	нєпрєм.	нєпрємєнлївє слово (нєпрємєнљива реч)
колєс.	колєсарски термин (коларски термин)	нєпрєх.	нєпрєходнє дїєслово (нєпрє- лазан глагол)
комп.	компаратив	одн.	1. односно; 2. односни
конїц.	конїцки (коњички)	одр.	одрєдзєни (одрєђєн)
коноп.	прєробок конопи (прєрада кудєлє)	одрєк.	одрєкаюца форма (одричан облик)
коц.	коцурски вираз (говор Куцу- рє)	оном.	ономатопєя
кул.	кулінарство	оп.	опать (види)
кух.	кухарски (куварски)	ос.	особа (лицє)
ладь.	ладярство (бродарство)	осн.	основнє значєнє (основно значєнє)
лєс.	лєсарство (шумарство)	палєн.	продукція палєнки (проезводња ракије)
лингв.	лінгвістика	пєд.	пєдагогія

<i>пейор.</i>	пейоративни	<i>скравец.</i>	скравецки (шнайдерски) термин (<i>кројачки</i>)
<i>перф.</i>	перфект	<i>скулпт.</i>	скулпторски (<i>вајарски</i>)
<i>плур. тант.</i>	плуралия тантум	<i>слов.</i>	словко (<i>речца, партикула</i>)
<i>повр.</i>	повратни	<i>спец.</i>	специјални термин
<i>под.</i>	подобне (<i>слично</i>)	<i>спорт.</i>	спортски
<i>подшм.</i>	подшмихуюци (<i>подсмеиљив</i>)	<i>срим.</i>	сримске слово (<i>сремска реч</i>)
<i>поез.</i>	поезиза	<i>статк.</i>	статкарство (<i>сточарство</i>)
<i>поет.</i>	поетични (<i>песнички</i>)	<i>стил.</i>	стилистика
<i>пож.</i>	поживови (<i>прехрамбени</i>)	<i>столар.</i>	столарство (<i>столарство</i>)
<i>полит.</i>	политика	<i>субст.</i>	субстантивована форма (<i>именичен облик</i>)
<i>поль.</i>	польоділство (<i>ратарство</i>)	<i>суд.</i>	судски термин
<i>помор.</i>	поморство	<i>суперл.</i>	суперлатив
<i>пор.</i>	поровнай (<i>упореди</i>)	<i>тарг.</i>	тарговина
<i>поряд.</i>	порядкови числовнік (<i>редни број</i>)	<i>театр.</i>	театрални (<i>позоришни</i>)
<i>потвердз.</i>	потвердзуюци (<i>потврдан</i>)	<i>техн.</i>	техніка
<i>пошт.</i>	поштови (<i>поштански</i>)	<i>технол.</i>	технология
<i>прав.</i>	правопис	<i>тє.</i>	то ест (<i>то јест</i>)
<i>правн.</i>	правни термин	<i>ткац.</i>	ткачки (<i>ткачки</i>)
<i>празн.</i>	празновирє (<i>сујевєрје</i>)	<i>тлач.</i>	тлаченє (<i>вршидба</i>)
<i>пред.</i>	предикат	<i>трансп.</i>	транспорт (<i>саобраћај</i>)
<i>предз.</i>	предзєне (<i>предење</i>)	<i>указ.</i>	укауюци заменовнік (<i>показна заменица</i>)
<i>през.</i>	презент	<i>ум.</i>	уметносц
<i>презр.</i>	презриви вираз	<i>у функц.</i>	у функциј
<i>прєн.</i>	прєнєшенє значєнє (<i>прєнесєно значєње</i>)	<i>фам.</i>	фамилијарни
<i>прєх.</i>	прєходнє дїєслово (<i>прєлазан глагол</i>)	<i>фарм.</i>	фармакологија
<i>прикм.</i>	прикмєтнік (<i>придєв</i>)	<i>физ.</i>	физика
<i>прим.</i>	примєновнік (<i>предлог</i>)	<i>физиол.</i>	физиологија
<i>присв.</i>	присвєйни	<i>физк.</i>	физкултура
<i>присл.</i>	прислєвнїк (<i>прилог</i>)	<i>филоз.</i>	философија
<i>прислов.</i>	прислєвка (<i>пословица</i>)	<i>филм.</i>	кинематографија
<i>псих.</i>	психологија	<i>фин.</i>	финансиј
<i>пчол.</i>	пчоларство (<i>пчеларство</i>)	<i>фолкл.</i>	фолклор
<i>р.</i>	рок (<i>година</i>)	<i>фон.</i>	фонетика
<i>рєл.</i>	рєлигија	<i>фот.</i>	фотографија
<i>рємес.</i>	рємесєлнїцтво (<i>занатство</i>)	<i>франт.</i>	франтовлїви (<i>шаљив</i>)
<i>риб.</i>	рибарство	<i>фут.</i>	футур
<i>ридк.</i>	ридкє (<i>рєткє</i>)	<i>х.</i>	хлопски род (<i>мушки род</i>)
<i>с.</i>	стрєднї род (<i>срєднї род</i>)	<i>хєм.</i>	хємија
<i>скор.</i>	прєробок скори (<i>прєрада коже</i>)	<i>цєркв.</i>	цєркєвни (<i>цркєвени</i>)
		<i>цимєрм.</i>	цимєрмански термин (<i>тєсарски</i>)

<i>ципел.</i>	ципеларски (шуштерски) ви- раз (<i>обућарски</i>)	<i>шах.</i>	шаховски
<i>цукр.</i>	цукрарски (<i>посластичарски</i>)	<i>шк.</i>	школски
<i>частот.</i>	частотне дјеслово (<i>учестали</i> <i>глагол</i>)	<i>школяр.</i>	школярски (<i>ученички</i>)
<i>числ.</i>	числовник (<i>број</i>)	<i>шлосер.</i>	шлосерски (<i>браварски</i>)
		<i>штранг.</i>	штрангарски (<i>ужарски</i>)
		<i>ювел.</i>	ювелирски

На сербским језику - На српском језику

<i>безл.</i>	безличан
<i>обич.</i>	обично
<i>сл.</i>	слично

Руска азбука – Русинска азбука

Русини се служе украјинском азбуком. Предложио ју је на употребу први русински писац Хавријил Костељник у својој „Граматици бачко-русинског језика” (**Граматика бачвансько-рускей бешеди**, Ср. Карловци, 1923). Из украјинске азбуке Х. Костељник није узео једино знак *і*, уместо којег је предложио знак **и**.

А а
Б б
В в
Г г (грлено)
Ґ ґ (= срп. г)
Д д
Е е
Є є (= 1. је; 2. 'е)
Ж ж
З з
И и
Ї ї (= 1. ји; 2. 'и)
Й й (= j)
К к
Л л
М м
Н н
О о
П п
Р р
С с
Т т

У у
Ф ф
Х х
Ц ц
Ч ч
Ш ш
Щ щ (= шч)
Ю ю (= 1. ју; 2. 'у)
Я я (= 1. ја; 2. 'а)
Ь ь (меки знак)

Некад се употребљава и знак ' (апо-
строф) за раздвајање неумекшаних **д, т**
испред **я, є, ї, ю** (**Т'єнтиште, ин'єкція**)
и раздвајање **д и ж, д и з** (**од'жубротац**
„одмрмљати”).

Гласови **з, ц, д', т', л', н'** означавају се
са два знака: **дз, дж, дь, ть, ль, нь**. Ако се
гласови **д', т', л', н'** изговарају испред **а,**
е, и, у, пише се: **дя, дє, дї, дю, тя, тє, тї,**
тю, ля, лє, лї, лю, ня, нє, нї, ню. Са ме-
ким знаком (**ь**) гласови **д', т', л', н'** пишу
се на крају речи, слога и испред **о**

А

а¹ *злуч.* **1.** *составни експр.* и, те; **дзеци** шедза гладни, **а** плачу деца седе гладна и плачу; **2.** *процивни* а; **ти франтуш**, **а** **я** **не** **знам** **цо** **зоз** **собу** ти се шалиш, а ја не знам шта ћу са собом; ♦ **а** **не** **то** а камоли

а² *слов.* а; **а** **ти** **ту**!? а ти си овде!?

а³ *викр.* **1.** а; **а**, **укажем** **я** **тебе**! а, показаћу ја теби!; **2.** *звич.* а-а (*розцагнуте*) ух, а-а; **а-а**, **але** **бул** **нагнџвани**! ух, што је био љут! ♦ **не** (**ви**)**повесц** **анџ** „а” ни уста не отворити

абажур *х.* абажур

абдикација *жс.* абдикација

абдиковац -куем *зак.* и *незак.* абдицирати

абдомен *х.* *анат.* абдомен

абецеда *жс.* абецеда

абецедер *х.* абецедар

абецедни -а -е и **абецедов(и)** -а -о/-е абецедан

абзац *х.* абзац

Абисинсц -нца *х.* Абисинац

абисински -а -е абисински

абитуриент *х.* абитуријент

аблатив *х.* *грам.* аблатив

аблаут *х.* *грам.* аблаут

абнормални -а -е абнормалан

або *злуч.* *роздзельни* или; ~ **будз** **цыхо** ~ **идз** **вонка** или **ћути** или **иди** **напоље**; ♦ **або**-**або** или-или

аболиција *жс.* аболиција

аболировац -руем и **аболовац** -луем *зак.* и *незак.* аболирати

А-бомба *жс.* А-бомба

абонент *х.* абонент

абонос *х.* *бот.* абонос

Абориджин *х.* Аборицин

абортив *х.* *мед.* абортив

абортовац -туем *зак.* и *незак.* абортирати

абортус *х.* абортус

абракадабра *жс.* (*магійски слова*) абракадабра

абрeвијатура *жс.* абрeвијатура

абрин и **абринь** *х.* *заст.* **1.** људескара; **2.** див, горостас

абсолвент *х.* апсолвент

абсолвентски -а -е апсолвентски; ~ **термин** апсолвентски рок

абсолвовац -вуем *зак.* и *незак.* апсолвирати

абсолютиз(е)м -зму/-зма *х.* апсолютизам

абсолютистични -а -е апсолютистички

абсолютни -а -е апсолутан

абсорбовац -буем *зак.* и *незак.* апсорбовати, апсорбирати

абсорбция *жс.* апсорпција

абстинент *х.* апстинент

абстиновац -нуем *незак.* апстинирати

абстраговац -гуем *зак.* и *незак.* апстраховати, апстрахирати

абстрактни -а -е **1.** апстрактан; **2.** *лог.* мисаон, мислени

абстракция *жс.* апстракција

абсурд *х.* апсурд

абсурдни -а -е апсурдан

абсцес *х.* *мед.* апсцес

ав *викр.* *за виражоване несподзивања, чудованя, гнѣву и под.* **аи**, **ау**, **ао**, **ух**; **ав**, **яка** **красна** **жена** **ао**, дивне ли жене

аван *х.* аван

авангарда *жс.* авангарда

авангардни -а -е авангардан

аванзовац -зуем *зак.* и *незак.* аванзовати, аванзирати

аванс х. аванс

авансовац -суем *зак. и незак.* авансирати

авантура ж. авантура

авантурист -та и **авантуриста** -ти х. аван-
турист(а)

авантуристични -а -е авантуристички

авантурка ж. дем. авантурица

Аваре х. мн. (сд. Авар) *ист.* Авари

авашисти -а -е ужегнут, ужежен, прелав

авгó и **áв-гó** *викр. за виражовање чудованя, несподзиваня* ау, ао, охо; ~, **тељо вельо заробел?** ау, толико пуно је зарадио?

август х. август, *горв.* коловоз

августинец -нца х. *цркв.* августинац

августов -а -о и **августовски** -а -е августов-
ски

авдес(т) х. *рел.* авдес(т)

авения ж. авенија

аверзия ж. аверзија

авзлаг и **авзлог** х. излог

авион х. авион

авионски -а -е авионски

авитаминоза ж. авитаминоза

авиятичар х. авијатичар

авияция ж. авијација

авра и **авреола** ж. ореол, ауреола

авспух х. ауспух

Австралисец -йца х. *оп.* **Австралианец**

австралийски -а -е аустралијски, аустрал-
ски

Австралианец -нца х. Аустралијанац

Австриец -йца х. *оп.* **Австрианец**

австрийски -а -е аустријски

Австрианец -нца х. Аустријанац

Австро-Угорска ж. *ист.* Аустро-Угарска

австроугорски -а -е аустроугарски

авсуж х. *ист.* одборник

автентични -а -е аутентичан

авто х. кола, ауто, аутомобил; **пришол на авту** дошао је колима; **вон гоні** ~ он во-
зи кола

автобиография ж. аутобиографија

автобус х. аутобус; **вон путуе на автобусу**
он путује аутобусом

автобусар х. *заст.* возач аутобуса

автобуски и **автобусни** -а -е аутобуски; ~
станіца аутобуска станица, *горв.* ауто-
бусни колодвор; ~ **порядок воженя** ау-
тобуски ред вожње

авто-гаража х. ауто-гаража

автогени -а -е аутоген

автогол х. *спорт.* аутогол

автограм х. аутограм

автограф х. аутограф

автодрага ж. аутопут

авто-камп х. ауто-камп

авто-карта ж. ауто-карта

автокломфер х. аутолимар

авто-колона ж. ауто-колона

автократ -та и **автократа** -ти х. ауто-
крат(а)

автократия ж. аутократија

автокритика ж. аутокритика

автолаковач х. аутолакирер

авто-мапа ж. *оп.* **авто-карта**

автомат х. з *розл. знач.* аутомат

автоматизация ж. аутоматизација

автоматизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.*
аутоматизовати (се), аутоматизирати (се)

автоматичар х. *воєн.* аутоматичар

автоматични и **автоматски** -а -е аутомат-
ски

автомеханічар х. аутомеханичар

автомобил х. аутомобил

автомобилиз(е)м -зму/-зма х. аутомобили-
зам

автомобилски -а -е аутомобилски; ~ **обток**
аутомобилски промет

авто-мото: ~ **союз** ауто-мото савез

автономаш х. аутономаш

автономия ж. аутономија

автономни -а -е аутономан

авто-обеговање с. ауто-трка

авто-обток х. ауто-промет

автопортрет х. аутопортрет

авто-превознік х. ауто-превозник

автопсия ж. аутопсија

автор х. аутор

авторизовац -зуем *зак. и незак.* ауторизова-
ти, ауторизирати

авторитативни -а -е ауторитативан

авторитет *х.* ауторитет

авторитетни -а -е ауторитетан

авторски -а -е ауторски

авто-стоп *х.* ауто-стоп; **путую з авто-стопом** путују ауто-стопом

авто-стопер *х.* ауто-стопер

авто-страда *ж.* ауто-страда

автосугестия *ж.* аутосугестија

авто-такси -ия *х.* ауто-такси

автотранспорт *х.* аутотранспорт

автохтони -а -е аутохтон

авточко *х.* (*дзевинске бависко*) аутомобилчић, аутомобил

авточок -чка *х.* *дем.* аутомобилчић

ага¹ *викр. з окреме наглашеним або розцагнутим* а, *при несобчкованим здогаднуцу, ришеню и под.* а, а-а, аха; **а-га², тераз сом ше здогаднул а**, сад сам се сетио; ~, **ту ши тераз?! аха**, ту сам те чеко!

ага² *слов. за потвердзоване аха; „придзеш з нами?“ „ага“ „хоћеш ли доћи с нама?“ „аха“*

ага³ *викр., з розцагнутим а, за виражоване неверења, недовирија, подцењованя и под.* нема (неће бити) од тога ништа; ма немој, е јес(т); мало сутра; ~, **не верим ци** ма немој, не верујем ти

агей (*мн. агейце*) *слов. з хторим гледаме дачио согласносц, приставане* је л' да?, је л' те?; је л' тако?; **агей же ми поможеш** је л' да ћеш ми помоћи?; **агейце же придзеце** је л' да ћете доћи?; **робиц ше муши, агей (агейце)** радити се мора, је л' тако?

агнец *х. цркв., кнїжк.* агнец

ага *х. ист.* ага

агенс *х.* агенс

агент *х.* агент

агентски -а -е агентски

агентура *ж.* агентура

агенция *ж.* агенција

агзаменти *х. мн. (ед. агзамент) шк. заст.* испити (*на крају школске године*), егза-мени

агилни -а -е агилан

агитатор *х.* агитатор

агитация *ж.* агитација; **виберанкова** ~ из-борна агитација

агитовац -туем *незак.* агитовати, агитирати

аглутинативни -а -е *лингв.* аглутинативан

агония *ж.* агонија

агоштонь *х. коц. гандр.* човек поганог (злог, неопраног) језика

аграр *х.* аграр

аггарец -рца *х.* аггарац

аграрни -а -е аграрни; ~ **реформа** аграрна реформа; ~ **питање** аграрно питање

агрегат *х.* агрегат

агрегатни -а -е агрегатни; ~ **стан** агрегатно стање

агресивни -а -е агресиван

агресия *ж.* агресија

агресор *х.* агресор

агрикултура *ж.* агрикултура

агроном *х.* агроном

агрономия *ж.* агрономија

агрономски -а -е агрономски

агротехника *ж.* агротехника

ад *х. митол.* ад

ада *ж. (ричне острова)* ада

ададьо *присл. муз.* адађо

ад акта: положиц ~ ставити ад акта

Адам *х.:* **жиц як ~ у раю** живети као мали бог (као бубрег у лоју); **старе од Адама** (*о дачим барз старим*) претпотопско; **приповедац од Адама [и Еви]** причати од Кулина бана

Адамов -а -о: ~ **костим** Адамов костим; ~ **яблучко** *анат.* Адамова јабучица

адаптация *ж.* адаптација

адаптовац (ше) -туем (ше) *зак. и незак.* адаптирати (се)

адвентист -та и **адвентиста** -ти *х.* адвентист(а)

адвентистични -а -е адвентистички

адверб *х. грам.* адверб

адвокат *х.* адвокат, *горв.* одвјетник

адвокатски -а -е адвокатски

адвокатура *ж.* адвокатура

адгезия *ж. физ.* адхезија

адекватни -а -е адекватан

ад'єктив *х. грам.* адјектив

административни -а -е административан

администратор *х.* администратор

администрацијни -а -е администрацијски

администрация *ж.* администрација

адмирал *х.* адмирал

адмиралитет *х.* адмиралитет

адов -а -о (*од ад*) адски

адоптовац -туєм *зак. и незак. правн.* адоп-
тирати

адопция *ж. правн.* адопција

адреса *ж.* адреса

адресант *х. (посилатель)* адресант

адресар *х.* адресар

адресат *х. (приматель)* адресат

адресовац -суєм *зак. и незак.* адресирати,
адресовати

адски -а -е *оп.* адов

адут *х. карт. и прен.* адут

ад'ютант *х. воєн.* ађутант

адзювац -зуєм *незак. 1. поль. заст.* вр(е)ћи
пшеницу са коњима на вршају; **2. прен.**
правити неред, вашар

Адян *х. (житель Ади)* Ађанин

адяш *х. 1. поль. (розложене жито за мла-
цене)* млатилиште, вршај; **розложиц** ~
(*розложиц снопи по гумне за тлачене*)
насадити вршај (*в.*), ставити насад (*в.*);
2. прен. неред, вашар

аеродинамика *ж. физ.* аеродинамика

аеродинамични -а -е аеродинамичан

аеродром *х.* аеродром

аероклуб *х.* аероклуб

аеролиния *ж.* аеролинија

аеромитинг *х.* аеромитинг

аеронаутика *ж.* аеронаутика

аероплан *х. заст. (авион)* аероплан

аеротранспорт *х.* аеротранспорт

аж **1** *присл. 1. а)* чак; **пре куповане пош-**
ли аж до Београду због куповине су
отишли чак у Београд; **б)** чак, штавише,
дапаче; **вашоу здравственому стану**
не одвитус лежац, аж може буц опас-
не вашем здравственом стању не прија
лежање, чак може бити опасно; **в)** тек;
аж под валалом их сцигнул тек близу
села их је стигао; **2. све, чак; людзе жи-**

ли без струї аж по двацети вик људи
су живели без струје све до двадесетог
века; **II злуч. способови да; так ше шме-**
ял аж му слизи вишли на очи тако се
смејао да су му сузе ударили на очи; **♦ то**
ци аж (недоброта, подліна и под.) то ти
је тек (*неваљалац, ленчуга и сл.*)

ажурни -а -е ажуран

ажуровац -руєм *зак. и незак.* ажурирати
аз с. (буква а у старославянскеј азбуки) аз

азбест *х.* азбест

азбестни -а -е и **азбестов(и)** -а -о/-е азбест-
ни

азбука *ж.* азбука

азбуков(и) -а -о/-е и **азбучни** -а -е азбучни

Азербейджансц -нца *х.* Азербејданац

азербейджански -а -е азербејџански

Азиєц -йца *х.* Азијац

азийски -а -е азијски

азил *х.* азил

азимут *х. астр., помор.* азимут

Азият *х. пейор.* Азијат

азот *х. хем.* азот, душик

азотарня *ж.* азотара

азотни -а -е и **азотов(и)** -а -о/-е азотни

азурни -а -е и **азуров(и)** -а -о/-е азуран

айвар *х. кул.* ајвар

айкула *ж. зоол.* ајкула

академец -мца *х.* академац

академецки -а -е академачки

академик *х.* академик

академия *ж.* академија

академски -а -е академски; ~ **званє** академ-
ско звање; ~ **маляр** академски сликар; ~

граждан академски грађанин

акафист *х. цркв.* акатист

аквадукт *х.* аквадукт

акварел *х.* акварел

акварелни -а -е акварелни

аквариј и **аквариум** *х.* акваријум,
аквариј

аквизитер *х.* аквизитер

акламация *ж.* акламација

акламовац -муєм *зак. и незак.* акламовати,
акламирати

аклиматизация *ж.* аклиматизација

аклиматизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* аклиматизовати (се)

аков *х. (мера, 50 л)* аков

акољ *аклю (мн. аклі) х. тор*

акомодация *ж.* акомодација

акомодовац (ше) -дуем (ше) *зак. и незак.* акомодирати (се)

аконтация *ж.* аконтација

аконтовац -туем *зак. и незак.* аконтирати

акорд¹ *х. муз.* акорд

акорд² *х.* акорд; **робиц на** ~ радити на акорд

акордеон *х. муз.* акордеон

акордов(и) -а -о/-е *и* **акордни** -а -е (од **акорд¹** и **акорд²**) акордни

акредитив *х.* акредитив

акредитивни -а -е акредитивни

акредитовац -туем *зак. и незак.* акредитовати, акредитирати

акробат -та *и* **акробата** -ти *х.* акробат(а)

акробатски -а -е акробатски

акробация *ж.* акробација

акрополь *х. ист.* акрополь

аксиом *х. и аксиома ж. филоз.* аксиом(а)

акт *х. з розл. знач.* акт

актер *х.* актер

актив *х. з розл. знач.* актив

актива *ж. банк., воєн.* актива

активизация *ж.* активизација

активист -та *и* **активиста** -ти *х.* активист(а)

активни -а -е активан

активносц *ж.* активност

актиновац (ше) -вуем (ше) *зак. и незак.* активирати (се)

актовка *ж.* актовка

акт-ташка *ж.* акт-ташна

актуализация *ж.* актуализација

актуализовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* актуализовати (се)

актуални -а -е актуелан

актуалносц *ж.* актуелност

акузатив *х. грам.* акузатив

аккумулятор *х.* акумулатор

аккумуляция *ж.* акумулација

аккумуляционный -а -е акумулациони, акумулацијски

акмуловац (ше) -луем (ше) *зак. и незак.* акумулирати (се), акумулисати (се)

акурат *присл. 1. (праве так (тељо и под.) як треба)* таман; таман (баш, управо) како (колико и сл.) треба; **нови шмати були** ~ **за ньго** ново одело је било таман за њега; **пришол** ~ **кед бул потребни** дошао је таман кад је био потребан; **2. (насправди, наисце, праве так як дахто гуторел)** заиста, стварно; управо; ~ **було так як гвариш** било је управо како кажеш; **3. точно; уж не паметам шицко так** ~ више се не сећам свега тако точно

акуратни -а -е (*точни у работи*) тачан, акуратан

акустика *ж.* акустика

акустични -а -е акустичан; ~ **видлїчка** акустичка виљушка; ~ **сала** акустичка дворана

акутни -а -е акутан; ~ **хорота** акутна болест; ~ **проблем** акутан проблем

акушер *х.* акушер

акушерка *ж.* акушерка

акушерски -а -е акушерски

акцент *х.* акцен(а)т, нагласак; ♦ **положиц/класц** ~ **на дацо** ставити/стављати акценат на нешто

акцентовоц -туем *зак. и незак.* акцентовати

акцентов(и) -а -о/-е *и* **акцентски** -а -е акценатски

акцийни -а -е акциони; деонички

акционер *х.* акционар; деоничар

акция *ж. 1. (дія)* акција; **чловек [од] акциї** човек од акције; **2. тарг.** акција; деонича; **акциї скакаю (рошно, падаю)** акције скачу (расту, падају)

акцияш *х.* акцијаш

аларм *х.* аларм; узбуна; ♦ **дзвонїц на** ~ звонити на узбуну

алармантни -а -е алармантан

алармни -а -е *и* **алармов(и)** -а -о/-е алармни

алармовац -муем *зак. и незак.* алармирати

алат *х.* алат

Алах *х. рел.* Алах

алаши *мн., ридше єд.* **алаш** *х. буд.* скеле

Албанец -нца *х.* Албанац

албански -а -е албански

албатрос *х. зоол.* албатрос

албум *х.* албум

алвеола *жс. анат.* алвеола

алвеоларни -а -е алвеоларан

алгеберски -а -е алгебарски

алгебра *жс.* алгебра

алги *жс. мн. (єд. алга) бот.* алге (Algae)

алегоризовац -зуєм *нєзак.* алегорисати, алегоризирати

алегория *жс.* алегорија

алегорични -а -е алегоричан

алегро *присл. муз.* алетро

алергични -а -е алергичан

алергия *жс.* алергија

алея *х.* алеја, дрворед

але¹ *злуч. противни али; међутим; само; већ, него; легко то повесц, ~ чезко зробиц* лако је то рећи, али је тешко урадити; **можем, ~ ше боїм** могу, само се бојим; **нє виновати вон, ~ ти** није крив он, већ ти; **то нїч инше, ~ ...** то није ништа друго, већ...

але² *слов. 1. помощноє значенє дїєсловох и виреченьох* ала, ал', што, не да; ~ **сом ше теди злекол** ала сам се тада уплашио; ~ **сом го бовкнул** што сам га распалио; **2. виражує незадовољство, несцєрпеносц, противенє и под.** ама, ма; али; ~ **вер ми же я о тим нїч нє знал** ама веруј ми да ја о томе ништа нисам знао; **признал ~ шицко** признао је ама све

Алжирец -рца *х.* Алжирац

алжирски -а -е алжирски

алиби -ия *х.* алиби

алигатор *х. зоол.* алигатор

алилуя *викр. цєркв.* алелуја, алилуја

алиментация *жс.* алиментација

алиянса *жс.* алијанса

алкални -а -е *хем.* алкалан

алкогол *х.* алкохол

алкоголиз(е)м -зму/-зма *х.* алкохолизам

алкоголичар *х.* алкохоличар

алкоголни -а -е *и* **алкоголов(и)** -а -о/-е алкохолни

алмажовац -жуєм (*дакого*) *нєзак. заст.* давати помоћ сиромашнима у прилозима

алманах *х.* алманах

ал(а)мужна *жс. заст. 1.* милостиња; прошњевина; **2.** добровољни прилози, помоћ за сиромашне; **зберац алмужну** скупљати прилоге

алов *викр.* губи се, пакуј се, марш

алогични -а -е алогичан

алоја *жс. бот.* ало(ј)а, алој

алпиниз(е)м -зму/-зма *х. спорт.* планинарство

алпинист -та *и* **алпиниста** -ти *х.* планинар, алпинист(а)

алпинистични -а -е планинарски, алпинистички

алпски -а -е алпски

алт *х. муз.* алт

алтернатива *жс.* алтернатива

алтернативни -а -е алтернативан

алтернатор *х. ел.* алтернатор

алтернация *жс.* алтернација

алтруиз(е)м -зму/-зма *х.* алтруизам

алтруист -та *и* **алтруиста** -ти *х.* алтруист(а)

алудирац -ам *зак. и нєзак.* алудирати

алузия *жс.* алузија

алуминий *х. оп.* алуминиум

алуминийов(и) -а -о/-е алуминијски, алуминијев

алуминиум *х.* алуминијум

алфа *жс.* алфа; ♦ ~ **-зарї** *физ.* алфа-зраци; ♦ ~ **и омега** алфа и омега

алфавет *х.* алфавет

алфаветни -а -е *и* **алфаветов(и)** -а -о/-е алфаветски

алхемичар *х.* алхемичар

алхемия *жс.* алхемија

амалгам *х. хем.* амалгам

амандман *х. правн.* амандман

аматер *х.* аматер

аматерски -а -е аматерски; ~ **театер** аматерско позориште

амбалажа *жс.* амбалажа

амбасада *жс.* амбасада, *горв.* велепосланство

амбасадор *х.* амбасадор, *горв.* велепосланик

амбиснт *х.* амбијен(а)т

амбис *х.* амбис; суноврат

амбициозни -а -е амбициозан

амбиция *жс.* амбиција

амблем *х.* амблем

амбуланта *жс.* амбуланта

амбулантни -а -е и **амбулантов** -а -о амбулантни

амвон *х. цркв.* амвон

амеба *жс. зоол.* амеба

амен *х.:* ♦ **амена** *ци* **твојого** аскурђела ти твога

Америка *жс.:* ♦ **одкриц** **Америку** открити Америку

Американец -нца *х.* Американец

Американка *жс.* Американка

американски -а -е американски

америцки -а -е амерички

аминовац -нуем *нзак.* аменовати, аминovati

аминов(и) -а -о/-е и **амински** -а -е *хем.* амински

аминь *слов. цркв.* амен

амнезия *жс.* амнезија

амнестија *жс.* амнестија

амнестовац -туем *зак. и нзак.* амнестирати

амоний и **амониум** *х. хем.* амониј(ум)

амонияк *х. хем.* амонијак

амонияков -а -о амонијачни

амор *х.* амор

аморални -а -е аморалан

амортизация *жс.* амортизација

амортизер *х.* амортизер

амортизовац -зуем *зак. и нзак.* амортизовати, амортизирати

аморфни -а -е аморфан

ампер *х. физ.* ампер

амперметр -тра *х.* амперметар

амплитуда *жс. физ. и др.* амплитуда

ампула *жс.* ампула

ампулка *жс. цркв.* крстионица, ампулица

ампутация *жс.* ампутација

ампутирац -ам *беш. оп.* **ампутовац**

ампутовац -туем *зак. и нзак.* ампутирати

амрел *х.* **1.** кишобран; **2.** (*платняне надкрице*) тенда

амрелар *х.* амрелција

амрелчок -чка *х. дем.* кишобранчић

амфибия *зоол., техн.* амфибија

амфитеатер -тру/-тра *х.* амфитеатар

амфора *жс.* амфора

анаграм *х.* анаграм

анаконда *жс. зоол.* анаконда

анакреонски -а -е анакреонски; ~ **поезия** анакреонска поезија

анали *х. мн.* анали

анализа *жс.* анализа

анализатор *х.* анализатор

анализовац -зуем *нзак.* анализовати, анализирати

аналитичар *х.* аналитичар

аналитични -а -е аналитичан

анални -а -е *анат.* анални

аналогийни и **аналогни** -а -е аналоган

аналогия *жс.* аналогија

аналой *х. цркв.* читаљка, аналој

аналфабет -та и **аналфабета** -ти *х.* аналфabet(а)

аналфабетски -а -е аналфабетски

анамнеза *жс. мед.* анамнеза

ананас *х. бот.* ананас

анархист -та и **анархиста** -ти *х.* анархист(а)

анархични -а -е анархичан

анархия *жс.* анархија

анатема *жс.* анатема; ♦ **руциц** **анатему** на дакого бацити анатему на кога

анатемовац -муем *зак. и нзак.* анатемисати

анатом *х.* анатом

анатомизовац -зуем *зак. и нзак.* анатомизирати

анатомия *жс.* анатомија

анатомски -а -е анатомски

анахрония *жс.* анахронија

анахрониз(е)м -зму/-зма *х.* анахронизам

анахронични -а -е анахроничан

ангел *х.* анђео; ♦ ~ **хранитель** анђео чувар; **добри** **як** ~ добар ко хлеб; **шпива**

крашнє як ~ (ангелчок) пева анђеоским гласом, пева лепо као славуј

ангелов -а -о **1.** анђелов; **2. оп.** ангелски

ангелок -лка х. *оп.* ангелчок

ангелски -а -е анђеоски, анђелски

ангелчок -чка х. *гипок.* анђелак, анђелић, анђелчић; ♦ **вирихтана як** ~ дотерана као из кутије

ангажман х. ангажман

ангажовац (ше) -жуєм (ше) *зак. и незак.* ангажовати (се), ангажирати (се)

ангина *ж. мед.* ангина

Англисц -йца х. Енглез

английски -а -е енглески

англиканец -нца х. англиканац

англикански -а -е англикански

англистика *ж.* англистика

англициз(е)м -зму/-зма х. англицизам

англо-америцки -а -е англо-амерички

Англосаксонец -нца х. Англосаксонац

англосаксонски -а -е англосаксонски

ангорски -а -е ангорски; ~ **коза** *зоол.* ангорска коза

ангорови -а -о/-е *и* **ангорски** -а -е ангорски;

ангорови **заяц** ангорски зец; **ангорови** **триков** *заст.* цемпер од ангорске вуне; ~ **коза** *зоол.* ангорска коза

анданте *присл. и мен. х. муз.* анданте

андрійов -а -о: ~ **криж** *трансп.* андрејин крст

Андрія *ген. церкв. (30. 11/13. 12)* Свети апостол Андреј Првозвани

андюш х.: ♦ **андюша ци твоего** (*гандроване, лице*) аскурђела ти твога

андя *ж.* **1.** (*братова жена*) снаха, снаја, деверка; **2.** (*женового брата жена*) шуракиња, шогорица; **3.** (*оцового брата або братњяка жена*) стрина; **4.** (*мацерового брата жена*) ујна; **5.** (*мужового брата жена*) јетрва; **6.** (*мужова одата шестра*) заова; **7.** (*женова одата шестра*) свастика; **8.** (*назва за старишу жєну*) тетка; мајка

андьочка *ж. дем.* **1.** снајчица, снахица; **2. од андя (2-4)**

анегдота *ж.* анегдота

анегдотични и анегдотски -а -е анегдотски

анекс х. анекс

анексия *ж.* анексија

анектовац -туєм *зак. и незак.* анектирати

анемия *ж. мед.* анемија

анемични -а -е анемичан

анемометер -тра х. анемометар

анестезия *ж.* анестезија

анестетични -а -е анестетичан, анестетички

анимални -а -е анималан

анимировац -руєм *зак. и незак.* анимирати

аниш х. *бот.* анис, аниш (*Pimpinella anisum*)

ані¹ *злуч. составни* нити, ни; ~ **не** **приходзи** ~ **ше не** **явя** нити долази нити се јавља

ані² *слов.* ни; ~ **сом** **ше** **тому не** **наздавал** нисам се томе ни надао; ♦ ~ **з** **места** ни **макац**; ~ **кус не** **дзба**, ~ **кус** **ше не** **стара** нимало не мари, ни бригеша га

анкер х. анкер

анкета *ж.* анкета

анкетни -а -е *оп.* **анкетов(и)**

анкетовац -туєм *зак. и незак.* анкетирати

анкетов(и) -а -о/-е анкетни; ~ **лісток** анкетни листић

анласер х. *техн.* анласер

анода *ж. физ.* анода

анодни -а -е анодни

аномалия *ж.* аномалија

аноним х. аноним

анонимни -а -е анониман

анонимносц *ж.* анонимност

аноргански -а -е аноргански

анормални -а -е анормалан

ансамбл х. ансамбл

антагониз(е)м -зму/-зма антагонизам

антагонистични -а -е антагонистички

антанта *ж.* антанта; ♦ **Велька** ~ *ист.* Велика антанта; **Мала** ~ *ист.* Мала антанта

антарктични -а -е антарктички

антена *ж.* антена; **закрицова** ~ кровна антена; **хижна** ~ собна антена

аненов(и) -а -о/-е *и* **антенски** -а -е антенски

антиалкоголичар х. антиалкохоличар

антибиотик х. антибиотик

антидржавни -а -е антидржавни

антика ж. антика

антиквар х. антиквар

антикварница ж. антикварница

антиквитет х. антиквитет

антилоп х. антилоп

антилопа ж. зоол. антилопа

антилопки ж. мн. (ед. антилопка) антилопке

антилопов(и) -а -о/-е и **антилопски** -а -е (од **антилоп**) антилопски

антимон х. мин. антимон

антипатия ж. антипатија

антипатични -а -е антипатичан

антипод х. антипод

антисемит -та и **антисемита** -ти х. антисемит(а)

антисемитиз(е)м -зму/-зма х. антисемитизам

антисептични -а -е антисептичан

антигалант х. антигален(а)т

антитеза ж. антитеза

антитоксични -а -е антитоксичан

антитуберкулозни -а -е антитуберкулозни

антифашист -та и **антифашиста** -ти х. антифашист(а)

антифашистични -а -е антифашистички

антифриз х. техн. антифриз

антихрист х. рел. антихрист

антицело с. биол. антитело

антициклон х. метеор. антициклон

антициповац -пуем зак. и *незак.* антиципирати

антични -а -е антички

антология ж. антологија

антоним х. грам. антоним

антрацит х. антрацит

антре -еа х. антре

антрополог х. антрополог

антропологија ж. антропологија

ануловац -луем зак. и *незак.* анулирати

анц х. карт. ајнц; ♦ **на** ~ на брзину, на брзак; ♦ **як** ~ (о даким/дачим окреме красним и под.): **вирихтани як** ~ дотеран као

из кутије; **шмати на нѐм стоя як** ~ одело на њему стоји као саливено

анцва́й *присл.* (*барз швидко*) зачас, за тили час; ~ **шицко поробел** зачас је све урадио

анцихрест и **анцихрист** х. 1. *заст. оп.* **антихрист**; 2. *прен.* антихрист, бараба; ♦ **анцихриста ци твоего, убил [же]** це ~ ≅ изјела те куга (болест, змија)

анци-цванци *присл.* (*барз швидко*) зачас, за тили час; у **дугану пенсжи** ~ појду у продавници новац за тили час оде

анцуг и **анцук** х. *заст.* мушко одело

аншлаговац -гуем *винар.* I *незак.* сумпорисати, сумпорити; II *зак.* засумпори(са)-ти, осумпори(са)ти

аорист х. грам. аорист

аорта ж. анат. аорта

апарат х. апарат

апаратура ж. апаратура

апартгејд х. апартгејд

апартман х. апартман

апатика ж. аптека, *горв.* лекарна; ♦ **чисте як у апатики** чисто као у цркви; **драге як у апатики** веома је скупо, велика је скупоћа (о роби у продавници и сл.)

апатикар х. апотекар, *горв.* лекарник

апатикарка ж. апотекарица, *горв.* лекарница

апатични -а -е 1. апатичан; 2. учмао

апатичносц ж. 1. апатичност; 2. учмалост, чама

апатия ж. апатија

апаца ж. *заст.* часна сестра, *горв.* редовница

апач: бавиц ше на ~ играти се жмурке

апел х. апел

апеловац -луем зак. и *незак.* апеловати

аперитив х. аперитив

апетит х. апетит

аплаудирац -ам и **аплаудовац** -дуем *незак.* аплаудирати

аплауз х. аплауз

аплегер х. и **аплегерка** ж. *поль.* *заст.* косачица (*која слаже откосе у руковети*)

апликация ж. апликација

апо (*ген. апу, вок. апо*) *х. заст.* тата (*при обраћању деце оцу и у разговору старијих са децом*)

апоен *х.* апоен

апозиција *жс. грам.* апозиција

апокалипса *жс.* апокалипса

апокалиптични -а -е апокалиптичан

апокриф *х. лит.* апокриф

аполитични -а -е аполитичан, аполитички

апоплексия *жс. мед.* апоплексја

апоплектични -а -е апоплектичан, апоплектички

апостат -та и **апостата** -ти *х.* апостат(а)

апостол *х.* апостол

апостолки *жс. мн. (ед. апостолка)* апостолке

апостолски -а -е апостолски

апостроф *х. грам.* апостроф

апострофовац -фуем *зак. и нєзак.* апострофирати

апотеоза *жс.* апотеоза

апочно *х. дем. заст. (од апо)* татица

април *х.* април, *горв.* травань

априли *викр.* априли

априлски -а -е априлски, *горв.* траваньски

априори *присл.* априори

априорни -а -е априоран

апциговац -гуем *зак. и нєзак. (одбиц/одби-вац)* апциговати

ар *х.* ар

ара *жс. зоол.* ара

Араб *х.* Арапин

араб *х. (конь)* арапин

арабеска *жс.* арабеска

Арабкиня и Арабка *жс.* Арапкиња, Арапка

арабски -а -е арапски

Арабян *х.* Арабљанин

аранжер *х.* аранжер

аранжман *х.* аранжман

аранжовац -жуем *зак. и нєзак.* аранжирати

арбитер -тра *х.* арбитар

арбитража *жс.* арбитража

арвачка *жс. бот.* даниноћ, сиротица, маћу-хица (*Viola hybrida*)

Аргентинєц -нца *х.* Аргентинац

аргентински -а -е аргентински

арго -оа *х. лингв.* арго, шатровачки језик; ~ **бешеда** шатровачки говор

аргон *х. хем.* аргон

аргонаут *х. митол.* аргонаут

арготиз(е)м -зму/-зма шатровачки израз

аргумент *х.* аргумен(а)т

аргументация *жс.* аргументација

аргументовац -туем *зак. и нєзак.* аргументовати, аргументисати, аргумен-тирати

ардза *жс.* рђа

ардзави -а -е зарђао; ♦ ~ **диждж** (*слунко швици, а диждж пада*) жени се меца; **робиц за [ардзави] гвозди** (*за мали заробок*) радити за ексере

ардзавиц -веем и -им *нєзак.* рђати

ареал *х.* ареал

арена *жс.* арена, борилиште

аренда *жс.* аренда, закуп; **вжац жем под аренду** узети земљу под (у) аренду

арендаш *х.* арендаш, арендатор

арендовац -дуем *нєзак.* арендирати, арен-дисати

арендов(и) -а -о/-е и **арендни** -а -е аренд-ни

арендодавец -вца *х.* закуподавац

Арисц -йца *х.* Аријевац

арийски -а -е аријевски; ~ **раса** аријевска раса

аристократ -та и **аристократа** -ти *х.* ари-стократ(а)

аристократични -а -е *оп.* аристократски

аристократия *жс.* аристократија

аристократски -а -е аристократски

аритметика *жс.* аритметика

аритметични -а -е аритметички

аритмични -а -е аритмички

аритмия *жс. мед.* аритмија

ариш *х. бот.* ариш (*Larix europaea*)

ария *жс.* арија

аркада *жс. 1. архит. а)* аркада; **б)** сводиште; **2. анат.** аркада

арктични -а -е арктички

армада *жс. воєн.* армада; ♦ **нєпобидима** ~ *ист.* непобедива армада

арматура *жс. буд. и др.* арматура

астраганов(и) -а -о/-е и **астрагански** -а -е
астрагански

астролог х. астролог

астрология ж. астрологија

астронаут х. астронаут

астроном х. астроном

астрономия ж. астрономија

астрономски -а -е астрономски

асфалт х. асфалт

асфалтни -а -е асфалтни

асфалтоване с. асфалтирање

асфалтовац -туем *зак. и незак.* асфалтирати

асфалтовач х. асфалтирач

асфалтови -а -о/-е *оп.* **асфалтни**

атавиз(е)м -зму/-зма х. атавизам

атавистични -а -е атавистички

атак х. и **атака** ж. атак, атака

атаковац -куем *зак. и незак.* атаковати, ата-
кирати

атаман х. *ист.* атаман (*козачки војни ста-*
решина)

аташе -еа х. аташе

атеиз(е)м -зму/-зма х. атеизам

атеист -та и **атеиста** -ти х. атеист(а)

атеистични -а -е атеистички

ателе -са х. ателе

ателеов(и) -а -о/-е и **ателейски** -а -е (*од*
ателе) ателејски, ателејски

атентат х. атентат; **окончиц** ~ **на дакого**
извршити атентат на кога

атентатор х. атентатор

атеровац -руем *зак. и незак.* атерирати

атест и **атестат** х. атест, атестат

атибожезнай *слов.* богзна, бог те пита

атлантски -а -е (*од Атлант*) атлантски

атлас х. *геогр.* и *др.* атлас

атлет -та и **атлета** -ти х. атлет(а)

атлетика ж. атлетика

атлетичар х. атлетичар

атлетичарка ж. атлетичарка

атлетични и **атлетски** -а -е атлетски

атмосфера ж. атмосфера

атмосферов(и) -а -о/-е и **атмосферски** -а -е
атмосферски; ~ **прицисок** атмосферски
притисак; ~ **вода** атмосферски талог

атол х. *геогр.* атол

атом х. атом

атомизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.*
атомизовати (се), атомизирати (се)

атомски -а -е и **атомов(и)** -а -о/-е атомски;
◇ ~ **енергия** атомска енергија; ~ **оружие**
атомско оружје

атрактивни -а -е атрактиван

атракция ж. атракција

атрес х. *заст. оп.* **адреса**

атрибут х. атрибут

атрибутов(и) -а -о/-е и **атрибутски** -а -е
грам. атрибутски, атрибутни; атрибути-
ван; ~ **додаток** атрибутски додатак; ~
виречене атрибутска реченица

атрофия ж. *мед.* атрофија

аугментатив х. *грам.* аугментатив

аудисенция ж. аудијенција

аудитивни -а -е аудитиван

аудиторий и **аудиторниом** х. аудиторијум

аудиция ж. аудиција

аукция ж. аукција

аула ж. аула

аут х. *спорт.* аут

аутархия ж. аутархија

аутсайдер х. аутсајдер

афазия *мед.* афазија

афект х. афек(а)т

афектни -а -е афекатски

афектовац -туем *незак.* афектирати, афек-
товати

афектови -а -о/-е *оп.* **афектни**

афера ж. афера

афераш х. афераш

афикс х. *грам.* афикс

афинитет х. афинитет

афирмативни -а -е афирмативан

афирмация ж. афирмација

афирмовац (ше) -муем (ше) *зак. и незак.*
афирмисати (се), афирмирати (се)

афориз(е)м -зму/-зма х. афоризам

афористични -а -е афористички, афори-
стичан

Африканец -нца х. Африканац

африкански -а -е африкански

африкат -та х. и **африката** -ти ж. фон. африката, африкат

африцки -а -е афрички

ах *вкр.* ах; хај

Ахилев -а -о: ~ **пета** Ахилова пета

ацетилен *хем.* ацетилен

ашов х. ашов; ♦ ~ и **мотика** их не **розрубе** (*нерозлучна су пара*) ≡ они су једна душа једно тело

ашовчок -чка х. *дем.* ашовчић, ашовче

ая *слов. за одрекане беш.* аја(к); **барз сом** **го** **модлєл**, **ая**, не **сцел** **анї** **чуц** јако сам га молио, аја, није хтео ни да чује (*оп. та дзе*)

Б

ба¹ слов. **1.** *помоцноє нескладанє, процивенє бешедууючого на предходни слова собешедніка* (е) вала; бо(г)ме; та; ма; **ба я пойдзем, гоч як ше ти процивиш** ја ћу вала отићи ма како се ти противио; **2.** *визначає ширину допуцованя дачого вала, бо(г)ме; чак, ма; поробел шицко, ба и вецей як треба* урадио је све, чак и више него што треба; ♦ **ба купак** *оп. под купак*

ба² *викр. дзец. за виражованє гадзєня фуј*

баба *жс. 1.* *(оцова або мацєрова мац)* бака, баба; **2. *(стара жєна)* бака, старица; баба; **3.** *бависк. пицар; ♦ [валалска] баба заст.* бабица; **стара** ~ *фам.* прабаба; ♦ **баби (дїдове)** *нам ведно задки на слунку грали (ми нїяка не родзина)* ми смо (он ми је и др.) ни род ни помозбог (чорбине чорбе чорба); **видзел кадзи бабу водза (видзел яка робота)** видео је колико је сати; **не мала** ~ **роботи та себе нашла клопоти** беспослен поп и јариће крсти; **не преведзеш бабу** нећеш ме навести, придобити, убедити; **як закутна** ~ чува запећак, седи у запећку**

бабасти -а -е бабаст, баболик, баболичан

бабец -бца *х.* бабичин муж

бабин -а -о: ♦ ~ **кут** *(сивєрозаходна страна)* бабин (бабљи) буцак (кут); ♦ **нагнївал ше (нахмурел ше, нагнївани)** *як ~ пес (барз ше нагнївал, набурел)* навукао (спустио) му се облак на чело

бабинєц -нца *х. цєркв. „бабињєц” (део цркве код улаза где стају старије жєне)*

бабиска *жс. аугм. и пейор.* бабетина, бабускера, бабускара

бабица *жс.* бабица

бабицки -а -е *(од бабица)* бабички

бабка *жс. 1.* *(бависко)* лутка, беба; **2.** *поль. (за клєпанє коси)* баба, бабица (*в.*); **3.** *(гуглашска)* чуњ, кєгла; **4.** *коноп. (сплєцена гарсц вичєсанєй конопи)* штрингла, канура, кудєљица; **5.** *зоол. (галєта)* лутка, кукуљица (*chrysalis puppa*); ♦ **вирихта-на як власана** ~ дотєрана као из кутије; **красни (красна, красне)** *як ~ (бабочка)* леп (лєпа, лєпо) као лутка

бабкар *х.* луткар

бабкарски -а -е луткарски, марионєтски; ~ **театєр** луткарско позориште

бабкасти -а -е луткаст

бабков -а -о луткин; ♦ **бабково лїсцє** *с. бот.* боквица, *горв.* трпугац (*Plantago L.*)

бабов -а -о бакин, бабин

бабовски -а -е бапски

бабочка *жс. 1.* *дем. а)* луткица; **б)** бакица, бабица; **2.** **бабочки** *мн. бот.* лубєничњак, њивска лубєничарка (*Hibiscus trionum L.*)

бабранїна *жс. оп.* **бабрачка**

бабрац (ше) -рем (ше) *оп.* **бабрец (ше)**

бабрачка *жс.* пипав посао

бабрец -єм *нєзак. експр. 1.* *(брац тото цо не шлєбодно)* дирати, барбуцати; **не баб-ри то!** не дирај то!; **2.** *(мишац ше до даякей роботи и губиц)* чачкати; **3.** *(брудзиц, масциц)* брљати, брљавити, прљати

бабрец ше -єм ше *нєзак. 1.* *(помали робиц дробну, неприємну роботу)* петљати се, гњавити се, бактати се; чєпркати; **2.** *(робиц з дачим нєчистим, брудзиц ше)* прљати се; **3.** *(єсц без дзєки и помали)* брљавити, мрљавити, мућкати

бабузєра *жс. пейор.* бабетина, бабускера, бабускара

бабура *жс. бот.* бабура, бабурача

бавенс с. **1.** игра, играње; **2.** (*сходзенс и забавяне младих вечарами*) диван; **иду на** ~ иду на диван

бавиліще с. игрилиште

бавиліщни -а -е и **бавиліщов(и)** -а -о/-е игрилишни

бависко с. **1.** играчка; **2.** игра, играње; **3.** оп. **бавенс** (**2**); **4.** враголија

бависков(и) -а -о/-е **1.** прикм. присв. од **бависко**; **2.** игролик; **бависково активносци физк.** игролике активности

бавиц -им *незак.* **I прех.** **1. а)** (*спортске бависко*) играти; ~ **фодбал (кошарку, тенис, шах и др.)** играти фудбал (кошарку, тенис, шах и др.); **б)** (*улогу у драми*) играти, тумачити; **2.** ~ **дзецко** љуљати, носати, забављати, замајавати мало дете (*држећи га у крилу или док лежи у кревету*); **II непрех.** *заст.* (*о справох*) радити, функционисати; **мажа добре бави** вага добро функционише; ♦ **вон (вона и др.) не бави з розумом (зоз собу)** оп. под розум

бавиц ше -им ше *незак.* **1.** (*без дополњеня або з инстр.*) играти се; **дзеци ше бавя на пажници** деца се играју на ливади; **вона ше люби бавиц з дзецми** она воли да се игра са децом; **дзецко ше бави з бабку** дете се игра са лутком; **2.** з прим. на з акуз.: ~ **на дацо** играти се чега; **дзеци ше бавя на джмурки** деца се играју жмурке; **бавиц ше на млінчки** играти се млина

баволна ж. **1.** ткац. (*предзена волна*) вуница; **2.** *заст.* памук

бавчац ше -ам ше *незак.* *дзец.* играти се

бавяци -а -е **1.** играв; **2.** играћи

бавяцки -а -е играчки

бавяч х. играч

бавячка ж. играчица

багиндар х. (*файта голуба*) превртач

багинди мн. прамет; **руцац/(пре)руциц (правиц/направиц)** ~ превртати се/ преврнути се преко главе, прекопитати се/прекопитнути се, правити/направити прамет (колут); ♦ **руцанс багиндох** физк. прамет

багнітки ж. мн. (*ед.* багнітка) бот. маца, врбица

багно с. *заст.* рит, мочвара

багриц -им *незак.* *колес.* стављати наплатке на точак

багро с. *колес.* наплатак

багрови -а -е пурпуран, багрен

багаж х. пртљаг, багаж

багажия ж. сваштарије

багажнік х. пртљажник

багер х. багер

багераш х. *заст.* оп. **багерист(а)**

багерист -та и **багериста** -ти х. багерист(а)

багов¹ х. **1.** (*катран з покуреного догану на дну пипки*) багов; **2.** остатак сажваканог дувана; **3.** (*моцни неквалитетни доган*) крца, багош; **4.** ♦ **не вредзи ані пипку багова (води)** не вреди ни [по] луле дувана (ни зрна боба, ни пребијене паре)

багов² х. *заст.* дугме (*у облику полулопте – на капуту и др.*)

багрн х. **1.** бот. багрем; **2.** (*як материял*) багрем, багровина; ♦ **пойсц пахац** ~ **одсподку ирон.** (*умрец*) ≡ отегнути папке

багрена ж. коц. оп. **багрн**

багрнка ж. коц. оп. **багрнчок**

багрнки мн. (*ед.* багрнчок х и коц. багрнка ж.) багремак, багремар, багремик; ♦ **пойсц до багрнкох** (*умрец*) отићи под ледину

багрнов -а -о багренов; ~ **лес** багренова шума, багремак, багремар; ~ **мед** багренов мед, багреновац; ~ **дрво** оп. **багрн** (**2**)

багрнчок -чка дем. багрнчић

бадац -ам *незак.* *заст.* погледати, гледати (*у кога/што с одређеном намером*)

бадминтон х. спорт. бадминтон

бадок х. (*глињани коришовик*) бардак

баждар х. (*контролор мерох*) баждар

баждариц -им баждарити

база ж. **1.** з розл. знач. база; **восна** ~ војна база; **2.** хем. лужина

базалт х. мин. базалт

базалтни -а -е и **базалтов(и)** -а -о/-е базалтан

базар х. базар

базедов -а -о: ~ **хорота** *мед.* базедова болест

базен *х. з розл. знач.* базен

базилика *жс. архит., церкв.* базилика

базни -а -е и **базов(и)** -а -о/-е базни

базовац (ше) -зусм (ше) *зак. и незак.* базирати (се)

базука *жс. воєн.* базука

байбер *х.* берберин; бријач; брица

байберня *жс.* берберница; бријачница

байберски -а -е берберски; бријачки

байка *жс. заст.* „бајка” (*кратак женски крзнени капут*)

бајлаг *х. заст.* **1.** (*на талпи зоднука у бочкори и под.*) опетак; **2.** (*на верхнеј гүми бицигли и др.*) бајлаг (*в.*)

бајлаговац -гүем *незак.* **1.** бактати се; ~ **з хорим** бактати се с болесником (око болесника); **2.** *звич. з негацио:* **вон не може ~ з коњом буюком и под.** (*не може з нїм овладац*) он не може да обузда коња, бика и сл.; ♦ **не байлагуе зоз собу** (*не може себе розказац ані ше постарац за себе*) не влада собом

байонет *х.* бајонет, бајонета

Байрам *х.* Бајрам

бакалар *х. зоол.* бакалар, треска

бакани -а -е *дзец.* прљав

бакар -кару/-кру *х.* бакар

бакарни -а -е и **бакарови** -а -о/-е бакарни, бакрен

бакелит *х. хем.* бакелит

бакенбарди *х. мн. (ед. бакенбард)* бакенбарди, бакенбарти

баклава *жс. кул.* баклава

бакрорез *х.* бакрорез

бакрорезач *х.* бакрорезац

баксуз *х. беи.* баксуз

бактериолог *х.* бактериолог

бактериология *жс.* бактериологија

бактерия *жс.* бактерија

бакшиш *х. беи.* бакшиш

бал¹ *х. (запакована роба)* бала; ~ **слами (бетелїни, волни и под.)** бала сламе (детелине, вуне и сл.)

бал² *х. (забава з танцом)* бал

бала *жс. беи. (< серб.)* бала *оп.* бал¹

балада *жс.* балада

балакац -ам *незак.* брбљати; трабуњати, баљезгати, лупетати

балалайка *жс. муз.* балалајка

баламута *жс.* и **баламутство** *с.* **1.** збрка, замешатељство, запетљанција; забуна; **2.** парада, циркус, белај; ♦ **правиц баламуту (баламути)** правити циркус; **направиц (наробиц) дакому баламути** направити коме циркус (белај), забиберити коме, скувати коме кашу, запржити коме чорбу

баламуциц -им *зак.* доводити у забуну; ширити забуну, бунити; заводити

балангов *х. оп.* **баран-коров**

баланс *х.* баланс

балансовац -суем *незак.* балансирати

баласт *х.* баласт

балван *х.* балван

балдахин *х.* балдахин

балерина *жс.* балерина

балет *х.* балет

балетан *х.* балетан

балсга *жс.* балега; ♦ **шедзи (ляпнул, лсжи) як [тота] ~ (здохлїна, губаба)** (*не сце ше му стануц и робиц*) ни да мрдне; лежи с пупком према стропу

балсгар *х. зоол.* балегар, балегара (*Geotrupes stercorarius*)

балсговац -гүем *незак.* балегати

балсчки *жс. мн. (ед. балсчка)* (*балсти овци, кози*) брабоњци, прпа

балзам *х.* балзам, балсам; мелем; ♦ **як ~ на рану** као мелем на рану

балзамовац -мүем *зак. и незак.* балзамирати, балсамирати, балзамовати, балсамовати

балирац -ам *незак. беи. оп.* **баловац**

балистика *жс.* балистика

балистичар *х.* балистичар

балїнт *х. ихт.* **1.** шпицер, кесега шпицалька (*Abramis ballerus*); **2. оп.** **смаркош (2)**

Балкансц -нца *х.* Балканац

балканистика *жс.* балканистика

балканијада *жс.* балканијада

балкански -а -е балкански

балкон *х.* балкон

балконски -а -е балконски

баловац -луєм *незак. поль.* балирати

баловац ше -луєм ше *фам.* правити бал;
бити на балу; **ми ше вчера баловали** ми
смо јуче били на балу

балог: на ~ *присл.* левом руком

балога *жс.* лева рука, левица

балогаш *х.* левак, шувак, шуваклија

балогашка *жс.* левакиња

балон *х.* балон

балочка *жс. дем. (од болога)* лева рука (*у детета*)

балочкаш *х.* левак, шувак, шуваклија (*о детету*)

балош *х.* гост на балу

балски -а -е (*од бал²*) балски

балта *жс. 1. цимерм., колес.* брадва, тесла;
2. оп. барт

балтички -а -е (*од Балтик*) балтички; ♦
балтички јазик балтички језици

бамба *х.* будала

бамбурасти -а -е спор; трапав, неокретан

бамбус *х. бот.* бамбус

бамбусов -а -о бамбусов; ~ **над** бамбусова
трска

бамбух *х. 1. а)* трбух у говеда; **б)** *видр.* трбух
у човека; **2. (чобольов)** чобања; ♦ **вон ма**
розум як у крави ~ *ирон.* он је кратке
(плитке) памети, он има кокошју памет
(врапчији мозак), врана (сврака) му је
мозак (памет) попила

бан *х. ист.* бан

банализовац -зуєм *зак. и незак.* банализо-
вати, банализирати

банални -а -е баналан

баналносц *жс.* баналност

банана *жс. бот.* банана

Банатян и Банатянь *х.* Банаћанин

банац ше -ам ше *незак.* тетурати се

бангави -а -е *беш.* хром, бангав (*обич. о*
животињи)

банда *жс. 1. (недобре друштво)* банда;
2. (група музикантох, гудаци) банда; **у**
валалс грали даскелџо банди у селу је
свирао неколико банди

бандаж *х.* бандаж, утега

бандигазда *х. поль. заст. (руководитељ*
роботнікох при тлачарки) бандигазда

бандист -та и **бандиста** -ти *х. (член групи*
музикантох) бандист(а)

бандит -та и **бандита** -ти *х.* бандит

бандитски -а -е бандитски

бандур *х. 1. ист.* пандур; **2. заст.** чувар ка-
нала

бандура *жс.* бандура (*украјински и польски*
народни музички инструмент)

бандурист -та и **бандуриста** -ти *х.* банду-
рист(а), бандураш (*свирач на бандури*)

банк *х. карт.* банк

банка¹ *жс.* банка

банка² *жс.: прикладац (ставяц) банки*
мед. заст. метати купице

банкар *х.* банкар

банкарски -а -е банкарски

банкет *х.* банкет

банкина *жс.* банкина

банкнота *жс.* банкнота

банков(и) -а -о/-е банковни, банчин

банкрот *х.* банкрот

банкротовац -туєм *зак. и незак.* банкроти-
рати

банкротство *с.* банкротство

бановац -нуєм *незак. 1.* кајати се, жалити;
барз бановал же так поробел јако се
кајао што је тако урадио; **чекай, чекай,**
будзеш ти ~ а, кајаћеш се ти; **2. (за да-**
ким/дачим) жалити, туговати, тужити

бановина *жс. ист.* бановина

бант *х. и банта жс. 1. (у курніку за шеданс*
дробизгу) легало, седало, пајанта, преч-
ка; **2. (медзи рогами закрица)** пајанта,
панта; ♦ **озда сом не спаднул з бантох**
(з пойда, з грушки) нисам ваљда пао с
Марса (на теме), ваљда нисам луд

банцик *х. дем. од бант*

баня *жс. беш. (< серб.).* бања (*оп. купељ*)

баптист -та и **баптиста** -ти *х. рел.* бап-
тист(а)

баптистични -а -е баптистички

бар¹ *х. (локал)* бар

бар² *х. бот.* бар

бар³ *х. метеор.* бар

бара *жс.* бара, локва

бараба *х. и жс. беш.* бараба

барака *жс.* барака

баран х. ован; ♦ (в)лапиц **барана** заблатити се, укаљати се при паду; **набрац** (навишац, натрепац) на себе як ~ на роги **1.** (набрац обовязки понад меру) натрпати [себи] на главу; **2.** (набрац вельо длуства) бити у дуговима до гуше (до врата)

бараніна ж. **а)** (овче месо) овчетина, овчевина; **б)** (месо з барана) овнетица, овновина

баранков -а -о: ~ шапка шубара од овчијет крзна

баран-коров х. бот. котрљан, ветроваљ (*Eryngium campestre* L.)

баранчатко с. дем. јагање

баранче -еца с. **1.** јагње; **2.** **баранчата** мн. (оробни били хмарки) анђелићи; ♦ **мирни як** ~ миран као јагње (као бубица)

баранчецов -а -о јагњећи

баранчики х. мн. (ед. баранчик) бот. јаглац, јаглика, јагорчевина (*Primula veris* L.)

баранчок -чка х. (хлопске баранче) овнић

бараньмошов х. заст. мајска дуга киша (од које ошишане овце лако захладе и угину)

барва ж. заст. боја (оп. **фарба**)

барвенок и **барвинок** -нку/-нка х. бот. зимзелен, љупчац (*Vinca major* L.)

бард х. ист. и прен. бард

бардар х. ремес. брдар

бардо с. ткац. брдо; ♦ **як кед би були** (ягда су) на истим (у едним) бардзе ткани (цалком су исти по справованю, характеру) на исто (једно) брдо су ткани; нашла врећа закрпу; **прешол през ~ и през нічельніци** (вельо прежил, зазнал) прошао је кроз сито и решето

барел х. барел

барелеф х. скульпт. барелеф

барем слов. беш. (< серб.). макар, барем (оп. голем)

баржей присл. комп. **1. а)** пре, више; **то ~ неробота як незнане** то је пре нерад него незнање; **б)** више; **вон ~ раховал на добри урожай жита як кукурици** он је више рачунао на добар род пшенице него кукуруза; **2. а)** јаче; ~ **вдер** удари јаче; **б)** гласније; ~ **крич** вичи гласније; ♦ **же**

[уж] ~ **не може** (не мож, не могл и под.); **йойчи же уж ~ не може** јауче из свег гласа; **сцекал же уж ~ не мог** бежао је што су га ноге носиле; **з тим ~ тим** више

барз присл. **а)** веома, јако, врло, много; силно; **нешка ~ жимно** данас је веома хладно; **рингла ~ горуца** рингла је јако врућа; **б)** грдно; сувише, одвише; страшно, страховито; ~ **ши ше спревед** грдно си се преварио; **не бер себе то ~ трагично** немој то узети сувише трагично; ♦ **~ а ~** присл. веома, јако; ~ **добри успех** врло добар успех

барисера ж. баријера

барий х. оп. **барיום**

барикада ж. барикада

бариска ж. аугм. баруштина, локветина

баритон х. муз. баритон

бариц -им *незак.* шурити, барити, обаривати

барище с. бара; бариште, баруштина

барка¹ ж. дем. барица, локва; ~ **креви** локва крви; **по драги ест барки** пут је баричав

барка² ж. (чамец) барка

барна ж.: **нова ~ ! нова ~ ! дзец.** а, поновио (поновила итд.) се!; а, има ново одело (нови бицикл и сл.)!

барнасти -а -е (хтори ма кафово власи и цму скору) смеђ, смеђокос, бринет

барок х. ум. барок

барокни -а -е барокни

барометер -тра/-тера х. физ. барометар

барон х. барон, барун

баронеса ж. баронеса

бароніца ж. бароница

барски¹ -а -е (од **бара**) барски

барски² -а -е (од **бар¹**) барски

барт х. месар. сатара, брадва

барут х. беш. (< серб.). барут (оп. **пушков прах**)

баршонь х. **1.** баршун, сомот; **2.** (баршоньова пантліка) кумаш (в.)

баршоньови -а -о/-е **1.** баршунаст, сомотски; **2. прен.** баршунаст

бас х. муз. **1.** (хлопски глас) бас; **2. оп. бруга;** **3. звич. мн. басы** (на лівим боку гармоник) басови

басист -та и **басиста** -ти х. (*шпивач и музикант*) басист(а)

Баск и **Баскисц** -йца х. Баск

Баскийка ж. Баскијка

баскийски -а -е баскијски

баскет-бол х. *спорт. (кошарка)* баскет-бол

басна ж. басна

баснописатель х. баснописац

баснописательски -а -е баснописачки

басовка ж. (*вихабене при ораню, кошено и под.*) оплаза, оплазак, оплазина; **направиц** басовку оплазнути

бастион х. бастион

батальон х. баталјон

батерия ж. *воен., ел.* батерија

батист х. *текст.* батист

ботог х. бич, канџија; ♦ **на концу** ~ **пука** (*на концу ше увидзи правда*) живи били па видели, изаћи ће дело на видело

ботогаш х. *ист.* „ботохаши” (*члан или престалица Културно-просветног савеза југословенских Русина (1933–1941)*)

ботожник х. *бот.* дивља цикорија (*Cichorium intybus* L.)

батыриц -им *незак.* 1. храбрити, охрабривати; 2. будити, расањивати

батырни -а -е 1. будан; одморан; живахан, бодар; 2. смео

ботошник х. *оп.* **ботожник**

ботошкар х. *зоол.* бичар (*Euglena*)

ботошок -шца (*и беш.* -шка) х. *дем.* (*од батога*) бичић

батюшка х. *фам. (Рус)* баћушка

батюшки ж. *мн.* (*ед.* батюшка) 1. залисци, зулуфи; 2. (*над коњовим копитом назад-ку*) кичице

бацила ж. *биол.* бацил

бац ше бојм ше *незак.* (*од дакого/дачого, ридше дакого/дачого, дакому/дачому*) 1. бојати се; страховати; **не бојм ше я од нього, не бојм ше я його, не бојм ше я йому** не бојим се ја њега; 2. зазирати

Бачван и **Бачвань** х. Бачванин

бачвански -а -е бачки

бачванско-сримски -а -е бачко-сремски; **бачванско-сримски Руснаци** бачко-сремски Русини

Бачвань х. *оп.* **Бачван**

бачи -ика х. 1. (*оцов брат*) стриц; 2. (*мацеров брат*) ујак; 3. (*женов брат*) шурак; 4. (*стариши човек*) чика

бачик х. *заст. оп.* **бачи**

Бачинчань х. (*житель Бачинцох*) Бачинчанин

бачински -а -е (*од Бачинци*) бачиначки

бачиц -им *незак. и зак. ридк.* видети; опажати, примећивати

Бачка ж.: **и мирна** ~ [**аж по Лалитъ**] и мирна Бачка (Босна, крајина)

бачки -а -е *оп.* **бачвански**

баш беш. (< *серб.*). 1. *присл.* баш, управо (*оп. праве*); ~ **ше врацел** управо се враatio; 2. *слов.* баш, вала; **е не пойдзем** е баш нећу да идем

баюсати -а -е бркат

баюсач х. брка, брко; бркајлија, бркоња

баюсачко х. *дем.* бркица

баюси *мн.* (*ед.* баюс х. и баюса ж.) 1. бркови; 2. *бот.* рашљика, витице; ♦ **вигвар-яц ше на баюс** (*виношиц як оправдане чудну причину*) вадити се на куку; **дац на баюс** дати на вересију; **достац на баюс** добити на вересију

баюски *мн.* (*ед.* баюшок -шца х. и баюска ж.) *дем.* брчићи

баюшиска х. *мн.* (*ед.* баюшиско) *аугм.* брчетине, брчине

баядера ж. 1. (*индийска танџнџица*) бајадера; 2. *кул.* бајадера

бáяко *слов. и модал.* 1. **а)** како да не; „**не знаце дзе ту кнѣжкарня?**” „**бáяко, знам**”, „да ли знате где је овде књижара?” „како да не, знам”; **б)** како да ниси (није, нисте), ја шта си (је, сте); „**озда Янко не таки несдобри?**” „**бáяко**” „ваљда Јанко није такав неваљалац?” „како да није”; 2. управо овај (он, такав, тако и сл.); него?; „**та то Петро директор вашей фирми?**” „**бáяко**” „зар је Петар директор ваше фирме?” „управо он”; 3. наравно, разуме се; **не рушел ше на час на гайзибан и, бáяко, запожнел** није кренуо на време на воз и, наравно, закаснио је

бджох и **бджух** х. 1. смрдљивко; 2. леншти-на; ◇ **шпи як** [тот] ~ *експр.* ≡ спава као заклан (као топ, као пух)

бдзина жс. смрад, прдеж, испрдак; ♦ **бега як** ~ (дзеко цали час не мирує) жива жеравица; **родзина як** ~ (нїяка або далека родзина) ни род ни помозбог, чорбине чорбе чорба; **шмердзи як** ~ смрди (заудара) као твор

бдзиц -им *незак.* пуштати гасове

бдинис с. *церкв.* бденије

бе *викр.* **а)** (глас овци) бе; **б)** (глас кози) ме беба жс. беба

бебка жс. дем. бебица, бепче

бег х. трк; кас; ◇ у **бегу** у трку, изатрке

беганє с. 1. трчање; трка; 2. *статк.* нагон за парењем код краве; парење краве

беганїна жс. трка, трчање, јурњава; журба, ужурбаност

бегац -ам *частот.* трчати (*свуда, у више праваца*); ♦ ~ з **очми** играти очима

бегаци -а -е (*легки, швидки у роботи*) игра (поиграва, врти се) као чигра

бегац ше -а ше *зак. и незак. поль.* (*водзиц ше – о крави*) гонити се, водити се; **крава би ше бегала** крава тражи бика; **крава ше бегала** крава је примила (добила) бика

бегач х. 1. *спорт.* тркач; 2. (*коњ*) касач

бегачка жс. 1. тркачица; 2. *оп.* беганїна; 3. *ридк.* пролив

бегун х. 1. тркач; тркало; 2. (*коњ*) галопер

бегунка жс. 1. *оп.* бегачка (1); 2. (*же-на нешорового справованя*) сокачара, уличар(к)а, фаћкалица

бегцом *присл.* 1. трком, у трку; 2. *загонач-*ке, изатрке

бег х. *ист.* бег

бегеляр х. чувар канала

бегель -гелю/-геля и коц. -глю/-гля х. канал

бегельски -а -е каналски

бегельчик х. 1. канал (*мањи, атарски*); каналић; 2. (*за одвод води*) водојажа

беглїк х. коц. *оп.* бегельчик

бегляр х. коц. *оп.* бегеляр

бегония жс. бот. бегонија

бедуин х. (мн. бедуини и бедуине) бедуин

бежанє с. 1. трчање; трк; 2. (*коњ*) кас

бежац -жим *незак.* 1. трчати, јурити (*у једном правцу*); 2. (*о коњови*) касати; 3. (*о млеку*) кипети; **млєско бежи** млеко кипи; ♦ **дзе бежиш?!** (*дзе ши ше розпонаглял?*) куд си нагао (навро)?!

бежаци¹ -а -е трчећи; ◇ з **бежацим кроча-**йом трчећим кораком

бежаци² *присл. оп.* **бегцом**

бежкац -ам *незак.* *дзец.* трчати

без *прим. з ген.* без

безалкоголни -а -е безалкохолни

безатомски -а -е безатомски

безбожни -а -е безбожан

безбожнїк х. безбожник

безбожнїцки -а -е безбожнички

безбожнїцтво с. безбожништво

безбожно *присл.* безбожнички

безбожносц жс. безбожност

безбол х. *оп.* **бе(й)збол**

безбольни -а -е безболан

безбради -а -е безбрад

безбрижни -а -е безбрижан

безбрижносц жс. безбрижност

безвинїмкови -а -е безизузетан

безвизирни -а -е безизразан, безизражајан

безвирец -рца х. *оп.* **безвирнїк**

безвирє с. безверје

безвирни -а -е безверан

безвирнїк х. безверац

безвирство с. *оп.* **безвирє**

безвиход х. *оп.* **безвиходносц**

безвиходни -а -е безизлазан

безвиходносц жс. безизлазност; ћорсокак

безвлад'є с. (*стан без власци*) безвлађе, безвлашће

безвласц жс. (*непокорйованє власцом*) безвлашће

безводни -а -е безводан

безвоздушни -а -е безваздушан

безвольни -а -е безвољан

безвредни -а -е безвредан

безвредносц жс. безвредност

беззвучни -а -е беззвучан

безвизни -а -е безвезан

безганєбни -а -е бесраман, бестидан

безганєбносц *жс.* бесрамност, бестидност
безгвиздови -а -о/-е безвездан
безглави -а -е безглав
безглаво *присл.* безглаво
безгласни -а -е *и* **безгласови** -а -о/-е безгласан; мукао
безгранічни -а -е безграничан
безгришни -а -е безгрешан
бездарни -а -е бездаран
бездзечни -а -е безвольан; утучен; млак; учмао
бездимни -а -е *и* **бездимови** -а -о/-е бездиман
бездійносц *жс.* безделица
бездна *жс.* бездан
бездомни -а -е **1.** бескућни, бездоман; **2.** **бездомни** -ного *х.* бескућник, бездомник
бездомнік *х. оп.* **бездомни (2)**
бездраже *с.* беспуће
бездражни -а -е беспутан
бездревни -а -е бездрван
бездротови -а -е бежични
бездушни -а -е **1.** бездушан, свиреп; **2. бездушни** -ного *х.* бездушник
бездушносц *жс.* бездушност, свирепост
безжальни -а -е бежалостан
безжемаш *х. оп.* **безжемни (2)**
безжемни -а -е **1.** који нема земље; **2. безжемни** -ного *х.* беземљаш
безженство *с.* беженство
безживотни -а -е **1.** безживотан; **2. прен.** безживотан, учмао
беззаконис *с. заст. оп.* **беззаконносц**
беззаконносц *жс.* безакоње
беззвучни -а -е безвучан
беззлюбни -а -е безлюбан
беззмистови -а -е бесадражајан
беззначни -а -е безначајан
беззначносц *жс.* безначајност
беззлюбни -а -е безлюбан
беззуби -а -е **1.** беззуб; **2. (хтори ма очкодзени зуби)** шкрбав(ан), крезуб
безидейни -а -е безидејан
безкаматни -а -е бескаматан
безквасни -а -е *и* **безквасов(и)** -а -о/-е бесквасан

безквиткови -а -о/-е бесцветан
безкласни -а -е *и* **безкласови** -а -о/-е бескласан
безкомпромисни -а -е бескомпромисан
безконсчни -а -е бесконачан
безконсчносц *жс.* бесконачност
безкрай *х.* бескрај
безкрайни -а -е бескрајан
безкрайносц *жс.* бескрајност
безкрєвни -а -е бескрван
безкридлови -а -о/-е бескрилан
безлюдни -а -е безљудан
безменни -а -е *и* **безменови** -а -о/-е безимен
безмерни -а -е *оп.* **безмирни**
безмесови -а -о/-е безмесан
безмирни -а -е безмеран
безмлєчни -а -е безмлєчан
безмоцносц *жс.* **1.** безмоћност; **2.** малакса-
 лост
безнадійни -а -е безнадежан, безнадан
безнадійносц *жс.* *и* **безнадія** *жс.* безнадеж-
 ност, безнадност
безначални -а -е безначелан
безнашеньови -а -о/-е бесемени
безноги -а -е безног, безножан
безобразни -а -е *бєш.* (< *сєрб.*). безобразан
(оп. безочлїви (1))
безоглядни -а -е безобзиран; беспоштедан;
 бескрупулозан; груб; дрзак
безодня *жс. ридк. оп.* **бездна**
безоки -а -е безок
безопасни -а -е безопасан
безопасносц *жс.* безопасност
безосетови -а -е бєшчулан
безособни -а -е *и* **безособови** -а -о/-е безличан
безочлївец -вца *х.* безобразник
безочлїви -а -е **1.** безобразан; **2.** дрзак
безочлївосц *жс.* **1.** безобразлук; **2.** дрскост
безочни -а -е *оп.* **безочлїви**
безочнік *х. оп.* **безочлївец**
безочносц *жс. оп.* **безочлївосц**
безпартийни -а -е беспартијски
безпенєжносц *жс.* беспарица
безперспективни -а -е бесперспективан

безпечни -а -е безбедан; сигуран
безпечнік *х. ел., воєн.* осигурач
безпечносц *ж.* безбедност; сигурност; ◇
подняц (превжац) мири безпечносци
 преузети мере безбедности; **служба дер-**
жавней безпечносци служба државне
 безбедности
безпланови -а -о/-е *и* **безплански** -а -е бес-
 плански
безплатни -а -е бесплатан
безплатно *присл.* бесплатно
безплодни -а -е бесплодан
безповратни -а -е неповратан
безпокоїц *ше* -ім *ше* *незак.* бити беспокојан,
 узнемиравати се
безполни -а -е *и* **безполови** -а -о/-е *бот. и*
др. бесполни; ~ **розмножованє** бесполно
 размножавање
безпомощни -а -е беспомоћан
безпомощносц *ж.* беспомоћност
безпоривни -а -е: ~ **дзело** бестрајни топ
безпорочни -а -е беспорочан
безпостредни -а -е непосредан
безпохребцинар *х. зоол. и прен.* бескичмењак
безпохребцинови -а -о/-е бескичмен
безправс *с.* бесправље
безправни -а -е бесправан
безправносц *ж.* бесправност
безпредметни -а -е беспредметан
безпрекорни -а -е непрекоран
безпригваркови -а -о/-е непрекоран
безпризорни -а -е безпризоран
безприкладни -а -е (*винїмови*) беспримеран
безпринципиелни -а -е беспринципијелан
безпристрасни -а -е безпристрастан
безпритуљни -а -е безпризоран; **безпри-**
туљни дзеци безпризорна деца
безпричинови -а -о/-е безразложан, безу-
 зрочан
безрезервни -а -е безрезерван
безрибносц *ж.* безрибица
безработни -а -е **1.** беспослен; докон; **2.** не-
 запослен
безработносц *ж.* **1.** беспосленост; беспо-
 слица; доколица; доконост; **2.** незапо-
 сленост

безроги -а -е безрог
безрозумни -а -е *и* **безрозумови** -а -о/-е без-
 уман; беспаметан
безрозумносц *ж.* безумност, безумље; бес-
 памет
безрубцови -а -о/-е *техн.* бешаван
безруки -а -е безрук
безсеменни -а -е *оп.* безнашеньови
безсилни -а -е бесилан, немоћан
безскрупүлозни -а -е бескрупүлозан
безславни -а -е беславан
безсловни -а -е безречан
безсмертельни -а -е *оп.* **безсмертни (1)**
безсмертни -а -е **1.** бесмртан; **2.** **безсмер-**
тни -ного *х.* бесмртник
безсмертнік *х. оп.* **безсмертни (2)**
безсмертельносц *и* **безсмертносц** *ж.*
 бесмртност
безсмисел -слу/-сла *х.* бесмисао
безсмислени -а -е *и* **безсмислови** -а -о/-е
 бесмислен
безсмисленосц *и* **безсмисловосц** *ж.* бес-
 мисленост
безсовисни -а -е бесавестан
безсокови -а -о/-е бесочан
безсонни -а -е бесан
безсонносц *ж.* несаница, бесаница
безстидни -а -е *оп.* **безгансбни**
безстрасни -а -е бестрастан
безстрашни -а -е неустрашив, бестрашан
безтестаментни -а -е *правн.* безопоручан; ~
нашлїдство безопоручно наследство
безтїлесни -а -е бестелесан; беспутан
безтравни -а -е *и* **безтравови** -а -о/-е бес-
 траван
безтурботни -а -е безбрижан
безумни -а -е безуман; махнит; бесомучан
безумносц *ж.* *и* **безумство** *с.* безумље, без-
 умност
безусловни -а -е безуслован; беспоговоран
безуспишни -а -е безуспешан
безфарбови -а -о/-е *и* **безфарєбни** -а -е
 безбојан
безформни -а -е *и* **безформови** -а -о/-е без-
 обличан
безхарактерни -а -е бескарактєран

безхвости -а -е **1.** безреп(ан), кус; **2. безхвости** -того х. кусоња; (*пес*) кусов; (*конь*) кусаль

безхмарни -а -е безоблачан

безцарински -а -е бесцарински

безценни -а -е бесцен

безценносц *жс.* бесцење

безциљни -а -е бесциљан

безцукров(и) -а -о/-е бешећеран

безчадни -а -е бешчедан, бездетан

безчасови -а -о/-е безвремен

безчежински -а -е бестежински

безчесни -а -е **1.** бешчастан; **2.** бесраман, бестидан; **3. безчесни** -ного х. бестидник, бесрамник

безчесносц *жс.* **1.** бешчашће; **2.** бесрамност, бестидност

безчесц *жс.* *ридк. оп.* **безчесносц**

безчесници -им *незак.* бешчастити

безчислени -а -е безбројан

безчислено *присл.:* ~ **вельо** без броја

безчисло *с.* безброј

безчувствительни -а -е безосећајан

безчувствительносц *жс.* безосећајност

безшнїгови -а -о/-е беснежан

безшумни -а -е и **безшумови** -а -о/-е бешуман

бе(й)збол *х. спорт.* бе(й)збол

бейчки -а -е *беш. оп.* **бечски**

бек *х. спорт.* бек

беков -а -о и **бековски** -а -е (*од бек*) бековски

белаве -вого *с.* масница, мазница, модрица

белави -а -е плав, модар; сињи; ◇ ~ **косатка** *жс. бот.* различак (*Centaurea cyanus* L.)

белавидло *с.* плавило

белависти -а -е *оп.* **белавкасти**

белавиц¹ -всем и -им *незак.* (*поставац белави*) плавети, модрети

белавиц² -им *незак.* (*робиц белавим*) плавити, модрити

белавкасти -а -е плавичаст, модрикав, модрикаст

Белгисц -йца *х. оп.* **Белгијансц**

белгийски -а -е белгијски

Белгијансц -нца *х.* Белгијанац

белег *х. заст.* жиг

белеговац -гуем *зак. и незак. заст.* (*положиц/класц белег*) жигосати

белетрист -та и **белетриста** -ти *х.* белетрист(а)

белетристика *жс.* белетристика

белюш *х. кул.* лепиња са сиром (*од хлебног теста*)

беля *жс.* (*прашачка билей шерсци*) бела (*в.*), белуга (*в.*)

бенд *х. муз.* бенд

бендов *х.* **1.** кул. шваргла; **2. пейор.** желудац; ♦ *не мал сом* ~ (*зробиц дацо, спрведнуц дакого и под.*) нисам могао, нисам имао срца (*учинити нешто, преварити кога и сл.*); **ту маш Матяш** ~ ето ти сад (*о нечем неугодном, неуспешном*)

бенефиковани и **бенефицирани** -а -е бенефициран

бенефиција *жс.* бенефиција

бензин *х.* бензин

бензинов(и) -а -о/-е и **бензински** -а -е бензински; ~ **мотор** бензински мотор; **бензинска пумпа** бензинска пумпа

бензол *х. хем.* бензол

бенигни -а -е *мед.* бенигни

бент *х. коц.* насип (*дуж канала, реке*)

бенцак *х.* буцман, буца, буцо

београдски -а -е београдски

Београђан и **Београђань** *х.* Београђанин

Бербере *х. мн.* (*ед.* Бербер) Бербери

берблявец -вца *х. оп.* **бербляци** (**2**)

бербляви -а -е *оп.* **бербляци**

бербляц -јам *незак.* брбљати; чаврљати; ћеретати; блебетати; лопарати; торокати

бербляци -а -е **1.** брбљив; **2. бербляци** -цого *х.* брбљивац, брбљивко

бербляцосц *жс.* брбљивост

беретка *жс.* беретка

берза *жс.* берза

берзов(и) -а -о/-е берзански

берибери *х. мед.* берибери

Беркасовчань *х.* Беркасовчан(ин)

беркасовски -а -е беркасовски

беркшир *х.* беркшир

берлински -а -е берлински

бернардинец -нца *х. церкв. и др.* бернардинац

бес¹ *х. (чорт): ки ци ~ !?* који ти је враг!?!; **кого ж' беса!?** ког врага!?!; **ког беса!?**; **на кого беса ци то!?** ког врага ће ти то!?!; **до беса!** до врага!, до беса!

бес² *беш. (гнів)* бес

бесни -а -е **1. а)** обестан, необуздан; горопадан; **б)** несуздржан; **в)** раскошан, луксузан; ~ **свадба** раскошна свадба; **2. беш.** (*барз нагнївани*) бесан; махнит

бесно *присл. 1.* обесно, необуздано; горопадно; **2. беш.** (*барз нагнївано*) бесно; махнито; ♦ ~ **ше нєсц** бити обестан, осيون

бесносц и беснота *жс.* обест, необузданост; горопад

бество *с. оп.* **бесносц**; ♦ **робиц дацо з (од) бества** радити што из обести

бестиялни -а -е бестијалан

бестселер *с.* бестселер

бета *жс.* бета; ♦ ~ **зарї** бета-зраци

бетега *жс. заст. 1.* тешко, масно, неукусно и сл. јело; незрело воће; **2.** тром, лењ човек; **3. (нїяки човек)** ништарија; ♦ **як ~ оп. бетега (1)**

бетежни -а -е *заст.* болестан; болешљив

бетелїна *жс. бот.* детелина; ♦ **дзива ~ бот.** белодун, зечја детелина (*Anthyllis vulneraria*); ♦ ~ **зоз штирома лїсцами (лїстками)** детелина са четири листа; **побегац по бетелїни** (*з нєстриманим справованьом направиц чкоди*) изуларити се, направити штете

бетелїнов -а -о детелински; од детелине; ♦ ~ **шуга оп.** златна власа; ~ **шено** детелинско сено

бетлегем *х. оп.* вертеп

бетлегемар *х. оп.* вертепаш

бетон *х.* бетон

бетонарня *жс.* бетонара

бетеновац -нуєм *зак. и нєзак.* бетонирати

бетеновач *х.* бетонирац

бетенов(и) -а -о/-е и **бетонски** -а -е бетонски

бетяр *х. 1. (гуницут)* мангуп, обешенак; **2. а)** женскарш; **б)** лола, бекрија, бећар

бетярец -рца *х. фолкл.* бећарац

бетяриско *х. аулм.* мангупчина, обешеначина; бећарчина

бетяриц ше -им ше и **бетяровац ше** -руєм ше *нєзак.* бећарити се, бећарисати, бећаровати, проводити се

бетяршаг *х. 1.* мангуплук, обешенаштво; **2.** бећарлук, бећарство

бечанє *с.* блејање, блека; бекетање; блек, блека; мечанє; мекет

Бечан *х.* Бечлија

бечац -чим *нєзак.* блејати; мекетати, бекетати

Бечейчань *х. (житель Бечею)* Бечејац

бечельовац -люєм *нєзак. заст.* проценивати, шацовати

бечиц -им *коц. оп.* **бечац**

бечка *жс. (гордовик)* бечка

бечски -а -е (*од Беч*) бечки

бешеда *жс. 1.* разговор; з улици чуц бешеду са улице се чује разговор; **исц гу дакому на бешеду** ићи некоме (код неког) на разговор; **мам з тобу бешеди** имам да разговарам са тобом; **2.** говор; речи; **познам го по бешеди** познајем га по говору; **яка то (цо то за) ~ !** какве су то речи!; **вон ма барз красну бешеду** он веома лепо прича; **3. а)** језик; **цудза ~ туђ** језик; **б)** дијалект, говор; **4. (святочици виступ пред сходом)** говор, беседа; **отримац бешеду** одржати говор; ♦ **кед уж бешеда о...** кад већ говоримо о...; ♦ **анї бешеди (так не шме буц)** ни говора, не може бити [ни] говора; **весц бешеду** водити разговор; **звесц бешеду о дачим** почети разговор о чему; **заварло му бешеду оп.** одняло му бешеду (**2**); **койяки (вшелїяки, гочяки) [там] бешеди** говоранције; **одняло му бешеду 1.** одузет му је говор (*од можданог удара*); **2.** језик му се завезао (*услед збуњености, изненађења*); **прервец дакого у бешеди** упасти коме у реч; **привитна (поздравна, наздравна) ~ здравица; сама ~ он (она)** говори као навијен (навијена), он (она) је пун (пуна) приче; **стануц з даким до бешеди** ступити с киме у разговор

бешедлїви -а -е причљив, разговорљив, говорљив, беседљив

бешедни -а -е разговоран; ~ **язык** разговорни језик

бешедник х. говорник, беседник

бешедница ж. **1.** (трибина; кабина) говорница; **2.** (просторија за бешедовање) разговорница

бешеднички -а -е говорнички, беседнички

бешедништво с. говорништво, беседништво

бешедовац -дуєм *нзак*. **1.** з *розл. знач.* говорити; **хори не шме** ~ болесник не сме да говори; **вон добре бешедус по английски** он добро говори енглески; **бешедник длуго бешедовал народу** говорник је дуго говорио народу; **вони двојо не бешедую** (вони *повадзени*) њих двоје не говоре; **2.** (*водзиц з даким бешеду*) разговарати, причати; **вони двоје о чимшик бешедую** њих двојица о нечему разговарају; ♦ ~ **не при себе бунцати**; ~ у **сну** (*вошнє*) говорити у сну; бунцати

бешедуюци -цого х. говорно лице

бешниц -неєм и -ім *нзак*. беснети; махнати; горопадити се

бештеловани -а -е наручен; ♦ **як бештеловани** као наручен

бештеловац -луєм *зак*. наручити

бештия ж. (*зла жена*) бестија

бжох х. оп. бджох

би слов. би; **1.** з *модалним значењом а)* означає *жаданє*: **мамо, я би ше ишол бавиц** мама, ја бих хтео ићи да се играм; **я би не ишол на вилет** мени се не иде на излет; **и дзеци би ишли з родичами до Немецкей** и деца би хтела да иду са родитељима у Немачку; **б)** означає *физиологичну потребу*: **я би пил води** ја сам жедан; **я би спал** мени се спава; **в)** у *злученю* же би означає *категорични розказ або процивенє*: **же биш то не зробел!** да то ниси урадио!; **же бим не пошол!** таман посла, нећу да идем!; **г)** у *опитних виреченьох зоз значењом молби*: **не пришол биш ми дакус помогнуц?** да ли би хтело доћи да ми мало помогнеш? **2.** у *условних виреченьох*: **було би добре кед би...** било би добро кад би...

бибиц -и *нзак*. *дзец*. болети; **биби ме ручка** боли ме ручица

бибич х. *зоол.* вивак (*Vanellus vanellus L.*)

библийни -а -е библијски

библиография ж. библиографија

библиографски -а -е библиографски

библиотека ж. библиотека

библиотекар х. библиотекар

библиотекарка ж. библиотекарка, библиотечарица

библиотеков(и) -а -о/-е оп. **библиотечки**

библиотечки -а -е библиотечки; ~ **збирка** библиотечка збирка

библиофил х. библиофил

Библия ж. Библија

бивак х. *воєн.* бивак

бивальник х. *зоол.* станиште

биванє с. **1.** становање; **2.** (*просторії за биванє*) стан; **социјална служба препатрела роботнички биваня** социјална служба прегледала је радничке станове; **3.** (*дочасне змесценє*) смештај; **сезонским роботником дали кост и** ~ сезонским радницима су дали храну и смештај; ♦ **место биваня** пребивалиште

биватель х. *заст.* обитавалац; становник; станар

бивательска ж. *заст.* становница; станарка

бивац -ам *нзак*. **1.** становати; **вон бива на валале, а роби у варошу** он станује на селу, а ради у граду; **2.** *заст.* живети, обитавати (*у одређеном крају, месту*); **на Балкану биваю розлични народи** на Балкану живе разни народи; **3.** *заст.* бивати; дешавати се; бити; **шицко бива медзи людзми** свашта бива (свашта се дешава) међу људима; ♦ **то у нїм бива** (*то му стаємна прикмета*) то му је (то му лежи) у крви

биваци -а -е намењен за становање; ♦ ~ [**хижа**] дневна соба

бивача -чей ж. *беш. оп.* биваца [**хижа**]

бивни -а -е **1.** лабав; **нацагли** ~ **штранг** затегли су лабав конопц; **2. а)** (*хтори не пристава на цело – о облечиву*) широк; велик; **панталони ми бивни коло пасу** панталоне су ми широке око појаса; **ципели му бивни** ципеле су му велике; **б)** (*у хторим ест досц места*) просторан, простран

бівніц -їм *нєзак.* лабавити

бівно *присл.* лабаво; **ремень машини** ~ **стої** ремен машине лабаво стоји; ♦ **на** ~ *присл.* лабаво; **на** ~ **завязац (закапчац и под.)** лабаво везати (закопчати и сл.)

биво *х. беш. оп.* **бияла**

бига *ж.* бигамија

бида *ж.* **1.** сиромаштво, сиротиња, сиромаштина, беда, убогост; **2.** невоља; **яд;** **лєм то** ~ же... само је у томе невоља што...; **3. прен.** беда, мизерија; ♦ ~ **биду** **найдзе гоч и слунко** **зайдзе 1. а)** (у позитивним смислу) нашли су се једнаки (два друга, *младић и девојка и сл.*); **б)** (у негативним смислу) нашла врећа за крпу, два дедака обадва једнака, нађе тука дудука; **2. оп.** **брига бригу** **найдзе (под брига);** ~ **ме (го, ю итд.)** **принесла (однесла, нагнала итд.)** (о неудатней работи) ђаво ми (му, јој итд.) није дао мира; **най го** ~ **ноши** нек иде с врагом, нека га враг носи; **не волай биду вона и сама** **придзе** не чачкај мечку; **убила це** ~ **[цо би це убила]** бог те убио

бидак *х. оп.* **бидняк (2)**

бидачиско *х. експр.* (бидняк) невољник, кукавац

бидкац ше -ам ше *нєзак.* вајкати се, жалити се, тешкати се, бедовати, кувати, јадиковати; **по неуспику бидкал ше же цо вон тєраз будзе робиц** после неуспеха вајкао се шта ће он сад да ради

бидліско *с. аугм. и пейор.* скотина

бидло *с.* **1.** стока, марва; марвинче; говедо; **2.** животиња, скот

бидни -а -е **1.** (худобни) сиромашан, бедан, убог; **2. а)** (сегинь, сиротка) јадан, сироти; **б)** *прен.* (нијки) јадан, кукаван; чеме-ран; злехуд; **3. бидни** -ного *х. оп.* **бидняк (1-2)**

биднік *х. оп.* **бидняк**

бидніца *ж.* јадница, бедница, невољница

бидносц *ж.* бедност; убогост

бидняга *х. и ж. ридк. оп.* **бидняк**

бидняк *х.* **1.** (худобни човек) сиромаш, сиромашак, бедник; **2.** (сегинь, сиротка) јадник, невољник, сиротан, кукавац, жалосник

биднятко *с. дем.* јадниче, сиромашак, кукавче, кукавац

бидняцки -а -е беднички

бидовац -дуєм *нєзак.* бедовати; оскудевати; злопатити (се)

биснале -ла *х.* бијенале

бижутерия *ж.* бижутерија

бизам *х. зоол.* бизам (*Moschus moschiferus*)

бизамски -а -е бизамски; ~ **паткань** *зоол.* бизамски пацов (*Fiber zibethicus*)

бизарни -а -е бизаран

бизнис *х.* бизнис

бизнисмен *х.* бизнисмен

бизовац ше -зуєм ше *зак. и нєзак.* **1.** бити сигуран; **бизуєш ше же ши то годзен поробиц?** јеси ли сигуран да ћеш то моћи урадити?; **2.** (на дакого/дацо) поуздати се, уздати се у кога/што; **я ше найбаржей на тебе бизуєм** ја се највише у тебе поуздам

бизовни -а -е **1.** сигуран; **2.** поуздан; ♦ ~ **як нїч** сигуран као врбов клин

бизовно *присл.* **1.** сигурно; **2.** извесно, сигурно; **3.** вероватно, зацело

бизовносц *ж.* **1.** сигурност; **2.** поузданост

бизон *х. зоол.* бизон, зубар

Бикичань *х.* Бикићанин

бикичски -а -е (од **Бикич**) бикићки

бикса *ж. поль.* (часц коча) туљак

биксна *ж. метал.* чахура, биксна

бикулї *ж. мн.* (ед. бикуля) и **бикульки** *ж. мн.* (ед. бикулька) *беш.* коврце

била -лей *ж.* жипон

биланс *х.* биланс

билансни -а -е и **билансов(и)** -а -о/-е билансни

билатерални -а -е билатералан

биле -лого *с.* **1.** бело месо; **2. а)** ~ **под нох-цом** белина (испод нокта); **б)** ~ **у гарле мед. заст.** дифтерија

билет *х.* билет, билета

билетарніца *ж.* билетарница

билє *с.* **1.** стабљика, стабло; **2. збир.** стабљике

билєнки -а -е белцат

били -а -е **1.** бео; **2.** плав, плавокос, блондин; **3.** (шиви – о власох, бради) сед, бео;

♦ ~ жена бела жена, белкиња; ~ печинка плућа; ~ платка (на целу животини) лиса; ~ раса бела раса; ~ месо бело месо, белина; ~ пес белов; ~ череп биберцреп; ~ човек бели човек, белац; ♦ **ані** ~ **ані чарни** (*несодредзени*) ни куван ни печен; ~ **бляди як мур (як вапно)** блед као крпа (као зид)

билигевар х. кућарац, торбар, грошићар, билигаш (в.)

билигевариц -им *незак.* кућарити, торбарити

билингвист -та и **билингвиста** -ти х. билингвист(а)

билион х. билион

билияр и **билијард** х. билијар; **бавиц** ~ играти билијар

билиярдац ше -ам ше и **билиярдовац ше** -дуем ше *незак.* билијарити се, играти билијар

билијар(д)ня ж. билијарница

билијар(д)ски -а -е билијарски

билі́дло с. козм. **1.** белило; **2.** заст. сирицик; **3.** оп. билосц; ♦ **цинково** ~ цинквајс

билі́на¹ ж. оп. билосц

билі́на² ж. билина (*руска народна епска песма*)

билі́ц¹ -ім *незак.* **1.** кречити; **2.** (*робіц билим*) белити; ~ **платно** белити платно

билі́ц² -лєєм и -ім *незак.* (*поставац били*) белети

билі́ц ше¹ -ім ше (*фарбіц ше з билі́длом*) белити се

билі́ц ше² -лєєм ше и -ім ше (*видавац билосц*) белети се; беласати (се)

билкасти -а -е беличаст, беласаст

билки -а -е дем. бео (*са нежном нијансом*)

билні́чка ж. анат. беоњача

биовласи -а -е седокос

биоглави -а -е белоглав

биогардисц -йца х. ист. белогардејац

билодено присл. у по бела дана, усред бела дана

Билорус х. Белорус

билоруски -а -е белоруски

билосц ж. белина

билота ж. ридк. белина

билоушка ж. зоол. белоушка

билтен х. билтен

биључки -а -е белцат; **били** ~ и ~ **били** бео белцат

бияви -а -е беличаст, беласаст

Биянци х. мн. (*сд. Биянєц -нца*) х. житељи Беле Пусте (*дела атара у Руском Крстуру*)

биянски -а -е који се односи на Балу Пусту (*део атара у Руском Крстуру*); **биянски салаши** салаши на Белој Пусту

биясти -а -е оп. **бияви**

биљмо с. мед. беона, очна мрена

биљчков(и) -а -о/-е беланчевински

биљчок -чка х. **1.** беланце; **2.** биол. беланчевина

бимбов х.: **таки як** ~ мало тежи, мало онако

бим-бом викр. за подражовање звука дзвона бим-бам, бим-бом, бум-бам

бимбора ж. бот. сибирски бор (*Pinus sibirica*)

бина ж. бина

бинарни -а -е бинаран

бинокл х. бинокл

бином х. мат. бином

бински -а -е (*од бина*) бински

биограф х. биограф

биография ж. биографија

биографски -а -е биографски

биолог х. биолог

биологийни -а -е биолошки

биология ж. биологија

биопсия ж. мед. биопсија

биоскоп х. биоскоп, горв. кино

биоскопски -а -е биоскопски

биохемија х. биохемија

биреш х. поль. заст. бирош (в.)

бирешиц -им *незак.* заст. (*буц биреш*) бирешити (в.)

бирешка и **бирешкиня** ж. заст. бирошкиња (в.), бирошка (в.)

бирешовац -шуєм *незак.* оп. **бирешиц**

бири-бир(к)и викр. за доволовање гускох бир-бир, бири-бири

бирки *ж. мн.* (ср. бирка) вашке; **ма** ~ има вашке

бирмаловац -луєм *зак. и незак. цркв. кат.* помазивати децу

би́ро -оа *х.* биро

би́ров *х. ист.* биро, биров, кмет

би́ровац -руєм *незак.* **1. а)** моћи радити; **по́кля бирова́ла, бу́л шо́р у сѣ́ загради́** док је могла да ради, био је ред у њеној башти; **до́к сом бирова́л ро́биц, я са́м око́повал сво́ю поля́** док сам могао да радим, ја сам сам копао своје њиве; **б)** (*мац мо́ци*): **у́ж и на но́ги не ба́рз би́руе, а по́љо не оха́я** већ је слаб на ногама, али њиву не оставља; **дзвигал ме́х, а́лс не бирова́л диза́о је ца́к, али ни́је има́о сна́ге; 2. а)** успевати урадити (*ка́д има́ мно́го посла́*); **ма́ю ве́љо же́ми, та́ю не би́рую са́ми обро́биц** имају много земље, те не успевају да је сами обраде; **б)** успевати, моћи; **дзивка ше у́ж не бирова́ла кра́шнє обле́сац, бо́ оце́ц бу́л у пензи́и** ћерка више није успевала да се лепо облачи, јер је отац био у пензији

би́рокра́т -та *и* **би́рокра́та** -ти *х.* биро-крат(а)

би́рокра́тизовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и незак.* бирократизовати (се), бирократизирати (се)

би́рокра́тија *ж.* бирократија

би́рокра́тски -а -е *оп.* бирократични

бирча́к *х. заст.* кожух, пршња́к

би́с *викр. (ознова, ище)* бис

би́сер *х.* бисер

би́серни -а -е бисеран; ♦ ~ **кори́тко** *зоол.*

бисерна шкољка, бисерница

би́серов(и) -а -о/-е *оп.* бисерни

би́сквит *х.* бисквит

би́скуп *х. цркв.* бискуп

би́скупнија *ж. цркв.* бискупија

би́скупски -а -е бискупски

би́ста *ж.* биста

би́статовац -туєм **1. зак. и незак.** засигурно обећати/обећавати; гарантовати, гаран-тирати; **2. незак.** бодрити, храбрити

би́статовац ше -туєм ше *зак. и незак.* **1. би-**ти сигуран; **би́статова́л ше же то́ годзе́н**

зро́биц био је сигуран да ће то моћи ура-дити; **2. оп. би́статова́ц (1)**

би́стри -а -е **1.** бистар; **2.** живахан; **здраве дзе́цко вше́ би́стре** здраво дете је увек живахно

би́стросц *ж.* **1.** бистрост, бистрина; **2.** жи-вахност

би́т *х. информ.* бит

би́танга *х.* **1.** битанга; вуцибатина; бараба; фукара; **2. (крава хтора ча́сто сце́ка до чко́ди)** потричарка (в.)

би́тангова́ц -гуєм *незак.* битанговати, би-танжити (се), битанцити (се)

би́тањски -а -е који се односи на битанге, барапски, фукарски

би́тањша́г *х.* битангљук, битањжлук

би́ти -а -е: **бу́ц** ~ добити батина; **бу́л** ~ до-био је батина; **будзе́ш** ~ добићеш бати-на; **сцеш бу́ц** ~?! хоћеш батина?!; ♦ **бу́л ве́цей** ~ **я́к си́ти** добијао је (прогутао је) грдних батина (дебеле батине)

би́тка *ж.* **1.** туча; **2.** битка, бој; ♦ **доче́каң** **да́кого на би́тку** дочекати кога на нож

би́тумен *х. мин.* битумен

би́фе -еа *с.* бифе

би́флац -ам *беш. (< серб.).* бубати, бифлати (*оп. ту́пиц (2)*)

би́фтек *х.* бифтек

би́ц биєм *незак.* **1. а)** тући, бити; **не би́й дзе́цко** немој да тучеш дете; **б)** (*кара́ц з па́лѣчку и под.*) батинати; **2. (о годзи́ни)** бити, откуцавати; **3.** ударати; ~ **з млатко́м по́ гвозде́** ударати чекићем по ексеру; **4. (ви́бивац у брзго́х)** уда-рати, млазати, липтати, шикљати; **5. (з пра́ни́ком при райба́ню)** мерати; **6. (вай́ца)** розбивац; **7. (з да́ким – трина́ц да́ко-му стра́ну)** бити нечији, бити на нечијој страни; **вон би́с з ні́ма** он је њихов; **8. (на да́кого/да́цо)** нападати кога/што; **би́ю на нас** нападаю нас; ♦ ~ **печа́ц** ударати жиг (печат); ~ **студню́** бушити бунар; **би́с го́ жима** има грозницу; ♦ **би́ло ме́ (го и́тд.)** није ми (му и́тд.) дало мира; ~ **да́кого ја́к гове́ду** тући кога као вола у купусу

би́ц ше биєм ше *незак.* **1. в́засм. повр.** тући се, бити се; **дзе́ци, не́ би́йце ше́** децо, немојте да се тучете; **2. а)** ударати се; ~ **з**

млатком по пальцох ударати се чекићем по прстима; **б)** ударати; **кабел у студні** **ше бис до цеглох** ведро у бунару удара о цигле; **3. а)** (*на дацо – намагац ше дацо зробиц, посцигнуц*): **людзе ше бию на жем** људи су почели да купују (да траже) земљу; **дасдни земледјлци ше бию на заградкарство** неки земљорадници нагињу повртарству; **б)** (*о коровчу*) ширити се; **репчень ше бис до бетеліни** горушица се шири у детелину; **4. поль.:** **кобула би ше била** кобила тражи коња; **кобула ше била** кобила је примила (добила) коња

бице с. **1.** ударање; **2.** батине; батинање; туча; **з бицом ніч не посцигнеце** батинама ништа нећете постићи; **3. поль.:** **кобула ма** ~ кобила тражи коња

бицигла жс. бицикл, точак; **пришол на бицигли** дошао је бициклом

бициглист -та и **бициглиста** -ти х. бициклист(а)

бицигловац ше -луем ше *незак.* возити се на бициклу

бициглочка жс. бицикл (*дечји*)

бициклиз(е)м -зму/-зма х. бициклизам

бич х. *прен.* бич

бичак х. **1.** перорез, бритва, брица, цепни ножић; **2.** „бичак” (*веселе, забава код домаћина другог дана после свадбе, бала и сл.*); патарице, појутарје, окриље; ♦ **порихтани (готови) як** ~ готов као набита (набијена, запета) пушка, готов (спреман) као бос у бару; **оштри як** ~ (*оштри у работи, бешеди*) жива ватра, жива жеравица; брз, окретан

бичачкац ше -ам ше *незак. етн.* ношкати се (в.)

бичачок -чка х. *дем.* перорешчић, бритвица, брица

бичкаш и **бичкош** х. **1.** скитница, лопов, бичкаш; **2. оп.** збитлївец

бичовац -чуем *незак.* бичевати

бичовач х. бичевалац

бишалма жс. *агр.* дуња

бишалмов -а -о дуњин; од дуње; ~ **сок** сок од дуње; ~ **палснка** дуњевача

бияла жс. **1.** биво(л); **2.** (*самица*) биволица; ♦ **моцни як** ~ **як** као бик; **роби (цага) як** ~ (*добре и вельо роби*) ради као коњ

биялов -а -о бивољи, биволски

благац -ам *незак.* **1.** блажити, умиривати, смиривати; **2. заст.** молити, тражити **благи** -а -е **благ**; **благей норови** благе нарави; ♦ **як** ~ **дзень** (*барз добри человек*) добар као добар дан

благо¹ *присл.* благо

благо² с. (*скарб*) благо

благовиснік х. благовесник

благовист жс. блавест

благовисциц -им *незак.* блавестити

Благовищене с. *церкв. (швето 25. 03/ 07. 04)* Блавест жс., Блавестити жс. *мн.*

благодарниц -им *незак. кнїжк. (дзековац)* благодарити, захваљивати (се)

благодарни -а -е *кнїжк.* благодаран, захваљан

благодарносц жс. *кнїжк.* благодарност, захвалност

благодарствени -а -е: ~ **служба бога** *церкв.* благодарствено богослужење

благодат жс. и **благодать** -ти жс. благодат, благодет

благодатни -а -е благодатан

благодїйствени -а -е *кнїжк. оп.* **благодтворни**

благодїтель и **благодїтель** х. *ридк.* добротвор

благозвучни -а -е благозвучан, благогласан

благородис с.: **вашо (його итд.)** ~ **ваше (његово итд.)** **благородство**

благородни -а -е племенит, благородан

благослов х. благослов

благословени -а -е благословен

благословиц -им **I** *зак.* благословити; **II** *незак.* благосиљати

благостан х. благостање

благосц жс. **благост**

благодтворни -а -е благодтворан

благоупокосни -а -е **блаженопочивши**, **блапопокојни**

благодчасни -а -е и **благодчасови** -а -о/-е **благодвремен**

блажени -а -е блажен

блаженство с. блаженство

блажїїц ше -їм ше *незак.* заст. лудирати се, бити луд

блазен -зна и **блазень** -зня х. лудак, луд; блезга, бленто; будала; ♦ **да ше блазни чудую** (*незлюдни одвит на питање „прецо, нач”*) да се луде чуде

блазни -а -е луд, блесав

блазїїц -їм *незак.* лудети

бламажа жс. бламажа

бламирац ше -ам ше и **бламовац ше** -муєм ше *зак.* и *незак.* бламирати се

блана жс. 1. опна; 2. анат. водењак

бланка жс. 1. оп. **бланочка**; 2. анат. слезокожа

бланко прикм. *непрем.* и *присл.* бланко; ~ **вексла** бланко меница

бланочка жс. дем. опница

бланочков(и) -а -о/-е који се односи на опницу

блатни -а -е 1. (од *блата*) блатан, блатњав, каљав; 2. глибав; глибовит, муљевит; ~ **жем** муљевито земљиште

блатњави -а -е оп. **блатни** (1)

блато с. 1. блато; 2. а) (*мутљанка*) глиб; **б)** (*место полне блата*) каљуга; 3. (*як буюдовательни материял*) набој, маз, каљ; ♦ **пец з блата** земљана пећ, земљуша; ♦ **ест дачого як блата** ≡ има чега као хладне воде; **збиц дакого на** ~ (*як* ~) избити кога на мртво име, убити бога у коме; ♦ **облєч швиню до злата а вона пойдзе до блата** (*недобри инстинкти при даким превладую над воспитаньом*) крсти вука а вук у гору; **руцац блато до дакого бацати** се блатом на кога; **чєжки як** ~ тежак као олово

блатобран х. блатобран

блациско с. аугм. блатина

блациц (ше) -им (ше) блатити (се), каљати (се)

бленда жс. *фот.* бленда

блеф х. блеф

блефирац -ам и **блефовац** -фуєм *незак.* блефирати

блєх-музика жс. блєх-музика (оп. **троть-кош** (3))

ближнї -я -є *церкв. (собрат)* ближњи; **любов гу ближньому** љубав према ближњему

блиндир(ов)ани -а -е блиндиран, оклопни

блинкер х. *техн.* и *др.* блинкер

блитва жс. *бот.* блитва (*Beta vulgaris*)

блиха жс. бува, буха; **ма блихи** има буве, бушљив (бувљив, бухав) је

блихов -а -о бувљи

блиц х. блиц

блиш х. сомот, баршун, плиш

блишови -а -о/-е сомотски, баршунаст, плишан

блїзки -а -е близак; ~ **родзина** близак род; блиски рођак; **блїзки одношеня** блиски односи

блїзко¹ *присл.* 1. а) (у *блїзкосци*) близу, блиско; надохват; б) **надомак**; **уж були** ~ **при валале** већ су били **надомак села**; **войско сцигло** ~ **гу Београду** војска је стигла **надомак Београда**; 2. (*дас, коло*) око, близу

блїзко² *прим.* 1. з *ген. ридк.* близу; ~ **лєса близу** шуме; 2. у *злученю з применовїками* при, гу, коло а) ~ **при прим. з *лок.* близу; ~ **при валале** близу села; б) ~ **гу прим. з *дат.* близу; **станули** ~ **гу нам** стали су близу нас; в) ~ **коло прим. з *ген.* близу; **прєшли** ~ **коло нас** прошли су близу нас******

блїзкосц жс. близина, блискост; у **блїзкосци** у близини

блїск х. 1. блесак; **блїск блїскавки** блесак муње; 2. (*блїцанє*) сјај, сев; **блїск оружия** сјај оружја

блїскавични -а -е оп. **блїскаков(и)**

блїскавка жс. муња; **блїскавки блїскаю** муње севају

блїскаков(и) -а -о/-е муњевит; з **блїскакову швидкосцу** муњевитом брзином; ♦ ~ **война** муњевит рат

блїсканє с. муња, муње, севање муња; **блїсканє го зашлєпєло** муња га је заслепила; ~ **и трєсканє** муње и громови

блїскац *незак. безос.* севати; **блїска** муње севају; **блїскало** муње су севале

блїскаци -а -е блескав

блїскот *х.* и **блїскотанє** *с.* блесак; сјај, сев; светлуцање

блїскотац -ам и **блїскотац ше** -ам ше *незак.* блештати (се); севати; севкати; светлукати

блїскотаци -а -е блештав; светлуцав

блїснуц блїшнем *зак. 1. частейше безос.:* блїсло севнула је муња; **2. а)** блеснути, севнути, љеснути се; **б)** (*на дакого – оштро попатриц*) севнути очима; ошинути кога очима; ♦ **блїсло му** (*здогаднул ше, огутал ше*) упалила му се лампа

блїснуце *с.* блесак, сев

блїщанє *с.* блесак, љесак; сев, сјај

блїщак ше -щим ше *незак.* сијати (се), блештати се, лаштити се, љескати се; блистати; пресијавати се; цаклити се

блїщаци -а -е блистав, блештав, љескав; сјајан; светлуцав; искричав

блїщацосц *ж.* блиставост, блиставило, блештавост; сјај; гланц

блїщик ше -им ше *коц. оп.* блїщак ше

блок *х. з розл. знач.* блок; **квартельни** ~ стамбени блок; ~ **за рисованє** блок за цртање

блокада *ж.* блокада

блокадни -а -е блокадни

блокирац -ам *зак. и незак.* блокирати

блок-нотес *х.* блок-нотес

блондин *х.* блондин

блондин(к)а *ж.* блондин(к)а

блошица *ж. зоол.* стеница

блуд *х.* блуд; **робиц** ~ чинити блуд, блудничити

блудниц -им *незак. 1.* лутати; **2. а)** (*трациц свидомосц о себе*) губити се; **хори блудзел, не знал дзе є** болесник се губио, није знао где је; **б)** (*приповедац як не при себе*) булазнити

блудни -а -е блудан; ♦ ~ **дом (хижа)** блудиште, блудилиште; ♦ ~ **син** библий. блудни син

блудник *х.* блудник; развратник

блудница *ж.* блудница; развратница

блудно *присл.* блудно; ♦ **согришиц** ~ сажрешиити блудно

блудносц *ж.* блудништво

блузенка *ж. оп.* **блузничка**

блузна *ж.* блуза

блузничка *ж. дем.* блузица

блуканє *с.* лутање, лутња, скитање, скитња, смуцање

блукац -ам и **блукац ше** -ам ше *незак.* лутати, скитати (се); тумарати; луњати; потуцати се

блукачки -а -е луталачки, скиталачки, скитнички

блукач *х.* луталица, скитница; тумарало, луњало; вандровкаш

блукачка *ж.* луталица, скитница, скитачица; вандровкашица

блукаючи -а -е лутајући

бљованїна *ж.* бљувотина

бљовац -ам *незак.* повраћати, бљувати; **сце ше му** ~ тера га на повраћање

бљозгац -ам *незак. (сплєтац ше)* трабуњати, баљезгати, лупетати, тртљати

бљознуц -южнем *зак. (гоч цо повесц)* лупити, бубнути

бљощ *х. бот.* бршљан (*Hedera helix* L.)

бляди -а -е блед; ♦ **на блядо** *присл.* бледо; ♦ ~ **як мур** *оп.* били як мур

блядки -а -е *дем.* бледуњав, блеђан, блеђахан

бляднуц -нем *незак.* бледети

блядо *присл.* бледо

блядосц *ж.* бледило

блядотвари -рого *х. (Индиянц)* бледолики

бляха *ж. колєс.* ташна

бляховац -хуєм *незак.* губити боју, бледети, белети, лињати, чилети

бляшка *ж. 1.* парче лима; **2. коц. техн.** платна

бљохценїна и **бљочка** *ж.* бућкуриш

бо I *злуч. причинови* јер; **не пришол на роботу, бо бул хори** није дошао на посао, јер је био болестан; **II** *модал. звич. видзелєне зоз запяту* наїме; **идуцого року будземе мац досц електричней енергїї, бо, у нашей жеми ше вибудую**

вечей гидроцентрали идуће године ћемо имати довољно електричне енергије, наиме, у нашој земљи ће се изградити више хидроцентрали; ♦ ~ **же...** јер је наводно...

боа *жс. зоол.* боа *х.*, удав (*Boa constrictor*)

боб¹ *х. бот.* боб (*Faba bona medik*)

боб² *х. спорт.* боб

бобальки *жс. мн.* (*ср.* бобалька) „бобальки” (*русино национално божићно јело: округлице од хлебног теста с маком*)

бобер -бра *х. зоол.* дабар

бобка *жс.* 1. зрно, бобица, пуже; ~ **грозна** зрно грожда; 2. *зоол.* бобица, громуљица (*cysticercus*)

бобкави -а -е бобичав, бобичаст, громуљичав

бобкасти -а -е: ~ **овоц** *пож.* бобичаво воће; ~ **месо** *вет.* бобичаво месо

бобкастосц *жс. вет.* бобичавост, строка

бобков(и) -а -о/-е зрнаст; ♦ **бобково** *лісце с.* 1. *бот.* ловор (*Laurus nobilis*); 2. ловоров лист; 3. **бобково** *лістки/лісца мн. бот.* ловори, ловорике

бобок -бка *х. оп.* **бобка**; ♦ **заробок** - ~ (*слаби заробок*) сто година деведесет гроша

бобров -а -о дабров; ~ **бундичка** дабровина

бовда *жс. заст.* (*будка*) киоск, дућан

бовкнуц -нем *зак.* 1. (*моцно вдериц*) **а**) (*дакого/дацо*) лупити, очепити, млатнути, звизнути; одаламити, одрапити; треснути, мазнути; **б**) (*звич. з часиу цела по дачим або до дачого*) лупити, треснути; **бовкнул (з)** главу до греди лупио је главом о греду; 2. **а**) (*о огню*) букнути, планути; **б**) *прен.* планути, ускипети

бовкнуц ше -нем *ше зак.* лупити се, треснути се

бовтгайташ *х.* свод; **муровац на** ~ зидати на свод

бовчац -чим *незак.* буктети, буктати, пламтети

бовчаци -а -е буквав

бовчиц -им *незак. коц. оп.* **бовчац**

Бог/бог *х.* бог; ♦ ~ **би го** (*ю и под.*) **знал** бог ће (свети) знати, бог те пита; **бог го ма** (*скапал, нет го*) нема га ни од корова; ~

го (*це и под*) **скарал** убио га (те и сл.) бог; **бог го** **таког** **зведол** (*створел*) (*таки характер ма од народзенья*) како га је бог створио; ~ **дал** ~ **вжал** (*треба ше помириц з утрату*) бог је дао бог је узео; ~ **не плаци** **кажду** **соботу** (*недзелью*) [**але плаци**] правда је спора али достижна; ~ **не понагля** **але посцигне** бог је спор али достижан; ~ **це** **дал** бог те мазо, бог га његов; **боже добри** боже мили, драги боже; **боже Исусе Христe** (*Хрисце*) госпoде боже; **боже Саваоте** *оп.* **боже Исусе Христe** (*Хрисце*); **вистати** **ягда** **богу** **душу** **придава** на смрт уморан; **влапиц** **бога** **за** **ризи** **ухватити** **бога** **за** **браду**; **голи** **як** **кед** **го** **бог** **на** **швет** **дал** **го** као од мајке рођен; **дай** **боже** из твојих уста у божије уши; **дал** **би** ~ **дај** **боже**, да бог да; **дац** (*придац*) **богу** **душу** (*умрец*) отићи богу на истину, испустити душу; **до** **Христа** **бога** **дозлабога**, преко сваке мере; **жиц** [**себе**] **як** **мали** ~ [**у** **вельким** **сакайтове**] живети бог богова, живети као бубрег у лоју; **за** **бога** **единого** *оп.* **пре** **бога** **милого**; **заваруй** **боже** *оп.* **захран** **боже**; **за** **не** **дай** **боже** **злу** не требало; **захран** (*зохран*, *сохран*) **боже** **боже** сачувај, сахрани боже; **и** ~ **на** **њго** **забул** **и** **бог** га је заборавио; **идз(це)** **з** **богом** (*идз(це) гет, престан(це) уж раз*) **иди(те)** **с** **мил** **лим** **богом**; **кажди** **у** **бога** **дзень** (*вечар*) сваки божји дан; свако божје вече; **кед** ~ **да** **ако** **бог** **да**; **кед** ~ **да** **та** **и** **мотика** (*ожог*) **штрелі** (*о небизовней, нсизвесней ситуацији*) **боже** **здравља**; **кому** ~ **тому** **и** **шицки** **святи** ≡ коме бог томе и сви свеци; **людзох** **ше** **не** **ганьби** **а** **бога** **ше** **не** **боі** **дебелих** је образа; **най** ~ **захрані** да бог сачува; **най** **ми** ~ **пребачи** **боже** (ме, ми) **прости**; **най** **му** ~ **грихи** (*душу*) **опросци** (*пребачи*) *оп.* **най** **му** ~ **да** **царство** **небесне**; **най** ~ (*Христос*) **заварус** *оп.* **най** ~ **захрані**; **най** **му** ~ **да** **царство** **небесне** **бог** **да** **му** **душу** **прости**; **най** **ше** **о** **нім** ~ **стара** ≡ шта **му** **бог** **да**; **не** **суди** **боже** (*престац, закончиц и под.*) (*о дачим цо барз длуго тирва*) **ни** **конца** **ни** **краја** **чему**; **не** **суди** **боже** (*же би ше врацел, же би уж пришол и под.*) (*о даким*

кого *ше* *длуго чека*) као да смо га по смрт послали; **не** ~ **зна** **цо** није бог зна шта; **не дай боже** не дај боже, далеко било; **од бога дати** богом дан; **охабиц дакого/дацо на бога** (пре)пустити кога/што судбини; **панс боже [швети]** госпoде боже; **пияного и ~ чува** неће гром у коприве; **пре бога милого** ако бога знаш, за име бога, бога ради, за бога; **слава богу** хвала богу; **ти боже знай** *оп.* ~ **би го (ју и под.)** знал; **то ише помож боже** то је још боже помози, то је још смиље и ковиље; **то лем ~ зна** то нико не зна, то само бог једини зна; **хто вчас става тому и ~ дава** ко рано рани две среће граби; **хто ше стара тому и ~ дава** ≡ свако је ковач своје среће; **цо ~ да** шта бог да; **чловек снуе а ~ одредзуе** човек прави планове, али му се они не остваре увек како би он хтео; **як ~ розказуе (розкаже)** како бог заповеда; **я о боже ти о коже** (*не можеме ше розумиц: я гуторим едно, а ти друге*) један у клин други у плочу, као баба и бог, ја дерем јарца а ти козу

богати -а -е **1.** богат; ~ **чловек** богат човек; **2. а)** богат, изобилан; **Бачка** ~ **зоз житом** Бачка је богата пшеницом; **б)** обилан, обилат; **рика** ~ **з рибу** река је обилата рибом; **в)** богат, издашан; ~ **жатва** богата жетва

богато *присл.* богато

богатосц *ж. оп.* **богатство (2)**

богатство *с.* **1.** богатство; **2.** изобиље; издашност; обилатост, обилност; ♦ **купац ше у богатству** пливати у богатству

богаценс *с.* богаћење

богаици (ше) -им (ше) *незак.* богатити (се), обогативати (се)

богацки -а -е богаташки

богач *х.* богаташ

богачка *ж.* богаташица

богиня *ж.* богиња, божица

богобойни -а -е богобојаљлив

богобойносц *ж.* богобојаљливост, богобојазан

Богов/богов -а -о Божји/божји; ♦ **богова (божа)** **катицка** *ж. зоол.* бубамара (*Coccinella septempunctata*)

богови -а -о *и* **боговити** -а -е: **кажди (цали) ~ (у бога) дзень (вечар и под.)** сваки (цео) божји (боговетан), дан (вече *и сл.*)

боголюбис *с.* богољубље

боголюбни -а -е богољубив, богољубан

богонснависнік *х.* богомрзац

Богородица *ж. рел.* Богородица; ♦ **Богородице** [Діво] *церкв. (назва молитви)* Богородице Дјево, *горв.* Здравомарија; **вимодліц три Богородице Діво** одмолити три Богородице Дјево

богослов *х.* богослов, богословац

богословис *с.* (*учене о Богови и вири*) богословље

богословия *ж.* богословија

богословски -а -е богословски

богослужебни -а -е богослужбени

богослужене *с.* богослужење, богослужје

богоугодни -а -е богоугодан; ~ **діло** богоугодно дело

богохулитель *х.* богохулник

богохуліц -ім *незак.* богохулити

богохулни -а -е богохулан

богохулнік *х. оп.* **богохулитель**

богохуство *с.* богохуство

богочловек *х.* богочовек

Богоявление [Господне] *и* **Богоявленс** *с. церкв. (швето 06/19. 01, Трокралі)* Богојављење, Водокрст, Водокрше

богумили *х. мн.* (*ед.* богумил) *ист.* богумили

богунснависни *и* **богупроцивни** -а -е богомрзац, богумрзац

богуугодни -а -е *оп.* **богоугодни**

богаль *х. беш.* (< *серб.*) богаль (*оп.* **каліка**)

богар *х.* (*чарни конь*) вранац

богара *ж.* (*чарна кобула*) врануша, враница

богля *ж. експр.* главурда, тинтара, тиква, чутура

богозовац -зуем *незак.* богарати, псовати

бограч *х.* (*бакарни котлік*) бакрач

богриш *х.:* **богриша** *ци ише* [твојого] *оп.* **бодяна** *ци ише* [твојого]

бод *х. спорт.* *и др.* бод

бодай *слов.* да бог да, дабогда; ♦ ~ **би** **лем....**, **лем ~ би...** тек да...; ~ **би** **це** **розсадело**

оп. под розсадниц; ~ би ци добре було, ~ ци ище [твойо] (гандроване) не било те (га итд.); поробиц ~ було урадити како било [да било], урадити тек онако

бодовац -дуем *незак.* бодовати

бодови -а -о/-е *спорт.* бодовни

бодор х.: ♦ **нагнївани як** ~ ≅ љут као рис

бодри -а -е бодар

бодриц -им *незак.* бодрити

бодросц *ж.* бодрост

бодян х.: ♦ **бодяна ци ище [твого]** (*гандроване, лаце*) богара ти твога

боем х. боем

боемски -а -е боемски

божески -а -е **1.** (*хтори ше одноши на божества*) божански; **2.** *оп. божествени*

божествени -а -е **1.** божанствен; **2.** *оп. божески (1)*

божество с. божанство

Божи/божи -а -е Божји/божји; ♦ **божа катичка** *оп. богова катичка; ~ кравичка* *зоол.* богомољка (*Montis religiosa*); **божи хлебички** х. *мн. (ед. божи хлебичок) оп. христов багрени; служба ~ церкв. служба* божја; ♦ ~ **кара** божја казна, бич божји; ~ **цело церкв.** причест; **кажди** ~ **дзень** сваки божји дан; **кара** ~ велик неваљаца, скот; **людзе божи!** људи божји!, људи моји!; **сияса** ~ (*барз вельо*) тушта и тма, сила божија; **пали** ~ **дзень (ноц, лето и под.)** цео божји (боговетан) дан (ноћ, лето и сл.); **цо за ~ годзинна?!** (*о вельким несподзиваню*) господе боже, шта ли је сад то?; **чловече** ~ човече

божня *ж. заст.* богомоља

божо *прикм. непрем.* божји

божок -жка х. *рел.* идол

божур х. *бот.* божур (*Paconia*)

боза *ж. цукр.* боза

бозогвань х. *заст.* маљ; мотка; ♦ **моцни як** ~ ≅ јак као бик

боїско с. и **боїще** с. **1.** бојиште; **2.** ратиште

бой х. бој; мегдан

Бойки х. *мн. (ед. Бойко) Бојки (етничка група у западној Украјини)*

бойкот х. бојкот

бойкотовец -туем *незак.* бојкотовати

бойна *ж. ист.* бојна

бойни -а -е *оп. бойови (1)*

бойнік х. *ист.* бојник

бойови -а -е **1.** бојни; ~ **опрема** бојна опрема; ~ **отров** бојни отров; **2.** бојеви; ~ **кулька** бојеви метак; ~ **готовосц** бојева готовост

бойовиско с. *оп. боїско*

бойсе: у ~ *викр. (при чудованю, несподзиваню) у бога му (ти)*

бойтар х. *статк.* **1.** (*чобанов помоцнік*) бојтар; **2.** краварски пас

бок х. **1. а)** (*ліва або права часц простору, предмета, цела*) страна; бок; з **правого боку** са десне стране; **вон идзе по тим боку (тим боком), а вона идзе по другим боку (другим боком)** (*улиці, бетелю и под.*) он иде овом страном, а она иде другом страном (*улице, канала и сл.*); **гойса ше з боками при ходу** њише се боковима при ходу; **лсжац на боку** лежати на боку (*поребарке, постранце*); **2.** (*у кнїжски*) страница; **3.** (*часц цела од пазухи по клуб*) слабина; **4.** (*щитнік на мосце и под.*) браник ♦ ~ **сланїни** пола (*крпа*) сланине; **обрацац ше з бока на** ~ (*при спаню и под.*) превртати се с бока на бок; з **боку присл. 1.** (*на боку*) по страни, са стране; **2.** (*з бочней страни*) са стране; **на боку присл.** на страни; **од боку присл.** са стране, с бока; **о пол бока** искривљеног тела (*на једну страну*); **под боком** на дохват(у) руке

боканичи *ж. мн. (ед. боканча)* баканце, цокуле

бокати -а -е бокат

Бокель х. (*житель Боки Которскей*) Бокель, Бокеляц

бокельски -а -е (*од Бока*) бокельски

бококоторски -а -е бококоторски

боком *присл. 1.* (*нагнївано*) љутито; попреко, искоса; прекорно; **патриц ~ на дакого** гледати попреко кога; **2.** (*з боком обрацени дакадзи*) бочно; **станул ~ же би лепше чул** стао је бочно да боље чује; **3.** косо, укосо

боком-боком *присл.* постранце; **а вон ~ и вифуркнул вонка** а он постранце, постранце и шмугнуо је напоље

бокс¹ х. *спорт.* бокс

бокс² х. (*преграждане*) бокс

бокс³ *х. скор.* бокс

боксер *х.* боксер

боксерски -а -е боксерски

боксит *х. мин.* боксит

бокс-меч *х. спорт.* бокс-меч

бокснуц -нем *зак.* бокснути

боксовац (ше) -суем (ше) *незак.* боксовати (се), боксати (се)

Болгар *х.* Бугарин

болгарски -а -е бугарски

болснс *с.:* ~ **зуба** зубобоља

болџ -ѝ *незак.* болети

боляк *х.* **1.** *мед.* прораст, болна израслина; тумор; **2.** *прен.* бољка; ♦ ~ **езерни** *звич.* у *виразох* *хтори* *знача* *прейгмирносц,* *несподзиваносц* *и под.:* **болело** **ме** **до** **боляка** **езерного** **био** **сам** **изван** **себе** **од** **бола;** **дзе** **ми** **окуляри** **у** **боляка** **езерного?** **где** **су** **ми** **у** **врага** **наочари?**; **идз** **до** **боляка** **езерного** **иди** **до** **врага;** **нешка** **шицко** **драге** **до** **боляка** **езерного** **данас** **је** **све** **скупо** **да** **те** **бог** **сачува**

боляци -а -е **1. а)** болан; ~ **рана** болна рана; ~ **дотик** болан додир; **б)** **шицок** **сом** ~ све ме боли; **в)** *прен.:* ~ **душа** болна душа; ~ **питање** болно питање; **2. боляце** -цого *с.* болно место; масница, мазница

болячка *ж.* **1.** бољка; **2. болячки** *мн. мед.* **а)** упала жучи; **б)** болови у желуцу и сл.

боль *х.* бол *ж.;* ~ у **клубо**х кукобоља; ~ у **крижо**х крстобоља; ~ **зуба** зубобоља; **курци** **ше** **од** **больо**х превияјати се од болова

больгов *х.* ленчуга, ленчура, ленштина

больгозовац -зуем *незак. оп.* **больонговац**

больничар *х.* болничар

больничарка *х.* болничарка

больница *ж. оп.* шпиталь

больнички -а -е *оп.* шпитальски

больонга *х. и ж.* бараба; скитница

больонговац -гуем *незак.* лутати (*бескорисно* *или* *чинећи* *штете*)

больтац -ам *незак.* мућкати

большевик *х. ист.* большевик

большевицки -а -е большевички

бом *вкр. оном.* за *подражоване* *звуку* *дзвона* *бам*

бомба *ж.* бомба

бомбардер *х.* бомбардер

бомбардовац -дуем *незак.* бомбардовати, бомбардирати

бомбасти -а -е бомбаст

бомбастични -а -е (*реторични*) бомбастичан, бомбастички

бомбаш *х.* бомбаш

бомбашски -а -е бомбашки

бомбона *ж.* **1.** бомбон *х.*, бомбона *ж.;* **2. бомбони** *мн.* шећерлема, шећерлама

бомбонера *ж.* бомбоњера

бомбонка *ж. дем.* бомбоница

бомбочка *ж.:* **бомбочки** **з** **чоколаду** *кул.* бомбице с чоколадом

бомбус *х. коц. оп.* **бомбона (1)**

боме *слов. беш. (< серб.).* богме, вала (*оп. вера*)

бомс *х. експр.* билмез, будак

бон *х.* бон

бонджа *ж.* велик, крупан плод (*обич. кромпир* *или* *парадајз*); **яка** ~ ! (*яка* *велька* *кромпля*) каква кромпирина!

бондя *ж. гандр.* непажљива, неразумна женска особа

бонтон *х.* бонтон

бор¹ *х. хем.* бор

бор² *х. бот. беш. (< серб.).* бор (*оп. сосна*)

борба *ж.* борба; ♦ ~ **за** **обстојане** (**за** **живот,** **за** **насушни** **хлеб**) борба за опстанак (за живот, за насушни хлеб); ~ **на** **живот** **и** **шмерц** борба на живот и смрт

борбени -а -е **1.** борбен, ратоборан; **2.** борбени, борни

борбеносц *ж.* борбеност, ратоборност

борг *х.* вересија; ♦ **достац** (**купиц,** **пиц** *и под.)* **на** ~ добити (купити, пити *и сл.)* на вересију

боргаш *х.* вересијаш, вережција

борговац -гуем *незак. (брац* *на* *борг)* вересијати

бордел *х.* бордел

бордо¹ *прикм. испрем. (цмочервени)* бордо

бордо -оа *х. (вино)* бордо

борец -рца *х.* **1.** борац; **2.** ратник; **3.** (у дво-бою) мегданција; **4. оп.** боритель

борецки -а -е 1. борачки; 2. *оп.* борителски

борикац -ам *незак.* 1. **а)** (*гледац шпиртајуци, превраћајуци*) претурати, превртати, бркати; ~ **по фийовкох** претурати по фиокама; **б)** мрсити; **унучок борика** дјдови баюси унучић мрси деди бркове; 2. (*правиц дробни габи*) мрешкати; 3. **а)** (*исц, наиходзиц у вельким количестве – о води, потоку и под.*): **вода борикала з потокох до рики** вода се брзо сливала из потока у реку; **од заходу борика** хмара од запада се ваља облак; **б)** (*давац, правиц у вельким количестве, у вельких фалатох и под.*): **тота крава борика** млека ова крава даје пуно млека; **тот плуг борика** груди овај плуг ваља велике грудве

борикац ше -ам ше *незак.* 1. узбуркавати се; 2. борити се, бацакати се

борилише *с.* борилиште

боритель *х.* борилац, борац

борительни -а -е борилачки

бориц ше -им ше *незак.* борити се; тући се

бор-машинка *жс. техн.* бушилица

борни -а -е: ~ **коч воєн.** борна кола

боровичка *жс. оп.* клековача

боровица *жс.* 1. *бот. оп.* чарница; 2. (*сок*) боровница

борщ *х. кул.* (*густа желєнявова юшка*) боршч

бос *х. (шеф)* бос

Босанџ -нца *х.* Босанац

босански -а -е босански

босанскогегецовски -а -е босанскохерцеговачки

боси -а -е бос, босоног; ♦ ~ **драга** колски (земљани) пут

боски¹ -а -е *дзец.* бос, босоног

боски² -а -е (*од Бог*) бож(и)ји; з **боску** помоцу уз божју помоћ

Босна *жс.:* и мирна ~ [аж по Лалить] и мирна Босна; **Босну** му ише богара му његовог

босорак *х. празн.* вештац, вештер, вештичар

босорка *жс.* 1. *празн.* вештица; бабарога, бабаруга; 2. *зоол. (ноцни мотильчок)* лептирица, ноћни лептир (Noctuidae)

босорчата *с. мн. (џд. босорче)* бот. лепи глиша (Zinnia elegans Jacq)

бостан *х.* бостан

боство *с.* 1. (*суцество Бога*) боштво, божанство; 2. божанска моћ

ботанїка *жс.* ботаника

ботанїчар *х.* ботаничар

ботанїчни -а -е ботанички

ботоши *жс. мн. (џд. ботоша)* чарапе

ботошар *х.* чарапар

ботошарня *жс.* чарапарница

ботошки *жс. мн. (џд. ботошка)* дем., *дзец.* чарапице

бохтер *х. жєль.* боктер, рампар

бохтерня *жс. жєль.* боктерница, чуварница

бочац -ам *зак. и незак. дзец.* пољубити/љубити, цокити

бочиц ше -им ше (*на дакого и без обєкта*) *незак.* попреко гледати кога, пречати се на кога; имати злу вољу, бити киван на кога; љутити се

бочкац -ам *незак.* љубити; ♦ **бочкам** руки љубим руке

бочкац ше -ам ше *незак.* љубити се

бочкор *х.:* ♦ **бочкор до бочкор а чижма до чижми** коц. (*треба же би ступали до малженства тоти цо пасираю џдно гу другому*) слика за (уз) прилику, нека иде слика на прилику

бочкори *жс. мн. (џд. бочкора)* опанци; ♦ **гумово бочкори** гумењаци; ♦ **бочкора обула папучу, такє то кєд бочкора обує папучу** (*нараз ше попаницєл*) попачучени опанак, изашао (искочио) је из опанака; **одруциц дакого/дацо як стару бочкору** бацити кога/што као стару канту; **познац дакого/дацо як стари** ~ познавати кога/што као свој џеп; **шєсцє як у [старєй]** бочкори слаба срећа

бочкораш *х.* опанчар

бочкорки *жс. мн. (џд. бочкорка)* дем., *дзец.* опанчићи

бочни -а -е бочни; ♦ ~ **сушєд** први комшија

Бошняк *х.* 1. (*жители бывшей Югославии мусульманской веры*) Бошняк; 2. *заст. оп.* Босанец

бошняцкі -а -е 1. (*од Бошняк (1)*) бошнячки; 2. *заст. оп.* босански

боягуз *х.* страшливец, кукавица

божжлівец -вца *х.* божажливец, божажливко

божжлівы -а -е божажлив, страшлив

бояр *ист.* бојар, бољар

браво *викр.* bravo

бравура *жс.* бравура

брада *жс.* брада; ♦ **робиц на свою браду** радзі на свою руку

брадавка *жс.* брадавица

брадавкасты -а -е брадавичес, брадавичес

брадати -а -е 1. брадат; 2. **брадати** -того *х.* брадоња

браделко *с.* *дем.* камара, камарица, стог, стожић

брадичка *жс.* *дем.* брадица

брадло *с.* 1. *поль.* камара, стог; 2. *прен.* камара, хрпа, гомила; ♦ *поль.:* **вершиц** ~ (*при звозжованю*) садевати повлату; **завершиц** ~ (*при звозжованю*) завршити, површити; **класц** ~ садевати (денути) камару; **скласц шено до брадла** саденути сено у камару

брадочка *жс.* *дем. оп.* брадичка

бразда *жс.* 1. бразда; 2. вододерина

браздасты -а -е браздаст, избраздан

браздач *х.* *поль.* (*конь хтори при ораню идзе по бразди*) браздаш, дешњак

браздочка *жс.* *дем.* браздица; ♦ **мозгова** ~ *анат.* мождана вијуга

Бразилец -лца *х.* Бразилац

бразилски -а -е бразилски

бразлет(к)а *жс.* наруквица, бразлет(н)а, гривна

брайов -а -о: ♦ ~ **азбука** брајева азбука

брак *х.* 1. *беш.* (< *серб.*). брак (*оп. малжество*); 2. *заст.* (*тото цо хиби*) недаста-так; ~ **фаховцох** недастаток стручњака

браман *х.* браман, браманац

брамушка *жс.* мрав

брамушков -а -о мрављи; ♦ ~ **квашніна** *хем.* мравља киселина

брамушкосед *х.* зоол. мравоед (*Mutecorhaga tridactyla*)

брамушнік *х.* мравињак

брана¹ *жс.* (*на гидроцентрали*) брана

брана² *жс.* *поль.* брана; **железна** ~ брана, влачуга (*в.*); **церньова (тарчова)** ~ пружана брана (*в.*)

бранджа *жс.* банда, гомила (*неваљалих де-чака и сл.*)

бранжа *жс.* бранжа

брансни -ного *х.* суд. брањеник

бранік *х.* браник; штитник

бранітель *х.* бранилац

бранітельство *с.* бранилаштво

браніц¹ -ім *незак.* 1. (*сперац, не допуццовац*) бранити, забрањивати; 2. (*охраньовац, цициц*) бранити; штитити

браніц² -ім *незак. поль.* бранати, влачити, влачугати (*в.*)

браніц ше -ім ше *незак.* бранити се; штитити се

браон *прикм. неспрем.* браон

брат *х.* (*мн.* браца -атох) брат; ♦ ~ **по крєви** (*сонароднік*) брат по крви; ~ **по мацєри** (*по оцови*) брат по мајци (по оцу); **власни** ~ рођени брат; **мацєров** ~ ујак; **мужов** ~ девер; **нєвласни** ~ полубрат; **оцов** ~ стриц; ♦ **ані** ~ **ані сват** ни род ни помозбог

братимиц ше -им ше *незак.* братимити се

братинство *с.:* ♦ **прешло** ~ (*погубело ше приятельство*) пуче (пукла) тиква

братия *х.* *фам.* буразер

братняк *х.* 1. брат од стрица, стричєвић, (*прво*)братучед; 2. брат од тетке, тет(к)ић; **в**) брат од ујака, *горв.* братић

братняков -а -о који припада брату од стрица, тетке или ујака; **то** ~ **хижа** то је кућа мог брата од стрица (тетке, ујака); ♦ ~ **син** другобратучед

братов -а -о братов, братовљєв; ♦ ~ **син** синовац, братанац, братанић; ~ **дзівка** синовица, синовка, братаница

браторзабивацкі -а -е братоубилачки; ~ **война** братоубилачки рат

браторзабойнік *х.* братоубица

браторзабойніцкі -а -е *оп.* браторзабивацкі

братазабойство с. братаубиство

братолюб(и) с. братољубље

братски -а -е братски, братински; ♦ **по братски** присл. братски

братство с. братство

брац берем *незак*. **1.** узимати; ~ **за жену** узимати за жену; **2.** (*до рукох*) узимати; дохватати; **3.** (*однімац*) узимати, одузимати, отимати; ускраћивати; **4.** (*воду зоз жридли и под.*) захватати, хватати, грабити; **5.** (*примац путнікох*) укрцавати, примати; **6.** (*тиц, доставац на чежини*) товити се; гојити се, дебљати; **7.** *поль. заст.* ~ **конопи** брати конопљу; **8.** (*буц гандровани або бити*) добијати/добити своје; **чекај, будзеш ти [својо]** ~ чекај, добићеш ти своје; ♦ ~ **под својо** (*адаптовац дзецко*) усвајати; ~ **дябла** награјисати као жути мачак; **не брал шалу (франту)** (*озбиљно похопел, злекол ше*) видео је да је враг однео (узео) шалу

брац ше берем ше *незак*. **1** (*рихтац ше*) спремати се; **мац ше бере до цркви** мама се спрема у цркву; **дзе ше береш?** куд се спремаш? куда ћеш?; **2.** (*до дачого – лапац ше*) прихватати се; ~ **до работи** прихватати се посла; **3.** (*чуриц до нукашњосци превозки, обуї и под. – о води*) улазити; продирати, надирати; преливати се; **наштред рички вода ше им брала до коча** насред речице вода им је продирала (улазила) у кола; **у баркох вода ше нам брала до ципелох** у барицама вода нам је улазила у ципеле; **4. експр.** (*швидко одходзиц оддакаль*) купити се, губити се, брисати, чистити се, севати; **бер ше!** губи се!, пакуј се!; **5. взаєм. повр.** (*ступац до малженства*) узимати се

брацник х. **1.** *дем.* брат; **мой** ~ мој мали (млађи и сл.) брат; **2. гипок.** браца, брацан, брацо, брајко, братан, брат, бата; **е, мой брацику!** е, мој брајко!

брацке -кого с. *фолкл. заст.* „брацке” (*вечера са игранком на поселу младих*)

брацковац ше -куем ше *незак. фолкл. заст.* правити „брацке” (*оп. брацке*)

бре слов. *беш.* бре

бревно с. брвно, балван

брег х. **1.** брег; брдо, вис; **2.** (*побрежје*) обала; ~ **рики** обала реке; ♦ **исц до брега, исц горе брегом** ићи узбрдо; **исц з брега, исц долу брегом** ићи низбрдо; **лядови** ~ ледени брег; ♦ **давац (обецовац) дакому бреги и долїни** давати (обећавати) коме куле и градове

брегасти -а -е: ♦ ~ **осовина** *техн.* брегаста осовина

брегов(и) -а -о/-е **1.** брдски; ~ **артилерия** брдска артиљерија; **2. оп. бреговити**

бреговити -а -е брдовит

брежина *жс.* висок брег

бреза *жс. бот.* бреза

брезов(и) -а -о/-е брезов

бремза *жс. оп.* бремза

бренайзло с. *заст.* бренајзл, кудравило

бренди -ия х. бренди

бренза *жс. заст.* кочница

брензовац -зуем *незак. заст.* кочити, бремзати

бренкарка *жс. зоол.* звечарка (*Crotalus horridus*)

бренкац -ам *незак.* звонити (*о звонцету*); **годзина бренка** сат звони; **телефон бренка** телефон звони; **школски бренчок** школско звоно звони; **бицигла бренка** бицикл звони

бренкаци -а -е: ~ **годзинка (годзина)** будилник

бреновани -а -е: ~ **папер** креп-папир

бреновац (ше) -нуем (ше) *незак. заст.* бреновати (се), кудравити (се)

бренчац -чим *незак.* **1.** звонити, бренцати, зврјати; **2.** звецкати

бренчок -чка х. звоно, звонце; **школски** ~ школско звоно; ~ **на уходних дзверох** звоно на улазним вратима

брескиня *жс.* бресква

брескињов -а -о бресквин

брест х. **1.** *бот.* брест; **2.** (*древу як материјал*) брестовина

брестов -а -о брестов

брех х. лавеж

брехане с. лајање, лавеж

брехац -ешем *незак.* **1.** лајати; **2. прен.** а) (*вельо приповедац*) лајати; б) (*гуториц*

неправду) лагати; ♦ **о кого ше бреше то-го витор неше** ми о вуку а вук на врата

брехаци -а -е лајав; лајавац

брехнуце *с.* лавеж (*појединачан*)

брехня *жс.* *гандр.* лаж

брехняви -а -е *гандр.* лажљив

брехун *х.* *гандр.* лајавац

бреша *жс.* (*отвор, пребой*) бреша

брешковити -а -е брежуљаст, брежуљкаст, хумовит

брешок -шка (*и беш.* брежка) *х.* *дем.* брежуљак, брдашце, хум, хумка

брига *жс.* брига; ♦ **брига бригу найдзе [гоч и слунко зайдзе]** (*чловек вше ма бриги: една прејдзе, друга придзе*) брига бригу стиже (*в.*); ~ **дакому оп. кому** ~; **водзиц бригу** водити бригу; **водзиц люцки бриги [о својм хлебе]** водити туђу бригу; **задавац дакому бриги** задавати коме главобољу (бриге); **заспац як на бригу** чврсто заспати кад није време спавању, заспати као за инат; **кому** ~ ко те пита; **остатня** ~ девета (седма, последња) брига; **яка (цо) ми** ~ **1.** шта се то мене тиче; **2.** (*не старам ше*) баш ме брига, баш ме боли

бригада *жс.* бригада

бригадир *х.* бригадир

бригадист -та *и* **бригадиста** *х.* бригадист(а)

бригадни -а -е бригадни

бриговац -гуем *незак.* бринути, забрињавати; **бригуе нас звекшане ценох** забрињава нас повећање цена

бриговац ше -гуем ше *незак.* бринути (се), забрињавати се; **бриговал ше пре дзеци** бринуо је због деце

бригуюци -а -е забрињавајући

брид *х.* **1.** гадост, гад; **2.** прљавштина

бридж *х.* *карт.* бриц

бридзиц -им *незак.* **1.** прљати; **2.** (*робци бриджим*) грдити, нагрђивати; **2.** (*вируцовац фекалиј*) **а)** балегати; брабоњати; избацивати измет; **б)** (*о мухох*) пљувати; **мухи бридза по судзини** муве пљују по посуђу

бридки -а -е **1.** (*нечисти*) прљав; **2.** **а)** (*некрасни, нешумни*) ружан, гадан; ~

малюнок ружна слика; ~ **хвиля** ружно (гадно) време; невреме; **б)** накарадан; наказан, нагрдан; **3.** *прен.* ружан, безобразан, недоличан; **бридки слова** ружне речи; ~ **справоване** недолично понашање; **4.** *з негацио:* **вон не** ~ он је доста леп

бридко *присл.* **1.** (*нечисто*) прљаво; **2.** (*некрашне, нешумне*) ружно; гадно; **3.** *прен.* ружно, безобразно

бридкосц *жс.* **1.** (*нечистота*) прљавштина; **2.** (*нешумноци*) ружноћа; грдоба, нагрда; **3.** *прен.* гадосц, бљувотина

бриднуц -нем *незак.* бити неподношљив, смучити се; **бридню ми твојо совити** смучили су ми се твоји савети

бриднявка *жс.* *зоол.* крастава жаба (*Bufo viridis* L.)

бридота *жс.* **1.** (*бридка особа*) ругоба, грдоба, гадура, накарада, нагрда; **2.** ружноћа, гадост

бридох *х.* гадов

бризг *х.* млаз; бризак; штрцај

бризгалька *жс.* бризгалька

бризгац -ам *незак.* (*вибивац у млазох*) бризгати, ударати, млазати

бризнуц -ижнем *зак.* (*вибиц у млазу*) бризнути, ударити, млазнати

брикет *х.* брикет

брикетовац -туем *незак.* брикетовати, брикетирати

брила *жс.* заклопац, петњар (*в.*), пећар (*в.*); **положиц вариц за брилу** ставити да се кува иза петњара; ♦ **грудн як брили** (*барз вельки груди при ораню и др.*) грудве као санте; ♦ **брилу!** роткве теби стругане!; **достац брилу з цеском** (*нич не достац*) добити шипак

брилиант *х.* брилијант

брилиантов(и) -а -о/-е брилијантски

брилџрац -ам *и* **брилџровац** -руем *незак.* бриљирати

бриљантни -а -е бриљантан

бриндзов(и) -а -о/-е: ♦ **бриндзово галушки** *кул.* резанци са сиром (*умешени од теста с кромпиром, преливени прженом сланином*)

бринет х. бринет, црник

бринет(к)а ж. бринета, црнка

бринене с. зујање, зуј, зузук, зврка

бринић -ім *незак.* **1.** (о мухи, пчоли и под.) зујати; брујати; зврндати; брнчати, брнчити; зузукаати; **2.** (о дзвону, гласу и под.) гудети, брујати; **црква бринсла** од писни црква је брујала од песме

бринуц -нім *незак.* **1.** (црпнуц и пухнуц – о рукох, ногох) отицати; трнути; **ноги сй бриня** ноге јој отичу; **бринел му задок од палічки** трнула му је стражњица од штапа; **2.** бубрити

бринячка ж. зујалица

брис х. мед. брис

Британец -нца х. Британац

британски -а -е британски

бритва ж. бријач, бритва

бритвар х. коц. (байбер) берберин, бријач; брица

бритварня ж. берберница

бритварски -а -е берберски, бријачки

бритвиц (ше) -им (ше) *незак.* бријати (се)

бричка ж. заст. чезе

брод х. (плітке место през рику) брод, газ; плићак

бродзиц -им *незак.* **1.** (не спац вноци и ро-биц дацо) бдети; не спавати ноћу радећи нешто; **2.** (ходзиц, путовац) бродити; пловити; лутати; ◇ **слунко бродзи** сунце час зађе за облаке, час се помаља

брокат х. текст. брокат

брокатов(и) -а -о/-е брокатни, брокатски; ~ сукня брокатна сукња

броки ж. мн. (ед. брока) **1.** ловар. сачма; **вельки броки** курјакуша; **дробни броки** сита; **2.** (у лагеру) куглице

бром х. хем. бром

бронза ж. бронза

бронзов(и) -а -о/-е бронзан, медан; ◇ ~ час бронзано доба

бронхи мн. анат. бронхије, душнице

бронхитис х. мед. бронхитис

бронхиални -а -е бронхијалан, душнички

броцак х. руксак

брош х. брош

броширац -ам зак. и *незак.* кнїжсковяз. броширати

брошура ж. брошура

бруга ж. муз. бас (инструмент); ♦ **було и бруги и гайди** било је много плача, предбацивања, свађе и сл. (поводом неког неспоразума)

бругаш х. басист(а)

бруговац -гуєм *незак.* муз. **1.** свирати на басу, басирати; **2.** (при шпиваню) пратити басом, басирати

бруд х. **1.** прљавштина; **2.** гадост, гад

брудзеніна ж. веш (за прање); ♦ **виношиц брудзеніну** износити прљав веш

брудзиц (ше) -им (ше) *незак.* прљати (се)

брудни -а -е прљав; мусав; мрљав

брудняви -а -е прљав (о боји)

брундзац ше -ам ше *незак.* (гнївац ше, дуц ше) дурити се

бруніц -ім *незак.* оп. **бриніц (1-2)**

бруняци -а -е брујав; зујав; ◇ ~ **муха** ж. зол. мува зујара (зунзара) (Caliphora erythroccephala Meig)

брус х. брус; ♦ **брус!** мало сутра!

брусар х. оштрач, брусар

брусарня ж. оштрачница, брусионница, брусиона

бругалтер х. прслук, грудњак, бругалтер

брусни -а -е и **брусов(и)** -а -о/-е брусни

брусница ж. бот. брусница (Vaccinium vitis idaea)

брутални -а -е бруталан

бруталносц ж. бруталност

бруто прикм. *непрем.* и *присл.* бруто; ~ -приход бруто-приход

брух х. **1.** трбух; стомак; **2.** мед. (пукнутосц) брух, кила; ◇ **на бруху** *присл.* потрбушке; ♦ **аж ми у бруху закруца** (пре поццрпане, розчароване и под.) у мени се све премемеће; **аж ше за ~ лапак од шмиху** држати се (хватати се, ухватити се) за трбух од смеха, изврнути се од смеха; **ані бруха ані духа** (барз худі) прирастао му трбух уз крижа, сама кост и кожа; ~ **по браду** (о позней фази самодругосци) трбух до зуба; **гурчи ми у бруху** (барз сом гладни) крче ми црева; **ма косци у**

бруху *франт.* с тешкоћом се сагиње; **писац з бруха** писати без размишљања (*чланак и сл.*); **скакац себе до бруха** (*на своју чкodu, против себе робиц*) скакати сам себи у уста; **скочел бим му до бруха** (*не подношим його справоване, поступки*) не могу да га смислим

брухати -а -е **1.** трбушаст, куљав, пупав; **2.** брухати -того х. трбоња

брухов(и) -а -о/-е трбушни; ◇ ~ **тифус** *мед.* трбушни тифус

бруцош х. бруцош

бруцошка ж. бруцошкиња

бруцошки -а -е бруцошки

брушаци -а -е брусаћи

брушач х. брусач

брушачка ж. *шлосер. и др.* брусаница

брушене с. брушење; ◇ **камень за** ~ брусаћи камен

брушиско х. *аугм. и пейор.* трбушина, стомачина, мешина

брушити -им *незак.* брусити; тоциљити, точити

брушлік х. **1.** *коц. оп.* лайбик; **2.** прслук (*женски*); **3.** *оп.* **бругалтер**

брушлічок -чка х. **1.** *дем. од брушлік (2)* прслучак, прслучац, прслучић; **2.** *оп.* **бругалтер**

брушок -шка (*и беш.* брушка) х. **1.** *дем.* трбушчић, трбушче, стомачић; **2.** (*вершок пальца*) јастучак

брушкасти -а -е бокаст; ~ **погар** бокаста чаша

бу *викр.* за *страшене* бу, бау

буба ж. *зоол. беш.* буба; ◇ **гадwabна** ~ свиlena буба

бубак х. *оп.* **бубуш**

бубар х. *заст. (одховйовач гадwabних бубох)* бубар

бубац -ам *незак. беш. (< серб.).* бубати, бифлати (*оп. тупиц (2)*)

бубен -бна х. **1.** *коц. оп.* **бугна**; **2.** (*за вицаговане лутриј*) бубањ; ♦ **пойсц на** ~ (**бубень**) отићи на добош

бубенков -а -о: ◇ ~ **бланочка** ж. *анат.* бубна опна, бубњача

бубнар х. *оп.* **бугнар**

бубновац -нуем *незак. коц. оп.* **бугновац**

бубуш х. *дзец.* бабарога, бабаруга, гвозден-зуба; **добри будз, бо це однеше** ~ буди добар, јер ће те однети бабарога

бувац -ам *незак. заст.* **1.** бивати, дешавати се; **2.** постајати

бувши -а -е бивши

бугер¹ х. **1.** *ист. (австријски дробни пенсје)* бугер; **2.** *звич. мн.* **бугери** (*округли платки по шерсци добре карменого коня*) грошеви

бугер² х. (*назарен*) бугер, назарен

бугерасти -а -е (*од бугер¹*): ~ **коњ** грошаст коњ

бугна ж. **1.** добош; **2.** *муз.* бубањ; **3.** **бугни** *мн. а) риб.* бубањ, врша; **б) техн., тлач. бубањ, добош, виле (*в.*)**

бугнар х. **1.** добошар, викач, телал; **2.** *муз.* бубњар; **3.** *зоол. (файта голуба)* бубњаш

бугновац -нуем *незак. 1. (обявйовац з бугнованьом)* добовати, бубњати, телалити; **бугнар бугнуе по валале** добошар добује по селу; **бугновал же...** добовано је да...; **2. прен.** бубњати, трубити, ударати у велика звона (*на сва звона*)

буда ж. *оп.* **будка**

будак х. будак, крамп, трнокоп

будала ж. *беш.* будала

Будапештанец -нца х. Будимпештанин

будапештски -а -е будимпештански

будар х. (*чувар виніци*) пудар

буделар х. *оп.* **бутслар**

буджак х. запећак, припећак; ♦ **скриц ше за** ~ сакрити се у мишју рупу; **шедзиц за буджаком** (*не виходзиц з дому*) чувати запећак, седети у запећку

Буджачане х. *мн. (ед. Буджачань)* „Буџачани” (*становници улице Буџак у Руском Крстуру*)

бюджет х. буџет

будзач х. будилац

будзачка ж. будилица

будзиц (ше) -им (*ше*) *незак. осн. и прен.* будити (*се*)

будизем -зму/-зма х. будизам

будинок -нку/-нка х. зграда

будист -та и **будиста** -ти х. будист(а)
будитель х. будитељ, будилац
будителька ж. будителька
буді мн. **1.** (женски цепли тачи) дукс-гаће (в.), фланелске гаће; **2.** беи. гаћице
буда ж. заст. оп. **будка** (**1**)
будка ж. **1.** киоск; **2.** (мала, звич. дрвена хижа различней наменки): **стражарова** ~ стражарница; **телефонска** ~ телефонска говорница
будли -ия х. (файта бичака, сланінкар) будличка (в.), будљика (в.); ♦ **тупи як** ~ веома туп
будни -а -е будан
будно присл. будно
будносц ж. будност
будоар х. будоар
будова ж. **1.** оп. **будовня**; **2.** (состав, структура) устројство, грађа
будоваліще с. градилиште
будоване с. изградња; градња
будоватељ х. **1.** градитељ; **2. а)** грађевинар, грађевинац; **б)** (студент будователства) грађевинац; **3.** изграђивач
будователни -а -е грађевински; ~ **материјал** грађевински материјал
будователство с. **1.** градитељство; **2.** грађевинарство
будовац -дуем *незак.* градити; изграђивати
будовач х. градитељ; изграђивач
будовня ж. **1.** грађевина; зграда; **2.** градња; **3.** градилиште
будуци -а -е будући; ♦ ~ **час** грам. будуће време
будучносц ж. будућност
будуши -а -е: **мой** ~ (мой будуци муж) мој будући; **моя** ~ (моя будуца жена) моја будућа
бужня ж. коц. оп. **куньгов**
бузавирок -рка х. коц. оп. **белава косатка**
бузевань х. коц. заст. **1.** оп. **буздовань**; **2.** (глухи човек) букван, тикван
буздовань х. беи. (< серб.). оп. **бузог(в)ань**
бузог(в)ань х. заст. буздован, топуз
буйдошиц -им *незак.* дивљати, беснети
буйдошиц ше -им ше *незак.* **1.** оп. **буйдошиц**; **2.** (неконтроловано роснуц – о

рошліни) бујати; **3.** *прен.* раскалашно се понашати

буйдошни -а -е **1.** подивљао, побеснео; не-обуздан; **2.** раскалшан

буйни -а -е бујан

буйносц ж. бујност

бук х. **1.** бот. буква (Fagus silvatica L.); **2.** (як материял) буковина; ♦ **били** ~ бот. граб (Carpinus)

буква¹ ж. слово

буква² ж. беи. (< серб.) буква (оп. **бук** (**1**))

буквални -а -е буквалан

буквар х. буквар, словарица

букварка ж. заст. оп. **буквар**

буквоскладач х. друк. словослагач, слагач

букет х. букет

букетик х. дем. букетић

буков(и) -а -о/-е буков, букин; ~ **лес** букова шума, буковина; ~ **лешик (гай)** буковик; ~ **древ**о (як материял) буковина

букса¹ ж. заст. кеса (за новац)

букса² ж. оп. **бикса**

букурештски -а -е (од **Букурешт**) букурешки

була ж. ист. була

булава ж. жезло

булдог х. булдог

булдожер х. булдожер

булевар х. булевар

булеварски -а -е булеварски

буль вкр. звич. повторени оном. з *хторим ше имитуе буљкане води* клок; **буль-буль** клок клок

буљкане с. **1.** (виходзене мехиркох з чечносци) брбот; **2.** (при врецу) крчање

буљкац -ам *незак.* **1. а)** (о мехиркох у чечносци) брботати; клобучати; **б)** (нагло вибивац – о креви) липтати; **в)** (при врецу и под.) крчати, кркљати; **2. прен.** блебетати; **не буљкай гоч цо!** не блебећи свашта!

буљкаци -а -е клокотав, кркљав

буљкнуц -нем *зак.* **1.** забрботати; закрчати, закркљати; **2. прен. а)** зуцнути; **б)** лупити, бубнути

буљон х. кул. буљон

бум¹ *викр.* **1.** (при моцним вдереню) бум; бап; луп; дан; трес; млат; туп; трас; **2.** (при истреленю) цик, дан, гру, бу, дум, трас

бум² *х.* (нагле напредованє, квитнуце) бум

бумеранг *х.* бумеранг

буна *жс.* буна

бунда *жс.* **1.** крзно; **2.** (жимске облєчиво) бунда; **3.** (бунда з овчей скори) бундаш (в.)

бундава *жс.* **1.** бот. бундева, тиква; **2.** *прен.* (глупа глава) тиква; ♦ *пита з бундаву кул.* бундевара; **турски бундави** *агр.* турске (беле) бундеве; **швиньски бундави** *агр.* сточне бундеве; ♦ **глупи як** ~ глуп као ноћ, бистар као боза (као сурутка); **празна (глупа) глава як** ~ глава пуна ветра

бундавка *жс.* **1.** дем. бундевица, тиквица; **2.** *звич. мн.* **бундавки** бот., кул. тиквице; **бундавки зоз шметанку** кул. тиквице са павлаком

бундавињк *х.* кул. лепиња са бундевом

бундавов -а -о бундевин; **бундавово** **магочки** бундевине семенке; ~ **копинє** *оп.* **бундавянка**

бундавянка *жс.* бундевина лоза

бундасти -а -е **1.** који има велико и густо крзно; бундаст; **2.** длакав; чупав

бундаш *х.* **1.** (бундасти пес) бундаш, рундов, кудро, кудроња; **2.** човек са густом разбарушеном косом; ♦ **спац як** ~ (твардо спац) спавати као хрчак (као дудук, као топ)

бундашиц -им *нєзак.* беспослич(ар)ити

бунджур и **бундюр** *х.* *заст.* „бунџур” (кратак капут мушки или женски)

бундичка *жс.* **1.** крзно; **2.** дем. бундица

бундичкар *х.* крзнар (*оп.* кушнір)

Бунсвец -вца *х.* Буњевац

бунсвєски -а -е буњевачки

бунїтель *х.* бунилац

бунїц -їм *нєзак.* **1.** (милїц) бунити, збуњивати; **2.** (дакого на бунт) бунити, узбуњивати

бунїц ше -їм ше *нєзак.* **1.** (милїц ше) бунити се, збуњивати се; **2.** (дзвигац бунт) бушити се, узбуњивати се

бункер *х.* бункер

бункеровац -руєм *нєзак.* бункерисати

бунков *х.* *експр.* букван, билмез, балван, буздован; ♦ **чежки як** ~ тежак као маљ (као ћускија)

бунт *х.* буна; бунт; метеж; ♦ **исц (робиц) лєм своїм бунтом (по своїм бунту)** (*упарто робиц лєм по своїм*) терати своје (по своме)

бунтар *х.* *оп.* **бунтовнік**

бунтарство *с.* *оп.* **бунтовніцтво**

бунтовац ше -туєм (ше) *нєзак.* бунити (се), бунтовати (се)

бунтовнік *х.* бунтовник

бунтовніцки -а -е бунтовнички

бунтовніцтво *с.* бунтовништво

бунтуюци -а -е бунтован

бура *жс.* (витор на Јорану) бура

бурави -а -е *оп.* **буртави**; ♦ ~ **ката** кул. (файта птчки) чупава ката

буравиц (ше) -им (ше) *оп.* **буртавиц (ше)**

бураги *мн.* анат. животињска црева; изнутрица, дроб; ♦ **такой (дораз) му (ци и др.)** ~ **виду** *оп.* под. **гурка**

бурдель *х.* *заст.* циркус; свађа; ♦ **направиц** ~ направити циркус

бурдюк *х.* (скорјани мех на вино) мешина, тулум

бурек *х.* кул. бурек

бурекар *х.* бурегија

бурекарня *жс.* бурегиџица

буржоазия *жс.* буржоазија

буржоазки -а -е буржоаски

буржуй *х.* буржуј

буржуйка *жс.* буржујка, буржујкиња

бури¹ -а -е *заст.* тамносив

бури² *викр.* *звич.* повторени за довољованє *гускох* бир(и); **бури-бури, бури-бурки** бир-бир, бири-бири, гус(а)

буриц -им *нєзак.* рогушити, тршити; ~ **шерєц** рогушити длаку

буриц ше -им ше *нєзак.* **1. а)** рогушити се; **мачка ше бури** мачка се рогуши; **б)** (знємириовац ше – о морю и под.) узбуркавати се; **2. а)** (цмиц ше – о хвилі) тмурити се, тмушити се, туштити се, спремати се; **бури ше** спрема се невреме; **б)** *прен.* (гнївац ше) тмурити се

буріска *ж.* *аутм. и пейор.* олујетина, олујина

бурйов(и) -а -о/-е **1.** олујан; **бурйово** хмари олујни облаци; **2. оп. бурйовити**

бурйовити -а -е (*полни бурі*) буран, олујан
бурки *ж. мн.* (*сд. бурка*) (*напирени рукави на оплечку и др.*) набушци

бурлак *х. ист.* бурлак

бурлеска *ж. лит., муз.* бурлеска

бурмотац -ам *нзак.* мрморити, мрмљати

бурмут *х.* бурмут

бурни -а -е буран

бурнус *х.* (*били арабски плац*) бурнус

буров(и) -а -о/-е: ~ *вода фарм.* буро́ва вода

бурса *ж. церкв.* бурса

буртави -а -е **1.** разбарушен, чупав, кушљав; **буртави власи** разбарушена коса; **буртави баюси** чупави бркови; **2. а) буртави** -вого *х.* чупавац, куштравац, куштравко; **б) буртава** -вей *ж.* куштра, чупавица

буртавиц (ше) -им (ше) *нзак.* **1.** чупавити (се); разбарушивати (се); мрсити (се); кушљати (се), куштрати (се); **2. (поверхносьц)** узбуркавати (се), узнемиравати (се)

буртац -ам *нзак.* **1. оп. буртавиц (1-2); 2. а)** будити, узнемиравати на спавању; **б)** узнемиравати

бурхлїви -а -е буран

буря *ж.* олуја, бура; ♦ **будзе** ~ (*пришол нагнївани, пияни и под. дому*) биће свађе (циркуса, белаја); **войсьц як** ~ (**як витор**) (*убегнуц готови на зваду*) улетети (банути) као бура (као бомба, као вихор); **дзвигнуц бурю** (*направиц зваду*) (на) дићи дреку

бурян *х.* **1. бот.** бурјан (*Sambucus ebulus*); **2. ридк.** (*коровче, газ*) коров

бусола *ж.* бусола

бутан *х. хем.* бутан

бутелар *х.* новчаник, буђелар; ♦ **приповедац як за празни** ~ (*гоч цо приповедац*) тандара мандара броћ

бутик *х.* бутик

бутнїц -неєм *нзак.* плеснивити од лаге; **зарно у влажней жеми бутнєс** зрно у

влажној земљи плесниви; **недосушени порайбани шмати бутнєс** недосушен веш плесниви

бутькош *х.* (*коршов*) балон

бух *викр. оном. хтори значи звук при моцним вдереню або паду* трас; трес; тап; бап; крк; звиз; луп; млат; **а вон го** ~ **по глави** а он њега тап по глави; ~ **по носу** звиз по носу

бухантов *х. заст.* (*косир за резанє наду*) вагов (в.); ♦ **груди як бухантови** *оп. груди як брили (под брила); ♦ моцни як* ~ *јак као бик; снажан, кошчат*

бухац -ам *нзак.* **I прех. експр. 1.** (*моцно биц по дачим*) млатити; трескати; лупати; бубњати; **2.** (*моцно биц дакого*) млатити, лемати, деветати, макљати, месити; **3.** (*вируцовац зоз себе*): **вулкан бухал лаву зоз себе** вулкан је бљувао лаву из себе; **4. прен. а)** оштро одговарати коме; **б)** бубати, лупати, свашта причати; **II непрех. 1.** (*моцно вибивац оддакаль – о пари, диму*) куљати, сукљати, сукати, избијати; **2.** грувати (в.); ~ **з мотику по твардей жеми** грувати мотиком по тврдој земљи

бухац ше -ам ше *нзак. взаєм. повр.* млатити се

бухнуц -нем *зак. I прех. експр. 1.* (*моцно вдериц*) млатнути, треснути, грунути, шинути, уждити, одадрети, мазнути, цакнути; звекнути, звизнути, очепити; (*з палїцу и под.*) одрапити; ошајдарити; **2. а)** оштро одговорити коме; **б)** (*гоч цо повесц*) бубнути, лупити; **II непрех. 1.** *експр. (спаднуц з треском)* **а)** треснути, грохнути; љоснути, љуљнути; срозати се, смандрљати се, стропоштати се; сручити се; **б)** *прен. (на испиту)* љоснути, треснути; **2.** (*моцно вибиц оддакаль – о пари, диму*) сукнути; избити; **3.** (*розгориц ше з вибухом огня и диму*) успламтети, успламсати, планути

бухнуц ше -нем ше *зак. повр. гу* **бухнуц (I.1)**

бухнуце *с.* **1.** снажан ударац, звизгац; **2.** (*моцни вибух*) сукљај

бухов *х.* ♦ **ходзиц од бухова до бухова (до штухова)** (*вишадзи ходзиц, напр. за до-*

кументами) ићи од Понција до Пилата, ићи (потуцати се) од немила до недрага, обијати прагове (*канцеларија и сл.*)

бухта *жс. дзец.* буботка, буботак, бубац; **дац** **дакому бухту** дати коме буботку

бухти *жс. мн. (ед. бухта) кул.* крофне; **кремово бухти** принцес крофне (*в.*)

бухточки *жс. мн. (ед. бухточка) кул.* принцес-крофне

бухциц -им *незак. експр. I прех.* (моцно биц дакого) млатити, лемати, деветати, макљати, месити; **II неспрех. 1.** (моцно биц по дачим) млатити; трескати; лупати; **2.** избијати, букљати; **з** кратера бухци **огень** из кратера букља ватра

бухциц ше -им ше *незак. повр. гу бухциц (I-II (1))*

буц *незак., ридк. и зак. I* **як** *полнозначне слово 1.* бити; **а)** (*случовац ше; отримовац ше*): **то було вжиме** то је било зимус; **схадзка будзе наютре** седница ће бити сутра; **б)** (*буц, присуствовац дагдзе; пойсц дагдзе*): ~ **дома** бити код куће; **оцек не дома** отац није код куће; **була у церкви** била је у цркви; **нешка не бул на работи** данас није био на послу; **були зме на черниці** били смо да беремо купине; **в)** (*буц змесцени, находзиц ше дагдзе*): **сдзене на столе** јело је на столу; **апатика такой при амбуланти** аптека је одмах уз амбуланту; **г)** (*походзиц оддакаль*): **вон з Керестура, а вона зоз Сриму** он је из Крстура, а она је из Срема; **г)** (*значиц, представяц*): **тисяч евра то за мнє вельки пенсж** хиљаду евра су за мене велике паре; **2.** (*буц дагдзе у одредзеной хвиљки*) задесити се, бити; **у теј хвиљки вон праве бул у канцелариј** у том моменту он се управо задесио у канцеларији; **3.** *лєм будуци час (сцєц, жадац)* хтеи; **будзєце чаю чи соку?** хоћете чај или сок?; **я будзем чаю ја хоћу чај; „будзеш робиц у теј фирми?“ „будзем“ „хоћеш ли да радиш у овој фирми?“ „хоћу“;** **4.** (*за дачим – буц за одредзене ришенє*) бити за нешто; **вон бул за тим**

же тому худобному треба помогнуц он је био за то да се овом сиромашу помогне;

5. (*на дакого – мац дачиц прикмети*) бити (бацити се, извргнути се) на кога; **син на оца** син је на оца; **II у функциј звязки 1.** бити; **його оцек инженер** његов отац је инжењер; **задовољни сом з успихом** задовољан сам са успехом; **то не правда** то није истина; **то барз интересантне** то је веома интересно; **недобре ми није ми добро**; **2.** имати, бити; **теди ми було штернац роки** тада сам имао (тада ми је било) четрнаест година; **♦ будзе з тебе [док ше одховаш] часто ирон.** једног дана биће и од тебе нешто; **бул би богатому по шмерц** (*пошоу и длуго ше не враца*) као да смо га по смрт послали; ~ **дакус вдерени** бити ударен мокром крпом, бити мало онако; ~ **не як треба** не бити при здравој памети, не бити како треба; ~ **нї на чим** остати кратких рукава; ~ **при себе** бити при свести; **не будзе нїч!** (*не приставам*) нема од тога ништа!; **јок!**; **не ~ як треба оп.** ~ **не як треба; нїгда не було же нїяк не було бо вше лєм даяк було** (*ишицко ше даяк закончує*) ≡ иде конач крају; **уж цо (як) будзе како** (што) било да било; **куд пукло да пукло**

буцов *х. зоол.* буцов (Alburnus mento и Aspirius garax)

буша *жс. статк.* буша

бушел *х.* бушел

Бушман *х.* Бушман

буяк *х.* бик; **♦ як ~ на червене (исц, нападац и под.)** као сивоња (навалити и сл.)

буячарня *жс.* бикара, приводилиште

буячи -а -е бичји, биковски; **♦ ~ жила** бикача, воловска жила; ~ **школа заст. оп. буячарня**

буячки *х. мн. бот.* татула, кужњак (Datura stramonium L.)

буячок -чка *х. 1. а)* *дем.* бичић, биче; **б)** (*хлопске целятко*) бичић, телац; **в)** (*хлопске векше целе*) јунац; **2. оп. водови буяк (1)**

В

в прим. ридк., звич. пре чуванс ритмики **1.** з акуз. у; **пошол в далеки швет** отишао је у далеки свет; **2.** з лок. у; **в родзеним краю** у родном крају

вага ж. **1.** поль. (часц селянскаго коча) јармац; **2. а)** тежина; **трациц на ваги** губити на тежини; **достац на ваги** добити на тежини; **б)** *прен.* тежина, важност, значај; **вон не придава вагу тей ствари** он не придаје важност овој ствари; **3. заст. а)** (намира, жадање): **мала вагу пойси** желела је (имала је намеру) да оде; **б)** **мал вагу до карчми** вукло га је у кафану; ♦ **жива ~ жива вага**; **подзвигнуц на вагу** дићи са полугом

ваганс с. **1.** колебање; оклевање; предомишљање; **2.** недоумица

вагац ше -ам ше незак. колебати се; оклевати; предомишљати се; ломити се; бити у недоумици

ваготна -ней прикм. ж. трудна, бременита (*оп. самодруга*)

ваготносц ж. трудноћа, бременитост

вагабунд х. и вагабунда х. и ж. вагабунд(а), бараба

вагаши х. мн. (сд. вагаш) вагаш; **по дижджу по драги ше направели вагаши** после кише пут се увагашио

вагина ж. анат. вагина

вагов х. поль. (нож за резанс слами) нож (в.)

вагон х. вагон

вагонет х. вагонет

вагончик и вагончок -чка х. дем. вагончић

вадас х. заст. ловац

вадзиц -им незак. завађивати, свађати

вадзиц ше -им ше незак. 1. (з даким) грдити кога, галамити, викати на кога; **барз**

ше вадзел зо мну веома ме је грдио; **2. взаєм. повр.** свађати се

важаци -а -е важећи

важиц -им 1. (мац одредзену чежину) тежити, вагати, бити тежак; **прикоч важел 30 метери** приколица је тежила 30 метара; **по народзеню дзецко важи коло три кили** после порођаја дете је тешко око три килограма; **2.** (1. буц на моци, вредзиц; 2. буц тримани) важити; **тот закон вецей не важи** овај закон више не важи; **вон важи за доброг работніка** он важи за доброг радника

важиц ше -им ше незак. (бориц ше, пасовац ше) носити се

важне у функц. пред. важно; ~ **же ти здрави** важно је да си ти здрав; ~ **же би ше то добре закончело** важно је да се ово добро заврши

важни -а -е важан; ♦ **правиц ше ~ правити** се важан

важносц ж. важност, значај

ваза ж. оп. **вазна**

вазал х. ист. вазал

вазелин х. вазелин

вазна ж. ваза

вазночка ж. дем. вазица

ваїчко с. дем. јајашце

вайнага х. и ж. 1. нерадник, ленчуга; **2.** пропалица, пробисвет

вайнаговац -гуем незак. 1. лутати беспослен; **лєм ходзи, вайнагуе по валале** само хода беспослен по селу; **2.** битанговати

вайцасти -а -е јајаст; овалан

вайцо с. јаје; **вдериц (розбиц) вайцо (до цеста и под.)** разбити јаје; ♦ **на єдним**

вайцу кул. мађарица; ♦ **пада шнїг як вайца** оп. *пада шнїг як тащата (под. таше)*

вайцовани -а -е умешен са много одн. доста јаја (о *тесту*); **вайцовани резанки** резанци са доста јаја

вайцовац -цусм *незак.* стављати много одн. доста јаја у тесто

вайцов(и) -а -о/-е: ~ **квашна юшка** кул. кисела чорба с јајима; ~ **шалата** кул. салата са јајима

вайчак х. пастув, ждребац, ајгир

вайчар х. (*тарговец з вайцами*) јајар

вайчачок -чка х. 1. *дем. (хлопске гачатко)* ждрепчић; 2. (*хлопска капча*) кука, кукац, мушка копча; ♦ ~ **и кобулка** мушка и женска копча

вак х. *буд.* креч са песком за закречавање (укречавање) зидова, клак

вакациј *мн. заст.* школски распуст

ваковац -кусм *незак.* *буд.* закречавати, укречавати, клачити

вакуум х. вакуум

вакцина *ж. мед.* вакцина, цеживо

вакцинација *ж. мед.* вакцинација, цепљење

вакциновац (ше) -нуем (ше) *зак. и незак.* вакцинисати (се), цепити (се)

валага *жс.* **як** ~ ленштина, ленчуга

валал х. село; ♦ **будзе (було и др.) на [цали]** ~ биће (било је и др.) прича по селу; **шиц, пещиц** и *под.* **до валалу** шити, пећи и *сл.* по наруџби

валалски -а -е сеоски; ♦ ~ **хижа** општина, сеоски уред

валалци х. *мн. (ед. валалец)* представници сеоске власти

валалчанка *жс.* становница села

валалчањ х. становник села, сељанин

валалчник -ка и **валалчок** -чка х. сеоце, заселак, селашце

валентни -а -е *хем.* валентан

валерияна *жс. бот.* валеријана, мацина трава (*Valeriana officinalis*)

валидни -а -е валидан

валїгора х. див, цин, голијат, оријаш, грмаљ; ♦ **вельки як** ~ висок као гора (као торањ)

валов х. (*за напаване статку*) валов

валовок -вка х. (*за кармене швиньох, живини*) валов, корито

валовчок -чка х. *дем.* валовчић

валоризација *жс. тарг.* валоризација

валоризовац -зусм *зак. и незак.* валоризовати, валоризирати

валута *жс.* валута

валутни -а -е и **валутов(и)** -а -о/-е валутни

валушни¹ -а -е 1. **а)** способан; **вон ише** ~ **за роботу** он је још способан за рад; **б)** умешан, вешт; 2. (*хтори одвитус, хтори добри за дацо*) добар; прикладан; погодан; који одговара за нешто; **жем** ~ **за обрабање** земља је добра за обраду; **то-то платно не** ~ **за вишиване** ово платно није добро за везење; ~ **нашене** исправно (добро) семе; **вон не** ~ **до дружтва** он није за друштво, он није друштвен; ♦ **нїнач** ~ безвредан

валушни² -а -е *заст.* који је родом из неког места или краја; **вон з мойого валалу** ~ он је родом из мог села

валцер х. валцер

валяц -јам *незак.* 1. рушити; ~ **стари мур** рушити старе зидове; 2. обарати; оброњавати; 4. (*власц*) рушити, свргавати, обарати; 5. (*брудзиц*) прљати

валяц ше -јам *ше незак.* 1. рушити се; 2. оброњавати се; 3. ваљати се; **валяц ше по жеми** ваљати се по земљи

валяч х. рушилац; обарач

ваљка *жс.* черпић, ћерпич

ваљкар х. ћерпичар

ваљок -љка х. 1. (*за котуљане терхи*) ваљак; 2. *оп.* **колесо (3)**

ваљци -цох *мн. техн.* ваљци

ваљчиц -им *незак.* (*вельо давац, брац, ношиц и под.*): **шеф нам ваљчи работи** шеф нас затрпава пословима; **родичи** **својому синову шицко ваљча до ва-рошу** родитељи своме сину све вуку у град

вампир х. *празн.* вампир, вукодлак

вангла *ж.* вангла

вандал *х.* вандал

вандализ(е)м -зму/-зма *х.* вандализам

ванджух и вандюх *х.*: **ма брух як** ~ има трбушину; **наполнїц** ~ (*добре ше наєсц*) набити трбушину

вандїрац -ам *незак. оп.* **вандровац (1)**

вандри *мн.*: **пойсц/ходзиц по вандрох** иїи у скитњу (у лутњу)

вандров *х.* скитница, луталица, протува

вандровац -руєм *незак. 1.* лутати, тумарати; скитати (се), смуцати се; **2. ремес. заст.** френтовати; ♦ **швет** ~ лутати по свету

вандровка *ж. ремес. заст.* френт, френтовање

вандровкаш *х. оп.* **вандровнїк**

вандровкашски -а -е *оп.* **вандровнїцки**

вандровнїк *х.* луталица, скитница, вандровкаш; бескућник

вандровнїцки и вандровски -а -е скитнички, луталачки

ванилийов(и) -а -о/-е ванилин; ♦ ~ **торта цукр.** торта с ванилом; ~ **цукер оп. ванилия (2)**

ванилия *ж. 1. бот.* ванила, ванилија (*Vanilla planifolia*); **2.** ванилин шећер

ванїчка *ж. 1.* (*канта за масц*) **а)** масница, канта за маст; **б)** (*древена*) чабар, чабрица; **2. млек. (древена за сир)** каца, качица, чабрица

ванкуш *х. ридк.* јастук

вантулїсти -а -е гломазан

вантулїц -їм *незак. (правиц, громадзиц дацо вельке)*: ~ **снопи** правити велике снопове (*код кошења*); ~ **грудн** ваљати велике грудве (*код копања, орања*)

вапно *с.* креч, вапно; (**за**)**гашене** ~ гашени креч; **не(за)гашене** ~ негашени креч; ♦ **били як** ~ блед као зид (као крпа)

вапняни -а -е кречан, вапнен; ♦ ~ **цукер цукр.** кретош

вапнянїк *х. мин.* вапненац, вапненица

вапняр *х.* кречар, вапнар

вапнярня *ж.* кречана, вапнара

вар¹ *х.* кипућа вода; кључ; **кед резанки обидзе** ~, **одцадзи ше их** кад бащи кључ, резанци се оцедје

вар² *х. дзец. (гареиш)* затвор

варадински -а -е *заст.* новосадски, варадински

варвар *х.* варварин

Варвари 1. *ж. ген. церкв. (04/17. децембра)* Вариндан, Варин Дан; **2. варвари** *мн. фолкл.* машкаре на Вариндан

варвариз(е)м -зму/-зма *х.* варваризам

варварски -а -е варварски

варварство *с.* варварство

варгоч *х.* кика, плетеница; **заплєсц** ~ заплести плетеницу

варгочник *х. дем.* кикица, кичица, плетеничица

варени -а -е **1.** куван; **2. варене** -ного *с.* кувано јело; **два днї зме не єдли нїч варене** два дана нисмо јели ништа куваног; ♦ **варени яблука (черешнї, вишнї и под.)** компот од јабука (трешања, вишања и сл.); ♦ **буц** ~ **и печени (у дакого, у дачиїм доме)** бити куван и печен (код кога, у чијој кући)

вареха *ж. 1. (за черпанє – велька)* кутлача, горв. грабилица; **2. (за мишанє – велька)** варјача, лопатица; ♦ **дзирава** ~ кух. ђевђир

варешка *ж. 1. (за черпанє)* кутлача, сипаћа (велика) кашика, горв. кухача; **2. (за мишанє)** варјача; ♦ **буц** ~ **у каждеј запражки** *оп. под* **запражка**

вариво *с.* вариво, ћушпајз

варисте -еа *х.* варијете

варистет *х.* варијетет

вариоли *ж. мн. (єд. вариола)* мед. вариоле

варирац -ам и **варировац** -руєм *незак.* варирати

вариц (ше) -им (ше) *незак.* кувати (се)

варианта *ж.* варијанта

вариация *ж.* варијација

вармедя *ж. ист.* вармеђа, жупанија

вармецки -а -е (*од вармедя*) вармећки, жупанијски

варовац -руєм *незак. заст.* пазити, чувати

варовац ше -русм ше *нєзак. заст.* пазити се, чувати се; клонити се; **варуйце ше судзеньох** клоните се суђења

варош х. град

варошки -а -е градски; ◇ ~ **дом (хижа)** градска кућа, већница

варошань х. становник града, грађанин, варошанин

варошанка ж. становница града, грађанка, варошанка

варошик х. 1. *дем.* градић, варошица; 2. (*провинцијни варош*) паланка

варта ж. *заст.* стража; **буц (стац) на варти/варце** бити (стајати) на стражи

вартаніна ж. бушотина

вартац -ам *нєзак.* 1. а) бушити; ~ **тунел** бушити тунел; б) бургијати, сврдлати, бушити; 2. *прен.* а) роварити; б) (*боліц*) сврдлати

вартаци -а -е бушаћи; ~ **машина** бушаћа машина

вартачки -а -е бушачки

вартач ж. бушач

вартачка ж. бушилица

варти -а -е *ридк. (хтори ма вредносц)* вредан

вартовац -туєм *нєзак. заст.* стајати на стражи, чувати стражу

вартосц ж. *заст.* вредност

варштак х. *ремес.* тезга, дељача

Варяги х. *мн. (єд. Варяг) ист.* Варјазі

василєц -льца х. *коц. оп.* **вашилєц**

ват¹ х. *ел.* ват

ват² х. хват

вата ж. вата

ватерполо х. *спорт.* ватерполо

ватерполист -та и **ватерполиста** -ти х. ватерполист(а)

Ватиканов -а -о и **ватикански** -а -е (*од Ватикан*) ватикански

ватовац -туєм *зак. и нєзак.* ватирати

ватово -ого с. огревно дрво сложено у хватове

ватрище с. (*простор у руским пецу дзе ше топи*) ложиште, огњиште

ватькер х. *коц.:* ♦ **правиц** ~ бежати, кидати; **справиц** ~ побећи, киднути; дати се

(ударити) у бег; ухватити маглу; дати ватру табанима, ухватити тутањ; **ватькер!** бежи! губи се!

ватькєровац -русм *нєзак. коц.* бежати, кидати; **ватькеруй!** бежи! губи се!

ваучер х. *фин.* ваучер

вафли х. *мн. кул.* вафли

ваш -а -о *зам.* ваш

вашар х. 1. вашар; 2. *прен.* вашар, неред; дармар; цумбус; **направиц** ~ навашарити, развашарити; ♦ **бул (була) би на каждим вашаре** лош коњ, крава и др. којег више нико не би хтео да купи; **прешол** ~, **я (ти и др.) уж по вашаре** прође (оде) воз, прошла баба с колачима

вашарище с. вашариште

вашарски -а -е вашарски

вашилєц -льца х. *бот.* босиљак (*Ocimum basilicum*)

ваяр х. вајар

ваяц -ям *нєзак.* вајати

вдерене с. удар, ударац; ♦ **з єдним вдереньом [забиц] два мухи** једним ударцем [убити] две муве

вдерени -а -е 1. ударен; оштећен од удара; 2. **вдерене** -ного с. болно место од удара, убој; ♦ **буц вдерени а нє потрафени** бити ударен мокром крпом, бити мало онако

вдериц -им *зак.* 1. а) ударити, лупити, млатнути; **вдерела го по глави** ударила (лупила) га је по глави; б) (*з млатком и под.*) куцнути; в) (*з песцу, з локцом до реброх, хрибта*) мунути; 3. а) ударити, навалити, наврвети, наврети, бризнати, наићи; **крев му вдерела до глави** крв му је навалила (наврла) у главу; **слизи му вдерели на очи** сузе су му наврвеле (наврле, бризнуле) на очи; б) (*моцно вибиц з дачого*) шикнути; шибнути; млазнати; искуљати, покуљати; **з вартаніни вдерел перши шик нафти** из бушотине је шикнуо први млаз нафте; 4. ударити, нагњечити; **вдерел нос при паду** нагњечіо је нос при паду; 5. (*на дакого – нападнуц*) ударити, напасти; 6. поћи, кренути; **вдерели по другей драги** пошли су другим путем; 6. *безос.:* **вдерело**

з нїм (спаднул од инфаркту або шлогу)
ударила га кап; пао је као покошен
вдериц ше -им ше *зак.* ударити се; лупити
се; **спаднул и вдерел ше** пао је и ударио
се; ♦ ~ **по першох** ударити се (буснути
се) у груди

вегементни -а -е (*нагли*) вехементан

вегетарианец -нца *х.* вегетаријанац

вегетаријански -а -е вегетаријански

вегетативни -а -е вегетативан

вегетација *ж.* вегетација

вегетиовац -русм *нєзак.* вегетирати, жи-
вотарити

ведро *с. заст.* ведро (*оп. кабел*¹)

вежба *ж.* вежба

вежбаліще *с.* вежбалиште

вежбаліщни -а -е и **вежбаліщов(и)** -а -о/-е
вежбалищни

вежбальня *ж.* вежбаоница

вежбанка *ж.* вежбанка

вежбац (ше) -ам (ше) *нєзак.* вежбати (се)

вежбацки -а -е вежбачки

вежбач *х.* вежбач

вежбачка *ж.* вежбачица

везир *х. ист.* везир

везц вежем *нєзак.* возити (*у једном правцу*);
дзе **вежеш тото шено?** куд возиш ово
сено?

везц ше вежем ше *нєзак.* возити се (*у једном
правцу*)

векер *х.* будилник

векна *ж.* векна

векночка *ж. дем.* векница

вексла *ж. фин.* меница

векслов(и) -а -о/-е менични

вектор *х. мат., физ.* вектор

векшац (ше) -ам (ше) *нєзак.* повећавати
(се), увећавати (се)

векши -а -е *комп.* (од **вельки**) већи; ♦ з **век-**
шей часци већином; з **векшого** углав-
ном; укратко; цо з **векшого поробиц**
отаљати, обабрљити (*в.*), офушерити; ♦
кус векши од жеми (од копачи) (*мало-*
го е расту) нема га шта видети

векшина *ж.* већина

векшински -а -е већински

векшоц *ж. ридк. оп.* **векшина**

велар *х. грам.* велар

веларни -а -е *грам.* веларан

велемајстор -тра *х. шах.* велемајстор

велепредаванє *с.* велепродаја

велесаям *х.* велесајам

велеслалом *х. спорт.* велеслалом

велечесни -а -е *церкв. кат.* велечасни

велї -я -є *числ. неопр.* **1.** *рідко у ед.* мно-
ги, много, или се преводи другим
конструкцијама; **чловек ше од вельо-**
го койчого бої човек се од много че-
га боји; з **велього дацо вироштуєш** из
многог ћеш нешто просејати; **захрань**
ме, боже, од велього пенєжу боже ме
сачувај од много пара; **дзе велє дружт-**
во у фамелиї, векши и заробок где је
веће друштво у породици, већа је и за-
рада; **2.** **велї** *мн.* многи, много, мношт-
во; **велї людзе** многи људи; **зашвицели**
велї грушочки у варошу упалило се
мноштво сијалица у граду; ♦ ~ **и** ~ мно-
ги, много; веома много

велїкан *х.* великан, див

велїки -а -е јако велик, огроман; гломазан;
грдосан; голем

велїчац -ам *нєзак.* величати

велїчац ше -ам ше *нєзак.* **1.** јако се хвали-
ти нечим; бити јако поносан на нешто;
2. *взаєм. повр.* величати се

велїчезни -а -е **1.** величанствен; велелепан;
2. горостасан

велїчезноц *ж.* величанственост; велелеп-
ност

велїчествени -а -е величанствен

велїчество *с.* величанство; **вашо** ~ ваше
величанство

велможа *х. ист.* велможа, великаш

велможски -а -е велмошки, великашки

велур *х. текст.* велур

вельки -а -е **1.** велик; ~ **будинок** велика
зграда; ~ **плаца** велика плата; **2.** кру-
пан; голем; гломазан; кршан; замашан;
3. (*одроснути*) велик, одрастао; **ти уж**
вельки ти си већ велик; **док я будзем**
вельки кад ја порастем; ♦ ~ **буква** ве-
лико слово; ~ **вода** поплава; ~ **зрада**

велеиздаја; ~ **матура** *шк.* велика матура, виши течајни испит; **Велька ноц** *церкв.* Ускрс, Васкрс; ~ **сила** велика сила, велесила; **Велька субота** *церкв.* Велика субота; ~ **кашель** *мед.* велики кашаљ; ~ **палсц** палац; **Вельки пияток** *церкв.* Велики петак; **Вельки пост** *церкв.* Велики (часни) пост; **Вельки тидзень** *церкв.* Велика (Страсна) недеља; **Вельки штварток** *церкв.* Велики четвртак; ♦ **брац/вжац** себе за вельке примати/примити к срцу; **мнє** (йому и др.) **то з велького** (дагдзе пойсц, дацо зробиц и под.) мени (њему и др.) је тешко (негде отићи, нешто урадити и сл.), мени (њему и др.) то представља проблем

вельковарошки -а -е велеградски

вельковарощань *х.* велеграђанин

велькогородски -а -е *оп.* вельковарошки

велькодостойнственік и **велькодостойнік** *х.* великодостојник

велькодушни -а -е великодушан, широкогруд

велькодушносц *жс.* великодушност, широкогрудост

велькокалиберни -а -е великокалибарски

велькомастнік *х.* велепоседник

велькомастніцки -а -е велепоседнички

велькоможни -а -е: ~ **пан** преузвишени (узвишени, велеможан, премилостив) господин; ~ **пані** преузвишена (узвишена, велеможна, премилостива) госпођа

велькоможносц *жс.* преузвишеност, узвишеност

велькомученік *х. церкв.* великомученик

велькомученіца *жс. церкв.* великомученица

вельконоцни -а -е ускршњи, васкрсени; ~ **шунка** ускршња шунка; ♦ **Вельконоцни пост** *церкв.* Велики (Часни) пост

велькоруски -а -е: ~ **язык** *заст.* руски језик

велькосц *жс.* 1. величина; 2. крупноћа; големост; гломазност; кршност; замашност; ♦ **мания велькосци** лудило величине

велькосербски -а -е великосрпски

Велькошорци *х. мн.* (сд. Велькошорец) „Велькошорци” (становници улице Вельки шор у Руском Крстуру и Куцури)

велькошорски -а -е који се односи на улици Вельки шор у Руском Крстуру и Куцури

вельо 1. *присл.* много; 2. *опрез приметнікох и присловнікох у змоцнюючей функції* много; кудикамо; далеко; ~ **лєпши** много бољи; 3. *оп.* **велі** (2); ♦ ~ **н** ~ веома много; ~ **н** ~ раз много пута

вельобожец -жца *х.* многобожац

вельобожецки -а -е многобожачки

вельобожство *с.* многобоштво

вельоме -ох *числ. неодр. беш.* многи (о особама мушког рода); ~ **ше нє врацели з фронта** многи се нису вратили са фронта

вельонационални -а -е многонационалан

вельопочитовани -а -е многопоштовани, велепоштовани

вельорочни -а -е многогодишњи

вельочислени -а -е многобројан, многи

вельочлени -а -е и **вельочленови** -а -е/-о многочлан

вена *жс. анат.* вена

вендиговдали *х. мн. коц. оп.* **мендиговдали**

венерични -а -е *мед.* венеричан, венерички

венецијски -а -е (од Венеция) 1. венецијански; 2. *ист.* млетачки; **Венецијска република** *ист.* Млетачка република

Венеция *жс. ист.* Млечи

Венециянсц -нца *х.* 1. Венецијанац; 2. *ист.* Млечанин

венсц -нца *х.* 1. **а)** венац; **виплєсц** ~ исплєсти венац; **б)** (до круга наздзивани або сплєцени плоди): ~ **цибулі** (смокви и др.) венац црног лука (смокава и др.); 2. *оп.* **повалка**; 3. (горски) ланац; 4. *оп.* **венок** (2); 5. *прен.* (найвишии ступень дачого) врхунац, венац; 6. венчање; удаја; женидба; **пойсц под** ~ отићи на венчање; **од венца ше пременєла** од удаје се променила; ♦ **страциц** ~ *заст.* изгубити деви-

чанство; **церньов(и)** ~ трнов венац; **як под венцом** покоран; стидљив; ћутљив
венoк -нка х. дем. венчић; ♦ **желени** ~ поет. девојачка невиност, девичанство
венски -а -е венски; ~ **крeв** венска крв
вентил х. вентил; ♦ *мex.*: **видува(ю)ци** ~ издувни вентил; **випушyюци** ~ испусни вентил; **уциyюци** ~ усисни вентил
вентилатор х. вентилатор
вентилационни -а -е вентилациони
вентилация ж. вентилација
вентиловац -луем *зак. и нeзак.* вентилисати, вентилирати
венцови -а -o/-e **1.** *геол.* набран; **2.** *геогр.* венчани; **венцово гори** венчане планине
венчанiца ж. буд. венчаница
венчик х. **1.** дем. венчић; **2.** (*хтори ше кладзе на главу млодyтом на винчаню*) круна, венац; **3.** *фолкл.* коц. (*розберанки*) девојачко вече; **4.** *бот.* круница (*Cogolla*); **5.** *оп.* повалка; **6.** **венчики** *мн. бот.* суручица (*Spiraea alba Du Roi*)
вeпep -пра х. **1.** брав, крмак, вeпар; **2.** дивља свиња
вeпpик х. дем. бравић, крмче, вeпpић
вeпpовацки -а -e (*од Вeпpовач*) крушчићи
Вeпpовчань х. Крушчићанин
вepa¹ ж. *заст. оп.* **виpа**; ♦ **жиц на веру** живети невенчано, живети у дивљем браку; **пац дакому дацо на веру** дати коме што на вересију
вepa² слов. **1.** *пoтвepдз.* змoцн. вала, богме, богами; „**гладни ши?**” „~ **сом гладни!**” „**јеси ли гладан?**” „богме сам гладан!”; **2.** *при приповеданю о даякей нeобчeкованей подiй* замислите, шта мислите; одједном; **пасовали ше, ~ вон звaлeл мoцнeйшoгo Пeтpa** рвали су се и, замислите, он обoри јачeг Пeтpa; ♦ ~ **гeй викp.** то не, то нaкaкo, таман послa
вepaбoжaц шe -ам шe *нeзак.* богмaти сe, клeти сe бoгoм
вepaбoжe *викp.* богами, вepe ми, живoтa ми, сpeћe ми, сунцa ми, бoг и душa
вepaндa ж. вepaндa
вepaц шe -ам шe *нeзак. оп.* **вepaбoжaц шe**

вepбa ж. **1.** *бот.* вpбa (*Salix L.*); **2.** (*дрeвo як мaтepиjaл*) вpбoвинa; ♦ **дoк нa вepби зpoдзa гpyшки** кaд нa вpби рoди гpожђe, o кyкoвy лeтy (дaнy, днe), нa кyкoвo лeтo
вepбaлиз(e)м -змy/-змa х. вepбaлизaм
вepбaлни -a -e вepбaлaн
вepбaски -a -e вpбaски
Вepбaщaнь х. Вpбaшaнин
Вepбaщaнкa ж. Вpбaшaнкa
вepбинa ж. *бот.* вpбeнa, лyтoвницa (*Verbena officinalis*)
вepбинки ж. збip. вpбaк, вpбљaк, вpбик
вepбoв(и) -a -o/-e вpбин, вpбoв
вepбoвaц -бyем *ист. и пpeн.* (*бpaц/вжaц дo вoйскa*) **I** *нeзак.* вpбoвaти, вoјaчити; **II** *зак.* свpбoвaти
вepбoвaц шe -бyем шe **I** *нeзак.* вpбoвaти сe; **II** *зак.* свpбoвaти сe
Вepбoшopци х. *мн.* (*eд.* Вepбoшopeц) oни штo стaнyјy нa улици Вepбoвeц y Kyцyри
вepбyнг х. *ист.* вpбoвкa
вepбyнкoш х. *ист.* кyпивoјcкa
вepгл х. и **вepглa** ж. вepгл
вepглaш х. вepглaш
вepглoвaц -луeм *нeзак.* (*гpaц нa вepглy*) вepглaти
вepeнe с. вepoвaњe
вepeстoвaц -тyем (*нa дaкoгo и бeз oбeктa*) *нeзак.* гaлaмити, викaти нa кoгa, гpдити, пcoвaти кoгa
вepзир(ов)aни -a -e вepзирaн
вepзиja ж. вepзиja
вepификaция ж. вepификaциja
вepификoвaц -кyем *зак. и нeзак.* вepификoвaти, вepифициpaти
вepиц¹ -им *нeзак.* вepoвaти; ♦ **кeд нe вepиш a ти пaть нeзлoд.** (*звapи шe дaкoмy кeд дaцo нe вepи*) aкo нe вepyјeш, иди види
вepиц² -им *нeзак.* з *нeгaциoн:* **нe ~ шe нaпaтpиц, нaслyхaц и пoд.** нe мoћи сe нaглeдaти, нaслyшaти и сл.; **тaкoгo мaмe синa, нe вepимe шe нaпaтpиц нъгo** тaк-вoг имaмo синa, двa гa сe oкa нe мoгy нaглeдaти; **тaк кpашнe шпивa, нe вepим шe гo нaслyхaц** тaкo лeпo пeвa, нe мoгy дa гa сe нaслyшaм; **вoн лyбoи шeдзиц y**

заградки, не вери ше лем набуц вонка он воли да седи у башти, не може да се насади напољу; не верел ше нахвалїц живот на валалє није могао да се нахвали живот на селу

вермут х. вермут

вернац ше -ам ше *незак.* имати кога за најбољу другарицу (пријатељицу), посестримити се (*обич. о младима*); **вони два ше вернаю** њих две су најбоље другарице (пријатељице)

верне *присл. оп. верно*

верни -а -е **1.** *заст. оп. вирни*; **2.** *верни* -ного х. најбољи друг (пријатељ) (*обич. у младости*); **2. верна** -ней *жс.* најбоља другарица (пријатељица), посестрима (*обич. у младости*)

верно *присл. заст. оп. вирно*

версайски -а -е (*од Версай*) версајски

версификация *жс. поез.* версификација

верста *жс. (русијска мера за дужину, 1,067 км)* врста

вертац -ам *незак. коц. оп. вартац*

вертеп х. **1.** *фолкл.* бетле(хе)м, вертеп (*минијатурно представљена витлејемска пећина у којој се родио Исус Христос, а коју на Бадње вече коледари носе са собом*); **2.** *заст.* пећина

вертепаш х. *фолкл.* бетле(хе)мар, вертепаш

вертикала *жс.* вертикала

вертикални -а -е вертикалан, окомит

вертки -а -е окретан; жустар

верх х. **1. а)** (*највисша часц дачого*) врх; ~ **древа** врх дрвета; ~ **брега** врх брда; ~ **бока** (*у кнїжски, теки*) врх стране; **б)** (*крайня, цениша часц, концец*) врх, вршак; шиљак; ~ **игли** врх игле; **2.** (*гарчка и под.*) поклопац; **3.** (*заглавка, перини*) навлака, пресвлака; **4.** (*поверхносц*) површина; **риба плїва под самим верхом** риба плови испод саме површине; **мурач виплївал на** ~ гњурац је изронио на површину; **5.** (*закрице будинку*) кров; **6.** (*патна на кишени*) заклопац; **7.** (*шматох*) лице; **8.** *прен.* врхунац; ♦ **вжац (влапиц)** ~ (*о чувствох и под.*) превладати; учинити своје; **вжац** ~ **над даким** преузети главну реч; потчинити кога себи

верхнї -ја -е горњи; ~ **пасмо** горњи слој; **верхнї зуби** горњи зуби; **верхнї шмати** горња одећа

верхносц *жс. заст.:* **мац** ~ водити главну реч, бити главни; бити бољи од осталих; **вон медзи людзми вше сце мац** ~ он међу људима увек хоће да води главну реч

верховни -а -е врховни

верхом *присл. (до верху)* врхом, разом; ~ **полни** врхом пун

верхушка *жс.* врхушка

верцаци -а -е који врти нечим; који се врцка; мигољав

верциц -им *незак.* вртети

верциц ше -им ше *незак.* вртети се; врпољити се, мешкољити се

вершецки -а -е вршачки

Верщань х. Вршчанин

вершина *жс.* врхунац

вершински -а -е врхунски

вершитель х. вршилац

вершиц -им *незак.:* ~ **брадло поль.** (*класц остатнї снопи*) завршавати камару

вершнїк х. *предз.* мала преслица

вершок -шка х. *ридк. оп.* **вершина**

верштак х. *ремес.* тезга

верштет х. **1.** *оп.* **верштак**; **2.** *заст.* мајсторска радионица

вершок -шка х. *дем.* вршак; шиљак, шиљчић

весели -а -е весео; ведар

весело *присл.* весело; ведро

веселосц *жс.* веселост; ведрина

веслац -ам *незак.* веслати

веслацки -а -е веслачки

веслач х. веслач

весло с. весло; ♦ **ходзи (бега)** як з **веслом** трчи као мува без главе

веспа *жс. (моторка)* веспа

веста *жс. (кратки капут)* веста

вестерн х. вестерн

вестибил х. (*конк*) вестибил

вещ ведзем *незак.* водити (*једнократно, у једном правцу*); **ведзем дзецко до амбуланти** водим дете у амбуланту; **тота**

драга ведзе до Нового Саду овај пут води за Нови Сад

вещ ше ведзе ше *безос.* **1.** (*дакому*) живети, бити; **як же ше вам там ведзе?** како вам је тамо? како живите тамо?; **2.** бити уобичајена појава, дешавати се као по правилу; **як ше то звичайно медзи людзми ведзе...** као што се обично међу људима дешава...; **3.** бити наврх језика; **ведзе ше ми, а не може ми присц на розум наврх језика ми је,** а не могу да се сетим; **♦ недобре ше му ведзе** бије га баксуз (малер); слабо (лоше) му иде, баш му се не да; **добре ше му ведзе** прати га срећа, има успеха, добро му иде; **ведзе ше му як пред недобрим оп. недобре²**

ветеран х. ветеран

ветерина ж. ветерина

ветеринар х. ветеринар

ветеринарски -а -е ветеринарски

вето х. вето

ветриц -реєм *незак.* (*випаріювац ше*) ветрити, испаравати

вещ I *присл.* онда, затим; **закончили роботу, а ~ шедли полуднџовац** завршили су посао, а онда су сели да ручају; **II** *злуч.* **1.** *заклучни* значи, онда; **не бул ши на змаганю, ~ ти не любиш фодбал** ниси био на утакмици, значи ти не волиш фудбал; **2.** *з причиново-пошлїдковим значењом* онда; **кед ци пожичим пенсжи, ~ я не будзем мац досц** ако ти посудим паре, онда ја нећу имати доста

вещей *присл.* више; **~ не будзем так робин** више нећу тако радити; **~ раз** вишепут, вишекратно; **♦ ~ як, ~ од** (*понад одредзenu суму або количество*) преко; **цо ~, чим** ~ што више

вещейбой х. *физк.* вишебој

вещейбраздови -а -о/-е *поль.* вишебраздни, вишебраздачни

вещейвикови -а -о/-е вишевековни, *горв.* вишестолетни

вещейгласови -а -о/-е вишегласан

вещейгодзинови -а -о/-е вишечасовни, вишесатни

вещейднџови -а -о/-е вишедневни

вещейдражкови -а -о/-е *физк.* вишестазан

вещейженство с. вишеженство

вещейзначењови -а -о/-е *и* **вещейзначни** -а -е вишезначан

вещейклїтинкови -а -о/-е *биол.* вишећелијски

вещейнационални -а -е вишенационалан

вещейнїсти -а -е **1.** вишеструк; **~ вибор** вишеструки избор; **2.** (*з вещьей становискох розпатрани*) вишестран; **то ма ~ значене** то има вишестрани значај

вещейпасмови -а -о/-е вишеслојан

вещейповерхови -а -о/-е вишеспратан; **~ будинок** вишеспратница

вещейпоцагови -а -о/-е *шах.* вишепотезни

вещейразови -а -о/-е вишекратан

вещейрочни -а -е вишегодишњи

вещейскладови -а -о/-е *грам.* вишесложни

вещейстранкови -а -о/-е вишестраначки

вещейстранови -а -о/-е вишестран; **~ призма** *мат.* вишестрана призма

вещейступњови -а -о/-е вишестепени

вещейугелнїк х. *геом.* вишекут

вещейцме -цох *числ. неодр. беш.* више њих (*о особама мушког рода*); **~ хибя з робот** више њих одсуствује с посла

вещейфайтови -а -о/-е вишеврстан

вещейчленни -а -е *и* **вещейчленови** -а -о/-е вишечлан

вещейштокови -а -о/-е *оп.* **вещейповерхови**

вещейязыкови -а -о/-е *и* **вещейязычни** -а -е вишејезичан

вещка *присл. оп.* **вещ**

вещкаль *присл. беш. оп.* **вещ**

вечар¹ х. вече с., вечер ж.; **♦ ~ пред швџетом** навечерје, навечеје; **вџера** ~ синоћ; **нсшка** ~ вечерас; **гу вџару** пред вече; **уж гу вџару** већ је близу вече, ближи се вече; **добри** ~ добро вече; **звџара** свџери, свџера; **под ~ ридк. оп.** **пред вџаром; пред вџаром** предвече(р), пред вече; **сами** ~ у сумраку, пред саму ноћ; **самим вџаром** *оп.* **сами** ~; **Свџати** ~ *цџркв.* Бадњи дан

вечар² *присл.* увече, навече, увечер, навечер; **то ше случџело** ~ то се десило увече

вечарами *присл.* вечером, увече, увечер; **уж не виходзим** ~ више не излазим увече

вечаром *присл.* предвече(р), свечери, свечера

вечарши -а -е **1.** вечерњи; **2.** вечерашњи; **3.** синоћњи; ♦ ~ **фрајла** *бот.* ноћна фрајла (*Matthiola bicornis*)

вечера *жс.* вечера; **по вечери** после вечере
вечерац -ам *зак. и незак.* вечерати

вечурня *жс.* *церкв.* предвечерје; благослов; вечерње

веш *х. беш.* (< *серб.*) веш (*оп.* шмати (**2. б**), **райбаніа**)

вешеле *с.* веселье

вешеліц (ше) -ім (ше) *незак.* веселити (се)

вешеляк и **вешельнік** *х.* веселяк

вешельніца *жс.* веселякиња

вешкорпа *жс.* вешкорпа

вештак *х. беш.* (< *серб.*) вештакчо ђубриво (*оп.* штучни гной)

вещи -шого *х.* вештац

веднак *присл. оп.* **ведно**

ведно *присл.* **1.** заједно, скупа; **2.** уједно; **3.** укупно, свега

ведносц *жс.* *ридк.* заједништво; јединство

вешені *присл.* **1.** у јесен; **2.** (*прешлей ешені*) јесенас

вжац вежнем (*импер.* веж и вежні) *зак. 1.* узети; дохватити; **2.** (*одняц*) узети, отети; лишити; ускратити; **3.** (*путнікох до автобуса и под.*) укрцати, примити; **4.** (*поєднац*) узети, унајмити, најмити; **5.** (*вжац за жену*) узети; **6.** (*завжац*) освојити, заузети; **7.** ~ **себе** поставити себи (*као задатак*), решити; **вжал себе** **кажди** **дзень** **ходзиц** **пейц** **километри** поставио је себи сваког дана пешачити пет километара; ♦ ~ **под** **својо** освојити дете; **вжати** **под** **својо** усвојен; усвојеник; ♦ ~ **дакому** **дзеку** обезвољити кога; убити кога у појам; ~ **на розум** (*озбиљно похопиц*) озбиљно схватити, примити к срцу; ~ **себе** **до глави** умислити, уобразити; ~ **себе** **за вельке** (*чувствительно реаговац*) примити к срцу

вжац **ше** вежнем **ше** *зак.* наћи се, обрести се негде; доспети негде; **дзе** **ти** **ше** **ту вжал?** откуд си се ти овде нашао?

вжиме *присл.* **1.** зими; **2.** (*прешлей жими*) зимус

взагалі *присл.* уопште

взагальни -а -е *оп.* **загальни**

взаємни -а -е узајаман

взаємно *присл.* узајамно

взаємносц *жс.* узајамност

взаїмни -а -е *оп.* **взаємни**

ви *зам.* **ви**

виадзовац -зуем *зак.* направити неред; разрити; растурити

виабрац -рем *зак.* : ~ **з даким** (*поспредица дакого*) изманипулисати кога; превести кога жедног преко воде

вибавиц -им *зак. 1.* одиграти до краја; **2.** (*виратовац*) избавити; **3.** са великим трудом нешто набавити, добити

вибавиц **ше** -им **ше** *зак.* избавити се

вибалакац -ам *зак.* избрбљати (*оно што не треба рећи*)

вибахтац **ше** -ам **ше** *зак., осн. и прен.* искобелати се, ископрцати се; извући се; измигољити се

вибахтовац **ше** -туем **ше** *незак.* **гу вибахтац** **ше**

вибачиц -им *зак. 1.* приметити, опазити, уочити; закључити; **неодлуга вибачели же вон з работи** **заходзи** **до карчми** ускоро су приметили да он са посла навраћа у кафану; **2.** прозрети, прокужити, докучити; прокљувити; закључити; упознати; **кед вибачела його мотиви, знала як** **ше** **гу** **њому** **треба** **одношиц** кад је прозрела његове мотиве, знала је како се према њему треба односити; ♦ ~ **дакому** **обичай** упознати (прозрети) нечију нарав, напипати коме пулс; ~ **дакому шора** упознати нечије навике, захтеве и сл.; ~ **дачому шора** научити како ради нека справа и сл.

вибачовац -чуем *незак. 1.* примећивати, уочавати; закључивати; **2.** прозревати, докучивати; упознавати

вибегани -а -е који се добро истрчао; ~ **хлапец** **такој** **заспао** дечак, који се добро истрчао, одмах је заспао

вибегац -ам *зак.* постићи нешто сталним обијањем прагова, мољакањем, молбама и сл., тешком муком постићи нешто; **якош вибегал пасоши** некако је успео да добије пасоше

вибегац ше -ам ше *зак.* **1.** (*набегац ше*) истрчати се, натрчати се; **2.** *прен. а)* извући се из болести *или* дугова; **б)** отарасити се

вибегнуте -того *с.* нагло отечено место

вибегнуц -нем *зак.* **1.** (*вонка*) истрчати, изјурити, излетети; **2.** (*горе*) устрчати; **3.** одједном отећи, натећи (*од ударца и сл.*); **4.** *безос. прен.* (*несаторожно повеси*) излетети, измакнути се, омакнути се; изглебетати се; **вибегло му** излетело му је, измакла му се реч

вибеговац -гуем *незак.* **1.** (*вонка*) истрчавати, изјуривати, излетати; **2.** (*горе*) устрчавати

вибеженец -нца *х.* **1.** избеглица, *горв.* прогнаник; **2.** **вибеженци** *мн.* бежанија, збег

вибеженка *ж.* избеглица (*женска особа*), *горв.* прогнанница

вибеженски -а -е избеглички, *горв.* прогнанички

вибеженство *с.* избеглиштво

вибежиско и вибежище *с.* избеглиште

вибералци *х. мн.* (*ед.* вибералец) скупљачи милодара, помоћи и сл.

виберане *с.* **1.** *дјесл. мен. од виберац (ше);* **2.** бирање, избор; ~ **руководства** бирање руководства

виберани -а -е биран; **виберани слова** биране речи; **виберани сдла** бирана јела

виберанка *ж.* **1.** *оп.* **виберане (2);** **2.** **виберанки** *мн.* избори

виберанков(и) -а -о/-е **1.** бирачки; ~ место бирачко место; **2.** изборан; **виберанково резултати** изборни резултати

виберац -ам *незак.* **1.** бирати, избирати; пробирати; **2.** (*комисию, орган и под.*) бирати; **3.** (*винімац*) вадити; ~ **дробни пенсжи з кишенки** вадити ситне паре

из џепа; **мац виберала хлеб з пеца** *ма-*ма је вадила хлеб из пећи; **4.** скупљати милодаре, прилоге, помоћ; **вибераю на нову цркву** скупљају милодаре за нову цркву; **5.** ~ **млоду фолкл.** опраштати младу од родитеља и родбине пре одласка на венчање (*о старом свату*)

виберац ше -ам ше *незак.* **1.** спремати се за одлазак; **2.** (*медзи собу*) бирати се

вибераци -а -е *ридк. оп.* **виберни**

виберацки -а -е **1.** бирачки; ~ **право** бирачко право; **2.** пробирачки, избирачки

виберач *х. з розл. знач.* бирач

виберачка *ж.* **1.** бирачица; **2.** *поль.* вадилца

вибербляц -ям *зак.* избрбљати; изглебетати

виберни -а -е **1.** пробирљив, избирљив; зановетљив; **2. а)** **виберни** -ного *х.* избирач, пробирач, бирач; **б)** **виберна** -ней *ж.* избирачица, пробирачица, бирачица

вибернік *х. оп.* **виберни (2. а)**

виберніца *ж. оп.* **виберна (2. б)**

виберносц *ж.* пробирљивост, избирљивост; зановетљивост

вибетонавац -нуем *зак.* избетонирати

вибивани -а -е друкован, *горв.* отиснут; изгравиран

вибивац -ам *незак. I прех.* **1.** (*зоз вдереня ми винімац*) избијати; **2.** (*слику и под. на платно, метал*) друковати, труковати; утискивати; гравирати; урезивати; **II неспрех.** **1. а)** (*биц у моцним млазу*) шибати, шикљати, млазати; бризгати; **б)** (*нагло наиходзиц – о маси*) куљати; **в)** (*о искрох и под.*) фрцати **2.** (*на поверхносц – о жридли и под.*) извирати, избијати; **3.** (*о годзини*) одбијати, откуцавати; **4.** (*о зубох*) ницати; **дзецку вибиваю зуби** дечету ничу зуби

вибивац ше -ам ше *зак.* **1.** (*посциговац устихи*) истицати се; пробијати се; **2.** желети водити главну реч, желети бити коловођа

вибиваци -а -е који жели да води главну реч, да буде коловођа

вибивачка *ж. вишив.* трукерка

вибилєни -а -е **1.** *звич. у злученю крашнє* ~ лепо окречен; **на шоре крашнє вибилєни хижи** у улици су лепо окречене куће; **2.** (*о витканим платну*) избељен

вибилїц -їм *зак.* **1.** окречити или обојити белом бојом (*лепо, квалитетно*); **2.** (*з виварїованьом и под.*) избелити

вибиљовац -люєм *незак.* **1.** кречити или бојити белом бојом (*лепо, квалитетно*); **2.** (*з виварїованьом и под.*) избелївати

вибистриц (*ше*) -им (*ше*) *зак.* избистрити (*се*), пробистрити (*се*)

вибистровац (*ше*) -руєм (*ше*) *незак.* бистрити (*се*), избистривати (*се*), пробистривати (*се*)

вибити -а -е **1.** друкован, *горв.* тискан; утиснут; угравіран, цизелован; **2.** (*о студні*) бушен; ~ **студня** бушени бунар

вибиц -иєм *зак. I прех.* **1.** (*з вдеренями виныц*) избити; **2.** (*слику и под. на платно, метал*) друковати, труковати; утиснути; угравірати; урезати; **3.** (*студню*) избушити; **4.** (*о годзини*) одбити, откуцати; **II непрех.** **1. а)** (*вдериц у моцним млазу*) избити, шибнути, шикнути, млазнути; брызнути; **б)** (*нагло наисц – о маси*) покуљати, искуљати; **в)** (*о искрох и под.*) фрцнути; **г)** (*на поверхносц – о жридли и под.*) избити, изаврети; **д)** **вибила го горучка (жима)** има грозницу; **е)** ~ **дакому дацо з глави** избити коме што из главе

вибиц ше -иєм ше *зак.* **1.** истакнути се; пробити се, постићи успех; **вибил ше як добри педагог** истакао се као добар педагог; **2.** отићи (*неконтролисано, без нечије дозволе*); одлутати; **д)** ~ **до швета** (*до людзох*) пробити се, постићи успех

виблісковац ше -куєм ше *незак.* пресијавати се, блештати се, блистати

вибліщац -щим и *коц.* **вибліщиц** -им *зак.* уцаклити; усјајити, осјајити, усијати; улаштити; изглачати; изгланцати

вибліщовац -шуєм *незак.* цаклити; усијавати; лаштити; глачати

виблюване -ного с. *оп.* **виблювок**

виблювац -ам *зак.* избљувати, повратити

виблювац ше -ам ше *зак.* избљувати се, повратити

виблювнуц -нем *зак.* избљувати, бљунути, повратити

виблювовац -вуєм *незак. частот.* избљувати, повраћати

виблювок -вку/-вка х. избљувак; бљувовина

вибляднути -а -е избледео

вибляднуц -нем *зак.* **1.** избледети; обезбојити се; **2. прен.** избледети, излињати

вибляхани -а -е *оп.* **вибляховани**

вибляхац -ам *зак. оп.* **вибляховац**

вибляховани -а -е *дісприкм. од вибляховац*

вибляховац -хуєм *зак.* избледети, ишчилети, изгубити боју, побелети, излињати, ишчилети (*о тканини, зрну житарице и сл.*)

вибогозовац -зуєм *зак.* изгрдити, испсовати

вибор х. избор

вибориц -им *зак.* изборити, извојевати

вибориц ше -им ше *зак.* изборити се

виборни -а -е изборни

вибочкац (*ше*) -ам (*ше*) *зак.* изљубити (*се*)

вибрансц -нца х. *оп.* **вибрани (2.а)**

вибрани -а -е **1.** *дісприкм. од вибрац; 2. а)* **вибрани** -ного х. изабраник, одабраник; **б)** **вибрана** -ней ж. изабраница, одабраница; **в)** **вибране** -ного с. одбирак

вибранїца ж. *оп.* **вибрани (2.б)**

вибратор х. вибратор

вибрац -берем *зак.* **1.** изабрати, одабрати; пробрати; **2.** (*комисию, орган и под.*) изабрати; наименовати; **3.** (*виняц*) извадити; ~ **хлеб з пеца** извадити хлеб из пећи

вибрац ше -берем ше **1.** (*порихтац ше за одход*) спремити се за одлазак; поћи, кренути; **праве зме ше вибрали на вилєт** управо смо се спремили (управо смо пошли) на излет; **2. взаєм. повр.** одабрати се

вибрация ж. вибрација

вибренкац -ам *зак.* одзвонити (*о звонцету, часовнику*)

вибреновани -а -е набренован, накудрављен

вибреновац (ше) -нуем (ше) *зак.* набреновати (се), накудравити (се)

вибрехани -а -е **1.** отресит; **2.** лајав; који нема длаке на језику

вибрехац (ше) -ешем (ше) *зак. прен.* излајати (се)

вибридзиц ше -им ше *зак.* избалегати се

вибрирац -ам и **вибровац** -руем *незак.* вибрирати; треперити

вибритвиц (ше) -им (ше) *зак.* избријати (се)

вибритвйовац (ше) -юем (ше) избријавати (се)

вибрушиц -им *зак.* избрусити

вибубновац -нуем *зак. оп. вибугновац*

вибугновац -нуем *зак. 1. (розглашиц бугнујуци)* издобовати; **2. прен.** издобовати, ударити у бубањ, изнети што на велико звоно (на велика звона); разбрљати

вибудов ж. изградња

вибудовац -дуем *зак.* изградити; саградити

вибуљкац -ам *зак. експр.* излајати, избрљати; излајати се

вибуљкнуч -нем *зак. експр.* излајати се, ланути; излетети се; одвалити

вибуљковац -куем **1. незак.** гу **вибуљкац** и **вибуљкнуч**; **2. (о води и под.)** избијати; **зоз жемн вибуљкую жридла** из земље избијају извори

вибух х. експлозија; провала; ерупција; ~ вулкана ерупција вулкана

вибухнуц -нем *зак. 1. (вибиц зоднука – о огню, диму и под.)* сукнути, избити, ударити; искуљати; букнути; **з нукашњосци запалсеного будинку вибухнул пламень и дим** из унутрашњости запаљене зграде сукнуо је пламен и дим; **2. прен. (нараз ше зорвец, настац)** букнути; **вибухла война** букнуо је рат

вибухнуце с. провала, сукљај

вибуховац -хем *незак.* сукљати, куљати; избијати; **з комина вибухуе дим и пламень** из димњака сукља дим и пламен; **з гейзира вибухуе горуца вода** из гејзира избија врела вода

вибуц -удзем *незак. 1. а)* бити, проборавити, пробавити негде; провести негде одређено време; **вибул три роки як шегерт** провео је три године као шегрт; **б) завршити; **вибул и други мандат як шеф** завршио је и други мандат као шеф; **2.** бити негде до краја; **не вибула там до конца, та не чула шицко** није била до краја тамо, па није све чула; **не вибул до конца у служби** није био до краја у служби божјој**

вивадзиц ше -им ше (*з даким*) *зак.* изгрдити кога, извикати се на кога

виважиц -им *зак. 1.* извалити, развалити; изглавити; **швиня виважела дзверка на кармику** свиња је извалила врата на свињцу; **2.** обити; **полиция виважела дзвери** полиција је обила врата

виважовац -жуем *незак. 1.* изваљивати, разваљивати; изглављивати; **2. (насилу отверац)** обијати

виваліц -ім *зак.* извалити; оборити; **буря вивалела древо** олуја је извалила дрво; ◇ ~ **язык** исплазити језик; ♦ ~ **язык на дакого** исплазити (избекељити) језик на кога, избекељити се на кога

виваляц -ям *зак.:* ~ **цесто або хлеб кух.** (*висипац цесто з вангли на таблу*) изручити тесто или хлеб на даску за мешење

виваляц ше -ям ше *зак. 1.* изваљати се; **2.** искаљужати се; **швиня ше виваляла у блаце** свиња се искаљужала у блату

вивальовац -люем *незак. 1.* изваљивати; обарати; **2. (язык)** плазити

вивариц -им *зак. 1. (обариц)* обарити, скувати; ~ **галушки до юшки** обарити резанце за супу; **2. ~ косци у юшки** скувати супу од костију; **3.** искувати; ~ **шмати** искувати рубље

виварйовац -юем *незак. 1. (галушки и под. – обарйовац)* обаривати; кувати; **2. (знац добре вариц): вона барз добре виварюс** она јако добро кува; **3.** искувати; парити; ~ **судзину под час епидемиј** искувати посуђе за време епидемије; ~ у **луговки** лужити

вивартац -ам *зак.* избушити; извртети

виведзени -а -е: ~ **слово** *грам.* изведена реч, изведеница

вивежбац (**ше**) -ам (**ше**) *извежбати* (**се**); *извештити* (**се**)

вивежбовац (**ше**) -буєм (**ше**) *нєзак.* *извежбавати* (**се**)

вивезц -ежем **зак.** **1.** *извести* (-езем); ~ **одпад на шмециско** *извести* отпад на сметиште; ~ **гной з аклю** *извести* ђубре из тора; ~ **робу до иножемства** *извести* робу у иностранство; **2.** (*одвезц горе*) *увести* (-езем)

вивезц ше -ежем **ше** **зак.** *извести* **се** (-езем **се**)

вивершенє *с.* *извршење* (**закона**)

вивершитель *х.* *правн.* *извршилац*

вивершиц -им **зак.** *извршити*

вивершни -а -е *извршан*; ~ **власц** *извршна власт*; ~ **рада** *извршно веће*; **пресуда по-стала** ~ *пресуда је постала извршна*

вивершовац -шуєм *нєзак.* *извршавати*

вивесц -едзем **зак.** **1.** *з розл. знач.* *извести* (-едем); ~ **дакого на преходзку** *извести* кога у шетњу; ~ **заклученє** *извести* закључак; **2.** (*одвесц горе*) *увести* (-едем); ♦ ~ **дакого на праву драгу** (**на спасени пут, на пут спасения**) *извести* кога на прави пут

виветриц -реєм *и* -им *и* **виветриц ше** -реєм *ше и* -им *ше* **зак.** (*випариц ше*) *изветрити*

вивидзиц -им **зак.** *извидети*

вивидзовац -дзуєм *нєзак.* *извиђати*

вивиксац -ам **зак.** *извиксати*

вивирка *ж.* *зоол.* *веверица*

вивирков -а -о *веверичји*

вивирче -еца *с.* *веверичић*

вивитриц -им **зак.** **I** *прех.* (*виуфтирац*) *изветрити*, *проветрити*; **II** *нєпрех. оп.* **виветриц**

вивитровац -руєм *нєзак.* **I** *прех.* (*луфтирац*) *изветравати*, *проветравати*; **II** *нєпрех.* *изветравати*

вивод *х.* **1.** *извод*; ~ **з матичней кнјжки народзених** *извод из матичне књиге рођених*; **2.** (*скрацена верзия текста*; *вививок*) *извадак*

виводзацки -а -е *извођачки*

виводзач *х.* *извођач*; ~ **роботох** *извођач радова*

виводзачка *ж.* *извођачица*

виводзенє *с.* **1.** *дїсл. мен. од виводзиц*; **2.** (*уметнїцкей програми*) *извођење*, *изведба*

виводзиц -им *нєзак.* *з розл. знач.* *изводити*; ~ **дзеци на преходзку** *изводити* децу у шетњу; ~ **роботи** *изводити* радове; ~ **нови слова** *грам.* *изводити* нове речи

виводки *мн.* *церкв.* „*вивотки*” (*увођење жене са дететом посебним обредом у цркву 40 дана након порођаја или одмах након криштења детета*)

виводлїви -а -е *изводљив*; *спроводљив*

виводни -а -е *изводни*; ~ **канал** *изводни канал*

вивоженє *с.* *извожење*, *извоз*

вивожиц -им *нєзак.* *извозити*; ~ **робу до иножемства** *извозити* робу у иностранство

вивожовац -жуєм *нєзак.* *извозити*; ~ **гной на польо** *извозити* ђубре на њиву

вивоз *х.* *извоз*

вивозни -а -е *извозни*

вивознїк *х.* *извозник*

вивойовац -юєм **зак.** *извојевати*

виволанє *с.* *и виволанка* *ж.* *изазов*

виволац -ам **зак.** **1. а)** (*даяку тайну и под.*) *рећи*, *казати*; *признати*; *одати*; **син виволал родичом же ма слабу оцену** *син је рекао (признао) родитељима да има слабу оцену*; **б)** (*на дакого*) *одати*; *казати*, *рећи*; *признати*; *издати*; *проказати*, *потказати*; *пријавити*; *тужити*; **пайташ виволал на ньго** *друг га је одао*; **2. шк. заст.** (*поволац по списку*) *прозвати*; **3. а)** (*поволац вонка*) *позвати*; **док шедзел з госцами, сушед го виволал кус вонка** *док је седео са гостима, комшија га је позвао мало напоље*; **б)** *измамити*, *извабити*; **слунко виволало инсекти зоз жеми** *сунце је измамило инсекте из земље*; **4. а)** (*спричинїц*) *изазвати*; *проузроковати*; *произвести*; **вибух вулкана виволал трешенє жеми** *провала вулкана изазвала је земљотрес*; **б)** (*випровоковац*) *изазвати*; *чикнути*; **виволал ме, та сом го**

вдерел изазвао ме је, па сам га ударио;
в) (поволац на обрахунок) изазвати; ~ **дакого на двобой** изазвати кога на двобой
виволовац -уем *нзак.* **1. а)** (даяку тайну и под.) говорити; признавати; одавати; **б)** (на дакого и без објекта – гуториц дакому дачио тайну, вину и под.) одавати; говорити, казивати; признавати; издавати; показивати; пријављивати; тужакати; **2. шк. заст.** (волац по списку) прозивати; **3. а)** (волац вонка) звати, позивати; **б)** измамљивати, мамити, вабити; **4. а)** (спричиниьовац) изазивати; проузроковати, проузрочивати; производити; нагонити; **бољ сй виволовал слизи на очи** бол јој је нагонила сузе на очи; **б)** (провоковац) изазивати; чикати, зачикавати; **в)** (поволовац на обрахунок) изазивати
виволовач х. **1.** (провоковач) изазивач; **2.** (спричиниьовач) изазивач; проузроковач; зачетник; **3.** тужакало
виволуюци -а -е изазивачки
виврацац -ам *нзак.* **1.** превртати; искретати; претурати; **2.** обарати
виврацац ше -ам ше *нзак.* превртати се; искретати се; претурати се
виврациц -им *зак.* **1.** преврнути, изврнути, претурити; **2.** оборити
виврациц ше -им ше *зак.* преврнути се, изврнути се, претурити се
виврец -ем *зак.* искипети; **вода виварла з гарчка** вода је искипела из лонца
вивязац -яжем *зак.:* ~ **хусточку** (краишне увязац хусточку на главу) увезати мараму
вивязац ше -яжем ше *зак. оп.* **вивязац хусточку**
вивязовац -зуем *нзак.:* ~ **хусточку** (краишне вязац хусточку на главу) увезивати мараму
вивязовац ше -язуем ше *нзак. оп.* **вивязовац хусточку**
вигагац -ам и **вигадяц** -ям *зак. заст.* изне-ти; истоварити; избацити
вигамишовац -шуем *зак.* лукаво извести, преварити
вигандровац -руем *зак.* изгрдити; укорити, искорити, прекорити; искрпити, накрпити

виганятель х. *оп.* **виганяч**

виганяц -ям *нзак.* **I прех.** **1.** (гонїц вонка) истеривати, изгонити, терати; ~ **крави з кукурици** терати краве из кукуруза; **2.** (насилу одстраньовац) истеривати, изгонити, прогонити, протеривати; изјуривати; **3.** з *розл. знач.* истеривати, терати; **кажде рано виганя авто з гаражи** сваког јутра истерује кола из гараже; **пняк виганя нови младнїки** пањ истерује нове младице; **косач виганя уж треци одкос** (коши треци одкос) косач истерује већ трећи откос; **4.** (длуство, порцију – наплацовац) истеривати, утеривати; **II нспрех.** **1.** (починац роснуц з кореня або стебла – о младнїкох) терати, истеривати; избијати; ластати; **з кореня виганя нови младнїк** из корена тера нов изданац; **2.** (досяговац, виходзиц) излазити; **пољо му виганя на драгу** њива му излази на пут

виганяч х. **1.** изгонитељ, истеривач; **2.** (длуства) утеривач

виганьбиц -им *зак.* изружити, наружити; постидити

виганьчиковац -куем *зак. пољ.* изантати

вигаргани -а -е јако уморан, измучен, исцрпљен

вигаргац -ам *зак.* јако уморити, измучити, исцрпити

вигарнуц -нем *зак.* изгрнути

вигарнуц ше -нем ше *зак.* искуљати; изврвети

вигартац -ам *нзак.* изгртати

вигартовани -а -е *прен.* прекаљен, очеличен

вигартовац -туем *зак.* **1.** (железо) искалити, прекалити; **2. прен.** искалити, прекалити, очеличити

вигартовац ше -туем ше *зак. прен.* искалити се, прекалити се, очеличити се

вигаснуц -ашнем *зак.* угасити се, претулити се (*о ватри*)

вигвариц -им *зак.* изговорити, изустити; изрећи

вигвариц ше -им ше *зак.* изговорити се; оправдати се

вигварка *жс.* изговор, излика, *горв.* исприка; ♦ **под вигварку** под изговором (излику, видом)

вигваряне *с.* **1.** (*способ вигваряня словох*) изговор; **зна по англійски, але не ма добре** ~ зна енглески, али нема добар изговор; **2.** (*оправдоване*) изговарање, оправдавање

вигваряц -ям *незак.* **1.** (*виповедац*) изговарати; изрицати; **правилно ~ слова** правилно изговарати речи; **2.** (*оправдовац*) изговарати; оправдавати, правдати

вигваряц ше -ям ше *незак.* изговарати се; оправдавати се, правдати се; вадити се

вигвиздац -ам *зак.* извиждати, *горв.* исфућкати

вигвиздовац -дуем *незак.* извиждавати

вигеверовани -а -е одморан (*после дужез нерада*); ~ **коњ** одморан коњ

вигеркани -а -е (*имели, розвязани*) одрешит; сналажљив

вигинуц -нем *зак.* **1.** (*о рошлінох*) осушити се, усахнути; изгинути, изумрети; пропасти; **конопа му вигинула од под'земней води** конопља му је изгинула од подземне воде; **жита вигинули од витрох** пшеница је изгинула од ветра; **2.** (*о животиньох*) изгинути; изумрети; **пчолі му вигинули** пчеле су му изгинуле; **статок им вигинул** стока им је изгинула; **3.** (*погинуц – о людзох*) изгинути

виглабяц -ям *незак. оп.* **виглобйовац**

вигладзиц -им *зак.* (*зробиц гладким*) изгладити, угладити; изгладжати

вигладзовац -дзуюм *незак.* изглађивати, углађивати; глачати

вигладкац -ам *зак.* **1.** (*зробиц цалком гладким*) изгладити, угладити; изгладжати; **2. прен.** извадити мрљу, загладити

вигладнети -а -е **1.** изгладнео; **2.** неухрањен

вигладнестосц *жс.* **1.** изгладнелост; **2.** неухрањеност

вигладніц -ім *зак. I непрех.* (*постац гладни*) изгладнети, огладнети; **II прех. (*зробиц дакого гладним*) изгладнити, огладнити**

вигладньовац -нюєм *незак. I непрех.* (*поставцац гладни*) гладнети; **II прех. (*ро-***

биц дакого гладним) изгладњавати, изгладњавати

вигласац -ам *зак.* изгласати; одгласати

вигласкац ше -ам ше *зак.* **1.** извући се из болести, мало се поправити; **дакус ше вигласкал, а скорей таки нїяки бул** мало се поправио, а раније је био тако слаб; **2.** (*ушориц ше, прибрац ше*) угладити се

вигласовац -суєм *незак.* изгласавати

виглашиц -им *зак.* (*обявиц*) огласити; извикати

виглашовац -шуєм *незак.* (*обявйовац*) оглашавати; извикивати

виглєдац -ам *зак.* наћи, пронаћи; иследити; ♦ ~ **себе бригу** направити себи брига (*неодговорним и лакомисленим поступањем*); ~ **себе хороту** навући болест, разболети се (*не водећи рачуна о здрављу*)

виглєдоване *с.* истраживање, испитивање; ислеђивање

виглєдовац -дуєм *незак.* **1.** истраживати, испитивати; ислеђивати; **2.** трагати; извиђати; цуњати

виглєдовач *х.* истраживач; трагалац

виглїбенс *с.* издубина, издубак

виглїбиц -им *зак.* издубити, издупсти

виглобиц (ше) -им (ше) *зак.* изгавити (се)

виглобйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* изгављивати (се)

вигляд *х.* изглед; ♦ **сст вигляди (вигляду)** има изгледа

вигнане *с. оп.* **вигнанство**

вигнансц -нца *х.* **1. оп.** **вигнати (2.а); 2.** (*младнік*) изданак, избојак

вигнанка *жс. оп.* **вигната**

вигнанство *с.* прогонство, изгнанство, заточење

вигнати -а -е **1. дісприкм.** од вигнац; **2. а) вигнати** -того *х.* прогнаник, изгнаник; избеглица; **б) вигната** -теј *жс.* прогнаница, изгнаница

вигнац виженем *зак. I прех.* **1. з розл. знач.** истерати; ~ **авто з гаражи** истерати кола из гараже; ~ **єден одкос (покошиц до конца поля єден одкос)** истерати један одкос; **пняк вигнал младніки** пањ је истерао младице; **2. (одогнац вонка)** исте-

рати, из(а)гнати; ~ **дробизг зоз загради** истерати живину из баште; ~ **статок на пашу** истерати стоку на пашу; **3.** (*насилу одстраніц*) истерати, из(а)гнати, протерати, прогнати; изјурити; најурити; **4.** (*вимучиц з гонєньом*) уморити, измучити; изјахати; **понагљал поорац, та барз вигнал конї** журио је да пооре, те је јако уморио коње; **5.** (*длуство, порцию – наплациц*) истерати, утерати; **6.** (*животиною зоз склонїска*) истерати; дигнути, дићи; **II непрех.** (*почац роснуц*) истерати, избити; **з кореня вигнал нови младнїк** из корена је истерала нова младица

вигнессц -сцем *зак.* **1.** (*цесто*) измесити; **2.** (*подавиц, поприцискац*) изгњечити, изгњести; **3.** *вулг.* издрпати

вигносени -а -е: ~ **жем** добро нађубрена земља

вигнути -а -е **1.** *спец.* искривљен; ~ **дно** искривљено дно; **2.** пупчаст, испупчен

вигнуц -нем *зак.* **1.** (*моцно вдериц*) ошинути, ошајдарити, одаламити; **2.** крадом узети себи (*паре код бројања и сл.*)

вигнуц ше -нем ше (*дакому*) *зак.* уклонити се коме

вигнуце *с.* изгиб; избојак

вигобљовац -люєм *зак.* изрендисати, изблањати

вигодни -а -е **1.** погодан; згодан; **2.** повољан

вигодносц *ж.* **1.** погодност; **2.** повољност

вигоїц -їм *зак.* залечити, извидати, зацелити (*ране*)

вигоїц ше -їм ше *зак.* залечити се, зацелити се (*о ранама*)

вигойовац -юєм *нєзак.* залечивати, зацелљивати (*ране*)

вигойсац -ам *зак.* (*видайкац*) искамчити

виголсни -а -е раздрљен, разголићен

виголїц (ше) -їм (ше) *зак.* раздрљити (се), разголитити (се)

вигонок -нка *х.* изданак

вигориц -им *зак.* изгорети (*о сијалици и сл.*)

вигосценс *с.* угошћење

вигосциц (ше) -им (ше) *зак.* угостити (се), погостити (се)

вигосцовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* угошћавати (се), гостити (се)

виграбац -бем *зак.* **1.** (*одстранїц з граблями*) изграбљати, изграбуљати; ~ **лісце з ярку** изграбљати лишће из јарка; **2.** (*позберац з дна судзини*) покупити

вигравац -ам *нєзак.* **I прех.** **1. а)** (*на лутриї и под.*) добијати, извлачити; **б)** (*на суду*) добијати; **в)** (*у змаганю*) добијати, побеђивати; надигравати; **2.** (*з даяку акцию и под.*) постизати, добијати; **з таку борбу мало виграваю** таквом борбом мало постижу; **II непрех.** **1.** (*о коньови*) галопирати, трчати галопом; **2.** (*бесно танцовац*) ђускати

виградзени -а -е (*формовани*) изграђен

виградзиц -им *зак.* (*формавац*) изградити

виградзовац -дзуєм *нєзак.* (*формавац*) изграђивати, градити

виградзовач *х.* изграђивач

виграње -ного *с. оп.* **виграце**

виграц¹ -аєм *зак.* одсвирати

виграц² -аєм *зак.* **1. а)** (*достац на лутриї и под.*) добити, извући; **б)** (*на суду, при ставеню*) добити; ~ **процес** добити процес; **в)** (*на картаню*) добити, искартати; **г)** (*у змаганю*) добити, победити; надиграти; **2.** (*з даяку акцию и под.*) постићи, добити; **та цо ши з таким упрекосценьом виграл?** па шта си таквим инатом постигао?; ♦ ~ **побиду** однети победу; ~ **войну** добити рат

виграце *с.* (*добиток на лутриї и под.*) добитак; згодитак

вигребац -бем *зак.* ископати; ишчепркати; **пес вигребал косц** пас је ископао кост

вигрешниц -им *зак.* (*вигандровац*) изгрдити, изрибати, искрпити

вигризки *ж. мн.* (*ед.* вигризка) огризине

вигужвац (ше) -ам (ше) *зак.* изгужвати (се)

вигуториц -им *зак.* **1.** рећи, изговорити (*све, до краја*); **2.** испричати

вигуториц ше -им ше *зак.* (*повесц вельо, шицко*) изговорити се, испричати се

вигажени -а -е утабан; ~ **дражка** утабана стаза

вигажиц -им *зак.* 1. утабати, утабанати; 2. *прен.* а) извући се; ~ з **кризи** извући се из кризе; б) (*повесц думки до конца*) тешком муком изговорити мисао

вигаздовац -дусм *зак.* 1. добро газдовати; так вигаздовали же нешка маю и хижу и жеми тако су добро газдовали да данас имају и кућу и земље; 2. *ирон.* лоше, слабо газдовати; так вигаздовал же нешка не ма ніч тако је газдовао да данас ништа нема

вигаладзиц ше -им ше *зак.* избалегати се

вигараздовац -дусм *зак.* изгрдити, изружити кога, излајати се, извикати се на кога

вигланцац -ам *зак.* изгланцати; изгладити; излаштити

виграбац ше -бем ше *зак.* попети се; успети се; испентрати се; успентрати се; успузати (се), изверати се, узверати се

вигурац -ам *зак.* изгурати

вигустирац -ам и **вигустовац** -туем *зак.* изгустирати

вид х. 1. вид; осет виду чуло вида; 2. (*видліве место*): буц дакому на виду бити коме пред очима; сцем же биш ми бул вше на виду хоћу да ми будеш стално на оку; черешня пред хижу на виду, та шицки з нсй обераю трешњу пред кућом сви виде, те сви са ње беру; ♦ закончени ~ грам. свршени вид; незакончени ~ грам. несвршени вид; мац у виду имати у виду

видаватель х. издавач (*књига*), *горв.* накладник

видавательни -а -е издавачки, *горв.* накладни; ~ хижа издавачка кућа

видавательство с. 1. издавачка кућа, издавач, *горв.* накладништво; 2. издаваштво, *горв.* накладништво

видавац -ам *незак.* 1. (*вращац дробни пенсжи*) враћати кусур; ~ себе кусурати се; 2. (*трошиц пенсжи*) трошити; давати; ми вельо пенсжи видаваме на непотребни ствари ми много новаца трошимо на непотребне ствари; 3. (*друковац, обявйовац*) издавати; 4. (*давац под закуп*) издавати, изнајмљивати; 5. (*зрадзовац, удавац*) издавати, одава-

ти; 6. а) (*пуцац зоз себе материю*) испуштати из себе; точити; лучити; **цегла видава соль зоз себе** цигла испушта из себе со; **сосни видаваю зоз себе смолу** борови точе смолу; б) (*енергию*) одавати; зрачити; производити; **атоми видаваю енергию зоз себе** атоми зраче енергију из себе; в) (*плоди*) давати; родити; имати; **нова файта жита видава вецей урожаю** нова врста пшенице даје већи род; **прикармени рошлїни вецей видаваю** прихраћене биљке више роде; **жем з додатима минералами видава красни и буйни рошлїни** у земљи са додатим минералима биљке су лепе и бујне; **правилно допатрана ружа видава красни квети** правилно негована ружа има лепше цветове; г) (*охабця упечаток, виражовац*) одавати; **його глас видава одлучносц** његов глас одаје одлучност; **дзвон видава смутни глас** звон одаје тужан звук; ♦ ~ зоз себе давати одушка себи, иживљавати се

видавац ше -ам ше *незак.* 1. избијати, искакати по телу (*о бубуљицама и сл.*); 2. одавати се

видавач х. 1. *фолкл.* стари сват (*по младиној страни*); 2. *оп.* издавач

видавец -вца х. *коц. оп.* издавач (1)

видавиц -им *зак.* изгњечити, исцедити, истештити, истискати; нажети

видавйовац -юем *незак.* гњечити, цедити, тештити, тискати; нажимати

видавнїцтво с. оп. издавачество (1–2)

видавчиц -им *зак. оп.* издавиц

видавчовац -чуем *незак. оп.* издавйовац

видайкац -ам *зак.* измољакати, испросити, избогородити, искамчити, издрљанчити, исциганити

видайковац -куем *незак.* мољакати, просити, просјачити, богородити, камчити, дрљанчити, циганити

видане с. издање

видатни -а -е издашан; **добре обрабяна жем видатнїшша** добро обрађивана земља је издашнија

видатносц ж. издашност

видаток -тку/-тка х. издатак

видац¹ -ам зак. 1. (*вращиц дробни пенєжи*) вратити кусур; **предавачка му видала дробни** продавачица му је вратила ситниш; 2. (*потрошиц пенєжи*) потрошити; дати; у тим мешацу видали зме вельо на сдзене овог месеца потрошили смо много на храну; 3. (*видруковац, обявиц*) издати; 4. (*дац под закуп*) дати, издати, изнајмити; ~ **жем под аренду** дати земљу у (под) аренду; 5. (*зрадзиц, удац*) издати, одати; 6. а) (*пуциц зоз себе материю*) испустити из себе; источити; излучити; б) (*енергию*) одати; израчити; в) (*плоди*) дати [од себе]; родити, донети; имати; **нова файта жита вида векши урожай** нова врста пшенице даће већи род; **гносне древо вида вещеј пупча** ђубрено дрво даће више пупољака; **жеми треба вращиц шицко цо вона вида** земљи треба вратити све што она да од себе; г) (*охабиц упечаток, виражиц*) одати; ♦ ~ **зоз себе** дати себи одушка; издушити, одушити

видац² -ам зак.: **дзе ти то** (дзе вон то и под.) **видал таке робиц!?** (то ше так не роби) где си ти то (где је он то и сл.) **видео** тако нешто (у)радити!?

видац ше -ам ше зак. 1. (*вируциц ше, завиц ше на целу – о вреду, жими и под.*) израсти, искочити, појавити се; осути се; изасути се; **на руки ше му видал вред** на руци му је израстао чир; **по целу ше му видали вреди** добио је чиреве по телу, очиравио је; **видала ше му жима на гамби** изасула му се грозница на усни; 2. (*одкриц ше*) издати се, одати се

видвојц -ім зак. оп. **видзеліц**

видвојц ше -ім ше зак. оп. **видзеліц ше** (1)

видвойовац -юєм *незак.* оп. **видзельовац**

видвойовац ше -юєм ше *незак.* оп. **видзельовац ше** (1)

видерляц -ям зак. (*вицагац з дерлячу*) издрљати; **видерляц коровче з поля** издрљати коров са њиве

видекламовац -муєм зак. изрецитовати, изрецитирати, издекламовати

виджамниц -им зак. изгњечити; ожети

виджамйовац -юєм *незак.* гњечити; ожимати

виджобац -бем зак. избости, ископати (*све, постепено*)

виджобнуц -нем зак. избости, ископати

виджубац -бем зак. искљувати

виджубкац ше -а ше зак. излећи се, испилити се, извести се, прокљувати се

виджубковац ше -куе ше *незак.* излегати се, лећи се, прокљувати се

виджубовац -буєм *незак.* искљувати

видзваниц -ям *незак.* завршавати звоњење (*о црквеним звонима*)

видзвигнуц (ше) -нем (ше) зак. 1. издићи (се), издигнути (се); узвисити (се); 2. *прен.* истаћи (се), истакнути (се)

видзвигнуце с. узвишица; успон

видзвиговац (ше) -гуєм (ше) зак. 1. издизати (се); узвисивати (се); 2. истицати (се)

видзвоніц -ім зак. 1. одзвонити; **видзвонєло поладне** одзвонило је подне; 2. (*застац, несподзивац дакого датде – о дзвону*) срести; **поладне нас видзвонєло на полю** подне нас је срело на њиви

видзвоньовац -нюєм *незак.* 1. непрекидно и дуго звонити (*о црквеним звонима*); 2. *незак.* гу **видзвоніц**

видзелєно присл. одвојено

видзеліц -ім зак. издвојити; излучити, изделити, оделити; изузети

видзеліц ше -ім ше зак. 1. (*оддзеліц ше*) издвојити се; излучити се, изделити се, оделити се; изузети се; 2. (*висц зоз засѣдніцкогo газдовства*) издвојити се; **син ше видзелєл од оца** син се издвојио од оца

видзельовац -юєм *незак.* издвајати; излучивати, издељивати; изузимати

видзельовац ше -юєм ше *незак.* 1. издвајати се; излучивати се, издељивати се; изузимати се; 2. (*виходзиц зоз засѣдніцкогo газдовства*) издвајати се

видзене с. виђење; ♦ **до видзения** до виђења

видзерац -ам *незак.* исцепљивати, *горв.* тргати; ~ **папери з теки** исцепљивати листове из свеске

видзерац ше -ам ше *незак.* (*барз кричац на дакого*) издирати се, издєравати се

видзиравиц -им *зак.* избушити, извртети

видзиц -им **I** *зак. и незак.* видети; **II** *незак.* виђати; ♦ **чи видзиш** [ти його (ю и др.)] (*при несподзиваню або гандрованю*) где (види) ти њега (њу и др.); **цо видзиш нешка на другим чекай ютре на себе кнїжк.** свако зло може свакога снаћи

видзиц ше -им ше **I** *зак. и незак.* **1.** *взаєм. повр.* видети се; виђати се; **остатнї раз зме ше видзели пред дзешец роками** последњи пут смо се видели пре десет година; **2.** назирати се; **II** *и безос. а)* *незак.* чинити се, причињавати се; **видзи ше ми (беш. ше ми видзи) же го познам** чини ми се да га познајем; **б)** *зак.* учинити се, причинити се

видиференцовац (ше) -цуєм (ше) *зак.* издиференцирати (се)

видих *х. оп.* **видихнуце**

видихац ше -ам ше *зак.* (*умрец*) издахнути, испустити дах

видихнуц -нем *зак.* издахнути (*ваздух из плућа*)

видихнуце *с. 1.* (*видихованє ваздуху*) издах, издисај, одисај; **2.** (*смертельни час*) издах, издисај

видихованє *с.* издисај; хропац

видиховац -хуєм издисати (*ваздух из плућа*)

видиховац ше -хуєм ше (*умерац*) издисати, испуштати дах

видихциц ше -им ше *зак. експр.* (*оддыхац ше*) издахтати се, одувати се, издувати се

видїйствовац -вуєм *зак.* издејствовати, испословати

видїло *с.:* ♦ **вишло (пришло) дїло на ~ кнїжк.** изашло је дело на видело

видлабац -бем *зак.* **1.** издупсти; удељати; **2.** исклесати; изрезбарити

видлабїйовац -юєм *и видлабїяц* -ям *незак. и частот.* (*гу видлабац*) **1.** издубљивати; удељавати; **2.** исклесавати; резбарити

видласти -а -е власт

видлаш *х. 1.* радник који ради са вилама; **2.** „видлаш” (*онај што непозван долази на*

свадбу и сл. да се наједе и напије); пустосват; муктација, мукташ

видлашиц -им *незак.* долазити непозван на свадбу и сл. најести се и пити; мукташити

видли *мн. 1.* виле; **2.** (*звич. у злученю з числ. єдни*) навилѧк; **руцел коњом єдни ~ шена** дао је коњима навилѧк сена; ♦ **як з видлами наруцани** нескладно, неукусно обучен, унакарађен

видлїви -а -е видљив, видан

видлївосц *жс.* видљивост

видлїца *жс. анат.* вилица, чељуст; **верхня (горня) ~** горња вилица; **сподня (долня) ~** доња вилица

видлїцов(и) -а -о/-е вилични, чељусни; ♦ **~ косц** *анат.* вилична кост, чељусница

видлїчка *жс.* виљушка, *горв.* вилица

видлїчкар *х.* виљушкар

видлобац -бем *зак. 1.* избости, ископати, извадити; **2.** ишчакати; ♦ **~ дакому очи** избости (ископати) коме очи

видлобовац -буєм *незак. 1.* избадати, вадити; **2.** ишчакавати; **3. ~ зоз зубох** чачкати зубе

видлужиц (ше) -им (ше) *зак.* издужити (се)

видлужовац (ше) -жуєм (ше) *зак.* издуживати (се)

видни -а -е **1.** светао; **хижа им видна** соба им је светла; **2.** јасан; **ноц ~ як дзень** ноћ је јасна као дан

видно *присл. у функц. пред. 1. а)* види се; **цма, та нїч не ~** мрак је, те се ништа не види; **б)** (*розвиднянє, дзень*): **ище лєм пейц годзин, а уж ~** тек је пет сати, а већ је дан (а већ је свануло); **вонка ище ~** напољу се још бели дан; **2. (очиглядне)** види се; **по бешеди ~ же є не оталь** по говору се види да није одавде; **~ по нїм** види се по њему; ♦ **з того ~** на основу тога се може закључити, из тога се види

Видовдан *х. цркв. (православне швето 28. 06)* Видовдан

видовдански -а -е видовдански

видовиско *с.* призор

видовити -а -е видовит

видовитосц *жс.* видовитост

видоволїц -їм *зак.* **1.** (*дакому*) удовољити коме; угодити коме; задовољити кога; ~ *дачийому жаданю* удовољити нечијој жељи; **2.** *ридк.* (*дакого*) задовољити; ♦ ~ **себе** (*виполнїц себе даяке жаданє*) задовољити се

видоволїц ше -їм *ше зак. ридк.* задовољити се

видовольовац -люєм *нєзак.* **1.** (*дакому*) удовољавати, угађати коме; задовољавати кога; **2.** *ридк.* (*дакого*) задовољавати кога/што

видовольовац ше -люєм *ше нєзак. ридк.* задовољавати се

видогляд *х.* видокруг, видик, обзор, доглед

видоїц -їм *зак.* измусти

видойовац -юєм *нєзак.* измуза(ва)ти

видойовац ше -ює *ше нєзак.* (*зменишовац млеко пред оцелєньом, коцєньом*) засушивати; **крава ше видоює** крава засушује

видок *х. ридк.* видик

видокруг *х.* видокруг

видолки *мн. поль.* **1.** двороге виле; **2.** (*за цаганє цвикли*) репашке (*войв.*), репарошке (*в.*)

видра *жс. зоол.* видра

видрапац ше -пем *ше зак.* попети се; испентрати се; успентрати се, успети се; изверати се; узверати се; успузати (*се*)

видресирац -ам *зак.* издресирати

видрец -ем *зак.* исцепити; ~ **папер з теки** исцепити лист из свеске

видрец ше -ем *ше зак.* (*моцно злярмац*) издерати се

видрижнююци -а -е подругљив; спрдљив; ♦ ~ **слово** подругљива реч, крпица

видрижняци -а -е *оп.* **видрижнююци**

видрижняц ше -ям *ше нєзак. оп.* **видрижньювац ше**

видрижньювац ше -нюєм *ше и ридше* -ям *ше (дакому) нєзак.* ругати се; изругивати се, изругавати се; издевати се; спрда-ти се

видрижньювач *х.* изругивач; спрдало

видриїц -їм *зак.* **1. а)** изгурати; **б)** (*випратац, вигнац*) изгурати, избаци-ти; **2.** (*ви-*

дриляц комуляюци) **а)** изваљати; **б)** (*горе*) узваљати

видриляц -ям *зак.* **1.** изгурати (*све, многе*); **2.** изваљати (*све, многе*); узваљати (*све, многе*)

видрильовац -люєм *нєзак.* **1.** изгуравати; **2.** (*видрильовац комуляюци*) **а)** изваљивати; **б)** (*горе*) узваљивати

видруковац -куєм *зак.* одштампати, отис-кати

видуванє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од* **видувац**; **2.** *техн.* издув

видувац -ам и **видуовац** -вуєм *нєзак.* издувавати, *горв.* испухивати; ♦ **видувац нос** ушмркивати се

видуваци и видувни -а -е издувни, *горв.* испушни; ~ **вентил** издувни вентил

видудрац ше -рем *ше и видудрец ше* -ем *ше зак.* изгрдити; изгунђати се

видулїц ше -їм *ше зак.* наклобучити се, потклобучити се

видульовац ше -люєм *ше нєзак.* наклобу-чивати се, потклобучивати се

видум *х.:* ♦ **од видуму [швета]** (*барз красни, мудри, вредни и под.; барз крашнє, мудро, вредно и под.*): **жена од видуму** веома лепа, паметна, вредна и сл. жена; **направел хижу од видуму [швета]** направио је измишљену кућу; **вони двойо пара од видуму швета** њих двоје су иде-алан пар; **облєчена є од видуму [швета]** обучена је [само] што (како) може бити

видумани -а -е измишљен

видумац -ам *зак.* **1.** измислити; смислити; **2.** (*пренайсу*) изумети; ♦ **дзе ши таке видумал!?** шта ти пада на памет!?

видумка *жс.* **1.** измишљотина; **2.** *ридк.* изум

видумни -а -е **1.** који пуно изволева; ћудљив, мушичав, хировит; **2.** пробирљив

видумованє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од* **видумовац**; **2.** измотавање, измота(н)ција

видумовани -а -е биран; **упекла видумо-вани колачи** испекла је биране колаче; **видумовани едла** ђаконије

видумовац -муєм *нєзак.* **1.** измишљати; смишљати; **2.** (*пренаходзиц*) изумевати; **3. прен. а)** изволевати; измотавати се; фо-

лирати; измишљати; **не видумуй!** немој да изволеваш!; **б) оп. вирабџа (2. а)**

видумоваци -а -е *оп. видумни*

видумовач х. измишљач

видумство с. **1.** измишљотина; мудролија; фол; **2.** несташлук

видуриц ше -им ше *зак.* излудирати се, излудовати се

видуркац -ам *зак.* откуцати, *горв.* отипкати

видуц -уем *зак.* **1.** издувати; издушити; *горв.* испухати; **2.** продувати; **витор ме добре видул** ветар ме је добро продувао; ◇ ~ нос ушмркати се

видуц ше -уем ше *зак.* (*престац дуц – о витре*) издувати се, *горв.* испухати се

видуши -а -е: ~ **пребачи (прекрати) а шлєпи не збачи** (*о даякей малей хибі, недостатку*) добронамеран ће зажмури-ти на једно око; не види се из авиона

виекспедовац -дуем *зак.* експедовати, експедирати

виедац -ам *незак.* **1.** (*знїчтожовац материу – о квашиїни и под.*) нагризати, изгризати, изједати; **квашиїна бактери-йох виеда зуби** киселина бактерија на-гриза зубе; **мидло виеда очи** сапун нагриза очи; **2. прен.** (*з розличними пакосцами виганџа*) истеривати

виедаци -а -е нагризајући, изједајући; **жалудкова квашиїна барз виедаца** желу-дична киселина је веома нагризајућа

виедзени -а -е **1.** нагризен, изједен; **2.** (*счу-хани – о зубох*) изједен; **3. виедзене** -ного с. изједина

виеднац -ам *зак.* **1.** изнајмити, унајмити; ~ **квартиль** изнајмити стан; **2.** погоди-ти се; у старосци себе **виеднали добру коменцию** у старости су се погодили да добију добро издржавање

виедначенє с. изједначење

виедначиц (ше) -им (ше) *зак.* изједначити (се); уједначити (се); изравнати (се)

виедначовац (ше) -чуем (ше) *незак.* изједначавати (се); уједначавати (се); из-равнавати (се)

виедновац -нуем *незак.* **1.** изнајмљивати, унајмљивати; **2.** погађати се

виесц -ем *зак.* **1.** (*знїчтожиц материу – о квашиїни и под.*) нагрести, изгрести, изјести; **2.** (*з розличними пакосцами виг-нац*) отерати, истерати; **зоз плетками го виедол з колектива** сплеткама га је ис-терао из колектива

виесц ше -ем ше *зак.* (*счухац ше, строшиц ше з сдзеньом – о зубох*) изјести се

вижаднїц -їм *зак.* ижеднети, ожеднети

вижаловац ше -луем ше *зак.* изјадати се

вижац -жнем *зак.* пожњети

вижгало х. цуњало

вижгало -луем *незак.* цуњати

вижерац -ам: ~ **очи оп. вижерац ше**

вижерац ше -ам ше *незак.* зурити, зирати; буљити, бленути; буљити очи; **вижера ше, а нїч не видзи** буљи очи, а ништа не види

виживйовац ше -юем ше *незак.* иживљавати се

вижимовац -муем *зак.*: ~ **статок** прехранити стоку преко зиме

вижимовац ше -муем ше *зак.* презимити (*прехранити се преко зиме*)

вижинач -ам *незак.*: ~ **кукурицу 1.** сећи заперке кукуруза; **2.** проређивати куку-руз (*секући непотребна стабла*)

вижиц -ием *зак.* прехранити се/прехрањивати се, везати/везивати крај с крајем, издржати/издржавати (*у оскудици*); пре-хранити се; живети; **не можеме ци помогнуц, и ми лєдво вижиєме** не мо-жемо ти помоћи, и ми једва везујемо крај с крајем; **з таким заробком уж мож** ~ са таквом зарадом се већ може живети (преживети)

вижобрац -ам *зак.* испросити, испросјачити, избогородити, искамчити

вижубронїц -їм *зак.* измрмљати; измум-лати

виза ж. з розл. знач. виза; **путнїцка** ~ пут-ничка виза

визабивац -ам *зак.* изловити; поубијати

визабивац ше -ам ше *зак.* *взаєм. повр.* поубијати се, истребити се

византийски -а -е византијски

Византисц -йца х. Византинац

Византия *ж. ист.* Византија

виздихац -ам *зак.* поцрковати

виздихац ше -ам *ше зак. експр.* наспавати се, испавати се (*након дужег неспавања и сл.*)

виздравенс *с.* оздрављење

виздравиц -им *зак. I непрех.* оздравити; прездравити; *II прех.* оздравити, излечити

виздрављовац -юем *нзак. I непрех.* оздрављати; прездрављати *II прех.* оздрављати, излечивати

визиборня *ж. зоол.* даждевњак (*Triturus vulgaris* L.)

визионер *х.* визионар, визионер

визионерство *с.* визионарство

визир *х. 1. техн.* визир; *2. ист. (рухома часц штема над твару)* образина

визировац -руем *нзак. (унапрямовац попатрунок)* визирати

визита *ж.* визита

визитација *ж.* визитација

визитовац -туем *зак. и нзак.* визитирати

визиткарта *ж.* визиткарта

визия *ж.* визија

визнаватель *х.:* ~ **вири** (*припадник вири*) *рел.* исповедалац, исповедник

визнавац -ам *нзак. 1.* докучивати; прозревати, прокљувати; примећивати; упознавати; *2. ридк.* признавати

визнавац ше -ам *ше нзак.* распитивати се

визнац -ам *зак. 1.* докучити; прозрети; прокљувити, увардати; приметити; упознати; ~ **дачийо намири** докучити (прозрети) чије намере; **людзе давно визнали же животині предчувствую** **пременку хвилі** људи су давно приметили да животиње предосећају промену времена; **легиня треба перше добре** ~, **а вец ше одац момка** треба прво добро упознати, а онда се удати; **визнала му обичай, та зна як гу ньому поступац** упознала му је обичај, па зна како да поступа с њиме; *2. ридк.* признати

визнац ше -ам *ше (дакому) зак.* упитати кога, распитати се

визначиц (ше) -им (ше) *зак.* истакнути (се), истаћи (се)

визначни -а -е истакнут; видан; ~ **поет(а)** истакнути песник; **вон забера ~ место у дзевинскей литератури** он заузима видно место у дечјој књижевности

визначовац (ше) -чуем (ше) *нзак.* истицати (се)

визноіц (ше) -ім (ше) *зак.* изнојити (се)

визовац -зуем *зак. и нзак. (овериц/оверјовац визу)* визирати

визуални -а -е визуелан, визуалан

визубковац -куем *зак.* изупчати

виименовац -нуем *зак. заст.* наименовати, назначити, поставити

винскац -ам *зак. 1.* отребити (*од вашију*); *2. прен.* истребити

виімок -мку/-мка *х. заст. оп. винімок*

вийойчац ше -чим *ше зак.* исплакати се; изридати се; искукати се, изјаукати се

вик *х. 1. (столітис)* век, столеће; **2. а) (живот)** живот, век; ~ **прежил у велькей худоби** цео живот је проживео у великој сиротињи; **б) године старости; людзе розличного вику** људи различитих година старости; **3. (тирванс дачого)** век; **буц кратког вику** бити кратког века; ♦ ~-**виком** вековима; **до вика** вечно, вечно; **жиц (провадзиц) свой** ~ (**живот**) век вековати, живети; **на вики [вигов]** на веке векова, на све веке; **од [вик-]вика, од вики вигов** одискона, од искона света; **од нії и до вика 1. (вше)** вечно, на вечна времена; **2. ирон.** јако кратко трајати

викацац -ажем *зак. 1.* исказати, изразити; *2.* испољити

викацац ше -ажем *ше зак. 1.* истакнути се, истаћи се; **виказал ше з јунацтвом** истакао се јунаштвом; **2. (указац својо вредносци)** показати се, исказати се; **сце ше** ~ **з мудросцу** жели да се исказе памећу; **3. (виразиц ше)** исказати се, изразити се; **4.** испољити се

виказовац -зуем *нзак. 1.* исказивати, изражавати; **биланс виказовал добиток** биланс је исказивао добитак; **2.** испољавати

виказовац ше -зуем ше *незак*. **1.** истицати се; **2.** (*указовац својо вредности*) разматати се, истицати се; показивати се, исказивати се; парадирати се; **3.** испољавати се; **4.** (*виражовац ше*) исказивати се, изражавати се

виказоваци -а -е разметљив

викапац -пем *зак*. изгинути, пропасти; **жито викапало од води** пшеница је изгинула од воде

викапкац -ам *зак*. искапати

викапковац -куем *незак*. искапавати

викапчац (ше) -ам (ше) *зак*. ископчати (се), искључити (се)

викапчовац (ше) -чуем (ше) *незак*. ископчавати (се), искључивати (се)

викар *х. цркв.* викар

викарикирац -ам *зак*. искирикирати

викаријат *х. цркв.* викаријат

викармени -а -е ухрањен, утовљен, угојен

викармиц -им *зак*. ухранити, утовити, угојити; **викармел бујка за вивоз** утовео је бика за извоз

викасац -ашем *зак*. засукати, завратити, сувратити, уврнути, заврнути; ~ **рукави** засукати рукаве

викасац ше -ашем ше *зак*. **1.** (*викасац рукави*) засукати рукаве, засукати се; **2.** (*закасац ше*) засукати се, завратити се, заврнути се; **3.** латити се (прихватити се) посла; **треба ше лем викасац, та ше швидко пороби** треба се само латити посла, па ће се брзо урадити

викасовац -суем *незак*. засукивати, завраћати, сувраћати, увртати, завртати

викасовац ше -суем ше *незак*. **1.** (*викасовац рукави*) засукивати рукаве, засукивати се; **2.** (*закасовац ше*) засукивати се, завраћати се, завртати се

викастровац -руем *зак*. кастрирати, ушкопити

викашљане -ного *с.* искашљај

викашљац -лем *зак*. искашљати

викашљац ше -лем ше *зак*. искашљати се

викашљовац -люем *незак*. искашљавати

викашљовац ше -люем ше *незак*. искашљавати се

виквачиц -им *зак*. поцепати, зацепити, истргнути (*парче одеће и сл. закачивши за нешто оштро*); закачити; **виквачел панталони на гвоздзе** закачио је панталоне на ексер и поцепео

виквитац ше -ам ше *зак*. раскусурати се, искусурати се

виквитнуц -нем *зак*. расцветати, процветати

виквитовац ше -туем ше *незак*. раскусуравати се, искусуравати се

виквициц -им *зак*. **1.** исктити, окитити; **2.** (*виприповедац украшујуци*) нажитити

виквициц ше -им ше *зак*. исктити се, окитити се

викенд *х.* викенд

викендаш *х.* викендаш

викендица *ж.* викендица

викергетовац -туем *зак*. изгрдити

викеровац -руем *зак*. избегнути, избећи; изврдати

викерченјско *с.* крчевина, крченица, лаз

викерчиц -им *зак*. искрчити; прокрчити; раскрчити

викерчовац -чуем *незак*. крчити, искрчивати; прокрчивати; раскрчивати

викерчовац *х.* крчилац

викивац -ам *зак*. издрмати, изљуљати, извалити

викирвавиц -им *зак*. искварити

викириц -им *зак*. изјурити, истерати

викиснуц -шнем *зак*. (*з киснуцом нароснуц – о цесту*) ускиснути, надоћи, нарасти; **цесто крашне викисло** тесто је лепо ускисло

викихац -ам *зак*. **1.** искијати; **2. прен. а)** (*прешеднуц*) изаћи на нос, пресести, искијати; **викиха вон то** изаћи ће то њему на нос, пресешће му то; **б)** платити, потрошити велику суму, исцесити се; **мушел надополниц чкоду, викихал 10.000 динари** морао је да надокнади штету, платио је 10.000 динара

виклад *х.* излагање

викладанс *с.* **1.** *оп.* виклад; **2.** *дјесл. мен.* од викладац (1–3)

викладатель *х.* **1.** *оп.* **викладач**; **2.** *мат.* (*експонент*) изложилац, изложитељ

викладац -ам *незак.* **1.** (*класц горе на да-цо*) дизати, стављати горе; товарити, утоварати, утоваривати, крцати; ~ **хижни ствари на камион** утоварати намештај на камион; **2.** *буд.* (*прекривац з цеглами, коцкама и под.*) поплочавати, тарацати; ~ **драгу з каменом** поплочавати пут каменом; **3.** извешавати; ~ **заставу на хижу** извешавати заставу на кућу; **4.** *з розл. знач.* излагати; ~ **пред слушаоцима својо становиска** излагати пред слушаоцима своја гледишта; ~ **робу на сайме** излагати робу на сајму; ~ **дакого опасносци** излагати кога опасности

викладац ше -ам ше *незак.* излагати се, изврговати се; ~ **опасносци** излагати се опасности

викладач *х.* **1.** (*преподавач*) излагач; **2.** (*на сайме и под.*) излагач, изложилац, изложитељ; **3.** утоваривач; крцатељ

викладбени -а -е изложбен

виклапкац -ам *зак.* **1.** (*вилюзгац дакому*) истрести, наговорити; **2.** (*виволац*) излајати

виклапкац ше -ам ше *зак.* (*вигвариц ше*) извадити се, оправдати се, скинути кривицу са себе

виклапкавац ше -куем ше *незак.* (*вигваряц ше*) вадити се, оправдавати се, скидати кривицу са себе

викласц -адзем *зак.* **1. а)** извадити, повадити (*сложене, спаковане ствари из пакета, суда и сл.*); **б)** истоварити; ~ **мехи зоз шлепа** истоварити цакове са шлепа; **2.** *буд.* (*прекриц з цеглами и под.*) поплочати, истарацати; ~ **драгу з коцкама** поплочати пут коцкама; ♦ ~ **дакому** очитати лекцију (буквицу) коме

викласц ше -адзем ше *зак.* *вулг.* извршити велику нужду

виклашени -а -е прокласео

виклашиц ше -им ше *зак.* искласати, прокласати, окласати; **жито ше уж виклашело** пшеница је већ искласала

виклашовац ше -шуем ше *незак.* искласавати, прокласавати, окласавати, вре-тенати

виклер *х.* виклер, *горв.* увијач

виклспац -пем *зак.* отковати, исклепати, оклепати; ~ **косу** отковати косу

викли *ж. мн.* (*ед.* викла) *буд.* ваљци, витловке (*в.*), витленке (*в.*)

виклїпкац -ам *зак.* (*вихладзиц просторию з частим отвераньом дзверох*) исхладити; **не шейтай ше тельо, виклїпкаш ми хижу** немој се толико шетати, исхладићеш ми собу

виклїпкац ше -ам ше *зак.* (*вихладзиц ше з частим отвераньом дзверох – о просториї*) исхладити се; **не отверайце часто дзвери, бо ше хижа виклїпка** немојте често отварати врата, јер ће се соба исхладити

виклюкац -ам *зак.* искљукати

виключиц -им *зак.* **1.** искључити, ископчати; ~ **струю** искључити струју; **2.** (*видзелїц з цалосци*) изузети; **3.** (*зоз членства, заєдніци*) изопштити, искључити; удаљити; ♦ ~ **з нашлїдства** разбаштинити, искључити из наследства

виключиц ше -им ше *зак.* искључити се, ископчати се; ~ **ше зоз збуваньох** искључити се из збивања

виключкац ше -ам ше *зак.* исклијати, проклијати

виключковац ше -куем ше *незак.* клијати, исклијавати, проклијавати

виключни -а -е **1.** искључив, изричит; **2.** *грам.* искључни

виключно *присл.* искључиво, изричито

виключносц *ж.* искључивост

виключовац -чуем *незак.* **1.** искључивати, ископчавати; ~ **струю** искључивати струју; **2.** (*видзельовац з цалосци*) изузимати; **3.** (*зоз членства, заєдніци*) изопштавати, искључивати; удаљавати

виковац -куем *зак.* исковати, сковати, сакovati

викови -а -е вековни, *горв.* стољетни; ~ **борба** вековна борба

виковични -а -е вековечан, вековни; *пра-стар*

виковйовац -юєм *нєзак.* искивати

виковни -а -е *оп.* **викови**

виковок -вкү/-вка *х.* **1.** (*виковани предмет*) откивак; **2.** *метал.* отковак

виколєшиц -им (*дакого/дацо*) *зак.* **1.** (*лука-во ше випитац и дознац*) искушати кога, проклјувати што; **виколєшел го яки ма плани** искушао га је какве има планове; **2.** шуњајући се ухватити кога/што; **пес виколєшел ярабицу** шуњајући се пас је ухватио яребицу

виколчковац -куєм *зак.* (*означиц з колчка-ми*) исколчати, исколчити

викомбиновац -нуєм *зак.* искомбиновати, искомбинирати

викомпоновац -нуєм *зак.* компоновати, компонирати

викомпромитовац (ше) -туєм (*ше*) искомпромитовати (*се*)

виконац -ам *зак.* (*наробиц*) учинити (урадити, извести) нешто неприлично; пролити (превалити) сирће; **цо ши то заш виконал?! шта си то опет учинио?!**

виконструовац -ууєм *зак.* исконструисати
викопанїско с. *археол.* (*место викопованя*) ископине

викопац -пем *зак.* **1.** ископати; **2.** (*кромплї и под. зоз жєми*) извадити

викопац ше -ам ше *зак.* искобелјати се, ископрцати се, извући се; ♦ ~ з **длуствох (бригох, нужди и под.)** извући се из дугова (*брига, нужде и сл.*)

викопина *жс. археол.* ископина

викопирац -ам *зак.* ископирати

викопнуц -нєм *зак.* **1.** шутнути, избацити (*лопту напоље*); **2.** *прен. (грубо одстранїц дакого з одредзєней позициї)* истерати, избацити, изгурати, шутнути; дати ногу (ногом) коме; ~ **дакого з функциї** шутнути кога са функције

викопованє *с.* ископавање, ископ

викоповац¹ -пуєм (*од копац* -пем) *нєзак.* ископавати

викоповац² -пуєм (*од копац* -ам) *нєзак.* шутирати, избацивати (*лопту напоље*)

викоренїц -їм *зак.* искоренити

викорєньовац -нюєм *нєзак.* искорєњивати

викориговац -гуєм *зак.* искориговати, искоригирати

викормацац ше -ам ше *зак.* искобелјати се, ископрцати се, измешкољити се, измигољити се; **фабрика мала пойсц под ликвидацию, алє ше якош викормацали** фабрика је требало да оде под стечај, али су се некако ископрцали

викормацовац ше -цуєм ше *нєзак.* *гу* **викормацац ше**

викотуляц -ям *зак.* искотрљати

викотуляц ше -ям ше *зак.* искотрљати се

викохац -ам *зак.* одгајити, однеговати (*са великом љубављу*)

вицоцмориц ше -им ше *зак. експр. оп.* **викормацац ше**

вицоцморийовац ше -юєм ше *нєзак.* *гу* **вицоцмориц ше**

вицошиц -им *зак.* покосити мањи кутак њиве, ливаде и сл.; **вицошел траву коло драги** покосио је траву поред пута

вицошовац -шуєм *нєзак.* косити мање кутке њиве, ливаде и сл.; **вон поряднє вицошує ярок** он редовно коси траву у јарку

викравани -а -е **1.** (*украшени з викраваньом*) исецан, изрезан; изрезбарен; **2.** *пож.* исецан; **викравани кекси** исецани кекси; **3.** (*барз красней форми*): **вона ма мали викравани уста** она има лепо извајана уста, она има уста као кутија [од] шећера

викравац -ам *нєзак.* исецати, изрезивати (*разне облике, украсе*); резбарити

викратац -ам *зак.* ушинути, уганути, ишчашити, разглобити, извинути

викрати -а -е са изрезом; ~ **блузна** блуза са изрезом

викрац -аєм *зак.* исећи, изрезати (*разне облике, украсе*)

викресац -ешєм *зак.* истесати; издељати, садељати; искресати; исклесати

викрєсовац -суєм *нєзак.* истесивати; издељавати, садељавати; искресавати; исклесавати

викресциц -им *зак. експр.* изгрдити, изрибати, искрпити, изружити

викривени -а -е **1.** *дїсприскм. од. викривиц (ше); 2.* накрив; **3.** накарадан; изопачен; деформисан; **од ненависци ~ твар** од мржње деформисано лице

викривиц (ше) -им (ше) **зак. 1.** (*скривиц (ше)*) искривити, савити, извинути; ~ **карк** искривити врат; **2.** (*положиц одн. поставиц ше зукосо*) укривити (се), искренути (се), накренути (се), накривити (се); **3. прен. а)** (*пременїц (ше)*) изокренути (се); **б)** (*загубиц (ше), очудацїц (ше)*) изврнути (се), извитоперити (се), изобличити (се), изопачити (се), унаказити (се); ♦ **викривиц/викривяц уста (твар)** избекељити се/бекељити се, исцерити се/церити се, накревељити се/кревељити се

викривїовац (ше) -юєм (ше) **и викрив-яц (ше)** -ям (ше) **незак. 1.** (*скривїовац (ше)*) искривљавати (се), савијати (се), извијати (се); **2.** (*класц одн. поставяц ше зукосо*) укривљавати (се), искретати (се), накретати (се), накривљавати (се); **3. прен. а)** (*пременьовац (ше)*) изокретати (се); **б)** (*загубїовац (ше), очудацовац (ше)*) извртати (се), извитоперавати (се), изобличавати (се), изопачавати (се), унаказивати (се)

викривулькац -ам **зак.** искривудати

викрик *х.* узвик, усклик

викриковац -куєм **незак.** грдити, добацивати, извикивати, псовати; извикивати пароле; викати, галамити; свађати се; ~ **процив власци** извикивати пароле против власти, псовати власт; **сушеди викриковали една на другу** комшинице су се свађале и добацивале једна другој

викриковацки -а -е извикивачки; псовачки

викриковач *х.* извикивач; псовач

викристалізовац ше -зуєм ше **зак.** искристалисати се

викричац -чим **зак.** извицати

викричац ше -чим ше **зак. 1.** (*досц ше накричац*) извицати се, изгаламити се; **2.** (*на дакого*) извицати се, изгаламити се на кога, изгрдити кога

викрични -а -е узвични, усклични; ~ **виреченє** *грам.* узвична реченица

викричнїк *х.* **1.** *грам.* узвик, усклик; **2.** *прав.* узвичник, ускличник

викричовач *х.* извикивач

викрок *х.* искорак

викрохмалїц -їм **зак.** уштиркати

викрочиц -им **зак.** искоракнути, искорачити

викрута *ж.* **1.** кривина; **2. прен.** смицалица

викруцанє *с. дїєсл. мен. од викруцац (ше); ♦ без викруцаня* без увијања

викруцац -ам **незак. 1.** (*з кочом*) окретати; **2.** (*окруцаюци винїмац*) извијати; **3.** (*цадзиц вирайбане*) цедити, жмикати; **4. прен.** изокретати, извртати; **5. прен.** (*кєровац прави одвит*) завијати, врдати, околишити, шеврдати, измотавати се; изводити кривине; **6.** (*танєчнїцу у танцу*) вртети; **7. безос.** (*стрикац у косцох*) вртети, сврдлати

викруцац ше -ам ше **незак. 1.** (*окруцац ше*) окретати се, вртети се; **2.** (*у танцу*) вртети се; валсовати, валсирати

викруца(ю)ци¹ -а -е **прен.** увијен, мигољав
викруца(ю)ци² **и викруца(ю)цо** *присл.* увијено; **одвитовац** ~ одговарати увијено

викруциц -им **зак. 1.** (*з кочом*) окренути; **2.** (*вицадзиц вирайбане*) оцедити, исцедити, прожети; **3.** (*прекруциц*) уврнути; ~ **дакому руку** уврнути коме руку; **4. прен.** изокренути, изврнути

викруциц ше -им ше **зак.** окренути се (*ради одласка*); **викруцела ше и пошла** окренула се и отишла

викруцовац -цуєм **незак. оп. викруцац (1–5)**

викс *х.* крема за ципеле, лаштило, викс

виксац -ам **незак.** виксати

викукнуц -нєм **зак.** провирити, извирити, вирнути

викуковац -куєм **незак.** провиривати, извиривати, вирити, виркати; измаљати се

викумштирац -ам **зак. 1.** довити се, досетити се, домислити се; **2.** измислити

викуп *х.* откуп, иступ

викупац ше -ам се **зак.** иступати се

викупенс *с. оп. викуп*

викупени -ного х. откупљеник, икупљеник

викупитель х. откупитель, икупитель

викупиц (ше) -им (ше) зак. икупити (се), откупити (се)

викупйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* икупљивати (се), откупљивати (се)

викупніна ж. откупнина

викуриц -им зак. (*вигнац з димом*) искадити; истерати

викуриц ше -им ше зак. издимити се

викусац -ам зак. оп. **виєсц (2)**

викусовац -суєм *нєзак.* (з *розличнима пакосцями виганяц*) терати, истеривати

викутатовац -туєм зак. наћи (*претурајући, премећући*)

викухтариц -им зак. пронаћи нешто скривено

вила¹ ж. (*будинок*) вила

вила² ж. беш. (< *серб.*) вила (оп. **русалка**)

вилагода ж. **1.** угађање; угодба, угођај; **2.** нега

вилагодзєнє с. угађање

вилагодзиц -им (*дакому*) *нєзак.* угађати, лагодити коме, тетосити коме или око кога

вилагодзовач х. угађач

вилагодни -а -е угодљив

вилагодно присл. угодно

вилакирац -ам и **вилаковац** -куєм зак. излакирати

виламани -а -е **1.** обран; ~ **кукурица** обран кукуруз; **2.** извештен, извежбан; који има рутину; **буц** ~ у **даякей роботи** бити извештен у неком послу

виламац -мем зак. **1.** обрати (*кукуруз*); **2.** одломити (*грану и сл.*); **3.** извештити, извежбати; измуштрати

виламац ше -мем ше зак. извештити се, извежбати се; научити; измуштрати се; стећи рутину; у **школи** **почал писац з лїву руку, алє ше вєц виламал писац з праву** у школи је почео да пише левом руком, али се онда извештио писати десном

виламовац -муєм *нєзак.* **1.** (*одламаовац*) одламати; **2.** чинити спретним, вештим (у *каком послу*), извежбавати; муштрати

вилапац -ам зак. изловити, похватати

вилац -аєм зак. изгрдити, нагрдити, испсовати

вилепендац -ам зак. (*випукац дзецко по задку*) испрашити детету тур

вилєговац ше -гуєм ше *нєзак.* излежавати се; лешкарати, лешкарити; башкарити се

вилєзнути -а -е избледео (*од сунца или дугог стајања*); **вилєзнути власи** избледела коса

вилєзнуц¹ -лежнєм зак. избледети, изгубити боју (*од сунца или дугог стајања*)

вилєзнуц² -лежем зак. извући се (*из глиба, блата – о колима и сл.*)

вилєзовац¹ -зуєм *нєзак.* бледети, губити боју (*од сунца или дугог стајања*)

вилєзовац² -зуєм *нєзак.* извлачити се (*из глиба, блата – о колима и сл.*)

вилєпиц -им зак.: ~ **дзецку по задку** опалити дете по турсу

вилєт х. излет; ♦ **место за вилєти** излєтиште

вилєтнік х. излєтник

вилєтніцки -а -е излєтнички

вилєтнуц -нєм зак. излєтєти (*брзо, нагло – обич. о птици*)

вилєтовац -туєм *нєзак.* **1.** (*вонка*) излєтати; **2.** (*до горе*) узлєтати

вилєциско с. оп. **место за вилєти** (*под вилєт*)

вилєциц -им зак. **1** **1.** (*вонка*) излєтєти; **2.** (*до горе*) узлєтєти; **винути се**; **3.** (*моцно вибиц – о искрох и под.*) излєтєти, врцнути; **II** *звич. безос.:* **вилєцєло му** излєтело му је, измакло (омакло) му се, изблєбєтао се

вилицитовац -туєм зак. излицитирати

вилїв х. **1.** излив; **2.** поплава; **3.** *прєн.* излив, бујица, провала; ♦ ~ **креви до мозгу мед.** излив крви у мозак, мождани удар

вилїванє с. **1.** изливање; **2.** *техн.* одлив

вилївац -ам *нєзак.* **1.** (*виситовац чєчносц*) изливати, изручивати; **2.** (*виганяц з млазом чєчносци*) изливати; ~ **герчки** изливати хрчковє; **3.** *техн. и др. (правиц одлївок)* одливати; сливати, салевати, лити

вилівацки -а -е ливачки

вилівач х. ливац; ~ **дзвонох** звоноливац

вилівок -вку/-вка х. *техн. и др.* одливак, изливак

вилізани -а -е зализан (*обич. о коси*)

вилізац -їжем *зак.* **1.** (*полізац знука*) излизати; **2.** (*нагладко зачесац*) зализати, улизати, излизати

вилізац ше -їжем *ше зак.* **1.** (*счухац ше*) излизати се, изанђати се; **2.** (*на гладко ше зачесац*) зализати се, улизати се, излизати се

вилізовац -зуєм **1.** (*олізовац знука*) излизивати; **2.** (*нагладко зачесовац*) зализивати, улизивати, излизивати

вилізовац ше -зуєм *ше* **1.** (*счуховац ше*) излизивати се; **2.** (*нагладко ше чесац*) зализивати се, улизивати се, излизивати се, лицкати се

Вилійов(и)/вилійов(и) -а -о/-е бадњедански, бадњи, бадњачки; **Вилійов(и) веча** *оп. Вилія*

виліченє с. излечење, исцељење

вилічиви -а -е излечив

вилічитель х. *оп. вилічовац*

вилічиц -им *зак.* **1.** излечити, исцелити; **2.** (*рану*) зацелити, извидати

вилічиц ше -им *ше зак.* излечити се

вилічовац х. излечитель

вилічуоци -а -е *оп. вилічиви*

Вилія *жс. цркв.* Бадње вече, Бадњак

виловенє с. излов

виловиц -им *зак.* изловити

виложиц -им *зак.* **1. а)** (*положиц горе*) ставити, метнути, попети; **виложел хлапца на коня** попео је дечака на коња; **б)** (*робу на превозку*) ставити, утоварити; **2.** (*по-толковац слухачом*) изложити; ~ **својо становиско** изложити своје гледиште

виложиц ше -им *ше зак.* **1.** (*виставиц ше*) изложити се, извргнути се; ~ **опасности** изложити се опасности; **2. вулг.** обавити велику нужду

вилубиц -им *зак.* засводити

вилубени -а -е засвођен

вилудзиц -им *зак.* измамити, извабити

вилудзовац -дзуєм *нєзак.* измамљивати, извабљивати

вилуфтирац (ше) -ам (ше) *зак.* изветрити (се), излуфтирати (се)

вилученїна *жс.* излучевина; брис

вилучиц -им *зак.* **1. а)** (*видзелїц*) издвојити, одвојити, изделити; ~ **дойки з чупору** издвојити музаре из чопора; **б)** (*зоз заєдніци*) искључити; **2.** (*секрет и под.*) излучити

вилучиц ше -им *ше зак.* **а)** (*видзелїц ше*) издвојити се, одвојити се, изделити се; **б)** (*зоз заєдніци*) искључити се

вилучовац -чуєм *нєзак.* **1. а)** (*видзелювац*) издвајати, одвајати; **б)** (*зоз заєдніци*) искључивати; **2.** (*секрет и под.*) излучивати, лучити

вилучовац ше -чуєм *ше нєзак.* **а)** (*видзелювац ше*) издвајати се, одвајати се; **б)** (*зоз заєдніци*) искључивати се

вилюзгац -ам *зак.* (*нагуториц*) истрести, наговорити; **але сом му вилюзгал** ала сам му истресао

вилягнуц (ше) -нєм (ше) *зак.* излећи (се), извести (се)

виляговац (ше) -гуєм (ше) *нєзак.* излегати (се), лећи (се)

виляпкани -а -е: ~ **як з масла** као извајан

виляпкац -ам *зак.* измоделовати од меке масе

вилярмац ше -ам *ше зак.* извикати се, изгаламити се

виляц -леєм *зак.* **1.** (*висипац чечности*) излити, изручити; сручити; **2.** (*направиц одлівок*) излити, салити, слити

виляц ше -леєм *ше зак.* излити се; **рики ше виляли** реке су се излили

виљогдац -ам *зак. експр.* (*нагло попиц*) излопати

вимаганє с. **1.** захтев; **2.** (*дія*) захтевање, изискивање

вимагац -ам **I** *нєзак.* захтевати; изискивати; **II** *зак.* затражити, устражити

вимагарцац -ам *зак.* (*вигандровац*) измагарчити

вимайстровац -руєм *зак.* измајсторисати

вимакац -ам *незак.* (*препадац од под 'жемней води и под. – о рошлінох*) изгинути, изгубити; **од вельких дижджох жита често вимакаю** од великих киша пшеница често изгине

вималтеровац -руєм *зак.* измалтерисати, *горв.* ожбукати

вималтретирац (ше) -ам (ше) и **вималтретиговац (ше)** -руєм (ше) *зак.* измалтретирати (се)

вимальовац -люєм *зак.* насликати

вимарзнуц -ржнем *зак.* (*страдац од мразу – о рошлінох*) измрзнути; **тей жими жита вимарзли** ове зиме пшеница је измрзла

вимасакровац -руєм *зак.* измасакрирати

вимасирац -ам *зак.* измасирати

вимаскац -ам *зак.* (*шицко поесц*) очистити; ~ **танер** очистити тањир

вимасциц -им *зак.* замалтерисати (*на саставима цигала и сл.*)

вимахнуце с. замах, измах

вимахнуц ше -нем ше *зак.* **1.** размахнути руком (*ради наношења ударца*); **вимахнул ше же го вдери** размахнуо је руком да га удари; **2.** (*з дачим*) размахнути (се), замахнути, измахнути; завитлати; ~ **зоз шаблю** замахнути сабљом

вимаховац ше -хуєм ше *незак.* **1.** размахивати руком (*ради наношења ударца*); **2.** (*з дачим*) размахивати (се), замахивати, измахивати; завитлавати

вимацац и вимацкац -ам *зак. прен.* испипати, испипкати

вимацковац -куєм *незак. прен.* испипавати, испипкавати

вименіц¹ -ім *зак.* (*пременіц*) изменити, променити

вименіц² -ім *зак.* **1.** (*вжац под закуп*) изнајмити, унајмити, најмити, узети у (под) најам; ~ **хижу за спане** изнајмити собу за спавање; **2.** (*з одкупом ошлебодзиц*) искупити, откупити; извадити; **3. заст.** (*карту за путовање и под.*) купити, набавити

вименіц ше¹ -ім ше *зак.* изменити се, променити се

вименіц ше² -ім ше *зак.* (*з одкупом ше ошлебодзиц*) искупити се, откупити се; извадити се

виценка *жс.* измена

вименкови -а -е наизменичан, изменичан

вименково *присл.* наизменично, изменично

вименковосц *жс.* наизменичност, изменичност

вименовац -нуєм *зак.* **1.** (*преволац*) прозвати; **2.** (*на даяку функцию*) именувати

виментовац ше -туєм ше *зак.* искобелјати се

вименяц (ше) -ям (ше) *зак.* измењати (се); разменити (се)

вименьовац¹ -нюєм *незак.* (*пременьовац*) измењивати

вименьовац² -нюєм *незак.* **1.** (*брац под закуп*) изнајмљивати, унајмљивати; **2.** (*з одкупом ошлебодзовац*) испуљивати, откупљивати; **3. заст.** (*карту за путовање и под.*) купувати, набављати

вименьовац ше¹ -нюєм ше *незак.* измењивати се

вименьовац ше² -нюєм ше *незак.* (*з одкупом ше ошлебодзовац*) испуљивати се, откупљивати се; вадити се

вименьовач х. изнајмљивач

вимерац¹ -ам *зак.* измерити; извагати

вимерац² -ам *незак.* изумирати

вимервиц (ше) -им (ше) *зак.* испетљати (се)

вимесц -ецем *зак.* **1.** (*замесц*) измести; **2.** (*комин од садзи*) очистити

виметац -ам *незак.* **1.** (*заметац*) изметати; **2.** чистити; **коминяр вимета комини** димњачар чисти димњаке; **вон кажди дзень вимета кармики** он сваког дана чисти оборо

вимивац -ам *незак.* **1.** (*умивац нукашньосц*) испирати; сплакати; **2.** (*одношиц – о водовим цеку*) спирати

вимивач х. испирач; ~ **злата** испирач злата

вимицац -ам *незак.* **1.** (*од дачиєй контроли, уваги и под.*) измицати, промицати; **2.** (*кєровац, висцековац*) избежавати, изврдавати

вимицац ше -ам ше *зак. оп.* **вимицац (1)**

вимириц (ше) -им (ше) *зак.* измирити (се)
вимириџовац (ше) -юем (ше) и **вимириџ (ше)** -јам (ше) *незак.* измиривати (се),
 мирити (се)

вимиц -иєм *зак.* 1. (умиц нукашњосц) испрати; сплакнути; 2. (однесц – о водовим цеку) спрати; излопати

вимицка *ж. предз.* повесмо

вимишац -ам *зак.* измешати (*фил и сл.*)

вимишиц -им *зак.* кух. измесити, промесити, изгњести; испесничити; ~ **цесто на хлеб** испесничити тесто за хлеб

вимишковац -куєм *зак.* стерилисати, стерилизовати, стерилизирати; уштројити, ушкопити

вимкнуц -нем *зак.* 1. а) (*сцекнуц*) умакнути, умаћи; б) (*потасмне висц*) украсти се, прокрасти се, искрасти се; отићи; 2. (*вицагнуц ше з неприємносци, обовязки и под.*) изврдати, избегнути, избећи; измакнути; 3. (*од дачиџ контроли, уваги и под.*) измакнути, измаћи, промакнути; 4. *оп.* **вимкнуц ше** (2)

вимкнуц ше -нем ше *зак.* 1. а) (*несподзивано, необачено висц*) изаћи; отићи; **газда не дома, праве ше дзешка вимкнул** газда није код куће, управо је некуд изашао; **меркуй на дзецко же би ше дагдзе не вимкло** пази на дете да некуд не оде; б) искрасти се, изаћи кришом; изаћи не приметно; в) (*висц, склоніц ше*) изаћи, склонити се; **вимкла ше з хижі же би не слухала бешеду** изашла је из собе да не слуша разговор; 2. а) измакнути се; **сцел ме вдериц, але я ше вимкнул** хтео је да ме удари, али ја сам се измакао; б) повући се; **вимкнул ше даскельо крочај** повукао се неколико корака; в) избећи; 3. *звич.* **безос.** (*неосторожно повесц*) омакнути се, омаћи се, излетети; **вимкло ше му** омакло му се

вимкнуче *с. дієсл. мен. од вимкнуц (ше)*

вимне *с.* виме; ♦ **крава (коза и др.) прави** ~ (*повекиує ше сї вимне пред оцелєньом, коцєньом и др.*) **крава (коза и др.)** налива виме

вимняти -а -е *звич. ж.* вимат; ~ **крава** вимата **крава**

вимнячко *с. дем.* вимешце

вимога *ж. оп.* **вимаганє** (1)

вимоделовац -луєм *зак.* измоделирати, измоделовати

вимодліц -ім *зак.* 1. (*вигвариц молитву*) измолити; 3. (*видайкац, випитац*) измоли-ти; измољакати

вимоздоліц -ім *зак.* изгњавити (*притискањем*)

вимокнуц -нем *зак.* изгинути, усахнути; **жито вимокло од велького дижджу** пшеница је изгинула од велике кише

вимокриц (ше) -им (ше) *зак.* измокрити (се)

вимолитвац ше -ам ше *зак.:* не може (не могл и под.) ше лєм **вимолитвац** никако да оде (*о неком ко се при одласку пуно запричао и задржава домаћина*)

вимоудяц -јам *зак.* измандрљати

вимордовани -а -е измучен, изнурен

вимордовац -дуєм *зак.* измучити, изнурити

вимордовац ше -дуєм ше *зак.* измучити се, изнурити се; онемоћати

вимоуац (ше) -ам (ше) испетљати (се)

вимочиц -им *зак.* 1. (*слане месо и под.*) намочити усољено месо да вода извуче со; 2. (*конопу и под.*) измочити

вимражени -а -е измрзнут; ~ **жем** измрзнута земља

вимражиц ше -им ше *зак.* измрзнати (се), измразати се а) (*зоз змарзањом през жиму достац нови квалитет – о жеми*): **поорана жем ше през жиму вимражи и постава трушаца** узорана земља се преко зиме измрзне и постаје сипкава; **порайбани попресцерани шмати ше през ноц вимражели** опран прострт веш се преко ноћи и измрзао; б) (*зоз змарзањом през жиму страциц квалитет – о гною и под.*): **не закрил гной на полю, та ше през жиму вимражел** није покрио ђубре на њиви, па се преко зиме измрзло

вимражовац ше -жуєм ше *незак.* гу **вимражиц ше**; измрзавати се, измразавати се а) (*зоз змарзањом през жиму доставац нови квалитет – о жеми и под.*): **поорал жем най ше през жиму вимражує** поорао је земљу нека се преко зиме измрзне;

б) (зоз змарзаньом през жиму трациц квалитет – о гною и под.): **гной на полю треба закриц зоз сламу же би ше не вимражовал** љубре на љиви треба покрити сламом да се не измрзне

вимрец -ем зак. изумрети

вимреце с. изумирање

вимсценс с. освета; одмазда

вимсцителъ х. оп. **вимсцователъ**

вимсциц ше -им ше зак. осветити се; одмаздити

вимсцїлви -а -е оп. **вимсцолюбиви**

вимсцователъ х. осветник, осветителъ

вимсцовац ше -цүем ше *незак.* светити се

вимсцоваци -а -е **1.** оп. **вимсцолюбиви**; **2.** оп. **вимсцовацки**; **3.** злопамтив; злопамтило

вимсцовацки -а -е осветнички

вимсцовацосц ж. оп. **вимсцолюбивосц**

вимсцовач х. оп. **вимсцователъ**

вимсцолюбиви -а -е осветољубив

вимсцолюбивосц ж. осветољубивост, осветљивост

вимудровац -руем зак. измудрити, измудровати

вимуляц -ям зак. измуљати (*грожђе*)

вимуриц ше -им ше зак. изронити, изгњурати

вимуриовац ше -юем ше *незак.* израњати, изгњурвати

вимуроцац -руем зак. сазидати

вимучени -а -е измучен; изнурен, изможден; излопаћен

вимучиц -им зак. **1. а)** измучити; **б)** изгњавити, угњавити, загњавити; **в)** (зоз злоставяньом) искињити; **2. а)** изморити, заморити, уморити; утрудити; **б)** (*вечер-нац*) изнурити, измождити; измрцварити

вимучиц ше -им ше зак. *повр. гу* **вимучиц**

вимуштровец -руем зак. **1.** измуштрати; **2.** изгрдити, изружити

вина ж. кривица

винаграда ж. *заст.* **1.** на(до)кнада; **2.** награда

винаградзиц -им зак. *заст.* **1.** надокнадити; **2.** наградити

винаградзовац -дзуем зак. *заст.* **1.** надокнађивати; **2.** награђивати

винайсец -йдзем зак. **1.** (*найсец*) пронаћи; **2.** (*зробиц одкрице*) пронаћи; изумети; открити; **3.** утврдити, установити

винайсец ше -йдзем ше зак. **1.** наћи се, обре(с)ти се, доспети; **як** **ше** **ти** **ту** **винашол?** како си се ти овде обрео?; **2.** *ридик.* снаћи се

винар х. винар

винарня ж. винара

винарство с. винарство

винаход х. *заст. оп.* **винаходок**

винаходзиц -им *незак.* **1.** (*находзиц*) проналазити, произналазити, изналазити; **2.** (*робиц одкрице*) проналазити; изумевати; откривати; **3.** утврђивати, установљавати

винаходзиц ше -им ше *незак.* **1.** налазити се, доспевати; **2.** *ридик.* знаходзиц ше

винаходителъ х. *ридик. оп.* **пренаходзач**

винаходок -дку/-дка х. проналазак

вингля и **винкла** ж. *буд.* винкла; ♦ **ходзиц** **як** **по** **винглю** (**як** **з** **винглю**) (*збунсно, без роздумованя ходзиц*) ≡ ићи (ходати) као мува без главе

винд'якна ж. виндјакна, ветровка

винервовац (**ше**) -руем (**ше**) зак. изнервирати (**се**)

винечко с. *дем. поет.* винашце

винесц -сшем зак. **1.** з *розл. знач.* изнети; ~ **вонка** изнети напоље; **рахунок винес 100 динари** рачун је изнео 100 динара; ~ **својо думанс** изнети своје мишљење; ~ **пред јавносц** изнети пред јавност, обелоданити; **2.** (*однесц горе або висше*) изнети; узнети

винесц ше -еше ше зак. *дроб.* (*престац ше несц – о дробизу*) изнети се, износити се

винета ж. вињета

винїмац -ам *незак. з. розл. знач.* вадити

винїмкови -а -е изузетан, изниман; беспримеран

винїмково *присл.* изузетно, изнимно

винїмковосц ж. изузетност, изнимност

винїмни -а -е оп. **винїмкови**

винїмок -мку/-мка х. изузетак, изнимак

виниц -ім *незак. оп.* **виновациц**

виница *ж.* виноград

виницар *х.* виноградар, пудар

виницарство *с.* виноградарство

виницов(и) -а -о/-е виноградски

виничка *ж.* *дем.* виноградић, виноградац

винко *с.* *дем. и гипок.* винце

винковски -а -е (*од Винковци*) винковачки

Винковчань *х.* Винковчанин

вино *с.* вино

винобран *х.* винобран

виновати -а -е **1.** крив; **2.** **виновати** -того *х.* кривац, виновник

виноватосц *ж.* кривица; **чувство виноватосци** осећање кривице

виновациц -им *незак.* окривљавати, оптуживати

винов(и) -а -о/-е **1.** вински; винов; **2.** (*виновей фарби*) тамноцрвен; ♦ **виново розположене** винско расположење; ~ **есенц (оцет)** винско сирће

виновийк *х.* кривац, виновник

виновийца *ж.* виновница

виноград *х.* *кнїжк. оп.* **виница**

винородни -а -е винородан

винос *х.* (*сума*) износ

виночко *с.* *дем. и гипок.* винашце

виношени -а -е изношен, изанђао; **виношени шмати** изношено одело

виношиц -им **1** *незак.* **1.** *з розл. знач.* износити; ~ **ствари з хижи** износити ствари из куће; **то вкупно виноши 50 динари** то укупно износи 50 динара; ~ **својо думки** износити своје мисли; ~ **пред јавносц** износити пред јавност, обелодањивати; **2.** (*горе або висше*) износити; узносити; **II** *зак. (шмату)* износити, изнети; **уж виношел** єдни шмати већ је износио једно одело

виношиц ше -им ше *незак.* **1.** разметати се; величати се; сматрати се; истицати се, правити се важан; **нїгда ше у дружтве не виношел** никад се у друштву није истицао; **виношел ше за најмудрейшого у валалє** сматрао се најпаветнијим у селу; **2.** поносити се, гордити се; дичити се

виношовац -шуєм *незак.* **1.** износити (*напоље*); **2. оп.** **виношиц I (2)**

виношовац ше -шуєм ше *незак. оп.* **виношиц ше**

виношовач *х.* износач

вински -а -е вински

винцирьл *х.* *заст.* виноградар, пудар

винчанє *с.* венчање; ♦ **прибрал ше (вирихтал ше)** *як до винчаню* накинђурио се као нова (сеоска) млада, удесио се као за Врбицу

винчани -а -е венчани; **винчани шмати** венчано одело

винчанїца *ж.* венчаница

винчац (ше) -ам (ше) **I** *зак.* венчати (се); **II** *незак.* венчати (се), венчавати (се)

винчованє *с.* **1.** честитање; честитка; **примце нашо сердечни винчованя** примите наше срдачне честитке; **2. фолкл.** коледање, коринђање (*на први дан Божића*); **ходзиц по винчованю** *фолкл.* коледати, коринђати (*на први дан Божића*)

винчованка *ж.* честитка

винчователь *х. оп.* **винчовач**

винчовац -чуєм (*дакому*) *незак.* **1.** честитати; ~ **дакому родзени дзень** честитати коме рођендан; **винчуєм!** честитам!; **2. заст. (жичиц)** желети коме што; **я ци то винчуєм** ја ти то желим

винчовач *х.* **1.** честиталац, честитар; **2. фолкл.** коледар, честитар

винюхац -ам *зак.* изњушити, проњушити; проњушкати

винюхциц -им *зак. експр. оп.* **винюхац**

виняк *х.* вињак

виняток -тку/-тка *х.* **1.** извадак (*за анализу и сл.*); **2. оп.** **винїмок**

виняц *винем* *зак. з розл. знач.* извадити; ~ **уверенє** извадити уверење; ~ **карту за путованє** извадити карту за путовање; ♦ ~ **корень мат.** извући (извадити) корен; ♦ **аж би му з устох винял** броји му сваки залогај

виокременє *с.* **1.** *дїсл. мен. од виокремиц (ше)*; **2. правн.** изузеће; ~ **судїї** изузеће судије

виокремиц (ше) -им (ше) *зак.* издвојити (се), одвојити (се); изузети (се)

виокремйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* издвајати (се), одвајати (се); изузимати (се)

виола *жс.* муз. виола

виолетни -а -е *и* **виолетов(и)** -а -о/-е виолетан

виолина *жс.* виолина

виолинист -та *и* **виолиниста** -ти *х.* виолиниста

виолинистка *жс.* виолинисткиња

виолинов -а -о *и* **виолински** -а -е виолински; ~ **ключ** *муз.* виолински кључ

виолончело *х.* муз. виолончело

вионачиц -им *зак.* 1. изгрдити, искрпити; изгрдити на пасје име; 2. променити, изменити

виорац -рем *зак.* 1. (з *ораньом* *виняц*) изорати; 2. ~ **бразду** извући бразду

виорйовац -юєм *нєзак.* 1. (з *ораньом* *винїмац*) изоравати; 2. (з *плугом* *правиц* *бразду* *през* *польо*) извлачити бразду

виостац -анєм *зак.* изостати (*не збити се*); **успих нє виостац** успех није изостао

виочкац ше -ам ше *зак.* (*вигнац* *пупча* – *о рошлїни*) распупати се

виоштриц (ше) *зак.* изоштрити (се)

виоштровец (ше) *нєзак.* изоштравати (се)

випад *х.* беш. испад, изгред

випадац -ам *нєзак.* (*указовац ше*, *случовац ше*) испадати; **вше випадало же вон виновати** увек је испадало да је он крив

випадац ше -ам ше *зак.* (*престац падац* – *о великим дижджу*) испадати се, престати падати

випадкови -а -о/-е случајан

випадково *присл.* случајно

випаднуц -нєм *зак.* 1. з *розл. знач.* испасти; ~ з **кишенки** испасти из цепа; ~ з **лиги** испасти из лиге; **вон випаднуц виновати за шицко** он је испао крив за све; **на концу шицко випадло добре** на крају је све испало добро; 2. *безос.* **випадло му** указала му се прилика

випадовац -дуєм *нєзак.* 1. з *розл. знач.* испадати; ~ з **рукох** испадати из руку; 2. (*о*

власох) опадати; **власи му випадую** ко-са му опада

випадок -дку *х.* случај; **у тим випадку...** у том случају...

випаковац -куєм *зак.* (*одогнац*) послати, отправити, отерати

випалїц -їм *зак.* 1. (*спалїц часц зоз жирячку и под.*) испалити; опалити; изгорети; ~ **тепих з цигаром** изгорети тепих цигаретом; 2. (*укушене або боляце место*) спалити; 3. (*дакому*) опалити; ~ **дакому позауха** опалити коме шамар; ~ **дзецку по задку** нажирити детету стражњицу

випальовац -люєм *нєзак.* 1. испальивати; опальивати; изгоревати; 2. (*укушене або боляце место*) спаљивати; 3. (*дакому позауха и под.*) опальивати

випаренє *с.* испарење; испарина

випариц ше -им ше *зак.* испарити се

випарйованє *с.* испаравање

випарйовац ше -юєм ше *нєзак.* испарава-ти се

випаровац -руєм *зак.* (*випуциц воздух* – *о гуми и под.*) испустити, издувати; **гума на бицигли випаровала** гума на бициклу је испустила

випасани -а -е 1. (*нє запасани*) испасан; ~ **кошуля** испасана кошуља; 2. *лепо* обучен у народну ношњу (*о девојци*); **крашнє випасана дзивка** *лепо* обучена девојка

випасац¹ -ашем *зак.* (*вицагнуц з пасу*) испасати; ~ **кошулю** испасати кошуљу

випасац² -ам *нєзак.* напасати стоку по мањим куцима пашњака (*са бољом травом*); **випаса крави коло драги** напаса краве поред пута

випасац ше -ашем ше *зак.* (*вицагнуц кошулю и под. з пасу*) испасати се

випасц -ашем *зак.* (*нопасц*) испасти мањи кутак пашњака (*са бољом травом*)

випасц ше -ашем ше *зак.* поправити се од добре паше (*о стоци*); **крави ше випасли на лукох** краве су се поправиле на ливади

випатосовац -суєм *зак.* попатосати, поподити

випатрац -ам *нєзак*. **I прех.** **1.** (*патриц чи уж идзе тот кого ше обчекує*) изгледати; ишкекивати; **випатрам це цали дзень** изгледам те цео дан; **2.** вребати; **орел звисока випатра жертви** орао са висине вреба жртве; **II нєпрех.** **1.** (*мац одредзени випатрунок*) изгледати; причинити се, чинити се; **випатраш ми смутни** изгледаш ми тужан; **випатрала ми барз красна** причинила ми се јако лепа; **2.** (*на дацо – буц подобни, здабац*) личити; **нє випатрал на даякого спреводзкоша** није личио на неку варалицу; **на цо то випатра така мода?** на шта личи таква мода?; **III безос.** **1. а)** (у)чинити се; изгледати; канда; **випатрало ми же...** учинило ми се (изгледало ми је) да...; **по шицким випатра** по свему изгледа; **б)** у *функц. модал.* изгледа; **вони випатра уж пошли** они су изгледа већ отишли; **випатра же будзе красна хвиля** изгледа да ће бити лепо време; **2.** заприличити; **аж теди почало випатрац на жиму** тек тада заприличи на зиму; **♦ нє випатра на добре** не мирише на добро

випатрач х. *оп.* **розвидзовач (2)**

випатриц -им *зак.* **1.** (*за даким/дачим*) припазити; **випатрел за ню дзе одклада пенсжи** припазио је где она склања паре; **2.** потражити (пронаћи) погледом, спазити; **випатрел најкратшу драгу и почал сцекац** потражио је погледом најкраћи пут и почео да бежи

випатрунок -нку/-нка х. **1. а)** (*вонкашньосц*) изглед; **мац озбиљни** ~ имати озбиљан изглед; **б)** лик, лице; **площа достала нови** ~ трг је добио ново лице; **2. и випатрунки** *мн.* (*надія, виroyтносц*) изгледи; **вон ма випатрунку (ма випатрунки) на успих** он има изгледа на успех

випахац -ам *зак.* изњушити

випейглац -ам *зак.* испеглати, изглачати

випекац -ам *нєзак.* **1.** пећи, месити (*разне колаче, слаткише*); **вона люби** ~ **покерая** она воли да пече (меси) похераје; **2.** (*уцисковац з розпеченим предметом*) испалживати

випендрац ше -ам *ше зак.* *беш.* испентрати се, попети се; успентрати се, успети се; узверати се

випестовац -туєм *зак.* одгајити; однеговати; ~ **рошліну** одгајити биљку

випечиц -им *зак.* **1.** добро испећи; **2.** (*палєнку*) испећи; **3.** (*уциснуц з розпеченим предметом*) испалити

випечиц ше -им *ше зак.* добро се испећи

випивац -ам *нєзак.* испијати

випилиц -їм *зак.* исећи (*одређен облик тестером*)

випиљовац -люєм *нєзак.* исецати (*одређен облик тестером*)

випинац -ам *нєзак.*: ~ **перши** испрсивати се

випинац ше -ам *ше нєзак.* прсити се, шепурити се, умишљати се, прчитити се, охолити се

випинаци -а -е **1.** уображен, умишљен, надун; **2.** **випинаци** -цого х. уображенко, надуненко

випинацосц *ж.* уображеност, умишљеност, надуненост

випирени -а -е **1.** напирен, наклобучен; **дзивковосукнідлугоки, накрохмалєни, випирени** девојчине сукње су дугачке, уштиркане, напирене; **2.** (*вирихтани*) нагиздан

випириц -им *зак.*: ~ **хвост** (*о голубови*) раширити реп

випириџовац ше -юєм *ше нєзак. оп.* **випиријац ше**

випирсковац -куєм *нєзак.* прскати (*о искрама и сл.*)

випирснунц -ршнєм *зак.* прснути (*о искрама и сл.*)

випириє *с.* митарење

випириаци -а -е: ~ **голуб** лепезан

випиријац ше -јам *ше нєзак.* **1.** (*меняц пирє – о птицох*) митарити се, тибати се; **2.** (*о голубови*) ширити реп; **голуб ше випирија** голуб шири реп

виписац -ишем *зак.* з *розл. знач.* исписати; ~ **дзецко зоз школи** исписати дете из школе; ~ **цалу теку** исписати целу свеску

виписац ше -ишем *ше зак.* исписати се

виписніца ж. исписница

виписовац -суєм *незак.* исписивати; ♦ ~ **писанки** фолкл. шарати ускршња јаја

виписовац ше -суєм ше *незак.* исписивати се

випит х. ридк. испит

випитац -ам зак. **1.** (*вимодліц, видайкац*) измолити, измољакати, искамчити, накамчити; **2. а)** (*дакого на испиту*) испитати; **б)** (*ровериц дачио знане*) преслишати; пропитати; **3. а)** (*повипитовац ше и вислухац*) саслушати; ~ **загарештованого** саслушати ухапшеног; **4.** (*виучиц*) испитати; извидети; иследити; **5.** (*дзивку за жєну*) испросити

випитац ше -ам ше (*дакому*) зак. испитати; **випитал ше сї о шицким** испитао ју је о свему

випитованє с. **1.** (*задаванє питањох*) испитивање; **2.** (*виучованє*) испитивање, истраживање; **3. а)** (*судске*) ислеђивање; извиђање, извиђај; **б)** саслушавање

випитовани -а -е **1.** *дїсприкм. од випитовац (ше); 2.* **випитовани** -ного х. испитаник

випитовац -туєм *незак.* **1.** (*задавац питања*) испитивати; **2.** (*роверїовац знанє*) пропитивати; преслишавати; **3.** (*виучовац*) испитивати, истраживати; **4.** (*дацо од дакого*) тражити, молити; **5. а)** (*судски*) ислеђивати; извиђати; **б)** (*обвинєного*) саслушавати; ♦ ~ **млоду** фолкл. посебним ритуалом опраштати младу од родитеља пре одласка на венчање (*о старом свату*)

випитовац ше -туєм ше *незак.* **1.** (*дакому – задавац питања*) испитивати; запиткивати; **2.** *взасм. повр. (роверїовац знанє)* преслишавати се; пропитивати се

випитовачки -а -е **1.** испитивачки; **2.** истраживачки; **3. оп. випитујоци**

випитовач х. **1.** з розл. знач. испитивач; **2.** истраживач

випитујоци -а -е **1.** (*любопитлїви*) испитивачки; **2.** пробни

випитујоцо присл. испитивачки

випихац -ам *незак.* истурати, истицати; ~ **заставу** истицати заставу

випиц -иєм зак. испити

випишени -а -е уображен

випишиц ше -им ше зак. уобразити се, умислити се; укрутити се

випишовац ше -шуєм ше *незак.* уображавати се, умишљати се; укрућивати се

виплакани -а -е уплакан; сузан, сузав; **виплакани очи** сузне очи

виплакац -ачем зак. исплакати; ~ **пенєжи од родичох** исплакати паре од родитеља; ♦ ~ **очи** искапати очи

виплакац ше -ачем ше зак. исплакати се
випланїц -нєсм и -їм зак. (*ослабнуц – о жеми*) измршавети, измршавити

виплановац -нуєм зак. испланирати

виplatлїви -а -е исплатив

виплах х. страшљивац; кукавица

виплахство с. кукавичлук, кукавиштво, кукавштина

виплацанка ж. оп. **виплацованє**

виплацац -ам *незак.* оп. **виплацовац**

виплациц -им зак. исплатити

виплациц ше -и ше зак. и *незак.* исплатити се

виплацованє с. исплата; исплаћивање

виплацовац -цуєм *незак.* исплаћивати

виплацовач х. исплатилац

виплашиц -им зак. истерати, отерати; изјурити; ~ **дробизг зоз загради** истерати живину из баште

виплашовац -шуєм *незак.* истеривати, изјуривати

виплєсц -сєм зак. исплести; оплести; свити; ~ **галов** исплести мрежу; ~ **венєц** исплести (оплести, свити) венац

виплєтац -ам *незак.* плести, уплатити

виплєтац ше -ам ше *незак.* трабуњати, тргљати; баџезгати; булазнити; будалити

виплєц -сєм зак. исплевити, оплевити

виплївац -ам зак. **1.** испливати; **2.** испловити; изједрити

виплокац -ам зак. испрати; оплакати, сплавити

виплоковац -куєм *незак.* испирати; пропитати, оплакивати, сплакати

виплоковач х. испирач

виплювац -ам зак. испљувати

виплювнуц -нем *зак.* исплунути
виплювнуге -того *с.* исплывак
виплювовац -вусм *незак.* исплывавати
виплювок -вку/-вка *х. оп.* **виплювнуге**
виплюскац (ше) -ам (ше) *зак.* исплускати
 (се), просути (се)
виплюсковац (ше) -кусм (ше) *незак.*
 исплускивати (се), просипати (се)
виплюснуц (ше) -шнсм (ше) *зак.* исплус-
 нути (се), просути (се)
виплянтац ше -ам ше *зак.* 1. истетурати
 (се); 2. *прен.* (вицагнуц ше, подняц ше)
а) (з хороти) извући се, отети се; **б)** (з
 материалней кризи) испливати; ~ з **длус-**
твух испливати из дугова
випляскац -ам *зак.* ишамарати; ишћуш-
 кати
випнуц -нем *зак.:* ~ **перши** *оп.* **випнуц ше**
випнуц ше -нем ше *зак.* испрсити се, из-
 бочити се, наководперити се; укрутити се,
 уштапити се; ◇ ~ **на задні ноги** (о коньо-
 ви) пропети се
виповедац -ам *незак.* изговарати, изрицати,
 изушћивати
виповедзене *с.* изрека, узречица
виповесц -ем *зак.* 1. (вигвариц) изговорити,
 изрећи, изустити; 2. изразити, исказати;
 ~ **свою радосц** исказати своју радост; 3.
 (озвец ше) проговорити
випокутовац -тусм *зак.* окајати, откајати; ~
грех окајати грех
випокутовац ше -тусм ше *зак.* окајати,
 откајати; ~ **за својо грихи** окајати своје
 грехе
випокутуюци -а -е испкупљив; ~ **грех** ис-
 купљив грех
виполнене *с.* дієсл. мен. од **виполніц (ше)**
виполнени -а -е 1. *дієприкм.* од **виполніц**
(ше); 2. (*пренікнути*) надојен; **буц** ~ з
 даяким **чувством** бити надојен неким
 осећањем
виполніц -ім *зак.* 1. (*наполніц*) испунити;
 запремити; 2. (*сполніц*) испунити; ~ **да-**
кому жадане испунити коме жељу; 3.
прен. (*пренікнуц*) задојити, надојити
виполніц ше -ім ше *зак.* 1. (*сполніц ше*)
 испунити се; **виполнсло** ше му **жадане**

испунила му се жеља; 3. (*пренікнуц ше*)
 задојити се, надојити се
виполнѡвателъ *х.* испунилац
виполнѡвац -юсм *незак.* 1. (*наполнѡвац*)
 испуњавати; запремати; 2. (*жаданя*)
 испуњавати; 3. *прен.* задојавати
виполнѡвач *х. оп.* **виполнѡвателъ**
випоминац -ам *незак.* 1. говорити; изгова-
 рати; 2. (*споминац по мену*) именувати,
 изговарати нечије име
випомнути -а -е *ридик.* именован, споменут
випомнуц -нем *зак.* рећи, казати; изгово-
 рити
випоносовац ше -сусм ше *зак.* пожалити
 се; изјадати се
випораїц -ім *зак.* (*випратац, вигнац*) отера-
 ти, отправити, отпрамити
випораїц ше -ім ше *зак.* (*окончиц вельку*
нужду) олакшати се
випорука *ж.* и **випоручене** *с.* испорука
випоручиц -им *зак.* 1. испоручити; 2. изру-
 чити
випоручоване *с.* 1. дієсл. мен. од **випору-**
човац; 2. достава
випоручовац -чусм *незак.* 1. испоручива-
 ти; 2. изручивати
випосцени -а -е (*хтори вельо посцел*) ис-
 поштен
випосциц ше -им ше *зак.* (*длуго посциц*)
 испостити се
випочинути -а -е одморан
випочинуц -нем и **випочинуц ше** -нем ше
зак. одморити се
випочитовац -тусм *зак.* испоштовати
випошвац ше -ам ше *зак.* **поль.** извлатати,
 увлатати; **жито ше випошвало** пшеница
 је извлатала
випошніц -ім *зак.* I *прех.:* ~ **жем** (*зробиц*
жем неплодну) испостити земљу; **кед не**
будзеш гноїц жем, випошніш ю ако не
 будеш ђубрио земљу, испостићеш је; **II**
непрех. (*постац посни, неплодни – о же-*
ми) измршавети, измршавити; **жем длу-**
го не гносна, та випошнела земља дуго
 није ђубрена, те је измршавела
випошніц ше -ім ше *зак.* (*ослабиц з посце-*
нѡм) испостити се

виправиц (ше) -им (ше) *зак.* исправити (се), поправити (се)

виправка *жс.* исправка

виправлѣви -а -е исправљив

виправок -вку/-вка *х. шк.* исправак

виправяц -ям *нєзак.* 1. исправљати, поправљати; 2. непрекидно и упорно нешто захтевати, тражити; изволевати; **син виправя од оца пенсжи на авто** син непрекидно тражи од оца паре за кола

виправяч *х.* исправљач; ◇ ~ **струје** *ел.* виправяч струї

випрагац -ам *и* **випрагнуц** -нем *зак.* испрегнути, распрегнути

випраговац -гуем *нєзак.* испрезати, распрезати

випражиц -им *зак.* 1. испржити (*добро, јаче*); 2. ~ **масц** (*з пражењом сланїни у котле достац масц*) истопити маст

випражиц ше -им ше *зак.* испарити; **долєй води на месо, бо ше випражела** долиј воде на месо, јер је испарила

випражнїц (ше) -їм (ше) *зак.* испразнити (се)

випражњовац (ше) -нюєм (ше) *нєзак.* испражњавати (се), празнити (се)

випражовац -жуєм *нєзак.* 1. пржити (*добро, јаче*); 2. ~ **масц** (*з пражењом сланїни у котле доставац масц*) топити маст

випраксовац ше -суєм ше *зак.* испраксирати се

випраменьовац -нюєм *нєзак. ридк.* зрачити

випратац -ам *зак.* 1. а) послати, отправити, отпремити; **мац випратала дзеци вонка же би могла робиц** мајка је послала децу напоље да би могла да ради; б) отерати, истерати; **качмарка випратала пијаного з карчми** крчмарица је истерала пијанца из крчме; 2. однети, наредити да се што однесе; **стари хижни ствари випратала до шопи** стари намештај је однела у шупу

випревац -ам *нєзак.* оједати се

випрете -того *с.* ојед, изједина

випресовац -суєм *зак.* упресовати

випресц -едзем *зак.* испрести, опрести

випрец -еєм *зак.* ојести се

виприповедац -ам *зак.* испричати

виприповедац ше -ам ше *зак.* испричати се, напричати се

випричасцац (ше) -ам (ше) *зак. коц. оп.* **випричащац (ше)**

випричащац (ше) -ам (ше) *зак.* причести-ти (се)

випробовани -а -е 1. *дїсприкм. од випробовац*; 2. опробан; ~ **средство** опробано средство; 3. искусан; ~ **тарговец** искусан трговац; 4. прекаљен

випробованосц *жс.* 1. опробаност; 2. искусство

випробовац -буєм *зак.* 1. (*з пробу випитац*) испробати; 2. (*попробовац*) опробати, окушати; 3. искусити

випробовац ше -буєм ше *зак.* опробати се, окушати се

випровадзанс *с.* и **випровадзанка** *жс.* испраћај

випровадзац -ам *нєзак.* испраћати

випровадзенс *с. оп.* **випровадзанс**

випровадзиц -им *зак.* испратити

випровоковац -куєм *зак.* испровоцирати, изазвати

випродуковац -куєм *зак.* произвести

випроїц -їм *зак.* (*напариц з горуцу воду*) напарити; ~ **ноги** напарити ноге

випроїц ше -їм ше *зак.* 1. (*зограц ше з пару*) напарити се; 2. (*почувствовац моцну цеплоту*) упарити се, скувати се; ~ **на слунку** скувати се на сунцу

випроороковац -куєм *зак.* предсказати

випросцац -ам *нєзак. оп.* **випросцовац**

випросцац ше -ам ше *нєзак. оп.* **випросцовац ше**

випросцени -а -е 1. *дїсприкм. од випросциц (ше)*; 2. усправан; **стац** ~ стајати усправан

випросциц -им *зак.* 1. (*напросциц скривене*) исправити; 2. усправити; ~ **цело** усправити се; 3. испружити

випросциц ше -им ше *зак.* усправити се

випросцовац -цуєм *нєзак.* 1. (*напросцовац скривене*) исправљати; 2. (*главу, цело*) усправљати; 3. испружати

випросцовац ше -цуєм ше усправљати се

випружац ше -ам ше *незак.* излежавати се, лешкарити; протезати се

випружиц ше -им ше *зак.* протегнути се

випукани -а -е **1.** искиљао, проклијао; **випукани зарна** искиљала зрна; **2.** (о *пуканкох*) раскокан

випукац -ам *зак. 1. (дакому):* **випукала недоброму дзецку** испрашила је тур неваљалом детету; **2. (розпукац ше до пуканкох – о зарнох кукурици)** раскопати се; **3. (пуциц ключки – о зарнох)** искиљати, проклијати

випукнуц -нем *зак. 1. а) (пуциц ключку – о зарну)* искиљати, проклијати, никнути, нићи; **б) (вируциц ше з кореня)** избити; **зоз жили випукнул младнік** из жиле је избио издана; **2. прен. (нараз ше завиц)** изникнути

випуковац -куем *незак. 1. а) (пуцац ключки – о зарнох)* клијати, искиљавати, проклијавати ницати; **б) (вируцовац ше з кореня – о младнікох)** избити; **2. (о зубох)** ницати; **дзецку випукую зубки** детету ничу зуби

випуліц -ім *зак. 1. (вистирчиц у форми полулабди)* наклбучити; избочити; нагрбити; истурити; **2. (дакого)** преварити кога код исплаћивања (*исплативши му мању суму од зарађене*); $\diamond$ ~ **гамби** напућити (*напрћити*) усне; ~ **очи** избуљити (*исколачити*) очи

випуліц ше -ім ше *зак.* (*вистирчиц ше у форми полулабди*) наклбучити се; избочити се; нагрбити се; истурити се; **мур хижи ше випуліл вонка** зид куће се избочио напоље

випуљовац -люем *незак. (вистирчовац у форми полулабди)* наклбучивати; избочавати; истурати, истуривати; $\diamond$ ~ **гамби** пућити усне

випуљовац ше -люем ше *незак. (вистирчовац ше у форми полулабди)* наклбучити се; избочавати се, истурати се, истуривати се; **сподня гума авта ше випулюе през розрезану верхню гуму** унутрашња гума кола се наклбучила кроз расечену спољашњу гуму

випумповац -пуюм *зак.* испумпати

випупчене с. испупчење

випупчени -а -е испупчен; ~ **угел мат.** испупчен угао

випургац -ам *зак. коц. (вигнац)* избацити, истерати

випутац (ше) -ам (ше) *зак.* испетљати (се); искобељати (се)

випутовани -а -е уморан од пута

випутовац (ше) -туем (ше) *незак.* испетљавати (се); искобељавати (се)

випучени -а -е **1. дїсприкм. од випучиц;** **2.** испупчен, избочен, истурен; избуљен; ~ **брух** избочен трбух; **випучени очи** избуљене очи

випучиц -им *зак. 1.* провалити; ~ **дно судзини** провалити дно посуде; **2.** испупчити, избочити, истурити; избуљити; **3.** исцедити; ~ **пиршок** исцедити бубуљицу

випушиц -им *зак. 1.* испустити; ~ **з руки** испустити из руке; **2. (дакого вонка)** пустити; **випушцели го з гарешту** пустили су га из затвора; **випушцел статок на пашу** пустио је стоку на пашу; **3. (вихабиц)** изоставити

вира жс. вера

вирабйовац -юем *незак.* израбљивати, експлоатисати

вирабйовацки -а -е израбљивачки, експлоататорски

вирабйовач х. израбљивач, експлоататор

вирабровац -руем *зак.* изработи

вирабџ -јам *незак. 1. (продуковац)* израђивати; **2. (жем)** култивисати; **3. а) (танец и под.)** изводити; **б) (робиц неозбиљни ствари)** изводити; обешечацити; глумирати се; лудирати се; мангуирати се; изводити бесне глисте; **в)** пренемагати се; **г) (з даким)** прдачити се, терати шегу с киме; свашта радити с киме (*на његову штету*); **3. (скору)** штавити, стројити, устројавати

вирабџ х. израђивач

виражене с. **1. (вонкашні знак)** израз; **тота влада** ~ **народней дзеки** ова влада је израз народне воље; **2. (манифестоване)** исказ; **поет дочекани з виражениями цеплей сердечности** песник је дочекан

исказима топле срдачности; ♦ **присц до виражєня** доћи до изражаја

виражиц -им *зак.* **1.** (*висловиц*) изразити; исказати; изрећи; **2.** (*видац зоз себе*) иживети; дати одушка; искалити, излити; ~ **цєрпенє през слизи** иживети патње у сузама; ~ **свой гнів на дакого** излити свой гнев на кога; **3.** *безос.:* **виражєло на даким** показали су се знаци болести

виражиц ше -им ше *зак.* **1.** (*висловиц ше*) изразити се; **2.** (*на дакого/дацо и на даким/дачим*) иживети (се); дати одушка; искалити (се), излити; изљутити се; **3.** **а)** испољити се; **б)** понашањем дати коме што до знања; **нє гварєла єй же ю нє сце до дружтва, алє ше так виражєла** није јој рекла да је неће у друштво, али јој је то понашањем дала до знања

виражованє *с.* **1.** (*висловїованє*) изражавањє; исказивањє; **2.** испољавањє; **3.** *дїсл. мен. од виражовац (ше)*

виражовац -жуєм *нєзак.* **1.** (*висловїовац*) изражавати; исказивати; изрицати; ~ **свойо чувства** изражавати своја осећања; **2.** (*видавац зоз себе*) иживљавати, давати одушка; искаљивати, изливати

виражовац ше -жуєм ше *нєзак.* **1.** (*висловїовац ше*) изражавати се; **2.** (*видавац зоз себе*) иживљавати (се); давати одушка; искаљивати (се), изливати; **3.** **а)** испољавати се; **тота хорота ше виражує у слабосци дзеки** ова болест се испољава у слабости воље; **б)** понашањем давати коме што до знања

виражуюци -а -е (*хтори мож виражиц*) изразив, изражљив

вираз *х.* израз

виразни -а -е **1.** (*упадлїви, визначени*) изразит; **виразни риси твари** изразити црте лица; **2.** (*полни виразу, јаскрави*) изражајан, изразит; ~ **стил** изражајан стил

виразно *присл.* **1.** (*упадлїво, визначено*) изразито; **2.** (*зоз полно виразу, јаскраво*) изражајно, изразито

виразносц *жс.* **1.** изразитост; **2.** изражајност, изразитост

вирайбац -бєм *зак.* *опрати (вєш)*

вирайдац -ам (*дакого*) *зак. коц.* **1.** искористити кога; преварити кога; нечасно с ким поступити; **2.** јако изморити кога

вирастац -ам *нєзак.* **1.** (*роснуц*) израстати; **2.** (*о дзецох*) стасавати, стизати

виратовац (ше) -туєм (ше) *зак.* спас(и)ти (се), избавити (се)

вираховац -хуєм *зак.* израчунати

вираховїовац -юєм *нєзак.* израчунавати

вираховлїви -а -е израчунљив

вирачковац -куєм *зак.* избауљати

вирвац -вєм *зак. оп.* **вирвєц**

вирвац ше -вєм ше *зак. оп.* **вирвєц ше**

вирвєц -єм *зак.* **1.** (*витаргнунц*) истргнути; ишчупати; **2.** (*зуб*) извадити; **3.** (*руку и под. – витхнуц*) извити, извинути, уганути, ушинути; ♦ ~ **свойо (буц покарани, бити)** добити своје

вирвєц ше -єм ше *зак.* истргнути се; отети се; измакнути се

виргас *х.* батина, каиш, прут; **покарац з виргасом** казнити батинама; **достац виргаси** добити батина

виргац -ам *нєзак.* **1.** (*биц з ногами – о коњови, крави*) ритати се, метати се, прњицати се, тући; **2.** (*руцац ше*) бацати се, батргати се, цилитати се, гицати се; ландарати, махати ногама

виргаци -а -е који се рита; **тота крава виргаца** ова крава се рита

виргнунц -нєм *зак.* ритнути; ритнути се, цилитнути се, бацити се; **крава до нїго**

виргла крава га је ритнула ногом; **коњ виргнул** коњ се ритнуо

вирєз *х.* изрез

вирєзани -а -е **1.** исечен, изрезан; **2.** изрезбарен; **3.** ушкопљєн, уштројєн, изјаловљєн

вирєзац -єжєм *зак.* **1.** **а)** исећи, изрезати; **б)** изрезбарити; **2.** ушкопити, уштројити, изјаловити

вирєзни -а -е изрезни

вирєзовани -а -е изрезбарєн

вирєзовац -зуєм *нєзак.* **1.** **а)** исецати; изрезивати; **б)** резбарити; **2.** ушкопљавати, штројити, јаловити

вирєзок -зку/-зка *х.* исецак, изрезак

вирекане с. 1. *дѣсл. мен. од вирекац*; 2. *правн. изрицање*; ~ **пресуди** изрицање пресуде

вирекац -ам *незак.* 1. *незак. ту вирекнуц (1–2)*; 2. *правн. изрицати*

вирекнуц -нем *зак.* 1. (*повесц* *звич. на- кратко*) рећи, казати; изговорити; **вирек** *тоти слова и пошол* рекао је ове речи и отишао; **вирекнул** *таки слова* же ше *ганьбим повесц* изговорио је такве речи да ме је срамота да кажем; 2. (*неосторожно повесц*) изрећи се, изговорити се, излајати (се); измакнути се; **не сцел му то повесц, а ле раз вирекнул** није му то хтео рећи, али једном се изрекао; 3. (*отримац*) одржати; **паноцец вирек красну казань на хованю** свештеник је одржао лепу проповед на сахрани; 4. *правн. изрећи*; ~ **дакому кару** изрећи коме казну

вирекнуц ше -нем ше *зак. оп. вирекнуц (2)*

вирекнуце с. 1. *изрека*; 2. (*кари*) *изрицање*

вирецитовац -туем *зак. изрецитовати, одрецитовати*

виречене с. *грам. реченица*; ♦ **мудре** ~ пословица, *изрека*

вирешетовац -туем *зак. изрешетати*

виривац -ам *незак. чупати*; *изваљивати*; **бура з кореньом виривала древа** олуја је с кореном чупала дрвеће

виривац ше -ам ше *незак. отрзати се*; *отимати се*; *измицати се*

виривок -вку/-вка х. *одломак*; *извадак*; *исеча*

вирисовац -суем *зак. (од рис¹) (одредзиц заробок у натури)* одредити *рис*

вирихтац ше -ам ше *зак. (крашнє (ше) облециц або ушориц)* *дотерати (се)*, *удесити (се)*, *уштиркати (се)*, *улицкати (се)*

вирихтовац ше -туем ше *незак. дотеривати (се)*, *удешавати (се)*; *лицкати (се)*, *цифрати (се)*

вириц -иєм *зак. 1. ископати, изрити*; 2. (*о водовим цеку*) *излокати*

виркола[п] х. *фолкл. заст. вукодлак*; ♦ **ходзи як** ~ *хода* као да је мало онако

вирман х. *банк. вирман*

вирни -а -е 1. *веран*; *одан*; 2. *привржен*; 3. **вирни** -ного х. *церкв. верник*; 4. **вирна** -ней ж. *церкв. верница*

вирнік х. *оп. вирни (3)*

вирніца ж. *оп. вирни (4)*

вирніцки -а -е *вернички*

вирно *присл.* *верно*; *одано*; *предано*

вирносц ж. *верност*; *оданост*; *преданост*

виروب х. *заст. оп. виробок (2)*

виروبени -а -е 1. *дѣсприкм. од виروبци (ше)*; 2. (*розробени – о жеми*) *култивисан*; **добре виробена жем** *култивисана земља*; 3. а) (*дослужени з длугу роботу*) *израђен*; **виروبени руки** *израђене руке*; б) *уморан, исцрпен*; **конї були виробени з целодньову роботу** *коњи су били уморни од целодневног рада*; ♦ ~ **як конь** (*дослужени з чезку роботу*) *ислужен као рага*

виروبци -им *зак. 1. (продукт) изградити*; 2. *кух. измесити, изградити*; ~ **цесто** *измесити тесто*; 3. *формирати, створити*; ~ **з младих хасновитих членох дружтва** *формирати од младих корисне чланове друштва*; 4. (*жем – розробци*) *култивисати*; **трапел ше же би виробел запушену жем** *мучио се да култивише запушену земљу*; 5. *издејствовати, постићи*; 6. (*скору*) *уштавити*; ♦ ~ **зоз собу** (*поробиц дацо на свою чкоду*) *наудити себи*; *упропастити се*

виروبци ше -им ше 1. (*дослужиц з длугу роботу*) *изградити се*; 2. *формирати се, настати*

виروبніцтво с. *радиност*; *домашнє ~ домаћа радиност*

виробок -бку/-бка х. 1. (*вирабянє*) *израда*; 2. (*продукт*) *производ, израђевина*

вировиснік х. *проповедник (који шири веру)*

вировнац (ше) -ам (ше) *зак. 1. осн. и прен. изравнати (се)*; 2. *изједначити (се)*

вировновац (ше) -нуєм (ше) *незак. 1. осн. и прен. изравнавати (се)*; 2. *изједначавати (се)*

вирод х. *оп. виродок*

виродзиц -им *зак. изродити*

виродзиц ше -им ше *зак.* 1. (*настац*) настати, изродити се; 3 *тей идеї ше виродзела идеология* из ове идеје настала је идеологија; 2. **а)** (*змениац род, престац родзиц – о рошліни*) изродити се; **єдни кромплї вецей раз садзел єдно за другим, та ше му виродзели** исти кромпир је више пута узастопце садио, па му се изродио; **б)** дегенерисати се, дегенерирати се

виродзовац ше -дзуєм ше *незак.* 1. (*наставац*) настајати, израђати се, изрођавати се; 2. **а)** (*преставац родзиц – о рошліни*) израђати се, изрођавати се; **б)** дегенерисати се, дегенерирати се

виродок -дку/-дка *х.* 1. (*зраднік; однаднік*) изрод; 2. наказа

виродостойни -а -е веродостојан

вироза *ж. бот.* вироза

вирузиц -им *зак.* разумети, схватити; примити (узети) к знању (на знање)

виросповіданє *с.* вероисповест

виросповідни -а -е вероисповедни

виroyц ше -їм ше *зак. пчол. и прен.* изројити се

виroyовац ше -юєм ше *незак. пчол.* ројити се, парожити се

виrolамни -а -е вероломан

виrolамство *с.* вероломство

виronаука *ж.* веронаука

виronаукови -а -о/-е и **виronаучни** -а -е веронаучни; ♦ ~ *сала церкв.* сала за веронауку

вироснуц -ошнем *зак.* 1. израсти, узрасти; порастати; стасати; 2. (*настац*) изникнути, изнићи; ♦ ~ *до своїх рокох* одрасти, стасати; ~ *зоз своїх рокох* надрасти (прерастати) своје вршњаке

вироснуце *с.* 1. израслина, израслица; 2. *мед.* прораст; сворак

виросповіданє и виросповіданє *с. оп. виросповіданє*

виристок -тку/-тка *х.* 1. *оп.* **вироснуце** (1–2); 2. *бот.* изданак

виручитель *х.* вероучитель

вироштовац -туєм *зак.* изрешетати, прорешетати, просејати

виroyтни -а -е 1. вероватан; 2. *с. у функц. пред.* вероватно; **то цалком виroyтне** то је сасвим вероватно

виroyтно присл. 1. вероватно, зацело; 2. по свој прилици, сва је прилика

виroyтносц *ж.* вероватност, вероватноћа; ♦ **теория виroyтносци** *мат.* теорија вероватноће

виrски -а -е верски

виrуоз *х.* виртуоз

виrуозни -а -е виртуозан

вирубац -бем *зак.* 1. одсећи (*секиром*); ~ **древо у лєше** одсећи дрво у шуми; 2. посећи, исећи; ~ **кукуручанку** посећи кукурузовину; 3. посећи, искрчити; ~ **лєс** искрчити шуму; 4. (*викресац у каменю*) исклесати; 5. (*з рубаньом направиц отвор, дзиру и под.*) исећи, изрезати, просећи, прорезати; **на набиваних мурах вирубали облаки и дзвери** на зидовима куће од набоја исекли су прозоре и врата

вирубовац -буєм *незак.* 1. одсецати (*секиром*); 2. крчити; 3. (*викресовац у каменю*) клесати; 4. (*отвор у каменю, муре*) исецати, изрезивати, просецати, прорезивати

вирус *х. мед.* вирус

вирусни -а -е вирусни

вируток -тку/-тка *х.* измет

вируцанє -ного *с.* блъвотина

вируцац -ам *зак.* 1. избацити (*много, све*); 2. (*терху на коч*) утоварити; укрцати; 3. (*виблювац*) повратити, избљувати (се), олакшати се; 4. (*гной зоз хліва*) искидати; 5. (*вируциц плоди*) побачити, изјаловити се; **швиня вируцала** свиња је побачила

вируценє *с. спорт.* избачај

вируциц -им *зак.* 1. (*вонка*) избацити; 2. (*руциц горе*) бацити горе; 3. (*потрошиц*) бацити, потрошити; **на свадзбу треба ~ вельки пенсж** за свадбу треба бацити велике паре; 4. (*вируциц плод*) побачити, изјаловити се; **крава вируцела** крава је побачила

вируциц ше -им ше *зак.* 1. (*виупкнуц, пуциц ключку*) избити; 3 **кореня габзи ше вируцел младнік** из корена зове је избила младица; 2. (*завиц ше на целу*) ис-

кочити; **по целу ше му вируцели пирш-ки** по телу су му искочиле бубуљице; **3.**

~ **на коња** бацити се, скочити на коња

вируцованє с. предбацивање

вируцовац -цуєм **зак. 1.** (*вонка*) избацивати; **2.** (*руцац горе*) бацати горе; **3.** (*дако-му*) предбацивати, замерати коме што; ♦ ~ **дакому дацо на очи оп. вируцовац (3)**

вируцовац ше -цуєм ше **незак. 1.** (*виуковац з кореня, нашеня*) избијати; **2.** (*завйовац ше на целу – о пицкох и под.*) искакати; **3.** (*на коња*) бацати се

виручиц -им **зак. (екстрадовац)** изручити

виручовац -чуєм **незак. (екстрадовац)** изручивати

Вирую/вирую *непрем.* и **Вируя/вируя** -уї *ж. церкв.* Верују/верују; **модля ше Вирую** моле се Верују; ♦ **гутор Ферку вирую** гукни голубе; **кажи (говори)** већ једном; **длугоке як вируя** ≡ дуг као гладна (царска) година; **знац як вирую** знати као оченаш (као својих десет прстију), знати у прсте; **не будет конца як вируї** ни конца ни краја чему, никад краја

вирчац -чим **незак., осн. и прен.** режати

вишла *ж. звич. мн.* вишла, хреновка

висадзац ше -ам ше **незак. оп. висадзовац ше**

висадзени -а -е (на *хторим дацо вельо посадзене*): **їх двор** ~ **з квецом** њихово двориште је пуно цвећа; **шори у валале висадзени з овоцами** на улицама села свуда расте воће

висадзиц -им **зак. 1.** посадити (на *више места, свуда*); **2.** (*путнікох*) искрцати

висадзиц ше -им ше **зак. (зисц з превозки)** сићи, искрцати се

висадзованє с. искрцавање

висадзовац ше -дзуєм ше **незак. (зиходзиц з превозки)** силазити, искрцавати се

виселєнєц -нца *х.* исељеник

виселєни -а -е **1.** *дїсприкм. од виселїц (ше); 2.* **виселєни** -ного *х. оп. виселєнєц*

виселєнїцки и **виселєнски** -а -е исељенички

виселїц -їм **зак. I прех.** иселити; **II непрех.**

1. (*виселїц ше*) иселити се; **2.** (*охабиц*

засднїцке обисце) отићи, иселити се, изделити се

виселїц ше -їм ше **зак.** иселити се

виселѣванє с. исељавање

виселѣовац -люєм **незак. I прех.** исељавати;

II непрех. (*виселѣовац ше*) исељавати се

виселѣовац ше -люєм ше **незак.** исељавати се

висилац -ам **незак. (гу вислац)** слати

висина *ж.* висина

висиномер *х.* висиномер

висински -а -е висински; ~ **розлика** висинска разлика

висипац -пем **зак. 1.** (*зарно и под.*) просути, изручити; ~ **мех жита на громаду** изручити врећу пшенице на гомилу; **2.** (*чечносц*) просути, излити, пролити; ~ **воду з лавора** просути воду из лавора; ~ **воду зоз фляши** излити воду из боце; **3. а)** истоварити (*из кипера и сл.*); **б)** утоварити; ~ **писок на камион** утоварити песак на камион

висипац ше -пем ше **зак. 1.** (*о зарну и под.*) просути се, изручити се; **2.** (*о чечносци*) просути се, излити се, пролити се; **3.** (*виклашиц ше*) искласати; **4.** (*випадац з класкох – о узретим зарну*) окупити се, испасти

висиповац -пуєм **незак. 1.** (*зарно и под.*) просипати, изручивати; **2.** (*чечносц*) просипати, изливати, проливати; **3. а)** истоваривати (*из кипера и сл.*); **б)** утоваривати (*песак и сл. на возило*)

висиповац ше -пуєм ше **незак. 1.** (*о зарну и под.*) просипати се, изручивати се; **2.** (*о чечносци*) просипати се, изливати се, проливати се; **3.** (*виклашовац ше*) класати; **4. а)** (*ошлєбодзовац ше з маунох – о пасулї и под.*) љускати се; **б)** крунити се, млатити се (*в.*), испадати; **узрете зарно ше висипує з класкох** зрело зрно се круни из класја

висихац -ам **незак.** сахнути

вискакац -ам **зак.:** ~ **себе** неразумним поступањем навући на себе зло

вискакац ше -ам ше **зак. 1.** (*досц ше наскакац*) искакати се; **2.** (*у таниу*) ижђускати се, искакати се

вискаковац -куєм *незак.* искакивати, искакати; исклизавати

виски -ия х. виски

вискладац -ам *зак.* **1. а)** (*поскладац*) сложити, посллагати; насллагати; **б)** (*фигуру з елементох*) сложити, склопити; **2.** (*стихи*) написати, сложити; **яку шумну писньочку вискладал** како лепу песмицу је сложио

вискладац ше -ам *ше зак.* комотно сести или лећи; комотно се сместити, разбашкарити се; **палє як ше вискладал на моім кавчу!** види га како се комотно сместио (како се разбашкарио) на мом каучу

вискоза *ж. хем., технол.* вискоза

вискозни -а -е вискозан

вискок х. **1.** (*гейзира и под.*) избачај; **2.** *спорт.* искок

вискоченє с. **1.** *дїсл. мен. од вискочниц;* **2.** исклизнуће

вискочниц -им *зак.* **1.** искочити; **2.** исклизнути; **гайзибан вискочел зоз шинох** воз је исклизнуо из шина; ♦ ~ **зоз скори** искочити (излетети) из коже

вискубац -бем *зак.* **1.** (*власи и под.*) ишчупати, почупати; **2.** (*пирє*) исперушати, ишчерупати; **3.** (*витаргац*) почупати; **голуби ми вискубали зидзене квеце** голубови су ми почупали изникло цвеће

вискубнуц -нем *зак.* ишчупати (*једну влас, лаку*)

вискусовац -суєм *зак.* (з лукавим *випитовањом дознац*) искушати кога, прокљувити нешто

вислабени -а -е *оп.* **вислабнути**

вислабеносц *ж. оп.* **вислабнутосц**

вислабиц -им *зак.* **I** *непрех. оп.* **вислабнуц;** **II** *прех.* (*зробиц слабим*) ослабити, ислабити

вислабйовац -юєм *незак. непрех. и прех.* ослабљивати, ислабљивати

вислабнути -а -е ослабљен, ислабљен; исцрпљен; изнемогао; онемоћао; изболован

вислабнутосц *ж.* ослабљеност, ислабљеност; исцрпљеност; изнемоглост; онемоћалост; малаксалост

вислабнуц -нем *зак.* **1.** (*постац слаби*) ослабити, ослабети, ислабити, ислабети; онемоћати; малаксати; **2.** (*схуднуц*) ослабити, смршати

виславени -а -е *експр.* прослављен, славан

виславиц -им *зак. експр.* прославити

вислабйовац -юєм *незак. експр.* прослављивати, славити

вислансц -нца х. изасланик

вислабйк х. *оп.* **вислансц**

вислабйца *ж.* изасланица

висланство с. изасланство

вислац вишлєм *зак.* **1.** (*дакого датдє*) послати; **2.** (*послац зоз задатком*) изаслати, послати

висликовац (ше) -куєм (ше) снимити (се), усликати (се)

вислов х. исказ; израз

висловиц -им *зак.* исказати, изрећи; изразити

висловйованє с. **1.** исказивање; **2.** изражавање; ♦ **култура висловйованя** култура изражавања

висловйовац -юєм *незак.* исказивати; изрицати; изражавати

вислуга *ж.* **1.** (*вислугованє дакому*) служење, услуга; **2.** *ридик.* (*хасновите дїло, помоц*) услуга

вислуговац -гуєм *незак.* **1.** (*послужовац госцох за столом*) послуживати, опслуживати, услуживати, служити; **2.** (*дакому и дакого – допатрац*) дворити, служити

вислужене с. **1.** *дїсл. мен. од вислужиц;* **2.** одслужење; ~ **войска** одслужење војске

вислужени -а -е **1.** *дїеприкм. од вислужиц;* **2.** (*хтори закончел войскову, державну и под. службу*) ислужен; ~ **воьяк** ислужени војник

вислужиц -им *зак.* **1.** (*закончиц служене*) ислужити; одслужити; ~ **войско** ислужити војску; **вислужел штири роки у газди** ислужио (одслужио) је четири године код газде; **2. а)** (*купца у дутяну и под.*) услужити; **б)** (*дакому и дакого*) додворити

вислужни -а -е услужан

вислужник х. оп. **вислуговач**

вислужнось жс. услужност

вислужовац -жуем (дакому) *незак.* служи-ти; услуживати; дворити

вислухац -ам **1.** (дачийо слова и под.) саслушати; **я го уважно вислухал** ја сам га пажљиво саслушао; **2.** (преподаване и под.) одслушати; **3.** (тайно послушац) прислушнути; **вислухал їх бешеду** прислушнуо је њихов разговор; **4.** услишати, услишити; **вислухай мою молбу** услиши моју молбу

вислуховац -хуем *незак.* **1** саслушавати; **2.** прислушкивати

вислуховач х. прислушкивач

висмаркац ше -ам ше *зак.* усекнути се, ушмркнути се

висмарковац ше -куем ше *зак.* усекњивати се, ушмркивати се

висмнядніц -ім *зак.* ижеднети, ожеднети

виснік х. весник, гласник

висновок -вку/-вка х. *ридик.* закључак

висобачиц -им *зак.* изружити, изгрдити, испсовати, извикати, нагрдити; изгрдити (исповати) на пасја кола (на пасје име)

високи -а -е **1. а)** з *розл. знач.* висок; **б)** ви-так, стасит; **2.** (о ципелох) дубок; **високи ципели** дубоке ципеле; ♦ ~ **як драбина** [до пойда] (**як дзвери**) висок као торањ; ~ **як соха** (**як поскона**) (худи и високи) дуг и мршав као стожина

високо *присл.* високо

високобудовня жс. високоградња

високодостоїнственік х. високодостојан-ственік

висококалорични -а -е висококалоричан

висококвалитетни -а -е висококвалитетан

висококвалификовани -а -е висококвали-фикован

високоморални -а -е високоморалан

високонпружни -а -е високонапонски

високообразовани -а -е високообразован

високопарни -а -е високопаран; ~ **стил** ви-скопаран стил

високопреосвященство с. *церкв.* високо-преосвештенство

високоровніна жс. висораван; зараван; висија

високородни -а -е оп. **високоурожайни**

високорозвити -а -е високоразвијен

високосц жс. **1.** висина; **2.** *ист.* (титула) висост

високоурожайни -а -е високородан

високоучени -а -е високоучен

високошколец -лица х. високошколац

високошколски -а -е високошколски

висоліц -ім *зак.* **1.** насолити, усолити, уса-ламурити; **2.** *прен.* (виволац дакому тай-ну) избрбљати, изблебетати, излајати, истртљати; одати, оцинкарити

висолянкавац -куем и **висолькац** -ам *зак.* *дем. од висоліц* (**2**)

висольовац -люем *незак.* избрбљавати, одавати, цинкарити

висота жс. висина

висотни -а -е оп. **висински**

висохнуц -нем усахнути; осушити се

височава жс. *експр.* (дацо барз високє): **ко-ровче у загради така ~!** коров у башти је тако висок!; **людзе нешка правя хижи,** **таки височави** људи данас граде веома велике куће; **кукурица наросла права ~** кукуруз је нарастао веома висок

височество с. височанство, висост

височина жс. *ридик. оп.* **високоровніна**

виспац ше вишпим ше *зак.* наспавати се, испавати се; ♦ ~ **на обидва боки** испавати се као човек, здраво се испавати

висповедани -а -е *церкв.* **1.** онај који се исповедио; **2.** **висповедани** -ного х. опроштеник

висповедац (ше) -ам (ше) *зак. церкв. и прен.* исповедити (се)

виспокусовац -суем *зак.* (виложиц споку-си) искушати

вист¹ жс. вест

вист² х *карт.* вист

вистава жс. изложба

виставац¹ -ам *незак.* умарати се, замарати се; суштајати

виставац² -ам *незак.* **I 1.** (на дакого – гні-вацо одвитовац, кричац) обрецивати се, избрецивати се, брецати се; **II безос.** (буц досц дачого) дотицати, достајати, досе-зати; залегати; **жита му виставало до**

новог пшенице му је достајало до нове; **його плаца им не вистава на живот** његова плата им не залеже за живот

виставац -а -е **1.** заморљив, уморљив; **2.** набусит, набрецит, осоран

виставацосц *ж.* **1.** заморљивост; **2.** набуситост, набрецитост, осорност

виставиц -им *зак.* **1.** изложити; ~ **продукти на сайме** изложити производе на сајму; **2.** истакнути, истаћи; ~ **заставу** истакнути заставу; **3.** (*вибудовац*) саградити, изградити, направити; **жителе валалу виставели вельку церкву** становници села су саградили велику цркву; **4.** (*вива-жиц, насилу отвориц*) обити, провалити; **виставиц дзвери** провалити врата; ♦ ~ **задок гандр.** натрћити се, нагузити се; ♦ ~ **на дакого задок пейор.** окренути (показати) коме стражњицу

виставов(и) -а -о/-е изложбен

виставяц -ям *незак.* **1.** излагати; ~ **живот опасносци** излагати живот опасности; **2.** (*заставу и под.*) истицати; **3.** (*будовац*) градити, правити; ♦ ~ **задок гандр.** трћити се, гузити се

вистановети -а -е јако уморан, преморен, изнемогао (*обич. од дугог ходања, трчања*)

вистановиц -им *зак.* јако уморити (заморити, изморити), преморити, измучити (*обич. дугим ходањем, трчањем*)

вистановйовац -юем и **вистановяц** -ям *незак.* јако умарати (замарати), премарати (*обич. дугим ходањем, трчањем*)

вистарти -а -е који лежи на одру (*о покојнику*); **лсжал вистарти** лежао је на одру

вистарчиц -им *зак.* **1.** успевати (*некога послуживати, некоме одговарати и сл.*); **2.** (*буц досц за дацо*) бити довољан (довољно), достајати/достати, дотичати/дотећи, залегати/залегнути; **плаца му не вистарчи на живот** плата му не залеже за живот

вистарчовац -чуем *незак.* гу **вистарчиц**

вистати -а -е уморан

вистато присл. уморно, уморено

вистатосц *ж.* умор, замор; уморност, замореност

вистац¹ -анем *зак.* уморити се, заморити се; сустати; ♦ **вистал як поштарски конь (як югаски пес)** уморан као пас, мртав уморан, на смрт уморан

вистац² -анем *зак.* **1.** (*на дакого – гнйвацо одвитовац, скричац*) обречнути се, избречнути се, окосити се; **вона му крашне гварела, а вон так вистал на ню** она му је лепо рекла, а он се тако обречнуо на њу; **3. безос.** (*буц досц дачого*) дотећи, достати, доспети, досегнути/досећи, дотрајати; залегнути/залећи; имати или немати довољно; изаћи; **платна му не вистанс и на реклу и на панталони** платна му неће достати и за сако и за панталоне; **при шатви му вистало зарна до едного гољта** код сетве му је дотекло зрна за једно јутро; **4.** (*дацо од дакого*) *лсм 3. ос., звич. у форми потенцияла* бити у стању урадити (*обич. нешто лоше*), бити склон (*обич. нечем лошем*); **тото би вистало од нього** то би био у стању да уради

вистирчене с. **1.** избожак, избочина, грбина; **2.** набреклина

вистирчени -а -е **1.** избочен; истурен; испупчен; **вистирчени яблучка на твари** избочене јагодице на лицу; **2.** (*о очох*) буљав; **вистирчени очи** буљаве очи

вистирченосц *ж.*: ~ **очох мед.** буљавост

вистирчиц (ше) -им (ше) *зак.* истурити (се), избочити (се); испупчити (се); наглобучити (се); нагрбити (се)

вистирчовац (ше) -чуем (ше) *незак.* истурати (се), истуривати (се), избочавати (се)

вистка *ж.* вест, новост

вистойковац -куем *незак.* често стајати негде, висити; **вистойкус под сй облаком** често стоји под њеним прозором

вистопорчиц -им *зак. експр.* истурити, избочити, истаћи; **вистопорчел главу през облачок** истурио је главу кроз прозорчић

вистопорчиц ше -им ше *зак. експр.* истурити се, избочити се

вистрел х. пуцањ

вистрец -ем зак. (дакого) ставити покојника на одар

вистрец ше -ем ше зак. (умрец) извалити се

вистригнуц -гнем *нзак. коц. оп. виштригнуц*

вистриговац -гуем *нзак. коц. оп. виштриговац*

вистрикани -а -е натечен, отечен, подбуо (од пробадања, севања); **твар сй вистрикана од боляцого зуба** лице јој је натечено од болног зуба

вистрикац -а *безос.* натећи, отећи (од пробадања, севања); ижигати, искључати, истерати (пробадањем, севањем)

вистриковац -куе *нзак. безос.* натицати, отицати (од пробадања, севања); жигати, кљуцати; **вистрикуе ми руку** рука ми отиче од пробадања

вистроїц -їм зак. (наробиц, напаратовац) урадити, учинити, извести (неку неваљалиштину); пролити (превалити) сирће; **тоти дзеци уж цошка вистроєли кед посцекали** ова деца су већ нешто учинила кад су побегла

вистругац -ам зак. **1.** издељати (ножем); **2.** (пречисциц черева) истругати; **попий серватку най це виструга** попиј сурук да те иструга

виструговац -гуем *нзак.* издељавати (ножем)

виступ х. иступ

виступац -ам *нзак.* иступати

виступац ше -ам ше (дакому) *нзак. 1.* склањати се коме с пута; препуштати кога да прође (стајући на страну); повлачити се (дајући предност коме); **2. а)** (пред грожењами и под.) склањати се, уклањати се; **б)** (коровац контактоване з даким) угибати се коме/чему; избегавати кога/што; склањати се, уклањати се

виступиц -им зак. иступити

виступиц ше -им ше (дакому) зак. **1.** склонити се коме с пута; препустити кога да прође (стајући на страну); повући се (дајући предност коме); **2. а)** (пред грожењами и под.) склонити се, уклонити се; **пре зражене з власцу виступел ше**

до иножемства због сукоба са влашћу склонио се у иностранство; **виступела ше злим языком** склонила се од злих језика; **б)** (обкоровац контактоване з даким) избећи кога/што; уклонити се коме/чему

виступйовац ше -юем ше *нзак. оп. виступац ше*

висудзиц -им зак. добити на суду; **висудзел од брата хижу** добио је на суду кућу од брата

висукац -ам зак. усукати; ~ **порващок** усукати канап

висуркаловац -луем и **висуркац** -ам зак. (дац, висипац, итуриц дакому дацо) турити; сасути; **висуркай пенсжи!** давај паре!

висушени -а -е **1.** дїсприкм. од **висушиц (ше)**; **2.** ослабљен (од болести и сл.)

висушиц -им зак. **1.** осушити; **2.** исушити; ~ **мочари** исушити мочваре

висушиц ше -им ше зак. **1.** осушити се; **2.** (страциц воду – о рици и под.) усахнути; **3.** ослабити (од болести и сл.)

висушовац -шуем *нзак.* исушивати

висушовац ше -шуем ше *нзак. 1.* исушивати се; **2.** (трациц воду – о рици и под.) усахњивати

висхлосц ж. мед. закржљалост

висхнуц -нем и **висхнуц ше** -нем ше зак. **1.** осушити се; **змокнуте шено (ше) висхло** покисло сено се осушило; **2.** усахнути; **рошліна (ше) висхла** биљка је усахнула

висц видзем зак. **1.** з розл. знач. изаћи; ~ **з хижи** изаћи из собе; **вишло слунко** изашло је сунце; ~ **на брег** изаћи на брдо; **вишла нова кнїжка** изашла је нова књига; ~ **з моди** изаћи из моде; **вишли сй петнаццери качата** (вилягли ше) изашло јој је петнаесторо пачића; **2. а)** (пойсц, виселїц ше) отићи, одселити се; прећи; **уж дзешец роки як вишла з Керестура** већ је десет година откако је отишла из Крестура; **вишол зоз салашу до валалу** прешао је са салаша у село; **б)** (висц зоз заседніцкого газдовства) изделити се; отићи, иселити се; **вишол од**

родичох изделио се од родитеља; **3.** (з *превозки*) **изаћи**; искрцати се; **путніки вишли з ладї** путници су се искрцали са брода; **4.** (на *коњови*) **а)** изјахати, **изаћи**; **б)** (наисц, *налециц*) **најахати**; **шедлаючи на коњови, вишол на гушаву** јашући најахао је на жбун; **5.** **избити, изаћи**; **на концу вишли на драгу** најзад су избили на пут; **6.** (у *хаснованю*) **појавити се**; **людзе перше кошели на косачкох и вязачкох, а вец вишли комбайни** људи су прво косили на косачицама и везачицама, а онда су се појавили комбајни; **7.** (*потрошиц*) **потрошити** нешто; **немати више нечега**; **вишла з тих лікох** потрошила је ове лекове, нема више ових лекова; **8.** (о *часу, термину*) **изаћи, истећи, навршити се**; **шефови вишол мандат** шефу је истекао мандат; **ліком вишол рок тирваня** лековима је изашао (истекао) рок трајања; **9.** (*зявиц ше на целу*) **искочити**; **од вдєреня му вишла гиря на глави** од ударца му је искочила чворуга на глави; **10.** *безос.* (*случиц ше*) **десити се, догодити се, испасти**; **але вишло иншак** али десило се другачије ♦ **~ на добре** добро се завршити; **~ на нєдобре** не завршити се добро; **~ на явносц** обєлєданити се

висцелєни -а -є: **~ посцєль** лепо намєштен кревет

висцєлїц -їм *зак.*: **~ посцєль** лепо намєстити кревет

висцєрац -ам *зак.* **избрисати**

висцєрац ше¹ -ам *ше зак.* **избрисати се**

висцєрац ше² -ам *ше нєзак.* (*умєрац*) **издисати, умирати**

висцєскац -ам *зак.* **1.** (*мокру шмату и под.*) **исцєдити, оцєдити**; **2.** (*видавиц*) **исцєдити**; **изгњєчити, изажєти**; **~ юшкү з пома-ранчєца** **исцєдити сок из поморанцє**; **~ вред** **изгњєчити чир**

висцєсковац -куєм *нєзак.* **1.** (*мокру шмату и под.*) **исцєђивати, цєдити, оцєђивати**; **2.** (*видавиц*) **исцєђивати, цєдити**; **гњєчити, изажимати**

вишєи -а -є (*комп. од високи*) **виши**; **~ шко-ла** **виша школа**; ♦ **~ сила** **виша сила**

висшошколєц -лца *х.* **вишєшколац**

витални -а -є **виталан**

виталносц *ж.* **виталност**

витаљня *ж.* *ридк.* **гостинска соба**

витамаиїц -їм *зак.* **истребити, истаманити**

витамин *х.* **витамин**

витаминов(и) -а -о/-є *и* **витамински** -а -є **витамински**

витанцовац -цуєм *зак.* **одиграти; отплєсати**

витапшац -ам *зак.* **угазити, утабати, утабанати**; **~ дражку** **угазити стазу**

витапшовац -шуєм *нєзак.* **утабавати**

витаргац -ам *зак.* **1.** **ишчупати, почупати, истргати; извалити**; **2.** (*чєжско достац од дакого*) **извући**; **~ од дакого пенєжи** **извући од кога парє**

витаргац ше -ам *ше зак.* **отєти се, истргнути се**; **искобєљати се**

витаргнуц -нєм *зак.* **ишчупати; извалити; истргнути**; **~ газ** **ишчупати коров**; **витор витаргнул древо** **ветар је извалио (ишчупао) дрво**

витаргнуц ше -нєм *ше зак.* **истргнути се**

витарговац -гуєм *нєзак.* **чупати; извалєивати**

витарговац ше -гуєм *ше нєзак.* **истрзати се**

витарти -а -є **1.** *поль.* (*о конопи*) **истрљєн**; **~ конопа** **истрљєна кудєља**; **2.** **олињао, искрзан; излизан**; **~ фартух** **олињала кєцєља**; **~ стари пенєж** **излизан стари новац**; **3.** (*отрушєни – о сухим лісцү ку-куричанки и под.*) **отрцан; кукуричанка нам ищє нє витарта** **кукурузовина нам још нијє отрцана**

витац -ам *нєзак.* **1.** **дочекивати, срєтати кога**; **жєлєти коме добродошлицу, поздрављати кога**; **Руски калєндар каж-ди сєрдєчно вита и прима Руски калєндар** **сваки срдачно дочекує и прима**; **прєз цалу драгу прєдсєдєтєля витал народ** **цєлим путєм прєдсєдника је поздрављао народ**; **2.** (*наздравяц дакому на знак привиту*) **наздрављати коме**; ♦ **витаї!** **добро [ми, нам] дошао!**; **витаїцє!** **добро [ми, нам] дошли!**

витворєнє *с.* **1.** **остварєњє**; **2.** **творєвина**

витвориц -им *зак.* 1. остварити, постићи; спровести; ~ **свойо жадане** остварити своју жељу; ~ **план** остварити план; 2. урадити; завршити; **кед обеца, вон и витвори** ако обећа, он и уради; 3. узроковати, изазвати; **географски условия** **витворели розлики медзи народами** географски услови узроковали су разлике међу народима

витвориц ше -им *ше зак.* остварити се

витворйовац -юєм *нєзак.* 1. остваривати, постизати; спроводити; 2. узроковати, изазивати

витворйовац ше -юєм *ше нєзак.* остваривати се

витворлѣви и витворюючи -а -е оствар(љ)ив; достижан; спроводљив

вителепкац -ам *зак.* (*швидко вигуториц*) изговорити, изверглати; **вителепкала сѣй шицко и пошла** изверглала јој је све и отишла

витернїк *х. коц. оп.* **витерняк**

витернїца *ж.* вејалица, ветрница; ♦ **приповедац як** ~ причати као навијен, не склапати вилица

витерняк *х.* ветрењача; ♦ **борба з витерняками** борба с ветрењачама

витернякош *х.* власник ветрењаче

витетовирац -ам *зак.* истетовирати

витиз *х. заст.* витез, јунак

витирвали -а -е истрајан

витирвалосц *ж.* истрајност

витирвац -ам *зак.* издржати, истрајати

витис *х. оп.* **витиз**

витити -а -е ухрањен, дебео, угојен

виткац -ам саткати, изаткати, откати

витлачиц -им *зак.* овршити, оврћи

витлєц -єєм *зак.* изгорети; **витлєл тепих од жирячки** изгорео је тепих од жеравице

витлукац -ам *нєзак.* млатити, измлаћивати

витлучиц -чем *зак.* измлатити, омлатити; ~ **пасулю** измлатити пасуљ

витнуц -нем *зак.* 1. (*моцно вдериц*) распалити, звизнути, ошинути; шибнути; замахнути; 2. а) ~ **зоз сукню** нагло се окренути при одласку; **витла зоз сукню и пошла** *експр.* окренула се и отишла; б)

витнул зоз собу опружио се (пао је) колико је дуг и широк (*спотакавши се, у трку*)

витнуц ше -нем *ше зак.* (*схопиц ше, пойсц*) одједном устати (*ради одласка*); одједном се покупити; **дакус пошедзели, а вєц ше витли и пошли** мало су поседели, а онда су одједном устали и отишли

витор -тру/-тра *х.* ветар; ~ **палї** ветар брише; **до витру** уз ветар, против ветра; **з витру** низ ветар; **сиверни** ~ северац; ♦ **бешедовац (як) до витру** брбљати (говорити, бацати речи) у ветар; **вицц як** ~ излетети као ветар (као вихор); **войсц (убегнуц, улєциц) як** ~ упасти (улети) као бомба, банути као ветар (као вихор); **дац ногом витру** бежати главом без обзира; **додавац витру до бурї** доливати уља на ватру; **дуй витре по полю** лакомислен човек; мало онако; **знац одкаль витор дує** знати колико је сати, знати одакле ветар дува; **исц кадзи** ~ **дує (кадзи вода нєше)** ићи низ воду, ићи линијом мањег отпора; **нє дац анї же би** ~ **задул на дакого (же би витор обишол дакого)** држати кога као мало воде на длану

витохмац ше -ам *ше зак. експр.* извући се, искобељати се; **лєдво ше витохмал спод авта** једва се извукао испод кола

виточиц -им *зак.* 1. (*на токарки*) издељати; 2. (*вино з гордова*) источити

виточовац -чуєм *нєзак.* дељати

вitraпени -а -е измучен; изморен; сустао; изнурен; исцрпљен; изможден

вitraпиц (ше) -им (ше) *зак.* измучити (се); заморити (се), изморити (се); сустати; изнурити (се), исцрпити (се), измождити (се); измрцварити (се)

вitraпйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* замарати (се); изнуравати (се), исцрпљивати (се), измождавати (се)

вitraпоючи -а -е заморан; изнуравајући, исцрпљујући

вitraсовац -суєм *зак.* трасирати

вitraциц -им *зак.* изгубити (*нєшто из цєпа и сл.*)

вitreбиц -им зак. истребити, истаманити, затрти

вitreбйовац -юем *незак.* истребљивати, таманити, затирати

вitreжбиц (ше) -им (ше) *зак. коц. оп.* **вitreзбиц (ше)**

вitreжбйовац (ше) -юем (ше) *незак. коц. оп.* **вitreзбйовац (ше)**

вitreзбиц (ше) -им (ше) *зак.* отрезнити (се), истрезнити (се), растрезнити (се)

вitreзбйовац (ше) -юем (ше) *незак.* отрежњавати (се), трезнити (се), истрежњивати (се), растрезжњивати (се)

вitreпац -пем *зак. 1. (прах)* испрашити, истрести; излупати; ~ **керпари** испрашити (истрести) крпаре; ~ **тепих** испрашити (излупати) тепих; **2. (розпириц)** протрести; ~ **заглавок** або **перину** протрести јастук или дуњу; **3. (цесто и под. – вимишац)** умутити, размутити, избити; ~ **вайца** умутити јаја; **4. (дакому – нагнйвано нагаториц)** истрести коме што, прочитати коме, свашта наговорити коме; **але му витрепала шицко цо ше у ней назбелало** ала му је истресла све што се у њој накупило; ♦ ~ **задок (надраги, клїн)** **дакому** дати коме по туру, испрашити коме леђа (кожух)

вitreповац -пуем *незак. 1. (прах)* испрашивати, истресати, трести; **2. (заглавок и под. – розпирйовац)** протресати; **3. (цесто и под. – мишац)** мутити, избијати; **4. (дакому – нагнйвано гуториц)** истресати, читати коме што

вitreповач х. тресач

вitreсац (ше) -ам (ше) *незак. оп.* **вitreсовац (ше)**

вitreски х. *мн. (ед. витресок)* отресине

вitreсовац (ше) -суем (ше) *незак.* истресати (се), трести (се)

вitreсц -ешем *зак.* истрести

вitreсц ше -ешем ше *зак. 1.* истрести се; **2. прен.** истрести се, иscalити се

вitreц -ем *зак. 1. поль.* отрлити; **2. а) (очухац)** искрзати, излизати; **б) (отрушиц)** отрцати; **3.** избрисати

вitreц ше -ем ше *зак. 1. а) (очухац ше)* искрзати се, излизати се, олињати; **б) (от-**

рушиц ше – о сухим лїсцу кукуричанки и под.) отрцати се

вitreщац ше -щим ше (*на дакого*) *зак.* извикати се, истрести се

вitreрик х. *дем.* ветрић, лахор

вitreрмац -ам *зак.* издржати

вitreрмованс с. издржавање

вitreрмовац -муем *незак.* издржавати; ~ **старих родичох** издржавати старе родитеље

вitreрмовац ше -муем ше *незак. 1. (обезпечовац себе средства за живот)* издржавати се; **2. а)** правити се; **вitreрмус ше** **пред людми же шицко зна** прави се пред људима да све зна; ~ **мудрим** правити се паметан; **б)** правити се важан, уносити се; **вон ше барз вitreрмус** он се јако прави важан, он се јако уноси

вitreрмовач х. хранитељ, хранилац; ~ **фамелиј** кућхранитељ, хранилац породице

вitreрмовни -а -е издржљив

вitreрмовносц ж. издржљивост

вitreрина ж. **1.** витрина; **2.** излог

вitreриол х. *хем.* витриол

вitreрион х. (*петролей*) гас, петролеј

вitreрионов(и) -а -о/-е који се односи на гас; ~ **лампа** петролејка, гасарица

вitreриско с. *аугм. и пейор.* ветрина, ветруш(тина)

вitreришиц -им *зак.:* ~ **очи** *оп.* **вишириц** **очи**

вitreробран х. ветробран

вitreров(и) -а -о/-е **1.** ветровит; ~ **хвиля** ветровито време; **2.** ветрени; ~ **моц** ветрена сила; ♦ **вitreрово бомбони цукр.** ментол-бомбоне; **вitreрово лати буд.** ветрењаци, жиоке

вitreрови -а -о/-е (*легкодумни*) ветрењаст, ветроглав, ветрогоњаст, лептираст; ветрогоња, ветропир

вitreровити -а -е *оп.* **вitreров(и) (1)**

вitreровка ж. *зоол.* ветровка (Falco)

вitreровнік х. *оп.* **баран-коров**

вitreроказ х. ветроказ

вitreромер х. ветромер

вitreрошиц ше -им ше *зак.* истрошити се

витупиц (ше) -им (ше) *зак.* иступити (се)
витупйовац (ше) -юєм (ше) *зак.* иступљавати (се)
витуширац ше -ам ше *зак.* истуширати се
витха *ж. поль. заст. (штранг за путане и под.)* сапон
витхнуц -нем *зак.* уганути, ишчашити, ушинути
витхнуце *с.* угануће, ишчашење, ушину-
 тост
витажиц ше -им ше *нєзак.* јуначити се;
 правити се важан
витаз *х.* витез
витазки -а -е витешки
витазтво *с.* витештво
виучиц -им *зак.* изучити; ~ **ремесло** изучи-
 ти занат
виучиц ше -им ше *зак.* изучити (се); ~ **за**
тишлїра изучити столарски занат
виучованє *с.* изучавање
виучователь *х. оп.* **виучовач**
виучовац -чуєм *нєзак.* изучавати
виучовач *х.* изучавалац, испитивач
виучуюци -а -е наставни, обуковни; ~ **язык**
 наставни језик
вифасовац -суєм *зак.* 1. добити следовање;
 2. (*буц бити, покарани*) добити (извући)
 батина; добити своје
вифодьовац -дюєм *и* **вифойдовац** -дуєм
зак. оп. **вифунїц**
вифотографовац (ше) -фуєм (се) *зак.* фо-
 тографисати (се), снимити (се)
вифулькнуц -нем *зак.* (*чвиркнуц з нукаш-*
ньосци – о густей маси) штрцнути
вифунсни -а -е 1. *дїсприкм. од вифунїц*; 2.
прен. сенилан
вифунїц -їм *и* **вифуњац** -ям *зак.* 1. **а)** (*стра-*
циц активни стойки, ослабиц) изду-
 шити, исхлупети, излапети, ишчилети,
 изветрити; **палєнка вифунєла, та є уж**
слаба ракија је издушила, па је већ слаба;
лїки вифунєли, та уж не дїйствую леко-
 ви су исхлупели, те више не дејствују; **б)**
(висц з хаснованя або з моди – о шматох
и под.): старински способ облеканя и
давні обичаї уж вифуњали старински
начин облачења и давні обичаји су иш-

чезли; 2. (*буц потрошени – о єдзєню и*
под.) понєстати, нєстати; бити потро-
 шєн; **вифуњал цукєр (мука и под.)** по-
 нєстало је шећєра (*брашна и сл.*); **пєнсж**
вифуњал парє су потрошєнє, понєстало
 је пара

вифуњовац -нюєм *нєзак.* 1. (*трациц ак-*
тивни стойки, слабиц) издушивати,
 исхлупљивати, излаплљивати, чилети, из-
 ветравати; **б)** (*виходзиц з хаснованя або*
з моди): **одкєди у валалє ожил спорт,**
карчми почали вифуњовац одкад је у
 сєлу оживєо спорт, кафанє су сє почєлє
 празнити; 2. (*приходзиц гу концу – о ко-*
личєствє єдзєня и под.) понєстајати; **цу-**
кєр нам уж вифунює шећєра нам већ
 понєстајє

вифуркац -ам *зак.:* ~ **мєд** *пчол.* изврцати
 мєд

вифуркнуц -нем *зак.* испрхати, испрхнути,
 излєтєти

вифурмовац -муєм *зак.* обликовати

вихабиц -им *зак.* изоставити

вихабяц -ям *нєзак.* изостављати

вихадзац -ам *нєзак. заст. оп.* **виходзиц**

вихаркац -ам *зак.* исхракати, испљувати;
 искашљати

вихаркнуц -нем *зак.* исхракнути, испљу-
 нути; искашљати

вихарковац -куєм *нєзак.* исхракивати,
 испљувавати; искашљавати

вихаснованє *с.* искориштење, искориш-
 ћење

вихасновац -нуєм *зак.* 1. **а)** (*послужиц ше*)
 искористити; ~ **роботну моц шицких**
занятих искористи радну снагу свих за-
 послєних; **б)** (*вицагнуц хасєн*) израби-
 ти; окористити сє; 2. (*дочекац вигодну*
хвиљку) искористити, улучити ~ **нагоду**
 искористити прилику

вихасновйованє *с.* искориштавање, иско-
 ришћавање

вихасновйовац -юєм *нєзак.* 1. (*служиц ше*)
 искориштавати, искоришћавати; 2. (*ви-*
цаговац хасєн) израбљивати

вихасновйовацки -а -е израбљивачки

вихасновйовач *х.* израбљивач

вихасновлїви и **вихаснуюци** -а -е искористив

вихвалени -а -е славан, прослављен; прехваљен; признат

вихвалуюци -а -е хвалисав, разметљив

вихваљовац -люєм *незак. експр.* преко мере хвалити

вихваљовац ше -люєм ше *незак. експр.* хвалисати се; разметати се

вихваљовач х. разметљивац

вихваљовачка жс. разметљивица

вихватнуц -нем *зак.* истргнути, тргнути, зграбити; ~ **дакому дацо з рукох** истргнути коме што из руку

вихвацовац -цуєм *незак.* истрзати, трзати

вихвилїц ше -ї ше *зак.* пролепшати се (*о времену*); разведрити се, проведрити се, разоблачити се; **по трох дньох паданя ше вихвилело** после три кишна дана време се пролепшало

вихвильовац ше -ює ше *незак.* пролепшавати се (*о времену*); разведравати се, проведравати се

вихилїц -їм *зак. (попиц до дна)* испити [на екс], искапити, истрести на душак, изврнути, нагнути, накренути; ~ **погар** изврнути чашу, испити чаши данац, попити наискап

вихильовац -люєм *незак. (випивац до дна)* испијати [на екс], искапљивати, истресати на душак, извртати, нагињати, накретати

вихитриц ше -им ше *зак. (нероздуманом понагљац повесц або зробиц)* истрчати се

вихладзиц -им *зак.* исхладити; ~ **хижу** исхладити собу (*честим отварањем и сл.*)

вихладзиц ше -им ше *незак.* исхладити се

вихладзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* исхлађивати (се)

вихладнуц -нем и **вихладнуц ше** -нем ше *зак.* охладити се

вихлєптац -ам *зак. (нагло попиц – звич. о животиньох)* излокази

вихлїпкац ше -ам ше *зак. оп. виклїпкац ше*

вихованє с. васпитање, одгој

вихованєц -нца х. **1.** (*хторого дахто одховал*) отхрањеник; **2.** (*хторого дахто воспитал*) васпитаник, одгајеник

вихованка жс. **1.** отхрањеница; **2.** васпитаница, одгајеница

вихованосц жс. васпитаност, *горв.* одгојеност

вихованче -еца с. одгојче

виховатељ х. **1.** (*одховатељ*) отхранитељ; узгајатељ, одгајивач; **2.** (*воспитач*) васпитач, *горв.* одгојитељ

виховатељка жс. **1.** (*одховатељка*) отхранитељица, узгајатељица; **2.** (*воспитачка*) васпитачица, *горв.* одгојитељица; ~ **у дзєцинскеј заградки** васпитачица у децјем вртићу

виховатељни -а -е васпитачки, *горв.* одгојитељски

виховац (ше) -ам (ше) *зак. 1.* (*одховац (ше)*) отхранити (се); одгајити (се); **2.** васпитати (се)

виховйованє с. *дїєсл. мен. од виховйовац*
виховйовац (ше) -юєм (ше) *незак. 1.* (*одховйовац (ше)*) отхрањивати (се), одгајати (се); **2.** васпитавати (се)

виховни -а -е васпитни, одгојан

виход х. **1.** излаз; **2.** излазак; **3.** (*на висие место*) узлаз, узлазак; **4.** (*страна швєта*) исток; ♦ ~ **слунка 1.** излазак сунца; **2.** *оп. виход (4); ♦ знац дагдзе шицки виходи* знати негде све стазе и богазе

виходзаци -а -е **1.** излазећи; **2.** усходни

виходзєнє с. **1.** излажење, излазак; **2.** искрцавање; **3.** (*на висие место*) узлажење, узлаз, узлазак

виходзиско с. исходиште, полазиште

виходзиц¹ -им *незак. I 1.* з *розл. знач.* излазити; **вон ше облєса и виходзи вонка** он се облачи и излази напоље; **вона ридко виходзи (до друштва и под.)** она ретко излази (*у друштво и сл.*); **слунко уж виходзи** сунце већ излази; **кнїжка виходзи з друку у юнию** књига излази из штампе у јуну; **почали сї курчата** ~ почели су да јој излазе пилићи; **2.** (*приходзиц гу концу з резервами дачого*) понєстајати нечега, имати све мање нечега, бити при крају са резервама не-

чега, трошити нешто; немати више нечега; **концом мешаца често виходза з мукѝ, цукру и др.** крајем месеца им често понестаје брашна, шећера и др.; **3.** (*шедлаюци на коньох*) изјахивати; **4.** (*зоз гайзибана, ладѝ*) излазити, искрцавати се; **5.** (*мац дагдзе жеридло – о чечуцей води*) извирати; **6.** (*наиходзиц на дацо – о драги и под.*) избијати; **драга виходзи на чисцину** пут избија на чистину; **7.** (*о часу, термину*) истицати; **виходзи час** истиче време; **8.** (*на висше место*) уз(и)лазити, излазити; **9.** проистичати; **духовне єдинство народу виходзи з истей вири** духовно јединство народа проистиче из исте вере; **II безос.** **1.** (*мац досц дачого на дацо, виставац*) дотицати, достајати, досезати; **того року нам не виходзи на лтоване** ове године нам не дотиче за летовање; **2.** (*буц згодне, одвитовац*) бити згодно, одговарати; **гибайце кеди вам будзе виходзиц** дођите када вам буде одговарало; **3. а)** (*наставац як пошлѝдок дачого*) произлазити, следити; **з виложеного виходзи же...** из изложеног следи да...; **б)** (*случовац ше, випадац*) испадати, дешавати се; **вше виходзело же є непотребни** увек је испадало да је непотребан; **♦ [з того] виходзи же...** из тога произилази да...; из тога можемо закључити да...

виходзиц² -им *зак. прех.* **1.** (*школу, класу*) завршити, свршити; **дзецко виходзело першу класу** дете је завршило први разред; **кед виходзел школу, почал робиц** кад је завршио школу, почео је да ради; **2.** (*з ходзењом направиц дражку*) утрти; **~ дражку през оранѝну** утрти стазу преко орања; **3. оп. вибегац**

виходка *жс. ридк.* клозет, нужник

виходни -а -е **1.** излазни; **виходни дзвери** излазна врата; **2.** узлазан; **3. оп. восточни (1)**

вихор *х.* вихор, вртлог

вихоровани -а -е исцрпљен дугом болешћу, ослабљен

вихпац -ам *зак.* **1.** истурити, протурити, промолити, провући; **2.** ~ **лампу (вих-**

пац горе гнот витрионовей лампи же би баржей швицела) одврнути лампу; **вихпал лампу же би могол читац** одврнуо је лампу да би могао да чита

вихпац ше -ам ше *зак.* **1.** истурити се, протурити се, промолити се, провући се; **2.** извући се; искобелати се; измилети

вихракнуц -нем *зак. оп.* **вихаркнуч**

виц¹ *виєм незак.* (*завивац – о псови и под.*) завијати; урлати, арлаукати

виц² *виєм незак.* (*плесц*) вити

виц³ *х.* виц

виц ше *виєм ше незак.* вити се; **застава ше** *виє* застава се вије

вицагац -ам *зак.* **1. а)** извући (*много, све*); **б)** извући, исцрпсти; ~ **воду зоз студнѝ** исцрпсти воду из бунара; **2.** извадити (*много, све*); ~ **цвиклу** извадити репу

вицагнуц -нем *зак.* **1.** (*вонка або горе*) извући; ~ **шеячку зоз шопи** извући сејачицу из шупе; **2.** извадити; ~ **води зоз студнѝ** извадити воде из бунара; ~ **зуб** извадити зуб; **3.** (*нагло хвациц*) потегнути; ~ **нож** потегнути нож; **4.** (*виратовац*) извући, извадити; **5.** (*дацо од дакого – чежко достац*) извући, измамити; **6.** (*буц бити або гандровани*) добити своје; извући батине; **♦ ~ закључене** извући закључак

вицагнуц ше -нем ше *зак.* **1. а)** (*вонка або горе*) извући се; ~ **з чежкосцох** извући се из тешкоћа; **б)** (*од обовязкох*) извући се, изврдати, забушити; ~ **од работи** извући се од посла; **в)** (*виратовац ше*) извући се, извадити се; ~ **з неприємности** извући се из непријатности; **2.** измигољити (*се*); изгамизати; избауљати; измилети; **3.** (*нараз вироснуц*) нагло (приметно, упадљиво) порастати, ижђикати; **хлапец ше вицагнул за рок** дечак је нагло порастао за годину дана; **4.** изденути се; **вицагла ше цверенка з игли** изденуо се конац из игле

вицаговане *с.* **1.** *дѝсл. мен. од вицаговац (ше)*; **2.** извлачење; ~ **лутриѝ** извлачење лутрије

вицаговац -гуєм *незак.* **1.** (*цагац вонка або горе*) извлачити; **2.** (*ратовац*) извлачити,

вадити; **3.** (*дацо од дакого – чежко доставац*) извличити, измамљивати; **4.** (*вичерпобац*) исцрпљивати; **чежка работа вицагуе моц** тежак рад исцрпљује снагу

вицаговац ше -гуем ше *незак*. **1. а)** (*цагац ше вонка або горе*) извличити се; **б)** (*сцечац, кероваци*) извличити се, изврдавати, врдати; забушавати; **в)** (*ратовац ше*) извличити се, вадити се; **2.** извличити се; измигољавати (се); гамизати; бауљати; милети

вицадзене -ного с. оцедина

вицадзени -а -е *дїсприкм. од вицадзиц*; ♦ ~ **як ренда** исцеђен као лимун

вицадзиц -им *зак*. исцедити; оцедити; нажети

вицадзовац -дзуем *незак*. исцеђивати; оцеђивати

вицац витнем (*дакому*) *зак*. распалити, звизнути, ошинути кога; **таку му вицал з батогом (з палїцу и под.)** тако га је ошинуо бичем (мотком и сл.); ♦ **вицал зоз собу оп. витнул зоз собу**; ~ **дакого з очми (з попатрунком)** ошинути кога погледом (очима, оком)

вицверкац -ам *зак*. **1.** измусти (*малу количину млека*); **2. прен.** (*дакого*) искористити, израбити

вице с. завијање; урлик, арлаук

вицеадмирал х. вицеадмирал

вицек х. истек; ~ **термина** истек рока

вицекац -ам *незак*. истицати; **рика вицека з озера** река истиче из језера

вицерац -ам *незак*. брисати, отирати

вицерпиц -им *зак*. **1.** (*витримаци*) издржати; **2.** (*цихо поднеси*) отрпети, истрпети; изгутати; **вицерпел и прецихнул квилєня** отрпео је и прећутао увреде

вицибриц ше -им ше *зак. експр.* (*барз ше вирихтац*) дотерати се, улаштити се, налицкати се, зализати се, накинђурити се, нагиздати се

вицибровац ше -руем ше *незак*. дотеривати се, лицкати се, зализивати се, кинђурити се, гиздати се

вицибровач х. лицкало

вициганїц -їм *зак*. измамити, излагати, измунтати

вициганьовац -нюем *незак*. измамљивати, излагивати

вицигурени -а -е дотеран, удешен

вицигуриц (ше) -им (ше) *зак*. дотерати (се), удесити (се)

вициментовац -туем *зак*. омалтерисати, измалтерисати, *горв.* ожбукати

вицинац -ам *незак*. **1.** (*вицошовац поединсчни стебелка*) подсецати, поткашати; **2. а)** (*моцно биц*) шибати, оплетати; ~ **дакого з прутом** шибати кога прутом; **б)** (*дуц з наглима вдерєнями – о витре*) шибати; **витор вицина по твари** ветар шибач у лице; ♦ ~ **дакого з очми (з попатрунком)** шибати кога погледом (очима, оком)

вицискац -ам *зак*. **1. оп. вихпац**; **2. коц.** (*видрилиц*) изгурати; изваљати; ~ **фурик зоз шопи** изгурати трагаче из шупе

вицифровани -а -е ишаран, исцифран; украшен

вицифровац -руем *зак*. ишарати, исцифрати; украсити

вицифровац ше -руем ше *зак.* (*вирихтац ше*) дотерати се, ушгиркати се

вицицац -ам *зак*. исисати; испити

вицицкац -ам *зак*. исисати, посисати (*о одојчету*)

вицицовац -цуем *незак*. исисавати; испијати

вицицковац -куем *незак*. исисавати (*о одојчету*)

вицкасти -а -е вицкаст

вицополїц -їм *зак. експр.* истурити

вицополїц ше -їм ше *зак*. испентрати се и удобно се сместити

вицудни -а -е **1.** веома леп, дотеран, фин и сл.; **2.** веома тачан

вичаровац -руем *зак*. измађијати

вичасовани -а -е излапео, изветрен, одлежан, одстајао

вичасовац -суем *зак*. **1. а)** (*страциц активни состојки, ослабиц*) издушити, исхлупети, излапети, ишчилети, изветрити; изгубити на квалитету; **прашок**

за печене **вичесовал** прахак за печење је издушио; **б)** (*страциц пах*) премири-сати; **2.** застарети, изаћи из моде; **тота шмата уж не модерна, вичесовала** ова одећа више није модерна, застарела је

вичесовац ше -суем ше *зак.* (*з часом страциц моцни пах, смак и под. и з тим достац на квалитету*) изветрити (се); одлежати; **нови хижни ствари чуц за лаком, але лак ше вичесуе** из новог намештаја осећа се мирис лака, али ће он с временом изветрити; **палснка ше вичесовала и тераз ма лепши смак** ракија је одлежала и сад има бољи укус

вичвиркнуц -нем *зак.* штрцнути

вичековац -куем *нзак.* ишчекивати

вичерац -ам *зак.* изменити, измењати, разменити, размењати; ~ **думаня з даким** измењати мисли с ким

вичерпани -а -е **1.** *дїспрїкм. од вичерпац (ше); 2.* (*витрошених моцох*) исцрпљен; изнурен; ломан

вичерпаносц *ж.* исцрпљеност; изнуреност; ♦ **до вичерпаносци** (*до подполней вистатосци*) до мртвила

вичерпац -ам *зак.* **1.** (*випражїнїц черпаюци*) исцрпсти, исути, извадити; ~ **воду зоз чамца** исцрпсти воду из чамца; **2.** (*физично витрошиц*) исцрпити; изнурити

вичерпац ше -ам ше *зак.* исцрпити се; изнурити се; сагрти се

вичерпни -а -е исцрпан; ~ **дискусия** исцрпна дискусија

вичерповац¹ -пуем *нзак.* црпсти, исцрпљивати; испати, вадити; ~ **воду з чамца** црпсти воду из чамца

вичерповац² (ше) -пуем (ше) и **вичерпїовац (ше)** -юем (ше) *нзак.* исцрпљивати (се), изнуравати (се)

вичерпуюци -а -е исцрпљујући

вичесани -а -е лепо очешљан

вичесац -ешем *зак.* **1.** ишчешљати; прочешљати; **2.** истимарити

вичесовац -суем *нзак.* ишчешљавати; прочешљавати

вичечиц -чем *зак.* истећи

вичиризовац -зуем *зак.* (*виключкац ше*) исклијати

вичисцени -а -е **1.** ишчишћен, очишћен; **2.** *поль., вет.* (*викастровани*) ушкопљен, уштројен, ујаловљен

вичисциц -им *зак.* **1.** ишчистити, очистити; **2.** *поль., вет.* (*викастровац*) ушкопити, уштројити, ујаловити

вичисцовац -цуем *нзак.* **1.** ишчишћавати, чистити; **2.** *поль., вет.* (*кастровац*) ушкопљавати, штројити, јаловити

вичитани -а -е начитан

вичитац -ам *зак.* **1.** избројати, одбројати; набројати; ~ **дакому пенсжи на руки** избројати коме паре на руке; **2.** прочитати (*у новинама и сл.*); **3.** ~ **дакому** (*вигандровац дакого*) очитати коме круницу (буквицу, литанију), одржати коме лекцију

вичитовац -туем *нзак.* **1.** избројавати, одбројавати; набрајати; **2.** ишчитавати, читати (*у новинама и сл.*); **3.** ~ **дакому** (*гандровац дакого*) читати коме лекцију (буквицу)

вичлїснкац ше -ам ше *оп.* **випошвац ше**

вични -а -е вечан, вечит

вично *прїсл.* вечно, вечито, навек

вичножелєни -а -е зимзелен, црногорични; **вичножелєни древа** црногорица

вичносц *ж.* вечност; ♦ **преселїц ше до вичносци** преселити се у вечност

вичулкац ше -ам ше *зак. поль.* раскласати, формирати метлице (*о кукурузу*)

вичуриц -им *зак.* исцурити; истећи

вичухани -а -е излизан, искрзан (*о одећи и сл.*)

вичухац -ам *зак.* **1.** излизати, искрзати (*одећу и сл.*); **2.** изглачати; истрљати, изрибати; ижицати

вичухац ше -ам ше *зак.* **1.** излизати се, искрзати се (*о одећи и сл.*); **2.** *оп.* **очухац ше (2)**

вичуховац -хуем *нзак.* **1.** излизивати, искрзавати (*одећу и сл.*); **2.** изглачавати, трљати, рибасти; жицати; ♦ ~ **лавки** (*често шедзиц дагдзе и трациц час*) дерати клупу (клупе)

вишадла *мн.* вешала; вешалиште

вишаліц ше -їм ше *зак.* искесити се (в.), истрошити се, дубоко посегнути у кесу (*желећи се показати пред светом*); **кума ше вишале**: купела крешнятку драги бависка да би се показала пред светом, кума је купила кумчету скупе играчке

вишалка *ж.* вешалица, афингер

вишальовац ше -люєм ше *нєзак.* куповати нешто скупо желећи се показати пред светом, прекомерно трошити, претеривати, дубоко посезати у кесу

вишатель *х.* вешач, целат

вишац (ше) -ам (ше) *нєзак.* вешати (се); обешовац (ше)

вишаци -а -е висећи; ~ **кухня** висећа кухиња

вишач *х. оп.* вишатель

вишвечиц -им *зак.* убедити

вишвициц -им *зак.* 1. (*батерийску лампу*) потрошити; 2. ~ **карти карт.** отворити карте

вишвициц ше -им ше *зак.* истрошити се (*о батерийској лампи*)

вишедац -ам *нєзак. оп.* вишедовац (2)

вишедзиц -им *зак.* излећи, извести, испилити; **качка вишедзела качата** патка је излегла пачиће

вишедзовац -дзуєм *нєзак.* излегати, лећи, изводити

вишедовац -дуєм *нєзак.* 1. *оп.* вишедзовац; 2. често и дуго негде седети; **на лавочки з милим вишедовала** на клупи је са драгим често дуго седела

вишенка *ж.* 1. млада вишња; 2. *дем.* вишњица

вишиванє *с.* 1. везење; 2. (*вишивани предмет*) вез; ♦ **полнєте** ~ пуни вез; **пражнєте** ~ празни вез

вишивани -а -е 1. везен; 2. (*на машини*) штикован

вишиванка *ж. оп.* вишиванє (2)

вишивац -ам *нєзак.* вести (*през. везем*); ~ **на крижики** вести покрстице (*на крстаке*) (в.); ~ **на ушко** вести на увце; ~ **на ланцушок** вести на ланчић

вишивач *х.* везилац

вишивачка *ж.* везиља

вишивка *ж.* вез; **народна** ~ народни вез

вишиковац -куєм *зак.* отерати

вишиліц ше -їм ше *зак.* 1. *вет.* (*при целєню, коцєню и под. вируциц зоз себе посцєлку и черева*) извалити родницу; **крава ше вишилєла при целєню** крава је извалила родницу код телєња; 2. (*барз ше витрапиц*): **аж да ше вишилєл у роботи** истєгну је душу радећи; 3. *прєн.* (*витрошиц ше купуюци дацо драге*) искесити се (в.), дубоко посегнути у кесу, истрошити се; **вишилєл ше, купєл барз драги авто** искешио се, купио је скупа кола

вишиц¹ -им *нєзак.* 1. з *розл. знач.* висити; **шмати на нїм виша** одећа на њему висити; 2. лебдети; ♦ ~ **на цверєнки** висити о концу; **хмари виша над варошом** (*диждж лємцо нє пада*) облаци висе над градом; **диждж виши** (*лємцо нє пада*) киша само што не пада

вишиц² -исєм *зак.* (*повишивац*) извести, навести (*през. -вєзем*)

вишколіц (ше) -їм (ше) *зак. заст. оп.* вишколовац (ше)

вишколовац (ше) -луєм (ше) *зак.* ишколовати (се)

вишкопиц -им *зак.* ушкопити, уштројити

вишкрабац -бєм *зак.* изгрєсти, изгрєбати, истругати; ~ **пригорки зоз шерпенки** изгрєсти загорєтину из шерпице

вишкрабовац -буєм *нєзак.* грєсти, грєбати, истругавати

вишлєбодзєнє *с.* ослобођење; избављење

вишлєбодзиц (ше) -им (ше) *зак.* 1. ослободити (се); избавити (се); 2. *ремєс.* закалфити (се)

вишлєбодитель *х.* ослободилац

вишлєспиц -им *нєзак.*: ~ **очи дакому** бацили коме прашину у очи

вишлифовац -фуєм *зак.* углачати

вишлифовац ше -фуєм ше *зак.* стєћи рутину

вишлїдзиц -им *зак.* 1. *правн.* ислєдити; 2. истрагати, истражити

вишлїдзованє *с.* 1. *правн.* ислєђивање; 2. трагање

вишлїдзовац -дзуем *незак.* **1.** *правн.* исле-
ђивати; **2.** трагати

вишлїдни -а -е *правн.* **1.** иследни; ~ **посту-**
пок иследни поступак; ~ **увидка** извиђај;
2. истражни; ~ **судия** истражни судија

вишлїдниїк *х.* иследник

вишлїдниїчки -а -е иследнички

вишлїзкани -а -е углачан; излизан; **лавка**
вишлїзкана од шедзєня клупа је изли-
зана од седења

вишлїзкац -ам *зак.* изглатати, углачати;
дражку за шлїзканє углачати тоциљајку

вишлїзкац ше -ам *ше зак.* углачати се,
уклизити се; излизати се

вишлїзковац -куєм *незак.* углачавати

вишлїзковац ше -куєм *ше незак.* (*випадо-*
вац з рукох – о шлїзким предмету) искли-
завати; измицати се

вишлїснуц ше -їшнем *ше зак.* **1.** (*випад-*
нуц з рукох) исклизнути; измакнути се;
риба ше му вишлїсла з рукох риба му
је исклизнула из руку; **2.** измакнути се,
омакнути се, оклизнути се; исклизнути;
ноги ше вишлїсли спод нього, та спад-
нул ноге су му се измакле (ноге су му
се оклизнуле), те је пао; **спод ноги ше**
му вишлїснул камень испод ноге му је
исклизнуо (му се омаче) камен; **3.** *безос.*
прен.: вишлїсло ше му (*ненароком гва-*
рел) измакло му се, излетело му је

вишлїснуце *с.* исклизнуће

вишмайзкац -ам *зак. експр.* избацити (*све*)

вишмайзнуц и **вишмайснуц** -нем *зак.*
єднораз. експр. избацити

вишмарбац и **вишмаргац** -ам *зак.* ишарати

вишмариц -им *зак.* избацити

вишмейованє *с.* исме(ја)вање

вишмейовац -юєм *незак.* исме(ја)вати

вишмейовац ше -юєм *ше незак.* **1.** *взаєм.*
повр. исме(ја)вати се; **2.** (*з дакого*)
исме(ја)вати, извргавати смеху кога,
смејати се коме; изругивати се коме;
вишмеюю ше з нього исме(ја)вају га;
изругивају му се

вишмейовацки -а -е исмевачки

вишмейовач *х.* исмевач

вишмердзиц ше -им *ше зак.* изветрити (се)
излуфтирати се; изгубити непријатан
мирис; **шмати ше вишмердзели од**
нафталину одећа се изветрила од наф-
талине

вишмеюючи -а -е спрдљив

вишмеяц -еем *зак.* исмејати, извргнути
смеху кога; изругати се коме

вишмеяц ше -еем *ше зак.* (*нашмеяц ше*)
исмејати се

вишмикнуц ше -нем *ше зак.* **1.** исклизну-
ти; измакнути се; **2.** *безос.* (*ненароком,*
неконтроловано повесц) излетети, омак-
нути се, измакнути се; ♦ **вишмикло ше**
му излетело му је, омакла (отела) му се
реч [са усана]

вишмиковац ше -куєм *ше незак.* исклиза-
вати; измицати се

вишмихованє *с. оп. вишмейованє*

вишмиховац -хуєм (*дакого*) и **вишмихо-**
вац ше -хуєм *ше (з дакого) незак. оп.*
вишмейовац ше (2)

Вишні/вишні -нього *х. рел.* (*Всевишні*)
Вишњи/вишњи

вишня ж. (*дрєво и плод*) вишња

вишньов -а -о вишњев; од вишње; са
вишњама; ~ **стебло** вишњево стабло,
стабло вишње; ♦ ~ **мачанка** сос (умак)
од вишања; ~ **палєнка** вишњевача; ~
питка пита са вишњама; ~ **колач** колач
са вишњама; ~ **ликер** шерибренди; ~ **сок**
сок од вишње (од вишања), вишњевац; ~
овоцїїк вишњиїк

вишньови -а -о/-е (*вишньовей фарби*)
вишњаїст, вишњев

вишоровац -руєм *зак.* изређати, набројати

вишоровац ше -руєм *ше зак.* изређати се

вишпивац -ам *зак.* **1.** (*зложиц шпиванку*)
испевати; **2.** (*одиштивац*) отпевати, испе-
вати

вишпивовац -вуєм *незак.* (*выводзиц мело-*
дию) извијати, пребирати; (*о соловейови*)
биглисати

вишпиртац -ам *зак.* ишчепкати

вишпиртовац -туєм *незак.* ишчепрковати

вишпортац -ам и **вишпортнуц** -нем *зак.*
оп. вишторпац

вишпургац -ам *зак. експр.* избацити, шутнути (*све*)

вишпургнуц -нем *зак. еднораз. експр.* избацити, шутнути

вишпурговац -гуєм *незак. експр.* избацивати

вишпуркац -ам *зак. оп.* **вишпургац**

вишторпац -ам и **вишторпнуц** -нем *зак.* ишчачкати, ишчепркати, ископати

виштрелене *с.* пуцањ

виштреліц -ім *зак. 1.* испалити; **2.** опалити; окинути

виштреляц -ям *зак.* испуцати (*много, све*)

виштреляц ше -ям ше *зак. прен.* испуцати се

виштрельовац -юєм *незак.* испалјивати; опалјивати; окидати

виштригнуц -нем *зак.* исећи, изрезати (*маказама*)

виштриговани -а -е *рецкаст, зупчаст, крецав*

виштриговац -гуєм *незак.* исецати, изрезивати (*маказама*)

виштрикац -ам исплести, иштрикати

виштудирац -ам *зак. 1.* измислити; **шицко човек виштудира же би дошол до динара** свашта човек измисли да дође до пара; **2.** наћи решење

виштупликац -ам *зак.* смислити лукавство, наћи лукаво решење

виштухац -ам *зак. 1.* (*вишторпац*) ишчачкати; **2.** *кух. (цесто)* поводити модлицом; избушити; ~ **з фурмочку гвиздочки, шерца и под.** поводити модлицом звездице, срца и сл.

вишукац -ам *зак.* наћи, пронаћи, ископати, набавити (*нешто што се ретко може наћи*); **дзе ти вишукал тоту ридку кнїжку?** где си ти нашао ову ретку кнїгу?

вишулькац -ам *зак.* уваљати

вишулькац ше -ам ше *зак.* одгајити се, одрасти, сазрети (*о деци*)

вищавиц -им *зак.:* ~ **скору** извући из коже масноћу и влагу, смрешкати, намрешкати кожу (*о лековитим облогама, сапуну и сл.*); **домашне мидло му вищавело ско-**

ру домаћи сапун му је извукао масноћу из коже

вищане *с.* вриштање, цика, цилик; цвиљење; врисак

вищац -щим *незак.* вриштати; цик(т)ати; циликати; цвилети

вищербени -а -е **1.** шкрбав, шкрбаван; искрзан; **2.** **вищербене** -ного *с.* шкрба

вищербиц -им *зак.* ишкрбати, ишкрбити, ошкрбити; искрзати; ~ **нож** ишкрбати нож

вищеткац -ам *зак.* ишчеткати, прочеткати; ~ **шмати** ишчеткати одело

вищипац¹ -ам *зак. 1.* (*фалатки з дескох и под.*) исцепати; **2.** ~ **зуби прашатом** одсећи зубе прасићима

вищипац² -пем *зак. (вищц скору и под. — о щипацей матерії)* изјести, нагристи, изгристи; **вапно му вищипало скору** креч му је изгризао кожу

вищиповац -пуєм *незак.:* ~ **зуби прашатом** сећи зубе прасићима

вищирени -а -е **1.** (*о очох*) избуљен, избечен, исколачен, разрогачен; буљав; **патриц з вищиренима очми** гледати избуљено (разрогачено)

вищиріц -им *зак. 1.* ~ **очи** избуљити (избечити, исколачити, разрогачити, избекељити) очи, избуљити се, избечити се; ~ **зуби** искезити (искесити, наkesити, исцерити) зубе; **2.** ~ **чутку кукурици** ољуштити врх кукурузног клипа (*гледајући зрелост зрна*); **3.** ~ **жену вулг.** открити жени интимне делове тела

вищиряц -ям *незак. 1.* ~ **очи** буљити (бечити, избуљивати, разрогачивати) очи, бечити се, буљити; зурити; **2.** ~ **зуби** кезити (кесити, церити) зубе

вищователъ *х. оп.* **вищовач**

вищовац -щуєм *незак.* предсказивати, прорицати; навешћивати

вищовач *х.* предсказивач, пророк; видовњак

виява *ж.* изјава; исказ

виявиц -им *зак. 1.* изјавити; **2.** *заст.* изразити; испољити

виявиц ше -им ше *зак. 1.* сазнати се, показати се, избити на јаву (на видело, на

површину), испоставити се, обелоданити се, открити се; **раз ше вияви хто то зробел** једном ће се сазнати ко је то урадио; **2. заст. а)** изјаснити се; **б)** изразити се; испољити се

виявйовац -юем *незак.* **1.** изјављивати; **2. заст.** изражавати; испољавати

виявйовац ше -юем ше *незак.* **1.** сазнавати се, показивати се, избијати на јаву (на видело, на површину), обелодањивати се, откривати се; **2. заст. а)** изјашњавати се; **б)** изражавати се; испољавати се

виявни -а -е изјавни

виядровац -руем *зак.* изнедрити

виядукт х. вијадукт

вияшнџи -а -е ведар, разведрен; **яке небо вияшнџе по дижджу** како је небо ведро после кише

вияшнџи ше -џи ше *зак.* **1. и безос.** разведрити се, проведрити се; **небо ше вияшнџело** небо се разведрило; **2. (повесц** *својо думане*) изјаснити се; **шицки ше вияшнџели за то** предкладане сви су се изјаснили за тај предлог

вияшнџоване с. изјашњавање

вияшнџовац ше -нџојем ше *незак.* **1. и безос.** разведравати се, проведравати се, ведрити се; **2. (виношиц** *својо думане*) изјашњавати се

вкупни -а -е **1.** укупан; ~ **приход** укупан приход; **2.** целокупан; ~ **писатељова творчосц** целокупно пишчево стваралаштво

вкупно *присл.* укупно

вкупносц *жс.* **1.** укупност; **2.** целокупност

влага *жс.* влага

влагомер х. влагомер

влада *жс.* **1.** влада; **2. заст. а)** власт; **б)** моћ, снага

владане с. *оп.* пановане

владар х. владар

владарски -а -е владарски

владац -ам *незак.* **1.** (*звладовац – о сну*): **влада го сон (спане)** хвата га сан, спава му се; **2. а)** бити у стању; имати снаге; **стари родичи уж не владали помогнуц** својм дзecom стари родитељи више ни-

су имали снаге да помогну својој деци; **б)** имати финансијске могућности; **параста не владаю купниц драги машини** земљорадници немају финансијске могућности да купе скупе машине; **3. беш.** (< *серб.*) владати (*оп.* **пановац**)

владајуци -а -е *оп.* **пануюци**

владика *жс. цркв.* владика, епископ

владически -а -е владичански

владичество с. **1. цркв.** епископија, епархија; **2. (владиково зване)** владичанство

владни -а -е *заст.* **1.** имућан; **2.** моћан; утицајан; **3. у фунцк.** *пред.* способан, кадар, који је у стању

владносц *жс. заст.* моћ, сила

владов -а -о владин

влажиц (ше) -им (ше) *незак.* влажити (се)

влажни -а -е **1.** влажан; **2.** мемлав, мемљив

влажно *присл.* влажно

влажносц *жс.* влажност

влажняви -а -е сувлажан

влакнасти -а -е (*од влакно (1)*) влакнаст, влакнат

влакно с. **1. технол., биол.** влакно; **2. предз.** повесмо, влакно

влакночко с. *дем.* (*од влакно (1)*) влаканце

влапиц -им *зак.* **1. з розл. знач.** ухватити; ~ **сцекача** ухватити бегунца; ~ **крочай** ухватити корак; **на пољу нас влапела ноц** на њиви нас је ухватио мрак; **2. (наисц на дакого у одредзеној хвиљки)** затећи, ухватити; ~ **дакого на дџлу** затећи кога на делу; **3. (рибу на цитонь)** упецати; **4.** схватити, научити; **швидко влапел руковане з машину** брзо је схватио руковање машином

влапиц ше -им ше *зак.* **1. з розл. знач.** ухватити се; **2. (з руку за дацо)** ухватити се, машини се; дохватити се, прихватити се; **влапел ше з руку за вдерене** ухватио се руком за ударено место; ~ **за клянку** ухватити се (прихватити се) за кваку; **3. а)** (*почац дацо робиц*) прихватити се, латити се чега; бацити се, навалити на што; нагнути; **влапел ше до работи** прихватио се посла; бацио се на посао; **влапел ше озбиљно учиц** нагао је учењу;

б) (до дакого – почац дакого биц и под.) ухватити се, напасти; **не шмели ше до нього вляпиц, бо бул моцнейши** нису смели да се ухвате с њим, јер је био јачи; **4.** (*запаліц ше*) запалити се, упалити се; **од жирычкох ше вляпела слама** од жеравица се упалила слама; **5.** (*на цигонь*) упецати се; **6. а)** (*начач з хороту*) начети, нагрести; **вляпела ше до нього туберкулоза** начела га је туберкулоза; **б)** (*зубиц ше од мушки – о зарну*) ужижљивити се, ужишкати се (в.); **до жита ше вляпела (у жице ше звездла) мушка** пшеница се ужишкала; ♦ **~ на цигонь** (*вляпиц ше до замки*) загрести удицу (мамац); **горуцо аж да ше человек вляпи пасја** (псећа) врућина, врућина је да мозак проври

вляпліви -а -е ухватљив

влас х. *заст. оп.* **власа**

власа жс. влас жс. и х.; ♦ **ані з власу не руши** *оп.* **ані власком не гне** (*под власка*)

власарка жс. *зоол.* власуља (*Anemonia sulcata*)

власати -а -е косат, дугокос, власат, дуго-влас; **яки ши власати** како си косат, што имаш дугачку косу

власи жс. *мн.* (*сд.* власа) коса; ♦ **аж ~ горе ставая** (*у вельким страху, чуду, бриту*) диже му се (јежи му се, иде му увис) коса; **боля го власи** *франт.* мамуран је од пића

власка жс. **1.** *дем.* власац, влас; **2.** (*ніжна шерсц*) маља; **3. власки** *мн.* **а)** (*на чутки кукурици*) свила, влас; **б)** (*шерсц, мохотка на рошлінох*) длака, машак; **в)** (*на покриви*) жеравка; **г)** (*на човековой скори*) длака; ♦ **ані власком не гне** (*ніч не сце робиц; цалком є неактивни*) ни (малим) прстом неће макнути (мрднути), ни репом не мрдне; **вишиц на власки** висити о концу; **не хибела му ані ~ з глави** није му пао (није му слетео, полетео) ни влас с главе; **за власку** за длаку; **на власку точно** на длаку точно

власка(с)ти -а -е **1.** маљав; **2.** (*хтори у форми власкох*) власнат

власни -а -е **1.** рођени; ~ **брат** рођени брат; **2.** сопствен, *горв.* властит; **стац на влас-**

них ногох стајати на сопственим ногама; **3.** личан, властит, *горв.* особни; ~ **мено** лично име; ♦ **од двох власних:** **вони двома (два, двојо) од двох власних** њих двојица (две, двоје) су браћа (сестре, брат и сестра) од стрица (од тетке, од ујака); ♦ **од трох власних** *франт.* (*ніяка родзина*) чорбине чорбе чорба

власнік х. власник, сопственик; ~ **хижи** кућевласник

власніца жс. власница, сопственица

власніцки -а -е **1.** власнички, сопственички; **2.** својински; **власніцки** **одношения** својински односи; ~ **право** својинско право

власніцтво с. *оп.* **власносц**

власноручни -а -е својеручан, власторучан **власносц** жс. **1.** власништво, сопственост; **2.** својина; **приватна** ~ приватна својина

властиви -а -е *ридк.* својствен

властивосц жс. *ридк.* својственост, својство

властц жс. власт; **верховна** ~ врховна власт; **школски власци** школске власти; ♦ **буц у дачисей власци** бити у чијој власти; **одбиц ше од власци** одметнути се од власти; **под власцу** под влашћу

власцолубец -бца х. властољубац

власцолубіс с. *оп.* **власцолубивосц**

власцолубиви -а -е властољубив

власцолубивосц жс. властољубивост, властољубље

власцотримач х. властодржач

Влах х. Влах

Влахиня жс. Влахиња

влячиц -им *незак.* **1.** прљати; **2.** *заст. оп.* **влєчиц**

влячиц ше -им ше *незак.* **1.** прљати се; **2.** *прен.* вући се

вляшски -а -е влашки

влєце *присл.* **1.** лети; **2.** (*прешилого лета*) летос; ~ **зме були на морю** летос смо били на мору

влєчиц -чем *незак.* вући; теглити

влєчиц ше -чем ше *незак.* вући се

влоні *присл.* лане; ♦ **од** ~ одлане, одлани

вноци *присл.* ноћу; преконоћ

Воведение *с. церкв. (швето 21. 11/4. 12)*

Ваведење

вовк *х. вук, курјак*

вовков -а -о вучји; вуков; ~ **дзира** вучја јама

вовт *х. заст. (глас при гласану) глас*

вовтирац -ам *зак. и незак. заст. (гласац) гласати, вотирати*

вовторков(и) -а -о/-е који се односи на уторак; **на вовторковой схадзки** на седници одржаној у уторак

вовторок -рку *х. уторак; то було* ~ то је било у уторак; **приду на** ~ доћи ће у уторак

вовуторок -рку *х. беш. оп. вовторок*

вовче -еца *х. вучић, вуче*

вовчи -а -е вучји; ♦ ~ **пес** вучјак

вовчица *ж. вучица*

вовчок -чка *х. дем. вучић; ♦ коляци* ~ бот. зечји трн (*Ononis spinosa*)

вод *х. вод*

вода *ж. 1. вода; пил бим води* жедан сам; **2. бујица; ♦ велька** ~ поплава; излив подземних вода; **жива** ~ животна водица, еликсир; ♦ **гола** ~ (беззнача, безвредна ствар) броћ; **до Дунаю (бегелю, моря) води сипац** (вельо даремно трошиц) бацати новац у воду (кроз прозор), бацити у мутну Марицу; **исц кадзи** ~ неше (исц по линиј меншого одупераня) пливати низ воду; **най идзе мутном водом** нека га мутна вода носи, нек иде с милим богом, нек иде к врагу; **не зароби ані тоту воду по попис** (ніч не зароби пре неспособносц) не заради (не заслужи) ни за хладну воду; **не заробиц ані на воду** (барз мало заробиц) не зарадити (не заслужити) ни за хладну воду; **пошло мутном водом (долуводом)** однела мутна Марица; пиши кући пропало [је]; **приповедац голу воду** (приповедац гоч цо) причати тандара мандара; **роснуц (вироснуц, напредовац) як з води** расти као из воде (као врба из воде); **у шитку воду ношиц** (робиц даремну роботу) сипати песак у море

водарина *ж. водарина*

водвиль *х. театр. водвиль*

водвойне *присл. оп. одвойне*

водени -а -е *оп. водов(и)*

воденіца *ж. воденица*

воденіцов -а -о воденички, воденични

воденічар *х. воденичар*

водзаци -а -е водећи

водзач *х. 1. водич; 2. вођа; путовођа*

водзачка *ж. 1. жена водич (путовођа, вођа); 2. геом. водила 3. техн. вођица; ~ вентила* вођица вентила

водзене *с. 1. дієсл. мен. од водзиц (ше); 2. (пароване животиньох) парење, мрк*

водзиц -им *незак. 1. з розл. знач. водити; 2. водати; ♦ ~ за нос дакого* вући кога за нос; ~ **на порвазку (на ланцу, за руку) дакого** (не дац дакому же би бул самостойни) водити кога на узици (на ланцу); ~ **предок** предводити, бити на челу

водзиц ше -им *ше незак. 1. (париц ше – о животиньох) парити се, терати се, мркати се; 2. (о любовней пари) а) забављати се, састајати се; б) пейор. водати се, швалер(ис)ати се*

водитель *х. 1. водитель; ~ емисиі* водитель емисије; **2. а)** путовођа; вођа; **б) (приручник)** водич; **туристични** ~ туристички водич

водителька *ж. водила; ♦ гвизда* ~ звезда водила; **думка** ~ мисао водила

водица *ж. церкв. водица*

Водицов -а -о који се односи на Водицу код Руског Крстура; ~ **Мария** (статуа Богородици) Водицина Богородица; ~ **драга** пут до Водице

водичка *ж. 1. дем. водица; 2. дзец. гипок. водица, воша; 3. (у мехиру або лйшаю на целу) течност; 4. звич. у злученю пахняца* ~ колоњска вода

водичковац ше -куем *ше незак. мирисати се колоњском водом, парфимисати се*

водище *с.: ♦ вирайбала зоз водище на плотище беш. (нашивидко вирайбала, сплокла) видела вода* слугину (свекрвину) кошуљу; **зоз водище на плотище а з плотище на себище беш.** на брзину опран и осушен веш одмах је обукла

водка *ж. 1. (паленка) вотка; 2. (остатня паленка при печеню) патока; 3. лековита или чудотворна течност*

водне *присл.* дању; ♦ **видно** (**видзи ше**) **як** ~ види се као по дану; месечина као дан; ~ **-вноци** и дању и ноћу, даноноћно

водни -а -е: ♦ ~ **мера** либела, васер-вага

воднік *х.* 1. *анат.* водењак; 2. *воєн.* водник

водністи -а -е водњикав

водов(и) -а -о/-е 1. водени; ~ **печац** водена бојица; ~ **пара** водена пара; ~ **газ** водени гас; ~ **драга** водени пут; **водови спорт** водени спорт; **водови транспорт** водени саобраћај; ~ **купальня** водено купатило; 2. водни; **водово задруги** водне задруге; ♦ **били** ~ **квиток** *бот.* локвањ (*Nymphaea alba*); ~ **ластовка** *зоол.* водена ластва (*Riparia riparia* L.); ~ **лелия** водена перуника (*Iris pseudacorus* L.); ~ **хорота** *мед.* водница; ~ **буяк** 1. *бот.* дугороги орашак (*Trapa* L.); 2. *зоол.* букавац, водени бик (*Botaurus stellaris* L.); ~ **как** *бот.* вежљика (*Scirpus radicans*); ~ **квиток** *ент.* водени цвет (*Ephemera vulgata*); **водови коњ** *зоол.* водени коњ (*Hippopotamus amphibius*); **водово квитки** *бот.* локвањи, лопочи (*Nymphaeaceae*); ~ **коровче** *бот.* кроцањ, дрезга (*Mugio-phyllum*)

водовод *х.* водовод

водоводни -а -е водоводни, водоводски

вододзельни -а -е *геол., геогр.* разводни, вододелни; ~ **гора** разводна планина

водожемци *х. мн.* (*єд.* водожемец) *зоол.* водоземци

водоинсталатер *х.* водоинсталатер

водокотлік *х.* водокотлић

водокрут *х.* *ридк.* вртлог

Водолей *х.* *астрон.* Водолија, *горв.* Водењак

водомер(ач) *х.* водомер

водонік *х.* *хем.* водоник, *горв.* водик

водоніков -а -о и **водонічни** -а -е водонички, водонични

водоношач *х.* водоноша

водопад *х.* 1. водопад; 2. слап

водопривреда *жс.* водопривреда

водоровни -а -е *оп.* **горизонтални**

водоскок *х.* водоскок

водостой *х.* 1. водостај; 2. водостање

водотурня *жс.* водоторањ

водоцек *х.* водоток

водство *с.* водство

водя *х.* *беш.* (< *серб.*) вођа (*оп.* **вожд**)

водєдно *присл.* једноструко; **зошиц рубец** ~ сашити поруб једноструко

воємски -а -е *оп.* **воєни**

воєни -а -е 1. војни; ~ **вежба** војна вежба; ~ **рок** војни рок; 2. ратни; ~ **ладя** ратни брод

вожацки -а -е возачки; ~ **испит** возачки испит

вожач *х.* возач

вожд *х.* вођа

вождство *с.* вођство

воженє *с.* 1. *дїєсл. мен. од вожиц (ше);* 2. *вожња;* 3. *поль.* (*кукурици, цвикли з поля*) *вуча*

вожиц -им *незак.* 1. *з розл. знач.* возити; ~ **туристох на автобусу** возити туристе аутобусом; 2. (*вожиц дацо чежке*) *вући, теглити, возити;* **вожа шљюнок** *вуку шљунак;* **вожа на кочу древо з лєса** *тегле на колима дрво из шуме;* ~ **кукурицу з поля** *вући кукуруз са њиве;* ~ **гной** *возити ђубре;* 3. (*геваль-тамаль, пре забаву*) *возати, возикати, возакати;* 4. *беш.* (< *серб.*) (*моторну превозку*) *возити, терати (оп. гоніц (1, 1. б))*

вожиц ше -им *ше незак.* 1. *возити се;* 2. (*геваль-тамаль, пре забаву*) *возати се, возикати се, возакати се*

возар *х.* *воєн.* возар

возбудзє *с.* 1. *узбуђење;* ~ **пред путованьом** *путна грозница;* 2. *трема*

возбудзєни -а -е 1. *узбуђєн;* 2. *узрујан;* *усплахирен;* *уздрхтао, устрептао;* 3. *усхићєн*

возбудзиц -им *зак.* 1. *а)* *узбудити;* *б)* *узрујати; усплахирити;* 2. *ганути;* 3. *усхитити;* 4. (*виволац чувства*) *пробудити; ~ у даким свідомосц о дачим пробудити у некоме свєст о нечєму*

возбудзиц ше -им *ше зак.* 1. *узбудити се;* 2. *узрујати се; уздрхтати; устрептати; усплахирити се;* 3. *ганути се;* 4. *усхитити се*

возбудзовац -дзуем *незак*. **1. а)** узбуђивати; **б)** узрујавати; **2.** усхићивати; **4.** (*виволювац чувства*) будити

возбудзовац ше -дзуем ше *незак*. **1. а)** узбуђивати се; **б)** узрујавати се; **2.** усхићивати се

возбудзуюци и возбудљиви -а -е узбудљив
возбудзуюцо и возбудљиво *присл.* узбудљиво

возбудзуюоцсц и возбудљивоцсц *жс.* узбудљивост

возвелічац -ам *зак. прен.* увеличати; ~ **торжество зоз своїм присуством** увеличати свечаност своїм присуством

возвелічац ше -ам ше *зак. прен.* (*воздзвигнуц ше*) узвеличати се, преузнети се

возвелічовац -чуем *незак. прен.* увеличавати

возвелічовац ше -чуем ше *незак. прен.* (*воздзвиговац ше*) величати се, узвеличавати се, преуносити се

возвишенє *с.* узвишица, уздигнуће

возвишени -а -е узвишен

возвишеноцсц *жс.* узвишеност

возвишиц -им *зак.* узвисити, уздигнути, уздићи

возвишиц ше -им ше *зак.* узвисити се, уздигнути се, уздићи се

возвишовац -шуем *незак.* узвисивати, уздизати

возвишовац ше -шуем ше *незак.* узвисивати се, уздизати се

Воздвижение с. и Воздвижение честного (честнаго) креста (хреста) цркв. (*швето 14/27. 09*) Крстовдан

воздзвигнуц (ше) -нем (ше) *зак.* уздигнути (се), уздићи (се); узнети (се)

воздзвигованє *с.* уздизање

воздзвиговац -гуем *незак. прен.* уздизати; уносити

воздзвиговац ше -гуем ше *незак*. **1. а)** уздизати се, дизати се; **б)** надвисивати се; ~ **над околїском** надвисивати се над околином; **2. прен.** уздизати се; уносити се; **културно ше** ~ културно се уздизати

воздлуж I *присл.* уздуж, дужимице; **II** *прим.* з *ген.* дуж, уздуж

воздлужни -а -е уздужан

воздоба *жс.*: **буц дакому на воздоби** *поет.* бити ничији понос, бити нечија част и дика

воздух *х.* ваздух, *горв.* зрак

воздухасті -а -е ваздушаст

воздухов(и) -а -о/-е *оп.* **воздушни**

воздухоплїв *х.* ваздухоплов, *горв.* зракоплов

воздухоплївец -вца *х.* ваздухопловац, *горв.* зракопловац

воздухоплївни -а -е ваздухопловни, *горв.* зракопловни

воздухоплївство ваздухопловство, *горв.* зракопловство

воздушни -а -е ваздушан, *горв.* зрачан; ~ **(воздухова) габа** ваздушни талас; ~ **гамовачка** ваздушна кочница; ~ **купель (баня)** ваздушна бања; ~ **линия** ваздушна линија; ~ **торбичка** *анат.* ваздушна кеса; ~ **(воздухово) струяне** ваздушно струјање; ~ **транспорт** ваздушни саобраћај

возлюбиц -им *зак. кнїжск.* завољети

возмах *физк.* узмах

Вознесение с. и Вознесение Господне/господне цркв. (*швето штерацец днї по Велькей ноци*) Спасовдан

вознєсц -єшем *зак. прен.* (*воздзвигнуц*) узнети, уздигнути, уздићи

вознєсц ше -єшем ше *зак.* **1.** узнети се, уздигнути се, уздићи се; **2. рел.** вознести се; ~ **на нєбо** вознести се у небо

возни -а -е *беш.* (*превозкови*) возни; ~ **парк** возни парк

возношиц -им *незак.* (*возвелічовац*) узносити, уздизати, величати

возношиц ше -им ше *незак.* (*пишиц ше*) уносити се, умишљати се, гордити се, охолити се

возношлїви -а -е уносит, умишљен, охол, који се прави важан

возношлївосц *жс.* уноситост, уображеност, умишљеност, охолост

возпоставиц -им *зак.* (*вращиц до предходного стану*) васпоставити, успоставити

возпоставяц -ям *незак.* (*вращиц до предходного стану*) васпостављати, успостављати

возросни -а -е узрастан; ~ **група** *пед.* узраста група

возрост *х.* узраст

возхищени -а -е усхићен; задивљен

возхищениосц *ж.* усхићеност, усхићење; задивљеност

возхищениц (ше) -им (ше) *зак.* усхитити (се); задивити (се)

возхищовац (ше) -шует (ше) *зак.* усхићивати (се); дивити (се), задивљавати (се)

воистину *присл. кнѣжк. (насправди)* заиста, доиста, ваистину; у ствари; ♦ ~ **воскрес!** ваистину васкр(е)се (воскресе)!

војн *х. поет.* војник

војвода *х.* војвода

војводина *ж. ист.* војводина

војводкиня *ж.* војвоткиња

Војводян *х.* Војвођанин

Војводянка *ж.* Војвођанка

војводянски -а -е војвођански

војводство *с.* војводство

война *ж.* рат; **рихтац ше до войни (на войну)** спремати се за рат; **обявиц войну** објавити рат; **вибухла** ~ избио (букнуо) је рат; **з того ше звездла** ~ из тога се изродио рат; **по войни** после рата; **започац войну** заратити; ♦ **братозаби-вацка** ~ братоубилачки рат; **гражданска** ~ грађански рат; **жимна** ~ хладни рат; **ошлѣбодительна** ~ ослободилачки рат; **шветова** ~ светски рат

войнови -а -о/-е ратни; ~ **залапени** ратни заробљеник; ~ **инвалид** ратни инвалид

войоване *с. дѣсл. мен. од. войовац*

войовац -уюем *нзак. 1. (водзиц войну)* војевати, бојевати, ратовати; **2. а)** (з *да-ким/дачим* – *барз ше ангажовац, буц активни*): **родичи робя, а баба воює з унуками** родитељи раде, а бака чува и гледа унуке (а бака се бори с унуци-ма); **син му воює з компютерами** син му је преокупиран компјутерима; **вон ише вше воює зоз спортом** он се још увек бави спортом; он је још увек активан у спорту; **б)** (з *дачим, за дачим и без обекта*) непрекидно и упорно захтевати (тражити) нешто, интачити, кукаати, ку-

кумавчити за нечим; **унук барз войовал за бициглу, та му дѣдо купел** унук је упорно хтео бицикл, па му је деда купио

войска *ж. беш. (< серб.) оп. войско*

войско *с.* војска *ж.*; **народне** ~ народна војска; **пошол до войска** отишао је у војску

войскови -а -о/-е војни

войсководитель *х.* војсковођа

војсц -йдзем *зак. 1. з розл. знач. ући; 2. (до гайзибана, ладѣ)* укрцати се, ући

вокабулар *х.* вокабулар

вокал *х. фон.* вокал, самогласник

вокализация *ж.* вокализација

вокални -а -е вокалан; ♦ ~ **музика** вокална музика; **вокалне р** *грам.* вокално р

вокалов(и) -а -о/-е и **вокалски** -а -е вокалски, самогласнички

вокатив *х. грам.* вокатив

вократци *присл. кнѣжк.* укратко

вол *х. (инстр. мн. волами и заст. волми)* во; ♦ **дац дакому як волом (як волови, як за воли)** (дац дакому вельо еси) дати коме као за војску; **есц як вол** (*звари ше за есного*) јести као међава; **прейсиц як вол** (*не поздравкац*) проћи као поред турског (чивутског) гробља; **чежко (яй) тому дому (домови) дзе розказує крава волу (волови)** тешко оној кући где жена носи панталоне

волан *х.* волан

волане *с. 1. дѣсл. мен. од волац (ше); 2. дозивање; 3. (способ воланя животиньох)* ваб; **швиня приходзи на газдово** ~ свиња долази на ваб газде

волар *х.* волар

волац -ам *зак. и нзак. 1. а)* звати; дозивати; **волай оца най придзе** зови тату нека дође; **б)** (*мац назвиско*): **Миколу волаю „Коле”** Никола има надимак „Коле”, Ни-колу зову „Коле”; **2. (поволовац домашнѣ животинѣ)** вабити, звати; ♦ ~ **на помоц** звати у помоћ, запомагати

волац ше -ам ше *нзак. 1.* звати се; **як ше волаш?** како се зовеш?; **2. (на дакого) а)** звати, дозивати кога у невољи, звати кога у помоћ; **на сушеда ше вше перше вола-**

ме комшију увек првог зовемо у помоћ; **б)** позивати, обраћати се (*тражећи размевање, солидарност*); **дружтво ше вола на шицких својх членох же би...** друштво позива све своје чланове да...

волиско *х. аугм. и пейор.* волоња, волина
воліц -ім *зак. и незак.* **1.** више волети; **вона** **люби поезију, але волі музику** она воли поезију, али више воли музику; **волім читац кнјжки як патриц филми** више волим да читам књиге него да гледам филмове; **2. а)** боље; **воліш ти пойсц** боље иди ти; **волел биш ше сам влапиц до работи як чекац помоц** боље ти је да се сам прихватиш посла него да чекаш помоћ; **волел сом не присц** боље да ни сам дошао; **б)** радије; **волел би пойсц до швета як церпиц поніжєня** радије би отишао у свет него да трпи понижења; **волім шедзиц дома як пойсц по теј бридкеј хвилі** радије ћу седети код куће него отићи по овом невремену; **не сцем кафу, волел бим сок** нећу кафу, радије бих сок

волна *жс.* **1.** вуна; **2.** руно

волнар *х.* вунар

волнарня *жс.* вунара

волночка *жс. дем.* вуница

волняни -а -е *вунен;* ~ **платно** вунена тканина

волов -а -о *волов;* *воловски;* ♦ ~ **хвост** *х. бот.* дивизма (*Verbascum* L.); ~ **очко** **1.** *зоол.* царих (*Troglodytes troglodytes* L.); **2.** *дюрдь. оп.* арвачка

воловски -а -е *воловски,* *волујски*

волонтер *х.* волонтер

волонтирац -ам *незак.* волонтирати

волт *х. ел.* волт

волтажа *жс. физ.* волтажа

вольтметер -тра *х. ел.* вольтметар

волтов -а -о *физ.* волтин; ~ **елемент** волтин елеменат; ~ **лук** волтин лук

волумен *х.* запремина, волумен

волуменски -а -е *запремински,* *волуменски*

волфрам *х. хем.* волфрам

волшебни -а -е *волшебан*

воля *жс.* воља; ♦ **не буц у волі бити** *нерасположен*

вољко *с. дем.* од **вољо**

вољни -а -е (*дзекови*) вољни

вољно *викр. восн.* вољно

вољо *с. анат.* вољ(к)а, гуша ♦ **руниц да-цо до воля (до вољка)** *фам.* баци-ти што у уста (у кљун, у жвакалицу), презалогајити

вон -а -о *зам.* он

вонка **I** *присл.* **1.** напољу, вани; **оцєц роби** ~ тата ради напољу; **2.** напоље, вани; **не идз ~, бо жимно** *немој да идеш напоље,* јер је хладно; **II** у *злучєню ~ з(оз)* *прим. з ген.* *изван, ван;* **фирми ~ з Покраїни** фирме изван Покрајине; **фабрика ~ з варошу** фабрика је ван града; ♦ **исц (пойсц)** ~ (*пре физиологичну потребу*) ићи (отићи) напоље

вонкашні -я -є *спољашњи, спољни, вањски*

вонкашньополитични -а -е *спољнополитички, вањскополитички*

вонкашньосц *жс.* спољашњост, вањштина

вонкашньотарговински -а -е *спољнотрговински*

вонконцом **I** *присл.* **1.** *скроз;* *скроз наскроз;* ~ **премок** *скроз је покисао;* **2.** *уздуж и попреко;* **II** *прим. з ген.* *дуж; уздуж;* ~ **поля** *викопани ярок* *дуж њиве је ископан јарак*

воно *слов.* оно; **а)** (*ша гат*): ~, **може-буц маш право** оно, можда си у праву; **б)** (*правда*): ~ **не же не так, але...** оно није да није тако, али...; **в)** (*означує несподзиванє*): **ми обчековали єдну, а ~ сцигла иншака новосц** ми смо очекивали једну, а оно стигла је друкчија новост

вонь *х.* **1.** мирис; **2.** смрад

вообще **I** *присл.* *уопште;* **II** **1.** у *злучєньох з присловніками за место, час и способ а)* ~ **дагдзе** *присл.* *било где (уопште негде);* **кед ~ видзе, пойдзе до карчми** *ако било где изађе, отићи ће у кафану;* **б)** ~ **дакадзи** *присл.* *било куда (уопште некуда);* **в)** ~ **дакеди** *присл.* *било када (уопште некада);* **кед же ши ~ у живоце** *спреведаль, спреведаль ши себе ако си*

било када у животу лагао, лагао си себе; **г)** ~ **даяк** *присл.* било како (*уопште некако*); **2.** у *злученьох з неопредзенима заменовніками а)* ~ **дакто** *зам. неопдр.* било ко (*уопште неко*); **кед же воообще дакому верим, верим тебе** ако било коме верујем, верујем теби; **б)** ~ **дасден** *зам. неопдр.* било који (*макар један*); **кед ~ з нас заслужел таке високе припознанс, вец то вон** ако је било који од нас заслужио тако високо признање, онда је то он; **в)** ~ **даяки** *зам. неопдр.* било какав (*уопште некакав*); **г)** ~ **дачий** *зам. неопдр.* било чији (*уопште нечији*); **г)** ~ **дацо** *зам. неопдр.* било шта (*уопште нешто*); **знаш ти ~ мудре повесц?** умеш ли ти било шта паметно рећи?

вопиц -исм *незак. кнїжск.* вапити

вопиюци и вопиюци -а -е *кнїжск.* вапијући; ~ **кривда (неправда)** вапијућа неправда; ♦ **глас вопиющого у пустинї** глас вапијућег у пустињи

ворог *х. заст.* непријатељ

ворш *х. коц. заст. 1.* (*робота, занятосц*): **вон у вельким воршу** он је у великом послу; **оец вше у воршу з трактором** отац увек нешто ради са трактором; **2.** (*нешор, розложена робота*): **яки там ~!** какав је тамо вашар!

воск -ку *х.* восак

воскар *х.* воскар, воштар

воскарня *ж.* воскара, воскарница, воштарница

восклик *х. поет.* усклик

воскликнуц -нем *зак. поет.* ускликнути

воскликнуце *с. оп.* **восклик**

воскликовац -куем *незак. поет.* ускликивати

восковани -а -е воштан; ~ **платно** воштано платно

восковац -куем *незак.* воштити

восков(и) -а -о/-е воштан; ~ **фигура** воштана фигура; ~ **швичка** воштаница

воскресене *с. рел. и прен.* ускрснуће, васкрснуће, ускрс, васкрс

Воскресене и Воскресенис *с. цркв. (Велька ноц)* Вакрсеније, Вакрсене

воскресни -а -е ускршњи, ускрсни

воскреснуц -ешнем *зак. рел. и прен.* ускрснути, васкрснути

воскреснуце *с. оп.* **воскресене**

воскресовац -суем *незак.* ускрсавати, васкрсавати

воспиталїще *с.* васпиталиште

воспитанс *с.* васпитање, одгој

воспитани -а -е васпитан; **крашнс** ~ лепо васпитан

воспитансц -нца *х. и* **воспитанїк** *х.* васпитаник

воспитанїца и воспитанка *ж.* васпитаница

воспитатель *х. оп.* **воспитач**

воспитателька *ж. оп.* **воспитачка**

воспитац -ам *зак.* васпитати

воспитацки -а -е васпитачки

воспитач *х.* васпитач, *горв.* одгојитељ

воспитачка *ж.* васпитачица, *горв.* одгојитељица

воспитанче -еца *с.* одгојче

воспитни -а -е васпитни, *горв.* одгојан

воспитно-образовни -а -е васпитно-образовни

воспитовац -туем *незак.* васпитавати, *горв.* одгајати

восток *х.* исток

восточни -а -е **1.** источни; **2.** источњачки

восточнославянски -а -е источнословенски

вотирац -ам *зак. и* *незак. оп.* **вовтирац**

вотройнс *присл. оп.* **отройнс**

вохпац -ам *зак. 1.* увући; угурати; ~ **ключ до замчка** увући кључ у браву; **2.** турити, утакнути, утаћи; ~ **пенсжи до кишенки** турити новац у џеп; **3.** завући, забости; ~ **руки до кишенкох** завући руке у џепове; **4.** промолити; ~ **главу през дзвери** промолити главу кроз врата; **5.** стрпати; ~ **цали фалат хлеба до устох** стрпати цео комад хлеба у уста

вохпац ше -ам ше *зак.* увући се

воцариц ше -им ше *зак. кнїжск. (запановац, настац)* завладати

вочи I *присл.* у сусрет; **II** *прим. з дат. 1.* у сусрет; **исц** ~ **опасносци** ићи усусрет опасности; **2.** уз; **веслац** ~ **води** веслати

уз воду; ♦ **висц дакому** ~ изаћи коме у сусрет; **исц** ~ **динару** (*исц за заробком*) ићи за зарадом; **повесц дакому** ~ рећи (казати, скресати) коме у брк (у очи); **стануц/ставац дакому** ~ (*спроцивиц ше дакому*) показати/показивати зубе (рогове) коме, успротивити се/успротивљавати се коме

вошки *ж. мн. (ед. вошка) мед.* промрзлине (*на прстима руку или ногу*)

вошне *присл.* у сну; **приповедац** ~ причати у сну; бунцати

вошпон *х. заст.* општинска службена кола

вощини *ж. мн. (ед. вощина)* **1.** *пчол.* саће; **2.** *пож., кул.* обланде, облатне

воюјуци -а -е зараћен; **воюјуци боки** зараћене стране

војак *х.* војник; **насмни** ~ најамник; **звичайни** ~ редов

војацц ше -им ше *нєзак.* јуначити се

војаци -а -е војнички; ~ **кнїжочка** војничка књижица, буквица; ♦ **по војаци** *присл.* војнички

војачиско *ауџм.* војничина

вплїв *х. оп.* **уплїв**

вплївни -а -е *оп.* **уплївни**

вплївовац -вуєм *нєзак. оп.* **уплївовац**

врабец -бца *заст.* врабац

враг *х. заст.* непријатељ; злотвор

враженє *с. заст. оп.* **упечаток**

вражибаба *ж. заст.* вештица

вражинє *с. заст. оп.* **упечаток**

врана *ж.* врана; ♦ **била** ~ бела врана; **вельо врани и коња сцагну** ≡ два лоша убише Милоша; **патриц кадзи врани летаю** (*не мерковац на роботу, буц одсутни з думками*) гледати у облаке, бројати звезде; бити одсутан духом

врани -а -е: ~ **коњ** вранац

вранов -а -о врањи

вранче -еца *с.* вранић

вратило *с. спорт.* вратило, преча

вращанє *с.* **1.** повратак; **2.** враћање; **3.** узвраћање, узврат

вращац -ам *нєзак.* **1.** з *розл. знач.* враћати; **2.** (*вращац за указану увагу*) враћати, узвраћати; **3. заст. а)** (*одвитовац на*

питанє) одговарати; **б)** (*од 'здравковац*) одговарати на поздрав, отпоздрављати

вращац ше -ам ше *нєзак.* враћати се

вращајуци -а -е узвратан; ~ **нашива** узвратна посета

вращи -а -е врео; кипећи; ~ **вода** врела вода

вращиц -им *зак.* **1.** з *розл. знач.* вратити; **2.** (*вращиц за указану увагу*) вратити, узвратити; **3. заст. а)** (*одвитовац на питанє*) одговорити; **б)** (*од 'здравкац*) одговорити на поздрав, отпоздравити; ♦ ~ **дакому як себе пожичел** вратити коме мило за драго (шило за огњило)

вращиц ше -им ше *зак.* вратити се

врач *х.* **1.** (*маг*) врач; **2. врачи** *мн.* врацбине

врачанє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од вращац*; **2. оп. врачанїна** (**1**)

врачанїна *ж.* **1.** врацбина; бајање; **2.** чаролија

врачар *х.* врачар, гаталац, гатар; чаробник

врачарка *ж.* врачара, врачарица; гатара, гатарица

вращац -ам *нєзак.* врачати, чинити, бајати; гатати

врачки *ж. мн. (ед. врачка) оп.* **врач** (**2**)

вред *х.* чир; **на целу ше му видал** (*вируцел*) ~ на телу му је израстао чир; ~ **пукнул** чир се провалио; ~ **на жалудку** чир на желуцу (у стомаку)

вредзик *х. дем.* чирећ, приштић

вредзиц -им *нєзак.* вредети, ваљати

вредни -а -е **1.** вредан; марљив; ~ **роботнїк** вредан радник; **2.** (*хтори ма цену*) вредан, цењен; ♦ ~ **як огень** вредан као чигра; жива ватра

вредно *с. присл.* вредно; марљиво

вредновац -нуєм *нєзак.* вредновати

вредносни -а -е вредностан; **вредносни папери** *банк.* вредносни папири

вредноц *ж.* **1.** з *розл. знач.* вредност; ~ **пенсжу спадла** вредност новца је пала; **уметнїчка** ~ уметничка вредност; **тарговишна** ~ тржишна вредност; **2.** (*роботноц*) вредноћа; марљивост

врекац -ам *нєзак. оп.* **урекац**

врекнуц -нем *зак. оп.* **урекнуц**; ♦ **не** ~ да не урекнем, да не чује зло
время *жс.*: **во** ~ **оно** *кнїжк.* (*барз давно*) во времја оно
вренє *с.* **1.** *оп.* **вреце**; **2.** (*рухи у масох*) врење; ♦ **точка вреня** *физ.* врилиште
вреск *х.* **1.** (*вресацаи крик*) врисак; **2.** *оп.* **врешанє** (**1**)
врец -ем *нєзак.* **1.** кључати; **вода вре** вода кључа; **2.** *прен.* **а)** врвети; **б)** превирати
вреце *с.* кључање
вrecенкасти -а -е вретенаст; ♦ ~ **мускула анат.** вретенасти мишић
вrecенко *с.* **1.** вретено; **2.** (*дзєцинске бависко*) зврк, чигра
вrecенков(и) -а -о/-е *оп.* **вrecенкасти**; ♦ ~ **корєнь** *бот.* вретенаст корєн
вrecєно *с.* *оп.* **вrecєнко (1)**; ♦ **бєга як** ~ (*о нємирним дзєцку*) јури (трчи) као мува без главе; врти се као чигра
врєщанє *с.* **1.** врисак; цика, цик, цилик; дрека; лелек; **2.** *оп.* **вреск (1)**
врєщац -шим *нєзак.* вриштати; цик(т)ати, цичати; дречати; лелекати, запомагати; урлати; ♦ **да човек врєщи** (*нє знац цо робиц од муки, нєщєсца и под.*) човеку стаје памет, да човеку памет стане
врєщаци -а -е вриштав
врєщиц -им *нєзак. коц. оп.* **врєщац**
всє: ♦ **буц** ~ и **всѧ** бити све и сва
всєбожство *филоз.* (*пантеизм*) свєбоштво
всєвидущи -а -е *кнїжк.* свєвидан, свєвидєћ, свєвидљив
всєвишнї -ѧ -є свєвишњи
Всєвишнї -нього *х. рел.* Свєвишњи
всєвласц *жс.* свєвлашћє, свєвласт
всєдєржитєль *х. рел.* свєдржитєль
всєзнанє *с.* **1.** свєзнање; **2.** **Всєзнанє** (*фай-та енциклопєдиј*) Свєзнање
всєзнаюци и всєзнаюци -а -е свєзнајући
всєлєна *жс.* васиона, свємир
всєлєнєц -нца *х.* ванзємалѧц, свємирац
всєлєнски -а -е васионски, свємирски; ~ **ладѧ** свємирски брод; ~ **зарїованє** свємирско зрачєње
всєлюдски -а -е свєљудски
всємилистиви -а -е свємилистив

всємогущи -а -е свємогућ
Всємогущи -щого *х.* (*Бог*) Свємогући
всємогущносц *жс.* свємогућност
всєможљиви -а -е *оп.* **всємогущи (1)**
всєможљивосц *жс. оп.* **всємогущносц**
всємоц *жс.* свємоћ
всємоцни -а -е *оп.* всєсилни
всємудри -а -е свємудар
всємудросц *жс.* **1.** свємудрост; **2.** **Всємудросц** (*Бог*) Свємудрост
всєнародни -а -е свєнародни
всєнародносц *жс.* свєнародност
всєночнє -ного *с. цєркв.* бденијє, свєноћ-ница (*оп.* **саночнє**)
всєоблапни и всєоблапѧюци -а -е свєобух-ватан; ~ **систєма** свєобухватан систем
всєобнїмаюци -а -е (*хтори шицко прєнїка*) свєобухватан; ~ **страх** свєобухватан страх
всєобщи -а -е свєопшти
всєприсутни -а -е свєприсутан
всєсилни -а -е **1.** свємоћан; **2.** **всєсилни** -ного *х.* свємоћник
всєславѧн *х.* (*панславѧн*) свєсловєн, *горв.* свєславєн
всєславѧнски -а -е свєсловєнски, *горв.* свєславєнски
всєстраи -а -е свєстран
всєстрано *присл.* свєстрано
всєстраносц *жс.* свєстраност
всєшвєтовѧ -а -е свєсвєтски
всєчасовѧ -а -е свєврємєн
всєчєснѧ -а -е *оп.* **прєчєснѧ**
всєчлєвєчєски -а -е свєчєвєчански
вступни -а -є; ~ **словѧ** *с.* прєдгѧвор
вуковєц -вца *х.* вуковац
вул *х.* вуница, фул
вулгѧризѧв -зуєм *зак. и нєзак.* вулгѧри-зовати
вулгѧрни -а -е вулгѧран
вулкан *х. осн. и прєн.* вулкан
вулкѧнизѧция *жс. хєм. и др.* вулкѧнизѧциѧ
вулкѧнизєр *х.* вулкѧнизєр
вулкѧнизѧв -зуєм *зак. и нєзак.* вулкѧни-зирати
вулкански -а -е вулкански

ВЯЧ х. вејач

Г

га **I** *слов.* 1. па; **га** **я** думал **же...** па ја сам мислио да...; 2. а; **то** **ти** **зробиш**, **га** **хто** **же** **други?** то ћеш ти да урадиш, а да ко ће?; **II** *викр.* 1. ајхај; **га-га**, **будзе** **красни** **дзень** ајхај, биће леп дан; 2. *за страшене* ба, бу; **вон** **з** **гуцави** **на** **мнє**: **га!** он из жбуна на ме: ба!; 3. *за виражоване гро-жєня, пакосци и под.* ха (*често удвојено*); аха; **га**, **хто** **то** **не** **сє** **слухац!**? ха, ха, ко то неће да слуша!; **га**, **ту** **ши** **тера**з! аха, сад си ту!; ♦ **га-га** туц-муц; **га** **як** **же!**? дакако, дабо(г)ме, него како!?

габа *жс.* 1. талас, вал; **на** **мору** **ше** **напра-**
вели (**зьявели**) **габи** море се заталасало;
на **мору** **дробни** **габи** море се мрешка; 2. *прен.* бујица

габасти -а -е таласаст, валовит

габасци (**ше**) -им (**ше**) *нєзак.* мрешкати (**се**)

габжина *жс.* (*габзова гуцава*) зовина, зова

габза *жс.* *бот.* зова

габзов -а -о 1. зовин, од зове; ~ **пищалка** свирала од зове; ~ **пукалка** пуцаљка од зове; 2. **габзова** -вей *жс.* и ~ **паленка** ракија од зове

габзовача *жс.* *оп.* **габзов** (2)

габзовка *жс.* *оп.* **габзова** **пукалка** (*под* **габ-**
зов)

габов(и) -а -о/-е таласни, вални; ~ **длужина** таласна дужина

габовити -а -е валовит

габотерапија *жс.* *мед.* таласотерапија

габсбургски -а -е *ист.* хабсбуршки

гав *викр.* *звич.* *повторени* *означає* *бреханє* *пса* ав, вау

гавайски -а -е хавајски

гавана *жс.* (*файта* *цигаретлох*) хавана

гавария *жс.* 1. хаварија; 2. бродолом

гаваровани -а -е 1. *дїсприкм.* *од* **гаваро-**
вац (**ше**); 2. **гаваровани** -ного *х.* бродо-
ломац, бродоломник

гаваровац (**ше**) -руєм (**ше**) *зак.* и *нєзак.* ха-
варисати (**се**)

гавкац -ам *нєзак.* *звич.* *дзєц.* лајати; кевка-
ти, кевтати

гавкнуц -нєм *зак.* 1. **а)** *звич.* *дзєц.* залајати;
б) *прен.* ланути; 2. **а)** *вулг.* (*умрец*) одапе-
ти, скикнути; **б)** угинути, цркнути

гавран *х.* гавран

га-га-га *викр.* *за виражованє* *шмиху* ха-ха-
ха

гагац -ам *нєзак.* *оп.* **гадяц**

гагиография *жс.* *лит.* хагиографија

гад *х.* змија, гуја; **отровни** ~ змија отров-
ница

гадар *х.* змијар

гадац -ам *заст.* 1. **а)** помишљати; **б)** прет-
постављати; 2. одгонетати, погађати

гадац **ше** -ам **ше** *нєзак.* препирати **се**;
свађати **се**

гадваб *х.* свила

гадвабарня *жс.* 1. (*фабрика* *гадвабу*) свила-
ра; 2. (*предавальня* *гадвабу*) свиларница

гадвабарство *с.* свиларство

гадвабасти -а -е свиласт, свиленаст

гадвабни -а -е свилен; ~ **хусточка** свиле-
на марама; ♦ ~ **буба** *зоол.* свилена буба
(*Bombux mori*)

гадвабов(и) -а -о/-е 1. *оп.* **гадвабни**; 2. *оп.*
гадвабасти

гаджи -а -е змијски; ♦ ~ **грозно** *с.* *оп.* **гадо-**
во **яблучка** (*под.* **гадов**)

гаджица *с.* змија (*женка*)

гадзик *х.* *дем.* змијица; змијче

гадзиско *х.* аугм. змијурина, змијетина

гадка *ж. заст.* 1. загонетка; 2. мисао, идеја;

♦ ~ за **горами а шмерц** за петами *оп. под. шмерц*

гадов -а -о змијин, змијски; ~ **гніздо** змијињак; ♦ **гадово яблучка** *мн. бот.* помоћница, кокошиње грожђе, црно-гроздак (*Solanum nigrum* L.)

гадяц -ям *незак. коц. заст.* (*класц, руцац, валяц* и *под. дацо по вельо нараз*): ~ **з косу** захватати широк откос при кошењу; **цо тельо гадяш на тоту громаду?! зашто** толико трпаш на ову гомилу?!

газард *х.* хазард

газардер *х.* хазардер, хазардаш

газардни -а -е хазардан

газардовац -дуюм *зак. и незак.* хазардирати

газуга *ж.* 1. крагна (*на женској блузи, хальини*); 2. капуљача на бунди, јака

газучка *ж.* крагница (*на женској блузи, хальини*)

гаі-буі *викр. при укладаню дзецох буји-паји*

гаік и **гаічок** -чка/чку *х. дем.* гајић, гајак

гаі¹ *х.* гај, луг

гаі² *викр. звич. з розцагнутим а дзец.*: **га-а-аі** спавај, пајки

гайворон *х. ридк. оп. гавран*

гайд *слов. оп. гайде (1)*

гайдамак *х. ист.* хајдамак (*учесник народно-ослободилачког рата против Польске у западној Украјини у XVIII в.*)

гайде *слов. и викр.* 1. за спонукане хајде, де, дед, дедер, дела, дај; чик; ану, а-ну; ~ **едзме уж** хајде да већ једемо; ~ **уж раз** хајде већ једном; ~, **гварим, зайдзем до нїх** дај, кажем, да свратим к њима; 2. за спонукане *запрагнутих коньох же би рушели ајде (в.), ђи; ♦ та ~ ище, та ~ но, та гайде-гайде* хајде де

гайдекац -ам *незак.* пожуривати, хајдакати; **цо ме тельо гайдекаш!?** што ме толико хајдакаш!?

гайдук *х. ист.* хајдук; **пойсц до гайдукох (гу гайдуком)** отићи у хајдуке; ♦ ~ **та-нсц** *х. фолкл.* „хајдук-тањец” (*шальива народна игра за старије*)

гайдуцки -а -е хајдуцки

гайзибан *х.* воз, влак; **путовац на гайзибану** путовати возом; **шеднуц на ~ сести у воз; ♦ не охаби це (не идзеш на) гайзибан** (*чом так понагляш?*) не гори ти [кућа] над главом, није ти крава стала на ногу

гайзибански -а -е 1. возни; ~ **карта** возна карта; 2. железнички; ~ **транспорт** железнички саобраћај; ~ **драга** железничка пруга

гайзли -ия *х. беш.* клозет, нужник (*польски*)

гайка¹ и **гайча** *ж.* дзец. колевка

гайка² *ж.* хајка

гайкач *х. оп. гайчар*

гаймана *ж. гандр.* ветрењаста, лакомислена жена

гайнік *х. заст.* шумар, лугар

гайов *х. заст.* брод, лађа

гайов(и) -а -о/-е гајски, лушки; ♦ ~ **жем агр.** гајњача

гайовш *х. заст.* бродар, лађар

гайс¹ *х.*: **орац до гайсу (на ~) поль.** (*орац так же би бразда була у штрעדку поораного поля*) орати на ајс (в.)

гайс² *викр. при гоненю волох (на лїво)* ајс

гайскац (ше) -ам (ше) *незак.* хабати (се)

гайтов *х.* дршка (*на вејачи, круњачу и сл.*)

гайча *ж. оп. гайка¹*

гайчар *х.* хајкач, терач

гайчац (ше) -ам (ше) *незак. дзец.* љуљати (се) (*у колевци*)

гайчиц -им *незак.* хајкати, гонити

гайчиц ше -им ше *незак.* прогањати се, гонити се

гайштук *х. а)* машна, кравата *или* марама око врата; **б)** шал

галá *викр. беш.* ено, гле

гала *ж.* хала

галабурда *х. и ж.*; ♦ **приповеда (плсце) як** ~ (*плсце, не зна себе шора у бешеди*) прича тандара-мандара

галабурда-мутъкадло *с. и х.* 1. безвредна, ништавна ствар, броћ; 2. (*хтори плсце, не зна себе шора у бешеди*) који прича тандара-мандара

галави -а -е *беш. (< серб.)* алав, прождрљив (*оп. галадни (1)*)

галайк х. **1.** галама, вика; врева, жагор; граја; гунгула; **2.** бука, хука; ♦ **дзвигнуц вельки** ~ подићи велику прашину

галас х. рибар, (х)алас

галаски -а -е рибарски, (х)аласки; ~ **юха/юшка** (х)аласка чорба

галба и **галва** ж. *заст.* (стара мера за чечносц, коло 7 дл) холба

галилейски -а -е (од Галилея) галилејски

галицки -а -е (од Галичина) галицијски

Галичан х. (жители Галичини) Галицијан

Галичанка ж. Галицијанка

Галичань х. *оп.* Галичан

галка ж. *зоол.* чавка

гало *викр.* хало

галов х. *з розл. знач.* мрежа

галовац (ше) -луем (ше) *незак.* (счуховац (ше) – о каменю, металу) трти (се)

галоген х. *хем.* халоген

галтовац -туем *зак.* и *незак. заст.* зауставити/зауостављати; задржати/задржавати; ухватити/хватаати

галужа ж. *заст. оп.* галуз

галуже с. *збир. заст.* младо грање; пруће

галуз х. и ж. и **галуза** ж. *заст.* млада гра-на; прут

галуцинация ж. халуцинација

галуциновац -нуем *незак.* халуцинирати

галушки ж. *мн.* (ед. галушка) *кул.* **1.** резанци; ~ **з маком** резанци са маком; **2.** макарони; **3.** тестенина; **4. оп.** **галушочки**; ♦ ~ **з кромплями** *кул.* насуво с кромпиром (в.); ~ **насухо** *кул.* посно тесто, тесто насуво; **таргани** ~ *кул.* трганци (в.)

галушочки ж. *мн.* (ед. галушочка) *кул.* флекуце

галф х. *спорт.* халф

галштук х. *оп.* **гайштук**

га(л)яй-белый *викр. дзец.* (шти, чучай) буји-паји, пајки

гам *викр. при наглим кладзеню до устох ап*

гамайда ж. *гандр.* опајдара, профукљача

гамам х. (явне купатило) (х)амам

гаматляне с. **1.** *дјесл. мен. од гаматляц*; **2.** тучњава, гужва, гужвањац

гаматляц -ям *незак.* **1.** заковитлавати, зави-тлавати, заошијавати; витлати; **2. експр.**

а) трпати, бацати (*обич. на гомилу*); **б)** (*нагло хватац*) грабити

гаматляц ше -ям ше *незак.* (*биц ше*) млати-ти се, макљати се

гамбар х. амбар, житница

гамбургер х. *кул.* хамбургер

гамбургски -а -е хамбуршки

гамжиц -им *незак.* **1.** притискати, гњавити, гужвати; **2.** (*нагло есц*) макљати, мазати

гамжиц ше -им ше *незак.* **1.** ваљати се једно преко другог (*у игри, тучи – обич. о деци*); рвати се; **2.** (*биц ше*) млатити се, месити се

гамишне *присл. оп.* **гамишно**

гамишни -а -е **1.** лаком; грамзив, похлепан; **2.** лукав; препреден; **3. гамишни** -ного х. **а)** лакомац; грамзивац; **б)** лукавац; препредењак

гамишносц ж. *присл.* **1.** лакоmost; грамзи-вост; себичност; **2.** лукавост; препреде-ност; **3.** лукавство

гамишовац -шум *незак.* **1.** бити лаком, се-бичан, грамзив; лакомо (себично, грам-зиво) грабити себи; **2.** шкртарити

гамиштво с. *оп.* **гамишносц**

гамкац -ам *незак.* (*нагло есц, літац вельки фалати*) мазати, макљати

гамкнуц -нем *зак.* (*нагло поесц, лігнуц вельки фалат*) кркнути

гамлетовски -а -е хамлетовски

гамовац -муем *незак.* **1. а)** кочити; **б)** (*кол-со селянского коча*) паочити; **2. прен.** ко-чити; спутавати

гамовач х. кочничар

гамовачка ж. **а)** кочница; **б)** (*на селянским кочу*) паочаница, влачуга

гамови ж. *мн.* (ед. гамова) прекораменице, трегери

гамрац -рем *незак.* (*грабац по вельо дачо-го*) грабити

гамулька ж. *оп.* **гамовачка (а)**

гангар х. хангар

гандзли -ия х. цверглан

гандзлийка ж. цвергланка

гандзлик х. **1.** ветрогоња; **2.** мали живи де-чак

гандри ж. *мн.* (ед. гандра) прње, дроњци, рите, крпе

гандрованс с. грдња, прекореване
гандровац -руем *незак*. грдити, прекоревати
гандруюци -а -е **1.** прекоран, укоран; **2.** погрдан
гансбни -а -е сраман, срамотан
ганїтель х. кудилац
ганїц -їм кудити; пањкати; приговарати; критиковати; ~ **легиньови** дзивку кудити момку девојку; ~ **дачию роботу** кудити нечији рад
ганїц ше -їм ше *незак*. жалити се (*на свој живот, ситуацију и сл.*); **ганї ше же слабо зарабя** жали се да слабо зарађује
ганта ж. цомба
ганцли -ия х. *коц. оп.* гандзли
ганьба ж. **1.** срамота; **2.** стид
ганьбиц -им *незак*. **1.** срамотити; **2.** брукати; **3.** обещчашћивати
ганьбиц ше -им ше *незак*. **1.** стидети се, срамити се; **2.** снебивати се; устезати се; либити се; **3.** брукати се; ♦ **ганьби ше ягда** є з **Коцура** држи се као нова (влашка, сељачка, сеоска) млада; **не ганьбиш ше!?** срам те било!; **не зна ше ганьбиц** нема образа, нема ни стида ни образа, дебео му образ као ђон
ганьблїви -а -е **1.** стидљив, срамежљив; **2.** **ганьблїви** -вого х. стидљивац, срамежљивац; **3.** **ганьблїва** -вей ж. стидљивка, срамежљивица
ганьблївосц ж. стидљивост, срамежљивост
ганьчик х. *поль.* (*долїнка и при ней грунчок як знак меджи*) (х)анта (в.), ант (в.)
ганьчиковац -куем *незак. поль.* (*одредзовац меджу з ганьчиками*) антати (в.)
гаос х. хаос, збрка
гаотични -а -е хаотичан
гап-ци *викр.* за *подражованє киханя* цих(а)
гаракири -ия х. харакири
гарамбияш х. **1.** харамија, разбојник; **2.** пустахија
гарамбаша х. харамбаша
гарангвиран(н)г х. *коц. оп.* дзвончки (**1**)
гарапаш х. *звич. у функц. присл.* **1. а)** мало; малкице, малчице, малко; **дай ми ~ води** дај ми мало воде; **помкнї тото древо ~**

тадзи помакни ово дрво малчице овамо; **б)** нимало, ништа; **тот гарапаша не сце зробиц** тај ништа неће да ради; **2. а)** део пута; парче земље; **б)** парче јела, залогај; **в)** шачица људи; **г)** прегршт (*мало*); ♦ **анї гарапаш(а)** **1.** ни труна, нимало; **2.** ни за длачицу, ни педаљ

гарапашик х. и **гарапашок** -шка х. *дем. од гарапаш*

гарач х. *ист.* харач

гарди -а -е *заст.* леп

гарем х. харем

гарешт х. **1.** затвор; казнионица; **2.** тамница

гарештанка ж. затвореница; кажњеница

гарештанец -нца х. затвореник; кажњеник

гарештански -а -е затворенички; кажњенички

гарештов -а -о и **гарештски** -а -е затворски

гарештованс с. хапшење; ухапшење

гарештовани -а -е **1.** ухапшен; **2.** **гарештовани** -ного х. ухапшеник; затвореник

гарештовац -туем *зак. и незак.* ухапсити/хапсити, лишити/лишавати слободе

гаринга ж. *зоол.* харинга

гарлати -а -е грлат, гласат

гарленько с. *оп.* гарлочко

гарло с. **1.** грло; **2.** гркљан; **3.** ждрело; **4.** (*на флаши*) грлић; **5.** (*вулкана*) ждрело, гротло; **6.** *ридк. (рики)* ушће; ♦ **стануло му у гарле** запео му залогај у грлу; ♦ **кричац на цале** ~ викати на сав глас; **оплокац** ~ оплакнути (оквасити) грло; **станул му чутак до гарла** застала му кнедла у грлу

гарлов(и) -а -о/-е **1.** грлени; **2.** гркљански; **3.** ждрелни

гарлочко с. *дем.* грлашце, гроце

гармонизация ж. хармонизација

гармонизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* хармонизовати (се), хармонизирати се

гармоний х. хармониј(ум)

гармоника ж. хармоника; ~ **на гомбички, гомбичкова** ~ дугметара

гармоникаш х. хармоникаш

гармонични -а -е хармоничан

гармонимум х. *оп.* гармоний

гармония *жс.* 1. хармонија; 2. *заст.* хор
гармуникаш *х.* *беш. оп.* гармоникаш
гармуники *мн. оп.* гармоника; **грас на гармуникох** свира на хармоници

гарни -а -е *заст.* леп

гарнуц -нем *незак.* гртати; ~ **гліну** гртати земљу

гарнуц ше -нем ше 1. **а)** (*нагло наиходзиц у громади*) навирати, врвети; нагрнути; **людзе ше гарню на уход** људи навиру на улаз; **б)** (*понагљяц дакадзи у громади*) хрлити, срљати; **шицки ше гарню опрез визначного госца** сви хрле у сусрет истакнутом госту; **в)** (*наиходзиц у векишим количестве*) ваљати се; куљати, сукљати; **хмари ше гарню** облаци се ваљају; **з комина ше гарне дим** из димњака куља дим; 2. (*збеговац ше до громади*) згртати се, сјаћивати се

гаром *присл. заст.:* **грац** ~ свирати „харом” (*свирати три пут узастопце брзи чардаш – о музикантима*)

гарпун *х. риб.* харпун

гарсточка *жс. дем.* (*мала група*) шачица, прегршт; ~ **людзох** шачица (прегршт) људи

гарсц *жс.* 1. шака; **у гарсци сцискал пенсжи** у шаци је стискао паре; 2. (*як мера*) прегршт, шака; ~ **муки** шака брашна; ~ **черешні** прегршт трешања; 3. (*наодбеграного жита*) руковец, руковед; ♦ **гарсци як лопати** (*вельки гарсци*) шаке као лопате; **поплювац до гарсцох** (*до рукох*) плънути у шаке (у дланове)

гарсцати -а -е шакат

гарсцачка *жс. поль. заст. оп.* аплегер(ка)

гарсциска *жс. аугм. и пейор.* шакетина

гарсцочка *дем.* шачица

гартовальня *жс.* калионица

гартовац -туем *незак. технол.* 1. калити; 2. *прен.* калити, челичити

гартовац ше -туем ше *незак. прен.* калити се, челичити се

гартовач *х.* килилац, калионичар

гартушаци -а -е загушљив

гартушач *х.* пригушивач

гартушиц (ше) -им (ше) *незак.* давити (се), гушити (се)

гарфа *жс. муз.* харфа

гарфист -та и **гарфиста** -ти *х.* харфист(а)

гарцмоліц ше -ім ше *незак.* врпољити се, вртети се, мешкољити се

гарчиско *х. аугм. и пейор.* лончина

гарчичок -чка *х.* 1. *дем.* лончић, лонче; 2. ноћна посуда, нокшир

гарчкар *х.* лончар, грнчар

гарчкаря *жс.* грнчарница, лончарница

гарчок -чка *х.* лонац; ♦ **босански** ~ кул. босански лонац; **вельки** ~ велики (свечарски) лонац; ♦ **одварло з гарчка** разишло се (смањило се) друштво

гаршаньски -а -е: ♦ **драга як на Гаршаньскей гори** (*барз подла, диргаца драга*) *заст.* јако цомбав пут

гасло *с. ридк.* гесло (*оп. гесло*)

гаснуц гашнем *незак.* гасити се, утрњивати (се); **гвизди уж гашню** звезде се већ гасе

гаснуце *с.* гашење, утрнуће

гасура *жс.* (х)асура; простирка

гат *слов., часто зоз словками* ша и но у *препозицији* (е) па; та; **но** ~, **добре, най будзе так** (е) па добро, нека буде тако; **шицки ше боя од нього**, ~, **можеце себе задумац кед є таки строги** сви га се боје, та можете себи замислити кад је тако строг; ♦ **але** ~ али

гатлаз и **гатлас** *х. текст.* (*файта гадвабного платна*) атлас

гатлазки/гатласки -а -е и **гатлазов(и)/гатласов(и)** -а -о/-е (*од гатлаз/гатлас*) атласки, атласни; **гатлазова/гатласова сукня** атласка хаљина

гауба *жс.* хауба

гаубица *жс. воєн.* хаубица

гаубичар *х. воєн.* хаубичар

гац *жс.* 1. (*коло бегелю, рики*) насип, бент; 2. (*препечене водовому цеку*) **а)** гат, загат, зајажа; **б)** (*на гидроцентрали*) брана; 3. бедем, насип

гациц -им *незак.* 1. (*правиц гац*) гатити; 2. *прен.* гасити, утољавати; ~ **смяяд** гасити жеђ

гациц ше -им ше *нзак*. **1.** гасити, утољавати жеђ; **2.** (*затикац ше, забивац ше* – о рошти, циви) запушавати се, зацепљивати се, затискивати се, заптивати се

гачатко *с. дем.* ждребенце

гаче -еца *с.* ждребе; ♦ **дварочне** ~ двогоче, двогодац; двоготка; ♦ **бежац як** ~ **опрез друка** истрчавати се као ждребе пред руду

гачецов -а -о ждребећи

гачињк *х.* **1.** (*на гачох*) учкур, гаћник; **2.** (*за вјазане меџка за пенсџи и под.*) стрмке *ж. мн.*; ♦ **будзеш ти паметац кеди ши** ~ **завязал** видећеш (знаћеш) ти свога бога; **завязани як** ~ (*нз*находливи, *нерозвязани*) (*за*)везана врећа, смотан као сајла

гачур *х.* **1.** (*рочне гаче*) оме, о(х)мак; **2.** (*млади коњ*) ждребац

гачурик *х. дем. од гачур*

гашачка *ж.* гасилица

гаше -еа *х.* кул. хаше

гашидло *с.* гасило

гашитель *х.* гасилац

гациц -им *нзак*. **1.** *з розл. знач.* гасити; ~ **шветло** гасити светло; ~ **огень** гасити ватру; ~ **вапно** гасити креч; **2.** (*дакого – моцно биц*) млатити, лемати, чибукати, макљати

гациц ше -им ше *нзак*. **1.** гасити се; **2.** *взаєм. повр.* (*моцно ше биц*) млатити се, макљати се

гациш *х.* хашиш

гаяй-беляй *вкр. оп. га(л)яй-беляй*

гаяц (ше) -ям (ше) *нзак. дзец.* (*колїсац (ше) у колїски*) нинати (се)

гвариц -им *зак.* рећи, казати; ♦ **як ше гвари** што но кажу (веле)

гвижданє *с.* звиждук; фијук, фићук; цијук, цилик, цика

гвижджац -джим *нзак.* звиждати; фијука-ти; хујати; зујати, цичати; **витор гвижджи** ветар звижди (фијуче, хуји); **кульки гвижджа** меци звижде

гвижджиц -им *нзак. коц. оп.* **гвижджац**

гвизда *ж.* **1.** звезда; **2.** (*била пега на чолє даєдних животиньох*) баља, лиса, цвет, звезда; **3.** *фолкл.* (*гвизда хтору ноша*

крачунски шпиваче) звезда; ♦ ~ **блукачка, хвосцата** ~ *астрон. (комета)* звезда луталица (репатица); ~ **падачка астрон.** звезда падалица; **морска** ~ *зоол.* морска звезда, звездача (Asterias); **филмска** ~ филмска звезда; ♦ **аж ше му гвизди указали (швички зашвицели)** (*од моцного вдереня*) видео је (пребројио је) све звезде; ~ **водительска** звезда водилља; **од гвизди до гвизди** од зоре до мрака; **як на нєбе гвизди** (*вельо людзох, статку и под.*) ни броја им се не зна, као на гори листа

гвизданє *с.* **1.** *дїєсл. мен.* од гвиздац; **2.** звиждук

гвиздарє *х. мн. (єд. гвиздар)* *фолкл. (крачунски шпиваче зоз гвизду)* звездари

гвиздарня *ж. заст. (обсерватория)* звездара, звездарна, звездарница

гвиздац -ам *нзак.* звиждати; ♦ **тераз можем (можеш и под.)** ~ (*удало ми (ци и под.) ше шицко покончиц*) сад могу (можеш и сл.) да накривиш капу

гвиздзиско *с. ел.* звездиште

гвиздов(и) -а -о/-е звездан; ~ **система** звездани систем; ~ **прах** звездана прашина

гвиздознавец -вца *х. (астроном; астролог)* звездозналац, звездознанац

гвиздочка *ж.* **1.** *дем.* звездица; **2.** **гвиздочки** *мн. бот. а)* *коц. оп.* **кичкиридж**; **б)** зеленкада (Narcissus pseudonarcissus); **в)** мишјакнија (Stellaria media)

гвозд *х.* ексер, чавао; ♦ **робиц за [ардзави]** гвозди радити за ексерє (за пребијен грош, за ситне парє)

гвоздзик *х.* **1.** *дем.* ексерчић, чавлић; **2.** *бот.* каранфил (Dianthus caryophyllus); ♦ **дзиви** ~ *оп.* **белава косатка (под. белави); пахняци** ~ (**гвоздзичок**) *кух.* каранфил (Caryophyllus aromaticus)

ге *вкр. звич. удвосни або вецей раз повторени за виражованє розличних розположеньох хе*

Гебреє *х. мн. (єд. Гебрей) (Єврєс, Жидзи)* Хебреји

гебрейски -а -е хебрејски

гев присл.: ані ~ **ані там** ни макац

геваль-тамаль присл. тамо-амо, горе-доле

геверни -а -е 1. **а)** беспослен, залудан; докон; **я не сцигуем шицко поробиц, а ти шедзиш** ~ ја не стижем све да урадим, а ти седиш беспослен; **б)** који не ради; **нешка швето, та людзе геверни** данас је празник, па људи не раде; 2. (*хтори не у хаснованю, не завжати*) **а)** слободан; **маце еден ~ карсцель?** имате ли једну слободну столицу?; ~ **капитал треба трошиц на школоване дзехох** слободан капитал треба трошити на школовање деце; **б)** готов; **не мам геверни пенсжи** немам готових пара; **в)** који је на продају; **у валале нет геверней жем** у селу нема земље на продају; 3. **геверни** -ного х. бадавација, забушант; залудник; беспосличар; доколичар; 4. **геверна** -ней жс. бадавака, залудница; беспосличарка

гевернік х. оп. **геверни** (3)

геверніца жс. оп. **геверни** (4)

геверніцки -а -е бадавацијски, забушантски

геверніцтво с. бадавацилук

геверноц жс. доколица, беспослица, беспосленост

геверовац -руем *незак.* беспосличити, залудничити, доколичити, дангубити; бадавацисати, забушавати

гевка *присл. заст.* овамо, амо; **дай ~ тото пиво з фрижидера** дај овамо оно пиво из фрижидера

гевтак *присл. (на други способ, инак)* онако; **роздумуе чн зробиц так чн** ~ размишља да ли да уради овако или онако

гевтаки -а -е онакав

гев-там *присл. ридк. оп. геваль-тамаль*

гевтот гевта гевто 1. *зам. указ.* онај; **не тот, але ~ не овај** (тај), него онај; **з гевтого боку, з гевтей страни** с оне стране; 2. **а)** (*прешли*) прошли; **гевтого року** прошле године; **гевтого тижня** прошле недеље; **б)** претпрошли, онај; **гевтей ноци** претпрошле ноћи, оне ноћи

гегемония жс. хегемонија

гей I *слов. потвердз.* да, јесте; **II** *викр. за доволоване* хеј, ехеј, еј; ~, **дзе пойдзеш?**

хеј, куда ћеш?; ~, **сушед!** ехеј, комшија!; ~, **ест там дакого?** еј, има ли тамо кога?; ♦ ~ **же...**, **але...** јесте да..., али...; ♦ **не повесц ані ~ ані не** (*неодредзени одвит*) не рећи ни беле ни црне; **но ша ~!** таман посла!; **то уж ~** алал вера, алал ћуфте, капа доле; **цо ~ ~** што јест јест

гейгловац -луем *незак. коц. оп. геклац*

гейна и гейно *викр. на краву же би ше рушила з места* арто (в.), варток (в.)

геклац -ам *незак.* кукичати, хекл(ов)ати; ~ **попросто** хеклати стубиће (в.)

геклчка жс. кукица, кукача

гектар х. хектар

гектолитра жс. хектолитар

геланки *мн. (женски панталони)* хеланке

Гелени х. *мн. ист.* Хелени

геленистични и геленски -а -е хеленистички, хеленски

геле-ге *слов. и викр. за доволоване беш.* овамо, амо; **дедер овамо, дођи(те)-де(р)** овамо

гелий х. оп. **гелиум**

геликоптер х. хеликоптер

гелиоцентрични -а -е хелиоцентричан; ~ **система** хелиоцентрични систем

гелиум х. *хем.* хелијум

гемисфера жс. *геогр.* хемисфера

гемоглобин х. хемоглобин

гемороиди х. *мн. мед.* хемороиди

гемофиличар х. хемофиличар

гемофилия жс. *мед.* хемофилија

гендикеп х. хендикеп

гендикепирани и гендикеповани -а -е хендикепиран

генксиц х. *коц. оп. дешичка* (2. а)

Георгий х.: **влмч. Георгий** *церкв. (швето 23. 04 / 03. 05) Ђурђевдан (оп. Дзуря)*

гепатитис х. *мед.* хепатитис

гепиенд х. хепиенд

гепо *слов. и викр. дзец.* ајде дођи, оди

гералдика жс. хералдика

герб х. грб

гербар(ий) х. оп. **гербариум**

гербариум х. хербаријум

гербицид х. хербицид

гербни -а -е охол, надмен
гербно *присл.* охоло, надмено
гербносц *ж.* охолост, надменост
гербоношач *х.* грбоноша
гереза *ж.* хереза, јерес
геркац -ам задиркивати, чикати, зачикавати;
 дражити, изазивати
геркач *х.* изазивач
герка(ю)ци -а -е изазивачки
геркул(ес) *х. прен.* херкул(ес)
геркулов -а -о и **геркуловски** -а -е
 херкуловски
герліче -еца *с.* грлић
герлічи -а -е *оп.* **герлічков;** ♦ **як кед би**
посдлі герліче шерцо (*нерозлучни су –*
звич. о хлопови и жени) живе као голуб с
 голубицом (као голубови)
герлічка *ж. зоол.* грлица; **дзива** (*звичайна*)
 ~ дивља грлица (S. Turtur)
герлічков -а -о грличји
гермафродит *х.* хермафродит
гермелин *х. зоол.* хермелин (Putorius ermi-
 nus)
герметични -а -е херметичан
геровци *х. мн. (ед. геровец) коц. оп. черег*
героин *х.* хероин
героїз(е)м -зму/-зма *х.* хероизам
героїка *ж.* хероика
героїня *ж.* хероина
герой *х.* херој
геройски¹ -а -е херојски
геройски² *присл.* херојски
геройство *с.* херојство
герпес *х. мед.* херпес
герц *х. физ.* херц
герцег *х. (найвисша дворянска титула)*
 херцег, херцог
Герцеговец -вца *х.* Херцеговац
герцеговски -а -е херцеговачки, херцегов-
 ски
герцог *х. оп.* **герцег**
герчкац ше -ам ше *незак.* споречкавати се,
 качити се
герчков -а -о хрчков; ♦ **идзе до нього як до**
герчковой дзири (*може вельо посси*)
 има велик стомак

герчок -чка *х. зоол. и прен.* хрчак; ♦ **скочиц**
(руциц ше) як ~ скочити као опарен

гесло *с.* гесло

гет *присл. 1. (барз далеко): його польо*
дзешка ~ за бегельом негова њива је
 чак негде иза канала; **дзечи, будзце доб-**
ри, бо мац пойдзе од вас ~ децо, будите
 добри, јер ће мама отићи од вас накрај
 света; **сцекай ше ~ одо мне бежи** (губи
 се) што даље од мене; **2. помощное сту-**
пень прикмети прикметніка або при-
словніка: ~ **яки ши недобри** дозлабога
 си неваљао; ~ **яка подла драга** дозла-
 бога је лош пут; ~ **далеко јако далеко;**
 ~ **як сце накурели у хижі ох,** што сте
 (ала сте) задимили собу; **то ~ чежша ро-**
бота то је много тежи посао; **3. у служ-**
би викр.: не питай ше ми о тим, гет не
 питај ме о томе, побогу; ♦ **идз ~ иди к**
 врагу, иди с милим богом, бестрага ти
 глава; ~ **до беса!** до врага!

гетера *ж. ист.* хетера

гетерогени -а -е хетероген

гетка *присл. оп. гет (1); ♦ ~ оталь!* губи се
 одавде!, даље!

гетман *х. ист.* хетман (*козачки врховни по-*
главар)

гея¹ *викр. за одганяне орла або говлі иш(а)*
(в.)

гея² *ж. зоол. (х)еја* (Circus Cyaneus L.)

гея-га *оп. гея¹*

ги *викр. звич. удвоєни за виражоване стри-*
маного шмиху хи

гибай *импер. ед. дођи; ~ ми помогнуц* дођи
 да ми помогнеш; ~ **ле кус** дођи-де мало

гибайце *импер. мн. дођите; гибайце до нас*
 дођите код нас

гибаль *слов. 1. једино (осим, сем) ако;*
једино (осим, сем) можда; вон ше швид-
ко враци, ~ же ше дагдзе затримал он
 ће се брзо вратити, једино ако се негде
 задржао; **2. у опитних виреченьох** или
 можда; **не маш ше цо бац, ~ ши дацо**
завинел? не треба да се бојиш, или си
 можда нешто скривіо?

гибель *ж. оп. загибель*

гибки -а -е гибак, савитљив

гибрид *х.* хибрид

гирчиц ше -им ше *незак.* (гарнуц ше до громади – *звич. о людзох*) сјаћивати се,

гомилати се; закрчивати (улаз, пролаз и сл.); **людзе ше гирча пред уходом** људи се гомилају пред улазом

гиря ж. чворуга, кврга (на глави од удараца); **вишла му** ~ искочила му је чворуга

гистерични -а -е хистеричан

гистерия ж. хистерија

гистология ж. биол. хистологија

гит х. хит

гитлеровец -вца х. хитлеровац

гитлеровски -а -е хитлеровски

гиц х. жар

гичай ж. и х. 1. заст. (нога нїжеј колен) голен, гњат; цеваница; 2. зглоб у коња изнад копита

гиш викр. за одганяне курох иш

гиша-га викр. експр. за одганяне курох иш

гият х. грам. хијат

глава ж. 1. глава; 2. (старишина фамелиј) кућегазда, кућегосподар; 3. техн. глав(ч) ина; 4. бот. чокот лозе; ♦ **аж ше за главу лапац** оп. лапац ше за главу; **аж ше з нїм** ~ **круци** оп. не зна [анї] дзе му ~; **аж ше ми** (зо мну) ~ **круци** (не знам що поцац од роботи) врти (мути) му се у глави; **буц дакому на глави** (о обовязки и под.) бити коме на глави; **вдерело му до глави** 1. (дакус ше напил) ударило му у главу; 2. (гоч що му пришло на разум) дошло му [из дупета] у главу; **вжал себе до глави** (убраждел, види ше му) утвио је у главу, увртео је (утукао је) себи у главу; **вибиц дакому дац з глави** избити коме што из главе; **вируциц себе дац зоз глави** (одрекнуц ше даякеј идеї, намири) избити себи што из главе; **висц (видрапац ше) дакому наверх глави** доћи (изаћи) коме наврх (доврх) главе; **висц (видрапац ше) шицким наверх глави** досадити и богу и људима; **вицагнуц главу** извући (изнети читаву) главу; **вохпац главу до писку** [як ной] гурнути главу у песок [као ной]; **вошол му хробак до глави** дошле му лутке (бубе) у главу; ~ **чи писмо** глава или писмо; **гоч вдериш з главу до каменя гоч з каменџом до глави** еднак будзе болїц ≡ исто ти се пише; **закрице над главу**

кров над главом; **закруциц (заврациц) дакому главу** завртети коме главу; **заструговац дакому колки на глави** пробити коме главу (уши); **з глави (повесц, написац и под.)** из главе (рећи, написати и сл.); **исц (ходзиц) дакому о главу** радити коме о глави; **клепац дакому до глави** (вельо раз гуториц же би запаметал) утвљивати (забијати) коме што у главу; **круциц з главу** (пре подозривосц и под.) вртети главом; **ламац главу над дачим** разбијати (лупати) главу око (због) чега; **лапац ше за главу** (од велького несподзиваня и под.) хватати се за главу; **лупац з главу до мура** (не мочи розришиц даяки проблем) лупати (ломити, разбијати, трљати) главу; **мац отруби (плєви) у глави** имати сламу (цицвару) у глави; **махац (примаховац) з главу** (одобровац) климати главом; **мац хробака у глави** видр. (мац даяку манию) имати бубу (мушицу, црва) у глави; **на главу (скокиц и под.)** на главу, главачке (скочити и сл.); **не зна [анї] дзе му глава** [а дзе му задок] не зна [ни] где му је глава; **не ма штварту деску (хиби му штварту деска) у глави** нема четврте даске у глави, фали му даска у глави; **нїч не ма у теј глави** нема ни једне вијуге у мозгу; **од глави по пети** од главе до пете; **од глави риба шмердзи** од главе риба смрди; **поверх (прейг) глави** (барз вельо) преко главе; **(по)дзвигнуц главу** (по)дићи главу; **пойдзе** ~ (страци живот) оде глава; **положиц главу на коцку** ставити (метнути) главу на коцку; **празна** ~ празна (шупља) глава; **присц до глави** доћи (пасти) на мисао (на памет); **роздумай дакус з тоту [твою] главу** (боглю) мућни [својом] главом; **розпечена (горуца)** ~ усїјана (угрејана) глава; **спуциц главу** оборити (обесити) главу; **(с)трациц главу** (из)губити главу; **сушиц главу (мозог) дакому** пити коме крв; **тварда** ~ тврда глава; **то** ~ не за два ноги [але за штири] 1. (то мудри человек) то је паметна глава; 2. ирон. (дакус є глупи) има главу за четири ноге; **шкрабац ше за главу** (гледая виход

з чезкеј ситиуації) трљати (трти) главу;
як без глави (исц, робинц) као без главе,
 као мува без главе (ићи, радити), као бу-
 ла у јагоде; **пришло му з ногох до глави**
 (зробел або повед даяку глупосц) дошло
 му из дупета у главу
главати -а -е 1. глават; 2. главати -того х.
 главоња; ♦ ~ **апаца** зоол. губар (Lyma-
 tria dispar)
глависка ж. аугм. и пейор. главетина, гла-
 вурда
главичка ж. дем. главица
главка ж. 1. дем. главица; 2. а) (обмоток
 наишња) ча(х)ура; б) (маку) ча(х)ура,
 маковица; 3. (капусти, гвозда) глави-
 ца, глава; 4. (на калепе) дно; 5. (на верху
 руского пеца) хица (в.); 6. (на томбошки)
 главица;
главкасти -а -е главичаст
главков -а -о: ♦ ~ **гомбошка** чиода (с гла-
 вицом); ~ **шалата** бот. главатица (Lactu-
 sa capitata); ~ **капуста** бот. главичар (B.
 oleracea var. capitata)
главни -а -е 1. главни; ~ **варош** главни град;
вон вше сце буц ~ он увек жели да буде
 главни; 2. заст. важан; **ма главней ро-**
боти има важног посла; **чом ци то глав-**
не знац? зашто ти је то важно знати?; ♦
главне же... главно је (важно је) да...
главнїна ж. главнина
главнїца ж. фин., правн. главница
главнокомандуюци -а -е главнокоманду-
 јући
главоболя ж. и главоболь х. главобоља
главобольни -а -е главоболни
главов(и) -а -о/-е главени; **главово-пер-**
шова часц анат. главено-грудни део
главокруцаци -а -е вртоглав
главоножкар х. мн. (ед. главоножкар)
 зоол. главоношци (Cephalopoda)
главорез х. главосеча
главочка ж. 1. дем. главица; 2. бот. гла-
 вица, цват
главочок -чка х. анат. главић
глаголіца ж. лингв. глагољица; **округла-**
ста ~ обла глагољица; **угласта** ~ угласта
 глагољица

глаголяш х. ист. глагољаш
глад х. глад ж. и х.; **замлел од гладу**
 онесвестио се од глади; **штрайк з гла-**
дом штрајк глађу; ~ **за знаньом** глад за
 знањем; ♦ **загнац** ~ преварити (заварати)
 глад; ~ **научи подлого (подляка) робинц**
 глад и ленштину натера на рад; **робинц о**
гладзе радити гладан
гладзиц -им *незак.* гладити
гладкарня ж. глачаоница
гладкац -ам *незак.* 1. (дорабляц на фино)
 гладити; 2. (полировац) глачати
гладкач х. 1. техн. гладач; 2. (полировач)
 глачар; 3. гладилац
гладкачка ж. техн. 1. глачалица, глачало;
 2. гладилица
гладки -а -е 1. гладак; 2. *прен.* (гу дакому –
 уважени) пажљив
гладни -а -е гладан; ♦ **очи ци гладни (сити**
иш, лем ше пажерииш) имаш веће очи не-
 го желудац
гладнїц -їм *незак.* гладнети
гладнїца ж. коноп. трлица (за трљење
 конопље по други пут, на финије)
гладовац -дусм *незак.* гладовати
гладоморец -рца х. (хтори вше гладни и ве-
 льо є) гладница, изелица
гладоморни -а -е (хтори вше гладни и вельо
 є) гладница, изелица
глас х. 1. глас; 2. звук; 3. мелодија; **то-**
та шпиванка ма красни ~ ова песма
 има лепу мелодију; ♦ ~ **вопиующего [у**
пустинї] глас вапијућег [у пустињи]
гласанє с. гласање; **положиц (дац) на** ~ ста-
 вити на гласање; **јавне** ~ јавно гласање;
тайне ~ тајно гласање
гласанки ж. мн. (ед. гласанка) ж. 1. оп. ви-
 беранки; 2. оп. гласанє
гласац -ам *зак. и незак.* гласати
гласацки -а -е гласачки; ~ **право** гласачко
 право; ~ **лісток** гласачки листић; ~ **ла-**
дичка (шкатула) гласачка кутија
гласач х. гласач; бирач
гласкац -ам *незак.* а) миловати; б) (з окре-
 ну любову) милкити; мазити
гласни -а -е 1. гласан; ~ **бешеда** гласан раз-
 говор; 2. бучан, шуман; буран; **публи-**

ка барз гласна публика је веома бучна;
гласне друштво бучно друштво

гласнік *х. оп. глашнік*

гласно *присл. 1. (наглас) гласно; 2. бучно, шумно*

гласовац *-суем незак. заст. јављати, гласити*

гласов(и) *-а -о/-е 1. гласовни; ~ система фон. гласовни систем; 2. гласни; гласово струни анат. гласне жице*

гласовки *жс. мн. (ед. гласовка) оп. гласово струни (под гласов(и))*

гласок *-ска х. оп. глащок*

гласом *присл. заст. оп. гласно*

глашиско *х. аугм. и пейор. гласина*

глашисти *-а -е грлат, гласат*

глашиц *-им I незак. 1. а) (являц, давац информацију) јављати; писати; новини глаша же у горох падал шниг новине пишу да је у планинама пао снег; б) најављивати; розшпивани птички глаша цеплу яр распеване птичице најављују топло пролеће; 2. проповедати; ширити; пропагирати; позивати; ~ нову виру проповедати (ширити) нову веру; їх кампаня глашела бойкот иноземней роби њихова кампања је пропагирала (позивала на) бојкот иностране робе; 3. (буц формуловани, мац одредзену форму) гласити; одвит глашел... одговор је гласио...; II зак. и незак. (винесц/виношиц информациј на јавним месце) објавити/објављивати, огласити/оглашавати; при општини глашел же ше предава жем код општине је објављено да се продаје земља*

глашнік *х. (виснік) гласник*

глащок *-шка х. дем. гласић, гласак*

гледанс *с. 1. дієсл. мен. од гледац; 2. захтев*

гледац *-ам I. незак. (намагац ше найсц дацо страцене и под.) а) тражити; б) трагати; II незак. и зак. (вимагац) захтевати, тражити/затражити, устражити, изискивати; царинік гледал од нас документи цариник је тражио/затражио од нас документа; тота робота гледа вельо часу овај посао захтева (изискује) много времена*

гледач *х. 1. трагач; трагалац; тражилац; 2. техн. (визир) тражило*

глібина *жс. дубина*

глібиномер *х. дубиномер*

глібински *-а -е дубински*

глібка *жс. шупљина, дупља; ◇ анат.: брухова ~ трбушна дупља (шупљина); лоповова ~ лобањска дупља*

глібкар *х. зоол. 1. (лесов голуб) дупљар, дупљаш (Colomba oenas); 2. глібкаре мн. дупљари (Coelenterata)*

глібоки *-а -е 1. осн. и прен. дубок; ~ бегель дубок канал; ~ думки дубоке мисли; 2. глібоке -кого с. дубоко место (у реци, језеру); вир; ◇ войсц до глібокого (прейсц меру, граніцу) далеко отићи*

глібоко *присл. дубоко; ◇ ~ заорац оп. войсц до глібокого (под глібоки)*

глібокосц *жс. оп. глібина*

глібокочловечески *-а -е дубокољудски*

глібочава, глібочина и глібущина *жс. експр. 1. јако дубоко место (у реци, језеру и сл.); 2. понор*

гліна *жс. 1. земља; 2. (за керамику) глина; нєрозпущоваца ~ нетопљива глина; ◇ жовта ~ иловача*

глінсц *-нца геол. глинац*

глінка *жс. хем. (алуминијов оксид) глиница*

глінков(и) *-а -о/-е (фарби жовтей гліни) земљани*

глінов(и) *-а -о/-е 1. земљан; 2. глинен*

гліняни *-а -е 1. земљан; глинен; ~ гарчок земљани лонац; ~ судзина глинено посуђе; ~ коршов крчаг; ~ танєр земљани тањир; ~ пипка оп. глінянка; 2. (гліняней фарби) земљан; ◇ гліняни черепки ист. глинене плочице*

глінянка *жс. лула земљуша*

глобиц *-им незак. 1. заглављивати; 2. прен. поклапати (вештим питањима и одговорима); ◇ ~ дакому колєса (завадзац дакому у роботи) стављати неке клипове у точкове*

глобиц ше *-им ше незак. заглављивати се*

глог *х. оп. галагона*

глогов(и) -а -о/-е (*галагоньов*) глогов, од глога; ♦ ~ **куцкуруша** бот. брекиња, оскоруша (*Sorbus terminalis*)

глодаре х. мн. (ед. глодар) зоол. глодари, глодавци, глодачи

глодац -а (*дакому*) *незак.* жуљати; **глода ми (ци, му итд.)** *ципела* жуља ме (те, га итд.) *ципела*

гложина жс. оп. *галагоня*

глубе с. оп. *грубле*

глупак х. оп. *глуптак*

глупи -а -е глуп; глупав; затуцан, залупан; ♦ ~ **як бундава (як шекера, як деска, як пняк, як пориско, як жем)** глуп као дудук (као ћускија, као ноћ)

глупиц -им и **глупнуц** -нем *незак.* глупети, глупавити

глупо *присл.* глупо; глупаво

глупосц жс. 1. глупост; глупавост; 2. будалаштина

глупота жс. и **глупство** с. оп. **глупосц**

глуптак х. глупак, глупан; глупавко

глуптачки -а -е глупачки, глупански

глуптацтво с. глупаштво

глуптачка жс. глупача, глупакиња

глуптачиско х. *аугм. и пейор.* глупачина

глухи -а -е 1. глув; 2. потмуо; ~ **гирмотане** потмула грмљавина; ♦ ~ **покрива** бот. мртва коприва (*Lamium maculatum*); ~ **гарчок (шерпена и под.)** (*хтори не преноши цеплоту, у хторим чежско вариц*) глув лонац (шерпа и сл.); ♦ ~ **як ноц** глув као топ; **догварели ше як ~ и неми (нїяк ше не догварели)** због међусобног неразумевања нису се успели договорити; **шедзиц як ~ (шедзиц цихо, нїч не гуториц)** ћутати као заливен (као мула, као пањ, као риба)

глухнуц -нем *незак.* глувети

глухо *присл.* мукло

глухонєми -а -е глувонем

глухонємосц жс. глувонемост

глухосц жс. 1. глувоћа, глувота, глувило; наглувост; 2. мед. глувоћа

глухош и **глухтош** х. *експр.* глувак, глуваћ, глувац, глушац, глувоња

глушка жс. мед. *заст.* тифус; ♦ **сплџтац як на глушку** оп. **сплџтац як у горучки (под горучка)**

гм *викр.* хм

гмкац -ам *незак.* говорити *одн.* понављати „хм”; **а вон цихо и лєм гмка** а он ћути и само понавља „хм”

гнац женем *незак.* гонити, терати

гнєсц -сцем *незак.* месити; ~ **цєсто** месити тесто

гнєсц ше -сцем ше *незак.* врзмати се, мести се, мутљати се

гнєт *присл. заст.* одмах (оп. *такој*)

гнєтачка жс. 1. *фолкл.* мешење теста за свадбу; 2. *позж.* месилица

гнєтка *присл.* доста често; **сушеда ~ при-бегне до нас** комшиница доста често тркне код нас

гнєценє с. мешење, мешња

гнєцени -а -е: ~ **колачи** кул. гурабије

гнїв х. гнев, љутња; срџба, бес; ♦ **пукнуц од гнїву** пући од беса

гнїванє с. гневљење

гнївац -ам *незак.* љутити, гневити; срџити, жєстити

гнївац ше -ам ше *незак.* 1. а) љутити се, гневити се; б) срџити се, жєстити се; 2. бити завађен, бити у лошим односима; **вони ше гнїваю** они су завађени, они нису добри; **на дробней ствари ше гнїваю** због ситнице су завађени

гнїваци -а -е 1. гневљив; пргав; лакосрд; жучан; 2. **гнїваци** -цого х. љутица, љутац

гнївацо *присл.* љут(ит)о, гневно; гневљиво

гнївацосц жс. гневљивост; пргавост

гнївни -а -е гневан, љут, љутит; срџит

гнївнїк х. (*хтори ше гнїва на дакого*): **вон мой** ~ он се љути на мене; **мам гнївнїка** једна особа се љути на мене; **не любел бим мац гнївнїка** не бих волео да се неко љути на мене

гнївно *присл.* гневно, љуто, љутито; срџито, бесно

гнїда жс. гњида

гнїдави -а -е гњидав

гнїздене с. гнежђење

гніздиско *с.* гнездиште, гнездилиште
гніздзиц ше -им ше *незак.* гнездити се
гніздо *с.* 1. (*птицово*) гнездо; **направиц (справиц)** ~ с(а)вити гнездо; **квока ше-дзи на гнізде** квочка седи на гнезду; 2. (*за саджене кромпльох, бундавох и под.*) кућица; **♦ птицово** ~ кул. птичје гнездо; пужићи; **♦ осово (оше)** ~ осинак

гніздочкар *х. оп.* коляк

гніздочко *с. дем.* гнездашце

гніц гнієм *незак.* трулити, гнілети

гніце *с.* 1. труљење, труњење; 2. трулеж, гнілеж

гніцов(и) -а -о/-е трулежни

гніюци -а -е труо, који труне

гнобитель *х.* угњета(ва)ч, тлачитель

гнобительски -а -е угњета(ва)чки, тлачительски

гнобиц -им *незак.* угњетавати, тлачити

гносне *с.* 1. ђубрење, гнојидба; 2. мед. гнојење

гноіво *с. оп.* гной (2)

гноіско *с.* ђубриште, гнојиште

гноіц -ім *незак.* ђубрити, гнојити

гноіц ше -ї ше *незак.* гнојити се, загнојавати се; **гноі ше му рана** гноји му се рана

гной *х.* 1. ђубре; **хлівски** ~ стајско ђубре; **руцац** ~ **зоз хліва** кидати ђубре из штале; **вожиц** ~ (*з дому на пољо*) возити ђубре; 2. (*фабрични*) ђубриво, гнојиво; **штучни** ~ вештачко ђубриво; 3. *оп.* **гноіско**; **♦ подли як** ~ лењ као буба; **скруциц як за гнойом (як за брадлом)** вулг. (*гоч цо повесц*) лупити, бубнути, извалити

гнойни -а -е гнојав, гнојан

гнойовка *ж.* гнојница, осока

гнойовкарня *ж.* осочњак

гнуц (ше) гнем (ше) *незак. ридк. оп.* **зоги-нац (ше)**

гнучки -а -е гибак; савитљив; еластичан

гнучко *присл.* гипко; савитљиво; еластично

гнуцкосц *ж.* гипкост; савитљивост; еластичност

го *викр.* 1. *виражує* *присмну несподзиваносц* охо; бре; **го, як вам ту добре!** охо, како је вама овде лепо!; **го, ти уж маш**

такого велького сина!? бре, ти већ имаш тако великог сина!?!; 2. *виражує радосц при стретнуцу* о, охо, ха; **го, одкеди сом це не видзел!** о, откад те нисам видео!; 3. *виражує неприємну несподзиваносц, незадовольство, бановане* о; ох; хо; **го, боже, цо то може буц?** о, боже, шта ли то може бити?!; **го, людзе, та охабце го уж раз** о (хо), људи, та пустите га већ једном; 4. *виражує гнів* ху, фуј; **го, не ганьбиш ше!** ху, срам те било; 5. *повторене го-го указує на дацо вельке, значне о-хо, хој;* **го-го, тераз я заробим пенсжи!** о-хо, сад ћу ја да зарадим пара!

гобель -бля *х.* 1. *древ.* блања, ренде; 2. *кух.* (*на капусту и под.*) ренде, рибез

гоблік *х. дем. од гобель*

гобльовац -люєм *незак.* 1. рендисати, блањати; ~ **деску** рендисати (блањати) даску; 2. (*капусту*) рибати, рендисати

гобльовина *ж.* збир. *оп.* **триска (2)**

говга *викр. оп.* **гога (1)**

говедзина *ж.* говедина

говедзинов(и) -а -о/-е говеђи; ~ **юшка** говеђа супа

говношуљкансц -нца *х. пейор.* 1. (*смаркош*) балавац; 2. *нерадник*

говняр *х. гандр.* сероња, усранац

гога 1. *викр. за застановяне запрагнутих коньох* о-шо (*в.*); 2. **гога** *х.* „хоха” (*коњ русинског газде, који се зауставља на узвик гога, за разлику од мањих руских (совјетских) коња из Другог светског рата, који су се заустављали на узвик пр*); **♦ ~ и пр:** 1. **коч цагаю ~ и пр** кола вуку „хоха” и „пр”, тј. коњ русинског газде и руски коњ; 2. **иду ~ и пр** *франт.* иду заједно човек високог и човек ниског раста

гого *викр.* охо

годзен -дна -дно у *функ. пред.* 1. *за виражоване будуцого часу дієслова мочи:* **годзен (годна) ши то зробиц?** хоћеш ли моћи то да урадиш?; **вон то сам не годзен, а вона му не годна помогнуц** он то сам неће моћи, а она неће моћи да му помогне; **годзен ши?** хоћеш ли моћи?; **годни сце?** хоћете ли моћи?; **вчера сом не мо-**

гол, а **нешка сом годзен присц** јуче нисам могао, а данас ћу моћи да дођем; **2. заст. а)** може, у стању је; **б)** з *негацио* не може, није у стању; **пробую**, а **ніхто не годзен подзвигнуц** покушавају, а нико не може да подигне; **3. у функциј слова, форма с. роду и безос., одноши ше на дії у будучности** можда, або *ше преклада з формами презента діслова* моћи; **причекајме** ише дакус, **годзен (годна, годни)** ише **наисц** сачекајмо још мало, можда ће још (може још, могу још) наићи; **не идз на пољо, годно падац** немој ићи на њиву, може падати киша; **не охабјайце дзеци сами дома, годни дацо наробиц** немојте остављати децу саму код куће, могу нешто да направе; **годно буц и так** можда ће бити и тако; **вон ~ не присц** он можда неће доћи

годзина ж. 1. (*единка мери часу*) час, сат; **кельо годзин?** колико је сати?; **тераз годзина** сада је један час; **на кельо годзин придзе?** у колико сати ће доћи?; **вона придзе на годзину, а вон на два (три, штири)** годзин она ће доћи у један час, а он у два (три, четири) часа; **вращели ше на пейсц (шейсц, ... дванац)** годзин вратили су се у пет (шест, ... дванаест) часова; **пейц [минути] до осем [годзин], о пейц минути будзе осем [годзин]** пет [минута] до осам [часова]; **петнац минути до пейц (шейсц, седем, ... дванац) [годзин], три ферталї на пияту (шесту, седму, ... дванасту)** петнаест минута до пет (шест, седам, ... дванаест) [часова]; **три (штири, пейц, ... еденац) [годзин] и петнац [минути], ферталь на штварту (пияту, ... дванасту)** три (четири, пет, ... једанаест) [часова] и петнаест [минута]; **прешло осем (дзевец, дзешец) годзин** прошло је осам (девет, десет) часова; **ми робели два (три, штири) годзини, а вони пейц (шейсц ...) годзини** ми смо радили два (три, четири) часа, а они пет (шест ...) часова; **2.** сат, часовник; ~ **черка** сат куца; ~ **бие** сат удара; **наша ~ идзе напредок, а ваша заостава** наш сат жури, а ваш заостаје; **загнац годзину** померити сат унапред; **накру-**

циц годзину навити сат; ~ **бретка** сат звони; **мурова ~, ~ на муре** зидни сат; **3. шк.** (*единка настави*) час; **нешка мали пейц годзини** данас су имали пет часова; **4. (час)** час, доба; **ноцна ~** глуво доба ноћи; **пришол ноцну годзину** дошао је касно ноћу (у глуво доба ноћи); **5. ел.** бројило; **електрична ~** електрично бројило; ♦ **зла ~** невоља, брига; **несцесна ~** велика несрећа; **ноцну годзину** у глуво доба ноћи; **остатня ~** смртни (умрли, суђени) час; **цо за божа ~ !?** (*о необчекованей, страшной и под. події*) шта (ко) ли је сад то!?!; **чека остатню годзину** дани су му избројани

годзинка ж. сат, часовник (*ручни или цепни*); ~ **на руку, ручна ~** ручни сат; ~ **до кишенки, кишенкова ~** цепни сат

годзинкар х. часовничар, сајција

годинов(и) -а -о/-е сатни, часовнички

годни -а -е доста велик; доста крупан; **буря вивалсла ~ древо** олуја је извалила доста велико дрво; **вон ма годну гарсц** он има доста крупну шаку

годно слов. оп. годзен (3)

годовац -дусм *незак. заст. оп. госциц*

гойц -їм *незак.* залечивати, зацельвати; видати

гойц ше -їм *ше незак.* залечивати се, зацельвати се; зарастати; замлаћивати се

гой *викр. на краву, коня (стой мирно)* стој, мир, мируј

гойда ж. гандр. опајдара, дроља, профукљача

гойдац (ше) -ам (ше) незак. љуљати (се); њихати (се)

гойдовац ше -дусм *ше незак. гандр.* водати се, вуцарати се; курвати се

гойни -а -е обилан, обилат

гойно присл. заст. 1. обилно, обилато; **2.** раскошно; трошно

гойносц ж. обиље, изобиље

гойой викр. за виражоване чудованя охо

гойс викр. на воли заст. (налїво) ајс

гойсац -ам незак. љуљати; гибати; њихати; лелујати; таласати

гойсац ше -ам ше *незак*. **1.** љуљати се; гибати се; њихати се; лелујати се; таласати се; **2.** (*при ходу*) гегати се

гойсаци -а -е **1.** љуљав; гибав; лелујав; **2.** (*о ходу*) гегав

гойси-колойси *викр. при гойсаню дзеца* нина-нана, горе-доле

гокедла *жс. оп.* **гокна**

гокеј *х. спорт.* хокеј

гокејаш *х.* хокејаш

гокна *жс.* табуре, хоклица

гокус-покус *непрем.* хокус-покус

гол *х.* хол

Голандисц -йца *х. оп.* **Голандян**

голандски -а -е холандски

Голандян *х.* Холанђанин

голгофта *жс. (мученїцтво)* голгота

голе-пупе *викр. з хторим ше допива дзецку же є голе* голишавко

голєм *слов.* бар(ем), макар; у најмању руку; ♦ ~ (**гоч лєм**) **дакус** (**кус**, **кельо-тельо**) *иоле*

голи -а -е **1.** го, наг; голишав; голуждрав; **2.** *прен.* го; **страх за ~ живот** страх за голи живот; **3.** сам, чисти; само; ~ **оброк да-ва** статку само зрнасту храну даје стоци; ♦ ~ **як кед го бог на швет дал** (**як кед ше дзецко народзи**) го као од мајке рођен; ~ **як палец** (*худобни є, ніч не ма*) го као прст (као пиштољ), нема ни куће ни кућишта, пуки сиромаш; **прешол як ~ у покриви** (*недобре прешол, настрада*) провео се као бос по трњу

голигаш *х.* голишавац, голуждравац

голигашка *жс.* голишавица, голуждравица

голигаше -еца *с.* голишавац, голуждравац

голобради -а -е голобрад

голобрухи -а -е голотрб

гологлави -а -е гологлав

голодранц -нца *х.* гоља, голаћ, прњавац, адраповац

голопупи -а -е голишав, голуждрав, голотрб; ♦ ~ **таше** голотрбо врапче

голоруки -а -е голорук

голоруч *присл.* голоруко, голоручице

голосц *жс.* голота, нагост, нагота, нагођа

голота *жс.* **1.** *оп.* **голосц**; **2.** голотиња

голошиї -ия -иє головрат

голошийка *жс. (кура)* голошијанка

голт *х. коц. оп.* **гольт**

голуб *х.* голуб; ♦ *зоол.:* **випирици** ~ лепезан; ~ **глібкар** голуб дупљаш (*C. oenas*); ~ **галсрош** голуб гривнаш (*C. palambus*); **надувати** ~ гушан; ~-**поштар** голуб писмоноша; ♦ **лепше ташок у руки як ~ на древе беш.** боље врабац у руци него голуб на грани; **як кед би голуб виберал** потпуно једнака зрна какве биљке и сл.

голубар *х.* голубар

голубарня *жс. (дзира у хторей ше гнізда дзиви голуби)* голубарица, голубњара, голубњача

голубарство *с.* голубарство

голубисти -а -е *оп.* **голубкови**

голубица *жс.* голубица

голубка и голубочка *жс. гипок.* голубица, голубичица

голубков(и) -а -о/-е (*голубовой фарби, бела вошиви*) голубији, модрикастосив; ♦ **голубково квеце** *бот.* једић, *горв.* вучји корен, клобучић (*Aconitum L.*)

голубнік *х.* голубарник, голубињак

голубов -а -о голубији; ~ **вајцо** голубије јаје

голубок -бка *х. гипок.* голуб, голубић, голу-бак

голубочка *жс. гипок.* голубица, голубичица

голубче -еца *с.* голубић, голупче

голубчецина *жс.* голубије месо

голубчок -чка *х. дем.* голубић, голубак

голючки -а -е *звич.* у злученю **голи** ~ го голцат (голцит)

гольт *х.* јутро земље

гомбалкаре *х. мн. (ед. гомбалкар) коц.* рингишпилаши (*в.*) (*они што на сеоске славе долазе са разним љуљашкама ради дечје забаве*)

гомбалка *жс.* **1.** љуљашка; **2.** (*дзевинска вишаца посцелка*) вешаљка; **3.** (*у клітки за птици*) вртаљка; **4.** *техн.* клацкалица (*у мотору на вентиљима*)

гомбалкац ше -ам ше *незак.* љуљати се на клацкалици

гомбац -ам *незак.* љуљати

гомбац ше -ам ше *незак.* љуљати се; ~ **на гомбалки** љуљати се на љуљашци

гомерски -а -е хомерски

гомогени -а -е хомоген

гомољаст -а -е кртоласт, гомољаст; ♦ ~ **рошљина бот.** гомољача

гомоль х. кртола, гомоль

гомоним х. *грам.* хомоним

гомосексуалец -лица х. хомосексуалац

гомосексуални -а -е хомосексуални

гонвед х. *ист.* хонвед

гонем 1. *викр.* **а)** (*сцекай(ме)*) бежи(мо); **б)** пожури(мо), хајде(мо); ~ **дому, бо будзе падац** бежимо кући, јер ће падати киша; 2. у *функц. пред.* са значењем „побећи, киднути”; **а ми по другим шоре** ~ **дому** а ми другом улицом трком побегосмо кући

гонене с. 1. *дјесл. мен.* од **гоніц**; 2. (*парене овцох и козох*) мрк

гони *мн.* (*длужинска мера за жем, 300-400 м*) дуж ж., ленија; **одишли од валалу сдни (двој, трој итд.)** ~ удаљили су се од села једну (две, три итд.) дужи; **копу кукурицу до пол гонох** копају кукуруз до пола дужи

гонітель х. прогонитель, гонитель, гонилац

гоніц -ім *незак.* I *прех.* 1. терати, гонити; ~ **статок на пашу** терати стоку на пашу; ~ **дакого на чезку роботу** гонити (терати) кога на тежак рад; 2. **а)** (*запрагнути коні*) терати, гонити, дизгинати; **б)** (*трактор, бициклу и под.*) возити, терати; **вон зна** ~ **авто** он уме да вози кола; 3. (*давац погонску моц*) покретати; **мотори гоня пумпи** мотори покрећу пумпе; II *непрех.* 1. (*швидко сцеканц*) кидати, брисати, шибати; **гоньме цо скорей** бришимо што пре; ♦ ~ **хибу на дакого** бедити, набеђивати, оптуживати, окривљавати кога; 2. *звич. непрех.* (*роснуц; починац роснуц*) терати; **з кореня гоні нови младнік** из корена тера нов изданац; **лоза гоні ластари** лоза (се) ластари, лоза тера ластаре

гоніц ше -і ше *незак.* 1. (*париц ше – о животиньох*) терати се, гонити се, буцати се, парити се; (*о овцох, козох*) мркати се,

тећи се; (*о псох*) куцати се; 2. *гандр.* водати се, вуцарати се

гонорар х. хонорар

гонорарец -рца х. хонорарац

гонорарни -а -е хонораран

гоноровац -руем *зак. и незак.* хонорисати

гонюха ж. *гандр.* дроља, куцаљка, фукса

гоняч х. 1. гонич; ~ **статку** гонич стоке; 2. хајкач

гоп *викр.* 1. хоп(а); фук; **праве ме сцел хвацци, а я ~ прејіг плота** таман је хтео да ме ухвати, а ја хоп(а) преко плота; 2. *подражує тупе вдерене або пад тап, туп; 3. виражує нагле лапанє до рукох шћап*

гопа *викр. оп.* **гоп**

гопак х. гопак (*украјинска народна игра*)

гопа-са *викр. дзец.* (х)оп(а), хопса

гоп(к)ац -ам *зак. и незак. дзец.* сести

гопса *викр. оп.* **гопа-са**

гопсац -ам *дзец.* подбацивати дете на колену (*као да јаше*)

гопштур х. *коц.* **вельки як** ~ велик, висок (*човек, коњ*); **скакац (нарабац, бегац и под.) як** ~ *гандр. звич. о дзецку* скакати (*изводити, трчати и сл.*) као будалица; **таки як** ~ (*нінач човек*) који није ни зашта

гора ж. планина, гора; вис; ♦ **за седем горами** преко (иза) девет брда, преко брда и долина

горб х. и **горба** ж. грба; грбина; грбача

горбати -а -е 1. грбав; 2. **горбати** -того х. грбоња, грбавац

горбиц (ше) -им (ше) *незак.* грбити (се), грбавити (се); гурити (се)

Горват х. Хрват

Горватка и Горваткиня ж. Хрватица

горватски -а -е хрватски

горда ж. хорда

горди -а -е горд, поносан

гордо *присл.* гордо, поносно

гордов х. буре, бачва; каца; ♦ **бешедовац як з гордова** (*мац глібоки глас*) говорити као из бурета (бачве, бадња); ~ **пушкового праху** буре барута

гордовасти -а -е бачваст

гордовик х. дем. буренце, бачвица; ♦ **револвер** на ~ колт

гордовче -еца с. буренце; ♦ **як** ~ округао, дебељушкаст, пуначак

гордосц жс. **1.** гордост, поноситост; **2.** охолост; пркос

горе¹ *присл.* **1.** горе; **2.** нагоре, навише; **3. а)** **пойсц/исц** ~ поскупети/поскупљивати; **кукурица** пошла ~ кукуруз је поскупео; **б)** (о *ценох*) порастати/расти; **цени** пошли ~ цене су порасле; **в)** **стануц/ставац** ~ устати/устајати (*после спавања или из седећег одн. лежећег положаја*); **ставай-це** ~, **бо уж дзень** устајте, јер је већ дан; ♦ ~ **себе несц, тримац себе** ~ (*випинац ше, буц пишини*) бити пун себе, уносити се, охолити се, гледати с висине (свисока, преко рамена); **скочиц** ~ скочити на ноге

горе² *прим. з инстр.:* ~ **брегом** узбрдице, узбрдо; ~ **водом** уз воду, узводно; ~ **потоком** уз поток; ~ **ногами оп.** **горобздом**; ~ **брухом** полеђушке, полеђице; ~ **валалом** селом, кроз село; по целом селу; ~ **задком** са истуреном стражњицом (устајати, лећи); ~ **концом** са оштрицом (шиљком) нагоре; ♦ ~ **муром (по муре) ше драпац (грабац)** бити у агонији (*у тешкој болести*)

горобздом *присл.* **1.** (на)главачке, на главу; тумбе; **обрациц** ~ преврнути; **2. прен.** наопачке; низбрдо

горе-долу *присл.* горе-доле

горездном *присл. оп.* **горобздом**

горезначки *присл.* полеђушке, полеђице; на леђа; на леђима; наузнак; **лсжи** ~ лежи полеђушке (на леђима); **спаднул** ~ пао је наузнак

горесц жс. *кнјжск.* мука; невоља

горец -рца х. горштак

горецки -а -е горштачки

горе-чардаш х. *заст. оп.* **гаром**

горечни -а -е *прен.* прегорак, веома горак

гориво с. гориво; **погонске** ~ погонско гориво; **тварде (черстве)** ~ чврсто гориво; **чечне** ~ течно (текуће) гориво

горизонт х. хоризонт

горизонтала жс. хоризонтала

горизонтални -а -е хоризонталан, водораван

горилић х. горионик

гориц -им *незак.* **1.** горети; **2.** (о *кукурици и под.*) подгоревати

горйовити -а -е горовит; брдовит

горкави -а -е горкаст, нагорак; опор

горки -а -е **1. осн. и прен.** горак; ~ **лік** горак лек; **2.** љут; ~ **паприга** љута паприка; ~ **паленка** љута ракија; ♦ ~ **як полјиче** горак као пелин (чемер); ~ **пилула** горка пилула

горкнуц -нем *незак.* горчати, горакнути

горко *присл. осн. и прен.* горко

горкосц жс. горчина

гормони х. *мн. (ед. гормон)* хормони

горн х. и **горна** жс. (*файта труби*) хорн, хорна

горнист -та и **горниста** -ти х. хорнист(а)

горні -ја -е горњи; ~ **цек рики** горњи ток реке; ~ **гранічна вредносц мат.** горња гранична вредност; **горні пасма дружтва** горњи слојеви друштва; ~ (**верхня**) **видліца анат.** горња вилица

Горняк х. „Горњак” (*назив којим су сремски Русини досељени из северне Мађарске звали касније досељенике, који су дошли са Карпата, из тзв. Горње земље*)

горњовидліцов(и) -а -о/-е и **горњовидлічни** -а -е *анат.* горњовилични

горовити -а -е *оп.* **горйовити**

город х. град; **студентски** ~ студентски град

городоначалнік х. градоначелник

городски -а -е градски

городчик х. дем. градић, варошица

гороскоп х. хороскоп

горочка жс. дем. горица

горски -а -е планински, горски; брдски

гортикултура жс. хортикултура

горуци -а -е **1.** врућ, врео; ~ **вода** врућа вода; **2. прен.** врео, ватрен, страствен; **горуци чувства** врела осећања; ~ **поцилунок** ватрени пољубац; ♦ ~ **пасмо**, ~ **пояс** *геогр.* жарки појас; ~ **проблем** горући проблем; ♦ **не лапац за горуце** (*не таргац ше за најчежишу роботу*) не грабити

Готентоти х. мн. (сд. Готентот) Хотентоти

готовове 1. *слов.* наравно; ~ **же** **придзем** наравно да ћу доћи; 2. *випр.*: **и** ~! и готово!; **так** **будзе** **як** **я** **гварим** **и** ~! тако ће бити како ја кажем и готово!

готовенс с. припремање; припрема; ~ **сдзе** **ня** припремање хране

готови -а -е 1. (*закончени*) готов; **полудзенок** ~ ручак је готов; **я** ~ (*я закончел*) ја сам готов; 2. (*порихтани*) спреман, готов; 3. сигуран; **кед** **дзеци** **забуду** **язык** **родичох**, **то** **за** **народ** ~ **консц** ако деца забораве језик родитеља, то је за народ сигуран крај; 4. **готови** [**пенсжи**] *мн.* готовина; ♦ **вжац** [**себе**] за **готове** примити здраво за готово, узети што за готову ствар; ~ **чловек** (*узрети, одроснути чловек*) свршен човек; **и** **готове** и мирна Босна (Бачка); **положиц** **дакого** **пред** **готове** (**пред** **готову** **ствар**, **пред** ~ **факт**) ставити кога пред свршен чин; **присц** **на** **готове** (*кед* *уж* *поробене*) сести на оседлана коња

готовина *жс. оп.* **готови** (4)

готовински -а -е готовински

готовиц -им и -туем *незак.* спремати, припремати; ~ **вечеру** спремати вечеру; ~ **ствари** **на** **драгу** спремати ствари за пут **готовиц** **ше** -им **ше** и -туем **ше** *незак.* спремати се, припремати се

готовосц *жс.* спремност, готовост

готовс: **на** ~! *воен.* на готовс!

гохштаплер *х.* хохштаплер

гохштаплерство с. хохштаплерај

гоч I *злуч. допусни* 1. макар, мада, иако; **красна** **хвиля**, ~ **ані** **нет** **слунка** лепо је време макар и нема сунца; 2. *удвойнісцени* **гоч** ... **гоч** **а**) **био** ... **био**, **био** ... или; **кажди** **пред** **законом** **еднаки**, ~ **с** **богати** ~ **худобни** сваки је пред законом једнак, био он богат или сиромашан; **б**) **било** ... **било**; **гибай** ~ **сам** ~ **з** **пайташом** дођи било сам било са другом; II *слов. за творене заменовніцких и присловніцких виразох* макар, ма, било; ♦ ~ **дзе** *присл.* 1. било где, макар где, ма где; 2. било куд(а), макар куд(а), ма куд(а); ~ **кадзи** *присл.* било куд(а), макар куд(а), ма куд(а); икамо, икуда; ~ **кеди** *присл.* било

кад(а), макар кад(а), ма кад(а); икада; ~ **кељо** *присл.* било колико, макар колико, ма колико; ~ **лсм** **бар**; било; ~ **хто** *зам.* било ко, макар ко, ма ко; ико; ~ **хтори/котри** -а -е *зам.* било који, макар који, ма који; било какав, макар какав, ма какав; ~ **цо** *зам.* било шта, макар шта, ма шта; свашта; ~ **чий** -я -йо *зам.* било чији, макар чији, ма чији; ичији; ~ **як** *присл.* било како, макар како, ма како, какогод; икако; ~ **яки** -а -е *зам.* било какав, макар какав, ма какав; икакав; **не** ~ **як** *присл.* не макар како, не било како; лепо, добро; **не** ~ **яки** не макар какав, не било какав; леп, добар; ♦ ~ **би** **цо** **було** (*гоч* *цо* *ше* *случи*) по сваку цену, било што било, ма се ломила небеса; ~ **дораз** **пукнеш** **не** **будзе** **так** **як** **ти** **сцеш** макар се поставио на главу; ~ **цо!** свашта!, без везе!, причам ти причу!; **таки** ~ **яки** (*чловек меншей вредности и статуса*) свакакав човек

граб *х. бот.* граб (*Carpinus betulus*); 2. (*як материял*) грабовина

грабац -бем *незак. поль.* 1. (*зберац з граблями або грабелками*) грабити, купити, скупљати; грабљати, грабуљати; ~ **сцернянку** грабити стрњиште; 2. (*ровнац жем з грабелками*) грабљати, грабуљати

грабач *х. поль.* купилац

грабачка *жс. поль.* 1. (*запрагна справа за грабане*) коњске грабље; 2. (*жена*) купилица

грабеж *х.* грабеж *х. и жс.*

грабелки *мн.* грабуље, грабљица (*в.*)

грабельки *мн.* коц. *оп.* грабелки

грабки *мн.*: **брац/вжац** **дакого** **на** ~ узимати/узети кога на тапет (на сито и решето); **присц** **на** ~ доћи на тапет

граблї *мн.* грабље

грабов -а -о грабов; ~ **древ**о грабовина; ~ **лешик** грабик

градза *жс.* грађа

градзель *х. поль.* (*часц плуга*) гредель

градка *жс.* 1. леја; цветњак; 2. *буд.* кровна греда, гредина (*в.*)

граждан *х.* грађанин

гражданка *жс.* грађанка

громадјански -а -е громађански

громадјанство с. громађанство

грамота ж. повеља; ♦ **дац на грамоти** *церкв.* дати за задушнице, дати за црну мису

грамотални -а -е: ~ **служба [Божа]** задушнице, црна миса

гране¹ с. (од **грац¹**) свирање; свирка

гране² с. (од **грац²**) грејање

граніца ж. **1.** граница; **державна** ~ државна граница; **2.** (*иноземство*): **пойсц за граніцу** отићи у иностранство; **вратиц ше споза граніци** вратити се из иностранства; ♦ **Восна ~ (країна)** *ист.* Војна граница (крајина); **горня и долня ~ (температури, рокох и под.)** горња и доња граница (температуре, година и сл.)

гранічар х. граничар

гранічиц ше -им ше *нзак.* граничити се

гранічни -а -е гранични; ~ **преход** гранични пролаз

гранічнік х. **1.** *тран., метал.* граничник; **2.** (*гранічни каменъ*) граничњак

грац¹ граєм *нзак.* **1.** свирати; **2.** (*видавац* *характеристични звук – о мачки*) прес-ти; ♦ ~ **з даким** (*буц блізиши з даким як з другима*) дувати с ким у једну тикву (у један рог)

грац² (ше) греєм (ше) грејати (се)

грашков -а -о грашков; од грашка; ♦ ~ **юшка (юха)** кул. чорба од грашка

грашок -шкун/-шца х. *бот.* грашак; ♦ **дзиви** ~ *бот.* зечак (*Pisum arvense*); **сладки** ~ шећерац; ♦ **ма таку твар як кед би на нсй дябли ~ тлачели подим.** (*ма од покох рапаву твар*) има рохаво (рошаво, богињаво) лице

гребац -бем *нзак.* **1.** (*риц з рукама, лабама и под.*) копати; **2.** (*о дробизгу*) чепкати; **кури гребу у квецу** кокошке чепркају по цвећу; **3.** (*биц з предню ногу до жеми – о коньови*) копати ногом; **знємирен конь гребе** узнемирен коњ копа ногом; ♦ **аж** ~ (*барз дацо жадац, барз ше намагац за дачим*) копати (радити) рукама и ногама

гребенік х. чешљара (в.); четкара (в.)

гребеняр х. чешљар

гребенясти -а -е чешљасти

гребень х. **1.** чешаљ; **2.** (*у козута, кури*) креста; **3.** *геогр.* гребен

гребеньчок -чка х. *дем.* чешљић

греда ж. **1.** греда; **2.** *буд.* (*главна воздужна греда хижи*) слеме, греда, тетива; ♦ **буц (лєжац) под греду заст.** (*лєжац у труни наштред хижи – о умартому*) бити (лежати) на одру

гредка ж. *коц. оп.* **градка (1-2)**

Грек х. Грк

грекиз(е)м -зму/-зма х. грецизам

Грекиня ж. Гркиња

грекокатолик х. *церкв.* грекокатолик

грекокатоликиня ж. грекокатоликиња

грекокатолички -а -е х. грекокатолички

грецки -а -е *ридик. оп.* **гречески**

гречески -а -е грчки; ♦ ~ **любичица** *оп.* **мидлянка**

гречка ж. *бот.* хељда (*Fagopyrum esculentum Moench*)

греячка ж. грејалица

гриби х. *мн.* **бикич.** гљиве (*оп.* **печарки**); **мачанка з грибох** кул. **бикич.** сос од гљива (*који се припрема за Бадњи дан*)

грибки ж. *мн.* (*ед.* грибка) *оп.* **печарочки**

грива ж. грива

гривати -а -е гривнати

гривна и гривня ж. (*українська монета*) гривна

григориянски -а -е грегоријански; ~ **календар** грегоријански календар

гриженє с. **1.** *дїсл. мен. од гризц (ше); 2.* (*знємирена совисц*) грижа; ~ **совисци** грижа савести

грижня ж. *мед.* **1.** (*болъ у бруху*) грижа; **2.** **дизентерија**

гризц -ижем *нзак.* **1.** (*огризац*) гристи, глодати; **пес гриже косц** пас гризе кост; **2.** грицкати, гристи; **миша гриже деску** миш грицка даску; **3.** *беш.* (< *серб.*) (*о рибох*) гристи; (*оп.* **цвенкац (4)**); ♦ **гриже го совисц** гризе га савест

гризц ше -ижем ше *нзак.* *взасм. повр.* **1.** гристи се; **2.** (*вадзиц ше, нємириц ше*) **ложити се**

гримац -ам и **гримоциц** -им *незак.* бучно вући, гурати, гребати и сл.; **цо гримаш з тим карсцельом?! што вучеш тако ту столицу?!**

грех х. 1. грех; 2. грехота; ♦ ~ **не идзе до устох але з устох** није грех оно што се поједе (*кад је пост*), већ оно што се каже; **най му бог грихи пребачи** бог да му душу прости

гришиц -им *незак.* грешити

гришка ж. грешка

гришни -а -е 1. грешан; 2. **гришни** -ного х. грешник; 3. **гришна** -ней ж. грешница

гришнік х. оп. **гришни** (2)

гришніца ж. оп. **гришни** (3)

гришно присл. грешно

гришносц ж. грешност

гришочка ж. дем. грешчица

гроб х. гроб; ♦ **буц з едну ногу у гробе бити** (стајати) с једном ногом у гробу; **нагнац дакого до гроба** отерати кога (пре времена) у гроб; **обрациц ше у гробе** преврнути се (окренути се) у гробу

гробар х. гробар; ♦ **як кед би сцекол гробарови спод лопати** (*барз слаби, бляди*) као да је из гроба устао, живи мртвац

гробик х. дем. гробић, гробак

гробни -а -е и **гробов(и)** -а -о/-е гробни

грожаци -а -е претећи

грожба ж. заст. оп. **грожене**

грожене с. претња

гроженко с. дем. 1. **грожѣнце**; 2. (*бобка грозна*) бобица; 3. (*сухого грозна*) **грожђица**

грожиц -им и **грожиц ше** -им ше *незак.* претити; **грожел ше им же их будзе тужиц** претио им је да ће их тужити; **грожел ше ми з княком** претио ми је мотком

грожне присл. заст. (*барз, моцно*) страшно; ~ **го вилал** страшно га је изгрдio (испсовао)

гроз х.: з [*вельким*] **грозом** присл. оп. **грозом**

грознар х. **грожђар**

грозно с. **грожђе**; **виново** ~, ~ **на вино** винско **грожђе**; **столие** ~ **стоно** **грожђе**; **сухе** ~ **суво** **грожђе**, **грожђице**; ♦ **дзиве** ~ *бот.*

вињага (*Vitis silvestris*); ♦ **квашне** ~ (*о чежско досцигуицим*) кисело **грожђе**

грознав(и) -а -о/-е **грожђани**; ~ **цукер хем.** **грожђани шећер**

грозом присл. заст. **веома љут(ит)о**; **претећи**

гром х. **гром**; **вдерел** ~ **ударио је гром**; ♦ **як** ~ (**як перун**) **з ясного неба** као **гром** из ведра неба

громада ж. 1. **гомила**; ~ **дзечи (дзехох)** **гомила дече**; 2. (*зруцани предмети*) **гомила**; **хрпа**; **крш**

громадасти -а -е **гомиласт**; ♦ **громадасти хмари геогр.** **гомиласти облаци**

громадзиц (ше) -им (ше) *незак.* **гомилати (се)**

громадка ж. 1. дем. **гомилица**; 2. (*вилама-ней кукурици на полю*) **гомила**

громадови -а -о/-е: **громадово гори геогр.** **громадне планине**

громки -а -е **громак**

громко присл. **громко**

громобран х. **громобран**, **муњовод**

громовнік х. *митол., рел.* **громовник**

грот х. 1. (*отвор*) **гротло**; 2. **а)** (*на тлачарки*) **доб (в.)**; **б)** (*у мліну, на витерніци, велькей лупачки*) **кош**; **в)** (*на сеператору за млско*) **левак**

груби¹ -а -е 1. **дебео**; ~ **мур** **дебео зид**; ~ **древ**о **дебело дрво**; **груби ноги** **дебеле** **ноге**; 2. **крупан**; **велик**; ~ **чловек** **крупан** **човек**; **падал каменсц** ~ **як голубово** **вайцо** **падао је лед** **крупан** **као голубије** **јаје**; **груби капки** **диджду** **крупне** **капи** **кише**; ~ **зарно** **крупно** **зрно**; ~ **мука** **крупно** **брашно**; **почал падац** ~ **шніг** **почеле** **су** **падати** **крупне** **пахуљице** **снега**; 3. (*глас*) **дебео**, **дубок**; 4. **груби** -**бого** х. *кул.* **штрудла**; ~ **з маком (з орехами, зоз сиром)** **штрудла** **са маком** (**са орасима, са сиром**); 5. **груба** -**бей** ж. **трудна**; ♦ ~ **пасуля бот.** **пасуљ** **пребранац**; ~ **черев**о *анат.* **дебело** **црево**; **груби дзвери** **зимска** **врата**; **груби лістки** оп. **камена ру-жа**; **груби на квасу** *кул.* **штрудла**

груби² -а -е **груб**; ~ **справоване** **грубо** **понашање**; ~ **виробок** **груба** **израда**

грубина *жс.* 1. **а)** дебљина; **б)** крупноћа; 2. *заст.* (платно својој роботі) домаће платно

губле *с.* кочањ, срце; ♦ **замарз як** ~ озебао (прозебао) је до кости (до костију)

губиуц -нем *незак.* 1. дебљати; **стебло губне** стабло дебља; 2. крупњати; **бобки грозна губню** бобице грожђа крупњају; **глас му губне** глас му крупња

грубо *присл.* (брутално) грубо

груболупи -а -е дебелокор

грубоноги -а -е дебелоног

грубоскори -а -е дебелокожан; дебелокор

грубосц¹ *жс. оп.* **грубина (1-2)**

грубосц² *жс.* грубост

грубши -а -е: з **грубошого** *оп.* з **векшого** (под **векши**)

груда *жс.* 1. (на *неровней жеми*) грудва, цомба; **груди на драги** цомбе на путу; 2. грудва; **грумен**; ~ **сира** грудва сира

грудка *жс.* 1. *дем.* грудвица, **груменчић**; 2. **а)** крупица, **громуљица**; ~ **муки у пес-ту** крупица брашна у тесту; **б)** згрушак, угрушак; ~ **стиднутей креви** угрушак усирене крви

грудкавиц (ше) -им (ше) *незак. оп.* **грудко-вац (ше)**

грудкасти -а -е **громуљичав**, **крупичав**

грудкац (ше) -ам (ше) *и* **грудковац (ше)** -куем (ше) *незак.* згрушавати (се); згушњавати (се)

грудковити -а -е **грудвичав**

грудниџа *жс. млек.* грудњача, сирница

грун *х. заст.* узвишење, **брежуљак**

грункац -ам *незак.* **гроктати** (*о прасићима*)

грунковити -а -е **брежуљкаст**, **хумовит**

грунок -нка *х.* **хумка**, **хумчица**; **брежуљак**

грунт *х.* 1. (*жемови пошед*) **грунт**; 2. **гле**

грунтови -а -о/-е *и* **грунтови** -а -е 1. **зем-љишни**; ~ (**жемова**) **кнјжка** **земљишна** **књига**; 2. **фундаменталан**, **темељан**

грунтовиџа *жс. адм.* **грунтовница**

грунтовиџар *х.* **грунтовничар**

грунчок -чка *х. дем.* **хумак**, **хумчица**

грушка *жс.* (*древу и плод*) **крушка**

грушков -а -о 1. **крушкин**, **крушков**; *од крушке*; 2. **грушкова** -вей *жс. и* ~ **па-**

ленка **крушковача**, **крушка**; ♦ ~ **ликер** **крушковац**; ~ **овоцнїк** **крушик**; ~ **древу** (*як материял*) **крушковица**; ~ **сок** **сок од крушке**

грушковача *жс. оп.* **грушков (2)**

грушочка *жс.* 1. *дем.* **крушкица**; 2. **сијалица**, **жаруља**

грушочков(и) -а -о/-е **сијалични**

гу *викр.* 1. **а)** *за виражоване гнїву, осудзо-ваня, несприсмого физичного чувства и под.* **ху**; **фуј**; **гу**, **не ганьбиш ше!** **ху**, **срам те било!**; **гу**, **але горуцо** **ху**, **ала је врућина**; **б)** *за виражоване чувства жи-ми уу, бр*; **гу**, **як жимно!** **уу**, **што је зи-ма**; **в)** *за виражоване нескерпеня ух*; **гу**, **та дзе є?! ух**, **па где је?!**; 2. **удвойнїсцене гу-гу** *за виражоване винїмкового интен-зитета даякеј дїї, прикмети и под.* **уха**; **гу-гу**, **але нам будзе крашнє на морю уха**, **ала ће нам бити лепо на мору**

губа *жс. коц.* **сунђер**

губаби *жс. мн.* (*ед.* **губаба**) (*дзевинске ба-виско*) **топови**; ♦ **мєгки як губаба** ≡ **мєкан као свила**; **шєдзи як губаба** *оп.* **шєдзи як балєга** (*под балєга*)

губабац ше -ам **ше** *незак.* **топати се**

губибанда *и* **губиновта** *жс. и х.* **квариша**, **квариигра**

губиц -им *незак.* 1. **кварити**; ~ **мотор** **кварити** **мотор**; ~ **розположенє** **кварити** **расположење**; ~ **заруки** **кварити** **верид-бу**; ~ **дзєцко** **кварити** **детє**; 2. **крњити**; ~ **дачий углед** **крњити** **нечији углед**; 3. *заст.* **убијати**, **уништавати**; ♦ ~ **шор да-кому** *оп. под шор*

губиц ше -им **ше** *незак.* з **розл. знач.** **кварити се**

губка *жс.* 1. **а)** (*една зоз сплєчених часцох штранга, варгоча и под.*) **струка**; **шпарга** **о два губки** **двострук канап**; **б)** **канап**; 2. *дем. коц.* **сунђерић**

гугнави -а -е (*х*)уњкав, **који говори кроз нос**

гугнаво *и на* ~ *присл.* (*на нос*) (*х*)уњкаво, **кроз нос**; **бєшєдовац на** ~ **говорити кроз нос**

гугеноти *х. мн.* (*ед.* **гугенот**) *ист.* **хугеноти**

гудаци *х. мн.* (ед. гудак) музиканти, свирци, музика; ♦ **гудаци ми у бруху граю** (*барз сом гладни*) завија ми у желуцу, крчи ми у трбуху, крче ми црева; **достанеш (да ци, враци ци пенсжи, длуство и под.) док будзе бог гудацох плаци** (*нігда не достанеш*) добићеш (даће ти, вратиће ти новац, дуг и сл.) на Јурјево

гудаци -а -е музикантски, свирачки; ♦ ~ **смола** калафониј

гудляц -ям *незак.* (*сцискац, гужвац*) мељати, мељавити, гужвати, гњецати

гудляц ше -ям ше *незак.* (*гужвац ше под прициском*) мељати се, гужвати се, гњецати се; **реже шунку з тупим ножом, та ше шунка гудля** сече шунку тупим ножом, па се шунка гњеца (муља)

гужва *ж. 1.* (*дрилянс, сцисканс*) гужва, стиска, тиска; кркљанац; метеж; гунгула; (*за робу*) навала; **2. поль.** (*капча на драбинки коча хтора трима льовч*) гужва

гужвац -ам *незак.* з розл. знач. гужвати; ~ **шмати** гужвати одећу; **комбайн гужва кукуручанку** (*не реже добре*) комбајн гужва кукурузовину

гужвац ше -ам ше *незак.* гужвати се

гужвац -а -е који се лако гужва; ломљив

гужере *с.* (*долня часц снопа*) глава (*в.*), стрњика (*в.*)

гуздолиц ше -ім ше *незак.* стискати се; **гуздоля ше пецero на лавочки** стискају се петоро на клупи

гуй *випр.* за виражоване чувства *неприсмносци, обридлосци, одбойносци* фуј; брр; ~, **як горуцо!** фуј, како је вруће!; ~, **як жимно** брр, што је хладно

гуй-буй 1. *присл.:* ~ **поробиц** (*нашивидко, нійак*) збрзати, отаљати, склепати, згрувати, збубати, збркљати, збрљати; **2. у функц. атр.:** **вон таки** ~ он је свакакав

гук¹ х. 1. шум, хук; жубор; хук, хука; ~ **морских габох** шум морских валова; ~ **потока** жубор потока; ~ **бурі** хука буре; **2.** бука; ~ **на улицох** бука на улицама; **3.** одјек

гук² х. нагон за парењем код свиња; **швиня ма** ~ *оп.* **швиня би ше гукала** (*под гукац ше*)

гукац -а *незак.* (*оплодзовац – о корназови*) букарити

гукац ше -а ше *незак.* и *зак.* (*париц ше – о швиньох*) букарити се, гонити се, цвелати се; **швиня би ше гукала** свиња тражи брава

гулагопки *ж. мн.* (ед. гулагопка) хулахопке

гуляц -ям *незак.* (*закруцац*) увијати

гульдац -ам *незак. оп.* **гультац**

гультац -ам *незак. 1.* (*гужвац, сцискац*) гужвати, стискати, мељати, мељавити; **2. прен.** (*круциц, циганіц*) причати измишљотине, свашта причати; лагати

гумани -а -е хуман

гуманиз(е)м -зму/-зма *х.* хуманизам

гуманизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* хуманизовати (се)

гуманист -та и **гуманиста** -ти *х.* хуманист(а)

гуманистични -а -е хуманистички

гуманитарец -рца *х.* хуманитарац

гуманитарни -а -е хуманитаран

гуманосц *ж.* хуманост

гумно *с.* гумно, стражње двориште

гумор *х.* хумор; ♦ **чарни** ~ црни хумор

гумореска *ж.* хумореска

гуморист -та и **гумориста** -ти *х.* хуморист(а)

гумористични -а -е хумористички

гумус *х.* хумус

гумусни -а -е и **гумусов(и)** -а -о/-е хумусни

гундер *х.:* **сст их там сден** ~ има их тамо цела гомила; **полни** ~ пуно, много

Гуни *х. мн.* (ед. Гун) *ист.* Хуни

гункли *мн. коц.:* **бер** ~ **на пункли и трац** ше пакуј се, покупи се и одлази

гунски -а -е (*од Гуни*) хунски

гунцут *х.* мангуп; обешењак

гунцутка *ж.* женска особа мангуп *одн.* обешењак

гунцутски¹ -а -е мангупски; обешењачки

гунцутски² *присл.* мангупски; обешењачки

гунцутство *с.* мангулук, мангупарија; обешењаштво

гунцутшаг *х. заст. оп.* **гунцутство**

гупуй *оп.* **упуй**

гур и *повторене гур-гур* *викр.* за *виражоване швидкей дії, руху* (х)опа; дум; **витор задул, а кридло капури** ~ и **заварло ше ветар дуну, а крило капије дум и затвори се**

гура¹ *жс.* 1. галама, метеж; 2. ужурбаност, трка, фрка; 3. (за робу) јагма, навала, гурњава

гура² *викр.* ура

гурабура *жс.* парада, циркус; општа гужва

гурка *жс.* 1. кул. цигерњача; јетрењача, јетреница; 2. (цива на пецу за дим) чунак, лула; 3. (череву за поливане) црево, шлаух; 4. (шлід на целу од водереня корбача и под.) прутак; 5. **гурки** *мн.* црева; ♦ **буц шицким гурком конц** ≡ знати шта је цар вечерао; водити туђу бригу; **ви-пушиц дакому гурки (бураги)** (розпарац брух дакому) исукати (просути) коме црева; **о єдну гурку** (барз худі – о човекови або животині) го(р)цав (в.), скоцав (в.), једноцрев (в.), као глиста; **сто му гурки!** (блаше лаце) сто му громова; **такой (дораз) му (ци и др.) гурки (бураги)** виду подшм. (о даким, звич. о дзецу, цо ше лєм дакус повредзел, а йойчи) поиспадаше му цревца; **у гуркох (бруху) му гравчи** крче му црева

гуркац -ам *незак. оп.* **гуркотац**

гуркашніца *жс.* црево (дебело свињско за пуњење крвавица)

гуркнуц -нем *зак. осн. и прен.* гугутнути, гукнути

гурков -а -о: ~ **масц** (масц на верху у котле у хторим обарени гурки) дрожина (в.)

гуркотане *с.* гугут

гуркотац -ам *незак. осн. и прен.* гугутати, гукати

гуркотаци -а -е гугутав

гурчане *с.* бука; брујање

гурчац -чим *незак.* 1. (о мотору и под.) брујати; брекстати; бучати; радити; 2. (о вреценку и под.) врндати; 3. (у жалудку) крчати, бурлати; ♦ **аж му у бруху гурчи** крче (круле) му црева, бурла му у трбуху

гурчиц -им *незак. коц. оп.* **гурчац**

гусар *х. ист. воєн.* хусар, уланер; коњаник

гусарски -а -е хусарски

гусити *х. мн. (єд. гусит)* *ист.* хусити

гуситски -а -е (од гусити) хуситски

гуска *жс.* гуска; ♦ **не за гуски шено [бо го розцагаю]** (то не за тебе, ти тому не дорос) није за гуску сено; **як на гуску вода, як кед на гуску води плюшнєш** (не вредзи му гуториц, не реагує) као да камену говориш, као глумоме добро јутро; мртав хладан

гусков -а -о гушч(и)ји

гуснуц гушнем *незак.* 1. гуснути (се);

2. (при вареню) укуавати се

густави -а -е подоста густ, погуст

густі -а -е густ; ♦ ~ **як щец** (барз густі – о мархви и под.) густ као четка

густо *присл.* густо, нагусто

густосц *жс.* и **густота** *жс.* густоћа, густина; ~ **населеносци** густина насељености

гуториц -им **I** *зак.* рећи, казати; **гуторел же придзе** рекао је да ће доћи; **II** *незак.*

1. говорити; казивати; **гутори му як ма поробиц** говори му како треба да уради; **його поступок гутори сам за себе** његов поступак говори сам за себе; 2. причати; 3. (на дакого – циганіц) набеђивати, клеветати, лагати; ♦ ~ **дакому дацо на розум** (же би мерковал, же би добре запаметал) говорити коме да прими к срцу, да добро запамти; **най гутори хто цо сце** (я у своїм становиску цалком прешвечени) нека каже ко шта хоће

гутя *жс. дзец.* вунена марама

Гуцули *х. мн. (єд. Гуцул)* Гуцули (етничка група у западној Украјини)

гуч и у злученю **гуч-гучага** *викр.* за одганяне гускох гус, гуса

гучане *с.* шум, шумор; хук, хука, бука; жубор; брујање; зујање; одјек, одзвањање

гучац -чим *незак.* 1. **а)** (о рици, габох и под.) шумети, хучати; **б)** (о потоку) жуборити; 2. **а)** (о дзвонох и под.) брујати; зујати; **б)** *прен.* (приповедац) брујати; 3. (о витру) хујати; 4. (одгуковац) орити се, јечати, одјекивати; одзвањати

гучаци -а -е хучан, хуктав, шуман, бучан; ~ **ричка** хучна речница

гучни -а -е *оп.* **гучаци**

гушатко *с. дем.* гушче

гушатков -а -о: ~ **фарба** гушчија боја; ~ **квице**, ~ **трава** *оп.* лампашик

гушачка *жс.* (*гуши вируток*) гушчевина, гушчијак

гуше -еца *с.* гушче; ♦ **жовти як** ~ (*хорого випатрунку*) жут као восак

гушелька *жс. дем. и гипок.* виолиница

гушеніца *жс.* **1.** *зоол.* гусеница; **2.** *техн.* гусеница, трака; **3.** *гушеніци* *мн. кул.* прже-ни десерт од брашна, млека и јаја

гушеніцар *х. зоол., техн.* гусеничар

гушецина *жс.* гушчетина

гуши -а -е гушч(и)ји; ♦ ~ **хлївок** гушчар-ник; ~ **цело** (*пупенци*) гушчија кожа; ♦ **од жими** ~ **цело по мнє** (**на мнє**) од хладноће сам се најежио

гушля *жс.* виолина

гушляр *х. ридк.* виолиниста

гушљов -а -о виолински; ~ **куфрик** виолинска футрола; ♦ ~ **ключ** *муз.* виолински кључ

гушљочка *жс. оп.* гушелька

гуцава *жс.* **1.** жбун, грм; **2.** жбуње, шикара, густиш, честар

гуя¹ *присл. у функц. пред. (консц): а) гуя!* (*готове з дачим, препадно*) свршено је!, готово је!; ~, **мушине ше помириц з утрату** готово је, морамо се помирити са губитком; **терац уж** ~, **з тей скори не може** сада је готово, из ове коже никуд; ~ **шицкому** оде маст у пропад, пиши кући пропало [је]; **б) (при гроженю, ви-ражованю страху) терац ци** ~ сад ти је амен, сад си готов; **мушине отаљ сцек-нуц, нишак нам будзе** ~ морамо одавде побећи, иначе смо готови

гуя² *жс. коц.* неодређено краће време (*нпр. пола часа, један час*); неко време; **одспал два-три гуї** одспавао је неко време

Г

га *викр., звич. повторени, означає глас гуски га*

габарит *х. габарит; ~ драги габарит пута*

гавијал *х. зоол. гавијал*

гагац -ам **1.** (*о гускох*) гакати, грајати; **2.** *прен. грајати, галамити*

гагор -гру/-гра *х. 1. гркљан; гуша; 2. (часц живинског меса) врат; ♦ лапац ше (хватац ше) за ~ хватати се за гушу; насц ше по ~ најести се до грла; уж му по ~ дошло му је до врата (грла), догорело му је до ноката, дозлогрдило му је*

гагорки *жс. мн. (сд. гагорка) кул. гркљанчићи, пужићи*

гаграц -ам *незак. експр. галамити; цо гаграш тельо!?* што си се тако разгаламио!?

гагров(и) -а -о/-е гркљански

гад *х. прен. гад; гаду еден! гаде један!*

газдиц ше -им ше *незак. гадити се; гнушати се*

гадљив -а -е гадљив

гадни -а -е *беш. 1. прљав; гадни ми руки* прљаве су ми руке; **2. гадан**

гадосц *жс. гадост*

гаду-гаду *непрем. у функц. пред. бла-бла, врндај и дрндај; ♦ ми гаду-гаду а пси у крупох (ми навелько бербляме, а на роботу не меркуме)* одоше коњи у зоб

гажаци -а -е: ~ **поверхносц** *тран. газећа површина*

гажиско *с. тран. газиште*

гажиц -им *незак. 1. газити; табати, тапка-ти; 2. (оплодзовац – о дробизгу) газити, растити*

гажиц ше -и ше *незак. (оплодзовац ше – о дробизгу) газити се, растити се*

газ *х. 1. коров; 2. гас, плин; 3. (имеце по роштованю зарна) очинци, оредине; ♦ дац ~ дати гас*

газа *жс. мед. газа*

газда *жс. 1. з розл. знач. газда; 2. господар; ♦ не знац хто ~ не зна се ни ко пије ни ко плаћа; таке як без газди* Алајбегова слама

газдашаг *х. заст. газдинство, имање (оп. газдовство)*

газдиц ше -им ше *незак. (поставац газда) газдити се, кућити кућу*

газдинїн -а -о *оп. газдиньов*

газдиня *жс. 1. газдарица; 2. домаћица; шко-ла за газдинї домаћичка школа*

газдинька *жс. дем. и гипок. газдарица*

газдиньов -а -о **1.** газдаричин; **2.** домаћичин

газдиньски -а -е домаћички

газдов -а -о газдин

газдованс *с. 1. дїсл. мен. од газдовац; 2. газдинство, имање*

газдовац -дуем *незак. газдовати*

газдовски -а -е **1.** газдински; ~ **син** газдински син, газдић; **2.** домаћински; **3. ридк.** економски

газдовство *с. 1. газдинство; 2. домаћинство, кућанство; 3. (школски предмет) домаћинство; 4. заст. привреда*

газела *жс. зоол., лит. газела*

газификация *жс. гасификација*

газловац -луем *незак. 1. газити, изгазити (уништајући, правећи штете); люц-ки статок му газлуе жем туђа стока му* гази њиву; **2. (о самцох живини)** газити; **3. табати, утабавати**

газ-маска *жс. гас-маска*

газни -а -е *оп.* **газов(и)**

газов -а -о коровски; ♦ **газово рошлїни** *оп.*
коровово рошлїни

газов(и) -а -о/-е гасни; ~ **годзина** гасни сат;
♦ ~ **гангрена** *вет.* шуштавац

газовити -а -е гасовит; ~ **стан** гасовито
стање

газовод *х.* гасовод

газ-сайла *жс.* *тран.* гас-сајла

гайба *жс.* гајба

гайгеров -а -о: ~ **апарат** *физ.* гајгеров
бројач

гайдаш *х.* гајдаш

гайде *с. непрем.:* ~ **ци ише** [твойо] (*благше*
лаце) славу ли ти твоју, хаћа те закартао

гайди *мн.* *муз.* гајде; ♦ **було** ~ *оп.* **було и**
бруги и гайди (*под бруга*)

галагоня *жс.* **1.** *бот.* глог (*Crategus L.*); **2.**
(*плод*) глогиња; **3.** (*древина* *як материял*)
глоговина

галагоньов -а -о глогов; ~ **палїчка** (**палїца**)
глоговац, глоговача

галадзиц -им *незак.* **1.** балегати, избацивати
измет; унеређивати; **2.** јести разбацујући
јело; брљати, свињити; **3.** *прен.* плувати;
~ **својо родзене гнїздо** плувати у своје
рођено гнездо; ♦ ~ **руки** прљати руке

галадни -а -е **1.** алав, прождрљив, ждерав,
халапљив; **2.** **галадни** -ного *х.* *оп.*
галаднїк

галаднїк *х.* алавац, прождрљивац, ждера,
ждероња, халапљивац

галаднїца *жс.* алавица, прождрљивица,
халапљивица

галадносц *жс.* алавост, прождрљивост,
халапљивост

галаксија и **галактика** *жс.* галаксија,
галактика

галактични -а -е галактички, галактични
галама¹ *жс.* *беш.* (< *серб.*) галама (*оп.* **лярма**)

галама²: **бавиц ше на** ~ *коц.* играти се
жмурке (скривача, скривалице)

галант *х.* галант

галантерия *жс.* галантерија

галантни -а -е галантан

галантносц *жс.* галантност

гальванизация *жс.* гальванизација

гальванизовац -зуем *зак.* и *незак.* гальвани-
зирати

гальвански -а -е *ел.* гальвански

галеб *х.* *зоол.* галеб

галерийни -а -е галеријски

галерия *жс.* галерија

галета *жс.* *зоол.* **1.** (*обмоток мотильових*
гушенїцох) чахура, лутка; **2.** (*обмоток*
гадвабней буби) галета, запредак

галетка *жс.* *оп.* **галета** (**1**)

галер *х.* крагна, оковратник; ♦ **резанки** *як*
галери *оп.* *под сабол-галери*

галерош *х.* (*файта голуба*) гривњаш, глу-
шац

галерчок -чка и *беш.* -рка *х.* **1.** *дем.* *од*
галер; **2.** кинеска крагна; **3.** **галерки** *мн.*
(*манжетни на рукаве*) манжет(н)е, зару-
кавци

Гали *х.* *мн.* (*сѣд.* **Гал**) *ист.* Гали

галия *жс.* галија

галияш *х.* галијаш

галоп *х.* галоп

галопер *х.* галопер

галопировац -руем *незак.* *оп.* **галоповац**

галопируюци -а -е галопирајући; ~ **тубер-**
кулоза *мед.* галопирајућа туберкулоза

галоповац -пуем *незак.* галопирати

галопни -а -е и **галопов(и)** -а -о/-е галопни

галски -а -е галски; ♦ ~ **когут** (*символ*
Французкеј) галски петао

гама *жс.* *муз., прен.* гама; ♦ ~ **зарї** *физ.* га-
ма-зраци

гамба *жс.* усна; ♦ **випульовац** **гамби** (*на*
знак увредзеносци и под.) прћити усне;
прекривяц/прекривиц **гамби** (*вира-*
жиц незадовольство) (на)правити кисе-
ло лице

гамбати -а -е уснат

гамбовац -буем *незак.* **1.** блебетати; **2.** (*без-*
очно одвитовац) брецати се; дрско одго-
варати

гамбов(и) -а -о/-е уснени; **гамбово консон-**
анти *фон.* уснени сугласници

гамбовозубни -а -е *фон.* усненозубни

гамбочка *жс.* *дем.* усница, усничница

гамила *жс.* *зоол.* камила, дева

гамилар *х.* (*поганяч гамилох*) камилар

гамилов -а -о камиљи
 гангрена *ж. мед.* гангрена
 гангстер *х.* гангстер
 гангстерски -а -е гангстерски
 ганьч *х.* недостатак, мана; минус; **то му** ~ то му је недостатак
 ганьчитель *х.* кудилац
 ганьниц -им *незак.* кудити, замерати, приговарати
 ганьчлѣви -а -е кудљив
 гар *х.* пепео
 гарадича *сд. ж.* 1. степеник, степеница, басамак; 2. *прен. а)* степеница; **б)** (*ряд вещей ступнѣох дачого*) лествица, степенице; 3. *гарадичи* *мн. а)* степенице; **б)** степениште
 гарадичасти -а -е степеничав, степеничаст
 гаража *ж.* гаража
 гаражовац -жуем *зак. и незак.* гаражирати
 гараждовац *дусем незак. (барз ше вадзиц, лац)* јако грдити, псовати, галамити
 гарант *х.* гарант
 гарантни -а -е гарантни; ~ **ліст(ок)** гарантни лист; ~ **термин** гарантни рок
 гарантовац -туем *зак. и незак.* гарантовати
 гаранцийни -а -е гаранцијски
 гаранция *ж.* гаранција
 гарда *ж.* гарда; ♦ **стара** ~ (*стара генерация*) стара гарда
 гардероба *ж.* гардероба
 гардеробер *х.* гардеробер
 гардийски -а -е гардијски
 гардист -та и **гардиста** -ти *х.* гардист(а)
 гаридло *с. (чарнідло за оберва)* гарило, сурма
 гарнизон *х.* гарнизон
 гарнировац -руем *зак. и незак. кух.* гарнирати
 гарнирунг *х. кул.* гарнирунг
 гарнитура *ж. осн. и прен.* гарнитура; ~ **за чай** гарнитура за чај; ~ **за вартанс** бушаћа гарнитура
 гарнишна *ж.* гарнишна
 гарови -а -е грао, пепељаст; грахораст; **гарово очи** грахорасте очи
 гарсонера *ж.* гарсонера

гастритис *х. мед.* гастритис
 гастроном *х.* гастроном
 гастрономия *ж.* гастрономија
 гатер *х. техн.* гатер
 гача *ж.* ногавица гаћа; ♦ **достац по гачи** добити по туру
 гачасти -а -е *оп. гачашисти*
 гачашисти -а -е (*о голубови*) гаћаст; ~ **голуб** гаћан; ~ **голубица** гаћанка
 гачи *ж. мн.* гаће; ♦ **купац**и ~ купаће гаћице; ♦ **аж ше на нїм гачи тресли** (*од страху*) дрхтао је као прут (као шиба) [на води]; **нст го у гачох** (*малога є расту*) нема га шта видети, шака јада; **поробел як гев-тот цо гачи скрал** (*подло, слабо поробел*) урадио је као од беде, као да има две леве
 гачиска и гачиски *ж. мн. аугм. и пейор.* гаћетине, гаћурде, гаћурине
 гачици *ж. мн.* гаћице
 гачки *мн.* гаћице (*дечје*)
 гачошисти -а -е *оп. гачашисти*
 гачури *мн. пейор.* гаћетине, гаћурде, гаћурине
 гваздац -ам *незак.* 1. (*бридко робиц, бабрец*) брљати; 2. (*бридко писац або маљовац*) жврљати; 3. бацати без реда на гомилу; 4. (*гоч цо приповедац*) баљезгати
 гвардиан *х. церкв. кат.* гвардијан
 гвинт *х. техн.* 1. завојница, гвинт; 2. навој; **цивов(и)** ~ цевни навој
 гвинтови -а -о/-е *метал., буд.* завојан
 гдова *ж. заст. оп. гдовица*
 гдовец -вца *х.* удовац
 гдовецки -а -е удовачки
 гдовица *ж.* удовица
 гдовицки -а -е удовички
 ге *непрем. муз.* ге
 гебель *оп. гейбель*
 гебуздац -ам *незак.* 1. много и некавалитетно кувати, пећи и сл.; 2. скупљати, гомилати непотребне ствари
 гегнуц -не *зак. безос. так сом спаднул* (*так ме вдерел по хрибце и под.*) **аж у мнє гегло** тако сам пао (тако ме је ударио по леђима и сл.) да сам остао без даха

гейбель: кармиц на ~ (*кармиц на тлусто*)
товити

гелер х. гелер

гейзер и **гейзир** х. гејзер, гејзир

гейша ж. гејша

гембеш х. (*заокружени, затити човек*)
дебелјко

ген х. *звич. мн. биол.* ген

генглџи -а -е **1.** млитав, млохав; немоћан;
2. трапав; тром

генглџиц -им *нзак.* млитавити, млохавити

генеалогия ж. генеалогија

генеза ж. генеза

генерал х. генерал

генерализовац -зусм *зак. и нзак.* генера-
лизовати, генерализирати

генералиј ж. *мн.* генералије

генерал-мајор х. генерал-мајор

генерални -а -е генерални; ~ **проба** гене-
рална проба; ~ **директор** генерални ди-
ректор

генерал-полковник х. генерал-пуковник

генералштаб х. генералштаб

генералштабец -бца х. генералштабац

генеративни -а -е генеративан

генератор х. генератор

генерация ж. генерација

генетика х. генетика

генетичар х. генетичар, генетик

генетични -а -е генетски, генетичан

гений х. гениј(е)

гениталиј ж. *мн. анат.* гениталије

генитални -а -е генитални

генитив х. *грам.* генитив

генитивни -а -е и **генитивов** -а -о генитив-
ски, генитивни

гениялни -а -е генијалан

гениялноц ж. генијалност

геноцид х. геноцид

геноцидни -а -е геноцидан

генция ж. *заст.* железничка станица

географ х. географ

география ж. географија

географски -а -е географски

геодезия ж. геодезија

геодет -та х. и **геодета** -ти х. геодет(а)

геодетски -а -е геодетски

геолог х. геолог

геологийни -а -е геолошки

геология ж. геологија

геометер х. геометар, земљомер

геометријни -а -е геометријски

геометрия ж. геометрија

геофизика ж. геофизика

геофизичар х. геофизичар

геоцентрични -а -е геоцентричан; ~ **тео-**
рия геоцентрична теорија

гепард х. *зоол.* гепард

гепек х. гепек

герба ж. грба

гербави -а -е (*1. горбати; 2. неровно, подло*
зробени) грбав

гербача ж. *беш.* грбача, кркача

гербиц ше -им ше *нзак.* грбити се (*од*
тешког посла)

гергац -ам *нзак.* (*барз кашљац*) крхати

гергель и **гергелъ** х. инација, свађалица;
који хоће да све буде по његовом; ♦ **таки**
як ~ само тера инат, немогуће је догово-
рити се, споразумети се с њиме

геречичиц ше -им ше *нзак.* шепурити се,
керебечити се

гереча ж. лубеница; **старгнуц герегу** убра-
ти лубеницу

герегар х. бостанција; лубеничар

гереговки ж. *мн.* (*ед. гереговка*) *бот., агр.*
(*файта грушкох и др.*) лубеничарке

Герембеляш х. Герембелаш (*назив којим*
су сремски Русини досељени са Карпата
звали претходне досељенике из околине
Герембеља у Мађарској)

герембельски: бешедовац по ~ говорити
герембельски (*говорити као Герембе-*
љаш, в. Герембеляш)

Герембу(л)яш х. *бикич. оп.* Герембеляш

геречка ж. **1.** *дем.* лубеничица; **2.** *беш.*
француска капа

герила ж. герила

герилец -лица х. герилац

герилски -а -е герилски

герла ж. герла

Германс х. *мн.* (*ед. Герман*) Германи

германиз(е)м -зму/-зма х. германизам

германизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.*
германизовати (се)

германистика *жс.* германистика

германски -а -е германски

гест х. гест

Гестапо -поа и -па х. *ист.* Гестапо

гестаповец -вца х. гестаповец

гестикалација *жс.* гестикалација

гестиколовац -луем *незак.* гестикулисати

гестинија *жс.* бот. кестен; **дзива** ~ дивљи
кестен; **сладка** ~ питоми кестен

гестиняр х. кестенција

гестинијаст -а -е кестенаст, смеђаст

гестиньов -а -о кестенов; од кестена; ◇ ~
торга *цукр.* торта од кестена; **гестиньо-**
во куљки *цукр.* куглице од кестена

гестиньови -а -о/-е смеђ, кестењаст; **гести-**
ньово власи смеђа коса

гето -та х. гето

гетов(и) -а -о и **гетски** -а -е (од **гето**) гетски

гешефт х. *заст.* (робота) посао, гешефт

гибак х. коц. опушак, пикавац, чик

гибачок -чка х. *дем.* од **гибак**

гибон х. зоол. гибон

гигант х. гигант

гигантски -а -е гигантски

гили-гили *викр.* 1. кер. (за виволованс,
провокованс оганяча) чик ухвати ме; 2.
коц. (при гуцканю дзецох) гили, гили

гиљотина *жс.* гиљотина

гиљотиновац -нуем *зак. и незак.* гиљоти-
нирати

гимназийни и **гимназийски** -а -е гимна-
зијски

гимназист -та и **гимназиста** -ти х. гимна-
зист(а)

гимназистка *жс.* гимназисткиња

гимназија *жс.* гимназија

гимназијалец -лица х. гимназијалац

гимназијалка *жс.* гимназијалка

гимнастика *жс.* гимнастика

гимнастиковец -куем *незак.* гимнастици-
рати

гимнастичар х. гимнастичар

гимнастични -а -е гимнастички

гинеколог *жс.* гинеколог

гинекология *жс.* гинекологија

гинекологийни -а -е гинеколошки

гинко х. бот. гинко (Ginkgo)

гипс х. 1. гипс; 2. *беш.* вештачко ђубриво

гипсовац -суем *незак.* 1. гипсовати, гипсати;

2. *беш.* ђубрити са вештачким ђубривом

гиризда *жс.* 1. грозд; 2. (громадка дачого)
гомилица

гириздочка *жс.* *дем.* гроздић, гроздак

гирланда *жс.* (*звич. мн.*) гирланд, гирланда

гирч х. 1. *звич. мн.* кврга, чворић; 2. *ридк.*
беш. грч

гирча *жс.* *оп.* **гирч (1)**

гирчави -а -е 1. (*хтори ма гирчи по целу*)
квргав; 2. (*о муре, паперу*) рапав; 3.
(*гужликасти – о платну*) са чворићима

гит х. гит, кит

гитара *жс.* гитара

гитарист -та и **гитариста** -ти х. гита-
рист(а)

гитовац -туем *незак.* гитовати

гихт х. *мед.* гихт

глагол х. *заст.* глагол (*назив за слово „г” у*
старословенској ћирици)

гладиола *жс.* бот. гладиола, сабљичица

гладиятор х. *ист.* гладијатор

глазирац -ам и **глазировац** -руем *зак. и*
незак. глазирати

глазура *жс.* глазура

гланц х. гланц

гланцац -ам *незак.* гланцати

глауком х. *мед.* глауком

гласијални -а -е гласијалан

глейта *жс.* глеђ, емајл

глейтовани -а -е емајлиран

глейтов(и) -а -о/-е глеђни

гличер х. гличер, ледник

гликоза *жс.* хем. гликоза, глукоза

глисер х. глисер

глицерин х. глицерин

глицеринов(и) -а -о глицерински

глобал х. глобал

глобални -а -е глобалан

глобус х. глобус

глорификовац -куем *незак.* глорификовати

глория *жс.* глорија

гласа *ж.* (толковане; мото) гласа
гласар, гласарий и гласариюм *х.* (толковач
 виразох) гласар, гласариј(ум)
глума *ж.* глума
глумец -мца *х.* глумац
глумецки -а -е глумачки
глумиц -им *незак.* глумити
глумица *ж.* глумица
гнирац и гниѐрац -ам *незак.* (длуго дацо
 робиц, длобац) чачкати, шушкати, мајати
 се, прчкати, чепркати
гном *х.* митол. гном
гнома *ж.* лит. гнома
гномски -а -е (од **гнома**) гномски; ~ **вире-**
чене гномска реченица
гнот *х.* фитиљ
гнотар *х.* (мали хлапец) клинац; деран
гноцик *х.* 1. (гнот на малей лампи и под.)
 фитиљ; 2. дем. фитиљић, фитиљче; 3. си-
 тан човек
гну гнуа *зоол.* гну (Gnu)
гняважа *ж.* беш. гњаважа
гняватор *х.* беш. гњаватор
гнявиц -им *незак.* беш. гњавити
гоблен *х.* гоблен
говеда *ж.* беш.: (на)биц дакого як говеду
 (ис)тући кога као вола у купусу
говлї -я -е: **говлї писки** *мн.* бот. жива трава,
 родин кљун, чапљан (*Erodium ciconium*)
говля *ж.* зоол. рода; била ~ бела рода;
 чарна ~ црна рода
говляк *х.* (самец говлї) родац
говляче -еца *с.* родић; ♦ **кармиц говлячата**
пейор. (блювац) повраћати
говльов -а -о родин; ♦ **говльово писки** *х.*
оп. **говлї писки**
гойзерица *ж.* гојзерица
гол *х.* спорт. гол
голгетер *х.* спорт. голгетер
гол-диференция *ж.* спорт. гол-диферен-
 ција
голият *х.* голијат
голман *х.* спорт. голман
голф *х.* спорт. голф
голфски -а -е: **Голфска струя** *ж.* геогр.
 Голфска струја

голь *вкр., звич.* вецей раз повторени, озна-
 чуе глас хтори настава при наглим пицу
 чечносци **клок, кљука; вон почал нагло**
пиц: голь-голь-голь он је почеа нагло
 пити: **клок, клок, клок**
гольтац -ам *незак.* 1. мућкати (се), бућкати;
вода му гольта у бруху вода му се мућка
 у трбуху; 2. (плоац гарло продукуюци
 глас „голь-голь”) гротати
гольчиц -им *незак.* *оп.* **гольтац (1)**
гомба *ж.* (полулабдасти або лабдасти
 украс) гомба
гомбичка *ж.* 1. з розл. знач. дугме; 2. (пилу-
 ла) таблета, пилула; 3. типка, дугме (на
 хармоници дугметари); ♦ (дзецко **дроб-**
не, малючке) **як** ~ мало, ситно детенце;
я не остатня ~ (ми не остатнї гомбич-
ки и под.) на кошулї (и я дацо вредзим)
 нисам ја (нисмо ми и сл.) последња рупа
 на свирали
гомбичкар *х.* дугметар, дугмеција
гомбичков(и) -а -о: ~ **гармоника** *ж.* и беш.
гомбичково гармуники *мн.* хармоника
 дугметара
гомбовци *мн.* (ед. гомбовца *ж.* и **гомбовец**
 -вца *х.*) 1. кул. кнедле, округлице, гомбо-
 ци; ~ **зоз сиром** кнедле са сиром; ~ **зоз**
шлївками кнедле са шљивама; ~ **з пе-**
чинки кнедле са цигерицом; **грисово** ~
оп. под **грисов(и)**; 2. (наліпене блато и
 гной на волни овци) брбољци (в.), пурци
 (в.), гомбоци (в.); ♦ **прелїгнуц гомбовец**
 прогутати кнедлу
гомбовчики *х.* *мн.* (ед. гомбовчик) кул.
 кнедлици
гомбошка *ж.* 1. (главкова) чиода, прибада-
 ча; 2. (капчаца) осигурача, осигурачица,
 зихерица; 3. брош
гомбошков -а -о: ~ **главка** главица чиоде
гомбуля *ж.* 1. кугла (обич. празна из-
 нутра); **крачунска** ~ божийна кугла;
 2. (мидлінова) мехур, балон; 3. (округла-
 сти фалат мегкей маси) грудва; ~ **си-**
ра грудва сира; 4. (на церковней турнї)
 јабука; 5. **гомбулї** *мн.* кух. бебуци, бебу-
 кови (в.); **кед ше често уда, дуоу ше на**
нїм гомбулї ако је тесто добро, праве се
 на њему бебукови

гомбулясти -а -е кугласт

гомбулька *жс.* **1.** (на води под час дижу-джу) мехурић, бобук; **у барки ше правя гомбульки** вода у барици се мехура, барица клобуча; **3.** (мидлінова) мехур, мехурић, балончић, бобук; ♦ **печаца** ~ биол. жарна чаура

гомуля *жс. заст.* грудва (сира и сл.)

гонг *х.* гонг

гондола *жс.* гондола

гондолиер *х.* гондолијер

гонорея *жс. мед.* гонореја

Гордийов -а -о: ~ **гузел** Гордијев чвор; **роз-рубац** (розвизац и под.) ~ **гузел** пресећи (одрешити и сл.) Гордијев чвор

горгелі *х. мн.* (ед. горгель) кул. бабалеже (в.)

гордон и **коц. гордонь** *х. бот.* **1.** стричак, паламида, бодаљ (Carduus crispus L.); **2.** осјак, бода, бodeж (Cirsium vulgare (Savi) Tem)

горила *х. зоол.* горила

горово *с. коц. оп.* **корово**

горовче *с. коц. оп.* **коровче**

господински -а -е *оп.* **господінски**

господінски -а -е (од **Господінци**) госпо-ђински

Господинчань *х. оп.* **Господінчань**

Господінчань *х.* Госпођинчан

Готи *х. мн.* (ед. Гот) *ист.* Готи

готика *жс. архит.* готика

готица *жс.* готица

готски -а -е готски; ~ **стил** готски стил

грабац -бем *незак.* брзо хватати; грабити

грабац ше -бем *ше незак.* пењати се; верати се; успињати се; уз(и)лазити

грабаци -а -е грамзив

грабацосц *жс.* грамзивост

грабач *х.* пењач; верач

грабачка *жс. зоол.* пузавица

грабеж *х.* грабеж *х. и жс.*

грабежљиви -а -е грабљив, грабежљив

грабежнік *х.* грабљивац, грабежљивац

грабудљиви -а -е *оп.* **грабежљиви**

гравер *х.* гравер

гравидна *прикм. жс.* трудна, бременита

гравидносц *жс.* трудноћа, бременитост

гравира *жс.* гравира

гравирац -ам и **гравировац** -руем *незак.* гравирати

гравитацијни -а -е гравитацијски

гравитация *жс.* гравитација

гравитовац -туем *незак.* гравитирати

гравчанс *с.* **1.** граја; дрека; **2.** *дїєсл. мен. од гравчац* (I-II)

гравчац -чим *незак.* **I 1.** (о дробизгу, пти-цох) грајати; **2.** (о пуљки) тујкати; **3.** (о качки) пакати; **4.** (о врани) грактати, гакати; **5.** (о сови) хукати, ћукати; **6.** (о яра-бици) ћиврирати; **7.** (о бибицу) вивкати; **8.** (о мачки) маукати, мијаукати; **9.** (о жаби) кркетати, квакати; **II безос.** (у жалудку) крчати, кукљати; ♦ **аж у мнє** (по мнє) **гравчи** крчи ми у трбуху, крче ми црева

гравчиц -им *незак. коц. оп.* **гравчац**

град *х.* **1.** (мера моци алкогону) град; **2.** *заст.* степен (оп. **ступень**); **3.** *гради мн. заст.* термометар, топломер; ♦ **сто гради** (барз, у велькей мири) сто гради

градация *жс.* градација

градищански -а -е градишћански; **Гради-щански** **Горвати** Градишћански Хрвати

грайцар *х.* **1.** (австроугорски пенєж) крај-цар *х.*, крајцара *жс.*; **2.** *звич. мн.* паре, но-вац; ♦ **ані за ~ ши не лепши од нього** ни за педаљ (ни за длаку) ниси бољи од њега; **не мац ані грайцара (ані гроша)** немати ни пребијене паре (крајцаре); **по-трошиц (видац) [шицко] до грайцара (до гроша)** потрошити [све] до последње паре; **складац ~ гу грайцару** (шпоровац пенєжи) стављати пару на пару

грайцарики *х. мн.* (ед. грайцарик) *бот.* красуљак, бела рада (Bellis perennis L.)

грам *х.* грам; ~-молекула грам-молекул

граматика *жс.* граматика

граматичар *х.* граматичар

граматични -а -е граматички

грамафон *х. беш. оп.* **грамофон**

грамофон *х.* грамофон

грамофонски -а -е грамофонски; ~ **плоча** грамофонска плоча

грамушка *жс. оп.* **брамушка**

граната *жс.* граната
грандиозни -а -е грандиозан
грандоман *х.* грандоман
грандоманија *жс.* грандоманија
гранс *с. збир. беш.* (< *серб.*) грање (*суво*)
гранџ *х. мин.* гранит
гранџни -а -е и **гранџов(и)** -а -о/-е гранитни
гранула *жс.* гранула
гранулација *жс.* гранулација
грануловац -луем *незак.* гранулирати
граньче -ча *с. беш.* 1. сува гранича; 2. *збир.* суве границе
грао *прикм. неспрем.* грао
гратис *присл.* гратис
гратуловац -луем *зак. и незак. заст. (винчовац)* честитати
графика *жс. з розл. знач.* графика
графикон *х.* графикон
графит *х. мин.* графит
графитни -а -е и **графитов(и)** -а -о/-е графитни
графичар *х.* графичар
графични -а -е графички; ~ **представјене** (**приказоване**) *мат.* графичко представљање; ~ **ришене** графичко решење
графия *жс.* графија
графолог *х.* графолог
графологија *жс.* графологија
грациозни -а -е грациозан
грациозносц *жс.* грациозност
грация *жс.* грација
гревац -ам *пейор.* цмиздрити
греваци -а -е *пейор.* цмиздрав
гревчац -чим и *коц.* **гревчиц** -им *незак. оп.* **гревац**
грег *х. заст. (човек хтори трима дутян):* идзе до **грега** иде у дућан; **купел у грега** купуио је у дућану
гренадир *х.* гренадир
греш *х. беш. (желене грозно)* греш
григ-мадарица *жс. фолкл.* циновска птица из народних бајки
гризли -ия *х. зоол.* гризли
гимаса *жс.* гримаса
гринги *мн.* кркача; грбача; **ношиц дакого на грингох** носити кога на кркачи

(накркач(к)е); **вжац дакого на** ~ накркачити, кркнути кога
грипа *жс.* грип *х.*, грипа *жс.*
грипозни -а -е грипозан
грис *х.* гриз
грисини *жс. мн. (ед. грисина)* грисини
грисов(и) -а -о/-е са гризом, са грисом; ♦ ~ **юшка** *кул.* чорба са грисом, грис-чорба; **грисово галушки** *кул.* тесто са грисом (*насуво*); **грисово гомбовци** *кул.* кнедле са грисом, грис-кнедле
гриф¹ *х. спорт., муз.* гриф
гриф² *х. митол.* гриф(он)
гришталь *х. коц.* шећер кристал
гриштальовац -люем *незак. коц. заст.* шећерити
гроги *прикм. неспрем.* гроги
гроплан *х. филм.* гроплан
гротеска *жс. лит.* гротеска
гротескини -а -е гротескан
гроф *х.* гроф
грофица *жс.* грофица
грофович *х. (грофов син)* грофић
грофовия *жс.* грофовија
грофовна *жс. (грофова дзивка)* грофињица, грофичица
грофовски -а -е грофовски
грофчок -чка *х. дем.* грофић
грош *х. заст. (пенсж)* грош; ♦ **не мац ані гроша** *оп. под* **грайцар**; **потрошиц (видац)** [шицко] до гроша *оп. под* **грайцар**; **тримац дацо за готови** ~ (за готове) сматрати нешто за свршену ствар; ♦ **рубац дакому** ~ *празн.* „сећи коме грош” (*посебном врацбином одвајати душе покојног и живог супружника да би живи супружник престао туговати за покојним*)
руглїц -їм *незак. (видавац карактеристични звук – о швині)* гроктати
Грузиєц -йца *х.* Грузијанац
Грузийка *жс.* Грузијанка
грузийски -а -е грузијски
грундирац -ам и **грундировац** -руєм *зак. и незак.* грундирати
грунт *х. оп.* **грунт**
грунтов(н)и -а -е *оп.* **грунтов(н)и** (1)

група *жс.* група

группация *жс.* групација

группаш *х.* групаш

группашене *с.* групашење

группни -а -е группни

групповац (ше) -пуем (ше) *зак. и незак.* груписати (се)

гу *прим. з дат. 1. виражує просторни одношення а) значи рушанє або напрям гу дакому/дачому према, ка; рушили ше гу югу* кренули се према југу; *вони маю салаш тадзи гу цукровні* они имају салаш овамо према шећерани; *б) значи законченє рушаня у блізкаosci дакого/дачого* поред, код; уз; до; *шеднул гу пайташови* сео је поред друга; *в) значи же на концу рушаня гу одредзеному предмету зисцени и физични контакт з тим предметом* уз, за, або ше преклада з дативом без применовника; *дзецко ше притуслєло гу мацери* дете се припило уз мајку; *прироснул ми гу шерцу* прирастао ми је за срце; *випрагал коні и привязал их гу кочу* испрегао је коње и привезао их је за кола; *приложел ложку гу устом* принео је кашику устима; *г) значи положенє просто, наспрам дакого/дачого* према, наспрам; *на граніци гу Мадярскеј ест даскельо гранічни преходи* на граници према Мађарској има неколико граничних пролаза; *2. значи час дії у поступновим рушаню, розвою гу одредзеному термину: гу сшені ше задижджело* пред јесен је закишило; *уж було гу вечару* већ је било близу вече; *цо далсїй гу вечару мухи вше баржей допивали* што се вече приближавало, муве су све више досађивале; *уж гу яри* већ је близу пролеће; *3. у конструкційох з цільовим значењом значи же дакто одн. дацо наменєни, потребни або унапрямєни гу предмету антажованя а) код, або ше преклада з дативом без применовника; газдови треба роботніка гу овцом* газди је потребан радник код оваца; *внєдзелю одходзи гу пайташом* недељом одлази код другова (одлази друговима); *на виходзе з места*

приключели зме ше гу векшей групи на излазу из места прикључили смо се већој групи; *б) за; шедли гу вечери сели су за вечеру; женя сина, рихтаю ше гу свадзби* жене сина, спремају се за свадбу; *в) вон нє гу нєй (вон єй нє пасира за пару)* он није за њу; *4. у функції обєкта а) значи одношенє гу дакому/дачому према; учитель ше єднак одноши гу шницким школяром, добри є гу каждому* учитељ се једнако односи према свим ученицима, добар је према свакоме; *б) з дїєсловами бешєдованя преклада ше з дативом без применовника, ридше з другима конструкциями: крашнє ше гу мнє озвал* лепо ми је рекао, лепо је са мнош проговорио; „*придзеш зо мну?*” – *образецл ше гу Митрови* „хоћеш ли доћи са мнош?” – обрати се Митру; *в) уз; тота сукня єй нє швечи гу власом* ова сукња јој не иде уз косу; *5. значи припаданє до числа дакого/дачого у (са акуз.), међу (са акуз.); нє спадал анї гу богатим анї гу худобним* није спадао ни у богате ни у сиромашне; *6. значи поровнанє або числово одношенє према; цо ти гу ньому!?* шта си ти према њему!?!; *процентуално гу числу жительох* процентуално према броју становника; *♦ гу тому модал.* поред тога, уз то

губа¹ *жс. 1. (у шерсци животині) кудра, прамєн; чвор; 2. текст. (загрубнуце на нїтки) чвор; 3. оп. губов*

губа² *жс. заст. губитак; мал губу* имао је губитак (*оп. утрата*)

губа³ *жс. мед. лепра, губа*

губавец -вца *х. оп. губави² (2)*

губави¹ -а -е чупав, кушљав

губави² -а -е *1. губав, прокажен, лепрозан;*

2. губави -вого х. губавац

губати -а -е *оп. губави¹*

губациц (ше) -им (ше) *незак.* кушљати (се)

губернатор *х. ист.* губернатор

губерния *жс. ист.* губернија

губич *х. и губиче с.: мали як ~ ситан, мали*

губов *х. цигара (увїєна у дувански лист)*

гувернант(к)а *жс. (домашня воспитачка) гувернанта*

гувернер х. гувернер

гуга ж. мед. заст. дифтерија, гушобоља

гугла ж. спорт. кугла (у куглању)

гуглане с. куглање

гуглац ше -ам ше *незак.* куглати се

гуглоф х. кул. куглов, куглоф

гужљик х. 1. дем. чворић, узлић; 2. квржица; 3. (у предзи, ткану) упоћак

гужљиц (ше) -џм (ше) *незак.* замрсивати (се), замршавати (се)

гузбанок -нку/-нка х. бот. шимшир (*Buxus sempervirens* L.)

гузел -зла х. 1. чвор; **завязац на** ~ везати на чвор, заузлати; **транспортни** ~ саобраћајни чвор 2. чвор, кврга; ~ у **древе** чвор у дрвету; 3. (на кукуричанки и под.) зглоб, чланак; ◇ **Гордийов** ~ Гордијев чвор; **завязац** ~ на **хусточки** (же би ше дацо не забуло) везати чвор на марамицу

гузловати -а -е 1. чворноват, чворновит, чворнат, квргав; ~ **древе** чворновато дрво; 2. чворугав; ~ **рука** чворугава рука

гулаш х. кул. гулаш

гуля ж. заст. (чупор яловкох и векиих целятох) гуља (в.)

гуляш х. заст. (чувар гулі) говедар; телетар

гума ж. 1. з розл. знач. гума; **верхня (вонкашня)** ~ (на бицикли, авту) спољашња гума; **сподня (нукашня)** ~ унутрашња гума; 2. (за сцерање текста) гумица; 3. (у пасу шматох) ластик(а), ластиш, гума

гумача ж. 1. (гумова палїца) гумача; 2. звич. мн. **гумачи** каљаче

гумени -а -е оп. **гумови**

гумирац -ам и **гумовац** -муем зак. и *незак.* гумирати

гумка ж. з розл. знач. гумица

гумови -а -о/-е гумен; ◇ **гумово** ципели каљаче

гунар х. гусан, гусак

гурац -ам *незак.* беш. (< серб.) 1. гурати, тискати (оп. **дриляц**); 2. (до дакого) мувати, цагати (оп. **штухац**)

гурац ше -ам ше *незак.* беш. (< серб.) гурати се, тискати се (оп. **дриляц ше**)

гурбитац -ам и **гурбичац** -ам *незак.* котрљати, ваљати; **дзечи гурбитаю вельки груди по шнїгу** деца котрљају велике грудве по снегу

гурбитац ше -ам ше и **гурбичац ше** -ам ше *незак.* котрљати се, ваљати се

гуригац -ам и **гуричац** -ам *незак.* гурати; котрљати

гуригац ше -ам ше и **гуричац ше** -ам ше *незак.* (наиходици у велькей маси) ваљати се; **чарни хмари ше гуричаю** црни облаци се ваљају

гурман х. гурман

гурманство с. гурманлук

гурнуц -нем зак. беш. (< серб.) гурнути (оп. **дрилїц**)

гуртна ж. гуртна

гурчиц ше -им ше *незак.* (курчиц ше) грчити се

гусар х. (пират) гусар

гуслар х. гуслар

гусли мн. муз. гусле

гуцкац -ам *незак.* голицати

гуцкац ше -ам ше *незак.* бити голицљив; **вон ше барз гуцка** он је јако голицљив

гуцкаци -а -е осн. и прен. голицав, голицљив, шкакљив

гуша ж. беш. гуша

гушавосц ж. мед. гушавост

гушниц (ше) -им (ше) *незак.* беш. (< серб.) гушити (се) (оп. **давиц (ше)**, **гартушниц (ше)**)

гуштред прим. з ген. према средини; близу средине; **дошли** ~ **озера** дошли су близу средине језера

Д

дабар -бра х. зоол. беш. (< серб.) дабар (оп. бобер)

дабоме и дабомек присл. беш. (< серб.) дабо[г]ме

даванс с. и **даваніна** х. (порция) данак; дажбаина

даватель х. 1. (тот хтори дава дацо) давалац; 2. (тот хтори дава пожичку) зајмодавац

давац -ам нєзак. 1. з розл. знач. давати; ~ под **аренду** давати под закуп; 2. (видавац) издавати, давати; ~ **ліки на рецепт** давати лекове на рецепт; 3. (тримац): ~ **карчму** држати биртију, бирташити; ~ **дутья** држати дућан (бакалницу); 4. (едло и напој) давати; (статку едзене) метати; 5. (задавац) задавати, давати; ~ **задаток** задавати (давати) задатак; ♦ ~ **до знаня (на знанс)**, ~ **знац (сообцовац)** давати на знање, јављати; ~ **як з меха (як нс зоз свойого)** давати и шаком и капом; ~ (плациц) олдомаш частити

давац ше -ам ше нєзак. (лапац ше до дачого) прихватати се, лаћати се; ~ **до роботи** лаћати се посла

давач х. 1. оп. **даватель**; 2. техн. давач, одашилач, предајник

давен-давні -а -е исконски; ♦ з **давен-давна** присл. од давнина, од памтивека

давен-давно присл. јако давно

давенс с. дављење

давенік х. дављеник

давеніца ж. дављеница

давиц -им нєзак. 1. (у води) утапати, давити; 2. а) (фойтовац однімаючи воздух) гушити, загушавати, загушивати; б) загрцавати; **слизи го давели** сузе су га загрцавале, грцао је у сузама; 3. а)

(розмегчовац прицискаючи) гњечити; мецати; б) (грозно) муљати; 4. жуљати; **ципела ме дави** ципела ме жуља

давиц ше -им ше нєзак. 1. (у води) утапати се, давити се; 2. а) гушити се, загушавати се, загушивати се; б) загрцавати се **давніше** присл. 1. (скорей, дакеди) пре, некада; **нєшка уж нєт таки обераци хороти як** ~ данас више нема таквих заразних болести као некада; 2. доста давно (раније); **то було** ~ то је било доста давно

давніши -а -е (хтори бул скорей) пређашњи; некадашњи

давні -а -е давни; древан; ~ **прешлосц** давна прошлост; од **давних часох** од давних времена, од давнина; ♦ **я нс стари лєм** ~ (лєм вельо паметам) *франт.* ја нисам стар већ времешан

давніна ж. давнина; давна времена; древност; **давна** ~ давна прошлост

давно присл. давно

давнопрешли -а -е: ~ **час** (пдусквамперфект) грам. давнопрошло време

Давор х. (бог войны Старих Славянох) Давор

давчиц -им нєзак. гњечити; истискивати

давяци -а -е 1. загушљив, душљив; ~ **пах** загушљив мирис; 2. грцав; ~ **плач** грцав плач; **давяци кашель** грцав кашаљ

дагдзе присл. 1. зоз просторним значењом негде; а) **бул ши** ~? јеси ли био негде?; б) (вообще дагдзе) било где, негде; **кед го** ~ **стретнєш, поведз му же го чекам** ако га било где сретнеш, кажи му да га чекам; в) (ту и там) гдєгде, понєгде; г) (дакадзи) куд(а), некуд(а); **пойдземе** ~? хоћемо ли ићи куд?; г) (вообще дакадзи)

било куд(а), кудгод; **2.** *зоз часовим значењом (якош, дзешка)* негде; ~ **коло поладня** негде око подне; ◇ **слабо (ридко)** ~ ретко где, малогде

даспен -дна -дно *зам.* **1. а)** неки; **идзе рано** ~ **автобус до Нового Саду?** иде ли ујутро неки аутобус за Нови Сад?; **б)** гдекоји; **у даєдних хижох ше швици** у гдекојим кућама гори светло; **2.** (*вообще даєден, гоч хтори*) икоји, било који; **чежко ше вообщє** ~ **уметнік може поровнац зоз нїм** тешко да се икоји други уметник може упоредити с њиме; **3.** (*голєм сден*) иједан; **кед** ~ **чловек у валале добри вец то вон** ако иједан човек у селу ваља онда је то он; **4.** (*пар, даскељо*) неколико, који, кусур; **вон ма пейдзешат и** ~ **рок** он има педесет и коју годину

дайбоже *слов.* помоз(и) Бог; ♦ ~ **добре здраве** здраво да си

дайкац -ам *незак.* (*видайковац*) наметљиво молити, мољакати, камчити

дай-лє *имп.* дајдер

дакадзи *присл.* **1.** некуд(а); **2.** (*вообщє дагдє*) било куд(а), куд(а)год

дакеди *присл.* **1.** (*скорей*) некада, пре; **2.** понекад, гдешто; ~ **треба и прецхнуц** понекад треба и прећутати; **3.** (*вообщє дакеди*) било када, икад(а); **не паметам же бим го** ~ **видзел нагнїваного** не сећам се да сам га било када видео љутог

дакедик и **дакедишик** *присл.* *беи. оп.* **дакеди**

дакедишнї -я -є (*хтори бул скорей*) некадашњи, негдашњи; пређашњи

дакотри -а -е *оп.* **дзехтори**

дактилограф *х.* дактилограф

дактилография *ж.* дактилографија

дактилографка *ж.* дактилографиња

дакус *присл.* **1.** мало; ~ **ше нагнївал** мало се наљутио; **то** ~ **драге** то је мало скупо; **2.** донекле; **лєм дакус ше складам з тобу** само донекле се слажем са тобом

дакусскорейши -а -е (*хтори бул первей*) малопређашњи, малопрешњи

дакушик и **дакушичко** *присл.* (*куицик*) малчице, малчицко

далай-лама *х.* далај-лама

далей *комп., вискр.* даље

далєски -а -е далеки; удаљен; ~ **родзина** далеки род; ~ **драга** далеки пут; **далєски краї** далеки (удаљени) крајеви; ◇ **Далєски Восток** Далеки Исток

далєско *присл.* далеко; ♦ ~ **пойсц** далеко отићи, забраздити

далєскобийни -а -е далекоменни; ~ **дзєло** далекоменни топ

далєковидни -а -е *осн. и прен.* далековид, далековидан

далєковидносц *ж. осн. и прен.* далековидост, далековидност

далєковод *х. ел.* далековод

далєкосц *ж.* даљина; удаљеност

далєкосяжни -а -е далєкосежан

далїна *ж.* даљина

далїнски -а -е *техн.* даљински; ~ **управяч** даљински управљач

Далматинєц -нца *х.* Далматинац

далматински -а -е далматински

далтониз(е)м -зму/-зма *х.* далтонизам

далтонист -та и **далтониста** -ти *х.* далтонист(а)

даљши -а -е *комп.* (*од далєски*) даљи; **вони** ~ **родзина** они су даљи род; ◇ **до даљшого** до даљњег

дама *ж.* з *розл. знач.* дама; **дворска** ~ **дворска дама**

дамаск и **дамаст** *х. текст.* дамаск, дамаст

дамочка *ж. дем.* дамица

дампинг *х. екон.* дампинг

дамски -а -е дамски; ◇ **дамски колачи** *кул.* дамен-каприц (в.)

дамферка *ж. заст.* реморкер, тегљач

дамша *ж. заст.* пароброд

дан *х.:* **дана му ише сто** (триста) му мука

Данєц -нца *х.* Данац

Данкиня *ж.* Данкиња

дански -а -е дански

дань *ж. заст. оп.* даванє

дапосден -дна -дно *зам. ридк. оп.* дзєпосден

дар *х.* дар; ♦ **божи** ~ божији дар

дараз *присл.* некад(а); понекад(а)

даралов х. прекрупа, крупа, крупица

дараловац -луем *нєзак*. **1.** прекрупљивати, крупити; **2.** *франт. (бербляц)* лапарати, млети

дараловня жс. крупара, прекрупач, крупач(а) (в.)

дарашнї -я -є некадашњи

дарвиниз(е)м -зму/-зма х. дарвинизам

даремни -а -е **1.** узалудан, залудан; ~ **робота** залудан посао; **2.** (*непотребни*) излишан, залишан

даремнїк х. дангуба, забушант; нерадник; беспосличар

даремнїца жс. дангубица; лењивица

даремнїчки -а -е забушантски

даремно *присл.* **1.** узалуд, залуд, залудно, залуду; забадава; **2.** (*непотребно*) излишно, залишно; цаба

даремносц жс. узалудност; излишност

даремщина жс **1.** *оп.* даремносц; **2.** (*тото цо ше достава задармо*) цабалук

дармо *присл.* **1.** *оп.* даремно; **2.** за *виражованє миреня зоз ситуацию* тја, шта ћеш, цаба; ~, **так муши буц** шта ћеш, тако мора бити

дармовац -муем *нєзак*. беспосличити, беспосличарити; дангубити; забушавати; красти богу дане

дармоєд х. готован, лезилеб, муктација; паразит

дароватељ х. даривач, даривалац

дароватељка жс. даривачица, дароватељица

даровац -руем (*дац/давац дарунки*) **I** *нєзак*. поклањати, даривати; **II** *зак.* поклонити, подарити

даровач х. *оп.* дароватељ

даровнїца жс. *правн.* даровница

дародавец -вца х. *правн.* дародавац

дарунок -нка/-нку х. поклон, дар

дас *присл.* (*коло, приближно*) око, около, приближно, отприлике; **пришли** ~ **двасто** дошло је њих око две стотине; **синови му** ~ **дванац роки** сину му је око дванаест година; ~ **кељо може буц годзин?** колико отприлике може бити сати?

даса х. *беш.* (< *серб.*) (*нялкош*) даса

даскељко *присл.* *дем.* неколико

даскељо **1.** *присл. и числ. неодр.* неколико;

2. *даскељ* *мн.* неколицина; њих неколико

даскељме и **даскељоме** *числ. неодр. беш.* неколико; неколицина; ~ **ше догварели** неколико њих су се договорили

датив х. *грам.* датив

датовач -туем *зак. и нєзак.* датирати

датотека жс. *информ.* датотека

датум х. датум ◇ ~ (**на**)**родзеня** датум рођења

датунг х. *беш. заст. оп.* датум

дахия х. *ист.* дахија

дахто *зам.* **1.** неко; **гледал ме ~?** је л' ме неко тражио?; **2.** неко, понеко, гдеко; **чекачи** ~ **нє наидзе** чека неће ли неко наићи; **3.** (*вообще дахто*) неко, било ко, ико; **нє памета же би го** ~ **любел** не сећа се да га је ико волео

дахтори -а -е *зам. ридк. оп.* дзехтори

дац дам *зак.* **1.** з *розл. знач.* дати; ~ **капару** дати капару; **дали му роботу** дали су му посао; **2.** (*задаток и под.*) дати, задати; **учитељ дал дзедом домашнї** учитељ је дао деци домаћи; **3.** (*статку єсц*) дати, метнути **дал ши статку єсц?** јеси ли метнуо говедима?; ♦ ~ **знац** (*обвисциц*) дати на знање, јавити; ~ **на палєнку (на пиво и под.) дакому** дати некоме бакшиш; ~ **пляску (позауха) дакому** дати коме шамар; ~ **приклад** дати пример; ~ **себе** (*пойсц до крайней гранїци у роботи, пицу и под.*) прекардашити (*у раду, пићу и сл.*); косити и ноћу; дати себи на вољу (*у пићу, забави*); ~ **слово (завит)** дати аманет, заветовати се; ~ **шицко од себе** дати све од себе; **нє дай боже** не дај боже; **нє да му чорт (дябол) мира** не да му враг (ђаво) мира; **нє ~ на себе** (*бранїц својо*) не дати на се (на себе); **нє ~ на то** не допустати (не дозвољавати, не веровати, не признавати) тачност нечијих тврдњи; бранити се, не слагати се; не слагати се с нечијом тврдњом: **мац нє да на то же ше єй син слабо учи** мајка не признаје (не верује) да њен син слабо учи; **гварим оцови: „вистали сце, одпочиньце”, а вон нє да на то** кажем тати: „уморни сте,

одморите се”, а он не признаје; **ша я тебе дам!** ама даћу ја теби!

дац ше дам ше *зак.* **1. а)** (*лапиц ше до да-чого*) латити се нечега, бацити се (лећи) на нешто, дати се; **~ ше до работи** латити се посла; **б)** одати се; **~ на легки живот** одати се лаком животу; **2.** дати се; **дал ше спревесц** дао се преварити; **♦ ~ до ног (до сцеканя)** дати се (ударити и сл.) у бекство (бег), дати ватру табанима, бежати преко стога и слога; **~ досприч (усприч)** *оп. под досприч*; **~ на то (упарто робиц дацо)** упети се; заинатити се: **мац ше дала на то же би ше сй син школовал** мати се упела да се њен син школује

дация ж. *заст. оп. даванс*

дацо зам. неодр. **1.** нешто; шта, што; **дай ми ~ ссц** дај ми нешто да једем; **2.** понешто, гдешто; **у дачим ше не складаме** у гдечему се не слажемо; **3.** било шта, нешто; **маш ~ повесц?** имаш ли било шта да кажеш?

дач (*ак. од дацо*): **буц на дач** бити чему

дачий -я -йо зам. **1.** нечији; **то муши буц ~ франта** то мора да је нечија шала; **2.** (*вообще дачий*) било чији, нечији; **кед ~ думанс иншаке, най пове** ако је било чије мишљење друкчије, нека каже

Даша х.: **пиу док не увидза трох** Дашох пију до бесвести

даяк присл. **1.** некако; **~ придзем** некако ћу доћи; **2.** (*вообще даяк*) било како, икако, некако; **гибай кед ши ~ годзен** дођи ако икако узмогнеш

даяки -а -е зам. **1. а)** некакав, неки; **маш ~ приручнѣк за вожачох?** имаш ли неки приручник за возаче?; **б)** (*вообще даяки*) било какав, некакав, неки; **кед маце даяку пригварку, поведзце тераз** ако имате било какву примедбу, кажите сада; **2.** (*дас, коло*) неки; **прешли ~ дзешец километри** прошли су неких десет километара; **♦ о ~ час** кроз извесно време; **♦ даяким концом** неким случајем

два числ. **1.** з меновніками *хтори означую неживе, животинї и особи женского роду* два х. и с., две ж.; **~ столи** два стола;

~ древа два дрвета; **~ жени** две жене; **♦ ані ~ ані три** ни пет ни шест; **~ за три** причам ти причу, тандара мандара броћ; **приповедац ~ за три** причати тандара мандара; **~ раз би єдно посдол** не да (не би дао) ни богу тамјана (соли); **не знац ані кельо то ~ раз ~ (єдна и єдна)** не знати ни две унакрст; **не треба му ~ раз повесц** не чека док му се каже двапут; **як ~ раз ~ (бизовно)** као два пут два [четири]

двагодзинови -а -е двочасовни, двосатни

двагушни -а -е заст.: **~ гарчок** лонац са две дршке

двалитрови -а -о/-е дволитрен; **~ фляша** дволитрена боца

двалитровка ж. дволитрењак

двамешачни -а -е двомесечан

двамешачс с. двомесечје

дванасти -а -е числ. дванаести; **♦ як по дванастих мукох** (*барз змучени*) као да је из гроба устао, живи мртвац

дванастина ж. дванаестина

дванац числ. дванаест

дванаеццero -рих числ. збир. с. дванаесто-ро

дванацка ж. дванаестица

дванацме числ. збир. х. дванаесторица; **дванаест**

дванацметерови -вого х. физк. дванаестерац

дванацпальцови -а -е анат. дванаестопалачни

дванацрочни -а -е дванаестогодишњи

дванацскладови -а -е дванаеастосложен

двапроцентни -а -е двопроцентан

дварочни -а -е двогодишњи, дволетни

дварочнїца ж. двогодишњица

двасто числ. двеста

двасторочни -а -е двестагодишњи

двастоти и двастоцети -а -е числ. поряд. двестоти, двестотинити

дватижньови -а -о/-е двонедельни

двацети -а -е числ. поряд. двадесети

двацетина ж. двадесетина

двацетка ж. (пенсж, число) двадесетица

дваец *числ.* двадесет; ♦ **понагля ягда му дахто** ~ **пейц на риц дал франт.** (*барз понагля*) иде журно, иде на сва једра
дваецеро -рих *числ. збир. с.* двадесеторо
дваецме *числ. збир. х.* двадесеторица; двадесет
дваецпрочи -а -е двадесетогодишњи; ~ **чловек (легинь)** двадесетогодишњи човек (младић), двадесетогодишњак
дваецпрочица *ж.* двадесетогодишњица
двоатомни -а -е *хем.* двоатоман
двобазни -а -е *хем.* двобазан
двобой *х.* двобој, дуел; мегдан
двобочни -а -е двостран, двобочан; ~ **контракт** двострани уговор
двобразни -а -е *и* **двобразов(и)** -а -о/-е двобразни; ~ **плуг** двобразни плуг
двовалентни -а -е двовалентан
двовидов(и) -а -о/-е *грам.* двовидан, двовидски
двовикови -а -о/-е двоковни
двовласц *ж.* двовласт, двовлашће
двоглави -а -е двоглав; ~ **орел** двоглави орао
двоглас *х. грам.* двоглас, двогласник, дифтонг
двогласни -а -е двогласан
двогласно *присл.* двогласно
двогляд *х.* двоглед, доглед, далекозор
двогорби -а -е *и* **двогорбови** -а -о/-е двогрб; ~ **гамила** двогрба камила
двогамбов(и) -а -о/-е *фон.* двоуснени; ~ **консонант** двоуснени сугласник
двогач *х.* двобразни плуг, двогер (*в.*), двобразд (*в.*)
дводимензионални -а -е дводимензионалан
дводинарош *х.* дводинарац, дводинарка
дводійка *ж. театр.* двочинка
дводньов(и) -а -о/-е дводневни
дводомни -а -е *бот., полит.* дводом, дводоман
двоєнс *с.* двојство, двоумица, двоумљење
двоженство *с.* двоженство
двозвук *х.* двозвук
двозначни -а -е двозначан
двозначносц *ж.* двозначносц

двої -їх *числ. збир.* двоји, двоја, двоје; ~ **бочкори** двоји опанци; ~ **дзвери** двоја врата; ~ **окуляри** двоје наочара
двоїна *ж. грам.* двојина
двоїц -їм *незак.* (*гуториц „ви” дакому*) персирати
двоїц ше -їм ше *и* **двоїц себе** -їм себе *незак.* двоумити се, бити у недоумици; колебати се
двојка *ж. з розл. знач.* двојка
двојкаш *х.* двојкаш
двојко *числ. непрем. гипок.* двоје; **вони** ~ њих двоје (*о малој деци, старијим људима*); ~ **прашатка** двоје прасића
двојни -а -е двојан; ♦ ~ **монархия** *ист.* (*Австро-Угорска*) двојна монархија
двојник *х.* двојник
двојністи -а -е **1.** двострук; ~ **забойство** двоструко убиство; **2.** дупли; ~ **облак** дупли прозор; ~ **радосц** дупла радост
двојнісциц (ше) -им (ше) *незак.* удвајати (се), двостручити (се)
двојнята *с. мн. оп.* **двојнятка**
двојнятка *с. мн. (ед. двојнятко)* близанци; близнакиње
двојо -їх *числ.* двоје; ~ **дзечи** двоје дече; **мац двоїх дзєцох** мајка двоје дече
двојочка *ж. дем.* двојчица
двојство *с.* двојство
двоколяйов(и) -а -о/-е двокоłosечан
двокраки -а -е двоакрак
двократа -а -е двократни; ~ **роботни час** двократно радно време
двокридлов(и) -а -о/-е двокрилан; ~ **облак** двокрилни прозор
дволинйов(и) -а -о/-е дволинијски
дволични -а -е дволичан
дволичносц *ж.* дволичност
двомалженскосц *ж.* двобрачност
двоє *двох числ. збир. х.* двојица; два; **ви** ~ вас двојица; **вони** ~ њих двојица; ~ **пай-таше** два друга
двоєнов(и) -а -о/-е двоимен
двоємераш *х.* двоємераш
двоємеч *х. спорт.* двоємеч
двоємоторец -рца *х.* двоємоторац
двоємоторни -а -е двоємоторан

двонапрямни *и* **двонапрямов(и)** -а -о/-е
двосмеран

двоноги -а -е двоног, двоножан

двоножец -жца *х.* двоножац

двооки -а -е двоок

двопальцов(и) -а -о/-е двопрсти

двопасмов(и) -а -о/-е двослојан

двопартийни -а -е двопартијски; ~ **система** двопартијски систем

двопек *х.* двопек

двоповерхов(и) -а -о/-е двоспратан, двока-
тан

двоподобов(и) -а -о/-е дволик

двополни -а -е *и* **двополов(и)** -а -о/-е *физ.,*
биол. двополан

двопосцельов(и) -а -о/-е двокреветан; ~
хижа двокреветна соба

двопроцентни -а -е *оп.* двапроцентни

двор *х.* 1. двориште, авлија; **квартиль** у
дворе дворишни стан; **преднї** ~ предње
двориште; **гевтот (заднї)** ~ гумно, задње
двориште; 2. (*палата; свита*) двор

дворан *х.* (*чловек у служби на двору*) дво-
ранин

дворец -рца *х.* дворац

дворик *х. дем.* мало двориште

дворов(и) -а -о/-е *оп.* дворски

двороги -а -е дворог

двородни -а -е *и* **двородов(и)** -а -о/-е *грам.*
двородан; **двородово меновнїки** дво-
родне именице

дворочняк *х.* (*животиня самец од два ро-*
ки) двогодац, двогодишњак

дворски -а -е дворски; придворан; ~ **со-**
витнїк дворски саветник; ~ **дурнїло**
дворска будала (*луда*); ~ **дама** дворска
(придворна) дама

дворуки -а -е дворук

дворучни -а -е *спорт., муз.* дворучни; ~
гранс дворучно свирање

дворян *х.* властелин, племић

дворянство *с.* властела, племство

двоскладни -а -е *и* **двоскладов(и)** -а -о/-е
двосложен; ~ **слово** двосложна реч

двослупчков(и) -а -о/-е (*о тексту*) двосту-
бачан

двосмислени -а -е *и* **двосмислови** -а -о/-е
двосмислен

двосмисленосц *и* **двосмисловосц** *ж.* 1.
(*двояки смисел*) двосмисленост; 2. (*дво-*
смыслово поведзене) двосмислица

двостих *х. лит.* двостих

двостопни -а -е *и* **двостопови** -а -о/-е *поет.*
двостопан

двострани -а -е двостран; ~ **контракт** дво-
страни уговор

двостранков(и) -а -о/-е двостраначки

двострунов(и) -а -о/-е двојичан; ~ **там-**
бурка двострунова тамбурица

двоступньов(и) -а -о/-е двостепен

двогжньов(и) -а -о/-е *оп.* дватгжньови

двотрецински -а -е двотрећински

двоугел -гла *х. геом.* двоугао

двофазни -а -е *и* **двофазови** -а -о/-е двофаз-
ни; ~ **мотор** двофазни мотор

двофайтов(и) -а -о/-е двоврстан

двофарбови -а -о/-е двобојан

двоформни -а -е *и* **двоформов(и)** -а -о/-е
двообличан

двохижни -а -е *и* **двохижов(и)** -а -о/-е дво-
собан

двоцивка *ж.* двоцевка

двоцивов(и) -а -о/-е двоцеван; ~ **пушка**
двоцевна пушка, двоцевка

двоцифров(и) -а -о/-е двоцифрен

двочасцов(и) -а -о/-е дводелан

двочисло *х.* двоброј

двочлени -а -е *и* **двочленови** -а -о/-е дво-
члан

двошед *х.* двосед

двошоров(и) -а -о/-е дворедан

двошпив *х.* двопеп

двоштварцински -а -е *муз.* двочетвртин-
ски

двоштоков(и) -а -о/-е двоспратан

двоязычни -а -е двојезичан; ~ **словнїк**
двојезични речник

двоязычносц *ж.* двојезичност

двојак *присл.* двојако

двояки -а -е 1. (*з двох файтох*) двојак; ~ **ха-**
рактар дачого двојак карактер нечега; 2.
дупли, двострук, двојак; ~ **хасен** дупла
корист

двоякосц *жс.* двојакост

дебакл *х.* дебакл

дебата *жс.* дебата

дебатовац -туєм *нзак.* дебатовати

дебели -а -е *беш.* (< *серб.*) **1.** *оп.* тлусті; **2.** *оп.* **груби (1)**

деби -ня *х.* деби

дебитовац -туєм *зак. и нзак.* дебитовати

деблокирац -ам и деблоковац -куєм *зак. и нзак.* деблокирати

девалвация *жс.* девалвација

девалвовац -вуєм *зак. и нзак.* девалвирати

деверика *жс.* зоол. деверика (*Abramis brama* L.)

девиза *жс.* з розл. знач. девиза

девизни -а -е девизни

девиция *жс.* девијација

дегодъ и дегодьнє *слов. заст.* како да не

дега *жс. оп.* дегов **(2)**

дегенерация *жс.* дегенерација

дегенерик *х.* дегенерик

дегенеровац (ше) -руєм (ше) *зак. и нзак.* дегенерисати (се), дегенерирати (се)

дегеньниц -им *нзак.* (гнявиц дацо з песца-ми, пресовац) притискати

дегов *х.* **1.** крупан човек или животиња; **2.** ударац песницом

деградация *жс.* деградација

деградовац -дуєм *зак. и нзак.* деградирати

дегустатор *х.* дегустатор

дегустирац -ам и дегустовац -туєм *зак. и нзак.* дегустирати

дєдниц -им *нзак.* (галадно єсц) мазати, млавити, љуштити, ђу(л)мати

дедо *х.*: ♦ деду му його мука га изела (појела), муку ли му

дежурац -ам *нзак.* дежурати

дежурни -а -е дежуран

дежурство *с.* дежурство

дезавуовац -ууєм *зак. и нзак.* дезавуисати, дезавуирати

дезен *х.* дезен

дезертер *х.* дезертер

дезертерство *х.* дезертерство

дезертирац -ам и дезертовац -туєм *зак. и нзак.* дезертирати

дезинсекция *жс.* дезинсекција

дезинтеграция *жс.* дезинтеграција

дезинфекция *жс.* дезинфекција

дезинфиковац -куєм *зак. и нзак.* дезинфикувати, дезинфицирати

дезинформация *жс.* дезинформација

дезорганизация *жс.* дезорганизація

дезорганизовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и нзак.* дезорганизовати (се), дезорганизирати (се)

дезориентация *жс.* дезоријентација

дезориєнтовац (ше) -туєм (ше) *зак. и нзак.* дезоријентисати (се), дезоријентирати (се)

дейта *заст.* скуп, збор; ♦ водзиц (тримац) дейту *прен.* претресати сеоске новости (обич. о групи жена)

дека *жс.* (декаграм) дека

декаграм *х.* декаграм

декада *жс.* декада

декадент *х.* декадент

декадни -а -е декадни, декадски

декан *х.* декан

деканат *х.* деканат

декламация *жс.* рецитација, декламација

декламованка *жс.* ридк. *оп.* декламация

декламовац -муєм *нзак.* рецитовати, декламовати, рецитирати

декларативни -а -е декларативан

декларация *жс.* декларација; царинска ~ царинска декларација; ~ о правах чловека декларација о правима човека

декларовац (ше) -руєм (ше) *зак. и нзак.* декларисати (се), декларирати (се)

деклинация *жс.* з розл. знач. деклинација

деклиновац -нуєм *грам., физ.* деклинирати

деколте -еа *х.* деколте

деколтовац (ше) -туєм (ше) *зак. и нзак.* деколтовати (се), деколтирати (се)

декор *х.* з розл. знач. декор

декоратер *х.* декоратер

декоративни -а -е декоративан

декорация *жс.* декорација

декоровац -руєм *зак. и нзак.* декорисати

декрет *х.* декрет

декретни -а -е *и* декретски -а -е декретски

декунг *и* декунк *х.* ров; шанац

делегат *х.* делегат

делегатка *ж.* делегаткиња

делегатни -а -е *и* делегатски -а -е делегатски

делегација *ж.* делегација

делеговац -гуем *зак. и* *незак.* делегирати

деликатес *х.* деликатес

деликатесни -а -е деликатесни

деликатни -а -е *з розл. знач.* деликатан; шкакљив

деликатносц *ж.* деликатност

деликвент *х.* деликвент

деликвентка *ж.* деликвенткиња

деликт *х.* деликт

делириј *и* делиријум *х.* делириј(ум)

делта *х.* делта

делфин *х.* делфин

демагог *х.* демагог

демагогија *ж.* демагогија

демагогијни -а -е демагошки

деманти -ија *х.* деманти

демантовац -туем *зак. и* *незак.* демантовати; оповргавати, оповргнути

демаркација *ж.* демаркација

демаркацијни -а -е демаркациони, демаркацијски

демарш *х.* демарш

демасковац (ше) -куем (ше) *зак. и* *незак.* демаскирати (се)

демилитаризација *ж.* демилитаризација

демилитаризовац (ше) -зуем (ше) *зак. и* *незак.* демилитаризовати (се), демилитаризирати (се)

деминутив *х.* деминутив

демисия *ж.* демисија

Демко(в) *х.:* (спорасл, ушорел *и* под. го) *як ~ писи [нину] рапаву* средно га је ко Панта питу

демобилизација *ж.* демобилизација

демобилизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и* *незак.* демобилизовати (се), демобилисати (се), демобилизирати (се)

демографија *ж.* демографија

демографски -а -е демографски

демократ -та *и* демократа -ти *х.* демократ(а)

демократиз(е)м -зму/-зма *х.* демократизам

демократизација *ж.* демократизација

демократизовац (ше) -зуем *зак. и* *незак.* демократизовати (се), демократизирати (се)

демократка *ж.* демократкиња

демократични -а -е демократски, демократичан

демократия *ж.* демократија

демократски -а -е *оп.* демократични

демолирац -ам *и* демоловац -луем *зак. и* *незак.* демолирати

демон *х.* демон

демонстрант *х.* демонстрант

демонстрантка *ж.* демонстранткиња

демонстративни -а -е демонстративан

демонстратор *х.* демонстратор

демонстрација *ж.* демонстрација

демонстровац -руем *незак.* демонстрирати

демонтажа *ж.* демонтажа

демонтирац -ам *и* демонтовац -туем *зак. и* *незак.* демонтирати

деморализовац (ше) -зуем (ше) *зак. и* *незак.* деморализовати (се), деморалисати (се), деморализирати (се)

демос *х.* демос

денационализација *ж.* денационализација

денационализовац (ше) -зуем (ше) *зак. и* *незак.* денационализовати (се)

денко *с.* 1. (*верх гордове*) поклопац бурета; 2. денка *мн.* (*деиички наверх квашеней капуста у гордове*) данце, даска, дани

дентал *х.* грам. дентал

дентални -а -е денталан

дентист -та *и* дентиста -ти *х.* дентист(а)

денунцирац -ам *зак. и* *незак.* денунцирати

денунцијант *х.* денунцијант

депалатализација *ж.* грам. депалатализација

департман *х.* департман

депеша *ж.* депеша

депласовац (ше) -суем (ше) *зак. и* *незак.* депласирати (се)

депо -оа х. депо
 депозит х. депозит
 депонент х. депонент
 депоновац -нуем зак. и незак. депоновати
 депортация ж. депортација
 депортовац -туем зак. и незак. депортовати, депортирати
 депресивни -а -е депресиван
 депресия ж. з розл. знач. депресија
 депримовац (ше) -муем (ше) зак. и незак. депримирати (се)
 депутат х. депутат
 депутация ж. депутација
 дератизация ж. дератизација
 дербац -ам незак. 1. (кивац, викивиовац) климати; 2. (бабрец) чачкати
 дерби -ия х. дерби
 дергельовац -люем незак. експр. (барз дир-гац) друцкати, труцкати; **коч дергельовал з нами по неровней драги** кола су труцкала с нама по неравном путу
 дерегля ж. 1. сплав, дереглија; **превожиц на дерегли** (о стаємним заніманю) сплавирати; 2. *прен.* (стара бицигла и под.) крнтија
 дерегляр х. сплавар
 дерекаль х. заст. (ценка перина на хторей ше шпи) перина, перјанка
 дереш ж. ист. дереш, дереж, мацке; ♦ **достац (буц бити) на** ~ добити батине (мацке) (на клупи за батинање)
 держава ж. држава
 державка ж. дем. државица
 державни -а -е државни
 державнік х. државник
 державнічки -а -е државнички
 державноправни -а -е државноправни
 державносч х. државност
 державотворни -а -е државотворан
 державочка ж. оп. державка
 державян х. држављанин
 державянство с. држављанство; ♦ **уверене о державянстве** уверење о држављанству
 дериват х. дериват
 деривация ж. деривација

дериц (ше) -им (ше) *беш.* оп. **вдериц (ше)**
 дерляц -ям *незак.* дрљати, зубити
 дерляча ж. дрљача, зубача
 дерматолог х. дерматолог
 дерматология ж. дерматологија
 десант х. десант; ♦ ~ у **Нормандиј** ист. искрцавање у Нормандији
 десантни -а -е десантни
 десерт х. десерт
 десертни -а -е десертан; ~ вино десертно вино
 десиц ше -им ше зак. *беш.* (< серб.) десити се (оп. **случиц ше, стац ше, трафиц ше**)
 деска ж. 1. даска; 2. **дески** мн. патос, даске; ♦ **буц одскочна** ~ бити одскочна даска; **глупи як** ~ глуп као ноћ; **не ма штвар-ту (седму) деску [у глави]** нема четврте (треће) даске [у глави]; **розум як** ~ (*слаби розум*) он има кокошју памет (врапчији мозак), врана (сврака) му је мозак (памет) попила; **сухи як** (*барз худи*) ~ сув као колац (као палица, као кост)
 дескриптивни -а -е дескриптиван
 дескрипция ж. дескрипција
 деспот -та и **деспота** -ти х. з розл. знач. деспот(а)
 деспотиз(е)м -зму/-зма х. деспотизам
 деспотски -а -е деспотски
 дестилация ж. дестилација
 дестиловац -луем *незак.* дестиловати, дестилисати
 деструктивни -а -е деструктиван
 деструкция ж. деструкција
 деталізовац -зуем зак. и *незак.* детаљисати, детаљизирати
 деталь х. детаљ
 детальни -а -е детаљан
 детектив х. детектив
 детективски -а -е детективски
 детектор х. детектор
 детелінка ж.: **дзива** ~ оп. **златна власа** (под златни)
 детерджент х. детерцент
 детерминанта ж. детерминанта
 детерминовац -нуем зак. и *незак.* детерминисати, детерминирати
 детонатор х. детонатор

детонация *жс.* детонација
детонирац -ам и **детонировац** -нуем *зак. и нєзак.* детонирати
детронизовац -зуем *зак. и нєзак.* детронизовати, детронизирати
де факто *присл.* де факто
дефанзива *жс.* дефанзива
дефанзивни -а -е дефанзиван
дефект *х.* дефект
дефективни -а -е дефективан
дефектни -а -е дефектан
дефиле -еа *х.* дефиле
дефиловац -луем *нєзак.* дефиловати
дефиновац -нуем *зак. и нєзак.* дефинисати, дефинирати
дефинитивни -а -е дефинитиван
дефиниция *жс.* дефиниција
дефицит *х. фин.* дефицит, мањак
дефицитарни -а -е дефицитаран
дефлорация *жс.* дефлорација
деформация *жс.* деформација
деформитет *х.* деформитет
деформовац (ше) -муем (ше) *зак. и нєзак.* деформисати (ше)
деца *жс. (децилитра)* деци *х. нспрем.*
децембер -бра *х.* децембар, *горв.* просинац
децемберски -а -е децембарски, *горв.* просиначки
децення *жс.* деценија
децентрализация *жс.* децентрализација
децентрализовац (ше) -зуем (ше) *зак. и нєзак.* децентрализовати (се), децентралисати (се), децентрализирати (се)
дециграм *х.* дециграм
децилитра *жс.* децилитар
децимала *жс.* децимала
децимални -а -е децималан; ~ **число мат.** децималан број
дециметер -тра *х.* дециметар
дешифровац -руем *зак. и нєзак.* дешифровати, дешифрирати
дешани -а -е дашчан; ~ **закрице** дашчан кров
дешар *х. заст. (таровец з древом)* дрвар
дешара и дешарня *жс. заст.* дрвара

дешичка *жс.* **1. а)** (*шедзиско на кочу*) сиц (*в.*); **б)** (*шедзиско на ролі*) даска (*в.*);
2. *дем.* дашчица
дєп *х.* ливада; ледина
дєпик *х.* **1.** *дем.* ливадак, ливадица; травњак;
2. (*пред салашом*) врт, вртић (*в.*)
дєплови *х. мн.* (*єд.* дєплов) дизгине, узде, вођице; ♦ **зацагнуц/зацаговац** ~ притегнути/притезати дизгине (узде); **тримац** ~ у **својих руках** држати узде у својим рукама
дєпловки *жс. мн.* (*єд.* дєпловка) (*на парацим и под. плуцку*) дизгине, кајаси
дєпов(и) -а -о/-е ливадски; **дєпово шено** ливадско сено
дєрма *жс.* ћерам, ћерма
джавкац -ам *нєзак.* **1.** лајати (*испрекидано*); кевтати; шкамутати, цангати; **2.** *прен.* звоцати, цангати
джавкнџ -нем *зак.* (*збрехнуц*) закевтати, шкамутнути
джавуліц -ім *нєзак. оп.* **джавкац**
джагац -ам *нєзак.* **1.** (*коња зоз стременом*) подбадати **2.** (*до дакого з локцом*) гурати, гуркати, мувати
джагац ше -ам ше *нєзак. вџасм. повр.* гурати се, мувати се
джагнуц -нем *зак.* **1.** (*коња зоз стременом*) подбости; **2.** (*до дакого з локцом*) мунути, гурнути
джама *жс.* густа маса од изгњеченог воћа, грожђа, парадајза и сл.
джамиц -им *нєзак.* **1.** гњечити; **2.** (*цадзиц*) цедити, тискати, истискивати; **3.** (*муляц*) муљати, мечити; ~ **грозно** муљати грожђе; **4. оп.** **джамчиц (1); 5.** (*ламац на фалатки*) мрскати, тарупирати
джамиња *жс.* џамија
джамчиц -им *нєзак.* **1.** (*розмегчовац прицискаюци*) мецати, месити; **2. оп.** **джамиц (1-2)**
джамячка *жс.* гњечилица
джачки *мн. оп.* **дџатки**
джвакац -ам *нєзак.* (*нєкраинє єсц, чамкац*) мљацкати
джвангац и джванготац -ам *нєзак.* **1.** звоцати, закерати; **2.** (*вельо приповедац*) брбљати

дџез х. цез

дџезва жс. цезва

дџезвочка жс. дем. цезвица

дџелат х. целат

дџем х. цем

дџентлмен х. центлмен

дџив-дџив *викр.* за подражоване чвирин-
каня тацкох ђив-ђив, жив-жив

дџигац -ам *незак.* чачкати, петљати се, бак-
тати се (*око нечега, на нечему*)

дџин х. див, цин, горостас

дџиновски -а -е дивовски, циновски

дџип х. цип

дџиодџица жс. спорт. цију-цицу х. не-
прем.

дџмариц -им *незак.* (*куриц з вельким ди-
мом*) жмарити, сукати

дџмура жс. 1. *оп.* дџмурач; 2. дџмури *мн.*
оп. дџмурки

дџмурац -ам 1. *оп.* дџмуриц; 2. (*у бавис-
ку на дџмурки*) жмурити; ♦ *на дџму-
раци и на дџмурацо присл.* жмурећке,
жмурећки, жмирећке, жмирећки

дџмурач х. жмура, жмура (*у игри жмурке*)

дџмуриц -иц (*тримац задџмурени очи*)
жмурити, жмирити

дџмуркац -ам *незак.* намигивати

дџмурки *мн.* жмурке, жмуре; *бавиц ше на*
~ играти се жмурке

дџмуркнуц -нем *зак.* намигнути

дџмуркнуце с. намиг

дџмуркошка жс. (*кокета*) намигуша

дџобац -бем 1. бости; боцкати; 2. (*стри-
кац*) жигати, стрецати

дџобаци -а -е бодљикав, бадљав, боцкав; ~
черяк бодљикав грм

дџобка жс. тачка

дџобкасти -а -е тачкаст

дџобкац -ам *дем.* боцкати, бости, жацати,
жацкати

дџобнуц -нем *зак.* убости

дџобнуце с. бод, убод

дџобочка с. *дем.* тачкица

дџокеј х. цокеј

дџокер х. цокер

дџубац -бем *незак.* 1. (*есц зарно и под.*) зо-
бати, кљуцати, бобати; *кури дџубу жи-
то* кокоши зобљу пшеницу; 2. (*таргац з*
дџубком) кљуцати, кљувати; *орел дџу-
бе месо жертви* орао кљуца месо жртве;
3. (*биц з дџубком*) кљуцати; *лесов дох-
тор дџубе до древа* детлић кљуца у
дрво; квока дџубе цудзи курчата *квочка*
кљуца туђе пилиће

дџубкац -ам *незак.* *дем.* кљуцкати, зопкати

дџубнуц -нем *зак.* кљуцнути

дџубок -бка х. кљун, кљуніћ

дџубокс х. спорт. цубокс

дџуга жс. *бот.* орашак, грахор (*Lathyrus tu-
berosus L.*)

дџуджа жс. (*долінка при бависку дџочканю*
и др.) роша (*в.*)

дџудо х. спорт. цудо

дџуз х. *оп.* дюс

дџунгла жс. цунгла

дџуніц -ім *незак.* 1. не спавати ноћу радећи
нешто, бдети; 2. (*длуго чекац*): *мачка*
дџуні, чека мишу мачка дуго седи, че-
ка миша

дџучка жс. *оп.* дџуджа

дзбан х. крчаг, ћуп

дзбали -а -е брижан, маран

дзбац -ам *незак.* I бринуту, водити рачу-
на; ~ *за добро своіх дзецох* бринуту се
за добро своје деце; II *з негацию* 1. не
марити, не хајати; не обраћати пажњу;
не дзбам цо будзе не марим шта ће би-
ти; *богати не дзбаю же худобним чеж-
ко* богати не маре што је сиромашнима
тешко; 2. *за даким/дачим* не марити; *не*
дзба за своім домом не мари за своју
кућу; 3. *звич. у директней бешеди:* *я не*
дзбам ја се слажем, ја немам ништа про-
тив; *зробме так як гвариш, я не дзбам*
урадимо како ти кажеш, ја се слажем; ♦
~ *за даким/дачим як пес за пияту ногу*
оп. под пес; *не дзбам ніч* ништа ме се не
тиче, ништа не марим; *цо я дзбам!* врло
важно!

дзбаци -а -е *оп.* дзбали

дзвери *мн.* врата; *нащежар отвориц* ~ ши-
ром отворити врата; ~ *лупли* врата су
лупила, врата су се залупила; ♦ ~ *до кон-*

ку врата од ганка (в.); **кухньо́во дзвери** кухи́нска врата; **приклетни** ~ врата од трема; **жимски** ~ зимска (дебела) врата; **склєняни** ~ застакљена врата; **шлєспи** ~ (дзвери без склох) пуна врата; **♦ вельки як** ~ (чловек високого росту) висок као гора; **завре́ц дакому** ~ **пред носом** залупити (затворити) коме врата пред носом; **(за)дуркац на дзвери** (по)куцати на врата; **за заварти́ма дзверми** (*тайно*) иза затворених врата; **згарну́ц ше на дзверох** заглавити врата; **указа́ц дакому** ~ показати коме врата; **ходзи́ц як шалєни** (*шалєне*) **з дзверми** (*не ма́ц мира, ходзи́ц, кру́циц ше*) мотати се (радити, ићи) као шијак (в.)

дзверка *мн.* **1.** (*на шпоргету, клітки и под.*) врата, вратанца; **2.** (*на авту, фрижидеру и под.*) врата

Дзвига *непрем. оп.* **Воздвиженіє**

дзвига́ц -ам *незак.* з *розл. знач.* дизати; ~ **терху** дизати терет; ~ **прах** дизати прашину; ~ **глас** дизати глас; ~ **народ на повстанє** дизати народ на устанак; ~ **пенсжи з банки** дизати паре из банке; ~ **лярму** дизати галаму

дзвига́ц ше -ам ше **1.** з *розл. знач.* дизати се; **з коми́нох ше дзвига́ дим** из димњака се диже дим; **за валалом ше дзвига́ висока гора** иза села се диже висока планина; **2.** (*о уровню*) расти; **вода у рики ше дзвига́** вода у реци расте; **3.** *прен. а)* (*у газдовству*) напредовати; **б) (*над други́ма*) уносити се**

дзвига́ч *х.* дизач; ~ **терхи** дизач терета; ~ **кульо́х** дизач тегова

дзвига́чка *ж.* **1.** дизалица; **2.** кран; **3.** (*дротова*) успи́нча

дзвига́чка́р *х.* дизаличар

дзвигну́ц -нем *зак.* **1.** з *розл. знач.* дигнути, дићи; ~ **сто кили** дигнути сто килограма; ~ **цени** дигнути цене; ~ **глас** дигнути глас; ~ **повстанє** дигнути устанак; ~ **лярму** дигнути галаму; **2.** (*розруци́ц*) дигнути, дићи, разорити; ~ **мо́ст** дигнути мост; **3.** (*подвиси́шиц вредно́сц*) дигнути, повисити; ~ **пла́ци** дигнути плате; ~ **це́ни** **продукто́м** дигнути цене производи-

ма; **♦ ~ на куб** (**на тре́ци ступе́нь**) *мат.* дигнути на куб (на тре́ћи степен); **♦ ~ за́ставу** дигнути барја́к (заставу); ~ **руки горе** дигнути руке увис

дзвигну́ц ше -нем ше **1.** з *розл. знач.* дигнути се, дићи се; **за кочо́м ше дзвигну́л прах** за колима се дигла прашина; ~ **на па́льци** дигнути се на прсте; ~ **на ору́жје** дићи се на оружје; **2.** (*о уровню*) порасти; **дзвигну́л ше уровне́н води** порастао је ниво воде; **3.** (*материя́лно напредова́ц*) подигнути се, узнатредовати

дзвин *х.* (*дзвинє́не*) зврја́ње, зврка; бруја́ње; зве́ка, зве́чкање

дзвини́ц -їм *незак.* **1.** (*при трепецє́ню*) зуја́ти, зучати; **дзвиня́ струни гитари** зује струне гитаре; **2.** (*черча́ц, черка́ц*) зве́чати, зве́цкати; зврја́ти, зврндати; **3.** (*оддзвиньова́ц*) одзва́њати, звонити; бруја́ти; је́чати; гу́дети; **4.** *безос.* зуја́ти; **дзвини́ ми у уху** зуји ми у уву

дзвиня́нци -а -е (*дзвонки*) звона́к, звуча́н; ~ **одгу́к звона́к одје́к**; **♦ ~ (бела́ва) му́ха** *оп.* **бруня́ца му́ха** (*под бруня́ци*)

дзвиня́цо *присл.* звонко, звучно

дзвиня́цосц *с.* звонкост, звучност

дзвон *х.* **1.** звоно; **2.** (*дзвонє́не*) зво́нава, зво́њење, звон

дзвона́р *х.* звона́р

дзвони́ц -їм *незак.* (*о дзвону*) звонити; **дзвони́ поладне** звони подне; **♦ ~ на гва́лт (на аларм, до бо́ка)** звонити на узбуну

дзвони́ца *ж.* **1.** (*турня зоз дзвона́ми*) звоник, звона́ра; **2.** (*простор дзе дзвони*) звониште

дзвонки -а -е звона́к, звуча́н; ~ **глас** звона́к глас; **♦ дзвонки консонанти** *грам.* звучни сугласници

дзвонко *присл.* звонко, звучно

дзвонко́ва -вей *ж.* *карт.* тиква, бундева

дзвонко́сц *ж.* звонкост, звучност

дзвончки *мн.* (*єд. дзвончо́к*) *бот.* **1.** царска круна, коцкавица, звоник (*Fritularia imperialis* L.); **2.** звончи́ћи (*Companula* L.); **3.** кандилка, пакуја́ц (*Aquilegia* L.)

дзвончо́к -чка *х.* **1.** *дем.* звонце, звончи́ћ; **2.** **а)** (*бренчо́к у шко́ли, кварта́лю*) звоно; **б)** (*на ши́ї статку*) меденица; **3.** **дзвончки**

мн. прапорці; **4. цэркв.** тас; **зберац до дзвончка** (зберац добродзечны дробны прылоги од вирных под час богаслужэня) скупляти на тас; ♦ **швечи му як псу** ~ пристае му као магарцу седло

дзе I присл. **1.** где; камо, куд(а); ~ **ми окуляри?** где су ми наочари?; ~ **пойдзеш?** куда ћеш?; **2.** у **викричных виреченьох**, **причудованю кед у питаню дацо незвычайне** куд, откуд, где; ~ **ти можеш з нїм дискутовац?!** куд ти можеш с нїм да дискутујеш?; **II злуч.** **1.** у **местових виреченьох** где; **указал ми хижу** ~ бивал показао ми је кућу где је становао; **2.** у **злученьох а ~ же и а ~ нїце** за **визначоване окремей нееднакосці у поровнаню** (а) камоли, где, откуд, куд; **не сце мне послухац, а ~ же би тебе послухал?!** неће мене да послуша, а где ли ће тебе; ♦ **~ же?** куда ћеш? куда ћете?; ~ **там присл.** ту и тамо; ♦ ~ **[же] би не!** **1.** таман посла!; **2.** него како?; ~ **там присл.** ту и тамо; ~ **там?!** **оп.** та ~!; ~ **же!** **1.** откуд?; **2.** него?; наравно!; ~ **вон од тебе** нїе ти ни за мали прст; **та ~!** ма откуд! врага!

дзедевешат числ. деведесет

дзедевешати -а -е деведесети

дзедевешатме числ. збир. х. деведесеторица; деведесет

дзедевешаццэро -рых числ. збир. с. деведесеторо

дзеветнасти -а -е деветнаести

дзеветнастина жс. деветнаестина

дзеветнац числ. деветнаест

дзеветнаццэро -рых числ. збир. с. деветнаесторо

дзеветнацме числ. збир. х. деветнаесторица; деветнаест

дзевец числ. девет

дзевецери -их числ. збир. мн. деветори, деветоре, деветора; **дзевецери дзвери** деветора врата

дзевецэро -рых числ. збир. с. деветоро

дзевецме числ. збир. х. деветорица; девет

дзевяти -а -е девети

дзевятина жс. деветина

дзевятка жс. деветка

дзевятніца жс. цэркв. деветница

дзевяток -тка х. ист. деветак

дзека жс. 1. (воля) воља; **моцна** ~ јака воља; **не було му по дзеки** нїе му било по вољи; **без дзеки** без воље; **злей дзеки** зलोвољан; **не з дзеку** нерадо; **преко воље**; **2.** **расположење**; ♦ **буц добрей дзеки 1. оп.** **буц у дзеки**; **2.** бити мало пијан; **буц дакому по дзеки** бити коме по вољи (по души); **буц не у дзеки** бити нерасположен; бити накрок (накриво) насађен; бити на три ћошка; **буц у дзеки** бити расположен; **вжац/брац дакому дзеку** убити/убијати кога у појам; **дац/давац дакому дзеку** дати/давати коме воље (*за рад, живот*); **дац дакому на дзеку** дати коме на вољу, пустити коме по вољи; **за дзеку дакому 1.** за нечију лубав; **2.** по нечијој вољи; **з дзеки, з дзеку** радо; **з добрей дзеки** својом вољом, без прилике; **зробіц дакому по дзеки** угодити коме; **исц (пойсц, робиц) дакому за (на) дзеку** чинити коме по вољи; **іграти како други свира**; **іћи коме низ длаку**; **мац дзеку** хтети, желети, бити вољан; **не мац дзеку** не бити вољан; **од дзеки** својом вољом; **одпадла му (сй и под.) дзека за дацо** изгубіо (изгубіла) је вољу за нешто; **одпаднуц од дзеки: 1. безос.** **одпадло му дацо од дзеки** прошла га је воља за нечим, изгубіо је вољу за чиме; **2. одпаднуц му дахто од дзеки** изашао му је неко из воље; **подлей дзеки** мрзивољан; **проців (не по) свосй дзеки** **преко** (против) своје воље

дзекадзі присл. понегде

дзекеді присл. понекад, покатак, каткад(а), гдєкад(а), кадшто

дзековац -куем незак. 1. **захвалівати (се), благодаріті**; **барз нам дзековала** јако нам се захвалівала; **2. а) дзекуем ці (вам итд.)** хвала ті (вам итд.); **б) у функц. вікр.** хвала; „най ше пачі!“ „дзекуем!“ „ізволіте!“ „хвала!“

дзекови -а -о/-е (вољні) вољан; ~ рух вољні покрєт

дзекотрі -а -е оп. дзєхторі

дзекуюці присл. захвалујући

дзелар х. 1. *воєн.* тобџија; 2. (*вилівач дзелох*) тополивац

дзелєнє с. 1. *дїєсл. мен. од дзелїц (ше); 2. мат.* дељење

дзелєнїк х. *мат.* дељеник

дзелїви -а -е дељив

дзелївосц ж. дељивост

дзелїдба ж. деоба

дзелїдбени -а -е и **дзелїдбов(и)** -а -о/-е деобни, раздеобни

дзелїтель х. делилац

дзелїц -їм *незак.* делити; ♦ ~ з **даким** и **добре** и **зле** делити с неким и добро и зло, ломити погачу с ким; ~ **правду** делити правду; ~ з **даким** **судьбу** делити с неким судбину

дзелїц ше -їм ше *незак.* 1. делити се; 2. растајати се; одвајати се; 3. раздвајати се

дзело с. 1. топ; 2. *шах.* топ, кула; ♦ **як** ~ (*целати, тучни, моцни*) као туч (в.); (*о же-ни*) као лађа (в.)

дзелов -а -о топовски; ~ **куля** ђуле

дзельба ж. *оп.* дзелїдба

дзєнь дня х. дан; **кажди** ~ сваког дана; **роботни** ~ радни дан; **по Крачунє** (**Новим року** и *под.*) **тот** ~ првог дана после Божића (Нове године и сл.); **през** ~ дању; ~ **пред тим** и **пред тим** ~ дан пре тога; ♦ **вжал себе** ~ **за ноц** дању спава, а ноћу ради или се забавља; ~ **за дньом**, ~ **на** ~, ~ **при дню** сваког дана, из дана у дан; ~ **и ноц** 1. и дању и ноћу, даноноћно; 2. кул. мраморни колач; ~ **на** ~ *оп.* з **дня на** ~; **добри** ~! добар дан!; **дня** (*при писаню датумох*) дана; **за билого дня** (*воднє, през дзєнь*) за дана; з **дня на** ~ из дана у дан, сваког дана; **кажди божи** (**богови, у бога**) ~ сваки божји дан, светком и петком; **на кажди** ~ (*имата*) за сваки дан; **хториш** ~ неки дан; **цо** ~ 1. за који дан; сваки дан, тек што није; 2. *оп.* з **дня на** ~; ♦ **буц добри** **як благи** ~ (**як фалат хлеба**) бити добар као хлеб (као добар дан); **гледяц** **вчєрайши** ~ жалити за изгубљеним (пропуштеним) даном; **на стари днї** под старе дане; **пред тим** ~

дан пре тога; **розцаговац** ~ ујутру касно почињати с радом, а увече дуго радити

дзєнь-а-ноц *присл.* даноноћно

дзєнь-а-ноцни -а -е даноноћан

дзєпосєдєн -дна -дно *зам.* понеки

дзєпокотри и **дзєпохтори** -а -е *ридк. оп.* **дзєхтори**

дзє-там *присл.* ту и тамо

дзєхтори -а -е *зам.* неки, понеки, гдекоји

дзєцински -а -е 1. *деч(и)ји, детињи, детињски;* ~ **плач** детињи плач; 2. (*як дзєцко, як у дзєцка*) детињаст; **патрєл на мнє** з **дзєцинским** **очми** гледао ме је детињастим очима; ~ **справованє** детињасто понашање; ♦ ~ **заградка** *дечји* вртић; забавиште; ~ **парализа** *мєд.* *дечја* парализа; ~ **кашєль** *мєд.* *дечји* кашаљ; **дзєцински** **яшєлька** *дечје* јаслице

дзєцинство с. детињство

дзєциско с. *гандр.* 1. (*недобри хлапєц або дзивчє*) *дєриште, дєрлє*; 2. **дзєциска** *мн.* *дєчурлија; мангупарија*

дзєцко с. 1. *дєтє*; 2. **дзєци** *мн.* у *функц. пред.* *дєтє; справуй шє крашнє, ти уж нє* ~ понашај се лепо, ти више ниси *дєтє*; ♦ ~ у **пєринки** *дєтє* у повоју; **вжатє под свєйо** (**усвєсєнє**) ~ усвојєно *дєтє*; ~ **при цицки**, ~ **хторє** **цица** *одојчє, дојєнчє, сисанчє*; од **дзєцка** од малих ногу; ♦ **то зна** и **малє** ~ то зна и моја баба (*стрина*), то зна и мало *дєтє*; **нє плачу** **ци дзєци** *немаш обавєз*а код куће, те не мораш журити кући

дзєцков -а -о 1. *дєтєтов*; 2. *деч(и)ји, детињи;* ~ **душа** *дєтиња* *душа*

дзєцкозабойнїк х. *дєцоубица, чєдоубица*

дзєцкозабойнїца ж. *чєдоморка*

дзєцкозабойство с. *дєцоубиство, чєдоубиство, чєдоморство*

дзєцочко с. *дєм.* *дєтєнцє, дєтєшцє*

дзєчнє *присл.* *радє*; ~ **мє** **пєслухал** *радє* ме је послушао; **барз** ~ врло *радє*

дзєчни -а -е 1. *вољан*; 2. *ридк. (подзєковни)* *захвалан*

дзєчносц ж. 1. (*дзєка*): з **дзєчносцу** *радє*; 2. *ридк.* *захвалност*

дзєш *присл. заст. оп.* **дзєшка**

дзєшати -а -е десети

дзешатина *жс.* **1.** з розл. знач. десетина; **2.** *оп.* дзешаток

дзешатинка *жс. мат.* десетица

дзешатка *жс.* **1.** десетина; **дзешатки** *тисячи людзох* десетине хиљада људи; **2.** десетица; десетка

дзешатковац -куєм *зак. и нєзак.* десетковати

дзешаткови -а -е десетни

дзешатнік *х. воєн.* десетар

дзешаток -тку/-тка *х. ист.* десетак

дзешец *числ.* десет

дзешецбой *х. спорт.* десетбой

дзешецдньови -а -о/-е десетодневни

дзешецери -их *числ. збир. мн.* десетори, десетора, десеторе

дзешецero -рих *збир. с.* десеторо; ~ **целята** десеторо телади

дзешецме *числ. х.* десеторица; десет; **во-ни** ~ **них** десеторица; ~ **вояци** десет војника; ~ **браца** десеторо браће

дзешецрочє *с.* деценија, десетлеће

дзешецрочни -а -е десетогодишњи

дзешецрочніца *жс.* десетогодишњица

дзешецскладови -а -е десетосложен; ~ **стих** *лит.* десетерац

дзешецугелнік *х.* десетоугао, десетоугаоник

дзешка *присл.* негде; ♦ ~ **так** тако некако

дзешкаль *присл. беи. оп.* дзешка

дзеяки -а -е *зам.* некакав, којекакав

дзиви -а -е з розл. знач. диваљ; ~ **край**

дивљи край; ~ **грушка** дивља крушка; ~

вибудов дивља градња; ♦ ~ **вода** бујица;

~ **дзивка** *фолкл.* ≡ вила љутица; ~ **коза**

дивокоза; ~ **мархва** *бот.* дивља мрква,

жута мрква, стидак (*Daucus carota*); ~

кура *оп.* **ярабица**; ~ **мушкатла** срчак,

горв. жуква, водољуб (*Butomus umbellatus* L.); ~

петрушка *бот.* кукута (*Canium maculatum*); ~

ретхва *бот.* ранчуга (*Raphanus raphanistrum*); ~

ружа *бот.* шипак, дивља ружа (*Rosa canina*); ~

цибуля *бот.* преслица, *горв.* модар цвијет (*Muscari neglectum* Guss);

~ **шалвия** *бот.* ливадњак (*Salvia pratensis*); ~

швина дивља свиња; ~ **грозно/**

гроженко *оп.* гадово яблучка; ~ **месо**

мед. дивље месо; ~ **просо** *бот.* дивље

просо (*Panicum capillare* L.); ~ **гвоздзик**

бот. различак (*Centaurea cyanus*); ~ **гра-**

шок *бот.* **1.** граорина (*Lathyrus pratensis*

L.); **2.** кукавичица (*Latnyrus vernus*); ~

мак *бот.* дивљи мак, вучји мак, пољски

мак (*Paraver rhoeas*); ~ **мугар** *бот.* крпи-

гуз (*Carex pseudocyperus* L.); ~ **овес** *бот.*

дивљи овас (*Avena fatula* L.); ~ **руменсц**

бот. бела рада, прстенак (*Anthemis ar-*

vensis L.); ~ **хрин** *бот.* коњски штавель

(*Rumex crispus* L.); ~ **цирок** *бот.* дивљи

сирак (*Sorghum halepense*); ~ **ярец** *бот.*

мачица, попино прасе (*Phleum pratense*

L.); ♦ **як** ~ **вепер** (*барз розєдзени*) љут

као рис (као змија)

дзивица *жс.* **1.** з розл. знач. дивљач; **2.** див-

љина; **3.** *прен.* дивљак; дивљаци

дзивиц -вєсм и -им *нєзак.* дивљати; поста-

јати диваљ

дзивка *жс.* **1.** девојка; цура; **2.** кћи, ћерка;

3. (*фраєрка; заручніца*) девојка; драга-

на, драга; заручница; ♦ **будзе з баби** ~

подим. биће од бабе девојка (в.)

дзивков -а -о **1.** девојчин; **2.** ћеркин

дзиво *присл.* дивље; махнито

дзивосц *жс.* дивљаштво; махнитост

дзивоцки -а -е девојачки; ♦ ~ **трава** *бот.*

тарчужак, русомача (*Capsella bursa*

pastoris L.)

дзивоцтво *с.* **1.** девојаштво; **2.** (*нєвиносц*)

девичанство

дзивочи -а -е *поет.* **1.** *оп.* дзивоцки; **2.** де-

вичански

дзивочка *жс.* *гипок.* **1.** девојчица; цурица;

2. *оп.* дзивуча

дзивочнік *х. анат.* девичњак

дзивуча и **дзивуша** *жс.* девојчурак, девој-

чуљак, цуретак; шипарица

дзивчатко *с.* девојчица

дзивчатски -а -е **1.** девојачки; **2.** *оп.* дзив-

чєцов

дзивче -єца *жс.* **1.** девојчица; девојче; сека,

секица; **2.** кћи, ћерка

дзивчєцов -а -о **1.** девојчин; **2.** ћеркин

дзивчин -а -о/-е *оп.* дзивков (**2**)

дивичина *ж. поет.* девојка, драгана
дивичиска *ж. аугм.* девојчетина, цуретина
дивичиц ше -им ше *нзак.* девојчити се
диввяк *х. з розл. знач.* дивљак
диввяцки -а -е дивљачки
диввяцтво *с.* дивљаштво
диввячка *ж.* дивљакуша, дивљакиња
дзин-дзин и **дзилин-дзилин** *викр. з хто-*
рим ше подражує глас бречка цин-цин
дзира *ж. 1. з розл. знач.* рупа; ~ **на бото-**
ши рупа на чарапи; ~ **у одбрани** рупа у
 одбрани; **2. (на пойдзе)** таванска врата,
 отвор; **3. (у древе, каменю)** дупља; **4. (до**
пеца) врата (*в.*), уста (*в.*), зјало (*в.*); ♦ **цма**
як у дзири *оп. под цма*¹

дзирави -а -е шупаљ; ~ **древу** шупље дрво;
 ~ **гарчок** шупаљ лонац; ♦ ~ **вареха** *кух.*
 ђевђир; ♦ **купиц за** ~ **пенсж** купити за
 багателу; **ма дзирави** *руки* шепртља је,
 све му испада из руку; **заший ше до дзи-**
равого меча *оп. под мех*

дзиравиц -им *нзак.* бушити

дзириска *ж. аугм.* рупетина; рупчага

дзирка *ж. 1.* рупица; шупљика; **2. носова**
 ~ ноздрва, носница; **пушац дим през**
носово дзирки пуштати дим кроз ноз-
 дрве; ♦ **яка** ~ **така** *платка* нашла врећа
 закрпу

дзиркави и **дзиркасти** -а -е **1.** рупичав, ру-
 пичаст; шупљикав; **2. (о жеми)** порозан

дзирковач *х. техн.* пробојац

дзирковачка *ж. спец.* пробијалица, зумба
дзирковац -куем *нзак. 1. вишив.* рупичати;
 шупљикати; штиковати; **2. (напер, скору)**
 зупчати, зумбати

дзирочка *ж. дем.* рупица; шупљика

дзияк *х. церкв.* појац, певац

дзияковня *ж. церкв.* зграда у којој живи
 појац или свештеник

дзияцки -а -е појачки

дзиячка *ж. 1. (жена дзияк)* појац; **2.**
 појчева жена

дзурйов(и) -а -о/-е ђурђевски, ђурђевдански
Дзуря *х. ген. и х. мн. церкв.* Ђурђевдан,
 Ђурђево; **по Дзурю (по Дзурйох)** после
 Ђурђевдана

див *х. беш. (< серб.)* див (*оп. валігора*)

дива *ж. филм.* дива

диверзант *х.* диверзант

диверзантски -а -е диверзантски

диверзия *ж.* диверзија

дивиденда *ж. банк.* дивиденда

дивизия *ж. воен., мат.* дивизија

дивизијни -а -е дивизијски

дивизион *х. воен.* дивизион

дигестия *ж.* дигестија

дигитални -а -е *ел. и др.* дигиталан

дигитрон *х.* дигитрон

дигитронски -а -е дигитронски

дигресия *ж.* дигресија

дидактика *ж.* дидактика

дидактични -а -е дидактичан

ди-дит *викр. оном. означає сирену авта и*
под. ту-ту (в.)

дисреза *ж. мед. и др.* дијереца

диста *ж.* дијета

дистални -а -е дијаталан; ~ **кост** дијетална
 исхрана

дистетика *ж. мед.* дијететика

дистетни -а -е дијететски

диждж *х.* киша; ~ **зоз шнігом** суснежица;
дробни ~ ситна киша; ~ **лсе** киша лије
 (сипи); ~ **попадау** киша ромиња; ~ **лсм**
прах позберал (*лсм кус попада*) киша
 је само покупила прашину; **на** ~ време
 је на кишу; ♦ **ардзави** ~ (*слунко швици, а*
диждж пада) жени се меца; **плаче** (*иду*
му слизи) **як** ~ плаче као киша; плаче
 као љута (црна, зла) година; **по вельким**
гирменю мали ~ пада тресла се гора ро-
 дио се миш

дижджик *х. дем.* кишица

дижджов[и] -а -о/-е кишан; кишовит; **диж-**
джово хмари кишни облаци; **дижджово**
капки кишне капљице; ~ **хвиля** кишно
 време; ♦ ~ **ящурка** *зоол.* даждевњак (Sal-
 amandra)

дижджовка *ж.* кишница

дижджовкара и **дижджовкарня** *ж.* киш-
 ничара (*в.*)

дижджовни -а -е кишан; кишовит; ~ **хвиля**
 кишно време

дижджовно *присл.* кишовито; кишно време

дижджовнік *х. оп.* дижджова ящурка

дизайн *х.* дизајн

дизайнер х. дизајнер

дизелка жс. дизелка

дизел-мотор х. дизел-мотор

дизелов(и) -а -о/-е и дизелски -а -е дизелски

дизентерия жс. мед. дизентерија

дикињ х. рогоз (*Typha latifolia*)

дикињов(и) -а -о/-е рогозан

дикица жс. бот. боца, дикица (*Xanthium*)

диктат х. диктат

диктатор х. диктатор

диктаторски -а -е диктаторски

диктатура жс. диктатура

диктафон х. диктафон

диктовац -туем *нзак.* диктирати

дикција жс. дикција

дилема жс. дилема

дилетант х. 1. дилетант; 2. *заст.* аматер (*глумац и сл.*)

дилетантка жс. дилетанткиња, дилетантка

дилетантски -а -е дилетантски

дилея жс. *гандр.* 1. (*дургов*) дилеја (в.), будала; 2. скот, скотина

дилижанса жс. дилижанса

дилџни жс. *мн.* (ед. дилџна) *заст.* (дески *як патос у хліве або кармику*) подмост; ♦ **брудне** *як* ~ *яко* прљаво

диљов х. 1. **а)** (*драга у хотаре*) ленија; **б)** путељак; 2. (*гу салашу*) улаз, пут

диљовчик х. *дем.* путељак

дим х. дим; 3 **коминох ше кури** ~ из димњака иде дим; **чуц** ~ осећа се мирис дима

димни -а -е и димов(и) -а -о/-е диман; ♦ **димна/димова зависа** *воєн.* димна за-веса

димензия жс. димензија

димовод х. димовод

дин х. *физ.* дин

дина жс. *звич. мн. геогр.* дина

динамиз(е)м -зму/-зма х. динамизам

динамизовац -зуем *зак. и нзак.* динамизирати

динамика жс. динамика

динамит х. динамит

динамиташ х. динамиташ

динамитов(и) -а -о/-е и динамитски -а -е динамитски

динамични -а -е динамичан, динамички

динамично *присл.* динамично, динамички

динамо х. *ел.* динамо

динамо-машина жс. динамо-машина

динамометер -тра х. *физ.* динамометар

динар х. 1. динар; 2. *звич. мн.* **паре**, новац, динари; **не мам динари при себе** немам пара код себе; ♦ **[кед би могол]** **та би ше сам на ~ (до динара)** претворел (*барз є за пенсџом*) ≡ дрхти над сваким динаром; **складац ~ гу динару** (*барз шпоровац*) стављати пару на пару; **три за ~** рекла-казала

динаров -а -о и динарски -а -е динарски

динарчок -чка и *беш.* -рка х. 1. *дем.* динарчић; 2. *звич. мн.* **динар(ч)ки** пара, цркавица; **вон чува кажди** ~ он чува сваку пару; **заробел кус динарчки** зарадио је неку пару (цркавицу)

династия жс. династија

динго х. *зоол.* динго

диносаур(ус) х. *зоол.* диносаур(ус)

динстовац -туем *зак. и нзак.* динстати, динстовати

диня жс. диња

динянка х. *заст.* бостанција

динянки жс. *мн.* дињиште, бостан; ♦ **розпушчени є як ~ (як динянка)** веома је размажен, распуштен, необуздан

динька и диньочка жс. *дем.* дињица

диода жс. *ел.* диода

диоксид х. *хем.* диоксид

диоптрија жс. *физ., мед.* диоптрија

диплома жс. диплома

дипломат -та и **дипломата** -ти х. дипломат(а)

дипломатизовац -зуем *зак. и нзак.* дипломатисати, дипломатизовати

дипломатични -а -е дипломатски

дипломатия жс. дипломатија

дипломатка жс. дипломаткиња

дипломатски -а -е *оп.* дипломатични

дипломец -мца х. дипломац

дипломни -а -е *оп.* дипломски

дипломовани -а -е дипломиран

дипломовац -муѐм *зак. и незак.* дипломирати

дипломски -а -е дипломски; ~ испит дипломски испит

дирвѐц -еѐм *незак.* трулити, трунути (о дрвету и сл.)

диргац -ам *незак.* 1. дрмусати (се), труцкати; **коч дирга** кола труцкају, кола се дрмусају; **коч диргал з нами по неровней драги** дрмусали смо се у колима по неравном путу; 2. трести се, дрхтати, клецати; **диргали под нїм ноги** дрхтале су под њим ноге

диргаци -а -е: ~ **драга** грбав (џомбав, труцкав) пут

диргајуци -а -е *прен.* (хтори чежко виражуѐ думки) муцав

диргнуц -нѐм *зак.* 1. труцнути (се); **диргнул коч** кола су труцнула; 2. задрхтати; **рука му диргла, а погар му випаднал** рука му је задрхтала, чаша му је испала; 3. задрхтати, клонути; **диргли му ноги** задрхтале су му ноге; 4. (о ценох) нагло пасти; **цени диргли** цене су нагло пале

диргонѐне с. дрхтање; дрхтавица

диргонїц -їм *незак. експр.* дрхтати, трести се, цептати, цептети; клецати; ♦ **ноги му диргона** ноге му клецају (од страха и сл.)

диргочиц -им *незак. ридк. оп.* диргонїц

директ¹ х. спорт. директ

директ² присл. директ

директива жс. директива

директни -а -е директан; ~ **потрафѐне** директан погодак

директно присл. директно

директор х. директор

директорий и **директориум** х. директориј(ум)

директоровац -руѐм *незак.* директорисати

директорка жс. директорица, директорка

дирекция жс. дирекција

дирекциѝни -а -е дирекцијски

диригѐнт х. диригент

диригѐнтски -а -е диригентски; ~ **палїчка** диригентска палица

дириговац -гуѐм *незак.* дириговати

диринджиц и **диринчиц** -им *незак. беш.* диринцити, диринчити, издирати, кулучити

дисгармония жс. дисхармонија

дисгармонїчни -а -е дисхармоничан

дисертация жс. дисертација

дисидент х. дисидент

дисидентни -а -е и **дисидентски** -а -е дисидентски

дисимиляция жс. грам., биол. дисимилација

диск х. спорт. и др. диск; **руцаѐне диску** бацање диска

дисквалификация жс. дисквалификација

дисквалификовац (ше) -куѐм (ше) *зак. и незак.* дисквалификовати (се), дисквалифицирати се

дискета жс. дискета

дисконтинуитет х. дисконтинуитет

дискос х. цркв. дискос

дискотека жс. дискотека

дискредитовац (ше) -туѐм (ше) *зак. и незак.* дискредитовати (се), дискредитирати (се)

дискретни -а -е дискретан

дискреция жс. дискреција

дискриминация жс. дискриминација

дискриминавац -нуѐм *зак. и незак.* дискриминисати, дискриминирати

дискусия жс. дискусија

дискутабилни -а -е дискутабилан

дискутант х. дискутант

дискутовац -туѐм *незак.* дискутовати

дисновтор х. свињска даћа, свињокоља

дисновторски -а -е дисноторски; ~ **папригаш** дисноторски паприкаш (в.)

диспанзер х. диспанзер

диспаритет х. диспаритет

диспечер х. диспечер

диспечерски -а -е диспечерски; ~ **служба** диспечерска служба

диспозиция жс. диспозиција

диспропорция жс. диспропорција

диспут х. и **диспута** жс. (розправа) диспут, диспута

дистанца и **дистанция** жс. дистанца, дистанција

дистанцовац (ше) -цуѐм (ше) *зак. и незак.* дистанцирати (се)

дистинктивни -а -е дистинктиван

дистинкција *жс.* дистинкција

дистих *х. лит.* дистих

дистония и **дистонция** *жс. муз.* дистонија, дистонција

дистрибуовац -бууем *зак. и нєзак.* дистрибуирати

дистрибутер *х.* дистрибутер

дистрибутивни -а -е дистрибутиван

дистрибуция *жс.* дистрибуција

дистрикт *х. админ.* дистрикт

дисциплина *жс.* дисциплина

дисциплиновани -а -е дисциплинован

дисциплиновац (ше) -нуем (ше) *зак. и нєзак.* дисциплиновати (се), дисциплинирати (се)

дисциплински -а -е дисциплински

дитирамб *х. лит.* дитирамб

диференция *жс.* диференција

диференцијал *х. маш., мат.* диференцијал

диференцијални -а -е диференцијалан

диференцияция *жс.* диференцијација

диференцовац (ше) -цуем (ше) *зак. и нєзак.* диференцирати (се)

дифтерични -а -е дифтеричан

дифтерия *жс. мед.* дифтерија

дифтонг *х. грам.* дифтонг

дифузни -а -е дифузан

дифузия *жс.* дифузија

дих *х.* дах, дисај

дыханє *с.* дисање; ♦ **штучне** ~ вештачко дисање; ♦ **аж му ~ пререзало (прервало, прецало, става, стануло)** (*од нєсподзиваня, страху*) изгубио је дах, остао је без даха; **заварло му дыханє** (*од бежання и под.*) изгубио је дах

дыхац -ам *нєзак.* **1.** дисати; **2.** хукати; ~ **на жвератко** хукати у огледало

дыхаци -а -е дисајни, дисаони; ~ **органи** дисајни органи

дыхнуц -нем *зак.* **1.** дахнути; **од жими нє мож** ~ од хладноће се не може дахнути; **2.** (*на скло и под. же би ше замолжелo*) хукнути, дахнути; ~ **на скло** хукнути на стакло; **3. прен.** (*повесц, булькнуц*) зуцнути, кркнути; **нікому же биш нє дыхнул o**

тим нікоме да ниси зуцнуо o томе; ♦ **анї нє** ~ ни не писнути

дыхнуце *с. оп.* дах

дыхциц -им *нєзак.* **1.** дахтати; **2.** (*o парней ладї и под.*) брєктати, дахтати, хуктати

дыхбетєс *х. мед.* дијабетєс

дыхбетичар *х. мед.* дијабетичар

дыхвол *х. рел.* ђаво

дыхгноза *жс.* дијагноза

дыхгнозовац -зуем *зак. и нєзак.* дијагностицирати

дыхгностичар *х.* дијагностичар

дыхгонала *жс. геом.* дијагонала

дыхгонални -а -е дијагоналан

дыхграм *х.* дијаграм

дыхдема *жс.* (*коруна*) дијадема

дыхкон *х. цєркв.* ђакон

дыхконикон *х. цєркв.* ђаконик

дыхконски -а -е ђаконски; ♦ ~ **дзвери цєркв.** ђаконске дєвери

дыхкритични -а -е: ~ **знак грам.** дијакритички знак

дыхлект *х.* дијалек(а)т

дыхлектиз(є)м -зму/-зма *х.* дијалектизам

дыхлектика *жс.* дијалектика

дыхлектичар *х.* дијалектичар

дыхлектични -а -е дијалектичан, дијалектички

дыхлектни -а -е и **дыхлект(и)** -а -о/-е дијалєкатски, дијалєктан

дыхлектолог *х.* дијалєктолог

дыхлектологија *жс.* дијалєктологија

дыхлог *х.* дијалог

дыхлог(и) -а -о/-е и **дыхложски** -а -е дијалоган, дијалoшки

дыхмант *х.* дијамант

дыхмантни -а -е и **дыхмант(и)** -а -о/-е дијамантан, дијамантски

дыхметєр -тра *х.* дијаметар

дыхметрални -а -е дијаметралан

дыхпазон *х.* дијапазон

дыхпозитив *х. фот.* дијапозитив

дыхрєя *жс. мед.* дијареја

дыхскоп *х.* дијаскоп

дыхспора *жс.* дијаспора

дыхфилм *х.* дијафилм

дияфрагма *ж. анат.* дијафрагма

дияхрони -а -е дијахрон

дияхрония *ж.* дијахронія

дї *викр. за гонєне коня* їи

дїва *ж. поет.* дева; ♦ **Дїва Марія** Дева Марија

дївица *ж.* 1. девица; 2. *поет.* девојка; 3. *оп.* дїва

дївицов -а -о 1. девичин, девин; 2. (*дзивочи*) девичански

дїдиско *х. аугм. и пейор.* дедина

дїдко *х. дем. и гипок.* 1. дедица; дека; 2. старчић; чичица; 3. *древ.* трајфус

дїдо *х.* 1. деда, дед; 2. (*старик*) старац; 3. (*бачи*) чича; 4. *ткац. оп.* кожелец (1); ♦ **Дїдо зоз шнїгу, Дїдо Шнїжнїк** Снешко Белић; **стари** ~ *фам.* прадеда

дїдов -а -о дедин, дедов; ♦ ~ **дїдо** чукундеда

дїдовски -а -е 1. дедински, дедовски; 2. старачки

дїдовщина *ж.* 1. (*нашлїдзени масток*) дедовина; 2. постојбина

дїдочко *х. и дїдочок* -чка *х.* 1. *оп.* дїдко (1); 2. старичак

дїсприсловнїк *х. грам.* глаголски прилог

дїссловни -а -е глаголски

дїсслово *с. грам.* глагол

дїйсни -а -е стваран, збиљски

дїйсно *присл.* стварно, збиљски

дїйсносц *ж.* стварност, збиља

дїйство *с.* 1. дејство; 2. (*уплїв*) учинак, утицај; 3. *оп.* дїйствованє

дїйствованє *с.* 1. дејствовање; 2. деловање

дїйствовац -вусм *незак.* 1. дејствовати; 2. деловати

дїлиш *х. заст.* збор

дїло *с.* 1. дело; **добре** ~ добро дело, добротинство; **указац ше на дїлу** показати се на делу; 2. чин, дело; **таке** ~ **ше каре** такав чин се кажњава; 3. дело, творевина; **уметнїцке** ~ уметничко дело; ♦ **виновне** ~ кривично дело; **ремек** ~ ремек-дело; **животне** ~ животно дело; ♦ **преточиц/преточовац** (**запровадзиц/запровадзовац**) до дїла спровести/спроводити у дело; **видзе** ~ **на видїло** *кнїжк.* изаћи ће дело на видело

дїлованє *с.* деловање; пословање

дїловац -луєм (*робиц*) *незак.* деловати; пословати

дїловни -а -е пословни; ~ **вязи** пословне везе

дїловодни -а -е деловодни

дїловоднїк *х.* деловодник

дїловодитель *х.* деловођа

дїлокруг *х.* делокруг

дїлотворни -а -е делотворан

дїя *ж.* 1. радња, чин; **недопущуюци дїї** недозвољене радње; 2. *театр.* чин, акт; **драма у пейцох дїїох** драма у пет чина

дїялносц *ж.* делатност

дїятель и дїяч *х.* делатник, активист(а)

длабанє *с.* 1. *дїєсл. мен.* од **длабац**; 2. дуборез

длабац -ем *незак.* дупсти, резбарити

длабач *х.* дуборезац, резбар

длабачка *ж.* *техн.* дубилица

дланясти -а -е дланаст

длань *ж.* 1. длан; 2. шака; ♦ **ровни як** ~ раван као длан; **швербја го дланї** (*наздава ше добитку*) сврбе га дланови

дланьов(и) -а -о/-е длански

длато *с.* длето; **ухате** ~ *древ.* правоугаоно длето

длобац -бем *незак.* 1. (*шипртац*) чачкати, чепркати, прчкати; 2. (*шипртаюци виберац*) чачкати; ~ **до носа** чачкати нос; 3. *прен.* (*шипляц*) чачкати, шушкати, мајати се

длуги -а -е дуг, дугачак; ♦ **буц длугого вику** бити дуга века; **длуги роки** дуго година; **мац** ~ **язык** бити дуга језика; **мац** ~ **пальци** имати дуге прсте

длуго *присл.* дуго; ♦ **не будзе** ~ неће дуго, мирише по кољиву

длуговасти -а -е дугуљаст

длуговиходни -а -е *грам.* дугоузлазни; ~ **акцент** дугоузлазни акценат

длуговични -а -е дуговечан, дуговек

длуговласи -а -е дугокос

длугодньовица *ж.* дугодневица

длугозиходни -а -е *грам.* дугосилазни; ~ **акцент** дугосилазни акценат

длугоки -а -е *оп.* длуги; ♦ длугоке як Ви-
руя *оп. под Вирую; розцагнул ше яки*
ε ~ тресне (падне, опружи се) колико је
дуг и широк

длугоноги -а -е дугоног

длугопальцов(и) -а -о/-е дугопрет

длугописки -а -е дугокљун

длугороги -а -е дугорог

длугорочни -а -е **1.** дугогодишњи; **2.** дуго-
рочан; ~ кара дугорочна казна

длугуроки -а -е дугорук

длугосц *ж. оп.* длужина (**1**)

длуготирваці -а -е дуготрајан

длуготвари -а -е дуголик

длугоухи -а -е дугоух

длугохвости -а -е дугорец

длугочави -ового *х.* дугајлија, дугоња

длугочасни -а -е и длугочасов(и) -а -о/-е
дуговремен

длугошиї -ја -ε дуговрат

длугши -а -ε *комп.* дужи

длуж *ж. мат.* дуж

длуж *прим. з ген. ридк.* дуж

длужен -жна -жне и длужни -а -е дужан;
буц ~ бити дужан, дуговати; ♦ **длужен**
по гагор дужан и богу и људима, дужан
до грла (гуше), дужан и косом на глави;
не остац дакому длужен не остати ко-
ме дужан

длужина *ж.* **1.** з *розл. знач.* длужина; **ме-**
ра за длужину мера за дужину; **2. мат.**
дуж; ~ **залапйованя** захватна дуж; ♦ **га-**
бова ~ таласна дужина; **географска** ~
географска дужина

длужински -а -е дужински

длужка *ж. анат.* дужица (iris)

длужниїк *х.* дужник

длужниїчки -а -е дужнички

длужносц *ж. з розл. знач.* дужност; **исц на**
~ ићи на дужност; **окончоватељ длуж-**
носци вршилац дужности

длуство *с.* дуг; ♦ **загружел ше** (залезнул,
упаднул) **до длуствох** заглибио је у ду-
гове; **мац** ~ (длуства) дуговати; **мац**
длуства по гагор (поверх глави) бити
до грла (до ушију) у дугу; **одписац** (пре-

бачиц, енгедовац, одпушиц) ~ отписа-
ти дуг

днєш и днєшка *присл. заст.* данас

днєшнїї -ја -ε *кнїжк. заст.* данашњи

дно *с. з розл. знач.* дно; **морске** ~ морско
дно; ~ **судзини** дно посуде; ♦ **до дна** (*по-*
пиц) набело

дночко *с. дем.* дноце

днєви -а -ε дневни; ~ **шветлосц** дневна
светлост; ~ **шор** дневни ред; **днєво** **но-**
вини дневне новине

днєвнїїк *х.* дневник

днєвнїїков(и) -а -о/-ε дневнички

днєвнїїца *ж.* дневница

днєвнїїчки -а -ε *оп.* **днєвнїїков(и)**

днєво *присл.* дневно

до *прим. з ген. 1. виражує просторне зна-*
ченє а) означає рушанє до нукашньосци
дачого у; положиц ~ кишенки ставити
у цєп; **насицац води** ~ **фляши** насути
воде у боцу; **б) указує на место унапря-**
меня дїї у, на; пошол ~ дутяну отишао
је у продавницу; **иду ~ Нового Саду** иду
у Нови Сад; **преселєли ше ~ валалу**
преселили су се на село; **мац пошла ~**
служби мајка је отишла на мису; **в) ука-**
зує на сферу унапряменя дїї код; идзе ~
брата иде код брата; **пошла ~ фризєр-**
ки отишла је код фризєрке; **г) означає**
просторну гранїцу до; ~ варошу єст
дзєшєц километри до града има десєт
километара; **вода му ~ паса** вода му је
до појаса; **г) указує на предмет з хто-**
рим ше дацо збива або на хтори ше да-
цо опера о, або ше преклада з обєктом;
вдєриц з главу ~ мур лупити главом о
зид; **шпотали ше ~ каменєох** спотица-
ли су се о каменє; **упрєц ше ~ каменя**
одупрети се о камен; **увадзел з кочом**
~ **слупа** закачио је колима стуб; **д) озна-**
чує припаданє або укључованє до даякей
групи у; заяц спада ~ глодарох зєц спа-
да у глодарє; **пойсц ~ партизанох** отићи
у партизанє; **2. виражує часово значєнє**
до; **а) означає часову гранїцу: робєли зме**
~ **ноци** радили смо до мрака; ~ **конца** до
краја; **б) означає длужину тирваня дїї:**
робєли ~ тижня радили су недєљу да-

на; ~ **рока** ніч не знали о нім годину да-на ништа нису знали о њему; **в)** *означає число повторіованьох дії за одредзени час:* два раз ~ **рока** ходзи на контр-олу два пут годишње одлази на контр-олу; три раз ~ **тижня** маю тренінг три пута недељно имају тренінг; **3.** *означає средство у, або ше преклада з інстру-менталом:* **закруциц** ~ **новинох** увити у новине; **утар чоло** ~ **рукава** обрисао је чело рукавом; **4.** за; **а)** *означає наменку:* **то нам треба** ~ **обисца** ово нам треба за домаћинство; **купела паприги до дунца** купила је паприке за зимницу; **б)** *означає способносц за дацо:* **способни** ~ **роботи** способен за посао; **хорйовити є, нсбарз є до поля** болешљив је, није баш за рад на њиви; **5.** *означає обект у;* **потрафиц** ~ **облака** погодити у прозор; **залюбени є ~ науки** заљубљен је у науку; **Ѧ цо до (да-кого/дачого)**... што се тиче (кога/чега)...; **Ѧ цо тебе** ~ **того**?! шта се то тебе тиче?!; шта имаш ти с тиме?!

доасн х. доајен

добавиц -им *зак.* доиграти

добавйовац -вюєм *нєзак.* доигравати

добавяч х. добављач

добегнуц -нем *зак.* дотрчати; стићи

добеговац -гүєм *нєзак.* дотрчавати; стизати

доберани -а -е **1.** одабран, пробран; **2.** *прен.* префињен, танак

добераносц ж. **1.** *дйсл. мен. од доберац;* **2.** *прен.* префињеност, танчина

доберац -ам *нєзак.* одабирати, пробирати; селектовати

доберач х. селектор, селекционар

доберман х. доберман

добивац ше -ам ше *нєзак.* покушавати ући или доћи; **крадоше ше добивали до ніх** лопови су покушавали да им уђу у кућу

добитнік х. добитник; ~ **награди** добитник награде

добиток -тку/-тка х. **1.** (*хасен*) добитак, до-бит; **2.** (*виграце на лутриј*) згодитак, до-битак

добиц¹ -ієм *зак.* (*достац*) добити

добиц² -ієм *зак.* дотући, докрајчити

добока *присл.* у страну; укосо; **Ѧ дзвоніц** ~ (*дзвоніц на аларм*) клецати

добош: ~-торта *кул.* добош торта; ~-питка *кул.* добош пита

добошка ж. оп. добош-торта

добрац -берем *зак.* одабрати, пробрати; се-лектовати, селективирати

добре¹ -рого *с. з розл. знач.* добро; **то за тво-йо** ~ то је за твоје добро; **Ѧ висц на добре** изаћи (испасти) на добро; **дзеліц з даким** ~ **и зле** делити с киме добро и зло; **то не идзе (не видзе, не випатра) на** ~ то није (то не мирише) на добро, то неће изаћи на добро, то слуги на зло; **як не пред до-брим оп.** **то не идзе ... на добре**

добре² *присл. (комп. лепше)* **1.** *з розл. знач.* добро; **вон** ~ он је добро; ~ **ши то зробел** добро си то учинио; ~ **єй** добро јој је; **2.** **ми** ~ з **німа** (*ми у добрих одношенях*) ми смо добри с њима

добре³ *слов.* **1. а)** *при виражованню соглас-носци* добро (је); ~, **зробим як ши гва-рел** добро, урадићу како си рекао; **б)** *звич. удвоєне, за умириованє* де-де, до-бро; ~, **погришел сом, та цо вец?** де-де, погрешно сам, па шта?; **2.** *звич. удвоєне, при гроженню:* ~ ~ добро добро, нека не-ка, хајде хајде

добри -а -е (*комп. лепши*) добар; ваљан; ~ **роботнік** добар радник; **Ѧ ~ діло** добро дело, добротинство; ~ **рано** добро јутро; ~ **вечар** добро вече; ~ **дзень** добар дан; **добру ноц** лаку ноћ; **Ѧ ~ як благи дзень** (*як фалат хлеба, як ангел*), **таки добри на рану го приложиц** добар као добар дан; **то не будзе** ~ то неће бити (то се неће завршити) добро

добро *с. з розл. знач.* добро; **обще** ~ опште добро; **материялни добра** материјална добра; **державне** ~ државно добро

добробут ж. добробит

доброволец -льца х. добровољац; **войнови** ~ ратни добровољац

доброволецки -а -е добровољачки

добровольни -а -е *оп.* добродзечни

добродзечни -а -е **1.** добровољан, драго-вољан; ~ **даватель креви** добровољни

давалац крви; **2.** доброўдун; ~ **тумор мед.** доброўдны тумор

добродзечне *и добродзечна* *присл. оп. добровольно*

добродый *х. оп. добротвор*

добродыйство *с. оп. добротворство*

добродый *х. заст. оп. добродый*

добродушны -а -е **1.** добродушан, доброўдун; **2.** безазлен

добродушносць *ж.* **1.** добродушнасць, добродушнасць; **2.** безазленасць

доброжчлывы -а -е *оп. добронамירны*

доброжчлывосць *ж. оп. добронамירнасць*

добронамירны -а -е добронамеран; бланаклон; прадусетлывы

добронамירнасць *ж.* добронамернасць; бланаклоннасць; прадусетлынасць

доброноровны -а -е доброўдун

добрасердечны -а -е прастосрдчан

добрасушны -а -е *и* **добрасушны** -а -е *добрасуседны*

доброты *ж. заст. оп. доброта (1)*

доброта *ж.* **1.** доброта; **2.** квалітэт; ~ **жэмі** квалітэт зямлэ; **3.** *и ирон. (дацц дабра)* дабра (најбоље, најукснїе *и сл.*) јело (пїе *и сл.*); **печене месо то** ~ печене то јело најбоље јело; **сдлы квашны грўшкы, та им аж зубы церплы од тей доброти** јели су кїселе крушке, па су им чак зубы трнулы од „тако укусног” вођа

добротвор *х. и добротворец* -рца *х.* добротвор, доброчїнїтєль

добротворны -а -е добротворан

добудов *ж.* доградња

добудоване -ного *с.* доградак

добудовац -дуем *зак.* доградїтї; дозїдаты

добудовывовац -вюем *нєзак.* дограђываты; дозїђываты

доварыц -им *зак.* докуваты

доварывовац -рюем *нєзак.* докуываты

довезц -ежем *зак.* довести (-езем)

доверывовац -рюем (*дакому*) *нєзак. з негачыю а)* (*нє мац довырыя*) не вероваты, нематы поверења; **у старосцы нє доверывовал людзом** у старосты нїје їмао поверења у луде; **б)** не вероваты, сумњаты; **нє до-**

верывовал же мї то посцыгнєме нїје веровао да ћемо мї то постїћї

довершыц -им *зак.* довршїтї, завршїтї

довсдн *присл. зберац ше* ~ окуплїтї се; **збїймє ше** ~ сабїјмо редове

довїдзовац -дзуем *нєзак. звыч. з негачыю а)* **вон нє довїдзус** он не вїды дабра, он їма слаб вїд; **б)** **у змерку нє довїдзовал чїсла хїжох** у сумраку нїје дабра вїдео бројеве куђа

довїка *присл.* довек(а)

довырїс *с.* **1.** поверење; **мац довырыя до дакого** їматы поверења у некого; **2.** поуздање

довырывовац -юем *нєзак. оп. доверывовац*

довїсока *присл.* увїс

довлсчыц (ше) -чем (ше) *зак.* довуђї (се)

довод *х.* довод; ~ **горыва техн.** довод горыва

доводны -а -е доводан; ~ **цыва** доводна цев

доводзыц -им *нєзак.* доводїтї

довожыц -им *и довожовац* -жуем *нєзак.* довозїтї

доволац -ам *зак.* **1.** дозваты; **2.** прывабїтї

доволац ше -ам ше (*дакого и на дакого*) *зак.* дозваты кога (*вїчуђї, позывајуђї да чује*)

доволовац -луем *нєзак.* **1.** дозываты; **2.** вавїтї

доволовац ше -луем ше *нєзак.* дозываты се

довойнов(ы) -а -о/-е доратны

довчерайшы -а -е *и* довчерашнї -я -е дојучерашнї

догадавац ше -дуем ше *нєзак. заст.* претпоставлїтї; наслуђываты

доган *х.* дуван

доганїц -їм *зак.* многу пушїтї

доганов(ы)¹ -а -о/-е *и доганскы* -а -е дуванскы; ◇ **доганово квыце бот.** белушан крїлаты (*Nicotiana alata Link et Otto*)

доганов(ы)² -а -о/-е смеђ, браон, кафен

догановысты -а -е смеђаст

доганяне *с.* прыговор, замерка; закерање, зановет; куђење

доганяц -ям *нєзак. (ганїц, ганчыц)* прыговараты; замераты, зановетаты; кудїтї

доганяцы -а -е замерлывы, зановетлывы, кудлывы

доганяч х. приговарач; зановеталац, зановетало, закерало; кудилац
доганьош х. (*куряч*) пушач, дуванџија
доганьошки -а -е пушачки
догвариц -им *зак.* договорити
догвариц ше -им *ше зак.* договорити се
догварка *ж.* 1. договор; 2. уговор
догварков(и) -а -о/-е 1. договоран; 2. уговоран
догварково *присл.* договорно
догваряц (ше) -ям (*ше*) *незак.* договарати (*се*)
догваряч х. 1. договарач; 2. уговарач
догледовац -дусем *незак.* 1. распитивати се; 2. испитивати, пропитивати; истраживати
доглупац -ам *зак. експр.:* ~ **дакого**, ~ **дакому до глави** убедити кога, утувити коме; **ледво сом го доглунал** једва сам га убедио
доглупац ше -ам *ше зак. фам.:* **доглунал ше** (*огутал ше*) упалила му се лампа
догљад х. доглед, двоглед
догљадни -а -е догледан; у **догљадним чаше** у догледно време
догнац доженем *зак.* 1. приговорити, замерити, зановетнути; 2. **а)** *осн. и прен.* дотерати; **до чога ши догнал** до чега си дотерао; **б)** (*до даякого званија и под.*) догурати; **далеко** ~ далеко догурати
догола *присл.* до гола
догоре *присл.* горе, на горе; према горе
догориц -им *зак.* догорети
догорйовац -рюем *незак.* догоревати
догутац ше -ам *ше зак.* сетити се, осветити се, доћи себи
догуториц -им *зак.* договорити
догаздовац -дусем *зак.* упропастити имање неодговорним радом
догма *ж.* догма
догматиз(е)м -зму/-зма х. догматизам
догматични -а -е догматичан
догматик и догматичар х. догматичар
догматски -а -е догматски
догод *злуч. беш.* догод
дограбац ше -бем *ше и дограбиц ше* -бем *ше зак.* дочепати се, домоћи се
догурац -ам *зак. беш. оп.* **догнац (2)**

додавац -ам *незак.* додавати
додавач х. додавач
додалеска *присл.* удаљ; **скок** ~ *физк.* скок удаљ
додаток -тку/-тка х. 1. додатак; **дзевински** ~ *дечји* додатак; 2. (*у новинох*) подлистак, додатак
додатков(и) -а -о/-е и **додатни** -а -е 1. додтан; ~ **камата** додатна камата; 2. допунски
додац -ам *зак.* додати
доделџ -џм *зак.* доделити
доделџованџ с. додела, доделџивање; ~ **наградох** додела награда
доделџовац -люем *незак.* доделџивати
додня и ~ рано *присл.* у освет, у рану зору, у цик зоре, зором; **од ~ до ноци** од ране зоре до мрака; **по же ти пришол так ~?** што си ти дошао тако рано?
додњови -а -о/-е који се односи на рану зору; **вон люби додњово шейтаня** он воли шетње у рану зору
додолу *присл.* према доле
додруковац -куем *зак.* доштампати
додруковйовац -юем *незак.* доштампавати
додумовац ше -муем *ше незак.* 1. (*похопйовац*) досећати се; 2. (*гледац ришенџ*) домишљати се, довијати се, досећати се
додумац ше -ам *ше зак.* 1. (*похопиц*) досетити се; 2. (*найсц ришенџ*) домислити се, довити се, досетити се
дођош х. *беш.* дођош, дошљак
доџац -ам *незак.* доједати
доџен -дна -дно *присл.* (*шицки*) сви одреда, сви до једнога, сви; сваки, свака, свако
доџе с. мужа
доџец -џм *зак.* дојести
дожац -жнем *зак.* (*закончиц жатву*) доже-ти, дожњети
доживйовац -вюем *незак.* доживљавати
доживотни -а -е доживотни
дожиц -иџм *зак.* доживети; ~ **гљбоку старосц** доживети дубоку старост; **дожил нешесце** доживео је несрећу
дожице с. доживљај; згода
доза *ж.* доза

дозвола *жс.* дозвола **вожачка** ~ возачка дозвола; **майсторска** ~ мајсторска дозвола, обртница

дозволенс *с. заст. (допуценс)* дозвола, допущтење

дозволіц -ім *зак. заст.* дозволити, допустити

дозвольовац -люєм *нзак. заст.* дозвољававати, допуштати

дозирац -ам *и дозовац* -зуєм *зак. и нзак.* дозирати

дознавац -ам *нзак.* дознавати, сазнавати

дознавац ше -ам *ше нзак. 1. оп. дознавац; 2. распитивати се*

дознака *жс. оп. дозначенс*

дознац -ам *зак. сазнати, дознати*

дознац ше -ам *ше зак. 1. оп. дознац; 2. распитати се*

дозначенс *с.* дознака

дозначніца *жс. (упутніца)* дозначница

дозревац -ам *нзак.* дозревати

дозрети -а -е *дозрео, зрео*

дозретосц *жс.* зрелост

дозрец -еєм *зак. (узрец)* дозрети

дозреце *с. оп. дозретосц*

доисторійни -а -е доисторијски

доисциц ше -им *ше зак. 1. уверити се, осведочити се; 2. безос. потврдити се; донсцело ше же...* потврдило се да...

доіц -ім *нзак.* мусти

доіц ше -ім *ше нзак.* мусти се; **крава ше легко доі** крава је мекана на млеку (на мужи) (*в.*); **крава ше чежко доі** крава је тврда на млеку (на мужи) (*в.*)

дойка *жс. 1.* крава музара; **добра** ~ добра музара; **2. заст.** дојиља

дойни -а -е музни

дойносц *жс.* музност

дойсц -йдзем *зак. 1.* доћи, стићи; доспети; допрети; **2. (до дакого – найсц)** доћи; **не можеме ~ до ньго** не можемо доћи до њега; **3. (до дачого – набавиц)** доспети, доћи; **як ши до того дошла?** како си до тога доспела?; **4. (узрец)** доспети, приспети, стићи, сазрети; **нізки шаца скорей дошли** ниски усеви су раније доспели

дойченс *с.* дојење

дойчиц -им *нзак.* дојити; **мац дойчи дзецко** мајка доји дете; **жена цо дойчи** дојиља

док¹ *злуч. 1. часови* док, докле; ~ **ти пишеш, я будзем читац** док ти пишеш, ја ћу да читам; **будзем це чекац ~ не придзеш** чекаћу те док не дођеш; **2. процивни** док; **бива у едней хижки, ~ три стоя празни** станује у једној собици, док три стоје празне

док² *х.* док; **пліваюци** ~ пливајући док

доказ *х.* доказ

доказац -ажем *зак. 1.* доказати; ~ **свою невиносц** доказати своју невиност; **2. (дакому)** уразумити; убедити; **не можем му ~ не могу га уразумити; 3. (буц ровни дакому)** мерити се; бити раван коме; **мудра с, адвокат би сї не доказал** паметна је, адвокат јој није раван

доказац ше -ажем *ше зак.* доказати се; ~ **з роботу** доказати се радом

доказни -а -е доказни; ~ **материял** доказни материјал; ~ **поступок** доказни поступак

доказніца *жс. (писмени доказ)* доказница

доказовац -зуєм *нзак. 1.* доказивати; ~ **вину** доказивати кривицу; **2. (твердзиц)** тврдити; **науковци доказую же...** научници тврде да...; **3. (вирабяц – звич. о дзецох)** измотавати се; бити несташан; ~ **комендиї** изводити несташлуке, изводити бесне глесте

доказовац ше -зуєм *ше нзак.* доказивати се

докармиц -им *зак.* дохранити

докармйовац -мюєм *нзак.* дохрањивати

доквалификовац ше -куєм *ше зак. и нзак.* доквалификовати се

докладац -ам *нзак. 1. (додавац гу дачому)* додавати, долагати; ~ **древа до пеца** долагати дрва у пећ; **2. (у бешеди)** додавати, придодавати

докладни -а -е темељан

докладно присл. темељно

докладносьц *жс.* темељност

докласц -адзем зак. (*ище накласц*) дотова-
рिति

доклац -колѣм зак. доклати

доклспац -пем зак. (*дакому*) убедити кога

докля присл. **1.** докад(а), докле; ~ **то будзе тирвац?** докле ће то да траје?; ~ **лѣм** до-
кле год; **2.** у *функц. злуч.* док; ~ ... **дотля...**
док ... дотле...

докмало присл. (*пошвидко*) мало касније,
домала, домало, закратко; ~ **ше врати**
мало касније ће се вратити

доколенки ж. мн. (*ед.* доколенка) доколе-
нице

доконац -ам зак. *заст.* докрајчити

доконченє с. довршетак

докончени -а -е **1.** *дїсприскм. од докончиц*
(ше); **2.** *оп. закончени* (2)

докончиц (ше) -им (ше) зак. довршити (се)

докончовац (ше) -чуєм (ше) *нєзак.* довр-
шавати (се)

докотуляц (ше) -ям (ше) зак. докотрљати
(се), докотурати (се)

докотурбичац (ше) -ам (ше) зак. докотр-
љати (се), докотурати (се) (*обич. брзо – о*
мањем предмету)

докошиц -им зак. докосити

докрачац -ам зак. докорачати

докрива присл. укливо, косо, у страну

докричац ше -чим ше (*на дакого*) зак. до-
звати (*вицом*)

докричовац ше -чуєм ше *нєзак.* довикива-
ти се; дозивати се

доктор х. доктор

докторат х. докторат

докторка ж. (*жєна доктор наукох*) докто-
рица

докторовац -руєм зак. и *нєзак.* доктори-
рати

докторски -а -е докторски; ~ **дисертация**
докторска дисертација

доктрина ж. доктрина

документ х. документ

документарец -рца х. з *розл. знач.* докумен-
тарац

документарист -та и **документариста** -ти
х. документарист(а)

документарни -а -е документаран

документация ж. документација

документовац -туєм зак. и *нєзак.* докумен-
товати, документирати

докупиц -им зак. докупити

докупйовац -пюєм *нєзак.* докупљивати

докуриц -им зак. допушити

дол х. (долїна) долина, до

доламац -мем зак. завршити брање куку-
руза

доламовац -муєм *нєзак.* завршавати брање
кукуруза

долапенє с. дохват, досег

долапиц -им зак. **1.** дохватити; ~ **кнїжку**
дохватити кнїгу; **бил кого дзе долапел**
ударао је кога је где дохватио; **2.** (*досяг-*
нуц) досегнути, допрети

долапиц ше -им ше зак. (*дачого – сцигнуц*
дагдзе) дохватити се чега; **долапел ше**
дзверох и сєкол дохватио се врата и
побегао

долапйовац -пюєм *нєзак.* **1.** дохватити; **2.**
досезати, допирати

долаплїви -а -е дохватљив; достижан

долапяц -ям *нєзак. оп.* долапйовац

долар х. долар

долєзнуц -єжем и -єжнем зак. довући се
(*тешко ходајући*)

долєт х. домет

долїва присл. *ридк.* лево, улево

долївац -ам *нєзак.* доливати, досипати

долїк х. трап; **класц цвиклу до долїка** тра-
пити репу; ♦ **хто другому ~ копе сам до**
њго спаднє ко другоме јаму копа сам
пада у њу

долїна ж. **1.** *геогр., физ.* долина; **2.** (*медзи*
горами) долина, до; **3.** (*велька бара при*
валалє) јамурача; **4.** (*за моченє конопи*)
мочило

долїнка ж. дем. **1.** (*за садзенє дрєвкох и*
под.) јама; кућица; **2.** *звич. мн.* (*на лїцу*
при ошмиху) јамица; **3.** (*звич. бетонска*
за качата и др.) каљуга (в.)

долїнов(и) -а -о/-е и **долїнски** -а -е долин-
ски; ~ **витор** долински ветар

долнї -я -є доњи; ~ **видлїца** доња вилица;
~ **дом** доњи дом; **долнї пасма** друштва
доњи слојеви друштва

долньолужицки -а -е доњолужички

доложиц -им *зак.* 1. додати; 2. (у *бешеди*) додати, придодати, доустити; 3. ставити; принети; дотакнути; **доложиц палец гу чолу** дотакнути прстом чело

доложиц ше -им *ше зак.* 1. договорити се; 2. *беш.* имати сношај

долу присл. и *викр.* доле; ◇ **горе-долу** горе-доле

долубрегом присл. низбрдо

долуводом присл. низводно; ♦ **пошло** ~ пиши кући пропало, однела мутна Марица (вода)

долуглавов и **долуглаву присл.** *заст.* 1. главачке, наглавачке; 2. *прен.* наопачке; скроз, потпуно; **шицко ше** ~ **обрацело** све се наопачке окренуло; 3. **вельким трошеньом ше** ~ **упрепасцел** великим трошењем се потпуно упропастио

долукавствовац -вусм *зак.* долијати

долуніц присл. (з *твару гу жеми*) ничице

доля жс. (*судьба*) судбина

доляц -лесм *зак.* долити, досути

дом х. 1. з *розл. знач.* дом; **дзецински** ~ **дечји** дом; ~ **култури** дом културе; ~ **за старих** старачки дом; ~ **младежи** дом омладине; **широтни** ~ сиротиште; 2. (*фамелијни дом*) кућа; **присц до дачий-ого дому** доћи у чију кућу; **праве сом з дому** управо сам од куће; ◇ **гу домови** *присл.* *фам.* кући; **долні** ~ (у *парламенту*) доњи (нижи) дом; **горні** ~ (у *парламенту*) горњи (виши) дом; ♦ **вични** ~ вечни дом, вечна кућа; **провадзиц з домом** водити кућу; **родзени** (родни, **родини**) ~ родни (рођени) дом

дома присл. код куће; ◇ **не шицки му** ~ **ни-су му** све козе на броју (код куће)

домагац ше -ам *ше незак.* захтевати, тражити, домагати се

домар х. домар, кућепазитељ

домарка жс. домарка, кућепазитељка

домашні -ја -с 1. домаћи; **домашні живо-тині** домаће животиње; ~ **виробніцтво** домаћа радиност; ~ **робота** домаћи рад; ~ **воспитанс** домаће васпитање; ~ **филм** домаћи филм; 2. домаћински; **здрави будз за домашню госцолуби-восц** хвала на домаћинској пажњи, 3.

кућни; **домашні потреби** кућне потребе; ~ **порядок** кућни ред; ~ **шмата** кућна хаљина; ~ **муха зоол.** кућна мува; 4. (*обисцови*) кућански, кућински; ◇ ~ **сова зоол.** кукувија (*Acethene postua*)

домашні -нього *х.* 1. домаћин, кућедомаћин; 2. **домашні** *мн.* укућани, кућани; 3. **домашня** -ней *жс.* домаћица, кућедомаћица

домен х. домен

доменис с. *заст.* (*масток*) имање, добро

домерковани -а -е *обазрив, опрезан, паж-љив*

домеркованосц жс. обазривост, опрезност, пажљивост

домерковац -кусм *зак.* 1. (*покрадзме при-мерковац*) припазити, привребати; 2. (*обрациц увагу*) припазити

доминанта жс. доминанта

доминантни -а -е доминантан

доминация жс. доминација

доминац ше -ам *ше незак.* (*бавиц домини*) доминати се

домини жс. мн. домине

доминий х. *правн.* доминиј

доминикансц -нца *х.* *цркв.* доминиканац

доминион х. доминион

доминовац -нусм *незак.* доминовати, доми-нирати

домик х. дем. (од *дом*) домак

домобран и **домобрансц** -нца *х. ист.* домо-бран, домобранац

домов(и) -а -о/-е 1. домски; 2. кућни

домогнуц ше -нем *ше зак.* дочепати се

домолуб и **домолубец** -бца *х.* домо-љуб(аш)

домолубиви -а -е и **домолубни** -а -е домо-љубив, домољубан

домолубе и **домолубивосц с.** домољубље

домочувар х. чуваркућа

домски -а -е *оп.* **домов(и)** (1)

дому присл. кући; **идзме** ~ хајдемо кући

домуровац -русм *зак.* дозидати

домуровйовац -вюсм *незак.* дозиђивати

дон х. цркв. дон

дона жс. (*пані*) дона

донация жс. донација

донгов х. 1. зоол. бумбар; 2. **донгови** мн. те-товац (*пасуљ*); ♦ **биє ше до шицкогo як донгов** (о вистатим човекови) од умора или болести иде гегаво, клатећи се; **шеда (як)** ~ сваки час седа због умора

донсдавна присл. донедавно, доскора

донсдавни -а -е донедавни, доскорашњи
донесц -ешем зак. (на час народзиц) донети; **не** ~ (не народзиц на час) не донети

донсшене -ного с. (на час родзене) доношче

донжуан х. донжуан

донкихотски -а -е донкихотски

доношиц -им и **доношовац** -шуем *незак.* (*приносиц*) доносити

доокола I присл. 1. (по околним простору) около, уоколо, унаоколо; ~ **нікого не було** унаоколо нікога није било; 2. (по кругу) уоколо, унаоколо **одстригнуц зоз кошулі** ~ одсећи са кошуље унаоколо; 3. (заобиходно) обилазно; II прим. з ген. око, около, наоколо; **дзєци бегаю** ~ **брадла** деца трче око камаре

дооколни -а -е околни; ~ **драги** околни пу-теви

доокругла присл. (на округло) кружно, округло

допатранє с. нега

допатрац -ам *незак.* 1. неговати; гледати; дворити; пазити; ~ **квєце** неговати цвеће; ~ **статок** гледати стоку; ~ **хорого** дворити болесника; 2. (коня) тимарити

допатрени -а -е негован

допатрачка ж. двориља; неговатељица

допатриц -им зак. догледати; неговати (до краја)

допатрунок -нку/-нка х. нега

доперац -ам *незак.* 1. (досяговац) допирати; 2. (дакого) вршити притисак на кога, терати кога да нешто учини; **доперали го най пове правду** терали су га да каже истину

допервей(ка) присл. домалопре

допечиц (ше) -чем (ше) зак. допећи (се)

допивац -ам *незак.* 1. досађивати; гњавити; 2. (з дудраньом, дошпинтованьом) чангризати

допивач х. гњаватор

допинг х. допинг

допинговац (ше) -гуєм (ше) зак. и *незак.* допинговати (се)

допис х. допис

дописац -ишем зак. дописати

дописовац -суєм *незак.* дописивати

дописовац ше -суєм ше *незак.* дописивати се

дописни -а -е дописни; ~ **школа** дописна школа

дописніца ж. (поштова карта) дописница

дописоватељ х. дописник

дописоватељка ж. дописница

дописоватељство с. дописништво

допитац ше -ам ше зак. упитати; распитати се; сазнати

допити -а -е досадан

допитлїви -а -е *ридк.* (любопитлїви) радознао

допито присл. досадно; ~ **му** досадно му је, досађује се

допитовац ше -туєм ше *незак.* питати; распитивати се

допитосц ж. досада

допиц¹ -иєм зак. досадити; дојадити; додијати; дозлогрдити; **допила му з питањами** досадила му је питањима; **допило ми так жиц** дојадило ми је тако живети

допиц² -иєм зак. (попиц) допити

доплата ж. доплата

доплаток -тка ж. (додаток гу плаци) доплатак

доплацанка ж. оп. доплата

доплацац -ам *незак.* оп. доплацовац

доплаценє с. оп. доплата

доплациц -им зак. доплатити

доплацовац -цуєм *незак.* доплаћивати

доплївац -ам зак. 1. (о плївачови) допливати; 2. (о ладї) допловити

доплївовац -вуєм *незак.* 1. (о плївачови) допливавати; 2. (о ладї) допловљавати

доплянтац ше -ам ше зак. дотетурати се

доповесц -єм зак. 1. (повесц до конца) договорити, дорећи; 2. (прешвєчиц) убедити, доказати; уразумити; **не мож му (не да себе)** ~ немогуће га је убедити, не да се

опепелити (осолити); **дай себе** ~ слушај кад ти кажем, дозволи да ти кажем; **3. а) (тайно повесц)** шапнути, пренети; **б) (повесц у довирию)** рећи у поверењу, поверити

дополадня *присл. неперм.* пре подне, до подне

дополадньови -а -е преподневни, доподневни

дополненс *с. з розл. знач.* допуна

дополниц -ім *зак.* допунити; употпунити

дополниуюци -а -е допунски

дополниовац (ше) -нюєм (ше) *незак.* допуњавати (се); употпуњавати (се)

допомагац -ам *незак.* 1. допомагати, потпомагати; 2. доприносити

допомога ж. 1. помоћ; 2. допринос

допомогнуц -нем *и допомочи* -ожем *зак.* 1. помоћи; 2. допринети

доправа *присл. ридк.* десно, удесно

доправене -ного *с. оп.* добудоване

доправиц -им *зак.* доградити, дозидати, доправити; ~ **ише сден поверх** доградити још један спрат

допругац -јам *незак.* дограђивати, дозиђивати, доправљати

допругиц -им *зак.* допржити

допресц -едзем *зак.* допрести

допринесц -ешем *зак.* допринети

допринос х. и доприношенс *с.* допринос

доприношиц -им *незак.* доприносити

доприповедац -ам *зак.* допричати

допровадзиц -им *зак.* допратити

допровадзовац -дзуєм *незак.* допраћати, допраћивати

допроста *присл.* право; ♦ **послац дакого** ~ *вул.* ружно опсовати кога

допусни -а -е *и допустов(и)* -а -о/-е *грам.* допустан; ~ **виреченс** допусна реченица

допутовац -туєм *зак.* допутовати

допушенс *с.* допуштење, дозвола; ~ **за виход** дозвола за излазак

допушиц -щим *зак.* 1. допустити, дозволити; 2. (дакого гу дакому) дозволити прићи коме, пустити код кога; **не допушцели нас гу ньому** нису нас пустили код њега

допушцовац -шуєм *незак.* 1. допуштати, дозвољавати; 2. (дакого гу дакому) дозвољавати прићи коме, пуштати код кога

допушуюци -а -е допустив, допустљив

дорабянс *с.* дорађивање; дорада

дорабяц -јам *незак.* 1. дорађивати; 2. (до-тирвовац, предацац) дослуживати

дорадзиц ше -им ше *зак.* договорити се

дораз *присл.* 1. (о кратки час) сад, одмах; ~ **призем** сад ћу доћи; 2. (у тей хвиљки) одмах, истог часа; ~ **же биш бул ту!** одмах да си овде!; ♦ **не ~ то будзе** неће то бити скоро

доразенки, доразичка и доразучка *присл. експр.* одмах, овог часа

дорайдац ше -ам ше *зак. оп.* **дорезац ше** (2)

дорастац -ам *незак.* дорастати, стасавати

дорачковац -куєм *зак.* (о дзецку) допозати

дорвац -вем *и дорвец* -ем *зак.* 1. (чежко набавиц) некако набавити (наћи, добити *и сл.* нешто); некако доћи до нечег; дочепати се, домоћи се, уграбити; **нигде не було тоти ліки, а я дорвала єдни** нигде није било овог лека, а ја сам некако набавила један; **дорвал дакус часу** уграбио је мало времена; 2. зграбити, дохватити; **дорвала палічку и почала го биц** зграбила је штап и почела га тући; 3. (вдериц) дохватити, ударити; **бил шицких, його дорвал по уху** тукао је све, њега је дохватио по увету; 4. (дакого – найсц у вигодней хвиљки, здибац) увребати; **дорвал го насамо и шицко му гварел** увребао га је насамо и све му је рекао; ♦ ~ **до рук оп.** **дорвац** (2)

дорвац ше -вем ше *и дорвец ше* -ем ше (дакого/дачого, до дакого/дачого або без обекта) дочепати се, домоћи се, уграбити; наћи; некако доћи до нечег; некако успети стићи негде; ~ **до престола** дочепати се престола; **у карчми ше дорвал дружтва яке му одвитовало** у кафани је нашао друштво какво му је одговарало; **дорвал ше до пенсжох, та тераз лєм троши** некако је дошао до пара, па сада само троши; **дорвали зме ше на сам**

верх брега некако смо се успели попети на сам врх брега

дореволюційни -а -е дореволюциони

доредзиц -им *зак.* одлучити, решити

доредзиц ше -им ше *зак.* договорити се; утаначити

доредзовац ше -дзуєм ше *незак.* договарати се; утаначивати

дорезац ше -ежем ше *зак.* 1. (*опиц ше*) напити се; 2. (*завлачиц ше*) унередити се, напунити гаће; 3. (*барз вистац*): **дорезал ше** душа му је у носу

доривок -вку/-вка *х.*: **на доривки** *оп.* **на преривки** (*под преривка*)

дорисовац -суєм *зак.* доцртати

дорисовйовац -вюєм *незак.* доцртавати

доробиц -им *зак.* 1. дорадити; 2. (*дотирвац, препаднуц*) дослужити; ♦ ~ **свойо** отпевати своје

доробйовац -бюєм *незак. оп.* **дорабяц**

доробок -бку/-бка *х.* дорада

дороги -а -е *при обрацаню* драги; поштовани; љубазни; ~ **товаришу!** драги друже!; ~ **читачу!** драги (љубазни) читаоче!; **дороги слухаче!** поштовани слушаоци!

доронга *х.* 1. *заст.* (*друк на даєдних справох хтори обрацали конї*) доронга; 2. *експр.* (*висока незграбна особа*) дугајлија; доронга, гига; ♦ **вельки (високи) як** ~ висок као торањ

дороснути -а -е дорастао; стасао; зрео

дороснуц -ошнем *зак.* дорастити; стасати; ~ **за женїдбу** стасати за женидбу

дорски -а -е дорски; ~ **стил дорски стил**

доруциц -им *зак., осн. и прен.* добацити;

доруц ми клайбас добаци ми оловку

доруцовац -цуєм *незак., осн. и прен.* добавивати; **не доруцуй нікому на улїци** не додацуј никоме на улици

доручиц -им *зак.* (*доставиц*) доручити, уручити, доставити; дотурити

доручни -а -е доставни; ~ **лісток** доставни лист, доставница

доручованс *с.* уручивање, достављање; достава; **служба за** ~ доставна служба

доручоватељ *х.* уручилац, достављач

доручовац -чуєм *незак.* (*доставяц*) доручивати, уручивати, достављати; дотурати

доручовач *х. оп.* доручоватељ

дорушенс *с.* додир, дотицај

дорушиц -им *зак.* (до)дирнути, (до)такнути; ♦ ~ **боляк** такнути у живац

дорушиц ше -им ше *зак.* 1. (*гу дакому/дачому*) додирнути се, дотакнути се кога/чега и до кога/чега; (до)дирнути, (до)такнути кога/што; **дорушел ше гу горуцому пецу** дотакао је врућу пех; 2. *взаєм. повр.* додирнути се, дотакнути се

дорушніца *жс. мат.* додирница, тангента

дорушовац -шуєм *незак.* додиривати, дирати, (до)тицати; **того питање не дорушovali** у ово питање нису дирали

дорушовац ше -шуєм ше *незак.* 1. (*гу дакому/дачому*) додиривати се, дотичати се кога/чега и до кога/чега; додиривати, дотичати кога/што; **не дорушуй ше гу швижо офарбеней огради** немој да се дотичеш свеже офарбане ограде; 2. *взаєм. повр.* додиривати се, дотичати се

дорушуюци -а -е додиран; ~ **точка** додирана тачка

досадзени -а -е *беш.* досадан (*разним питањима и сл.*)

досадзиц -им *зак. деш.* (< *серб.*) досадити (*оп. допиц*¹)

досадзовац -дзуєм *незак. деш.* (< *серб.*) досађивати (*оп. допицац*)

досадни -а -е *беш.* (< *серб.*) досадан (*оп. допити*)

досадно *присл. деш.* (< *серб.*) досадно (*оп. допито*)

доселїц (ше) -їм (ше) *зак.* доселити (се)

досельовац (ше) -люєм (ше) *незак.* досељавати (се)

досипац -ем *зак.* 1. (*чечносц*) долиити, досуити; 2. (*зарно и под.*) досуити

досиповац -пуєм *незак.* 1. (*чечносц*) доливати, досипати; 2. (*зарно и под.*) досипати

досита *присл.* (*до ситосци*) досита, сито; **наєсц ше** ~ најести се досита; ♦ **напатиц ше** ~ ≡ напарити очи

доскок *х. з розл. знач.* доскок

доскочиско *с. спорт.* доскочиште

доскочиц -им *зак. осн. и прен.* доскочити

досладзиц -им *зак.* досладити

досладзовац -дзуем *незак.* дослађивати

дословни -а -е дослован

дослугованс *с.* дослуживање, дотрајавање; рабаћење

дослуговац -гуем *незак.* дослуживати, дотрајавати; рабатити се

дослужени -а -е дотрајао, дослужен; трошан; ~ **авто** дотрајала кола

дослужиц -им *зак.* **1.** (*докончиц службу*) дослужити; **2.** (*старому, хорому*) додворити, дохранити; **нет му хто ~ у старосци** нема ко да га додвори у старости; **3.** (*препаднуц од хаснованя*) дотрајати, дослужити; **трактор дослужел трактор** је дотрајао

дослужовац -жуем *незак.* **1.** (*докончовац службу*) дослуживати; **2.** (*старому, хорому*) додворавати, дохрањивати; **3.** (*препадац од хаснованя*) дотрајавати, дослуживати; рабатити се

дослух *х.* дослух

дослухац -ам *зак.* чути (саслушати) до краја

досприч *присл.:* дац ше ~ (*усприч*) терати инат, заинатити се; почети се препирати

доставатель *х. оп.* доставач

доставец -ам *незак.* **1.** з *розл. знач.* добијати; новини доставе **по пошти** новине добијамо преко поште; **челік доставе** зоз **железа** челик добијамо из гвожђа; **не достава вше лспши тим** не добија увек бољи тим; **2.** (*долатйовац*) дохватати, досезати, сезати; **3.** следовати, добијати; **вон на дзень достава литру млека** он дневно следује литар млека; **4.** з *негацию* потрајати, досегнути; **не доставало им хлеба до нового** није им потрајало хлеба до новог

доставец ше -ам ше *незак.* **1.** доспевати, допадати, долазити; **два раз ше доставал до рабства** два пута је допадао ропства; **2.** (*дакому*) припадати некоме

доставач *х.* добивалац

доставиц -им *зак.* доставити, уручити

доставяч -ям *незак.* достављати, уручивати

доставяч *х.* достављач

достаток -тку *х. (обилносц)* изобиље, обиље

достаточни -а -е **1.** довољан; **2.** приличан; **брансл ше з достаточну прешвечлівосцу** бранио се приличном убедљивошћу

достаточно *присл.* **1.** довољно; **2.** прилично

достац -анем *зак.* **1.** з *розл. знач.* добити; ~ **писмо** добити писмо; ~ **задаток** добити задатак; ~ **роботу** добити посао; ~ **награду** добио је награду; ~ **суд** добити суд; ~ **на картох** добити на картама; ~ **на лутриі** добити на лутрији; ~ **вши** добити ваши; **2.** (*долатиц*) дохватити, досегнути; **не можем достац з руку** не могу дохватити руком; **3.** потрајати, досегнути; **шал жита кельо думал же му достанс до нового хлеба** сејао је пшенице колико је мислио да ће му потрајати до новог хлеба; ◇ ~ **виргаси** (*о дзецох*) добити батине (шамаре); ~ **кошар** (*буц одбити*) добити корпу; ~ **купак** (*брус, брилу, шипсле*) добити шипак (брус); ~ **на дереш** добити мацке; ~ **по носу** (*пальцох, пазурох*) добити по њушци (по прсти-ма); **свойо** добити своје

достац ше -анем ше *зак.* **1. а)** (*найсц ше дагдзе*) доспети, стићи, доћи негде; **як ти ше ту достал?** како си ти овде доспео?; **б)** домоћи се негде; **2.** (*дакому*) припасти, допасти коме, постати нечији; **мац ше стара кому ше сй дзивка достанс** мајка се брине коме ће допасти њена ћерка

достойнствени -а -е достојанствен

достойнственік *х.* достојанственик

достойнство *с.* достојанство

достойни -а -е **1.** достојан; **2.** доличан; **наишли на ~ присм** наишли су на доличан пријем

достойнік *х. заст. оп.* достојнственік

достред *прим. оп.* доштред

доступни -а -е **1.** доступан; приступачан; **2. оп.** **досяжни**

досудзиц -им *зак.* досудити

досудзовац -дзуем *незак.* досуђивати

досушиц (ше) -им (ше) *зак.* досушити (се)

досушовац (ше) -шуем (ше) *незак.* досушивати (се)

досц *присл.* **1.** доста; довољно; **не мам ~ пє-нєжи** немам доста пара; ~ **позно** доста касно; ~ **красни** доста леп; **2.** у *функції викричніка* доста, баста; ♦ ~ **кед бию** доста је кад бију (туку); **не зна кеди** ~ не зна шта је доста; **мам ~!** каква брука!

досцигнути -а -е *правн., банк.* доспео; приспео; ~ **обовязка правн.** доспела обавеза; **досцигнути вексли банк.** приспеле менице

досцигнуц -нем *зак.* **1.** достићи, достигнути; досећи, досегнути, домашити; ~ **чєжину од 300 кили** достићи тежину од 300 кила; **2.** *банк.* доспети, приспети

досцигнуце с. достигнуће

досциговац -гуєм *нєзак.* **1.** достизати; досезати, домашати; **2.** *банк. (сциговац за виплацованє)* доспевати, приспевати

досцигуюци -а -е достижан

досяг х. **1.** досег; захват; **присц под ~ закон**а доћи под захват закона; **2.** домет; ~ **пушки** домет пушке

досягнуц -нем *зак.* досегнути, домашити, достићи; допрети; дохватити; ~ **верх да-чого** досегнути врх нечега

досягнуце с. **1.** досегнуће, дохват; **2.** *оп.* **досяг**

досяговац -гуєм *нєзак.* досезати, домашати, достизати; допирати; дохватати

досяжни -а -е досежан, домашан, достижан; дохватљив

дотадз и доталь *присл.* доведе

доталїгац ше -ам ше *зак. (чєжко дойсц)* довући се

дотальябац -ам *зак.* дошљапати

дотамадз и дотамаль *присл.* дотле

дотация ж. дотација

дотеди *присл.* дотад(а), доонда

дотедишні -я -є дотадашњи, доондашњи

дотєраз *присл.* досад(а); ♦ **дзє ши бул ~!?** ≡ где ти живиш!?

дотєрашні -я -є досадашњи

дотик х. додир, дотицај, такнуће

дотикац -ам *нєзак.* додиривати, дотичати, тичати; ~ **боляцу рану** тичати болну рану

дотикац ше -ам ше *нєзак.* **1.** (*дорушовац ше*) додиривати се, дотичати се, тичати

се; **2.** (*одношиц ше на дацо*) тичати се; **цо ше того дотика** што се тога тиче

дотирац -ам *нєзак. оп.* **дотировац**
дотирвани -а -е дотрајао, дослужен; трошан

дотирвац -ам *зак.* дотрајати, дослужити

дотировац -руєм *нєзак.* дотирати

дотични -а -е *бєш.* дотичан

доткац -ам *зак.* доткати

доткнуц (ше) -нєм (ше) *зак. оп.* **дотхнуц (ше)**

дотлачиц -им *зак. (закончиц тлачидбу)* доврћи

дотлї *присл. коц. оп.* **дотля**

дотлумиц -им *зак. оп.* **дотлучиц**

дотлучиц -чем *зак.* догући, докусурити, докрајчити

дотля *присл.* дотле

дотрапени -а -е исцрпен, измучен радом

дотрапиц -им *зак.* завршити (*обич. тєшком муком*)

дотрепац -пєм *зак.* уништити, упропастити

дотрепац ше -пєм ше *зак.* **1.** дослужити; упропастити здравље; **мой трактор ше дотрепал** мој трактор је дослужио; **дотрепала ше з чєжку роботу** упропастила је здравље тешким радом; **2.** *оп.* **дохапац ше**

дотрескац -ам *зак. оп.* **дотрискац**

дотримац -ам *зак.* **1.** (*дакого до конца живота*) додворити, дохранити; **вон дотрима своїх родичох** он ће дохранити своје родитеље; **2.** (*сполнїц*) одржати; ~ **дате слово** одржати дату реч

дотримовац -муєм *нєзак.* **1.** (*дакого до конца живота*) додворавати, дохрањивати; **2.** (*обєцунку – сполнїовац*) одржавати

дотрискани -а -е *експр. (о мебљох и под.)* дотрајао

дотрискац -ам *зак. експр.* докрајчити, уништити

дотрискац ше -ам ше *зак. експр.* дотрајати, дослужити

дотхнуц -нєм *зак.* додирнути, дирнути, дотакнути, такнути; ♦ **дотхнутє-помкнутє шах.** такнучо-макнучо

дотхнуц ше -нем ше *зак.* 1. додирнути се, дотакнути се; 2. *прен.* дотакнути, споменути

дотхнуце *с.* додир

доучниц (ше) -им (ше) *зак.* доучити (се)

дохапац ше -пем ше *зак.* дочепати се, докопати се, домоћи се; **накадзи ше дохапе пенсжу, такой идзе до карчми** чим се докопа пара, одмах иде у кафану

дохматац ше -ам ше *зак. оп.* **дохапац ше**

доховац -ам *зак.* одгајити, дохранити

доход *х.* прилаз

доходарина *жс.* (*порция на доходок*) доходарина

доходзиц -им *нєзак.* 1. (*приходзиц*) навраћати; долазити; **вона доходзи до шестри** она навраћа код сестре; 2. (*припадац*) припадати, следовати, долазити; **тебе доходзи ише тисяч динари** теби припада још хиљаду динара; 3. (*до дачого – набавяц*) доспевати, долазити, домагати се; набављати; **до потребних лікох чежко доходзиме** до потребних лекова тешко долазимо; 4. (*дозревац за жатву, оберачку*) доспевати, сазревати, стасавати; 5. (*о термину*) доспевати; **хланицови доходзел штварти рок** дечаку је доспевала четврта година; 6. а) доликовати, приличити; **нє доходзи младим опивац ше** не приличи младима опијати се; б) ваљати, требати; **доходзело би и вам пойсц на одпочивок** ваљало би и вама отићи на одмор; 7. допирати; 8. прилазити; **праве доходзели гу мосту** управо су прилазили мосту; 9. стизати; **до лагру доходзели писма и помоц** у логор су стизала писма и помоћ; 10. приближавати се; **доходзи поладнє** приближава се подне

доходок -дку/-дка *х.* доходак

дохрамац -мем *зак.* дохрамати, дошантати

дохрапац ше -пем ше *зак. оп.* **дохапац ше**

доктор *х.* (*лікар*) лекар, доктор; ♦ *лєсов* ~ *зоол.* детлић; **ходзиц по докторох** обилазити лекаре

докторка *жс.* 1. (*лікарка*) докторка, докторица, лекарка; 2. (*лікаркова жена*) докторка, докторица

докторски -а -е докторски, лекарски

доцагнуц -нем *зак.* 1. довући; 2. (*буц досц дачого по одредзени час*) потрајати; досегнути; **стараю ше чи стари хлеб доцагне до нового** брину да ли ће им стари хлеб потрајати до новог

доцагнуц ше -нем ше *зак.* 1. довући се; 2. (*присц покрадзме*) дошуњати се

доцаговац ше -гуєм ше *нєзак.* довлачити се

доцекац -ам *зак.* дотицати

доцент *х.* доцент

доцильні -а -е сврсисходан, целисходан

доцильносц *жс.* сврсисходност, целисходност

доцирац -ам и **доцировац** -руєм *зак. и нєзак.* доцирати

дочапариц -им *зак. експр.* (*дакого – здибац*) некако успети наћи, сустићи, ухватити кога

дочапариц ше -им ше *зак. експр.* дочепати се, докопати се, домоћи се

дочаровац -руєм *зак.* дочарати

дочаровйовац -вюєм *нєзак.* дочаравати

дочасни -а -е и **дочасов(и)** -а -о/-е привремен

дочасно и **дочасово** *присл.* привремено

дочек *х.* дочек; ~ **Нового року** дочек Нове године

дочекац -ам *зак.* 1. дочекати; **сердечно** ~ **дакого** срдачно дочекати кога; 2. (*подстрежиц*) сачекати, дочекати, навребати; 3. (*вихасновац*) улучити, искористити; ~ **вигодну хвильку** улучити згодан тренутак; 4. доживети, дочекати; **по сом од тебе дочекал!** шта сам од тебе доживео!

дочекац ше -ам ше (*дакого/дачого*) *зак.* дочекати се; **нє могу ше дочекац синовеј дипломи** не могу да се дочекају синовљеве дипломе; ♦ ~ **на ноги** дочекаати се на ноге

дочекованє *с.* дочекивање, дочек

дочековац -куєм *нєзак.* 1. дочекивати; ~ **госцох** дочекивати госте; 2. (*стрєжиц*) сачекивати, дочекивати, вребати

дочековац ше -куєм ше *нєзак. взаєм. повр.* дочекивати се

дочерпац -ам *зак.* (*учерпнуц ише*) досути

дочерповац -пуєм *нєзак.* досипати

дочиста *присл.* потпуно; **каменец** ~ **збил зарна** лед је потпуно уништио житарице; ♦ ~ **шицко** све ама све

дочитац -ам *зак.* 1. дочитати; 2. *оп.* **дочишлїц**

дочитовац -туєм *незак.* 1. дочитавати; 2. *оп.* **дочишльовац**

дочишлїц -їм *зак.* добројити

дочишльовац -люєм *недок.* добројавати

дочувац -ам *незак.* 1. сазнавати, чути; 2. *звич.* з *негацио*: **не дочува**л **анї кус** (*бул глухи*) нимало није чуо, био је сасвим глув

дочуц -уєм *зак.* 1. дочути; 2. *звич.* з *негацио* не чути добро; **не дочу**л **по му гуторела** није добро чуо шта му је рекла

дочуц ше -уєм *ше зак.* (*дознац*) сазнати, дознати, дочути, чути; начути

дошац -шеєм *зак.* досејати

дошвеченє *с.* *ридк.* искуство

дошвечиц -им *зак.* *заст.* посведочити; потврдити; доказати

дошвечиц ше -им *ше зак.* *заст.* уверити се, убедити се

дошвечовац -чуєм *незак.* сведочити; потврђивати; доказивати

дошвечовац ше -чуєм *ше незак.* уверавати се, убеђивати се

дошевац -ам *незак.* досејавати

дошепнуц -нем *зак.* дошапнути, дошапутати

дошептовац (ше) -туєм (*ше*) *незак.* дошаптавати (*се*)

дошептовач *х.* доушник

дошивац -ам *незак.* дошивати

дошиц -иєм *зак.* дошити

дошкинтац -ам *зак.* 1. (*дохрамац*) дошантати; 2. (*досакац на едней ноги*) доскакутати

дошколовац (ше) -луєм (*ше*) *зак.* дошколовати (*се*)

дошлєбодзенє *с.* дозвола, допуштење

дошлєбодзиц -им *зак.* дозволити, допустити

дошлєбодзовац -дзуєм *незак.* дозвољавати, допуштати

дошлєбодзуюци -а -е *оп.* **допушуюци**

дошлїдни -а -е доследан

дошлїдно *присл.* доследно

дошпивац -ам *зак.* допевати

дошпинтнуц -нем *зак.* приговорити; добацити

дошпинтовац -туєм *незак.* 1. (*допивац*) зановетати, закерати, чангризати, приговарати, гунђати; 2. (*гуториц заєдлїви слова*) добацивати

дошпинтоваци -а -е зановетљив, чангризав, чангрижљив

дошпинтовач *х.* закерало, зановетало, чангризало, гунђало

доштред *прим.* з *ген.* досред, посред; **сцигли** ~ **лєса** стигли су досред шуме; **потрафел** ~ **мети** погодио је посред мете

доштрикац -ам *зак.* доплести

доштриковац -куєм *незак.* доплетати

дошута *присл.:* **оштригац** ~ (*до глави, на нулу*) ошишати до главе (*на нулу*)

доярка *ж.* *оп.* **доячка** (1)

доярня *ж.* *поль.* измузиште

дояч *х.* музар

доячка *ж.* 1. музиља; 2. (*апарат за доєнє*) музилица

драбина *ж.* 1. лестве, мердевине; ~ **до пойда** мердевине на таван; 2. (*у хлїве над коњским яшлями*) мердевине, лотре; ♦ (**накласц, вєзц и под.**) **до драбин** (*до висини драбинкох на кочу*) натоварити у лотре, довести у лотрама; ♦ **вельки як** ~ [**до пойда**] висок као гора

драбинка *ж.* 1. *дем.* лествице; 2. **драбинки** *мн.* **а)** (*боки коча*) лотре, лестве, странице; **б)** (*за шеданє курох*) седало, лествице (*в.*), мердевине (*в.*)

драбинкасти -а -е и **драбинков(и)** -а -о/-е лествичаст, лестваст

драга *ж.* 1. з *розл. знач.* пут; ~ **наоколо** заобилазан пут; **през цалу драгу** целим путем; **прейг драги** преко пута; **при драги (драже)** крај пута; **коло драги** уз пут; **през драгу, у драже** успут; **рушиц ше до драги (на драгу)** кренути на пут; **на пол драги** на пола пута; **исц драгом** (*заст. драгов*) ићи путем; 2. улица; **стої на драже и припатра ше на преходзацих** стоји на улици и гледа пролазнике; 3. (*главна драга; калдерма*) друм; ♦ **боса**

~ колски (земљани) пут; **гайзибанска** ~ железничка пруга; **заобиходна (заобиходзаца)** ~ заобилазан пут; **побочна** ~ споредан пут; **прейг драги** преко пута (шора, сокака); ♦ **буц на добрей (правей)** драги бити на добром (правом) путу; **буц (стац) на драги дакому** бити (стајати) коме на путу; **буц у драже** бити на путу; **вивесц дакого на драгу** извести кога на пут; ~ **як на Гаршаньскей гори** *оп. под гаршаньски*; **животна** ~ животни пут; **збиц з драги дакого** одвратити кога од чега; **зисц з даким на єдну драгу** наћи с киме заједнички језик; **зисц з драги** изгубити пут; **зисц на праву драгу** наћи прави пут; **исц свойов драгов (свойом драгом, по свој драги)** ићи својим путем; **по заобиходней драги** заобилазним путем; **прерубац (преправиц/преправяц)** драгу дакому/дачому прокрчити пут коме/чему; **ставац дакому на драгу** испречавати се коме; **стац дакому на драги** стајати коме на путу; **чежка (церньова) драга** тежак (трновит) пут; **щешлїву драгу** срећан пут

драгарина *жс.* путарина, друмарина

драги¹ -а -е **1.** скуп; ~ **шмата** скупа хаљина; **2.** *оп. драгоцени*; ♦ **драге** *як шафран* *оп. под шафран*; **драгша** юшка *як* месо скупља дара него масло

драги² -а -е: **Хрисце ~!** Господе боже!

драго *присл.* скупо

драгов и драгом *присл.* **1.** путем; **2.** успут **драгов(и)** -а -о/-е **1.** путни; **драгово трошки** путни трошкови; ~ **документ** путна исправа; **2.** друмски; ~ **транспорт** друмски саобраћај

драгоказ *х.* путоказ

драгом *присл.* успут, узгред

драгопис *х.* путопис

драгописатель *х.* путописац

драготня *жс.* скупоћа

драгоцени и драгоцени -а -е драгоцен, драги; скупочен; ~ **камень** драги камен, драгуљ; ~ **податок** драгоцени податак

драгоценосц и драгоценосц *жс.* драгоценост

драгон и драгонер *х. воєн.* драгон, драгонер

дражея *жс. з розл. знач.* дражеја

дражка *жс.* **1.** стаза; **2.** (на власох) раздělац, раздвојак; **3.** (тротоар у валалскей уліци) тротоар, фластер (*в.*), стаза (*в.*); ♦ **животна** ~ животни пут; **исц по виходзеной (преправеной, угаженой) дражки** ићи угаженом (утабаном, утапканом, утрвеном) стазом

дражнїц -ім *нєзак.* **1.** дражити, надраживати; голицати; **2.** (роздражньовац, ви-воловац) зачикавати, раздраживати, изазивати; мамити

дражнїца *жс. анат.* дражица

драконски -а -е драконски; **драконски мистри** драконске мере

драма *жс. з розл. знач.* драма

драматизовац -зуєм *зак. и нєзак.* драматизовати, драматизирати

драматични -а -е **1.** драматичан; **2.** драматски

драматург *х.* драматург

драматургия *жс.* драматургија

драмски -а -е драмски; ~ **писатель** драмски писац

дрангов *х. (векиш хлапец)* момак; буцов

драндац -ам *нєзак.* брбљати, лапарати, чаврљати

драндаци и ридк. дранджаци -а -е брбљив, чаврљав

дранє *с. (надзеранє)* дрека, дерњава

драпац -пем *нєзак.* гребсти, гребати; **пес драпе з нохцима по дзверох** пас гребе ноктима по вратима

драпац ше -пем ше *нєзак.* **1.** гребати се; **2.** верати се, успузавати се, пентрати се

драпаци -а -е хрпав; груб; оштар; **драпаци дланї** хрпави дланови; ~ **покровец** грубо (оштро) ћебе; ~ **волна** оштра вуна; ♦ ~ **щетка** груба четка; ♦ ~ **як** щетка који тера инат, пркосан

драперия *жс.* драперија

драпкови -а -е бледе драп боје

драпови -а -о/-е драп

драстични -а -е драстичан

дратва *жс. ципел.* дретва, прошивач

драхма *жс.* (греческа монета) драхма

драц ше дрем ше *незак. оп.* **дрец ше**

драшочка *жс. дем.* стазица, стазичица

дребанк *х.* коц. заст. струг

древар *х.* дрвар

древарина *жс. адм.* дрварина

древарня *жс.* дрвара

древарски -а -е дрварски

древасти -а -е дрвенаст; дрволик

древени -а -е **1.** дрвен; ~ **мост** дрвени мост;

~ **плуг** дрвени плуг, дрвењак, ралица; **2.**

(справени зоз салfox): ~ **хижка** брвнара;

3. *прен.* (несрухоми, лєнїви) непокретан,

тром, лењ; ♦ **стац як** ~ **Мария** стајати

као кип

древеняк *х. оп.* **древени** (**3**)

древко *с.* **1.** садница; **2.** млада воћка; **3.**

штипалька, закачалка (за веш и сл.); **4.** ве-

шалица (за одећу); **5.** (за капчане штран-

га коло рогох) спона; **6.** парче дрвета; **7.**

дем. дрвце

древков -а -о: **древково печаци** дрвене бојице

древни -а -е дрван; ~ **обичай** дрвени обичај; ~ **Греки** дрвени Грци

древнїц -неєм и -їм *незак.* дрвенити се;

древнєли им ноги од жими дрвениле су

им се ноге од зиме

древносц *жс.* дрвност

древко *с.* **1. а)** з розл. знач. дрво; **б)** (як ма-

теријал) дрва; дрво; ~ **на огень** дрва за

ложење; **2. а)** (одрезане стебло, салфа)

балван; **б)** (окресане стебло) брвно; **3.**

(змєсцене за огриву) дрвљаник; **4.** (медзи

статком у хлїве) дурунга (в.); ♦ **як** ~ (о

овоци, желєняви) дрвенаст, крпав; ♦ **кед**

би ше влапел за ~ и ~ би ше осушело

(упрепасиує шицко за цо ше прилати) ≅

од невешта и гора плаче; **спац як** ~ спа-

вати као клада (као топ, као заклан); **як**

тото ~ не мрдне с места

древов(и) -а -о/-е дрвни, дрвен; ~ **маса**

дрвна маса; ~ **смола** дрвна смола

древодлабач *х.* дрворезац

древonoшач *х.* дрвоноша

древooбробни и **древooперабяцки** -а -е дрвооперађивачки

древорез *х.* дрворез, дуборез

древорезни -а -е дрворезни

древоруб и **древорубач** *х.* дрвосеча

древотня *жс.* (громада будовательного и под. дрєва) дрвљаник; дрвенарија

древянки *жс. мн.* (сд. дрєвянка) кломпе

дрезин(к)а *жс.* жєль. дрєзина

дрєлїх *х.* ткац. кєпер

дрємузгац -ам *незак.* ломити, дробити, мрвити

дрєнажа *жс.* дрєнажа

дрєнажни -а -е дрєнажни

дрєс *х.* дрєс

дрєсер *х.* дрєсер

дрєсирєц -ам и **дрєсирєвац** -руєм *зак. и незак.* дрєсирєти

дрєсура *жс.* дрєсура

дрєц -єм *незак.* **1.** дерати; згуљивати; ~ **овцу** дерати овцу; **2.** цєпати; ~ **папєр** цєпати папир; **3.** (нагло пиц) локати; **алє дрє во-**
ди ала лока воде; ♦ ~ **контракт** преки-
дати односе; **кричи** (йойчи, дрє ше) **як**
кед би з нъого скоро дарли дрє се до
сєдмог зноја

дрєц ше -єм ше *незак.* **1.** (надзєрац ше) де-
рати се, дрѣнати се, дрєчати, урлати; **2.**
(о имати и под.) цєпати се, дерати се;
3. (з даким – задзєрац ше) натєзати се,
зачикавати; **дрє ше з дзєцми** натєже се
с дєцом

дриблєц -ам *незак.* дрибловати

дриблєр *х.* спорт. дриблєр

дриблєвац -уєм *незак. оп.* **дриблєц**

дрик *х.* **1.** (пас) струк; **2.** стас; **струнки** ~
витак стас; **3.** (дрєва) стабло; **опилєли**
конари, а остал ~ одсєкли су гранє, а
остало јє стабло

дрилїц -їм *зак.* **1.** гурнути; **2.** угурати;
~ **фурик до шопи** угурати колица у
шупу; ♦ **дзє го дриля там останє** (о
незнаходлївим, нерозвязаним чловекови)
гдє га ћушнєш тамо ћє остати (в.)

дрилянє *с.* **1.** дїєсл. мєн. од **дриляц** (ше); **2.**
гурање, гурњава, тискање, тиска, гужва;
навала

дрилянїна *жс. оп.* **дрилянє** (**2**)

дриляц -ям *незак.* **1.** гурати; ~ **коч до шо-пи** гурати кола у шупу; **2.** гурати, терати; носити; возити; ~ **фурик** гурати (терати) колица; **дриля цегли на фурику** вози цигле на колицима; **3.** (*котуляц*) ваљати

дриляц ше -ям ше *незак.* **1.** гурати се, тискати се; **2.** (*гарнуц ше*) куљати; **дим ше дриля з комина** дим куља из димњака

дримац -мем *незак.* дремати

дримацни -а -е дремљив

дримкац -ам *незак. дем.* дремуц(к)ати

дримотац -ам *незак.* бити обузет дремежом

дримоти *жс. мн. (ед. дримота)* дремеж, дремљивост, дремавица

дримотни -а -е *оп.* дримацни

дринг *х.* лаган трк, кас

дрингац -ам *незак.* **1.** (*помали бежац*) полако трчати, каскати; **2.** (*о коньови*) каскати

дрингаючи и дрингом *присл.* **1.** полако трчећи, лаганим трком; **2.** (*о коньови*) касом, у касу

дринка *жс. бот.* дрен, дрењина (*Cornus mas*)

дринкача и дринковача *жс. (дринова палица)* дреновак, дреновача; овчарски штап

дринков(и) -а -о/-е дренов; ♦ **дринова (дриначина)** челядз дечурлија; мангупи, неваљалци

дрискац -ам *незак. вулг.* дрићкати

дрискачка *жс. вулг. (преганячка)* дрискавица

дриснуц -ишнем *зак. вулг.* дрићнути, дриснути

дришцац -щим *незак. оп.* дрискац

дроб *х.* дроб, изнутрице

добенки -а -е сићушан, сићан

добенява *жс.* **1.** *осн. и прен. (дробни предмети)* ситнарија, ситнеж; ситна роба; **2.** ситна деца; **3.** ~ з **курчеца** *кух.* ситнеж

дробизг *х.* *збир.* живина

добиљка *жс.* добиљица, ломилица

добиц -им *незак.* **1.** (*роздробњовац*) дробити; ситнити, уситњавати; туцати; ~ **хлеб до млека** дробити хлеб у млеко; **2.** (*трушиц*) мрвити, мрскати, крушити

дробкац -ам *оп.* дробичи

дробненьки -а -е мали, ситан; сићушан

дробни -а -е **1.** з *розл. знач.* ситан; ~ **шлюнок** ситан шљунак; **дробни дзеци** ситна деца; ~ **шиг** ситан снег; ~ **тарговец** ситан трговац; ~ **буржоазия** ситна буржоазия; **2.** **дробни** *мн.* ситан новац, ситне паре; **не мам** ~ немам ситног (ситних); ♦ ~ **цибуљка бот.** арпацик

дробница *жс.* ситница, маленкост; драугулија; ♦ **то** ~ (*то неважна ствар*) то је ситница

дробничар *х.* ситничар, цепидлака

дробничарство *с.* ситничарство, ситничавост, цепидлачење

дробничка *жс. дем.* ситница

дробно *присл. (на дробно)* ситно

дробнобуржоазки -а -е ситнобуржоаски

дробновласнички -а -е ситносопственички

дробнозарнасти -а -е и **дробнозарнов(и)** -а -о/-е ситнозрн, ситнозрнаст

дробномастнички -а -е ситносопственички

дробнось *жс.* **1.** ситност, ситноћа; сићушност; **2.** *прен. (ничомносц)* ништавност

дробнючки -а -е сићушан

добошиц -им *незак.* трускати, ситно плесати

добици -им *незак.* **1.** ситнити, ићи ситним корацима, трупкати; **2.** (*о коньови*) прускати, чапкунити

дрога *жс.* дрога

дрогерия *жс.* дрогерија

дрогирац (ше) -ам (ше) и **дроговац (ше)** -гуем (ше) *зак. и незак.* дрогирати (се)

дрозд *х. оп.* **ригов**

дромбов *х. звич. мн. поль. (лада збита зоз итирох дескох хтора ше кладла поверх драбинкох коча)* закошари (*спреда и позади*) и даске (*са стране*) (в.)

дрот *х.* **1.** жица; **2.** (*ограда з дроту*) жица, жичана ограда

дротар *х.* дротар

дротачи *жс. мн. (ед. дротача)* *коц. заст.* дрвене клизальке

дротовансь -нца *х.* сајла

дротовац -туем *незак.* везивати или шити жицом

дротов(и) -а -о/-е жичани; ◇ ~ **гайзибанчок**, ~ **дзвигачка** жичара

дрофа *ж. зоол.* дропља (*Otis tarda*)

дроцик *х.* 1. *дем.* жичица; 2. танка жица

дубошниц -им и **дубочниц** -им *незак. оп.* **дубошниц**

друг *х. поет.* друг

другераз *присл. оп.* **другираз**

други -а -е 1. други; ~ **по шоре** други по реду; 2. (*иниш*) остали, други; ◇ з **другима** *словима* другим речима; ~ **швет** онај свет; **едно на друге** (*штредне*) у средњу руку, у просеку

другираз *присл.* 1. другом приликом, други пут; **придземе** ~ доћићемо други пут; 2. иначе; **улица нешка цихша як** ~ улица је данас тиша него иначе

другокласни -а -е другоразредан; ~ **твори** другоразредна дела

друголигаш *х.* друголигаш

другонародзени -а -е другорођени

другопласовани -а -е другопласирани

другоповолани -ного *х. воєн.* другопозивац

другорядни -а -е и **другорядов(и)** -а -о/-е другог реда, споредан

другоступњови -а -е другостепени; ~ **суд** другостепени суд

дружба *х. фолкл.* фифер (*в.*), позивар

дружбовство *с. кнјжк.* речи које изговара фифер кад позива на свадбу или за време свадбене вечере

дружелюбни -а -е и **дружелюбиви** -а -е дружељубив, дружеван

дружене *с.* дружење

дружина *ж.* дружина

дружиц ше -им ше *незак.* дружити се, друговати

дружка *ж. фолкл.* деверуша, сватица

друштвени -а -е 1. друштвен; **друштвени науки** друштвене науке; ~ **костирани** друштвена исхрана; 2. друштвен, дружеван, дружен

друштво *с.* 1. друштво; **акционерске** ~ акционарско друштво; **огњогасне** ~ ватрогасно друштво; **класне** ~ класно друштво; **правиц дакому** ~ правити ко-

ме друштво; 2. *поль. заст. (роботніки при тлачарки)* друштво

дружтвоване *с.* дружење

дружтвовац -вуем *незак.* дружити се

друштвочко *с. дем.* друштанце

друзгане *с.* ломљење, лом, кршљава, крш

друзгац -ам *незак.* 1. бацати (*нагло, немарно*); 2. ломити, кршити

друзнуц -ужнем *зак.* бацити (*нагло, немарно*)

друк¹ *х. (часц коча)* руда; ♦ **бежац** [як гаче] **опрез друка** трчати [као ждребе] пред руду, истрчавати се; **обрацел ше** ~ 1. (*обрацело ше на горше*) пошла кола низ брдо, срећа му окренула леђа, кренуло (пошло) је по злу; 2. (*обрацело ше на лешие*) окренула се срећа; кренуло је набоље; **обрациц** ~ (з **друком**) почети (окренути) другачије, променити тактику или однос према коме

друк² *х.* 1. штампа; 2. *оп.* **друковане**

друкар *х.* штампар

друкарня *ж.* штампарија

друкарски -а -е штампарски

друкарство *с.* штампарство

друковани -а -е штампан

друковац -куем *незак.* штампати

друковач *х.* 1. *оп.* **друкар**; 2. *техн.* принтер

друмар *х.* друмар

дручок -чка *х.* 1. *дем.* рудица; 2. (*рампа*) браник; 3. (*за котуляне терхи*) балван; 4. колац за ограду, потпору и сл.; 5. копље свадбене заставе; 6. **дручки** *мн.* а) но-сила, трагаче; б) (*зоз мрежу, за ношене слами, плєви*) мрежаге, траље (*в.*), коље (*в.*)

ду *викр.* 1. за подражоване звуку *штреля-ня* ду; 2. *вецей раз повторене ду-ду-ду за виражоване гурчания трактора тук-тук-тук*

дуал *х. грам.* дуал

дуализ(е)м -зму/-зма *х.* дуализам

дуб *х.* 1. *бот.* храст (*Quercus robur*); 2. (*дубово древо*) храстовина; ♦ **тварди як** ~ (*моцни, здрави*) тврд (чврст) као камен (као кремен, као гвожђе); **моцни як** ~ јак као храст

дубина *ж. оп.* **дуб (2)**

дубиозни -а -е дубиозан
 дубиско х. *аугм.* (од дуб) храстина
 дублет х. (*двојка форма*) дублет
 дубов(и) -а -о/-е храстов; дубов *лес* храсто-
 ва шума; дубово *дзвери* храстова врата
 дубоніц -ім *незак.* 1. тутњати; топотати;
 думбарати; 2. (*валяц ше з треском*) ори-
 ти се; 3. (*биц же би одгуквало*) бубати
 дубонь х. 1. тутањ, тутњава; думбарање;
 орљава; лупа; 2. бубњава; 3. (*крочайох*)
 бат; одјек; ♦ з дубоньом потмуло
 дубрава ж. *заст.* (*лес, гай*) дубрава
 дувач х. муз. дувач
 дуга¹ ж. (*деска на гордове*) дуга
 дуга² ж. (*природне јавене*) дуга; ♦ *пиц як* ~
 1. (*алкогол*) пити (лопати) као дуга (као
 смук); 2. (*воду*) нагло пити, лопати
 дугов х. 1. (*затичка*) чеп, запушач, затва-
 рач; 2. (*древени дугов на гордове*) вран,
 врањ; 3. (*на цигоню*) пловак; ♦ *як* ~ ма-
 лен и набијен (*човек, дечак*)
 дуговчок -чка х. 1. *дем.* чепић; 2. (*закрутка*
на флаши) чеп на навој
 дуда ж. цуцла, дуда
 дудац -ам *незак.* *дзец.* (*цицац*) сисати
 дудва ж. бот. штир (*Amarantus L.*)
 дудка ж. *оп.* дуда
 дудкац -ам *незак.* *оп.* дудац
 дудла ж. *оп.* дуда
 дудлави -а -е 1. (*о цвикли, кромплі*) крпав,
 шупљикав; 2. *прен.* шупаљ
 дудлавиц -веем и -им *незак.* постајати
 крпав, шупљикав
 дудласти -а -е *оп.* дудлави
 дудлац -ам *незак.* *оп.* дудац
 дуднєне с. *оп.* дудняне
 дудніц -ім *незак.* 1. тутњати, громињати,
 издалека грмети; 2. хукати, бучати;
 брујати
 дудняне с. 1. тутањ, тутњава; 2. хука, бука;
 брујање
 дудрац -рем *незак.* *оп.* дудрец
 дудраци -а -е гунђав, чангризав
 дудрач х. *оп.* дудрош
 дудрец -ем *незак.* 1. гунђати; чангризати;
 мрмљати; 2. негодовати; ♦ ~ *як Баниячко*
кер. непрекидно гунђати

дудрош х. гунђало; чангризало, мрмљивац,
 брундало
 дуел х. дуел
 дует х. дует
 дужд х. *ист.* дужд
 дужи -а -е *заст.* повелик, замашан, голем
 дужо *заст.* доста много
 дуйни -а -е муз. дувачки; ~ *инструмент* ду-
 вачки инструмент
 дук х.: *дука ци ише* ≡ славу ли ти твоју
 дукат х. дукат; ♦ *дуката ци твоего, ~ ци*
твой оп. дука ци ише (под дук)
 дуксер х. топла поткошуља, дуксер
 дуловац -луем *незак.* 1. (*правиц нешор*) пра-
 вити неред; скакати; лупати; 2. радити
 нешто ноћу по кући (*док други спавају*)
 дум *викр.* 1. за *подражованє штреляня,*
звич. удвоєни дум, бум, бу, трас; 2. за
означованє тупого звуку при паду бап,
луп
 дума ж. 1. (*думка*) мисао; 2. (*думанє*) миш-
 љење; 3. *заст.* идеја; *присц на думу*
доћи на идеју; пришло му на думу до-
 шло му је на памет; ♦ *ані думи оп. ані*
думац (под думац); мац на думи имати
 у виду; *по мосі думи* по мом мишљењу
 думанє с. мишљење; *јавне* ~ јавно миш-
 љење
 думатель х. мислилац
 думательство с. мислилаштво
 думац -ам *незак.* 1. мислити; *о чим ду-*
маш? о чему мислиш?; 2. (*раховац, три-*
мац) мислити, сматрати, ценити; *думал*
же добре поробел сматрао је да је добро
 урадио; 3. (*роздумовац гледаюци рише-*
нє) мислити се, размишљати; *думал сом*
и ришел же ... ја сам се мислио и ре-
 шио да ...; ♦ *ані* ~ ни случајно, нипошто,
 немој ни да помишљаш; *думам себе!* у
 праву си! управо тако!; *так бим думал*
(не сигурни сом чи так) бар тако мислим;
по думаш (думаце)! замисли(те)!
 думаци и думаюци -а -е мисаони; *мал* ~
вираз имао је мисаони израз
 думка ж. мисао
 думков(и) -а -о/-е мисаон, мислен; ~ *про-*
цес мисаони процес

думковосц *жс.* мисаоност
дунайски -а -е дунавски
дунда *жс. оп.* **дудка**
дундац -ам *оп.* **дудац**
дунец -нца *х.* **1.** тегла; **2. а)** **дунци** *мн.* компот (у теглама); **б)** **есц дунца** јести компота; **я би едол дунца** ја бих јео компота
дунцов -а -о: ~ **папер** целофан
дунчик *х.* **1.** *дем.* теглица; **2.** *зоол.* сунчаница (*Carassius auratus auratus*)
дуо *х.* муз. дуо
дуп *оном.* *викр.* (з *хторим ше подражує тупе вдерене*) тап, туп
дупканє *с.* топот, бат
дупкац -ам *нєзак.* **1.** (*тажиц з талтами*) табати; топтати, топотати; табанати; тапкати, цупкати; **2.** (*чежско ходзиц*) табати, трапарати
дупла *присл.* *беш.* *оп.* **дупло**
дупли -а -е дупли
дупликат *х.* дупликат
дупло *присл.* дуplo, двоструко
дуploвац (ше) -луєм (ше) *зак.* и *нєзак.* дуплирати (се)
дупнуц -нєм *зак.* дупнути, топнути, тупнути, цупнути; ~ з **ногу до жеми** дупнути ногом о под
дур *х.* муз. дур
дурак *х.* *гандр.* лудак; будала
дурачиско *х.* *аугм.* будалина
дурачок -чка *х.* *дем.* будалица, лудица
дурбак *х.* *оп.* **дурак**
дурбин *х.* *беш.* (< *серб.*) дурбин (*оп.* **д(в) огляд, меселатов**)
дургов *х.* *оп.* **дурак**
дуренє *с.* лудирање, лакрдијање, измота(н) ција
дуриц -им *нєзак.* **I** *прех.* (дакого) залуђивати; **нє дур дзецко** не залуђуј дете; **II** *нєпрех.* (*шалїц*) лудети
дуриц ше -им ше *нєзак.* (*вирабця*) лудирати се, изводити, будалити; измотавати се, лакрдијати се
дурк *викр.* *оном.* *звич.* *повторене* куц, тук
дурканє *с.* **1.** (*дупканє*) лупа, лопот; **2.** (*шерца*) **а)** куцање; откуцај, куцај; **б)** (*моцне дурканє*) лупање, лепет; **3.** (*черканє*)

тандрк, тандркање, тандарање; **4.** бат; **чуц** ~ **коњских копитох** чује се бат коњских копита

дуркац -ам *нєзак.* **1.** лупати, лупкати; ударати; ~ з **млатком** лупати чекићем; **2.** куцати; ~ **на писацей машинки** куцати на писаћој машини; ~ **до дзверох** куцати на врата; **шерцо дурка** срце куца; **3.** (*черкац*) тандркати, тандарати, звекетати; **4.** (*о витерніци и под.*) клеветати; **5.** (*до герети чи є узрета*) кврцати; ♦ ~ **дакому на дзвери** (*обрацац ше гу дакому з молбу*) куцати коме на врата

дуркнути -а -е (*дакус нє як треба*) ударен, уврнут, ћакнут, откачен

дуркнуц -нєм *зак.* **1.** лупити, лупнути; ударити; **2.** куцнути; **3.** тандркнути, звекнути

дуркнуце *с.* **1.** удар; **2.** (*шерца*) откуцај

дурни -а -е **1.** будаласт, блесав; луд; ~ **глава** луда глава; **2.** **дурни** -ного *х.* будала, блесавац; **3.** **дурна** -ней *жс.* лудача, будала

дурніло *х.* луда, будала, пајац; ♦ **дворски** ~ дворска будала

дурністи -а -е луцкаст, будаласт, лудаст, ћакнут

дурніца *жс.* бесмислица; глупост

дурно *присл.* лудо, будаласто, блесаво

дурновати -а -е луцкаст, ћакнут

дурносц *жс.* лудост

дурнота *жс.* глупост; лудост; будалаштина; **робиц (правиц, вирабця)** дурноти чинити будалаштине, будалити

дурски -а -е (*од дур*) муз. дурски; ~ **скала** дурска скала

дурниц -им *нєзак.* (*лопотац*) лупати

дутян *х.* продавница, радња; **давац (тримац)** ~ држати радњу; ♦ (*застарани, задумани*) **як Жид у празним дутяну** ≡ (забринут, замишљен) као да су му све лађе потонуле

дутяндїйош *х.* продавац, трговац, дућанција

дутянски -а -е **1.** дућански; **2.** куповни; **дутянски галушки** куповно тесто

дутянчик и **дутянчок** -чка *х.* *дем.* дућанче, дућанчић

дуфадло *с.* ковац, мех

дух х. з розл. знач. дух; ♦ **Дух святи** ~ Свети дух; **зли** ~ зао дух; ♦ **ані бруха ані духа** (*барз є худи*) прирастао му трбух уз крижа; **ані живого духа нєт оп.** **ані живеї души нєт** (*под душа*); худобни з духом сиромашан духом

духовенство с. свештенство, духовништво
духовити -а -е духовит

духовни -а -е з розл. знач. духован; ♦ ~ **оцц** духовни отац, душебрижник; ~ **стол** *церкв.* владичанство; ~ **меч** *церкв.* набедреник

дуц дуєм *нєзак.* **1.** з розл. знач. дувати; **витор** дує ветар дува; **2.** дувати, хукати; ~ **до замарзнутих пальцох** дувати у озебле прсте; **3.** свирати; завијати; **дує труба** свира труба; **дує сирена** завија сирена; **4.** ~ **нос** ишмркивати се, ушмркивати се; ♦ **дуц до гарсцох (пальцох)** (*нє мац пенєжи, бидовац*) танко свирати; **дуц и до жимней юшки** (*буц барз осторожни*) дувати и на хладно

дуц ше дуєм ше *нєзак.* дурити се, лутити се; прћити усне; ♦ ~ **як пуляк** јако се дурити

дуце с. дување

душа жс. душа; ♦ **аж да душу полага** (*од вистатосци*) душу да испусти, душа ће му на нос изаћи; **ані живеї души нєт** нема ни живе (ни крштене) душе; нема ни бесног пса; **вжац дац на свою душу** узети што на своју душу; **випушиц душу** испустити душу; **витресц з дакого душу** (*барз гонїц до роботи, биц и под.*) истерати (истрести) душу из кога; **дал бог душу як до пняка** (*о особи звич. младеї хтора нє ма интересованя, нє дзба за роботу, нє зна ше остарац о себе*) ≡ дрвендека х. и жс., дрвендекаст; **дац богу душу** дати (предати) богу душу; **до-кля ци** (*му итд.*) ~ жада до миле воље, по милој вољи; **душа у мнє змарзла** (*замарзла*) озебао сам до кости (костију); **душо моя** душо моја, луче моје; **душу на длань виложиц** (*видац*) дакому дати све од себе, урадити и немогуће да се не-коме учини по вољи; **з радеї души** драге воље, оберучке; **мац дакого на души**

имати кога на души; **мирней души** мирне душе; **повесц по души** рећи искрено; **покля** (*кельо*) **ци душа жада** колико ти душа хоће; **(при)дац богу** (*богови*) **душу** дати богу душу, растати се с душом; **придац душу дяблови 1.** (*рушиц по злей драги*) продати душу врагу (ђаволу); **2.** извршити самоубиство; **терац му ~ на месце** (*на мире*) (*посцигнул своєю, та є задовольни*) сад му је душа на месту, сад му душа дође на место; **як без души** (*бе-жац, прибегнуц*) као без душе (трчати, дотрчати)

душевни -а -е душеван; ~ **хорота** душевна болест

душичка жс. дем. душица; ♦ **мацерица** (*мацеровца*) ~ *бот.* мајчина душица (*Thymus serpyllum*)

душне *присл.* (*такої*) одмах, истог тренутка, из ових стопа

душнік х. *анат.* душник

душніцки -а -е душнички

душостаратељ х. *оп.* духовни оцц

душочка жс. дем. *оп.* душичка

душпастир х. *церкв.* духовни отац, душебрижник

дюбре с. *гандр.* беш. (< *серб.*) ђубре

дювеч х. кул. ђувеч

дюг х. **1.** *зоол.* мртвачка глава (*Acherontia atropos*); **2.** *оп.* **джуґа**; ♦ **до дюґа** до ђавола, до врага; **дюґа!** (*та дзе*) врага!; **дюґа му нице славу ли му његову; ки то ~!?** који је ово враг!?!; **на дюґа ци то?** ког врага ће ти то?

дюґа жс. *оп.* **джуґа**

дюгов х.: **ки то ~ оп.** **ки то дюг** (*под дюг*); ~ **го зна, ~ би го знал** враг ће га знати

дюговина жс. плод орашка (*оп.* **джуґа**)

дюмбир х. *бот.* ђумбир

дюр х. *оп.* **дюрик**

дюрдїц х. *дюрдѣ., верб.* *оп.* **дюрдїца**

дюрдїца жс. *бот.* ђурђевак

дюрдѣовски -а -е ђурђевски

Дюрдѣовчань х. Ђурђевчан

дюрик х., **дюрик-трава** и **дюр-трава** жс. *бот.* водњача, воловод, вучица (*Orobanchе L.*)

дјос х. ђус

дјотором *присл. беш. (шицко нараз)* ђутуре

дјочка *ж. оп. джуджа*

дјблик х. *дем. ђаволче, ђаволчић, ђаволак*

дјблицца *ж. ђаволица*

дјблов -а -о ђаволов; ♦ ~ *катичка ж. зоол. ватрена стеница (Purpurocoris apterus L.);*

дјблво очо *коц. оп. арвачка*

дјбловски -а -е ђавољи

дјбол х. ђаво, враг; ♦ *брац дјбла оп. зобрац дјбла; дјбла! (анї бешеди)* ђавола!; *дјбли му на твари грацок тлачели подим. (ма од покох рапаву твар)* има рошаво, богињаво лице; *дјблови (богови) за хрибтом* богу иза леђа, где је и бог (ђаво) рекао лаку ноћ; ~ *би го знал* ђаво (враг) би га знао (ће га знати); ~ *до нѡго вошол* ђаво је ушао у њега; ~ *езерни го зна оп. ~ би го знал; ~ ме бил по карку, ~ ме опискал* ђаво ми није дао мира; *зобрац дјбла* настрадати, набелајисати; *награисати* као жути мачак; *идз до дјбла* иди до ђавола, бестрага ти глава; *исти ~ (шицкосно)* један (исти) враг; *ки ци ~?* који ти је ђаво (враг)?; *кого дјбла?* ког врага?; *на дјбла езерного* ког врага; *най го ~ бере* нека га ђаво носи; *не дал ми (му и под.) ~ мира* није ми (му и сл.) ђаво дао мира; *не споминај дјбла бо ци ше укаже* не чачкај мечку; *не таки ~ чарни (страшни) як го малюю* није ђаво онако црн како га сликају; *нет му анї дјбла* није му ни врага; *пойсц на дјбли (пре-*

паднуц) отићи до ђавола, отићи до врага (к врагу); *полтреча дјбла (зла, пакосна особа)* ≡ ђаво од тетке; *попил би и з дјбла скору (и з бога ризи) (барз пиє)* ≡ пије као смук (као дуга, као спужва); *придзе ~ по својо [та однеси и твојо]* доћи ће ђаво по своје; *пришол ~ по својо* дошао је ђаво по своје; *робиц дјблу на буздовань (шмерци на кабат) (барз вельо робиц без потреби)* радити као луд (као сивоња, као коњ) (*без присиле и без потреби*); *сцацац (бац ше) як ~ од крижа* бежати (бојати се) као ђаво од крста (као враг од тамјана); *яки ~ таки чорт* један те исти ђаво

дјвол х. *заст. оп. дјбол*

дјковски -а -е (*од Дяково*) ђаковачки

дјлок 1. *присл. заст. пешке;* 2. *викр. заст. пакуј се, губи се*

дјанта *ж. (гудацка смола)* калафониј, колофонијум

дјанташ х. 1. *обешењак; бећар; неваљалац;* 2. *ирон. јунак*

дјанташство х. 1. *обешењаштво; неваљалштина;* 2. *ирон. јунаштво*

дјантовац -туем *незак. мазати (гладити) калафонијем гудало, каиш и сл.*

дјтка *ж. (жабка)* баба; *руциц дјтки (руциц кляпчисти каменъчок поверх води)* превести бабу

дѡмрош х. *горка ракија*

дѡрац -ам *незак. нагло пити, локати*

Е

е *викр. за виражоване чувствох* е, ех; **е, мой брацику, не роби ше то так е**, мој брате, не ради се то тако

ебонит *х.* ебонит

ебонитни -а -е и **ебонитов(и)** -а -о/-е ебонитни

евакуация *ж.* евакуација

евакуовац (ше) -ууем (ше) *зак. и незак.* евакуисати (се), евакуирати (се)

евангелист -та и **евангелиста** -ти *х. (припадник вири)* евангелист(а)

евангелистични -а -е евангелистички; ~ **црква** евангелистичка црква

евентуални -а -е евентуалан

евентуалносц *ж.* евентуалност

евидентичар *х.* евидентичар

евидентни -а -е евидентан

евидентовац -туем *зак. и незак.* евидентирати

евиденция *ж.* евиденција

евнух *х. ист.* евнух

ево *слов. беш. (< серб.)* ево (*оп. ни-а, пале*)

евокация *ж.* евокација

евоковац -куем *зак. и незак.* евоцирати

еволуирац -ам и **еволуовац** -ууем *зак. и незак.* еволуирати

еволуцийни -а -е еволуциони, еволуцијски

еволуция *ж.* еволуција

евроазийски -а -е евроазијски

Европесц -ейца *х. оп. Европјан*

европеизация *ж.* европеизација

европеизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* европеисати (се), *горв.* еуропеизирати (се)

европски -а -е европски

Европјан *х.* Европљанин, Европејац

евстахийов -а -о: ~ **трубка** *анат.* еустахијева труба

евфемиз(е)м -зму/-зма *х. лит.* еуфемизам

евхаристия *ж. цркв.* еухаристија

егзактни -а -е егзактан; **егзактни науки** егзактне науке

егзалтация *ж.* егзалтација

егзалтовац -туем *зак. и незак.* егзалтовати, егзалтирати

егзамент *х. заст.* **1.** испит; **2. егзаменти** *мн. оп. агзаменти*

егзарх *х. цркв.* егзарх

егзархат *х. цркв.* егзархат

егзеквент *х. заст.* судски извршилац, егзекутор

егзекутивни -а -е (*виверини*) егзекутиван

егзекутор *х.* егзекутор

егзекуция *ж.* егзекуција

егземплар *х.* егземплар

егзе(р)цир *х. восн. заст.* егзерцир

егзе(р)цирац -ам *зак. и незак.* егзерцирати

егзибиция *ж.* егзибиција

егзил *х.* егзил

егзистенция *ж.* егзистенција

егзистенциялиз(е)м -зму/-зма *х.* егзистенцијализам

егзистовац -туем *незак.* егзистовати, егзистирати

егзогени -а -е (*вонкашни*) егзоген

егзодус *х.* егзодус

егзотика *ж.* егзотика

егзотични -а -е егзотичан

егониз(е)м -зму/-зма *х.* егонизам

егоист -та и **егоиста** -ти *х.* егоист(а)

егоистични -а -е егоистичан

егоцентрични -а -е егоцентричан

едем *х. мед.* едем

еден *х. (рай)* еден

едикт *х. правн.* едикт

едиција *жс.* едиција

езер *х. ед. непрем. (мн. езри) числ. беш.* хиљада, *горв.* тисућа (*лит.* **тисяч**); ♦ **мам бриги не ~ але сто** имам брига преко главе

езерка *жс. беш.* хиљадарка, *горв.* тисућица (*лит.* **тисячка**)

езермайстор и **езермештер** *х.* стомајстор, сваштар

езерни -ного *х.* ђаво; ♦ **боляк** ~ *оп. под.* **боляк**; **дябол** ~ *у виразох:* **дябла** **езерного** врага; **дябол (пшамац)** ~ **би го знал** ђаво би га знао; **дябол** ~ **ме наведол** ђаво ме је навео; **най идзе до дябла** **езерного** нека иде до ђавола

езоповски -а -е езоповски

езровка *жс. оп.* **езерка**

ей *викр.* **1.** *за виражоване жалию, жаданя и под.* еј, ех, ехеј; **ей, старосци!** еј, старости!; **2.** *за виражоване одушевия, радосци и под.* еј, хеј, хај; **ей, як крашне у наших горох** еј, како је лепо у нашим планинама; **3. оп.** **ейнс** (1)

ейнс *викр.* **1.** *за опомнуце, грожене* бре; ~, **кед я придзем!** бре ако ја дођем!; **2.** *за виражоване гнѣву* ао, ајме, их; ~, **не ганьбице ше?!** ајме, није вас срамота?!; ~, **яки ши недобри!** их, што си неваљао!

ейнс-ейнс *викр.* **1.** *за виражоване незадовольства* еј; ох; хај; ух; **ейнс-ейнс, та то ше так гутори старшому?** ох, зар се то тако говори старијем?; **келі млади людзе гиню у войни!** **ейнс-ейнс!**; колико у рату гине младих људи! ох, ох!; **могол ши ше порезац, ейнс-ейнс!** могао си се посећи, ух, ух!

екавец -вца *х.* екавац

екавски -а -е екавски

екавщина *жс.* екавштина

екватор *х. геогр.* екватор

екваторски -а -е екваторски

еквивалент *х.* еквивален(а)т

еквивалентни -а -е еквивалентан

екипа *жс.* екипа

екипни -а -е екипни

еколог *х.* еколог

екологийни -а -е еколошки

екология *жс.* екологија

економ *х.* економ

економат *х.* економат

економизовац -зуем *зак. и незак.* економисати

экономика *жс.* экономика

економист -та и **економиста** -ти *х.* економист(а)

економични -а -е економичан, економички

економичносц *жс.* економичност

економия *жс.* економија

економски -а -е економски

екосистема *жс.* екосистем

екран *х.* екран

екранизација *жс.* екранизација

екстумација *жс.* ексхумација

екстумовац -муем *зак. и незак.* ексхумирати

екселенција *жс.* екселенција

ексклузивни -а -е ексклузиван

екскомуникација *жс.* екскомуникација

екскраљ *х.* (бувши *краль*) **екскраљ**, **раскраљ**

екскурзист -та и **екскурзиста** -ти *х.* екскурзист(а)

екскурзия *жс.* екскурзија

експанзивни -а -е експанзиван

експанзия *жс.* експанзија

експедитивни -а -е експедитиван

експедитор *х.* експедитор

експедиција *жс.* експедиција

експедовац -дуем *зак. и незак.* експедирати, експедовати

експеримент *х.* експеримен(а)т

експериментални -а -е експерименталан
експериментовац -туем *зак. и незак.* експериментисати, експериментирати

експерт *х.* **1.** експерт; **2.** вештак

експертиза *жс.* експертиза, вештачење

експлицитни -а -е експлицитан

експлоататор *х.* експлоататор

експлоататорски -а -е експлоататорски

експлоатација *жс.* експлоатација

експлоатовац -туем *зак. и незак.* експлоатисати, експлоатирати

експлоатовач *х. оп.* **експлоататор**

експлодирац -ам *зак. и незакон.* експлодирати

експлозив *х.* експлозив

експлозивни -а -е експлозиван

експлозија *ж.* експлозија

експозе -еа *ж.* експозе

експозитура *ж.* експозитура

експонат *х.* експонат

експонент *х. з разл. знач.* експонент

експоновач (ше) -нуем (ше) *зак. и незакон.*
експонирати (се), експоновати (се)

експорт *х.* експорт

експортовац -туем *зак. и незакон.* експорти-
рати, експортовати

експрес **1. х.** (1. *гайзбан*; 2. *ресторан*) експрес;
2. прикм. неперм.: ~**писмо** експрес-
-писмо; ~**ресторан** експрес-ресторан

експресивни -а -е експресиван

експресиониз(е)м -зму/-зма *х.* експресио-
низам

експресионист -та и **експресиониста** -ти
х. експресионист(а)

експресија *ж.* експресија

експресни -а -е експресни; ~ **посылка** експресна посылка

експроприовац -иуем и **експроприовац**
-руем *зак. и незакон.* експроприсати, експроприрати

експропријација *ж.* експропријација

екстаза *ж.* екстаза

екстатични -а -е екстатичан, екстатички

екстензивни -а -е екстензиван

екстензија *ж.* екстензија

екстеријер *х.* екстеријер

екстра *прикм. неперм. и присл.* екстра; **мац**
~ **жадания** имати екстра прохтеве

екстравагантни -а -е екстравагантан

екстрадовац -дуем *зак. и незакон.* екстради-
рати

екстрадиција *ж.* екстрадиција

екстракт *х.* екстракт

екстраховац -хуем *зак. и незакон.* екстрахова-
ти, екстрахирати

екстрем *х.* екстрем

екстремист -та и **екстремиста** -ти *х.* екстремист(а)

екстремитет *х.* екстремитет

екстремни -а -е екстреман

екстремношћ *ж.* екстремност

ексцентрик *х.* ексцентрик

ексцентрични -а -е ексцентричан

ексцерпција *ж.* ексцерпција

ексцерповац -пуем *зак. и незакон.* ексцерпи-
рати

ексцес *х.* ексцес

ектенија *ж.* *цркв.* јектенија

екуменски -а -е *цркв.* екуменски; ~ **сабор**
екуменски сабор

екцем *х. мед.* екцем

елаборат *х.* елаборат

елан *х.* елан

еластични -а -е еластичан

еластичношћ *ж.* еластичност

Елдорадо *х. осн. и прен.* Елдорадо

елеватор *х.* елеватор

елевација *ж.* елевација

елегантни -а -е елегантан

елеганција *ж.* елеганција

елегичар *х.* елегичар

елегични -а -е елегичан

елегија *ж.* елегија

електрарња *ж.* електрана

електризација *ж.* електризација

електризовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незакон.*
електрисати (се), електризовати (се)

електрика *ж.* *цепна лампа, батерија*

електрификација *ж.* електрификација

електрификовац (ше) -куем (ше) *зак. и не-*
зак. електрификовати (се), електрифици-
рати (се)

електрицитет *х.* електрицитет

електричар *х.* електричар

електрични -а -е електрични; ~ **струја** *ел.*
електрична струја; ~ **напруге** *ел.* елек-
трични напон

електрода *ж.* електрода

електрозаваљивач *х.* електрозаваљивач

електроиндустрија *ж.* електроиндустрија

електроинсталатер *х.* електроинсталатер

електрокардиограм *х. мед.* елетрокардио-
грам

электролиза *ж. хем.* электролиза

електромагнет *х.* електримагнет
електромеханичар *х.* електромеханичар
електромонтер *х.* електромонтер
електромотор *х.* електромотор
електрон *х.* електрон
електроника *ж.* електроника
електроничар *х.* електроничар
електронски -а -е електронски
електропоруховач *х.* електропокретач
електропостроене и **електропошорене** *с.* електроуређај
електропривреда *ж.* електропривреда
електротерапија *ж.* електротерапија
електротехника *ж.* електротехника
електротехничар *х.* електротехничар
електротехнични -а -е електротехнички
електрохемија *ж.* електрохемија
елемент *х.* елемен(а)т
елементарни -а -е елементаран; ~ **непогода** да елементарна непогода
елетрика *ж.* беш. оп. **електрика**
елетричар *х.* беш. оп. **електричар**
елетричка *ж.* беш. оп. **електрика**
елефант *х.* оп. **ефекант**
еликсир *х.* еликсир; ♦ ~ **живота** еликсир живота
елиминација *ж.* елиминација
елиминовац -нуе *зак. и незак.* елиминисати, елиминирати
елиминуюци -а -е елиминишући, елиминирајући
елипса *ж.* елипса
елиптични -а -е елиптичан
елиса *ж.* елиса
елита *ж.* елита
елитни -а -е елитан
елоквенција *ж.* елоквенција
емайл *х.* емајл
емайловани -а -е емајлиран
емайловац -луем *зак. и незак.* емајлирати
еманципација *ж.* еманципација
еманциповац (ше) -пуем (ше) *зак. и незак.* еманциповати (се), емаципирати (се)
ембарго *х.* **правн.** ембарго
емболия *ж.* **мед.** емболија
ембриологија *ж.* ембриологија

ембрион *х.* ембрион(н)
ембрионов -а -е ембрионов; ~ **торбичка** бот. ембрионова кеса
емигрант *х.* емигрант
емиграција *ж.* емиграција
емигровац -руем *зак. и незак.* емигрирати
еминентни -а -е еминентан
еминенција *ж.* еминенција; ♦ **шава** ~ сива еминенција
емир *х.* емир
емисар *х.* емисар
емисија *ж.* з *розл. знач.* емисија; **радио**~~ радио-емисија
емитовац -туем *зак. и незак.* емитовати, емитирати
емотивни -а -е емотиван
емоционални -а -е емоционалан
емоција *ж.* емоција
емпириз(е)м -зму/-зма *х.* **филоз.** емпиризам
емулзија *ж.* **хем.** емулзија
емфатични -а -е емфатичан
енгедовац -дусем *зак. и незак.* **1.** одобрити/одобравати; оправдати/оправдавати; бегенисати; **не пачи ше ми твой поступок, то не енгедуем** не свиђа ми се твој поступак, то не одобравам; **2.** допустити/допуштати, дозволити/дозвољавати; **енгедуем ци пробовац ише раз** дозвољавам ти да пробаш још једном; **3.** попустити/попуштати, уступити/уступати; **мац го модлеца най то не роби, але вон не енгедовал** мајка га је молила да то не ради, али он није хтео да попусти; **4. а)** опростити/опраштати; **вона ше му питала най ю не покаре, най сй енгедус** она га је молила да је не казни, да јој опрости; **б)** прогледати кроз прсте
Енгле(й)з *х.* беш. **Енглеz** (*лит.* **Англисц**); ♦ **правиц ше** ~ правити се **Енглеz** (**Кинез**)
енглейски -а -е беш. **енглески** (*лит.* **английски**)
ендем *х.* **зоол., бот.** ендем
ендемија *ж.* **мед.** ендемија
енджелџр *х.* беш. оп. **инженер**
ендогени -а -е ендеген
енекција *х.* беш. оп. **инекција**

енергетика *жс.* енергетика
енергетични -а -е енергетичан, енергетски
енергични -а -е енергичан
енергия *жс.* енергија
ензим *и* **енцим** *х. хем.* ензим, енцим
енигма *жс.* енигма
енигматични -а -е енигматичан, енигматски
енки *и* **енки-енучки** *присл. експр.* одмах, овог часа, скокомице
енклава *жс.* енклава
енклитика *жс. грам.* енклитика
енормно *присл.* енормно
ентериср *х.* ентеријер
ентомология *жс.* ентомологија
ентузијаз(е)м -зму/-зма *х.* ентузијазам
ентузијаст -та *и* **ентузијаста** -ти *х.* ентузијаст(а)
енучки *присл. оп.* **енки**
енциклопедијни -а -е енциклопедијски
енциклопедист -та *и* **енциклопедиста** -ти *х.* енциклопедист(а)
енциклопедия *жс.* енциклопедија; ♦ **жива** ~ жива енциклопедија
енцим *х. оп.* **ензим**
еолски -а -е *геол., геол.* еолски; ~ **ерозия** еолска ерозија
еп *х. лит.* еп
епарх *х. цркв.* епарх
епархия *жс. цркв.* епархија
еписгон *х.* еписгон
епиграм *х. лит.* епиграм
эпиграф *х. лит.* епиграф
эпидемия *жс. мед.* епидемија
эпидемијни -а -е епидемијски
эпидемиология *жс.* епидемиологија
эпизода *жс.* епизода
эпизодни -а -е епизодан
эпик *х. оп.* **эпичар**
эпика *жс.* епика
эпикуресц -ейца *х. ист.* епикурејац
эпилепсия *жс. мед.* епилепсија
эпилептик *и* **эпилептичар** *х.* епилептик, епилептичар
эпилептични -а -е епилептичан
эпилот *х.* епилот

эпископ *х. цркв., физ.* епископ
эпископат *х. цркв.* епископат
эпископия *жс. цркв.* епископија
эпитаф *х.* епитаф
эпитет *х. лит.* епитет
эпитрах *х. оп.* **эпитрахиль**
эпитрахиль *х. цркв.* епитрахиль
эпицентр -тра *х. геол., прен.* епицентр
эпичар *х. лит.* эпичар, епик
эполета *жс.* еполета
эпопея *жс.* епопеја
эпос *х.* епос
эпоха *жс.* епоха
эпохални -а -е эпохалан
эпрувета *жс.* епрувета
эпски -а -е эпски
Ера *х. (Герцеговец)* Ера, Еро
эра *жс. (период)* ера
эрар *х. ист. (државни маџток)* ерар
эргела *жс.* ергела
эрдек *и* **эрдек-бечкор** *у функц. пред. заст.* који се прави превише важан
эрекция *жс.* ерекција
эритроцити *х. мн. (ед. эритроцит) анат.* еритроцити
Еро *х. оп.* Ера
эродиращ -ам *и* **эродировач** -руем *зак. и не-зак.* еродирати
эрозивни -а -е ерозиван
эрозия *жс.* ерозија; ~ **жеми** ерозија тла
эрос *х.* ерос
эротика *жс.* еротика
эротични *и* **эротски** -а -е еротичан, еротски
эрудит -та *и* **эрудита** -ти *х.* ерудит(а)
эрудиция *жс.* ерудиција
эруптивни -а -е еруптиван
эрупция *жс.* ерупција
эсей *х.* есеј
эсејст -та *и* **эсејста** -ти *х.* есејист(а)
эсенц *х.* сирће, оцат
эсенция *жс.* есенција
эсенцијални -а -е есенцијалан
эсенцов(и) -а -о/-е сирћетни, оцтен
эсенцовац -цуем *незак.* сирћетити, оцтити, закисељавати

есесовец -вца *х. ист.* есесовац
ескадра *ж. воен.* ескадра
ескадрила *ж. воен.* ескадрила
ескадрон *х.* ескадрон
ескалация *ж.* ескалација
Еским *х.* Еским
еспап *х. заст. (роба)* еспап
есперантист -та *и* **есперантиста** -ти *х.*
 есперантист(а)
есперанто *х.* есперанто
естет -та *и* **естета** -ти *х.* естет(а)
естетика *ж.* естетика
естетичар *х.* естетичар
естетични *и* **естетски** -а -е естетичан, естетички, естетски
Естонец -нца *х.* Естонац
естонски -а -е естонски
естрада *ж.* естрада
естрадни -а -е естрадан
есцајг *х.* есцајг
етажни -а -е етажни; ~ **зогиване** етажно грејање
етапа *ж. з розл. знач.* етапа
етер *х. з розл. знач.* етер, етар
етерични -а -е етеричан, етерички
етида *ж. муз. и др.* етида
етика *ж.* етика
етикета *ж.* етикета
етикетовац -ту^{см} *зак. и незак.* етикетирати
етикеция *ж.* етикеција
етил *х. хем.* етил
етилен *х. хем.* этилен
etimologijни -а -е етимолошки
etimologия *ж. лингв.* етимологија

Етиопян *х.* Етиопљанин
етиопийски -а -е етиопски
етичар *х.* етичар
етични -а -е етичан, етички
етнѝк *х.* етник
етнѝчни -а -е етнички
етногенеза *ж.* етногенеза
етнограф *х.* етнограф
етнографични -а -е *оп.* **етнографски**
етнография *ж.* етнографија
етнографски -а -е етнографски
етнолог *х.* етнолог
етнология *ж.* етнологија
етнологийни -а -е етнoлошки
ето *слов. беш.* ето (*оп. ни-а*)
еукалиптус *х. бот.* еукалиптус
еурека *викр.* еурека
еуфория *ж.* еуфорија
ефект *х.* ефек(а)т
ефективни -а -е ефективен
ефектни -а -е ефектан
ефикасни -а -е ефикасан
ефикасносц *ж.* ефикасност
ех *викр.* ех
ехо *х.* эхо
ешалон *х. воен.* ешалон
ешкут *х. ист. (поротнѝк; валалски судия)*
 ешкут
ештанция *ж. заст. „ештанција” (молба вишем органу власти за дозволу венчања малолетне кћери)*
ештике *с. оп.* **вечарша** **фрайла**
еше *и* **ешек** *присл. коц. заст. оп.* **ещи**
ещи *и* **ешик** *присл. коц.* још

Є

євангелиє *с. оп.* **євангелия**
євангелийски -а -е єванђелски
євангелист -та и **євангелиста** -ти *х.* єванђелист(а)
євангелия *ж. церкв.* єванђеле
євка *ж. анат.* (часц швиньскей гурки) (ј)євка (в.), буцак (в.), ката (в.)
Єврей *х.* Јеврејин
Єврейка *ж.* Јеврејка
єврейски -а -е јеврејски
єгипетски -а -е єгипатски
Єгиптян *х.* Єгипћанин
єгейски -а -е єгејски; ~ **култура** єгејска култура
єгуля *ж. зоол.* јегуља
єд *х.* јед; љутња, бес; **од єду** од гнева; од муке
єдальня *ж.* трпезарија, ручаоница
єдальньов(и) -а -о/-е трпезаријски
єдач *х.* јешан човек, јелац
єдачка *ж.* јешна женска особа, јелац
єден єдна єдно **1.** *числ. з розл. знач.* један; **бул** ~ **цар** био један цар; **приліп му єдну** прилепи му једну; ~ **з (од) ніх (нас и под.)** један од њих (нас и сл.); **2.** (*хтори присутни у велькей мири*) сам, један; **на драги** ~ **блато** на путу само блато; **3.** (*голєм єден*) иједан, ма који; **кед** ~ **чловек** у валалє **добри, вєц то вон** ако иједан човек у селу ваља, онда је то он; **4.** *вира-жус негативну прикмету поняца хторе значи меновнік* један; **битанго єдна!** битанго једна!; **♦** ~ **єдини** један једини; **єдно** за другим узастопно; **єдно з другим** (*ведно патраци*) једно на друго, једно с другим; **єдно на друге** просечно, једно на друго; **з єдним словом** једном речи; **лєм тото єдно же...** само што...; **♦** ~ **як**

~ обојица су исти (*једнако неваљали и сл.*); **єдно з другог** и **повторене єдно з другог-єдно з другог** један се угледа на другог (*па сви једнако раде*); **нє зна ані кельо то єдна и єдна** не уме ни бу ни му, не зна ни две унакрст; **по за ~ (єдна)** ко је овај (ова); **як ~ а ~ (єдна а єдна, єдно а єдно)** (*цалком исти*) на влас исти (једнаки), као две капи воде, личити као јаје јајету; **яки ~ таки други** нашла врећа закрпу, на исто (једно) брдо су ткани

єденасти -а -е једанаести
єденастина *ж.* једанаестина
єденац *числ.* једанаест
єденацєцєро-рих *числ. збир. с.* једанаєсторо; ~ **дзєци** једанаєстєро дєцє
єденацка *ж.* једанаєстица
єденацмє *числ. збир. х.* једанаєстєрица; једанаєст
єденацмєтерови -вєгє *х. спорт.* једанаєстєрац
єденацскладєв(и) -а -о/-є: ~ **стєх** једанаєстєрац
єдзєнє *с.* **1. а)** храна; **на драгу змє вжали досц єдзєня** на пут смє узєли доста хранє; **б)** јєло; **любитєль єдзєня** љубитєль јєла; **готовєнєс єдзєня** припрємањє јєла; **умєрєни у єдзєню** умєрєн у јєлу; **2. а)** трпєза, јєло; **при єдзєню шє нє бєшє-дус** нє прича сє дєк сє јєдє; **б)** обрєк; **3.** обєдованњє; **4. за ~ јєстив, за јєло; олєй за ~ јєстивє уљє; ♦ буц слабєгє єдзєня** слабє јєсти
єдиначка *ж. ридк. оп.* єдинїца
єдинєц -нцє *х.* јєдинац
єдини -а -є **1.** јєдини; ~ **єдєн** јєдан јєдини; **2.** (*єдино можлїви*) јєдинствєн

єдинїца *ж.* јединица (*ћерка*)

єдинка *ж.* з розл. знач. јединица; **виборна** ~ изборна јединица

єдинков(и) -а -о/-е јединачан

єдино *присл.* једино; ♦ ~ **же...** једино што...

єдинородни -а -е јединорођен, јединородан; ~ **син** *рел.* јединорођен син

єдинствени -а -е јединствен

єдинство *с.* јединство

єдинучки -а -е: **єден** ~ један једини

єдинче -еца *с.* јединче

єдло *с.* јело; **готове** ~ готово јело

єдловїк *х.* јеловник

єднак *присл.* једнако

єднаке *присл. мат.* једнако

єднаки -а -е **1.** једнак, исти; **шицки** зме ~ сви смо једнаки; **2.** једнолик, једноличан

єднаконапрямни -а -е *и* **єднаконапрямо-ви** -а -о/-е једнакосмеран

єднакоправни -а -е једнакоправан

єднакосмислов(и) -а -о/-е *оп.* **єднаконап-рямни**

єднакострани -а -е једнакостран

єднакосц *ж.* једнакост; ~ **пред законом** једнакост пред законом; ♦ **знак єднакос-ци** знак једнакости

єднанє *с. и* **єднанка** *ж.* **1.** ценкање, пога-ђање; преговор; **2.** *прен.* лицитација

єднац -ам *нєзак.* унајмљивати

єднац ше -ам ше *нєзак.* **1.** ценкати се, погађати се; **2.** (*за роботу*) унајмљивати се; **кажде лето єдна ше робиц у варошу** сваког лета унајмљује се у граду; **3.** *прен.* (*спричкац ше, нє приставац*) спореч-кавати се; не слагати се, не пристајати; објашњавати се; **цо ше тельо єднаш?!** шта се толико објашњаваш?!; ♦ **єдна ше як Бўльчик з новтарушом коц.** не мо-гу да се договоре, јер један тврди једно, други друго

єдначина *ж.* једначина; ~ **зоз двома нєспоз-натима** једначина са две непознате

єдначиц (ше) -им (ше) *нєзак.* изједначавати (се)

єдни -их *числ. збир. мн.* једни, једна, једне; ~ **бочкори** једни опанци; ~ **дзвери** једна врата; ~ **ножнїчки** једне маказе

єднина *ж. грам.* једнина

єднински -а -е једнински; ~ **припадок** једнински падеж

єднїсти -а -е **1.** једнострук; ~ **дзвери** једнострука врата; **2.** једнокрилан; ~ **об-лак** једнокрилан прозор; **3.** једнобраздни; ~ **плуг** једнобраздни плуг

єдно **1.** *присл. беш. (приблїжно)* једно; **2.** *модал. (звич. у злученю єдно... друге)* прво, прво и прво; **зробели то, ~, же би себе помогли, а друге, же би и другим помогли** учинили су то, прво, да би се-би помогли, а друго, да би и другима по-могли

єднобожец -жца *х.* једнобожац

єднобожецки -а -е једнобожачки

єднобочни -а -е једнострани; ~ **однятосц** *мед.* једнострани одузетост; ~ **одказ** једнострани отказ

єднобочно *присл.* једнострани

єднобраздни -а -е *и* **єднобраздов(и)** -а -о/-е једнобраздни; ~ **плуг** једнобраздни плуг

єдновасчнїков(и) -а -о/-е једнојајчан; **єдно-васчнїково двойнята** једнојајчани бли-занци

єдновалентни -а -е једновалентни

єдновидни -а -е *и* **єдновидов(и)** -а -о/-е *грам.* једновидан, једновидски

єдновирни -а -е (*єдней вири*) једноверан

єдновлада *ж.* једновлашће

єдноглави -а -е једноглав

єдногласни -а -е једногласан

єдногласно *присл.* једногласно, једногла-сице

єдногорби -а -е *и* **єдногорбов(и)** -а -о/-е једногрб; ~ **гамила** једногрба камила

єднодимензионални -а -е једнодимензи-оналан

єднодїйка *ж.* једночинка

єднодньови -а -е једнодневни

єднодомни -а -е *правн., бот.* једнодом(ан); ~ **парламент** једнодом парламент

єднодротов(и) -а -о/-е једножичан

єднодумец -мца *х. и* **єднодумнїк** *х.* једно-мишљеник, истомишљеник

єдноженни -а -е једножен

єдноженство *с.* једноженство, моногамија

едножилни -а -е *и* **едножилови** -а -о/-е
једножилян; ~ **проводник** *ел.* једножилян
проводник
еднозапрагни -а -е *и* **еднозапрагов(и)** -а
-о/-е једнозапрежан, једнозапрег
еднозвучни -а -е једнозвучан
еднозначни -а -е једнозначан
еднокласни -а -е *и* **еднокласов(и)** -а -о/-е
једноразредан; ~ **школа** једноразредна
школа
едноклјитинков(и) -а -о/-е једноћелијски; ~
организем једноћелијски организам
еднокољайов(и) -а -о/-е једноколосечни,
једнотрачни
еднокраки -а -е једнокрак
еднокревни -а -е једнокрван
еднокридлов(и) -а -о/-е једнокрилан; ~
облак једнокрилан прозор; ~ **авион**
једнокрилац
еднокуљков(и) -а -о/-е једнометан; ~ **пуш-**
ка једнометна пушка
еднолинијни -а -е једнолинијски
еднолиџцов(и) -а -о/-е *бот.* једнолист(ан)
едноменни -а -е *и* **едноменов(и)** -а -о/-е
једноимен
едноповерхов(и) -а -о/-е једноспратан; ~
будинок једноспратна зграда, једно-
спратница
едномешачни -а -е једномесечан, једно-
месечни; ~ **звит** једномесечни извештај
едномоторни -а -е једномоторни
еднонапрямни -а -е *и* **еднонапрямов(и)** -а
-о/-е једносмеран
еднонашеньков(и) -а -о/-е *бот.* једно-
семен
еднонјтков(и) -а -о/-е *ткац.* једножичан,
једнонитан
едноноги -а -е једноног, једноножан
еднообразни -а -е (*монотон*) једнообразан,
једноличан
еднооки -а -е једноок
еднопартийни -а -е једнопартијски
еднопасмов(и) -а -о/-е једнослојан
еднополни -а -е *и* **еднополови** -а -о/-е
једнополан
еднопроцентни -а -е *и* **еднопроцентов(и)**
-а -о/-е једнопроцентан

едноразов(и) -а -о/-е једнократан; ~ **помоћ**
једнократна помоћ
еднороги -а -е једнорог
еднорочни -а -е једногодишњи, једного-
д(ан), једнолетан
едноруки -а -е једнорук
едноручни -а -е (*хтори ше окончуе з едну*
руку) једноручан
едноскладни -а -е *и* **едноскладов(и)** -а -о/-е
једносложан; ~ **слово** једносложна реч
едносмислени -а -е *оп.* **едносмислови (1)**
едносмислов(и) -а -о/-е **1.** једносмислен;
2. једносмеран; ~ **струја** једносмерна
струја; ~ **улица** једносмерна улица
едноставни -а -е једноставан
еднострани -а -е једностран
едностранкови -а -о/-е једностраначки
еднострано *присл.* једнострано
еднострунов(и) -а -о/-е (*о едну струну*)
једножичан
едносп *ж. заст.* јединство
еднотижињов(и) -а -о/-е једнонедељни; ~
одпочивок једнонедељни одмор
еднотонов(и) -а -о/-е *и* **еднотонски** -а -е
једнотон, једнотонски
едночасни -а -е *и* **едночасов(и)** -а -о/-е
једновремен
едночасцов(и) -а -о/-е једноделан
едночленни -а -е *и* **едночленови** -а -о/-е
једночлан
еднофазни -а -е *и* **еднофазов(и)** -а -о/-е
једнофазни
еднофайтов(и) -а -о/-е једноврстан
еднофарбов(и) -а -о/-е *и* **еднофаребни** -а -е
осн. и прен. једнобојан
еднохижни -а -е *и* **еднохижов(и)** -а -о/-е
једнособан; ~ **квартир** једнособан стан
едноход *х. техн.* једноход
едноцивов(и) -а -о/-е једноцеван; ~ **пушка**
једноцевна пушка, једноцевка
едноцифров(и) -а -о/-е једноцифрен
едношед *х.* једносед
едношедни -а -е једносед, једноседан; ~
авион једносед авион
едношоров(и) -а -о/-е једноредан; ~ **шеяч-**
ка једноредна сејалица
едноштоков(и) -а -е једноспратан

едноязыков(и) -а -о/-е и **едноязычни** -а -е
једнојезичан, једнојезички
едоване с. јед, сриба, секирација
едовац (ше) едуем (ше) *нзак.* једити (се);
срдити (се), љутити (се); секирати (се)
едовити -а -е срдит, гневани; раздражљив
едрилица *ж. спорт.* (безмоторни авион)
једрилица
едриличар *х.* (пилот безмоторног авио-
на) једриличар
езуит *х.* језуит
ежибаба *ж. заст.* (босорка) вештица
екавец -вца *х.* јекавац
екавски -а -е јекавски
екавшина *ж.* јекавштина
ектеније с. и **ектенија** *ж. цркв.* јектеније,
јектенија
елей *х. цркв.* (миро) јелеј
елень *х.* јелен
еленьов -а -о јелењи, јеленски
еленьчок -чка *х. дем. и гипок.* јеленак
еленок -нка *х. зоол.* јеленак (*Lucanus cervus*)
еленьче -еча с. лане
елефант *х.* слон
елефантица *ж.* слоница
елефантов -а -о слонов; слоновски; ♦ ~ **косц**
слоновача; **елефантово зуби** кљове
елефантче -еча с. слонче
ен *х.* (јапонска монета) јен
Енки -ија *х.* Јенки
ер *х. грам.* јер; **тварде** ~ тврдо (дебело) јер;
мегке ~ меко (танко) јер
ерарх *х. цркв.* јерарх
ерархия *ж.* јерархија
ерей *х. цркв.* јереј
ерес *ж.* јерес
еретик *х.* јеретик
еретични -а -е *осн. и прен.* јеретичан,
јеретички

ери с. *фон.* јери
ерихонски -а -е јерихонски; ~ **труба би-**
блйй. јерихонска труба
Ермен *х.* Јермен(ин)
ерменски -а -е јерменски
еромонах *х. цркв.* јеромонах
есетра *ж. зоол.* јесетра
есни -а -е (*хтори може добре еси*) јешан
ест безос. има; **ту ~ вшелїякого швета** овде
има свакаког света; ~ **тому дас дзешец**
роки има томе десетак година; ~ **цукру?**
је л' има шећера?
ество с. (*существо*) биће, створење; **живе**
~ живо биће
естествени -а -е *заст.* природни
есц см *нзак.* 1. јести; 2. хранити се, јести;
~ **сами хлеб** хранити се сувим хлебом,
јести суви хлеб; 3. *прен.* (о ардзи и под.)
нагризати, изједати, јести; ♦ ~ **з даким**
хлеб и соль јести с киме хлеб и со; ~
хлеб у зноју лица свог; **ношиц** ~ *фолкл.* ићи на
бабине; **як кед би нїгда не єдол** (*барз*
нагло є) као да три дана није јео, као да
је из глади утекао
єфтика *ж. мед. заст.* туберкулоза, јектика
єфтикави -а -е *заст.* туберкулозан, јекти-
чав
Єхова *х. рел.* Јехова
ешень *ж.* јесен; **тей ешенї** 1. прошле
јесени, јесенас; 2. у току ове јесени,
јесенас; **на** ~ (*першей шлїдоуюцей ешенї*)
на јесен, јесенас
ешеньски -а -е 1. јесењи, јесенски; ~ **ви-**
тор јесењи ветар; ~ **цибуля** јесењи лук;
2. јесењи, озими, озиман; ~ **шаце** јесењи
(озими) усев; ♦ ~ **ружа бот.** хризантема
(*Chrysanthemum L.*)
ешеньче с. пиле које дораста у јесен

Ж

жаба *жс.* жаба; ♦ *желсена* ~ *оп. каня*; людзе **жаби** људи жабе; **храстава** ~ *зоол.* крастава жаба (*Bufo viridis* L.); ♦ **води жабом по уха** вода је јако плитка; **жабу не треба гониц до води** лако је натерати жабу у воду, неће гомила дажда; **жимни як** ~ хладан (леден) као жаба; **клїпка як** ~ у мутљанки (у студзенїни, у кислим млеску) (*тупо патри*) гледа као тлац; **надути як** ~ надувен као жаба; **не модлел ше дідо баби не будзем ше я єдней жаби** нећу ја тебе толико молити, јер ниси достојан тога; **упера ше як жаба у праху** (*твардоглави є, не сце попуциц*) тера своје

жабар *х.* жабар

жабец -бца *х. оп. жабак*

жабиска *х. аугм.* жабетина, жабурина

жабка *жс.* 1. з *розл. знач.* жабица; 2. **жабки** *мн. бот.* пузава тустика (*Sedum spurium* Vieb); ♦ **на жабки** (*дацо уиште*) *скравец.* на жабице; **руцац жабки** (*руцац дятки*) правити жабице

жабов(и) -а -о/-е жабљи; ~ **бара** жабља бара, жабљак; ♦ ~ **перспектива** жабља перспектива; ~ **коритко** *зоол.* сладководна шкољка (*Anodonta vulgaris* Mill.)

жабочка *жс. дем.* жабица

жабри *жс. мн. (єд. жабра) анат.* шкрге

жабров(и) -а -о/-е шкржни

жабурина *жс.* 1. жабокречина, дрезга; 2. *бот.* сочивица (*Lemna minor* L.); 3. *прен.* жабокречина, жабњак

жабуринов(и) -а -о/-е жабокречан

жабуркови и жабурови -а -о/-е светлозелен, грашак зелен (*в.*), трава зелен (*в.*)

жабчатко *с. дем.* жапче; жабица

жабче -еца *с. 1. дем. оп. жабчатко; 2. пейор.* жгебе, жгебац, жгепче

жаворонок -нка *х. поет.* шева

жаданє *с.* 1. жеља; **його** ~ **же би му син за-кончел школу** његова жеља је да му син заврши школу; 2. **а)** тежња; **б)** жудња; 3. *заст. (вимаганє)* захтев; 4. *прен. (жажда)* жеђ; ♦ **виразиц (виявиц)** ~ изразити жељу; **остатис** ~ последња жеља (воља); **мац вельке** ~ горети од жеље; **страсне** ~ жудња

жадани -а -е жељен, жељан

жадац -ам 1. (*мац жадање*) желети; **цо жадаце?** шта желите?; ~ **дакому добре** желети коме добро; 2. (*вимагац*) захтевати, тражити, искати; **вельо жадаце од нас** много тражите од нас; 3. *безос. (дакому дацо): барз ми жада овоци* јако ми иште воћа, једе ми се воће; 4. *заст. (волац)* звати, позивати, тражити; захтевати да неко дође; **нач сце ме жадали?** зашто сте ме звали?; ♦ **докля ци (му и под.) душа жада** до миле воље

жадаюци -а -е: ~ *способ грам.* жељни начин

жаделко *с. дем.* жаоце

жаделков(и) -а -о/-е: ~ *язык* жалац

жадло *с.* 1. жаока, жалац; 2. (*у гада*) језик; **гад виваљос** ~ змија палаца језиком; ♦ **оштри як** ~ (*барз оштри* – о коси, ножу и под.) оштар као змија

жадненьки -а -е *дем. поет.* жеђан

жадни¹ -а -е 1. (*смиядни*) жедан; 2. жудан; жељан; ~ **є цеплого слова** жудан је топле речи; 3. (*незаситни*) незаситан; похлепан, халапљив; ♦ ~ **креви** жедан крви

жадни² -а -е *зам. одрек. (анї єден)* ниједан; иједан; икакав; ~ **чловек не зна за його бриги** ниједан човек не зна за његове

бриге; **в**рацел **ш**е **д**ому **б**ез **ж**адног **д**и-
нара **в**ратио **с**е **к**ући **б**ез **і**једног **д**инара;

♦ **н**ст **а**ні **ж**адней **д**ушы (**ж**адног **д**уха)
нема **н**и **ж**иве (**к**рштене) **д**уше

жадніц -ім *нэзак*. **ж**еднети, **ж**еђати

жадно *присл.* **1.** **ж**ельно; **ж**удно; **2.** **н**езасит-
но; **п**охлепно, **х**алаплыво

жадосц *жс. оп.* **ж**ажда (**2**)

жажда *жс.* **1.** **ж**еђ; **2. а)** **в**елика (**ж**ака) **ж**ельа,
страст, **ж**удња; ~ **з**а **у**ченьом **в**елика
жельа **з**а **у**ченьем; ~ **з**а **б**огаценьом **с**траст
за **б**огаћеньем; **б)** **ч**ежня

жакет *х.* **ж**акет

жалба *жс. правн.* **ж**алба; **п**однесц **ж**албу
поднети **ж**албу; **к**ніжка **ж**албох **ж**албе-
на **к**ніга; **п**одношитель **ж**алби **п**одно-
силац **ж**албе, **ж**алилац

жалбов(и) -а -о/-е **ж**албени

жалітель *х.* **ж**алитель, **ж**алилац

жалітельница *жс.* **ж**алительница, **ж**алителька,
жалиља

жаліц -ім **ш**е *нэзак*. **ж**алити

жаліц **ш**е -ім **ш**е *нэзак*. **1.** (*п*одношиц *ж*ал-
бу) **ж**алити **с**е; **2. оп.** **ж**аловац **ш**е

жалоба *жс.* ♦ **н**ошиц **ж**алобу **з**а **д**аким (*н*о-
*шиц чарне з*а *д*аким) **н**осити **ц**рнину, **б**и-
ти **у** **ц**рніні

жалов *х. поль. заст.* (*к*осир *з*а *ж*аце *коно-*
ти и наду) **в**агов (*в.*); **к**осир (*в.*), **к**осири-
ца (*в.*)

жаловац -луем *нэзак*. **1.** (*с*ановац) **ж**алити,
сажальевати; **2.** **ж**алити, **т**ужити, **т**угова-
ти; **3.** (*с*ановац *дац*) **ж**алити

жаловац **ш**е -луем **ш**е *нэзак*. **ж**алити **с**е,
жадати **с**е; **в**ајкати **с**е

жалованс *с.* **1.** (*п*оносованс) **ж**алба;
жалопојка; **2.** (*с*муткованс) **ж**альење,
туговање; **т**ужба; **3.** (*с*анованс) **ж**альење,
сажальевање

жалосни -а -е **1.** **ж**алостан, **т**ужан; **2.** (*б*ид-
ни) **ж**алостан, **ж**адан; ♦ ~ **в**ерба *оп.* **с**мут-
на **в**ерба (*п*од *с*мутні)

жалосно *присл.* **ж**алосно; **т**ужно

жалосц *жс.* **ж**алост; **т**уга; ♦ **н**ародна ~ **н**ар-
родна **ж**алосц

жалосциц -им *нэзак*. (*з*армуцовац) **ж**алос-
тити, **о**жалошћивати, **о**јађивати

жалосциц **ш**е -им **ш**е *нэзак*. **б**ити **т**ужан,
туговати

жалошлїви -а -е **1. оп.** **ж**алосни; **2.** (*с*очув-
ствительни) **с**ажальив, **ж**алостив(ан)

жалошлїво *присл.* **1. оп.** **ж**алосно; **2.** **с**а-
жальиво, **ж**алостив(н)о

жалошнє *присл. оп.* **ж**алосно

жалудз *х.* **1. бот.** **ж**ир; **2. карт.** **ж**ир, **м**ак

жалудзни -а -е *и* **ж**алудзов(и) -а -о/-е *карт.*
жировски, **ма**ковски; ~ **т**уз **ж**ировски **а**с
(**к**ец)

жалудков(и) -а -о/-е **ж**елудачни, **с**томачни

жалудок -дка *х.* **ж**елудац, **с**томак; ♦ **д**звига
ше **м**у **ж**алудок (*о*д *ж*алудка) (*ч*увствує
гадзене) **д**иже (*п*реврће) **м**у **с**е **у**троба
(**с**томак); **ч**ежке **м**у **н**а **ж**алудку **т**ешко
му **ј**е **п**ало **н**еко **ј**ело

жалуюци-а -е **с**ажальив

жалуюцосц *жс.* **с**ажальивост

жаль¹ *х.* **ж**алост; **п**лакала **о**д **ж**алю **п**лакала
је **о**д **ж**алости

жаль² *присл. у функц. пред.* **ж**ао; ~ **м**и **ж**ао
ми **ј**е; ~ **м**у **ж**е **п**ришло **д**о **т**ого **ж**ао **м**у **ј**е
што **ј**е **д**ошло **д**о **т**ога; **п**ришло **м**и ~ **д**о-
шло **м**и **ј**е **ж**ао

жандар *х.* **ж**андар(м)

жандармерия *х.* **ж**андармерија

жандар(к)ови -а -о/-е *беш.* **т**амнозелен (*о*
боји платна)

жандарски -а -е **ж**андар(м)ски

жанр *х.* **ж**анр

жаргон *х.* **ж**аргон

жардинсра *и* **ж**ардинисра *жс.* **ж**ардинијера

жар-птица *жс. митол.* **ж**ар-птица

жарта *жс.* **1.** **ш**ала; **ш**ега; **2.** **д**осетка, **д**оско-
чица

жартованс *с.* **ш**ала; **ш**егачење, **ш**ега

жартовац -туем *нэзак*. **ш**алити **с**е; **ш**егачи-
ти **с**е

жартовлїви -а -е **ш**альив

жартовлїво *и* **ж**артуюци *присл.* **ш**альиво

жатва *жс. з розл. знач.* **ж**етва

жатвов(и) -а -о/-е **1.** **ж**етвени; **ж**атвово **р**о-
боти **ж**етвени **р**адови; **2.** **ж**етелачки; **ж**ат-
вово **п**исні **ж**етелачке **п**есме

жац **ж**нем *нэзак*. **1.** **ж**ети, **ж**њети; **2.** (*миш-*
линг и под.) **с**ећи

жаце *с.* (од **жац**) жетва

жацки -а -е жетелачки

жач *х.* жетелац

жачка *жс.* (жена *цо жне*) жетелица

жачко *х. срим.* зет

жачков *х.* дуванкеса, дувањара

жвератко *с.* огледало; ♦ **криве** ~ криво огледало; **опатрац ше у жвератку (до жвератка)** гледати се у огледалу; ♦ **фини як** ~ (крашне *вирихтани*) дотеран као из кутије

жвератковац -куем *нзак.* (одражовац) одражавати

жвератков(и) -а -о/-е огледалски, огледални

жвераточко *с. дем.* огледалце

жвир *жс.* и *х.* 1. звер; **як** ~ као звер, зверски; 2. животиња

жвирина *жс. ридк. оп.* **жвир**

жвирка *жс.* зверка; ♦ **велька** ~ велика зверка

жвиров(и) -а -о/-е 1. зверин; 2. зверињи; зверски; ~ **шлїд** зверињи траг; ~ **моц** зверска снага

жвирочка *жс.* зверчица

жвирски¹ -а -е *оп.* **жвиров(и)** (2)

жвирски² *присл.* зверски

жвирство *жс.* зверство

жвирият *мн. заст.* звери; животиње

жгиртане *с.* шкргут, шкрипут

жгиртац -ам *нзак.* шкргутати, шкрипати; ~ **зоз зубами** шкргутати зубима

жгиртаци -а -е шкргунав, шкрипутав

жгиртнуц -ам *нзак.* зашкргутати, шкрипути

жгид *х.* 1. талог; 2. (вински *камень*) среш **жгидов(и)** -а -о/-е таложни; **жгидово стини** таложне (седиментне) стене

же¹ *злуч.* у *зависних* *виреченьох* I 1. да; а) *намирни:* **рихта ше ~ пойдзе до вала-лу** спрема се да оде у село; б) *допoлню-юци:* **прешвечени сом ~ придзе** уверен сам да ће доћи; в) *способови:* **так ше од шерца шмеял ~ му слизи вдерели на очи** тако се искрено смејао да су му сузе удариле на очи; **блїскало и гирмело так ~ ше хиж** тресла муње су севале и грмело је да се кућа тресла; 2. те, да;

а) у *атрибутових* *виреченьох:* **тельо сом писмени ~ можем и сам написац** едну **молбу** толико сам писмен те могу и сам написати једну молбу; б) у *опитних* *причинових* *виреченьох:* **цо ци ~ ши цихо?** шта ти је те ћутиш?; 3. *причинови* што; **гнїва ше ~ му робота не идзе** љути се што му посао не иде; 4. *условни* ако; ~ **надумаш присц, яв ми** ако решиш да дођеш, јави ми; II у *злученю* **же бим (же биш, же би итд.)** да 1. *намирни:* дали му **кус пенсжи** ~ мал на трошок дали су му мало пара да има на трошак; 2. у *атрибутових* *виреченьох:* **порциї не шму буц** **таки ~ их народ не могол витримац** порези не смеју бити такви да народ не може да их издржи; **директор принесол одлуку же би шицки були врацени на роботу** директор је донео одлуку да сви буду враћени на посао; 3. у *обектових* *виреченьох:* **замодлел сом го же би то зробел** замолио сам га да то уради; 4. з *одрекаючим* *значеньом* *ирон.:* **меркуй же биш не прескочел тот ярк!** (не прескочиш) пази да не прескочиш овај јендек; 5. у *побудних* *виреченьох* за *виражоване* *строгoгo* *розказу:* ~ **биш не запожнел!** да ниси закаснио! III у *злученю* **не же** 1. *слов.* за *помоцньоване* не да; **отворел ше му апетит, ~ є!** отворио му се апетит, не да једе!; 2. *злуч.* не да; ~ **пада, але лсе** не да пада, него лије; ♦ ~ **би не!** није него!, не лези враже!, таман посла!, мало сутра!; ~ **но у функц.** *атр.* за *помоцньоване* *прикмети:* **купел авто ~ но** купио је само таква кола

же² *присл.* (нїби) тобоже, наводно; **не може присц бо ~ є завжати** не може доћи јер је тобоже заузет

же³ *слов.* ли, або *ше* *преклада* з *другима* *конструкциями:* **кеди ~ уж раз придзе?** кад ли ће једном доћи? па када ће већ једном доћи?

жегнац -ам *нзак.* 1. благословити; 2. крстити

жегнац ше -ам *ше* *нзак.* крстити се; ♦ **аж ше жегнац** (од *чуда, несподзиваня*) крстити се и левом и десном (од *чуда, изненађења*)

жедзени -а -е **1.** поједен; **2.** (*счухани – о зубох*) изједен; **зуби му жедзени** зуби су му изједени

жедляр х. станар или подстанар (*под киријом*)

жедлярниц -им *незак.* становати (*под киријом*)

жедлярка жс. станарка или подстанарка (*под киријом*)

жедлярски -а -е станарски; подстанарски

жезло с. жезло, скиптар

желатин х. желатин

желе -леа х. желе

желе с. **1.** биљка; **2.** (*ліковита рошліна*) лековита биљка *одн.* трава

желсживо с. **1.** гвозђарија; **2.** *пейор.* гвозђурија; ♦ **руниц до старог железжива** бацити у старо гвозђе

желсзар х. гвозђар

желсзарня жс. **1.** гвозђара, гвозђарница; **2.** железара

желсзарски -а -е гвозђарски

желсзко с. **1.** (*часц плуга*) раоник, рало; **2.** (*за заверанє капури, дзверох и под.*) засун, засунак; **3.** (*за очухованє ципелох од блати*) чистач, брисач; **4.** парче гвозђа

желсзни -а -е *осн. и прен.* гвозден, гвозђан, железан; ♦ **баба празн.** гвоздензуба, бабарога; **~ драга** железничка пруга; **желсзни шмати** *беш.* оклоп, панцир

желсзнїчар х. железничар

желсзнїца жс. железница

желсзнїчки -а -е железнички; **~ транспорт** железнички саобраћај

желсзо с. **1.** гвозђе, железзо; **ляте** *~* ливено гвозђе; **2.** *оп.* **желсзко (1); 3.** (*у ступки*) тучак, туцало; **4.** *желсза* *мн.* окови, вериге; ♦ **посцискац дакого до желсзох** бацити кога у окове

желсзов(и) -а -о/-е гвозђежит; **~ вода** гвозђежит вода

желсни -а -е **1.** зелен; **~ трава** зелена трава; **~ овоц** зелено воће; **~ од гнїву** зелен од једа; **2.** *прен.* зелен, жутокљун; **ещи є** *~* још је зелен; **3.** зеленишни; **~ гной** *поль.* зеленишно ђубриво; **4.** *желсне* -ного зелена крма за стоку; ♦ **~ пасуля** боранија;

~ ящурка *зоол.* зелембаћ (*Lacerta viridis*); **~ шено** младокосно сено; **~ венок** *оп. под венок*; **Желсни штварток** *церкв.* Велики четвртак

желснїдло с. зеленило, зелен

желснїц¹ -їм *незак.* (*фарбиц на желсно*) зеленити

желснїц² -неєм и -їм *незак.* (*поставац желсни*) зеленети; **желснєє** од зависци зелени од зависти

желснїц ше -неєм ше и -їм ше *незак.* **1.** зеленети се; **желснєю ше винїци** зелене се виногради; **2.** листати; **лес ше почина желснїц** шума почиње листати

желснкави -а -е и **желснкасти** -а -е зеленкаст

желсняява жс. поврће, зелен, зелениш

желснь жс. **1.** *ридик. оп.* **желснїдло**; **2.** *карт.* карта са зеленим листом (*у тзв. мађарским картама*)

жем жс. **1.** земља; тле, тло; **обрабџ** *~* обрађивати земљу; **писковита** *~* песковита земља; **каменїста** *~* каменита земља; **родна** *~* родна земља; **2.** (*польо*) њива; **то моя** *~, а то його* ово је моја њива, а ово је његова; **3.** (*держава*) земља; **странска** *~* страна земља; **4.** земљиште; **будовательна** *~* грађевинско земљиште; **5.** (*жемова подлога у просториї*) земљани патос; ♦ **нсвязана** *~* несврстана земља; **Свята** *~ рел.* Света земља; **трешене** *жеми* земљотрес; ♦ **аж ше** *~* **треше** (*зоз шицку силу кричац, лопотац*) да се земља тресе; **брудни (замасцени) як** *~* прљав као прасац; **кус векши од жеми** нема га шта видети, шака јада; **най му будзе легка чарна** *~* лака му црна земља; **не видно** *го од жеми оп.* **кус векши од жеми**; **обецана** *~* обећана земља; **пињани (напил ше) як** *~* пијан (опио се) као земља; **препаднуц до жеми** од ганьби пропасти у земљу од стида (од срама); **роснуц до жеми** смањивати се у телу од старости; **стари як** *~* стар као библија; **цихи як** *~* (*небешедливи*) тих као гроб; **як кед би до жеми препад (скапал)** као да га је земља прогутала, као да је у земљу пропао; **як небо и** *~* (*небо од жеми*) као небо и земља; **як спод жеми** (*зјавели ше и под.*) као из земље (*појавише се и сл.*)

жемичка *жс. дем. и гипок.* земљица, њи-
вица

жемлік *х.* земичка

жемлічок -чка *х. дем.* од жемлік

жемни -а -е *оп.* **жемов(и)** (1. и 4); ◇ ~ ягода
бот. јагода (*Fragaria vulgaris*)

жемов(и) -а -о/-е 1. (*хтори ше одноши на
роботу зоз жему*) земљан; **жемово робо-**
ти земљани радови; 2. земљишни; ~ **рен-**
та земљишна рента; ~ **кнїжка** земљишна
књига; 3. (*хтори припада жеми або ше
одноши на жем*) земљин; земаљски; ~
скора земљина кора; ~ **куля** земаљска
кугла; 4. (*хтори походзи од жеми*) зем-
ни; ~ **плод** земни плод; ~ **газ** земни гас; ◇
~ **масток** земљопосед

жемовласнік и **жемомастнік** *х.* земљопо-
седник, земљовласник

жемомастнічки -а -е земљопоседнички,
земљовласнички

жемоуз *х. геогр.* земљоуз, превлака

жемочка *жс. оп.* **жемичка**

жемски -а -е *оп.* **жемов(и)** (3)

жемуница и **жемянка** *жс.* земуница

жена *жс.* 1. з *розл. знач.* жена; **вжац за жену**
(*оженїц ше*) узети за жену; **ти права** ~
прен. ти си права жена; ~ **оцового брата**
стрина; 2. женско; женска; **млада** ~ мла-
да женска; ♦ **бегац за женми** трчати за
женама, женскарити; **жена трима у хи-**
жи три слупи а човек лем еден жена
држи три ћошка куће, не стоји кућа на
земљи него на жени; **лєгка** ~ лака жена;
хлоп ~ човек жена, женски Петко; **явна**
~ јавна жена

женети -а -е *оп.* **оженети**

женирац (ше) -ам (ше) *зак. и нєзак.* жени-
рати се

женїдба *жс.* женидба

женїдбов(и) -а -о/-е женидбени

женїн -а -о 1. женин; 2. **женїно** *мн.* женин
род, тазбина

женїска *жс.* женетина, жентурина, жен-
тура(ча)

женїц -їм *нєзак.* женити; ~ **сина** женити си-
на; ◇ ~ **як Янка у Коцуре** правити рачун
без крчмара

женїц ше -їм ше *нєзак.* женити се; **сце ше з**
ню женїц хоће да је жени

женка *жс. зоол. беш.* (самица) женка

женов -а -о 1. женин; 2. **женово** *мн. оп.* **же-**
нїн (2)

женозабойнік *х.* женоубица

женолюбец -бца *х.* женољубац

женонснависнік *х.* женомрзац, мрзижена

женочка *жс. дем. и гипок.* женица

женскарош *х. беш.* женскар(ош)

женски -а -е женски; ◇ ~ **род грам.** женски
род; ~ **дзецко** женско дете; ~ **лоза** жен-
ска лоза; **женски часи** менструација

женскосц *жс. оп.* **женственосц**

женствени -а -е женствен

женственосц *жс.* женственост

жентица *жс. заст.* (напиток з овчого млє-
ка) жетица

женяч *х.* младожења, женик

женячка *жс. ридк. оп.* **женїдба**

жерави -а -е (*шивкасти* – о коњови) жерав

жеравка *жс.* (жерава кобула) жеравка

жерсей *х.* жерсеј

жертва *жс.* жертва; ♦ **принссц** жертву при-
нети жртву; **чекац як жертва** (покорно
чекац дакого/дацо) стајати (чекати) као
очајник; чекај коњу док трава нарасте

жртвени -а -е жртвени

жртвенїк *х.* 1. жртвеник; 2. ломача

жртвеносц *жс. заст.* пожртвовност (*оп.*
пожертвовносц)

жртовац (ше) -твуєм (ше) *зак. и нєзак.*
жртвовати (се)

жесц жем *зак.* појести

жетон *х.* жетон

жец *х.* зет

жецов -а -о зетов, зетовљев

жив *х. ткац.* зев

живань-банда *жс.* неваљала дечурлија

живац -ам *нєзак. ткац.* (розширїовац ше
при тканю – о нїткох основи) зевати

живец -вца *х. беш.* живац; ♦ **страциц** жив-
ци изгубити живце

живи -а -е 1. з *розл. знач.* жив; **остац** ~ оста-
ти жив; **вон барз** ~ дзецко он је јако жи-
во дете; ~ **розгварка** жив разговор; 2.

ведар; живахан; ◇ ~ **вага** жива вага; ~ **вода** *празн.* жива вода; ~ **ограда** (плот) жива ограда, живица; ~ **рана** жива рана; ~ **существо** (ество) живо биће; ~ **стрибло** *хем.* жива, живо сребро; **слуп живо-го стрибла** *хем.* живин стуб; ♦ **ані** ~ **ані** мертви ни жив ни мртав

живина *жс.* збир. живина

живинар *х.* живинар

живинарић *х.* живинарник

живински -а -е живински

живинарство *с.* живинарство

живиц -им *незак.* издржавати, хранити; ◇ **най це бог живи** нека те бог поживи (чува)

живиц ше живим ше *незак.* издржавати се, хранити се

живкане *с.* зевање, зев

живкац -ам *незак.* зевати

живкац ше -ам ше *незак. безос.* зевати; **не виспал ше, та ше му живка** није се наспавао, па зева

живкнуц -нем *зак.* зевнути

живкнуц ше -нем ше *зак. безос.* зевнути;

живкло ше му зевнуо је

живо *присл.* живо

живомученић *х.* живомученик

живописни -а -е живописан

живосц *жс.* живост; живахност

живот *х.* **1. а)** живот; ~ **длуги** живот је дуг;

2. анат. утроба, изнутрица; ♦ **борба на ~ и шмерц** борба на живот и смрт; **мал-женски** ~ брачни живот; **вични** ~ вечни живот; **голи** ~ голи живот; **давац знаки живота** давати знаке живота; **загорчиц дакому** ~ загорчати живот коме; **позбуц дакого живота** лишити кога живота; **не ма вецей живота** нема му више живота; **запровадзиц до живота** (закон и под.) спровести у живот (закон и сл.); **опасне за** ~ опасно по живот; ~ **на веру** дивљи брак; **за його живота** за његовог живота

животворни -а -е животворан

животиня *жс.* животиња

животињка *жс. дем.* животињица

животињски -а -е животињски; ~ **швет** животињски свет

животни -а -е животан; ◇ ~ **драга** животни пут; ~ **моц** животна снага; ~ **потреба** животна потреба; ~ **сопутник** животни сапутник; ~ **дјло** (твор) животно дело

животнорадосни -а -е ведар

животопис *х.* животопис

животописатељ *х.* (биограф) животописац

живучки -а -е живцат, живцијат; ~ **живи** жив живцијат

жигалка *жс. бот. (файта покриви)* жигавица, жара (*Urtica urens* L.); ♦ **вредни як** ~ ≡ вредан као мрав (као кртица)

Жид *х. (мн. Жидзи, ген. Жидох) (Євреј)* Јеврејин, Жидов

жидель -для *х. (судзинка за алкохол и др.)* ≡ деци(ка) (в.), сајтљик (в.)

жидзик *х.* **1. (скупенда)** шкртац, шкртица; **2. карт.** шкрт улог (обично три мале монете)

жидки -а -е (о чечносци) жидак, житак

жидкосц *жс.* житкост, житкоћа

жидлік *х.* и **жидлічок** -чка *х. дем. оп. жидель*

Жидовка *жс.* Јеврејка, Жидовка

жидовня *жс. беш.* синагога

жидовски -а -е јеврејски, жидовски; ~ **церква беш. оп. жидовня**; ♦ **розвязал ше як** ~ **мех** *оп. под мех*

Жидовче -еца *с.* јеврејско дете

жидрак *х. оп. жидзик* (1)

жижа¹ *жс. физ.* жижа

жижа² *жс. дзец. (огень, шветло)* ватра, светло; жижа

жижачиц (ше) -им (ше) **1. (слабо швициц)** тињати, жмити; **2. (о пламену)** треперити, дрхтати

жижок жижка *х. зоол.* жижак (*Sitophilus*); **кукуруицов** ~ кукурузни жижак

жила *жс. з розл. знач.* жила; ◇ ~ **дуркачка** жила куцавица; **буяча** ~ (файта полицајског пендрека) воловска (говеја) жила; **рубац жилу дакому** пуштати крв коме

жилави -а -е беш. жилав

жиласти -а -е (полни зоз жилами) жилав, жиласт

жилет х. жилет

жиліще с. заст. (*пребуваліще*) жилиште

жилка ж. дем. жилица

жилкасти -а -е **1.** жиличав, жиличаст; **2.** оп. **жиласти**

жилнічка ж. анат. жилница, судовњача

жима ж. **1.** (*рочна часц*) зима; **тварда** ~ јака зима; **мегка** ~ блага зима; **прави ше** ~ захладило је, биће зиме; **теј жими** (*1. идуцей жими; 2. прешлей жими*) зимус, зимуске; **през жиму** зими, преко зиме; **под жиму** пред зиму; **2.** студен, зима, хладноћа; **запановала велька** ~ завладала је силна студен; **3.** мед. грозница, дрхтавица, трес; **бис го** ~ тресе га грозница, има грозницу (дрхтавицу); **почина го биц** ~ хвата га грозница (трес); **4.** (*на гамбох*) грозница; **видала ше (вишла, вибила) му** ~ **на гамби** изасула му се грозница на усни; **5.** *прен.* језа, зебња, жмарци; ♦ **аж ме ~ бис (преходзи)** пробио ме хладан зној, подилазе ме жмарци (мравци); ~ **аж косци маржню**, ~ **аж скрежец зубов** од зиме (зима је да) пуца дрво и камен, пасја зима, цича зима; **набрац до себе жими** јако озепсти (*и дуго затим имати осећај хладноће у телу*); **пукла** ~ (*настала яр*) дошло (настало) је пролеће; **седем жими (сто жими) ме вибили (збили) оп.** **аж ме ~ бис; така ~ аж праци, трескаца ~ оп.** ~ **аж косци маржню**

жимненьки -а -е *поет. гипок.* хлађан

жимни -а -е хладан; ~ **витор** хладан ветар; **сдзене уж жимне** јело је већ хладно; ~ **попатрунок прен.** хладан поглед; ♦ ~ **як ляд леден; ~ война** хладан рат

жимніц -неєм и -ім *незак.* (*хладзиц ше*) хладнети; леденити; **ноги ей жимнсю** ноге јој хладне

жимніца ж. зимница

жимно *присл.* хладно; ~ **ми** хладно ми је, зима ми је; ~ **ми руком** хладно ми је рукама, зебу ми руке; ♦ ~ **аж косци маржню оп.** **жима аж косци маржню** (*под жима*); ~ **як у лядовні** (*барз жимна протория*) хладно је као у ледари

жимнойнов(и) -а -о/-е хладноратни, хладноратовски

жимносц ж. **1.** хладноћа; **2.** језа

жимнючки -а -е *звич.* у *злученю* ~ **жимни** сасвим хладан

жимняви -а -е хладњикав, прохладан

жимоваліще с. **1.** зимовалиште; **2.** (*жимске склоніще*) зимовник

жимованє с. зимовање

жимовац -муєм *незак. I непрех.* (*спац през жиму – о животиньох*) зимовати; **II прех.** држати, хранити стоку преко зиме
жимовац ше -муєм ше *незак.* (*препровадзовац жиму*) проводити/провести зиму, зимовати; **жимовали зме ше у теј малей хижочки** провели смо зиму у овој малој собици

жимов(и) -а -о/-е грознички, грознични

жимовнік х. оп. **жимоваліще (2)**

жимочка ж. дем. и *гипок.* зимица

жимски -а -е зимски; ~ **капут** зимски капут; ~ **оранє** зимско орање; **жимски дзвери** зимска (дебела) врата; ♦ ~ **фиялка бот.** жути шебој (*Cheiranthus cheiri* L.); ~ **сон** зимски сан

жимушні -я -є зимски; ~ **час** зимско време

жинори х. *мн.* (*ед.* жинор) заст. украсни гајтани (врпце, узице)

жипон х. жипон

жирант х. жирант

жирафа ж. жирафа

жири -ия х. жири

жиро -оа х. *банк.* жиро; ~ **рахунок** жиро рачун

жирячаци -а -е жарећи; ♦ ~ **пец** трајно-жарећа пећ

жиряченє с. *технол., метал.* жарење

жирячиско с. *осн. и прен.* жариште; ~ **войни** жариште рата; ~ **зарази** жариште разе

жирячиц -им и **жирячиц ше** -им ше *незак.* жарити се

жирячка ж. жеравица; ♦ **буц (шедзиц)** **як на жирячки** (*буц немирни, нервозни*) бити (седети, стајати, вртети се) као на жеравици; **як ~ 1.** (*о вредней особи, швидкеј у роботы*) вредан као чигра; **2.**

(о живеј, рухомеј особи) као [жива] жеравица, жива ватра

жирячков(и) -а -о/-е жеравични

житар х. 1. (*тарговец зоз зарном*) житар; 2. зоол. житар (*Zabrus tenebrioides*)

житарка жс. 1. житарица; 2. (*ладя за превоз зарна*) житара, житарица; 3. зоол. житна кесега (*Abramis sapa* (Pallas))

житарски -а -е житарски

житель х. становник, житель

жительство с. становништво, жительство; живаль

житиє с. заст. житије

житко с. дем. пшеничица

житни -а -е пшенични; ~ хлеб пшенични хлеб; ~ мука пшенично брашно; ◇ ~ пита оп. под пита

житніско с. поль. житиште, пшеничиште

житница жс. житница

житнянка жс. пшенична слама

жито с. пшеница, жито; ◇ **варене** ~ кул. кувано жито; кољиво; **ярне** ~ јара пшеница, јарица

житов(и) -а -о/-е оп. житни; ◇ ~ ардза бот. житна рђа

житородни -а -е житородан; ~ ровнија житородна равница

жиц жиєм *незак.* живети; **вони барз крашне жию** они врло лепо живе; ~ **зоз польопривреди** живети од польопривреде; **во ни жию на валале** они живе на селу; ◇ **дзе ти жиєш?** где ти живиш?; **док жиєм (жиєш и под.)** до последњег даха; ~ **з дня на дзень** живети од данас до сутра; ~ **на веру** живети ванбрачно; ~ **себе як мали бог** живети бог богова; **ронтовно** ~ живети на великој ноzi; **увидзие кед будземе** ~ живи били па видели; ~ **у надії** живети у нади; ~ **як у раю (як у краљовским дворе)** живети као бубрег у лоју; **най жиє!** живео! да (нека) живи!

жице с. поет. (*живот*) живот, житак

жичац -ам *незак.* 1. (*од дакого*) узајмљивати, зајмити; 2. (*дакому*) позајмљивати, зајмити

жичиц -им *незак.* а) (*дакому дацо*) желе-ти; **жичим ци шицко** најлепше желим

ти све најбоље; б) ~ **дакому** желети коме добро; **не ~ дакому** не желети коме добро; **завидза му, та му не жича** завиде му, па му не желе добро; ◇ **хто другому жичи сам ше покалчи** ≅ ко другоме јаму копа сам у њу пада

жичлџви -а -е добронамеран, благонаклон, предусретљив

жичлџвосц жс. добронамерност, предусретљивост

жобрак х. просјак; ◇ **вжал би и од жобрака палџку** веома је грамзив; **вжац палџку од жобрака** отети коме последњи комад хлеба

жобране с. прошња; ◇ **ходзиц по жобрану** ићи у прошњу

жобрац -ам *незак.* просити, просјачити

жобрацки -а -е просјачки; ◇ ~ **палџка** просјачки штап

жобрацтво с. просјаштво

жобраче с. просјаче

жобрачиц -им *незак.* просјачити, просити

жобрачка жс. просјакиња

жовкави и жовкасти -а -е жућкаст

жовкастошиви -а -е: ~ **коњ** кулашаст коњ

жовкнуц -нем *незак.* жутети

жовкнуце с. атр. (*хорота овоцох*) жутица

жовтачка жс. мед. жутица

жовти -а -е жут; ◇ ~ **гљн(к)а (жем)** иловача; ~ **преса** жута штампа; ~ **цело** анат. жуто тело; **жовти гвиздоцки** бот. пасји лук, *горв.* баљушка жута (*Gagea lutea* L.); **жовти ружички** бот. дека цвет, воловско око, *горв.* грануља (*Gaillardia pulchella* Foug)

жовтокуцакви -а -е *прен.* жутокљун

жовтопицки -а -е жутокљун

жовтосц жс. жутина, жутило

жовциц¹ -цеєм и -им *незак.* (*поставац жовти*) жутети, жутнути

жовциц² -им *незак.* (*фарбиц на жовто*) жу-тити

жовциц ше -цеєм ше и -им ше *незак.* жутети се

жовч х. анат. жуч жс.; ◇ **запалєне жовчу** мед. упала жучи

жовчков(и) -а -о/-е жуманчан

жовчов(и) -а -о/-е жучан; ~ **мехир** *анат.* жучна кеса (мехур), жучница; ~ **канал** жучни канал, жучовод
жовчок -чка *х.* жуманце, жуманац
жолкави и **жолкасти** -а -е *коц. оп.* **жовкави**
жолтачка *жс. коц. оп.* **жовтачка**
жолти -а -е *коц. оп.* **жовти**
жолтиц (ше) -им (ше) *нєзак. коц. оп.* **жов-
 циц (ше)**
жольч *х. коц. оп.* **жовч**
жольчок -чка *х. коц. оп.* **жовчок**
жонглер *х.* жонглер
жонглирац -ам и **жонгловац** -луем *нєзак.* жонглирати
жорно *с. верб. оп.* **млїнски камень (под
 млїнов(и))**
жоха *жс. (зла жена)* злоћа, палигорка; **жохо
 єдна!** злоћо једна
жохтар *х.* музлица, ведро, ведрица
жракло *с. гандр.* ждериво
жранє *с.* ждерање
жрач *х.* ждерач, прождиращ
жреб *х.* жреб; **ришиц зоз жребом** одлучи-
 ти жребом
жребац -ам *нєзак.* жребати
жребиц -им *нєзак.* ждребити
жребиц ше -им ше *нєзак.* ждребити се
жребна *прикм. жс.* ждрєбна, суждрєбна
жребносц *жс.* ждрєбност, суждрєбност
жренко *с. анат.* зеница; ♦ **чувац як ~ ока
 (у оку)** чувати (пазити) као зеницу ока
 свога
жренков(и) -а -о/-е зенични
жрец¹ -ем *нєзак.* **1.** (галадно єсц) ждерати,
 ждрати; **2.** *прен. (пиц прейгмирно)* жде-
 рати, локати, шљокати
жрец² *х. (погански свящєник)* жрец
жрец ше -ем ше *нєзак. (нервирац ше, му-
 чиц ше)* ждерати се, гристи се, жив се
 појести
жриделко *с. оп.* **жридлочко**
жрикло *с.* извор, врело; ~ **под'земней во-
 ди** извор подземне воде; ~ **енєргиї** извор
 енєргије
жридлов(и) -а -о/-е изворски, изворишни,
 изворан
жридловосц *с.* изворност

жридлочко *с.* изворчић
жубранє *с. оп.* **жуброт**
жубрац -ем *нєзак. оп.* **жубротац**
жубраци -а -е *оп.* **жубротаци**
жубронєнє *с. оп.* **жуброт**
жубронїц -їм *нєзак. оп.* **жубротац**
жуброняци -а -е *оп.* **жубротаци**
жуброт *х. и жубротанє* *с.* жагор, жамор,
 жумор, мрмор; жубор
жубротац -ам *нєзак.* **1.** (нєясно бєшєдовац)
 а) мрмљати; мумлати; **б)** (о вєцєй гласох)
 жагорити; **2.** *прен.* гунђати; **3.** (о рики,
 потоку и под.) жуборити; ♦ ~ **себе под
 нос** говорити себи у браду
жубротаци -а -е мрмљав
жубротач *х.* гунђало
жуванє *с.* жвакање
жувац -ам *нєзак.* **1.** жвакати; **2.** муљати; **ма-
 шинка за мєсо жува мєсо** (тупи ножики
 нє режу добре) млин за мєсо муља мєсо;
 ♦ ~ **дзєцку заст.** (кармиц малє дзєцко зоз
 у своїх устох пожуваним єдзєньом) жва-
 кати детету
жувачє *с.* жвака
жувкнуц -нем *зак.* жвакнути
жужлїц -їм *нєзак. експр. (помали и длуго
 жувац, єсц)* жвакати, мєљати, мєљавити
жуляви -а -е *бєш.* жуљав, жуљєвит
жуляц -ям *нєзак. бєш.* жуљати
жуль *х. бєш.* жуль
жупа *жс. цєркв. и др.* жупа
жупан *х. ист.* жупан
жупания *жс. ист.* жупанија
жупанийски -а -е *ист.* жупанијски
жупни -а -е жупни
жупнїк *х. цєркв.* жупник
жупски -а -е жупски, жупљански
жупян *х.* жупљан
жур *х. (присм, шєдзєнє)* жур
журавель -вля *х.* ждрал
журка *жс. (забава)* журка
журнал *х.* журнал
журналистика *жс.* журналистика
журналистични -а -е журналистички

з, зоз (и зо у злученю зо мне, зо мну) прим. I з ген. 1. означує напрям дії з нукашньосци из; вигнал авто з двора истерао је кола из дворишта; 2. с, са а) означує напрям дії з одредженого места: иду з поля иду са њиве; пришол з роботи дошао је с посла; б) означує место дії: з гевтого боку гори с оне стране планине; з лївого боку са леве стране; 3. означує початну хвиљку окончованя дії с; з яри с пролећа; 4. означує видзельованє з цалосци од, између; еден з нїх један од нїх; 5. означує причину од, из; з любви из љубави; 6. означує способ дії: копац (робниц и под.) з трецого (зоз штвартого) копати (косити, радити и сл.) под трећину (под четвртину); робниц дакому жем з поли наполичарити; 7. означує походзенє а) з матерії од; зоз желєза од гвозђа; направниц з древа направити од дрвећа; б) з дружтвеној групи и под. из; походзи з аристократскеј фамелиї потиче из аристократске породице; 8. означує обект: шмеяли ше з нього смејали су му се; 9. у злученьох з... на: ~ рока на рок из године у годину; з валала на валал из једног села у друго; з вашара на вашар са вашара на вашар; вноци зоз штвартку на пияток ноћу између четвртка и петка; 10. а) у присловніцких злученьох з форму зоз: зоз блїзка оп. зблїзка; зоз висока оп. звисока; зоз вонка оп. звонка; зоз далєска оп. здалєска; зоз задку оп. од'задку; зоз лїва оп. злїва; зоз нїзка оп. знїзка; зоз предку оп. спредку; б) у применовніцких виразох зоз штред оп. зоштред; зоз верх оп. зверх; II з INSTR. 1. з розл. знач. с, са; бешедує з приятельом разговара са пријатељем; шедзи

з кнїжку у руки седи са кнїгом у руци; нож з дрвенима черенками нож са дрвеном дршком; бешедовац з почитованьом говорити са поштовањем; 2. за помоцньованє значєня гандруюцого слова: сука єдна зоз суку! кучка једна!

за¹ прим. I з ген. означує источасносц (под час) за, за време; зробел вельо за живота урадио је много за живота; за роси док је још роса; за жимушнїх вечарох за време зимских вечери; за панованя краля... за време владавине краља...; II з акуз. 1. означує напрям за дацо иза, за; скрил ше за древо сакрио се иза дрвета; слунко зашло за гору сунце је зашло за планину; 2. з розл. знач. за; жертвовац ше за дакого жртвовати се за кога; ти не за тогу роботу ниси ти за тај посао; каменъ за мурованє хижи камен за зидање куће; офировал пенсжи за школу завештао је новац за школу; рихта ше за испит спрема се за испит; мац ше бої за дзеци мајка се боји за децу; за три днї шицко зробел за три дана је све урадио; чули зме за нього же є вредни чули смо за њега да је вредан; заплациш ти за то то платићеш ти за ово; 3. зоз значєньом обекта заст. о; дїдо приповедал унуком за кральох и юнакох деда је причао унуцима о краљевима и јунацима; III з INSTR. 1. з просторним значєньом иза, за; за хижу заграда иза куће је башта; 2. зоз значєньом обекта за; бановац за школскимa днями жалити за школским данима; ♦ вжац або дац з дзешатого (зоз шестого, з трецого, споли) (вжац або дац робниц жем за дзешату (шесту итд.) часц) узети или дати на де-

сето (на шесто, на треће, на поле); **пойсц (буц)** за себе обавити нужду

заардзавени -а -е зарђао

заардзавиц -веем *и* -им *зак.* зарђати

зааббрац -рем *и* **зааббрец** -ем *зак.* забрљати

забава *жс.* **1.** забава; **мнс тота робота** ~ мени је овај посао забава; **2.** *беш.* позоришна представа; приредба; **3.** *дюрдь. деш.* (дзевинска заградка) забавиште

забавени -а -е заузет, запослен; **була** ~ **з варењом** била је заузета кувањем

забавиц -им *зак.* **1.** задржати, забавити; **вон ме** дуго забавел он ме је дуго задржао; **2.** забавити, разонодити

забавиц ше -им *ше* *зак.* **1.** задржати се, забавити се; **там ше** дуго забавела тамо се дуго задржала; **2.** забавити се, разонодити се; **3.** заиграти се, занети се игром

забавка *жс.* задржавање, забављање, замајавање

забавни -а -е забаван; ~ **музика** забавна музика

забавно *присл.* забавно

забаванс *с.* **1.** (*затримованс*) задржавање, забављање; **2.** забављање, забава; **3.** (*ходзене з даким* – о легињови и дзивки) забављање

забавяц -ям *нзак.* **1.** (*затримовац*) задржавати, забављати, замајавати; **2.** забављати, разонођивати

забавяц ше -ям *ше* *нзак.* **1.** (*затримовац ше*) задржавати се, забављати се, замајавати се; **2.** забављати се, разонођивати се; **3.** (*ходзиц з даким* – о легињови и дзивки) забављати се

забавяч *х.* забављач

забавячка *жс.* забављачица

забагнуц -не (*дакому*) *зак.* *безос.* јако зажелети; **забагло ми** попиц кафу јако сам зажеleo да попијем кафу

забаламуциц -им *зак.* *оп.* **збаламуциц**

забанац ше -ам *ше* *зак.* затетурати се, заошијати се

забановани -а -е **1. а)** потиштен, утучен (*због губитка неког/нечег*); **б)** који осећа носталгију за киме/чиме; **3.** (*окляпнути* – о пресаdзеној рошлїни) у шоку

забановано *присл.* **а)** потиштено, утучено; **патрел** ~ гледао је потиштено; **б)** са осећањем носталгије

забановац ше -нуем *ше* *зак.* **1. а)** ражалосити се, потиштити се, утући се (*због губитка неког/нечег*); **б)** осетити/осећати носталгију за киме/чиме, **забановал ше за родзеним крајом** ухватила га је носталгија за родним крајем; **2.** (*окляпнуц* – о пресаdзеној рошлїни и под.) бити у шоку, претрпети шок, зачамити (*в.*); **пресаdзени парадичи ше** забановали пресађен парадјајз је у шоку

забарикадирац (ше) -ам (*ше*) *и* **забарикадовац (ше)** -дуем (*ше*) *зак.* *и* *нзак.* забарикадирати (*се*)

забегнуц -нем *зак.* **1.** (*зайсц*) навратити, свратити (*на брзину*); **2.** омашити; **док фарбел, щеточка му** забегла док је фарбао, омашио је; **3.** *безос.* загрцнути се; **забегло му** загрцнуо се; ♦ ~ **до чкоди** *оп.* под чкода

забегнуц ше -нем *ше* *зак.* **1.** залетети се, затрчати се; **забегнул ше и прескочел** залетео се и прескочио; **2.** *прен.* залетети се; **забегнул ше и уложел** цали капитал залетео се и уложио цео капитал

забеговац -гуем *нзак.* **1.** навраћати, свраћати (*на брзину*); **2.** омашати; **вон фарби, а щеточка му** често забегуе он фарба и често омаша; **3.** *безос.* загрцавати се

забеговац ше -гуем *ше* *нзак.* **1.** залетати се, затрчавати се; **2.** *прен.* залетати се

забелавиц ше *зак.* -веем *ше* *и* -им *ше* *нспрех.* (*видац белавосц*) заплавети се; **небо ше** забелавело небо се заплавило

заберанс *с.* заузимање; заузеће

заберац -ам *нзак.* *з розл. знач.* **1.** (*однімац*) отимати, узимати; **2.** заузимати; ~ **варош** заузимати град; **3.** (*место у простору*) заузимати, запремати

заберацки -а -е завојевачки, освајачки

заберач *х.* завојевач, освајач

забечац -чим *зак.* **а)** (*о овци*) заблејати, бекнути; **б)** (*звич.* *о кози*) заблечати, мекнути

забетоновац -нуем *зак.* забетонирати

забешедовац ше -дусм ше *зак.* запричати се, заговорити се

забзнуц -нем *зак.* (*кус натопиц*) мало наложити; **кус забзнул до пеца, та жимно у хижи** мало је наложио пећ, па је хладно у соби

забзнуц ше -нем ше *зак.* упувати се

забивац -ам *нзак.* 1. закуцавати, забијати; ~ **гвозд** закуцавати ексер; 2. убијати; 3. (*швино*) клати

забивац ше -ам ше *зак.* 1. запушавати се, зацепљивати се; 2. *взаєм. повр.* убијати се

забивач х. убица; људомора

забивачка ж. свињокољ(а), забијачка

забизовнети -а -е *заст.* уверен

забизовно присл. веома сигурно

забиліц -ім *зак.* 1. (*зробиц билим*) забелити; 2. (*обиліц одну часу*) закречити; 3. *заст.* (*жем у хижи*) замазати, помазати

забиліц ше *зак.* -лєем ше и -ім ше *непрех.* (*видац билосц*) забелети се

забиљовац -люєм *нзак. заст.* (*жем у хижи*) мазати, помазивати

забити -а -е 1. закуцан; 2. убијен; 3. (*о швині*) заклан

забиткац ше -ам ше *зак.* бити потиштен, утучен; пасти у очајање; забринути се

забиц -иєм *зак.* 1. закуцати; ~ **гвозд до дески** закуцати ексер у даску; 2. **а)** убити; смакнути; усмртити; **б)** (*зоз огньовим оружійом*) устрелити, упуцати; **в)** (*швино*) заклати; **♦ гоч ме (го и под.) забиєш** (*ніяким концом*) да ме (га и сл.) убијеш; **забиц дакого як пса** убити кога као пса, заклати кога као врапца (као пиле); **забий ме оп. гоч ме забиєш**

забиц ше -иєм ше *зак.* 1. запушити се, зачепити се; 2. убити се

забице с.: **♦ до забица** 1. упорно, тврдоглаво; да га убијеш, да му главу одсечеш; **до забица не послуха** да га убијеш неће да послуша; 2. до смрти; **били го до забица** тукли су га до смрти; 3. до бесвести; **пило ше до забица** пило се до бесвести; **було пица до забица** било је пића колико ти душа жели

забияк х. бат, млат; **♦ буц таки (як)** ~ 1. бити недотупаван; 2. бити тежак, лењ; **печ**

як ~ (*пец слабо грее*) глува пећ; **тварди як** ~ тврд као камен; **тупи як** ~ (*барз тупи* – о ножу, шекери, коси и под.) веома туп; **чежки як** ~ тежак као олово

заблацени -а -е блатњав, каљав

заблациц -им *зак.* заблатити, искаљати; **♦ ~ дачийо мено** заблатити нечије име

заблациц ше -им ше *зак.* заблатити се, искаљати се

заблацовац -цуєм *нзак.* блатити, каљати

заблацовац ше -цуєм ше *зак.* блатити се, каљати се

заблїснуц -їшнем *зак.* блеснути

заблїщац -щим *зак.* 1. заблештати; блеснути; 2. (*зашвициц*) заблистати, засијати

заблїщац ше -щим ше *зак.* 1. (*зашвициц ше*) заблистати се, засијати се; 2. севнути, синутути

забломбирац -ам и **забломбовац** -буєм *зак.* запломбирати

заблуда ж. оп. заблудзене

заблудзене с. заблуда; **буц у заблудзено** бити у заблуди; **приводзиц дакого до заблудзена** доводити кога у заблуду

заблудзени -а -е *ридик. оп.* заблукани

заблудзиц -им *зак. заст.* залутати, заблудети

заблукани -а -е **а)** залутао; ~ **кулька** залутали метак; **б)** заблудео; ~ **овца** *прен.* заблудела овца

заблукац -ам *зак.* залутати; забасати

забљохтац -ам *зак. оп.* **збљохтац**

забобани -а -е (*духовно огранічени*) затуцан

забовчац -чим *зак.* забуктати, забуктети, почети буктати

забога *викр.* забога; аман

забожац -ам (*дакого*) *зак.* (з клятву *наказац, забраніц и под. дакому дацо*) заклету кога; **забожал го же би нікому не повед** заклео га је да никоме не каже

забойнік х. убица

заболіц -ім *зак.* заболети

забочкани *мн. фолкл.* паре које млада добије љубљењем сватова на свадби

забочкац -ам *зак. фолкл.* добити паре љубљењем сватова на свадби (*о младој*)

забраздац -ам и **забраздзиц** -им *зак. беш. прен.* забраздити

забраздовац -дуем *нзак. беш. прен.* забражђивати

забрана *жс.* забрана; ~ **ношеня оружия** забрана ношења оружја

забранени -а -е **1.** забрањен; ~ **преход** забрањен пролаз; **2.** **забранене у функ. пред.** забрањено је; **ту** ~ **застановяне** овде је забрањено заустављање; ♦ ~ **овоц** забрањено воће

забраніц¹ -ім *зак.* забранити

забраніц² -ім *зак. поль.* забранати, побранати

забраньовац -нјоєм *нзак.* забрањивати, бранити

забрац -берем *зак.* узети; одузети, отети; заплени

забрежс *с.* забрежје, забрђе, забрдица

забремзовац и **забреновац** -зуєм *зак. заст.* заочити, забременити

забренац -ам *зак. (о бренику, телефону)* зазвонити; зврнути

забренац -чим *зак.* забреницати, забреничати

забрехац -ешем *зак.* залајати

забрешкац -ам *зак. заст. (посквачовац по дрине)* на брзину заштопати поцепану одећу и др.

забриговани -а -е забринут

забригованосц *жс.* забринутост

забриговац (ше) -гуєм (ше) *зак.* забринут (се)

забригујуци -а -е забрињавајући, забрињујући

забридац -ам *нзак. 1.* кварити; ружити; **тот** **деталь** **забрида** цалу слику овај **деталь** **квари** целу слику; **2.** (*дакому*) **сметати**; **досађивати**, **додијавати**, **закерати**

забридзиц -им *зак.* испрљати; наружити

забриніц -ім *зак. (о пчолох, дзвону и под.)* забрујати, забрујити

забрудзени -а -е **1.** прљав, упрљан; **2.** загађен

забрудзеносц *с.* **1.** прљавост; **2.** загађеност

забрудзиц (ше) -им (ше) *зак. 1.* **запрљати** (се), **упрљати** (се); **2.** **загадити** (се)

забрудзовац (ше) -дзуєм (ше) *нзак. 1.* **прљати** (се); **2.** **загађивати** (се); **забрудзовац** **воздух** **загађивати** **ваздух**

забрудзовач *х.* загађивач; ~ **стредку** загађивач средине

забруніц -ім *зак. 1.* (*о мухах, донговах и под.*) **зазујати**; **2.** *оп.* **забриніц**

забубац (ше) -ам (ше) *зак. (барз нацепло (ше) облечиц)* **натронтати** (се)

забуванс *с.* **1.** **заборављање**; **2.** **заборав**

забувац -ам *нзак.* **заборављати**

забувац ше -ам **ше** *нзак.* **заборављати** **се**

забувац -а -е *оп.* **забудліви**

забувацосц *жс. оп.* **забудлівосц**

забудліви -а -е **забораван**, **заборављив**

забудлівосц *жс.* **заборавност**, **заборављивост**

забуніц (ше) -ім (ше) *зак.* **забунити** (се)

забункеровац ше -руєм **ше** *зак.* **забункерисати** **се**

забути -а -е **заборављен**

забуц -удзем *зак.* **заборавити**; ♦ ~ **як умарти** **потпуно** **заборавити**

забуц ше -удзем **ше** *зак.* **заборавити** **се**; ♦ **аж сом ше забул, да ше человек забудзе** (*од велькей броти и под.*) **стала** **ми** **памет**, **да** **ти** **памет** **стане**

забуце *с.* **заборав**; ♦ **придац** **забуцу** **предати** **забраву**; **одняц** **од** **забуца** **отети** **од** **заборава**

забуячиц -им *зак. беш. (вироснуц, постац хлоп)* **ојачати**, **развити** **се**, **омужати**, **постати** **мужеван**

завада *жс.* **буц** **дакому** **на** **завадзе** **сметати** **коме**

завадзанс *с.* **1.** **сметња**; **2.** **ометање**

завадзац -ам *нзак. 1.* **сметати**; **2.** **ометати**

завадзени *х.* **завађен**

завадзеносц *жс.* **завађеност**

завадзиц (ше) -им (ше) *зак.* **завадити** (се); **посвађати** (се); ♦ ~ **ше на нож(и)** **закрвити** **се**, **крвно** **се** **завадити**

завадзка *жс.* **препрека**, **сметња**

завадзовац (ше) -дзуєм (ше) *взаєм. повр.* **завађивати** (се); **свађати** (се)

завадзовач *жс.* **завађач**

завадзовачка *жс.* **завадница**

заважиц -им *зак.* претегнути; **вежні и тот мех на коч, нє заважи ци вельо** узми и овај цак на кола, неће ти пуно претегнути

заваліц -ім *зак.* 1. урушити; 2. положити, зажилити; ~ **лозу** зажилити лозу

заваліц ше -ім *ше зак.* 1. урушити се; 2. (*до фотелі и под.*) завалити се, забацити се

заваляни -а -е 1. заплъан, прлъав; 2. уне-ређен

заваляц -ям *зак.* 1. заплъати, испрлъати; 2. унередити

завальовац -люєм *нєзак.* урушивати

завальовац ше -люєм *ше нєзак.* 1. уруш-вати се, одроњавати се; 2. (*до фотелі и под.*) завальивати се, забацивати се; 3. **кукурица ше завалоє поль.** (*напучнети зарна ше угунаю на штрעדку*) кукуруз је у воштаној зрелости; 4. **крава пред оце-лєньом (коза пред коцєньом итд.) ше завалоє статк.** крава пре отельєња, ко-за пре јарења итд. усањава сапи (в.)

завантуліц -ім *зак.* (*започац вельку робо-ту поверх своїх моцох*) натрпати себи на главу

завариц -им *зак.* 1. кух. закувати, укувати; ~ **резанки до юшки** закувати резанце у супу; 2. *техн.* (*зашвайзовац*) заварити

заварйованє с. *техн.* заваривање

заварйовац -рюєм *нєзак.* 1. кух. закувава-ти; 2. *техн.* (*швайзовац*) заваривати

заварйовацки -а -е заваривачки

заварйовач х. заваривач, варилац

заваровац -руєм *зак. заст.* сачувати; ♦ **най бог заварує** да бог сачува

заварти -а -е 1. з *розл. знач.* затворен; ~ **дружтво** затворено друштво; **бул** ~ био је у затвору; 2. **заварти** -того х. затво-реник; ♦ **буц заварти** бити с оне стране браве (катанца); **за завартима** дзверми иза затворених врата

завартосц жс. затвореност

заведзени -а -е заведен

завезц -ежем *зак.* 1. (*на превозки*) повести на делу пута; 2. (*з довоженьом гліни*) за-трпати, засути; ~ **студню** затрпати бунар

завера жс. оп. тайна догварка (*под тайни*)

заверабожац ше -ам *ше зак.* заклети се (бо-гом)

заверац -ам *нєзак. з розл. знач.* затварати

заверац ше¹ -ам *ше нєзак. з розл. знач.* за-тварати се

заверац ше² -ам *ше зак.* заклети се; дати реч, задати (тврду, божју) веру

завераци -а -е оп. **завераюци**

заверач х. 1. затварач; ~ **пушки** затварач пушке; 2. *техн.* затворница

завераюци -а -е (*хтори дацо завера*) за-творни, затварачки

завербовац -буєм *зак.* заврбовати

заверенік х. оп. **учашнік** тайней догварки (*под тайни*)

завериц ше -им *ше зак. оп. заверац ше²*

завершиц -им *зак.* завршити, свршити; ♦ ~ **брадло** поль. (*при звожованю жита*) завршити, површити, саденути врх ка-маре

завершиц ше -им *ше зак.* завршити се, свршити се

завершовац (ше) -шуєм (ше) *нєзак.* завр-шавати (се), свршавати (се)

завесланє с. завеслај

завеслац -ам *зак.* завеслати

завесц -едзем *зак.* 1. (*запровадзиц*) одвести (повести) на делу пута; 2. (*на недобру драгу*) завести; 3. завести, увести; ~ **ре-жим у жеми** завести режим у земљи; 4. завести, уписати; ~ **до кнїжки** завести у кнїгу; ♦ ~ **бешеду** почети разговор

завесц ше -едзем *ше зак.* 1. (*з даким*) спетљати се, сјаранити се; 2. почети се озбиљно забављати, обећати се једно другоме (*о девојци и младићу*)

завжати -а -е 1. *дієприкм. од завжац*; 2. зау-зет; **барз сом** ~ много сам заузет; 3. *заст.* упоран; страстан, страствен; ватрен

завжатосц жс. 1. заузетост; 2. *заст.* упор-ност; страсност, страственост; ватре-ност

завжац -вежнем 1. *зак. з розл. знач.* заузети; ~ **город** заузети град; ~ **стол у ресторану** заузети сто у ресторану; ~ **позу** заузети позу; ~ **становиско гу дакому/дачому** заузети став према коме/чему; 2. заузе-

ти, запремити; **ix ствари завжали вельо места у хизи** њихове ствари су заузеле много места у соби

завжац ше -вежнем ше *зак. 1.* (на дакого) окомити се на кога, узети кога на зуб (на нишан), имати зуб на кога; бити киван на кога; **завжал ше на њго** узео га је на зуб, има зуб на њега; **2.** (за дакого/дацо) заузети се; **завжали ше за њго же би не страцел роботу** заузели су се за њега да не изгуби посао

завивац¹ -ам *нзак.* (рани и под.) завијати, увијати

завивац² -ам *нзак.* (виц) завијати; урлати

завивка *жс.* завој, завијач

завивни -а -е завојан; ~ **материјал** завојни материјал

завидзиц -им *нзак.* завидети

завидљивец -вца *х. оп.* завидљиви (2)

завидљиви -а -е **1.** завидљив, завидан; **2.** **завидљиви** -вого *х.* завидљивац

завидљиво *присл.* завидљиво, завидно

завидљивосц *жс.* завидљивост, завидност

завидна *присл.* за дана, за вида

завидни -а -е завидан; ~ **уровень** завидан ниво

завидоватељ *х. заст.* управљач, управник, руководиоца

завидовац -дуем *нзак. заст.* управљати, руководити

завидовач *х. оп.* завидоватељ

завиниц -їм *зак.* скривити, згрешити; **по сом завинел?** шта сам скривео?

завинчовац -чуем *зак. 1.* (гледац високу цену) заценити, тражити; **але завинчовал!** ала је заценио!; **2.** зажелети што домаћину приликом божићног коринђања

завиргац -ам *зак.* почети се ритати

завирчац -чим и *коц.* **завирчиц** -им *зак.* зарежати

зависа *жс.* завеса; **димна (димова)** ~ *восн.* димна завеса

зависки *жс. мн.* (ед. зависка) шарке, чепови

зависни -а -е зависан

зависно *присл.* зависно; ~ **од того** зависно од того

зависносц *жс.* зависност

зависц *жс.* завист

завит *х.* завет; **♦ Стари** ~ Стари завет; **Нови** ~ Нови завет

завитац -ам *зак.* (до дакого, дагдзе – *присц*) **а)** доћи; стићи; **завитала до нас яр** стигло нам је пролеће; **б)** доћи; посетити; закуцати на чија врата; **завитало и до нас щесце** и на наша врата је закуцала срећа

завитни -а -е заветан; ~ **церква** заветна церква; ~ **дзень** заветни дан

завитованс *с.* завештање, заклада

завитовац -туем *зак. и нзак.* заветовати, завештати/завештавати, оставити/остављати у аманет

завитовац ше -туем ше *зак. и нзак.* завештовати се

завитовач *х.* завешталац, закладатељ

завитовница *жс. правн.* акт о завештању (заклади), закладница

завиц¹ -ием *зак.* завити, увити; ~ **рану** завити рану

завиц² -ием *зак.* (почац виц) завити; заурликати; урликнути

завичай *х. беш.* (< *серб.*) *оп.* **родзени (2) и край (2)**

завичайни -а -е (*крайови*): ~ **музей** завичајни музеј

завишиц¹ -им *нзак.* зависити; **то завиши од тебе** то зависи од тебе

завишиц² -им *зак.* (обесити) обесити, завесити

завишиц ше -им ше *зак.* обесити се, завесити се

завищац -щим *зак.* завриштати; зацик(т)ати; зациликати; зацвилети

завладац -ам *зак.* завладати

завлачиц (ше) -им (ше) *зак. 1.* испрљати (се), упрљати (се); замрљати (се); **2.** унередити (се)

завлачовац (ше) -чуем (ше) *нзак. 1.* прљати (се); мрљати (се); **2.** унеређивати (се)

завод¹ *х.* завод; **каребни** ~ казнени завод

завод² *х.:* **на перши** ~ у први мах; **на три (на даскельо, на вецей)** заводи у три (у неколико, у више) наврата; **на тот** ~ овом приликом

заводзиц -им *незак.* **1.** (на *недобру драгу*) заводити, наводити; **2.** уводити, установљавати; **3. админ.** (до *кнјжских*) заводити

заводзиц ше -им ше *незак.* **1.** (з *даким* – *звич. у невігодней роботи*) петљати се, уплитати се; **2.** почети се озбиљно забављати, обећати се једно другоме (о *девојци и младићу*); **вона ше не сце з нїм заводзиц, бо сце перше закончиц факултет** она неће ништа да му обећа, јер прво жели да заврши факултет

заводљиви -а -е заводљив

заводнік х. заводник

заводніца ж. заводница

заводнічки¹ -а -е заводнички, заводљив

заводнічки² *присл.* заводнички, заводљиво

заводов(и) -а -о/-е и **заводски** -а -е заводски; ~ **воспитанє** заводско васпитање

завожиц -им и **завожовац** -жуєм *незак.* за-сипати, затрпавати (*довожењем земље*)

завой х. заводј

завойовац -юєм *зак.* **1.** завојевати; **2. ридк.** (*цудзу жем*) заузети

завойовнік х. завојевач

завойовнічки -а -е завојевачки

заволац -ам *зак.* **1.** позвати; зовнути; ~ **до помоци** позвати у помоћ; **2. (статок, живину и под.)** завабити

заволац ше -ам ше (*на дакого/дацо*) *зак.* **1.** позвати се; **2.** обратити се коме за помоћ, позвати кога у помоћ; **чловек ше често муши на других заволац** човек се често мора другима обратити за помоћ

заволовац -луєм *незак.* **1.** позивати; зивкати; **2.** вабити

заврацени -а -е **1.** изгубљен, обезумљен, ван себе; **2.** омамљен; залуђен; омађијан

заврациц -им *зак.* **1.** обезумити; **заврацело у хороти** обезумила се (изгубила се, била је ван себе) у болести; **2.** омамити; омађијати; залудити; ♦ ~ **дакому розум** завртети памет (главу, мозак) коме

заврациц ше -им ше *зак.* изгубити се, обезумити се, бити ван себе

заврачани -а -е зачаран, забајан, опчињен

заврачац -ам *зак.* зачарати, забајати, опчинити

завредзиц -им *зак.* завредети; заслужити

завредзовац -дзуєм *незак.* завређивати; заслуживати

заврец -ем *зак.* **1.** з *розл. знач.* затворити; ~ **дзвери** затворити врата; ~ **амрел** затворити кишобран; ~ **наводніки** затворити наводнике; **2. (отвор)** затворити, зачепити; **3. (чоп)** затворити, заврнути; **4. (виключиц)** искључити; ~ **радио** искључити радио; **5. (капуру, дзвери и под. зоз древом и под.)** замандалити, засунути; **6. (дакого до гарешту)** затворити, заточити; ♦ **ані очі не** ~ (*не заспац*) не склопити ока (очи); ~ **клапачки** метнути језик за зубе (резу на уста); ~ **дакому клапачки** запушити уста коме

заврец ше -ем ше *незак.* затворити се; ♦ ~ **до себе** затворити се у своју љуштuru

завчерайши и завчерашні -ја -є прекјуче-рашњи

завчером *присл.* прекјуче

завше *присл. оп. навше*

завязани -а -е *осн. и прен.* **1.** везан, завезан; **2. завязани** -ного х. смећењак, завезанко; ♦ ~ **як гачнік** *оп. под гачнік*

завязаносц ж. *осн. и прен.* завезаност

завязац -яжем *зак.* **1.** завезати; свезати; ~ **мех** завезати цак; ~ **гузел** свезати чвор; **2.** завезати, привезати; ~ **пса** завезати пса; **3. (хусточку на главу)** завезати, увезати; **4. (рану)** завити; ♦ ~ **мех (престац давац пенєж и под.)** ударити (заврнути) слави-ну; ~ **швет дакому** завртети коме памет; ~ **садло (затиц)** набити трбух

завязац ше -яжем ше *зак.* **1.** завезати се; **2. (о плоду)** приметити се; ♦ **язык ше му завязал** језик му се завезао

завязовац -зуєм *незак.* завезивати, везивати

завязовац ше -зуєм ше *незак.* **1.** завезивати се, везивати се; **2. (о плоду)** приметати се

завязовачка ж. *оп. вязачка* (**3**)

завяц -вєєм *зак.* завејати, замести

зага ж. горушица; **пече го** ~ има горушицу

загадка ж. загонетка; **задац загадку** поставити загонетку, загоне(т)нути; **сад-**

нуц (одгаднуц) загадку одгонетнути загонетку

загадков(и) -о/-е и загадочни -а -е загонетан

загадково и **загадочно** присл. загонетно

загаклјви -а -е муцав

загаклјвосц ж. муцавост

загакнуц ше -нем ше зак. замуцнути, муцнути

загаковац ше -куєм ше *нєзак.* замуцкивати, муцати

загаковаци -а -е и **загакуюци** -а -е оп. **загаклјви**

загаковац и **загакуюц**о присл. замуцкујући

загальни -а -е општи

загаматляц -ям зак. завитлати, хитнути, зафрљачити

загамовац -муєм зак. 1. закончити, прикочити; 2. *прен.* обуздати; зауставити

заганяц -ям *нєзак.* 1. (за дацо) загонити, затеривати; 2. (з часу на час гонїц напредок) потеривати; **хлапец заганя трактор, а оец руца шено на коч** дечак потерује трактор, а отац товари сено на кола; 3. ~ **годзину** померати казальку сата напред; 4. ~ **глад** заваравати глад

заганяц ше -ям ше *нєзак.* 1. (*преходзиц мєру*) претеривати, забражђивати; залетати се; 2. (*витримач у нужди з малим количеством дачого, з дачио пенєжну помоцу и под.*): **длуго зме ше заганяли з тим дакус древом** дуго смо ложили ово мало дрва; **у нужди ше често заганял у брата** у нужди је често позајмљивао пара од брата

заганьбиц (ше) -им (ше) зак. застидети (се), засрамити (се)

заганьбйовац (ше) -бюєм (ше) *нєзак.* застиђивати (се), засрамљивати (се)

загарнуц -нем зак. загрнути, затрпати; ~ **дзиру** загрнути јаму

загартац -ам *нєзак.* загртати, затрпавати

загартовац -туєм зак. *осн. и прен.* закалити

загартушиц (ше) -им (ше) зак. угушити (се), загушити (се)

загаснути -а -е угашен; ◇ ~ (загашени) **вулкан** угашени вулкан

загаснуц -гашнєм зак. оп. **загашиц** ше

загациц -им зак. 1. загатити, запрудити, зајазити; заградити; закрчити; 2. загасити; ~ **смияд** загасити жеђ; 3. *техн.* (*заткац*) загушити, запушити, зачепити; 4. *прен.* заситити; задовољити; ~ **любопитлјвосц** задовољити радозналост

загациц ше -им ше зак. 1. загатити се, зајазити се; 2. *техн.* (*заткац ше, забиц ше*) загушити се, запушити се, зачепити се; 3. утолити жеђ

загацованє с. (*правенє гаци*) загат

загацовац -цуєм *нєзак.* 1. загађивати, запруђивати, зајазивати; заграђивати; 2. (*смияд*) загашивати; 3. *техн.* загушивати, запушивати, зачепљивати; 4. *прен.* засиђивати; задовољавати

загацовац ше -цуєм ше *нєзак.* 1. загађивати се, зајазивати се; 2. *техн.* загушивати се, запушивати се, зачепљивати се

загациц -им зак. 1. угасити; 2. (*вапно*) загасити

загациц ше -им ше зак. угасити се

загашовац -шуєм *нєзак.* гасити

загвариц -им зак. 1. заговорити; заварати; 2. заташкати, забашурити

загваряц -ям *нєзак.* 1. заговарати; заваравати; 2. заташкавати, забашуривати

загвижджац -джим зак. (*о витре и под.*) зафијукати, фијукнути; захујати; засвирати

загвиздац -ам зак. звижнути; почети звиждати

загибац -ам зак. *заст.* (*гинуц, препадац*) пропадати, гинути; ~ **за даким/дачим** пропадати за киме/чиме

загибель ж. пропаст, погибија, смрт; ♦ **исц дакому о загибелї** радити коме о глави

загибљви -а -е који пропада, гине, жуди за нечим; који трчи за нечим (*желећи то постићи*); похлепан за нечим; ~ **є за заробком** трчи за зарадом; ~ **за капиталом** похлепан за капиталом

загибнуц -нем *зак. заст.* пропасти, погинути; ~ **за даким/дачим** пропасти за киме/чиме

загимбац (ше) -ам (ше) *зак. оп. загойсац (ше)*

загимбовац (ше) -буєм ше *нєзак. оп. загойсовац (ше)*

загинуц -нем *зак. заст.* 1. пропасти; пресвиснути; 2. погинути; 3. липсати, угинути; **конї им загинули** коњи су им угинули

загинуце *с. оп. загибель*

загирмиц -им *зак.* загрмети

загирмотац -ам *зак.* јаче загрмети; јаче затутњати

заглабјац (ше) -јам (ше) *нєзак. оп. заглобйовац (ше)*

заглаве *с.* заглавље

заглавок -вка *х.* 1. јастук; 2. (заглавчина) јастучница, навлака

заглавчина *ж. оп. заглавок (2)*

заглавчок -чка *х. дем.* јастучић, јастуче

загласац (ше) -ам (ше) *зак.* загладити (се)

загласковац (ше) -куєм (ше) *нєзак.* заглађивати (се)

загледцац -ам *зак.:* ~ **себе** преварити мужа; наћи љубавника; ~ **дзецко** родити ванбрачно дете

заглібени -а -е задубљен

заглібиц -им *зак. прен. (прейсц меру)* заглибити (се); **заглібел, набрал длуства** заглибио се у дугове

заглібиц ше -им ше *зак.* 1. (до дачого) задубити се, удубити се; 2. заглибити (се), заглавити се

заглібйовац ше -бюєм ше *нєзак.* 1. (до дачого) задубљивати се, удубљивати се; 2. заглибљивати (се), заглављивати се

заглобиц -им *зак.* 1. заглавити; 2. *прен.:* ~ **дакого** поклопити кога одговором

заглобиц ше -им ше *зак.* заглавити се

заглобйовац (ше) -бюєм (ше) *нєзак.* заглављивати (се), заглабати (се)

заглупани -а -е ограничен, глуп

заглупени -а -е заглупљен

заглупиц -им *зак.* заглупити

заглупйовац -пюєм *нєзак.* заглупљивати

заглупююци -а -е заглупљујући

заглухнуц -нем *зак.* заглушити

заглушиц -им *зак. осн. и прен.* заглушити; **заглушела го експлозия** заглушила га је експлозија; **лїки заглушели боль** лек је заглушио бол

заглушовац -шуєм *нєзак. осн. и прен.* заглушивати, заглушавати

заглушуюци -а -е заглушујући, заглушан

загнац заженем *зак.* 1. потерати мало напред; ~ **трактор** потерати трактор мало напред; 2. ~ **годзину (годзинку)** померити казальку сата напред; ♦ ~ **глад** заварати глад; ~ **смияд** угасити жеђ

загнац ше заженем ше *зак.* 1. (з дачим – *витримац у нужди з малим количеством дачого, з дачию пенєжну помоцу и под.*); **заженсме ше з тоту аренду до яри** некако ћемо живети од ове аренде до пролећа; 2. (*прейсц меру*) претерати, отићи далеко; забраздити

загнєсц -сцєм *зак.* замесити

загноєни -а-е гнојав, гнојни

загноїц -їц *зак.* нађубрити

загноїц ше -їм ше *зак.* загнојити се; **рана ше загноєла** рана ше загнојила

загнуц -нем *зак.* 1. савити; 2. *кух. (цесто)* савити, пребацити

загоїц ше -їм ше *зак.* зацелити се; зарастати; **загосли ше му рани** ране су му се зацелиле

загойовац ше -юєм ше *нєзак.* зацељивати се; зарастати

загойсац -ам *зак.* 1. заљуљати, зањихати; заклатити; 2. (*жито, воду и под.*) заталасати

загойсац ше -ам ше *зак.* 1. а) заљуљати се, зањихати се; заклатити се; б) (*при ходу*) загегати се; 2. (*о жице, води и под.*) заталасати се

загойсовац (ше) -суєм (ше) *нєзак. гу загойсац (ше)*

загомбац (ше) -ам (ше) *зак. оп. загойсац (ше)*

загомбовац (ше) -буєм (ше) *нєзак. гу загомбац (ше)*

загорє *с.* загорје, забрђе

загорец -рца х. загорац

загориц -им зак. (од слунка, суши) загорети

загорски -а -е загорски, запланински

загоруца присл. на време, док је време; ♦ ~ **робиц** дацо ковати гвозђе док је вруће

загорчиц -им зак. 1. загорчати, ољутити; 2. прен. загорчати; ♦ ~ **дакому живот** загорчати коме живот

загорчиц ше -им ше зак. опаприти се

загорчовац -чуем *незак.* загорчавати

загорян х. оп. **загорец**

заграбац -бем зак. заграбуљати

заграбац ше -бем ше зак. на брзину се очешљати

заграда ж. башта (иза куће); ♦ **на загради** преко (чело) баште

заградар х. вртлар, повртар

заградзене с. оп. **заградка** (3)

заградзиц (ше) -им (ше) зак. заградити (се)

заградзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* заграђивати (се)

заградка ж. 1. (на пољу) башта; 2. (пред хижу, у дворе) врт, баштица, цветна башта; 2. дем. вртић, баштица; 3. мат., грам. заграда; **округла** ~ обла заграда; ♦ **дзединска** ~ забавиште

заградкар х. баштован

заградкарство с. баштованство

заграніче ж. оп. **иноземство**

загранічни -а -е загранични; инострани

заграц -аєм зак. 1. засвирати; 2. зарадити свирањем

загребац -бем зак. загрнути, затрпати, зарити

загребовац -буем *незак.* загртати, затрпавати

загрижени -а -е *беш.* загрижен

загризц -ижем зак. загристи

загробни -а -е загробни

загрожиц -им (дакому) зак. 1. запрети; 2. угрозити

загрожиц ше -им ше (дакому) зак. оп. **загрожиц** (1)

загрожовац -жуем *незак.* 1. претити; 2. угрожавати

загромкац -ам (дакого) зак. мигом, погледом и сл. дати коме знак или му запрети; да ћути, ућуткати кога

загрубйовац -юєм *незак.* задебљавати

загрубнутосц ж. задебљалост

загрубнуц -нем зак. 1. задебљати; 2. удебљати се

загрубнуце с. задебљање

загружиц ше -им ше зак. 1. упасти у дубок снег, блато и сл., заглибити (се); 2. прен.: ~ до **длуствох** загазити (заглибити) у дугове, бити дужан до грла (до гусе)

загружовац ше -жуем ше *незак.* 1. упадати у дубок снег, блато и сл., заглибљивати (се); 2. прен. заглибљивати (се)

загубени -а -е покварен; ~ **сдзене** покварено јело

загубиц -им зак. 1. покварити; ~ **дакому бависко** покварити коме игру; 2. *заст.* убити; упропастити; уништити

загубиц ше -им ше зак. покварити се; **сдзене ше загубело** јело се покварило

загуляц (ше) -јам (ше) зак. (до *шматох*) умотати (се), зашущкати (се)

загульовац (ше) -люєм (ше) *незак.* умотавати (се), зашущкавати (се)

загульовачка ж. оп. **огулячка**

загультац -ам зак. умотати, завити (на брзину, *немарно*)

загуркац -ам и **загуркотац** -ам зак. загукати

загурчац -чим зак. (о *мотору*) забрујати, забрујити; забректати

загуснуц -ушнем зак. згуснути се

загучац -чим зак. 1. забрујати, забрујити; одјекнути, почети одјекивати; заорити се; **загучала писня** забрујала је песма; 2. забучати

загушніци *мн. беш. оп. заушніци*

загаграц ше -ам ше зак. (*заприповедац ше*) забрбљати се

загадзене с. загађење

загадзеносц с. загађеност

загадзиц -им зак. загадити

загадзиц ше -им ше зак. загадити се

загадзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* загађивати (се)

загадзовач х. загађивач; ~ **стредку** загађивач
средине

загаладзиц -им *зак.* 1. засвињити; 2. уне-
редити

загалециц ше -им ше *зак. биол.* зачаурити
се, претворити се у лутку

загалецовац ше -цусем ше *нєзак. биол.* зача-
уривати се, претварати се у лутку

загарантовац -туем *зак.* загарантовати,
зајамчити, загарантирати

загипсовац -суем *зак.* загипсати, загипсо-
вати

заглејтовац -туем *зак.* глеђосати, емајли-
рати

загонетац -ам *нєзак.* зановетати

загравчац -чим *зак. (почац гравчац)* 1. за-
гравчати; загакати; 2. (о жабох) закре-
тати; 3. (о мачки) замаукаати; 4. (о сови)
захујати, захукати

загребски -а -е загребачки

Загребчан х. Загребчанин

загрулїц -їм *зак.* загрокчати, грокнути

загужлени -а -е 1. замршен (*чвор*); 2. *прен.*
загуљен, загрижен, задрт; ♦ ~ на два гуз-
ли веома загуљен

загужлїц -їм *зак.* замрсити чвор

загужлїц ше -їм ше *зак.* замрсити се

загуцкац -ам *зак.* заголицати

задавац -ам *нєзак.* 1. наносити, задавати; ~
бољ наносити бол; 2. задавати; ~ **бриги**
задавати брига; 3. задавати, давати; ~ **ро-**
боти задавати послова; 3. постављати; ~
загадки постављати загонетке; 4. (*при-*
давац, подношиц) подносити; ~ **молбу**
подносити молбу

задавенс с. дављење

задавени -ного х. 1. задављеник; 2. дав-
љеник

задавиц -им *зак.* 1. удавити; 2. угушити, за-
гушити; **коровче** задавело квице коров
је загушио цвеће; ♦ **крев го** задавела
убила га је јака крв

задавиц ше -им ше *зак.* 1. удавити се;
2. угушити се, загушити се; 3. загрцнути
се; **задавел ше з фалатком** загрцнуо се
залогајем

задалски -а -е јако далек; сувише далек

задалско *присл.* јако далеко; сувише далеко

задаремни -а -е узалудан

задаремно *присл. оп.* **задармо** (1)

задармо *присл.* 1. узалуд, забадава; 2. бес-
платно; ♦ **сине [диждж]** **як** ~ лије киша
(*непрестано, дуже време*)

задаток -тку/-тка х. задатак; **домашнї** ~
домаћи задатак; **виполнїц (сполнїц)** ~
испунити задатак

задац -ам *зак.* 1. нанети, задати; ~ **рану**
задати рану; 2. задати; ~ **дакому страх**
задати коме страха; 3. задати, дати; ~ **за-**
даток задати задатак; 3. поставити; ~
загадку поставити загонетку; 4. (*при-*
дац, поднесц) поднети; упутити; ~ **молбу**
поднети молбу; ~ **тужбу** поднети тужбу;
~ **протест** упутити протест

задац ше -ам ше *зак. а)* отићи негде под
измишљеним изговором, начинити се;
задал ше же сце купиц хижу, а по-
правдзе сцел повижгаловац **по на-**
шим обисцу дошао је под изговором да
жели купити кућу, а у ствари је хтео да
процуња нашем кућом; **б)** ~ **до бешеди**
о дачим почети разговор са одређеном
намером

задача ж. *оп.* **задаток**

задспиц -им *зак.* заливадити

заджмуриц -им *зак. осн. и прен.* зажмири-
ти, зажмурити

заджубац -бем *зак.* ишчапати (в.), опипати
(в.), окључати (в.); **кури заджубали хо-**
ру куру кокошке су ишчапале болесну
кокошку

заджобнуц -нєм *зак.* забости; ♦ ~ **дакому**
нож до хрибта забити коме нож у леђа

заджобнуц ше -нєм ше *зак.* забости се

заджобовац -буєм *нєзак.* забадати

заджобовац ше -буєм ше *нєзак.* забадати
се

задзац -дзеєм *зак.* забости, забити, зарити

задзац ше -дзеєм ше *зак.* забости се, забити
се, зарити се

задзвинїц -їм *зак.* 1. забрујати, забрујити;
2. (у уху) зазујати

задзвонїц -їм *зак.* зазвонити

задзекованс с. оставка

задзековац -куєм *зак*. **1.** захвалити (се); **2.** дати оставку; ~ **на функції** дати оставку на функцію
задзеранс с. *1. дієсл. мен. од задзерац (ше); 2.* задевица, задевалица
задзерац -ам *нєзак.* зацепљивати
задзерац ше -ам ше (*до дакого*) *нєзак. 1. а)* задевати, задиркивати, качити се, зачикавати; **б)** изазивати, провоцирати; **2.** (*до дзівки або жєни*) удварати се
задзернік х. оп. задзерністи (2)
задзерністи -а -е **1. а)** који радо задиркује, задева, зачикава кога; **б)** загрижљив, заједљив; **в)** **задзерністи** -того х. задевало, задиркивало; загрижљивац; **2.** (*о паху*) оштар, резак
задзерністо присл. задиркујући, задевајући, зачикавајући кога; загрижљиво, заједљиво
задзивац -ам *нєзак.* забадати, забијати, заривати
задзивац ше -ам ше *нєзак.* забадати се, забијати се, заривати се
задзивени -а -е подивљао; невоспитан
задзивчиц -им *зак.* задевојчити
задзивчиц ше -им ше *зак.* задевојчити се
задижджені -а -е: ~ **хвиля** кишно време
задижджиц ше -им ше *зак. безос.* закишати, закишити, окишати (се), окишити (се); **задижджело ше** закишало је, поче-ле су кише
задимени -а -е (*закурени*) задимљен
задиргоніц -їм *зак.* јако задрхтати
задиx х. оп. задиxлївосц
задиxани -а -е задиxан, задуван
задиxац ше -ам ше *зак.* задиxати се, зади-сати се, задувати се
задиxлїви -а -е **1.** астматичан, задушљив; **2.** **задиxлїви** -вого х. астматичар, задуш-љивац
задиxлївосц ж. астма
задиxовац ше -хуєм ше *нєзак.* задувавати се
задиxцени -а -е задахтао, задиxан
задиxциц -им *зак. (почац диxциц)* задахтати
задиxциц ше -им ше *зак.* задахтати се; **конї** ше **задиxцели** коњи су се задахтали
задков(и) -а -о/-е задњичан

задком присл. натрашке
задлуги -а -е дуг; јако дуг; превише дуг
задлуго присл. дуго; јако дуго; превише ду-го; ~ **лєжал у посцелї хори** дуго је лежао у кревету болестан
задлуженс с. задужење; **достац** ~ добити задужење
задлуженосц ж. задуженост
задлужиц -им *зак.* задужити
задлужиц ше -им ше *зак.* задужити се; ♦ ~ **по гагор** задужити се до врата (до грла, преко главе)
задлужовац (ше) -жуєм (ше) *нєзак.* заду-живати (се)
задні -я -с задњи; ~ **шєдзиско** задње се-диште; ~ **дзвери** задња врата; ♦ ~ **хижа** задња (стражња, лебрња (в.)) соба
заднутосц ж. мед. затвор, тврда столица
заднуц -нем *зак. безос.:* **задло го** има за-твор, запєкао се
заднуце с. оп. заднутосц
задньоподнєбни -а -е задньонєпчани
задобиц -їєм *зак. заст.* стећи, задобити; освојити
задоволенс с. задовољење
задоволеносц с. задовољеност
задоволіц (ше) -їм (ше) *зак.* задовољити (се)
задоволююци -а -е **1.** задовољавајући; **2.** задовољив
задовољни -а -е задовољан
задовољно присл. задовољно
задовољносц ж. задовољност
задовољовац (ше) -люєм (ше) *нєзак.* задовољавати (се)
задовољство с. задовољство
задоїц -їм *зак. прєн. (инспировац, надихнуц)* задојити
задоїц ше -їм ше *зак. прєн.* задојити се
задойовац ше -юєм (ше) *нєзак. прєн.* задојавати (се)
задок -дку/-дка х. **1. (задня часц): на кочу старши пошедали до предку, а младши до задку** у колима старији су се-ли напред, а млађи позади; **2. (колони)** зачеље; **3. (цєла а)** заплєхе; залєђе; **б)** задњица, стражњица; **4.** нужник, заход;

пойсц на ~ отићи у нужник; ♦ **витла ше по задку и пошла** одједном се окренула (одједном је устала) и отишла; **дац (скуриц и под.) дакому по задку (на задок)** дати коме по туру; **достац по задку (на задок)** добити по туру

задрапац -пем и **задрапнуц** -нем *зак.* за-гребети

задрец -ем *зак.* задерати, зацепити

задрец ше -ем ше *прен.* **1.** задерати се, зацепити се; **2.** (до дакого) заденути, задирнути, закачити се, зачикнути; изазвати, испровоцирати

задриліц -їм *зак.* гурнути, погурнути (*помакнути напред*)

задрильовац -люєм *нєзак.* гурати, погуркивати (*повремено помицати напред*)

задримац -мем и **задримнуц** -нем *зак.* задремати

задримац -мем и **задримнуц** -нем *зак.* задремати

задримац ше -ме ше и **задримнуц ше** -не ше *зак. безос.* придремати се; **задримло ше му** придремало му се

задротовац -туєм *зак.* учврстити, везати жицом; закрпити; ~ **гарчок** закрпити лонац

задруга *ж.* задруга; ~ **занатска** ремеселнічка задруга

задругар *х.* задругар

задругарка *ж.* задругарка

задругарски -а -е задругарски

задругов -а -о **1.** задругин; **2.** *оп.* **задружни**

задружни -а -е задружан; ~ **масток** задружно имање

задубени -а -е **а)** (*забити з брудом, масноцу - о иматох*) јако прљав, мастан (*о одећи*); **задубени шмати** јако прљав или лоше опран веш; **б)** **задубени власи** (*масни, недобре змити власи*) устенчена коса (*в.*)

задубиц -им *зак. заст.* укочити се, удрвенити се; **задубел сом у барз жимней вод**и укочио сам се у леденој води

задубиц ше -им ше *зак. (забиц ше з брудом, масноцу)* **а)** (*о иматох*) постати јако

мастан, прљав; **б)** (*о власох*) устенчити се (*в.*)

задубоніц -їм *зак.* **1.** залупати; **2.** *оп.* **задудніц**

задувац -ам *нєзак.* гасити свећу и сл. дувањем

задудніц -їм *зак.* затутњати, задудњати; за-грмети

задудрац -рем *зак.* загунђати, прогунђати

задужбина *ж. ист.* задужбина

задумани -а -е замишљен

задуманосц *х.* замишљеност

задумац -ам *зак.* замислити

задумац ше -ам ше *зак.* замислити се

задумка *ж.* замисао

задумовац -муєм *нєзак.* замишљати

задумовац ше -муєм ше *нєзак.* замишљати се

задумуюци -а -е замишљив

задуркац -ам *зак.* **1.** (*на дзвери, облак*) за-куцати, покуцати; **2.** закуцати, залупати; **шерцо му задуркало** срце му је залупало; **3.** почети лупати

задуц -уєм *зак.* **1.** (*о витре*) дунути; задувати, *горв.* запухати; **2.** (*з устами*) захукати, захујати; **задул до рукох** захукао је у шаке; **3.** угасити свећу и сл. дувањем; **4.** (*о сирени*) засвирати; почети завијати; **задула сирена на узбуну** почела је да завија сирена на узбуну

задуце *с.* налет (*ветра*)

задушни -а -е задушан; ♦ **Задушна субота** *цркв.* Задушнице

засданє *с.* **1.** ужина, закуска; **2.** *прен.* заједљивост, забадање

засдац -ам *нєзак.* **1.** (*даяке єдзене*) с време на време презалогајити; **2.** *прен.* (*дакого*) бити заједљив, забадати

засдац ше -ам ше *нєзак.* **1.** (*урезовац ше*) заједати се, усецати се; **2.** (*на дакого*) окомљавати се, имати зуб на кога

засдліви -а -е заједљив; ~ **франга** заједљива шала, забадаљка

засдніца *ж.* заједница

засдніцки -а -е заједнички; ~ **меноватељ** *грам.* заједнички именилац (именитељ)

засдніцтво *с.* заједништво

заџсц -см *зак.* **1.** презалобајити, зајести, заложити; **2.** (*дакого — вимучиц*) појести; **засдза го од зависци?** појешће га од зависци

заџсц ше -см ше *зак.* **1.** (*урецац ше*) зајести се, урезати се; **2.** (*на дакого*) окомити се на кога, узети на зуб кога

зажадац -ам *зак.* **1.** пожелети, зажелети; ~ *дакому* *шешлїву драгу* зажелети коме срећан пут; **2.** *заст.* затражити; **3.** *безос.* (*дакому*) зажелети се; **зажадало му прашецини** зажелео се прасетине; ♦ *цо ци лем душа зажада* што ти душа зажели

зажаднсти -а -е жељан

зажадац ше -ам ше *и* **зажаднїц ше** -їм ше зажелети се, пожелети; **зажадали зме ше вас** зажелели смо вас се

зажалїц ше -їм ше *зак.* ражалостити се, потиштити се, утући се

зажерац -ам *нєзак. заст.* погледа(ва)ти

зажгиртац -ам *зак.* зашкргутати

зажегнац -ам *зак.* баталити; ставити крст на нешто

зажеленїц ше *зак.* -нєсм *и* -їм ше **1.** зазеленети се; **2.** олистати; **зажеленел ше лес** олистала је шума

заживотни -а -е заживотни; ~ **приходи** заживотни приходи

зажижачиц -им *и* **зажижачиц ше** -им ше *зак.* зажагрити (се); засијати (се)

зажимнєс *с.* захлађење

зажимнїц -нєс *и* -ї *и* **зажимнїц ше** -нєс ше *и* -ї ше *зак. безос.* захладити, захладнети; **зажимнєсло** захладило је

зажимнџовац -нџоєм *нєзак. безос.* захлађивати, захладњивати

зажичиц -им (*дакому*) *зак.* пожелети, зажелети

зажиц -иєм *зак.* заживети

зажобрац -ам *зак.* напросјачити, испросјачити

зажовциц ше *зак. I* -им ше *прех.* зажутити се; *II* -цєсм ше *и* -им ше *нєпрех.* (*видац жовтосц*) зажутети се

зажубрац -ам, **зажубронїц** -їм *и* **зажуброгац** -ам *зак. 1.* замрмљати, почети мрмљати; **2.** загунђати, почети гуњјати

зазберовац -руєм *нєзак.* скупљати; прикупљати; купити; окупљати; **зазберуц чутки кукурици за комбайном** купе клипове кукуруза за берачем; **зазберуц людзох до работи** окупља људе за посао

зависковац -куєм *зак.* (и)јујукнути, подвриснути

завзучац -чим *зак.* зазвучати

зздихани -а -е *експр.* поспанац, поспанко

зздравкац -ам (*на дакого*) *зак.* наздрави-ти коме

зазнавац -ам *нєзак.* доживљавати; искусивати; спознавати; упознавати

зазнац -ам *зак. 1.* (*спознац*) доживети; искусити; зазнати, спознати; упознати; претурити преко главе; **зазнал вельо нєсправди у живоце** доживео је много неправде у животу; **2.** запамтити (*обич. кога у децјем, млађем узрасту*); **зазнал сом го ище як** малога запамтио сам га још као малога

зазнац ше -ам ше *зак.:* одкеди **сом ше зазнал** откад знам за себе

зазначиц -им *зак.* забележити, означити

зазначка *ж.* белешка, забелешка

зазначовац -чуєм *нєзак.* забележавати, beleжити, означавати

зазрак *х.* будала; клипан; заврзало, заврзан

ззубац -ам *зак. 1.* ~ **коња** зауздати, заоглавити коња, ставити коњу узде (зубало); **2. прен.** обуздати, смирити; **дакус би го** ~ ваљало би га мало обуздати

ззубац ше -ам ше *зак. прен.* обуздати се, смирити се

ззубя *с. мн. (ед. ззубе)* месо са свињских вилица; образина

заинтересовац (ше) -суєм (ше) *зак.* заинтересовати (се)

заискриц -им *зак.* заискрити (се)

зайда *ж.* завежљај; ♦ **звлєкол ше (звлєчени є) як** ~ (*о човекови хорого випатрунку*) вуче се као пребијена мачка

зайдичка *ж. дем.* завежљајић, завежљајић, замотуљак

зайсц -їдзем *зак. I нєпрех. 1. а)* (за *дацо*) заћи, замакнути; ~ **за хижу** заћи за кућу; **б)** **слунко зашло** сунце је зашло;

2. свратити, навратити, заћи; **зайдз даке-ди до мне** сврати који пут код мене; **П прех.** задржати, спречити; **придзем кед ме дацо не зайдзе** доћи ћу ако ме нешто не спречи; ♦ **далеско** ~ далеко отићи, забраздити; **зашло ми за нохци** (*кед премарзнути пальци боля у цеплим*) зашло ми за нокте

зайсц ше -йдзем ше *зак.* **1.** заценити се; **зашол ше од плачу** заценио се од плача; **2.** моћи бити, моћи живети и сл. без кога/чега *или* са киме/чиме; **у викендици ше зайдземе и без авта** у викендици ћемо моћи и без кола; **зайду ше з єдним мешком цукру** биће им довољна једна врећа шећера; **треба ше зайсц з найнужнєйшим** треба се задовољити (*знати живети и сл.*) са најпотребнијим

заказ х. заст. забрана

заказац -кажем *зак.* **1.** заказати; ~ **нашиву** заказати посету; **2. заст.** забранити

заказовац -зуєм *незак.* **1.** заказивати; **2. заст.** забрањивати

закаламиц -им *зак.* закалемити

закалєсти -а -е (*недосц викиснути, натвардо упечени*) набијен (*хлеб, колач и сл.*)

закаменсти -а -е **1.** скамењен; **2. прен.** задрт, загрижен; окорео

закаменїц (ше) -їм (ше) *зак.* скаменити (се)

закамуфлирац (ше) -ам (ше) *и* **закамуфловац (ше)** -луєм (ше) *зак.* закамуфлирати (се)

закапариц -им *зак.* закапарисати, закапарити

закапкац -ам *зак.:* ~ **дакому око** канути коме капи у око

закапковац -куєм *незак.* гу **закапкац**

закаправиц -им *зак.* закрмељавити, закрмељити

закапчац (ше) -ам (ше) *зак.* закопчати (се)

закапчовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* закопчавати (се)

закарбиковац -куєм *незак.* зарезати, обележити зарезом

закариказовац -зуєм *зак.* **1.** (*питац вельку цену*) заценити; **2.** направити коме штету; оштетити кога

закарпатски -а -е закарпатски

закартац -ам *зак.* добити на картама

закасани -а -е (*о рукавох и под.*) заврнут, завијен

закасац -кашем *зак.* (*рукави и под.*) заврнути, засукати, завити

закасовац -суєм *незак.* завртати, засукивати, завијати

закашляц ше -лїм ше *зак.* закашљати се

закашљовац ше -люєм ше *незак.* закашљавати се, закашљивати се

заквашнїц -їм *зак.* закиселити

заквацкац -ам *зак.* запацкати, замрљати, забрљати; ~ **папер з тинту** запацкати папир мастилом

заквацкац ше -ам ше *зак.* запацкати се, замрљати се, забрљати се

заквачиц -им *зак.* **1.** закачити; запети; **2.** окрзнати

заквачиц ше -им ше *зак.* **1.** закачити се; **2. прен.** (*зражиц ше*) закачити се, закавжити се

заквачовац -чуєм *незак.* **1.** закачињати, закачивати; запињати; **2.** окрзивати

заквачовац ше -чуєм ше *незак.* **1.** закачињати се, закачивати се; **2. прен.** закачињати се, кавжити се

заквитнуц -нем *зак.* зацветати

заквициц (ше) -им (ше) *зак.* зацитити (се), окитити (се)

заквочиц -им *зак.* (*о квоки*) заквоцати

заквочиц ше -им ше *зак.* почети седети на јајима (*о квочки*)

закерчиц -им *зак.* закрчити; ~ **драгу** закрчити пут

закивац -ам *зак.* заљуљати, зањихати

закивац ше -ам *зак.* **1.** заљуљати се, зањихати се; **2.** (*при ходзєню*) загегати се

закивовац (ше) -вуєм (ше) *незак.* гу **закивац (ше)**

закинчлїви -а -е *оп.* затинчлїви

закирвавени -а -е закрвављен

закирвавиц (ше) -им (ше) *зак.* закрвавити (се)

закихотац ше -ам ше *зак.* *оп.* захихотац ше

закладаљнїк х. залагаоничар

закладаљня ж. залагаона, залагаоница

закладанє с. заузимање, залагање

закладац -ам незак. **1.** (давац до залогу) залагати; **2.** (заградзовац доступ гу дачо-му) заграђивати; **3.** ~ розогнате цесто кух. савијати (пребацивати) развијено тесто; **4.** заст. оснивати; ♦ ~ **франти** оп. под **франга**

закладац ше¹ -ам ше незак. имати почетак који наговештава одређен резултат; **а) добре ше закладац** (нависцовац добри резултат) заприличити; **виници ше добре закладаю** виногради заприличили; **того року ше шицко зарно добре заклада** ове године све житарице су заприличиле; **б) недобре (слабо, подло) ше закладац** (нависцовац недобри резултат) имати лоше изгледе на успех, не обећавати добар резултат; **наша работа ше подло заклада** почетак нашег рада не обећава добар резултат; **в) безос. недобре (слабо, подло) ше дакому заклада** слабо (лоше) је коме почело; црно (слабо, лоше) се коме пише; **набрал вельо кредиту, а камати поросли, недобре ше му заклада** узео је много кредита, а камате су порасле, лоше му се пише; **г) нст хмари на нсбе, заклада ше красна хвиля** нема облака на небу, показује се лепо време; **як ше закладало, уж ме нс так болі** како је било почело, више ме не боли тако; **наишли чарни хмари, закладала ше велька буря, алс спаднул лєм мали диждж** наишли су црни облаци који су наговештавали велику олују, али пала је само мала киша; **попадуо ридки пахульки, заклада ше шиіг** провејавају ретке пахуљице, канда ће бити снега

закладац ше² -ам ше (за дакого/дацо) заузимати се, залагати се

закладаци -а -е: ~ **капура** оп. под **капура**

закляняц (ше) -яц (ше) незак. заклањати (се)

заклаптавиц -им зак. оклемпавити

закласц -адзем зак. затрпати; ставити нешто преко нечег; **закладол стару сламу зоз нову** на старој слами саденуо је нову камару; **закладол облак з кнїжками** заклонио је прозор полицом са књигама

заклатка ж. **1.** (на кнїжски, теки) завој, омот; **2.** оп. **латка (2. б)**

заклаткац -ам зак. (теку, кнїжку) замотати, увити

заклатковац -куєм незак. (свеску, кнїгу) замотавати, увијати

заклац -колєм зак. заклати; ~ **швиню** заклати свињу

заклінанє с. заклетва; заклињање

заклінац -ам незак. заклињати

заклінац ше -ам ше незак. заклињати се

заклінач х. заклињач

заклінковац -куєм зак. заклінчити, набити клинове; загвоздити

заклон х. заклон

заклонїц (ше) -їм (ше) зак. заклонити (се)

заклученє с. **1.** закључак; **присц до заклученя** доћи до закључка; **2.** (контракта, мира и под.) закључење

заклучиц -им зак. з розл. знач. закључити; ~ **по вонкашньосци** закључити по спољашњости; ~ **схадзку** закључити састанак; ~ **мир** закључити мир

заклучни -а -е закључни

заклучно присл. закључно

заклучовац -чуєм незак. закључивати

заклучок -чка х. оп. **заклученє (1)**

закля присл. и злуч. коц. (покля, док) док; **шицки слухаю ~ вон бешедує** сви слушају док он говори

заклягац -ам зак. (млеко) засирити

закляти -а -е заклет; ~ **нсприятель** заклети непријатељ

закляц -лєєм зак. заклети

закляц ше -лєєм зак. заклети се

заковац -куєм зак. заковати

заковйовац -вюєм незак. закивати

заколїмбац (ше) -ам (ше) зак. **1.** оп. **заколїсац (ше); 2.** заколебати (се)

заколїсац (ше) -їшем (ше) зак. заљуљати (се)

заколїсовац (ше) -суєм (ше) незак. гу **заколїсац (ше)**

закон х. **1.** закон; ♦ **зражиц ше зоз законом** доћи у сукоб са законом; **нужда ~ меня** нужна закон мења; **положиц звонка за-**

кона ставити ван закона; **2. заст.** правила вере, вера

законік х. законик

законіти -а -е **1.** законити; ~ жена законита жена; **2. оп. законски**

законітосц ж. законитост

законни -а -е **1.** законски; **2. оп. законіти**

законодавец -вца х. законодавац

законодавні -а -е законодаван

законодавство с. законодавство

закономирни -а -е закономеран

закономирносц ж. закономерност

законописец -сца х. законописац

законски -а -е законски

законтрациц -им зак. уговорити (*продају, извоз*)

закончене с. **1.** завршетак; исход; **2. грам.** наставак, завршетак

закончени -а -е **1.** *дїспр.* од закончиц (ше); **2. грам.** (*перфективни*) свршени; ~ вид свршени вид

закончисцени -а -е зашиљен, заоштрен

закончисциц (ше) -им (ше) зак. зашиљити (се), заоштрити (се)

закончисцовац (ше) -цуем (ше) *нєзак.* зашиљавати (се), заоштравати (се)

закончиц -им зак. завршити

закончиц (ше) -им (ше) зак. завршити (се)

закончовац (ше) -чуем (ше) *нєзак.* завршавати (се)

закончуюци -а -е завршни; ~ **рахунок** завршни рачун; ~ **часц спорт.** завршница

закопац -пем зак. **1.** (*почац копац*) закопати; почети копати; **2.** (*загребац*) закопати, затрпати

закопац ше -пем ше зак. закопати се

закоповац (ше) -пуем (ше) зак. закопавати (се)

закоравени -а -е закорављен, заорео

закоравиц -веєм и -им и **закоравиц ше** -веєм ше и -им ше зак. закорети се; **жем од дижджу закоравес** земља од кише се закори, од кише се направи покорича

закорачени -а -е *оп.* закоравени

закоренени и закоренести -а -е закоренен; укоренен

закореніц ше -ім ше зак. закоренити се; укоренити се

закореньовац ше -нюєм ше *нєзак.* закоренївати се; укоренївати се

закормацац ше -ам ше зак. (*на спаню, при шедзеню*) заврпољити се, завртети се

закоровниц ше -им ше зак. закоровити (се)

закорциц -им зак. *звич. безос.* закопкати; заголицати

закоткодац -ам зак. закокодакати

закотуляц (ше) -ям (ше) зак. закотрљати (се)

закотурбичац (ше) -ам (ше) зак. закотрљати (се) (*великом брзином*)

закошиц -им зак. **1.** (*почац кошиц*) закосити; **2.** зарадити кошењем

закракац -ам зак. заграктати

закрамбљовац -люєм зак. спојити (стегнути, учврстити) обручем

закрамендац -ам зак. *експр.* (*моцно вде-риц*) одаламити, одрапити, мазнути; **кед це закрамендам!** кад те мазнем!

закресац -ешем зак. закресати

закривац (ше) -ам (ше) *нєзак.* покривати (се)

закриц (ше) -ієм (ше) зак. покрити (се)

закрице с. кров; ♦ ~ **на два води** кров на две воде

закривач х. поклопац

закрипачиц (ше) -им (ше) зак. закрметити (се)

закричац зак. завикати, повикати

закрохмаліц -ім зак. заскробити, уштир-кати

закрочиц -им зак. закорачити; ♦ **далєко** ~ далеко забраздити

закрочовац -чуєм *нєзак.* закорачивати

закрутка ж. **1.** завртањ; **2.** рајбер; **3.** коврца; **4.** (*на фляши*) затварац

закруток -тка/-тку х. **1.** *хем., техн.* завој, завојак; **2.** завртуљак

закруцац -ам *нєзак.* **1.** (*пакет*) умотавати, завијати; **2. а)** (*цигаретлу*) завијати; **б)** (*шруб*) завијати, завртати; **3.** (*чоп*) завртати, затварати

закруцац ше -ам ше *нєзак.* умотавати се, завијати се

закруцач х. завијач

закруцене с. 1. завијутак; 2. (диму, праху) завитлај

закруцени -а -е 1. дїєсл. мен. од **закруциц** (ше); 2. прен. (о бешеди) завијен, увијен

закруциц -им зак. 1. завити, умотати; ~ пак до папера завити пакет у папир; 2. а) завити, заврнути; ~ шрубик завити шраф; б) завити; ~ цигаретлу завити цигару; 3. заврнути, затворити; ~ чоп заврнути славину; 4. (баюси) завити, увртети, завилашити; 5. (справиц форгов) заковитлати, завитлати; ♦ ~ главу дакому (зашилиц) заврнути мозак коме; ~ шию дакому заврнути врат коме

закруциц ше -им ше зак. 1. завити се, умотати се; 2. заврнути се; ♦ **закруцело ше му у глави** завртело му се у глави, завртела му се глава

закруцовац (ше) -цуєм (ше) *незак. оп. закруцац (ше)*

закруцовач х. оп. **закруцач**

закукнуц -нем зак. завирити; завирнути; ♦ ~ до души (до шерца, до тайнох) завирити у душу (у срце, у тајне)

закуковац -укуєм *незак.* завиривати; завиривати

закукурикац и *коц.* **закукуригац** -ам зак. закукурикати

закулисни -а -е закулисни

закуп х. закуп; **дац фирму под** ~ дати фирму под закуп

закупец -пца х. купац, закупник

закупецки -а -е х. закупачки

закупиц -им зак. закупити

закупйовац -пюєм *незак.* закупљивати

закупйїна ж. закупнина

закупадавец -вца х. куподавац

закурени -а -е 1. завејан снегом; 2. запрашен, прашњав; 3. задимљен

закуриц -им зак. (о инїгу) завејати; **шнїг закурил драги снег** је завејао путеве

закуриц ше -им ше зак. 1. задимити се, испунити се димом; 2. а) запрашити се; **закурела ше улица** запрашила се улица; б) *звич. безос.* задимити се, запрашити се; **наиходзела буря, на горизонту ше за-**

курело приближавала се олуја, хоризонт се задимио

закуска ж. закуска

закусок -ска/-ску х. *ридк.* залогај

закутни -а -е (оддалени од населеня) забачен; ♦ ~ **баба** (особа хтора недзечне виходзи з дому) чуваркућа; **шедзиц як ~ баба** не помаљати носа, чувати запећак

закутнїк х.: **шедзиц як ~ оп. шедзиц як закутна баба под закутни**

закуцїйни -а -е зановетљив

закуцня х. зановетало

закушене с. загриз

закушиц -им зак. загристи; ♦ **нет до чого** ~ (барз мало одзенья) није (нема) ни на један зуб

залам х. (место преламованя) залом

заламац -мем зак. 1. (не цалком зламац) заломити; 2. (оловко у клайбасу) сломити; **заламал сом клайбас** сломио сам (сломило ми се) срце оловке; 3. зарадити на берби кукуруза; **заламали себе дзешец метери кукурици** на берби кукуруза зарадили су десет метара кукуруза; ♦ ~ **руки (з руками)** заломити рукама

заламац ше -мем ше зак. 1. (не цалком ше зламац) заломити се; 2. (о оловку клайбаса) сломити се; **заламал ше ми клайбас** сломио сам срце оловке, сломило ми се срце оловке; 3. прен. беш. (знайсц дакого) заломити се, пасти у део

залапенє с. захват; **хирургийне** ~ хируршки захват

залапени -ного х. заробљеник

залапенїцки -а -е заробљенички

залапиц -им зак. 1. (часц маси з руку, судзину и др.) захватити; заграбити; 2. закачити, окрзнати; 3. а) заузети, освојити; запленили; б) (зарабровац) заробити; 4. (о чувствох) обузети

залапйовац -пюєм и **залапцяц** -ям *незак.* 1. захватати; заграбљивати; 2. а) заузимати, освајати; заплєњивати; б) заробљавати; 3. (о чувствох) обузимати **заласкотац** -ам зак. заголицати (благим додиром)

залац ше -асм ше зак. зарећи се, заклети се

залегињчиц (ше) -им (ше) *зак.* замомчити (се)

залегињчовац (ше) -чуєм (ше) *зак. незак.* замомчавати (се)

залегнуц -нем *зак.* 1. (*закриц зоз собу*) прекрити, преплавити; **маса народу залегла поля** маса народа је преправила поля; 2. *прен.* притиснути; **велька криза нас залегла** велика криза нас је притиснула; 3. *беш.* (*буц достаточни, вистац*) залегнути, залећи, бити довољан; **мала плаца ци не залегне** мала плата ти неће залећи

залсговац -гуєм *незак.* ~ **жем** *поль., статк.* (*ноцовац з овцама на полю же би ше гносла жем*) торити земљу

залсзц -сжем и **залсзнуц** -сжнем *зак.* заглибити се, заглавити се

залсзовац -зуєм *незак.* заглибљавати се

залст *х.* з розл. знач. залет

залстни -а -е залетни

залстнік *х.*: ♦ **буц як** ~ (*буц одручени, занедзбани*) бити у запећку, бити пети точак у колима

залстовац -туєм *незак.* 1. (*о инігу*) провејавати; **шніг залстуге** снег провејава; 2. (*скруцовац ліво-право у швидкосци – о санкох и под.*) заносити се час лево час десно, заошијавати се; **санки за коњми залстовали** санке су се за коњима заносиле час лево час десно

залстовац ше -туєм ше *незак. оп.* **залсцовац ше**

залсциско *с.* залетиште

залсциц ше -им ше *зак. прен.* залетети се

залсцовац ше -цуєм ше *незак.* залетати се

залиготац ше -ам ше *зак. заст.* залашти-ти (се)

залів *х.* залив, затон

залівац -ам *зак.* заливати, залевати

залівац -а -е и **залівни** -а -е заливни; ~ **система** заливни систем

залівчок -чку/-чка *х. дем.* мањи залив, зато-нић, затока

залізац ше -їжем ше *зак.* (*гладко ше заче-сац*) зализати се

заліпиц (ше) -им (ше) *зак.* залепити (се)

заліпйовац (ше) -пюєм (ше) *незак.* залеп-љивати (се)

залісцавени -а -е лиснат; олистало

залічиц (ше) -им (ше) *зак.* залечити (се), зацелити (се)

залічовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* залечивати (се), зацеливати (се)

залог *х.* и **залога** *ж.* залог, залога; **нерухо-ми** ~ непокретни залог; **вжац/брац до залогу** узети/узимати у залог

залоговац -гуєм *незак. заст.* узимати у залог

залогов(и) -а -о/-е *оп.* **заложни**

залосни -а -е: **залосни шмати** масна, лоше опрана одећа; **залосни власи** масна, лоше опрана коса

заложени -а -е (*груби, целати*) крупан

заложити -им *зак.* 1. (*дац до залогу*) заложити; ~ **масток** заложити имање; 2. (*заградзиц доступ гу дачому*) заградити; ~ з **древом** уход заградити брвном улаз; 3. *заст.* основати; ♦ **заложити/закладац зваду** заподенути/заподевати свађу; ~ **фундаменти** поставити темеље

заложити ше -им ше *зак.* 1. **а)** **добре ше заложити** (*нависциц добри резултат*) заприличити; **кукурица ше добре заложела** кукуруз је заприлично; **б)** (*мац добри або недобри початок*) почети, изгледати, наговештавати, заприличити; **терац го уж не так боли як ше заложело** сад га више не боли тако како је почело; 2. (*за дацо – зробиц напружене*) заложити ше

залоїц ше -їм ше *зак.* постати јако мастан (*о одећи, коси и сл.*)

заложни -а -е заложни

залоньски -а -е преклањски

залоньским *присл.* преклане

залопотац -ам и **залопотиц** -им *зак.* залупати

залотяц (ше) -ям (ше) *зак. оп.* **залюштац (ше)**

залупац и **залупкац** -ам *зак.* залупати

залюбени -ного *х.* 1. заљубљен; 2. (*до дачо-го*) заљубљеник

залюбенік *х. оп.* **залюбени** (2)

залиубиц ше -им ше *зак.* (до дакого/дачого) заљубити се

залиубиовац ше -бюем ше *незак.* заљубљивати се

залиубуюци -а -е заљубљив

залиуштани -а -е **1.** каљав, укаљан, запрљан, заблаћен; **2.** (од *роси*) мокар, смочен

залиуштац (ше) -ам (ше) *зак. а)* закаљати (се), запрљати (се); заблатити (се); **б)** (од *роси*) смочити (се)

залиядзени -а -е залеђен

залиядзиц (ше) -им (ше) *зак.* заледити (се), замрзнути (се)

залиядзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* залеђивати (се), замрзавати (се)

залиярмац -ам *зак.* повикати, залармати

залияц -леем *зак. 1.* залити; **2.** поплавити; **рика** **залияла велї валали** река је поплавила многа села

залиџмпани -а -е *експр.* јако каљав, укаљан, заблаћен, запрљан; јако мокар, смочен

залиџмпац (ше) -ам (ше) *експр.* јако (се) укаљати, заблатити, запрљати; јако (се) смочити

замакац -ам *незак.* (о брадлу слами, шена и под.) закисувати, закишњавати, прикишњавати; **кукуричанку треба поскладац до копох же би не замакала** кукурузовину треба сложити у купе да не закисује; **неровно одпилсене древо на дижджу замака и гиїс** неравно одсечено дрво на киши закисује и труне

замали -а -е јако мали; сувише мали

замало *присл.* јако мало; сувише мало

замалтеровац -руем *зак.* замалтерисати, *горв.* зажбукати

замалючка *присл.* замалена, још као дете; ~ **страцел родичох** још као дете изгубио је родитеље

замамунени -а -е омамљен; обезумљен, помућене памети; залуђен

замамуниц -їм *зак.* омамити; обезумити кога, помутити коме памет; залудити кога

замантулиц -їм *зак.* завитлати, зафрљачити, бацити далеко

замарзац -ам *незак. 1.* зепсти, мрзнути, промрзавати; **2.** смрзавати се

замарзнути -а -е **1.** озебао, промрзао; **2.** смрзнут

замарзнуц -ржнем *зак. I непрех. 1.* смрзнути се, озепсти; промрзнути; **барз сом замарз на теј жими** смрзох се на овој хладноћи; **2.** (залиядзиц ше) смрзнути се; замрзнути (се); **Дунај теј жими замарзнул** Дунав се те зиме замрзнуо; **II непрех.** замрзнути, смрзнути; ♦ ~ **кредит банк.** замрзнути кредит

замарзовац -зуем *незак.* замрзавати

замарзовач х. замрзивач

замарти -а -е замрли; закржљао

замаскирац (ше) -ам (ше) и **замасковац (ше)** -куем (ше) *зак.* замаскирати (се)

замасцени -а -е умазан, упрљан

замасциц -им *зак. 1.* умазати, упрљати; замазати; **2.** замалтерисати, *горв.* зажбукати; ♦ ~ **дакому очи оп. зашлєспиц дакому очи (под око)**

замасциц ше -им ше *зак.* умазати се, упрљати се; замазати се

замах х. замах

замахайле и замахайло с.: ♦ **седме** ~ **1.** последња рупа на свирали, нико и ништа, тринаесто прасе; **2.** (ніяка родзина) ни род ни помозбог, чорбине чорбе чорба

замахац -ам *зак.* замахати

замахнік х. *техн.* замајац; ~ **мотора** замајац мотора

замахнуц -нем *зак.* замахнути

замахнуце с. **1.** замах; **2.** (з *веслом*) завеслај

замаховац -хуем *незак.* замахивати; завитлавати

замачац (ше) -ам (ше) *зак.* замочити (се)

замена ж. замена; ~ **квартила** замена стана; ~ **бавячох** замена играча

заменік х. заменик

заменіц (ше) -їм (ше) *зак.* заменити (се)

заменка ж. *оп. замена*

заменлїви -а -е заменљив, замењив

заменовнік х. *грам.* заменица

заменовніцки -а -е *грам.* заменички, заменични

заменяюци -а -е *оп.* заменлїви

заменювац (ше) -нюєм (ше) *зак.* замењивати (се)

замерац -ам *незак.* замирати; ~ **од страха** замирати од страха

замервенс с.: ~ **червох мед.** замршеност црева

замервени -а -е запетљан, замршен

замервеніско с. збрка

замервеносц *ж.* замршеност, запетљаност

замервиц (ше) -им (ше) *зак.* замрсити (се), запетљати (се)

замервйовац (ше) -юєм (ше) *зак.* замрсивати (се), запетљавати (се)

замержачиц ше -им ше *зак.* замрзети се (*на дуго време, трајно*)

замержиц -им *зак.* замрзети

замержиц ше -им ше *взаєм. повр.* замрзети се

замерковани -а -е **1.** *дїсприскм. од замерковац;* **2.** (*хтори прицагує увагу*) запажен

замерковац -куєм *зак.* запазити, уочити

замерковйовац -вюєм *незак.* запажати, уочавати

замертвиц -им *зак. I прех.* (*дочасно зробиц мертвим*) умртвити; **II непрех.** обамрети, утрнути; **од вдереня му замертвела рука** од ударца му је обамрла рука

замесц -ецем *зак.* помести, почистити

заметац -ам *незак.* мести, чистити (*метлом*); ♦ ~ **з даким, махац з даким як зоз стару метлу** (*робиц, вирабљц з даким як ше сце*) поигравати се с киме, окретати кога око малог прста

заметач х. чистач; ~ **уліцох** чистач улица

заметачка *ж.* чистачица

замешка *ж.* кул. качамак, палента, *горв.* жганци; ♦ **кромпљова** ~ кул. кромпир са подметом (*сладак или слан*) (*в.*); **печена** ~ кул. запечен качамак; ♦ **ту ци Юло (Марйю, Петре итд.)** ~ *оп. под циберей*

замикац (ше) -ам (ше) *незак.* закључавати (се)

замик-мик дзец. закључано је

замиїїц -їм *зак.* збунити (*кога у рачунању и сл.*)

замиїїц ше -їм ше *зак.* погрешити (*у рачунању и сл.*)

замило присл. (*барз мило*): ~ **ми робиц у заградки** уживам да радим у башти

замишац -ам *зак.* умешати

замишац ше -ам ше *зак.* умешати се

замишиц -им *зак.* замесити; ~ **цесто** замесити тесто

замишовац -шуєм *незак.* месити, замешивати

замка *ж.* замка

замкнуц (ше) -нєм (ше) *зак.* закључати (се)

замлада и замладу присл. у младим годинама, док је човек млад

замлєсти -а -е онесвешћен

замлєстосц *ж. оп.* замлєце

замлєц -сєм *зак.* онесвестити се, пасти у несвест

замлєце с. несвестица, несвест

замлодзени -а -е верен, заручен

замлодзиц ше -им ше *зак.* верити се, заручити се

замлосни -а -е **1.** онесвешћен, обесвешћен; **2.** омамљен

замлоїц -їм *зак. 1.* онесвестити, обесвестити; **2.** *пчол. и др.* омамити; ~ **пчоли** омамити пчеле

замлоїц ше -їм ше *зак. 1.* онесвестити се, обесвестити се, пасти у несвест; ~ **у тим автобусу!** да се човек онесвести у том аутобусу!; **2.** омамити се

замодлєнс с. молба; **на їх** ~ на њихову молбу

замодлїц -їм *зак. а)* замолити; **б)** затражити

замок -мку/-мка х. замак

замокнуц -нєм *зак. (о слами, шену)* закиснути, прикиснути; **копки замокли** пластови су закиснули

замољжени -а -е замагљен

замољжиц (ше) -им (ше) *зак.* замаглити (се)

замољжовац (ше) -жуєм (ше) *незак.* замагљивати (се)

замољгавени -а -е *оп.* замољжени

замољгавиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* замољжиц (ше)

замољговач х. замагљивач

замољговйовац (ше) -вюєм (ше) *незак. оп.* замољжовац (ше)

замонашиц ше -им ше *зак.* замонашити се, закалуђерити се

замондяц -ям *зак.* почети неразумљиво говорити, забркљачити, замрмљати
заморски -а -е заморски
замотац (ше) -ам (ше) *зак.* замотати (се)
замотовац (ше) -туєм (ше) *зак.* замотавати (се)
замоцнети -а -е **1.** (*хтори замоцнел*) ојачао, ојачан; **2. прен.** имућан
замоцнић -неєм и -ім *зак.* **1.** ојачати, оснажити; **2. прен.** ојачати, обогатити се
замравчац -чим *зак.* замаукати, замијаукати; маукнути, мијаукнути
замрачени -а -е ошамућен, онесвешћен
замрачиц -им *зак.* ошамутити; онесвестити
замрачиц ше -им ше *зак.* (*од вдереня*) ошамутити се; онесвестити се
замрачовац (ше) -чуєм (ше) *нєзак.* ошамућивати (се); онесвешћивати (се)
замрец -ем *зак.* замрети
замуліц -ім и **замуляц** -ям *зак.* замуљати, замуљити; **диждж нам замулял ягоди** киша нам је замуљила јагоде
замуљовац -люєм *нєзак.* замуљавати, замуљивати
замуриц -им *зак.* загњурити
замуриц ше -им ше *зак.* загњурити се; заронити
замурйовац -рюєм *нєзак.* загњуривати
замурйовац ше -рюєм ше *нєзак.* загњуривати се; зараћати
замуровац (ше) -руєм (ше) *зак.* зазидати (се)
замуровйовац (ше) -врюєм (ше) *нєзак.* зазиђивати (се)
замуркац -ам *зак.* замрмљати, прогунђати
замурцавиц -им *зак.* замусати; замазати
замурц(к)ани -а -е мусав
замурц(к)ац (ше) -ам (ше) *зак.* замусати (се)
замурчац -чим *зак.* **1.** (*о статку*) замукати; **2.** (*о медведзови*) забрундати; **3.** (*о псови*) нарежати
замуцени -а -е замућен
замуциц (ше) -им (ше) *зак.* замутити (се)
замуцовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* замућивати (се)

замчок -чка *х.* брава; ♦ **тримац под замчком** (*чувац скрите, замкнуте*) држати под кључем
замявкац -ам и **замявчац** -чим *зак.* замаукати, замијаукати
занавше *присл.* заувек, занавек; **раз** ~ једном заувек
занат *х. беш.* (< *серб.*) занат (*оп. ремесло* (**1**))
занатхавиц -им *зак.* добити кијавицу, постати кијавичав
занєдзбани -а -е **1.** занемарен; запостављен; **2.** немаран
занєдзбаносц *ж.* **1.** занемареност; запостављеност; **2.** немарност
занєдзбац (ше) -ам (ше) *зак.* занемарити (се); забаталити (се); запоставити (се)
занєдзбовац (ше) -буєм (ше) *зак.* занемаривати (се); забатаљивати (се); запостављати (се)
занємиц -им *зак.* **I** *нєпрех.* (*постац нєми*) занемети; **II** *прех.* (*зробиц нємим*) занемити кога
занєсц -ешем *зак.* **1.** однети мало напред; **занєш єй куфер гу авту** однеси јој кофер ближе колима; **2. а)** покрити (засути) прашином, запрашити; **б)** (*о инїгу*) завејати; **3.** (*набок*) занети; **витор го занєс** ветар га је занео; **4. прен.** занети; **занєсла го писня** занела га песма
занєсц ше -сшем ше *зак.* **1.** занети се, затурати се; **2.** занети се; ~ **до розгварки** занети се у разговор; ~ **у бависку** занети се у игри
занєшени -ного *х.* занесењак
занєшеносц *ж.* занесеност, занос
занїманє *с.* **1.** (*професия*) занимање; **2.** занимање, бављење
занїмац ше -ам ше **1.** (*професийно*) занимати се, бавити се; **2.** (*з дачим*) забављати се, занимати се
занїтовац -туєм *зак.* *спец.* занитовати
занос *х.* занос
заносни -а -е заносан
занохцици *ж. мн.* (*єд. занохцица*) (*задарта скорочка коло нохца*) заноктице

заноциц ше -им ше и **заноциц ше** -ім ше *зак.* омркнути негде; **понагляйме, заноциме ше на полю** пожуримо, омркнућемо на њиви

заношиц -им *незак.* **1.** односити, преносити повремено мало напред; **кед копали кукурицу, та заношели и коршов з воду** кад су копали кукуруз, преносили су повремено и балон са водом напред; **2. а)** покривати (засипати) прашином; **б)** (*о шнїгу*) завејавати; **3. прен.** заносити

заношиц ше -им ше *незак.* **1.** заносити се, тетурати се, клатити се; **2. (з дачим)** заносити се

заношовац -шуєм *незак. оп.* **заношиц**

занягац -ам *зак.* занемарити; забаталити,

баталити; ~ **роботу** занемарити посао

занягац ше -ам ше *зак.* занемарити се, забаталити се

заняговац (ше) -гуєм (ше) *незак.* занемаривати (се); забатаљивати (се)

заняти -а -е **1.** запослен; који нешто ради; заузет; **вон вше з дачим** ~ он је увек нечим запослен, он увек нешто ради; **барз є ~, не ма часу** веома је заузет, нема времена; **2. заняти** -того х. запослен(ик)

занятосц ж. **1.** запосленост; **полна** ~ пуна запосленост; **2.** заузетост

заяц ше -неєм ше *зак. осн. и прен.* запослити се; **дзецко ше заняло з читаньом** дете се запослило читањем

заяце с. запослење

заобисц -идзем *зак.* заобићи

заобиходзаци -а -е *оп.* **заобиходни**

заобиходзенс с. заобилажење, заобилазак

заобиходзиц -им *незак.* **1.** заобилазити; **2.** околишити

заобиходни -а -е заобилазан; **по заобиходней драги** заобилазним путем

заобиходно присл. заобилазно

заобрат х. заокрет; ~ **у политики** заокрет у политики

заобрацац -ам *зак.* завртети, почети окретати

заобраценс с. заокрет, прекретница

заокруглени -а -е **1.** заобљен, заокругљен; **2. (о носу)** затупаст

заокругліц (ше) -ім (ше) *зак.* заоблити (се), заокруглити (се)

заокругльовац (ше) -люєм (ше) *незак.* заобљавати (се), заокругљивати (се)

заокружиц (ше) -им (ше) *зак.* заокружити (се)

заокружовац (ше) -жуєм (ше) *незак.* заокруживати (се)

заоначиц -им *зак.* **1.** завитлати, зафрљачити; шутнути у даљину; **2.** затражити високу цену, заценити; **3. оп.** **заоначиц ше (1)**

заоначиц ше -им ше *зак.* **1.** залетети се, почети навелико (*посао преко својих моћи и сл.*); **2. а)** почети терати инат; почети се препирати, натезати; **б)** (*з даким*) посвађати се

заорац -рем *зак.* заорати; ~ **гной** заорати ђубре; ~ **до цудзого поля** заорати у туђу њиву

заорйовац -рюєм *незак.* заоравати

заоставац -ам *незак.* **1.** заостајати; **2. (о годзини)** заостајати, каснити; **годзинка ми заостава** сат ми заостаје

заостати -а -е **1.** заостао; **2.** ометен; ~ **у розвою** ометен у развоју

заостаток -тку/-тка х. заостатак

заостац -анєм *зак.* заостати; ~ **у розвою** заостати у развоју; ♦ ~ **за часом** заостати за временом

заотякац и заочакац -ам *зак.* **1. (почац даяку вельку роботу): заотякал вельку хижу** почео је да гради велику кућу; **2.** одсећи крупан комад

заочкац -ам *зак.* зацепити, закаламити на окце

заоштрени -а -е *прен.* заоштрени

заоштриц (ше) -им (ше) *зак.* заоштрити (се); погоршати (се)

заоштровац (ше) -руєм (ше) *незак.* заоштравати (се); погоршавати (се)

западац -ам *зак.* **1. (падац длугих час – о дижджу)** закишити, окишити; **западал диждж, та зме не могли пойсц на польо** закишило је, те нисмо могли отићи на њиву; **2. безос.: западало го** сустигла га је киша; **3. (нападац – о векиим шнїгу): западал шнїг** пао је велик снег

западавац -дуєм *незак.* упадати (*у блато, снег*)

запаковац -куєм *зак.* запаковати
запаленє *с. мед.* запаљење, упала; ~ **плюц**о запаљење плућа
запалѝви -а -е запаљив
запалѝц -ѝм *зак.* 1. запалити, упалити; ~ **огень** упалити ватру; ~ **кукуричанку на полю** запалити кукурузовину на њиви; ~ **пипку** запалити лулу; 2. *прен.* запалити; ~ **масу** запалити масу
запалѝц ше -ѝм ше *зак. з розл. знач.* запалити се, упалити се
запалююци -а -е *оп.* запалѝви
запалька *ж. оп.* запальовач
запальовац (ше) -люєм (ше) *нєзак.* запаљивати (се), упальвати (се)
запальовач *х.* упальач
запаметац -ам *зак.* запамтити; **запаметаце ви мнє!** запамтићете ви мене!
запановац -нуєм *зак.* завладати, загосподарити
запановйовац -вюєм *нєзак.* завладавати
запара *ж.* запара, спарина
запарац -рем *зак.* запарати
запариц -им *зак.* запарити
запариц ше -им ше *зак.* упарити се, ужегнути се; **шено нє треба грабац влажне же би ше нє запарело** сено не треба купити влажно да се не би упарило; **кед често блїзко при пецу, та ше запари** ако је тесто близу пећи, оно се упари
запарйовац -рюєм *нєзак.* запаравати, запаривати
запарладжиц и запарлажиц -им *зак.* запарложити
запас *х.* залиха
запасани -а -е упасан
запасац -пашем *зак.* упасати; ~ **кошулю** упасати кошуљу
запасац ше -ашем ше *зак.* упасати се; **запаш ше** упаши се
запасовац (ше) -суєм (ше) *нєзак.* упасивати (се)
запатрац ше -ам ше *нєзак.* загледавати се
запатриц -им *зак.* 1. сагледати; **таки є ви-соки, нє мож го запатриц** тако је висок, не можеш га сагледати; 2. угледати, препознати; **медзи велїм шветом запатрел**

приятеля међу мноштвом света угледао је пријатеља
запатриц ше -им ше *зак.* 1. загледати се; 2. забленути се, заблејати се, забуљити се
запах *х.* 1. мирис; 2. задах
запахнуц -нєм *нєзак.* замирисати
запенѝц ше -ѝм ше *зак. осн. и прен.* запенити се, запенушати се
заперац (ше) -ам (ше) *зак.* затварати (се)
запестриц ше -им ше *зак.* зашаренити се
запесцов(и) -а -о/-е; ~ **часц руки** запешће
запетка *ж.* потпетица, штикла
запечатовац -туєм *зак.* запечатити
запечатовйовац -вюєм *нєзак.* запечаћавати, запечаћивати
запечени -а -е запечен; ~ **жем** запечена земља
запечетовац -туєм *зак. заст. оп.* запечатовац
запечиц (ше) -чем (ше) *зак.* запећи (се)
запивац -ам *нєзак.* пити (*уз јело*); заливати (*ракијом, вином*); пијуцкати
запилѝц -ѝм *зак.* запилити
запилькац -ам *зак.* зарадити кликерањем
запильовац -люєм *нєзак.* засецати (*тесте-ром*)
запинац -ам *нєзак.* запињати
запирскац (ше) -ам (ше) *зак.* запрскати (се), попрскати (се)
запирсковац (ше) -куєм (ше) *зак.* запрскивати (се)
запис *х.* запис
записани -а -е: **записане дакому** суђено је некоме
записац -ишем *зак.* 1. записати, забележити; ~ **датум** записати датум; 2. (*унєсц до списку*) уписати; ~ **дзецко до школи** уписати дете у школу
записац ше -ишем ше *зак.* уписати се; ~ **до школи** уписати се у школу
записка *ж.* записка, забелешка
запискац -ам *зак.* засвирати (*о сирени, пиштаљки*)
записнїк *х.* записник; **водзиц** ~ водити записник
записнїцки -а -е записнички
записнићар *х.* записничар

записовац -суєм *нєзак*. **1.** записивати, бележити; **2.** (*уношиц до списку*) уписивати
записовац ше -суєм ше *нєзак*. уписивати се
записовач х. записивач
запитац -ам *зак. заст.* **1.** затражити, заискати, замолити; **2.** тражити одређену цену за робу
запитац ше -ам ше (*дакого*) *зак. заст.* упитати; **запитал ше** **едного човека дзе ту пошта** упитао је једног човека где је овде пошта
запитовац -туєм *нєзак*. тражити, искати, молити
запихац -ам *нєзак*. **1.** (*до дачого*) завлачити, увлачити; забадати; забијати; **2.** (*за дацо*) затицати, задевати
запихац ше -ам ше *нєзак*. завлачити се, увлачити се; забадати се; забијати се
запиц -иєм *зак.* **1.** залити; **печене месо запили з вином** печење су залили вином; **2.** пропити
запицац -им *зак.* запиштати; запискутати
запнята *жс. оп.* **запята**
заплакани -а -е уплакан
заплакац -лачем *зак.* заплакати
заплатац -ам *зак.* закрпити
заплациц -им *зак.* платити, заплатити; ~ **рахунок** платити рачун
заплашиц -им *зак.* заплашити
заплєнїц -їм *зак.* заплєнити
заплєнїовац -нїуєм *зак.* заплєњивати
заплєсц -сцєм *зак.* **1.** заплєсти; ~ **варго-чи** заплєсти плетенице; **2.** заплєсти, запетљати
заплєсц ше -сцєм ше *зак.* **1.** заплєсти се, **2.** заплєсти се, запетљати се
заплєт х. *лит.* заплєт; ~ **романа** заплєт романа
заплєтац -ам *нєзак*. **1.** заплитати, заплєтати; **2.** заплитати, заплєтати, запетљавати; ♦ ~ **з язиком** заплитати језиком; ~ **з ногами** (*о пияному и под.*) *оп. под нога*
заплєтац ше -ам ше *нєзак*. **1.** заплитати се, заплєтати се; **2.** заплитати се, заплєтати се, запетљавати се
заплївац -ам *зак.* **1.** запливати; **2.** (*на ладї*) заплєвити

заплювац -ам *зак.* заплјувати; **мухи заплювали жвератко** муве су заплјувале огледало
заплювовац -јовуєм *зак.* заплјувати
заплюскац -ам *зак.* заплјускати
заплюсковац -куєм *нєзак*. заплјускивати
заплюснуц -юшнєм *зак.* заплјуснути
заплющац -им *зак.* заплјуштати
заплянтац ше -ам ше *зак.* затетурати се
запнуц -нєм *зак.* запети
заповедани -а -е *цркв.* заповедан; ~ **швето** заповедан празник
заповедац -ам *нєзак. беш.* заповедати, наређивати (*оп. розказовац (1)*)
заповид х. **1.** *рел.* заповед, заповест; **дзешец заповиди** десет заповеди; **2.** (*завит*) завештање
заповидани -а -е *оп.* заповедани
заповиднїк х. заповедник
заповиднїцтво с. заповедништво
заподзец -дзеєм *зак. (затрациц)* денути; **дзе сом заподзел ключи?** куд сам денуо кључеве?
заподзец ше -дзеєм ше *зак. (1. затрациц ше; 2. склонїц ше)* денути се; **дзе ше ми заподзел мобилни?** куд ми се део мобилни?; **лєс диждж, а я нє знам дзе ше заподзец** лије киша, а ја не знам куд да се денем
запожнєс с. закашњење, задоцњење
запожнїц -їм *зак.* закаснити, задоцнити
запожнїовац -нїуєм *нєзак.* закашњавати, задоцњавати
заполнєсти -а -е испуњен; **сала ~ до остатнього места** сала је испуњена до последњег места
заполнїц -їм *зак.* испунити, попунити
заполнїовац -нїуєм *нєзак.* испуњавати, попуњавати
запор х. **1.** плјусак; **2.** летњи плјусак
запопровац -руєм *нєзак. осн. и прен.* забирити, *горв.* запаприти
запорсток -тка х. мућак
започац -чнєм *зак.* **1.** (*дацо робиц*) почети, започети; **2.** (*зваду и под.*) започети, заподенути

започац ше -чнем ше *зак.* (*почац*) почети;

1929. рок ше **започал з вельку жиму**

1929. година је почела са великом зимом

започинац -ам *нєзак.* **1.** почињати, започињати; **2.** започињати, заподевати

заправа *ж.* рам (*слике*)

заправиц -им *зак.* **1.** (*слику и под.*) урамити; **2.** (*заврец отвор*) **а)** (замуровац) зазидати; **б)** затворити; заградити; поправити; ~ **дзиру на прощу** затворити отвор на тараби; **3.** ~ **заправку** *кух.* замесити квасно млеко

заправка *ж.* *кух., пож.* квасно млеко

заправяц -ям *нєзак.* **1.** (*слику и под.*) урамљивати; **2.** (*заверац отвор*) **а)** зазиђивати; **б)** затварати; заграђивати; поправљати; **3.** *кух.* замешивати квасно тесто

запрага *ж.* запрега; **коњска** ~ коњска запрега

запрагни -а -е запрежни; ~ **превозка** запрежно возило

запрагнуц (ше) -нєм (ше) *зак.* упрегнути (се)

запраговац (ше) -гуєм (ше) *нєзак.* упрезати (се)

запражени -а -е запряжен; ~ **юшка** *кул.* запряжена чорба, чорба са запряшком

запражиц -им *зак.* **1.** (*сѣло*) запряжити, ставити запряшку; **2.** *прен.* забиберити, запряжити; ♦ ~ **дакому** запряжити коме чорбу, скувати коме кашу, замесити коме колач (гибаницу, погачу)

запражка *ж.* запряшка; ♦ **буц варешка у каждей запряжки, вшадзи ше винайсц (вшадзи вистарчиц) як варешка у запряжки, буц у каждей мачанки** ~ бити у свакој чорби мирођија, бити сваке пећке жарило (свакој врећи закрпа, сваком лонцу заклопац)

запражовац -жуєм *нєзак.* запряживати

запратац -там *зак.* запряслити, упряслити; наредити коме да уради нешто; **запрата-ла мужа помивац судзину** запряслила је мужа прањем посуђа, наредила је мужу да опере посуђе

запрац -перем *зак.* запрясути пљуском (*тако да се створи покорица*)

запращац -щим *зак.* запряштати, запряштати

запрашковац -куєм *зак.* запряшити

запревац -ам *нєзак.* венути, спарушавати се

запредац -ам *зак.* (*зрадзиц*) издати; ~ **свой народ** издати свој народ

запрепасценє *с.* запрепашћење

запрепасциц -им *зак.* **1.** упряпастити; **2.** (*барз нєсподзивац*) запрепастити, пренєразити, згранути

запрепасциц ше -им ше *зак.* **1.** упряпастити се; **2.** (*барз ше нєсподзивац*) запрепастити се, пренєразити се, згранути се

запрепасцовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* **1.** упряпаштавати (се), упряпашћивати (се); **2.** запрепашћивати (се), пренєражавати (се), зграњавати (се)

запрепасцуюци -а -е запрепашћујући

запрец¹ -єм *зак.* затворити

запрец² -еєм *зак.* свєнути, спарушити се

запрец ше -єм ше *зак.* затворити се

запрєчиц -им *зак. заст.* забранити; спрєчити

запрєчовац -чуєм *нєзак. заст.* **1.** бранити; спрєчавати; **2.** не слагати се, не одобравати

заприповедац -ам *зак.* задржати кога разговором

заприповедац ше -ам ше *зак.* запрячати се

запровадзиц -им *зак.* **1.** отпраити кога на делу пута; **запровадзим це дакус, бо ноц** отпраићу те мало, јер је ноћ; **2.** завести, спровести; увести; спровести у дело; ~ **порядок** завести ред; ~ **нови календар** увести нови календар

запровадзовац -дзуєм *нєзак.* **1.** отпраћати кога на делу пута; **2.** заводити, спроводити; уводити

запулкациц -им *зак.* угојити се, добити трбух

запупчиц -им *зак.* **1.** закалемити; **2.** (*почац гонїц тупча – о древах*) запупети, запупољити

запутац -ам *зак.* **а)** сапети, спутати; ~ **коња** сапети коња; **б)** ~ **коња за ногу** (*привязац му наручок за предню ногу под колєном*) уколєнчити коња (в.)

запутац ше -ам ше *зак.* запетљати се

запуткац -ам (дакого) зак. коц. подвалити коме (ради шале)

запутковац -куем (дакого) незак. коц. подваљивати коме (ради шале)

запухнути -а -е отечен, натечен

запухнуц -нем зак. отећи, натећи

запучиц -им зак. пригњечити (делимично)

запушени -а -е запуштен; занемарен

запушиц (ше) -им (ше) зак. запустити (се); занемарити (се)

запушовац (ше) -шуем (ше) зак. запустати (се); занемаривати (се)

запшевац -ам незак. закржљавати

запшети -а -е закржљао

запшетосц ж. закржљалост

запшец -еем зак. закржљати

запята ж. грам. запета,arez

зарабиц -им зак. (зробиц рабом) учинити робом

зарабйовац -бюем незак. чинити робом, претварати у роба

зарабровани -а -е **1.** који много ради; који ради тежак посао, притиснут тешким послом; **уж** **як** **хлапец** **бул** **зарабровани** већ као дечак је радио тешке послове; **2. а)** (залапени у войни) заробљен; **лагер за зараброваних** заробљенички логор; **б)** **зарабровани** -ного х. заробљеник

зарабровац -руем зак. **1.** (залапиц у войни) заробити; **2.** притиснути тешким послом, натерати на тежак рад

зарабјац -ям незак. зарађивати

заражене с. мед. мождани удар, шлог

заражени -а -е **1.** шлогиран; **2. беш.** (з хороту, з гобийом и под.) заражен (оп. **обрани**)

заражиц -им зак. **1. безос. мед.:** **заражело** го шлогирао се; **2. беш.** заразити (оп. **обрац ше**)

заражиц ше -им ше зак. беш. заразити се (оп. **обрац ше**)

заражовац -жуем незак. **1. безос. мед.** шлогирати; **2. беш.** зараживати, заражавати (оп. **оберац ше**)

зараза ж. беш. зараза (оп. **обераца хорота**)

заразни -а -е беш. заразан (оп. **обераци**)

зарайбац -бем зак. запрати; **зарайбала замасцени рукав** запрала је испрљан рукав

зарайбовац -буем незак. запирати

зарайдац ше -ам ше зак. напунити гаће

зарамиковац -куем зак. заоквирити, уоквирити

заранковац -куем зак. и незак. ридк. оп. **фриштиковац**

заранок -нку/-нка х. ридк. оп. **фриштик**

зарастац -ам незак. зарастати

зараховац -хуем зак. зарачунати, урачунати

зараховйовац -вюем незак. зарачунавати, урачунавати

зарвац -вем и **зарвец** -ем зак. окрзнати; закачити

зареготац ше -ам ше зак. зацерекасти се

зарегочац -чим зак. зањиштати; зарзати

зарез х. и **зарезане** -ного с. (зарезане место) **зарез**

зарезани -а -е: ♦ **спац (заспац)** **як зарезани** спавати (заспати) као заклан

зарезац -ежем зак. **1.** закласти; ~ **куру** закласти кокошку; **2.** засећи, зарезати

зарезац ше -ежем ше зак. **1.** (до дачого — урезац ше) засећи се, зарезати се; **2.** закласти се

зарезовац (ше) -зуем (ше) незак. засецати (се), зарезивати (се)

зарекане с. заклетва; заклињање

зарекац ше -ам ше незак. заклињати се, зарицати се; заветовати се

зарекнуц ше -нем ше зак. **1.** заклети се, зарећи се; заветовати се; **2. заст.** (дакого/дачого и од дакого/дачого) одрећи се

заренко с. дем. зрнце; ♦ **кревово заренка** биол. крвна зрнца

зарепиц ше -им ше зак. **1.** (о репику) закачити се; **репик ше му зарепел на шматти** чичак му се закачио за одело; **2. прен. а)** заподенути, први почети (свађу, тучу, подваљивање и сл.); **б)** (до жени) зачикнути; **зарепел ше до нѐй** зачикну је

заривац (ше) -ам (ше) незак. **1.** (заджобовац ше) заривати (се), забадати (се); **2.** (запицац ше) заривати (се), забијати (се), завлачити (се)

заринявиц -им *зак.* постати путњичав, штрокав
заринявени -а -е путњичав, штрокав
зарипац -пем *зак.* загрепсти
зарисовац -суем *зак.* (*одредзиц смисел*) зацртати; ~ **драгу** зацртати пут
зариц -ием *зак.* **1.** (*заджобнуц*) зарити, забости; **2.** (*захпац*) зарити, забити, завући; **зариц главу до заглавка** забио је главу у јастук; ♦ ~ **нож до шерца** забости нож у срце
зариц ше -ием *ше зак.* **1.** (*заджобнуц ше*) зарити се, забости се; **2.** (*захпац ше*) зарити се, забити се, завући се
заричац -чим *зак.* зарикати
зарйоване с. зрачење
зарйовац -юем *незак.* зрачити
зарйочка *жс. дем.* зрачак; ♦ ~ **надї** зрачак наде
зармуток -тку/-тка *х.* жалост, туга
зармуциц (ше) -им (ше) *зак.* растужити (се); ожалостити (се), ражалостити (се)
зармуцовац (ше) -цуем (ше) *незак.* растуживати (се); ожалошћивати (се), ражалошћивати (се)
зарнасти -а -е зрнаст
зарнати -а -е зрнат; ~ **чутка** зрнат клип
зарно с. **1.** зрно; **2.** *збир.* жито, житарица; ~ **уж покошене** житарице су већ покошене
заробени -а -е **1.** (*уробени*) уполсен; **2.** ~ **з роботу** заузет послом
заробиц -им *зак.* зарадити; ~ **за хлеб** зарадити за хлеб
заробиц ше -им *ше зак.* (*заглібиц ше до роботи*) зарадити се
заробок -бку *х.* зарада
заровня *жс.* зараван
зарод *х. и* **зародок** -дку/-дка *х. биол.* заместак; клица
зароснути -а -е зарастао
зароснуц -ошнем *зак.* зарастати; **заградка** заросла з **коровчом** башта је зарасла у коров; **рана заросла** рана је зарасла
зарост *х.* густиш, честар
зарубац -бем *зак.* засећи (*секиром*)
зарубиц -им *зак.* (*орубиц*) порубити

зарубйовац -бюем *незак.* (*орубйовац*) порубљивати
зарубовац -буем *незак.* засецати (*секиром*)
заруки *мн.* веридба, заруке
заруцац -ам *зак.* затрпати (*бацањем*)
заруцени -а -е забачен, забитан; ~ **валал** забачено село
заруценїско с. забит, забачено место
заруциц -им *зак.* **1.** забациити, завалити; ~ **калап назадок** завалити шешир; **2.** (*перуциц на себе шмату*) огрнути се; **заруцела хустку на себе** огрнула се марамом; **3.** (*терху на плечо*) забациити, запртити; **4.** (*перуциц або прелозиц набок*): **а)** ~ **парток** (*перуциц часц партка набок же би ше напр. не забрудзел*) забациити столњак; **б)** ~ **коч** (*прелозиц задок коча набок*) занети кола; **5.** (*цигонь до води*) забациити, бацити; **6.** (*дац други напрям*) заошијати, занети
заруцовац -цуем *незак.* **1.** (*закривац, загребовац*) затрпавати, забацивати, заметати; **2.** забацивати, пртити; ~ **мех на хрибет** забацивати цак на леђа; **3.** (*перуцовац на себе шмату*) огртати се; **4.** (*цигонь*) забацивати, бацати; **5.** (*давац други напрям*) заошијавати, заносити; **6.** ~ **коч** (*прекладац задок коча набок*) заносити кола
заруцовачка *жс.* (*хустка хтора ше заруцуе на плеча*) огртало (в.), вунена марама
заручене с. *оп.* **заруки**
заручени -а -е верен
заручини *мн.* *ридк. оп.* **заруки**
заручиц (ше) -им (ше) *зак.* верити (се), заручити (се)
заручиїк *х.* вереник, заручник
заручиїца *жс.* вереница, заручница
заручиїцки -а -е веренички, заручнички; ~ **персцень** заручнички прстен
заручовац (ше) -чуем (ше) *незак.* верити (се), заручивати (се)
заря *жс.* зрак; **слунково зарї** сунчеви зраци
заряш *х. ист.* „зарјаш” (*члан или присталица Културно-просветног савеза југословенских Русина 1934–1941*)
засадзиц -им *зак.* засадити
засадзовац -дзуем *зак.* засађивати

засановац -нуєм (дакому) *зак.* позавидети коме, из зависти пожелети коме зло

засиданиє *с. заст.* седница

засипац -пем *зак.* 1. засути; затрпати; 2. (з *працком*) запрашити

засиповац -пуєм *незак.* 1. засипа(ва)ти; затрпавати; 2. (з *працком*) запрашивати

засихац -ам и **засихац ше** -ам ше *зак.* усахњивати

засицени -а -е засићен

засиценосц *ж. осн. и прен.* засићеност

засициц (ше) -им (ше) *зак. осн. и прен.* заситити (се)

засицовац (ше) -цуєм (ше) *незак. осн. и прен.* засићивати (се)

засичац -чим *зак.* засиктати; зашиштати

заскаковац -куєм *незак.* скакутати; **пес заскакує опрез газди** пас скакуће пред газдом

заскинчац -чим *зак.* 1. заскичати; 2. *оп.* зафинкац

заскочиц -им *зак. (несподзивац)* заскочити, затећи

засладзиц (ше) -им (ше) *зак.* засладити (се)

засладзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* заслађивати (се)

засланияц -ям *незак.* 1. заслањати; заклањати; засењивати; 2. застирати

заслоніц -ім *зак.* 1. заслонити; заклонити; засенити; ~ *дакому* **попатрунок** заклонити коме видик; 2. застрети

заслуга *ж.* заслуга

заслуговац -гуєм *незак. ридк. оп.* заслужовац

заслужиц -им *зак.* 1. **а)** (*заробиц*) зарадити, заслужити; **б)** зарадити као слуга; 2. (*достац по заслуги*) заслужити; завредети; ~ **кару** заслужити казну

заслужни -а -е заслужан

заслужовац -жуєм *незак.* 1. (*зарабляц*) зарађивати, заслуживати; 2. (*доставац по заслуги*) заслуживати; завређивати

заслупнути -а -е запањен, запрепашћен, безбедан, пренеражен

заслупнуц -нем *зак.* I *прех.* запањити, запрепастити, пренеразити; II *непрех.*

запањити се, запрепастити се, пренеразити се

заслупйовац -пюєм *зак.* I *прех.* запањивати, запрепашћивати; II *непрех.* запањивати се, запрепашћивати се

заслупююци -а -е запањујући

заслутніц -неєм и -ім *зак.* укочити се, парализовати се

засмачени -а -е зачићен

засмачиц -им *зак.* зачинити; ~ **юшку** зачинити супу

засмачовац -чуєм *незак.* зачињавати

засмоліц -ім *зак.* засмолити

засмуцени -а -е тужан, ожалошћен; потиштен

засмуциц (ше) -им (ше) *зак.* растужити (се); ожалостити (се)

засмуцовац (ше) -цуєм (ше) *незак.* растуживати (се); ожалошћивати (се)

заснованосц *ж.* заснованост

засновац -нуєм *зак.* засновати; ~ **својо становиско на фактох** засновати своје становиште на чињеницама

засновйовац (ше) -вюєм (ше) *незак.* заснивати (се)

заспац зашпим *зак.* заспати; ♦ ~ з **вичним сном** заспати вечним сном; ~ **як зарезани (мертви)** заспати као заклан (као мртав, као клада, као топ)

застава *ж.* застава, барјак; ♦ **била** ~ бела застава; ~ **на пол копії** застава на пола копља; **заджобнуц заставу** (*як знак побиди*) забости заставу

заставанє *с.* 1. *дјесл. мен.* < заставац; 2. застанак

заставац -ам *незак.* I *прех.* затицати, застајати; II *непрех.* (*застановяц ше*) застајати

заставиц -вим *зак. заст.* (*дац до залогу*) заложити

заставка *ж.* 1. *дем.* заставица; **преходна** ~ прелазна заставица; 2. *заст.* опклада

заставнік *х.* заставник, барјактар

заставяц -ям *незак. заст.* (*давац до залогу*) залагати

застановиц (ше) -им (ше) *зак.* зауставити (се)

застановйовац (ше) -вюєм (ше) *незак. оп. застановяц (ше)*

застановка *жс.* 1. застој; 2. (мала станіца) стајалиште

застановяц (ше) -ям (ше) *незак.* заустављати (се)

застановяци -а -е 1. зауставни; ~ сигнал за уставни сигнал; 2. заустављив

застануц -нем *зак.* застати

застарани -а -е забринут; ♦ (~, задумани) **як Жид у празним дутяну** *оп. под дутян*

застарано *присл.* забринутост

застараносц *жс.* забринутост

застарац ше -ам ше *зак.* забринут се

застараюци -а -е забрињавајући

застарени -а -е застарео

застареносц *жс.* застарелост

застариц -им *зак.* застарити, застарети; **длуство застарело** дуг је застарео

застарйовац -рюєм *незак.* застаревати

застаровац -руєм *незак.* забрињавати

застац -анем *зак.* затећи, застати; **застал го дома** затекао га је код куће; **застала ю ноц** затекла ју је ноћ

застиднуц ше -нем ше *зак. оп.* стиднуц ше

застой *х.* застој; **продукцийни** ~ производни застој

застраниц -їм *зак.* застранити

застраньовац -нюєм *незак.* застрањивати

застрашиц -им *зак.* застрашити, заплашити, уплашити

застрашовац -шуєм *незак.* застрашивати, заплашивати, плашити

застрашуюци -а -е застрашујући

застрец (ше) -ем (ше) *зак.* застрети (се)

застригнуц -нем *зак.* засећи, застрићи

застрикац -ам *зак.* жигнути, стрецнути

застругац -ам *зак.* 1. заоштри, зашиљити; 2. (клайбас) зарезати

заструговац -гуєм *незак.* 1. заоштравати, зашиљавати; 2. (клайбас) зарезивати

заструговаче *с. и заструговачка жс.* зарезач

застукац -ам *зак.* застењати

заступане *с.* заступање

заступац -ам *незак.* 1. заступати; ~ **дачийо интереси** заступати нечије интересе; 2. штитити, бранити, узимати у заштиту; 3. *заст.* замењивати

заступац ше -ам ше (за дакого/дацо) *незак. оп. заступац (2)*

заступиц -им *зак.* 1. заступити; 2. (за)шти-тити, (од)бранити, узети у заштиту; **анї зоз словом го не заступели** ни једном речи га нису заштитили; **мацєрова длужносц ~ дзивку** мајчина дужност је да штити ћерку; 3. *заст.* заменити; **мацєр нїхто не може ~ дзєцом** мајку нико не може да замени деци

заступиц ше -им ше (за дакого/дацо) *зак. оп. заступац (2)*

заступнїк *х.* заступник

заступнїцки -а -е заступнички

заступнїцтво *с.* заступништво

заступовац -пуєм *незак. оп. заступац (2)*

засукац (ше) -ам (ше) *зак.* засукати (се), увртети (се); запрести (се)

засуковац (ше) -куєм (ше) *незак.* засукивати (се), увртати (се); запредати (се)

засушиц -им *зак.* пресахнути, засушити (се); **жридо засушело** извор је пресахнуо

засушиц ше -им ше *зак.* (достац скорочку) засушити (се); **засушела ше крєв на нози** засушила је крв на нози

засуцац -им *зак.* 1. зашуштати, зашушка-ти, зашушнути; 2. (о води) зајуборити

засхнуц -нем *и засхнуц ше* -нем ше *зак.* осушити се; запєћи се

засцєлїц -їм *зак.* 1. а) покрити; ~ **цєплу заградку з гнойом** покрити топлу леју ђубретом; б) покрити, заклонити; **мол-га засцєлєла ровнїну** магла је покрила равницу; в) (слами под статок) настрети; 2. ~ **посцєль** наместити кревет после спавања

засцєлїц ше -їм ше *зак.* зарастати у коров; ра-ширити се по површини (о корову)

засцєльовац -люєм *незак.* 1. покривати; заклањати; **густи шнїг засцєльовал видокруг** густ снег је заклањао видик; 2. ~ **посцєль** намештати кревет после спавања

засцельовац ше -люєм ше *незак.* зарастати у коров; ширити се по површини (о корову)

засцигнуц -нем *зак.* 1. стићи, успети; **не засцигнул шицко поробиц** није стигао све да уради; **лемцо засциг убегнуц нуска кед почал диждж** тек је успео да утрчи унутра кад је почела киша; 2. затећи; **твоя телеграма ме не засцигла дома** твој телеграм није ме затекао код куће; 3. сустићи; **засцигло их нешесце** сустигла их је несрећа

затасни -а -е 1. *дисприкм. од затайц;* 2. притајен

затайц -їм *зак. I непрех. (знєвериц)* заказати, затајити; **затасло його знанє** заказало је његово знање; **II прех. 1. а) (скриц)** затајити; ~ **правду** затајити истину; **б)** одрећи се; ~ **својо походзене** одрећи се свога порекла; 2. проневерити

затайовац -юєм *незак. I непрех. (знєверйовац)* заказивати, затајивати; **II прех. 1. а) (скривац)** затајивати; **б) (свою народносц и под.)** одрицати се; 2. проневеравати

затанцовац -цуєм *зак.* заплесати; заиграти

затапшац -ам *зак.* 1. угазити, утабати; 2. изгазити (*башту и сл.*); 3. *прен.* заташка-ти, забашурити

затапшовац -шуєм *незак.* 1. утабавати; 2. газити (*по башти и сл.*); 3. заташкавати, забашуривати

затачкац ше -ам ше *зак.* загегати се, зате-турати се

затварднуц -нем *зак.* 1. (*замоцнїц*) очвр-снути; 2. (*стварднуц ше*) очврснути, ствркнути се; укрутити се; 3. *прен.* око-рети; огрезнути

затикац -ам *незак.* 1. запушавати, зацепљивати; 2. ~ **облак** спуштати застор на про-зору

затикац ше -ам ше *незак.* 1. запушавати се, зацепљивати се; 2. *физиол.* затварати се

затикач х. заптивач, заптивача

затилок -лку/-лка х. 1. потиљак, затиљак; 2. (*колони*) зачелје

затилков(и) -а -о/-е потиљачни, затиљни; ~ **косц** *анат.* потиљачна кост

затинчени -а -е 1. застиђен; 2. *оп. затин-члїви*

затинчиц ше -им ше *зак.* застидети се, ућутати се (*обич. о деци*)

затинчлїви -а -е **а)** стидљив, срамежљив (*обич. о деци*); **б)** некомуникативан, за-копчан

затитосц *жс.* гојазност

затиц -иєм *зак.* угојити се, удебљати се

затичка *жс.* 1. запушач, чеп; 2. *оп. затикач*

заткани -а -е 1. запушен, зацепљен; 2. зап-тивен

заткатосц *жс. оп. заднутосц*

заткац -ам *зак.* 1. запушити, зацепити; ~ **уха** запушити уши; ~ **циву** зацепити цев; 2. *физиол.* затворити; 3. ~ **облак** спусти-ти застор на прозору; ♦ ~ **уста дакому** зацепити уста коме

заткац ше -ам ше *зак.* 1. запушити се, заче-пити се; 2. *физиол.* затворити се

затлєц -єєм *зак.* нагорети

затля *присл. заст. оп. дотля*

зато *присл.* 1. (*прето*) зато; ~ **сом и при-шол** зато сам и дошао; 2. (*и у злучєню ~ лєм*) ипак; **гоч сом ше бал, я ~ [лєм] не сцекал** мада сам се бојао, ја ипак нисам бежао; ♦ ~ **же злуч.** зато што; **вибрани є ~ же є најлєпши** изабран је зато што је најбољи

затопєнє с. потонуће

затопиц -им *зак.* 1. (*ладю*) потопити; 2. на-ложити; ~ **до пеца** наложити пећ; 3. по-плавити; **рики затопели поля** реке су поплавиле њиве

затопиц ше -им ше *зак.* потонути; **ладя ше затопела** брод је потонуо

затрацени -а -е *осн. и прен.* изгубљен

затрациц -им *зак.* затурити, загубити; **за-трацел дзешка ключи** затурио је негде кључеве

затрациц ше -им ше *зак.* затурити се, за-губити се

затрацовац (ше) -цуєм (ше) *незак.* затура-ти (се), загубљивати (се)

затребац -ам *зак.* затребати

затребузац -ам *зак. оп. збљохтац*

затрепани -а -е **1.** каљав, укаљан, блатњав, заблаћен; **2.** кух. замешен; ◇ **затрепани галушки** кул. кашичњаци од брашна, нокле, кнедле

затрепанци *х. мн. (сд. затрепанец) коц. оп. затрепани галушки*

затрепац -пем *зак. 1.* испрљати, укаљати; **2.** затрпати; ~ **дакого з роботу** затрпати кога послом; **3.** (*простор зоз стварами*) закрчити; **4. а)** (*цесто*) замесити, умуити; **б)** (*палачинки*) умутити; **5.** (*з кридлами*) замахати; почети ударати; **6. оп. затрепаци**

затрепац ше -пем *ше зак. (завлачиц ше)* испрљати се, укаљати се

затрепаци -им *зак. затреперити; (о шерцу) заиграти*

затреповац -пуем *незак. 1.* затрпавати; **2.** (*простор зоз стварами*) закрчивати; **3.** (*цесто*) замешивати

затреповац ше -пуем *ше незак.* прљати се, каљати се

затресц (ше) -ешем (ше) *зак. затрести (се)*

затреца -ем *зак. оп. зотреца (2)*

затрешац -щим *зак. затрештати*

затримац -ам *зак. задржати*

затримац ше -ам *ше зак. задржати се*

затримовац (ше) -муем (ше) *незак. задржавати (се)*

затримовка *жс. задржавање*

затровац (ше) -руем (ше) *и -вим (ше) зак. затровати (се), закужити (се)*

затрубиц -им *зак. затрубити*

затрудзиц -им *зак. затрудити, задати труда*

затрудзовац -дзуем *зак. затруђивати, задавати труда*

затугнуц -нем *зак. 1.* забрекнути, набрекнути; **гордов затугнул** буре је забрекло; **2.** пропрнути (*в.*), опрнути (*в.*); **жем затугла по дижджу** пропрнуло је после кише; **3.** (*о цесту*) стврднути се; **кед цесто длужей стої, та затугне** ако тесто дуже стоји, оно се стврдне

затупиц -им *зак. затупити; ~ мотику затупити мотику*

затупиц ше -им *ше зак. затупити се*

затупйовац (ше) -пюем (ше) *незак. прен. затупљивати (се)*

затутмац ше -ам *ше зак. 1.* неопажено или кришом ући негде (радити нешто *и сл.*); **2.** ућутати се, не желети одговорити на питања (*обич. о деци*); **я ше му питама, а вон ше затутмал, не одвитуе** ја га питама, а он се ућутао, не одговара

зауважиц -им *зак. (пригвариц) приметити*

зауважовац -жуем *незак. (пригваряц) примећивати*

заумарти -а -е *привидно мртав, онесвешћен*

заумерац -ам *незак. 1.* (*привидно умерац*) замирати, губити свест, падати у несвест; **2. прен.** замирати

заумреца -ем *зак. 1.* (*привидно умреца*) замрети, изгубити свест, пасти у несвест; **2. прен.** замрети; **народни рух заумар** народни покрет је замро

заумреца с. **1.** несвест, несвестица; губитак свести; **2. прен.** мртвило

заупокойни -а -е *церкв. заупокојени; ~ молитва* заупокојена молитва; ~ **служба** заупокојена служба

заухов(и) -а -о/-е *заушни; ~ шлјжнік анат.* заушна жлезда

заушніици *жс. мн. мед. заушке*

зафариковац -куем *зак. заошијати се*

зафинкац -ам *зак. закемзити, заслинити*

зафойтовац (ше) -туем (ше) *зак. угушити (се), загушити (се)*

зафоркац -ам *зак. зафркати, зафрктати*

зафукац ше -ам *ше зак. задихати се*

зафуляц -ям *зак. забрљати (покварити)*

зафуркац -ам *зак. (о шнігу) а)* почети вејати; **б)** завејати, замести

зафурковац -куем *незак. (о шнігу) завејавати*

зафуровац -руем *зак. засврдлати, забургијати*

захировац: анї ~ а) (*дакого*) не даје гласа од себе, ни трага ни гласа од њега; нема га ни од корова; пушком да гађаш [па нема]; **б)** (*дацо*) ни за лек, ни од корова, ни трага; **здравей води у нас анї** ~ здраве воде код нас нема ни за лек; **вшадзи глс-**

да ключи од авта, а їх ані ~ свуда тражи
кључеве од кола, а њима ни трага

захихотац ше -ам ше *зак.* закикотати (се)

захладзенс *с.* захлађење

захладзиц -им *зак. оп.* **захладнуц (2)**

захладзовац -дзуем *нєзак.* захлађивати

захладнуц -нем *зак.* **1.** озеппсти; **захладнул**
озебао је; **2.** захладити; **захладло** захла-
дило је

захлопени -а -е омужао

захлопиц -им *зак.* омужати

захмариц ше -и ше *зак.* наоблачити се

захмуриц ше -им ше *зак.* љутито се намр-
штити

заход *х.* **1.** (*страна швета*) запад; **2. оп.** **за-**
ходзенс; ◇ ~ **слунка 1. заст. оп.** **заход (1);**
2. залазак сунца; **Дзиви** ~ Дивљи запад;
Заход (*жеми Заходней Европи*) Запад

заходзаци -а -е залазни; заходан, залазећи;
~ **слунко** залазеће сунце

заходзенс *с.* **1.** залажење; **2.** залазак; ~ **слун-**
ка залазак сунца

заходзиц -им *нєзак.* **1.** (*о слунку, мешацу*) за-
лазити; **слунко заходзи** сунце залази; **2.**
свраћати, навраћати; залазити; ~ **з драги**
до дакого свраћати с пута код кога; ◇ **за-**
ходзи ми за нохци (*премарзнути пальци*
боля у цеплим) залази ми за нокте

заходзиц ше -им ше *нєзак.* **1.** (*траицц ди-*
ханс) зацењивати се; ~ **од шмиху** (**пла-**
чу, кашлю) зацењивати се од смеха
(плача, кашља); **2.** (*з дачим*) моћи бити,
моћи живети без кога/чега *или* са киме/
чиме; задовољавати се, знати живети,
преживљавати са најпотребнијим; јести
оно што се има; **у тей худоби заходзели**
ше з кукурицу и бундаву у тој сиромаш-
тини преживљавали су једући кукуруз
и бундеву; **будзем ше заходзиц з тима**
ліками док ми лікар други нє препи-
ше узимаћу овај лек док ми лекар други
не препише

заходзковац -куем *нєзак.* **а)** (*коло дакого/*
дачого) вртети се, мотати се, врзмати
се; **хлпчик заходзкус коло оца** дечак
се врти око оца; **майстрове заходзкую**
коло погубеного комбайна мајстори се
врзмају око поквареног комбайна; **б)** (*за*

даким/дачим) полако следити, пратити
кога/што, полако ходати за киме/чиме;
ходати (ићи) застајујући; **заходзковац**
за краву, хтора пасла полако је ходао за
кравом, која је пасла

заходни -а -е западни; ~ **витор** западни ве-
тар; ◇ **Заходна црква** Западна црква;
Заходни Славянс Западни Словени

заходно¹ *присл.* западно

заходно² *присл.* *у функц. пред.* **а)** успут, с
руке; **то ми** ~ то ми је успут; **б)** **нє** ~ **ми**
није ми с пута (с руке)

заходняк и заходняр *х.* (*житель Заходней*
Европи) западњак

захорени -а -е оболео, болестан (*већ дуже*
време)

захориц -реєм и -им и **захоровац** -руєм *зак.*
разболети се (*теже, на дуже време*)

захоронка *ж.* *заст.* (*дзецинска заградка*)
забавиште, дечји вртић

захпац -ам *зак.* **1.** забости; ~ **конарчок**
до жеми забости границу у земљу; **2.**
затаћи, заденути; ~ **пицалку за пас** за-
денути фрулу за појас; **3.** завући, увући

захпац ше -ам ше *зак.* завући се, увући се

захрамац -мем *зак.* захрамати, зашепати

захраніц -ім *зак.* сачувати; заштитити

захрапиц -им *зак.* захрвати

захрапушиц -им *зак.* **1.** захрскати; закрца-
ти; запрштати; **2.** (*почац на хрипацо каш-*
ляц) закрхати

захраставиц -им *зак.* закрастати се

захрибт'с *с.* залеђе

захрипнутосц *ж.* промуклост

захрипнуц -нем *зак.* промукнути

захрипнуце *с. оп.* **захрипнутосц**

захудобіц -ім *зак.* осиромашити

зацагац ше -ам ше *зак.* разврежити се, пус-
тити вреже, развући се; **огурки ше заца-**
гали краставци су се разврежили

зацагнути -а -е **1.** *дїсприскм. од зацагнуц*
(ше); 2. прен. (напнути) затегнут; ~ **си-**
туация затегнута ситуација; **3.** облачан,
наоблачен, покривен облацима; **нєбо за-**
цагнуте [з хмарами] небо је облачно

зацагнутосц *ж.* затегнутост

зацагнуц -нем *зак*. **1.** (до дачого) завући; **2.** (нацагнуц) затегнути, натегнути; ~ **дроти** затегнути жице; **3.** (не попонагляц) затегнути, отегнути; ~ **з плацењом** затегнути с плаћањем; **4. а)** навући; ~ **фиронгу** навући завесу; **б)** прекрити; **вулкан зацагнул небо з чарну хмару** вулкан је прекрио небо црним облаком; **5.** ~ **жем оп. забиліц** (**3**)

зацагнуц ше -нем ше *зак*. **1.** (до дачого) завући се; **2.** (нацагнуц ше) затегнути се, натегнути се; **3.** (длужей потирвац) одужити се, отегнути се, потрајати; **шеячка ше зацагла** сетва се отегла; **4. прен.** (о одношењох) затегнути се; **5. а)** навући се; прекрити се; **зацагли ше чарни хмари, небо ше зацагло з чарнима хмарами** навукли су се (небо су прекрили) црни облаци; **б)** превући се; **рана ше зацагла зоз скорочку** рана се превукла покожицом

зацаговац -гуем *нзак*. **1.** (до дачого) завлачити; **2.** (нацаговац) затезати, натежати; **3.** (з даяку дію) затезати, отезати; **4. а)** (фиронги) навлачити; **б)** прекривати; **5. оп. забиљовац; 6.** ~ **ногу** (буц дакус хроми) вући ногу

зацаговац ше -гуем ше *нзак*. **1.** (до дачого) завлачити се; **2.** (нацаговац ше) затезати се, натежати се; **3.** (длужей тирвац) одуживати се, отезати се; **4. а)** навлачити се; прекривати се; **б)** превлачити се

зацагуюци -а -е: ~ **камата банк.** затезна камата

зацати -а -е **1.** укочен; ~ **рука** укочена рука; **2.** непопустљив, тврдоглав; **3.** задрт, загрижен; ~ **комуниста** загрижен комуниста

зацато *присл.* непопустљиво, тврдоглаво; задрто

зацац затнем *зак*. **1.** засећи (брзим замахом); **2.** ~ **коња** ошинути коња

зацац ше затнем ше *зак*. **1. а)** заценити се; ~ **од шмиху** заценити се од смеха; **б)** укочити се; **сциснул зуби аж ше му видліци зацали** стегнуо је зубе да су му се вилице укочиле; **2. а)** (не сцец попуци) укопистити се, закопистити се, би-

ти (постати) непопустљив; **зацал ше и не сцел спуциц цену** укопистити се и није хтео спустити цену; **б)** заинатити се, узјогунити се; **зацал ше и ніч не сцел одвитовац** заинатио се и ништа није хтео да одговори; **3.** заглавити се, забити се; забости се; **шекера ше зацала до твардого пняка** секира се заглавила у тврд пањ; **коса ше му зацала до жем** коса му се заболала у земљу

зацвенкац -ам *зак*. **1.** (зоз зубами) зацвоко-тати; **2.** (о риби) загристи

зацемиці -ім *зак. оп.* зацмиц

зацеминсє с. *оп.* зацемене

зацемињовац -нюєм (ше) *нзак.* затамњивати

заценіц -ім *зак.* (запитац одредзену цену) заценити

зацењовац -нюєм *зак.* (питац одредзену цену) зацењивати

зацерпнуц -нем *зак*. **1.** утрнути, забридети; **руки му зацерпли** руке су му утрнуле; **2.** претрнути; ~ **од страху** претрнути од страха

зацикавиц (ше) -им (ше) *зак.* заинтересовати (се), заинтересирати (се)

зацинац -ам *нзак*. **1.** засецати (брзим замахом); **2.** ~ **коња** шибати (ошибивати) коња; ◇ ~ **зоз зубами** стезати (стискати) зубе

зацинац ше -ам ше *нзак*. **1. а)** зацењивати се; ~ **од кашлю** зацењивати се од кашља; **б)** кочити се, укочити се; **кед сцишнс зуби, видліци ше му зацинаю** кад стегне зубе, вилице му се укоче; **2. а)** (не сцец попуциц) укопистити се, закопистити се, бити (постајати) непопустљив; **б)** инатити се, јогунити се; **3.** заглављивати се, забијати се; **забадати се; шекера ше му зацина до твардого древа** секира му се заглављује у тврдо дрво; **коса ше му зацина до жем** коса му се табада у земљу; ◇ ~ **од шмиху** *оп.* под шмих

зациніц -ім *зак.* засенити

зациновац -нует *зак.* залемити

зацискац -ам *зак*. **1.** завући, увући; **2.** загу-рити; **дзе сом зацискал пенсжи?** где сам загурио паре?

зацискац ше -ам ше *зак.* завући се, увући се
зацисковац -куем *незак.* 1. завлачити, увлачити; 2. затурати

зацисковац ше -куем ше *незак.* завлачити се, увлачити се

зацих х. 1. заветрина; 2. затишје

зацихнуц -нем *зак.* заћутати; утихнути

зацихнуце с. затишје

зациховац -хуем *незак.* заћуткивати; утишавати се

зацицац -ам/зацицовац -цуем *незак.:* ~ **гамби** (*намесцац гамби так же би ше охабел упечаток финоски*) успијати уснама (усне)/устима (уста), успијати се
зацменс с. 1. замрачење; затамњење; 2. мед. затамњење; 3. помрачење; ~ **Слунка** помрачење Сунца

зацмиц *зак.* I -им *прех.* 1. (*зробиц цмим*) замрачити; затамнити; 2. *прен.* засенити, помрачити; ~ **дачию славу** помрачити нечију славу; II -меєм и -им *непрех.* (*пос-тац цми*) затамнети

зацмиц ше -и ше *зак. безос.* смрачити се;
зацмело ше смрачило се; ◇ **зацмело** ше му пред очми пао му мрак на очи

зач *присл.* 1. зашто; ~ **ши там ишол?** зашто си тамо ишао?; 2. за што; **не маю пенсжи, та не маю** ~ **купиц** немају пара, те немају за што купити; ◇ **гоч** ~ због било чега; **не вадзце ше гоч** ~ немојте се свађати због било чега

зачамкац -ам *зак.* замљацкати

зачапашиц -им *зак.* (*направиц чапаш*) направити пртину у снегу; утабати стазу

зачапкац -ам *зак.* 1. (*по блаце и под.*) зашљапкати; 2. замазати, запацкати бојом

зачарниц -ім *зак.* (*зробиц чарним*) зацрнити

зачарниц ше *зак.* -неєм и -ім ше *непрех.* (*видац чарносу*) зацрнети се

зачаровани -а -е зачаран; омађијан; ~ **круг** зачарани круг

зачаровац -руєм *зак.* зачарати; омађијати

зачаровйовац -вюєм *незак.* зачаравати, зачаривати; омађијавати

зачатков(и) -а -о/-е зачетни

зачатник х. зачетник

зачаток -тку/-тка х. 1. зачетак; 2. *оп.* зародок; ◇ **буц у зачатку** бити у повоју

зачац -чнем *зак.* зачети

зачац ше -чнем ше *зак.* зачети се

зачаце с. зачеће; ◇ **непорочне** ~ *рел.* безгрешно зачеће

зачвиринкац -ам *зак.* зацвркutati

зачвиркац -ам *зак.* 1. зацвркати, заштрц(к)ати; 2. заплъвати, заплъцкати

зачепиц -им *зак.:* ~ **млоду фолкл.** везати младој на свадби после пола ноћи мараму (фићулу) на главу уместо венца

зачерац -ам *зак.* трампити

зачервеніц *зак.* -ім (*зробиц червеним*) зацрвенити

зачервеніц ше -неєм ше и -ім ше *незак.* (*видац червеносу*) зацрвенети се

зачерепчац -чим *зак.* зазвекетати, зазвектати; затрештати

зачеркац -ам *зак.* зазвекцати; зазвечати; зазвекетати; зашкљоцати; закуцати; зазвонити

зачерчац -чим *зак.* 1. зачегртати; 2. (*о кочу*) затандркати

зачерствиц -всєм и -им *зак.* 1. обајатити; 2. оснажити, зачилити

зачесац (ше) -ешем (ше) *зак.* зачешљати (се)

зачинац (ше) -ам (ше) *незак.* зачињати (се)

зачиренс с. *оп.* затопенс

зачириц -им *зак.* 1. загнурити, заронити; ~ **руку до води** заронити руку у воду; 2. потопити

зачириц ше -им ше *зак.* 1. загнурити се, заронити; 2. потонути

зачирйовац -рюєм *незак.* 1. загнуривати, зарањати; 2. потапати

зачирйовац ше -рюєм ше *незак.* 1. загнуривати се, зарањати; 2. тонути

зачитац -ам *зак.* 1. (*спревесц з чишлсньом*) забројити; 3. *празн.* (*виловесц чаруюци слова над хорим*) обајати басму против болести

зачитац ше -ам ше *зак.* 1. (*помиліц ше у чишлсню*) забројити се; 2. (*углібиц ше до читаня*) зачитати се

зачиткац -ам *зак.* ућуткати; дати знак коме да ћути

зачитованс *с. празн.* бајање (*ради лечења*)

зачитовац -туем *незак.* **1.** (*спреведац з чишленњом*) забрајати; **2.** *празн. (вигваряц чаруюци слова над хорим)* бајати, изговарати (читати) басму (бајалицу) против болести

зачитовац ше -туем ше *незак.* **1.** (*миліц ше у чишленю*) забрајати се; **2.** (*заглібйовац ше до читаня*) зачитавати се

зачкац -ам *зак.* заштуцати

зачкац ше -ам ше *зак. безос.* заштуцати; **зачкало ше му** заштуцао је

зачленіц (ше) -ім (ше) *зак. оп. учленіц (ше)*

зачитнуц -нем *зак. оп. учитнуц*

зачудованс *с.* чуђење, зачуђеност

зачудовани -а -е **1. а)** зачуђен; **б)** забезекнут; **2.** задивљен

зачудованосц *ж.* **1. а)** зачуђеност; **б)** забезекнутост; **2.** задивљеност

зачудовац -дусм *зак.* **1. а)** зачудити; **б)** забезекнути; **2.** задивити, изазвати дивљење

зачудовац ше -дусм ше *зак.* **1. а)** зачудити се; **б)** забезекнути се; **2.** задивити се, осетити дивљење

зачудуюци -а -е **1.** зачуђујући; **2.** задивљујући

зачухац -ам *зак.* **1.** (*з чуханьом висцерац*) затрљати; **2.** истрљати, измасирати (*лековитом машићу*); ~ **боляце место** истрљати болно место; **2. прен.** забашурити, заташкати

зачуховац -хуем *незак.* **1.** (*з чуханьом сцерац*) затрљавати; **2.** трљати, масирати (*лековитом машићу*); **3. прен.** забашуривати, заташкавати

зачуц -уем *зак.* зачути

зачуц ше -уем ше *зак.* **1.** зачути се; **2.** (*о запаху*) осетити се

заш **1.** *присл.* опет; ~ **ши пришол?** опет си дошао?; **2. слов.** пак, опет; **а я ~ иншак** думам а ја пак другачије мислим; ♦ ~ **лєм присл.** ипак

зашалени -а -е залуђен

зашаліц -ім *зак.* залудети

зашальовац -люем *незак.* залуђивати

зашаплавиц -им *зак.* зажгољавити, загедавити

зашац -шесм *зак.* засејати, посејати

зашвайзовац -зуем *зак.* заварити

зашварбац -ам *зак. оп. зашмарбац*

зашвербиц -им *зак.* засврбети, засврбити

зашвиніц -ім *зак. (забрудзиц, замасциц)* засвињити

зашвициц -им *зак.* **1.** (*запаліц шветло*) упалити светло; **зашвиц, бо цма** упали светло, јер је мрак; ~ **лампу** упалити лампу; **2.** засијати; засветлети

зашвициц ше -им ше *зак.* **1.** упалити се (*о светлу*); **у хижи ше зашвицело** у соби се упалило светло; **2.** засијати (се), засветлети (се), заблистати (се)

зашевац -ам *незак.* засејавати

зашеданс *с.* заседање

зашедац -ам *незак.* заседати; **парламент зашеда** парламент заседа

зашедзиц ше -им ше *зак. (затримац ше, остац длужей шедзиц)* заседети се, засести; **зашедзел сом ше у вас, а робота ми стої** засео сам се код вас, а посао ми стоји

зашедка *ж.* заседа

зашеднуц -нем *зак.* **1.** (*дакого*) засести (заседети се) код кога, задржати кога; **так ме зашедла** заседела се код мене и задржала ме је; **2.** заузети, запосести; **неприятель зашеднул варош** непријатељ је запосео град; **3.** почети седети на јајима (*о квочки*)

зашептац -ам *зак.* зашаптати, зашапутати

зашивац -ам *незак.* зашивати

зашиліц -ім *зак.* ставити омчу, стегнути омчом

зашиліц ше -ім ше *зак.* **коњ ше зашилел** коњу се улар стегао око врата, коњ се запетљао

зашиц -ием *зак.* **1.** зашити; **2.** зарадити шивењем

зашиц ше -ием ше *зак.* зашити се; ♦ **заший ше до дзиравого меха** *оп. под мех*

зашкинтовац -туем *незак.* шантуцати, скакутати

зашкрабац -бем *зак.* загрепсти

зашкрипац -пим *и* **зашкрипнуц** -нем *зак.*

1. зашкрипати; **2.** (*зоз зубами*) зашкрипати, зашкргутати

зашкуліц -ім *зак.* зашкиљити

зашлспени -а -е заслепљен

зашлспеносц *жс.* заслепљеност

зашлспиц -им *и* **зашлспнуц** -нем *нзак.* **1.** заслепети; **2.** *прен.* засенити, заслепети

зашлспйовац -юем *нзак.* **1.** заслепљивати; **2.** *прен.* засењивати, заслепљивати

зашлспююци -а -е заслепљујући

зашлїжиц -им (*о очох*) заводнети, засузити, овлажити се

зашлїиц -нїм *зак.* заслинавити, заслинити

зашлягнуц -нем *зак.* (*барз осмияднїц*) загорети, умрети од жеђи; **дайце ми води, бо зашлягнем** дајте ми воде, загорео сам (умрех од жеђи)

зашляговац -гуем *нзак.* (*барз осмияднїовац*) загоревати, умирати од жеђи

зашляпкац -ам *зак.* зашляпкати

зашмантлац ше -ам ше *зак.* спотакнути се, саплести се

зашмарбац -ам *и* **зашмаргац** -ам *зак.* (ис)-прецртати

зашмейовац -юем *нзак.* засмејавати

зашмели -а -е веома смео; превише смео

зашмердзиц -им *зак.* засмрдети, засмрадити

зашмердзовац -дзуем *нзак.* засмрђивати, зсмрађивати

зашмециц -им *зак.* засметити

зашмецени -а -е засмећен

зашмеяц -ем *зак.* засмејати

зашмеяц ше -ем ше *зак.* засмејати се

зашнїчени -а -е **1.** главњичав, снетљив, оболео од гаражи; **2.** (*неплодни*) јалов; **3.** ~ **праше** (*недороснути фетус прашеца*), шкарт (*в.*)

зашнїциц -им *зак.* **1.** (*загубиц*) забрљати; **2.** искварити, покварити; заразити

зашнїциц ше -им ше *зак.* *поль.* (*о житаркох*) заглавњичити се, оболети од гаражи

зашнурац -ам *зак.* зашнирати

зашолавени -а -е *оп.* **шологи** (**1-2**)

зашором *присл.* заредом, заредице

зашпив *х.* муз. запев, запевак

зашпивац -ам *зак.* запевати

зашпороване -ного *с.* уштеђевина, заштеђевина

зашпоровац -руем *зак.* (*пенсџ* *и* *под.*) уштедети, заштедети

зашрубйовац -бюем *нзак.* заш(а)рафљивати, завртати

зашрубовац -буем *зак.* заш(а)рафити, заврнути

заштрелїц -ім *зак.* **1.** устрелити, застрелити, убити; **заштрелел заяца** убио је зеча; **2.** стрелати; **заштрелели шпиюна** стрелали су шпијуна

заштрелїц ше -ім ше *зак.* устрелити се

заштригнуц -нем *зак.* засећи, застрићи (*маказама*)

заштрикац -ам *зак.* (*зоз штриканьом поправиц*) заплести

заштриковац -куем *нзак.* заплетати, заплитати

заштудирани -а -е замишљен

заштудирац ше -ам ше *зак.* замислити се

зашуљкац -ам *зак.* завити; ~ **цигар** завити цигару

зашушкано *присл.* тихо, нечујно

зашушкац -ам *зак.* забашурити, заташкати; ♦ ~ **ствар** заташкати ствар

зашушкац ше -ам ше *зак.* (*забавиц ше*) заиграти се, занети се игром

зашушковац -куем *нзак.* забашуривати, заташкавати

зашушцац -щим *зак.* зашуштати, зашушкати, зашушнути

защициц (ше) -им (ше) *зак.* зацепити (се)

защипйовац (ше) -юем (ше) *нзак.* зацепљивати (се)

зашита *жс.* **1.** заштита; **здравствена** ~ здравствена заштита; ~ **човековогo стредку** заштита човекове средине; **2.** окриље

зашитни -а -е заштитни; ~ **знак** заштитни знак; **зашитни шмати** заштитно одело

зашитнїк *х.* заштитник

зашитнїца *х.* заштитница

зашитнїчки -а -е *х.* заштитнички

защициц (ше) -им (ше) *зак.* заштитити (се)

защицовац (ше) -цуем (ше) *нзак.* зашти-
ћавати (се), штитити (се)

заяйкац -ам *зак.* **1.** (*скричац „јай”*) завапи-
ти, зајаукати; **2.** (*дакого*) урећи кога по-
хвалама, изразима дивљења и сл.

заяловиц -им *зак. статк.* **1.** засушити, пус-
тити да засуши (*краву пред отељењем, козу пред јарењем и др.*); **2.** кастрирати, ушкопити, ујаловити

заяловиц ше -и ше *зак.* **1. статк.** засушити, запрегнути, укинути; **крáva ше заяло-
вела** (*престала ше доиц пред оцеленњом*)
крáva је засушила; **2.** (*не видац диждж – о хмарох*): **хмари ше заяловели** било се
наоблачило, али није пала киша

заяловйовац -юем *нзак.* **1.** пуштати да
засуши (*краву пред отељењем, ко-
зу пред јарењем и др.*); **2.** кастрирати,
ушкопљавати

заяц х. зец; ♦ **з нїм нє вланиш заяца** с њиме
ништа нећеш постићи (успети) (*јер је
неспособан за тај посао, нерадо ће ти
помоћи и сл.*); **робота нє ~ нє спекне**
(*нє одскака*) *оп. под робота; снац як ~*
(*мац легки сон*) спавати као зец, бити лак
на сну; **сцєкац як** ~ бежати као без ду-
ше (као без главе, као пушком погођен);
швидки (фришки) як ~ брз као зец (као
срна, као стрела)

заячар х. **1.** ловац на зечеве; **2.** одгајивач зе-
чева

заячатко с. дем. зече, зечић

заяче -еца с. зече, зечић

заячи -а -е зечји; ♦ **~ бетелїнка** бот. зечја
соца, зечја детелина (*Oxalis acetosella*); ~
талпа ж. бот. зечја стопа (*Geum urba-
num* L.); **заячи баюси** бот. зечина, зечји
брк (*Centaurea calcitrapa*); **заячи уха** бот.
зечје уши (*Euphorbia variegata* Sims.)

заячар х. ловац на зечеве

заячица ж. зечица

заячок -чка х. зечић, зека

збабена -ней ж. рано остарела жена,
збабана

збавиц (ше) -им (ше) *зак. заст. оп. позба-
виц (ше)*

збаламуцени -а -е доведен у забуну, збу-
њен; замршен

збаламуциц -им *зак.* довести у забуну, збу-
нити; замрсити

збачиц -им *зак.* спазити, опазити, приметити,
угледати; уочити

збачовац -чуем *нзак.* опажати, примећивати;
уочавати

збегац -ам *зак.* оптрчати; **цали варош збе-
гал, а нє нашол часци за трактор** цео
град је оптрчао, а није нашао делове за
трактор

збегнїско с. оп. **збегнњов (2)**

збегнуц -нем *зак.* **1.** (*бегцом зисц*) стрча-
ти, сјурити; сјурити се; **збегнул по
гарадичох** сјурио је низ степенице; **2.**
(*о млеку, юшки*) прекипети, искипети;
млєско єй збегло млеко јој је прекипило;
3. склизнути

збегнуц ше -нем ше *зак.* **1.** (*згарнуц ше*)
стрчати се, сјурити се, сјатити се, трком
се скупити; **2.** (*скотуляц ше, спаднуц по
падини*) скотрљати се; слетети; пасти;
склизнути; **незагамовани авто ше збег-
нул з брега** незакочена кола слетела су
низбрдо; **3.** (*нараз наисц – о велїх робо-
тох*) скупити се, нагомилати се; **шицки
роботи ше му збегли** сви послови су му
се нагомилали

збегнњов с. **1.** удолица, доља; **на** ~ са низ-
брдицом, са падином; **2.** збег

Збегнњовчанс х. мн. (сд. Збегнњовчан)
„Збехњовчани” (*становници улице Збех-
њов у Руском Крстуру*)

збеговац -гуем *нзак.* **1.** стрчавати, сју-
ривати; сјуривати се; **2.** (*о млеку, юшки*)
прекипети, искипети; **мнє млєско нїгда
нє збеує** мени млеко никад не прекипи

збеговац ше -гуем ше *нзак.* **1.** стрчавати
се, сјуривати се, сјаћивати се; **2.** (*скоту-
льовац ше, падац по падини*) скотрљавати
се; слетати; падати

збелавени -а -е **1.** поплавео; **2. збелавене**
-ного с. (*боляце место на целу*) масница,
модрица

збелавиц *зак.* **I** *нспрех.* (-вєем и -им) по-
плавети; **II прех.** (-им): **збелавим** це
истуђићу те на мртво име

збераніна *ж.* 1. а) свакакво друштво; б) олош, шљам; 2. сплетке, приче

зберац -ам *нзак.* 1. скупљати, сакупљати, купити; 2. спремати (*некога за одлазак*); **мац збера дзеци до школи** мајка спрема децу у школу; 3. *поль.* а) (*шено з видлами*) скупљати, навиљчити; б) (*пасулю*) брати; 4. ~ **урожай** скидати род (принос); 5. ~ **млско заст.** мустити кришом туђе краве, красти млеко

зберац ше -ам ше *нзак.* 1. (*до громади*) с(а)купљати се, окупљати се; сјаћивати се; 2. (*за одход*) спремати се; **мац ше збера до варошу** мама се спрема у град; 3. *безос.* (*о отку*) гнојити се; **збера ше му у рани** гноји му се рана

зберач *х.* с(а)купљач

зберајуци и зберни -а -е сабирни

збентежени -а -е *оп.* збетежени (1)

збетежени -а -е 1. похорени, хори; 2. *заст.* *оп.* здуги

збечац -чим *зак.* мекнути; заблејати

збешедовац ше -дуем ше *зак.* у разговору доћи до одређене теме; **за чајом ше збешедовали и о уметносци** за чајем су дошли и до теме о уметности

збешнсти -а -е 1. бесан; ~ **пес бесан пас**; 2. побеснео

збешнстосц *ж.* *мед.* беснило

збешніц ше -неєм ше и -ім ше *зак. осн. и прен.* побеснети

збивани -а -е ваљан; **збивани чарапи** зепе, ваљанке; **збивани ботоши** ваљанке

збивац -ам *нзак.* 1. (*з гвоздом напр. два дески*) спајати, скуцавати; 2. (*доведна*) збијати, сабијати; спајати; 3. (*плоди з древа*) обијати, млатити, омлаћивати; 4. (*валяц од горе*) обарати, рушити; 5. (*палец на ноги*) ударати, повређивати; 6. а) (*од плаци*) скидати, закидати, одбијати; б) (*цени, трошки*) снижавати, смањивати; 7. сажимати; 8. а) (*волну*) ваљати; б) (*цадзиц*) пресовати, цедити; ~ **олсй** пресовати уље; 9. одвраћати; збуњивати; **црква нас збивала зоз злей драги** црква нас је одвраћала са лошег пута; **не збивай го з драги** немој да га одвраћаш од намере, немој да га збуњујеш

збивац ше -ам ше *нзак.* 1. збијати се, сабијати се; 2. сударати се

збиваци -а -е: **збиваци авточка** аутодром

збидовани -а -е утучен, ојађен

збизовац -зуем *зак.* поверити; препустити; **шеф збизовал шицку роботу на заменика** шеф је поверио сав посао заменику

збизовац ше -зуем ше *зак.* бити сигуран, веровати у кога/што; ослонити се, рачунати на кога/што; **збизовала ше на својо богатство, та не научела робниц** веровала је у моћ свога богатства, те није научила да ради; **збизовал ше на својо моци** ослонио се само на своје снаге

збилиц -леєм и -ім *зак.* побелети

збирка *ж.* збирка

збирни -а -е збирни; ~ **меновнік грам.** збирна именица

збити -а -е 1. *дйсприкм. од збиц (ше)*; 2. збијен, сабијен; 3. збијен, густ; 4. (*о стилу, бешеди и под.*) сажет; 5. (*о човекови*) а) здепаст; б) темелјан

збитки *мн.* враголије

збиткош *х.* 1. *оп.* збитлівец; 2. неваљалац

збиткошски -а -е кавгацијски

збитлівец -вца *х.* који се често и радо туче; кавгација

збитліви -а -е који воли да се туче; кавгација

збитнік *х. оп.* збиткош

збиц -ием *зак.* 1. (*з гвоздом два дески и под.*) спојити, скуцати; 2. (*доведна*) збити; сабити; 3. (*плоди з древа*) обити, омлатити, смлатити; 4. (*звалиц од горе*) оборити; срушити; смаћи, смакнути; **збил му калап зоз глави** смакао му је шешир с главе; 5. (*палец на ноги*) ударити, повредити; 6. а) (*з плаци*) скинути, закинути; б) (*надницу*) снизити, смањити; 7. сажети; 8. (*о каменцу*) потући; **каменец збил шаца** лед је потукао усева; ♦ ~ **дакого з драги** одвратити кога од намере; збунити кога; **жима го збила** има грозницу; ~ **дакого на блато (на белаво)** истући кога на мртво име, пребити кога

збиц ше -ием ше *зак.* 1. збити се, сабити се; ~ **до громади** збити се у гомилу; 2. угроудвати се; **мука у меху ше збила**

брашно у врећи се угрудвало; **3.** поклопити се, пасти у исто време; **збили ше му два схадзки** поклопили су му се две седнице; **4.** сударити се; **збили ше два авта** сударила су се двоја кола; **5.** (*о хлѣбу, цесту*) здудати се

збице *с.* судар

зблациц (ше) -им (ше) *зак.* заблатити (се)

зблїжей *присл.* **1.** изближе; **2.** *з присловнїком у интерпозициї: опать з нїце блїжей* погледај још више изближе

зблїжниц -им *зак.* **1.** зближити; **зблїжела их** невоља зближила их је невоља; **2.** *заст.* приближити

зблїжниц ше -им ше *зак.* **1.** зближити се; **2.** *заст.* приближити се

зблїжовац (ше) -жуєм (ше) *нєзак.* **1.** зближавати (се); **2.** *заст.* приближавати (се)

зблїзка *присл.* **1.** изблиза, зблиза; **2.** *з присловнїком у интерпозициї: чита з барз блїзка* чита јако изблиза

збляднуц -нєм *зак.* пребледети

збљохтац -ам и **збљохниц** -им *зак.* (*нашвидко, гоч як увариц єдзене*) збрљати, збркљати, збућкати, смућкати

збљочкац -ам *зак. оп.* **збљохтац**

збовчац -чим *зак.* букнути, планути

збогаценє *с.* богаћење; обогаћење

збогациц (ше) -им (ше) *зак.* обогатити (се)

збогацовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* богати-ти (се)

збогом *слов.* збогом

збойнїк *х.* разбојник

збойнїца *ж.* разбојница

збойнїчки -а -е разбојнички

збойнїцтво *с.* разбојништво

збоку *присл.* **1.** (*на боку*) по страни, са стране; **2.** (*з бочней страни*) са стране

збор *х.* збор; ~ **гражданох** збор грађана

зборни -а -е зборни; ~ **место** зборно место

зборнїк *х.* зборник

зборнїца *ж.* зборница

зборньов *х. заст.* војничка торба

збратимиц ше -им ше *зак.* збратимити се

збратимйовац ше -юєм ше *нєзак.* збратимљавати се

збрехнуц -нєм *зак.* залајати

збридзене *с.* одвратност

збриднуц -нєм *зак.* (*постац бридки*) поружнети, загрдети

збрудзиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* **забрудзиц (ше)**

збуванє *с.* догађај; догађање, збивање

збувац ше -ам ше *нєзак.* **1.** догађати се, дешавати се, збивати се; одигравати се; **2. а)** (*ментовац ше*) отресати се; **б)** продавати (*због потребе, нужде*); **збува ше трактора, бо му треба пенєжи** продаје трактор, јер му треба пара

збудзиц ше -им ше *зак. заст. оп.* **зобудзиц ше**

збудова *ж. анат. и др.* грађа; ~ **цела** грађа тела

збудовац -дуєм *зак.* саградити, изградити

збунєни и **збунєти** -а -е **1.** збуњен; **2.** смушен, сметен

збунїц (ше) -їм (ше) *зак.* **1.** збунити (се); **2.** (*при чишленю и под. – змилиц (ше)*) помести (се), смести (се), забунити (се), збунити (се)

збунююци -а -е збунљив

збуньовац (ше) -ньюєм (ше) *нєзак.* **1.** збуњивати (се), бунити (се); **2.** (*при чишленю и под. – милиц (ше)*) мести (се), збуњивати (се)

збуравиц -им *зак.* рашчупати, разбарушити

збуриц -им *зак.* узбуркати; ~ **воду озера** узбуркати воду језера

збуриц ше -им ше *зак.* **1.** накострешити се; **2.** *прен.* накострешити се, нарогушити се

збуртац -ам *зак.* **1.** (*знємириц*) узнемирити; усталасати; усковитлати; **2.** (*власи*) разбарушити; **3.** (*нагло, нєуважно зобудзиц*) нагло, непажљиво пробудити, тргнути; ~ **младеж з пасивносци** тргнути омладину из пасивности

збуртац ше -ам ше *зак.* **1.** (*знємириц ше*) узнемирити се; усталасати се; усковитлати се; **2.** (*о власох*) разбарушити се

збутнєти -а -е *зак.* буђав, убуђао

збутнїц -їм *зак.* убуђати се, убуђавити се

збухани -а -е сметен

збухац -ам зак. (поверхово зробиц) спетљати, смандрљати, отаљати, траљаво урадити

збухац ше -ам ше зак. (збунїц ше) збунити се, спетљати се, запетљати се, смести се; погрешити

збухциц -им зак. оп. **збухац**

збуце с. догађај

збуц ше -удзем ше зак. **1.** десити се, догодити се, збити се; **2.** (дакого/дачого) **а)** (отресц ше, ментовац ше) отарасити се, отрести се; ослободити се; **б)** продати (због потребе, нужде)

збушкasti -а -е оп. **як збушок** (под збушок)

збушок -шка х. млек. бућкалица, ступа; ♦ (округли, тлусти) **як** ~ округло, дебелушкаст, пуначак

звада ж. **1.** свађа; завада; **2.** размирица; задевица; ♦ до **звади** (почац ше вадзиц): **накадзи му дацо исправо, такой до звади** чим му нешто није по вољи, одмах почиње да се свађа

звaдлїви -а -е **1.** свадљив; **2.** звaдлїви -вого х. свадљивац, свађалица

звaдлївец -вца х. оп. **звaдлїви (2)**

зважиц -им зак. имати одређену тежину, тежити; **коще зважело 20 кили** јаре је било тешко 20 килограма

звалїц -їм зак. **1.** срушити, оборити; **2.** оборити с ногу

звалїц ше -їм ше зак. **1.** срушити се; **2.** свалити се, сурвати се; **3.** (легнуц) прилећи, свалити се, изврнути се

звальовац -люєм *незак.* рушити, обарати

звальовац ше -люєм ше *незак.* **1.** рушити се; **2.** сурвавати се

званс с. звање

звание с. заст. **1.** занимање, професија; **2. а)** уред; **б)** институција

зварац -ам *незак.* заст. (райбац у луговки) лужити

зварени -а -е згрушан; ~ млеко згрушано млеко

звариц ше -им ше зак. (о превареним млеку) згрушати се, прогрушати се

зварйовац ше -рюєм ше *незак.* згрушава-ти се

зварка ж. заст. (суд за райбанс и под.) лужница

зведзени -а -е **1.** *дїсприкм. од звесц (ше); 2.* (полукружни) сведен; **3.** направљен; изведен; грађен; конструисан; пројектован; **тота хижа добре звездзена** ова кућа добро је пројектована

звесц -ежем зак. (повожиц на едно место) свести, свући: ~ **жито до брадла** свести (свући) пшеницу у камару

звекшого и звелького присл. тешко; проблем; **мнс ~ пойсц пешо так далско** мени је тешко отићи тако далеко

звербовац -буєм зак. сврбовати

зверестовац -туєм зак. дрекнути (у љутњи)

звериц -им зак. (дацо дакому) поверити

звериц ше -им ше зак. поверити се

зверйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* поверавати (се)

звершиц -им зак. заст. **1.** завршити, свршити; **2.** (забиц дакого) убити

зверх прим. з тен. **1.** (зоз верху) сврх, са врха; ~ **брега** сврх брега; **2.** са површине; **вода ~ жем** уходзи под **жем** вода са површине земље улази под земљу

зверху присл. одгоре, одозго

звершени -а -е свршен; одрастао, зрео

звершиц -им зак. **1.** завршити; **2.** убити, дотући

звершиц ше -им ше зак. завршити се

звесц -едзем зак. **1.** завести; ~ **дзивку** завести девојку; **2.** заварати; **3. а)** (започац, спричинїц) заподенути; замесити, закувати; ~ **зваду** заподенути свађу; ~ **войну** заратити; **б)** ~ **бешеду** (на одредзenu тему) навести разговор (на одређену тему); **4.** свести, сажети; **5.** свести, деградирати; ♦ ~ **битку** приметнути бој (кавгу); ~ **дакого з драги** завести кога на погрешан пут

звесц ше -едзем ше зак. **1. а)** настати, изродити се; **пре тото ше звездла звада** због тога је настала свађа; **б)** снаћи, задесити; **вельо койцо ше може звесц човекови у живоце** много штошта може снаћи човека у животу; **2.** појавити се, намножити се, запатити се; излећи се (у већем броју);

звезда ше мушка у жице појавио се жижак у пшеници, пшеница се ужишкала;
3. свести се; **шицко ше звездло на то** све се свело на то
звечара *присл.* свечера, свечери, пред вече
звечаренє *с.* предвечерје
звечариц ше -и ше *зак.* спустити се, настати (*о вечери*); **звечарело** ше спустило се вече
звечаровац ше -руєм ше *незак.* спуштати се, настајати (*о вечери*)
звизнуц -ижнем *зак.* звизнути; ~ **дакому позауха** звизнути коме шамар
звик *х. оп.* **звикнуце**
звикнуц -нем *зак.* **1.** навикнути, навићи, свикнути; **2.** дешавати се, бивати, бити (*обич. у одређено време*); **забивачки звикли буц у нас концом сшенї** свињокоље су код нас обично крајем јесени; **у кризох звикли буц и крадзи** у кризама се дешавају и крађе; **у јулино звикло буц најгоруцейше** у јулу су обично највеће врућине; **3. людзе звикли гуториц же...** људи обично кажу да...
звикнуц ше -нем ше *зак.* навикнути се, навићи се, свикнути се
звикнуце *с.* навика
звиковац (ше) -куєм (ше) *незак.* навикавати (се), свикавати (се)
звинїц -їм *зак. оп.* **завинїц**
звиргац ше -ам ше *зак.* збацити у сну покривач са себе
звирлїц -їм *зак.* залудети, слудети; завести, навести; смамити; подбунити; обманути
звирљовац -люєм *незак.* залуђивати, слуђивати; заводити, наводити; подбуњивати; обманјивати
звирчац -чим *зак.* зарезжати
звиск *х. и звискованє* *с. дієсл. мен. од звисковац*
звисковац -куєм *незак.* **1.** ијујукати; потцикивати, подвикивати, подврискивати; **2.** (*одушевено кричац*) циктати; **3. прен. (вадзиц ше)** викати, галамити
звиснуц -нем *зак.* **1.** ијујукнути; **2. оп.** **звизцац**
звисока *присл.* **1.** свисока; **спаднул** ~ пао је свисока; **2. з присловніком у интерпози-**

циї: **спаднул з барз висока** пао је са јако велике висине

звизтяжиц -им *зак.* **1.** погрешити, учинити пакост (*на своју штету*); заслужити казну; бити кажњен; **2. заст.** постићи, изборити се; победити

звиц -иєм *зак.*: ♦ ~ **гнїздочко** свити гнездо
звичай *х.* обичај

звичайни -а -е обичан

звичайно *присл.* обично

звишени -а -е (*дієсприкм. од звишиц ше*) обешен; **шмати на нїм звишени** одело је на њему обешено, одело виси на њему

звишиц ше -им ше *зак.* (*опуциц ше под свою чежину*) обесити се, свесити се, пасти; **дзвери ше звишели** врата су се обесила; **рекла ше на нїм звишела** сако се на њему обесио, сако виси на њему

звишка *присл.* (*преїг одредженого количества*) више

звишки *мн.*: ♦ **ходзиц (драпац ше, грабац ше и под.) по звишкох** вер(к)ати се, пењати се по крову, дрвећу, намештају и сл. (*обич. о деци*)

звишни -а -е сувишан; излишан

звишнїк *х. фолкл. заст.* заставник на свадби
звишовац ше -шуєм ше *незак.* (*опуцовац ше под свою чежину*) бити (постајати) све више обешен; обесити се, свесити се

звишок -шку/-шка *х.* вишак

звищац -щим *зак.* (*скричац*) вриснути, цикнути; кликнути; јаукнути

звладац -ам *зак. з розл. знач.* савладати

звладац ше -ам ше *зак.* савладати се

звладовац (ше) -дуєм (ше) *незак.* савлађивати (се)

звладуюци -а -е савладив, савладљив

звлѣчени -а -е болестан и безвољан; улежао се, залежао се; ♦ ~ **як зайда** *оп. под зайда*

звлѣчиц ше -чем ше *зак.* постати безвољан и лењ, улењити се због болести; улежати се, залежати се; **гвари же не може робиц бо є хори, а вон ше поправдзе звлѣкол** каже да не може да ради што је болестан, а он се у ствари улењо

звод х. 1. свод; **направиц** ~ засводити; 2. склоп; облик; крој; изглед; **мац красни** ~ имати леп склоп; 3. *заст.* начин; ~ **газдованя** начин газдовања; ~ **живота** начин живота

зводзаци -а -е *оп.* зводлїви

зводзиц -им *нєзак.* 1. (на *нєдобре*) заводити, наводити; 2. (унапримовац) наводити; ~ **бешеду на другу тему** наводити разговор на другу тему; 3. сводити; ~ **рахунки** сводити рачуне; 4. заподевати, започињати; закувавати; ~ **зваду** заподевати свађу

зводзовац -дзуєм *нєзак.* 1. доводити (свакакво друштво); 2. *ридик. оп.* зводзиц

зводзовач х. *оп.* зводнїк (2)

зводителъ х. *оп.* зводнїк

зводителъка ж. *оп.* зводнїца

зводлїви -а -е 1. заводлїв; 2. примамлїв; 3. (*хтори мож звесц, редуковац*) сводлїв

зводнїк х. 1. *оп.* заводнїк; 2. сводник

зводнїца ж. 1. *оп.* заводнїца; 2. сводница

звожиц -им *зак. оп.* звезц

звожованє с. и звожовачка ж. *поль.* возидба

звожовац -жуєм *нєзак. поль.* (*жито до брадла*) возити

возидба ж. *ридик. оп.* звожованє

звойовац звоюєм *зак. заст.* освојити, завојевати; заплени

зволац -ам *зак.* сазвати

зволовац -луєм *нєзак.* сазивати

зволовац ше -луєм ше *нєзак.* дозивати се

зволя ж. *заст.* слободан живот, слобода

звольовац (себе) -люєм (себе) *нєзак.* живети слободно и неспутано, давати себи на вољу; уживати; башкарити се

звонка 1. *присл.* споља, свана; 2. *прим. з ген.* ван, изван; ~ **гранїцох** изван граница; ~ **роботного часу** изван радног времена; ♦ **буц** ~ **закона** бити изван закона

звонказаконски -а -е ванзаконски

звонкакласов(и) -а -о/-е и **звонкакласни** -а -е ванкласан

звонкамалженски -а -е ванбрачан

звонкапартийни -а -е ванпартијски

звонкапланови -а -о/-е и **звонкаплански** -а -е ванплански

звонкаплоднїцов(и) -а -о/-е ванматеричан

звонкаприродни -а -е ванприродни

звонкастранков(и) -а -о/-е ванстраначки

звонкачасов(и) -а -о/-е ванвременски

звонкауставни -а -е вануставан

зворушени -а -е *кнїжк.* узбуђен; дирнут

зворушиц ше -им ше *зак.* узбудити се; бити дирнут

зврещац -щим *зак.* 1. вриснути; 2. јаукнути; зајаукати, залелекати

звук х. звук

звуков(и) -а -о/-е звучан; звуковни; ♦ ~ **видлїчка** звучна виљушка

звучац -чим *нєзак.* звучати

звучни -а -е звучан; ~ **филм** звучни филм

звучнїк х. звучник

звучносц ж. звучносц

звязац (ше) -яжем (ше) *зак.* завезати (се), свезати (се), везати (се)

звязка ж. свежањ; завежљај; сноп; кита; ~ **порвислох** сноп ужа

звязовка ж. 1. *оп.* звязка; 2. **звязовки** *мн.* везе на кецели

згабасциц (ше) -им (ше) *зак.* заталасати (се), усталасати (се)

згадка ж. (*спомнуце*) помен; **о тим анї** згадки о томе ни помена

згаднуц -нем *зак.* одгонетнути

згайскани -а -е похабан, излизан, изношен; ~ **рекла** похабан сако

згайскац (ше) -ам (ше) *зак.* похабати (се); излизати (се)

згаловац ше -луєм ше *зак.* (*о металу и под.*) излизати се

згаматляц -ям *нєзак.* 1. згужвати, згњечити; зграбити; 2. *прен. (украднуц)* дрмнути, мазнути

згамрац -рем *зак.* зграбити (*узети много нечега*)

зганянка ж.: ~ **жеми** *заст.* комасација земље

зганяц -ям *нєзак.* 1. сатеривати, стеривати; ~ **до громади** сатеривати у гомилу; 2. (*зоз сна*) будити; **мац кажде рано зганя сина до школи** мајка сваког јутра буди сина у школу; 3. ~ **жем** *заст.* комасирати земљу

згардзиц -им *зак.* изнакарадити, изнаказити; нагрдити

згарнище *с. оп.* згореніско

згарнуц -нем *зак.* (1. *зобрац на громаду;* 2. *зосипац долу*) згрнути; **згарнул з руку громадку лісца** згрнуо је руком хрпу лишћа; **згарні плеву зоз жита** згрни плеву са жита; ~ **красни масток** *прен.* згрнути леп иметак

згарнуц ше -нем *ше зак.* 1. (*збегнуц ше*) згрнути се, сјатити се; 2. (*зосипац ше од горе*) згрнути се, сасути се; склизнути; ♦ ~ **на дзверох** заглавити врата

згартац -ам *незак.* згртати; ~ **шніг зоз закрица** згртати снег с крова; ~ **пенсж** *прен.* згртати паре

згвариц ше -им *ше зак.* 1. **а)** поразговарати, разговарати; **од вашей лярми ше не можемо згвариц** од ваше галаме не можемо разговарати; **б)** договорити се, споразумети се; **пияни є, не мож ше з нїм згвариц** пијан је, не може се с њим споразумети; 2. у разговору доћи на одређену тему

згваряц ше -ям *ше незак.* договарати се

згинац (ше) -ам (ше) *незак.* 1. савијати (се); прегибати (се); 2. сагињати (се)

згинуц -нем *зак.* погинути; умрети; пропасти

згирмиц -им *зак.* 1. загрмети; 2. *прен.* (*спаднуц, бухнуц*) треснути, грохнути

згирчац (ше) -ам (ше) *зак. оп.* **згирчиц (ше)**

згирчиц -им *зак. експр.* нагомилати; **неприятель згирчел войско на граніци** непријатељ је нагомилао војску на граници

згирчиц ше -им *ше незак. експр.* згрнути се, сјатити се

згладнети -а -е изгладнео

згладніц -нсем *и* -ім *зак.* јако огладнети, изнемоћи од глади

згледовац -дуем *незак.* тражити, скупљати, окупљати (*тражити на разним местима и доносити одн. доводити на једно место*); **пред одходом згледовали својо ствари** пред одлазак су скупљали своје ствари

згледовац ше -дуем *ше незак. взаєм. повр.* тражити се, тражити један другог; **по војни ше браћа и шестри дуго згледовали** после рата су браћа и сестре дуго тражили једно друго

згніц -ієм *зак.* иструнути, иструлити, сагњити

згорбени -а -е згрбљен, погрбљен; згурен

згорбиц (ше) -им (ше) *зак.* згрбити (се); згурити (се)

згоре *присл.* одозго, свише

згорени -а -е сагорео

згореніско *с.* згариште

згориц -им *зак.* 1. изгорети, сагорети; 2. (*од суши — о кукурици и под.*) подгорети; 3. *прен.* (*знічтожиц ше з чезку роботу*) сагорети

згорйоване х. 1. *дісл. мен. од згорйовац;* 2. *хем.* сагоревање

згорйовац -юєм *незак.* изгоревати, сагоревати

згоркнуц ше -нем *ше зак.* (*постац горки*) загорчати; ♦ **згоркло би ше му у устох** (*не може затримац у себе, муши повесц*) ≡ проговориће на лакат

згорше *присл.* 1. *з негацио:* **то не ~ зробене** то није лоше урађено; **не будзе ~ кед...** неће бити лоше ако...; 2. **згоре(а); не було би ~ не би било згорега, не би било на одмет**

згорши -а -е *з негацио* који није лош, који је доста добар; **вон не згорши** он није лош; **жито не згорше** пшеница није лоша

згорююци -а -е сагорив, сагорљив

зготовиц -им *зак.* 1. (*єдзене*) припремити, зготовити; 2. (*порихтац*) припремити, спремити

згришиц -им *зак.* сагрешити, згрешити

згромадзиц (ше) -им (ше) *зак.* згомилати (се), нагомилати (се)

згрудкавени -а -е *оп.* згрудкани

згрудкавиц (ше) -им (ше) *оп.* **згрудкац (ше)**

згрудкац (ше) -ам (ше) *зак.* згрудвати (се), згромуљати (се)

згрудковац (ше) -куєм (ше) и **згрудковйовац (ше)** -вюєм (ше) *незак.* згруджавати (се)

згружац ше -ам ше и **згружиц ше** -им ше *зак.* згруквати се

згубиц -им *зак.* покварити, упропастити

згудляц -ям *зак.* згужвати

згужвац (ше) -ам (ше) *зак.* згужвати (се); згњечити (се)

згукнуц -не *зак.* рашчути се, пронети се; **згукло по валалє** рашчуло се по селу

згультац -ам *зак.* 1. згужвати, смотуљати; 2. *прен.* (наробиц, напаратовац) урадити, учинити, извести неку неваљалштину

згуркнуц -нем *зак.:* ~ **на дакого** (дзвигнуц на дакого лярму) гракнути на кога; ♦ **згуркли на ньго як врани** дигли су на њега галаму

згурчац -чим *зак.* 1. (о мотору и под.) забрујати, забрујити; 2. *звич.* *безос.* *прен.:* **згурчало** пронео се (пукао је) глас, рашчуло се; **раз лєм згурчало по валалє же...** тек ти једном пуче глас по селу да...

згуснуц -ушнем *зак.* *прех.* 1. згуснути, загустити; згрушати; ~ **млеко з муку** загустити млеко брашном; 2. *прен.* згуснути, сажети

згуснуц ше -ушнем ше *зак.* згуснути се; згрушати се

згушљовац -люєм *зак.* 1. преварити; 2. (фушерски поробиц) смандрљати

згушњовац (ше) *незак.* згушњавати (се)

згадзиц (ше) -им (ше) *зак.* *безос.* (< *серб.*) згадити (се), огадити (се)

згадзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* (< *серб.*) згађивати (се), огађивати (се)

згажиц -им *зак.* згазити

згадзовац -дуєм *зак.* стећи иметак

згадловац -луєм *зак.* изгазити

зганьчиц -им *зак.* покудити, замерити, приговорити

згваздац -ам *зак.* (гоч як, споли зробиц) склепати, збубати, збркљати, отаљати

згебнуц -нем и **згебнуц ше** -нем ше *зак.* шћућурити се, укочити се од хладноће

згебуздац -ам *зак.* (гоч як увариц єдло) збркљати, збрљати, смућкати

згемахтовац -туєм *зак.* мазнути, здипити

згербиц (ше) -им (ше) *зак.* *беш.* згрбити (се)

згирчиц ше -им ше *зак.* 1. постати квржав; 2. (подуц ше – о обилєним муре и под.) подмехурити се, потклубочити се

згода ж. згода, прилика (*лит.* **нагода**); **трафела ше** ~ указала се прилика; ♦ **присц дакому на згоду** допасти коме шака

згоднє присл. 1. згодно, лепо; **то нє** ~ **повесц** то није згодно рећи; ~ **то виведол** лепо је то извео; 2. згодно, погодно, повољно; умесно

згодни -а -е 1. *беш.* (< *серб.*) згодан; леп (*оп.* шумни); ~ **дзівка** згодна девојка; 2. згодан, добар; погодан; одговарајући; ~ **анегдота** згодна анегдота; ~ **место** згодно место

зграбиц -им *зак.* (хвацциц) зграбити, шчепати

згравчац -чим *зак.* 1 (озвец ше з гравчаньом) 1. (о врани) гракнути, гакнути; заграктати, загакати; 2. (о сови) хукнути, ћукнути; захукати, заћукати; 3. (о мачки) маукнути, мијаукнути; замаукати, замијаукати; 4. (о жаби) заквакати, закрекетати; II *безос.* (у жалудку) закрчати

згрупповац (ше) -пуєм (ше) *зак.* згрупписати (се)

згуба ж. губитак (*оп.* утрата)

згубацени -а -е кушљав; замршен

згубациц (ше) -им (ше) *зак.* скушљати (се); замрсити (се)

згубацовац (ше) -цуєм (ше) *незак.* кушљати (се); мрсити (се)

згубиц -им *зак.* изгубити (на трговини и сл.)

згурбитац -ам *зак.* (скотуляц) скотрљати

згурбитац ше -ам ше *зак.* 1. (скотуляц ше) скотрљати се; 2. (нагло ше скотуляц, спаднуц) скомбрљати се, сорити се, сломатати се; **зложени салфи ше нараз згурбитали** сложени балвани су се одједном скомбрљали

згурчиц ше -им ше *зак.* *коц.* згрчити се

здабац -бем *незак.* личити; **син здабе на оца** син личи на оца

здаванїк *х. мат.* сабирак

здаванє *с. 1.* дїсл. мен. од **здавац**; **2.** *мат.* сабирање

здавац -ам *незак.* **1.** сабирати, збрајати; **2.** (*обовязки и под. на дакого*) препуштати, уступати; поверавати; **директор здавашицки работи на заменїка** директор препушта све послове заменику; ♦ ~ **рачунок** полагати рачун

здавац ше -ам ше *незак.* **1. а)** (*складац ше*) слагати се; **вони двојо ше здаваю на обичай (по обичаю)** њих двоје се слажу по наравима; **б)** ићи с чиме; **зоз пасулю ше здава печене месо** са пасуљем иде печено месо; **2.** (*на дакого/дацо*) поуздати се у кога/што; препуштати се (*нечијој вољи и сл.*)

здавен-давна *присл.* од давнина, од памтивека

здавна *присл.* издавна

здалей *присл.* **1.** (*з векшей далекосци*) издаље; **патри** ~ гледа издаље; **2.** *з присловнїком у интерпозицији* са још веће даљине; **висликуй з ище далей** сними са још веће даљине; **3.** *прен.* изокола, околишећи; **почал** ~ почео је изокола

здалека *присл.* **1.** издалека; **кричи** ~ виче издалека; **2.** *з присловнїком у интерпозицији* јако издалека; **пришол з барз далека** дошао је јако идалека

здалеки *присл. ридк. оп.* здалека

зданиє *с. заст.* зграда, здање

здац -ам *зак.* **1.** сабрати, збројати; **2.** (*обовязки и под. на дакого*) препустити, уступити; оставити; поверити; **оцєц здал масток на сина** отац је препустио имање сину; **и сам робел, не лєм на нїх здал роботу** и сам је радио, није само на њих оставио посао; **шеф здал шицку роботу на заменїка** шеф је поверио сав посао заменику; ♦ ~ **надїю на бога** полагати наду у бога

здац ше -ам ше *зак.* **1.** добро доћи; не бити наодмет; **може ми (ци и под.) ше здац** може ми (*му и сл.*) добро доћи, неће ми (*му и сл.*) бити наодмет; **2.** (*по характеру, обичаю*) сложити се; **вони двојо ше здали на обичай** њих двоје су се сло-

жили по наравима; **3.** (*на дакого/дацо*) поуздати се у кога/што; препустити се (*нечијој вољи и сл.*)

здедвиц -им *зак. експр. (поссц)* смакљати, сљуштити

здеморализовац -зуєм *зак.* деморалисати, деморализирати

здєх *х. оп.* **здишка**

здєхнуц -нєм *ридик. оп.* **здохнуц**

зджамиц -им *зак.* згњечити

зджамчиц -им *зак. експр.* згњечити

здац здзеєм *зак.* **1.** навући, набити; натаћи; ~ **шапку на главу** навући шубару на главу; ~ **персєнь на палец** натаћи прстен на прст; **2.** (*на себе имати*) навући, обући; **3.** натаћи, набости; ~ **на рожењ** натаћи на ражањ; ♦ ~ **дакому дац на карк** натоварити коме што на врат; ~ **дакому дац на нос (предруциц)** набацити коме што на нос, пре(д)бацити коме што **здац ше** здзеєм ше *зак.* натаћи се, набостити се

здєрац -ам *незак.* **1. а)** (*лупу з древа и под.*) лјуштити, гулити, згуљивати; **б)** (*скору*) стругати, гулити; **2.** *прен. (вихасновїовац)* дерати, лихварити

здєрниїк *х.* зеленаш, лихвар, дерикожа

здєрниїцки -а -е зеленашки, лихварски

здєрниїцтво *с.* зеленаштво, лихварство

здєчнє *присл. оп.* **дзєчнє**

здзивац -ам *незак.* **1.** (*шапку на главу и под.*) навлачити, набијати; натицати; **2.** (*имати*) навлачити, облачити; **3.** (*надзивац*) натицати, набадати; **4.** (*за сушенє*) низати; ~ **доган** низати дуван

здзивачє *с. риб.* поворка (*в.*), личар

здибац -бєм и -ам *зак.* стићи, сустићи; ухватити

здирвети -а -е труо; ~ **дєска** трула даска

здирвєц -єєм *зак. (о древе, чуткох и под.)* иструлити, иструнути; смрвити се

здиргонїц -їм *зак. експр.* задрхтати

здих *х. оп.* **здихнуце**

здихац -ам *незак.* **1.** (*о животиньох*) цркавати, липсавати; **2.** *фам.* спавати

здихнуц -нєм *зак.* уздахнути

здихнуце *с.* уздах, уздисај

здиховац -хуем *зак.* уздисати

здишка *ж.* *ветер.* епидемија, зараза, по-мор (*код живине и др.*); ♦ **буц на здиш-кох** (*здишац — о животини*) бити пред угинућем

здійсній (ше) -ім (ше) *зак.* остварити (се)

здійснювац (ше) -нюєм (ше) *зак.* оствари-вати (се)

здобувац -ам *незак.* стицати; задобијати; ~ **нови знаня** стицати нова знања

здобуток -тку/-тка *х.* **1.** тековина; **здобут-ки революції** тековине револуције; **2.** достигнуће

здобуц -удзем *зак.* стећи; задобити; ~ **славу** стећи славу

здобуце *с. оп.* **здобуток**

здогадац -ам *зак. оп.* **здогаднуц**

здогадац ше -ам ше *зак. оп.* **здогаднуц ше**

здогадка *ж.* досетка

здогадлїви -а -е **1.** досетљив; оштроуман; **2.** препреден

здогаднік *х.* подсетник; роковник

здогаднуц -нем *зак. 1.* (*дакого на дакого/дацо*) подсетити; **то го здогадло на дзе-цинство** то га је подсетило на детињство; **2.** (*надпомнуц*) подсетити, напоменути; **здогаднул ме же бим не забул** подсетио ме је да не заборавим

здогаднуц ше -нем ше *зак. а)* сетити се; присетити се; **здогадац ше шицког**о се-тио се свега; **б)** досетити се, сетити се; **хтошка ше заш лєм здогаднул цо вон сце зробиц** неко се ипак досетио шта он смера

здогадованє *с.* сећање; присећање

здогадовац -дуєм *незак. 1.* (*дакого на да-кого/дацо*) подсећати; **то го здогадує на младосц** то га подсећа на младост; **2.** (*надпоминац*) подсећати, напомињати

здогадовац ше -дуєм ше *незак.* сећати се; **добре ше здогадуєм шицког**о добро се сећам свега

здоганяц -ям *незак.* стизати, сустизати

здогонїц -ім *зак.* стићи, стигнути, сустићи; достићи, достигнути

здогонїц ше -ім ше *зак.* обогатити се, пос-тати имућан; повећати иметак

здолу *присл.* одоздо, одоле

здоокола *присл.* изокола

здохлїна *ж.* цркотина, стрвина, липсотина; ♦ **лежи як [тота]** ~ *оп. под балєга; подли як* ~ лењ као буба; лежи с пупком према стропу

здохлїнаре *х. мн. зоол. (ед. здохлїнар)* ле-шинари (*Vulturidae; Silphidae*)

здохнуц -нем *зак.* цркнути, црћи, липсати

здраве¹ **1.** *присл. у функц. пред.* здраво; **не ~ вельо есц** није здраво много јести; **2.** *викр. (як поздрав)* здраво, здраво да си

здраве² (*ген. здравя*) *с. оп. здраве;* ♦ **боже дай** ~ (*при наздравляню*) у здравље; **най вам (нам и под.) бог да здравя** дај боже здравља

здравеньки -а -е: **здравеньки оставай(це)/остань(це)!** *оп. здрави оставай(це) (под. здрави)*

здравє *с.* здравље

здрави -а -е *здрав;* ~ **дзецко** здраво дете; ~ **логика** здрава логика; ~ **дух** здрав дух; ♦ ~ **оставай(це)/остань(це)** остај(те) здраво!, збогом остај(те), у здравље, са здрављем; до виђења; **ходз(це)** ~ [**збо-гом**] збогом; до виђења; ~ **як дуб** здрав као бик (као дрен)

здравичко *с. 1. дем. и гипок.* здрављице; **2. оп. здраве¹ (2); ♦ здравичко!** да сте здра-во!; **питац ше за** ~ питати за здравље

здравкац -ам *незак. 1.* (*явяц ше з поздра-вом*) поздрављати; јављати се; **вон кед преходзи, каждому здравка** он кад про-лази, свакоме се јавља; **вона здравка и одходзи** она се поздравља и одлази; ~ **се-бе** поздрављати се; **2. заст.** наздрављати; ~ **себе з погарами** наздрављати себи ча-шама

здраво **1. присл.** здраво; **вона ~ резонує** она здраво резонује; **2. викр. (при стретаню)** здраво

здравствени -а -е здравствени; ~ **станїца** здравствена станица

здравство *с.* здравство

здравучки -а -е здравцат, здравцит; **здрави** ~ здрав здравцат

здрапац -пем *зак. 1.* изгребати; **2.** згрепсти; згулити

здрапнуц -нем *зак. оп.* **зрапац (2)**

зраповац -пуем *нзак.* згребати; згуљивати

здребузгац -ам *зак. оп.* **здремузгац**

здребузгац ше -ам ше *зак. оп.* **здремузгац ше**

здrevenиcти -а -е укочен; ~ **од жими (страху и под.)** укочен од хладноће (страха и сл.)

здrevenиц -неем и -ім *зак. 1. оп.* **здrevenиц ше**; **2.** (од *запрепашцења, страху*) скаменити се, удrevenити се, здrevenити се; укочити се

здrevenиц ше -неем ше и -ім ше *зак. (постац як древо)* здrevenити се, удrevenити се

здремузгац -ам *зак. коц.* **1.** стрпати све на гомили; **2.** згњечити, здробити; поломити

здремузгац ше -ам ше *зак. коц. (спаднуц и потлучиц ше)* пасти, угрувати се

здриліц -ім *зак. 1.* гурнути доле; **здрилел вазну зоз стола** гурнуо је вазу са стола; **2.** (дацо на дакого) свалити; ~ **одвичательносц на дакого** свалити одговорност на кога

здрильовац -люем *нзак. 1.* гурати доле; **2.** (дацо на дакого) сваљивати; ~ **хибу на дакого** сваљивати кривицу на кога

здзробиц -им *зак.* смрвити, здробити

здзружени -а -е удружен

здзружиц (ше) -им (ше) *зак.* удружити (се), здружити (се)

здзружовац (ше) -жуем (ше) *нзак.* удруживати (се), здруживати (се)

здзрузгац -ам *зак. 1.* (зваліц з ламаньом) згрувати; **2.** (на фалатки) разбити

здзрузгац ше -ам ше *зак.* згрувати се, стропоштати се; разбити се

здзубоніц -ім *зак.* треснути, бубнути, пасти уз велику буку (уз велик тутањ)

здувац ше -ам ше *нзак. статк.* надимати се; **крави ше здуваю од желсней бетеліни** краве се надимају од зелене делетине

здудлавиц -веем и -им (постац дудлави) постати крпав, шупљикав

здудніц -неем и -ім *зак.* затутњати

здумац -ам *зак. 1.* смислити; **2. прен.** сковати

здумовац -муем *нзак. 1.* смишљати; **2.** смерати, заснивати

здуриц -им *зак.* залудети, слудити, смамити; напунити коме уши

здуриц ше -им ше *зак. 1.* залудити се, смамити се; **2.** узјогунити се; **3.** (звич. о коньох) узнемирити се, уплашити се, поплашити се

здурйовац (ше) -юем (ше) *нзак. гу* **здуриц (ше)**

здуги -а -е **1. статк.** надут, надувен; **2. прен.** надурен, надрндан

здугосц *ж. ветер.* надув, надим, надун

здуц -уем *зак.* здувати; спирити

здуц ше -уем ше *зак. 1. статк.* надувати се, надути се; **2. прен.** наљутити се, разљутити се

здуце *с. оп.* **здугосц**

здушнє *присл.* ревносно

зеба *ж. зоол.* зеба (*Fringilla*)

зебочка *ж. дем. (од зеба)* зебица

зебра *ж. зоол., трансп.* зебра

зебрасти -а -е зебраст

землєдїлец -лица *х.* земљорадник, ратар

землєдїлски -а -е земљораднички, ратарски; ~ **задруга** земљорадничка задруга

землєдїлство *с.* земљорадња, ратарство

зенит *х.* зенит

зепи *ж. мн. (ед. зєпа) срим. бєш. (чарани)* зєпе

зєдзєни -а -е измучен

зєдинcни -а -е **1.** уједињен; **2. цєркв.** унијат; **Зєдинcна цєрквa** Унијатска црквa; **Зєдинcни нациї** Уједињєне нације

зєдинїтєль *х.* ујединитєль

зєдинїц (ше) -ім (ше) *зак.* ујединити (се)

зєдиньовац (ше) -ньюем (ше) *нзак.* уједињавати (се)

зєдначиц (ше) -им (ше) *зак. заст.* спојити (се), изјєдначити (се) (о разним бојама и сл.)

зєдначовац (ше) -чуем (ше) *зак. заст.* спајати (се), изјєдначавати (се) (о разним бојама и сл.)

зжати -а -е сажет

зжац (без форми презента) *зак.* сажєти

зжовкнуц -нем *зак.* пожутєти

ззукоса *присл.* искоса; **попатриц на дакого** ~ погледати кога искоса

зидзени -а -е изникао, исклијао

зисц¹ зидзем *зак.* 1. сићи; ~ **зоз древа** сићи с дрвета; 2. (*з ладї, вагона и под.*) искрцати се, сићи; 3. (*очисциц ше з райбаньом и под. – о шпяху и под.*) сићи; **шпях не сце** ~ флека неће да сиђе; 4. (*о вилятей води*) повући се, секнути; **виляти води** **зишли** изливена вода се повукла; ♦ **бешед** **зишла на дацо**, **зишло на дацо** у разговору су дошли до одређене теме; ♦ **зишло му з розума** (*призабул*) сметнуо је с ума; ~ **з розума** сићи с памети (ума), скренути памећу (с ума); ~ **дакому зоз карку** скинути се коме с леђа (с врата); ~ **на псоту** *заст.* спасти на просјачки штап

зисц² зидзем *зак.* (*пуциц ключку*) изникнути, исклијати, проклијати

зисц ше зидзем ше *зак.* 1. а) (*зобрац ше ведно*) скупити се, окупити се; **народ ше** **зишол у центру варошу** народ се скупіо у центру града; б) састати се; **колектив ше** **зишол на догварку** колектив се састао на договор; 2. а) почети живети заједно (*у брачној заједници*); **уж пейц роки** **як ше вони двойо** **зишли** већ је пет година откако њих двоје живе заједно; б) састати се, помирити се; **муж и жена були розидзени**, **але ше** **заш** **зишли** муж и жена су били растављени, али су се поново састали; 3. срести се; **зишли зме ше на мосце** срили смо се на мосту; 4. (*о платну и под.*) скупити се

зисциц ше -им ше *зак.* остварити се; обистинити се

зиходзаци -а -е силазан; ~ **интонация** силазна интонација

зиходзене с. 1. силазак, силажење; 2. *дїсл. мен. од зиходзиц (ше)*

зиходзиц -им *незак.* 1. (*долу*) силазити; 2. (*з гайзибана и под.*) искрцавати се, силазити; 3. (*о вилятей води*) повлачити се

зиходзиц ше -им ше *незак. оп.* **сходзиц ше**

зиходни -а -е *оп.* **зиходзаци**

зйойкнуц -нем *зак. оп.* **зйойчац**

зйойчац -чим *зак.* јаукнути, зајаукати

злагода *жс.* слога; **жиц у злагоди** живети у слози

злагодзиц ше -им ше *незак.* слагати се

злагодлїви и **злагодни** -а -е 1. сложан; ~ **фамелия** сложна породица; 2. помирљив, толерантан

злакомиц -им *зак.* примамити

злакомиц ше -им ше *зак.* слакомити се, полакомити се

зламани -а -е 1. сломљен; 2. *прен.* сломљен, скрхан

зламац -мем *зак.* 1. (*преламц*) сломити; ~ **ногу** сломити ногу; 2. *прен.* (*звладац*) сломити, скрхати; ~ **одуперане** скрхати отпор

зламац ше -мем ше *зак. осн. и прен.* сломити се

златар х. златар

златарня *жс.* златара

златасти -а -е златаст

злати -а -е 1. *заст.* (*зоз злата*) златан; 2. *прен.* златан; ~ **дзецко** златно дете; ♦ **правиц ше** **злату качку** (*злата качка*) *оп. под качка*

златка *жс. зоол.* златица; ♦ **кромпльова** ~ *зоол.* кромпирова златица (*Doryphora decemlineata*)

златко с. 1. (*златасти або стрибернїсти украсни лїсток*) варак, телеј; 2. сребрнаста или златна боја

златни -а -е златан; ~ **персценъ** златни прстен; ~ **час** златно доба; ~ **дзецко** *оп.* **злати (2)**; ♦ ~ **власа (нїтка)** *бот.* вилина коса (косица) (*Cuscuta campestris* Yuncck); ~ **свадзба** златна свадба; ♦ **мац златни (злати)** **руки** имати златне руке

златнїк х. златник

злато с. *осн. и прен.* злато; ~ **мойо!** злато моје!; ♦ **чарне** ~ *прен.* (*угле*) црно злато

златоносни -а -е златоносан

златоусти -а -е златоусти; **Йоан Златоусти** *цркв.* Јован Златоусти

златучки -а -е *дем. гипок. поет.* злаћан

злациц -им *незак.* златити, позлаћивати

злациц ше -им ше *незак.* златити се

злашиц ше -им ше *зак.* слакомити се, полакомити се

зле злого *с.* и **зле** зла *с. оп.* зло¹; ♦ **не вежце ми за** ~ немојте ми узети за зло, не замерите ми; **дзели́ц добре и** ~ делити добро и зло

злегка присл. (дакус) лако; ~ **прициснуц** лако притиснути; ♦ **брац/вжац себе** ~ олако узимати/узети (схватати/схватити)

злегнуц -нем *зак. заст.* породити се

злегнуц ше -нем ше *зак.* слегнути се, слећи се, улегнути се

злеговац ше -гуем ше *незак.* слегати се, улегати се

злсжац ше -жим ше *зак.* (олени́виц од длуго лежання) улежати се, залежати се

злсженс с. заст. порођај

злскнути -а -е уплашен

злскнуц -нем *зак.* уплашити

злскнуц ше -нем ше *зак.* уплашити се

злскнуце с. страх

злснети -а -е олињао, лињава, излињао

злсниц ше -ім ше *зак.* (страци́ц шерсц) олињати (се), излињати (се); **пес ше злснел** пас је олињао

злсньовац ше -нюем ше *незак.* лињати (се)

злспшанс с. побољшање; бољитак

злспшац (ше) -ам (ше) *зак.* побољшати (се)

злспшовац (ше) -шуем (ше) *незак.* побољшавати (се)

злет х. физк. слет

злетки мн.: буц на злеткох бити у журби, журити негде; **на злеткох с, таки як на злеткох** мора да иде; мора да жури; само што не полети

злетнуц -нем *зак. оп.* злсниц; ♦ **аж сцец** ~ (швидко иси) ићи као на крилима

злетовац -туем *незак.* 1. слетати, слетавати; 2. одлетати

злсциско с. слетиште

злсциц¹ -им *зак.* слетети; **авион злсцел** авион је слетео

злсциц² -им *зак.* (одлсциц) узлетети; одлетети; **з поля злсцел чупор врано**х са њиве је узлетело јато врана

зли зла **зле** (комп. горши) 1. зао; ~ **човек** зао човек; 2. зао, љут; opak; ~ **слово** опака реч; ~ **пес** зао пас; 3. *оп.* злodziечни

(2); ♦ **злей** **норови** **зле** ћуди; ~ **дух** зао дух; ♦ **буц** ~ **на дакого** имати злу вољу на кога; ~ **язики** зли језици

злів х. слив; **рични** ~ речни слив

зліва присл. слева

злівац -ам *незак.* 1. сливати; 2. (шметанку з млека) скупљати; 3. (злучовац зоз ляцом) саливати, стапати

злівац ше -ам ше *незак.* 1. сливати се; 2. саливати се, стапати се

злівнік х. сливник

злізани -а -е 1. излизан; 2. *прен.* слизан

злізац ше -іжем ше *зак. гандр.* слизати се

злізовац ше -зуем ше *незак. гандр.* слизавати се

зліпиц (ше) -им (ше) *зак.* слепити (се)

зліпйовац (ше) -юем (ше) *незак.* слепљивати (се)

зліпнуц (ше) -нем (ше) *зак. оп.* зліпиц (ше)

зліциц (ше) -им (ше) *зак.* смлачити (се), замлачити (се)

зліцовац (ше) -цуюем (ше) *незак.* смлачивати (се), замлачивати (се)

зло¹ с. зло; **зробиц дакому** ~ нанети коме зло; **познати по злу** (по злим) познат (чувен) по злу; **зопрец** ~ стати злу на пут; ♦ **дац ше на** ~ (о рани) дати се на зло; **похасновац на** ~ злоупотребити; ♦ **вжац дакому за** ~ (за зле) узети коме за зло (за грех)

зло² присл. 1. зло; 2. лоше, слабо

злоба ж. злоба

злобни -а -е злобан

злотно присл. злотно

злобнік х. злобник

зловисни -а -е злослутан, злокобан

зловиснік х. злослутник, злокобник

злога ж. оп. злагода

злогласни -а -е злогласан

злodziечне присл. злodziовљно

злodziечни -а -е 1. злodziовљан; 2. *мед.* (опасни за здраве) злodziудан

злodziечно присл. оп. злodziечне

злodziечносц ж. злodziовља, злodziовљност, мрззовља

злodziісц -йца х. *оп.* злodziій (1)

злодій х. 1. а) злочинац; **войнови** ~ ратни злочинац; б) зликовац; в) злотвор; 2. *заст.* лопов, крадљивац

злодійски -а -е злочиначки; зликовачки

злодійство с. злочин

злоділо с. злодело

злодумни -а -е 1. зломислен, зломишљен; 2. **злодумни** -ного зломишљеник

зложени -а -е сложен

зложеносц с. сложеност

зложиц -им *зак.* 1. (*поскладац*) сложити; 2. (*писмо, писню и под.*) саставити, сложити; написати; срочити; **зложел шумну писньочку** саставио је лепу песмицу; 3. (*дацо розклопене*) склопити; **розобрал и зложел апарат** расклопио је и склопио апарат; 4. а) (*испит*) положити; б) ~ **докторат** *заст.* одбрани докторску дисертацију; 5. (*на дакого*) бацили кривицу на кога, окривити кога; **на нього зложила же то вон поробел** њега је окривила да је он то урадио; 6. ~ **кридла** скупити крила; 7. *заст.* ставити; **зложила дзецко до коліски** ставила је дете у колевку; ♦ ~ **живот** погинути: **зложел свой живот у войни** погинуо је у рату; ~ **рахунки** положити рачуне; ~ **руки** (*престац робиц*) сложити (прекрстити) руке

зложиц ше -им ше *зак.* 1. сложити се, сагласити се; 2. *ридк.* (*случиц ше, випаднуц*) испасти, десити се; **так ше шицко зложело же...** тако је све испало да...

зложичлїви -а -е који некоме жели зло; злонамеран

зложни -а -е сложан

зложно *присл.* сложно

зловисцуюци и злонагадууюци -а -е *оп.* зловисни

злонамирни -а -е 1. злонамеран; 2. **злонамирни** -ного х. злонамерник

злопаметауюци и злопаметлїви -а -е злопамтив, злопаметљив; злопамтило

злопоиц -им *зак.* а) пасти с треском, треснути; б) (*моцно вдериц*) треснути, лупити

злопчиц -им *зак.* здипити, мазнути

злоради -а -е злурад

злорадосц ж. злурадост

злослїви -а -е *заст.* љут, зао

злосц ж. злост, злоћа; љутња, срџба

злосциц (ше) -им (ше) *незак.* љутити (се), срдити (се)

злохасноване с. злоупотреба; ~ **власци** злоупотреба власти

злохасновац -нуем *незак.* злоупотребљавати

злупиц -им *зак.* слъштити

злупиц ше -им ше *зак.* слъштити се, оперутати се; **фарба на лади ше злупела** боја на сандуку се слъштила; **спекол ше на слунку, та ше му хрибет злупел** изгорео је на сунцу, те су му се леђа слъштила

злупїовац (ше) -пюем (ше) *незак.* љуштити (се), перутати се

злучене с. 1. *дїсл. мен. од злучиц (ше); 2.* (*составок, спой*) састав

злученїна ж. хем. једињење; **нсорганска** ~ неорганско једињење

злучиц -им 1. спојити, саставити; здружити; ~ **два чупори** статку спојити два стада стоке; 2. сјединити; стопити

злучиц ше -им ше 1. спојити се, саставити се; здружити се; 2. сјединити се; стопити се

злучни и злучуюци -а -е саставни

злучнїк х. *грам.* везник, свеза

злучовач х. спајач

злучовац (ше) -чуем (ше) *незак.* 1. спајати (се), састављати (се); здруживати (се); 2. сједињавати (се), стапати (се)

злюбиц ше -им ше *зак. звич. з негацию:* **то ше му не злюбело** то му се није допало

злюдни -а -е уљудан

злюштац (ше) -ам (ше) *зак. оп.* **ззлюштац (ше)**

злярмац -ам *зак.* викнути, повикати

зляц злєем *зак.* 1. (*поверхносцову часц*) са-сути; 2. (*шметанку або скорку з млека*) сплавити, скупити; 3. (*зединїц*) слити; 4. (*злучиц зоз ляцом*) слити, салити, стопити

зляц ше злєем ше *зак.* 1. (*о вельким краткотирвацим дижджу*) излити се, плъснути; **надишла хмара, злял ше**

диждж наишао је облак, излила се киша;
2. слити се, салити се, стопити се; **3.** сцедити се

зљомпац (ше) -ам (ше) *зак. оп. залљомпац (ше)*

змаганс *с.* **1. а)** утакмица, меч; **фодбалске** ~ фудбалска утакмица; **б)** такмичење; ~ **школох** такмичење школа; **2.** *дјесл. мен. од змагац (ше)*

змаганїна ж. и **змаганьщина ж.** *заст. тековина (оп. здобуток)*

змагатељ х. такмичар

змагатељни и змагатељски -а -е такмичарски

змагац -ам *нзак.* стицати; кућити

змагац ше -ам ше *нзак.* **1.** (*здобувац масток*) стицати; кућити; радити да се нешто стекне; **змагаю ше на нову хижу** раде да би купили *одн.* саградили нову кућу; **2.** такмичити се; **3.** покушавати, настојати, радити

змагазиновац -нуем *зак.* ускладиштити

змайстровац -руем *зак.* измајсторисати

змаржљїна ж. (*премаржљїна*) смрзотина

змаржљави -а -е *оп. змарзаци*

змаржљак х. **1.** зимљивко, смрзавац, смрзлица; **2.** замрзивач

змарзац -ам *нзак.* **I прех.** смрзавати; залеђивати; **II непрех. оп. змарзац ше**

змарзац (ше) -ам (ше) *нзак.* смрзавати (се); залеђивати (се)

змарзаци -а -е зимогрожљив, зимљив

змарзнути -а -е **1.** смрзнут; **2.** озебао

змарзнуц -ржнем *зак. I прех.* смрзнути; заледити; **II непрех. оп. змарзнуц ше**

змарзнуц ше -ржнем ше *зак.* смрзнути се; заледити се

змарзовац (ше) -зуем (ше) *нзак. оп. змарзац (ше)*

змарзовач х. *оп. замарзовач*

змарнсти -а -е **1.** пропао (*здравствено, телесно*); **2.** упропаштен; изгубљен

змарнїц -неем и -їм *зак. заст. 1.* пропасти (*здравствено, телесно*); смршавити; **2.** упропастити; изгубити; залуд потрошити

змасцени -а -е упрљан, умазан

змасциц (ше) -им (ше) *зак.* упрљати (се), умазати (се)

змахнуц -нем *зак.* махнути

змачац -ам *зак.* поквасити, смочити; **умиваюци руки, змачал рукави** перући руке, поквасио је рукаве

змачкани -а -е мокар, смочен (*после ручног прања веша и сл.*)

змачкац -ам *зак.* исквасити (*у већој мери, на више места*)

змачкац (ше) -ам (ше) *зак.* исквасити (се) (*у већој мери, на више места*)

змегчац -ам *зак.* смекшати

змегчовац -чуем *нзак.* смекшавати

змекнуц -нем *зак. прен.* омекшати

змелчиц -им *зак.* иситнити

змелчовац -чуем *нзак.* ситнити, иситњавати

змена ж. смена

зменїц -їм *зак.* сменити

зменоводитељ х. сменовођа

зменшанїк х. *мат.* умањеник

зменшатељ х. *мат.* умањитељ

зменшац (ше) -ам (ше) *зак.* смањити (се), умањити (се)

зменшовац (ше) -шуем (ше) *нзак.* смањивати (се), умањивати (се)

зменяюци -а -е *наизменичан, изменичан; ~ струя физ.* *наизменична струја*

зменьовац (ше) -нюем (ше) *нзак.* смењивати (се)

змерац -ам *зак.* закинути на мери; забројити

змервиц (ше) -им (ше) *зак.* замрсити (се)

змерйовац -рюем *нзак.* закидати на мери; забрајати

змерк х. сумрак; **пред змерком** пред сумрак; **у змерку** у сумрак; $\diamond$ **од рана до змерку** од зоре до мрака

змеркац ше -ам ше *нзак. безос.* смркавати се, мрачити се

змеркнуц ше -нем ше *зак. 1. безос.* смркнути се, смрачити се; **змеркло ше** пао је мрак; **2. (дочекац дагдзе змерк): идзме же бизме ше не змеркли на полю** хајдемо да нас не затекне мрак на њиви

зместа *присл.* сместа; мигом

змесц -ецем *зак.* смести, помести

змесцац (ше) -ам (ше) *нєзак. оп.* **змесцовац (ше)**

змесценє с. смештај

змесциц -им *зак. з розл. знач.* сместити; ~ дакому дацо *прен.* сместити некое нешто

змесциц ше -им ше *зак.* сместити се

змесцовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* смештати (се)

зметац -ам *нєзак.* мести, сметати (*са површине или на гомилу*)

змивац -ам *нєзак.* 1. спирати; 2. прати; ~ власи (главу) прати косу; 3. ~ **капусту** (*у гордове*) умивати купус; преливати купус (*в.*)

змивац ше -ам ше *нєзак.* прати косу

змидліц -їм *зак.* 1. (*украднуц*) украсти, здипити; 2. (*сцекнуц*) киднути, збрисати

змилені -а -е збуњен

змиліц -їм *зак.* збунити, забунити

змиліц ше -їм ше *зак.* 1. збунити се, забунити се; 2. (*у читаню, чишленю*) забројити се

змилованє с. самилост, милост

змиловац ше -луєм ше *зак.* смиловати се

змирени -а -е смирен, сталожен

змириц -им *зак.* смирити, умирити

змириц ше -им ше *зак.* 1. смирити се, умирити се; прибрати се; 2. (*на єдним месце*) скрасити се

змирийовац -юєм *нєзак.* смиривати, умиривати

змирийовац ше -юєм ше *нєзак.* 1. смиривати се; умиривати се; 2. (*на єдним месце*) скрашавати се

змирююци -а -е умирујући

змист х. садржај

змистови -а -о/-е садржајан

змиц -ием *зак.* 1. спрати; 2. ~ **власи (главу)** опрати косу; ♦ ~ **ганьбу** опрати (спрати) љагу

змиц ше змиєм ше *зак.* опрати косу

змишани -а -е сметен, сплетен, изгубљен

змишаносц ж. метеж, збрка

змишац (ше) -ам (ше) *зак.* измешати (се), смешати (се); збркати (се)

змобиблизовац -зуєм *зак.* мобилисати

змогнуц -нем *зак.* стећи; скућити; **сам змогол капитал** сам је стекао капитал

змогнуц ше -нем ше *зак.* стећи; скућити; скућити се; заимати (се); побољшати своје материјално стање; **змогол ше на дзешец гољти жеми** скућио је десет јутара земље; **сама ше змогла на хижу** сама је стекла кућу

змодернизовац (ше) -зуєм (ше) *зак.* модернизовати (се), модернизирати (се)

змокнути -а -е покисао, мокар; ♦ ~ **як каче** покисао као миш

змокнуц -нем *зак.* 1. покиснути; 2. *прен.* напити се, опити се

зморщени -а -е набран, наборан; смежуран

зморщциц -им *зак.* набрати, наборати; ♦ ~ **твар оп.** **зморщциц ше (2)**

зморщциц ше -им ше *зак.* 1. набрати се, наборати се; смежурати се; 2. (*од квашиного, пре незадовольство и под.*) направити кисело лице

змоцніц -їм *зак.* *прех. и непрех.* ојачати, оснажити

змоцньовац -нюєм *нєзак.* *прех. и непрех.* ојачавати, оснаживати

змочниц -им *зак.* поквасити, сквасити, смочити

змочниц ше -им ше *зак.* поквасити се, сквасити се, смочити се

змравчац -чим *зак.* маукнути, мијаукнути; замаукати, замијаукати

змудриц -реєм *зак.* опаметити се

змурчац -чим *зак.* 1. (*о статку*) мукнути, замукати; 2. (*о псови*) зарезати; 3. (*о медведзови*) забрундати; 4. *прен.* промумлати

змухавиц ше -им ше *зак.* 1. збунити се, смувати се; ускомешати се; 2. (*о коњох*) узнемирити се од напада мува; ♦ **змухавел ше як коњ** одједном је изгубио вољу за рад

змуциц -им *зак.* 1. *оп.* замуциц; 2. *млєк.* збућкати, убућкати; ~ **масло** убућкати маслац

змуциц ше -им ше *зак.* 1. *оп.* замуциц ше; 2. *млєк.* убућкати се

змучени -а -е измучен

змучиц (ше) -им (ше) *зак.* измучити (се)

знавец -вца *х.* зналац

знавецки *присл.* зналачки

знад *прим. з ген. означує унапряменосц з места хторе ше находзи над даким/дачим* изнад; **спекай ми лампу** ~ **глави** склони ми лампу изнад главе; **змец то-ту павучину** ~ **слики** омети ту паучину изнад слике

знаже *слов. и присл.* наравно, дакако; свакако, сигурно; **чи ше радуєм?** ~ **ше радуєм** да ли се радуєм? наравно да се радуєм; **знайсц** -йдзем *зак. (дакого)* снаћи, задесити; **знашло го нещесце** снашла га је несрећа

знайсц ше -йдзем ше *зак.* 1. снаћи се; 2. до-мислити се, довити се

знак *х.* 1. знак; **положиц** ~ ставити знак; **дац** ~ дати знак (миг); 2. знак, знамење; 3. бразготина, траг; ожиљак; ♦ **водови** ~ водени знак; **защитни** ~ заштитни знак; ~ **еднакосци мат.** знак једнакости; ~ **питања** знак питања; **знаки интерпунк-циї** знаци интерпункције; ♦ **давац знаки живота** давати знаке живота; **добри** ~ добар знак; **недобри** ~ рђав знак

знаков(и) -а -о/-е знаковни

знаменїти -а -е знаменит

знаменїтосц *ж.* знаменитост

знамец -мца *х.* познаник

знанє *с.* знање

знаходзиц -им *незак.* сналазити, задешава-ти; **часто го знаходзи даяка неволя** често га сналази нека невоља

знаходзиц ше -им ше *незак.* 1. сналазити се; 2. довијати се

знаходлїви -а -е 1. сналажљив; 2. довит-љив

знаходлївосц *ж.* 1. сналажљивост; 2. до-витљивост

знац *знам* *незак.* 1. а) знати; **вон зна свою роботу** он зна свој посао; б) (*познац*) зна-ти, познати; **знам го по видзеню** знам га по виђењу; 2. (*мац обичай*) знати, уме-ти; **знал присц пияни** знао је да дође пијан; **зна ше барз нагнївац** уме јако да се наљути; 3. (*мочи*): **цо му знам робиц?** шта да радим?; **цо сом знал робиц?** шта

сам друго могао да урадим?; 4. **давац/дац** ~ а) јављати/јавити; **дал им ~ же** **придзе наютре** јавио им је да ће доћи су-тра; б) давати/дати на знање (до знања); ♦ **дябол (пшамац) би го знал** јаво би га знао; ~ **кадзи бабу водза** (*знац же дацо не у шоре*) знати колико је сати; **не бог зна цо** није бог зна шта; **не зна дзе му глава** не зна где му је глава; **не зна ше** (не ~) **хто газда** не зна се ни ко пије ни ко плаћа; **не зна цо зоз собу** (*од бригох*) пуца му глава; изван себе је

знац ше *знам ше* *незак.* 1. (*подрозумїовац ше*) знати се, разумети се; **то ше зна** то се зна; 2. *взаєм. повр.* знати се, познава-ти се; **ми ше знаме оддавна** ми се зна-мо одавно

значенє *с.* 1. значење; **пренєшене** ~ **сло-ва** пренесено значење речи; 2. (*зна-чносц*) значај; **не придавайце** ~ **тому** не придајте значај томе

значи *злуч., модал.* значи, дакле; ~, **вериш ми** значи, верујеш ми

значиц -им *незак.* 1. (*представяц*) значити; **вон там цошка значи** он тамо нешто значи; 2. (*означовац*) означавати, обеле-жавати, бележити

значка *ж.* значка

значлїви -а -е (*з одредзеним значенєм*) значајан; ~ **попатрунок** значајан поглед; **значни** -а -е 1. (*важни*) значајан; ~ **особа** значајна личност; 2. (*досц вельки*) зна-тан; ~ **часц жителства** знатан део ста-новништва

значно *присл.* знатно; ~ **вещей** знатно више; **значносц** *ж.* значајност

знєважиц -им *зак.* омаловажити; прене-брегнути, пренебрећи

знєважовац -жуєм *незак.* омаловажавати; пренебрежавати; ниподаштавати

знєвериц -им *зак.* изневерити; казати

знєверїовац -юєм *незак.* изневеравати; за-казивати

знємирени -а -е узнемирен

знємиреносц *ж.* узнемиреност

знємириц -им *зак.* 1. узнемирити; онеспокојити; 2. а) (*мирну поверхносц води*) заталасати; б) *прен.* заталасати,

ускомешати; ~ **народни маси** заталасати народне масе

знесмириц ше -им ше *зак.* 1. узнесмирити се; онеспокójити се; 2. **а)** (*о мирней поверхносци води*) заталасати се; **б)** *прен.* заталасати се, ускомешати се

знесмириовац (ше) -рюєм (ше) *нєзак.* 1. узнесмиравати (се); онеспокójавати (се); 2. **а)** заталасавати (се); **б)** *прен.* заталасавати (се), комешати (се)

знесмирюючи -а -е узнесмиравајући

знеснавидзиц (ше) -им (ше) *зак.* замрзети (се), замрзити (се); не подносити (се), не трепети (се)

знес(с)покоїц (ше) -їм (ше) *зак.* узнесмирити (се)

знесц знєшем *зак.* 1. (*принєсц од горе*) снєти, снєсти; свући; ~ **мєх з пойда** снєти цак с тавана; 2. (*о птици*): ~ **вайцо** снєти јаје; 3. (*витриммац, поднесц*) поднєти, претрпети; 4. $\diamond$ ~ (**зронїц**) **дакого зоз швета** послати кога на онај свет, доћи коме главе

знесц ше знєшем ше *зак.* снєти јаје; **кура ше** знєсла кокошка је снєла јаје

знес(с)церпєзлївиц ше -им ше *зак.* постати нестрплїв

знїженє с. снижење; ~ **цєнох** снижење цена

знїжиц -им *зак.* снизити; ~ **глас** снизити глас; ~ **продукцию** снизити производњу

знїжиц ше -им ше *зак.* снизити се

знїзка *присл.* са ниског места, не свисока; **спаднул ~, та ше нє вдерел** није пао свисока, па се није ударио

знїкац -ам *нєзак.* нестajати

знїкнуц -нєм *зак.* нестати

знїкнуцє с. нестанак

знїматель х. сниматель

знїмац -ам *нєзак.* 1. скидати; ~ **кнїжки з поліци** скидати кнїге с полице; ~ **маску** скидати маску; 2. (*робу*) истоварати; (*з ладї*) искрцавати; 3. снимати; ~ **филм** снимати филм

знїмок -мка х. снимак

знїчтожиц (ше) -им (ше) *зак.* уништити (се)

знїчтожовац (ше) -жуєм (ше) *нєзак.* уништавати (се)

знїчтожовацки -а -е уништавалачки

знїчтожовац х. уништавалац, уништитель, истребитель

знїчтожуюци -а -е уништавајући; разарајући

знїщиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* **знїчтожиц (ше)**

знїщовац (ше) -щуєм (ше) *нєзак. оп.* **знїчтожовац (ше)**

знїщовац х. *оп.* **знїчтожовац**

знїщуючи -а -е *оп.* **знїчтожуюци**

знова *присл.* поново, изнова, наново

зноснє с. знојење

зноїц ше -їм ше *нєзак.* знојити се

зној х. зној; $\diamond$ **кирвави** ~ крвави зној; **аж ме ~ облял** пробио ме хладан зној

знојни -а -е *и* **знојов(и)** -а -о/-е знојан; **знојов(и)** **шлїжнїк** *анат.* знојна жлезда

зноровиц ше -им ше *зак.* 1. (*здурци ше – о коньови*) узјогунити се; 2. *прен.:* **зноровел ше** дошле му лутке (бубе)

зношени -а -е изношен; **зношени шмати** изношено одело

зношиц¹ -им *нєзак.* 1. **а)** (*ношиц з висшого места*) сносити; свлачити; **б)** *оп.* **зношовац**; 2. (*цєрпиц*) подносити, сносити; ~ **свою долю** 3. сносити; ~ **одвичательносц** сносити одговорност

зношиц² -им *зак.* износити (*одећу*)

зношиц ше -им ше *зак.* износити се (*о одећи*)

зношлїви -а -е (*подношлїви*) сношлїв, подношлїв

зношовац -шуєм *нєзак.* (*приношиц на єдно место*) доносити, довлачити

знука 1. *присл.* изнутра; **чуц гласи** ~ чују се гласови изнутра; 2. *прим. з тен.* унутар; ~ **групи** унутар групе

зняц знєєм *зак.* 1. скинути; ~ **шапку з колка** скинути капу с клина; 2. (*робу*) истоварити; искрцати; 3. снимити; ~ **филм** снимити филм; $\diamond$ ~ **терху (криж)** скинути бремене (терет); ~ **з карку** скинути с врата; ~ **з дньового шора** скинути с дневног реда

30 *прим. оп.* 3

зоблєскальня ж. свлачионица

зоблскац (ше) -ам (ше) *нєзак.* скидати (се), свлачити (се)

зоблєчиц -чем *зак.* скинути, свући

зоблєчиц ше -чем ше *зак.* 1. скинути се, свући се; 2. *заст.* (*престац буц вояк*) скинути (свући) војничко одело

зобовязац (ше) -яжем (ше) *зак.* обавезати (се)

зобрац зоберем *зак.* 1. **а)** (*ствари*) скупити, покупити; **б)** (*народ*) скупити, окупити; 2. *прен.* ~ [**својо**] добити своје; добити батина; обрати [зелен] бостан

зобрац ше зоберем ше *зак.* 1. скупити се, окупити се; сјатити се; 2. **а)** (*порихтац ше за одход*) спремити се; покупити се; покупити прње; **б)** (*рушиц ше, пойсц*) поћи, кренути

зобувац -ам *нєзак.* изувати; скидати обућу; ~ *ципели* изувати ципеле

зобувац ше -ам ше *нєзак.* изувати се, скидати обућу

зобувач *х.* изувач

зобудзиц (ше) -им (ше) *зак.* пробудити (се)

зобуц -уєм *зак.* изути, скинути обућу

зобуц ше -уєм ше *зак.* изути се, скинути обућу

зоврец -ем *зак.* прокључати, ускипети

зовяц -веєм *зак.* (*овяц*) провејати

зогинач -ам *нєзак.* 1. сагињати; ~ *главу* сагињати главу; 2. савијати

зогинач ше -ам ше *нєзак.* 1. сагињати се; 2. савијати се

зогинаци -а -е савитљив

зогинацосц *ж.* савитљивост

зогнац зоженем *зак.* 1. сатерати, стерати; ~ *до громади* сатерати у гомилу; 2. (*пробудзиц*) пробудити; **зогнал го вчас рано** пробудио га је ујутру рано; 3. (*одогнац з места*) стерати, отерати; ~ *куру з гнізда* стерати кокошку са гнезда; 4. (*виражиц*) искалити; ~ *свој гнів на даким* искалити свој гнев на коме; 5. (*скомасовац*): ~ *жем* извршити комасацију земље

зогніц -їєм *зак. оп.* згніц

зогнуц -нем *зак.* 1. сагнути; ~ *главу* сагнути главу; 2. савити

зогнуц ше -нем ше *зак.* 1. сагнути се; 2. савити се

зограти -а -е *осн. и прен.* загрејан

зограц -реєм *зак. осн. и прен.* загрејати; ~ *хижу* загрејати собу; ~ *карсцель прен.* загрејати столицу

зограц ше -реєм ше *зак. осн. и прен.* загрејати се

зогриванє *с.* грејање; **централне** ~ централно грејање

зогривац -ам *нєзак. осн. и прен.* загревати

зогривац ше -ам ше *нєзак. осн. и прен.* загревати се; **бавяче ше** *зогриваю* играчи се загревају

зогриваци -а -е загревни, грејни; ~ **поверхносц** загревна површина

зогривач *х.* 1. загревач; 2. грејач

зогривачка *ж.* грејалица

зогришиц -им *зак.* сагрешити, згрешити

зодвонка *присл. оп.* **звонка (1)**

Зодияк *х. астрон.* Зодијак

зоднука *присл. оп.* **знука (1)**

зодрец -ем *зак.* 1. здерати; 2. згулити; ~ *храсту* згулити красту; **зодар колєсно** згулио је колєно

зожалєти -а -е ужегнут; покварен; устајао

зожалїц ше -леєм ше *и* -їм ше *зак.* ужегнути се; покварити се; устајати се

зожерац -ам *нєзак.* прождирати

зожиц ше -иєм ше *зак.* саживети се

зожовкнущ -нем *зак.* пожутети

зожрец -ем *зак.* пождерати, прождерати

зожувац -ам *зак.* сажвакати, ижвакати

зо(з) *прим. оп. з*

зокни *ж. мн.* (*єд.* зокна) сокне

золїц -їм *зак. заст.* лужити

золњїца *ж.* (*плахитка за ношенє шєна, слами*) поњава; мрежаге

золњїчка *ж. дем.* поњавица; мрежаге

зомборски -а -е сомборски

Зомборчань *х.* Сомборац

зомбуљки *ж. мн.* (*єд.* зомбуљка) *бот.* зумбул (*Hyacinthus*)

зомкнущ ше -нем ше *зак.* оклизнути се, пасти

зомлєц -мелєм *зак.* самлєти

зона *жс.* зона; **тропска** ~ тропска зона;
гранічна ~ гранична зона

зонов(и) -а -о/-е *и зонски* -а -е зонски; ~
турнир зонски турнир

зоо-заграда *жс. оп.* зоологічна заграда

зоолог *х.* зоолог

зоологія *жс.* зоологія

зоологічний -а -е зоолошки; ◇ ~ **заграда**
зоолошки врт

зоперац -ам *незак.* 1. зауставляти; 2. спречавати; ометати; сузбијати

зоперац ше -ам ше *незак.* 1. зауставляти се; 2. одупирати се, успротивлявати се, противити се

зопнуц ше -нем ше *зак.* 1. (на пальци) пропети се, испети се; **зопнуц ше на пальци же би лепше видзел** пропео се на прсте да би боље видео; 2. (*вирабац ше*) успети се, успентрати се; **дзецко ше зопло на стол** дете се попело на сто; 3. ~ **на задні ноги** (о коньови) пропети се

зопрец -ем *зак.* 1. зауставити; 2. спречити; омести; сузбити

зопрец ше -ем ше *зак.* 1. зауставити се; 2. одупрети се, успротивити се

зораци -рем *зак.* поорати

зорвац -вем *зак. оп.* **зорвец**

зорвац ше -ем ше *зак. оп.* **зорвец ше**

зорвец -ем *зак.* 1. стргнути, отргнути, откинути; 2. (*квиток*) убрати; 3. (*зваду, войну*) започети, изазвати, заподенути; 4. **а)** (*зоз сна*) пробудити, тргнути; **б)** (*з думкох*) тргнути; 5. **а)** (*буц бити*) добити батине; **б)** добити своје; ◇ ~ **на себе дачий гнів** навући на себе нечији гнев

зорвец ше -ем ше *зак.* 1. (*зоз сна, задуманосци и под.*) тргнути се; 2. (*нагло почац*) **а)** (о *звади и под.*) одједном почети, започети, настати; дићи се; **на улици ше зорвала велька лярма дзецох** на улици се дигла велика галама деце; **б)** (о *войни*) почети, букнути; **в)** (о *бурі и под.*) одједном настати, почети; **зорвала ше велька буря** одједном је почела велика олуја

Зорнічка *жс. астрон.* (планета *Венера*) звезда Даница, Зорњача, Вечерњача

зорт *х. беи.* (страх) зорт

зосипац -пем *зак.* сасути

зосихац ше -ам ше *незак.* сасушивати се

зосовени -а -е (*похорени*) куњав

зостарени -а -е постарео

зостиднуц ше -нем ше *зак.* стинути се, згрушати се

зостред *прим. оп.* **зоштрעד**

зостругац -ам *зак.* 1. (*поверхносц древа*) здељати, отесати; 2. (*орипац*) састругати

зосукац -ам *зак.* упрести, усукати

зосушиц (ше) -им (ше) *зак.* сасушити (се), осушити (се)

зосхнуц ше -нем ше *зак.* сасушити ше, усахнути; **крев ше зосхла** крв се сасушила; **лісце ше зосхло од вшох** лишће је усахнуло од вашки

зосец -ем *зак.* (*лєм у футуру*) усхтети, захтети, зажелети; **кед зосце, най придзе** ако усхте (ако буде хтео), нека дође

зосец ше -е ше (*лєм у футуру*) *безос.:* **кед ше ми зосце, та поробим нешка** ако будем имао вољу (ако ми се буде радило), урадићу то данас

зотнуц -нем *зак. оп.* **зоцац**

зотрец -ем *зак.* 1. (*посцерац*) обрисати; ~ **зоз стола по сдзеню** обрисати сто после јела; ~ **прах** обрисати прашину; 2. *прен.* сатрти, уништити; искоренити

зохабени -а -е 1. остављен; 2. **а)** растављен (*од жене*); **б)** растављена (*од мужа*)

зохабиц -им *зак. з розл. знач.* оставити

зохабиц ше -им ше *зак.* (*дачого*) оставити се; **зохаб ше ти того** остави се ти тога

зохабяц -ям *незак.* остављати

зохпац -ам *зак.:* ~ **на дакого** обедити, набедити кога, свалити кривицу на кога

зоцац зотнем *зак.* одсећи (*наглим замахом*)

зоцинац -ам *незак. оп.* **сцинац**

зочиц (ше) -им (ше) *зак.* суочити (се)

зошекац -ам *зак.* 1. исецкати; 2. иситнити

зошивац -ам *незак.* сашивати

зошиц -исм *зак.* сашити

зошицким *присл.* сасвим, потпуно

зошкварени -а -е 1. *оп.* **зошквар(ч)ени**; 2. (*зморицени у твари*) смежуран

зошквариц -им *оп.* **зошкварчиц**

зошквар(ч)ени -а -е опрљен; **власи му зошкварени од огња** коса му је опрљена ватром

зошкварчиц -им *зак.* опрљити

зошкрабац -бем *зак.* састругати, остругати

зошкрабовац -буєм *незак.* састругивати, остругивати

зошлїзнуц ше -нем ше *зак. коц. оп.* **зошлїс-нуц ше**

зошлїзковац ше -куєм ше *незак.* склизавати (*по клизавом*)

зошлїснуц ше -їшнем ше *зак.* склизнути, опузнати се, стоциљати се, суљнути се (*по клизавом*)

зошмариц -им *зак.* збацити

зошмердзени -а -е усмрдео

зошмердзиц ше -им ше *зак.* усмрдети се

зошмец -ем *зак.* (*лсм у футуру*) смети; **пойдзе кед зошме** отићи ће ако буде смео

зошмикнуц ше -нем ше *зак.* склизнути (*по равном, глатком*)

зошмиковац ше -куєм ше *незак.* склизавати (*по равном, глатком*)

зошицким присл. сасвим, потпуно

зоштрעד *прим. з ген. означає унапряменосц з места хторе ше находзи на штрעדку дачого* сасред; **поздравкал нам ~ драги** поздравио нас је сасред пута

зошулькац -ам *зак.* (*дац округлу форму*) сваљати

зошулькаовац -куєм *незак.* сваљивати

зработовани -а -е изгажен

зрада *ж.* **1.** издаја, издајство; **2.** изневера; ♦ **буц дакому на зрадзе** *заст.* бити коме неверан

зрадзиц -им *зак.* **1.** (*зробиц зраду*) издати; ~ **отечество** издати отаџбину; **2.** изневерити; преварити

зразовац -дзуєм *незак.* **1.** издавати; **2.** (*знс-верйовац*) изневеравати; варати

зрадлїви -а -е **1.** неверан; **2.** подмукао; **3.** варљив; **необичне щесце често зрадлїве** необична срећа често је варљива

зраднїк *х.* издајник, издајица

зраднїчки -а -е издајнички

зраднїцтво *с.* издаја, издајство

зрадовац (ше) -дуєм (ше) *зак.* обрадовати (се)

зраженс *с.* **1.** сукоб; окршај; **2.** кавга; задевица

зражени -а -е сукобљен

зражиц ше -им ше *зак.* **1.** сукобити се; **2.** закавжити се

зражовац ше -жуєм ше *зак.* **1.** сукобљавати се; **2.** кавжити се

зразу *присл.* одмах, истог часа; одједном

зрайбани -а -е (*хтори з частим райбаньом страцел першобутни квалитет*) испран; **зрайбани шмати** испрана одећа

зрайбац ше -бем ше *зак.* (*з частим райбаньом страциц першобутни квалитет – о шматох и под.*) испрати се

зрана *присл.* изјутра

зранцавени -а -е *оп.* **зранцовани**

зранцавиц (ше) -им (ше) *оп.* **зранцовац (ше)**

зранцовани -а -е наборан, набран; смежуран

зранцовац (ше) -цуєм (ше) *зак.* наборати (се), набрати (се); смежурати (се)

зранявени -а -е (*ранави*) изранављен

зрастац -ам *незак. оп.* **зрастац ше (2)**

зрастац ше -ам ше *незак.* **1.** (*з дачим*) срас-тати се; **2.** (*о рани*) зарастати

зраховани -а -е срачунат

зраховац -хуєм *зак.* сабрати, срачунати

зраховйовац -вюєм *незак.* сабирати, срачу-навати

зрегочац -чим *зак.* зарзати; зањиштати, зањискати

зредаговац -гуєм *зак.* (*окончиц редакцию*) уредити

зредзиц -им *зак.* *беш.* средити

зредзовац -дзуєм *незак. беш.* сређивати

зрезац зрежем *зак.* **1.** (*платно*) искројити, скројити; **2.** *прен.* (*моцно вдерци*) опали-ти, млатнути, звекнути, звизнути, оши-нути; ♦ ~ **зоз собу** треснути, пасти

зрезац ше зрежем ше *зак.* **1.** млатнути се, звекнути се, звизнути се; **2.** (*опиц ше*) на-пити се

зрезовац -зуєм *незак.* **1.** одсецати, сећи; скидати; резати; ~ **слунечнїк** одсецати (сећи) главе сунцокрета; ~ **капусту** ски-дати купус; **2.** *скравец.* кројити

зрепегац -ам *зак.* изгазити, изровати (*усев, башту*); **статок зрепегал** пољо стока је изгазила њиву

зрец зреєм *незак.* зрети

зреце *с.* зрење, сазревање

зривац -ам *незак.* (*будзиц зоз сна*) тргати; будити

зривац ше -ам *ше незак.* **1.** (*зоз задуманосци и под.*) трзати се; будити се; ~ **зоз сна** трзати се из сна; **2.** *звич.* з *нетацію* не мари; не слушати, не обраћати пажњу на нечије примедбе; **я го гандруєм, а вон ше анї кус не зрива** ја га грдим, а он уопште не мари

зрипац -ем *зак.* огулити; згрести; састругати

зрипац ше -пем *ше зак. експр.* (*опиц ше*) нарољати се

зриповац -пуєм *незак.* гулити; грести; стругати

зрихтац -ам *зак.* спремити, припремити

зриц -иєм *зак.* разрити

зричац -чим *зак.* **1.** (*о крави*) мукнути, замукати; **2.** (*о целицу*) заблејати; **3.** (*о зве-ри*) рикнути, урликнути, заурлати

зробени -а -е **1.** *дїсприкм.* од **зробиц**; **2.** (*ви-робени, строшени*) израђен; **зробени ру-ки** израђене руке

зробиц -им *зак.* **1.** (*поробиц*) урадити; **шиц-ко ши добре зробел** све си добро урадио; **2.** учинити; **любел каждому ~ добре** волео је сваком учинити добро; **3.** учинити; направити; ~ **рух з руку** учинити покрет руком; **зробели з церкви магазин** направили су од цркве магазин; **4.** (*окончиц*) извршити, обавити; ~ **операцію** извршити операцију; ♦ **цо зробел себе зробел** нека куса што је удробио

зробиц ше -им *ше зак.* постати

зровнац -ам *зак.* **1.** (*поровнац*) упоредити, сравнити; **2.** сравнити; поравнати; ~ **зоз жему** сравнити са земљом

зровнац ше -ам *ше зак.* (*поровнац ше*) упоредити се, сравнити се

зровноважиц (ше) -им (*ше*) *зак.* уравнотежити (*се*)

зровновац -нуєм *зак.* **1.** (*поровновац*) упоређивати, сравњивати; **2.** сравњивати; поравнавати

зровновац ше -нуєм *ше зак.* (*поровновац ше*) упоређивати се

зродзиц -им *зак.* **1.** (*о рошлінох, овоцох*) родити, дати род, уродити; **жито добре зродзело** пшеница је добро родила; **грушка зродзела** крушка је родила; **2.** *заст.* (*народзиц*) родити

зродзиц ше -им *ше зак.* **1.** (*дац род*) родити; **кромплї ше не зродзели** кромпир није родио; **того року ше добре зродзело** ове године је добро родило; **2.** *прен.* појавити се, настати

зрозмирни -а -е сразмеран, размеран

зрозмирно *присл.* сразмерно

зрозумиц -им *зак.* схватити, разумети

зронїц -їм *зак. заст.:* ♦ ~ **дакого зоз швета** *оп. знесц зоз швета (под знесц)*

зроснуц ше -ошнем *ше зак.* **1.** (*з дачим*) срасти се; **2.** зарастати; **рана ше зросла** рана је зарасла

зроснуце *с.* сраслина, зараслица

зрост *х. заст.* раст (*оп. рост*)

зрошлянка *ж.* **1.** (*травянка*) бусен; **2.** *бот.* бусењача (*Polytrichum commune*)

зруйновац -нуєм *зак.* **1.** разрушити; сравнити са земљом; **2.** уништити

зруцац -ам *зак.* **1.** (*з дачого*) збацити, побацати; **2. а)** (*на громаду*) набацати, побацати; **б)** (*до дачого*) стрпати, потрпати; **3.** истоварити; искрцати; **4.** (*шено, сламу и под. до копи, брадла и под.*) зденути, саденути; упластити

зруцац ше -ам *ше зак.* **1.** (*о священїкови*) свући (скинути) мантију, распопити се; **2.** (*од дакого – о легиньови або дзивки*) раскинути веридбу, разверити се; **дзивка ше зруцала од легиня** девојка је раскинула веридбу са младићем

зруциц -им *зак.* **1.** (*руциц долу*) збацити; ~ **терху** збацити терет; **2.** (*зоблечиц*) скинути, свући; ~ **шмати** скинути одећу; **3.** збацити, свргнути; ~ **з власци** свргнути с власти

зруциц ше -им *ше зак.* **1.** скинути се, свући се; **2.** *оп. зруцац ше (2)*

зруцовац -цуєм *незак.* **1.** (*руцац долу*) збацивати; **2.** истоварати; искрцавати; ~ **ку-куруцу** истоварати кукуруз; **3.** бацати

на гомилу; **4.** (*зоблекац*) скидати, свлачити; **5.** (*шено и под.*) денути, здевати, навиљчити; уплашћивати; ~ **шено до копки** денути сено у багљу; **6.** (*з власци*) збацивати, свргавати

зруцовац ше -чуем ше *зак.* скидати се, свлачити се

зручни -а -е *ридк.* погодан, повољан; згодан

зуб х. **1.** *анат.* зуб; **черенови** ~ кутњак; **розумов** ~ умњак; **млєчни** ~ млєчни ~; **шекаци** ~ секутић; **прахняви** (*погубени*) ~ покварен зуб; **зуби** *прахнявею*, **зуби ше губя** зуби се кваре; **вирвац/вирвец** ~ извадити зуб; **цагац** ~ вадити зуб; ~ **ше му кива** зуб му се клима; **2.** *техн.* зуб, зубац; **зуби пилки** зуби тестере; **3.** (*на грабљох, дерлячи*) зубац; **4.** *зуби мн. беш.* зубна протеза, зубало; ♦ **ані под** ~ (*мало едзєня*) није ни на један зуб; **зацац зоз зубами** *оп. сциснуц зуби; зацац зуби (зоз зубами) [до жеми]* (*умрец, погинуц*) отегнути папке; ~ **часу** зуб времена; **око за око** ~ **за** ~ око за око зуб за зуб; **осушиц дагдзе зуби** оставити негде кости; **поламац зуби на дачим/даким** поломити зубе на нечему/некоме); **прецадзиц през зуби** процедити кроз зубе; **сциснуц зуби (зоз зубами)** стегнути (стиснути) зубе; **тељо под** ~ *оп. ані под* ~; **язик за зуби!** језик за зубе!

зубадла с. *мн. (ед. зубадло)* жвале

зубадлац -ам *нєзак.* **1.** зауздавати, уздати, жвалити; ~ **коња** зауздавати коња; **2.** *прен.* зауздавати

зубар х. зубар

зубарски -а -е зубарски

зубасти -а -е зубаст

зубати -а -е зубат; ♦ ~ **слунко** зубато сунце

зубиско х. *аугм. и пейор.* зубекања, зубина

зубкасти -а -е зупчаст

зубни -а -е и **зубов(и)** -а -о/-е зубни; ~ **лїкар** зубни лекар, стоматолог; **зубов корєнь** зубни корєнь; **зубова дзирка** зубна шупљина; **зубова (зубна)** глейта зубна глеђ; **зубов (зубни)** каменок зубни каменац

зубоболя ж. зубобоља

зубобольни -а -е зубоболан

зубок -бка х. зубац, зуб

зуботехнічар х. зуботехничар

зубчанік х. зупчаник

зубчок -чка и *беш.* зубка х. **1.** *дем.* зубић;

2. (*на гребєню*) зубац

зугориц -им *зак. поль.* заорати стрњиште

зужиц -им *зак.* сузити; ~ **шмату** сузити одело

зужиц ше -им ше *зак.* сузити се

зукоси -а -е кос

зукосо *присл.* косо, укосо

зукосом *присл. беш. оп.* **зукосо**

зукосооки -а -е косоок

зуновани -а -е заморен, уморан; изнурен, исцрпен, преморен; малаксао

зуновац -нует *зак.* заморити се, уморити се; изнурити се, преморити се; малаксати

зунуюци -а -е заморан, изнуравајући

зунуюцо *присл.* заморно, изнуравајуће; **то дїйствує** ~ то делује заморно

зурdziц -им *зак. 1. (направиц, спричинїц)*

замесити, закувати; **2. (започац)** замети-

нути, заподенути; **3.** досадити, дојадити;

зурдзело му досадило му је

зурdziц ше -им ше *зак. 1.* лоше се скувати *или* испећи; згрушати се; **2. (звесц ше – о звади и под.)** настати, изродити се; букнути

зурдзовац -дзуєм *нєзак. 1. (правиц, спричи-*

ньювац) замешивати, закуавати; **2.**

(*започацац*) заметати, заподевати; **3.**

досађивати, дојађивати

зурдзовац ше -дзуєм ше *нєзак. 1.* лоше се (с)кувати *или* (ис)пећи; згрушавати се; **2. прен.** (*зводзиц ше – о звади и под.*) настајати; долазити до нечега

зучиц -им *зак.* ~ **спрагнути конї** навикнути спрегнуте коње једног на другог

зучиц ше -им ше *зак.* **спрагнути конї ше** **зучели** спрегнуте коњи су се навикли (оњушили, упознали)

зучовац -чуєм *нєзак. гу зучиц*

зучовац ше -чуєм ше *нєзак. гу зучиц ше*

зуюни -а -е узнемирен; разјарен

зјавєнс с. појава; **природне** ~ природна појава

зјавиц ше -им ше *зак.* појавити се

зјавїовац ше зјавуюєм ше *нєзак.* појављивати се

И

и **І** *злуч. сост. и а) при начишльованю: и пише и пошпивуе и попатра на об-лак и пише и певуши и погледава кроз прозор; б) при повязованю словах хтори творя исте поняце: ту и там ту и тамо; в) при повязованю двох виреченьох хтори зродни по змисту: черкла капурка и хтошка вошол* лупио је капицик и неко је ушао; **II** *слов. и; и ти ми якиш юнак и ти си ми неки јунак; не крашне спре-веднуц, але дакеди ше и муши није ле-по слагати, али некад се и мора; III* *викр. ма какви, ма откуда; и, та хто би там мо-гол дойсу?* ма какви, па ко би тамо могао стићи?; **Ќ** *и так присл. ионако, и онако*

ива *жс. бот.* ива (*Salix caprea*)

ивов(и) -а -о/-е ивов, ивин

и-га-га *викр. за подражоване коньского регочаня њи-ха*

игелка *жс. 1. дем. и зоол.* иглица; **2. бот.** иглица, четина

игелкар *х. 1. бот.* четинар; **2. игелкаре** *мн. зоол.* бодљокошци (*Echinodermata*)

игелкасти -а -е игличав, игличаст; **Ќ** ~ **праше** *зоол.* бодљикаво прасе (*Hystrix cristata*)

игла *жс. 1.* игла; **2.** бодља, игла; **Ћжово игли** јежеве бодље; **♦ буц (шедзиц, стац) як на иглох** бити (седети, стајати) као на иглама; **гледцац як иглу** тражити као иглу у сену

иглица *жс. 1.* игла за плетење; **2.** (за чипку и под.) кукица

иглицка *жс. 1. дем. (од иглица) игла за плетење; 2. (за геклане) хеклица*

иглов(и) -а -о/-е иглов, иглен

иглочка -чки *жс. дем. оп. игелка*

игумания *жс. оп. игуменя*

игумен *х. церкв.* игуман

игуменя *жс. церкв.* игуманија

игло и иглу *х.* игло, иглу

игноровац -руем *зак. и незак.* игнорисати, игнорирати

игуман *х. оп.* игумен

идеал *х.* идеал

идеализовац -зуем *зак. и незак.* идеализо-вати, идеализирати

идеалист -та и **иделиста** -ти *х.* идеалист(а)

идеални -а -е идеалан

идейни -а -е идејни

идентитет *х.* идентитет

идентификовац (ше) -куем (ше) *зак. и незак.* идентификовати (се)

идентични -а -е идентичан

идеолог *х.* идеолог

идеология *жс.* идеологија

идея *жс.* идеја

идила *жс.* идила

идилизовац -зуем *зак. и незак.* идилизovati

идилични -а -е идиличан

идиом *х.* идиом

идиот *х.* идиот

идиотиз(е)м -зму/-зма *х.* идиотизам

идол *х.* идол

идолопоклонїк *х.* идолопоклонник

идолопоклонство *с.* идолопоклонство

идуци -а -е идући

идуци -а -е *заст. оп.* идуци

искавец -вца *х.* ијекавац

искавски -а -е ијекавски

искавщина *жс.* ијекавштина

иже *с. (назва букви „и” у церковней кирил-ки) иже*

ижица *жс. (назва остатней букви у церков-ней кирилки) ижица*

ізолятор *х.* ізолятор

ізоляция *жс.* ізоляція; **цеплотна** ~ топлотна ізоляція

ізоловац (ше) -луєм (ше) *зак. и незак.* ізолювати (се), ізолювати (се)

ізолуюци -а -е ізолювајући; ~ **пантліка** ізолювајућа трака

Израїлєц -лца *х.* Израелац

израїлски *х.* израелски

израїлчан *х.* (*припаднік вири*) израєлићанин

икавец -вца *х.* икавац

икавщина *жс.* икавштина

икона *жс.* икона

иконописатель и иконописец -сца *х.* иконописац

иконостас *х.* *церкв.* иконостас

икра *жс.* **1.** зоол. икра, мрест; **2.** *ридк.* (*садласта ткань на целу*) сало; **3.** кул. ајвар

икрави и икрати -а -е **1.** икраст; **2.** *ридк.* салав, саласт

икриско *с.* икриште

икс *х. мат.* икс

икс-ипсилон *х.* (*непозната особа*) икс-ипсилон

илегалєц -лца *х.* илєгалац

илєгални -а -е илєгалан

Илїй -ийох *мн. церкв.* Илиндан; **на** ~ на Илиндан; **пред Илїями** пре Илиндана; **по Илїйох** после Илиндана

илинденски -а -е: **Илинденске повстанє** *ист.* Илинденски устанак

Илире *х. мн. (єд. Илїр)* Илири

илирски -а -е илирски; ~ **рух** *ист.* илирски покрет

илиш *х. заст. (задок коча)* шараге; **шєднуц до илишу** сєсти у шараге

иловача *жс. бєш. (<сєрб.) оп. жовта глїн(к) а (под жовти)*

илузия *жс.* илузія

илузорни -а -е илузоран

илуминация *жс.* илуминація

илустрация *жс.* илустрација

илустровац -руєм *зак. и незак.* илустровати, илуструвати

имагинарни -а -е имагинаран

имагинация *жс.* имагинація

имам *х.* (*муслимански свящєнік*) имам

имела *жс. бот.* имела (*Viscum album*)

имени-а -е: ~ **дзєнь** имендан, крсни дан

имєніни *мн. заст.* имендан

имєняк *х. бєш.* имєњак

имєнякинїя и имєнячка *жс. бєш.* имєњакиња

имигрант *х.* имигрант

имиграция *жс.* имиграція

иминиє *с. заст.* имање

имитация *жс.* имитація

имитирац -ам и **имитовац** -туєм *зак. и незак.* имитирати

имобилизация *жс.* имобилизація

императив *х. з розл. знач.* императив

императивни -а -е императиван

император *х.* император

империя *жс.* имперіја

империялиз(е)м -зму/-зма *х.* имперіјализам

имперфект *х. грам.* имперфек(а)т

имперфективни -а -е *грам.* имперфективан; ~ **дїєслово** имперфективан глагол

имплантация *жс.* имплантація

импликация *жс.* импликація

импозантни -а -е импозантан

импоновац -нуєм *зак. и незак.* импоновати

импорт *х.* импорт

импотенция *х.* импотенція

импресивни -а -е импресиван

импресиониз(е)м -зму/-зма *х.* импресионизам

импресионовац -нуєм *зак. и незак.* импресионирати

импресия *жс.* импресија

импресум *х. друк.* импресум

импровизация *жс.* импровизација

импровизовац -зуєм *зак. и незак.* импровизувати, импровизирати

импульсивни -а -е *оп.* импулсивни

импульс *х.* импулс

импульсивни -а -е импулсиван

импутовац -туєм *зак. и незак.* импутирати

имуни -а -е имун

імунитет *х.* імунитет

ина *жс.* иње; слана

инаугурација *жс.* инаугурација

инвазия *жс.* инвазија

инвалид *х.* инвалид

инвалидни -а -е *оп.* **инвалидски**

инвалидни *жс.* инвалиднина

инвалидски -а -е инвалидски; ~ **пензија**
инвалидска пензија

инвентар *х.* инвентар

инвенција *жс.* инвенција

инверзија *жс.* инверзија

инвеститор *х.* инвеститор

инвестиција *жс.* инвестиција

инвестовац -туем *зак. и незак.* инвестирати

ингалација *жс. мед.* инхалација

ингаловац -луем *зак. и незак. мед.* инхалирати

ингеренција *жс.* ингеренција

индекс *х. з розл. знач.* индекс

индзей *присл.* другде

индивидуа *жс.* индивидуа

индивидуални -а -е индивидуалан

индивидуализовац -зуем *зак. и незак.* индивидуализовати, индивидуализирати

индивидуалист -та *и* **индивидуалиста** -ти
х. индивидуалист(а)

индивидуално *жс.* индивидуалност

индигнација *жс.* индигнација

индиго *х.* 1. индиго; 2. *бот.* чивит (*Indigofera tinctoria*)

Инди *жс.* индия

индийски -а -е индијски

индикатив *х. грам.* индикатив

индикативни -а -е индикативан

индикатор *х.* индикатор

индикација *жс.* индикација

индиректни -а -е индиректан

индискретни -тна -тне индискретан

индискреција *жс.* индискреција

индиферентни -а -е индиферентан

индиција *жс.* индиција

Индия *жс.* индија

индијански -а -е индијански

индоевропски -а -е индоевропски

Индоевроп *жс.* индија
Индоевропљани

Индонези *жс.* индонезија

индонезијски -а -е индонезијски, индонезански

индуковац -куем *зак. и незак. лог., ел.* индуковати

индукција *жс.* индукција

индус *х. рел.* индус

индуски -а -е индуски

индустријни -а -е индустријски; ~ **рошљна**
индустријска биљка

индустрија *жс.* индустрија; **древна** ~ дрвна индустрија; **легка** ~ лака индустрија; **нафтова** ~ нафтна индустрија; **прераба** *жс.* индустрија; **поживова** ~ прехранбена индустрија; **чешка** ~ тешка индустрија

индустријал *жс.* индустријалац

индустријализација *жс.* индустријализација

инекција *жс. мед.* инекција, инјекција

инертни -а -е инертан

инерција *жс.* инерција

ин'екција *жс. оп.* инекција

инженер *х.* инжењер, инжењер

инженер *жс.* инжењерац, инжењерија

инженерија *жс.* инжењерија, инжењерија

инжинер *х. оп.* инженер

инзулин *х. мед.* инсулин, инсулин

ини -а -е *заст. (други)* иницијал

иницирац -ам *и* **иницировац** -руем *зак. и незак.* иницирати

иницијал *жс.* иницијал

иницијатива *жс.* иницијатива

иницијативни -а -е иницијативан; предузимљив

иницијатор *х.* иницијатор

инкадзи *присл.* другде, у другом смеру

инкарнација *жс.* инкарнација

инквизитор *х.* инквизитор

инквизиција *жс.* инквизиција

инкогнито *жс.* инкогнито

инкорпоровац -руем *зак. и незак.* инкорпорисати, инкорпорирати

инкриминавац -нуем *зак. и незак.* инкриминисати, инкриминирати

инкубатор *х.* инкубатор

инкубација *жс.* инкубација

инлей *мед.* инлеј

ин мемориам (*на спомин*) ин мемориам

иноватор х. иноватор

иновација *жс.* иновација

иновирец -рца *и* **иновирѝк** х. иноверац, иноверник

иновирац -ам *и* **иновировац** -руем *зак. и нєзак.* иновирати

иножемец -мца х. иностранац, иноземац

иноземни -а -е иностран

иноземство с. иностранство

инок х. *цркв. (монах)* инок

инокиня *жс. цркв. (монахиня)* инокиња

инокосни -а -е инокосан

иноплемени -а -е иноплемен

иноязычни -а -е инојезичан

инсект х. инсект, кукац

инсектицид х. инсектицид

инсектоџди х. *мн. (ед. инсектоџд)* зоол. инсектоједи, кукцоједи

инсерат -ата х. (*оглашка у новинох*) инсерат

инсерт х. (*виринок*) инсерт

инсинуација *жс.* инсинуација

инсистовац -туем *зак. и нєзак.* инсистирати

инспектор х. инспектор

инспекция *жс.* инспекција

инспирация *жс.* инспирација

инспировац (ше) -руем (ше) *зак. и нєзак.* инспирисати (се)

инсталатер х. инсталатер

инсталација *жс.* 1. инсталација; 2. (*пошорене*) уређај

инсталовац -луем *зак. и нєзак.* инсталисати, инсталирати

инстанца *и* **инстанция** *жс.* инстанца, инстанција

инстинкт х. инстинкт

инстинктивни -а -е инстинктиван

институт х. институт

институтов(и) -а -о/-е *и* **институтски** -а -е институтски

институция *жс.* институција

инструктор х. инструктор

инструкция *жс.* инструкција

инструмент х. *з розл. знач.* инструмент

инструментал х. *грам.* инструментал

инсулин х. *оп.* **инзулин**

инсцениация *жс.* инсцениација

инсценировац -руем *и* **инсценовац** -нуем *зак. и нєзак.* инсценирати

интабулация *жс.* интабулација

интегрални -а -е интегралан

интеграция *жс.* интеграција

интегровац (ше) -руем (ше) х. интегрисати (се), интегрирати (се)

интегритет х. интегритет

интелект х. интелект

интелектуалец -лца х. интелектуалац

интелектуалка *жс.* интелектуалка

интелектуални -а -е интелектуалан

интелигент х. *заст. оп.* **интелектуалец**

интелигентни -а -е 1. интелигентан; 2. ми-саон

интелигенция *жс.* интелигенција

интендант х. интендант

интензивни -а -е интензиван

интензивовац (ше) -вуем (ше) *зак. и нєзак.* интензивирати (се)

интензивнось *жс.* интензивност

интервал х. интервал

интервеновац -нуем *зак. и нєзак.* интервенисати

интервенция *жс.* интервенција

интервью х. интервју

интервьюовац -юуем *зак. и нєзак.* интервјуисати, интервјуирати

интердисциплинарни -а -е интердисциплинаран

интерес х. 1. интерес; 2. *оп.* **интереш**

интересантни -а -е интересантан; занимљив

интересантнось *жс.* интересантнось; занимљивост

интересент х. интересент

интересни -а -е интересни; ~ **сфера** интересна сфера

интересовање с. интересовање, интересирање; занимање

интересовац (ше) -суем (ше) *нєзак.* интересовати (се), интересирати (се); занимати (се)

интереш *х.* камата, интерес
интериср *х.* интеријер
интерконтинентални -а -е интерконтиненталан
интернат *х.* интернат
интернатка *ж.* интернатка, интернаткиња
интернатски -а -е интернатски
интернатян *х.* питомац интерната
интернационала *ж. ист. 1. (организација)* интернационала; **2. Интернационала (писня)** Интернационала
интернационализ(е)м -зму/-зма *х.* интернационализам
интернационализовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* интернационализовати (се)
интернационални -а -е интернационалан
интернация *ж.* интернација
интерначань *х. оп.* интернатян
интерни -а -е интерни
интернирац -ам *зак. и незак. оп.* интерновац
интернирец -рца *х.* интернирац
интернист -та и **интерниста** -ти *х. мед.* интернист(а)
интерновац -нуем *зак. и незак.* интернирати
интерпланетарни -а -е интерпланетаран
интерпретация *ж.* интерпретација
интерпретовац -туем *зак. и незак.* интерпретирати, интерпретовати
интерпункция *ж.* интерпункција
интима *ж.* интима
интимни -а -е интиман
интонация *ж.* интонација
интоновац -уем *зак. и незак.* интонирати, интоновати
интрига *ж.* интрига
интригант *х.* интригант
интригаш *х.* интригаш
интриговац -гуем *незак.* интриговати, интригирати
интуитивни -а -е интуитиван
интуиция *ж.* интуиција
инфантилни -а -е инфантилан
инфаркт *мед.* инфаркт
инфекция *ж.* инфекција

инфериорни -а -е инфериоран
инфикс *х. грам.* инфикс
инфилтрация *ж.* инфилтрација
инфилтровац (ше) -руем (ше) *зак. и незак.* инфилтрирати (се), инфилтровати (се)
инфинитив *х. грам.* инфинитив
инфинитивни -а -е и **инфинитивов** -а -о инфинитиван
инфицирац (ше) -ам (ше) и **инфицировац (ше)** -руем (ше) *зак. и незак.* инфицирати (се)
инфляция *ж.* инфлација
инфлуенца *ж. мед.* инфлуенца
информативни -а -е информативан
информатика *ж.* информатика
информатор *х.* информатор
информацијни -на -не информациони
информация *ж.* информација
Информбиро *х. ист.* Информбиро
информбировец -вца *х. ист.* информбировец
информоване *с.* информирање
информовац (ше) -муем (ше) *зак. и незак.* информисати (се)
инфраструктура *ж.* инфраструктура
инфрачервени -а -е инфрацрвен
инфузия *ж. мед.* инфузија
инцест *х. правн.* инцест
инцидент *х.* инцидент
инч *х. (английска мера, 2,54 цм)* инч, цол, палац
иншак *присл. 1.* друкчије, другачије; ино; **могло буц и** ~ могло је бити и друкчије; **2. (у противним)** иначе; **мушим закончиц школу, ~ сом не годзен найсц роботу** морам завршити школу иначе нећу моћи да се запослим; **3. у злученю и** ~ иначе, ионако; **то ~ уж шицки знаю** то и иначе већ сви знају; ♦ **обрациц** ~ (подняц оштрейши мири) окренути дебљи крај (други лист), окренути батину
иншаки -а -е друкчији, другачији
инше -шого *с. зам.* друго, остало; ~ **ци (му и под.) не остава** друго ти (му и сл.) не преостаје
инши -а -е *числ.* други, остали; ини; ♦ **меди иншим** између осталог

ипсилон *х.* ипсилон

Иранец -нца *х.* Иранац

ирански -а -е ирански

ирационални -а -е ирационалан

Ирачан *х.* Ирачанин

ирацки -а -е ирацки

ирвас *х. зоол.* ирвас (*Rangifer tarrandus*)

ирга *жс. зоол.* текуница (*Citellus citellus*); ♦ **швидки (хитри) як** ~ брз као муња (као зец)

иреални -а -е иреалан

ирелевантни -а -е ирелевантан

Иреџ -рџа *х.* Ираџ

ирски -а -е ирски

иригација *жс. агр., мед.* иригација

иригски и **ирижски** -а -е (од **Ириг**) иришки

иритирац -ам и **иритовац** -туем *зак. и незак.* иритирати

ирка *жс. заст. (тека)* свеска

Иркиња *жс.* Иркиња

ирмос *жс. цркв.* ирмос

ирод *х. гандр.* неваљалац, нитков

иронизовац -зуем *незак.* иронизирати, иронизовати, иронисати

иронични -а -е ироничан

ирония *жс.* иронија; ~ **судьби** иронија судбине

искац -ам *незак.* бирати (требити) вашке, бискати

искац ше -ам ше *незак.* бирати (требити) вашке, бискати се

искерка *жс.:* (таки) **як** ~ живо, бистро дете

искирички *жс. мн. оп.* грайцарик

исконски -а -е исконски

искра *х. осн. и прен.* искра, варница; **руцац искри** искрити

искраци -а -е искричав; ~ **бешеда** искричав разговор

искрени -а -е *беш.* искрен

искриско *с. ел.* искриште

искриц -им *незак.* искрити

искрише *с. ел. оп.* искриско

искрочка *жс. дем.* искрица

искусни -а -е искусан

искуствиѐ *с. заст. оп.* искуство

искуство *с.* искуство; ♦ **горке** ~ горко искуство

искуствов(и) -а -о/-е искуствен

ислам *х.* ислам

исламизовац -зуем *зак. и незак.* исламизирати

Исландян *х.* Исландјанин

исландски -а -е исландски

иснованѐ *с.* постојање; битисање, бивствовање

исновац -нуем *незак.* постојати; битисати, бивствовати

иснујуци -а -е постојећи

испит *х.* испит; **фахови** ~ стручни испит; **писмени** ~ писмени испит; **усни** ~ усмени испит; **закончујуци** ~ завршни испит; **положиц (зложиц)** ~ положити испит

испитни -а -е испитни

исповидац -ам и **исповидовац** -дуем *незак.:* ~ **виру** исповедати веру

исправни -а -е исправан; ваљан; ~ **мотор** исправан мотор

истерни -а -е: **исти** ~ исти истицијати

исти -а -е **I прикм.** **1.** исти; ~ **дзень** истог дана; **на** ~ **способ** на исти начин; **2.** исти, сав; ~ **оцѐ** исти (сав) отац; **II зам. (тот)** овај; ♦ ~ **писня (новта)** иста песма; ~ **правда** заиста, веруј(те) ми; ~ **ми плаца** исто ми се пише

исто *присл.* исто

истовирни -а -е истоверан

истовирниџ *х.* истоверник, истоверац

истодуматель и **истодумниџ** *х.* истомишљеник

истозначни -а -е *мат.* истозначан; ~ **пред`знак** истозначан предзнак

истокраки -а -е *мат.* истокрак; ~ **троугелниџ** истокраки троугао

истокревни -а -е истокрван

истоменов(и) -а -о/-е и **истоменни** -а -е истоимени

истонапрямни -а -е и **истонапрямов(и)** -а -о/-е истосмеран; ~ **улица** истосмерна улица

историйни -а -е историјски

историография *жс.* историографија

историчар *х.* историчар

история *ж.* историја; ♦ **колесо исторії** точак историје

историјат *х.* историјат

истородни -а -е истородан

истосмислов(и) -а -о/-е **1.** истосмисаон; **2.** (*о струї*) истосмеран

истострани -а -е истостран; ~ **троугелнік** *мат.* истострани троугао

истофайтов(и) -а -о/-е истоврстан

истофарбов(и) -а -о/-е истобојан

источасни -а -е *и* **источасов(и)** -а -о/-е истовремен

источашне *присл. оп.* **источасно**

источислов(и) -а -о/-е истобројан

источнік *х. поет.* извор

истучки -а -е *звич.* у **злученю исти** ~ исти истијацити (истијатни); слика и прилика; ~ **правда** гола (жива) истина

истучко *присл. звич.* у **злученю** ~ **исто** сас-вим исто

исусовец -вца *х. церкв.* исусовац

исхемия *ж. мед.* исхемија

исц *идзем незак. 1.* з *розл. знач.* ићи; ~ **на гайзибану** ићи возом; **робота му добре идзе** посао му добро иде; **идземе на лови** идемо у лов; ~ **з ноги на ногу** ићи с ноге на ногу; **червена фарба не идзе зоз желснугу** црвена боја не иде са зеленом; **иду швета** иду празници; **2.** (*удавати се*) ићи, удавати се; **за кого идзе?** за кога иде?; **3.** (*за дачим, о дачим*) ићи, тежити; настојати; **вон идзе за тим же би нас знїчтожел** он иде за тим да нас уништи; **4.** (*о путу*) ићи, водити; **5.** (*на-*

предовац) напредовати; **прашата иду од концентрату** прасићи напредују од концентрата; **6.** (*на дакого*) не волети кога; изражавати непријатељски став према коме, нападати кога, бити, радити против кога; **швекор и швекра барз ишли на нєвесту** свекар и свекрва били су јако против снахе; ♦ **идз гет** иди бестрага; ~ **кадзи вода нєше** ићи линијом мањег отпора; ~ **за себе** (*исц на задок*) ићи на страну, ићи ради себе; **яке ишло таке нашло** (*стретло*) *подим.* (*нашли ше еднаки*) ≡ нађе тука дудука

исциленє *с. кнїжк.* исцељење

исцилїтель *х. кнїжк.* исцелитель

исциляц -ям *и* **исцильовац** -люєм *незак. кнїжк.* исцељивати, целити

Италијан *х.* Италијан

италијански -а -е италијански

их *слов. за виражованє знєважованя* их, хи

ишияс *х. мед.* ишијас

ишпан *х. ист.* управитель имања, ишпан

ище *присл. још; ~ раз још једном; ♦ ~ и слов. штавише; ~ раз таки (вельки, високи и под.)* дупло (већи, виши *и сл.*); ♦ ~ **цо!?** *слов.* таман посла, никако; ма немој; није него; ~ **як** *присл. (барз)* још како, итекако; **пахне на ~ (ещи) франт.** (*барз смачне пице, єдженє, можеце ище дац*) смрди по још; **та ~ ище** па хајде-де, па још некако

ищек *присл. заст. оп. ище*

и-яй *слов. за виражованє знєважованя* хи, утата

Ї

Їдиш *х.* (варіянта єврейского языка) їдиш
Їж *х. зоол.* жеж
Їжик *х. дем. и гипок.* жежић
Їжиц ше -им ше *незак.* жежити се
Їжица *ж.* жежица

Їжов -а -о жежев
Їх *зам. присв.* њихов
Їше -еца *с.* (младе *їжа*) жежић
Їшок *їшка х. дем. и гипок. оп.* **Їжик**

Й

йов *викр. за виражованє чувства болю ао,*
 ајао(j)
його *зам. присв.* његов
йога *ж.* жога
йогурт *х.* јогурт
йод *х. хем.* јод
йодловац -луєм *незак. фолкл.* јодлати,
 јодловати
йодни -а -е јодни; ~ **купель** јодна бања
йодов(и) -а -о/-е јодов; ~ **соль** јодова со
йой *викр. за виражованє болю, жалю ао,*
 ајао(j); ајме
йойк *х.* **1.** јаук, лелек, кукњава, цилик; **2.**
 цмиздрење, цвилеж
йойкнуц -нем *зак.* јаукнути
йойчанє *с. оп.* **йойк**
йойчац -чим *незак. 1.* (од болю, жалос-
 ци) плакати; кукати; јаукати, лелекати,
 ајмекати; **2. гандр.** (плакац) цмиздрити,

цвилети; ♦ **нарату** ~ плакати (дерати се)
 из свег гласа (иза гласа)
йойчаци -а -е **1.** који јауче (лелече);
 плачљив; **2. гандр.** цмиздрав
йойчиц -им *коц. оп.* **йойчац**
йокли -ия *х. гандр. коц.* будала
йон *х. ел.* јон
йонатан *х. и йонатанка ж. агр.* јонатан,
 јонатанка
йонизация *ж. физ.* јонизација
йоносфера *ж.* јоносфера
йонски -а -е (од **Йония**) јонски; ~ стил
 јонски стил
йоргина *и коц. йоргина ж. бот.* георгина
 (Dahlia pinnata Cav.)
йоркшир *х.* јоркшир
Йосифов -а -о: ~ лелия *ж. оп.* **Осифова**
 лелия
йота *ж.* (буква „j”) јот, јота
йотованє *с. грам.* јотованє

К

каба *жс. зоол.* **1.** птица грабљивица; **2.** *оп.* **кобец**

кабаре -еа *х.* кабаре(т)

кабаретни и кабаретски -а -е кабаретски

кабасти -а -е (*вельки и незграбни*) кабасти

кабат *х.* **1.** *етн.* „кабат“ (*бело девојачко оде-
ло за венчање: сукња, блуза и кецеља*);
венчаница; **2.** *заст.* (*сукня*) хаљина

кабацик *х. дем. заст.* сукњица

кабациц -им *незак.* грдити, псовати

кабел¹ -бла *х.* кабао, кофа, ведро; ♦ *лесе як з*
кабла лије као из кабла

кабел² *х. ел. и др.* каб(е)л; **електрични** ~
електрични кабел

кабелни -а -е (*од кабел*²) **1.** кабеларан; **2.**
оп. **кабловски**

кабина *жс.* кабина

кабинет *х.* кабинет

кабинетни и кабинетски -а -е кабинетски

кабл *х. оп.* кабел²

каблѣк и каблѣчок -чка *х. дем.* каблѣћ, ко-
фица, ведарце

кабловски -а -е (*од кабел*²) кабловски

кабриолет *х.* кабриолет

кавалер *х.* кавалѣр

кавалерия *жс. заст.* (*коњица*) кавалѣрија

каверна *жс. мед.* каверна

кавернозни -а -е (*дзирави*) кавернозан,
шупљикав

кавички *жс. мн. грам.* наводници, знаци на-
вода

кавијар *х. кул.* кавијар

кавч *х.* кауч

кавчар *х.* тапетар (*који прави кауче,
фотеље и сл.*)

кавчуг *х. беш. оп.* **кавчук**

кавчук *х.* кавчук

кавчуков(и) -а -о/-е каучуков

каганец -нца *х.* **1.** *заст.* (*прибор за ошвицо-
ванє*) жижак; (*на олеј*) уљаница; (*на лой*)
лојаница; **2.** *оп.* **кандило**

кадер -дра *х. з розл. знач.* кадар

кадет *х. з розл. знач.* кадет

кадза *жс.* **1.** када; **2.** каца; бадањ

кадзи *присл.* куда, камо

кадзик *присл.* беш. *оп.* **кадзи**

кадзиц -им *незак.* **1.** *цркв.* кадити; **2.** *експр.*
димити, пушити

кадилница *жс. цркв.* кадионица

кадило *жс. цркв.* кадило

кадифа *жс.* кадифа

кадифасти -а -е кадифаст

кадифов(и) -а -о/-е кадифан

кадри -а -е *беш.* (*способни*) кадар

кадрил *х. и кадрила* *жс.* кадрил, кадрила

кадров(и) -а -о/-е *и кадровски* -а -е кадров-
ски

кажде -дого *зам. х. и с. пообцени за шиц-
ки три роди* свако, свак(и); ~ **ноши свой**
криж свако носи свој крст; ~ **могол ку-
пиц цо цел** свако је могао да купи шта
је хтео; ~ **робело свою роботу** свак је ра-
дио свој посао

кажди -а -е *зам. одр.* **1.** сваки; ~ **мешац**
сваког месеца, месечно; **2.** (*гоч хтори,
гоч яки*) сваки, било који, ма какав; **на** ~
способ на сваки начин; **вон люби** ~ **до-
бре едзене** он воли било које добро јело;
3. *у меновицкеј служби* сваки, свака,
свако; **каждому својо** сваком своје; **4.**
каждого у функциј присвойного заменов-
ника **а)** (*ишицких, хтори припада ишицким*)
свачији; **тото пасовиско** ~ овај пашњак
је свачији; **б)** било чији, свачији; **треба**

вислухац думанс ~ треба саслушати било чије мишљење; ♦ ~ **раз** сваки пут; кад год; ~ **час** сваког часа; **шмати на (за)** ~ **дзень** свакодневно одело

каждодньови -а -е свакодневни, свакидашњи, свагдањи; **каждодньово бриги** свакодневне бригае

каждодньово присл. свакодневно

каждодньовосц ж. свакодневица, свакодневност, свакидашњица, свакидашњост

каждучки -а -е звич. у злученю **кажди** ~ сваки ама баш сваки

казамат х. казамат

казанс с. заст. оп. **казань**¹

казань¹ ж. *церкв.* проповед, придика, беседа; ♦ **отримац дакому** ~ (*вигандровац дакого*) одржати коме проповед (литанију), читати коме лекцију (буквицу)

казань² х. **1.** (*за печене паленки*) казан; **заплатиц за** ~ дати испек за казан; **2. прен.** казан; **ходзиц еси на** ~ хранити се на казану

казатель х. казалька

казательнік х. *церкв.* проповедник

казательница ж. *церкв.* проповедаона, проповедаоница

казахски -а -е (*од Казах*) казахски

казац кажем *зак.* (*розказац*) наредити; рећи, казати

каїновски -а -е (*од Каїн*) каиновски

кайкавец -вца х. кајкавац

кайкавски -а -е кајкавски

кайкавшина ж. кајкавштина

каймак х. кајмак

кайман х. *зоол.* кајман

кайса ж. кајсија, *горв.* марелица

кайсов -а -о **1.** кајсијин; од кајсије; **2. кайсова** -вей ж. и ~ **паленка** кајсијовача, кајсијача; ♦ ~ **фарба** боја кајсије; ~ **маджун** пекмез од кајсије; **кайсово колачи** кул. колач са кајсијама; ~ **сок** сок од кајсије

кайсовача ж. оп. **кайсов (2)**

кайсови -а -о/-е боје кајсије

кайсочка ж. **1.** зелена кајсија (*незрела*); **2. дем.** кајсијица

кайсочкови -а -о/-е оп. **кайсови**

как х. *бот.* **1.** сита, вежљика (*Scirpus radicans*); **2. оп.** **дзива мушкатла** (*под дзиви*)

какаду х. *зоол.* какаду (*Cacatidae*)

какао -оа и -аа (*беш.* -ава) с. и х. какао

какаовец -вца х. *бот.* какаовац (*Theobroma cacao*)

какац -ам *нзак.* *дзец.* какити

кактус х. *бот.* кактус (*Cereus grandiflorus*)

каламар¹ х. **1.** калемар; **2. оп.** **каламкар**; **3. заст.** мастионица, дивит, каламар

каламар² х. кул. шкампе

каламени -а -е калемљен

каламенс с. калемљење, цепљење; ♦ ~ **з очканьом** калемљење на окце (*окулирањем*, на спавајући пупољак)

каламиц -им *нзак.* калемити, цепити

каламкар х. (*нож за каламенс*) калемачица, калемарски нож, вагов

каламков -а -е калемов; ~ **конарчок** калем-граница

каламок -мка х. *агр.* калем, наврт, цеп

калап х. **1.** шешир; **2. (над електричну грушочку, лампу и под.)** сенило; штит; **3. (слунсчнику)** глава, главица; **4. калапи** мн. *бот.* локвањ (*Nymphaea alba*); ♦ **ані** ~ **не ма** (*барз є бидни*) го (*сироммах*, убог) као црквени миш; **знімац** ~ **дакому (пред даким)** скидати шешир коме (*пред ким*); **тот ма под калапом** тај има у глави, тај има овде; **озда мам под калапом (хусточку)** није ми ваљда врана мозак попила; **ношиц** ~ бити глава куће

калапар х. шеширција

калаписко с. *аутм.* шеширчина

калапчкар х. заст. момчић

калапчков -а -о: ~ **ружа** *бот. оп.* **калап (4)**

калапчок -чка х. **1. дем.** шеширић; **2. бот.** (*на печарки*) клобук

калауз х. (*ключ за отверанє каждого замчка*) калауз

калафоний х. (*гудацка смола*) калафониј

калаци -а -е: ~ **риба** заст. сушена усолена риба

калвария ж. (*муки, трапези*) калварија

калвин -на, **калвинист** -та и **калвиниста** -ти х. *цркв.* калвин, калвинац, калвинист(а)

калвинистични -а -е калвинистички

калдерма жс. друм, калдрма; ♦ **правиц калдерму** калдрмисати; **турска** ~ буд. турска калдрма

калдермар х. калдрмџија

калейдоскоп х. калеидоскоп

календар х. календар; ♦ **мурови** ~ зидни календар; **нови** ~ нови календар; **стари** ~ стари календар; **рочни** ~ годишњи календар; ♦ **познац дакого як стари** ~ познавати кога у душу (као свој цеп)

календарски -а -е календарски

калибер -бра х. калибар

калиграфия жс. (*краснопис*) калиграфија

калий х. хем. калиј, калијум

калийов(и) -а -о/-е калијев, калијумов

калиф х. ислам. калиф

калифат х. калифат

калийум х. хем. оп. **калий**

калийумов(и) -а -о/-е оп. **калийов(и)**

каліка х. богаљ

каліна жс. бот. калина, удика, картоп (*Viburnum opulus* L.)

калінов(и) -а -о калинов, удиков; ~ **лєс** калинова (удикова) шума

калічиц (ше) -им (ше) *нєзак.* богаљити (се)

калк х. лингв. калк

калковац -куєм *зак. и нєзак. лингв.* калкирати

калкулант х. калкулант

калкулатор х. калкулатор

калкулация жс. калкулација

калкуловац -луєм *зак. и нєзак.* калкулисати, калкулирати

калнер х. беш. оп. **карнер**

кало с. (*траценє у чежини*) кало

каловац -луєм *зак. и нєзак. (страциц/трациц у чежини – о роби)* калирати

калодонт х. калодонт

калопер х. бот. калопер (*Tanacetum balsamita*)

калорийни -а -е калоријски

калориметер -тра х. калориметар

калорифер х. калорифер

калорични -а -е калоричан

калория жс. калорија

кальоши жс. мн. (ед. кальоша) коц. каљаче

калпак х. (*парадна шапка*) калпак

калфа х. калфа

калфовац -фуєм *нєзак.* калфовати

калфовски -а -е калфински

калций х. хем. калциј, калцијум

калцийов(и) -а -о/-е калцијев, калцијумов

калциум х. оп. **калций**

калциумов(и) -а -о/-е оп. **калцийов(и)**

кама жс. (*кратки нож*) кама

камарат х. *заст.* друг, другар, камарат, камарад

камаратка жс. *заст.* другарица

камата жс. камата; ♦ *правн., банк.:* **зацагујуца** ~ затезна камата; **фиксна** ~ фиксна камата

каматни -а -е каматни

камашна жс. камашна

камгарн х. *текст.* камгарн

камелеон х. зоол., *прен.* камелеон (*Chameleon vulgaris*)

камелия жс. бот. камелија (*Camellia japonica*)

каменс с. *збир.* камење

каменєц -нцу/-нца х. (*ляд*) град, лед

камени -а -е **1.** *осн. и прен.* камен; ~ **час** камено доба; ~ **шерцо** камено срце; ~ **углє** камени угаль; **2.** стеновит; ♦ ~ **ружа** бот. чуваркућа (*Sempervivum* L.)

каменїсти -а -е **1.** каменит; каменаєт; ~ **жем** каменита земља; **2.** хридинаят; врлетан

каменїц -нєєм *нєзак.* каменити се

каменки -кох х. мн. (ед. каменок) *мед.* камен, каменац, камичици

каменковац -куєм *нєзак.:* ~ **жито поль.** (*дезинфиковац пред шацом*) фарбати пшелицу плавим каменом (в.)

каменкови -а -е светлоплав

каменок -нку/-нка х.: **белаџи** ~ хем. плави камен, плава (модра) галица

каменцови -а -е градоносан, градобитан; ~ **хмара** градоносан облак

каменяр х. 1. (*виберач каменя*) каменар; 2. (*мајстор*) каменар; каменорезац; 3. (*жем з вельо каменя*) камењар, каменица; врлет

каменярка жс. зоол. камењарка, белка (*Oenanthe*)

каменясти -а -е каменаст

камень х. 1. камен; 2. млински камен, жрвањ; 3. (*на меджи*) белег(а), баба, међаш (в.), каров (в.); 4. миљоказ; 5. (*стина*) стењак; хрид; ◇ **драгоцини** (*драги*) ~ драги камен; **мљински** ~ млински камен, жрвањ; **руцац** ~ з плеча бацати камена с рамена; **фундаментни** ~ камен темељац; **надгробни** ~ надгробни камен; ◆ **камень би ше розплакал над дачим** (*о дачим барз жалосним*) и [студен] камен би проплакао, и камен би се гануо; ~ **спотиканя** камен спотицања; **спаднул ми** (*му и под.*) ~ зоз шерца пао ми (*му и сл.*) камен са срца; **трафела** (*вдерела*) коса на (*о*) **камень** ударила коса у камен; **хто тебе з каменџом ти го зоз хлебом** ко тебе каменом ти њега хлебом; **чежко як з каменя** 1. бешеда му идзе чежко як з каменя јако тешко се изражава; 2. (*чежко од њого дознац, з њого вицагнуц слово и под.*) як з каменя јако тешко је од њега сазнати (из њега извући реч и сл.)

каменьов(и) -а -о/-е камен, каменит

каменьовац -њуем *зак. и незак.* каменовати

каменьодлабач х. каменар, клесар

каменьолом х. каменолом, мајдан

каменьорез х. каменорез

каменьорезач -зца х. каменорезац

каменьче с. 1. *оп.* **каменьчок**; 2. *збир.* шљунак; облуће; 3. **каменьча** *мн. оп.* **каменки**

каменьчок -чка х. *дем. и гипок.* каменчић, каменак, камичак, облутак

камера жс. камера

камерман х. камерман

камерни -а -е камерни; ~ **музика** камерна музика

камиказа х. *ист.* камиказе х.

камилавка жс. *цркв.* камилавка

камилгар х. *текст.* камилхар

камин х. камин

камион х. камион

камионет х. камионет

камиончок -чка х. *дем.* камиончић

камп х. камп; ~ **прикоч** камп-приколица

кампаня жс. кампања; **предвиберанкова** ~ предизборна кампања

кампањски -а -е кампањски

камповац -пуем *незак.* камповати, кампирати

камуфлажа жс. камуфлажа

камуфловац (*ше*) -луем (*ше*) *зак. и незак.* камуфлирати (*се*)

камфор х. *хем.* камфор

камфорни -а -е и **камфоров(и)** -а -о/-е камфорни; ~ **масц** камфорна маст

кан х. *ист.* кан

кана жс. *бот.* кана (*Cana indica*)

канабеляр х. *ридк. оп.* кавчар

канабель х. канабе, софа

канадски -а -е канадски

Канадян х. Канађанин

канал х. канал; ◇ **телевизијни** ~ *ел.* телевизијски канал; **ухови** ~ *анат.* ушни канал

канализацијни -а -е канализациони

канализација жс. канализација

канализовац -зуем и **каналовац** -луем *зак. и незак.* каналисати, канализовати

канаринц -нца х. зоол. канаринац (*Serinus canarius*)

канаринка жс. зоол. канаринка

канделаб(е)р -бра х. канделаб(а)р

канджуркасти -а -е коврцав, коврцаст; куштрав

канджурки жс. *мн.* (*ед.* канджурка) 1. коврце, локне, увојци; куштре; 2. (*прамені*) чуперци

кандидат х. кандидат

кандидатка х. кандидаткиња, кандидатица

кандидатура жс. кандидатура

кандидацијни -а -е кандидациони

кандидовац (*ше*) -дуем (*ше*) *зак. и незак.* кандидовати (*се*)

кандило жс. *цркв.* кандило

кандировац -руем *зак. и незак. технол.* кандирати

кандит *х. пож.* кандидат

кандрасти -а -е коврцав, кудрав, куштров;
кандрасти власи коврцава коса; ~ **пес**
кудрав пас

кандрасици -им *нєзак.* коврати, кудравити, куштровити

кандур *х.* мачак; ♦ **лашиц ше (патриц, пажериц ше) як ~ на колбаси (сланїну)** иде му вода на уста, расту му зазубице

кандурик *х. дем.* мацан, мицан

кандуриско *х. аулм.* мачор, мацоња

канибал *х.* канибал, људождер

канибализ(е)м -зма/-зму *х.* канибализам, људождерство

каникула *ж.* (велька летна горучава) врућина, жега; пасји дани; **яка ~!, права ~!** каква жега!; (коло Петра и Илијох) петровско (илинско) сунце

канков *х. заст.* (хлопски заруцовач) гуњ(ац)

канон *х. з розл. знач.* канон

канонада *ж.* канонада

канонизација *ж. цркв.* канонизација

канонизовац -зуем *зак. и нєзак. цркв.* канонизовати

канонїк *х. цркв.* каноник

канонски -а -е *цркв.* канонски; **канонски кнїжки** канонске књиге

канта *ж.* канта

кантар *х. заст.* 1. оглав, оглавина (јахаћег коња); 2. „кантар” (ускрише јаје ишарано на посебан начин); ♦ **достал кантара** подим. увалио се у благо (о пијаноме)

кантарки *ж. мн. (ед. кантарка) етн. заст.* машине, траке (у девојачким плетеницама)

кантата *ж. муз.* кантата

кантина *ж.* кантина

кантичка *ж.* 1. (оливана, з ручку) канта, кантица; 2. (глиняна) ћупица (в.), тегла, теглица; 3. (у хторей олей за подмасцоване) мазалица; 4. (на закрицу) грбак

кантон *х.* кантон

кантор *х. цркв.* 1. оргуљаш, кантор; 2. *заст. (дзияк)* појак

канцелар *х.* канцелар

канцеларија *ж.* канцеларија

канцеларийни -а -е *ж.* канцеларијски

канцона *ж. муз.* канцона

канчов *х.* 1. бокал; 2. кригла; ♦ **шицки трезби лєм канчови празни (шицки ше правя трезби)** тешко бардаку кад га нађе трезвењак у мраку

канчовик *х.* 1. *дем.* бокалче, бокалић, бокалчић; 2. **канчовики** *мн. а) ел. (порцолово изолатори)* чашице; **б) бот. коц. (зомбуљки)** зумбул (*Hyacinthus Tourn L.*)

каня *ж. зоол.* крекетуша, гаталинка (*Hyala arborea*); ♦ **чекац як ~ дижджу** чекати као озебао сунце

каньон *х. геогр.* каньон

кап *викр. оном.* кап

капара *ж.* капара

капариц -им и **капаровац** -руем *нєзак.* капарисати

капац -пем *нєзак.* 1. ишчезавати, нестajати; губити се; **капу им ствари з обисца** нестajу им ствари из куће; **тота файта капе** ова врста ишчезава; **гласи на улици ше мишаю и капу** гласови на улици се мешају и губе се; 2. (физично препадац) пропадати; скапавати; тањити се; **захорел и почал вше баржей** ~ разболео се и почео све више да пропада; **цвикла почала** ~ репа је почела да пропада; 3. (здихац – о статку) црквати, липсавати; **кури ей капу** кокошке јој цркавају; 4. (о шнїгу) топити се, нестajати; **шнїг пада и такој капе** снег пада и одмах се топи

капацитет *х.* капацитет

капела *ж. муз.* капела

капелан *х. цркв.* капелан, потпарох

капелания *ж. цркв.* капеланија

капелмајстор и капелнїк *х. (диригент з капелу)* капелмајстор, капелник

капилар *х. анат.* капилар

капиларни -а -е капиларан

капирац -ам *зак. и нєзак. беш.* капирати

капитал *х. з розл. знач.* капитал

капиталец -лица *х. зоол.* капиталац

капитализ(е)м -зму/-зма *х.* капитализам

капитализовац (ше) -зуем (ше) *зак. и нєзак.* капитализовати (се)

капиталист -та и **капиталиста** -ти х.
капиталист(а)

капиталистични -а -е капиталистички

капитални -а -е капиталан; ~ **твор** (дјло)
капитално дело

капитан х. *воєн.* капетан

капител х. *архит.* капител

капитен х. *спорт.* капитен

капитулант х. капитулант

капитулација ж. капитулација

капитуловац -луем *зак. и незак.* капитулирати

капка ж. **1.** кап; ~ **води** кап воде; **2.** капљица; **златна** ~ (*вино, паленка и др.*) златна капљица; **3. капки** *мн. фарм.* капи, капљице; **капки за жалудок** (од жалудка) капљице за стомак; ♦ **до остатней капки креви** (бориц ше) до последње капи крви (борити се); **јак** ~ [**води**] **до моря** (у **мору**) као кап [воде] у море (у **мору**)

капкадло с. капалица, капалџка

капкасти -а -е капљичав

капкац -ам *незак. I непрех. осн. и прен.* капати; **зоз стрехох капкало** стрехе су капале; **капка динар по динар** капље динар по динар; **II прех.** капати; ~ **лџки зоз скленџчки** капати лек из бочице; ♦ **кед не чури та [голем] капка** ако не цури а оно [бар] капље

каплар х. *воєн. ист.* каплар

каплџца и каплџчка ж. *цркв.* капела

капнуц -нем *зак. осн. и прен.* канути, капнути; **капла капка дижджу** канула је кап кише

капо -па и -оа х. (*шеф*) капо

капов х.: **руциц дацо на** ~ бацити нешто да направи лук према горе

капочка ж. *дем.* капљица; ♦ **капочки до јушки** *кух.* капљице за супу (чорбу); **капочки зоз песта** *кух.* тестане капљице

капочкови -а -е капљичан; ~ **инфекција** *мед.* капљична инфекција

капра ж. крмелџ

каправи -а -е крмелџав, крмелџив

каправиц -веєм и -им *незак.* крмелџати

капралџ х. заст. оп. каплар

каприц х. каприц, хир

каприциозни -а -е каприциозан, хировит

каприциозносц ж. каприциозност, хировитост

каприцовац ше -цуем ше *зак. и незак.* каприцирати се

капсла ж. (*на патрони и под.*) каписла, капсла

капсула ж. *фарм.* капсула

каптол х. *цркв.* каптол

капуляча ж. капуљача

капура ж. **1. осн. и прен.** капија; **железна** ~ гвоздена капија; **2. анат., ветер.** капура; **3. спорт.** гол, капија; **4. рампа; ♦ закладаца** ~ *заст.* (капура з едним кридлом) вратнице

капурка ж. капијица, капицик, вратнице, врата; **черкла капурка** лупио је капицик

капусни -а -е купусни; ♦ ~ **мачанка** *кул.* сос (умак) од расола; ~ **јуха** купусни расол; ~ **јушка** *кул.* чорба од расола

капушта ж. **1.** купус; **2. (пољо або заграда под капушту)** купусиште; ♦ **главкова** ~ *бот.* купус главичар (В. oleracea var. capitata); ♦ **квашена** ~ кисео купус; **класц капушту до гордова** киселити купус; **сладка** ~ сладак купус; ♦ **ише** ~ **не охладла** (а млада пошла, а вони ше **розишли и под.**) ускоро након свадбе млада је отишла, растали су се и сл.

капустар х. (*продуковатељ капушти*) купусар

капустов(и) -а -о/-е купусни, купусов; ~ **пресада** купусна расад; ♦ ~ **шалата** *кул.* салата од купуса, купус-салата; **капустов хробак** *зоол.* купусар (Pieris brassicae)

капут х. капут; **жимски** ~ зимски капут; **скоряни** ~ кожни капут

капуцик х. *дем.* капутић

капуцин х. *цркв. кат.* капуцин, капуцинер

капуцинер х. **1. оп.** капуцин; **2. (кафа з млеком)** капуцинер

капушџки х. (*ед.* капушџик) *коц. оп.* **капушанџки**

капушанџки х. (*ед.* капушанџик) *кул.* „капушчаџки” (*лепиње са киселим купусом*)

Капушанци *х. мн. (ед. Капушанец) „Капушанци“ (становници улице Капушчани шор у Руском Крстуру)*

капча *х. 1. копча; хлопска ~ (на панталонх) мушка копча; 2. (злучница) спојница, копча; 3. спајалица; 4. капчи мн. оп. каричка (5); 5. прен. свеза*

капчалка *жс. (за капчане папери) хефтерица*

капчац -ам *незак. 1. копчати, закопчавати; скопчавати; 2. прен. беш. схватати, капирати*

капчац ше -ам ше *незак. копчати се, закопчавати се; ♦ не капчам ше я (я ше уж не капчам) назадок (назадку) нисам ја од јуче(р)*

капчацци -а -е: ~ *гомбошка запињача, зихерица; капчацци зуби заст. протеза*

кара *жс. 1. казна; пенсжна ~ новчана казна; смертельна ~ смртна казна; плациц кару платити казну; тїлесна ~ телесна казна; ~ позбуца шлєбоди казна лишавања слободє; 2. неваљалац, скот, обешєњак; ♦ божа ~ божја казна; ~ божа ≡ ђаво од тетке; (забранєне, розказанє) под кару шмерци (забрањєно је, наређєно је) под претњом смртнє казнє; каро єдна! скотє јєдан!*

карабин *х. карабин*

карабинєр *х. карабињєр, карабинијєр*

караван *х. караван*

каравєла *жс. (плахтарка) каравєла*

карагулї *жс. мн. (ед. карагуля) штаке, ходуљє*

карамбол *х. осн. и прен. карамбол*

карамєл *х. технол. карамєл*

карамєла *жс. (штолвєрка) карамєла*

карани -а -е *кажњаван; кажњєн*

каранїї -їя *х. зоол. трстєњак (Acrocephalus arundinaceus L.)*

каранкозов *х. неваљалац, поган човєк*

карантин *х. карантин*

карапачи *х. мн. (ед. карапач) кул. „карапачи“ (пржєнє слаткє погачицє замєшєнє од брашина, жуманаца и млєка или водє)*

карас *х. зоол. караш (Carasius)*

карат *х. ювєл. карат*

каратє -єа *х. спорт. каратє*

каратєль *х. казнилац*

каратни -а -е (*од карат*) *каратни*

караула *жс. караула*

карани -а -е *1. кажњаван; 2. карани -ного х. кажњєник*

карац -рєм *незак. 1. кажњавати; 2. глобити*

караци и **караюци** -а -е *кажњив; ~ дїло кажњиво дєло*

каращик *х. дєм. карашїћ*

карб *х. жлєб; ребро*

карбасти -а -е *жлєбац; ребрац; ♦ оштригац дакого на карбацто оп. под карбик (2)*

карбасциц -им *незак. неравно шишати, правити басамакє при шишању*

карбид *х. оп. карбит*

карбик *х. 1. урез, урезотина, бєлєг(а); 2. карбики мн. („гарадичи“ на нєровно оштриганих власох) басамацї; оштригац дакого на карбики (на карбацто) (нєровно оштригац) ошишати кога на басамакє*

карбикасти -а -е (*зубкасти*) *назубљєн, крецав; ♦ ~ нож оп. под. нож*

карбит *х. хєм. карбид, карбит*

карбитни -а -е и **карбитов(и)** -а -о/-е *карбитни, карбитски; ~ лампа карбитуша*

карбовац -буєм *незак. клєсати*

карбол *х. хєм. карбол*

карболни -а -е и **карболов(и)** -а -о/-е *карболни*

карбон *х. хєм. и мин. карбон*

карбонат *х. хєм. карбонат*

карбуратор *х. маш. карбуратор*

кардан *х. маш. кардан*

кардинал *х. цєркв. и др. кардинал*

кардинални -а -е *кардиналан*

кардиограм *х. мєд. кардиограм*

кардиолог *х. кардиолог*

кардиологїїни -а -е *жс. кардиолошки*

кардиология *жс. кардиологија*

каребни -а -е *казнєни; ~ поступок казнєни поступак; ~ простор спорт. казнєни простор*

каребнопоправни -а -е *казнєнопоправни*

кариєра *жс.* каријера

карисриз(е)м -зму/-зма *х.* каријеризам

карисрист -та *х.* **карисриста** -ти *х.* каријерист(а)

карисристични -а -е каријеристички

карисс *х. мед.* каријес

карика *жс.* карика, алка

кариатура *жс.* карикатура

кариатурист -та и **кариатуриста** -ти *х.* карикатурист(а)

кариатурни -а -е карикатуран

карикирац -ам *зак. и незак.* карикирати

карина и **карима** *жс. заст.* слепи прозор (у старинским кућама удубљење у зиду кухиње за одлагање посуђа)

кариозни -а -е *мед.* кариозан; ~ **зуб** кариозни зуб

карирани -а -е кариран

Каритас *х. цркв.* Каритас

каритативни -а -е (*гуманитарни*) каритативан

каричка *жс.* 1. *дем. од* **карика**; 2. (*винчани персценџ*) бурма; 3. брџица; 4. (*на краварским батогу*) карика, беочуг; 5. (*за притвердзоване коси гу кошиску*) гривна; 6. **карички** *мн. а)* *заст.* минђуше; б) (*полицийски*) лисице; ♦ **лем му каричку** до носа не положили ≡ вуку га за нос; ~ **божа оп. кара божја**; **най кажди попуци** за едну каричку (*най кажди дакус попуци, та ше помиря, порозумя*) нека свака од сукобљених страна учини уступак

каричкасти -а -е карикаст

каријатида *жс. архит.* каријатида

карк *х.* 1. врат; 2. потиљак; **вдериц дакого по карку** ударити кога по потиљку (у потиљак); ♦ **буц дакому на карку** бити на терету коме; **здац дакому дацо на** ~ натоварити коме што на врат (леђа); **зламац** ~ сломити врат; **дябол ме бил по карку оп. под дябол**; ~ **ме (го и под.) заболел (чекајуци, випатрајуци)** искривео сам (је и сл.) врат (чекајући, гледајући)

каркач *х. поль.* (*часц штверци на коњовим карку*) оковратник

каркиламајуци *присл.* безглаво, вратомно; ♦ **най идзе ~!** нека га враг носи!; **пойсц** ~ ≡ отићи главом преко света (*излажући се свим опасностима*); **спекац** ~ бежати главом без обзира

карков(и) -а -о/-е вратни

карліца *жс. анат.* карлица, зделица

карліцов -а -о и **карлічни** -а -е *анат.* карлични, зделични; **карлічна косц** карлична кост

карменадла *жс.* крменадла

карменс *с.* 1. тов; ~ **швиньох** тов свиња; 2. исхрана

кармени -а -е товљен; **кармени швинї** товљеници

кармик *х.* обор, свињац

кармилка *жс.* хранилица

кармилско и **кармилще** *с.* хранилиште, товилиште

кармин *х.* кармин

карминовац (ше) -нуем (ше) *незак.* карминисати (се)

кармителъ *х.* хранилац

кармителъка *жс.* хранилица, хранитељица

кармиц -им *незак.* 1. хранити; 2. товити

кармяч *х.* товљач, крмилац

карневал *х.* карневал

карневалски -а -е карневалски

карнер *х. скравец.* карнер

карни -а -е *оп.* каребни

каросерия *жс.* каросерија

карпаторуски и **карпаторусински** -а -е карпаторусински

карпатски -а -е карпатски

карст *х. геогр.* карст, крас

карсцелїк *х. дем.* столица

карсцель *х.* столица; ♦ **шедзиц на двох карсцельох оп. шедзиц на двох столокх (под столок)**

карта *жс.* 1. *з розл. знач.* карта; **автобуска** ~ аутобуска карта; **членска** ~ чланска карта; **особна** ~ лична карта; 2. дописница; ♦ ~ **вечей** карта више

картаљня *жс.* карташница; коцкарница

картарка *жс. (врачка)* картара

картарош *х. оп.* карташ

картац ше -ам ше *незак.* картати се

карташ и **картош** х. картарош, карташ, картар
картел х. екон., правн. картел
картелизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* картелисати (се)
картер х. техн. картер
картеч х. воен. картеч
картовац -туем *зак. и незак. з розл. знач.* картирати
картограф х. картограф
картография ж. картографија
картон х. картон
картонов(и) -а -о/-е и **картонски** -а -е картонски
картотека ж. картотека
карточка ж. картица
картош х. оп. **картарош**
картузијанец -нца х. *цркв. кат.* картузијанац
карусел х. карусел
каруца ж. каруце *мн.*, каруца
карфа ж. (на драбини) пречка, пречага
карфиол х. карфиол
карцином х. мед. карцином
карчма ж. крчма; гостионица; ♦ **як у карчми** (кричац, вадзиц *ше и под.*) понашати се као у крчми
карчмочка ж. дем. крчмица
каса ж. каса; багајна
касарня ж. касарна
касарњов(и) -а -о/-е касарнски
касација ж. правн. касација
касац ше кашем ше *незак.* споречкавати се; свађати се; натезати се
касета ж. касета
касетофон х. касетофон
касиња¹ ж. и **касино** х. (клуб) касина, касино
касиња² ж. (мали ресторан) касина
касир х. касир, багајник
касирка ж. касирица, касирка, багајница
каста ж. каста
кастанета ж. муз. кастањета
кастрација ж. кастрација
кастровац -руем *зак. и незак.* кастрирати

кат х. целат; ♦ **до сто катих (катов), до триста катих** (при несподизивању, чудовану, гандровану и под.) до сто ђавола; **езер кати ци твојо, идз до триста катих** иди к врагу
ката ж.: ♦ **хлопска** ~ човек жена, мушкобања
катакиз х. (учебник и настава *виронауки*) катехизам
катакис х. беш. заст. оп. **катакиз**
катаклизма ж. катаклизма
катакомба ж. ист. катакомба
катализа ж. хем. катализа
катализатор ж. хем. катализатор
каталог х. каталог; **менови** ~ именски каталог; **предметни** ~ предметни каталог
каталогизовац -зуем и **каталоговац** -гуем *зак. и незак.* каталогизирати, каталогизирати
каталогски -а -е каталогски
катапулт х. ист. катапулт
катапултовац -туем *зак. и незак.* катапултирати
катар х. мед. катар
катаракт х. **1.** оп. катаракта; **2.** техн. катаракт
катаракта ж. осн., мед. катаракта
катарални -а -е (од **катар**) катарални
катарза ж. филоз., псих., мед. катарза
катарка ж. катарка
катастер -тру/-тра х. катастар
катастерски -а -е катастарски; ~ **приход** катастарски приход
катастрофа ж. катастрофа
катастрофални -а -е катастрофални
катафалк х. катафалк
категоризација ж. категоризација
категоризовац -зуем и **категоровац** -руем *зак. и незак.* категоризирати
категоријни -а -е категоријски
категоријни -а -е категоријан, изричит
категорија ж. категорија
катедра ж. **1.** (одсек на високеј школи) катедра; **2.** подијум, катедра; говорница; **3.** (за шпивачох, гудачох) подијум
катедра ж. катедра

катедрални -а -е катедрални; ~ **црква**
црква. катедрална црква

катедров(и) -а -о/-е (*од катедра (1)*) кате-
дарски

катекиз *х. оп.* **катакиз**

кателњица *жс. оп.* **катедра (2-3)**

катета *жс. геом.* катета

катетер *х. мед.* катетер

катехет -та и **катехета** -ти *х.* катехет(а)

катехиз(е)м -зму/-зма *х.* катехизам

катичка *жс. зоол. оп.* **богова (божа) ка-
тичка**

катовац -туем *незак. заст.* мучити; став-
љати на муке

катов(и) -а -о/-е (*од кат*) целатски, крвнич-
ки

катода *жс. ел.* катода

катодни -а -е катодни

католік *х.* католик; ♦ **векши** ~ **од папи већи**
католик од папе

католікинја *жс.* католикиња

католіциз(е)м -зму/-зма *х.* католицизам

католіцки -а -е католички

католіцтво *с.* католичанство

католіци -ім *незак.* католичити

катона *х. (мн. катонаци -цох и катон-
ве -нох) заст.* војник; **пойсц за катону**
отићи у војску; **служиц (буц) за като-
ну** служити војску; **присц споза катону**
доћи из војске

катонацки -а -е војнички

катоначка *жс.* жена којој је муж у војсци;
бела удовица

катран *х. заст. оп.* **катран**

катран *х.* катран

катрановац -нуем *зак. и незак.* катрани-
сати

кастюша *жс. воєн.* каћуша

каубосц -ойца *х. оп.* **каубой**

каубой *х.* каубој

каубойски -а -е каубојски

каузални -а -е каузалан

кауција *жс.* кауција

кафа *жс.* кафа, кава; **била** ~ бела кафа; **чар-
на** ~ црна кафа; **турска** ~ турска кафа;
пиц кафу пити кафу, кафенисати

кафана *жс.* кафана

кафански -а -е кафански

кафе -еа *х.* кафе

кафилерия *жс. (шинтерня)* кафилерија

кафов -а -о кафен; са кафом; од кафе; ♦ ~
торта *кул.* торта са кафом; ~ **ликер** ли-
кер са кафом

кафови -а -е смеђ; браон, кафен; **кафово**
власи смеђа коса; ~ **штоф** браон штоф

кафовисти и **кафовкасти** -а -е смеђаст

кафтан *х.* кафтан

кацабайка *жс. заст. (гадвабна женска*
якна) кацабајка; ♦ **кажда баба дума же**
сй ~ **најкрасша** сваки Циганин свога
коња хвали

кацига *жс.* кацига

кач *викр. за одганяне качкох* иш

качатко *с.* пачић, паче

качац -ам *незак. заст. (пейглац з качацим*
праником) рољати (*в.*), ваљати (*в.*)

качаци -а -е: ~ **праник** *заст.* роља (*в.*),
рољарка (*в.*)

каче -еца *с.* паче; ♦ **бежац як** ~ (**качата**)
за ягоду трчати као без главе; **мокри**
(**змокнути**) **як** ~ мокар као миш; **не за**
качата мачанка *оп.* **не за гуски шено**
(*под гуска*)

качи -а -е пачи; ♦ ~ **мидло** *с. бот.* крабуљи-
ца (*Chaerophyllum hirsutum* L.); **качи**
писки *мн. бот.* драгољуб (*Tropeaeolum*
majus L.)

качиписк *х. зоол.* кљунар (*Ornithorynchus*
paradoxus)

качка *жс.* патка; ♦ ~ **черкотка** *зоол.* патка
звиздара (*Mareca penelopa* R.); ♦ ~ **до**
це копла! (*гандроване*) иди к врагу!, не
било те!; **правиц ше [на]** **злату качку**
(**злата качка**) превртати очима, правити
се праведним Јосипом

качкаваль *х.* качкаваљ

качмар *х.* 1. крчмар; гостионичар; кафеџија;
2. келнер

качмарка *жс.* 1. крчмарица, крчмарка;
кафеџија, кафеџиница; 2. келнерица

качмарски -а -е крчмарски

качочка *жс.* 1. *дем.* паткица; 2. *школяр. арг*
(*слаба оцена*) колац, кец, бугер

качур *х.* патак

каша *ж.* **1.** *з розл. знач.* каша; **2.** *кул.* крупице у млеку

кашаст *-а -е* кашаст

кашель *-шлю/-шля х.* кашаљ; **вельки** ~ велики кашаљ; **магарчи** ~ магарећи кашаљ, хрипавац

кашка *ж.* **1.** *бот.* сочивица (*Lemna L.*); **2.** *поль.* плева конопље

кашліц *-ім незак. коц. оп.* кашляц

кашляніна *ж.* искашљај

кашляц *-лєм незак.* кашљати

кашляци *-а -е* кашљав

кашмир *х. текст.* кашмир

кашмиров(и) *-а -о/-е и кашмирски* *-а -е* кашмирски; ~ **хусточка** кашмирска ма-рама

каштель *х. (замок)* замак, дворац

каштига *ж. заст.* казна

каштиговац *-гуєм незак.* кажњавати, казнити

кайк *х. спорт.* кајак

кайкаш *х.* кајакаш

каянс *с.* кајање

кайц ше *каєм ше незак.* **1.** кајати се; **2.** окајавати

ква *викр. оном. (о качки, жаби)* ква

квадрант *х.* квадрант

квадрат *х. мат.* квадрат

квадратни *-а -е* квадратан

квадратура *ж.* квадратура

квадровац *-руєм зак. и незак.* квадрирати

квазимодо *х.* квазимодо

квалитативни *-а -е* квалитативан

квалитет *х.* квалитет, каквоћа

квалитетни *-а -е* квалитетан

квалификацијни *-а -е* квалификацијски, квалификациони

квалификация *ж.* квалификација

квалификовани *-а -е* квалификован

квалификовац (ше) *-куєм (ше) зак. и незак.* квалификовати (ше)

квант *х.* **1.** *физ.* квант; **2.** *заст. (часц одплацованя)* рата, квартал (*в.*); **плацел други** ~ **порциј** платио је другу рату пореза

квантитативни *-а -е* квантитативан

квантитет *х.* квантитет

квантификовац *-куєм зак. и незак.* квантификовати

квантни *-а -е физ.* квантни; ~ **теория** квантна теорија

квип *х.* **1.** густа, кашаста маса; кашасто јело; **2.** *пален.* цибра

кварни *-а -е* алав, прождрљив; ♦ ~ **як мачка** (*барз таладни*) појео би и масно ћебе

кварносц *ж.* алавест, прождрљивост

кварт *х.* квартал, четврт

кварта *ж.* *з розл. знач.* кварта

квартал *х.* квартал

квартални *-а -е* квартални

квартеліна *ж.* станарина

квартель *х.* стан; **буц дагдзе на квартелю становати негде, бити негде подстанар**

квартельовац *-люєм незак. заст.* стано-вати

квартельодавец *-вца х.* станодавац

квартельош *х.* станар

квартельошка *ж.* станарка

квартельчок *-чка х. дем.* станчић

квартет *х. муз.* квартет

кварц *х. мин.* кварц

кварцит *х. мин.* кварцит, кремењак

кварц-лампа *и кварцна лампа ж.* кварц-лампа

кварцни *-а -е х.* кварцни

кварцовац *-цуєм незак.* кварцовати

кварцов(и) *-а -о/-е оп.* кварцни

квас *х.* **1.** квасац; **2.** (*безалкоголни напой*) квас; ♦ **колачи на квасу** *кул.* штрудла; **цесто на квасу** *кух.* кисело тесто; ♦ **посѣдла** ~ **беш.** (*самодруга є*) носи трбух; **як на квасу** (*не у дзеки*) на три ћошка

кваскави *-а -е* киселаст, киселкаст

квасковити *-а -е оп.* кваскави

квасов(и) *-а -о/-е* квасан

кватерка *ж. заст. (мера за чечносу)* кварта

квацкац *-ам незак.* мазати (прљати, мрљати) капањем, пацкати

квацнуц *-нем зак.* канути (*и замрљати*)

квачене *с.* **1.** *дѣсл. мен. од квачиц (ше); 2.* кошкање

квачиц *-им незак.* качити

квачиц ше -им ше *нзак*. **1.** (заквачовац ше) качити се; **2.** *прен.* качити се, кошкати се
квачка *жс.* **1.** квака, кука, кукица, чакља; закачка, закачалка; **2.** (на шматох и др. за вишанс на фоташ) закачка, закачалка, петља; **3.** (як знак на латинских буквах ж, ч и под.) квака, квачица; **4.** (на дерлячи) алка; **5.** (знак за „одквачене“) штрих; **6.** *прен.* задевало, задиркивало; **7.** **квачки** *мн. зоол. и бот.* кукице; ♦ **драбинка з квачками** кукаче

квачканс *с.* качење; задевица

квачкац ше -ам ше *нзак.* (спричкац ше, ретиц ше) качити се, кошкати се

квашени -а -е кисео; ~ **капуста** кисео купус; **квашени огурки** кисели краставци

квашиц -им *нзак*. **1.** киселити; ~ **капусту** киселити купус; **2.** *скор.* шгавити, стројити, табачити

квашиц ше -им ше *нзак.* (о капусти и под.) киснути

квашни -а -е *осн. и прен.* кисео; ♦ ~ **вода** кисела вода; ~ **юшка** *кул.* кисела чорба; ~ **шункова юшка** *кул.* кисела чорба (од воде у којој се кувала шунка)

квашнија *жс.* **1.** киселина; **2.** *оп.* квашњак
квашниц -ѝм *нзак.* киселити

квашњак *х. бот.* (файта дрва) кисељак

квашуга *жс.* **1.** веома кисело јело или пиће; ускисло јело; киселица; **тоти вчасни кайси права квашуга** ове ране кайсије су веома киселе; **не нашли доброг вина, та купели якуш квашугу** нису нашли доброг вина, па су купили неку киселицу; **2.** (верхне пасмо кому) овршина

квашок -шку/-шка *х. пож.* **1.** квасно тесто; **2.** (заправка) комлов

квестионер *х.* квестионер

квет *х.* **1.** цвет; **2.** **квети** *мн.* (мразово цифри на облаку) цвеће, расцветао прозор; **3.** *бот.* цваст

кветни -а -е цветан

кветовани -а -е (о облсчиву и под.) шарен, са шарама; на цветиће; ~ **платно** платно на цветиће; **кветовани тансри** тањири на цветиће; ~ **посцель** кревет са шарама; **кветовани ормани** ормари са шарама

квещар *х.* цвећар

квещарка *жс.* цвећарка

квещарня *жс.* цвећара, цвећарница

квещарство *с.* цвећарство

квеще *с.* збир. цвеће

квещиц -им *нзак.* китити; ~ **кращун** китити јелку; ~ **бешеду** *прен.* китити говор

квещиц ше -им ше *нзак.* китити се

квещов(и) -а -о/-е *оп.* **квитков(и)**

кви *викр. оном. звич. повторени* **кви-кви** за подражованс квичања прашеца, швини (с)квик-(с)квик

квиз *х.* квиз

квилиц -ѝм *нзак.* кињити, вређати; мучити; жалостити

квинта *жс. муз. и др.* квинта

квинтет *х. муз.* квинтет

квислинг *х.* квислинг

квит *прикм. непрем. и присл.* **квит**; **тераз зме** ~ сад смо **квит**; ♦ **и** ~ и **квит**

квита *жс.* признаница; потврда

квитац (ше) -ам (ше) и **квитовац (ше)** -ту-ем (ше) *нзак.* (регуловац длуство) квити-тирати (се)

квитков(и) -а -о/-е **1.** цветан; ~ **нектар** цветни нектар; **2.** цветносан

квитни -а -е цветан; ♦ **Квитна недзеля** *церкв.* Цвети, Цветна недеља, Врбица

квитнић *х.* цветњак

квитнуц -нем *нзак.* цветати; ♦ **аж би квитло** *ирон.* (було би барз недобре кед би так поробел) то би био скандал, срамота; **кед би дахто на Вельку ноц пошол орац на польо, аж би квитло** кад би неко на Ускрс отишао на њиву да оре, то би био скандал за село

квитнуце *с.* цвет, цваст, цватња

квиток -тка *х.* **1.** цвет; цветак; **2.** *ирон.* цвећка

квиточок -чка *х. дем.* цветић, цветак

квицар *х. оп.* квещар

квице *с.* **1.** *поет.* цвеће; **2.** (квитнуце): у **квицу** (под час квитнуца) у цвету; **грозно у квицу** грожђе у цвету

квициц (ше) -им (ше) *нзак. поет. оп.* **квещиц (ше)**

квичанс с. 1. *дїсл. мен. од квичац*; 2. *цилик*; 3. *квек, квик; скик*

квичац -им *незак*. 1. *вриштати, циликати, циктати, квечати, цичати, скичати, квичати; жени квича жене вриште; квича прашата циличу (циче, квиче) прасићи; дзеци квича од радосци деца цикћу (циче) од радости; заяче квичи зечић квече; миша квичи миш цичи*; 2. *(о швині) цикати, дерати се*

квичацци -а -е 1. *(о гласу) вриштав, циктав, цичав, квечав*; 2. *оп. кричаци (3)*

квичиц -им *незак. коц. оп. квичац*

кво (*звич. повторене*) оном. *викр. за подражованс гласу квоки квоц*

квока жс. 1. *квочка; насадзиц квоку на вайца* насадити квочку на јаја; 2. *гандр. неваљала жена или женско дете; квоко една! неваљалице једна!*; ♦ *чвиркац як ~ (сплетац вишлїячини) блебетати, причати тандара-мандара; шедзиц як ~ [на вайцох] (шедзиц и нїч не робиц) седети као квочка на јајима*

кворум х. кворум

квота жс. квота

квочиц -им *незак. (о квоки) квоцати, корити; квока водзи курчата и квочи квочка води пилиће и квоца*

квочиц ше -им ше *незак.*: **квочи ше ми една кура** једна кокошка ми квоца, хоће да се насади на јаја

квочка жс. *дем. и гипок.* кока; квочка

квотиговац -руем и **квотовац** -туем *зак. и незак.* *квотирати*

кевелїц ше -їм ше *незак.* 1. *бити осетљив, осетљиво реаговати*; 2. *разметати се, истицати се, шепурити се*

кевелини -а -е *осетљив; допуц себе повесц, цо ши таки ~?* дозволи да ти кажем, што си тако осетљив; **барз є ~: вше є прехладзени** веома је осетљив: увек је прехлађен

кед злуч. 1. *означує час* кад(а); **мала шейсц роки ~ ше одселили до варошу** имала је шест година када су се одселили у град; **~ закончел шицки роботи, лгнул дакус одпочинуц** кад је завршио све послове, легао је да се мало одмори; 2.

означує причину кад; **най идзе студирац ~ є таки добри школяр** нека иде да студира кад је тако добар ученик; 3. *означує условие* ако, кад; **~ не сєце плациц кару, єст и суд** ако нећете да платите казну, постоји и суд; ♦ **вше ~ увек** кад, кад год; **ей, лєм кед би...** камо лепе среће; **~ нараз, ~ лєм** кад одједном; **~ воно** кадли; ♦ **~ бог** да ако бог да

кедвешни -а -е *заст.* мио, драг

кедер¹ -дра х. *бот.* кедар (Cedrus libani)

кедер² х. *риб.* кедер

кеди¹ *присл.* кад, када; **~ сє сцигли?** кад сте стигли?; **не мам ~ немам** кад

кеди² злуч. *означує источасноц дїйох главног и зависног виречєня* када; **пришли зме теди ~ и требало** дошли смо онда када је и требало; ♦ **~ год** *присл.* беш. кад год

кедик *присл. и злуч. заст. оп. кеди¹ и кеди²* **кеди-некеди** *присл.* понекад, изретка, с времена на време

кеди-теди *присл.* кад-тад

кедиш(ик) *присл.* 1. *некад(а) (у прошлости); ~ було иншак* некад је било друкчије; 2. *једном (недавно); ономад; ~ сом го стретнул* ономад га сретох

кедишка *присл. беш. оп. кедиш(ик)*

кедишнї -ја -є *некадашњи*

кедр х. *бот. оп. кедер¹*

кезеш х. *заст.* јемац, жирант

кеј х. кеј

кекс х. и **кекса** жс. кекс

келераб х. *бот. и агр.* келераба

келерабов -а -о келерабин, од келерабе; ♦ **~ юшка** кул. чорба од келерабе

келї -ја -є *зам.* 1. *колики; ~ труд!* колики труд!; **келя маса народу!** колика маса народа!; **кељє благо!** колико благо!; 2. **келї** *мн.* колико; **~ вояци ше не поврацали з войни, келїх вояцох не дочекали їх фамелї!** колико војника се није вратило из рата, колико војника нису дочекали њихове породице!

келїх х. *цркв. (чаша)* калез, цибориј(ум), путир

келнер х. келнер

келнерка *жс.* келнерица

кељ *х. бот., агр.* кељ

кељо **1.** *присл.* колико; ~ **нас ест?** колико нас има?; ~ **годзин?** колико је сати; ~ **ест отаљ до варошу?** колико има одавде до града?; **2. оп.** **кељі (2);** ♦ ~ **лєм присл.** колико год; ♦ ~ **людзох тельо обичај** колико људи толико ћуди

кељосц *жс. заст.* количина; број

кенгур *х. зоол.* кенгур

кентаур *х. митол.* кентаур

кепеняк и **кепень** *х. заст.* огртач, кабаница

кепец *х.* кепец

кепкар *х.* спадало, шaljивција; лакрдијаш

кепкариц -им *незак.* шалити се на туђ рачун; лакрдијати, обешечацити

кепкарски -а -е шaljив; лакрдијашки

кепкарство *с.* шала; лакрдија, обешечаштво

кепкавац -куем *незак. оп.* **кепкариц**

керамика *жс.* керамика

керамичар *х.* керамичар

керамични -а -е керамички

кергетовац -туем *незак. 1. (гандровац)* грдити, корити; **2. (виганяц)** терати

керелаб *х. оп.* **келераб**

керепадловац -луем *незак. оп.* **керепкац (1)**

керепара *жс. заст.* двокрилни авион, двокрылац

кереп(к)адло *с. 1. (за плашене птицох)* клопотац, клепетаљка; **2. цркв. оп.** **шкерепадло**

керепкац -ам *незак. 1.* клопарати, клопатати, клепетати; лупати; **витерница керепка** вејалица клопара; **2. (о оружию)** штектати, кокати, клокотати; **керепкаю митралези** штектху митраљеци; **3. оп.** **шкерепадловац (1)**

Керестурец -рца *х.* Крстурац

Керестурица *жс. и Керестурска* -кеј *жс.* Крстурица

керестурски -а -е крстурски

Керестурчань *х. ридк. оп.* **Керестурец**

Керестурчанка *жс. ридк. оп.* **Керестурица**

кероване *с. 1.* заобилажење, заобилазак; **2.** мимоилажење

керовац -руем *незак. 1.* заобилазити, обилазити, околишати; **2.** мимоилазити; **3. (дакого/дацо и од дакого/дачого)** избежавати; бежати; **кажди керуе таку роботу** свако избегава такав посао; **не керуй од школи** немој да избегаваош школу

керозин *х. индустр.* керозин

керпара *жс.* крпара

керпарка *жс. дем.* крпарица

керпиц -им *незак. беи. 1.* крпити, крпарити; **2. прен. крпити, грдити**

кертчина *жс. 1. оп.* **кертчанка**; **2.** земља са кртичњака

кертис *х. заст. (заградар)* баштован

кртица *жс. осн. и прен.* кртица; ♦ **робиц як** ~ радити као кртица

кртичанка *жс.* кртичњак

керуль *х. заст.* пољочувар

керченина *жс.* крчевина, крченица

кертитель *х. осн. и прен.* кртилац, кртитель

керциц -им *незак.* крчити

кесон *х. буд.* кесон

кест(е) *оп.* **кешт**

кетишка *жс. заст. (вишивана пантліка на штред партка и др.)* апцес (в.)

кефа *жс. (цетка за коні)* кефа

кефац -ам *незак. оп.* **кефовац**

кефетик *х.* улар, узда; **зняц ~ коњови** изуларити коња; ♦ **спуциц ше з кефетика** (одняц ше спод дачией контроли, власци) скинути ђем са зуба, изуларити се

кефовац -фуем *незак.* кефати

кех *х. ветер.* кашаљ; ♦ **да не ма тот ~ уж би давно здех** (дакто ма астму, та ше чува и з тим себе предлужуе живот) ≡ жути жутују а црвени путују

кечига *жс. зоол.* кечига (*Acipenser ruthenus*)

кеш *х.* кеш

кеша *жс.* путаста кобила

кешелісти -а -е путаст

кешель *х.* путаст коњ

кешт *викр. за одганяне пса* шибе, марш

кея *жс. оп.* **гея**²

ки *зам. лєм у х. роду:* ~ **ци пшамач (бес, дябол, дюд, минки(в))?** који ти је враг

(ђаво)?; ~ **то пшамач** (**бес**, **дјабол**, **дјуг**, **минки**)? који је ово враг?; **кого(ш)** **пшамача** (**беса**, **чорга**, **дјабла**) ког врага

кибернетика *жс.* кибернетика

кибла *жс.* забат, кибла

кивадло *с. физ. (шейталоу)* клатно

кивац -ам *незак.* **1.** (*гойсац*) њихати, љуљати; клатити; **витор кива древа** ветар љуља дрвеће; **2. а)** климати; ~ **зуб** климати зуб; **б)** климати, вртети; ~ **з главу** климати главом; вртети главом

кивац ше -ам ше *незак.* **1.** (*гойсац ше*) њихати се, љуљати се; клатити се; **кива ше кридло облака** клати се прозорско крило; **2.** (*при ходу*) гегати се, вагати се; **3.** климати се; **кива ше му зуб** клима му се зуб; **4.** мицати се; **5.** лелујати се, лепршати (се)

кивац -а -е *осн. и прен.* **1.** љуљав; **2.** климав, климатав

киви¹ *х. бот.* киви (*Actinidia*)

киви² *х. зоол.* киви (*Apteryx*)

кивнуц -нем *незак.* **1.** љуљнути; **2.** (*з главу*) климнути

кивнуце *с.* миг; клим

кивот *х. цркв.* ђивот, кивот

киднаповац -пуем *зак. и незак.* киднаповати

києвски -а -е (*од Києв*) кијевски

Києвян *х.* Кијевљанин

кий *х. заст. оп.* **кияк**

кикевки *жс. мн. (сд. кикевка) коц. оп. тиковки*

кикирики -кох *х. мн. и кикирики* -ия *х. бот. кикирики* *х.*

киклоп *х. митол.* киклоп

кикс *х. осн., спорт., муз.* кикс

киксовац -суем *зак. и незак.* киксирати, киксати

кила *жс. (килограм)* кила, кило

килаш *х. коц. оп.* **килаши**

килаши *мн.* кантар, вага; теразије

килим *х.* ћилим

киловат *х. ел.* киловат; ~**годзина** киловат-час

килов(и) -а -о/-е од једне киле; ~ **потька** шаран од једне киле

килограм *и килограм* *х.* килограм
километр -тера *и* -тра *х.* километар

километерски -а -е километарски

километража *жс.* километража

ким *х. кул. ким (оп. рашка)*

кимоно *х. (японска шмата)* кимоно

кинар *х. заст.* биоскобџија

кинджал *х. (нож)* кинџал

кинематография *жс.* кинематографија

кинематографски -а -е кинематографски

кинетика *жс.* кинетика

кинетични -а -е кинетички

кинин *х. фарм.* кинин

кино *с.* биоскоп, кино *с. и х.*; **иду до кина** иду у биоскоп

кинов(и) -а -о/-е биоскопски

кинология *жс. (наука о псих)* кинологија

кинотека *жс.* кинотека

киоск *х.* киоск

кипарис *х. бот.* кипарис, чемпрес (*Cupressus sempervirnes*)

киперски -а -е (*од Кипер*) кипарски

кипер -ера *х. буд. и др.* кипер

киперовац -руем *незак. буд. и др.* киперовати

кир *х. (пан)* кир

Кирбай *х. цркв. (швето з нагоди пошвецења храма)* црквена слава, црквени сабор, кирбај

кирбай *х. (ваиар на Кирбай)* кирбај

кирбайовац ше -аюем ше *незак.* бити *одн.* проводити се на црквеној слави (сабору, кирбају)

кирбайоше *х. мн. (сд. кирбайош а) (коні-каре и гомбалкаре на кирбаю)* рингишпилаши (*в.*); **б)** продавачи играчака, посластица *и сл.* на црквеним саборима (кирбајима)

киржави -а -е *осн. и прен.* крвав

киржавиц -веем *и* -им *незак.* **1.** (*масциц з креву*) кржавити; **2.** (*пуцац крев зоз себе*) крварити; крварити се

кирваво *присл. осн. и прен.* крваво

кирвачни -а -е *звич. прен.* крвав

Киргиз *х.* Киргиз

киргизки -а -е (од Киргиз, Киргизия)
киргиски

кири -ия х. физ. кири

кирилица и кирилка ж. ћирилица

кирилски -а -е ћирилички

кирија ж. беш. кирија

киркнуц и кирхнуц -нем зак. кркнути, зуцнути, ланути; **знал, але нікому ані не киркнул о тим** знао је, али никоме није ни зуцнуо о томе

кисли -а -е: ~ **млеко** кисело млеко

киснути -а -е: ~ **цесто** кисело тесто

киснуц кишнем *незак.* **1.** (о *цесту*) киселити се, надолазити, расти; (од *квасу*) квасати; **2.** (*поставц* *квашни* – о *вину* и *под.*) кисити, киснути, ускисивати; **3.** (о *намоченој конопи*) квасити се

киснуце с. **1.** врење; **2.** ускисивање

кит х. зоол. кит

Китасц -йца х. Кинез

Китайка ж. Кинескиња

китайка ж. реса, маца, кићанка; гомба; **шапка з китайку** кићенка

китайски -а -е кинески; ♦ **Китайски мур** Кинески зид

китоловец -вца х. китоловац

кифла ж. кифла

кифлочки ж. мн. (ед. кифлочка) кул. кифлице; ♦ ~ **на жимно** кул. бунар-кифле (в.)

кихавец -вца х. воєн. кијавац

кихац -ам *незак.* **1.** кијати; **2.** *прен.* (не *дзбац*) фућкати; **кихам я на тото** фућкам ја на то

кихнуц -нем зак. кинути

кихот х. кикот

кихотац ше -ам ше *незак.* кикотати се, хихотати се

кич х. ум. видр. кич

кичкиридж х. нарцис (Narcissus poeticus)

кичкирик х. дюрдь. оп. **кичкиридж**

кичкирич х. беш. оп. **кичкиридж**

кишбиров х. заст. општински курир; позивар; добошар

кишенка ж. цеп; ♦ ~ **зоднука** унутрашњи цеп (на *сакоу* и *сл.*); ♦ **биц ше по кишенки** разметати се парама; **до кишенки бим це** могол **положиц** (*барз ши за мне*

мали, слаби) могоа бих те за пас заденути, у зубима бих те могоа однети (носити); **тримац руки у кишенкох** (*ані кус не дзбац*) накривити капу

кишенкар(ош) х. оп. **дробни крадош** (*под крадош*)

кишенков(и) -а -о/-е цепни; ~ **кнїжка** цепна књига

кишеночка ж. **1.** дем. *цепић*; **2.** (*горня на блузни* и *под.*) горњи (мали) цеп

кишенъ ж. заст. **1.** оп. **кишенка**; **2.** „кишенъ” ж. (*врећница за новац коју су жене везивале око појаса испод горње сукње*)

кияк х. мотка; батина; кијача; тољага

киянка ж. **1.** (за *убиване*) набијач; **2.** оп. **кияк**

киянја ж. оп. **кияк**

киящок -щка х. дем. (од **кияк**) моткица

клавир х. клавир

клавирски -а -е клавирски; ♦ ~ **гармоника и клавирски гармуники** клавирска хармоника

клавиятура ж. клавијатура

клавиш х. типка (на *клавиру*, *хармоници*)

кладбище с. *кнїжк.* гробље (оп. **теметов**)

кладзене с. **1.** *дїсл. мен.* од **класц**; **2.** утовар

кладиво с. *спорт.* **кладиво**

клайбас х. оловка; **застругац** ~ зарезати оловку; **заламал ше му** ~ сломио је срце оловке; ♦ **достац** (**вжац**, **купиц и под.**) **на** ~ добити (узети, купити и сл.) на вересију

клайбашик -ика и **клайбашок** -щка х. дем. оловчица

кляльня ж. осн. и *прен.* кланица

кламар х. (*спреводзкош*) варалица, обмањивач; лажљивац, лажљивко

кламац -мем *незак.* варати, обмањивати; лагати

кламство с. лаж

кламфа ж. оп. **кломфа**

кламфер х. коц. заст. оп. **кломфер**

клане с. клање

кланїца х. (*колчок на санкох*) кочић

кланяц ше -ям ше *незак.* клањати се

клат *вкр. звич. удвоєни з хторим ше подражує звук вдереня до дачого твар-дого клат*

клати *ж. оп. клатна*

клатачки *ж. мн. (ед. клатачка) 1.* вилице (у животиње); **2.** клун у роде; **3.** пейор. усне; губица; ♦ **достац по клатачки** добити по губици; **заврец (заткац) дакому клатачки** ставити коме брњицу (локот) на уста, зачепити (завезати) коме губицу, запушити коме уста

клатица -ам *незак. 1.* клопарати, топотати; лупати; **по драги клаткали коњски копита** путем су топотала коњска копита; **2.** *прен.* клопарати, торокати; ~ **з язиком** клопарати језиком

клатна *ж. филм.* клат(н)а

клатави -а -е клемпав, клопав; **клатави уха** клемпаве уши

клатинет *х. муз.* кларинет

клат *х. заст. оп. класка*

клати¹ *ж. з розл. знач.* класи; **пануюца** ~ владајућа класи

клати² *ж. шк.* разред

клатати -а -е *оп. класкати*

клатик *х.* класик

клатика *ж.* класика

клатификацијни -а -е класификацијни; ~ **испит** класификацијни испит

клатификација *ж.* класификација

клатификовац -куем *зак. и незак.* класификовати, класифицирати

клатициз(е)м -зму/-зма *х.* класицизам

клатичар *х.* класичар

клатични -а -е класичан

клатица *ж.* клас; ♦ **зберац класки** *заст.* купити класје (влаће); ♦ **по Кратуну класки зберац** *оп. под Кратун*

клаткати -а -е (з великими класками) клатат

клатни¹ -а -е (од класи¹) класни; ~ **свидомоц** класна свест

клатни² -а -е (од класи²) **1.** разредни, одељењски; ~ **старшина** разредни старшина; **2. а)** **клатна** -ней *ж.* разредни старшина (жена); **б)** **клатни** -ного *х.* разредни старшина (мушкарца)

клатов -а -о *оп. класи² (1);* ~ **тим** разредни тим

клатовац -суем *зак. и незак.* класирати

клатиц клатзем *незак. 1.* стављати; ~ **шицко на својо место** стављати све на своје место; ~ **печат** стављати печат; ~ **на днџови шор** стављати на дневни ред; **2.** утоваривати, товарити, укрцавати, крцати; ~ **робу на ладју** укрцавати робу на брод; **3.** у *злучењох хтори знача одредзени роботи:* ~ **брадло** садевати (денути) камару; ~ **древа на оген** стављати дрва на ватру, ложити; ~ **дунци** стављати компот; стављати зимницу у тегле; ~ **капусту до гордова** киселити купус; ~ **коч** денути воз; ~ **на дакого** оптерећивати кога послом, свалити коме што на грбачу; ~ **огня и** ~ **оген** ложити ватру

клатка *ж.* катанац, локот; **заврец (замкнуц) на клатку** затворити катанцем

клаточка *ж. дем.* катанчић

клатула *ж.* клаузула

клат колем *незак. 1.* (резац) клати; **2.** *безос.* (о болю) пробадати; **коле го под ребрами** пробада га испод ребара; **3.** (о церню и под.) бости; **коле ме церне** бодје ме трње; ♦ **клат очи** бости очи

клате *с.* пробадање

клатик *х. заст.* штикла, потпетица

клатиков -а -о: **клатиково** ципели *заст.* ципеле са потпетицама

клат *х.* кољач, клат

клатати -а -е *оп. класкати*

клате *с. збир.* класје, влаће

клатиц ше -им ше *незак. (о житаркох)* класати, искласавати, влатати; **жито ше** **почало клатиц** пшеница је почела да класи

клаток -щка *х. 1.* *дем. и гип.* класић; **2.** (на трави и под.) клас

клатета *ж.* клевета

клатетац -ам *незак.* клеветати

клатетник *х.* клеветник

клатетница *ж.* клеветница

клатетнички -а -е клеветнички

клека *ж. бот.* клека (*Juniperus communis*)

клековача *жс.* (*клекова паленка*) клековача, боровица
клемна *х. техн.* клемна
клепетац -ам *незак.* **1.** *оп.* **клапкац**; **2.** блебетати
клепетюха *жс.* торокуша, брбљивица, блебетуша
клептоман *х.* клептоман
клептоманија *жс.* клептоманија
клер *х.* *збир.* (*священство*) клер
клерик *х.* клерик
клерикал *х.* клерикал
клерикалсц -лца *х.* клерикалац
клерикални -а -е клерикалан
клерофашиз(е)м -зму/-зма *х.* клерофашизам
клек *х. физк.* клек
клекац -ам *незак.* **1.** *преклада ше з дієсловом зак.* *виду* клекнути; **приходзи пред образ и клека** долази пред икону и клекне; **2.** поклещивати
клекнуц -нем *зак. осн. и прен.* клекнути; пасти на колена
клен *х. бот.* **1.** клен (*Acer campestre*); **2.** макљен (*Acer monspessulanum*)
клепац -пем *незак.* **1.** клепати, откивати; ~ **косу** клепати косу; **2.** *прен.* (*дакому же би добре запаметал*) тупити, утувљивати некое нешто; ♦ ~ **дакому до глави** *оп. под глава*
клепчац -чим *незак.* клечати
клечиц -им *незак. коц. оп.* **клепчац**
клиснт *х.* клијен(а)т
клиснтела *жс.* *збир.* клијентела
клий *х.* **1.** туткало, лепило, клија; **2.** (*на хорим древе*) смола; **3.** (*перше млеко по целсню, жребеню и под.*) грушевина
клийовац клиюем *незак.* туткалисати, туткалити
клика *жс. полит.* клика
кликнуц -нем *зак. поет.* ускликнути
кликтац -ам *незак. поет.* клицати, ускликивати
клима *жс. осн. и прен.* клима
климакс *х. осн., мед.* климакс
климактерий и **климактериум** *х. мед.* климактерий(ум)

климатологија *жс.* климатологија
климатски -а -е и **климов(и)** -а -о/-е климатски
клингер *х. буд.* клинкер
клини́ка *жс.* клиника
клини́чни -а -е клинички
клип *х. техн.* клип
клипер *х. ладь.* клипер
клипни -а -е *техн.* клипни; ~ **пумпа** клипна пумпа
клипняча *жс. техн.* клипњача
клипов(и) -а -о/-е *оп.* **клипни**
клиринг *х. тарг.* клиринг
клирингски -а -е клириншки
клистир *х. мед.* клистир
клистирац -ам и **клистировац** -руем *зак. и незак.* клистирати
клизура *жс. геогр.* клисура
клише *х. друк.* клише
клишетовац -туем и **клишовац** -шуем *зак. и незак.* клишетирати, клиширати
клїн *х.* шлиц
клїнкасти -а -е клинаст; ♦ ~ **ремень** *техн.* клинасти каиш
клїнковац -куем *незак.* клинчити, укивати клинцима, закивати
клїнков(и) -а -о/-е клинаст; ♦ **клїнкове писмо** *ист.* клинасто писмо
клїнок -нка *х.* **1.** клин, закивак, чивија; **забиц** ~ **до пняка** затерати клин у пањ; **2.** (*железни, за щипане древа*) загвозда; **3.** (*за глобене мотики и под.*) заглавак; ♦ ~ **ше з клїнком вибива** клин се клином избија
клїнчок -чка *х.* *колес.* можданик
клїп *х. оп.* **клїпнуце (1)**
клїпкац -ам *незак.* трептати, мигати, жмиркати; светлукати; ~ **з очми** трептати очима; **у хижи клїпкал кагансц** у соби је жмиркала светилка; **патриц не клїпкаюци** гледати нетремице; ♦ ~ **як жаба у мутлянки (у помийох)** **1.** (*буц цалком пияни*) ни беле не видети; **2.** (*патриц ніч не похопюючи*) гледати (буљити, зијати, бленути) као теле у шарена (нова) врата

кльпкаци -а -е трептав, мигав, жмиркав; светлуцав

кльпкач х. *трансп.* жмигавац, мигавац

кльпки ж. мн. (ед. кльпка) *анат.* капци; **очни** ~ очни капци

кльпнуц -нем *зак.* трепнути; мигнути; жмирнути; ♦ **ані [з оком]** не ~ не трепнути [ни] оком (очима); **лем кльпнеш, док з оком кльпнеш** док дланом о длан, док трепнеш

кльпнуце с. 1. трен, миг; 2. титрај, трептај; ♦ у **кльпнуцу** у трену [ока], за трен ока

кльтинка ж. *биол.* ћелија

кльтинков(и) -а -о/-е ћелијски

кльтка ж. 1. кавез, крлетка; 2. (*оградзени простор*) зверињак; ♦ **першова** ~ *анат.* грудни кош

кльщ х. *зоол.* уволажа, ухолажа (*Forficula auricularia* L.); ♦ **сухи як** ~ (*барз худи*) мршав као чачкалица (као даска, као штака)

кльщар х. *коц. оп.* кльщ

кльщи мн. 1. клешта; 2. *тран., прен.* маказе; **улециц до кльщох** улетети (упасти) у маказе; 3. (*при ракови*) клешта, штипци, штипальке; ♦ **цагац з кльщами (слова, одвит)** з дакого чупати (вадити) клештима (речи, одговор) из кога

кльщочки мн. 1. (*ожог*) машице; 2. *дем.* мала клешта

клоака ж. *анат.* клоака

клобук х. *заст. (калап)* шешир, клобук

клобучки х. мн. (едн. клобучок) *бот.* ладолеж (*Calystegia sepium*)

кловак х. 1. очњак; 2. кљова

кловн х. клоун

клозет х. клозет

клозетски -а -е клозетски

клокотац -ам *незак. оном.* 1. (*о води кед че-че, вре*) клокотати; 2. (*о оружю*) штекати; 3. *оп.* клопотац

клокотаци -а -е (*о води*) клокотав

кломфа ж. *буд.* кламфа

кломфер х. лимар

кломферски -а -е лимарски

клонцац -ам *незак.* 1. ~ **зоз зубами** (*о псови*) шкљоцати (звочати, клоцати) зубима;

2. (*дуркац*) клоцати, лупкати, клопарати, одјекивати; **по бетону клонцали во-ячки чижми** по бетону су одјекивале војничке гизме

клонцнуц -нем *зак.* ~ **зоз зубами** (*о псови*) шкљоцнути (звочнути) зубима

клопац и клопкац -ам *незак. заст. оп.* клопотац

клопота ж. *звич. мн. заст.* брига; ♦ **не ма-ла баба работи та себе нашла клопо-ти** трла баба лан, беспослен поп и јариће крсти

клопотац -ам *незак.* клопарати, лупати; **клопотаю колеса гайзибана** клопарају точкови воза

клот х. *текст.* клот

кловов -а -о (*од клот*) од клота

клочани -а -е кучињав

клуче с. кучине

клошар х. (*бездомни човек, улїчар*) клошар

клуб¹ х. клуб; **кошаркашки** ~ *спорт.* кошаркашки клуб; **ночни** ~ ноћни клуб

клуб² х. 1. *анат.* кук, бедро; 2. **клуби** мн. *етн.* „клуби” (*врста уског јастучића који су девојке и млађе жене везивале изнад кукова да би им се широке сукње боље држале око појаса*)

клубачиц -им *незак.* ковитлати

клубачиц ше -им ше *незак.* клупчати се, квржити се, грчити се

клубати -а -е великих кукова (бедара), бо-кат

клубешко с. 1. *дем.* клупче; 2. колут; **клубешка диму** колутови дима

клубкасти -а -е клупчаст

клубко с. клупко; ~**шпарги** клупко канапа; **пчоли ше збиваю до клубка** (*до громади*) пчеле се збијају у клупко

клубови¹ -а -о/-е и **клубски** -а -е (*од клуб¹*) клубни, клупски

клубов(и)² -а -о/-е (*од клуб²*) бедрени; ~ **косц** бедрењача

клусти -а -е *коц. оп.* тлусти

клювац -ам *незак.* 1. кљуцати; 2. *прен.* задиркивати, зачикавати, боцкати

кљовац ше -ам ше *незак*. **1.** (*рихтац ше*) спремати се, ваљати се, лећи се; **цошка ше кљова** нешто се ваља; **2.** **кљова ше му вред** расте му чир

кљока *жс.* **1.** (*у студні*) *шиба*; **2.** (*за цагане зачирених предметох и под.*) чакља

кљокац -ам *незак. осн. и прен.* кљукати

кљомпи *жс. мн. (ед. кљомпа) коц.* кломпе (*оп. деревянки*)

кљоч *х.* кључ; ♦ **виолински (гушљов)** ~ виолински кључ; **хижа на** ~ кућа на лат (*на кључ*)

кљочар *х.* кључар; кључоноша

кљочик *х. дем.* кључић

кљочка¹ *жс. бот., мед.* клица; **пушиц кљочку** никнути; **руцац кљочки** ницати, клијати, проклијавати; **кљочки хоро-ти** клице болести

кљочка² *жс.* **1.** кукач, кључ (*в.*); **цагац зоз брадла шена з кљочку** чупати из стога сено кукачем; **2.** (*слаба оцена*) кец; ♦ **завязац на кљочку** свезати на замку

кљочкасти -а -е кукаст

кљочкац -ам *и кљочкац ше* -ам ше *незак. (о нашењу)* клијати

кљочкаци -а -е клијав

кљочкацосц *жс.* клијавост

кљочни -а -е кључни; ~ **косц** кључна кост, кључњача; ♦ ~ **проблем** кључни проблем

кљочов(и) -а -о/-е: ~ **дзирка** кључаоница

кляг *х. млек.* сириште

клягави -а -е посртљив

клягани -а -е усирен сириштем (*сир*)

клягац -ам *незак. млек.* сирити; ~ **сир** сирити сир

клягац ше -ам ше *незак.* посртати; падати

клянка *жс.* **1.** (*ручка на дзверох*) квака; **2.** (*з кљочом*) брава; **3.** (*на кармику и под.*) баглама

клянкар *х.* бравар

кляпканс *с.* аплауз; аплаудирање, тапшање

кляпкац -ам *незак.* **1.** аплаудирати, тапшати; **2.** тапкати, тапшати; ~ **коња по хрибце** тапшати коња по леђима; **3.** (*черкац з писками — о говлі*) клепетати; **говля кляпка** рода клепеће

кляпнуц¹ -нем *зак.* лупити дланом о длан, тапнути

кляпнуц² -нем *незак.* **1.** сплашњавати; млитавити; **2.** *прен. (трациц дзеку)* сплашњавати, малаксавати

кляпчисти -а -е плъснат

клятва *жс.* клетва; **рушиц клятву на дакого** бацити клетву на некога

кляц клеем *незак.* клети, проклињати

кляц ше клеем ше *незак.* клети се, закляти се

кльохценіна *жс. (обща мишаніна)* папазјанија, бућкуриш

кльохциц -им *незак.* **1.** (*цихо врец*) крчкати; **2. експр.** кувати

кльохциц ше -им ше *незак.* **1.** кувати се, крчкати се; **2. прен.** кључати, врети, кипети; **розлични чувства ше кльохцели у нїм** разна осећања су кључала у њему

кнїжиска *жс. аугм. и пейор.* књижурина, књижузда

кнїжиц -им *незак.* књижити

кнїжка *жс.* књига; ♦ **грунтовна** ~ земљишна књига; **кишенкова** ~ цепна књига; ~ **жалбох (пригваркох)** књига жалби; ~ **народзених** књига рођених; ~ **упечаткох** књига утисака; **лїгац кнїжки** гутати књиге; ♦ **бешедує (гутори, приповеда)** **як кед би з кнїжки читал** говори као из књиге (као да чита)

кнїжкар *х.* књијар

кнїжкарня *жс.* књијара

кнїжков(и) -а -о/-е књишки; ~ **мољ** књишки мољац; ~ **стил** књишки стил

кнїжководитель *х.* књиговођа

кнїжководительни -а -е књиговодствен

кнїжководительство и кнїжководство *с.* књиговодство

кнїжковязальня *жс.* књиговезница

кнїжковязаци -а -е књиговезачки

кнїжковязач *х.* књиговезач, коричар

кнїжовни -а -е *оп. литературни*

кнїжовносц *жс. оп. литература (1)*

кнїжочка *жс.* **1.** књижица; **здравствена** ~ здравствена књижочка; **роботна** ~ радна књижочка; **шпоровна** ~ штедна књижица; **2. коц.** свеска

КНЯГИНЯ *жс.* кнегиња

КНЯЖНА *жс. оп.* **КНЯЗОВНА**

КНЯЗ *х.* кнез; **млади** ~ кнежевић

КНЯЗОВ -а -о кнежев

КНЯЗОВАЦ -зуєм *нзак.* кнезовати

КНЯЗОВНА *жс.* (*князова дзивка або шестра*) кнегињица

КНЯЗОВСКИ -а -е кнежевски

КНЯЗОВСТВО *с.* кнежевина

КОАВТОР *х.* коаутор

КОАГУЛАЦИЯ *жс. мед.* коагулација

КОАЛА *х. зоол.* коала (*Phaseolarctus cinerens*)

КОАЛИЦИЙНИ -а -е коалициони; ~ **ВЛАДА** коалициона влада

КОАЛИЦИЯ *жс.* коалиција

КОАЛИРОВАЦ *ше* -руєм *ше* и **КОАЛОВАЦ** *ше* -луєм *ше* *зак. и нзак.* (*справиц/правиц союз*) коалирати се

КОБА *жс. заст. оп.* **КОБЕЦ**

КОБАЛТ *х. хем.* кобалт

КОБАЛТНИ и **КОБАЛТОВ(И)** -а -о/-е кобалтни

КОБДЗИЦ -им *нзак.* **1.** димити (*се*); **2.** пушити уз велике димове; **КОБДЗИ** *на пипки* **ЯК** **З КОМИНА** дими као из оцака (*димњака*)

КОБЕЦ -бца *х. зоол.* кобац (*Accipiter nisus*)

КОБЗА¹ *жс. гандр.* **1.** (*зла жена*) неваљалица, злоћа, роспија; ~ **ЄДНА!** неваљалица једна!; **2.** (*дзивуча*) девојчурак, девојчуљак, шипарица

КОБЗА² *жс. муз.* кобза (*украјински народни инструмент*)

КОБЗАР *х.* кобзар (*украјински народни певач*)

КОБОРЛОВ *х.* (*тот цо нарядя*) онај што негде прави лом

КОБОРЛОВАЦ -луєм *нзак.* (*нарабця*) правити лом; **КОБОРЛУЄ** *як тота швиня* у **ОБОРЕ** прави лом као свиња у обору

КОБУЛА *жс. осн. и прен.* кобила

КОБУЛКА *жс.* **1.** (*женске гаче*) кобилица, омица; **2.** (*капча*) женска копча; **3.** *анат.* јадац; **4.** *муз.* кобилица

КОБУЛОВ -а -о кобиљи

КОБУЛЯНКА *жс.* коњски измет, коњска балега

КОБУРА *жс. беиш.* брига, кубура

КОБУРИЦ -им *нзак. беиш.* кубурити

КОВАДЛО *с.* наковањ

КОВ *х.* (*кованє*) ков

КОВАЛЌК *х. зоол.* црвенрепка (*Phoenicurus phoenicurus L.*)

КОВАЛЬ *х.* ковач

КОВАЛЬНЯ *жс.* **1.** ковачница; **2.** (*пенсжу*) ковница

КОВАЛЬСКИ -а -е ковачки

КОВАНЌЦА *жс. грам.* кованица

КОВАЦ *куєм нзак. осн. и прен.* ковати; ~ **ПЕНСЖ** ковати новац; ~ **ПЛАН** ковати план

КОВАЦИ -а -е кован (-вна -вно); ~ **ЖЕЛЕЗО** ковно (ковано) гвожђе

КОВАЦКИ -а -е *оп.* **КОВАЛЬСКИ**

КОВАЧ *х.* **1.** *оп.* коваль; **2.** *оп.* ковалѣк

КОВДУШ *х. заст.* јадник, сиромах

КОВЕРТА *жс.* коверат, коверта

КОВЕРТОВАЦ -туєм *зак. и нзак.* ковертирати

КОВИЛЬ *х. бот.* ковиље (*Stipa, Stipa spinata*)

КОВИНА *жс.* ковина

КОВНИ -а -е *оп.* **КОВАЦИ**

КОВРУШ *х. цркв.* корош (*в.*)

КОВТА *жс. муз. заст.* нота, кајда

КОГЕЗИЯ *жс. физ., прен.* кохезија

КОГЕЗИЈНИ -а -е кохезиони, кохезијски

КОГЕРЕНТНИ -а -е кохерентан

КОГЕРЕНЦИЯ *жс.* кохеренција

КОГОРТА *жс. ист.* кохорта

КОГУТ *х.* петао

КОГУТОВ -а -о петлов; ♦ ~ **ГРЕБЕЊ** *х. бот.* петлова креста (*Celosia cristata L.*)

КОГУЦИК *х.* **1.** *дем.* петлић; **2.** (*цвенчок*) окидач, ороз, кокот; **3.** (*витроказ*) петао, кокот, ветреушка; **4.** (*на мажи*) језичац

КОД *х. информ.* код

КОДЕКС *х.* кодекс

КОДОВАЦ -дуєм *зак. и нзак.* кодирати

КОДИФИКАЦИЯ *х.* кодификација

КОДИФИКОВАЦ -куєм *зак. и нзак.* кодификовати, кодифицирати

КОЕГЗИСТЕНЦИЯ *х.* коегзистенција

КОЕГЗИСТОВАЦ -туєм *нзак.* коегзистирати

КОЕФИЦИЕНТ *х.* коефицијен(а)т

КОЖЕЛЄЦ -љца *х.* **1.** *ткац.* коза; **2.** *бот.* козја брада (*Tragopogon major Jacq*)

кожи -а -е кози; ~ **млеко** козје млеко; ♦ **кожи/кози ципки** (*файта билого грозна*) козје сисе

кожлік *х. физк.* козлић

кожлятко *с. оп.* коцатко

кожух *х.* кожух

кожушок -шка *х.* **1.** *дем.* кожушчић; **2.** *заст.* љуска (*кромтира*)

коза *ж.* **1.** коза; **2.** (*за резане древа и под.*) ногари; ♦ **баба гоні кози** (*трепечене воздуха влече на горизонту*) тера баба јариће; и ~ **сита и капуста** цала и вук сит и овце на броју; **пришла** ~ **под нож** дошао му је реп у кљусу; **я о коже ти обоже** (*я гуторим едно, а ти цалком инше*) ја дерем јарца а ти козу

козак¹ *х. ист.* козак

козак² *х. (цан)* јарац

козацки -а -е (*од козак*¹) козачки

козачок -чка *х.* казачок (*украјинска народна игра*)

козацтво *с. ист.* козаштво

козар *х.* козар

козер *х.* козер

козерия *ж.* козерија

козичка *ж.* **1.** (*женске коще*) козица, јарица; **2.** *дем.* козица

козметика *ж.* козметика

козметичар *ж.* козметичар

козметични -а -е козметички

коинциденция *ж.* коинциденција

коинцидовац -дуем *зак. и незак.* коинцидирати

кой *присл.* (*при повторјованю, шорованю*) беш. које; **пошли пенсжи** ~ **за порцию** ~ **за кредити** ~ **за струю** отишле су паре које за порез које за кредите које за струју

койдзе *присл.* (*на рижних местох*) којегде; којекуд(а)

койдзеяки -а -е којекакав

койкадзи *присл.* **1.** (*на рижни боки*) којекуд(а); **2.** *оп.* **койдзе**

койодкадз и **койодкаль** *присл.* којеоткуд(а)

койот *х. зоол.* којот (*Canis latrans*)

койхто койкого *зам.* којеко; неко, неки *мн.*; понеко, понеки *мн.*

койцо койчого *зам.* којешта; нешто; по-нешто

койяк *присл.* којекако; некако

койяки -а -е којекакав; некакав

кока¹ *ж. биол.* кока (*coccus*)

кока² *ж. бот.* кока (*Erythroxylon coca*)

кокарда *х.* (*значка на вояцкей и под. шапки*) кокарда

кокаин *х. фарм.* кокаин

кокета и **кокетка** *ж.* кокета

кокетни -а -е кокетан

кокетовач -туем *незак.* кокетовати, кокетирати

коконци *х. мн.* (*ед. коконец*) *кул. коц. заст.* кнедле са сиром (*са презлама*)

кокос *х. бот.* кокос

кокосов -а -е кокосов; ~ **орех** кокосов орах

кокош *х.* у *функциј* *викр.* за плашене когута иш

кокс *х.* кокс

коксария *ж.* коксана, коксара

коксовац -суем *зак. и незак. технол.* оксирати, коксовати

кокта *ж.* кокта

коктел *х.* коктел

колаборация *х.* колаборација

колаборовац -руем *зак. и незак.* колаборирати

колаж *х. ум.* колаж

колапс *х. мед., прен.* колапс

колар *х. церкв.* колар

колач *х.* колач; **мац пече колача** мама пече колаче; **вон люби есц колача** он воли да једе колаче

колачар *х.* колачар

колачарка *ж.* колачарка

колачник *х.* колачић

колбаса *ж.* кобасица; **домашня** ~ **домаћа** кобасица; **куриц колбаси** димити кобасице; ♦ **вечей дні як колбаси** **1.** година је дуга, те треба штетети; **2.** (*маме часу, поробиме ище*) има дана за мегдана

колбасар *х.* кобасичар

колбасария *ж.* кобасичарница

колбасов -а -о **1.** који воли да једе кобасице; **2.** ~ масц маст у којој је испечена или испржена кобасица

колбашніци *жс. мн.* (сд. колбашніца) танка црева (за кобасице)

колега *х.* колега

колегий *х. оп.* колегиум

колегиня *жс.* колегиница

колегиум *х.* колегиј(ум)

колегијални -а -е колегијалан

коледж *х.* колеџ

коллектив *х.* колектив

коллективни -а -е колективан

коллективизация *жс.* колективизација

коллективизовац -зуем и **коллективовац** -вуем *зак. и незак.* колективизирати, колективисати

коллектор *х. осн., техн.* колектор

коллекционер *х.* колекционар

коллекция *жс.* колекција

колера *жс.* колера

колераш *х.* болестан од колере

колерик *х. псих.* колерик

колерични -а -е (од **колерик**) колеричан

коляндер *х. оп.* корияндер

колѣнко **1.** *дем. и гипок.* колѣнце; **2.** *кул.* колѣница; **3.** *техн.* ~ **циви** колѣно цеви; **4.** *бот.* колѣно, колѣнце, чвор, зглоб

колѣно *с.* **1.** колѣно; **вода до колѣн** або **по колѣна** вода до колѣна; **вода до пол колѣн** вода до листова; **2.** колѣно, покољење; **треце** ~ **треће** покољење; **♦ биц ше по колѣне** (з *гестикацију* *виражовац* *чувство банованя*) лупати се по челу; ударати (лупати) главом о зид; **подмасциц попод колѣна (попод колѣн)** (*пойсц пе-шо*) пут под ноге, ићи табановићевим колима; **положиц (руциц) дакого на колѣна** бацити кога на колѣна

колѣнчиц -им *зак.* строго испитивати

колесар *х.* колар

колесарски -а -е коларски

колесарство *с.* коларство

колеско *с.* **1.** *дем.* точкић; мали точак; **2.** *оп.* **колѣчко (1);** **3.** (*на парачим и под. плугу*) точак

колѣсница *жс. звич. мн.* (*двоколка*) колѣсница

колесо *с.* **1.** точак; **2.** котур; колач; **скруциц** **панъваш до колѣса (на колѣса)** савити уже у колач; **3.** (*на студні*) чекрк, врати-ло; **4.** (*дима, пари и под.*) котур; **♦ класц (дриляц) дакому палѣцу до колѣса** бацати (подметати) коме клипове под ноге (под точкове); **колѣса ше обрацели назадок** *оп.* **обрацел ше друк (под друк¹);** ~ **историј** точак историје; **колесо ше обраца** коло среће се окреће

колѣчко *с.* **1.** кришка, колут, колутић; **резац на колѣчка** сећи на кришке; **2.** *оп.* **колѣско (1)**

колѣшаци *присл.* обилазно, околишећи

колѣшниц -им *незак.* **I** *непрех.* (коло дакого/дачого) кружити; **II** *прех.* **1.** (*ходзиц коло дакого/дачого жадаюци посцигнуц свойо*) обилазити као мачак око вреле каше (кобасице, сланине); **2.** (*дакого – з лукавим випитованьом дознавац*) искушавати кога, заобилазно (издалека) испитивати кога; **тељо го колѣшел док не дознал шицко** толико га је искушавао док није све сазнао; **♦ без колѣшеня** без увијања

колибри *х. зоол.* колибри (*Mellisuga mini-ma*)

колизия *жс.* колизија

количество *с.* количина

количествов(и) -а -о/-е количински

количнік *х. осн., мат.* количник

коліба *жс.* колиба

колібка *жс. дем.* колибица

колік *х.* **1.** колац; ~ **при чокоту лози** колац крај чокота лозе; **2.** клип, дебља мотка; **3.** *аугм.* кочина; **♦ мож на нѣм колѣки (кол-ки) кресац** ≡ лењ као буба; спор као рак; **треба му як псу** ~ то му уопште не треба, то је за њега штетно

колѣмаж *жс.* и **колѣмажа** *жс.* коломаз, коломаст

колѣмбац -ам *незак.* **1.** љуљати; клатити, колебати; њихати; **2.** (*на колѣмбачки*) љуљати

колѣмбац ше -ам ше *незак.* **1.** љуљати се; клатити се; колебати се; њихати се; **2.** (*на колѣмбачки*) љуљати се; **3.** *прен.* двоумити се, колебати се

колїмбаці -а -е колеблїв, сканлїв

колїмбачка ж. лїулашка

колїсанка ж. успаванка

колїсац -їшем *незак.* 1. лїулати; колебати;

2. (*дзєцко у колїски*) зипкати; 3. лелујати

колїсац ше -їшем ше *незак.* 1. лїулати се; колебати се; 2. лелујати (се), лепршати (се); 3. *прен.* комешати се

колїсаци -а -е колеблїв; лелујав, лепршав

колїска ж. *осн. и прен.* колевка; ♦ **од колїски** од колевке

колїчок -чка х. *дем.* кочић

коло¹ с. 1. з *розл. знач.* коло; **дурне** ~ русинска старинска народна игра; ~ **пoxребцинарох** зоол. коло кичмењака; **приключне** ~ *ел.* приключно коло; 2. а) колут; котур; ~ **арматури** колут арматури; б) круг; ♦ **шицки до кола та и Миколла** у друштву се и калуђер жени, куд сви Турци тамо ће и Мујо

коло² *прим. з ген.* 1. з *розл. знач.* око; **Жем ше окруца** ~ својој оси Земља се окреће око своје осе; **повадзели ше** ~ **єдней бразди** посвађали су се око једне бразде; **трудза ше** ~ **змєсєєня гєсєєх** труде се око смєштаја гостију; 2. *означує рушанє у блїзкєсци дачєєх* крај, порєд, мимє; **прєшєл** ~ нас прошає крај нас; **иду єден** ~ **другєє** иду јєдан порєд другєє; 3. *означує рушанє паралєлно з дачим дуж, порєд*; **драга идзє** ~ **бєгєлю** пут идє дуж канала; 4. у *присловнїцкєй служби з числовнїками* око; ~ **пол нєєи** око пола нєєи; **було** ~ **двацєє лїудзєх** било јє око (каквих) двадєсєт лїудє; **єинови му** ~ **дванац рєєи** син му има око дванаєст година

коловєз х. *трансп.* коловєз

коловєзєи -а -є коловєзан; ~ **кошулька** коловєзєи застор

коловрат х.: **круци ше як** ~ (*хєдзи гєваль-тамаль, а нє лапа ше рєєиц*) хєда овамо-онамо, а нє прихвєта се послє

колєєд х. хєм. колєєд

колєєдєи -а -є колєєдєи

колок -лка х. 1. (*у жєєми*) колац; **коза пашє привязана за колок** коза пасє привєзана за колац; 2. (*кратки колїк звич.* у му-

рє) клин; **обєєиц на** ~ обєєити о клин; 3. мєтєка, батина; 4. (*коло шїї пєє*) клип; ♦ **зєєиц дакому** ~ **до глави** (*задац брї-гу*) задати комє главєбєлї, брїгє; **крєєац на даким колєєи** поигравати сє с кимє, окрєтати кога око малєг рєєта; **ма** ~ **у глави** има брїга, главєбєлї; **як з колєєа на** ~ (*вїшїло на истє, таєє як и було, нїч шє нє прєєнєєло*) изїћи (излазити) на јєдно, тєкла (тєчє) вода куд јє тєкла

колоквїй х. колоквїј, колоквїјум

колоквїрац -ам *зак. и незак. оп.* **колок-вєєац**

колоквїєиє х. *оп.* **колоквїй**

колоквєєац -вєєам *зак. и незак.* колоквїрати **коломїйєка** ж. коломїйєка (*україєєсєка, русинсєка и полїєка народна пєєма и игра тїпа пєєкєєицєєа*)

колон х. *ист.* колон

колєєна ж. з *розл. знач.* колєєна

колєєнада ж. *архит.* колєєнада

колєєєизатор х. колєєєизатор

колєєєизация ж. колєєєизация

колєєєизєєац (**шє**) -зєєам (**шє**) *зак. и незак.* колєєєизєєати (сє), колєєєизєєати (сє)

колєєєист -та и **колєєєиста** -тї х. колєєєист(а)

колєєєиєия ж. з *розл. знач.* колєєєиєия; **мєєлєєр-сєка** ~ сликєрсєка колєєиєия

колєєєиєлиз(є)м -зєєу/-зєєа х. колєєиєия-лизам

колєєєиєлєи -а -є колєєиєиялан

колєєєєєє(и) -є/-є и **колєєєєєє** -а -є (*єд колєєна*) колєєєєєє; ~ **пєєядєєк** колєєєєєє пєєредак

колєєєєєє -а -є колєєєєєє; ~ **вєєа** колєєєєєє вєєа

колєєр х. колєєр

колєєрит х. з *розл. знач.* колєєрит

колєєрєєац -рєєам *зак. и незак.* колєєрисати

колєєс х. колєєс, див

колєєєєлєи -а -є колєєєєєлєи

колєєєєєє х. колєєєєєє

колєєпєєртєєр х. колєєпєєртєєр

колт х. *оп.* **рєєєєєєєєєє** на **гєєрєєєєєє** (*пєєд гєєр-єєєєєє*)

колхєєз х. *ист.* колхєєз

колхєєєєєє х. колхєєєєєє

колчковац -куєм *незак.* буд. ко(л)чити, исколчавати, исколчивати

колчок -чка *х.* 1. *дем.* кочић; 2. *поль.* (за ламане кукурици) прљак; 3. *оп.* **можнік**

коляда *жс.* *кніжк.* божићна песма

коляднік *х.* *кніжк.* (шпивач на Крачун) коледар, коринђаш

колядовац -дуєм *незак.* *кніжк.* (шпивац крачунски писні) колед(ов)ати, коринђати

колядовач *х.* *кніжк.* (винчовач, шпивач на Крачун) коледар, колеђанин

коляй *жс.* 1. траг точка; 2. *трансп.* колосек; ♦ **хто водне раз войдзе до коляї други раз ю и вноци зна обисц** ≡ кога су змије уједале и гуштера се боји

коляйопреводнік *х.* *жель.* скретничар

коляйопреводніца *жс.* *жель.* скретница

коляк *х.* *зоол.* греч (Perca fluviatilis)

коляци -а -е бодљав; бодљикав; ~ **ружа** бодљикава (трнова) ружа; ~ **дрот** бодљикава жица; ♦ ~ **вовчок** *бот.* гладиш, зечји трн (Ononis spinosa L.)

коляч *х.* кољач

колячка *жс.* свињокоља

коляя *жс.* *оп.* **коляй**

кольки *жс.* *мн.* (ед. колька) 1. *мед.* (боль у боку од прехлади, беганя и под.) пробадање, пробаци; 2. *колька* *ед. мед., ветер.* болови у желуцу или цревима услед поремећеног варења

кольче -еца *с.* 1. *дем.* точкић; 2. (намоток дроту и под.) калем; котур; ~ **цверенки** калем конца; 3. *звич. мн.* **кольчата** *поль.* колечке (в.); **вельке** ~ велики точак колечки (в.); **мале** ~ мали точак колечки (в.)

ком *х.* *пален.* ком

кома¹ *жс.* *мед.* кома; **спаднуц до коми** пасти у кому

кома² *грам., мат.* кома; **пейц** ~ два пет кома два

команда *х.* з *розл. знач.* команда

командант *х.* командант

командир *х.* командир

командовац -дуєм *зак. и незак.* командовати

командос *х.* командос

комар *х. заст. оп.* **суньога**; ♦ ~ **маларичар** комарац маларичар (Anopheles culipenis)

комасација *жс.* комасација

комасовац -суєм *зак. и незак.* комасирати

комбай *х. заст. оп.* **комбайн**

комбайн *х. и коц.* **комбайна** *жс.* 1. комбајн; 2. берач (за кукуруз)

комбайнер *х.* комбајнер

комбайновац -нуєм *зак. и незак.* комбајнирати

комбинат *х.* комбинат

комбинација *жс.* комбинација

комбинезон *х.* 1. *оп.* **комбинет**; 2. (роботніцки) комбинезон

комбиней *х. коц. оп.* **комбинет**

комбинет *х.* комбинезон (*женски*)

комбинирки *жс. мн.* комбинирке

комбиновани -а -е комбинован

комбиновац -нуєм *зак. и незак.* комбиновати, комбинирати

комедиограф *х.* комедиограф

комедия *жс. лит.* комедија

комедияш *х.* комедијаш

комеморативни -а -е комеморативан; ~ **схадзка** комеморативна седница

комеморација *жс.* комеморација

комендија *жс.* 1. (*фигля*) комедија, шала; лакрдија; 2. (*парада*) комендија, парада; ♦ **правиц з дакого комендиї** терати с киме комедију, шагачити се с киме; **правиц комендиї** збијати (терати, затурати) комендију

комендијаш *х. (фигляр)* комедијаш, шалівција; лакрдијаш

коментар *х.* коментар

коментаровац -руєм *зак. и незак.* коментарисати, коментирати

коментатор *х.* коментатор

коменция *жс.* (*витримоване у натури*) коменција; ♦ **пойсц на коменцию** дати се у (на) коменцију

коменцияш *х. (чловек на коменциї)* коменцијаш

комерциялизовац (ше) -зуєм (ше) комерцијализовати (се), комерцијализирати (се)

комерциялист -та и **комерциялиста** -ти *х.* комерцијалист(а)

комерцијални -а -е комерцијалан; ~ **директор** комерцијални директор

комесар х. комесар

комесаријат х. комесаријат

комесия х. *заст. оп.* **комисия**

комета жс. комета

комика жс. комика

комин х. **1.** димњак, оцак; **2.** *заст. (над кот-
лянку) отворен оцак, комин (в.); 3. (прос-
тор за курење мяса)* пушница; ♦ **запиш
з чарну крейду до комина** (*запаметай
же ци вон тоти пенџежи и под. нїгда не
враци*) запиши црном кредом у оцак; **и
за комином би вирос** (*и у невисоких
условийох легко рошине*) ≡ расте као врба
из воде, расте као коров; **вирос як за
комином** (*швидко вирос напр. хлапец
през жиму*) расте (порастао је) као да га
ђаволи за уши вуку; **кури як** ~ пуши као
оцак

коминике -еа х. коминике

Коминтерна жс. *ист.* Коминтерна

коминчок -чка х. *дем.* димњачић, оцачић

коминяр х. димњачар, оцачар

коминярски -а -е димњачарски, оцачарски

комисийни -а -е комисијски

комисион х. комисион

комисионер х. комисионар

комисия жс. комисија; **конкурсна** ~ кон-
курсна комисија

комисни -а -е не богзна какав; никакав,
лош

комитат х. *ист.* жупанија, комитат

комитет х. комитет

комичар х. комичар

комични -а -е комичан

комовица жс. комовица, комовача

комода жс. мода

комодитет х. комодитет

комодор х. *воєн., техн.* комодор

комора жс. **1.** *з розл. знач.* комора; **привред-
на** ~ привредна комора; **адвокатска** ~ ад-
вокатска ~ ; **2.** остава, смочница; **3.** *ист.*
Комора; ♦ **газова (газна)** ~ гасна (плин-
ска) комора; **цма** ~ *фот.* мрачна комора
коморка жс. **1.** *дем. од комора*; **2.** *анат.* ко-
мора

коморник х. (*дворски службенїк*) коморник
коморови -а -о: **коморово** дзвери врата
оставе

комотни -а -е **1.** комотан; **2.** лежеран

комотносц и комоция жс. **1.** комоција; **2.**
лежерност

компактни -а -е компактан

компаловац ше -луєм ше *незак. звич. не-
одобр.* дружити се, пајташити се; удру-
живати се

компания жс. компанија

компанїя жс. *заст.* **1.** воєн. чета; **2.** друштво

компаньон х. компањон

компаратив х. *грам.* компаратив

компаративни -а -е компаративан

компарация жс. компарација

компаровац -руєм *зак. и незак.* компари-
рати

компас х. компас

компатибилни -а -е компатибилан

компензација жс. компензација

компензовац -зуєм *зак. и незак.* компензо-
вати, компензирати

компетентни -а -е компетентан

компетенция жс. компетенција

компиляция жс. компилација

компиловац -луєм *зак. и незак.* компило-
вати

комплекс х. *з розл. знач.* комплекс; ~ **жеми**
комплекс земљишта; ~ **меншей вред-
носци** комплекс мање вредности

комплексни -а -е комплексан

комплет х. комплет

комплетни -а -е комплетан

комплетовац -туєм *зак. и незак.* комплети-
рати, комплетовати

компликация жс. компликација

компликовани -а -е компликован, компли-
циран

компликовац -куєм *зак. и незак.* комплико-
вати, комплицирати

комплимент х. комплимен(а)т

композитор х. композитор

композиция жс. композиција

компонента жс. компонента

компоновац -нусм *зак. и нєзак.* компоновати

компост *х. поль.* компост

компот *х.* компот; **вишњов** ~ компот од вишања; **яблуков** ~ компот од јабука

компресија *жс.* компресија

компресор *х. физ., мед.* компресор

компримовац -муем *зак. и нєзак.* компримовати, компримирати

компромис *х.* компромис

компромитовац (ше) -туем (ше) *зак. и нєзак.* компромитовати (се), компромитирати (се)

комсомолєц -лица *х. ист.* комсомолац

комуна *жс.* комуна; ♦ **Паризка** ~ *ист.* Париска комуна

комуналец -лица *х.* комуналац

комунални -а -е комунални

комуниз(е)м -зму/-зма *х.* комунизам

комуникативни -а -е комуникативан

комуникация *жс.* комуникација

комунист -та и **комуниста** -ти *х.* комунист(а)

комунистични -а -е комунистички

комуњара *жс. и х. пейор.* (комуниста) комуњара

комутация *жс. ел., правн. и др.* комутација

комфор *х.* комфор

комфорни -а -е комфоран

конар *х. з розл. знач.* грана; **густы конари** густо грање; ~ **польопривреди** грана пољопривреде

конарасты -а -е гранат, разгранат

конарчок -чка *х.* **1.** дем. гранчица; **2.** (на лісцу, плоду) петелька

конац -ам *нєзак. заст.* умирати, скончавати

конвеєр *х. техн.* конвејер

конвексни -а -е (вишупчени) конвексан; ~ **жвератко** конвексно огледало

конвенционални -а -е конвенционалан

конвенция *жс.* конвенција

конверзация *жс.* конверзација

конверзия *жс.* конверзија

конвертовац -туем *зак. и нєзак.* конвертовати

конвикт *х. (интернат)* конвикт

конвой *х.* конвој

конг *х. оп.* **конк**

конгломерат *х. геогр. и прен.* конгломерат

конгрегация *жс. цркв.* конгрегација

конгрес *х.* конгрес

конгресни -а -е конгресни

конгруенция *жс. грам.* конгруенција

кондак *х. цркв.* кондак

кондаш *х. (пастир цо чува швині)* свињар, крдар

кондашиц ше -им ше *нєзак.* правити се ва-жан; правити се паметан

кондашки -а -е **1.** свињарски; **2.** **кондаш-ске** -кого *с.* плата свињара

кондащик *х. дем.* свињарче

кондегнация *жс. оп.* **кондигнация**

кондензатор *х.* кондензатор

кондензация *жс.* кондензација

кондензовац (ше) -зуем (ше) *зак. и нєзак.* кондензовати (се)

кондзелария *жс. беш.* канцеларија

кондзерва *жс. беш. оп.* **конзерва**

кондигнация *жс. заст. (поверх)* спрат, горв. кат

кондиционал *х. грам.* кондиционал

кондиция *жс.* кондиција

кондор¹ *х. зоол.* кондор

кондор² *х. буд.* кондор

кондуктер *х.* кондуктер

кондуктор *х.* **1.** *ел., бот., мед.* кондуктор; **2.** *заст. оп.* **кондуктер**

консц -нца *х.* **1.** (концова часц) крај; **на концу вала**ла накрај села; **2.** (кончисти край) шиљак; ~ **меча** шиљак мача; **3.** (закончене) крај, свршетак, завршетак; ~ **филма** крај (свршетак) филма; ~ **войни** крај (завршетак) рата; ; **4.** смак; ~ **швета** смак света; **5.** измак; **моци нам уж при концу** снаге су нам на измаку; ♦ ~ **стола** зачеље; **под** ~ пред крај; ♦ **даяким концом** неким случајем, некако; **зробиц дачому консц** стати чему на крај; **на концу конца** на крају крајева, у крајњој линији; **не будет конца [як вируї]**, нїгда **конца-края** ни конца ни краја чему, никад краја; **нїяким концом** ни случајно, ни у ком случају, ни по коју цену; **шиц-**

ко ма свой ~ иде конач крају; **до конца швета** до је (док траје) света [и века]

конєчни -а -е коначан; ~ **результат** коначан результат

конєчно *присл.* 1. коначно, најзад; 2. коначно, дефинитивно

конзеквенца *жс. оп.* **консеквенца**

конзерва *жс.* конзерва, лименка

конзервативни -а -е конзервативан

конзерватор *х.* конзерватор

конзерваторий *и конзерваториум* *х.* конзерваториј(ум)

конзервация *жс.* конзервација

конзервовац -вуєм *зак. и незак.* конзервирати, конзервисати

конзервни -а -е *и конзервов(и)* -а -о/-е конзервни

конзилий *и конзилиум* *х.* конзилиј(ум)

конзисторий *х. и конзистория* *жс.* конзисториј(а)

конзола *жс. архит. и др.* конзола

конзул *х.* конзул

конзулат *х.* конзулат

конзум *х. (трошенє; предаванє)* конзум

конзумация *жс.* конзумација

конзумни -а -е конзумни; јестив

конзумовац -муєм *зак. и незак.* конзумирати

конични -а -е (*копасти*) коничан

коңикаре *х. мн. (єд. коңикар)* рингишпилаши (*в.*) (*они што на сеоске славе долазе са разним љубашкама и вртешкама ради дечје забаве*)

коңік *х.* 1. *дем.* коњић, коњиц; 2. (*рага*) рага, кљуєс; 3. *муз.* кобилица, коњиц; 4. *зоол.* скакавац, зрикавац (*Locusta viridissima*); 5. (*хлопска капча, вайчачок*) мушка копча; 5. *мн.* **коңіки** (*цо ше круца доокола на кирбаю*) коњи

коңіца *жс.* коњица

коңічки -а -е коњички; ~ **спорт** коњички спорт

коңічок -чка *х. дем. оп.* **коңік** (1)

конк *х.* 1. (*на боку хижі*) **а)** (*отворени*) гон(а)к (*в.*), трем; **б)** (*заварти*) затворени гон(а)к (*в.*); **в)** (*спущени*) клопави

гон(а)к (*в.*); 2. (*у кварталю, векишим будинку*) ходник; **д)** **под конком** на гонку

конкавни -а -е (*угнути*) конкаван; ~ **лєнча** конкавно сочиво

конко *х. дзец.* коњић

конкретни -а -е конкретан

конкретизовац -зуєм *зак. и незак.* конкретизовати

конкурент *х.* конкурент

конкуренция *жс.* конкуренција

конкуровац -руєм *зак. и незак.* конкурисати

конкурс *х.* конкурс

конкурсни -а -е конкурсни

конопа *жс. бот.* 1. конопља, кудеља (*Cannabis sativa*); **жац конопу** жњети конопљу; **трєц конопу** трти конопљу; 2. (*стебло конопи*) конопљика

конопар *х.* кудељар

конопарка *жс. зоол.* конопљарка (*Carduelis cannabina* L.)

конопарня *жс.* кудељара

конопарство *с.* кудељарство

конопки *жс. мн.:* **вязац снопи з конопками** везивати снопове конопљом (коноплєм) (*в.*)

конопљанка *жс. оп.* **конопнянка**

конопни -а -е *оп.* **конопов(и)** (2)

конопнянка *жс. (сцєрнянка конопи)* конопљиште, кудељиште

конопов(и) -а -о/-е **а)** конопљин, кудељин; **б)** конопљан, кудељни; ~ **платно** (*платно своєй роботі*) конопљано платно

консеквенца *и консеквенция* *жс.* консеквенца, консеквенција

консензус *х.* консензус

консигнация *жс. тарг.* консигнација

консолидация *жс.* консолидација

консолидовац (**ше**) -дуєм (**ше**) *зак. и незак.* консолидовати (*се*)

консонант *х. грам.* сугласник, консонант

константа *жс.* константа

констатация *жс.* констатација

констатовац -туєм *зак. и незак.* констатовати

констелация *жс. астрон., прен.* констелација

конституовац (ше) -ууем (ше) *зак. и незак.* конституисати (се)
конституционални -а -е конституционалан
конституција *жс. з розл. знач.* конституција
конструовац -ууем *зак. и незак.* конструисати, конструирати
конструктивни -а -е конструктиван
конструктор *х.* конструктор
конструкција *жс.* конструкција
консултативни -а -е консултативан
консултација *жс.* консултација
консултовац (ше) -туем (ше) *зак. и незак.* консултовати (се), консултирати (се)
контакт *х.* контакт
контактовац -туем *зак. и незак.* контактирати
контаминација *жс.* контаминација
контаминовац -нуем *зак. и незак.* контаминирати
контан -ам *беш. (розсудовац)* контати
контейнер *х.* контејнер
контекст *х.* контекст
контеса *жс.* контеса
контингент *х.* континген(а)т
континент *х.* континен(а)т
континентални -а -е континентални
континуитет *х.* континуитет
конто *х. фин.* конто
контра¹ *жс. муз., карт.* контра
контра² *прим., присл.* контра
контраадмирал *х.* контраадмирал
контрабас *х. муз.* контрабас
контрадикторни -а -е контрадикторан
контрадикција *жс.* контрадикција
контрак *х. деш. оп.* контракт
контракт *х.* уговор; ♦ **подрец** ~ 1) раскинути уговор; 2. *(претаргнуц добри одношења)* прекинути длаку
контранатапад *х.* контранатапад
контраобвисцуюци -а -е контраобавештајни
контрареволуционер *х.* контрареволуционер
контрареволуција *х.* контрареволуција
контраст *х.* контраст

контрастивни -а -е контрастиван
контрацепција *жс. мед.* контрацепција
контрачиц -им *незак.* уговарати, контрахирати
контровац -руем **I** *зак. и незак.* контрирати; **II** *муз.* свирати на контри
контрола *х.* контрола
контролни -а -е контролни
контроловац -луем *зак. и незак.* контролисати, контролирати
контролор *х.* контролор
контуровац -зуем *зак. и незак.* контуровати
контурија *жс. мед.* контурија
контур *жс.* контура
контя *жс. (сплсцени варгочи)* склупчаница, пунђа, коња (в.)
конус *х. мат.* конус
конфедерација *х.* конфедерација
конфекција *жс.* конфекција
конферанс *жс.* конферанс
конференција *жс.* конференција; ~ **за пресу и прес** ~ конференција за штампу
конфесионални и конфесијни -а -е конфесионалан
конфесия *жс.* конфесија
конфигурација *жс.* конфигурација
конфискација *жс.* конфискација
конфисковац -куем *зак. и незак.* конфисковати
конфликт *х.* конфликт
конформиз(е)м -зму/-зма *х.* конформизам
конфузија *жс.* конфузија; збрка
конфузни -а -е конфузан; смушен
концентрат *х.* концентрат
концентрација *жс.* концентрација
концентрационни -а -е концентрациони; ~ **лагер** концентрациони логор
концентриовац (ше) -руем (ше) *зак. и незак.* концентрисати (се), концентрирати (се)
концентрични -а -е концентричан
концепт *х.* концеп(а)т
концептовац -туем *зак. и незак.* концептирати, концептовати
концепција *жс.* концепција
концерн *х.* концерн
концерт *х.* концерт(а)т

концесия *жс.* концесія

концил *х.* *церкв. (собор)* концил

конциповац -пуюм *зак. и незак.* конципирати, конциповати

конц-лагер *х.* конц-логор

концови -а -о/-е крајњи; периферни

концом **1.** *прим. з ген.* крајем; ~ **рока** крајем године; **2.** *присл.* крајњом попречном сеоском улицом; **пошли коном** отишли су крајњом улицом

кончанс *х. мн. (сд. кончань)* становници крајње сеоске попречне улице *или* крајњих сеоских кућа

конченс *с.* обављање, извршавање; чињење, чинидба

кончик *х. 1. (оштри конци)* вршак; **2. геогр.** рт; **3. дем.** крајичак, крајић, крајак

кончина *жс. заст. 1.* крај; завршетак; **2. а)** смрт; **б)** издисај, измак; **пред кончину** с на издисају је; дани су му избројани (одбројани); ♦ **зробиц кончину** дачому учинити крај нечему ~ **швета заст.** крај света

кончисти -а -е **1.** шиљаст, шиљат, зашиљаст, оштар; ~ **нож** нож са оштрим врхом, врвати нож (*в.*); **2. (о носу)** затурен, прћаст; ♦ **уж сом при (пред) кончистим** већ сам на измаку

кончисниц (ше) -им (ше) *незак.* зашиљавати (се), шиљити (се)

кончиц -им *незак. 1.* обављати, извршавати, вршити; чинити; **2.** причати *или* захтевати увек једно исто; **вше о својм проблему кончи** увек о свом проблему прича; **3. ~ школи заст.** учити школе

кончиц ше -и ше *незак. 1.* дешавати се; одигравати се; одвијати се; **2. (о богослуженю)** служити се

кон'югация *жс. грам.* конјугација

кон'юнктура *жс. (вигодни обставини)* конјунктура

коњак *х.* коњак

коњанік *х.* коњаник

коњанічки -а -е коњанички

коњар *х. (допатрач або одховйовач коњох)* коњар

коњарство *с.* коњарство

коњ *х. 1. з розл. знач.* коњ; ~ **за шедланс** јахаћи коњ; ~ **за цаганс** теглећи коњ; **шеднуц на (ошедлац) коња** узјахати коња; **орак на двох коњох** орати са два коња; **2. шах.** коњ, скакач; ♦ **бавиц ше на коңі (хлалцовске бависко)** играти се коња; **водови (нилски)** ~ *зоол.* водени (нилски) коњ; ♦ **виروبени як** ~ *оп. под виروبени; дац (черац) коња за магарца (дац вреднейшу ствар за меней вредну)* дати погачу за проју, дати коку за јаје

коњски -а -е коњски; ~ **обегованс** коњске трке; ~ **серсан** коњска опрема; ♦ ~ **муха** *зоол.* коњска мува; ~ **пахнячка жс. оп. чисец;** ~ **сила (моц) физ.** коњска снага; ~ **шовшка жс. бот.** коњско зелье, штавель (*Rumex L.*); ~ **руменсц оп. дзиви руменсц;** ~ **хвосцик бот.** раставић (*Equisetum arvense L.*)

кооператива *жс.* кооператива

кооперативни -а -е кооперативан

кооперация *жс.* кооперација

кооперовац -руем *зак. и незак.* кооперисати

координата *жс. мат.* координата

координатор *х.* координатор

координация *жс.* координација

координовац -нуем *зак. и незак.* координирати, координувати

копа *жс. 1. (кукуручанки и под.)* купа; **2.** пласт, стог; **3. геом.** купа; **4. гомила; руцац на копу** бацати на гомилу; ♦ **ест на копу дачого** има гомила нечег; **у помивачки ест на копу непомитей судзини** у судопери је гомила неопраног посуђа; **ест [на] копи дачого** има на гомиле нечег; има пуно нечег

копальня *жс. 1.* коп; **поверхносна** ~ површински коп; **2. заст.** рудник

копасти -а -е (*од копа*) купаст

копац¹ -пем *незак. 1. з розл. знач.* копати; ~ **студню** копати бунар; ~ **кукуруцу** копати кукуруз; ~ **руду** копати руду; **2.** вадити; ~ **кромплі** вадити кромпир

копац² -ам *незак. (биц з ногу) 1.* ударати ногом; ~ **до дакого** ударати кога ногом; **2.** шутирати; ~ **до лабди** шутирати лопту; **3. (виртац)** кобацати се, ритати се

копач х. 1. копач; 2. *ридик. оп. копча*
копча жс. (*остаток одрубаней кукуричан-ки*) цомба; ◇ **чухац копачи** поль. ломити (трети) цомбе; ♦ **кус векши од копачи** нема га шта видети
копачанка жс. кукурузиште, цомбиште
копчака¹ жс. (*час копаня кукурици*) копање, копња
копчака² жс. *спорт.* копчака
копейка жс. копейка
копер -пру/-пра х. *бот.* мирођија, копар (*Anethum graveolens*)
копис с. *церкв.* копље
копийнік х. *ист.* копљаник, копљоноша
копилче с. *беш.* копиле, копилан
копинс с. *збир.* (*стебла кромпљох и под.*) врежа, цима
копирац -ам и **копировац** -руем зак. и *незак.* копирати
копитаре х. *мн.* (*ед.* копитар) *зоол.* копитари (*Perissodactyla*)
копито с. 1. копито; 2. *цупел.* калуп
копия¹ жс. 1. копље; 2. (*палїца застави*) копљача, копљиште, катаристи; ◇ **руцанс копїї спорт.** бацање копља; **застава на пол копїї** застава на пола копља; ♦ **ламац копїї** ломити копља
копия² жс. копија
копка жс. 1. пласт, стог, багља; **зруцац шено до копки** збагљати сено, зденути сено у багљу; 2. (*кукурици*) купа (в.)
копно х. *беш.* (< *серб.*) копно (*оп. суха жем (под. сухи)*)
копнуц -нем (*до дакого/дачого*) зак. 1. ударити ногом, шутнути; ~ **до пса** ударити ногом пса; ~ **до лабди** шутнути лопту; 2. (*о коњови*) ритнути, ударити ногом; **коњ копнул до ньго** коњ га је ритнуо
копов х. (*вельки, целати*) омашан
коповац -пуюм *незак.* (*складац кукуричанку и под. до копи*) денути купу
копочка жс. *дем.* пластић, стожић
копров(и) -а -о/-е мирођијин; од мирођије; ◇ ~ **мачанка** кул. сос од мирођије; ~ **юшка** кул. чорба од мирођије
копродукция жс. копродукција
копула жс. *грам.* копула

кор х. кор; **дипломатични** ~ дипломатски
кор
корабель -бля х. 1. *кнїжк.* брод, лађа; галија; 2. *церкв.* брод; ◇ **Нойов** ~ Нојев ковчег
корави -а -е корав, скорушен, стврднут; ~ **жем** корава земља
коравиц -им *незак.* коравити
корал х. *зоол.* корал, коралъ (*Corallium*)
корални -а -е и **коралов(и)** -а -о/-е (*од корал*²) корални, коралски; **корални острва** корална острва
Коран х. *ислам.* Коран, Куран
корба жс. *оп.* колесо (3)
корбач х. корбач
корвета жс. *помор.* корвета
корда жс. *буд.* корда
кордон х. з *розл.* знач. кордон
Коресц -йца х. Корејац
корейски -а -е корејски
коректни -а -е коректан
корективни -а -е корективан
коректор х. коректор
коректура жс. коректура
корекция жс. корекција
корелативни -а -е корелативан
корелация жс. корелација
коренїсти -а -е 1. који има јак корен, коренаст; 2. *прен.* тврд, тврдокоран; старог кова
коренки х. *мн.* доњи део снопа конопље и сл.
кореняк х. тврдокоран човек; човек старог кова
коренясти -а -е (*хтори ма форму кореня*) коренаст; ~ **желснйава** коренасто поврће
корень х. 1. з *розл.* знач. корен; **пуцац** ~ пуштати корен; ~ **власки (зуба, дланї, талпи)** корен длаке (зуба, шаке, стопала); ~ **слова грам.** корен речи; **винїмац** ~ *мат.* извличити (вадити) корен; **кватратни** ~ *мат.* квадратни корен; 2. узрок; узрочник, кривац; 3. *беш.* мушки полни орган; ♦ **вирвец з кореньом** ишчупати из корена; **пуциц** ~ пустити корен; **уж сом** ~ **пушел** (*чекаюци дуго*) уцрвљах се од дугог чекања; **[шицко]** од **кореня до нашеня** (*повесц, спец знац и под.*)

- казати (рећи, испричати) од краја до конца (од А до Ш)
- кореньовац** -нюєм *зак. и нєзак. мат.* кореновати
- кореньов(и)** -а -о/-е **1.** коренски; **2.** коренит; ~ **вименка** коренита промена; ♦ **кореньово язики** *лингв.* коренски језици
- кореньче** *с. оп.* **кореньчок (2)**
- кореньчок** -чка *х.* **1.** *дем.* коренчић, коренак; **2.** струк; **пресадзела двацец кореньчки капусти** пресадила је двадесет струкова расада купуса
- коренс** *с. збир.* корење
- кореспондент** *х.* кореспондент
- кореспонденция** *жс.* кореспонденција
- кореферат** *х.* кореферат
- корец** -рца *х. заст. (суд и мера за зарно, ко-ло 30 кг) вика (в.); ♦ глава як ~ (велька глава) глава* као мерица; **полни** ~ (*цал-ком досц, поверх глави*) пуна капа
- корзет** *х. оп.* **корсет**
- Корзиканец** -нца *х.* Корзиканац
- корзикански** -а -е корзикански
- корзирац ше** -ам ше **и корзовац ше** -зуєм ше *нєзак.* корзирати
- корзо** *х.* корзо
- кориговац** -гуєм *зак. и нєзак.* кориговати, коригирати
- корида** *жс.* корида
- коридор** *х. з розл. знач.* коридор
- коритар** *х.* коритар
- коритнявка** *жс.* корњача (*Testudo*)
- корито** *с.* **1.** *з розл. знач.* корито; ~ **за райбанс** корито за прање рубља; **2.** (*древене за мишенс цеста*) корито, наћве; ♦ **ричне** ~ *геогр.* речно корито; ♦ **скрий ше под корито** *оп. под скриц ше*
- коритко** *с.* **1.** *зоол.* шкољка; **перлове** ~ *бисерна шкољка*; **2.** *дем.* кориташце; ♦ **ухово** ~ *анат.* ушни лист
- корифей** *х. (визначна особа)* корифеј
- корияндер** *х. бот.* коријандар, коријандер (*Coriandrum sativum* L.)
- кормань** *х.* **1.** (*на ладї, чамцу*) кормило, крма; **2.** (*на авту, трактору*) волан, управљач; ♦ **тримац** ~ **у своїх руках** држати кормило у својим рукама
- кормань-деска** *жс. поль. заст. (табла плу-га)* даска
- корманьовац** -нюєм *нєзак.* **1.** кормилари-ти, крманити; **2.** (*з превозку*) управљати
- корманьош** *х.* кормилар, крманош
- кормацац ше** -ам ше *нєзак.* врпољити се, вртети се, мешкољити се; комешати се; **кормаца ше на карсцелю** врпољи се на столици
- корморан** *х. зоол.* корморан (*Phalacrocorax*)
- кормоциц ше** -им ше *нєзак.* претерано слободно, лежерно се понашати
- корнажиц ше** -им ше *нєзак. пейор.* узносити се; трћити се; дизати нос
- корназ** *х. (самец швини)* нераст
- корнащик** *х. дем.* нерастић
- корнер** *х. спорт.* корнер
- корнет** *х. з розл. знач.* корнет
- коров** *х. беш. оп.* **коровче (1)**
- корово** *с.* **1.** *бот. (водово коровче)* кроцањ, дрезга; **2.** *оп.* **коровче (1); 3.** *бот.* дрезга, друзга, (круцањ *Myriophyllum* L.)
- коровче** *с.* **1.** коров; **плєц** ~ *плевити коров*; **2.** мањи коров; ♦ **водово** ~ *бот.* кроцањ (*Myriophyllum*)
- коровчов** -а -о коровски; ♦ **коровчово рошлїни** *бот.* коровске биљке
- корозивни** -а -е корозиван
- корозия** *жс.* корозија
- корона** *жс. астрон. и др.* корона
- коронарни** -а -е коронаран
- корпа** *жс.* **1.** корпа, кош; **2.** *коц. оп.* **кошар**; ♦ **[и] у корпи спац** (*нє будзе з того нїч цо гуториш, питаш и под.*) нема од тога ништа, тражиш од птице млека
- корпар** *х. коц. оп.* **кошаркар**
- корпорация** *жс.* корпорација
- корпулентни** -а -е корпулентан
- корпус** *х.* корпус
- корсет** *х.* корзет, корсет, мидер
- кортеш** *х. заст.* политички агитатор, кортеш
- кортешовац** -шуєм *нєзак. заст.* агитовати, кортешовати
- корумповани** -а -е корумпиран

корумповац (ше) -пуем (ше) *зак. и незак.*
корумпирати (се)

коруна ж. 1. *з розл. знач.* круна; ~ **зуба**
круна зуба; **тото діло ~ його творчос-**
ци ово дело је круна његовог стваралаш-

тва; 2. (*древа*) крошња, круна; ♦ **гоч биш**
мал коруну на глави (*не пошла бим за*
це и под.) па да ти је круна на глави; **не**
спадне му (ци и под.) ~ з глави неће му
(*ти и сл.*) пасти круна с главе

корунка ж.: **предња ~** (*предня табла*
посцелі) зачеље, заставница, узглавница
(*в.*), заглавље (*в.*); **задня ~** (*задня таб-*
ла посцелі) чело ногу (*в.*), леђа (*в.*), мала
стативица (*в.*)

коруновац (ше) -нуем (ше) *зак. и незак.*
крунисати (се)

корунови -а -е крунски

корупција ж. корупција

корциц -им *незак. звич. безос.* копкати, не
дати мира; **корци ме** копка ме; ♦ **кор-**
ци го як Словака жемлік веома га коп-

ка, веома би желео знати (видети, чути
и сл.)

корч х. 1. грч; 2. *мед.* спазма; колика;
3. *ридк.* жбун

корчовити -а -е грчевит

корчоля ж. клизаљка

корчоляне с. клизање (*на клизаљкама*);
уметніцке ~ уметничко клизање

корчоляц ше -ям ше *незак.* клизати се (*на*
клизаљкама)

корчоляш х. 1. клизач (*на клизаљкама*);
2. *зоол.* газивода (*Hydrometra stagnorum*)

корчоляшка ж. клизачица

корчоляшски -а -е клизачки; ~ **спорт** кли-

зачки спорт

коршов х. 1. балон; 2. (*гліняни*) крчаг

коршовик х. *дем.* (*од коршов*) балон,
балончић

коса ж. коса; **клепац косу** клепати (отки-

вати) косу; ♦ **вдерела ~ до каменя** уда-

рила коса у камен

косатка ж. *бот.* жаворњак, кокотић (*Del-*
phinium L.)

косачки -а -е (*од косач*) косачки; жете-

лачки

косач х. косач, косилац; жетелац

косачка ж. 1. (*за жито и под.*) косачица;

2. (*за бетеліну, траву*) (траво)косачица;

3. (*за дєпики*) косилица

косидба ж. жетва, косидба

косидбов(и) -а -о/-е жетвени; жетелачки

косинус х. *мат.* косинус

косир х. 1. *поль.* косирица (*в.*), срп (*в.*), ша-

лов (*в.*), вагов (*в.*); 2. (*за орезованє цер-*
ньових конарох) косир

космачки ж. *мн.* (*єд.* космачка) *бот.*

огрозд

космични -а -е космички; ~ **зарї** космички
зраци

космодром х. космодром

космонаут х. космонаут

космополит -та и космополита -ти х. кос-

мополит(а)

космополитиз(е)м -зму/-зма х. космополи-

тизам

космос х. космос

косовски -а -е косовски; ♦ **Косовска битка**
ист. Косовски бој

кост х. 1. храна; у **фабрики маю добри ~ у**
фабрици имај добру храну; **тримац да-**
кого на косту држати кога на храни; 2.
буц дагдзе на косту хранити се негде;
дзе ши на косту? где се храниш?

костим х. костим; **купац ~** купаћи костим;
♦ **Евов ~** Евин костим

костимовац (ше) -муем (ше) *зак. и незак.*
костимирати (се)

костимограф х. костимограф

костирање с. исхрана; **правилне ~** правил-

на исхрана

костирац -ам *незак.* (*дакого*) држати кога
на храни; хранити кога

костирац ше -ам ше *незак.* хранити се; **вон**
ше костира у ресторану он се храни у
ресторану

костка ж. 1. (*маточка*) коштица; 2. **костки**
мн. анат. чланци; **вода по костки** во-

да до чланака; ♦ **анї ми (ци и под.) є не**
по костки није ми (*ти и сл.*) ни за мали
прст

костков(и) -а -о/-е *бот.* коштуничав

костош х. абонент (*на храну*)

коцц *жс.* кост; ♦ **аж за косци лапа** (*барз жимно*) хладно да камен пуца, пасја (псећа) зима; **буц дагдзе крижна** ~ (*буц на завадзе*) бити коме кост у грлу; сметати негде *или* некое, бити негде *или* некое на сметњи; **буц дакому** ~ у гарле бити коме кост у грлу; **до косцох премарзнуц** (*замарзнуц*) озеисти до кости (костију); **з косцами** (*до косцох*) **недобри** (*барз дахто недобри*) дозлабога неваљао, ко ђаво; **з косцами** (*до косцох*) **погубени** покварен до сржи, покварен као мућак; **нагнац** (*угнац*) **дакому страх до косцох** улили (утерати) коме страх у кости; **осушиц** (*зложиц, охабиц*) дагдзе **косци** оставити негде кости; **руциц дакому** ~ бацити коме кост; **сама** ~ **и скоро** сама кост и кожа; **ягда ше ми косци розходза** (*цале цело ме боли*) као пребијен сам

косцани -а -е коштан; ~ **гребень** коштани чешаљ; **косцани черенка ножа** коштана дршка ножа

косцаић *х.* **1.** *осн. и прен.* костур, скелет; **2.** *буд.* костур; ~ **будинку** костур зграде

косцати -а -е кошчат; **косцати руки** кошчате руке

косцов(и) -а -о/-е коштан; ♦ **косцов шпик** *анат.* коштана срж

косцочка *жс. дем.* кошчица, коштица, коскица

кот *х. бикич.* мачак (*оп. кандур*)

кота *жс. теотр., банк.* кота

котангенс *х. мат.* котангенс

котва *жс.* **1.** котва, сидро, ленгер; **руциц котву** бацити котву; **2.** *физ.* котва, ротор

котвище *с.* котвиште, сидриште

котел -тла *х.* котао; **парни** ~ парни котао; ♦ ~ **гарчку доганя а сам є окурени** ругао се котао лонцу [како су му велика уста]

котелня *жс. оп.* **котловниџа**

котизация *жс.* котизација

котинєц -нца *х.* **1.** (*у куџе хліва за покорму*) кетренац (*в.*), кандика (*в.*), сењак (*в.*); **2.** *оп.* **коциско**

котировац (*ше*) -руєм (*ше*) и **котовац** (*ше*) -туєм (*ше*) *зак. и незак.* котирати (*се*)

котко-да *викр. звич. повторени за подражованє коткодана кури кокода(к)*

коткодац -ам *незак.* **1.** кокодакати; **2.** *прен.* кокодакати, квоцати, звоцати

котлар *х.* казанџија, котлар

котлет *х. кул.* котлет

котлік *х. дем.* котлић

котлікаре *х. мн. (сд. котлікар) фолкл.* „котљикари” (*ноћне машкаре по њивама у време пољопривредних радова*)

котліна и **котловина** *жс. теотр.* котлина

котловниџа *х.* котларница

котлянка *жс.* огњиште, котланка

котна *прикм. жс.* скотна; ~ **коза** сјарена коза (*в.*); ~ **овца** сјагњена овца (*в.*)

котносц *жс.* скотност

котри -а -е *зам.* који

котуляр *х. оп.* **баран-коров**

котуляц -ям *незак.* котрљати; ваљати

котуляц ше -ям ше *незак.* котрљати се; ваљати се; **котуляю ше** чарни хмари ваљају се црни облаци

котуляци -а -е котрљав

котуляюци -а -е котрљајући; ♦ ~ **лєжиско** *техн.* котрљајући лежај

котулька *жс.* лоптица, куглица, грудица, вавољак

котулькар *х. бот.* котрљан (*Eryngium campestre*)

котурбац (*ше*) -ам ше *незак. оп.* **котурбичац** (*ше*)

котурбич *х. оп.* **баран-коров**

котурбичац (*ше*) -ам ше *незак.* котрљати (*се*) (*брзо*); котршкати (*се*); превртати (*се*)

кофеин *х. хем.* кофеин

кох *х. кул.* кох

кохац -ам *незак.* (*дакого*) пазити, мазити, тетошити; неговати

кохац ше -ам ше *незак.* бити пажен, мажен, негован

коциско *с.* котилиште, легло

коциц (*ше*) -им (*ше*) *незак.* котити (*се*); (*о кози*) јарити (*се*), козити (*се*); (*о овци*) јагњити (*се*)

коцка *жс. з розл. знач.* коцка; ♦ ~ **руцена** коцка је бачена; **положиц главу** (*живот*) **на коцку** ставити главу (*живот*) на коцку

коцкар х. коцкар

коцкарня ж. коцкарница, играчница

коцкарош х. оп. коцкар

коцкасти -а -е коцкаст, искоцкан; на коцке;
~ **штоф** штоф на коцке

коцкац ше -ам ше *незак.* коцкати се

коцков(и) -а -о/-е: ~ **тека** свеска на коцке

коцмориц ше -им ше *незак.* врпољити се,
вртети се

коцочка ж. дем. коцкица

Коцур х.: **ганьби ше ягда** € з **Коцура** држи
се као нова (сеоска) млада

Коцурец -рца х. Куцуранин

Коцурица ж. и **Коцурска** -кеј ж. Куцу-
ранка

коцурски -а -е куцурски

Коцурчань х. оп. Коцурец

коч х. 1. кола; **запрагни** ~ запрежна кола;
попрагац коња до коча упрегнути коња
у кола; 2. (накладзени зоз покошеним
житом, шеном и под.) воз; 3. ридк. беи.
(авто) кола; ♦ **Вельки** ~ *астрон.* Ве-
лика кола; **Мали** ~ *астрон.* Мала кола;
панцирни ~ (авто) борна кола; ♦ **ми не**
ходзимо (ми ше не вожиме) на истим
кочу (ми повадзени) ми се не возимо
истим колима; **таке то свату фарбени**
коч (кед ше човек поносуе пре даяки
неуспих) тако ти је то у животу

кочерга ж. грнало; ♦ **на кочергу спушени**
(зоз закрицом на одну воду, з благим па-
дом (шопа и под.)) на једну воду; ♦ **стари**
як стара ~ стар као библија, метузалем-
ски стар

кочик х. колица; **вожиц дзецко у кочику**
возити дете у колицима; **инвалидски** ~
инвалидска колица

кочиковац -куем *незак.*: ~ **дзецко** возити
(шетати) дете у колицима

кочиш х. оп. **кочияш**

кочишски -а -е оп. **кочияшски**

кочияш х. кочијаш

кочияшски -а -е кочијашки

кош¹ х. спорт. кош

кош² поль. *заст.* кош

кошава ж. кошава

кошар х. 1. корпа; 2. (за хлеб) лебара (в.),
лебарица (в.), котарица (в.); 3. (за кур-
чата и др.) кошар(а) (в.), пилићар(ник)
(в.); 4. (за лапане рибох) бацањ; ♦ **вель-**
ки (бундави, гереге и под.) як кошари
јако велике бундеве, лубенице и сл. ♦ **дац**
дакому ~ дати коме корпу; **достац** ~ до-
бити корпу

кошарик ж. корпица, котарица; ♦ **скакац**
до кошарика (скакац до води на кучацо)
правити бомбе

кошарка¹ ж. 1. корпа; цегер; **трошитель-**
ска ~ потрошачка корпа; 2. (на писки
псови, крави и под.) корпа, нагубица

кошарка² ж. спорт. кошарка

кошаркар х. корпар, котаричар

кошаркаш х. кошаркаш

кошаркашка ж. кошаркашица

кошаркашски -а -е кошаркашки

кошарочка ж. дем. корпица, котаричица

кошачки -кох мн. ридк. оп. **косидба**

кошиско с. (ручка коси) косиште

кошиц -им *незак.* осн. и прен. косити; ~ **на**
рукох косити ручно

кошмар х. кошмар

кошица ж. кошница

кошичка ж.: (по)кошиц до кошичкох
(кошицох) (покошиц з вецей бокох на
мали громадки) *заст.* покосити у гоми-
лице

коштац -ам *незак.* 1. коштати, стајати; **ке-**
льо то кошта? колико то кошта?; 2.
заст. вредети; **трудзи ше, а ніч му не**
кошта труди се, а ништа му не вреди;
вецей кошта чесносц од шицког бо-
гатства више вреди поштење од свог бо-
гатства; ♦ **вецей вредзи як кошта** (дацо
старе и туне, але € добре и квалитетне)
вреди своје паре, има вредност али не-
ма цену

коштиваль х. бот. гавез (*Symphytum offi-*
cinale L.)

коштоване с. дегустација, кушња

коштовац -туем *зак.* и *незак.* 1. (пробовац
смак) пробати укус, кушати; 2. *заст.*
коштати

коштовач х. дегустатор, кушач

кошуля *жс.* 1. кошуља; 2. недра: **положиц под кошулю** ставити у недра; ♦ **чарни кошулі** *ист.* црне кошуље; **шалєняцка** ~ лудачка кошуља; **дру кошулі (шмати)** за нїм *ирон.* (о даким ко до дума же є барз потребни, гледани) отимају се (грабе се) за њега; **не дам на себе кошулю (шмати)** **подрец** (*не будзем ше барз одмагац на поволанку и под.*) нећу се баш нећкати, нећу се дати молити, не могу да одбијем

кошуляча *жс.* зимска дебела кошуља

кошулька *жс.* 1. (*горне пасмо; обмоток*) кошуљица; 2. (*гадова скоро*) кошуљица, свлак; 3. (*на меблю и под.*) навлака; 4. *дем.* кошуљица; ♦ **идзе му робота як малому дзецку кошулька до задку** (*слабо, нїяк*) иде му посао као чарапин почетак

кошцак *х.* 1. (*тварди орех*) коштунац, коштуњавац; 2. *прен.* (*тварди човек*) коштунац, кврга; ♦ **здрави як** ~ **здрав** као дрен

кошаков(и) -а -о/-е *прен.* несаломив, кременит

коше -еца *с.* јаре, козлић

кошецина *жс.* јаретина, козлетина

кра-кра *викр.* за подражоване гласа вранох кра-кра

крава *жс.* крава; ♦ ~ **дойка** крава музара; ~ **з краткими цицками** чипава крава, чипуља; **морска** ~ **зоол.** морска крава (*Halicora dugong*); ♦ **добра жена як тота** ~ **цо до полног жохтара виргнє** *ирон.* само наоко добра жена; **и** ~ **старша а целсцу риц** **лїже** некад и старији морају да служе млађима и да се с поштовањем односе према њима (*о родитељима и деци и сл.*); **кед (дзе) пошла** ~ **най идзе и целє** (*кед зме дали телї пенєж, дайме и тото кус*) кад је бал нек је бал; **не стої ци** ~ **на ноги** (*буди стрпљивији*) није ти крава стала на ногу; **розруцац (розтрєси)** **як** ~ **вигризки** оставити у неред у одело, ствари и сл.

кравар *х.* кравар

краварка *жс.* краварица

краварски -а -е 1. краварски; ~ **батог** краварски бич; 2. говедарски

краварство *с.* говедарство

кравата *х.* 1. кравата, машна; 2. *спорт.* кравата

кравенца *жс.* кравља балега

крависка *жс.* *аугм. и пейор.* кравина

кравичка и кравочка *жс.* *дем.* кравица

кравски -а -е кравски, крављи; ~ **хлїв** кравска стаја; ~ **млеко** кравље/кравско млеко

Крагуєвчан *х.* Крагујевчанин

крагуєвацки -а -е крагујевачки

крадза *жс.* крађа

крадзени -а -е украден; ~ **роба** украдена роба; ♦ **крадзєне не благословєне** ≡ отето проклето

краднуц -нем *незак.* красти

крадош *х.* лопов, крадљивац, лупеж; ~ **коњох** коњокрадица; ~ **древа** дрвокрадица; **дробни** ~ **цепарош**

крадошка *жс.* крадљивица

крадошки -а -е лоповски, лупешки

крадоштво *с.* лоповлук

крадучки -а -е *дем. и гипок.* краташан, краћан, краћушан

країна *жс.* *заст.* земља; држава; ♦ **Восна** ~ *ист.* Војна крајина

країчок -чка *х.* *дем.* крајичак, крајић, крајак

Країшнік *х.* Крајишник

край *х.* 1. *з розл. знач.* крај; у **хторим краю варошу биває?** у којем крају града живите?; **на краю леса** накрај шуме; **родзени** ~ родни крај; 2. родни крај, завичај; домовина; **по велїх рокох врацєл ше зоз швета до краю** после много година вратио се из света у родни крај; 3. вода уз обалу; обала; **привєслал гу краю** довєслао је до обале; **чамец плїва коло краю** чамац плива уз обалу; 4. (*килашох*) крак; 5. (*орубєнєц*) ивица; ♦ **крайом** ивицом (*њивє, паињака и сл.*); **стари** ~ (*старе отечєство, дїдовицина*) стари крај; ♦ **анї на** ~ **розума ми не пада** ни на крај памети ми не пада; **без конца и краю** без конца и краја; **стануц дакому/дачому на** ~ стати коме/чему на крај

крайне *присл.* крајње

крайні -я -є *присл.* крајњи; ~ **сивер** крајњи север; ◇ ~ **правица** *полит.* крајња десница; ♦ **подняк** **крайні** **мири** предузети крајње мере

крайнось *жс.* крајност; ♦ **исц до крайносци** ићи у крајност

крайови -а -о/-е *завичајни*

крайовид *х.* пејзаж

крак *х. мат.* крак; ~ **угла** крак угла

кракасти -а -е *кракаст*

кракати -а -е (*ногати*) *кракат*

кракац -ам *незак.* (*о врани*) *грактати*

кракачка *жс. зоол.* гачац (*Corvus frugilegus*)

кракер *х. заст.* (*сок*) *кракер*

кракнуц -нем *зак.* *гракнути, заграктати*

краковяк *х. фолкл.* (*польски танец*) *краковјак*

кракористи -а -е (*хтори ма вецей кореньчки – о мархви, петрушки и под.*) *више-крак(аст)*

кракориц ше -им *ше* *незак.* 1. (*коткодац подобно гласу „кра-кра”*) *кракорити, ко-кодакати*; 2. *прен.* *квоцати, звоцати*

кралік *х. зоол.* обичан краљић (*Regulus regulus L.*)

краліца *жс.* краљица

краль *х.* краљ

кральов -а -о 1. *краљев*; 2. *оп.* *кральовски*

кральовац -люєм *незак.* *краљевати*

кральовина *жс.* краљевина

кральович *х.* краљевић

кральовна *жс.* 1. (*кральова дзивка*) *краљевна*; 2. *заст.* (*кральова жена; жена краль*) *краљица*

кральовски -а -е *краљевски*; ♦ **жиц як у кральовским (кральовим) дворе** *живети као мали бог, пливати у масти*

кральовство *с.* *краљевство*

крам *х. заст.* 1. *роба*; 2. (*дутян*) *продавница, дућан*

крамбля *жс.* 1. *колес.* (*часц коча – шлізкач*) *клизалка*; 2. *метални обруч*

крамбльовац -люєм *незак.* 1. *мајсторисати, мајсторити*; 2. *спајати, стезати обручем*

крамп *х.* *крамп, будак*

крампац -ам *незак.* *крампати*

крампон *х.* *крампон*

крамски -а -е: ~ **сољ** *жс.* *со за стоку*; *стипса*

кран *х.* *кран*; *дизалица*

кранист -та и **краниста** -ти *х.* *крановођа*

крас *х. геол.* *крас*

краса *жс.* 1. *лепота*; 2. *драж*; ♦ ~ **лєм до часа** **обичай (доброта) до шмерци** (*краса у живоце и малженству преходна, а човекова доброта тирваца*) ≡ и *змија је лепа али је зла*

красавец -вца *х.* *лепотан*

красавица *жс.* *лепотица*; *лепојка*

красни -а -е *леп*; ~ **дзень** *леп дан*; ~ **хвиля** *лепо време*; ~ **жена** *лепа жена*; ♦ **з красним лебо бридким** *милом или силом*; ~ **на образ** *леполик*; ~ **як намальовани** *оп. под намальовани*; **красши** *пол лепши пол*

краснопис *х.* *краснопис*

краснописец -сца *х.* *краснописац*

краснословиц -им *незак.* *краснословити*

краснословни -а -е *лепоречив, красноречив*

краснословнось *жс.* *лепоречивост, красноречивост*

красов(и) -а -о/-е *крашки*; ~ **релєф** *крашки релєф*

красота *жс.* 1. *лепота*; **природни красоти** *природне лепоте*; 2. *дивота*; 3. у *функц. атр.*: **на пияцу** ~ **ешеньски плоди** *на пијаци су јако лепи јесењи плодови*

красотка *жс. ридк. оп.* *красавица*

кратер *х.* *кратер*

кратки -а -е *кратак*; ◇ ~ **спой** *ел.* *кратки спој*; ♦ **буц кратког вику** *бити кратког века*; **по кратким поступку** *по кратком поступку*; **у циганстве кратки ноги** *у лажи су кратке ноге*

кратко *присл.* *кратко*

кратковид(ни) -а -е *осн. и прен.* *кратковидан, кратковид*

кратковид(н)осц *жс. осн. и прен.* *кратковид(н)ост*

кратковиходни -а -е: ~ **акцент** *грам.* *краткоуглазни акцент*

кратковични -а -е *кратковечан, кратковек*

кратковласи -а -е краткокос
краткогабови -а -е краткоталасни
краткодњиовица *ж. астрон.* краткодњевица
краткозиходни -а -е: ~ **акцент** *грам.* краткосилазни акцент
краткометражни -а -е: ~ **филм** краткометражни филм
кратконоги -а -е *осн. и прен.* кратконог
краткорочни -а -е краткорочан; ~ **кредит** краткорочан кредит
краткоруки -а -е краткорук
краткосц *ж.* краткоћа
краткотирваџи -а -е краткотрајан
краткоумни -а -е краткоуман
краткочасови -а -е кратковремен
краткошиј -ја -е краткоуврат
кратучки -а -е *оп.* крадучки
краул *х. спорт.* краул
крах *х.* **1.** крах; **дожиц** (**прецерпиц**) ~ доживети (претрпети) крах; **2.** слом; **нервни** ~ нервни слом
крахирац -ам *и* **краховац** -хуем *зак. и нзак.* крахирати
крац краем *нзак.* сећи (*на кришке*); ~ **хлеба** сећи хлеба; ~ **гереги** сећи лубенице
крац ше краем ше *нзак. прен.* ваљати се, спремати се; **пошка ше крас** нешто се [иза брда] ваља, нешто се спрема
кращиц (**ше**) -им (**ше**) *нзак.* кратити (**се**), скраћивати (**се**)
кращац -ам *нзак.* корачати
Кращун *х. цркв.* Божић; ♦ **по Кращуне класки зберац** прошло воз, после кише кабаница не треба, касно Марко на Косово стиже
кращун *х.* божићно дрвце (дрво), јелка; **квещиц** (**квициц**) ~ китити јелку; **розберац** ~ раскићивати јелку
кращунов -а -о: ♦ ~ **дрво** *оп.* јадловец (**1**); ~ **древко** божићна јелка
кращунски -а -е божићни; **кращунски швета** божићни празници; ♦ ~ **дрво** *оп.* **кращуново дрвце**; **Кращунски пост** *цркв.* Божићни пост
кращиц -им *нзак.* красити; дичити; **ушорени власи** **краща** *сј* **твар** дотерана

коса краси њено лице; **кращи** *го* **добре шерцо** дичи га добро срце
кращиње *присл.* **1.** лепо; **вон** ~ **приповеда** он лепо прича; **вона** ~ **випатра** она лепо изгледа; ~ **ше справуй** лепо се понашај; **2.** (*без примушовања*) милом; ~ **не сцел послухац** милом није хтео да послуша
крајан *х.* земљак
креативни -а -е креативан
креативносц *ж.* креативност
креатор *х.* креатор
креација *ж.* креација
крев *ж. осн. и прен.* крв; ♦ **пиц дакому** ~ (**мозог**) пити (сисати) коме крв; **пошол по креви** (*ма нашлађзени прикмети*) крв предака говори из њега; **пша** ~ *оп.* **под пши**; **чловек злей** (**планей**) **креви** човек опаке (погане) крви
кревни -а -е *оп.* **кревов(и)**
кревов(и) -а -о/-е крвни; ~ **група** *мед.* крвна група; ~ **прицисок** крвни притисак; **кревово заренка** *анат.* крвна зрнаца; ~ **судзина** крвни суд
кревожадни -а -е **1.** крвожедан, крволочан; **2.** **кревожадни** -ного *х.* крвожедник, крволочник, крволук
кревожадносц *ж.* крвожедност, крволочност
кревописц -ица *и* **кревопий** *х.* крвопија
кревопрелџванс *с.* крвопролиће
кревоцек *х.* крвоток
крегки -а -е **1.** крхак, нежан; ~ **здравс** крхко здравље; **2.** крхак, слабашан, ломан; ~ **дзивче** ломно девојче; **3.** ломљив, ломак, ломан
крегкосц *ж.* крхкост; слабашност; ломљивост, ломност
креда *ж. геол.* креда
креденц *х.* креден(а)ц
кредит *х. осн. и прен.* кредит; **купиц на** ~ купити на кредит; **трошителни** ~ потрошачки кредит
кредитовац -туем *зак. и нзак.* кредитирати
кредитни -а -е кредитни
кредитор *х.* кредитор
кредла *ж. оп.* **гандзли**, **гандзлийка**

кредлочка *жс. дем. (од кредла) (гандзлий-ка) цвергланка*

кредо *х. кредо*

креировац -руем *зак. и незак. креирати*

крейда *жс. мин. креда; ♦ запиш з чарну крейду до комина оп. под комин; на крейду (на борг) на вересију*

крейсер *х. воен. крстарица*

крекетац -ам *незак. крекетати (оп. гравчац (9))*

крем¹ *прим. з тен. (окрем) осим, сем, изузев; ~ нього осим њега; ♦ ~ франти (шали) без шале*

крем² *х. 1. и крема жс. (козметична масц) крем, крема; 2. кул. надев, крем; ♦ ~ дружба прен. крем друштва*

крем³ *прикм. непрем. оп. кремов(и)*

крематорий и **крематориум** *х. крематориј(ум)*

кремация *жс. кремација*

кремень *х. мин. кремен; ♦ ~ и оцилка заст. (прибор за палење огња) кремен и оцило; ♦ здрави як ~ здрав као дрен*

кременьов(и) -а -о/-е *кремени*

кремков(и) -а -о/-е *оп. кремов(и)*

кремль *х. ист. крем(а)љ*

кремльов(и) -а -о/-е и **кремльовски** -а -е *(од кремль) кремаљски*

кремпита *жс. кремпита*

кремов(и) -а -о/-е *крем боје*

креол *х. (потомок перших Европјанх у Латинскеј Америци) креол*

креп *х. текст. креп*

крепки -а -е *крепак, бодар, чио; ~ старик крепак старац; ~ душа крепка душа*

крепкосц *жс. крепкост, бодрост, чилост*

креп-папер *х. креп-папир*

кресац *крешем незак. 1. (камень) клесати, тесати; 2. (з оцилку до кремения) кресати*

кресни -а -е *крсни; ♦ ~ драга цркв. молитве посвећене Христовим страстима; ~ мац заст. кума; ~ онец заст. кум*

креснуц *крешнем зак. креснути*

крест *х. цркв. 1. крст; 2. (обряд кресценя) крштење; однесц дзецко до кресту однети дете на крштење*

креститель *х. крстител*

крестопоклони -а -е: **Крестопоклона** *среда цркв. среда уочи Великог четвртка*

кресцальня *жс. цркв. (простория за кресцене) крстионица*

кресцанка *жс. кућаница, вредна домаћица*

кресцене *с. 1. (покресцоване) крштење; 2. оп. кресцини; ♦ огньове ~ ватрено (ратно) крштење*

кресцени -а -е **1.** крштен; **2. прен.** нормалан, паметан, крштен; **озда ши** ~ ваљда си нормалан; ♦ ~ **писмо** крштеница; ♦ ~ **душа** крштена душа

кресцини *жс. мн. (обряд кресценя) крштење*

кресциц -им *зак. и незак. 1. крстити; ~ дзецко крстити дете; 2. прен. (гандровац) чешљати, грдити*

кретен *х. кретен*

кретенасти -а -е *кретенаст*

кретениз(е)м -зму/-зма *х. кретенизам*

кретон *х. текст. кретон*

кретка *жс. оп. кредла*

крешендо *х. муз. крешендо, крешћендо*

крешне -сца и **крешнятко** *с. кумче*

крешендо *х. оп. крешендо*

крива -вей *жс. мат. и др. крива*

кривайла *жс. коц. (за подперане при ходу) штап, палица*

кривак *х. 1. (крива палица) криви штап; 2. (криве древо) криво дрво; крива грана; кривадак*

кривда *жс. неправда, кривда; зробиц дакому кривду учинити коме неправду*

кривдзиц -им *(дакого) незак. чинити коме неправду*

криви -а -е **1. (викривени)** крив; ~ **линия** крива линија; **2. прен. а)** крив, лажан; **приказац дацо у кривим шветлу** приказати што у кривом светлу; ~ **пророк** лажан пророк; **криви банкноти заст.** лажне новчанице; **б)** погрешан; **буц на кривей драги** бити на погрешном путу

кривина *жс. оп. круцина*

кривиц (ше) -им (ше) *незак. (викривйовац (ше)) кривити (се), искривљавати (се); савијати (се); улубљивати (се)*

криво *присл.* **1.** (*фалииво*) криво, лажно; ~ **швечиц** (**шведочиц**) криво сведочити;

2. *беш.* (< *серб.*) криво (*оп. неправо*)

кривовирец -рца *х.* кривоверац, кривоверник

кривовир(и) *с.* кривоверје, јерес

кривовирни -а -е кривоверан

кривовирић *х. оп.* **кривовирец**

кривовирски -а -е кривоверски

кривовирство *х.* кривоверство

криволинијски -а -е криволинијски

кривоноги -а -е кривоног

кривоноси -а -е кривонос

кривошиј -ја -е кривоврат

кривулиц *ше* -ѿм *ше* *незак.* кривељити се

кривуљави и **кривуљаст** -а -е *оп.* **кривуљави**

кривуљав -јам *незак. оп.* **кривуљав**

кривуљка *ж.* **1.** (*криви графикон*) кривуља, крива; **2.** крива линија; вијуга; **3.** **кривуљки** *мн.* (*неспособно написани букви*) кукe

кривуљкави -а -е кривудава, кривудаств, кривуљав, кривуљаст; вијугав

кривуљкасти -а -е *оп.* **кривуљкави**

кривуљкац -ам *незак.* кривудати, кривуљати; вијугати

крига *ж.* **1.** санта; **2.** пукотина на леду

криголам *х.* ледоломац

кригла *ж.* кригла

криделко *с. дем. и гипок.* крилце, криоце, крилашце

кридласти -а -е криласт

кридлати -а -е *осн. и прен.* крилат

кридло *с. з розл. знач.* крило; **трепац** з **кридлами** ударати крилима; ~ **облака** крило прозора; **ливе** ~ *спорт.* лево крило; **шаторске** ~ шаторско крило; ~ **будинку** крило зграде; ♦ **достац кридла**; добити крила; **наросли** (**виросли**, **охлапли**) **дакому кридла** нарасла (клонула) су некоме крила; **подрезац** (**остригац**, **прикратиц**) **дакому кридла** подсећи (подрезати) коме крила

кридлови -а -е крилни

кридлочко *с. оп.* **криделко**

криж *х.* **1.** крст; ~ **при драги** крст крај пута; **2.** *поль.* крстина; **жито на пољу стої у крижох** пшеница на њиви стоји у крстинама; **3.** *церкв.* хоругва, застава, крст; **процесия з крижами** процесија са хоругвама (крстовима); **4.** надгробни споменик (*обич. у облику крста*); **5.** *прен.* бремене, терет, брига, крст; ♦ **Червени** ~ Црвени крст; ♦ ~ **ци твой!** не било те!; **ношиц** (**несс**) **свој** ~ носити свој крст (своје бремене); **руциц** (**положиц**) ~ **на дакого/дацо** дићи руке од кога/чега, ставити крст на кога/што; **јак з крижа зняти** (*барз вимучени, вистати або хори*) као да је из гроба устао, живи мртавац

Крижа *непрем. оп.* **Воздвижение**

крижалка *ж.* (*главка квашеной капусты*) главица киселог купуса, прокола, бадњево зеље

крижалька *ж.* укрштеница, крижаљка

крижане *с.* укрштање

крижанец -нца *х. биол.* крижанац, мелез

крижани -а -е укрштени

крижар *х.* **1.** *оп.* **каменяр** (**1**); **2.** *ист.* крсташи, крижар; **3.** *звич. мн.* **крижаре** *церкв.* крстоносци

крижарски -а -е **1.** *ист.* крсташки; **крижарски војни** крсташки ратови; **2.** *оп.* **каменьорезацки**

крижаст -а -е крстаст

крижац (**ше**) -ам (**ше**) *незак. биол. и др.* укрштати (се)

крижевски -а -е крижевачки; ♦ **Крижевске** **владичество** Крижевачка бискупија

крижи *мн. анат.* крста; ♦ **аж у крижох пука** (*кед ше роби дацо чежке*) да ти све крста пуцају; **стануло му до крижох** ухватило га је у кичми, укочио се, боле га крста

крижик *х.* **1.** крст; ~ **на церковней турні** крст на црквеном торњу; **положиц** ~ **место подпису** ставити крст уместо потписа; **2.** (*над гробом*) крст, крстача; **3.** *дем.* крстић

крижма *ж. церкв. и фолкл.* „крижма” (*кумин дар детету на крштењу, обич. бело платно*)

крижни -а -е унакрстан; попречан; ~ улічка (уліца) попречна улица; ♦ ~ греда буд. попречна греда; ~ драга 1. раскршће; 2. цркв. крижни пут; ~ пилка тестера, пила (за две особе); ~ древо поль. (за возжене слами, шена и под.) чатлов; ♦ буц дагдзе ~ косц оп. под косц

крижно присл. унакрсно; попречно

крижов(и) -а -о/-е крсни; ~ косц анат. крсна кост

крижом присл. 1. (напросто) попречно, пречице, пречицом; преко; рушели ше ~ през поля кренули су пречицом преко њива; 2. (по ширини дачого) а) попречно; лсжа ~ на поспелі леже попречно на кревету; б) стануц ~ стати попречно, испречити се; станул з кочом ~ на драги испречео се с колима на путу; 3. прен. за инат; контра; увредљиво; нігда сй ніч ~ не гварел никад јој ништа увредљиво није рекао; и кед прегвари, та вше ~ и кад проговори, увек контра; ♦ хижа ~ оп. под. хижа; ♦ ~ и наздлуж уздуж и попречно

криза жс. криза

кризни -а -е кризни

крик жс. 1. крик; 2. клик, кликтај, усклик, цик; 3. урлик

крикач х. букач, хукач, лармација, галамација

крикет х. спорт. крикет

крилатица жс. 1. авион; 2. крилатица, парола

крилик х. зоол. кунић (*Oryctolagus cuniculus* L.)

крилос х. цркв. певница, клирос

криминал х. криминал

криминалєц -лца х. криминалац

криминалист -та и **криминалиста** -ти х. криминалист(а)

криминалистични -а -е криминалистички

криминални -а -е криминалан

крипак х. ист. кмет

крипацки -а -е кметовски

крипацтво с. кметство

крипачиц -им *незак.* заклећивати, читлучити

крипиц (ше) -им (ше) *незак.* крепити (се), окрепљивати (се)

крипки -а -е оп. крепки

крипосц жс. 1. оп. крепкосц; 2. (чесносц) крепост

крипоштол х. коц.: **крипоштола** ци ище твоего! аскурђела ти твога!

крипта жс. 1. гробница, крипта; 2. костурница

криса жс. 1. (на калапе) обод, ширма; 2. (на крисовей шапки) штит; 3. (на танѣру) руб, обод

крисати -а -е: ~ калап шешир са широким ободом

крисови -а -е: ~ шапка качкет

крита-крижом присл. попречно; пречице, пречицом

кристал х. оп. кришталъ

кристализовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и незак. оп.* кришталъовац (ше)

крестир х. *заст. оп.* клистир

критерий и **критериум** х. критеријум, критериј

критизер х. критизер

критика жс. критика

критиковац -куєм *незак.* критиковати, критизирати

критицки -а -е *ридк. оп.* критични (1)

критичар х. критичар; цензор

критични -а -е 1. (хтори ше дотика критики) критички, критичан; ~ огляднуце критички осврт; ~ реализм критички реализам; 2. (преламни; опасни) критичан; ~ ситуација критична ситуација

критичносц жс. критичност

криц криєм *незак.* крити, с(а)кривати

криц (ше) криєм (ше) *незак.* крити (се), с(а)кривати (се)

кричанє с. вика; дерњава; крици

кричац -им *незак.* 1. (докричовац) викати; 2. (лярмац) викати, галамити; 3. (одушевлено, побидоносно) кликтати, ускликивати, циктати

кричаци -а -е 1. крикљив; грлат; 2. (неприємного звука) кричав; 3. (о фарбох) дречав, дречећи, кричав, кликтав; 4. (барз важни) горућ; ~ проблем горући проблем

кричиц -им *незак. коц. оп.* **кричац**

кришталізация *жс.* кристализација

кришталёвац (ше) -люем (ше) *зак. и* *незак.* кристализовати (се), кристалисати (се), кристализирати (се)

кришталъ *х.* кристал

кришталъни -а -е *и* **кришталъов(и)** -а -о/-е кристалан; **кришталъов цукер** шећер кристал; **кришталъово скло** кристално стакло

криштинки *жс. мн. (ед. криштинка) фолкл. коц. „криштинке“ (божићне ноћне машкаре)*

кријумчар *х.* кријумчар

кријумчариц (ше) -им (ше) *незак.* кријумчарити (се)

кријуци *присл.* кришом

кроатиз(е)м -зму/-зма *х.* кроатизам

кров *х.* беш. (закрице) кров

крой *х. осн. и прен.* крој

крок *х. поет.* корак

крокет *х. спорт.* крокет

крокодил *х.* крокодил

крокодилов -а -о *и* **крокодилски** -а -е крокодилски; ~ **скора** крокодилска кожа; ♦ **ляц крокодилово/крокодилски слизи** ронити крокодилске сузе

кроманьонски -а -е: ~ **чловек** кроманьонски човек

кромка *жс.* окрајак, крајка, пупушка (в.)

кромплі *жс. мн. (ед. кромпля)* кромпир; **копац** ~ вадити кромпир; **вон не любі** ~ он не воли кромпир; ♦ ~ **на лупу (у кожущкох, з кожущками)** *кул.* кромпир у чакширама (у гаћама); ~ **нагусто** *кул.* кромпир с подметом (в.); ~ **наквашно** *кул.* рестован кромпир (са алевом паприком и милерамом); ~ **на прапригаш** *кул.* кромпир-паприкаш; ~ **на тепшички (на тепши)** *кул.* пекарски кромпир, кромпирача

кромпляніки *х. мн. (едн. кромплянік)* *кул.* пржене погачице са кромпиром

кромплянка *жс.* врежа кромпира

кромплъов(и) -а -о/-е кромпиров; од кромпира; ♦ ~ **замешка з маком** *кул.* шуфнудле с маком; ~ **златка** *зоол.* кромпирова зла-

тица (*Doryphora decemlineata*); ~ **шалата** *кул.* салата од кромпира; ~ **юшка** *кул.* чорба од кромпира, кромпир-чорба; **кромплъов хробак** *оп.* майов хробак; **кромплъов цукер** *цукр.* кромпир-шећер; **кромплъово погачики** *кул.* погачице са кромпиром

кропаї *жс. мн. (ед. кропай)* капи, капљице, грашке; ~ **зноју** грашке зноја

кропидло *с. цркв.* кропило

кропилища *жс. цркв.* кропионица

кропиц -им *незак.* 1. прскати; 2. (о дижджу) ромињати; влажити

кропкац -ам *незак. дем. (о дижджу)* ромињати

крос *и* **крос-контри** *х. спорт.* крос, крос-контри

кросна *мн.* 1. ткац. разбој; 2. (бицикли) рам; 3. (ролі) јарам (в.), рам (в.); 4. (на хторих виши дзвон) совина (в.)

крот *х. заст.* безброј, мноштво; тушта и тма

кротитель *х.* кротитель, кротилац

кротки -а -е кротак; смеран

крохмаліц -ім *незак.* штиркати, скробити

крохмалъ *х.* штирак, скроб

крохмалъов(и) -а -о/-е скробни

кроциц -им *незак.* кротити

крочай *х. и заст. жс. з розл. знач.* корак; ♦ **ані на** ~ (ані з места) ни корака; ~ **по** ~ корак по корак; ~ **на каждим крочаю** на сваком кораку; **подняц (превжац) потребни крочаї** предузети потребне кораке; **тримац** ~ з даким/дачим држати (ићи у) корак с ким/чим

крочайніца *жс. муз.* корачница

крочайом *присл.:* исц ~ (исц не понагляюци) ићи кораком (без журбе, лагано)

крочиц -им *зак.* 1. коракнути, закорачити; 2. загазити, ући; **крочел до трицетого** загазио је у тридесету; ♦ ~ **напредок** (уз)напредовати

кроше -еа *х. спорт.* кроше

круг *х.* круг; ♦ **квadrатура круга** *мат.* квадратура круга; **поларни** ~ *геогр.* поларни круг; ♦ **зачаровани** ~ зачарани круг; **наліво** ~! *воєн.* на лево круг!

кругасти -а -е круголик

кругляк х. облутак

кругов(и) -а -о/-е *оп.* **кружни**

кружиц -им *незак.* з *розл. знач.* кружити;
орел кружи по небе орао кружи небом;
летки кружели по варошу леци су кру-
жили градом

кружни -а -е **1.** кружан; ~ **рушане** кружно
кретање; **2.** *ел.* вртложан

кружно *присл.* кружно

кружница *жс. мат.* кружница

кружок -жка и -ока х. кружок

крумбух х. *заст.* грунтовница

крупара *жс.* **1.** (*роботня*) крупара; **2.** (*спра-
ва*) крупара, шротарица, крупач(а) (в.)

крупаст -а -е крупичав

круп *жс. мн.* (*ед.* крупа) **1.** прекрупа; куку-
рузни гриз; **1.** (*дробни каменци*) сугради-
ца, ситан град, цигани; **3.** ~ **на тепшички**
кул. (*едло з крупох*) ≅ крвавице (в.); ♦ **вра-
циц дакому ~ за отруби** (*врациц меней*
вредну ствар од пожиченей) ≅ дати коме
рог за свећу (пет за девет)

крупис -еа х. крупије

крупци -им *незак.* *беш.* (*бац ше*) бојати се,
плашити се

крупци ше -им ше *незак.* згруджавати се,
згушњавати се

крупов(и) -а -о/-е: ~ **цукер** *оп.* **кришта-
льов цукер**

крути -а -е (*формалистични*) крут, фор-
малан, формалистичан; **крути правила**
крута правила

крутила *жс.* **1.** (*у рици*) вртлог, вир, матица;
2. (*форгов*) вртлог, ковитлац

крутянки *жс. мн.* (*ед.* крутянка) *кул. заст.*
шамролне

крух х. труба, туба, смотак, ролна (*тка-
нине*)

круцене с. **1.** *дїсл. мен. од круциц (ше); 2.*
~ (*у*) **глави** вртоглавица

круцина *жс.* кривина, окука; завијутак

круцификс х. *коц.* **1.** сплетац **як** ~ прича-
ти тандара-мандара; **2.** **круцификси** *мн.*
(*вирабяне*) керефеке

круцификсовац -куем и **круцификсовац**
-суем *незак. коц.* лагати, измотавати се

круциц -им *незак.* **1.** (*нїтки*) мотати,
навијати, клупчати; **2. а)** (*власи*) коврцати,
увијати; **б)** (*баюси, браду*) упредати, су-
кати; **3.** (*цигаретлу*) савијати, завијати,
сукати; **4.** (*меняц напрям на драги*) скре-
тати, закретати; **5.** (*радио*) навијати; **6.**
(*зогинац, скруцовац*) савијати; **7. прен.**
а) причати измишљотине, свашта прича-
ти; **б)** лагати; врдати; **поведз правду, не**
круц! кажи истину, немој да врдаш!; ♦ ~
з носом правити кисело лице, мрштити
се; ~ **з главу** (*у недовирію*) вртети гла-
вом

круциц ше -им ше *незак.* **1. а)** (*ходзиц*
геваль-тамаль) мотати се, мувати се,
вртети се; смуцати се; обигравати; **б)**
(*за дачим*) тражити нешто; **круци ше за**
ключами тражи кључеве; **2. а)** (*о диму,*
праху) ковитлати се, клобучати; **б)** (*о во-*
ди у крутили) клобучати се; **3.** коврцати
се, увијати се; **4.** (*о думкох*) врвети,
ројити се; **у глави ше му круцели вше-**
лїяки думки у глави су му врвеле сва-
какве мисли; **5. а)** ~ **коло дакого** мотати
се коме око ногу; **б)** ~ **коло жени** обигра-
вати око жене, удварати се жени; ♦ **кру-**
ци ше му глава (*у глави*) врти (мути)
му се у глави

круциц-муциц круцим-муцим *незак.* **1.**
(*жеровац прави одвит*) околишати; врда-
ти, шеврдати, измотавати се; изводи-
ти кривине; обилазити као киша око
Крагујевца; **2.** (*спреведац*) мућкати

крушок -шка х. *дем.* кружић

ксимс х. *архит.* ксимс

ктитор х. (*добротвор*) ктитор

куб х. *мат.* куб

кубатура *жс.* кубатура

кубиз(е)м -зму/-зма х. *ум.* кубизам

кубик х. **1.** кубик; ~ **древа** кубик дрва; **2.**
заст. (*ярок коло бетелю*) јарак дуж ка-
налског насипа

кубикаш х. кубикаш

кубовац -буем *зак. и незак.* кубирати

кувардац -ам *незак. експр.* кувати

кувик х. *зоол.* ћук, кувик (*Athene noctua*
Scop.)

кугла х. *оп.* гугла

куглац ше -ам ше *незак. оп.* **гуглац ше**

кудзеляр *х. ремес.* токар

кудзель *ж.* коловрат, преслица

кудлати -а -е кудрав, чупав, космат

кудли *ж. мн. (ед. кудла)* кудре, чуперци, увојци

кудовчиц ше -им ше *незак.* **1.** квржити се, грчити се, савијати се; тискати се у тесном; превртати се неудобно лежећи; копирати се; **2.** (о цверенки) мрсити се

кудрав -а -е кудрав, коврцаве длаке

куикац и **куйкац** -ам *незак.* вапити, запомагати; плакати

куйон *х.* неваљалац, хуља, нитков, лупеж

кук *викр. при закукованю* види ме!

кука *х.* штап, палица

кукасти -а -е: ~ **криж(ик)** *ист.* кукасти крст

кукац¹ -ам *незак.* (о куковки) кукати

кукац² -ам *незак.* заузимати чучећи положај; док плес, раз кука, раз става док плеви, час чучне (чучи), час се диже

кукнуц -нем *зак.* чучнути

куковка *ж. зоол.* кукавица; ♦ **подруциц дакому дацо як ~ вайцо** подметнути коме што као кукавица јаје

куковков -а -о кукавич(и)ји; ♦ ~ **вайцо** кукавичје јаје

куковче -еца *с. дем.* кукавичић, кукавче

кукољ *х. бот.* кукољ (*Agrostemna githago* L.); ♦ у **каждим жице ест куколю беш. оп. у** **каждим роду ест смроду (под смрод)**

ку-ку *викр. оном. за подражоване гласа куковки ку-ку*

кукуригац -ам *незак. коц. оп.* **кукурикац**

кукурикац -ам *незак.* **1.** кукурикати, кукурекати; **2. прен.** галамити, звоцати (*обич. о мушкој особи*)

кукурику *викр. оном.* кукурику, кукуреку

кукурица *ж.* кукуруз; **варена** ~ куван кукуруз; **пукана** ~ печен кукуруз; ~ **на пукане** кукуруз кокичар; **пукац кукурицу а)** (цалу чутку) пећи кукуруз; **б)** (у зарну) кокати кукуруз (кокице); **ламац кукурицу** брати кукуруз; ~ **у чуткох** кукуруз у клиповима; **лупана** ~ окруњен кукуруз,

кукуруз у зрну; ♦ ~ **мац у обисцу** кукуруз је најважнија храна, јер храни целу кућу

кукуричанка *ж. (стебло кукурици)* кукурузовина; ♦ **на кукуричанки** *оп.* **кру-тянки**

кукуричка *ж.* **1. дем.** кукурушчић; **2. гипок.** кукуруз, кукурушчић

кукурични -а -е кукурузни; ~ **мука** кукурузно брашно; ~ **хлеб** кукурузни хлеб, кукурузница; ♦ ~ **пита** *кул.* разљевуша, проја (*слатка са бундевом*); **кукурични чарапи (шуфи)** пређане зепе

кула *ж. з розл. знач.* кула; ♦ **вавилонска** ~ (*турни*) вавилонска кула; ♦ **будовац кули (турни)** у воздуху (у хмарох) градити куле у ваздуху (у облацима)

кулак *х. ист. (богати селян)* кулак

кулачка *ж. (од кулак)* *ист.* кулакиња

кулацки -а -е *ист.* кулачки

кулацтво *с. ист.* кулаштво

кулен *х. кул.* кулен

кули -ија *х.* кули

кулинар *х.* кулинар

кулинарство *с.* кулинарство

кулиса *ж. звич. мн. театр., техн.* кулиса; ♦ **за кулисами** иза кулиса

кулминация *ж.* кулминација

кулминовац -нуем *зак. и незак.* кулминирати, кулминисати

кулоар *х.* кулоар

кулски -а -е (од Кула) кулски; **Кулска општина** Кулска општина

култ *х.* култ; ♦ ~ **особи** култ личности

култиватор *х.* култиватор

култивовац -вуем *зак. и незак.* култивирати

култни -а -е култни

култура *ж.* култура; ♦ **дом култури** дом културе; **особна** ~ лична култура; **пољопривредна** ~ пољопривредна култура; **физична** ~ физичка култура

културни -а -е културан; ♦ ~ **нашлїдство** културно наслеђе

културно *присл.* културно

културно-забавни -а -е културно-забавни

културноисторийни -а -е културноисторийски

културно-уметнички -а -е културно-уметнички

културолог х. културолог

кулук х. *ист., прен.* кулук

куля ж. **1.** кугла; **2.** (*граната*) кугла, ђуле, зрно; **3.** (*Жем*) кугла, лопта; **Жемова** ~ Земаљска кугла (лопта); **4.** (*на мажи, на шеячки*) тег; **5.** (*на килашох*) јабука; **6.** **кулї** *мн. спорт.* тегови; **дзвигане** **куљох** дизање тегова; ♦ ~ **на дроце спорт.** *заст.* кладиво; ♦ **бежац** (*лесниц*) **як** ~ јурити као метак; **крачац** **як** ~ ићи непроменљивим стабилним кораком

Кулянсец -нца х. Куљанин

кулянски -а -е кулски; ~ **хотар** кулски атар;

Куљанска драга (*драга Р. Керестур – Кула*) Кулски пут

кулясти -а -е кугласт

куљка ж. **1.** метак, куршум, тане, зрно; **2.** *буд.* висак; **3.** *дем.* куглица, лоптица; **4.** (*клочана у габзовей пукалки*) тане; **5.** **куљки** *мн. кул.* куглице; **гестиньово куљки** куглице од кестена; **мандуљово** ~ куглице од бадема; ♦ **виберацка** ~ бирачка куглица; ♦ **послац** **дзечи по куљку** *франт.* измотавати се с децом приликом почетка какве градње

куљков(и) -а -о/-е: ~ **лсжиско маш.** куглични лежај

кум х. (*на кресценю, винчаню*) кум

кума ж. (*на кресценю, винчаню*) кума

кумин -а -о/-е *оп.* **кумов**²

кумир х. (*идол*) кумир

кумис х. (*монголски напиток*) кумис

кумов¹ -а -о/-е (*од кум*) **1.** кумов; **2.** кумовски; **3.** **кумово** *мн.* кумови; **були у нас** ~ били су код нас кумови

кумов² -а -о (*од кума*) кумин

кумовац -муем *зак. и незак. осн. и прен.* кумовати

кумовство с. кумство; ♦ **прешло** ~ покварила се трговина, погодба

кумочка ж. *дем. и гипок.* кумица

кумуловац -луем *зак. и незак.* кумулирати

кумче -еца с. *беш. оп.* **крешне**

кумшт х. **1.** мудрост, штос; **то нїяки не** ~ није то никаква мудрост; **2.** вештина; штос

кумштирац -ам *зак. и незак.* довијати се; измишљати

куна¹ ж. *зоол.* куна (*Mustela*)

куна² ж. (*горватска пенсжна единка*) куна

кунов -а -о/-е кунин; ~ **бундичка** кунино крзно

кундак х. кундак

куньгов х. *заст.* **1.** високо намештен кревет са простором за спавање испод покривача; **2.** (*сунякалов*) комарник

куп х. *спорт.* куп; ~ **система** куп-систем

купак х. **1.** (*на пламенїку витрионовей лампи*) капица; **2.** *пейор.* (*задок*) шупак, стражњица, гузица; **3. а)** (*указани з пальцом*) шипак; **б)** (*нїч; не правда*) брус; шипак; **знаш ти** ~ знаш ти брус; **бул ти там** ~! (*не бул ши там*) био си ти тамо шипак!; **достац** ~ добити шипак; ♦ **ба** ~ (*зоч цо*) којешта; **тримац** **купаки** држати шипке; **указац** **дакому** ~ показати коме шипак; **черпац** **воду з купаком** (*робиц даремну роботу*) грабити (хватаги) воду решетом, тући воду у авану

купалїще с. купалиште

купалїщни -а -е и **купалїщов(и)** -а -о/-е купалишни

купальня ж. купатило

купане с. купање

купатило с. *оп.* **купальня**

купац (**ше**) -ам (**ше**) *незак. осн. и прен.* купати (се)

купаци -а -е купаћи; ~ **костим** купаћи костим; ~ **гачки** купаће гаћице

купацки -а -е купачки; ~ **шапка** купачка капа

купач х. купач

купачи -а -е *беш. оп.* **купаци**

купачица ж. купачица

купачка ж. корито (*за прање рубља*)

купе -еа х. купе

купель ж. **1.** бања; **були у купелї** били су у бањи; **воздушна** ~ ваздушна бања; **2.** купање, купка; **горуца** ~ врућа купка

купельов(и) -а -о/-е и **купельски** -а -е бањски

купец -пца х. купац

купиц -им зак. **1.** купити; ~ **за готови пенсжи** купити за готов новац; ~ **на борг** купити на вересију; **2.** пазарити

куплет х. лит., муз. куплет

куплунг х. техн. квачило, куплунг

куповане с. куповина; ♦ ~**предаване** с. оп. **купопредаване**

куповац -пуем *незак.* **1.** куповати; **були** ~ ишли су у куповину; **2.** пазарити; ♦ **куповал би на ньго, аж би купел на ньго** мрзи га, па му тражи и грехе (грешке) које није учинио; **хто купус цо му не треба будзе предавац тото цо му треба** не ваља разбацивати паре на непотребне ствари

куповаци -а -е купљив

куповачка жс. куповина, купња

куповни -а -е: ~ **цена** куповна цена

купола жс. купола, кубе

купон х. купон

купопредаване с. купопродаја

купопредајни -а -е купопродајни

купчи -а -е куповни; ~ **платно** куповно платно

кура¹ жс. кокошка; кокош, кока; ♦ **и шлепей кури ше уйдзе зарно** и ћорава кока (кокош) нађе зрно; **йому ~ а мнє вайцо** оп. **йому тузок а мнє препилку** (под тузок); **круци ше як ~ з вайцом** хода овамо-онамо не знајући шта да почне радити; **легац з курами** ићи са кокошима (кокошкама) на спавање; **розумиц ше до дачого як ~ до пива** разумети се у што као магарац у кантар

кура² жс. (лічене) кура

курастра жс. (едзене з першого млека по целеню) колострум, млезиво

Курбан-байрам х. (муслиманске швето) Курбан-бајрам

курбла жс. курбл(а)

курбловац -луем зак. и *незак.* курблати, курбловати

курва жс. вулг. и гандр. курва

курвазовац -зуем *незак.* вулг. називати кога курвом

курварски -а -е оп. **курвашки**

курвац ше -ам ше *незак.* беш. оп. **курвиц ше**

курваш х. вулг. курвар

курвашки -а -е вулг. курварски, курвински

курвиц ше -им ше *незак.* вулг. курвати се

курган х. (грунок над старим гробом у *восточней Европи*) курган

курене с. пушење

курени -а -е димљен; ~ **месо** димљено месо

курентни -а -е *банк.* и др. курентан; ~ **роба** курентна роба

курецина жс. пилетина

курецинов -а -о: ~ **юшка** кокошја супа

курзив х. друк. курзив

кури -а -е кокош(и)ји, курји; ♦ **дзень длугши за курову крочай (ступай)** (по *Крачунє кед дні поставаю длугши*) дан је дужи колико врабац скочи; **кура риц** брадавица, курје око; ~ (**курова**) **крочай (ступай)** кратак корак; ~ **перши мед.** кокошије груди; **кури уши** кокошје ваши; ♦ ~ **война подим.** ≡ бура у чаши воде, много вике ни око шта; ~ **чвирк** (*безвредна ствар*) броћ

куриозитет х. куриозитет

куриплах х. кукавица, страшљивац, бојажљивац

куриплахски -а -е кукавички

куриплахство с. кукавичлук, кукавиштво

курир х. курир

куриц -им *незак.* **I прех.** **1.** пушити; ~ **не шлєбодно** пушење није дозвољено, забрањено пушење; ~ **чкодзи** пушење је штетно; **2.** (*месо*) димити; **II непрех.** (*о шнігу*) вејати; куљати; **шніг кури** снег веје

куриц ше -им ше *незак.* **1.** димити се, пушити се; **витринова лампа ше кури** петролејка се дими; **пец ше кури** пећ се дими; **2.** (*о праху, пари*) пушити се; прашити се, дизати се, димити се; **з бразди ше кури за орачом** бразда се пуши за орачем; **за кочом ше кури прах** за ко-

лима се диже прашина; **поля ше кура** са њива се диже пара, њиве се диме; ♦ **сцє-ка аж ше за нїм кури** бежи да се све за њим праши

куришлєп *х. мед.* кокошињак, кокошије слепило

курия *ж. ист.* курија

курка *ж. дем.* кокица

курнїк *х.* кокошињац, кокошарник

курнява *ж.* вејавица, мећава; кијамет

куров -а -о кокош(и)ји, кокошињи; ♦ ~ **юха** *кул.* кокошја супа

курочка *ж.* 1. млада кокошка; 2. *дем. оп.* **курка**

курс *х. з розл. знач.* курс

курсист -та и **курсиста** -ти *х.* курсист(а)

курсистка *ж.* курсисткиња

Курташорци *х. мн. (ед. Курташорец)* „Курташорци” (они што станују на улици Курти шор у Руском Крстуру)

курти -а -е: ~ **нож** кусасти (тубасти, затубасти) нож (в.); ♦ **як** ~ **пес** као јалови (куси) пас

куртизана *ж.* куртизана

куртоазия *ж.* куртоазија

куртоазни -а -е куртоазни; ~ **нашива** куртоазна посета

Куртошорци *х. мн. (ед. Куртошорец)* „Куртошорци” (они што станују у улици Курти шор у Куцури)

куруц *ист.* куруц

курче -еца *с.* пиле; ♦ **надзате (полнєне)** ~ *кул.* пуњено пиле, пуњена пилетина; **паховане (поховане)** ~ *кул.* похована пилетина; **печене** ~ *кул.* печено пиле, печена пилетина; **юшка з курчеца** *кул.* пилећа супа; ♦ **замервиц ше як** ~ до клоча заплести се као пиле у кучине; **учи** ~ **кво-ку** ≡ бостанџији краставце продаје

курчецов -а -о пилетов; ♦ ~ **папригаш** *кул.* пилећи паприкаш; ~ **юшка** *кул.* пилећа супа

курчиц ше -им ше *незак.* грчити се, превижати се, квржити се; ~ **од больох** грчити се од болова

куршлус *х. ел. беш.* куршлус

куршмит *х. заст.* ветеринар

куряк *х. видр.* кукавица, плашљивац, страшљивац; **алє ши** ~ ала си кукавица

куряцки -а -е пушачки

куряч *х.* пушач; жена пушач

курячиц -им *незак. експр.* димити се (*густим димом*)

курячка *ж.* кокошији измет, кокошињак

кус *присл.* 1. мало; нешто; **тужи го пре то-то** ~ **жеми** тужи га због оно мало земље; **голєм** ~ макар мало, макар нешто, имало; **анї** ~ нимало; 2. *оп.* **кущик**; ♦ ~ **по-кус** мало-помало, миц по миц

кусац -ам *незак.* 1. гристи; јести; ~ **хлеб** гристи хлеб; 2. уједати; гристи; **тот пес куса** овај пас уједа; **кусаю ме суньоги** уједају ме комарци; 3. грицкати, гристи; ~ **магочки** грицкати семенке

кусач *х. анат. (шекаци зуб)* секутић

кустос *х.* кустос

кусур *х. беш. (< серб.) оп.* **видац (1)**

кут *х.* 1. ћошак, угао, кут; **шєдзи у куце** се-ди у ћошку; 2. *геом.* угао, кут; ♦ **бабин** ~ (*часц неба на заходзе одкадз звичайно наиходзи буря, диждєж и под.*) бабин (бабљи) кут; ♦ **припрец дакого до кута** притерати кога у кут

кутатовац -туєм *незак. (борикац, преврацац)* претурати, преметати, претраживати

кутер *х. помор.* кутер

кутов(и) -а -о/-е угаони, кутни

кутомер *х.* угломер, кутотер

кутюш *х. оп.* **куцуш**

куфер -фра и -ера *х.* кофер; ~ **за путованє** путни кофер

куферчок -чка *х. дем. оп.* **куфрик**

куфрик *х. дем.* кофер(ч)ић, коферче

куфриско *х. аугм.* коферчина

кухар *х.* кувар

кухарка *ж.* 1. куварица; 2. (*кнїжка рецептох*) кувар; 3. (*вишивка над шпоретом*) куварица

кухарски -а -е куварски

кухенька *ж. дем. оп.* **кухњочка**

кухня *ж.* 1. кухиња, кујна; 2. *заст. (з отвореним комином)* отворена (црна) кујна (в.); ♦ **на двох кухњох кармени**

ухрањен, дебео; у празней кухнї и **кухарка шалсна** кад је кухиња празна, куварица је беспомоћна, јер нема шта да кува

кухнѡв(и) -а -о/-е кухињски; ◇ **кухнѡв хробак** зоол. бубашваба (*Blatta germanica*)

кухнѡчка ж. дем. кухињица

кухтариц -им *незак.* (*борикац у кухнї гледајуци едзене*) претурати, преметати, претраживати (у кухињи)

куц оном. *звич. повторене* куц

куца ж. *дзец. оп.* **куцка**

куца-куца [кцѡ-кцѡ] и мн. **куцѡ-куцѡ** *викр. за доволанє швинѡх* гиц-гиц, гицо-гицо, кус-кус

куцик х. 1. (*часц даякеј териториї*) кутак; **позна кажди** ~ **варошу** познаје сваки кутак града; 2. дем. кутић; 3. **куцики** мн. жвале; ♦ **ище ци жовте у куцикох** још си жут око кљуна, још миришеш на млеко

куцикави -а -е жвалав; ♦ **ище ши** ~ *оп. ище ци жовте у куцикох под куцик*

куциня ж. *заст.* егзекуција, оврха

куцка ж. *дзец. (швиня)* куца

куцкуруша ж. *бот.* оскоруша (*Sorbus domestica*)

куцов х. *дем. и гипок.* куца, куцо(в)

куцуш х. 1. кученце; 2. *оп.* **куцов**

кучац -им *незак.* 1. чучати; 2. *прен. (без роби)* куњати; ♦ **не знаш цо у мнє (у нїм итд.)** **кучи** не знаш шта се у мени (њему итд.) крије

кучаци -а -е чучећи; ◇ **на кучаци и на кучацо** *присл.* чучећке, чучећки, чучимице

кучиц -им *коц. оп.* **кучац**

кушиїр х. 1. штављач, кожар; 2. крзнар, ћурчија

кушиїрство с. 1. кожарство; 2. крзнарство

кущик *присл.* малчице, малкице, малко

кущинандо, кушиндо и кушичко *присл.* малицко, малично; ♦ **таки кушичко** мало онако

кцѡ *викр. оп.* **куца-куца**

кшефт х. *заст.* посао

кшо *викр. за одганяње швинѡх* ајда (в.), уше (в.), шике (в.) уса

Л

ла муз. ла

лаба ж. **1.** шапа; **2.** стопа, стопало; **3.** фам. нога

лабави -а -е беш. (< серб.) оп. бивни (**1**)

лабати -а -е **1.** шапасти; **2.** великих стопала

лабда ж. спорт., мат. и др. лопта; ♦ **окируг-ли** як ~ (**лабдошка**) **1.** буцмаст; **2.** трбушаст

лабдаліше с. лопталиште, игралиште

лабданс с. лоптање

лабдасти -а -е лоптаст

лабдац ше -ам ше *незак.* лоптати се, играти се лопте

лабдач и **лабдаш** х. (*бавяч з лабду*) лоптач, лопташ

лабдов(и) -а -о/-е лоптин

лабдошка ж. дем. **1.** лоптица; **2.** куглица; **3.** (*вишуљкана з палџами и под.*) вавољак;

4. **лабдошки** мн. кул. куглице; **мархвово лабдошки** куглице од шаргарепе

лабилни -а -е осн. и прен. лабилан

лабиял х. фон. лабијал

лабиялни -а -е фон. лабијалан

лабка ж. дем. **1.** шапица; **2.** мало стопало, стопалце; **3.** (*часц кудзелі*) папучица; ножица; **4.** *звич. мн. лабки* педале (*на бициклу, мотору и сл.*)

лаборант х. лаборант

лаборантски -а -е лаборантски

лаборатория ж. лабораторија

лабрадор х. мин. лабрадор

лава ж. осн. и прен. лава

лавабо с. лавабо

лаванда ж. бот. лаванда (*Lavandula*)

лавина ж. осн. и прен. лавина

лабиринт х. лабиринт

лавировац -уем зак. и *незак.* помор. и прен. лавирати

лавка ж. **1.** клупа; **2.** (*градка*) леја; ♦ **школска** ~ школска клупа, скамија

лавор х. лавор

лавочка ж. **1.** клупа (*у парку, пред кућом и сл.*); **2.** дем. клупица

лавра ж. цркв. (*векиш православни манастир з комплексом других црковних, економских и др. обектох*) лавра

лаври ж. мн. прен. ловорике; ♦ **одпочивац на лаврох** одмарати се (почивати) на ловорикама; **позберац** ~ побрати ловорике

лавфер х. оп. лауфер

лагода ж. лагода, угодност; комфор

лагодзиц -им *незак.* годити, пријати

лагодни -а -е **1.** удобан; лак; ~ **живот** лак живот; **2.** лагодан, пријатан, угодан

лагодносц ж. **1.** удобност; **2.** лагодност, лагода, угодност

лагойц -им *незак.* умиривати, смиривати

лаг х. оп. лак

лагер х. нсм. **1.** лагер, стовариште, складиште; **2.** логор; логориште; **3.** *полит.* табор; блок

лагераш х. логораш

лагерни -а -е оп. лагерски

лагеровац -уем зак. и *незак.* **1.** лагеровати; **2.** оп. **таборовец**

лагерови -а -е логорски

лагерски -а -е логорски; ~ **живот** логорски живот; ~ **огень** логорска ватра

лагови -а -о/-е лакован; **лагово** ципели лаковане ципеле

лагров(и) -а -о/-е логорски

лагум х. з *розл. знач.* лагум

лагуна ж. лагуна

лада *ж.* **1.** сандук; шкриња; **2.** (*дзивоцка*) **а)** удавачки сандук, киштра (*в.*); **б)** мираз; девојачка спрема; **порихтац** ладу спремити мираз; **3.** (*за муку, зарно*) сандук; **4.** (*на шеячки*) кош; **5.** *заст.* (*кошинџа*) кошница, улиште

ладан *х.* *цркв.* тамјан, смирна, измирна

ладанов -а -е тамјански

ладасти -а -е сандучаст, шкрињаст

ладиска *ж.* *аугм.* сандучина, шкрињетина

ладичка *ж.* **1.** *дем.* сандучић, сандучак; **2.** (*за писма*) сандуче; **3.** гајба; **4.** кутија, кутијица; кућиште; **5.** (*за добродзечни прилоги у цркви*) бирница; **6.** (*фийовка*) ладица, фиока; **7.** *пчол.* кошница; **8.** кутија, урна; **гласацка** ~ гласачка кутија

ладов -а -о: ~ **замарзовач** сандучар (*замрзивач*)

ладя *ж.* брод, лађа; **путовали на ладі** путовали су бродом; **♦ як кед би ци ше (ше му и др.) шицки ладі потопели беш.** (< *серб.*) *оп.* **як кед би (ягда) ци (му и др.) шицки поумерали (под поумерац)**

ладяр *х.* бродар, лађар; морнар

ладярня *ж.* (*роботня за отримоване ладџох*) бродара

ладярство *с.* бродарство

ладџобудоваліще *с.* бродоградилиште

ладџобудоватељ *х.* бродоградитељ

ладџобудоватељство *с.* бродоградња

ладџобудовня *с.* бродоградња

ладџов(и) -а -о/-е бродски; **♦ ладџов червоточ** *х.* *бот.* бродоточац (*Teredo navalis*)

ладџовласнік *х.* бродовласник

ладџочка *ж.* **1.** барка; **2.** *дем.* бродић, лађица

лазарет *х.* (*шпиталь*) лазарет

Лазаров -а -о: **Лазарова субота** *ж.* *цркв.* (*субота пред Квітну недзелю*) Лазарева субота

лазур *х.* (*небово белавидло*) азур, лазур

лаик *х.* лаик

лаицки -а -е лаички

лайбик *х.* прслук

лайбичок -чка *х.* *дем.* прслучак, прслучић

лайгов *х.* *гандр.* ленчуга, ленштина

лайговац -гусм *незак.* ленчарити

лайно *с.* *заст.* шипак; ~ **тебе!** шипак теби!

лайсна *ж.* лајсна

лайтмотив *х.* *муз. и прен.* лйтмотив

лайтнант *х.* *воєн.* лајтант

лак *ж.* лак

лакатош *х.* *заст.* бравар

лакеј *х.* лакеј

лакмус *х.* *хем. и бот.* лакмус

лаковац -куєм *зак. и незак.* лакирати, лаковати

лакоми -а -е *оп.* **лакомни (1)**

лакомиц ше -им ше *незак.* лакомити се, бити лаком, бити похлепан; жудети

лакомни -а -е **1.** лаком, похлепан; грамзив; **2.** (*прицагујуци*) примамљив, привлачан; допадљив

лакомно *присл.* **1.** лакомице, лакомо; **2.** халапљиво, похлепно; **3.** примамљиво, привлачно; допадљиво

лаконі́з(е)м -зму/-зма *х.* лаконизам

лаконі́чни и **лаконски** -а -е лаконичан, лаконски

лакота *ж.* *заст.* забава, уживање

лакотки *ж.* *мн.* (*єд.* лакотка) слаткиши, посластице, шећерлеме, ђаконије

лактоза *ж.* *хем.* лактоза

Лала *х.* беш. (*Войводян*) Лала

Лалитянь и **Лаличань** *х.* (*жителъ Лалитю*) Лалићан

лалицки -а -е (*од Лалить*) лалићки

лама *ж.* *зоол.* лама (*Lama glama*)

ламанс *х.* **1.** лом, ломљава, ломљавина, ломот; слом; **2.** крш; тресак, треска; **3.** (*кукурици*) берба

ламани -а -е: ~ **число** *с.* *мат.* разломак *х.*

ламац -мем *незак.* **1.** ломити; **2.** (*младніки, фатюги и под.*) обламати; **3.** (*кукурицу*) брати; **4.** **а)** (*стрикац*) вртети, севати, жигати; **реома у косцох** ламе реома врти у костима; **б)** *безос.:* **а)** була жима аж руки ламало била је цича зима; **б)** вода жимна аж зуби ламе вода је тако хладна да трну зуби

ламац ше -ем ше *незак.* **1.** ломити се; **2.** *прен.* двоумити се, колебати се, бити неодлучан

ламаци -а -е ломљив, ломак; крт; дробљив

ламацосц *жс.* ломљивост, крхост, кртост
ламач *х.* 1. (*комбайн за кукурицу*) берач, комбайн; 2. (*човек хтори ламе кукурицу*) берач
ламачка *жс.* берба кукуруза; **у ламачки** за време бербе кукуруза
ламела *жс.* *маш.* и *буд.* ламела
ламош *х.* ждера, прождрљивац
ламошиц -им *незак. експр.* мазати, листити
лампа *жс.* лампа; **витрионова** ~ петролејка; **зашвициц лампу** упалити лампу; **у хижи швици лампа** у соби гори лампа; **вихпац лампу** (*вихпац горе гнот витрионовей лампи же би баржей швицела*) извити (одврнути) лампу; **уцагнуц лампу** (*закруциц долу гнот витрионовей лампи же би слабише швицела*) утулити лампу
лампаш *х.* фењер; ♦ **гледцац з лампашом** тражити (са) свећом у руци ((са) лампом)
лампашик *х.* *бот.* маслачак (*Taraxacum officinale Webb*)
лампион *х.* лампион
лампочка *жс.* *дем.* лампица
лангош *х.* *кул.* 1. лепиња; 2. *оп.* белюш
лансц -нца *х.* *беш. оп.* **ланц** (1)
лансчни -а -е *оп.* **ланцов(и)**
лансчнїк *х.* *техн.* ланчаник
лансовац -суем *зак* и *незак.* лансирати
ланц *х.* 1. *з розл. знач.* ланац; 2. *звич. мн.* ланци окови; ♦ **заковац до ланцох** бацити у окове
ланцета *жс.* *мед.* ланцета, хируршки нож
ланцов(и) -а -о/-е ланчан; ~ **мост ланчаник**; ~ **продукция** ланчана производња
ланцушок -шка и *беш.* -ушка *х.* 1. **а)** ланчић, ланац; **б)** огрлица, ђердан; 2. (*на дерлячи*) ланац
лапанс *с.* *з розл. знач.* хватање; лов, ловљење; пецање; ♦ **оглашка о лапаню** потерница
лапац -ам *незак.* 1. *з розл. знач.* хватати; ~ **лабду** хватати лопту; **лїпкаче лапа** лепак хвата; 2. хватати, затицати; ~ **дако-го у крадзи** затицати некога у крађи; 3. ловити; пецати; ~ **риби** пецати рибе;

4. *ист.* (*до войска*) купити у војску; 5. јурити, хватати; ~ **крадоша** јурити лопова; 6. улазити, ступати (*у одређену годину старости*); **лапа двацети рок** ступа у двадесету годину; 7. (*досяговац*) досезати; **покля конари древа лапаю** докле гране дрвета досежу; 8. (*гу дакому*) пристајати уз кога, држати нечију страну, бити на нечијој страни; **вон не сцел лапац гу нїм** он није хтео да буде на њиховој страни; 9. *прен.* (*усвойовац нови знаня*) схватати, учити; **тото дзецко швидко лапа** ово дете брзо схвата; 10. *безос.* хватати, брзо пећи; загоревати; **кед колач у пецу барз лапало, одоткало ше брилу** када је колач у пећници загоревао, отварала су се вратанца

лапац ше -ам ше *незак.* 1. хватати се; 2. лаћати се, прихватати се; машати се; ~ **до роботи** прихватати се посла; 3. упуштати се (*у нешто*); 4. (*до дакого*) качити се (*желећи се побити*); 5. (*починац*): **дзецко ше лапа бешедовац** дете почиње да говори (да прича); 6. захватати; палити се, почињати горети; **од огня ше лапали древа на другим боку уліци** ватра је почињала да захвата дрвеће са друге стране улице; 7. лепити се; **жем ше лапа на плуг** (*на дерлячу и под.*) земља се лепи на плуг (*на дрљачу и сл.*); 8. (*буц податни на дацо*): **на младогo човека ше добри уплїви** најлпше лапаю млад човек је најпријемчивији на добре утицаје; **жива бешеда ше баржей лапа розума слухачох** жив говор јаче утиче на разум слушалаца

лапач *х.* хватач

лапачка *жс.* хваталка, хваталица, хватало
лапаюци *присл.* пипајући; **вноци идзем** ~ ноћу идем пипајући

лапидарни -а -е лапидаран

лапис *х.* *хем.* лапис

лапиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* **влапиц (ше)**

лапишка *жс.* 1. *коц. оп.* **лопатка** (2); 2. (*за мухи*) мухарник; 3. лизалица, лилихип

лапка *жс. оп.* **лабка** (3. и 4.)

лапкац -ам *незак.* (*нагло есц* – *звич.* *о живо-тинї*) лапати; ждерати, прождирати

лапнуц -нем *зак.* **1.** *фам.* презалогајити; **2.** лапнути, ждракнути, брзо нешто појести (*о животињама*)

лапор(ец) -рца *х. мин.* лапор(ац)

лапош *х. (улегнуће на пољу хторе често под воду)* увала, водолеж

лапшни -а -е спретан; умешан, вешт

лапшиносц *жс.* спретност; умешност, вештина

ларго *присл. муз.* ларго

ларингал *х. лат.* ларингал

ларинголог *х. мед.* ларинголог

ласица *жс. зоол.* ласица (*Putorius nivalis*)

ласка *жс. поет.* **1.** милост; **2.** љубав

ласкави -а -е **1.** ласкав; похвалан; **2.** благ, добар

ласкац -ам (*дакому*) *нзак.* (< *серб.*) **1.** (*нециро хвалиц дакого у його присуству*) ласкати (*оп. облесковац ше, подлізовац ше*); **2.** годити, пријати; **ласкало му унапредзене** годило му је унапређење (*оп. любииц ше (2)*)

ласкотац -ам *нзак.* **1.** голицати, шкакљати, шашољити; **2. прен. а)** дражити; **б)** копкати; **в)** *безос.* побуђивати

ласкотац ше -ам ше *нзак.* голицати се

ласкотаци -а -е **1.** голицав, голицљив; чакљикав, чагљигав; драшкав; **2. прен.** шкакљив, неугодан, деликатан; ♦ ~ (*ласкотлїве*) *питање* шкакљиво питање

ласкотлїви -а -е *оп.* **ласкотаци**

ласо *х.* ласо

ластар *х. беш.* (< *серб.*) *ластар*, изданак (*оп. младнїк*)

ластовичка *жс. зоол. дем.* ластва, ластавица, ластавичица; ♦ **перша** ~ прва ластва, претеча

ластовка *жс. зоол.* ластва, ластавица (*Hirundo*) ♦ **перша** ~ **не приноси яр** једна ластва не чини пролеће

ластовков -а -о ластин; ~ **гнїздо** ластино гнездо; ♦ ~ **желе бот.** лишавац, лишавица, руса, росопас (*Shelidanium majus*)

ластовче *с. дем.* ластавић

ластовчи -а -е ластин

ласцивни -а -е ласциван

лата *жс.* летва

латац ше -ам ше (*на дацо*) *нзак. заст.* **1.** стицати, стварати, зарађивати, тећи, трудити се (настојати) зарадити (стећи) нешто; **2.** сабирати, скупљати мало-помало; **3.** грабити се, отимати се; ♦ **латац ше як шлєпи на очи** јако настојати, грабити се постићи нешто

латентни -а -е латентан

латерна *жс.* латерна

лати -а -е (*од лац*): **були зме лати и гандровани** псовао нас је и грдио

Латин *х. 1. ист.* Латин

латинизовац -зуем *зак. и нзак.* латинизовати, латинизирати

латиница *жс.* латиница

латинїчни -а -е латинички

латинка *жс. оп.* латиница

латински -а -е **1.** латински; **2.** латинички

латифундия *жс. ист.* латифундија

латка *жс. 1. а) оп. лата; б) дем.* летвица; **2. а)** (*за заверанє дзверох и др.*) обртаљка (*в.*), рајбер (*в.*); **б)** (*зоз шпаргу, за заверанє капурки*) скакавица; **3. латки** *мн.* летвице, летве, ограда од летава

латов -а -о: ~ **гвозд** летвењак; ~ **шоп** шупа са подом од летава (*за складиштење кукуруза у клипу и др.*)

латочка *жс. дем.* летвица

лауреат *х.* лауреат

лауфер *х. шах.* лауфер

лаф *х. беш. арг.* лаф

лафет *х. воєн.* лафет

лахвати -а -е комотан, широк (*о одећи*)

лахи *жс. мн. (ед. лаха)* *заст.* крпе, рите, дронци; крпеж

лац *ласм нзак.* **1.** псовати; **2.** грдити, ружити; ♦ **лас аж жем сохне** скида [све] богове (свеце) [с неба], скида све звезде с неба

лац ше *ласм ше нзак.* заклињати се, клети се

лаце *с. 1.* псовка; **2.** грдња

лацки -а -е псовачки

лацман *х. презр.* лацман(ин)

лач *х.* псовач

лашиц ше -им ше *нзак.* лакомити се, бити лаком, похлепан; жудети; стрвити се; **ла-**

ши ше расту му (добија) зазубице, иде му вода на уста, гута слину

леандер *х. бот. оп. олеандер*

Лебарчанс *х. мн. (ед. Лебарчань) „Лебарчани” (становници улице Лебарец у Бурђеву)*

лебед *х. зоол. лабуд (Cygnus)*

лебедица *ж. лабудница*

лебедов -а -о лабудов; ◇ ~ **писня** лабудова песма

лев *х. (болгарски пенсџе) лев*

левента *х. и ж. ист. и прен. левента*

леворвер *х. заст. оп. револвер*

легализација *ж. правн. легализација*

легализовац (ше) -ам (ше) *зак. и нєзак. легализовати (се), легализирати (се)*

легални -а -е легалан

легат *х. з розл. знач. легат*

легато *присл. муз. легато*

легатор *х. (завитовач) легатор*

легвариц -им *нєзак. ленчарити, лењствовати, беспослич(ар)ити, бадавацисати; зјакати; красти богу дане*

легварош *х. лењивац, ленштина; ленчуга; беспосличар; бадавација; зјака, празјавало*

легварошка *ж. лењивица, ленштина; ленчуга; беспосличарка, бадавацка; зјака, празјавало*

леггорн *х. (файта билих курох) легхорн*

легенда *ж. легенда*

легендарни -а -е легендаран

легинь *х. 1. младић, момак; 2. дечко, драги, драган; то мой ~ ово је мој дечко; 3. (не-оженети) момак, младенац, нежења; 4. (при ословйованю) момак, дечко; чий же ши, ~? чији си ти, момак?; 5. (у одноше-ню ту женскей особи) вршњак, парњак, иста генерација; друг(ар); вон бул сй ~ он је њен вршњак*

легиньски -а -е **1.** момачки, младићки; **2.** младалачки

легиньство *с. момаштво, младићство; младенаштво*

легиньчиц ше -им ше *нєзак. момчити се; момковати*

легиньчков -а -о шипарачки; **легиньчково** **сни** шипарачки снови

легиньчок -чка *х. дем. 1. момчић, момче, момчуљак, младићак; 2. шипарац*

легитимација *ж. легитимација*

легитимитет *х. легитимитет*

легитимни -а -е легитиман

легитимносц *ж. легитимност*

легитимовац (ше) -ам (ше) *зак. и нєзак. легитимисати (се), легитимирати (се)*

легион *х. ист. легион*

легионер *х. легионар*

легија *ж. ист. легија*

легура *ж. хем. легура*

леди *ж. нєпрем. леди*

лежерни -а -е лежеран

лезбийка *ж. лезбијка, лезбејка*

лей *х. (румунска пенсџна едінка) леј*

леї *мн. оп. лея (3)*

лек *х. (албанска пенсџна едінка) лек*

лексика *ж. лингв. лексика*

лексикограф *х. лексикограф*

лексикография *ж. лексикографија*

лексикологија *ж. лингв. лексикологија*

лексикон *х. лексикон*

лексични -а -е лексички

лектира *ж. лектира*

лектор *х. лектор*

лекторат *х. лекторат*

лекторовац -руем *нєзак. лекторисати, лекторирати*

лектура *ж. лектура*

лекция *ж. лекција*

леле *с.: ходзиц (патриц) як ~ ићи (гледати) као ћакнут (луд); пияни як ~ пијан као земља (као ћускија), мртав пијан; пис як ~ пије као смук (као дуга, као спужва)*

лелия *ж. бот. љиљан, крин (Lilium, Lilium candidum)*

лелийов(и) -а -о/-е љиљанов; љиљански

леменциц -им (за дачим) *нєзак. експр. ве-ома желети нешто имати (постићи, сазнати и сл.); жудети за чим; свойого ше ганьби, а за цудзим леменци* *свог се стиди, а за туђим жуди*

лемур *х. зоол. лемур (Lemur)*

ленийка *жс.* лењир, *горв.* равнало

ленийов(и) -а -о/-е: ~ тека свеска на линије

ленија *жс.* (смуга) линија, црта; проста ~ права линија; (по)цагац лениї повући линије, (из)линирати (*оп.* линия)

лениїниз(е)м -зму/-зма *х.* лењинизам

ленир *х.* *оп.* ленийка

лента *жс.* лента

леопард *х.* *зоол.* леопард

лепеза *жс.* лепеза

лепезасти -а -е лепезаст

лепенка *жс.* (файта картону) лепенка

лепетка *жс.* *зоол.* 1. коц. лептир; 2. (ноцни мотильчок) лептирица

лепетюха *жс.* торокуша, брбљивица, блебетуша

лепинь *х.* лепиња

лепиньчок -чка *х.* *дем.* лепињица

лепра *жс.* *мед.* лепра, лепроза, губа

леправи -а -е *оп.* лепрозни

лепроза *жс.* *оп.* лепра

лепрозни -а -е 1. лепрозан, губав; 2. лепрозни -ного *х.* губавац

лепта *жс.* (гречески дробни пенџ) лепта

лерна *жс.* *оп.* релна

лес *х.* *геол.* лес, прапор

лесонит *х.* лесонит

летаргични -а -е летаргичан

летаргия *х.* *мед.* летаргија

летлампа *жс.* летлампа

леукемия *жс.* *мед.* леукемија

леукоцити *х.* *мн.* (ед. леукоцит) *анат.* леукоцити

лея *жс.* 1. коц. парче земље од око 1200 кв. хв.; 2. коц. земља око села и близу села; 3. утрина, неплодно земљиште

-лє *слов.* *хторе ше додава за форму императива, з ниянсу ублажованя, фамилијарносци и под.* де, дер, деде(р); *принеш-лє ми води* донесиде ми воде; *стань-лє дакус* станиде мало; *ноце-лє, шеднїце* дер, седите

лєбо *злуч.* или

лєв *х.* *зоол.* лав

лєвица *жс.* *зоол.* лавица

лєвов -а -о 1. лавов; 2. лављи

лєвовски -а -е лавовски

лєвчатко *с.* *дем.* (од лєвче) лавић, лавче

лєвче *с.* лавић, лавче

лєжки -а -е лак; ~ едзене лака храна; ♦ ~ жена лака жена; ~ роба лака роба; ♦ *най му будзе ~ жем!* лака му земља!; *прейсц з легким* проћи олако

лєгко *присл.* 1. лако; 2. олако

лєгкоатлетичар *х.* *спрт.* лакоатлетичар

лєгкоатлетични -а -е лакоатлетски

лєгковерлїви -а -е *оп.* лєгковирни

лєгковирни -а -е лаковеран, наиван

лєгкодумни -а -е лакоуман, лакомислен, ветрењаст

лєгкодумносц *жс.* лакомисленост, лакоумност, лакоумље

лєгконоги -а -е лаконог, брз, хитар, чио

лєгкосц *жс.* лакоћа, лакост

лєгнуц -нем *зак.* лећи, легнути; *лєгнул спац* легао је да спава; ♦ ~ до посцелї (*похориц ше*) пасти у кревет

лєгучки -а -е *дем.* лак, лаган, лагачак, лагачак; *лєжки* ~ лагачак, лагачак

лєдво *присл.* једва; ~ старчи поробиц једва стиже да уради; ♦ ~ раз једва једном; ~ *якош* једва некако, на једвите јаде

лєднїк *х.* *бот.* гра(х)орица (*Vicia sativa*)

лєжарина *жс.* лежарина, складишнина

лєжац -им *незак.* 3. *розн.* *знач.* лежати; ♦ *то ми лєжи на шерцу* то ми лежи на срцу
лєжаци -а -е лежећи; ~ *положене* лежећи став

лєжиско *х.* 1. лежај; постеља, кревет; 2. (*животиньох*) лог, лога, легало; 3. *маш.* лежај, лежиште; *броково* ~ куглични лежај; 4. *геол.* лежиште, налазиште; *рудне* ~ рудно лежиште

лєжкац -ам *зак.* *дзец.* лећи

лєзнуц¹ лежем и лежнем *незак.* 1. упадати, западати, грезнути, глибити се, тонуту; 2. тешко ићи, вући се

лєзнуц² лежнем *незак.* (*трациц ше, капац – о фарби и под.*) чилети, нестајати, губити се; белети, бледети; *фарба лєжне на слунку* боја бледи на сунцу

лєзц лєжем *незак.* *оп.* лєзнуц¹

лєйба *ж.* плўсак; провала облака

лєм *слов.* **I** у присловни́цкей функції **1.** за *ограни́чованє* и *помо́цньованє* само; **дума** ~ **на свою кишеньку** мисли само на свој цеп; **2.** у *злученю* ~ **так** тек онако; **гварел ми то** ~ рекао је то тек онако; **II** у функції *злучни́ка* **1.** за *процивно́сц* само, али, но; **можем, ~ ше бо́ім** могу, само се бо́јим; **2.** за *час* кад [одједном]; **праве вошол до двора, ~ скочи на нго** пес тек је ушао у двориште, кад одједном скочи на нєга пас; **3.** у *корелативней вязи* **нє** ~ [же] ... **алє...** не само [да] ... него...; **нє лєм же горуцо, алє аж пече** не само да је вруће, већ пече; **я нє лєм же ше нє можем по-поносовац, алє напроцив** ја не само да се не могу пожалити, него напротив; **III** у функції *словка* **1.** ли; **цо ши ~ там робел?** шта ли си тамо радио?; **2.** само; **яки ше ~ направел наивни!** како се само направио наиван! **3.** год; **кеди ~ сцеш** кад год хоћеш; ◇ ~ **раз** тек одједном: ~ **раз вон ту** тек одједном ето нєга; ♦ **то нє (то нє було) ~ так** (*то мало даяку причину*) није без неке (без ништа, без врага)

лєментовац -тумснєзак. *експр.* ламентовати, јадиковати; нарицати

лємже **1.** *злуч.* *процивни* али; **сцели го биц, ~ вон ше од нїх нє бал** хтели су да га туку, али он се нїх није бојао; **2.** *слов.* али, само; ~ **як ти думаш тото длўство вращиц?** само како ти мислиш вратити овај дуг?

лємцо **I** *присл.* тек што, само што; ~ **сом нє спаднул** тек што нисам пао; **II** *злуч.* *часови* тек што, чим; ~ **отвори уста, такой го гандрую** чим отвори уста, одмах га грде; ◇ **лємцо нє** тек што није; безмало; **лємцо сом нє повед** замало не рекох, на врх језика ми било

лєн *х. бот.* лан (*Linum usitatissimum*)

лєнарня *ж.* ланара

лєнсє *с.* лињање

лєнїви -а -е **1.** лєњ; **2.** **лєнїви** -вого *х.* лєњи-вац, лєнштина

лєнїво *присл.* лєњо, лєно

лєнївосц *ж.* и **лєнївство** *с.* лєњост, лєњи-вост, лєност

лєнїц ше -им ше *нєзак.* (*трациц шерсц – о животиньох*) лињати се, фуцати се

лєновац -нуєм и **лєновац ше** -нуєм ше *нєзак.* бити лєњ; лєњствовати, лєнчарити

лєнови -а -е ланен

лєнствовац -вуєм *нєзак. оп.* **лєновац ше**

лєнча *ж.* **1.** младеж; **2.** *бот.* сочиво, лєћа (*Ervum lens*)

лєнчов(и) -а -о/-е сочивни, лєћни; ◇ ~ **юшка** *кул.* чорба од сочива

лєнџох и **лєнџох** *х.* лєњивац, лєнштина, лєнчуга

лєняк *х. зоол.* лињак (*Tinca vulgaris*)

лєнь *х. коц. оп.* **лєн**

лєнџови -а -е *коц. оп.* **лєнови**

лєпшац ше -ам ше *нєзак. заст.* постајати бољи; побољшавати се

лєпше *присл. комп.* боље; ~ **идз ти боље** иди ти; ◇ **нєт** ~ *кул.* гурабије са пекмезом

лєпши -а -е *комп.* бољи; ◇ ~ **половка** (*супруга*) боља половина

лєс *х.* шума; ◇ **вичножелєни** ~ зимзелена шума; **лїсцопадни** ~ листопадна шума; ♦ **нє видзиц** ~ *од древох* не видети шуму од стабала

лєсар *х.* шумар, лугар

лєсарски -а -е шумарски; ~ **факултет** шумарски факултет

лєсарство *с.* шумарство

лєсов(и) -а -о/-е **1.** шумски; **2.** шумовит; ◇ **лєсов дохтор** *зоол.* **1.** детлић (*Dendrocoptes*); **2.** жуна (*Picus martius*)

лєсовити -а -е *оп.* **лєсов(и)** (2)

лєсоруб и **лєсорубач** *х.* дрвосеча, горосеча

лєт *х.* лет

лєтадло *с.* (*авион*) летилица, летелица, *горв.* зракоплов

лєтац -ам *нєзак.* летети, летати (*свуда, у више праваца*)

лєтаци -а -е летећи; ◇ ~ **госц** летећи гост; ~ **танєр** *техн.* летећи тањир

лєтацки -а -е летачки; ~ **схопносц** летачка вештина

лєтач *х.* летач

лстачка *жс.* **1.** (*птица*) летач, летачица; **2.** *оп.* лстадло

лстаюци -а -е *оп.* лстаци

лстни -а -е и **лстні** -я -є летњи

лстніковец -вца/-вцу *х.* летњиковац

лсто¹ *с.* лето; **на** ~ на лето; ♦ **михалово** ~ *оп.* под михалов

лсто² *с.* пчол. летало, лето

лстоваліще *с.* летовалиште

лстованє *с.* летовање

лстовац -туєм летовати

лсток -тка/-тку *х.* летак

лстушні -ня -не летњи

лсценє *с.* лет; летење

лсциц -им *нєзак.* летети

лсшик *х.* дем. **1.** шумица, шумарак; гај; луг; **2.** шикара, честар

лсшовац -шуєм (за даким и дакого) *нєзак.* вребати; уходити; пратити

лсшовач *х.* вребач; ухода

либела *жс.* либела

либерал *х.* либерал

либералєц -лца *х.* либералац

либерализовац -уєм *зак. и нєзак.* либерализовати, либерализирати

либерални -а -е либералан

либерализ(е)м -зму/-зма *х.* либерализам

либидо *х.* псих. либидо

либрето *х.* и *с.* муз. либрето

ливан *х.* цркв. ливан, тамјан

ливрея *жс.* ливреја

лига *жс.* лига; ♦ **Лига народох** *ист.* Лига народа

лигамент *х.* анат. лигамент

лигатура *жс.* мед. и др. лигатура

лигаш *х.* лигаш

лигашски -а -е лигашки

лигнит *х.* мин. лигнит

лигня *жс.* зоол. лигња (*Loligo vulgaris*)

лиготац -ам и **лиготац ше** -ам ше *нєзак.* *ридк.* **1.** блештати (се); сијати (се), пресијавати се; **2.** треперити

лидер *х.* лидер

ликвидатор *х.* ликвидатор

ликвидацијни -а -е ликвидацијски, ликви-

ликвидация *жс.* ликвидација

ликвидни -а -е ликвидан

ликвидовац -дуєм *зак. и нєзак.* ликвидирати

ликер *х.* ликер

ликовац -куєм *нєзак. беш.* (< серб.) ликова-ти (*оп.* **триумфовац, радовац ше (2)**)

лилипутанєц -нца *прен.* (патуљок) лилипутанац

лилови -а -е љубичаст

лимит *х.* лимит

лимитовац -уєм *зак. и нєзак.* лимитирати

лимузина *х.* лимузина

лимун *х.* бот. лимун; ♦ **чекац** ~ чекати лимун

лимунада *жс.* лимунада

лимункови -а -о/-е боје лимуна, светложут

лимунов -а -о лимунов; лимунски; лимунаст

лимунтус *х.* лимунтус

лимфа *жс.* физиол. лимфа

лимфни -а -е и **лимфов(и)** -а -о/-е лимфни, лимфатичан; ~ **шлїжнік** лимфна жлезда

лимфоцити *х.* мн. (єд. лимфоцит) анат. лимфоцити

лингвист -та и **лингвиста** -ти *х.* лингвист(а)

лингвистика *жс.* лингвистика

лингвистични -а -е лингвистички

линеарни -а -е линеаран; ~ **єдначина** линеарна једначина

линийка *жс.*: ~ **ламаного числа** *мат.* разломачка црта

линия *жс.* з розл. знач. линија; **рична** ~ речна линија; **телефонска** ~ телефонска линија; ♦ ~ **(по линиї) (най)меншого одупераня** линија (линијом) (нај)мањег отпора

линолеум *х.* линолеум

линотип *х.* друк. линотип

линцура *жс.* (*файта палєнки*) линцура

линч *х.* линч

линчовац -чуєм *зак. и нєзак.* линчовати

липицанер *х.* липицан(ер), липицанац

лира¹ *жс.* муз., поез. лира

лира² *жс.* (италијанска и др. монета) лира

лириз(е)м -зму/-зма *х.* лиризм

лирик *х.* лирик

лирика *ж.* лирика

лиричар *х.* лиричар

лирични -а -е лиричан; лирички; лирски

лирски -а -е лирски; ~ поезія лирська поезія

лиса *ж.* 1. хела, хелавица; 2. (на глави животині або птици) лиса

лисак -ска *х.* (конь з лиску) лисаст конь, брѣаш

лиси -а -е 1. хелав; 2. лиси -сого *х.* хелоња, хелавец

лисина *ж.* хела, пролисина

лиска *ж.* 1. а) (била пегана на глави животині) лиса; б) (кобула з лиску) лисаста кобила; 2. зоол. лиска (*Fulica atra*)

лисосц *х.* хелавост, лисина

листа *ж.* беш. оп. лістина

листіна *ж.* листа

литання *ж.* церкв. и прен. литанија, литаніє

Литвансц -нца *х.* Литванац

литвански -а -е литвански

литерарни -а -е литераран

литерат -та и литерата -ти *х.* литерат(а), књижевник

литература *ж.* 1. књижевност; 2. литература

литературни -а -е књижевни; ~ вечар књижевно вече; ~ язык књижевни језик

литограф *х.* литограф

литография *ж.* литографија

литосфера *ж.* геогр. литосфера

литра *ж.* литар

литрови -а -о/-е од једне литре; ~ гарчок лонац од једне литре; ~ фляша литрењак, литрењача

литровка *ж.* литрењак, литрењача

литургикон *х.* церкв. мисал

литургийни -а -е литургијски

литургия *ж.* церкв. литургија

лиферация *ж.* лиферација

лиферовац -уем зак. и незак. лиферовати

лифт *х.* лифт

лифтбой *х.* лифтбој

лицесц -йца *х.* лицејац

лицей *х.* лицеј

лицейски -а -е лицейски

лиценца *ж.* лиценца

лицитант *х.* лицитант

лицитация *ж.* лицитација, дражба

лицитовац -туем зак. и незак. лицитирати

лицки -а -е (од Лика) лички

Личанка *ж.* Личанка

Личань *х.* Личанин

лїв *х.* техн. лив

лївак *х.* (лїворуки) левак, шувак (оп. балогаш)

лївальня *ж.* ливница

лїви -а -е 1. з розл. знач. леви; ~ рука лева рука; ~ побережје лева обала; 2. (хтори ше прага з лївого боку) левак, левакиња; ~ конь левак; ~ кобула левакиња; 3. лїви -вого *х.* левичар; ◇ ~ комора анат. лева комора; на лїву руку лево; ◆ стануц на лїву ногу устати на леву ногу

лївица *ж.* полит. левица

лїво присл. оп. налїво

лївоориситовани -а -е полит. 1. левичар; 2. лївоориситовани -их мн. левица

лїворуки -а -е леворук, левак

лїгац -ам незак. осн. и прен. гутати; ~ квилення гутати увреде; ◇ ~ слова (вицуцац слова у бешеди) гутати речи; ◆ ~ горки пилули (церпиц без слова) гутати кнедле (горке пилуле); ~ шлїни гутати пљувачку

лїгач *х.* гутач; ~ огня гутач ватре

лїгнуц -нем зак. 1. гуцнути; сркнути; 2. прогутати; 3. фам. (попиц) гуцнути, цврцнути; дакус себе лїгнул малко је гуцнуо

лїгнуце с. 1. гутљај; 2. залагај

лїзац лїжем незак. з розл. знач. лизати; ◆ плювац и ~ вул. пљувати и лизати

лїзац ше лїжем ше незак. з розл. знач. лизати се

лїзкац -ам незак. дем. и част. лискати, лизукати

лїзнуц лїжнем зак. лизнути

лїк *х.* 1. оп. лїки; 2. мелем; ◇ правни ~ правн. правни лек

лїкар *х.* лекар

лїкарка *ж.* лекарка

лікарски -а -е лікарски; ~ **препатрунок** лікарски преглед; ~ **помощник** болничар; ~ **помочница** болничарка

ліки *х. мн. (сд. лік)* **1.** лек; **ліки** од **больох** лек против болова; **попиц ліки** узети (попити) лек; **жиц на лікох** живети на лековима; **2. прен.** лекарија

ліковити -а -е **1.** лековит; ~ **желе** лековита трава; **ліковити рошліни** лековите биљке; **2.** мелеман, благотворан; ~ **масц** мелем

ліпа *ж. бот.* липа

ліпа-ліст: ♦ **як** ~ (вони двоє/двоје *вше* *всдно*) као шипка уз бубањ, као Божић и Бадњи дан

ліпац -ам *незак. оп. ліпиц*

ліпац ше -ам ше *незак. оп. ліпиц ше*

ліпиц -им *незак. з розл. знач. лепити; излепљивати*

ліпиц ше -им ше *незак. з розл. знач. лепити се; ♦ ліпи ше на ньго (швидко тие)* лепи се за њега

ліпкадло *с. оп. ліпкаче*

ліпкац (ше) -ам (ше) *незак. оп. ліпиц (ше)*

ліпкаци -а -е **1.** лепљив; **2. прен.** љигав

ліпкацосц *ж.* лепљивост

ліпкач *х.* лепилац; излепљивач

ліпкаче *с.* лепак, лепило; ♦ ~ **за мухи** муволовка, мухоловка

ліпнуц -нем *и ліпнуц ше* -нем ше *незак. лепити се*

ліпов -а -о липов; ~ **лес** липова шума; ~ **мед** липов мед, липовац, ~ **прут** липовача

лісковец -вца *х. бот. 1. (древо)* лешник, леска, *горв.* љешњак (*Corylus avellana*); **2. (плод)** лешник; **3. (древо як материял)** лесковина, лесково дрво

лісковцов -а -о **1.** лешников, лескин, лесков; ~ **лісце** лескино лишће; ~ **палічка** лесков штап, лесковак, лесковац; ~ **дрво** лесковина; **2. (хтори ше одноши на плод)** лешников; од лешника

ліст *х. 1. ридк. (лісце)* лист, лиска; **2. з розл. знач.** лист; ~ **бакру** лист бакра

ліста *ж. анат.* лист (*surra*)

ліственіца *ж. бот.* ариш (*Larix europaea*)

лістина *ж.* листа, листина; **виберанкова** ~ изборна листа; **ношитель лістини** носи-лац листе; **ранг** ~ ранг-листа

лістови -а -о/-е; ~ **косц** *анат.* лисњача

лісток -тка *х. 1.* листак, листић; **2. бот.** латица; **3. (документ)** лист; ~ **о дорученю** доставница; **одсилни** ~ *трансп.* отпремница; спроводни лист; **5.** листа, листина; **6.** летак; **7. анат.** залистак

лістопадни -а -е листопадни; ~ **лес** листопадна шума; **лістопадни дрва** белогорица

лісточко *с. 1. дем.* листак, листић; **2. лісточка** *мн. бот.* латице

лісточок -чка *х. оп. лісточко (1)*

лісцар *х. бот.* лишћар

лісцати -а -е **1.** листолик; **2.** зеляст; **лісцати рошліни** *бот.* зелясте биљке

лісцати -а -е лиснат, крупнолиснат

лісце *с. 1.* лист, лиска; **2. звич. мн. лісца** (*на кукурици*) пера, пераја; **3. збир. а)** лишће, лисје; **б)** (*на виламаней кукурици*) љуштика, комушина

лісцов(и) -а -о/-е **1.** лисни; ~ **конарчок** *бот.* лисна дршка; **лісцово уши/вши** лисне ваши (уши) (*Aphididae*); **2.** лиснат; ~ **дрво** лиснато дрво

лісцопадни -а -е *оп. листопадни*

літера *ж. заст.* слово

літни -а -е млак; ~ **вода** млака вода

літо *с.:* **многая літа** многаја лета

літопис *х.* летопис

літописец -сца *х.* летописац

літописецки -а -е летописачки

літописни -а -е летописни

літоросц *х. заст.* летораст, младица, ластар, изданак

ліхи -а -е (*неквалитетни, слаби*): ~ **жем** посна земља; ~ **зарно** зрно слабог квалитета; **позно пошати овес будзе** ~ касно посејан овас биће слаб; **задул** ~ **витрик** дунул је слаб ветрић; ~ **мраз** слаб мраз; **замарз у ліхим капуту** озебао је у танком капуту; ~ **доказ** слаб доказ; ~ **плаценко** танак материјал (*за шивење и сл.*); ~ **знане** крхко, слабо, штуро знање; ~

крочай лак (лаган) и несигуран корак;
ценки, ~ **конар** танка, крхка грана
ліцати -а -е дебелих образа, буцмаст у лицу
ліцемер х. лицемер
ліцемерни -а -е лицемеран
ліцемерносц ж. и **ліцемерство** с. лицемерје, лицемерство
ліцо с. образ; **вон ма червени ліца** он има румене образе; **ущипнул го за** ~ уштиную га за образ; ♦ ~ и **спак** лице и наличје;
овлачиц ~ окаляти образ
ліцов(и) -а -е образни
лічилище с. лечилиште
лічинка ж. зоол. ларва
лічиц -им *незак.* лечити; ♦ **єдно лічиш друге калічиш** истим леком једна болест се може излечити, а друга проузроковати
лічиц ше -им ше *незак.* лечити се
лічко с. дем. обрашчић
лішай х. 1. бот. лишай (Lichen); 2. мед. лишай
лішайов(и) -а -о/-е лишайні; ♦ ~ **трава** бот. оп. **лішай** (1)
лішак х. лисац
лішка ж. зоол. и прен. лисица (Vulpes vulpes); ♦ **гамишни (лукави) як** ~ лукав као лисица
лішкар х. (файта пса) лисичар
лішков -а -о лисич(и)ји; ♦ ~ **хвост** бот. лисичји реп (Alopecurus L.)
лішочка ж. дем. лисичица, лија
ліще -еца с. лисић
ліщина ж. бот. ридк. оп. **лісковец** (2)
лоби -ия х. лоби
лобирац -ам *зак. и незак.* лобирати
лобода ж. бот. лобода (Atriplex hortensis)
лов х. 1. оп. **лови**; 2. ловина; плен
ловар х. ловац
ловарски -а -е ловачки; ~ **пес** ловачки пас; ~ **пушка** ловачка пушка
ловгац -ам *незак.* 1. ландарати; млатарати, млатити се; климати се; **шабля му ловгала на боку** сабља му је ландарала на боку; **глава сй ловгала з бока на бок** глава јој се климала час на једну час на другу страну; 2. млитавити
ловгаци -а -е ландрав; климав; млитав

ловгнуц -нем *зак. (нагло спаднуц у бивним вишацим положеню)* клонути; пасти; **задримал, а глава му ловгла** задремао је, а глава му је клонула
ловгов х.: **конь на ловгове** (треци конь у плугу) логов, логош, трећак; ♦ **спуциц ше з ловгова (з лонгова, зоз штранга)** (вицагнуц ше од обовязкох) изуларити се, извући се (од посла, обавеза)
ловгозовац -уем *незак. оп.* **ловдозовац**
ловгош х. 1. *восн. ист.* одбег, бегунац, дезертер, логош; 2. забушант
ловгошовац -шуем *незак. восн. ист.* скривати се као дезертер
ловдовац -дуем *незак. оп.* **ловдозовац**
ловдозовац -уем *незак.* скитати, лутати; лолити се, бећарити се, бећаровати
ловдозош х. и **ловдош** х. скитница, луталица; лола, бећар
ловене с. лов; одстрел
лови х. мн. лов; **исц (ходзиц) на** ~ ићи у лов
ловиско с. оп. **ловище**
ловиц -им *незак. осн. и прен.* ловити; ♦ ~ у **мутним** ловити у мутном
ловище с. ловиште
ловни -а -е ловни; ~ **туризем** ловни туризам
ловокрадза ж. зверокрађа
ловокрадош х. ловокрадица, дивокрадица, зверокрадица
ловопривреда ж. ловопривреда
ловор х. бот. ловор (Laurus nobilis)
ловорик ж. мн. прен. ловорике; ♦ **одпочивац на ловорикох** одмарати се (почивати) на ловорикама; **позберац** ~ побрати ловорике
ловоров(и) -а -о/-е ловоров; ♦ ~ **венєц** ловоров венац
ловостой х. ловостој
ловочувар х. ловочувар
ловство с. ловство
логарит(е)м -тму/-тма х. *мат.* логаритам
логаритемски -а -е логаритамски; ~ **таблїчки** *мат.* логаритамске таблице
логаритмовац -муєм *зак. и незак.* логаритмовати, логаритмирати
логіка ж. логика

логістика *жс. филоз., воєн.* логистика

логіцки -а -е логички; ~ **категорії** логичке категоріє

логічар *х.* логичар

логічни -а -е логичан

лодя *жс. архит.* лођа

ложичка *жс. дем.* кашичица, *горв.* жличица; ♦ **дзеліц на ложички** (*лем покус давац*) делити на кашичице (на мрве)

ложка *жс.* кашика, *горв.* жлица; ♦ **есц з двома ложками** (*добре, лагодно жиц*) јести великом кашиком; **задавел би го у ложки води** попио (удавио) би га у капи (кашици) воде, утопио би га у чаши воде; **спадла му (сй, им и под.) ~ до меду** пала му (јој, им и сл.) кашика (секира) у мед; **читац дакому ложки** бројати коме залагаје

ложкар *х.* (*багер*) кашикар

ложнік *х.* (*фийовка за ложки и др.*) кашичара, *горв.* жличњак

лоз *х.* лоз, сређка

лоза *жс. бот.* лоза (*Vitis vinifera*); **винова ~ винова лоза**

лозинка *жс.* лозинка

лозов -а -о лозин; ♦ **лозово сармочки оп. под сармочки**

лозовача *жс.* лозовача

лозочка *жс. дем.* лозица

лоїц -ім *незак.* **1.** (*масциц з лойом*) лојити; **2.** *прен.* лагати

лой *х.* лој; **кожи** ~ козји лој

лойни -а -е и **лойов(и)** -а -о/-е лојни, лојан; **лойово (лойни) шліжніки** *анат.* лојне жлезде; **лойова швичка** лојана свеђа, лојаница

локай *х. заст.* лакеј

локал *х. з розл. знач.* локал

локализация *жс.* локализација

локализ(е)м -зму/-зма *х.* локализам

локализовац -зуем *зак. и незак.* локализовати, локализовати

локалитет *х.* локалитет

локални -а -е локални; ~ **анестезия** *мед.* локална анестезија; **локални новини** локалне новине

локалпатриот -та и **локалпатриота** -ти *х.* локалпатриот(а)

локатив *х. грам.* локатив

локативни -а -е и **локативов** -а -о локативан, локативски

локация *жс.* локација

локварда *жс.* **1.** неваљалац; покварењак; **2.** (*о мачки*) алав, прождрљив

локец -кца *х.* **1.** *анат.* лакат; **2.** (*на лавки, фотелі и др. за операне рукох*) доручје

локна *жс.* локна, коврца, увојак

локобил *х.* локобил

локомотива *жс.* локомотива; **парна** ~ парна локомотива

локомотивов -а -о и **локомотивски** -а -е локомотивски

локум *х. цукр.* локум(а)

локцов(и) -а -о/-е лакатни

ломбар *х. коц.* **1.** *оп.* ломпов; **2.** крупнија животиња

ломпов *х. гандр.* зинзов, дзиндзов; мулац

лонгов *х.* (*одводни воденіцов канал*) гат

лоньски -а -е лањски, прошлогодишњи

лопата *жс.* **1.** лопата; **древена** ~ дрвена лопата; **2.** (*за садзане хлеба до пеца*) лопата, лопар

лопатар *х.* лопатар; ♦ **елень** ~ *зоол.* јелен лопатар (*Dama dama*)

лопатарка *жс. оп.* деверика

лопатасти -а -е лопатасти

лопатка *жс.* **1. а)** *анат.* лопатица; **б)** *дем.* лопатица; **2.** *буд.* мистрија; **3. а)** (*за жирячки*) ватраљ; **б)** (*за угле*) маша

лопатков(и) -а -о/-е *анат.* лопатични; ~ **ставец** лопатични зглоб

лопатовац -туем. *незак.* (*преруцовац з лопату*) лопатати

лопов *х.* **1.** (*горня и задня часц глави*) теме; глава; **оштригани на нулу хлапци бегаю з големи лоповами** ошишани на нулу дечаци трче са голим главама; **2.** *анат.* лобања (*cranium*)

лоповик *х.* **1.** *бот.* врг, тиква (*Lagenaria vulgaris*); **2.** (*за ношене води*) тиквица, тиква, водењача **3.** (*горня часц калапа*) тулац

лоповов -а -о лобањски

лопот х. лупа, лупање, лупњава; млатарање; тресак; ломљава, ломљавина, грохот; бубњава; бат, тутањ; штропот

лопотац -ам *незак.* **1.** (моцно лупац) лупати, ударати; думбарати, лупарати; млатарати; трескати; **2.** (нагло еси) мазати

лопоциц -им *незак.* **1.** оп. **лопотац (1)**; **2.** снажно ударати (о срцу); **шерцо му лопоци** срце му снажно удара

лопуше с. *збир. бот.* лопух, лопушац, репук (*Petasites hybridus*)

лопчиц -им *незак. експр.* красти, ћорисати

лорд х. лорд

лордовски -а -е лордовски

лорнет х. и **лорнета** ж. (окуляри з ручку) лорњет(а)

лорњон х. (лорнет за едно око) лорњон

лос х. *зоол.* лос (*Alces alces*)

лосион х. лосион

лосос х. *зоол.* лосос (*Salmo salar*)

лососов -а -о лососов; ~ **месо** лососовина

лото с. (лутрија) лото

лотос х. *бот.* лотос (*Nymphaea lotus*)

лотька ж. *гандр.* пијаница, локација, шљокација, испичтура

лотькац -ам *незак. гандр.* локати, шљокати

лоцирац -ам и **лоцировац** -руем *зак. и незак.* лоцирати

лошо(в)шка ж. оп. **коньска шовшка**

лоялни -а -е лојалан

лоялносц ж. лојалност

луб х. з *розл. знач.* луб

лубик х. (рамик за вишивање и под.) тарица, ћерћеф, ћерћев

луг¹ х. луг, шумица, гај

луг² х. **1.** хем. база, лужина; **2.** оп. **луговка**; **3.** (ушедок при вареню мидла) цеђ

лугов -а -о (од **луг¹**) лушки; ♦ ~ **дуб** лужњак (*Quercus robur*)

лугов(и) -а -о/-е (од **луг²**) лужаст, лужан; ~ **вода** лужна вода

луговка ж. (вода прелята през тар) луг, лужина, парило, цеђ

лудзигрош х. мамипара

лудзиц -им *незак.* вабити, примамљивати, мамити; заводити некога

лудзиц ше -им ше *незак.* бити у заблуди

луес х. *мед.* луес, сифилис

луетичар х. *мед.* луетичар

луз(г)ац -ам *незак. оп.* **люзгац**

лузнуц -нем *зак. оп.* **люзнуц**

лук х. *мат., архит. и др.* лук; ♦ **волтов** ~ ел. волтин лук

лука ж. оп. **пристаніше**

лукавец -вца х. оп. **лукави (2. б)**

лукави -а -е **1.** себичан; лаком, похлепан, грамзив; **2. а)** лукав, препреден; **б)** **лукави** -вого х. лукавац, препредењак

лукавосц ж. **1.** себичност; лакомост, похлепност, грамзивост; **2.** лукавост, препреденост

лукавство с. лукавство

Лукач х.: **правиц ше други** ~ правити се Енглец

луки ж. *мн.* (ед. лука) ливада, ледина

луков(и) -а -о/-е (од **луки**) ливадски

луков(и) -а -о/-е (од **лук**) лучни

луксуз х. луксуз

луксузни -а -е луксузан

луксузовац ше -зуем ше *зак. и незак.* луксузирати се

лумбаго х. *мед.* лумбаго

лумбални -а -е лумбалан

луминисценција ж. *физ.* луминисценција

лумп х. (ваноровник) лумп

лумповац -пуем *незак. беш.* (< серб.) лумповати, теревенчити, банчити; бекријати (оп. **мулатовац**)

луна ж. *поет.* луна

луна-парк х. луна-парк

лунарни -а -е лунарни

лунатик х. (мешачкар) лунатик

луњ х. *зоол.* **1.** луња (*Milvus*); **2.** еја (*Circus*)

лупа¹ ж. **1. а)** љуска; **орехова** ~ љуска ораха; **лупи з кромпљох** љуске од кромпира; **б)** **лупи** *мн.* огулине, ољуштине, гуљотине; **2.** (на древе) кора; ~ **древа** кора дрвета

лупа² *физ.* лупа; ♦ **положиц под лупу** ставити под лупу

лупане¹ с. (од **лупац¹**) лупање, лупњава

лупане² с. **1.** крунидба, круњење; ~ **кукурици** круњење кукуруза; **2. заст.** гулидба, комушање

лупани -а -е круњен; окруњен; ~ **кукурица** кукуруз у зрну, окруњен кукуруз
лупац¹ -ам *незак.* лупати
лупац² -ам *и коц.* -пем *незак.* **1.** (кукурицу) крунити; **2.** *заст.* (чисциц од лисца виламану кукурицу) љуштити, комушати
лупача *ж.* *оп.* **лупачка**
лупачи -а -е: ~ **машина** *оп.* **лупач(к)а**
лупачка *ж.* круњач
лупиц -им *незак.* љуштити; гулити
лупиц ше -им ше *незак.* **1.** перутати се, крљуштати се; љуштити се, гулити се; **спекол ше на слунку, та ше му хрибет** лупи изгорео је на сунцу, па му се леђа гуле (љуште); **2.** (опуковац – о фарби и под.) љуштити се, гулити се
лупка *ж.* *дем.* **1.** љуска; љуспица, љускица; **орехова** ~ орахова љуска; **лупки слу-нечнику** љуске сунцокрета; **2.** (на зарну) опна, опница; **3.** (на риби) крљушт
лупкасти -а -е љускав, љускаст
лупкац -ам *незак.* лупати; тандркати; трапарати, тупкати; топотати
лупнуц -нем *зак.* **1.** лупити; ~ **з песцу по столе** лупити песницом по столу; **вишол и лупнул з дзверми** изашао је и лупио вратима; **2.** залупити (се); **дзвери лупли** врата су се залупила; **3.** лупити, ударити, млатнути
лупнуц ше -нем ше *незак.* лупити се, ударити се, чукнути се
лустер *х.* лустер
лустрация *ж.* (чисцене) лустрација
лутеран *х.* *цркв.* лутеран
лутерански -а -е лутерански
лутня *ж.* *муз.* лутња
лутрийни -а -е лутријски
лутрия *ж.* лутрија; **достац (виграц) на лутриј** добити на лутрији
луфт *х.* *заст.* ваздух, зрак (*оп.* **воздух**)
луфтирац (ше) -ам (ше) *незак.* проветравати (се), луфтирати (се)
луцерка *ж.* *беш.* (< *серб.*) *оп.* **луцерна**
луцерна *ж.* *бот.* луцерка (*Medicago sativa*)
луцернов -а -о луцеркин
луцидни -а -е луцидан
луцидносц *ж.* луцидност

Луцифер *х.* *рел.* Луцифер
луч *х.* *поет.* зрак; светлост
лученина *ж.* лучевина, секрет
лучиц -им *незак.* *физиол.* лучити, излучивати
лучка *ж.* *дем.* ливадак, лединак
любац -ам *незак.* *дзец.* љубити
любезни -а -е *беш.* (< *серб.*) љубазан (*оп.* **приязни**)
любезносц *ж.* *беш.* (< *серб.*) љубазност (*оп.* **приязносц**)
любени -а -е **1.** вољен; **2. а) любени** -ного *х.* драги, драган, вољени; **б) любена** -ней *ж.* драга, драгана, вољена
люби -а -е мио, драг; **мой** ~ **тато** мој драги тата; ~ **мой брацику** драги мој брате
любимец -мца *х.* **1.** љубимац; миљеник; мезимац; **2.** (*најмилиша животиня*) љубимац
любимица *ж.* љубимица; миљеница; мезимица
любитель *х.* љубитељ
любителька *ж.* љубитељка, љубитељица
любиц -им *незак.* волети
любиц ше -им ше *незак.* **1.** *взаєм. повр.* волети се; **2.** *и безос.* свидети се, свиђати се, допасти се; бити по вољи; годити, бити драго; **тоти слова ше му не любели** ове речи му се нису допале; **барз ше им любело же их так крашнє дочекали** било им је веома драго што су их тако лепо дочекали
любичица *ж.* *бот.* љубичица (*Viola odorata*)
любкац (ше) -ам (ше) *незак.* *дем.* волети (се); љубити (се), милкити (се)
любки -а -е *беш.* (< *серб.*) љубак, мио, умиљат (*оп.* **мили (2), шумни (2)**)
любов *ж.* љубав; ♦ ~ **як струче цеску (як два песци)** *ирон.* мала, слаба любов
любованс *с.* љубав, ашиковање
любовац -буем *незак.* волети; љубити; миловати
любовац ше -буем ше *незак.* **1.** *поет.* волети се, ашиковати; љубити се; миловати се; **2.** *кнѣжк.* (у *даким/дачим*) уживати у коме/чему

любовни -а -е љубавни
любовник х. љубавник
любовница жс. љубавница
любовнички -а -е љубавнички
любомора жс. љубомора
любоморни -а -е љубоморан
любопитљивец -вца х. радозналац, љубопитљивац, знатижељник
любопитљви -а -е радознао, љубопитљив, знатижељан
любопитљвосц жс. радозналост, љубопитљивост, знатижеља
любопитни -а -е оп. **любопитљви**
любосц жс. оп. **любов**
людзе мн. људи; ◇ **буц гу людзом** бити уљудан, добар; **буц до людзох** бити ваљан, поштен човек; ~ **божи!** људи моји!; **не ~ су** не говоре, посвађани су
людосд х. људождер
людосдство с. људождерство
людски¹ -а -е људски; ~ **дружтво** људско друштво
людски² *присл.* људски, човечно
людство с. људство
люзгач -ам *незак.* брецати се, избрецивати се; кресати
люзгачи -а -е који се бреца (избрецује)
люзнуц -нем *зак.* брецнути се; скресати; одбрусити; **люзнул му до оч** скресао му је у брк
люљок -љку х. *бот.* **1.** љуљ (Lolium, L. temulentum); **2.** буника (Hyoscyamus niger); ◇ **як кед би ше напил люљку** као да се најео бунике (лудих гљива), као да му је врана мозак попила
люцки -а -е **1.** туђ; **не рушай люцке!** не дирај туђе!; **люцки людзе** туђи људи; **2.** у люцког у туђој кући; **крашне ше справуј у люцког** лепо се понашај у туђој кући
люштавец -вца х. **1.** прљавац, прљавко, замазанац, замазанко; **2.** аљкавац
люштави -а -е **1.** мокар; блатњав, каљав; мокар и блатњав; **пришол зоз загради шицок** ~ **од роси** дошао је из баште сав мокар од росе; **не уходз таки** ~ **до хиж** немој да улазиш тако блатњав у собу;

2. прљав; умазан; **з гумна вошла до хиж** **шицка** ~ из гумна је ушла у собу сва прљава; **3.** аљкав; **барз є люштава** јако је аљкава; **4.** *лєм жс.* која има менструацију; **була** ~ имала је менструацију

люштавка жс. **1.** прљавица; **2.** аљкавица

люштавосц жс. аљкавост

люштац -ам *незак.* **1.** мочити, смочити; каљати, укаљати; **не люштай шмати** немој да (у)каљаш одећу; **2.** прљати, упрљати; мрљати, умрљати; мазати, умазати

люштац ше -ам ше *незак.* **1.** смочити се; каљати се, укаљати се; **не сцем ше люштац по тей роси и блаце** нећу да се смочим и укаљам по овој роси и бла-ту; **2.** прљати се, упрљати се; мрљати се, умрљати се; мазати се, умазати се

люштош х. оп. **люштавец**

люштошка жс. оп. **люштавка**

лягло и лягніско с. легло; **гадово** ~ змијско легло

лягнуц -нем *незак.* (о живини и птицох) лећи

лягнуц ше -нем ше *незак.* лећи се, изле-гати се

ляд х. **1.** лед; **2.** град, туча; **падал вельки** ~ падао је велики град; ◇ **навесц (на-цагнуц) дакого на ценки** ~ навести (навући) кога на танак лед; **пребиц (роз-биц)** ~ пробити (разбити) лед; **таки ягда (як кед би) го ~ побил** (убити пре даяку чкоду) јако утучен, ојађен

лядзик х. танак лед; скрама

лядзиц (ше) -им (ше) *незак.* ледити (се), залеђивати (се)

ляднік х. ледник, глечер

лядніков(и) -а -о/-е леднички, глечерски, глацијалан

лядови -а -о/-е **1.** леден; ~ **крига** ледена санта; ~ **витор** ледени ветар; **2.** градоно-сан, градобитан; ~ **хмара** градоносан об-лак; ◇ ~ **квєце** *бот.* лепа пепа, резанчићи, пркос (Portulaca grandiflora)

лядовица жс. **1.** поледица; **2.** ледена кора на снегу

лядовня жс. **1.** ледара; хладњача; **2.** *прен.* (жимна простория) штенара

лядоламач х. оп. криголам

ляпкац -ам *нєзак*. **1. а)** падати, фљаскати (о *густој маси, о великим пахуљицама снега*); **б)** бацати, набацивати, наносити (*густу масу, блато и сл. на предмет обраде*); **2. прен.** изваљивати, одваљивати

ляпнуц -нєм *зак*. **1. а)** (*спаднуц*) љоснути, треснути; *пошлїсла ше и ляпла на жем* оклизнула се и љоснула на земљу; **б)** бацити, набацивати, нанети (*густу масу, блато и сл.*); **в)** (*шєднуц*) увалити се; **2. прен.** **а)** извалити, одвалити, лупити; **б)** скресати

лярма ж. галама, вика; граја, бука; дрека

лярмац -ам *нєзак*. **1.** галамити, викати; **2.** (*на дакого*) свађати се с киме, викати на кога

лярмаци -а -е **1.** који често виче; бучан; крикљив, грлат; **2.** (*о бєшєди, гласу*) галамни, кричав

лярмач х. лармација, букација, викач, галамција, хукач

лярмовац -уєм *нєзак*. оп. **лярмац**

ляти -а -е ливен; ~ **жєлєзо** ливено гвожђе

ляц лєєм *нєзак*. **1. з розл. знач.** лити; **диждж лєє** киша лије; ~ **слизи** лити сузе; ~ **жєлєзо** лити гвожђе; **2.** лити, сипати; ~ **воду до погара** сипати воду у чашу; ♦ **лєє як з цивох (як з кабла)** лије као из кабла

ляце с. ливење

ляцина ж. **1.** (*ляти метал*) литина; **2.** туч

љовнїк х. поль. (*клїнок на осовини коча*) чивија

љовч ж. поль. лєвча

љовчужма ж. поль. (*часц коча, гужва*) гужва

љоґдац -ам *нєзак. експр.* **1.** (*нагло пиц*) нагло пити, гумати; **2.** (*алкогол*) локати, цугати, шљокати

љойда ж. оп. **љомпа**

љомпа ж. *видр. (лєнїва и люштава жєна)* дропља, хајдара; аљкавица

љомпави -а -е неуредан, аљкав

љомпар х. аљкавац

љондац -ам *нєзак. оп.* **љоґдац (2)**

М

маверски -а -е (од **Маври**) маварски
Маври х. *мн.* (ед. Мавер -вра) Маври
магагони х. *бот.* махагон(и) (*Swietenia mahagoni*)
магагонойов(и) -а -о/-е махагонојев, махагонијски
магараджа х. махараџа
маг х. (*мудерец*) маг
мага ж. **1.** коштица; **кайсова** ~ коштица кајсије; **2.** семенка бундеве, диње и сл.
магазин х. **1.** магазин; **2.** (*складзиско*) магазин, магазин
магазинер х. магацинер, магазинер, магазинер
магазинованс с. (у)складиштење
магазиновац -нуем *зак.* и *нзак.* магазинирати, (у)складиштити, ускладиштавати
магарец -рца х. **1.** зоол. магарца; **2.** чивилук (*на сталку, за више одела*), *горв.* вјешалица; ♦ **правиц дакого магарцом, правиц (робиц)** з дакого магарца правити кога магарцем; **стари як стари** ~ стар као Библија; **стої як ~ медзи овца-ми** (*стої и ніч не роби*) стоји скрштених (прекрижених) руку; **упарти як** ~ тврдоглав као мазга
магарица ж. магарица
магарцац -ам *нзак.* називати кога магарцем, магарчити
магарче -еца с. **1.** дем. магаре; **2.** *заст.* (*мала тварда гумова лабдошка*) лоптица-скочица
магарчи -а -е магарећи; ♦ ~ **церна** *бот.* гладиш, зечји трн (*Ononis arvensis* L.); ~ **кашель** *мед.* магарећи кашаљ
магарчик х. *дем.* магарчић
магарчиско х. *аугм.* магарчина

магистер -тра х. **1.** магистар; ~ **наукох** магистар наука; ~ **фармациј** магистар фармације; **2.** *заст.* учитељ
магистерий и магистерниом х. магистериј(ум)
магистерски -а -е магистарски; ~ **студиј** магистарске студије
магистрал х. *лит.* магистрал
магистрала ж. магистрала
магистрални -а -е магистрални; ~ **драга трансп.** магистрални пут
магистрат х. магистрат
магистратура ж. магистратура
магични -а -е магичан
магија ж. магија, мађија
магма ж. *геол.* магма
магнат х. магнат
магнезий и магнезиом х. *хем.* магнезиј(ум)
магнезит х. *хем.* магнезит
магнет х. магнет
магнетиз(е)м -зму/-зма х. *физ.* магнетизам
магнетизовац -зуем *зак.* и *нзак.* магнетизирати, магнетизовати, магнетизирати
магнетични -а -е магнетичан, магнетички
магнетни -а -е и **магнетов(и)** -а -о/-е магнетни; ~ **игла** магнетна игла; ~ **пољо** магнетно поље
магнетофон х. магнетофон
магнолија ж. *бот.* магнолија (*Magnolia*)
магнура ж. *бот.* маклура (*Maclura pofimera* (Rafin.) Schneid.)
магочка ж. **1.** коштица; ~ **зоз шлївки** коштица шљиве; **2.** (у *даєдних плодох*) семе; **магочки у паприги** семе у паприци; **3.** семенка бундеве; **кусац магочки** грицкати семенке

мадам *жс.* *непрем.* (пані) мадам

мадар *х.:* ♦ **приповедац о крик-мадара**
причати бапске приче, причати тандара
мандара

мадера *жс.* мадера

маджун *х.* пекмез

маджуніки *х. мн.* (єд. маджунік) кул. лепи-
ње са пекмезом

мадіоничар *х.* мађионичар

мадістер -стра *х. заст. оп.* магістер (2)

мадра *жс. мед. заст.* (болі у жалудку и че-
ревох) мадрон

мадрац *х.* мадрац, душек

мадригал *х. лит., муз.* мадригал

мадровка *жс. заст.* „мадровка” (ракија
којом се „лечи” болест мадрон)

Мадяр *х.* Мађар

мадяризовац -зуюм *зак. и незак.* мађаризо-
вати, мађаризирати

Мадярка *жс.* Мађарица

мадярон *х.* мађарон

мадярски -а -е мађарски

Мадяршорци *х. мн.* (єд. Мадяршорец) *коц.*
„Мађаршорци” (они што станују у ули-
ци Мађарски шор у Куцури)

маестрал *х.* маестрал

маестрални -а -е маестралан

маестро *х.* маестро

маєстат и **маєстатичноєц** *жс.* величанстве-
ност

маєстатични -а -е величанствен, велеле-
пан, мајєстетичан

маєткови -а -о/-е имовни; имовински; ~
стан имовно стање

маєтни -а -е имућан, добростојећи

маєток -тку *х.* 1. а) имање; б) добро; по-
льопривредни ~ пољопривредно до-
бро; 2. имовина, иметак; **державни** ~
државна имовина; **приватни** ~ приватна
имовина

мажа *жс.* 1. вага (за веће терете); 2. *заст.*
(стара мера за чезину, коло 50 кг) цен-
та, мажа; **дзвон мал 10 мажи** звоно је
било тешко 10 центга

мажар *х. заст.* (файта малога дзела) му-
жар, прангија

мажарина *жс.* вагарина

мазга *жс.* мазга

мазгов *х. гандр.* мазгов

мазграніна *жс.* мазарија, брљотина

мазграц -ам *незак. експр.* мрљати, прљати,
мазати; ~ з **фарбами по платну** мрљати
бојама по платну

мазграц ше -ам ше *незак. експр.* мрљати се,
прљати се, мазати се; ~ з **блатом** мазати
се блатом

мазохист -та и **мазохиста** -ти *х.* мазо-
хист(а)

мазурка *жс.* мазурка

мазут *х.* мазут

маїца *жс.* мајица

маїчка *жс.* мајица (деча)

мај мая *х.* мај; ♦ **Перши** ~ Први мај

мајдан *х. коц. заст.* легло

мајмун *х.* (< серб.) мајмун, опица (*оп.*
налпа); ♦ **чловекуподобни мајму-**
ни човеколики мајмуни (Anthrophoidea;
Pongidae)

мајмуница *жс.* мајмуница

мајмунов -а -о и **мајмунски** -а -е мај-
мунски

мајмунче *с.* мајмунче

мајмунчок -чка *х. дем.* мајмунчић

мајов(и) -а -о/-е 1. мајски; 2. **мајова** -вей
жс. цркв. мајска служба божја (вечерња
служба која се служи током маја у част
Богородице); ♦ **мајово квеце** *оп.* **јасмин**;
мајов хробак *зоол.* гундељ (Melolontha
vulgaris)

мајонез *х.* мајонез

мајор *х.* мајор

мајоран *х. бот.* мајоран (Majorana (Origa-
num) hortensis)

мајордом *х. (управитель обисца)* мајор-
дом

мајоризация *жс.* мајоризација

мајоризовац -зуюм *зак. и незак.* мајори-
зовати, мајоризирати

мајоритет *х.* (бекишина) мајоритет

мајски -а -е мајски; ♦ ~ **древко** *фолкл.*
мајалес, мајалос (свечана забава младих
у мају код сремских Русина)

мајстор -тра (не -тора) *х.* 1. мајстор; 2. за-
натлија

мајсторица *жс.* мајсторица

мајсторка *жс.* мајсторка, мајсторица

мајсторня *жс.* мајсторска радионица

мајсторски -а -е мајсторски

мајсторство *с.* мајсторство, мајсторија

мајстровац -руем *незак.* мајсторисати

мак *х.* **1.** *бот.* мак (Papaver somniferum);

зрезовац ~ (оберац узрети главки маку)

ломити мак; **щикац** ~ сећи (резати) мак;

2. (фарба у картох) мак, жир; ♦ **буц у ма-**

ку бити у сосу, бити у небраном грожђу;

тарговиц з Руснаком як з дробним ма-

ком са Русином не вреди трговати, јер

он само ситну робу продаје и купује

макадам *х.* макадам

макаки *х.* *зоол.* макаки (Macacus)

макарони *жс. мн.* (сд. макарона) макарони

Македонсц -нца *х.* Македонац

македонски -а -е македонски

макета *жс.* макета

маклура *х.* *бот. оп.* магнура

маковани -а -е са доста мака (*ојету*); ♦ **ма-**

ком ~ **а мак ше не видзи** колач је са ма-

ком, али мака има мало у њему

Маковея *ген.* (од **Маковой** *х.*) *церкв.* (1/14.

августа) св. муч. Макавеји

маков(и) -а -о/-е маков; ~ **главка** макови-

ца; ♦ ~ **пит(к)а** кул. пита са маком; ♦ **буц**

менши од макового заренка бити мањи

од маковог зрна; **почервеніц як маков**

квет поцрвенети до ушију

маковина *жс.* (поцикани главки и сухи сте-

бла маку) маковина, маковица; ♦ **як кед**

би ше маковини наسد као без главе (иде,

ради), као да је појео бунике

Маковчанс *х. мн.* (сд. Маковчань) „Маков-

чани” (становници улице Маковски шор

у Руском Крстуру)

маковянка *жс. коц. оп.* маковина

макрансц -нца и **макранцош** *х.* каприцио-

зан, тврдоглав човек

макро -оа *х.* (зводнік) макро

макрокосмос *х.* макрокосмос

макроплан *х.* макроплан

максима *жс.* (правило, принцип) максима

максимал *х. заст.* (допуцени максимум *жсми*) максимум; **вон ма** ~ он има мак-
симум

максимала *жс.* (горня граница) максимала

максимални -а -е максималан

максимовац -муем *зак. и незак.* максими-
рати

максимум *х.* максимум

макух *х.* сачма; **сойов** ~ сојина сачма

малария *жс. мед.* маларија

маларичар *х.* маларичар

маларични -а -е маларичан

малахит *х. мин.* малахит

малверзација *жс.* малверзација

мале -лого *с.* **1.** младунче, младунац; **2.**
беба; **будзе мац** ~ имаће бебу, у другом
стању је

маленьки -а -е *поет. оп.* малючки

малер *х.* малер

малерозни -а -е малерозан

малсй -ся *х.* **1.** *гандр.* ленчуга, *горв.* ли-
јенчина; мртвопувало; генгало; **ти,**
малсю еден ти, ленчуго једна; ♦ **цадзи**
ше (розцагус ше) як ~ (**як цмар**) (*барз*
помали роби) вуче се к’о ладовина, спор
као пуж, брз као рак, прионуо као чичак
за јаје

маленкосц *жс. оп.* малючкосц

малженски -а -е брачни, супружански; ♦ ~
пара брачни пар; ~ **стан 1.** брак; **2.** брач-
но стање

малженство *с.* брак; **гражданске (цивил-**
не) ~ грађански (цивилни) брак; ~ **пре**
хасен брак из рачуна; **мишане** ~ мешо-
вити брак; **ступиц до малженства** скло-
пити брак, ступити у брак

мали -а -е мали; **ти ише** ~ ти си још мали; ♦
~ **служба** *церкв.* дејје богослужење; ♦ ~
як дугов мален и набијен

малигни -а -е малигни, злоћудан; ~ **тумор**
малигни тумор

малина *жс.* **1.** *бот.* малина (Rubus idaeus);

2. *малини* *мн.* малињак; жбун малине

малинов(и) -а -о/-е малинаст, малинов; ~
сок малинов сок

малициозни -а -е (*пакосни*) малициозан

малки *дем. и гипок.* мајушан, малецак, малецан

малко *присл. звич. за количество дем.* мало, малко

мало *присл.* **1.** за количество и час мало; ~ заробел мало је зарадио; **2.** замало, безмало, умало; ~ не спаднул замало није пао ♦ **куповац на** ~ куповати на мало; **предаваљня на** ~ малопродавница, **предавач на** ~ малопродовац, **предавање на** ~ малопродаја

малоазијски -а -е малоазијски

маловирни -а -е маловеран

маловредни -а -е маловредан

малограждан х. малограђанин

малограждански -а -е малограђански

малогражданство с. малограђанство, малограђанштина

малодушни -а -е малодушан

малокалиберка жс. малокалибарка

малокалиберски -а -е малокалибарски

малокревні -а -е малокрвни

малокревносц жс. малокрвност

малолитражни -а -е и **малолитрови** -а -о/-е малолитражни

малолітні -а -е **1.** малолетан; **2. а)** малолітні -ного х. малолетник; **б)** малолітна -ней жс. малолетница

малолітнік х. оп. малолітні (**2**)

малолітніцки -а -е малолетнички

малолітносц жс. малолетност

малолюдні -а -е (*слабо населени*) малолудан

маломастнік х. малопоседник

маломастніцки -а -е малопоседнички

малоруски -а -е *заст. (українски)* малоруски

малоумни -а -е малоуман

малочислени -а -е малобројан

малочисленосц жс. малобројност

малтер х. малтер, жбука; **мишац** ~ мешати малтер

малтеровац -руєм *незак.* малтерисати, жбукати

малтретирац -ам и **малтретовац** -туєм *зак. и незак.* малтретирати

малюнди -а -е *експр.* мајушан, сићушан

малюнок -нку/-нка х. слика; цртеж

малючки -а -е малецан, мајушан; ситан, сић(уш)ан

малючкосц жс. (*незначна особа*) маленкост; ♦ од **малей малючкосци** одмалена

маляр х. **1.** молер; **2.** сликар

малярство с. сликарство

мальва жс. бот. слез (Malva L.)

мальва-ружа жс. бот. питоми (бели) слез, трандовиље (Althaea rosea L.)

мальвов(и) -а -о/-е слезов; ~ **чай** слезов чај

мальовани -а -е **1.** молован, *горв.* осликан; **2.** шарен, са шарама; ~ **посцель** кревет са шарама; **мальовани ормани** ормари са шарама

мальовац -люєм *незак.* **1.** сликати; цртати; **2.** моловати, малати; **3.** ~ **церкву** писати (сликати) иконе, радити иконопис

мальовац ше -люєм ше *незак. заст.* шминкати се, фарбати се

мама жс. *дзец.* мама

мамка жс. *дем. и гипок.* мамица, мајчица

мамков -а -о мамин; ~ **синочок** (дзивочка) мамина маза

мамлави -а -е **1.** ошамућен; слаб; **2.** лењ, безвољан

мамлавосц жс. **1.** ошамућеност; слабост; **2.** лењост, безвољност

мамов -а -о оп. **мамков**

мамок -мка/-мку х. мамац, ваб(ац)

Мамон х. (*демон богатства*) Мамон

мамона жс. оп. **мамуна**

мамочка жс. *дем. и гип. оп.* **мамка**

мамуна жс. **1.** страст; зараза; жудња за нечим; опсесија нечим; **слунечнік права** ~ семенке сунцокрета су права зараза; **2. пейор.** мамон, лакомост, користољубље; жудња за богатством; новац, богатство

мамут х. зоол. мамут (Elephas primigenius)

мамутов -а -о мамутски; ~ **дрво** мамутовац, секвоја (Sequoia gigantea)

мана¹ жс. *библій.* (*сѣзене у форми билого зарна*) мана; **божа** ~ мана божија; (*пада*) **як** ~ **з неба** (*пада*) као мана с неба

мана² жс. мана; ♦ **шерцова** ~ *мед.* срчана мана

манастир *х.* манастир, самостан
манастирски -а -е манстирски, самостански
манган *х. хем.* манган
мангель *х.* 1. раван, гладак лед; 2. *заст.* справа за пеглање; ♦ **ровни як** ~ раван као длан (као огледало)
мангулица *жс. (файта швини)* манголица, мангулица
мандарин *х. ист.* мандарин
мандаринка *жс. бот.* мандарин(к)а (*Citrus nobilis*)
мандат *х. правн. и др.* мандат; **посланџки** ~ посланички мандат
мандатар *х.* мандатар
мандатор *х.* мандатор
манди -а -е малецак, малецан
мандолина *жс. муз.* мандолина
мандрил *х. зоол.* мандрил (*Mandrillus sphinx*)
мандуля *жс.* 1. *анат.* крајник; 2. *бот. (древо и плод)* бадем
мандулясти -а -е бадемаст
мандуљов(и) -а -о/-е 1. бадемов; са бадемом; од бадема; 2. *оп.* **мандулясти**; ♦ ~ **торта** *кул.* торта са бадемом; **мандуљово куљки** *кул.* куглице од бадема
мандунди -а -е *експр.* малецак, мајушан
мандушки -а -е малецак, мајушан
маневр -вра *х. војн, спорт. и др.* маневар
маневрка *жс. жель.* маневарка
маневрски -а -е *и маневров(и)* -а -о/-е маневарски; ~ **простор** маневарски простор
маневровац -руем *зак. и незак.* маневрисати
манекен *х.* манекен
манекенка *жс.* манекенка
мансж *х. конџ.* мањез
мансрка *жс. (војзка метална судзина)* мањерка
манжетна *жс.* манжетна
маникир *х.* маникир
маникирац -ам *и маникировац* -руем *зак. и незак.* маникирати
маниока *жс. бот.* маниока (*Manihot utilissima*)

манипулант *х. з розл. знач.* манипулант
манипулативни -а -е манипулативан
манипулатор *х.* манипулатор
манипулација *жс. осн. и прен.* манипулација
манипуловац -луем *зак. и незак.* манипулисати
манир *х. и манира* *жс.* манир(а)
манифест *х.* манифест
манифестациони -а -е манифестациони
манифестација *жс.* манифестација; **културна** ~ културна манифестација
манифестовац (ше) -туем (ше) *зак. и незак.* манифестовати (се), *горв.* манифестирати (се)
манија *жс. мед.* манија; ~ **велькосци** манија величине
манијак *х.* манијак
манијаци -а -е манијачки
манџ -џм *зак. и незак. беш. (< серб.)* оставити, ма(х)нути; **мань го** ма(х)ни га (*оп. (з)охабиц*)
манџ ше -џм *ше зак. и незак. беш. (< серб.)* оставити се, ма(х)нути се (*оп. (з)охабиц ше*)
манометер -тра *физ.* манометар
мансарда *жс.* мансарда; поткровље
мантил *х.* мантил
мантла *жс. заст. оп.* **мантил**
мануал *х. муз. и др.* мануал
мануалсц -лца *х. (физични роботник)* мануелац, мануалац
мануални -а -е мануелни; ~ **робота** мануелни рад
манускрипт *х. (рукопис)* манускрипт
мануфактура *жс.* мануфактура
мануфактурни -а -е мануфактурни; ~ **продукција** мануфактурна производња
мапа *жс.* мапа, географска карта
марабу -уа *х. зоол.* марабу (*Leptoptilus cumrniferus*)
марадик *х. поль.* крстина, крст; (*од дзевец сноти*) деветица; **складац жито до марадикох** денути пшеницу у крстине
марадловац -луем *незак.* носити се, борити се са тешкоћама
маратон *х. спорт.* маратон

маратонсц -нца х. маратонац
маратонски -а -е маратонски; ~ **обеговане** маратонска трка
маргарин х. маргарин
маргина жс. маргина
маргиналиј жс. мн. (призначки на маргинох) маргиналије
маргинални -а -е маргиналан; ~ **питане** маргинално питање
маргитка жс. бот. маргарета (*Bellis perennis*)
марготни -а -е тескобан; мучан, тегобан
марготно присл. тескобно; мучно, тегобно
марела жс. агр. марела
марец -рца х. март, *горв.* ожујак
маржа жс. *тарг.* маржа
марзнуц -ржнем *незак.* 1. мрзнути, смрзавати се, ледити се, залеђивати се; **вонка** уж **маржне** напољу се већ леди; 2. зепсти; **не маржні** на теј **жим** немој да зебеш на тој хладноћи
марзнуце с. смрзавање, замрзавање; **точка марзнуца** тачка смрзавања
мари мн. 1. мртвачка носила; мртвачки одар; 2. носила
Марийов -а -о: **Марийово слизи** жс. мн. бот. билька восак, воштани цвет (*Noxa carnosa*)
марина жс. (пристаніце за яхти и под.) марина
маринада жс. кул. маринада
маринсц -нца х. воєн. маринац
маринист -та и **мариниста** -ти лит. и *маль.* маринист(а)
мариновац -нуем *зак.* и *незак.* маринирати
марионета жс. *осн.* и *прен.* марионета
марионетски -а -е марионетски; ~ **влада** марионетска влада
марихуана жс. бот. марихуана
марица жс. беш. (*гареиштански авто*) марица
марияш х. *заст.* (дробни угорски пенсж) марјаш; ♦ **не мац** ані **марияша** немати ни пребијене паре
марка жс. з *розл. знач.* марка; **поштанска (поштова)** ~ поштанска марка; **таксена (таксова)** ~ таксена марка

маркантни -а -е маркантан; ~ **зјавене** маркантна појава
маркација жс. маркација
маркер х. маркер
маркетинг х. *тарг.* маркетинг
маркиз х. маркиз
маркирац -ам и **маркировац** -руем *зак.* и *незак.* маркирати
маркотни -а -е *оп.* **марготни**
маркотно присл. *оп.* **марготно**
марксиз(е)м -зму/-зма х. марксизам
марксист -та и **марксиста** -ти х. марксист(а)
марксистични -а -е марксистички
марма-камень х. мрамор, мермер
марма-каменьови -а -о/-е мраморан, мермеран
мармалада и **мармелада** жс. мармелада
мрамор х. *оп.* **марма-камень**
мраморови -а -о/-е *оп.* **марма-каменьови**
марне присл. *оп.* **марно**
марни -а -е 1. ситан, сићан; мали, безначајан; **скло ше розбило на марни фалатки** стакло се разбило у ситне комадиће; 2. узалудан; ♦ **од марней марносци** *оп. под марносц*
марнін(к)а жс. 1. (*барз мали – о дзецку або животині*) јако мален, малецан, мајушан; **їх син** **таке** ~, **а уж шицко сце знац** њихов син је тако мален, а већ све хоће да зна; **як же з таку марнінку можем одпутовац?** како са тако мајушним дететом могу да отпутујем?; **мойо качатка** **ше так весело купали**, **а** **таке** ~ моји пачићи су се тако весело купали, а тако су малецни; 2. ситница, трица, тричарија; ништавило, ништарија
марніц *незак.* I -неєм и -ім *непрех.* пропадати (*телесно, духовно*); постајати ништан; II -ім *прех. оп.* **марновац**
марно присл. 1. узалуд(но); ~ **страцел живот** узалуд(но) је изгубио живот; 2. пажљиво, обазриво
марновац -нуем *незак.* 1. (*пенсжи*) узалуд(но) трошити, ћердати, тратити, траћити; 2. (*час*) узалуд(но) проводити, тратити, траћити

марноси *ж.* 1. сићушност; безначајност; ништавност; 2. узалудност; ♦ **од марней марноси** од раног детињства

марнота *ж.* 1. *оп.* **марноси** (1–2); 2. сићушно створење

мародер *х.* (*окрадач погинутих на бојску*) мародер

марот *прикм.* *непрем. у функц. пред. заст.* болестан; **цалу жиму сом бул** ~ целе зиме сам био болестан

Марс *х.* *астрон., ист.* Марс

марселеза *ж.* марселеза

Марсовец -вца *х.* Марсовац

марунка *ж.* *бот.* мирисавка, миришљавац (*Anthoxanthum odoratum*)

мархва *ж.* *бот.* мрква, шаргарепа (*Daucus carota*)

мархвочка *ж.* *дем.* мрквица, шаргарепица

марципан *х.* *цукр.* марципан

марцијални -а -е (*бойовници*) марцијалан

марцов(и) -а -о/-е мартовски, *горв.* ожујски; ♦ ~ **хвиля** баба Марта

Марча *ж.*: **вон як (ягод)** ~ *коц.* он је као девојчица, он је јако миран

марш¹ *х.* марш; **свадзбни** ~ свадбени марш

марш² *вкр.* марш; ~ **вонка!** марш напоље!

маршал *х.* маршал

маршалски -а -е маршалски

марширац -ам *незак. беш.* (< *серб.*) *оп.* **маршовац**

маршовац -шуем *и* **маршировац** -руем *зак. и незак.* марширати

маршов(и) -а -о/-е *и* **маршовски** -а -е маршев(ск)и, маршевени; ~ **крочай** маршеви корак

маршрута *ж.* маршрута

маршрутни -а -е *и* **маршрутови** -а -о/-е маршрутни; ~ **карта** маршрутна карта

маса *ж.* з *розл. знач.* маса; ~ **людзох** маса људи

масажа *ж.* масажа

масакр -кра *х.* масакр

масакровац -руем *зак. и незак.* масакрирати

маселко *с.* *дем. и гипок.* маслац, бутер

масер *х.* масер

масивни -а -е 1. масиван; ~ **мебель** масиван намештај; 2. *геогр.* громадан; ~ **гори** громадне планине

масирац -ам *зак. и незак. осн. и прен.* масирати

маска *ж.* маска; ♦ **бал под маскама** бал под маскама; **зняц дакому маску з твари** скинути коме маску с лица

маскарада *ж.* маскарада

маскенбал *х.* маскенбал

маскер *х.* маскер

масковац (ше) -руем (ше) *незак.* маскирати (се)

маскота *ж.* *празн.* маскота

маслина *ж.* 1. *бот.* маслина (*Olea europaea*); 2. **маслини** *мн.* маслиник

маслинарство *с.* маслинарство

маслинов(и) -а -о/-е маслинов; ~ **олсй** маслиново уље

масло *с.* маслац, бутер; ♦ **препражене** ~ топљено масло; ♦ **идзе як по машлѣ** иде као подмазано; **як з масла виляпкани** *оп. под виляпкани*

маслов(и) -а -о/-е маслен, бутерни, маслачни

масни -а -е 1. з *розл. знач.* мастан; ~ **сир** мастан сир; ~ **фарба** масна боја; ~ **масни матерії** масноћа; ~ **виц** мастан виц; 2. (*замасцени*) мастан, умазан, прљав; ♦ **есц масне (кед пост)** мрсити

масноси *ж.* масноћа; ~ **млска** масноћа млека

масняви -а -е масњикав

масовка *ж.* *театр.* масовка

масовни -а -е масован; ~ **трошене** масовна потрошња; ~ **напад** најезда

масовно *присл.* масовно

масовноси *ж.* масовност

масон *х.* масон

масонски -а -е масонски

масонство *с.* масонство

мастилка *ж.* *срим.* (*звязани пирка за масцене тепиш и под.*) помазача, пајача

мастурбација *ж.* мастурбација

масц *ж.* 1. маст; **швиньска** ~ свињска маст; 2. мазиво; ♦ **пойсц (присц) правиц масци** *франт.* (*пойсц на паленку на дисновтору*) отићи на по једну (*на*

свињокољи); **п्राжиц ше на свој масци** (*не облеговац ше на цудзу помоц*) радити о свом руху и круху, уздати се у се и у своје кљусе

масчачка *жс.* мазалица

масценс *с.* 1. мазанье; 2. малтерисанье

масциц -им *нзак.* 1. мазати; ~ **тепшу з масцу** мазати тепсију машћу; ~ **боляце** мазати болно место; 2. (*малтеровац*) **а)** (з *блатом*) лепити, мазати, чатловати (*в.*); **б)** (з *малтером*) малтерисати, жбукарати; 3. (*брудзиц*) мазати, прљати; мацкарити; мрља(ви)ти

масциц ше -им *ше нзак.* мазати се, прљати се, мастити се, умахћивати се, мрљати се

мат *х. шах.* мат

матадор *х. осн. и прен.* матадор

математика *жс.* математика

математичар *х.* математичар

математични -а -е математички

материя *жс.* 1. материја; **органска** ~ органска материја; 2. **а)** градиво, материја; **наставна** ~ наставно градиво; **б)** (*за писане наукового або уметничкого твору*) грађа; **уж позберал шицку материю** већ је прикупио сву грађу

материял *х.* материјал

материялизация *жс.* материјализација

материялиз(е)м -зму/-змах. материјализам; **диалектични** ~ дијалектички материјализам

материялизовац -зуем *зак. и нзак.* материјализовати

материялни -а -е 1. материјалан; **материялни средства** материјална средства; 2. *грам.* градиван; **материялни меновиќи** градивне именице

материяца *жс. анат.* материца

матине -еа *х. (предполадньова представа)* матине

матирац -ам и **матовац** -туем *зак. и нзак.* *шах. и прен.* матирати

матица *жс. оп.* **матка** (2); ◇ **Матица сербска** Матица српска

Матицов -а -о (*хтори ше одноши на Матицу сербску*) Матичин; ~ **виданс** Матичино издање

матичар *х.* матичар

матични -а -е матични; ~ **жем** матична земља; ~ **кнїжка винчаних** матична кнїга венчаних; ~ **церква** матична црква

матичниќ *х. поль., риб.* матичњак

матка *жс.* 1. *пчол. и др.* матица; ~ **рики** матица реке; 2. *техн.* матица, навртка; **закруциц шрубик на матку** заврнути шараф на матицу; 3. (*жридове место*) матица, колевка; **Керестур** – ~ **войводянских Руснацох** Крестур је матица войвођанских Русина; 4. *заст.* мајка, мати; ◇ **Велька матка божа цркв.** (*швето 15/28. августа*) Велика Госпојина, Успеније Богородице, *горв.* Велика Госпа; **Мала** ~ **божа цркв.** (*швето 08/21. септембра*) Мала Госпојина, *горв.* Мала Госпа; **Руска** ~ Матица русинска; ♦ **не мила му матка божа** не мили му се живети; **яка** ~ **така Катка** ивер не пада да леко од кладе, гледај мајку види ћерку

матрац *х. оп.* **мадрац**

матрикула *жс. з розл. знач.* матрикула

матрица *жс. друк., техн.* матрица

матриархални -а -е матријархалан

матриархат *х.* матријархат

матроз *х. (морјак)* матроз, матрос

матрона *жс. (панї)* матрона

матрос *х. оп.* **матроз**

матура *жс.* матура; **велька** ~ велика матура; **мала** ~ мала матура

матурант *х.* матурант

матурантски -а -е матурантски

матуровац -руем *зак. и нзак.* матурирати

матурски -а -е матурски; ~ **испит** матурски испит

матушняк *х. пчол.* матичњак

маузер *х.* маузер

маузолей *х.* маузолеј

мауна *жс. бот.* **а)** мауна, махуна; **б)** бора-нија

мафийски -а -е и **мафийов(и)** -а -о/-е мафијски

мафия *жс.* мафија

мафияш *х.* мафијаш

мафла *жс.* блесавко, блесавац

махац -ам *незак.* 1. махати; 2. млатарати; витлати

махач х. махач

махер х. *беш.* махер

махиални -а -е махиалан

махиначия ж. махиначија

махнуц -нем *зак.* махнути; ~ з руку махнути руком

мац' ж. мајка, мати; ♦ **Мац божа** Мајка божија; **стара** ~ (*баба*) мајка, бака

мац' мам *незак.* 1. з *розн. знач.* имати; **ке-льо маш роки?** колико имаш година?; ~ **намиру** имати намеру, намеравати; ~ у **оглядзе** имати у виду; ~ **право** бити у праву, имати право; 2. **садржа(ва)ти**, имати; **млеко ма у себе калцијуму** млеко садржи калцијум; 3. у *функциј* **вязаки**: **хтори маме нешка?** који је данас?; **јутре маме швето** сутра је светац; **того року маме тварду жиму** ове године је јака зима; 4. у *функциј* **модалного слова а)** **требати**; **за шицко мам подзековац добрей учительки** за све треба да захвалим доброј учитељици; **вон би уж мал надисц** он би већ требало да наиђе; **мал би ши го паметац** требало би да га се сећаш; б) **морати**; **нешка як-так мам закончиц роботу** данас како-тако морам да завршим посао; в) имати; **цо ше му маш модлїц?** шта имаш да га молиш? г) **вероватно**, мора; **нет го ише, мал ше дагдзе затримац** нема га још, вероватно се негде задржао; **то мала буц вона** то је вероватно била она; **мал ши уж вистац** мора да си се већ уморио; ♦ ~ **на себе** добити женско време, имати менструацију; ♦ **мам досц!** каква брука!, брука и срамота!

мац ше мам ше *незак.* и *зак.* живети, бити добро или лоше; **як ше ти там маш?** како ти тамо живиш?

мацац (ше) -ам (ше) *незак.* пипати (се)

мацерин -а -о, *мн.* -о *оп.* **мацеров**; ♦ ~ **душичка (душка)** ж. *бот.* мајчина душица, тамјаника (*Thymus serpyllum*)

мацерински -а -е матерњи, матерински; ~ **язык** матерњи језик

мацеринство с. материнство

мацеров -а -о мајчин, материн, мамин

мацерозабойник х. матероубица

мачанка ж. кул. сос, умак, умокац; **била** ~ бешамел; **вишњова** ~ сос од вишања; **капусна** ~ сос од расола; **копрова** ~ сос од мирођије; ~ **на тепшички** *оп.* **капусна** ~; **парадичова** ~ сос (умак) од парадајза, парадајз-сос; **петрушкова** ~ сос са першуновим листом; **хринова** ~ сос од рена; **цескова** ~ сос од белог лука; **цибуљова** ~ сос од црног лука; **яблукова** ~ сос од јабука

мачатко с. *дем.* маче, мачић

мачац -ам *незак.* 1. умакати; ~ **хлеб до мачанки** умакати хлеб у сос; 2. **квасити**; **топити**; **не мачай рукав до води** немој да квасиш рукав у воду

мачачка ж. мачјак, мачји измет

маче -еца с. маче; ♦ **есц як** ~ (*есц мало и помали*) ≡ јести као врабац (врапчић); **роздарти як** ~ кмезав, плачљив; **як страцене маче** потпуно беспомоћан и изгубљен

мачи -а -е мачји; ♦ ~ **мента** *бот.* добричица (*Glechoma hederacea*)

мачичка ж. *дем.* маца, мачкица

мачичков -а -о мацин; ♦ ~ **трава** *бот.* одољен, валеријана, мацина трава (*Valeriana officinalis*)

мачка ж. 1. мачка; 2. замка, склопка, ступица, гвожђице; 3. *заст.* котва, лентер; ♦ **дзива** ~ дивља мачка (*Felis catus*); **железна мачка** (за *лапане дзивини*) гвожђа; ♦ **бавиц ше з даким як** ~ з **мишу (мишом)** играти се с неким као мачка с мишем; **кед мачки нет миши по хижи бегаю** кад нема мачке мишеви коло воде; **як пес и** ~ (**жию, складаю ше**) као пас и мачка (живе, слажу се)

мачканїна ж. (*плута*) лапавица

мачкац ше -ам ше *незак.* 1. **квасити** се, **брчкати** се; 2. **пити** (*алкохона пића*)

мачков -а -о мачкин, мачји

мачох х. очух

мачоха ж. маћеха

мачохов -а -о 1. (*од мачох*) очухов; 2. (*од мачоха*) мећехин

мачоховски -а -е маћехински

машина *ж.* **1.** з *розн. знач.* машина; **пар-на** ~ парна машина; **шеяча** ~ *оп.* шеячка (**2**); **2.** (*трешка*) вршалица

машинариџа и **машинарија** *ж.* машинари-ница

машингевер *х.* *воєн. заст.* митраљез

машинерија *ж.* машинерија

машиниџ -ница *х.* машинаџ

машинист -та и **машиниста**¹ -ти *х.* маши-нист(а)

машиниста² *х.* *тлч.* машиниста; ♦ **брудни (масни)** **як** ~ јако прљав и мастан

машинка *ж.* **1.** млин; ~ **за месо** млин за ме-со; **2.** *зарезач (за оловке)*; **3.** *воєн.* машин-ка; ♦ **на машинки** *кул.* кекси на машини за месо (*в.*)

машинобудовња *ж.* машиноградња

машиноводитељ *х.* машиновођа

машински -а -е машински; ~ **технџар** ма-шински техниџар

машинство *с.* машинство

машировац -руџ *незак. заст. оп.* **марши-р(ов)ац**

машлџка *ж.* **1.** *дем.* машиница; **вивязац на машлџку** завезати на машиницу; **б)** лептир-машна

машля *ж.* **1.** (*кравата*) кравата; **пан под машлю** господин с краватом; **2.** (*завяза-на у форми мотиля*) машна; **завязац на машлю** везати на машину; **3.** (*на женскеј ботоши*) машна, жица; (**с**) **пушела ше сѝ** ~ **на ботоши** (*почала ше парац*) крену-ла јој је машна (отишла јој је жица) на чарапи

машних *х.* (*масни, брудни човек*) прљавац, прљавко

машта *ж.* *беш.* (< *серб.*) машта (*оп.* **мрия, фантазија**)

маштац -ам *незак. деш.* (< *серб.*) маштати; сањарити (*оп.* **мрияц, фантазир(ов)ац**)

маюци -цого *х.* *правн.* ималац; ~ **моторней** **превозки** ималац моторног возила

маялос *х.* *оп.* **мајске** **древко**

ме *викр. оном.* за *подражоване* *кожого гла-*су ме

меандер -дра *х.* (*рична круцина*) меандар

мебель -блю *х.* и **мебель** *ж.* собни намеш-тај

мебљовац -луџ *зак. и незак.* меблирати

мегkави -а -е мекушав

мегkи -а -е **1.** з *розн. знач.* мек, мекан; ~ **хлеб** мек хлеб; **човек мегkого шерца** човек мека срца; **2.** слаб; неотпоран; **3.** (*о жими*) благ; ~ **жима** блага зима

мегkо *присл.* **1.** меко, мекано; **2.** (*не жимно – о жимскеј хвилі*); **падал шнїг, але бу-ло** ~ падао је снег, али није било хладно **мегkолупи** -а -е **1.** мекокоран; који има ме-ку љуску; ~ **орех** орах меке љуске; **2.** *прен.* мекушац; нежан; зимогрожљив; **од народзєня бул** ~ од рођења је био зимогрожљив

мегkосц *ж.* **1.** мекоћа; **2.** неотпорност

мегучкаре *х.* *мн.* (*ед.* мегучкар) *зоол.* ме-кушци (Mollusca)

мегучки -а -е мекушан, мекотан, мекан

мегават *х.* *ел.* мегават

магаломан *х.* мегаломан

мегаломанија *ж.* мегаломанија

мегафон *х.* мегафон

мед *х.* мед; **лїпов** ~ липов мед; ♦ **лєпше з капку меду як з литру есенцу** боље милом него силом; **лїзац меду** (*жиц у розкошох*) живети (пливати) у масти и сласти; **лїпню ше на ньго одн. на ню як мухи на** ~ (*дзивки на легиня одн. легинс на дзивку*) иду као пчеле на мед (*девојке на момка одн. момци на девојку*)

медаља *ж.* медаља; ~ **за храбросц** медаља за храброст; **златна** ~ златна медаља; ♦ **спак (други бок) медалї** наличје медаље

медаљар *х.* *ум.* медаљер

медаљон *х.* медаљон

медар *х.* **1.** (*тарговец з медом*) медар; **2.** ме-дари *мн. оп.* **медово колачи**

медарнија *ж.* медарница

медведжатко (*мн.* -атка) *с.* мечић

медведже -еца (*мн.* -ата) *с.* мече

медведжи -а -е медвеђи; ~ **скора** медвеђа кожа

медведжик *х.* *оп.* **медведзик**

медведжица *ж.* *зоол.* мечка, медведица

медведз х. **1.** зоол. медвед (*Ursus arctos*); **2.** зоол. (*ривец*) ровац, мрмољак (*Gryllotalpa vulgaris*); **3.** (*яргань*) долап; ◇ **били** ~ бели медвед (*Ursus maritimus*); **кафови (шиви)** ~ мрки медвед (*Ursus arctos*); **чарни** ~ црни медвед (*Ursus americanus*)

медведзар х. медведар, мечкар

медведзик х. дем. и гипок. медведић, медић

медведзиско х. аугм. медведина

медведзов -а -о медведов; медвеђи

медицина заст. **1.** оп. медицина; **2.** заст. лек

меджа жс. међа

меджи прим. заст. оп. **медзи**

меджов(и) -а -о/-е међашни, међашки; ~ **камен** камен међаш

медзи прим. **I** з инстр. **1.** означае место, час, одношене и др. између (са ген.); међу (са инстр.); ~ **Кикинду и Меленцима** између Кикинде и Меленаца, међу Кикиндом и Меленцима; **догварка** ~ **владу и синдикатом** договор између владе и синдиката; **2.** означае заедницу зоз хторей ше дахто або дацо видзелюе међу (са инстр.); **послали најлепшого** ~ **најлепшима** послали су најбољег међу најбољима; **II** з акуз. означае на-прям або припадносц категориј међу (са акуз.); **пришол** ~ **народ** дошао је међу народ; **сербски јазик спада** ~ **славјански јазики** српски језик спада међу словенске језике; ◇ ~ **иншим** између осталог; ~ **нами [поведзене]** међу нама [речено]; ♦ ~ **штирома мурами жиц** између четири зида живети

медзибависко с. међуигра

медзिवарошки -а -е међуградски

медзивойнов(и) -а -о/-е међуратни

медзигорс с. међугорје, проселина

медзигородски -а -е оп. **медзिवарошки**

медзидержавни -а -е међудржавни

медзидисциплинарни -а -е међудисциплинаран

медзидія жс. театр. међучин

медзидло с. кул. међујело

медзизависни -а -е међузависан

медзизонски -а -е међузонски

медзик х. дем. и гипок. (од **мед**) медић

медзиклѣтинков(и) -а -о/-е међућелијски

медзиљудски -а -е међуљудски

медзимесни -а -е међумесни

медзимурски -а -е међумурски

медзинародни -а -е међународни

мадзинационални -а -е међунационални

медзиодношене с. међуоднос

медзиопштински -а -е међуопштински

медзипланетарни -а -е међупланетарни

медзиповерх х. међуспрат

медзипростор х. међупростор

медзириче с. међуречје

медзирични -а -е међуречни

медзиско с. пчол. медиште

медзисобни -а -е међусобни

медзистањца жс. међустаница

медзистранков(и) -а -о/-е међустранички

медзитим слов. међутим; **вон пришол,** ~ **не нашол нікого** он је дошао, међутим није никог нашао

медзичас х. међувреме

медзишток х. оп. **медзиповерх**

медий -ија и **медиум** х. з розл. знач. медиј(ум)

медийни -а -е и **медийски** -а -е медијски

медикамент х. медикамент

медиокритет х. медиокритет

медитативни -а -е медитативан

медитация жс. медитација

медитерански -а -е медитерански

медитовац -туем зак. и незак. медитирати

медицина жс. медицина

медицинар х. медицинар

медицински -а -е медицински; ~ **шестра** медицинска сестра, болничарка

медиюмов(и) -а -о/-е и **медијумски** -а -е медијумски

медиялни -а -е медијалан

медов(и) -а -о/-е медан, меден; ◇ ~ **паленка** медањача; ~ **роса** биол. медна роса, медљика; **медово колачи** кул. медени колачи, медањаци; ♦ **медови мешац** медени месец

медовац -дуєм меденити, сладити (заслађивати) медом

медовка *жс.* медовина

медовнік *х.* меденѧк, лицитарски колач

медовнікар *х.* лицидер, лецедер, лицитар

медоносни -а -е медоносан

медреса *жс.* (*муслиманска штредня або висока школа*) медреса

медуза *жс. зоол.* медуза (*Medusa*)

мезанин *х.* (*мездиповерх*) мезанин, међуспрат

мезгельовац -люєм *нзак.* **1.** (*зазберовац*) пабирчити, бирачити; **2. а)** *прен.* наклапати; **б)** ~ **новинки** прелиставати новине

мезозонк *х. геол.* мезозонк

мезозойски -а -е мезозојски

мека *жс. прен.* (*центер уметности, култури и под.*) мека

мекика *жс. кул.* мекика

мекнуц -нем *нзак.* мекнути, мекшати, омекшавати

Мексиканец -нца *х.* Мексиканац

мексикански -а -е (*од Мексиканец*) мексикански

мексицки -а -е (*од Мексико*) мексички

мектеб *х.* (*муслиманка вирска основна школа*) мектеб

мекушка *жс.* **1.** (*штредок хлѧба*) средина, мекиш, меча; **2.** (*шерцо рошлінох*) срчка; **3. анат.** (*сподні конц уха*) обушка

меланж *х. кул., прен.* меланж

меланхолия *жс.* меланхолија

меланхолик *х.* меланхолик

меланхолични -а -е меланхоличан

меланхоличносц *жс.* меланхоличност

меласа *жс. технол.* меласа

меласни -а -е и **меласов(и)** -а -о/-е (*од меласа*) меласан

мелѧх *х. заст.* (*моцни човек*) бикоња; као од брега одваљен

мелез *х.* (*крижанец*) мелез, мешанац

мелиорацийни -а -е мелиорацијски, мелиорациони

мелиорация *жс.* мелиорација

мелиоровац -руєм и **мелиоризовац** -зуєм *зак. и нзак. поль.* мелиорисати, мелиорирати

мелки -а -е ситан; сипак; ◇ ~ **цукер** шећер у праху

мелодийни -а -е и **мелодийски** -а -е мелодијски

мелодика *жс.* мелодика

мелодицки -а -е (*од мелодика*) мелодички

мелодични -а -е мелодичан

мелодичносц *жс.* мелодичност

мелодия *жс.* мелодија

мелодрама *жс.* мелодрама

меломан *х.* (*любитель музики, шпиваня*) меломан

мелотерапия *жс. мед.* мелотерапија

мелчиц -им *нзак.* ситнити, уситњавати

мељач *х.* мељач

мембрана *жс.* мембрана

мемоари *х. мн. лит.* мемоари

мемоарски -а -е мемоарски

меморандум *х.* меморандум

мемория *жс.* меморија

мемориял *х.* меморијал; ◇ **Мемориял Петра Ризнича** Дядї Меморијал Петра Ризнића Ђађе (*меморијал посвећен најистакнутијем русинском режисеру Петру Ризнићу*)

мемориялни -а -е меморијалан

меморовац -руєм *зак. и нзак.* меморисати, меморирати

менаджер *х.* менаџер

менаджерски -а -е менаџерски

менаджерство *с.* менаџерство

менажа *жс.* (*менза, ресторан*) менажа

менажерия *жс.* менаџерија

менар *х.* именик; **телефонски** ~ телефонски именик

ментац -ам *нзак.* (*есц, тохмац до себе*) макљати, мазати

мендиговдали *х. мн.* (*сд. мендиговдал*) *поль.* бирвати, помоћнице, помотњице; ♦ **сст дакого/дачого на** ~ има кога/чега на извоз

мендюша *жс.* минђуша, наушница

мендюшка *жс. дем.* минђушица

менсй *присл.* **1.** *комп.* (од мало) мање; **2.** *мат.* мање, минус; **штири** ~ два четири мање два; ♦ ~-вещей мање-више

менза *жс.* менза; **студентска** ~ студентска менза

мензура *жс.* з розл. знач. мензура

мени -ия х. мени

менингитис х. *мед.* менингит(ис)

мениск(ус) х. *анат.* мениск, менискос, менискус

мено с. **1.** име; **як ци** ~? како ти је име? како се зовеш?; **особне** ~ лично име; **2.** надимак; ♦ **у** ~ дакого у име некога; **у** ~ закона у име закона; ♦ **наволац дацо з правим меном** назвати нешто правим именом

менованс с. именовање; наименовање

меновани -а -е именовани

меноватељ х. *мат.* именилац; **засднїцки** ~ заједнички именилац

меновац -нуєм *зак. и незак.* именовати; ~ **шицких одсутних** именовати све одсутне; ~ дакого за **председателя** именовати кога за председника

меновац ше -нуєм ше *зак. и незак.* именувати се

менови -а -о/-е именски; ♦ ~ **предикат** *грам.* именски (*горв.* именични) предикат

меновиїк х. *грам.* именица

меновиїцки -а -е именички

менопауза *жс. мед.* менопауза

менски -а -е *оп.* менови

менструация *жс. мед.* менструација

мента¹ *жс. бот.* нана, мента, метвица (*Mentha piperita*)

мента² *жс. заст.* (верхне женске и хлопске *облечиво*) мента

менталитет х. менталитет

ментални -а -е ментални

ментовац -туєм *зак. и незак.* избавити/избављати; ослободити/ослобађати

ментовац ше -туєм ше *зак. и незак.* избавити се/избављати се; отарасити се; ослободити се/ослобађати се; курталисати се, решити се/решавати се, ратосиљати се

ментол х. *хем.* ментол; ~-**бомбони** ментол-бомбоне

ментолни -а -е и **ментало(в)** -а -о/-е ментолни

ментор х. ментор

менторски -а -е менторски

менуєт х. *муз.* менуєт

меншац -ам *незак.* смањивати, умањивати

меншац ше -ам ше *незак.* смањивати се, умањивати се

меншина *жс.* мањина; **национална** ~ национална мањина; **остац у меншини** остати у мањини

меншински -а -е мањински; ~ **права** мањинска права

меняльня *жс. банк.* мењачница

меняц -ам *незак.* **1.** мењати; ~ **випатрунок** мењати изглед; ~ **гуми на авту** мењати гуме на колима; ~ **дїсслово** *грам.* мењати глагол; **2.** замењивати; ~ **колегиню на работи** замењивати колегиницу на послу

меняц ше -ам ше *незак.* мењати се

меняци -а -е **1.** *ридик.* променљив; **2.** ~ **сукня** *заст.* сукња од платна на којем се преливају боје

меняцки -а -е *банк.* мењачки; ~ **роботи** мењачки послови

меняч х. *банк., техн.* мењач; ~ **швидкосцох** мењач брзина

менячов -а -о *техн.* мењачки; ~ **шкатула** мењачка кутија

меньшац (ше) -ам (ше) *незак. беш. оп.* **меншац (ше)**

мера *жс.* мера; ~ за **чечносц** мера за течност; ♦ **вжац меру** узети меру; **под меру** **1.** (*точно*) по одређеној мери; под конац; **2.** управо колико треба; ♦ **страциц (прейси)** [кажду] меру изгубити (прећи, превршити) [сваку] меру

мерави -а -е *помоцнює у найвекшей мири значене меновиїка:* **на поліци сами** ~ **прах** на полици је сама дебела прашина; **текст сама мерава хйба** у тексту је грешка до грешке; ♦ **будю (дзиру) мераву!**, **купак мерави!** *пейор.* ништа од тога!, шипак!

мерадло с. мерило

меранс с. мерење

мерац -ам *незак.* **1.** мерити; ~ **жем** мерити земљиште; ~ **температуру** мерити температуру; **2.** вагати; ♦ ~ **дражку** (*ходзиц пияни*) ићи у цик-цак, тетурати се; ~ **язи-ки** мерити језике, надмудривати се

мерац ше -ам ше *незак.* **1.** мерити се; **2.** вагати се

мераци -а -е мерљив; мерни; мераћи

мерацки -а -е мерачки

мерач х. мерач; ~ **швидкосци** мерач брзине, брзиноме(та)р

мерва х. и ж. причалица, брбљивац, брбљивко, брбљивица; лапрда(ло), лупетало; **мерво една!** брбљивице једна!, брбљивче један

мервеніна ж. **1.** замршеност, запетљаност; **2.** заврзлама, запетљанција; збрка; галиматијас; хаос; **тог реферат сама** ~ овај реферат је читава запетљанција; **у теј мервеніни не обачели новог госца** у тој збрци нису приметили новог госта

мервиц -им *незак.* **1.** мрсити, заплитати, запетљавати, кушљати; **2. прен.** брбљати, млетити; лупетати, причати којешта

мервиц ше -им ше *незак.* мрсити се, заплитати се, запетљавати се, кушљати се; **волна ше ми мерви** вуна ми се мрси

мередов х. *риб.* мередов

мержачиц ше -им ше *незак.* живети у међусобној мржњи, мрзети се, гложити се

мержени -а -е омрзнут

мержиц¹ -им *незак.* (< *серб.*) мрзети; **мержим войну** мрзим рат (*оп. ненавидзиц*)

мержиц² *безос.* з логичним субјектом у акузативе мрзети; **пойдзем кед ме не будзе** ~ отићи ћу ако ме не буде мрзело; **мерзело (мержело) ме бешедовац** мрзело ме је да говорим

мержиц ше -им ше *незак.* мрзети се

мержня ж. (< *серб.*) мржња; омраза (*оп. ненависц*)

мерзени -а -е **1.** непријатан; мрзак; **тота работа ми така** ~ овај посао ми је тако непријатан; **тота ~ особа** та мрска особа; **2. безос.** **мерзене ми** *оп.* **мерзено ми**

мерзено *присл.* у *функц. пред.:* ~ **ми** непријатно ми је; не мили ми се; мрско ми је; одвратно ми је; ~ **ми ту жиц** не ми-

ли ми се овде живети; ~ **ми було слушац його плетки** мрско ми је било слушати његове сплетке

мерзеносц ж. и **мерзосц** ж. непријатност; мрскост

меридиан ж. *геогр.* меридијан

мерино *непрем.* **а)** (*раса овцох*) мерино (*Ovis aries hispanica*); **б)** *як перша часц полуложеного слова:* ~-овца мерино-овца

мериторни -а -е *правн.* мериторан

меркантилни -а -е *тарг.* меркантилни

мерковане с. пажљивост, пажња; опрез

мерковатељ х. пазитељ; чувар

мерковатељка ж. пазитељица; чуварка

мерковац -куем *незак.* **1.** (*уважно робиц*) пазити; **меркуј, не спадні пази** да не паднеш; **2.** (*на дакого/дацо – надпатрац, чувац*) **а)** пазити; чувати; ~ **на шор** пазити на ред; **меркуј на нашо ствари** пазити на наше ствари, чувај наше ствари; **б)** **меркуј(це) на себе!** чувај(те) се!; **3.** (*за даким – стражариц*) мотрити, пратити, пазити; **мерковал сом за нїм кадзи пойдзе** мотрио сам куда ће отићи; **4.** бити опрезан (на опрезу); ♦ **меркуј(це)!** пази(те)!; **меркуј цо робиш!** пази шта радиш!

мерковац ше -куем ше *незак.* пазити се, чувати се

мерковач х. *оп.* мерковатељ

мерковачка ж. *оп.* мерковатељка

меркурий и **меркуриум** х. *хем.* (*живе трибло*) меркуриј(ум)

меркуюци¹ -а -е пажљив; опрезан, обазрив; ~ **рух** опрезан покрет

меркуюци² и **меркуюцо** *присл.* пажљиво; опрезно, обазриво

мерлїви -а -е мерљив

мерни -а -е мерни; ~ **инструмент** мерни инструмент; ~ **единка** мерна јединица

мертвак х. мртвац

мертвени -а -е мртвачки; ♦ ~ **глава** *зоол.* (*дюр*) мртвачка глава (*Acherontia atropos*); ~ **хижа** мртвачница; ~ **коч** мртвачка кола; ~ **птах** *зоол.* ушара (*Asio Otus L.*)

мертвеніца *жс.* смртовница, смртни лист, умрлица

мертви -а -е мртав; ◇ ~ **стража** *воєн.* мртва стража; ~ **ричне корито** мртваја; ~ **цело** леш; ~ **капитал** мртви капитал; ♦ **ані живи** **ані** ~ ни жив ни мртав; **дойсц до мертвей точки (по мертву точку)** доћи до мртве тачке

мертво(на)родзени -а -е мртворођен; ~ **дзецко** мртворођенче

мертвосц *жс.* мртвило; учмалост, чама

мертух *х.* *коц.* *заст.* мера; **вжац** ~ узети меру

месар *х.* месар

месарка *жс.* месарка, месарица

месарня *жс.* месара

месарош *х.* *беш.* *оп.* **месар**

месарски -а -е месарски; ◇ ~ **пес** самсов

меселатов *х.* д(в)оглед, дурбин, далекозор (*оп.* **двогляд**)

месинг *х.* *хем.* месинг

месингов(и) -а -о/-е месинган; ~ **клянка** месингана брава

Месня *х.* *рел.* Месија

месня *х.* *прен.* месија

меско *с.* *дем.* *и гипок.* месце, месанце

мескови -а -е (*о фарби*) прљаво роза, боје меса

меснати -а -е меснат; ~ **швиня** месната свиња

месни -а -е (*од место*) месни; ~ **самодопринос** месни самодопринос; ~ **власц** месна власт

месо *с.* *з розл. знач.* месо; ◇ **дзиве** ~ *мед.* дивље месо; **живе** ~ (*отворена рана*) живо месо; ♦ **дзелово** ~ (*вояци хторих ше немилиосердно забива*) топовско месо; ~ **як з коня (як з бочкори)** (*тварде месо за едзене*) месо као матора говедина

месов(и) -а -о/-е **1.** месни; ~ **индустрия** месна индустрија; ~ **продукт** месни производ; **2.** (*о плодох и под.*) меснат

месосд *х.* *зоол.* месождер, месојед

месосдни -а -е месождеран, месождерски

местами *присл.* местимице, местимично; ту и тамо

место¹ *с.* **1.** *з розл. знач.* место; **2.** *заст.* запослење, радно место; ◇ ~ **биваня** пребивалиште; ~ **пребуваня** боравиште; **на местох** *присл.* местимично, на појединим местима; **населене** ~ насељено место, насеље; **роботне** ~ радно место; **стражарске** ~ стражарско место; ♦ **ані з места** ни макац; **боляце** ~ болно место; **на месту вољно!** *воєн.* на месту вољно!; **на самим месце** *оп.* **такой на месце**; **не може себе места (помесценя) найсц** (*од бриту и под.*) нема мира, не може да се скраси на једном месту, не може да се смири; **присц на [својо]** ~ (*стабилизовац ше, врациц ше до нормали*); **кед по операцији** **пришол дому**, **не** **знал дзе є**, **але вец цалком** **пришол на** ~ кад је после операције дошао кући, није знао где је, али се онда сасвим повратио; **кед му раз ляд шицко побил**, **за дзешец роки не** **пришол на својо** ~ кад му је једном лед све уништио, за десет година није могао доћи к себи; **по длугшей кризи їх фирма** **пришла на** ~ након дуже кризе њихова фирма се опоравила; **такой на месце** на лицу места

место² *прим.* *з тен.* *и присл.* место, уместо; **робим** ~ тебе радим (у)место тебе; ~ **же би робел**, **вон другим завадза** (у)место да ради, он другима смета

местов(и) -а -о/-е *оп.* **месни**

месточко *с.* *дем.* *и гипок.* местанце, месташце

месц мецем *незак.* мести, чистити метлом

месциц ше -им ше *зак.* стати, сместити се; **не месцели ше шицки тройо на шедзиско** нису стали сви троје на седиште; **не месци ше вецей до меха** не може да стане више у цак

мета *жс.* мета

метаболиз(е)м -змү/-зма метаболизам

метал *х.* метал; **чежки метали** тешки метали; **офарбени метали** обојени метали

металасти -а -е металаст

металсц -лца *х.* металац

металийка *жс.* *дем.* медаљончић; привезак

металия *жс.* **1.** *заст.* медаља; **2.** медаљон; привезак

метални -а -е металан
металов(и) -а -о/-е металан
металообробни и **металопрерабајки** -а -е металопрерађивачки
металотокар х. металостругар
металски -а -е металски; ~ **роботнѝк** металски радник, металац
металург х. металург
металургијни -а -е металуршки
металургија ж. металургија
метаморфоза ж. *осн. и прен.* метаморфоза
метан х. *хем.* метан
метастаза ж. *мед.* метастаза
метатеза ж. *линѝв.* метатеза
метафизика ж. *филоз.* метафизика
метафизични -а -е метафизички
метафора ж. *стил.* метафора
метелка ж. *коц. оп.* **метолка**
метелњѝк х. *бот.* брнистра (*Spartium juniceum*)
метеор х. метеор
метеориз(е)м -зму/-зма х. *мед.* метеоризам
метеорит х. метеорит
метеоролог х. метеоролог
метеорологѝни -а -е метеоролошки; ~ **прогноза** метеоролошка прогноза
метеорологија ж. метеорологија
метеорски -а -е метеорски
метер -тера х. метар; ◇ **квадратни** ~ квадратни метар; **кубни** ~ кубни метар; **складаци** ~ метар на расклапање
метерови -а -е **а)** од једног метра, од сто кила; ~ **швиня** свиња од сто кила, стокилаш; **б)** дуг један метар, од једног метра дужине
метерски -а -е метарски; ~ **цента** (*сто кили*) метарска цента
метил х. *хем.* метил
метил-алкохол х. *хем.* метил-алкохол
метилни -а -е и **метилов(и)** -а -о/-е метилни
метиљави -а -е метиљав; ~ **месо** метиљаво месо
метиљавосц ж. метиљавост
метиљ х. *зоол.* метиљ (*Fasciola hepatica*)

метка ж. *беш.* (< *серб.*) метак (*оп.* куљка (1))

метла ж. метла; **циркова** ~ метла од сирка; ♦ **махац** з даким **јак** зоз **стару** метлу окретати кога око малог прста; **присц** **јак** на метли улетети као бомба

метлар х. метлар

метлѝна ж. *бот.* метла (*Kochia Roth.*)

метлѝне с. *збир. оп.* **метлѝна**

метлѝнов -а -о метлин; ◇ ~ **метла** метла од метлиња; коровача, грабуњача

метлѝнче с. *збир. оп.* **метлѝна**

метлѝњов -а -о *оп.* **метлѝнов**

метнѝца ж. *риб.* метница

метод х. и **метода** ж. метод(а)

методика ж. методика

методичар х. методичар

методични -а -е методичан, методички

методолог х. методолог

методологѝни -а -е методолошки, методологѝски

методологија ж. методологија

методски -а -е методски; ~ **ѝдинка** *пед.* методска јединица

метолка ж. **1.** *дем.* метлица, пајалица; **2.** *бот.* кунина (*на трсци*); **3.** *зоол.* метлица

метонимѝја ж. *лит.* метонимија

метража ж. метража

метреса ж. метреса

метрика ж. метрика

метрички и **метрични** -а -е метрички

метро -оа х. метро

метропола ж. метропола

метрополитен х. (*метро*) метрополитен

метузале х. *прен.* (*барз стари човек*) метузале

меѝац **ше** -јам *ше незак. заст.* мешати се, трпати се; **ѝо** **ше** **меѝаш?! шт**а се мешаш?!

мех х. **1.** џак, врећа; ~ **кромплѝ** џак кромпира; **2.** мех; ~ **на гайдох** *муз.* мех на гајдама; ~ **за вино** мешина; **ковальски** ~ дувалица; ◇ **карниц** **статок** з **меха** интензивно товити стоку (*уз јасле, а не на испашѝ*); ♦ **вдерени** з **мучним мехом** ударен мокром крпом (чарапом); **давац** (**дзелѝн**) **јак** з **меха** делити шаком и ка-

пом; **заший ше до дзиравого меха** (*припознай свою гришку, треба же биш ше ганьбел*) **покриј се** (поклопи се) **уши-ма**; **кед ю брал не була у меху завязана одн.** **кед ишла за нього не бул у меху завязани** (*могол/могла видзиц на час ей/його хиби*) **кад ју је узимао** (кад је ишла за њега) **могао/могла је на време виде-ти њене/његове недостатке**; **розвязац** ~ (*почац давац або трошиц пенсжи*) **одре-шити кесу, одврнути славину, посегнути дубље у цеп**; **розвязал ше як [жидов-ски]** ~ (*барз ше розприповедал*) **развезао је језик**; **розохпани як** ~ *оп. под розох-пани*; **розприповедал ше** (*сипе ше з нього*) **як з меха (як з торби)** *оп.* **розвя-зал ше як [жидовски]** ~; **спаднуц як** ~ (*вдериц зоз собу*) **пасти као пун цак** (као клада); **стрепанц** (**покласц**) **шицко до едного меха** **стрпати све у један лонац** (у исти кош); **фучац як** ~ **јако дахтати**; **цма як у меху** **мрачно као у рогу**; **чежко наполи́ц [як]** **дзирави (подарти)** ~ (*не мож настарчиц давац пенсжи дакому*) **бачва (буре) без дна**

механі́з(е)м -зму/-зма *х.* **механизам**

механі́зация *жс.* **механизација**

механі́зовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* **механизовати (се), механизирати (се)**

механі́ка *жс.* **физ. и др.** **механика**

механі́чар *х.* **механичар**

механі́чарски -а -е **механичарски**

механі́чни -а -е **механички**

мехар *х.* **1.** **врећар, врећоноша**; **2.** *тлач.* (*при трешки*) **цакарош (в.)**

мехарош *х.* *ридк. оп.* **мехар (1–2)**

мехир *х.* **1.** *анат.* **а)** (*мочови*) **бешика, ме-хур**; **б)** (*при рибох*) **мехур**; **2.** **плик; жуљ**; **ма мехири на рукох** **има жуљеве на ру-кама**; **направел** ~ **на ноги** **направио је** **плик на нози**

мехирки *х.* *мн.* (*ед.* **мехирчок**) *бот.* **пуца-вац, надута лепица** (*Silene vulgaris*)

мехиров(и) -а -о/-е **бешични**; ~ **камень** **бешични камен**

мехирчок -чка *и беш.* -рка (*мн.* -чки *и беш.* -рки) *х.* **мехурић**; **плюцови** ~ **плућни** **мехурић**

мехиско *х. оп.* **мешиско (2)**

мехов -а -о: ~ **игла** **игла за цакове**

мецена(т) *х.* **мецена(т)**

меценатство *с.* **меценатство**

мецосопран *х. муз.* **мецосопран**

меч¹ *х.* **мач**; ♦ **виши му** ~ **над главу ви-си му мач над главом**; **Дамоклов** ~ (*непреривна опасносц*) **Дамоклов мач**; **з огњом и мечом** (**витребиц, знічтожиц и под.**) **огњем и мачем** (**истребити, униш-тити и сл.**); **на два боки оштри** ~ **мач са две оштрице**; **положиц** ~ **до пошви** (*за-кончиц зражене*) **ставити** (**турити**) **мач у корице**

меч² *спорт.* **меч**; **шаховски** ~ **шаховски меч**

мечет *х.* (*мениа джамия*) **мечет**

мечовалец -лца *х.* **мачевалац**

мечовац ше -чуем ше *незак.* **мачевати се**

мечоношач *х.* **маченосац, маченосач**

мешац *х.* **1. а)** (*небесне цело*) **месец**; **нови (млади)** ~ **нов(и) (млад(и))** **месец**; **полни** ~, **полня** **пун месец, уштап**; **б)** (*часц ка-лендарского рока*) **месец**; ~ **була у шпи-талю** **месец дана је била у болници**; **о** ~ **кроз месец дана**; **два раз на** ~ **два пута** **месечно**; **2.** **месечина**; **при мешацу** **по месечини**; ♦ **медови** ~ **медени месец**

Мешацов -а -о **Месечев**; ~ **мена** **Месечева мена**; ~ **шерп** **Месечев срп**

мешачкар *х. мед. и прен.* **месечар**

мешачкарка *жс. мед. и прен.* **месечарка**

мешачкарство *с.* **месечарство**

мешачкасти -а -е **месечаст**

мешачни -а -е **1.** **месечан**; ~ **звит** **месеч-ни извештај**; ~ **плаца** **месечна плата**; **2.** (*ошвицени з мешацом*): **була** ~ **ноц** **била је месечина**

мешачні́к *х.* **месечник**

мешачно *присл.* **1.** **месечно**; **2.** *у функц. пред.*: **вонка** ~ **напољу је месечина**

мешачок -чка **1.** *поет. оп.* **мешац**; **2.** *дем.* **месечић, месечак**; **3.** **мешачки** *мн.* **режњеви**; **порезац** **парадичу на** ~ **исећи** **парадајз на режњеви**; ♦ **мешачки з масцу кул.** **ситни колачи, полумесеци**; **при (по)** **мешачку** **по месечини**

мешиско х. **1.** *аугм. и пейор. (од месо)* меси-на; **2.** *аугм. (од мех)* цачина, врећетина

мештер х. (*мајстор; схопни човек*) мај-стор

мешок -шка и беш. мешка х. **1.** кеса; **най-**лонови ~ најлон-кеса; **2.** цак, врећа; ~ **цименту** цак цемента; **3. а)** (*за дробни продукти*) кеса, кесица; ~ **штолверки** кеса карамела; **б)** филтер-кесица; **чай у** **мешку** чај у филтер-кесици; **в)** дем. кесица, врећица; **4. бот.** чаура, тоболац; **5. анат. а)** **слизов** ~ сузница (saccus lacrimalis); **б)** мошница (scrotum)

ми зам. ми; ◇ **медзи нами** [поведзене] међу нама, између нас [речено]

мигель -гелю х. *заст.* радња, радионица (*кројачница, обућарница, браварница и сл.*)

мигельов(и) -а -о/-е и **мигельски** -а -е радионички

мигац -ам *незак. експр. (швидко сјекац)* кидати, брисати, што брже бежати; **але** **мигал** бежао је колико су га ноге носиле

мигнуц -нем *зак. експр. (швидко сјекнуц)* киднути, здимити, збрисати, шмугнути, стругнути, испарити, заждити, ухватити маглу

миграцијни -а -е миграцијски, миграци-они

миграция жс. миграција

мигрена жс. мед. мигрена

мигровац -руем *зак. и незак.* мигрирати

миделко с. **1.** сапун; ~ **за бритвене** сапун за бријање; **пахняце** ~ *заст.* сапун (*фабричке производње, за разлику од домаћег сапуна*); **2. дем.** сапунчић

мидер х. мидер, стезник, корсет

мидлар х. сапунар

мидларня жс. сапунара, сапунарница

мидларство с. сапунарство

мидласти -а -е сапунаст, сапуњав

мидліна жс. сапуница, сапуњача

мидлінов(и) -а -о/-е од сапунице; **мидліно-**во **гомбулі** мехури од сапунице

мидліц -ім *незак.* **1.** сапунати; **2. прен. (да-**кого) подваљивати коме, продавати коме свилу

мидліц ше -ім ше *незак.* сапунати се

мидло с. сапун; ◇ **чарне** ~ *оп. луг² (3); ♦* до **мидла з нім** треба га бацити на сме-тиште (*о безвредном човеку или ствари*); **жесц** ~ (*спреведнуц ше*) преварити се у рачуну; ~ **би з нього могло вариц** јако је мастан и прљав; **пошло як з мидлом** (*леско зробена робота*) отишло је као по лоју; **як** ~ (*о несмачней динї и под.*) као бундева

мидлов(и) -а -о/-е **1.** сапунски; ~ **прашок** сапунски прашак; **2. (хтори здабе на** **мидло)** сапунаст, сапуњав

мидлянка жс. *бот.* сапуњача (Saponaria of- ficinalis)

мидлянік х. (*судзинка у хторей стої мидло*) држач за сапун, тањиріћ, ћаса

мидльовина жс. *оп.* **мидлянка**

мизансцена жс. мизансцена

мизантроп х. мизантроп

мизантропия жс. мизантропија

мизерабилни -а -е мизерабилан

мизерак х. јадник, бедник, сиромах

мизерия жс. **1.** мизерија; **2. (о човекови)** ништавило, мизерија

мизерни -а -е мизеран; јадан

мизерніц -нсем *незак.* постајати мизернији, јаднији

мизерносц жс. мизерност, мизерија

микадо х. з *розл. знач.* микадо

микац ше -ам ше *незак.* мицати се, померати се

миклошевски -а -е (*од Миклошеви*) ми-клушевачки

Миклошевчань х. Миклушевчан(ин)

Миколая х. *ген. церкв. (швето 6/19. де-*цембра) Свети Никола; **на** ~ на Светог Николу; **внєдзелю пред Миколаєм** у недељу пре Светог Николе; **по Мико-**лайови, **после Миколая** после Светог Николе

миколка х.: **польов** ~ ветроваљ, ветровац (Eryngium campestre)

микроб х. *биол.* микроб

микробиология жс. микробиологија

микроклима жс. микроклима

микрокосмос х. з *розл. знач.* микрокосмос

микрон х. микро

микроорганиз(е)м -зму/-зма х. микроорга-
низам

микроскоп х. микроскоп

микроскопски -а -е микроскопски

микрофилм х. микрофилм

микрофилмовац -муем *зак. и незак.* микро-
филмовати

микрофон х. микрофон

микрохирургия *жс. мед.* микрохирургија

миксер х. з *розн. знач.* миксер

микстура *жс. фарм. (чечни лік)* микстура

милений -ия х. и **милениум** х. милени-
ј(ум)

миле -са с. з *розн. знач.* миље

миленки -а -е **1.** мио, драг, милак, милахан;
2. *поет. а)* **миленка** -кеј *жс.* драга, дра-
гана, вољена; **б) **миленки** -кого х. драги,
драган, вољени**

мили -а -е **1.** драг, мио; **2.** љубак; **3. а)** **мила**
-лей *жс.* драга, драгана, вољена; **б)** **мили**
-лого х. драги, драган, вољени; ♦ **мамо**
моя ~! мајцице моја драга!

милиграм х. милиграм

миллиметр -тера/-тра миллиметар

миллимет(е)ров(и) -а -о/-е и **миллиметр-**
ски -а -е миллиметарски

милион х. милион

милионер х. милионер, милионар

милионерски -а -е милионерски, милио-
нарски

милионити -а -е и **милионови**¹ -а -о/-е ми-
лионити; ~ **часц** милионити део

милионови² -а -о/-е и **милионски** -а -е
милионски; ~ **погледования** милионска
потраживања

милиончок -чка/-чку *дем. евф.* миллионче,
миллиончић

милитантни -а -е милитантан

милитаризация *жс.* милитаризација

милитариз(е)м -зму/-зма х. милитаризам

милитаризовац -зуем *зак. и незак.* милита-
ризовати, милитаризирати

милитарист -та и **милитариста** -ти х. ми-
литарист(а)

милитаристични -а -е милитаристички

милицаєц -йца х. милицајац

милиционер х. милиционар

милиционерски -а -е милиционарски

милицийни и **милицийски** -а -е мили-
цијски

милиция *жс.* милиција

миллиарда *жс.* милијарда

миллиардер х. милијардер

миллиардiti -а -е и **миллиардови**¹ -а -о/-е
милијардити; ~ **часц** милијардити део

миллиардови² -а -о/-е и **миллиардски** -а -е
милијардски; ~ **чкода** милијардска штета

миліц -лім *незак. 1.* бунити; **дзецко ме ми-**
лі у рахованю дете ме буни у рачунању;
2. доводити у заблуду, варати

миліц ше -лім ше *незак. 1.* бунити се; гре-
шити; **2.** (у *чишленю*) забрајати се

милки -а -е *звич. о дзецку* драг, златан;
љубак

мил *присл. 1.* мило, драго; **2.** умиљно; **3.** у
функц. пред.: ~ **ми** драго (мило) ми је

милогласни -а -е милогласан

милодар х. милодар; милостиња

милозвучни -а -е милозвучан

милозвучноєц *жс.* милизвучност, мило-
звучје

милооки -а -е милоок

милосердзиц ше -им ше (*над даким*) *незак.*
имати самилости према коме

милосердиє с. милосрђе

милосердни х. милосрдан, милостив

милосердноєц *жс.* милосрдност

милостиви -а -е милостив; ~ **пані** милости-
ва госпођа

милостиня *жс.* милостиња

милоєц¹ *жс.* милост; ♦ **Ваша** ~ *ист. (при*
ословйованю владара и дворяна) Ваша
милост; **без милосци** без милости; не-
милице; ♦ **кед бог да и** ~ **божа оп. кед**
бог да (под бог)

милоєц² *жс.* драгост, милина; драж

милота *жс.* милина; драгост

милючки -а -е *дем. и гипок.* милахан

миля *жс. 1.* миља; **морєска** ~ морєска миља;
2. ~ **жеми заєт. оп. миля (1); дваєто**
милі жеми двеста миља; **були далєко**
триєц милі жеми били су удаљени
тридєєт миља

мильоказ *х.* (камень и под.) мильоказ

мимика *жс.* мимика

мимикрија *жс.* биол. мимикрија

мимични -а -е мимични, мимички

мимо *прим. з ген. ридк.* мимо; ~ **закона** (правилох, порядку и под.) мимо закона (правила, реда и сл.)

мимоза *жс.* бот. мимоза (*Mimosa pudica*)

мина *жс.* зрозл. знач. мина; **противтенковска** ~ противтенковска мина

минар *х.* заст. млинар

минаре(т) *х.* (турня на джамии) минаре(т)

минарка *жс.* заст. (минарова жена) млинарка

миндеть *присл. заст.* свеједно (*оп.* **шицко-едно**)

миндюша *жс.* беш. *оп.* **мендюша**

мидюшка *жс.* дем. беш. *оп.* **мендюшка**

минер *х.* минер

миней *жс.* цркв. (литургијна кнјжка) минеј

минерал *х.* минерал

минерални -а -е минерални; ~ **вода** минерална вода; ~ **гној** минерално ђубриво

минеш *х.* заст. ергела

миний *х.* *оп.* **минниом**

минимални -а -е минималан; ~ **плаца** минимална плата

минимум *х.* минимум

минирац -ам и **минировац** -руем *зак. и не-зак.* минирати

министер -тра *х.* министар

министерка *жс.* министарка

министерски -а -е министарски; ~ **совет** министарски савет

министерство *с.* министарство; ~ **нукаш-них дѣлох** министарство унутрашњих послова

министрант *х.* министрант

министровац -руем *зак. и не-зак.* министровати, министрирати

минниом *х.* хем. минијум

миниятура *жс.* минијатура

миниятурни -а -е минијатуран

минки -ия *х.* и **минкив** *х.*: **ки ци** ~ који ти је враг (ђаво); **на минкија** (на минкива)

там идзеш? ког врага идеш тамо?; **на минкија** (на минкива) **ци то?** ког врага ће ти то?

минов(и) -а -о/-е *оп.* **мински**

миноношач *х.* миноносац

минопокладач *х.* минополагач

миноритет *х.* (менишина) миноритет

минорни -а -е (маловредни) миноран

миноруцац *х.* минобацац

миноруцачки -а -е минобацачки

мински -а -е мински; ~ **пољо** минско поље

минули -а -е (прешли): ~ **робота** *правн.* минули рад

минус *х.* з розл. знач. минус

минута *жс.* **1.** минут *х.*, минута *жс.*; **2.** *прен.* тренутак, моменат; **були и чежки минути** било је и тешких тренутака; ◇ ~ **цихосци** минут ћутања; ♦ **минута до дванац** минут до дванаест

минутка *жс.* дем. и *гипок.* **1.** минутић, минутица; **2.** тренутак

минутни -а -е и **минутов(и)** -а -о/-е минутни; ~ **мунтатов** минутна казалька

минуточка *жс.* дем. *оп.* **минутка**

мунициозни -а -е мунициозан

мињон *х.* кул. мињон

миом *х.* мед. миом

миоцен *х.* геол. миоцен

мир *х.* з розл. знач. мир; **будзце на мире** будите на миру; **јавни порјадок и** ~ јавни ред и мир; **зохабиц дакого на мире** оставити некога на миру; ◇ **вични** ~ вечни мир; **конарчок мира** гранчица мира; ~ **божи** *рел.* мир божји; ♦ **най спочива у мире** почивао у миру

мира *жс.* мера; у **малей мири** у малој мери; ~ **безпечносци** мера безбедности; **под-няц енергични мири** предузети енергичне мере

мираж *х.* (оптична спреводзка) мираж(а)

миритель *х.* миритељ

мириц (ше) -им (ше) *не-зак.* мирити (се)

мирица *жс.* пољ. (суд на зарно) мерица; ♦ **глава** *як* ~ (велька глава) глава као мерица

миричка *жс.* дем. меричица

миријада *жс.* (вельке множество) миријада
мирка *жс.* 1. ушур, ујам; млинарина; 2. (су-
 дзина як мера) мера

мирни -а -е миран

мирно *присл.* мирно; **можеш** ~ **спац** можеш
 мирно да спаваш

мирнодобни -а -е мирнодобан

мирносоц *жс.* мирноћа

мирночасови -а -о/-е мирнодобан, мирно-
 допски

миро *с. церкв.* измирна, смирно, миро

миров *х. заст.* (мера за зарно, 50-100 кг)
 меров

мированє *с. церкв.* кризма(ње), миропома-
 зање

мировац¹ (ше) -руєм (ше) *нєзак. церкв.*
 кризмати (се), миропомазати (се)

мировац² -руєм *нєпрех.* мировати; **пре хо-
 роту мушиш** ~ због болести мораш ми-
 ровати

мирови -а -о/-е и **мировни** -а -е мировни; ~
догварка мировни уговор

миродавні -а -е меродаван; ~ **орган** меро-
 давни орган

миролюбєц -бца *х.* мирољубац

миролюбиви -а -е мирољубив

миролюбис *с. и миролюбивосц* *жс.* миро-
 љубивост

мироношитель *х.* мирносац

мироносици *жс. мн.* (єд. мирносица) *рел.*
 мирносице

миропомазанїк *х. церкв.* миропомазаник

миропомазац -ажєм *зак. церкв.* миропома-
 зати

миропомазовац -зуєм *нєзак. церкв.* миро-
 помазивати

миротворец -рца миротворац

миротворни -а -е миротворан

мироштош *х.* предмет слабог квалитета;
 лоша роба; ♦ **облєчени як** ~ сав у ри-
 тама

мирта *жс. бот.* мирта (*Myrtus communis*)

мирян *х.* (шєтови човек) мирјан(ин),
 световњак

мирянски -а -е мирјански, световни,
 световњачки

мирянство *с.* мирјанство, световњаштво

мис *жс. нєпрєм.* мис; ~ **швєта** мис свєта

мисийни -а -е мисијски

мисионар и **мисионер** *х.* мисионар

мисия *жс. з розл. знач.* мисија

миска *жс.* чинија, здела

мисочка *жс. дем.* чинијица, зделица; (*дре-
 вєна*) чанак

мистер *х. (пан)* мистер

мистерий *х. оп.* мистерия

мистерийни -а -е и **мистерийов(и)** -а -о/-е
 мистерийски

мистериозни -а -е мистериозан

мистерия *жс.* мистерија

мистецки -а -е уметнички

мистецтво *с.* уметност

мистик *х.* мистик

мистика *жс.* мистика

мистификатор *х.* мистификатор

мистификация *жс.* мистификација

мистификовац -куєм *зак. и нєзак.* мисти-
 фиковати

мистициз(е)м -зму/-зма *х.* мистицизам

мистични -а -е мистичан

мисяцєслов *х. церкв.* месєцєслов

мит *х.* мит

митарство *с. рел.* чистилице, митарство

митинг *х.* митинг

митингаш *х.* митингаш

митинговац -гуєм *нєзак.* митинговати

мито *с.* мито; **давац** ~ давати мито

митов(и) -а -о/-е *оп.* митски

митологийни -а -е митолошки, митоло-
 гијски

митологизовац -зуєм *зак. и нєзак.* митоло-
 гизирати

митология *жс.* митологија

митомания *жс.* митоманија

митра *жс. церкв.* (владикова, патриархова и
 др. коруна) митра

Митра *х. ген. церкв.* (швєто 26. октобра/13.
 новембра) Митровдан; **на** ~ на Митров-
 дан, о Митровдану; **пред Митром** пре
 Митровдана; **по Митрови (Митру),**
после Митра после Митровдана; ♦ **до**
Митра дзивка хитра до Митровдана
 ваљана девојка се удаје

митралєз *х. воєн.* митраљєз

митралџец -зца х. митраљецац

митралѣрац -ам и **митралѣровац** -руѣм зак. и *незак.* митраљеирати

митрални -а -ѣ *мед.* митрални

митрополит х. *цркв.* митрополит

митрополија ж. митрополија

митски -а -ѣ (*од мит*) митски; ~ **сство** митско биће

Михала х. *ген.* (*швѣто 8/26. новѣмбра*) Михољдан х., Михоље с. **то було (то будзе)** на ~ то је било (то ће бити) на Михољдан; **пред Михалом** пре Михољдана; **по Михалови, после Михала** после Михољдана

михалов -а -о: **михалово лѣто** с. **1.** (*ѣшенѣска павучина по воздуху, трави и др.*) бабина свила; **2.** *беш.* (< *серб.*) (*красни и џепли ѣшенѣски днѣ*) михољско (бабље, бабино) лѣто

миц *викр.* *звич.* *повторѣни за доволованѣ заяџох* миц-миц

мицка¹ и **мицна** ж. (*крисова шапка*) мица, качкет

мицка² ж. *звич* *мн.* **мицки дзец.** (*заяџок*) зека

миш х. *коц.* *оп.* **миша**; ♦ **нѣ видно џе (вас и под.)** **як билого миша** *коц.* не даш (дате и сл.) се видѣти, нема те (вас и сл.) нигде

миша ж. *зоол.* миш; ♦ **змокнуц** **як ~ (миш)** покиснути као миш; **кед нѣт мачки миши по хижѣ бегаю** мишеви коло воде; **џихо ѣ як ~ у дзири** ћути као заливен (као риба)

мишадор х. *заст.* *оп.* **нишадор**

мишаловка ж. *осн.* и *прѣн.* мишоловка

мишальня ж. мешаона, мешаоница

мишани -а -ѣ **1.** мешовит; ~ **малџенство** мешовит брак; **2.** мешан; ~ **месо** мешано месо

мишанѣна ж. **1.** мешавина; **2.** смеса, мешаша

мишанѣнц -нца х. (*мелез*) мешанац

мишар х. *зоол.* мишар (*Buteo buteo*)

мишац -ам *незак.* з *розн.* *знач.* мешати; ~ **вино и палѣнку** мешати вино и ракију; ~ **карти карт.** мешати карте; ~ **фил кул.** мешати фил

мишац ше -ам ше *незак.* мешати се; упли-тати се; ~ **до бѣшѣди** мешати се у разговор

мишач х. мешач

мишачка ж. *буд.* мешалица

мишенѣ с. мешѣње, мешња

миши -а -ѣ миш(и)ји; ♦ **миши хвосџики** *бот.* хајдучка трава (*Achillea millefolium*); ~ **џерѣнь** *бот.* кострика, вампирача (*Ruscus aculeatus*)

мишиц -им *незак.* месити; ~ **хлѣб** месити хлеб

мишица ж. *беш.* (*мускул над локџом*) мишица

мишковац -куѣм *зак.* и *незак.* стерилисати, стерилизовати, стерилизирати; штројити, ушкоплѣвати

мишлинг х. *поль.* мишлинг, мишлингѣр (в.); **наџац мишлингу** насећи мишлингѣра

мишов -а -о *оп.* **миши**

мишочка ж. *дем.* (*од миша*) мишић

мищатко с. *дем.* мишић

мище -ѣца с. (*младе миши*) мишић

мищок -џца х. (*мала миша*) мишић

младеж ж. омладина, младеж; млађарија

младежски -а -ѣ омладински

младѣнѣнц -нца х. **1. а)** младић, младѣнац; **б)** мушко дете, дѣчак; **2. младѣнци** *мн.* (< *серб.*) младѣнци (*оп.* **млодѣята**)

младѣньки -а -ѣ *поѣт.* млађан, млађахан, младушан

младзиц ше младзи ше *безос.* (*хмариц ше*) облаџити се; **младзи ше** облаџи се

млади -а -ѣ **1.** млад; **ти иџѣ** ~ ти си још млад; ~ **џуџурица** млад џуџуруз, млѣцац; ~ **лѣс** млада шума, младик; ~ **швинѣ** крме; **2.** младаѣачки, младаѣлик; **3. а)** младе -до-го (*мн.* млади) с. младунѣ, младунац; ~ **џирафи** младунѣ џирафе; **мац карми** **својо** **млади** мајка храни своју младунѣад; **б)** **млади** *мн.* омладина; млађарија; ♦ **иџѣ** **як** ~ још за (из, од) млада

младки -а -ѣ *гипок.* млађан, млађахан, младушан

младнѣк х. *бот.* изданак, избојак; летораст; (*на лози*) ластар

младосц *ж.* **1.** младост; **2.** младалаштво, младенаштво

младучки -а -е јако млад, млађан, млађахан, младушан

млаз *х.* (< *серб.*) млаз; ~ **води** млаз воде (*оп. шик*)

млазни -а -е *оп.* реактивни (**2**)

млаток -тка *х.* чекић

млаточок -чка *х.* *дем.* мали чекић, чекичић

млацене *с.* млаћење, млатња, млатњава

млациц -им *незак.* млатити

млачка *ж.* *заст.* млака, млачица, бара

млекар *х.* млекар

млекарка *ж.* млекарица

млекарня *ж.* млекара, млекарница

млекарски -а -е млекарски

млекарство *с.* млекарство

млеко *с.* млеко; **превариц** ~ скувати млеко; **преварене** ~ кувано млеко; **препушене** ~ обрано млеко; **кисле** ~ кисело млеко; **сирове** ~ некувано млеко; **кравске** ~ кравље млеко; **млеко ше зварело** млеко се згрушало; **крава уцагла млеко** (*не да го видеој*) крава је повукла млеко; ♦ **вапняне** ~ кречно (вапнено) млеко; **жито у млеку пољ.** пшеница има млецац; ~ **з таргоню** (**з резанками**) млеко са тараном (са резанцима); **перше** ~ (*по породжено*) млезиво; **таше** ~ *кул.* птичје млеко, шненокле; ♦ **нїч му не хибі лем таше** ~ нема само птичјег млека; **там че че мед и** ~ тамо теку мед и млеко

млеков(и) -а -о/-е млечан; **млековоо продукти** млечни производи; ~ **тен** млечни тен; ♦ ~ **юха** *оп.* **млеко з таргоню** (*под млеко*)

млети -а -е млевен; **млети орехи** млевени ораси

млещ¹ мелем *незак.* **1.** млети; **2.** *прен.* млети, брбљати; ♦ ~ **з языком** говорити као навијен

млещ² мелем *незак.* **1.** онесвешћивати се; **2.** (*трациц моц*) обамирати, малаксавати; трнути; **кед копе, руки му млсю** кад копа, руке му трну

млеще *с.* **1.** млевење; **2.** мељава

млеще *с.* губљење свести; **до млеща** до бесвести

млеч *х.* **1.** *пчол.* млеч; **2.** *зоол.* (*нашеньова чечносц самца риби*) млечац

млечар *х.* *беш.* *оп.* **млекар**

млечара *ж.* *беш.* *оп.* **млекарня**

млечарка *ж.* *беш.* *оп.* **млекарка**

млечарня *ж.* *беш.* *оп.* **млекарня**

млечарош *х.* *заст.* *оп.* **млекар**

млечарошка *ж.* *заст.* *оп.* **млекарка**

млечко *с.* *дем.* и *гипок.* млекце

млечни -а -е млечан; ♦ ~ **крава** млечна крава, млекара (*в.*), млекуља (*в.*); ~ **узретосц зарна пољ.** млечна зрелост зрна; ~ **чоколада** млечна чоколада; ~ **зуб** млечни зуб, млечњак

млечнік *х.* **1.** млечни зуб, млечњак; **2.** *бот.* млечика (*Euphorbia*); **3.** *оп.* **лампашик**

млечносц *ж.* млечност; музност

мли -а -е (*слаби, окляпнути*) слаб, малаксао; **постац** ~ малаксати

млїн *х.* **1.** млин; **2.** (*на рики, потоку*) воденица; ♦ **гонїц воду на свой** ~ терати (*наврати*) воду на своју воденицу (*на свой млин*)

млїнар *х.* **1.** млинар; **2.** воденичар

млїнарски -а -е млинарски

млїнарство *с.* млинарство

млїнов(и) -а -о/-е и **млїнски** -а -е млински; ~ **индустрия** млинска индустрија; ♦

млїнски камен млински камен, жрвањ **млїнчкац ше** -ам ше *незак.* играти се млина, трикати се

млїнчки *х.* *мн.* (*бависко*) трика, мице

млїнчковац ше -куем ше *незак.* *оп.* **млїнчкац ше**

млїнчок -чка *х.* млин; ~ **за кафу** млин за кафу; ~ **за мак** млин за мак; ~ **за орехи** млин за орахе

мло *присл.:* ~ **ми** (*му и др.*) мука ми (*му и др.*) је

млода -дей *ж.* **1.** (*при церемонијалним обрацању з атрибутом пані*) млада (*на свадби*); **2.** вереница, заручница; ♦ **предаваю млоду фолкл.** млада игра за новце (*в.*); ♦ **шедзи як** ~ (*шедзи и нїч не роби*) седи као принцеза

млоди -дия и -дого х. **1.** (при церемониялним обрацаню з атрибутот пан) младожења (на свадби); **2.** вереник, заручник; женик; ♦ ~ и **млода** младенци, венчаници

млодийов -а -о младожењин

млодов -а -о младин

млодош х. (замлодзени легинь) заручен (верен) младих

млодята мн. младенци, венчаници

млојц -ім *незак.* (приводзиц до стану *млосци*) морити, онесвешћивати (од *врућине*, *топлоте*)

млојц ше -ім ше *незак.* **1.** (од *горучави*, *велькей цеплоти*) онесвешћивати се, осећати муку (мучнину, слабост), малаксавати, губити дах (од *врућине*, *велике топлоте*); **2.** ширити се, осећати се (о *смроду*); **3.** *прен.* кувати се; *ту ше цошка млої* овде се нешто кува

млосц ж. мука, мучнина; слабост, малаксалост

млота ж. *оп.* **млосц**

млязга ж. **1.** (*штредок бундави*) сало, дрожина; **2.** слуз

млязгави -а -е **1.** слузава, гњецав, љигав, тегљив; **2.** *прен.* љигав

мниниє с. *заст.* (*думанє*) мишљење

мних х. *заст.* мних, монах

множенє с. *мат.* множење

множество с. **1.** мноштво; скупина; безброј; *згирчело ше ~ людзох* окупило се мноштво људи; **2.** *мат.* скуп

множина ж. *грам.* множина

множитель х. *мат.* множилац

множиц -им *незак. мат. и др.* множити

множиц ше -им ше *незак.* множити се

мобилизация ж. мобилизација

мобилизовац -зуєм *зак. и незак.* мобилисати, мобилизовати

мобилни -а -е мобилан; ~ **стан** мобилно стање; ~ **телефон** мобилни телефон

мовда и мовдя ж. *заст.* мода

Могикансц -нца х.: **остатні** ~ последњи Мохиканац

могикански -а -е мохикански

могутни -а -е **1.** *кнїжк.* силан; **2.** *оп.* **могучни**

могучни -а -е имућан, добростојећи; богат **могучносц** ж. *заст. оп.* **можљивосц** **могући** -а -е *заст. 1. оп.* **можљиви**; **2.** силни

могутни и могучни -а -е *беш. оп.* **могучни**

мода ж. мода

модални -а -е модалан

модел х. *з розл. знач.* модел

моделар х. моделар

моделарство с. *техн.* моделарство

моделовац -луєм *зак. и незак.* моделирати

модерни -а -е модеран

модернизация ж. модернизација

модерниз(е)м -зму/-зма х. модернизам

модерниз(о)вац (ше) -зуєм (ше) *зак. и не-зак.* модернизовати (се), модернизирати (се)

модистка ж. модистица, модистка

модификация ж. модификација

модификовац -куєм *зак. и незак.* модификовати, модифицирати

модлікац ше -ам ше *незак.* мољакати се

модлітель х. (*хтори дацо пита*) молилац

модлітелька ж. (*хтора дацо пита*) моли-телька, молителеца, молиља

модліц -им *незак.* (*барз питац*) молити; **модлєл го най му поможе** молио га је да му помогне; ~ **за пребаченє** извинити се/извињавати се, молити за опроштај; ♦ **модлім крашне!** молим (молићу) лепо!

модліц ше -ім ше *незак. 1. рел. а)* молити се; **шицки ше модля за мир** сви се моле за мир; **б) прех.** (*молитву*) молити; ~ **Оченаш** молити Оченаш; **2. (дакому)** молити кога; **вона ше му барз модлєла най не идзе** она га је јако молила да не иде; **3. (о говлі): говля ше модлі** рода прича; ♦ ~ **дакому з поскладанима рукама (руки ламаюци)** кумити кога богом

модляци -а -е **1.** молећив; ~ **глас** молећив глас; **2. оп.** **модляцо**; ♦ **модляци пацерки** бројанице

модляцо *присл.* молећиво

модляч х. молилац

модни -а -е модни; ~ **журнал** модни журнал

може *присл. ридк. оп.* **можебуц**

можебуц *присл.* можда

можлїве *присл. у функц. пред.:* ~ же... могуће је да..., могуће да је...

можлїви -а -е могућ, могућан; **то не** ~ то није могуће

можлївосц *жс.* могућност; ♦ **буц у можлївосци** бити у могућности; **по можлївосци** по могућности

можнїк *х. колес.* можданик

мозаик *х.* мозаик

мозгов(и) -а -о/-е мождани

мозговина *жс. анат.* мождина

моздолїц -їм *нєзак.* гњавити, гњечити

мозог -згу *х.* мозак; ♦ **до мозгу допити** досадан као стеница; **допиц до мозгу** досадити и богу и људима; пробити коме главу (уши) (питањима и сл.); **не бави му (сї и под.)** ~ он (она и сл.) није при здравој памети; **пиц ~ дакому** пити мозак коме; **плакац дакому** ~ прати коме мозак

мозолїсти -а -е *ридк.* жуљав, жуљевит

мозоль *х. ридк.* жуљ

мой *моя* **мойо** *зам. присв.* 1. **мој**; 2. **а) мой** -його *х. фам.* мој муж; **б) моя** *моей жс. фам.* моја жена; **в) мойо** *мн. (особи блїзкѣ бешедуоцому)* моји; ~ **не дома** моји нису код куће; ♦ ~ **панє** мој господине; **по моїм думаню** по пом мишљењу

моисейовец -вца *х. (припаднїк Моисейовой вири, Жид)* мојсијевац

моисейовски -а -е мојсијевски

мокасин(к)и *жс. мн. (сд. мокасин(к)а)* мокасин(к)е

моква *жс. (дробни диждж у олги)* густа магла са капима кише, измаглица, сумаглица

мокнуц -нем *нєзак.* киснути

мокрави -а -е мало мокар

мокри -а -е *з розл. знач.* мокар; ♦ ~ **до нїгки** (*од дижджу*) мокар до (голе) коже, мокар као миш; ~ **як плющ** (*цалком мокри од знося, мачаня до води и под.*) мокар као моча; **як кед мокре гори [а сухе тлєє]** тандара мандара, причати без везе

мокриц -им *нєзак. (< серб.)* мокрити (*оп. мочити* (2))

мокро *присл. у функц. пред.* мокро је; **нєшка** ~, **не мож робиц на полю** данас је мокро, не може да се ради на њиви

мол *х. муз.* мол

молба *жс.* молба; **поднєсц (писац, правиц, задац)** **молбу** поднети молбу

молбов(и) -а -о/-е молбен

молбочка *жс. дем.* молбица

молга *жс. осн. и прен.* магла; **рано ше спуцела** ~ ујутру се спустила магла; ~ **ше розишла** магла се разишла, измаглило се

молгави -а -е и **молгасти** -а -е магличаст

молгавиц -им *нєзак.* маглити, замагљивати

молгов(и) -а -о/-е маглен, магловит

молговина *жс. астрон.* маглина

молговити -а -е магловит

молгочка *жс. дем.* маглица, сумаглица

молебен *х. цркв.* молебан

молекул *х. и молекула жс. осн и прен.* молекул(а)

молекуларни -а -е молекуларан

молекулов(и) -а -о/-е и **молекулски** -а -е молекулски

молибден *х. хем.* молибден

молитва *жс.* молитва; ~ **над чєжко хорим** смртна молитва

молитвени -а -е молитвен; ♦ ~ **дом** богомоља

молитвенїк *х.* молитвеник

молитвов(и) -а -о/-е *оп.* молитвени

моллов(и) -а -о/-е *оп.* молски

Молох *х. митол.* Молох

молох *х. прен. (оце зло)* молох

молски -а -е муз. молски

мољ -лю *х.* мољац; **у шматох ше звездол** ~, **шмати погризол** ~ одећа се измољчала (умољчала); ♦ **житов** ~ житни мољац (*Tinea granella*); **шматов** ~ мољац сукнар, кожни мољац (*Tinea pellionella*); ♦ **вланиц ше до дачого як ~ до кожуха** прионути на посао, озбиљно се прихватити посла; **кнїжков** ~ *франт.* књишки мољац

мољба *жс.* моба; **робиц на мољбу** ићи на мобу

мољбаш *х.* мобар

мољбашиц -им *незак.* (*ходзиц робиц на мољбу*) мобити, ићи на мобу
мољбашски -а -е мобарски
мољов(и) -а -о/-е мољчев; ~ **гушеніца** мољчева гусеница
момент х. момен(а)т
моментални -а -е моменталан
монарх х. монарх
монархиз(е)м -зму/-зма х. монархизам
монархийни и **монархийски** -а -е монархијски
монархист -та и **монархиста** -ти х. монархист(а)
монархистични -а -е монархистички
монархофашиз(е)м -зму/-зма х. монархофашизам
монархов(и) -а -о/-е и **монархски** -а -е монаршки
монах х. калуђер, монах, редовник
монахиня жс. калуђерица, монахиња, редовница
монаш(е)ски -а -е калуђерски, монашки; редовнички
монашество с. монаштво
Монгол х. Монгол
монголоид х. монголоид
монголоидни -а -е монголоидан
монголски -а -е монголски
монден х. монден
монденски -а -е монденски
мондікац -ам и **мондюковац** -куом *незак.* оп. **мондяц**
мондяц -ам *незак.* (*нерозумліво приповедац*) брбљати, пркелати, пркељати, тртљати
монета жс. монета
монетарни -а -е монетарни; ~ **система** монетарни систем
монетни -а -е монетни
монитор х. монитор
моногамийни и **моногамийски** -а -е моногамијски
моногамия жс. моногамија
моногогенеза жс. биол., лингв. моногогенеза
моногогенетични -а -е моногогенетички
монография жс. монографија
монодрама жс. монодрама

монокл -кла х. монокл
монократ -та и **монократа** -ти х. (*автократ*) монократа(а)
моноксид х. хем. моноксид
монокултура жс. агр. монокултура
монолит х. архит. монолит
монолитни -а -е осн. и прен. монолитан
монолог х. монолог
монологски -а -е монолошки
моном х. мат. моном
монометер -тера/-тра техн. монометар
мономни и **мономски** -а -е мат. мономни, мономски
монопол х. з розл. знач. монопол; **тримац (мац)** ~ на дацо држати (имати) монопол на нешто
монополизација жс. монополизација
монополизовац -зуем *зак. и незак.* монополисати
монополист -та и **монополиста** -ти х. монополист(а)
монополни и **монополски** -а -е монополни, монополски; ~ **положене** монополски положај
моносилабични -а -е лингв. моносилабичан, моносилабички; ~ **язики** моносилабички језици
монотеиз(е)м -зму/-зма х. монотеизам
монотеистични -а -е монотеистички; ~ **религија** монотеистичка религија
монотип х. друк. монотип
монотипни жс. малъ. монотипија
монотони -а -е монотон
монотония жс. монотонија
монотоносц с. монотоност
монофазни -а -е ел. монофазан
монсиньор х. цркв. монсиньор
монструм х. монструм
монструозни -а -е монструозан
монсун х. монсун
монсунски -а -е монсунски, ~ **клима** монсунска клима
монтажа жс. з розл. знач. монтажа
монтажер х. монтажер
монтажни -а -е монтажни; ~ **хижа** монтаж-на кућа

монтер х. монтер

монтерски -а -е монтерски; ~ **клѝщи** монтерска клешта

монтирац -ам *зак. и незак.* монтирати

монтир(ов)ач х. монтирач

монумент х. монумент

монументални -а -е монументалан

мопед х. мопед

мопедаш х. мопедаш

мопс х. (*файта малих псох*) мопс

мор х. *заст.* морија, зараза, епидемија

морал х. морал

морални -а -е моралан; ~ **моц** морална снага

морализатор х. *пейор.* морализатор

морализовац -зуем *зак. и незак.* моралисати, морализовати

моралист -та и **моралиста** -ти х. моралист(а)

моралистични -а -е моралистичан

мораториј х. и **мораторијум** х. мораториј(ум)

морбидни -а -е морбидан

морд х. *заст.* (война, забиване) рат; ратиште

морда ж. *заст.* њушка

мордовац (ше) -дуем (ше) *незак.* мучити (се), морити (се); изнуривати (се); малтретирати (се)

морес х.: ♦ **научиц** дакого мореса научити кога реда (памети), стерати кога у ред

морс с. *заст. оп.* **морјо**

морж х. *зоол.* морж

мориц -им *незак. заст.* мучити, морити

морјо -ря с. море; ♦ **отворене (широке)** ~ (*лучина*) дебело (отворено, широко) море; ♦ **за седем морјами** (*барз далеко*) иза седам мора; **капка до морја** (*барз мало*) кап(ља) у мору; **мртве** ~ *прен. (апатични штредок)* мртво море

морјови -а -о/-е *оп.* **морски**

морјоплѝвец -вца х. морепловац

морјоплѝвство с. морепловство

морјоуз х. *геогр.* мореуз

морка ж. морка, бисерка

морнар х. *беш. (< серб.)* морнар (*оп. моряк*)

морнарица ж. *воен.* морнарица

моровки ж. *мн. мед. заст.* шарлах; **похорел ше на** ~ разболео се од шарлаха

морски -а -е морски; ~ **побреже** морска обала; ~ **сољ** морска со; ♦ ~ **гвизда** *зоол.* морска звезда (*Asterias*); ~ **хорота** *мед.* морска болест; ~ **ѝж** *зоол.* морски јеж (*Echinus*); ~ **конѝк** *зоол.* морски коњић (*Hippocampus antiquorum*); ~ **лѝв** *зоол.* морски лав (*Eumetopias jubatus*); ~ **пес** *зоол.* морски пас (*Carcharias glaucus*); ~ **елефант (слон)** *зоол.* морски слон (*Cystophora proboscidea*)

мортадела ж. *кул.* мортадела

морталитет х. (*смртелносоц*) морталитет

мортус *прикм. неспрем. франт.* мортус; ~ **пияни** мортус пијан, мртав пијан

моруна ж. *зоол.* моруна (*Acipenser huso*)

Морфей х. *митол. (бог сна)* Морфеј; ♦ **пойсц гу Морфейови на руки** (*пойсц снац*) бацити се Морфеју у крило

морфема ж. *лингв.* морфем(а)

морфий -ия х. и **морфијум** х. морфиј(ум), морфин

морфологийни и **морфоложски** -а -е морфолошки

морфология ж. з *розн. знач.* морфологија

морче -еца с. младунче морке

морщиц -им *незак.:* ~ **твар** *оп.* **морщиц ше** (1)

морщиц ше -им ше *незак.* 1. мрштити се, правити кисело лице (*због осећаја киселости и сл.*); 2. набирати се, борати се, мрешкати се, смежуравати се, нажимати се

моряк х. морнар

моряцки -а -е морнарски

Москаль х. *заст. (Рус)* Москов, Рус

московски -а -е 1. московски; 2. *заст. (русийски)* руски

Московян х. Московљанин

мост х. з *розн. знач.* мост; ♦ ~ **на ланцох, ланцов(и)** ~ ланчани мост; ~ **на чайкох** понтонски мост; **дзвигаци (рухоми)** ~ покретни мост; ♦ **нашол сом на дзира-вим мосце** *франт. (на питање: одкаљ ци то?)* имам (*не мораиш да знаиш ода-*

кле ми то); **я то не нашол на дзиравим мосце** *оп. под найсц; (по)валяц ((с)паліц) [шицки] мости за собу* (по)рушити ((с)палити) [све] мостове за собом; **просто як з моста (питац ше, повесц и под.)** без околишења, с неба па у ребра

мостарина *жс.* мостарина

мостобран *х.* мостобран

мостов(и) -а -о/-е мостовни, мостовски

мосчик *х.* **1.** *дем.* мостић; **2.** *(за уход на ладю и под.)* мост

мотац -ам *незак.* *(предзу, волну и под.)* мотати, намотавати, навијати

мотац ше -ам ше *незак.* врзати се, мотати се; вршљати, мувати се, ландрати

мотел *х.* мотел

мотив *х.* мотив

мотивация *жс.* мотивација

мотивовац -вуем *зак. и незак.* мотивисати, мотивирати

мотика *жс.* мотика; ♦ **садзиц за мотику** садити под мотику

мотиль *х.* лептир; ♦ **~-машля** лептир-машна

мотильов(и) -а -о/-е лептирски

мотильчок -чка *х.* *дем. и гипок.* лептирић

мотичка *жс.* **1.** *дем.* мотичица; **2.** *(на парачим плугу)* мотика

мото *х.* мото

мотовидло *с.* *ткац.* мотовило, витао; ♦ **бега як** ~ врти се наоколо и смета (*обич. о немирном детету*)

мотога *жс.* немирко, несташко; ♦ **круци ше (бега, ходзи) як** ~ трчи (хода) по целом селу (граду) не мирујући

мотокултиватор *х.* *техн.* мотокултиватор

мотор *х.* мотор

моторизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* моторизовати (се), моторизирати (се)

моторка *жс.* моторбицикл, мотоцикл

моторкаш *х.* мотоциклист(а)

моторчок -чка *х.* *дем.* моторић, моторчић

мотькош *х.* **1.** *гандр.* неваљалац; **2.** *гипок.* *(за хлапца)* мусавко

мох -ху *х.* паперје

мохави -а -е (*хтори ма моху по себе*) по (у) коме има паперја; **власи ци мохави** у ко-си имаш паперја

мохнати -а -е паперјаст

моховина *жс.* маховина

моховинасти -а -е и **моховинов(и)** -а -о/-е маховинаст

мохотка *жс.* **1.** *(по целу)* длачица, маља; **2.** *(на рошлінох)* трепља; **3.** паперје

мохоткави -а -е и **мохоткасти** -а -е **1.** длакав, маљав; **2.** трепљаст; **3.** паперјаст

моц *жс.* з розл. знач. **1.** снага; **вещей не мал моци** више није имао снаге; ~ **мотора** снага мотора; **роботна** ~ радна снага; **трациц** ~ губити снагу; малаксавати; **уложиц шицки моци** уложити све снаге; **буц на моци правн.** бити на снази; **положиц звонка моци правн.** ставити ван снаге; **2.** моћ; **куповна** ~ куповна моћ; **одбранбена (охранебна)** ~ одбрамбена моћ; ~ **навикнуца** моћ навике; **на ~ направене** (*добре, квалитетно направене*) добро, квалитетно урађено; ♦ **за моци покошиц жито** (*кед є ище не цалком узрете*) покосити јаку пшеницу; ♦ **буц [ище] у моци** **1.** бити још снажан; **2.** бити још држећи, здрав, моћи још радити, бринути се о себи; **кељо мал моци** из петних жила

моцак *х.* и *ридик.* **моцар** *х.* снагатор

моцнейши -а -е **1.** надмоћан, надмашан; **2.** имућан, имућнији

моцни -а -е **1.** јак, снажан; моћан; ~ **компания** моћна компанија; ~ **одуперане** снажан отпор; **2.** силан, силован, силовит; ~ **витор** силовит ветар; **3.** *(о човекови)* крупан, кршан; становит; жилав; **4.** чврст; жесток; ~ **артилерийни напад** жесток артиљеријски напад; **5.** *(маєтни)* имућан, богатији; ~ **газда** имућан газда; **6.** недовољно зрео, јак *(о житарицама)*; **кукурица ище моцна, не за ламане є** кукуруз још није довољно зрео, још није за бербу; ♦ ~ **як дуб** јак као бик

моцніско *х.* *оп.* **моцак**

моцніц -неєм и -ім *незак.* јачати

моцно *присл.* **1.** *(з вельку моцу)* снажно, јако; ~ **вдериц** снажно ударити; **2.** *(барз)* јако,

гдно; ~ **ше нагніваў** јако се наљутио; ~ **го набил** јако га је истукао; **3.** интензивно

моцносц *жс.* **1.** *ел. и др.* снага; **2.** чврстина; сила

моцовац ше -цусм ше *нэзак.* **1.** (*давац сили, силовац ше*) напрезати се, силити се, снажити се; излагати се напору; **2.** *взаєм. повр.* борити се, рвати се, мерити се, носити се, хватати се укоштац

моч *х.* мокраћа

мочар *х.* мочвара, рит; бариште, баруштина

мочара *жс. коноп.* мочило

мочарни -а -е мочваран; ~ **жем** мочварно земљиште

мочени -а -е квашен; **мочени отруби** квашене мекиње

мочи можем (*будуци час* я годзен -дна -дно, *мн.* -дни и я будзем мочи) *зак. и нэзак.* моћи; бити у стању; узмоћи, смоћи; **я то нэ можем зробиц** ја то не могу да урадим; **я то нэ годзен (нэ будзем мочи) зробиц** ја то нећу моћи да урадим; ♦ **нэ можеш ми ніч, цо ми можеш?** не можеш ми ништа, шта ми можеш?; можеш ми плънути под прозор

мочинг *х. месар.* вратина; тетива, жила

мочиц -им *нэзак.* **1. а)** мочити, топити; квасити; потапати; умакати; **б)** ~ *конопу* мочити конопљу; **2.** (*уриновац*) мокрити

мочкош *х. оп. мотъкош*

мочов(и) -а -о/-е мокраћни; ~ **мехир** мокраћна бешика

мочовод *х. анат.* мокраћновод

мошов *х. заст.* „мошов” (*прибор за рибање посуђа*)

мошус *х. зоол. и козм.* мошус (*Moschus moschiferus*)

мошти *жс. мн. церкв.* мошти; **святи** ~ свете мошти

мравчац -чим *нэзак.* маукати

мравчиц -им *коц. оп. мравчац*

мражиц ше -им ше *нэзак.* измрзавати се, измрзавати се

мраз *х.* **1.** (*нізка температура*) мраз, студен, ниска температура; **вноци** бул **вельки** ~, **жем змарзла** ноћу је био велик мраз,

земља се смрзла; **2.** (*змарзнута роса по жэми*) мраз, слана; **3.** *прен.* јеца, жмарци; ♦ **мраз пращи** камен пуца од зиме; ♦ **аж по мнс ~ прешол** најежио сам се, подишли су ме жмарци (мравци); **придзе и на пса** ~ видећеш ти своје добројутро, доћи ће мечка и пред твоју кућу; **убил це** ~ иди к врагу, иди до ђавола; **таки зме ягда нас ~ поварел** (*ніяки, хорйовити*) изнемогли смо и болесни

мразов(и) -а -о/-е мразан; мразовит

мрамор *х.* мрамор, мермер

мраморни -а -е и **мраморов(и)** -а -о/-е мраморан, мермеран

мрежа *жс. з розл. знач.* мрежа; **рибарска** ~ рибарска мрежа; **железніцка** ~ железничка мрежа; ~ **коцки мат.** мрежа коцке

мрежасти -а -е мрежаст

мрежнічка *жс. анат.* мрежњача

мрежочка *жс. дем.* мрежица

мрена *жс. зоол.* мрена (*Barbus flviatilis*)

мрец *мрем нэзак.* мрети, умирати

мрийни -а -е и **мрийовити** -а -е маштовит

мрия -иї *жс.* машта; **подія як зоз мрий** маштовит догађај; **полни мрий** пун маште, маштовит; ♦ **на кридлох мрий** на крилима маште; **плод мрий** плод маште

мрийовац -июєм *нэзак. оп. мрияц*

мрийовитосц *жс.* маштовитост

мрияц -ям *нэзак.* маштати

мрияч *х.* машталац, маштач; сањалица

му *викр. оном. за означованє ричаня крави* му

мугамедансц -нца *х.* мухамеданац

мугамедански -а -е мухамедански

мугар *х. бот.* мухар (*Setaria*)

мугариско *с. поль.* (*польо дзе бул мугар*) мухариште

мудерец -рца *х.* **1. а)** мудрац; **б)** мудрица; мудријаш; **2. ирон.** паметњаковић

мудерецки -а -е мудрачки

мудерица *жс.* **1.** мудрица; **2. ирон.** паметњаковић

мудри -а -е паметан, мудар; ♦ **будз** ~ (*будз розумни, май розум*) буди попо паметан; **сден пред другим мудрейши** не зна се ко је паметан; **мудрейши попушус**

паметнији попушта; ~ **мудруе а шалени газдуе** не треба се правити паметан, већ треба радити; ~ **як Руснак по вашаре оп. прешол вашар (под вашар)**; ~ **як Соломон** веома паметан; **не ~ а не шалени (недосц мудри)** ≡ није при својој памети; **правиц ше** ~ правити се паметан; **яки ти барз ~!** *ирон.* ала си (што си ти) паметан!

мудриц -реєм *и* -им постајати мудрији (паметнији), мудрати; **дзецко мудреє** дете постаје мудрије

мудро *присл.* паметно, мудро

мудровац -руєм *незак. ирон.* мудровати, мудријашити, правити се паметан; просипати памет

мудросц *жс. з розл. знач.* мудрост, памет; **то нїяка не ~** није то никаква мудрост; ♦ **камень мудросци** камен мудрости, мудрачки камен; **як кед би поцинал (попил, позберал) шицку ~ [того] швета** као да је посисао (посркао) сву мудрост [овог] света

муж *х. 1.* муж, супруг; *2. кнїжк. (углядни човек, юнак)* муж; ♦ **коло доброго мужа жена як ружа** добар муж се огледа у осмеху жене

мужески -а -е *заст.* мушки; мужеван

мужескосц и мужественосц *жс.* мужевност

мужествени -а -е мужеван

мужество *с.* мушкост

мужик *х. ист. (русийски селян)* мужик

мужов -а -е мужевљев; ~ **брат девер**; ~ **шестра заова**; **мужового брата жена** јетрва

мужозабойніца *жс.* мужоубица

мужочок -чка *х. дем. и гип.* мужић

муза *жс. лит., прен.* муза; ~ **поезиї** муза поезије

музей -ею *х.* музеј

музейни -а -е музејски; ~ **збирка** музејска збирка

музеолог *х.* музеолог

музика *жс.* музика, *горв.* глазба; **духовна ~** духовна музика; **камерна** ~ камерна музика

музикални -а -е музикалан, *горв.* глазбен
музикалносц *жс.* музикалност, *горв.* глазбеност

музикант *х.* музикант

музиковац -куєм *и* **музицирац** -ам *зак. и незак.* музицирати, *горв.* глазбовати

музичар *х.* музичар, *горв.* глазбеник

музични -а -е музички, *горв.* глазбен

мука¹ *жс.* брашно; **била** ~ бело брашно; **ку-куринна** ~ кукурузно брашно; **чарна** ~ црно брашно

мука² *жс. (трапеза)* мука; ♦ **буц на мукох** бити на мукама; **вични (пекельни) муки** *рел.* вечне (паклене) муке; **Танталово муки** Танталове муке; **як по дванастих мукох (барз змучени)** као да је из гроба устао, као да је ваљак прешао преко њега

мукави -а -е брашњав

мукарня *жс.* брашнара

мукачевски -а -е *и* **мукачовски** -а -е (*од Мукачево/Мукачово*) мукачевски

муковани -а -е са довољно *или* много брашна (*о тесту*)

муков(и) -а -о/-е брашнени; ♦ ~ **хробак** *зоол.* брашнар (*Tenebrio molitor*)

мула¹ *х. ист.* мула

мула² *жс. зоол.* мула

мулат *х. (крижанец)* мулат

мулатованє *с.* лумповање, лумперај(ка), банчење, теревенка, бекријање

мулатовац -туєм *незак.* лумповати, банчити, теревенчити, бекријати

мулатшаг *х. оп.* мулатованє

мултидисциплинарни -а -е мултидисциплинаран

мултиконфесийни и мултиконфесионални -а -е мултиконфесионалан

мултикултурални и мулткултурни -а -е мултикултуралан, мултикултуран

мултимилионер *х.* мултимилионар, мулти-милионер

мултиязични -а -е мултијезичан

муляр *х.* зидар; ♦ **шлєбодни муляре** *мн. (масони)* слободни зидари

мулярски -а -е зидарски

мулярство *с.* зидарство

муляц -лям *незак.* муљати, мечити; ~ **грозно** муљати грожђе

муљ *х. осн. и прен.* муљ; **рични** ~ речни муљ

муљовити -а -е муљевит; ~ **дно** муљевито дно

мумификовац -куем *зак. и незак.* мумификовати, мумифицирати

мумия *жс. осн. и прен.* мумија

мунго(с) *х. зоол.* мунго(с) (Mungos ichneummen, Mungos mungo)

мундир *х.* мундир

мундур *х. заст. оп.* **мундир**

муницијни и **муницијски** -а -е муницијски

муниција *жс.* муниција

мункаш *х. ист.* мункаш

мунтатов *х. (с)* казалька (на часовнику)

мунтатовик *х.* казалька (на прецизним апаратурама)

мунтлак *х. гандр.* мамлаз, блесан; глупан

мур *х. 1.* зид; *2.* бедем; ♦ **Берлински** ~ Берлински зид; **Мур плачу** Зид плача; ♦ **били (побилић)** **як** ~ блед (пребледети) као зид (као крпа, као смрт); **грабац ше (драпац ше)** по **мурах** од **боли** (*мац барз вельки боли*) превијати се од болова, превијати се као пишкор [у лонцу]

мура *жс.* (ноћна лепетка, босорка) лептирица

мургац -ам *незак.* давати знак очима и обрвама, намигивати

мурик *х. (пред обисцом)* зид, бедем (*в.*)

мурин *х. заст. (нигер)* црнац

мурина *жс. зоол.* мурина, муриња (Muraena helena)

муриско *х. 1. аум.* зидина; *2. муриска* *мн.* зидине, бедеми; **муриска** **тврдині** зидине тврђаве

муричок -чка *х. дем.* зидић (као ограда)

мурмотане *с.* жагор, жамор, мрмор

мурмотац -ам *незак.* жагорити, жаморити, мрмљати

муроване *с.* зидање

муровани -а -е зидан; ~ **хижа** зидана кућа

муровац -руем *незак.* зидати

муров(и) -а -о/-е зидни; ~ **годзина** зидни сат; **мурово новини** зидне новине; **мурово облоги** зидне облоге

мурцави -а -е мусав

мурц(к)ош *х.* мусавко, мусавац

мурчане *с. 1. (пса)* режање; *2. (говед)* мукање, мук, рика; *3. прен.* мрмљање

мурчац -чим *незак. 1. (о крави)* мукати; *2. (о псови)* режати; *3. прен.* мрмљати; ~ **себе под нос** мрмљати нешто испод носа

мурчиц -им *коц. оп.* **мурчац**

муриак *х. зоол.* гњурач (Dytiscus marginalis)

муријац -јам *незак.* гњурати, урањати, зарањати

муријац ше -јам ше *незак. 1.* гњурати се; *2.* понирати

муријач *х. 1.* гњурач, гњурац; *2. зоол.* гњурац (Podiceps)

мусака *жс. кул.* мусака

мускат *х. оп.* **мушкат**

мускатни -а -е *оп.* **мушкатни**

мускетар *х.* мускетар

мускула *жс. анат.* мишић, мускул(а)

мускуласти -а -е мишићаст; мишићав

мускулатура *жс. анат.* мускулатура

мускулов(и) -а -о/-е мишићни; ~ **ткань** мишићно ткиво

Муслиман *х. заст. (припадник народу)* Муслиман

муслиман *х. (припадник вири)* муслиман

муслимански -а -е муслимански

муслин *х. текст.* муслин

мустанг *х. зоол.* мустанг

мустра *жс. з розл. знач.* мустра; ~ **за вишиване** мустра за вез

мутант *х. биол.* мутант

мутатов *х. коц. оп.* **мунтатов**

мутацијни -а -е мутациони

мутација *жс. биол. и грам.* мутација

мутелка *жс. млек.* стапајица, маљица (*в.*), туцак (*в.*)

мутирац -ам и **мутировац** -руем *зак. и незак.* мутирати

мутлак *х. оп.* **мунтлак**

мутлянка *жс.* муљ, брлог; каљуга

мутлянков(и) -а -о/-е муљевит; ~ **дно** муљевито дно

мутни -а -е мутан; ~ **вода** мутна вода; ♦ **ловиц у мутним** ловити у мутном; **пошло мутном водом** пропало (нестало) (као) у мутну воду, однела мутна Марица (вода)

мутносц *жс.* мутност, мутноћа

мутяк *х. осн. и прен. (< серб.)* мућак (*оп. запорсток*)

мутькалица *жс. кул.* мућкалица

мутькац -ам *незак. (< серб.)* мућкати (*оп. больтац*)

муф *х. техн. и др.* муф

муфлон *х. зоол.* муфлон (*Ovis musimon*)

муфтия *х. (најстарији по рангу муслимански свјештеник)* муфтија

муха *жс.* мува, муха; ♦ **дзвиняца (белава)** ~ *зоол.* мува зунзара (*Caliphora erythrocephala*); **домашня** ~ *зоол.* кућна мува (*Musca domestica*); **златна** ~ *зоол.* златна мува, златара, златарка (*Lucilia caesar*); ~ **категорија спорт.** мува-категорија; ~ **це-це** *зоол.* мува це-це (*Glossina palpalis*); **хижна** *зоол.* ~ собна мува (*Homalomya canicularis*); **штухаца (коњска)** *зоол.* ~ мува пецкара (*Stomoxys calcitrans*); ♦ **забивац мухи (ніч не робіц)** ловити муве; вртети палчеве, красти богу дане, продавати зјаке (зјале); **знац од чого мухи здихаю** *оп. знац од чого пси здихаю (под пес); умерац (гинуц) як мухи (масовно)* масовно умирати; падати као снопови (снопле); **як помражени (помлосни) мухи (хори, вистати, ніяки)** болесни; изнемогли

мухавиц ше -им ше *незак. 1. (одганяц мухи од себе – о статку, коњох)* омахивати се, обадати се; **коњ ше мухави** коњ се омахује од мува; **3. прен. а)** реаговати збуњено; врпољити се, мешкољити се; **б)** мувати се, мотати се, зазјавати

мухиска *жс. аугм.* муветина

мухов(и) -а -о/-е мушји, мувљи

муцелка *жс. оп.* мутелка

муциц -им *незак. 1.* мутити, замућивати; **2.** ~ **масло млек.** мућкати (тући, местити, бућкати) маслац

муциц ше -им ше *незак.* мутити се, замућивати се

мучене *с.* мука, мучење, злопатња

мученік *х.* мученик

мученіца *жс. 1.* мученица; **2. прен.** ракија, мученица

мученіцки -а -е мученички

мученіцтво *с.* мучеништво

мучиліще *с.* мучилиште

мучитель *х.* мучитељ, мучилац

мучительски -а -е мучитељски, мучилачки

мучиц¹ -им *незак.* посипати брашном, брашњавити

мучиц² -им *незак.* мучити, злостављати; кињити; ♦ ~ **дакого як жидзи Христа (барз мучиц дакого)** распињати (разапињати, приковати) кога на крст, метнути/метати (ставити/стављати) кога на муче

мучиц ше -им ше *незак. 1. (трапиц ше)* мучити се, злопатити се; **2. (не мац спокою)** немати мира, стално мислити о нечему; секирати се; **мац ше мучи же як єй синові у швец** мајка нема мира, стално мисли како је њеном сину у свету; **мучим ше же чом мушело праве так буц** мучи ме мисао зашто је морало баш тако бити; **3. секирати се; не мучце ше, будзе то добре** немојте се секирати, биће то добро

мучне *присл.* мучно; тешком муком

мучни¹ -а -е брашнен; ~ **мех** џак за брашно (од брашна); ♦ **вдерени з мучним мехом** ударен мокром крпом

мучни² -а -е мучан; ~ **цихосц** мучно ћутање

мучно *присл. оп.* мучне

мушиска *жс. оп.* мухиска

мушиц -им *незак. и зак. 1.* морати; **мушим пойсц** морам да одем; **2. у функц. присл.** вероватно, сигурно, мора да; **мушели сце дагдзе прехладнуц** вероватно (мора да) сте се негде прехладили; **мушело го дацо затримак кед го нет** мора да га је нешто задржало кад га нема

мушка *жс. 1. дем.* мушица, мувица; **2. воєн.** мушица, предњи нишан; **брац на**

мушку узимати на нишан; **3.** зоол. жижак; ~ **ше влапела до жита** пшеница се ужижљивила; ♦ **робиц як** ~ радити као црв
мушкат *х.* (*файта грозна и вина*) мушкат, мускат
мушкатла *ж. бот.* мушкатла (*Pelargonium odoratissimum*)
мушкатни -а -е мушкатни, мускатни; ~ **грозно** мушкатно грозђе; ♦ ~ **орех** *бот.* мушкатњак (*Myristica fragrans*)
мушмула *ж. бот.* мушмула (*Mespilus germanica*)

муштерия *ж.* муштерија
муштикла *ж.* муштикла
муштра *ж. заст.* (*воєна вежба*) муштра
муштровац -руєм *зак. и незак.* (*строго воспитовац*) муштрати
муштровац ше -руєм *ше незак. 1.* (*з даким*) грдити кога, приговарати коме, гунђати; **2.** (*з дачим – трапиц ше*) мучити се, натежати се
мяв *викр. оном.* мјау, мијау, мау
мясопусни -а -е *церкв.* месопустан; ~ **недзеля** месопусна недеља, месопуст

Н

на *викр.* на ево, узми, држи; ~ **твою шапку!**
узми твоју капу!

на *прим.* **І** з *ген. партитивним* означає *ціль дії по (з акуз.) або ше преклада з цільовима виреченнями*; **пошол на води** отишао је по воду, отишао је да донесе воде; **идз до дутяну на цукру** иди у продавницу да купиш шећера; **ІІ** з *акуз.* **1.** означає *место на*; **пойдзем на валал** отићи ћу на село; **2. а)** означає *напрям на*, *према*, *ка*; **рушели ше на сивер** кренули су на север (према северу); **б)** означає *унапряменосц або рушанє през облак, дзвери и под. на*; **вошол на други дзвери** ушао је на друга врата; **в)** означає *трасу рушаня* *преко*; **путовали на Богоєво** путовали су *преко* Богојева; **3. а)** означає *час дії одредженого дня на, або ше преклада з часовим тенитивом*; **схадзка будзе на вовторок** седница ће бити у уторак; **на першого будзе плаца** првог ће бити плата; **б)** означає *напредок одредзени часови одрезок тирваня дії на*; **пошол на два мешаци** отишао је на два месеца; **4.** означає *ціль а)* по; **пошли на польо по сламу** отишли су на њиву по сламу; **б)** за; **робиме лєм на хлеб** ради-мо само за хлеб; **муж муши робиц на ню** муж мора да ради за њу; **5.** означає *наменку за*; **вода на райбанє** вода за прање; **чкодлїви пошлїдки на здравє** штетне последице по здравље; **6.** означає *средство кроз, преко, на*; **прецадзиц на дзираву вареху** процедити кроз ђевђир; **догварели ше на телефон** договорили су се *преко* телефона; **вон лапа риби на спреведачку** он пеца рибу на варалицу; **7.** означає *способ дії на, або ше преклада*

з другима конструкцијами; **а)** **порезац на фалатки** посећи на комаде; **бавя ше на войни** играју се рата; **копац (кошиц и под.) на треце (на штварте)** копати (косити и сл.) под трећину (под четвртину); **б)** *як часц присловніцких виразох*: **офарбиц на белаво (на било, на желєно, на жовто, на кафово, на целово, на червєно, на чарно** *итд.* обојити плаво (бело, зелено, жуто, браон, роза, црвєно, црно *итд.*), обојити плавом (белом, зеленом, жутом, браон, роза, црвєном, црном *итд.*) бојом; **8.** означає *причину а)* од; **умар на моровки** умро је од шарлаха; **б)** на; **пришол на поволанку** дошао је на позив; **9.** означає *обєкт на, або ше преклада з директним обєктом*; **скричал на мнє** викнуо је на мене; **нападли на неприятеля** напали су непријатеља; **10.** у *функції атрибута* са, на; **авто на три колєса** ауто на (са) три точка; **ІІІ** з *лок.* **1.** означає *место на*: **робя на полю** раде на њиви; **2.** означає *час на*; **на одходзе** на одласку; **3. а)** означає *причину због, на*; **повадзєли ше на дробніци** посвађали су се због ситнице; **б)** означає *мотив на*; **дзекуєм вам на довирию** захваљујем вам се на поверењу; **4.** у *функції атрибута*: **торта на пейцох вайцох** торта од пет јаја

набабрац -рем (*дакому*) *зак.* **1.** наврачати, изазвати врацбинама, нагати; **2.** направити коме зврчку; **наабрали му** направили су му зврчку

набавиц -им *зак.* набавити

набавиц ше -им ше *зак.* наиграти се

набавка *жс.* набавка, набављање

набавни -а -е набавни

набавяц -ам *незак.* набављати

набавяцки -а -е набављачки

набавяч *х.* набављач

набегац ше -ам ше *зак.* натрчати се

набегнуц -нем *зак.* набасати

набедренїк *х. цркв.* набедреник, набедреница

на белаво *присл.* плаво; плавом бојом; **офарбел капуру на белаво** офарбао је капију плавом бојом; ♦ **побиц дакого** [на цмо] и на белаво избити кога на мртво име

наберане *с.* грдња

наберац -ам *незак.* 1. (дакого) грдити, прекоревати; 2. ~ **моц** (моци, сили) прикупљати снагу (снаге)

набербляц -ам *зак.* набрбљати

набешедовац -дуем *зак.* напричати, наприповедати

набешедовац ше -дуем ше *зак.* напричати се, наприповедати се

набиване *с.* буд. набој; ~ з **иловачи** набој од иловаче

набивани -а -е земљан, набојни, од набоја; ~ **мур** земљани зид, зид од набоја; ~ **хижа** кућа од набоја, набојница

набивац -ам *незак.* 1. а) (жем) набијати, убијати; б) (мур, хижу) набијати; 2. набијати; ~ **пушку** набијати пушку; 3. (з *дачим*) ударати, трескати, лупати; витлати; млатарати; **кед ше нагнїва, набива зоз шицким** кад се наљути, треска са свиме; 4. ~ **шпици до глави колеса колеса** брчити; ♦ ~ **зоз собу** бацати се, бацкати се: **од гнїву набивал зоз собу по посцелї** од гнева се бацао по кревету

набивац ше -ам ше *незак.* 1. покуша(ва)ти насилно ући, лупати (на *врата, капију и сл.*), наваљивати; 2. (гу *дакому*) наваљивати на некога, трпати се, набацивати се коме

набиваци -а -е: ~ **пушка** набијача; ~ **пец бубњара, поздер(њ)ача** (в.), поздеруша (в.)

набивно *присл.* лабаво; овлаш; ~ **завязац** лабаво везати

набизовно *присл.* 1. насигурно, засигурно; ~ **ше догвариц** насигурно се договорити; 2. сигурно; **то ~ не правда** то сигурно није истина

набилїц (ше) -им (ше) *зак.* (намасциц (ше) з *билїдлом*) набелити (се)

набилки *ж. мн. ткац.* брдило, вучила

на било *присл.* бело; белом бојом

набити -а -е 1. набијен, здепаст, дежмекаст; 2. (*преполни*) препун; ~ **сала** препуна сала

набиц -ием *зак.* 1. истући; 2. (з *пушковим прахом*) набити; ~ **пушку** набити пушку

набиц ше -ием ше (на *дацо*) *зак.* усмерити своје активности на нешто; **власци сцу же би ше людзе набили лем на едно: на кармене статку, обробок жеми и под.** власти желе да се људи усмере само на једно: на држање стоке, обраду земље и сл.

наблїзко *присл.* наблизу; **стали** ~ стајали су наблизу; **у варошу правя хижи** ~ у граду граде куће наблизу

наблядо *присл.* бледо

набоженство *с. заст.* вероисповест, вера

набой *х. ел., псих.* набој

набок *присл.* на страну, у страну; ♦ **положиц шапку** ~ накривити капу; **чесац ше** ~ чешљати се у страну

наборговац -гуем *зак.* наузимати под вересију

набосо *присл.* на босу ногу; **пришол у ципелох** ~ дошао је у ципелама на босу ногу

набохтац ше -ам ше *зак. оп.* обохтац ше

набрац -берем *зак.* 1. а) узети; заграбити; ~ **шена на видли** узети сена на виле; **набрал черешнї з кошарки** заграбио је трешања из корпе; б) захватити, захватити; ~ **води з потока** захватити воде из потока; 2. (*достац на чежини*) а) угојити се, ухранити се; **набрал даскельо кили** угојио се неколико килограма; б) (*о животиньох*) утовити се; 3. (*дакого* – *набиц*) истући; **так це наберем** тако ћу те истући; 4. (*искуства, знаня*) накупити; ~ **моци** накупити снаге; повратити снагу

набреновац (ше) -нуєм (ше) *зак.* набреновати (се), накудравити (се)

набриднуц -нєм *зак. звич. безос.* досадити; згадити се; **набридло му** згадило му се

набриніц -їм *зак. оп.* **набринуц**

набринути -а -е набрекнут, натечен

набринуц -нім *зак. (запхнуц пре слабу циркуляцію)* набрекнути; отећи, натећи; **жили на рукох му набринули** жиле на руках су му набрекле; **пред оцелсньом вимне крави набрині** пре отељења виме краве отекне

наброндани -а -е *ридк. оп.* **набрундани**

набрундани -а -е *и набрундзани* -а -е лют; намргођен, натмурен, смркнут, надрндан

набрушиц -им *зак.* набрусити, наоштрити

набурени -а -е **1. а)** (*збурени, најжени*) напрогушен, накострешен, тршав; **б)** *прен.* намргођен, натмурен, набурен; **2.** (*о дню, хвилі и под.*) тмуран

набуриц -им *зак.* накострешити

набуриц ше -им ше *зак.* **1.** накострешити се; **2.** *прен.* намргодити се, натмурити се

набуркани -а -е набран

набухац -ам *зак.* истући, избити, излемати, излупати, измлатити, издеветати; избатинати

набухциц -им *зак. оп.* **набухац**

набухциц ше -им ше *зак. (добре ше наєсц)* набокати се

набуц ше -будзем ше *зак.* бити негде дуго, до миле воље, док не досади; бити доста негде; **уж сом ше набул у варошу** већ ми је доста града, више ми се не живи у граду; **унук ше уж набул у баби, та** *пришол дому* унук је био код баке докле му се хтело, па је дошао кући; **не можем ше лєм набуц у природи** остао бих бескрајно дуго у природи, никако да се наживам у природи

навагац -ам *и наважиц* -им *зак.* навести, наговорити; **навагал ю най прейдзе до їх фирми** наговорио ју је да пређе у њихову фирму; **директор наважел професора на гонорарни годзини** директор је наговорио професора на хонорарне часове

наважиц ше -им ше *зак.* **1.** одлучити се; усудити се; **2.** *з негацию* пасти на памет; **не наважим ше вецей гоніц авто по бо-сей драги** неће ми више пасти на памет да возим кола по земљаном путу

наважовац ше -жуєм ше *нєзак.* спремати се, имати намеру

навала *ж. спорт. и прен.* навала

наваліц -лім *зак. з розл. знач.* навалити, нагрнути; **~ на непријателя** навалити на непријатеља; **~ на робу у предавалні** навалити на робу у продавници; **♦ навалел як буюк на червене пейор.** навалио као сивоња

наваліц ше -лім ше *зак.* навалити се, наслонити се

навални -а -е *спорт.* навалян; **~ бавяч** навални играч

наваляц -лям *зак.* нагомилати

наваљовац -люєм *нєзак. з розл. знач.* наваљивати

наваљовац ше -люєм ше *нєзак.* наваљивати се, наслањати се

навальчиц -им *зак.* нагомилати, натрпати; **пред путовањом шицкогo наваљчели до куфрoх** пре путовања су свега натрпали у кофере

навантуліц -їм *зак. експр. (вельо дачого на-класц, направиц, навариц и под.):* **копал мархву з ашовом, та** *таки груди навантулел* *вадио је мркву са ашовом, па је овакве грудве наваљао;* **кед кошел, таки вельки снопи навантулел** *кад је косио, овако велике снопове је направио;* **навантулел вельку копку шена** *саденоу је велику камару сена;* **навантулела тельо сдзєня, а тераз горуцо, погуби ше** *накувала је толико јела, а сад је вруће, поквариће се*

навантуліц ше -їм ше *зак. (моцно ше на-єсц)* накркати се

навариц -им *зак.* скувати; накувати; **наварела полудзєнок** скувала је ручак; **наварела му на даскельо дні** накувала му је за неколико дана

навашариц -им *зак.* навашарити, развашарити, направити неред

навезц -ежем *зак.* навести (-езем), довести (-езем), навозити; допремити

навелько *присл.* **1.** крупно; на велике комаде; **2.** навелико, увелико; ~ **ше приповеда о тим** навелико се прича о томе

навераш *х.* невенчани муж

наверашка *ж.* невенчана жена

навераштво *с.* живот у дивљем браку

наверош *х. оп.* **навераш**

наверошка *ж. оп.* **наверашка**

навєрх *прим. з ген.* наврх; ~ **гори** наврх планине; ♦ ~ **швета** (*барз, прејг мири*): **кричац** ~ **швета** викати из петних жила (на сав глас); **йойчал** ~ **швета** дерао се као на ражњу (као да га кољу, као да га жива деру)

навєршиц -им *зак.* навршити

навєршиц ше -им ше *зак.* навршити се

навєсц -едзем *зак. з розл. знач.* навести; ~ **дакого на погришну драгу** навести кога на погрешан пут; ~ **цитат** навести цитат; ~ **бешеду на дацо** навести разговор на нешто; ~ **на грих** навести на грех, саблазнити

навечар *присл.* вечерас, довече

навечерац ше -ам ше *зак.* навечерати се

навешелїц ше -лїм ше *зак.* навеселити се

навиберац -ам *зак.* **1.** набирати, изабрати, одабрати; **2.** навадити; ~ **кромплї** навадити кромпира; **3.** накупити (*милодара и сл.*); **навиберали досц пенсжи за худобних** накупили су доста милодара за сиромашне

навигатор *х.* навигатор

навигация *ж.* навигација

навики *присл.* навек, вечно, вечито, довед(а); ♦ ~ **виков** на веке векова, на све веке; ~ **слава** увек хваљен, амен увек

навикнути -а -е навикнут; вичан

навикнуц (ше) -нем (ше) *зак.* навићи (се), навикнути (се); навадити (се)

навикнуце *с.* навика; **по навикнуцу** по навици

навикованє *с.* навикавање

навиковац (ше) -куєм (ше) *нєзак.* навикавати (се), свикавати (се)

навиксац -ам *зак.* навиксати

навинїмац -ам *зак.* навадити (*вадећи наго-милати*)

нависценє *с.* наговештај, навештај; слутња, најава

нависцовац -цуєм *нєзак.* навешћивати, слутити; злослутити

нависцовач *х.* предсказивач; злослутник

навишивац -ам *зак.* навести, извести; **навишивала вельо вишивки** навезла је много везова

навияц -ям *нєзак.* навијати; **навияме за домашнї тим** навијамо за домаћи тим

навияцки -а -е навијачки

навияч *х.* навијач; **страсни** ~ страстан навијач

навладац -ам *зак. заст.* савладати

навладац ше -ам ше *зак. заст.* навићи се; натерати себе на нешто; **у новим штредку нє могла ше навладац на кафу** у новој средини није могла да се навикне на кафу

навлажиц -им *зак.* навлажити, поквасити

навод *х. з розл. знач.* навод; **знаки навода** *оп.* **наводнїки**

наводзиц -им *и наводзовац* -дзуєм *нєзак.*

1. (*податки и под.*) наводити; ~ **приклади** наводити примере; **2. а)** (*зводзиц*) наводити, заводити; ~ **на нєдобру драгу** наводити на рђав пут; **б)** упућивати, изводити; ~ **дакого на добру драгу** упућивати кога на добар пут

наводзовац *х. спец.* навођач

наводичковац ше -куєм ше *зак.* намирисати се

наводковац ше -куєм ше *зак.* **1. оп.** **наводичковац ше**; **2.** напити се, опити се

наводни -а -е наводни; тобожњи

наводнїки *х. мн.* наводници, знаци навода

наводнїц -им *зак.* наводнити; ~ **поля** наводнити њиве

наводно *присл.* наводно

наводњованє *с.* наводњавање

наводњовац -нюєм *нєзак.* наводњавати

навожиц¹ -им *зак.* навозити, навести; ~ **древа** навести дрва

навожиц² -им *нєзак. оп.* **навожовац**

навожиц ше -им ше *зак.* навозати се, извозати се

навожовац -жуем *нєзак.* (*привожиц, сипац поверх дачого*) навозити, довозити, насипати; ~ **драгу** (*привожиц гліни на нїзиш або розрити часци драги*) навозити пут; **навожовали жемі на лапош** довозили су земљу на удолицу

навой *х. ткац.* вратило, навој

наволац -ам *зак.* **1.** (*дац мено*) назвати, прозвати; **2.** (*на телефон*) назвати; ♦ ~ з **правим меном** назвати правим именом

наволац ше -ам ше *зак.* назвати се, прозвати се

наволовац -луєм *нєзак.* **1.** (*давац мено*) називати, прозивати; **2.** (*на телефон*) називати

навосковац -куєм *зак.* навоштити, извоштити

наврацац -ам *нєзак.* **1.** (*статок зоз чкоди*) навраћати, завраћати, враћати (терати) назад; **2.** (*з кочом и под. назад*) окретасти; **3.** (*на добру драгу*) враћати, обраћати, упућивати; **4.** *заст.* (*волац назад*) звати натраг, враћати

наврацац ше -ам ше *нєзак. заст.* враћати се, навраћати се

навраценс *с.* враћање; обраћење

навращиц -им *зак.* **1.** (*статок зоз чкоди*) навратити, завратити, вратити (потерати) назад; **навращел крави, бо вошли до бетелїни** навратио је краве, јер су ушле у детелину; **2.** (*обрациц назад*) окренути; ~ з **кочом** окренути с колима; **3.** (*очутиц*) повратити, освестити; **4. а)** (*вжац назад*) вратити; **страцени роки нє навращиме** изгубљене године нећемо вратити; **б)** (*поволац назад*) вратити, позвати назад; **5.** (*на добру драгу*) вратити, обратити, упутити; **6. беш.** (< *серб.*) (*драгом до дакого або дагдзе*) навратити, сврнути, свратити (*оп. зайсц (1, 2)*)

навращиц ше -им ше *зак. заст.* **1.** (*вращиц ше*) вратити се, навратити се; **2.** (*присц гу себе*) повратити се, доћи себи, освестити се; **3.** (*на добру драгу*) вратити се, обратити се, повратити се; ~ **гу свосїй вири**

вратити се својој вери; **4. поль.** поново добити нагон за парењом (*о кози, овци и сл.*)

навращани -а -е навращан, нагатац; **навращане** им бачене су им чини

навращац -ам навращати, нагатасти; бацити враџбине, замађијати, омађијати, опсесити

навше *присл.* заувек, засвагда, навек; ♦ **раз** ~ једном заувек

навьяц -вєсм *зак.* **1. нєпрех.** навејати; **шнїг навьял** снег је навејао; **2. прех.** навејати; **навьяли три мєхи проса** навејали су три цака проса

нагадац -ам *зак.* ~ **себе** сетити се; **слухаюци шпиванку, нагадац себе свою младосц** слушајући песму, сетио се своје младости

нагаднуце *с.* наговештај; слутња; предсказање

нагадованс *с.* **1.** наговештавање, слутња; предсказивање; **2. заст.** предвиђање, прогнозирање

нагадовац -дуєм *нєзак.* **1.** навештавати/навешћивати, наговештавати/наговешћивати; слутити; злослутити, предсказивати; **2. заст.** предвиђати, прогнозировать

нагадоваци -а -е *оп.* нагадујуци (2)

нагадовач *х.* **1.** наговештавалац; **2.** видовњак; **3.** злослутник

нагадујуци -а -е **1.** који наговештава; **2. оп. видовити**

нагадяц -дям *зак. коц. заст.* набацати, нагомилати

нагамрац -рем *зак.* награтити

наганяц -ням *нєзак.* **1.** терати, нагонити; ~ **сина учиц ше** терати сина да учи; ~ **до работи** терати на посао; **2.** терати, сатеривати; ~ **статок до чупору** сатеривати стоку у чопор; **3. (дакого на дацо)** изнуђавати, изнуђивати; ~ **дакого на припознанс** изнуђивати коме/од кога признање

нагарнуц -нем *зак.* нагрнути; насути; захватити; ~ **гліни коло дrevка** нагрнути земље око саднице; ~ **жита до мирици** захватити пшенице у мерицу

нагарнуц ше -нем ше *зак.* нагрнути (се), набити се; **нагарли ше полно до сали** набило их се пуно у салу

нагвариц -им *зак.* наговорити; приволети

нагварка *жс.* наговор, наговарање

нагваряц -ям *незак.* наговарати

нагваряч *х.* наговарач

нагей *слов.* је л' да?, зар не?, је л' тако?; ~ **же ме послухаш** је л' да ћеш ме послушати?; **уж ши вистати**, ~ већ си уморан, је л' да?

нагейце *слов.* *при двоєню дакому* је л' те?, је л' да?, зар не?, је л' тако?

нагеркац -ам *зак.* изазвати; надразжити, раздражити

нагинац -ам *незак.* 1. нагињати; накривљавати; 2. *прен.* (*прихильовац ше*) нагињати

нагинац ше -ам ше *незак.* 1. нагињати се; накривљавати се; 2. надносити се, сагињати се

нагирчиц -им (*на дакого*) *зак.* навалити

нагирчиц ше -им ше *зак. експр.* згнати се, сјатити се

нагладовац ше -дуем ше *зак.* нагладовати се

наглас *присл.* 1. наглас; **чита ~ новини** чита гласно новине; 2. гласно; **поведз ~ найце шицки чую** кажи гласно нека те сви чују

наглашени -а -е 1. *грам.* наглашен, акцен-тован; 2. наглашен; изразит, упадљив

наглашиц -им *зак. осн. и прен.* нагласити

наглашка *жс.* нагласак, акценат

наглашовац -шуем *осн. и прен.* наглашава-ти

нагли -а -е 1. нагао, хитан; 2. брз; жуитар; 3. необуздан; напрасит, махнит; прек; бахат; ♦ **по наглим поступку** по хитном поступку; ~ **суд** преки суд

наглиц -їм *незак.* (*дакого и на дакого*) пожу-ривати кога; **наглел ши на мис, та сом не поробел як треба** пожуривао си ме, па нисам урадио како ваља

нагло *присл.* 1. нагло, хитно; 2. брзо; жур-но; жустро; 3. необуздано; напрасито, махнито; бахато

наглодане -ного *с.* жуљ (*од обуће*); **ту ми наглодане** овде имам жуљ

наглодац -ам *зак.* нажуљати (*о обући*); **наглодала ми (ци, му итд.) ципела** нажуљала ме (те, га итд.) је ципела

наглосц *с.* 1. наглост, хитност; 2. брзина; жустрина; у **наглосци** у брзини; 3. нео-бузданост; напраситост; махнитост; ба-хатост

нагнац наженем *зак.* 1. (*присиловац*) нате-рати, нагнати; ~ **дакого робиц** натера-ти кога да ради; **нагнали ю одац ше за нього** натерали су је да се уда за њега; 2. (*войсц*) ући, утерати; **нагнал з кочом до двора** ушао је с колима (утерао је кола) у двориште; 3. сатерати, сагнати; **нагнали статок до аклю** сатерали су стоку у тор; 4. а) (*дакус нароснуц*) истерати, мало по-расти; **цибуля през жиму нажене** црни лук преко зиме истера; б) избацити, на-лити; **кукурица нагнала чутки** кукуруз је избацио (налио) клипове

дакому страх до косцох сатерати коме страх у кости

нагнївани -а -е љут(ит), гневан; срдит; ♦ ~ **як Прайз оп. под Прайз**

нагнїваносц *жс.* гнев, љутња; срџба

нагнївац (ше) -ам (ше) *зак.* наљутити (се); разгневити (се); расрдити (се)

нагноїц -їм *зак.* нађубрити

нагнути -а -е нагнут, накренут; накривљен; кос, искошен; нахерен

нагнуц (ше) -нем (ше) *зак.* 1. нагнути (се), накренути (се); накривити (се); укосити (се), искосити (се); нахерити (се)

нагнуце *с.* 1. нагиб, нагнуће; косина; пади-на; 2. *прен.* (*прихильносц*) склоност

нагода *жс.* прилика, згода, повољан трену-так; случај; ♦ **з нагоди** 1. приликом; 2. поводом, гледи; **з теј нагоди** том прили-ком; **права ~ права** прилика, жива згода; **у першей нагоди** првом приликом

нагоре *присл.* нагоре

нагоршани -а -е љут; бесан, разјарен

нагоршац (ше) -ам (ше) *зак.* наљутити (се); разбеснети (се), разјарити (се)

наготовиц -им *зак.* 1. (*навариц*) накувати, наспремати; 2. *прен.* (*намесциц дакому*

неприємносьц) **а)** сместити, наместити, подметнути коме; **б)** свалити на кога

награбац -бем *зак.* **1.** награбуљати; **2.** *прен.* скупити, накупити; ~ **динарчки** скупити мало пара

награда *жс.* награда; **перша** ~ прва награда

наградзиц -им *зак.* **1.** (*дакого – дац награду*) наградити; ~ **одличних школярох** наградити одличне ученике; **2.** (*дакому дацо*) **а)** (*компензовац, надолпниц*) надокнадити; **кед шегерт зробел чкоду майстроуи, наградзел му то з роботу** ако је шегрт направио штету мајстору, надокнадио му је то радом; **б)** узвратити коме што, наградити кога за нешто; **кед учитель добри гу школяром, вони му вше наградза з добрим ученєм и послушносьцу** ако је учитель добар према ђацима, они му увек узврате добрим ученєм и послушношћу

награти -а -е *осн. и прен.* загрејан; ~ **пец** загрејана пећка; ~ **с купниц** авто загрејан је за куповину кола

награц -греем *зак.* (*досц зограц*) загрејати; **тоту хижу не можеме награц з малим пецом** ову собу не можемо загрејати малом пећком

награц ше¹ -реем ше *зак.* нагрејати се; загрејати се

награц ше² -асм ше *зак.* насвирати се

нагризац -ам *нєзак.* **1.** (*о инсектох*) нагризати; **2.** (*о квашиніи и под.*) разједати, изједати

нагризаци -а -е изједајући; ~ **средство** изједајуће средство

нагромадзиц (ше) -им (ше) *зак.* нагомила-ти (се), згомити (се)

нагромадзовац (ше) -дзуем (ше) *нєзак.* нагомилавати (се), згомилавати (се)

нагрубо *присл.* **1.** дебело, надебело; на дебеле кришке; **порезац кромплі** ~ исећи кромпир надебело; ~ **нарезац хлеба** надебело исећи хлеб; ~ **намасниц** хлеб дебело намазати хлеб; ~ **наруцац гліну** дебело набацати земљу; **2.** крупно, на-крупно; ~ **здароловац зарно** на-крупно прекрупити зрно; ♦ **нагрубо** *кул.* штрудла; ~ **з маком** *кул.* штрудла с маком

нагудляц -ам *зак.* нагомити; натрпати

нагудляц ше -ам ше *зак.* нагомити се; накупити се

нагусто *присл.* густо, нагусто; ~ **замишиц** густо замесити; ~ **шац** нагусто сејати

нагутляц (ше) -ам (ше) *зак. оп.* **нагудляц (ше)**

нагуториц -им *зак.* **1.** напричати, наговорити; **2.** (*на дакого*) набедити; налагати; изоговарати

нагуториц ше -им ше *зак.* напричати се, наговорити се

нагаздовац -дусм *зак.* стећи иметак, обогатити се; **нагаздовац вельо жеми** стекао је (накуповао је) много земље

нагваздац -ам *зак. експр.* (*натрепац без шора*) натрпати, набацати, збаждати

на гвалт *присл.* **1.** на сав глас; **2.** навелико; **куповац** ~ куповати навелико; ♦ **кричац (шпивац, дрец ше и под.)** ~ викати (певати, дерати се и сл.) на сав глас; **дзвоніц** ~ **1.** звонити на узбуну; **2.** *прен.* ударити у/на сва звона

нагебуздац -ам *зак.* набацати збрда-здола; нагомити

нагемахтовац -туем *зак.* **1.** накрасти; **2.** нагомити

нагиндац ше -ам ше *зак.* (*вельо ше наро-биц*) нарингати се, надингити се

награбац -бем *зак.* награбити

награйцац -ам *зак.* беш. (< серб.) награјисати, награбусити

над¹ *прим.* **І** з акуз. *означує унапряменосц на место хторе ше находзи над дачим* над, изнад; **молга ше спушчала** ~ **валал** магла се спустила над село; **ІІ** з *инстр.* **1.** *означує место над дачим* изнад, над; ~ **валалом брег** изнад села је брдо; **2.** *означує обект а)* над; **задумал ше** ~ **проблемом** замислио се над проблемом; **б) *преклада ше з другима конструкција-ми:* **змиловала ше** ~ **нім** смиловала му се**

над² *х.* **1.** трска; **2.** удило (*од трске*); ♦ **хи-жа** под **надом** трскара; **цукров** ~ *бот.* шећерна трска (*Sorghum saccharum*)

надавац -ам *зак.* надавати

надавени -а -е **1.** жуљав, жуљевит; нажуљан; **руки му надавени** руке су му жуљаве; **2.** надаване -ного с. **а)** жуљ; **б)** мед. курје око; набој

надавиц -им **зак. 1.** (*дакому*) нажуљати; набити; **надавела му ципела** нажуљала га је ципела; **надавело му руки** набио је жуљеве на рукама; **2.** нацедити, исцедити (*сок и сл.*)

надалей *присл.*, *модал.* даље

надалеско *присл.* **1.** на великом одстојању; **стали ~ еден од другог** стајали су на великом одстојању један од другог; **2.** надалеко; ~ **познати** надалеко чувен

надараловац -луем **зак.** накупити

надаремни -а -е узалудан

надаремно *присл.* узалуд(но); ~ **трациц час** дангубити

надарени -а -е надарен

надареносц *ж.* надареност

надармо *присл.* *ридк.* *оп.* надаремно

надбегнуц -нем **зак. 1.** (*необчековано наисц*) наићи; налетети; одједном се појавити; **з бабиного кута нараз надбегла хмара** из бабиног буцака се одједном појавио облак; **2.** (*збиц ше на едним месце — о криви*): **од вдереня му надбегла крев на пальцу** од ударца има подлив на прсту

надбеговац -гуем *незак.* наилазити; налетаати; одједном се појављивати

надбивац -ам *незак.* надмашивати, прегонити

надбивац ше -ам ше *незак. взаєм. повр.* надмашивати се, прегонити се, утркивати се, такмичити се; **вони два ше надбивали хтора лепша** њих две су се такмичиле која је боља

надбиц -ием **зак.** победити, надмашити; **домашня екипа надбила госцох** домаћа екипа је победила госте

надбрехац -ешем (*дакого*) **зак. прен.** надлајати

надва-натри *присл.* наврат-нанос, брже-боље, на брзу руку

надвариц -им **зак. метал.** (*додац зоз завар-йованьом*) наварити

надварйовац -рюем *незак. метал.* наваривати

надвисшиц -им **зак. 1.** надвисити; **2. прен. а)** надмашити; бити бољи; **б)** засенити; ♦ ~ (*превозисц*) **самого себе** надмашити сам (самога) себе

надвисшовац -шуем *незак. 1.* надвисивати; **2. прен. а)** надмашивати; бити бољи; **б)** засењивати

надвладац -ам **зак.** надвладати, савладати; пре(о)владати

надвладика *ж. церкв.* надвладика, архиепископ

надвладовац -дуем *незак.* надвладавати/надвлађивати, савладавати/савлађивати; пре(о)владавати/пре(о)влађивати

надвойне *присл. 1.* напола, попола; **2.** (*на два часци*) удвоје, надвоје; **3. оп. надво-як**

надвојак *присл.* одвојено, посебно, обашка; ~ **себе варя** посебно себи кувају

надвязана -ного с. навезак

надвязац -яжем **зак.** надвезати, надовезати, довезати; наставити, продужити

надвязовац -зуем *незак.* надвезивати, надовезивати, довезивати; настављати, продужавати

надглавни -а -е и **надглавови** -а -о/-е надглавни

надгласац -ам **зак.** надгласати

наддодньови -а -е предјутарњи, праскозорни; ~ **швижосц** праскозорна свежина

наддодньом *присл.* у рану зору, у цик зоре, пред зору, у праскозорје

надевљац ше -ам ше **зак.** (*наоблекац вельо шмати*) утрпати се, натрунати се

надедвиц ше -им ше **зак.** (*добре ше наесц*) набокати се, набалати се

на дереш *присл.:* **достац** ~ добити батине (мацке) (*на клупи за батинање*)

над'жалудков(и) -а -е наджелудачни

на джмураци и **на джмурацо** *присл.* жмурећке, жмурећки, жмирећке, жмирећки

наджобнуц -нем **зак.** набости

наджобовац -буем *незак.* набадати

наджубкани -а -е *дроб.* прокљуван; **наджубкане вайцо** прокљувано јаје

наджубкац ше -ам ше *зак. дроб.* прокљувати се

наджубковац ше -куєм ше *нєзак. дроб.* прокљувавати се

надзац -дзеєм *зак.* **1.** натакнути, натаћи, набити; набости; ~ **окуляри** натаћи наочаре; ~ **месо на видлічку** набости месо на виљушку; **2.** навући; ~ **панталони** навући панталоне; **3.** кул. наденути; ~ **колбаси** наденути кобасице

над'звичайни -а -е изузетан; (из)ванредан; необичан, неубичајен; диван

над'звичайно *присл.* изузетно; (из)ванредно; необично, неубичајено; дивно

надзековац ше -куєм ше *зак.* назахваљивати се, изахваљивати се; **нє моґол ше нам** ~ није моґао да нам се назахваљује

надзеліц -им *зак.* наделити

надзеранє с. дерњава, дерање, дрека

надзерац ше -ам ше *нєзак.* **1. а)** (*барз кричац*) дерати се, дерњати се, викати на сав глас; **почал ше надзерац** дао се у дреку; **б)** издирати се на коґа; **2.** (*о птицох, животиньох*) урлати, рикати, кричати; алаукати

надзераци -а -е **1.** (*нєприємного звуку*) кричав; **2.** (*о дзецку*) дерњив, плачљив; дречав

надзерач х. урлатор, галамција

надзивац -ам *нєзак.* **1.** натицати, набијати; набадати; **2.** (*шмати*) навлачити; **3.** кух. наदेвати

надзивчиц ше -им ше *зак.* надевојчити се, надевовати се

надзик х. дем. тршчица

надзикар х. зоол. трстењак (*Acrocephalus arundinaceus* L.)

надибовац -буєм *нєзак.* мало храмати, храмуц(к)ати

надибованє с. и **надибовачка** ж. храмуц(к)ање

надирґац -а *безос. оп.* **надирґац ше; надирґало з нами по калдерми** натруцкали смо се по калдрми

надирґац ше -ам ше *зак.* изломатати се, издрндати се, издрмусати се, истрести се, натруцкати се; **надирґали зме ше по**

тей неровней драги издрндали смо се по том неравном путу

надисц надидзем *зак. оп.* **наисц**

надихнуц (ше) -нєм (ше) *зак.* надахнути (се), инспирисати (се); задојити (се)

надиховац (ше) -хуєм (ше) *нєзак.* надахњивати (се), инспирисати (се)

надиходзиц -им *нєзак. оп.* **наиходзиц**

надїя ж. нада; **мац надїю** гајити наду

надкладац -ам *нєзак.* настављати, додавати; продужавати

надклапкац -ам *зак. прен.* надговорити; надлајати

надкрице с. на(д)стрешница, стреха

надлокцови -а -о/-е надлакатни, надлактични; ~ **косц** *анат.* надлактица

надлуго *присл.* надуго; ~ **ши пришол?** јеси ли надуго дошао?

надлугоко *присл.* надугачко; ♦ **приповедац** ~ **и нашироко** причати надугачко и нашироко

надлюдзе х. мн. надљуди

надлюдски -а -е надљудски

надманіц ше -їм ше и **надмануц ше** -нїм ше *зак.* (*наисц даґдзе праве кед треба*) наићи, (појавити се) управо кад треба, банути; **чекаме чи ше нє надмані даяки коч же би нас вжал** чекамо неће ли наићи каква кола да нас повезу

надмени -а -е надмен

надмирни -а -е претеран, прекомеран

надмирно *присл.* претерано, прекомерно

надморски -а -е надморски; ~ **висина (висота)** надморска висина

надмоц и **надмоцносц** ж. надмоћ, надмоћност

надмоцни -а -е надмоћан

надмоцовац -цуєм *зак.* надвладати

надмудриц -им *зак.* **1.** надмудрити; **2.** доскочити; заварати

надмудровац (ше) -руєм (ше) *нєзак.* **1.** надмудривати (се); **2.** заваравати (се)

наднєсц -ешем *зак.* (*случайно принєсц – о обставинох*) донети, довести, нанети; **ловар чека чи му щєсцє нє наднєше** дзивину ловац чека неће ли му срећа

донети дивљач; **ки бес це наднєс тадзи** који те је враг довео овде

наднєш: ~ **тидзєнь присл.** од данас кроз недељу дана, седмог дана од данас; ~ **тидзєнь будзе рок як дипломова**л кроз недељу дана биће годину дана како је дипломирао

наднїца *жс.* надница; **♦ ходзиц на наднїцу** ићи у (на) надницу; **робиц на наднїцу** надничарити

наднїчар *х.* надничар

наднїчарка *жс.* надничарка

наднїчарски -а -е надничарски

надношиц ше -им ше *нєзак.* надносити се, надвијати се; висити; **над рику ше надноши скала** над реком се надноси стена

надобре *присл.* добро; **мушине ше ~ догвариц** морамо се добро договорити; **дзвери ~ нє завар, та ше сами отворели** врата није добро затворио, па су се сама отворила

надов(и) -а -о/-е тршчан; **надово закрице** тршчани кров

надовязац (ше) -яжем (ше) *зак. прен.* надовезати (се)

надовязовац (ше) -зуєм (ше) *нєзак. прен.* надовезивати (се)

надойчиц -им *зак.* надојити, подојити

надокладац -ам *зак.* надодавати

надомесциц -им *зак. оп.* надополнїц

надополнєнс *с.* **1.** на(до)кнада; ~ **чкoди** надокнада штете; **як ~ заузврат; 2.** обештећење

надополнїц -нїм *зак.* надокнадити

надополнїовац -нїуєм *нєзак.* надокнадити

надосц *присл.* (*досц вельо*) доста много, доста; знатно; довољно

надпатрац -ам *зак.* надгледати, надзирати

надпатрач *х.* надгледач, надгледник

надпатраюци -а -е надзорни; ~ **одбор** надзорни одбор

надплєсц -єцєм *зак.* доплести

надплєтац -ам *нєзак.* доплетати

надпоминац -ам *нєзак.* **1.** напомињати; **2.** упозоравати; **3.** подсећати (*некога на нешто*)

надпомнуц -нєм *зак.* **1.** напоменути; **вон** меџи иншим надпомнул же... он је између осталог напоменуо да...; **2.** упозорити; **оцєц надпомнул синови же би нє гонєл барз швидко** отац је упозорио сина да не вози јако брзо; **3.** (*дакому дацo*) подсетити; **надпомнї ми нїцє раз кєд же забудзем** подсети ме још једном ако заборавим

надпомнуцє *с.* **1.** напомена; **2.** подсећање

надправиц -им *зак.* доградити

надпраяц -ам *нєзак.* дограђивати

надприродни -а -е наприродан, врхунараван

надраги *мн. заст.* панталоне, хлаче; чакшире

надраженє *с.* надражај

надражиц -им и **надражнїц** -їм *зак.* надражити

надражнїовац -нїуєм и **надражовац** -жуєм *нєзак.* дражити, надраживати

надрачки *мн. дем.* (*од надраги*) панталонице, хлачице; чакширице

надрец ше -ем ше *зак. експр.* добро се напиту, налити се (*воде, ракије*)

надрилїц (ше) -їм (ше) *зак.* наметнути (се)

надрилїовац (ше) -лїуєм (ше) *нєзак.* наметати (се)

надробиц -им *зак.* надробити, удробити; ~ **хлєба до млєска** надробити хлеб у млеко

надроляц ше -ям ше *зак. оп.* **надрец ше**

надто 1. у *функц. атр.* **а) буц** ~ правити се важан; **палє яки ~!** их, што је важан!; **б) сцє мац авто таки** ~ хоће да има најбоља кола; **2. присл.** **а) аж и** ~ јако, веома; **коч з нами аж и ~ дирга** кола јако тандрчу с нама; **аж и поза** ~ чак превише

надувари *х. мн.* (*єд.* надувар) *коц. оп.* **карапачи**

надувац -ам *нєзак.* **1.** надувати; **2. надуваго** *безос.* надима га

надувац -а -е: ~ **голуб** гушан

надувац ше -ам ше *нєзак.* надувати се; надимати се

надувач *х.* дувач (*стакла*)

надудрани -а -е љут(ит), гневан; нерасположен

надумац -ам *зак.* **1. а)** намислити, наумити; смислити; **б)** хтети; **2.** решити, одлучити, наканити се; **то тврдо надумал** то је чврсто решио; **♦ ~ себе** умислити, уобразити, увртети себи у главу

надумац ше -ам ше *зак.* решити (се), одлучити (се); **перше роздумам, а век ше надумам** прво ћу размислити, а онда ћу се одлучити

надумованє *с.* **1.** *дїсл. мен. од надумовац (ше); 2.* премишљање; **по дугим надумованю...** после дугог премишљања...

надумовац -муєм *незак.* гу **надумац**

надумовац ше -муєм ше *незак.* **1. а)** мислити се, размишљати; премишљати се; **стауџ и надумовал ше чи исц чи не** стао је и мислио се да ли да иде или не; **б)** оклевати, бити неодлучан; **2.** носити се мишљу, намеравати; **надумує ше кармиц швинї** носи се мишљу да тови свиње

надурациц ше и надуриц ше -им ше *зак.* излудирати се, излудовати се

надурнїсти -а -е луцкаст, будаласт

надурнїсто *присл.* луцкасто, будаласто; **патриц** ~ гледати луцкасто

надуги -а -е **1.** (*нагнївани*) надувен; **2.** (*виниаци*) надмен, надувен

надугосц *ж.* (*виниациосц*) надменост, надувеност

надуц надуєм *зак.* **1.** надувати; ~ **балон** надувати балон; **2.** испрћити; ~ **гамби** испрћити усне; **3.** надувати, нанети; **витор надул лїсца до двора** ветар је надувао лишће у двориште; **4. прен.** (*до дакого – нагвариц, навесц дакого*) наговорити, навести, убедити; напунити коме главу; **уж тот надул до це!** онај ти је већ напунио главу!

надуц ше -дуєм ше *зак.* **1.** надувати се, надуги се; **брух ше му надул** стомак му се надувао; **2. прен.** (*нагнївац ше*) надувати се, дурнути се; **надул ше та не сце прегвариц** надувао се па неће да проговори

надхилїц -їм *зак.* нагнути, наднети ~ **главу над дачим** нагнути главу над чиме

надхилїц ше -їм ше *зак.* нагнути се, наднети се

надходзиц -им *зак.* наилазити, долазити, приближавати се; **надходзи Крачун** приближава се Божић

надчловечески -а -е надљудски, натчовечански, натчовечан

надшивац -ам *незак.* продужавати (*шивењем*)

надшиц -иєм *зак.* продужити (*шивењем*)

надшпивоац ше -вуєм ше *незак.* натпевати се

над'язиковац -куєм *зак.* надлајати

надьоркани -а -е поднапит

наелектризованє *с.* *физ.* наелектрисање, набој

наелектризовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и незак.* наелектрисати (се), наелектризирати (се)

насдац -ам *незак.* нагризати

насдац ше -ам ше *незак.* преједати се

насдзени -а -е сит; који се најео; са пуним стомаком; **добре є насдзени** добро се најео; **таки ~ идзеш спац?** са пуним стомаком идеш да спаваш?

наснак *присл.* **1.** једнако; **2.** на једнаке делове

нассток -тку *х.* **1.** добро, укусно јело; **овоц смачни** ~ воће је укусно јело; **то не даяки** ~ није то неко посебно јело; **2. прен.** уживање, задовољство; **ходзиц по дижджу не даяки** ~ ходати по киши није баш неко задовољство

нассц ше -єм ше *зак.* најести се; **♦ ~ досита (до ситосци, по гагор)** сит се најести

нажалєни -а -е тужан, растужен, жалостан; расплакан

нажалїц ше -їм ше *зак.* **1.** ражалостити се; **2. (на дакого – буц уквилєни): нажалєла ше на ньго** било јој је жао (криво) на њега

нажаль *присл.* нажалост

нажац -жнєм *зак.* нажњети, нажети

на желєно *присл.* зелено; зеленом бојом

на жимно *субст. непрем.* кул. бунар-кифле; **пекли зме** ~ пекли смо бунар-кифле

нажиц ше -иєм ше *зак.* наживети се

нажицац -ам *зак.* позајмити (*много, од многих*)

нажобрац -ам *зак.* напросити, добити
прошњом

на жовто *присл.* жуто; жутом бојом

нажрец ше -ем ше *зак.* наждерати се; **на-
жар ше по гагор** наждерао се до гуше;
нажар ше палснки наждерао се ракије
назад *присл.* 1. назад, натраг; 2. *оп.* **наза-
док** (2)

назадку *присл.* страг(а), отраг(а), позади

назадни -а -е назадан

назадносц *ж.* назадност

назадняк *х.* назадњак

назаднячки -а -е назадњачки

назадняцтво *с.* назадњаштво

назадовац -уєм *незак.* назадовати, заоста-
јати

назадок *присл.* 1. *з местовим значењом*
а) позади, натраг; **б)** уназад; **чесац ше**
~ чешљати се уназад; 2. *з часовим зна-
чењом* уназад; **дас пейц роки** ~ око пет
година уназад

назал *х. грам.* назал

назални -а -е назалан

назарен *х. рел.* назарен

назаренски -а -е назаренски

назбеговац ше -гуєм ше *зак.* сјатити се,
стрчати се; **людзе ше назбеговали** људи
су се сјатили

назберани -а -е 1. накупљен; напабирчен;
2. наборан; 3. *скравец.* набран; 4. **назбе-
ране** -ного *с.* гној, оток; **ма назберане**
под нохцом има оток (гноји му се) ис-
под нокта

назберац -ам *зак.* накупити, с(а)купити

назберац ше -ам ше *зак.* 1. накупити се,
с(а)купити се; 2. загнојити се; **у рани ше**
назберало рана се загнојила; 3. (*заткац*
ше) загатити се; **шмеце ше назберало у**
цивох смеће се загатило у олуцима

назва *ж.* 1. назив; име; **фахова** ~ стручни
назив; **назви едзеньох** имена јела; 2. на-
димак

назвиско *с.* надимак, придевак

назволовац -луєм *зак.* позвати (*многе*); **на-
зволывал вельо госцох** позвао је много
гостију

назгартац -ам *зак.* 1. *осн. и прен.* назгртати,
згртути; ~ **капитал** згртути капитал; 2.
~ **пенсжи** намлатити паре

наздаванс *с.* надање; нада

наздавац ше -ам ше *незак.* надати се

наздзивац¹ -ам (*дакого*) *незак.* издевати
име коме, придевати/приденути коме
име; називати кога погрдним именима

наздзивац² -ам *зак.* 1. нанизати; ~ **пацерки**
нанизати огрлицу; 2. ~ **шмати на себе**
(*наobleкац*) навући одеће на себе, на-
тронтати се

наздзивац ше -ам ше *незак. взаєм. повр.* из-
девати се; ругати се један другоме

наздлуж 1. *прим. з ген.* уздуж, дуж; 2. *присл.*
уздуж; ~ **розрезац** уздуж расећи

наздлужни -а -е уздужан

наздраве 1. *присл.* наздравље, уздравље; ~
полудзенок! пријатан ручак!; 2. *викр. а)*
(*при едзеноу*) пријатно, *горв.* добар тек;
б) (*при черканю з погарами; при киханю*)
наздравље

наздравиц -им *зак.* наздравити (*коме ча-
шом*)

наздравкац -ам (*на дакого*) *зак. заст. оп.*
наздравиц

наздравни -а -е: ~ бешеда здравица

наздравяц -ям *незак.* наздрављати

назмагац -ам *зак.* стећи, настицати; ~ **ка-
питал** стећи капитал

назмерйовац -юєм *зак.* стећи на кантару,
криво стећи

назначене *с.* назнака, назначење

назначиц -им *зак.* назначити, навести, на-
писати; ~ **час и место** навести време и
место

назначовац -чуєм *незак.* назначавати, на-
водити, писати

назношеніско *с.* нанос, снос, смет

назношиц -им *и назношовец* -шуєм *зак.*
наносити, надоносити

назноїц ше -їм ше *зак.* назнојити се

назочни -а -е *заст.* присутан

назочносц *ж. заст.* присуство, присут-
ност

назрачи -а -е разрок, зрикав

назрачо *присл.* разроко, зрикаво

назрачосц *жс.* разрокоост, зрикавост

назрезовац -зуем *зак.* **а)** насећи, наодсецати; **б)** набрати; ~ **гереги** набрати лубе-ница

назруцовац -цуем *зак.* набацати (*на го-милу*)

назубени -а -е назубљен, назупчан

назукос *присл.* косо, укосо; **поставиц** ~ ставити укосо, накосити, искосити

наисц -идзем *зак.* **1.** *з розл. знач.* наићи; **наишла велька габа** наишао је велики талас; ~ **на испорозумене** наићи на неразумеване; ~ **на одуперане** наићи на отпор; **2.** наићи; набасати; трефити; навести се; затећи; **несподзивно наишли на нїх** изненада су набасали на њих; **3.** навалити; **зоз сиверу наишли Гуни** са севера су навалили Хуни

наисце **1.** *присл.* **а)** заиста, стварно, уистину, одиста, истински, зацело; ~ **ше радуем** заиста се радујем; **б)** збиља, озбиљно; **ти то ~ думаш?** ти то озбиљно мислиш?; **2.** *слов.* у ствари; **гвари же зарабя вельо, а ~ зарабя мало** каже да зарађује много, а у ствари зарађује мало

наисцек *присл. заст. оп.* **наисце**

наиходзиц -им *незак.* **1.** *з розл. знач.* наилазити; **наиходзела чарна хмара** наилазио је црни облак; **путуюци, наиходзели на рижни предїли** путујући, наилазили су на разне пределе; **2.** (*на дакого/дацо*) за-тицати; **3.** наваљивати, надирати, надолазити

наїжени -а -е најежен; накострешен; тршав
наїжиц ше -им ше *зак.* најежити се; накос-трешити се

най **І** *злуч.* **1.** нека, да; **а)** у *намирних на-мирних виреченьох:* **дал му пенсжи ~ ма кед му будзе требац** дао му је новаца нека му се нађу; **б)** у *объектових вирече-ньох:* **гварел му ~ придзе** рекао му је да дође; **2.** нека; **а)** у *условних виреченьох:* **лєм ~ два раз крочим, облєс ме зной** нека само два пута коракнем, облије ме зной; **б)** у *допусних виреченьох:* ~ **будзе и наймоцнєйши, я ше од нього не боїм** нека је и најјачи, ја га се не бојим; **II** *слов.* **а)** нека; ~ **шицки буду порихтани**

нека сви буду спремни; ~ **идзе до чорта** нека иде до врага, нека га јаво носи; **б)** ако, нека; ~, **лєм кед є здрави** ако, само кад је здрав; **в)** нај; **буц у шицким** ~ бити у свему нај; ♦ ~ **гутори хто цо сце** нека каже ко шта хоће

наїбаржей **1.** *суперл.* највише; најјаче; **2.** највише, већином

наївещейраз *присл.* најчешће

наївисши -а -е највиши; врхунски

наїволїц -їм *незак.* највише волети; **вон наїволї читац поезию** он највише воли да чита поезију; **од колачох вона наїволї торти** од колача она највише воли торте

наїлон *х.* најлон

наїлонови -а -о/-е најлонски; ~ **мещок** најлон-кеса

наїперше *присл.* **1.** прво, најпре; пре свега; **кед пошли на польо, ~ фриштиковали** када су отишли на њиву, прво су доручковали; **2.** на почетку, испочетка; **чловек ~ не писал, але рисовал** човек на почетку није писао, већ је цртао; ♦ **цо ~ што** пре, што брже; **понагляли же би цо ~ закончили роботу** журили су да што пре заврше посао

наїперши -а -е најпречи, најважнији; **фамелия му наїперша** породица му је најпреча

наїскорей *модал.* вероватно; највероватније; по свој прилици; **кед потераз не пришол, ~ анї не придзе** ако досад није дошао, вероватно неће ни доћи; ♦ **цо ~** *присл.* што пре, што брже

найсц -їдзем *зак.* *з розл. знач.* наћи; ~ **страцену ствар** наћи изгубљену ствар; ~ **роботу** наћи посао; ♦ **я то не нашол на дзиравим мосце (на драже)** (*я то чежко здобул*) ја то нисам нашао на путу; **цо гледал то и нашол** шта је тражио то је и нашао

найсц ше -їдзем ше *зак.* **1.** *взаєм. повр.* наћи се; **наїдземе ше пред театром** наћи ћемо се испред позоришта; **2.** **а)** наћи се; ~ **увредзени** наћи се увређен; **б)** наћи се, доспети; ~ **у нсволї** наћи се у невољи

найчастейше *суперл.* најчешће; већином
најяснейши -а -е: ~ **кralю** ваше краљевско
величанство, пресветли краљу

накадзи *злуч.* чим; тек што; ~ **ше враиш**,
яв *ше* чим се вратиш, јави се; ~ **отвори**
уста, **сцигані** чим зине, слаже

наказац -ажем *зак.* а) рећи, казати; **родичи**
му наказали же би ше ні з ким не бил
родитељи су му рекли да се ни с киме
не туче; б) наредити, заповедити, нало-
жити; **шеф наказал роботніком цо маю**
робиц шеф је наредио радницима шта
треба да раде

наказованс *с. цркв.* проповед, проповед
наказоватељ *х.* проповедник

наказовац -зуем *незак.* 1. (*розказовац*) гово-
рити; налагати; наређивати, заповедати;
мац наказовала дзецом нај слушаю
учителя мајка је говорила деци нека
слушају учителя; 2. у *злученю* **барз** ~
преклињати; **барз му наказовала нај**
то не роби преклињала га је да то не
ради; 3. *цркв.* предиковати; проповеда-
ти; ♦ **ані паноцец два раз у цркви не**
наказуе незлюд. (*слухай кед ци гуторим,*
не будзем ци тельо раз повторйовац) ≅
по двапут се у воденици говори

наказовацки -а -е проповеднички

наказовач *х. оп.* **наказоватељ**

накапкац -ам *зак.* напати

накармиц -им *зак.* нахранити

наквашиц -им *зак.* укиселити; ~ **капусту**
укиселити купус

наквицени -а -е гиздав; накићен

наквициц (*ше*) -им (*ше*) *зак.* нажити (*се*)

наквочиц *ше* -им *ше* *зак.* расквоцати се (*о*
квочки)

накеди *злуч. оп.* **накадзи**

накельо *злуч.* у *поровнующих* *виреченьох*
уколико; ~ **му баржей вилагодзим, на-**
тельо ме меней слуха уколико му више
угађам, утолико ме мање слуша

накиснуц -ишне *зак.* нарасти (*о тесту и*
сл.)

накладац -ам *незак.* 1. *заст.* (*розумиц*
ше медзи собу, складац ше) слагати се,
разумети се; **ми двойо добре накладе**

нас двоје се добро слажемо; 2. *поль.* на-
лагати, полагати (*в.*), пунити снопове
(*в.*); **жена наклада, а хлоп вяже** жена
налаже, а мушкарац везује снопове

накладац *ше* -ам *ше* *незак.* 1. ~ **до/гу ро-**
боти спремати се за рад; лаћати се, при-
хватати се посла; 2. **наклада** *ше* **дидж**
спрема се киша

накладачка *жс. поль.* жена која налаже сно-
пове за косачицом

накладзени -а -е натоварен; ♦ **як накла-**
дзени који не пристаје, не стоји лепо
негде, који не иде с нечим, који се не
уклапа негде

накласц -адзем *зак.* 1. а) ставити (*све, мно-*
го); **на терасу накладла рижного кве-**
ца на терасу је ставила разног цвећа; б)
натрпати; **шицког накладол до ки-**
шенкох свега је натрпао у џепове; 2. на-
товарити; ~ **коч** натоварити кола; 3. а)
(*на дакого и дакому*) истући, измлатити
кога, пропустити кога кроз шаке; б) на-
бедити на кога, оклеветати кога; **наклад-**
ли на ньго же вон украднул набедали
су на њега да је он украо; 4. ~ **на огень**
ставити на ватру; 5. ~ **под себе** (*повлачиц*
ше) унередити се

наклспац -пем *зак.* ♦ ~ **дакому до глави**
утувити коме што у главу

наконсц *прим. з ген.* **накрај**, на крају, уврх,
чело; ~ **валала** **накрај села; посадел**
древко ~ **хижи** засадио је дрво чело
куће

наконцу *слов. оп.* **наостатку** (2)

накончиц -им *зак.* навршити

накопац -пем *зак.* напати, ископати; на-
вадити, извадити; ~ **кромплі** навадити
кромпира; ♦ ~ **дакому до задку а)** шут-
нути кога у задњицу; б) *прен.* шутнути,
отерати кога

накошиц -им *зак.* накосити; ♦ **кед не нако-**
шиш – **ані не натлачиш, кед накошиш**
та и натлачиш ко ради тај има

накраднуц -нем *зак.* накрасти

накрај *прим. з ген.* **накрај**; ~ **леса** **накрај**
шуме

накратко *присл.* 1. (*скрацено*) **накратко**,
укратно, кратко; **поведз** ~ **реци** кратко;

2. убрзо, ускоро; ~ **потим почал падац диждж** ускоро после тога је почела киша; **3.** (*на малим одстояню*) кратко, на кратко; **целс було** ~ **завязане** теле је било кратко везано

накриж *присл.* унакрст, крстимице

накрижни -а -е **1.** укрштен; **2.** унакрстан, ~ **огень** унакрсна ватра; ~ **випитованс** унакрсно испитивање

накрохмалїц -їм *незак.* уштиркати, оштиркати, ушкробити

накрутка *жс.* **1.** *спец.* навијак, навртка, матица; **2.** (*намоток*) навојак, намотај

накруток -тка/-тку *х. техн.* (*твинт*) завојница, навој

накруцац -ам *незак.* навијати, намотавати, сукати

накруциц -им *зак.* **1.** навити; ~ **годзинку** навити сат; **2.** намотати; ~ **клубко** намотати клупче; **3.** *прен.* напричати, налагати

накруциц ше -им ше *зак.* навити се; намотати се; **цагаче ше накруцело коло конарох** пузавица се намотала око грана

накруцовач *х. техн.* навијач

накупац ше -ам ше *зак.* накупати се, искупати се

накупец -пца *х.* накупац

накупиц -им и **накуповац** -пуем *зак.* накуповати

накурени -а -е пун дима, димљив, задимљен (*од цигарета*); у **хижи накурене** соба је пуна дима

накуриц -им *зак.* **1.** (*о курячих*) надимити, задимити, напушити; **2.** (*о шнїгу*) навејати; **шнїг накурел до облакох** снег је навејао у прозоре

на кучац и на кучацо *присл.* чучећке, чучећки, чучимице

наламани -а -е **1.** (*о кукурици*) набран; **2.** навикнут (*на рад*)

наламац -мем *зак.* **1.** (*кукурици*) набрати; **наламал кошар кукурици** набрао је корпу кукуруза; **2.** (*граньча и под.*) наломити

наламац ше -мем ше *зак.* *часто з негацию* тешко се навићи, обикнути на кога/што, прихватити кога/што, укључити се не-

где, одлучити се на што и сл.; **не можем ше наламац на новог шефа** не могу да се навикнем на новог шефа; **сї муж ше не може наламац же заш будзе оцц** њен муж не може да прихвати (да се помири) да ће опет бити отац; **муж сї пис, алс ше вона якош наламала зоз нїм** муж јој пије, али је она некако навикла с њиме

налапац -ам *зак.* **1.** з *розл. знач.* нахватаати; ~ **диджовки** нахватаати кишнице; **2.** (*риби*) напецати; **налапал вельо риби** напецао је много риба; **3.** (*животинї*) наловити; изловити

налапац ше -ам ше *зак.* (*прекриц поверх-носц*) нахватаати се; **налапала ше павучина по повали** нахватаала се паучина по таваници

налапкац ше -ам ше *зак.* (*нагло ше наесц – о качкох и под.*) налапати се

налатац -ам *зак.* (*чежко змогнуц дацо*) скупити, накрпити, с муком стећи; **ледво налатали тото кус динарка** једва су накрпили ово мало пара

налатац ше -ам ше *зак.* (*чежко ше змогнуц на дацо*) скупити, накрпити, с муком стећи; пригосподарити (*стичући мало по мало*); доћи до нечег; **налатали ше на авто** скупили су пара за кола

налац -аєм (*дакому*) *зак.* испсовати кога

налашиц -им *зак.* (*виволац при даким жаданс за дачим*) отворити код кога апетит на неко јело и сл.; намамити, загрејати, острвити кога

налашиц ше -им ше (*на дацо*) *зак.* полакомити се, намамити се, упецати се на нешто; острвити се; **налашел ше на красног коня** полакомио се на лепог коња

налегко *присл.* **1.** лако; ~ **облсчени** лако обучен; **2.** олако; ~ **себе дацо вжац** олако нешто схватити

налеговац -гуем *незак.* налегати; приањати

на лсжаци и на лсжацо *присл.* лежећке, лежећки

налсжац ше -жим ше *зак.* належаати се; излежати се, излежкарити се

налепше *присл.* набоље; **идзе** ~ иде набоље

налет *х.* налет; навала

налеџиц -им *зак. з розл. знач.* налетети

налівац -ам *нзак. 1. з розл. знач.* наливати; ~ **води до погарох** наливати воду у чаше; **2. а) ~ зарно** *поль.* наливати зрно; **б) ~ вимне статк. (*о цельней крави и под.*) наливати виме, растресати виме (*в.*)**

налівац ше -ам ше *нзак. (опивац ше)* опијати се, напијати се, наливати се

наліво *присл.* налево, улево, лево

налівокруг *присл. воен.* налевокруг

наліп(к)ац -ам *зак.* налепити, излепити

наліпиц -им *зак. оп.* **наліп(к)ац**

наловиц -им *зак.* наловити

налог *х.* налог; ~ **за виплацоване** налог за исплату

налога ж. *беш.* (< *серб.*) налога, навала; ~ у **дутьяну** навала купаца, гужва у радњи

наложени -а -е навикнут

наложиц ше -им ше *зак. 1.* навићи се; **2.** прихватити се (*латити се*) посла; **нїяк же би ше наложел на роботу** никако да се прихвати посла; **3. (почац консчно падац – о дижджу): чи ше уж раз наложи диждж?** хоће ли већ једном пасти киша?

налопотац ше -ам ше *и налопоциц ше* -им ше *зак.* добро се најести, набокати се

налпа ж. мајмун, опица

налпов(и) -а -о/-е *и налповски* -а -е мајмунски

налпочка ж. *дем.* мајмунчић

налпче с. (*младе налти*) мајмунче

налюбиц ше -им ше *зак.* заситити се кога/чега, изгустирати кога/што

наляти -а -е пијан; ♦ **як** ~ дебо

наляц -леєм *зак. 1.* налити; ~ **води до погара** налити воде у чашу; **2. (о зарну)** налити, осеменити се; **зарно уж наляло** зрно је већ налило

намагане с. **1.** настојање; **2.** тежња

намагац -а -е који јако тежи (стреми) чему, који јако настоји нешто постићи; упоран; силовит

намагац *присл.* силовито; журно, нагло; упорно; ~ **ше лапац до работи** журно (*нагло*) се прихватати посла

намагац ше -ам ше *нзак. 1. а)* настојати; трудити се; **б)** покушавати; **2.** тежити; стремити

намакац -ам *нзак.* натапати, промакати; квасити; **ешеньски диждж намака жем** јесења киша натапа земљу

намальовани -а -е насликан, нацртан; ♦ **красни як** ~ (*барз красни*) леп као уписан (као насликан, као молован, као слика, као из излога)

намальовац -люєм *зак. 1.* насликати, исликати; **2.** измоловати; **3.** нацртати

намарзнуц ше -ржнем ше *зак.* назепсти се

намасцени -а -е (*замасцени*) умазан, измазан

намасциц -им *зак. 1.* намазати; ~ **хлеб з маслом** намазати хлеб са маслацем; **2. (замасциц)** умазати, измазати

намасциц ше -им ше *зак. (замасциц ше)* умазати се, измазати се

намахац ше -ам ше *зак.* опити се

намац ше -ам ше *зак. (мац дацо длуго, покля ше жада або док не дописе)* наситити се, бити некоме доста нечега; **уж зме ше намали телевизию, нїгда ше од нсї не вишпиме** већ нам је доста телевизије, никад се због ње не наспавамо

намацац -ам *зак.* напипати, опипати

намелко *присл.* ситно; ~ **зомлєц** ситно самлети (*шећер, кафу и сл.*)

намена и наменка ж. намена

намервиц -им *зак.* свашта напричати, наторокати

наместо *прим. з ген. заст. 1.* уместо; **2. у присловнїцкей функції, зоз злучнїком же би:** ~ **же би робел, вон завадза** уместо да ради, он смета

намесцене с. **1.** намештање; **2.** запошљавање

намесцанка ж. *оп.* **намесцени (3)**

намесцац (ше) -ам (ше) *нзак. 1.* намештати (се); **2.** запошљавати (се)

намесцене с. намештење, запослење, служба, посао

намесцени -а -е **1.** з розл. знач. намештен; **2.** (заняти) запослен; ~ **є на железніци** запослен је на железници; **3.** **намесцене** -ного с. намештаљка

намесциц -им зак. **1.** з розл. знач. намести-ти; ~ **квартиль** наместити стан; ~ **дако-му прен.** наместити коме; **2.** запослити, наместити у службу

намесциц ше -им ше зак. з розл. знач. на-местити се

намесцовац (ше) -цуем (ше) *незак. оп.* **на-месцац (ше) (1)**

намидліц (ше) -їм (ше) зак. насапунати (се), насапунити (се)

намира ж. намера

намиренє с. одштета

намириц -им зак. **1.** (накармиц) нахрани-ти, намирити; ~ **статок** нахранили сто-ку; **2. а)** (виплациц, врациц) намирити; ~ **длуство** намирити дуг; **б)** намири-ти, помирити; ~ **повадзених** намирити посађане; **в)** одштетити; **3. заст.** (на дакого/дацо) наићи, набасати; **намири** хлапец на єдну колибу наиђе дечак на једну колибу

намириц ше -им ше зак. *взаєм. повр.* (по-ровнац медзисобни рахунки) намирити се; **намирели ше коло** длуства намири-ли су се око дуга

намиряц -ям *незак.* **1.** (кармиц статок) хранити, намиривати; **2.** (длуство, по-вадзених) намиривати

намиряц ше -ям ше *незак. взаєм. повр.* на-миривати се

намислом присл. насумице, сумице; отпри-лике, одока

намладо присл. младалачки; **вон** ~ **випа-тра** он има младалачки изглед, он је мла-долик

намлєц -мєлєм зак. намлєти

намножиц (ше) -им (ше) зак. намножити (се)

наמודліц -їм (дакого) зак. *оп.* **наמודліц** ше

наמודліц ше -їм ше (дакому) зак. умоли-ти; умилостивити; **не могол сом ше му** ~ нисам могао да га умолим

намокнуц -нем зак. натопити се од кише (о земљи)

наморшени -а -е **1.** намрштен; **2.** намреш-кан; наборан, набран

наморщиц ше -им ше зак. **1.** (направиц незадовольни вираз) намрштити се, на-правити кисело лице; **2.** (зморициц ше) намрешкати се; наборати се, набрати се

намотац -ам зак. намотати, навити; ~ **клуб-ко** намотати клупко

намоток -тку/-тка х. намотај, навојак

намочиц -им зак. **1.** намочити, накваси-ти, навлажити; **2.** потопити; ~ **шмати за райбанє** потопити веш

намуровац -руєм зак. назидати

намучиц¹ -им зак. побрашнити, посути брашном

намучиц² -им зак. намучити

намучиц ше -им ше зак. намучити се

намуштровец (ше) -руєм (ше) зак. (на-трапиц (ше)) намучити (се), намуштра-ти (се)

нанєсц -єшем зак. з розл. знач. нанети; **вода** **нанєсла писку** вода је нанела песак; ~ **фарбу** нанети боју; ~ **чкodu** нанети штету **нанєсц ше** -єше ше зак. нанети, снети; **ку-ри ше** **нанєсли вельо вайца** коке су на-неле много јаја

нанєшенїско с. нанос; ~ **шнігу** снежни на-нос

нанїжей присл. наниже

наново присл. наново, поново, опет

нанос х. древ., трансп. нанос

наношиц -им зак. (досц принєсц) наносити

нанюхац -ам зак. нањушити

наобєрац -ам зак. набрати; ~ **вишні** набра-ти вишања

наобдзивац -ам зак. натронтати, натрунта-ти; ~ **на себе шмати** натрунтати на себе одеће

наобдзивац ше -ам ше зак. натронтати се, натрунтати се

наоблєскани -а -е добро, топло обучен; на-тронтан, натрунтан

наоблєсац (ше) -ам (ше) зак. добро, топло (се) обући; натронтати (се), натрунтати (се)

наобриц -им *зак.* набавити; купити; стећи
на одай *присл.* за удају; *дзівка* ~ девојка
за удају

наодкладац -ам *зак.* оставити, склонити,
спремити; ускладиштити; **наодклада-**
ли едзена за жиму спремили су хране
за зиму

наоднімац -ам *зак.* наотимати, напљачкати
наозай *присл.* **1.** озбиљно; **грожиц дакому**
~ озбиљно некое претити; **гварел то**
баржей у франти як ~ рекао је то ви-
ше у шали него озбиљно; **2.** (*насправди*)
заиста; од све збиље; **франтуеш чи ши**
~ **дипломовал?** шалиш се или си заиста
дипломирао?; **3.** (*у виразох зоз значењом*
„барз озбиљно; прејг мери“): **з малого**
спричканя вишло им ~ од мале пре-
пирке настала је свађа (*туча и сл.*); **то уж**
~ враг је однео шалу; **терах розкошни**
свадзби, аж ~ сада су раскошне свадбе,
чак претерано

наоко *присл.* **1.** наоко, наизглед; **2.** отпри-
лике, одока

наоколо *присл.* **1.** (*доокола*) около, наоко-
ло, унаоколо; **2.** (*керуюци*) странпутице,
заобилазећи, заобилазно, заобилазним
путем; **3.** на задња врата (*ући*)

наокругло *присл.* округло, у круг

наолейовац -суюм *зак.* науљити

на орек *присл. заст.* заувек, засвагда; за
стално; ♦ **предац або купиц (жем, хи-**
жу и под.) ~ продати или купити (земљу,
кућу и сл.) на вечито; ♦ ~ **оречни оп. под**
оречни

наоружац (ше) -ам (ше) *зак.* наоружати
(се)

наоружовац (ше) -жуем (ше) *незак.* наору-
жавати (се)

наостатку **1.** *присл.* на крају; ~ **и сам уви-**
дзел свою гришку на крају је и сам уви-
део своју грешку; **2.** *слов.* уосталом, на
крају [крајева]; ~ , **зроб як сцеш** уоста-
лом, уради како хоћеш

наошивац -ам *зак.* просејати, иситати
(*одређену количину*); ~ **муки** просејати
брашно

наошлсп *присл. заст.* наслепо; насумице;
отприлике

наоштриц -им *зак. осн. и прен.* наоштрити
наоштриц ше -им ше *зак. осн. и прен.* на-
оштрити се

напа *ж. заст. оп. мапа*

напаваліско с. и напаваліще с. напаја-
лиште, појило

напаване с. водопој, напој

напавац -ам *незак.* напајати; ~ **статок**
напајати стоку; **тот апарат ше напава**
зоз струю овај апарат се напаја струјом

напад х. з *розл. знач.* напад; **оружийни** ~
оружани напад

нападац¹ -ам *незак.* **1.** нападати; наваљи-
вати; ~ з **хрибта** нападати с леђа; **2.** спо-
падати

нападац² -ам *зак.* нападати, пасти; **напада-**
ло досц шнігу пало је доста снега

нападач х. нападач

нападни -а -е нападан

нападнуц -нем *зак. з розл. знач.* **1.** напасти;
навалити; **2.** спопасти

нападнуце с. оп. напад

напаліц ше -ім ше *зак.* загрејати се до
усијања, ужарити се

напамнят *присл. беи. оп. напамят*

напамят *присл.* напамет

напантац ше -ам ше *зак. (наоблекац ше)*
натрунтати се, натронтати се

напапац ше -ам ше *зак. дзеу.* напапати се

напаратовац -туем *зак.* урадити (нарадити,
починити) нешто лоше; направити дар-
мар (лом)

напариц (ше) -им (ше) *зак.* напарити (се)

напаровац ше -руем ше *зак.* спарити се

напарти -а -е **1.** напет, напрегнут, затегнут;
~ **ситуация** напета ситуација; **2.** (*нервоз-*
ни) напет; **3.** (*чежки, условни*) трудан; **4.**
набрекао; ~ **вимне** набреккло виме

напасане с. напасање, испаша

напасац -ам *незак.* напасати, чувати (*сто-*
ку)

напасни -а -е напастан

напаснік и напашнік х. **1.** напасник; **2.** на-
пасніки *мн. зоол.* гамад

напасовац -суем *зак.* напасовати, намести-
ти, наштеловати

напастовац -туєм *незак*. **1.** напаст(в)овати кога, насртати на кога; **2.** наговарати, досађивати, нападати

напасц¹ *ж.* напаст

напасц² -ашем *зак*. напасти; ~ **статок** напасти стоку

напасц ше -ашем ше *зак*. напасти се; набрстити се

напатриц ше -им ше *зак*. нагледати се; ♦ ~ **досита (до ситосци)** напарити очи

напахац -ам *зак*. намирисати

напахняциц (ше) -им ше *зак*. намирисати (се), напарфимисати (се)

напашени -а -е који се напасао (*о стоци*); ~ **статок идзе дому** стока се напасла и иде кући

напевно *присл.* вероватно

напеліц -ім (*на дакого*) *зак. коц. заст.* напричати, набедити на кога, опањкати кога; **напелєли на нього же вжал пенєжи** набедили су на њега да је узео новац

наперац -ам (*на дакого*) *незак.* салетати, опседати, убеђивати кога, наваљивати, вршити притисак на кога; **напераю на мнє же бим пристал** убеђују ме да пристанем

наперсток -тка/-тку *х.* **1.** напрстак; **2.** *бот.* [бабин] напрстак (*Digitalis purpurea* L.)

напершнік *х.* (*першов додаток иматом*) напрсник

напечиц -им *зак.* напећи; ~ **хлеба** напећи хлеба

напивац (ше) -ам (ше) *незак.* напијати (се), опијати (се)

напиліц -ім *зак.* насећи (*тестером*)

напинац -ам *незак.* **1.** (*напружовац*) напињати; укрућивати; **2.** ~ **уха** чуљити (ћулити, напињати) уши; **слухаю, аж уха** напинаю слушају и ћуле уши

напинац ше -ам ше *незак.* **1.** напињати се; **2.** укрућивати се

напирени -а -е **1.** растресит; **2.** (*розширени, надуті*) напирен, наклобучен; **напирени рукави оплєчка** напирени рукави оплећка

напириц -им *зак.* **1.** учинити растреситим; **2.** (*розшириц, надуц*) напирити, наклобучити

напириц ше -им ше *зак.* **1.** постати растресит; **2.** напирити се, наклобучити се

напис *х.* напис

написац -ишем *зак.* написати

написац ше -ам ше *зак.* пријавити се, уписати се у списак (*за куповину робе и сл. – о свима, о многима*)

написмено *присл.* написмено

на писпас *присл.:* **очи му** ~ (*о невиспаному*) укрстио је очи (очима); мамуран је

напити -а -е напит, пијан

напиханє *с.* претеривање у јелу, крканлук

напихац -ам *незак.* **1.** трпати; претрпавати; товарити; чичкати; **2.** (*дакого/дацо з єдзєньом*) претрпавати, кљукати; ~ **жалудок** претрпавати желудац; **родичи напихаю дзеци з єдзєньом** родитељи кљукају децу јелима

напихац ше -ам ше *незак.* (*неумерено єсц*) претрпавати се; кркати

напити -а -е пијан

напиц ше -исм ше *зак. осн. и прен.* наптити се

наплата *ж.* наплата

наплатлїви -а -е наплатив

наплатни -а -е наплатни; ~ **станїца** наплатна станица

наплациц -им *зак.* наплатити

наплацовац -цуєм *незак.* наплаћивати

наплацовач *х.* наплаћивач

наплацуюци -а -е *оп.* **наплатлїви**

наплєсц -єцем *зак.* **1.** наплести, исплести; **2.** *прен. а)* свашта напричати, налупетати, натрабуњати; налагати; **б)** напричати, насплеткарити; набедити; опањкати; ~ **на дакого** опањкати кога

наплєчнік *х.* *цркв.* наплећак, наплећник

наплодиц ше -им ше *зак.* наплодити се

наплячкац -ам *зак.* (< *серб.*) наплячкати

наплювац -ам *зак.* наплювати

напнуц -нем *зак.* напети, напрегнути; укрутити; ~ **шицки својо моци** напети све своје снаге; ~ **уха** наћулити (начуљити) уши

напнуц ше -нем ше *зак.* напети се, напрегнути се, усилити се; укрутити се
напнуце *с.* напрегнутост, напрегнуће, напон

напојц -ім *зак.* **1.** (*статок*) напојити; **2.** (*опиц*) напители

напой *х.* пиће, напој; **алкоголни** ~ алкохолно пиће

напол *присл. заст. оп.* **напољу**

наполак *присл. беш. оп.* **наполи**

наполи *присл.* напола; **пререзац** ~ пресећи напола

наполитанки *жс. мн. (ед. наполитанка)* наполитанке

наполичар *х.* наполичар

наполиц -ім *зак.* напунити

наполиц ше -ім ше *зак.* навршити се; **нєшка ше наполнило 30 роки як...** данас се навршило 30 година како је...

наполно *присл.* натоварен, са пуним колима; **исц** ~ **з кочом** ићи натоварен

напољнџовац -нџом *нєзак.* пунити, испуњавати

напољнџовац ше -нџом ше *нєзак.* навршавати се

напољу *присл.* полу-; ~ **мертви** полумртав

наполуднџовац ше -нџом ше *зак.* ручати, завршити ручак

напомадовани -а -е напомађен, намазан кремом (помадом)

напомадовац (ше) -дуем (ше) *зак.* напомадити (се), намазати (се) кремом (помадом)

напоминац -ам *нєзак.* **1.** подсећати; **2.** опомињати; упозоравати

напомнуц -нем *зак.* **1.** подсетити; **2.** опоменути; упозорити

напор *х. беш. (< серб.)* напор (*оп.* **напружење, условности**)

напорни -а -е *беш. (< серб.)* напоран (*оп.* **условни**)

напорно *присл. беш. (< серб.)* напорно (*оп.* **условно, чежко (2)**)

напојуре *присл.* прекосутра

напојурејши -а -е прекосутрашњи

напојуро *присл. оп.* **напојуре**

направа *жс.* направа, справа

направиц -им *зак.* **1.** *з розл. знач.* направити; ~ **хижу** направити кућу; ~ **кариєру** направити каријеру; ~ **дакого шалсним** направити кога лудим; **2.** направити, учинити; ~ **глупосц** направити глупост; **3.** ~ **на дакого** оклеветати, обедити кога; свалити кривицу на кога

направиц ше -им ше *зак.* направити се, учинити се

направка *жс.* сплетка, трица; **то нє правда цо приповедаю за нџо, то лєм** ~ то није истина шта причају за нџо, то је само сплетка

направо *присл.* надесно, удесно, десно

направяц -ям *нєзак.* ~ **на дакого** клеветати, обеђивати кога, ширити лажи о коме

напразно *присл.* **исц (врациц ше и под.)** ~ ићи (вратити се и сл.) празан, са празним колима, без товара

напрашковац -куем *зак.* напашкати, посути прашком, запрашити

на предај *присл.* на продају; ~ **хижа** кућа на продају

напредз I *присл.* **1.** (*насампредз*) прво, испрва; ~ **мушине заробиц, а вец трошиц** прво морамо да зарадимо, па онда да трошимо; **2.** претходно; **як сом** ~ **гварел** како сам претходно рекао; **II** *прим. з ген. заст. оп.* **напрез**

напредни -а -е напредан

напредняк *х.* напредњак

напредняцки -а -е напредњачки

напредованє *с.* напредовање, напредак

напредовац -дуем *нєзак. з розл. знач.* напредовати; ~ **у служби** напредовати у служби

напредок *присл.* **1.** напред; **патриц** ~ гледати напред; **2.** унапред; **шицко зна** ~ све зна унапред; **♦ два (три, пейц итд.) роки** ~ пре две (три, пет итд.) година; ~ **шпивац** водити (*код певања*); **крачац (исц, пойсц)** ~ *оп.* **напредовац**

напрез *прим. оп.* **опрез**

напрейга *присл.* попречно; пречице, пречицом

на преривацо *присл.* испрекидано; **бешедовац** ~ говорити испрекидано

напресц -едзем *зак.* напрести

напрец -ем *зак.* 1. напети, напрегнути; ~ **шицки** **својо** **моци** напрегнути све своје снаге; 2. **а)** навалити; **б)** (на дако-го) салетети, опседнути, спопасти кога, навалити, извршити притисак, окомити се на кога

напрец ше -ем ше *зак.* напети се, напрегнути се

наприклад *модал.* на пример, примерице

наприкладац -ам *зак.* надодати (*сплетке, неистине*); ♦ **аж на нього наприклада**, **ише би на нього наприклада** (од ненависци гледа му хиби вецей як насправди ма) још би и надодао против њега

наприповедац -ам *зак.* 1. напричати; 2. (дакому) напунити коме уши (главу)

наприповедац ше -ам ше *зак.* напричати се, изразговарати се

напросто *присл.* 1. пречице, пречицом, попречно; **пошли** ~ отишли су пречицом; 2. ~ **млец** **поль.** (*млец ведно з лупку*) млети на просто

напросиц -им *зак.* 1. исправити; усправити; 2. (*руку дакадзи*) испружити

напроци *прим.* з *тен. ридк.* 1. значи **напря**м према; 2. преко пута; наспрам; 2. *значи поровнанс* у поређењу са, према

напроцив *модал.* напротив, дапаче; **не бул процив нього**, ~, **потримал го** није био против њега, напротив, подржао га је

напруженс *с.* 1. напор; 2. *ел.* напон; **струя високого напружения** струја високог напона

напружени -а -е 1. напет, затегнут; 2. укрућен

напружиц (ше) -им (ше) *зак.* 1. напрегнути (се), напети (се); усилити (се); 2. укрутити (се)

напружовац (ше) -жуем (ше) *незак.* 1. напрезати (се), напињати (се); силити (се); 2. укрућивати (се)

напря *х.* 1. правац; 2. смер

напря *ж.* смерница

напудени -а -е љут(ит), срдит

напудеровац (ше) -руем (ше) *зак.* напудерисати (се)

напуйкац -ам *зак.* (< *серб.*) напујкати, напујдати (*оп. наштикац*)

напукац -ам *зак.* 1. (*набиц*) истући; 2. (*кукурици и под.*) испећи, испржити; искокати

напуљкац -ам *зак. оп. напуйкац*

напумповац -пуем *зак.* напумпати; ~ **гуму на бицигли** напумпати гуму на бициклу; ~ **води до валова** напумпати воде у валов

напухнуц -нем *зак.* отећи, натећи

напухнуце *с.* отекина, оток, набухлина

напучиц ше -им ше *зак.* напети се

напучнсти -а -е набрекнут, набубрен; **напучнсти жили** набрекнуте жиле; **кишенки му напучнсти**, **наполнил их з черешнями** цепови су му набрекнути, напунио их је трешњама

напучнић -нїм *зак.* набрекнути, набубрити

напучньо *вац* -ньюем *незак.* набрецати, бубрити

напушац -ам *зак.* пустити (*довољно, пуно*); **напушали вельо людзох нука** пустили су много људи унутра

напушиц -им з *розн. знач.* напустити; ~ **родзени край** напустити родни крај

напушовац -щуем *незак.* напуштати

нар *х. бот.* нар (*Punica granatum*)

нарабѣяц -ям *незак.* 1. **а)** (*нестримано ше справовац*) изводити, скакати, лудирати се; махнитати; шизити; **дзечи нарабѣяли док не повиставали деца** су изводила док се нису уморила; **б)** (*у неволі, од болю и под.*) отимати се, скакати, батргати се; не мировати; 2. (*з дачим*) трескати, ударати, лупати, витлати; **витор нарабѣял з облашніцами ветар** је трескао жалузинама; 3. (*з даким – вирабѣяц*) прдачити се, терати шегу с киме; свашта радити с киме (*на његову штету*); **у школи нарабѣяли зоз нїм старши школяре** у школи су се прдачили с њиме старији ђаци

нараз *присл.* одједном, одједанпут; ~ **тресло** одједном је ударио гром; **однесол шицко** ~ понео је све одједном

нараїц -їм *зак.* препоручити (*девојци момка, момку девојку*)

нарано *присл.* сутра

нарату *присл.* на сав глас, из свег гласа, из-гласа; **кричац** (*йойчац, надзерац ше и под.*) ~ викати (јаукати, дерати се и сл.) на сав глас

нараховац -хуем *зак.* 1. набројати; 2. нарачунати

нарватосц *жс. мед.* угануће, ушинутиост

нарвац -вем *и* **нарвец** -ем *зак.* уганути, ушинути; извинути, извити

наредзиц -им *зак.* 1. одредити; наместити, распоредити; **шеф наредзел двох роботнікох же би чували машини** шеф је одредио (распоредио) два радника да чувају машине; 2. *беш.* (< *серб.*) наредити (*оп. розказац* (1))

нарезац -ежем *зак.* насећи

нарезац ше -ежем ше *зак. експр.* (*опиц ше*) нарољати се

нарезка *жс. техн.* навој

нарезни -а -е *техн.* нарезни, навојни; ~ алат нарезни алат

наридко *присл.* ретко, наретко; ~ **затрепац** (*пошац, покласц и под.*) ретко (наретко) замесити (посејати, поставити и сл.)

нарикање *с.* 1. нарицање, кукњава; 2. набрајалица, тужбалица

нарикац -ам *нзак.* 1. (*за покойним*) нарицати, запевати; 2. (*поносовац ше*) нарицати, кукати, лелекати, јадиковати, лементовати; кукумавчити

нарикаци -а -е: ~ *писня* набрајалица, запевка

нарикачка *жс.* 1. (*жсена хтора нарика*) нарикача, набрајалица, ђекалица, ђекна; 2. (*нарикаца писня*) тужбалица, набрајалица

нарипац ше -пем ше *зак. експр.* (*опиц ше*) нарољати се

нарис *х.* нацрт

нарисовац -суем нацртати

нарихтац -ам *зак.* 1. спремити, припремити (*много, свега*); 2. наместити, намонтирати, наштеловати; темпирати

наркоза *жс. мед.* наркоза

наркоман *х.* наркоман

наркомания *жс.* наркоманија

наркотик *х.* наркотик

наробиц -им *зак.* урадити, учинити, починити, извести, направити; **ци ши то наробел!** шта си то урадио!; ~ **дакому чкodu** учинити коме штету

наробиц ше -им ше *зак.* нарадити се

наровни -а -е 1. прек, пргав, набусит; 2. злоћудан; мушичав, јогунаст, каприциозан

народ *х. з розл. знач.* народ; **прости** ~ прост народ; ♦ **Лига народох** *полит. ист.* Лига народа

народзене *с.* рођење; датум народзения датум рођења

народзени -а -е рођен; ~ *є у Керестуре* рођен је у Крстуру

народзиц -им *зак.* 1. родити; **народзела сина** родила је сина; 2. народити, изродити

народзиц ше -им ше *зак.* родити се

народзовац (ше) -дзуем (ше) *нзак.* рађати (се)

народни -а -е народни

народносц *жс.* народност

на розбеговацо: на ~ *присл.* (*лапаюци залет*) изатрке, из залета

нарозкладац -ам *зак.* поставити (*прибор и сл. око себе*)

нарозлївац -ам *зак.* пролити (*на више места, свуда*)

нароїц ше -їм ше *зак.* наројити се

нарок *присл.* идуће године, догодине

нароком *присл.* намерно, хотимично, хотимице; ♦ **як** ~ као заинат

наромне *присл. заст.* нагло, изненада

нароснуц -ошнем *зак.* 1. порастити, нарастити, израстити; 2. (*о уровню води*) порастити

нарубац -бем *зак.* 1. (*древа*) насећи, нацепати; 2. насећи; ~ **кукуручанки** насећи кукурузовине

наруби *присл.* 1. наопачке, с наличја, на наличје; **тото ши** ~ **облскол** ово си обукао с наличја; **обрациц ботоши** ~ окренути чарапе на наличје; 2. *прен.* а) махнито; на сав глас; ~ **йойчац** махнито јаукати; ~ **ше шмеяц** *подшм.* плакати; ~

ше дре дере се до седмог зноја; **б**) (*як не треба*) наопачке, наопако

наруквица *жс.* (< *серб.*) наруквица (*оп. бразлет(к)а*)

наруковани *лсм х.* регрутован у војску

наруковац -куем *зак.* отићи у војску, завојачити се

наруку *присл.* наруку; **исц дакому** ~ ићи неком наруку

наруцац -ам *зак.* набацати

наруциц -им *зак.* 1. набацити; ~ **лабду** набацити лопту; 2. наметнути; ~ **порцију** наметнути порез

наруцовац -цуем *нзак.* 1. набацивати; 2. (*порциј*) наметати

наруцовац ше -цуем *ше нзак.* 1. (з *даким*) односити се према коме с омаловажавањем; 2. ~ з **пенсжи** разметати се с парама

наруче и наруче *с.* наручје; нарамак

наручебница *жс.* наручбеница

наручене *с.* наручбина, поручбина; **по нарученю** по наручби

наручитель *х.* наручилац

наручиц -им *зак.* наручити, поручити

наручовац -чуем *нзак.* наручивати, поручивати

наручок -чка *х.* улар; узда

нарушитель *х. оп.* **нарушователь**

нарушованс *с.* нарушавање

нарушователь *х.* нарушилац; изгредник

нарушовац -шуем *нзак.* нарушавати; ~ **дачий мир** нарушавати нечији мир

нарушовач *оп.* **нарушователь**

нарциз(е)м -зму/-зма *х.* нарцизам

нарцис *х. бот.* нарцис, лазарица, зеленкада (*Narcissus poeticus*)

нарцисоидни -а -е нарцисоидан

насада *жс. поль.* (*крижне древо хторе трима лїву и праву санку*) оплин, оплен, опљен

насадзиц -им *зак.* 1. насадити; **насадзеловоци** насадио је воћке; 2. насадити, налећи; ~ **квоку на вайца** насадити квочку на јаја

насадзовац -дзуем *нзак.* насађивати, налегати; ~ **квоку** насађивати квочку

насамо *присл.* насамо

насампредз *присл.* пре свега; у првом реду, првенствено

насанкац -ам *зак. осн. и прен.* насанкати

насанкац ше -ам *ше зак. осн. и прен.* насанкати се

насаночкац (ше) -ам (*ше*) *зак.* насанкати (*се*) (*на децјим санкама – о деци*)

насекирац -ам *зак.* насекирати, нанервирати

насекирац ше -ам *ше зак.* насекирати се, нанервирати се

населене *с.* насеље

населенец -нца *и* **населенїк** *х.* насељеник

населенїцки -а -е насељенички

населсносц *жс.* насељеност

населїц (ше) -им (*ше*) *зак.* населити (*се*)

насилни -а -е 1. насилан; ~ **шмерц** насилна смрт; 2. осيون

насилнїк *х.* насилник; зулумћар

насилнїцки -а -е насилнички; зулумћарски

насилнїцтво *с.* насилништво; зулум

насилно *присл.* насилно

насилносц *жс.* насилност; осилџеност; осиноост

насиловац -луем *зак.* приморати, присилити

насилство *с.* насиље; **робиц** ~ вршити насиље

насилу *присл.* насилно, силом; ♦ **гоч и** ~ милом или силом

насипац -пем *зак.* насути, усути; ~ **води до погара** насути воде у чашу; ~ **зарно до гамбара** насути амбар житом

насициц (ше) -им (*ше*) *зак.* наситити (*се*), заситити (*се*)

насицовац (ше) -цуем (*ше*) *нзак.* насихивати (*се*), засићивати (*се*)

наскакац ше -ам *ше зак.* наскакати се

насклад *х.* налага

наскладани -а -е 1. *дїсприкм. од наскладац (ше)*; 2. (*о пенсжих*) наштеђен, уштеђен; уштеђевина; **мал дакус наскладани пенсжи** имао је мало уштеђевине

наскладац -ам *зак.* 1. налагати; 2. (*пенсжи*) прикупити, наштедети, уштедети; **наскладали себе пенсжи на авто** прикупили су пара за кола; 3. (*на дакого*) обедити кога

наскладац ше -ам ше *зак.* с(а)купити међу собом пара за нешто; **школяре ше наскладали на нову лабду** ђаци су скупили пара за нову лопту

наскоро *присл. заст.* **1.** ускоро, убрзо; **2.** за кратко време; **3.** на брзину

насладзене *с.* наслада

насладзиц -им *зак.* насладити

насладзиц ше -им ше *зак.* насладити се

насладзовац -дзуем *незак.* наслађивати

насладзовац ше -дзуем ше *незак.* наслађивати се

наслов *х.* наслов

насловиц -им *зак.* насловити

наслухац ше -ам ше *зак.* наслушати се

насмаковац -куем *зак.* изазвати код неког жељу за одређеним јелом или пићем, отворити апетит коме

насоліц -им *зак.* насолити; усолити, усаламурити; ~ **месо и сланину** усолити (ставити у саламуру) месо и сланину

наспак *присл.* **1.** наопачке; обратно, обрнуто; супротно; **2.** наопако, наопачке, како не ваља, лоше; **рушело им** ~ кренуло им је наопако, срећа им је окренула леђа; ♦ ~ **швета 1.** (*слабо, недобре зробени*): **ушила шмату** ~ **швета** сашила је хаљину убиј боже; **2.** (*недобре, не як треба робиц*): **приял ше функциј, а роби** ~ **швета** примио се функције, а ради да те бог сачува (убиј боже); у **нешкайшим швецце шицко ше роби** ~ **швета** у данашњем свету све се ради наопако

наспац ше нашпим ше *зак.* наспавати се, испавати се

насплетац -ам *зак.* напричати којешта

наспориц ше -им ше *зак.* бројно се повећати; намножити се

насправди **1.** *присл.* заиста, стварно, уистину, зацело; озбиљно; **2.** *слов.* у ствари; **обецую, а** ~ **не могу ніч выполніц** обећавају, а у ствари не могу ништа испунити

наспрам *присл.* (< *серб.*) **1.** преко пута, сучелице; **бивали** ~ **нас** становали су преко пута од нас (*оп. прейга² (1)*); **2.** (у *поровнаню з даким/дачим*) напрема, пре-

ма; ~ **нього випатрал мали** према њему је изгледао мали (*оп. проци (1)*)

наставане *с.* настајање, настанак

наставац -ам *незак.* настајати

наставни -а -е наставни

наставнік *х.* наставник

наставніца *ж.* наставница

наставніцки -а -е наставнички

настарчиц -им *зак.* успевати, стизати (*некога послуживати, некому одговарати на питања и сл.*); **оцц не настарчи дзецом давац на кніжки** отац не успева да даје деци за књиге

настац -анем *зак.* **1.** з *розл. знач.* настати; **настала сшень** настала је јесен; **як настал живот на Жемі?** како је настао живот на Земљи?; **2.** (*почац*) зачети се; **настала звада** зачала се свађа

настаце *с.* настанак

настирчиц ше -им ше *зак.* нагрнути (се), сјатити се; **жени ше настирчели коло дзецка** жене су се нагрнуле око детета

настоятель *с. цркв.* настојник, настојатељ **настоятелька** *ж. цркв.* настојница, настојатељица

на стояци *присл.* **1.** стојећи, стојећке, стојећки; **пию на стояци** пију стојећи; **2.** с ногу; **попили по погарик** ~ **попили** по чашицу су с ногу

настрадани -а -е унесређени; пострадали; ♦ ~ з *потопеней (зачиреней)* **ладі** бродоломник

настрадац -ам *зак.* настрадати

настрах *присл.* јако, грдно, страшно; ~ **ше повадзели** јако су се посвађали

настрашиц -им *зак.* застрашити, заплашити, уплашити

настрашовац -шуем *незак.* застрашивати, заплашивати

настред *прим. оп.* наштред

настроєни -а -е настројен

настроєносц *ж.* настројеност

настрой *х. ридк.* расположење

наступ *х.* наступ

наступиц -им *зак.* з *розл. знач.* наступити

наступни -а -е предстојећи, следећи

насухо *присл.* насуво

насушни -а -е насушни; ~ **хлеб** насушни хлеб; ~ **потреба** насушна потреба

насходзиц ше -им ше *зак.* накупити се, сакупити се, окупити се; **людзе ше насходзели** људи су се окупили

насцелїц -їм *зак.* настрети; ~ **слами под статок** настрети сламе под стоку

насцискац -ам *зак.* 1. нажуљати; прежуљати; 2. (*лимуну и под.*) нацедити

натаргац -ам *зак.* 1. набрати; ~ **квеца** набрати цвећа; 2. искидати; ~ **плюца од моцного кашлю** искидати плућа од јаког кашља; 3. (*принесц зоз собу – о витре*): **тот витор натарга джиджу** овај ветар ће донети кишу

натаргнуц -нем *зак.* уганути, повредити (*мишић, лигаменте и сл.*); **натаргнул руку** угануо је руку

натарговац -гуем *незак.* вући, цимати; дрмати, дрмусати; **дзецко натарговало мацер за рукав най му дацо купи** дете је вукло мајку за рукав да му нешто купи

натарговац ше -гуем ше (*з даким*) *незак. взаєм. повр.* отимати се

натарингац -ам *зак.* 1. затрудити, задати коме труда; 2. измучити, измалтретирати кога

натарингац ше -ам ше *зак.* измалтретирати се, измучити се (*на путу и сл.*)

натвардо присл. 1. тврдо; **увариц вайца** ~ тврдо скувати јаја; 2. насигурно; ~ **ше догварели** насигурно су се договорили

натегач х. винар. (< *серб.*) натегача

нательо присл. и *злуч.* утолико; у толикој мери

натентац -ам *зак. експр.* навести некога на нешто; наговорити, убедити; **натентал го купиц тот стари авто** навео га је да купи ова стара кола

натити -а -е гојазан, угојен, задебљан, удебљан

натиц -иєм *зак.* угојити се, задебљати се, удебљати се

наткасна ж. ормарић, наткасна (*в.*)

наткац -ам *зак.* наткати, изаткати

натлачиц -им *зак.* наврећи, наврћи; **того року мало натлачел** ове године је мало наврхао

натлучиц -чем *зак.* истуц(к)ати, истући **нато¹ присл.** (*вец, потим*) нато, тада; ~ **вон станул и пошол** нато он устаде и оде **натомест присл.** уместо; заузврат

натопени -а -е наложен; **добре** ~ **печ** добро наложена пећ

натопиц -им *зак.* наложити (*нећ*); ♦ ~ **на дакого** 1. (*почац ше з даким вадзиц*) отворити палбу на кога; 2. (*набиц дакого*) истући, измлатити кога

натохмац ше -ам ше *зак.* (*добре ше насц*) набокати се, накркати се

наточиц -им *зак.* наточити

натрапени -а -е измучен

натрапиц -им *зак.* намучити, измучити; затрудити

натрапиц ше -им ше *зак.* намучити се, измучити се; напатити се, пропатити

натрафиков х. будала; **алє ши** ~ баш си будала

натрафиц -им *зак.* наићи; погодити; набапати; **натрафел до нїх праве кед полудњовали** наишао је код нїх управо кад су ручали

натрепац -пем *зак.* 1. натрпати; претрпати; ~ **до меха** натрпати у цак; 2. (*дакого – набиц*) истући, избити, излупати, испрашити, избатинати

натресанє с. труцкавица, трускавица

натресац -ам *незак.* дрмати, дрмусати, труцкати, друскати

натресац ше -ам ше *незак.* дрмати се, дрмусати се, труцкати се; **натресали зме ше на кочу по диргацей драги** труцкали смо се на колима по цомбастом путу

натресц -ешем *зак.* натрести; ~ **ягоди з древа** натрести дудова са дрвета

натрец -ем *зак.* 1. нарендати, изрибати, утрти; ~ **бундави** нарендати бундеве; ~ **таргонї** утрти тарану; 2. а) (*начухац*) истрљати; б) истрљати, измасирати; ~ **на руки** измасирати руку; 3. (*конопи на церлици*) натрлптити

натречар х. поль. трећићар (*в.*), натрећићар (*в.*)

натрешени -а -е разбарушен; неуредан; ♦
як ~ *оп.* **натрешени**

натројак *присл.* тројако, на три начина

натрушиц -им *зак.* намрвити

натура *ж.* **1.** з *розл. знач.* натура; **2.** *заст.* нарав, карактер, природа; **чловек веселей натури** човек веселе природе; ♦ **у натури** (платиц, дац, достац) у натури (платити, дати, добити)

натурални -а -е натуралан

натурализ(е)м -зму/-зма *х.* натурализам

натурализовац (ше) -уєм (ше) *зак. и незак.* натурализовати (се)

натуралистични -а -е натуралистичан, натуралистички

натурбаловац (ше) -луєм (ше) *зак.* измалтретирати (се)

натуристични -а -е натуристичан

натха *ж.* **1.** кијавица, хуњавица, уњавица, куњавица; прехлада, прозоб; **2.** грип

натхави -а -е **1.** прехлађен, кијавичав; **2.** гриппозан

натъоркац ше и натъотъкац ше -ам ше *зак. експр.* напити се, опити се

науживац ше -ам ше *зак.* науживати се

наужиц ше -иєм ше *зак.* много доживети (казнати, ужити)

наука *ж.* **1.** наука, знаност; **2.** *заст.* настава; учење

науковец -вца *х.* научник, учењак, *горв.* знанственик

наукови -а -е научни, *горв.* знанствени; ~ **институт** научни институт

наукововиглєдовацки -а -е научноистраживачки

науковосц *ж.* научност, *горв.* знанственост

наутичар *х.* наутичар

наутични -а -е наутички

научени -а -е (*навикнути*) научен, навикнут, вичан; који је на нешто навикао; **не ~ є робиц** није навикао да ради; **там є ~ жиц** тамо је навикао да живи

научиц -им *зак. з розл. знач.* научити; ~ **писньочку напамят** научити песмицу напамет; ♦ ~ **дакого розума** научити кога памети; **кед ши Яника (Данилка и под.) не научел ані Янка (Данила и под.) не**

научиш ≡ младо се дрво савија, старо дрво не сави већ сломи

научиц ше -им ше **1.** научити; **у першей класи научели зме ше читац и писац** у првом разреду научили смо читати и писати; **кед ше дзеци шицко научели, пошли ше бавиц** када су деца све научила, отишла су да се играју; **2.** навићи се

научовац -чуєм *незак.* **1. а)** (*давац поуки*) научавати, поучавати; **б)** *твердзиц*; **2.** (*шириц ученє, идеї*) научавати; ширити **наушєдовац ше** -дуєм ше *зак.* наталожити се

нафарбиц (ше) -им (ше) *зак.* нафарбати (се), нашминкати (се); накарминисати (се); ~ **гамби** накарминисати усне

нафиловац -луєм *зак.* нафилувати

нафодровани -а -е набран

нафришко *присл.* на брзину, набрзо

нафта *ж.* нафта

нафталин *х.* нафталин

нафтни -а -е *оп.* **нафтов(и) (1)**

нафтов(и) -а -о/-е **1.** нафтни, нафтен; ~ **индустрия** нафтна ондустрија; **2.** нафтин; **нафтово продукти** нафтини производи

нафтовод *х.* нафтовод

нафтоносни -а -е нафтоносни

нафуркац -ам *зак.* **I** *непрех.* (*о шнїзу*) навејати; **шнїг нафуркал** снег је навејао; **II** *прех. пчол.* (*меду*) наврцати; **нафуркали вельо меду** наврцали су много меда

нахаркац -ам *зак.* напљувати

нахвалїц (ше) -им (ше) *зак.* нахвалити (се)

на хватац и на хватац *присл.*: **єсц (зассц)** ~ јести (презалогајити) на брзину

нахватац ше -ам ше *зак.* на брзину се најести

нахилїц ше -їм ше *зак.* нагнути се

нахильовац ше -люєм ше *незак.* нагињати се

нахия *ж. ист.* нахија

нахладзиц -им *зак.* нахладити, прехладити; ~ **гарло**

нахладзиц ше -им ше *зак.* прехладити се, озеппти

нахмурени -а -е намрштен; намргођен, мргодан; смркнут, тмуран, мрачан, туробан

нахмуриц -им *зак.* намрштити; ~ *твар* намрштити лице

нахмуриц ше -им *ше зак.* 1. намрштити се; 2. намргодити се, набурити се, смркнути се, смрачити се

на ходзаци и **на ходзац** *присл.* ходајући, на ногама

находзенё *с.* налажење; ◇ ~ **роботи** 1. налажење посла; 2. запошљавање

находзеніско *с. оп.* **находзиско**

находзиско *с.* налазиште; ~ **угля** налазиште угля

находзиц -им *незак.* 1. а) налазити, проналазити, изналазити; б) налазити, стицати; ~ **приятельох** стицати пријатеље; 2. налазити, затицати; 3. ~ **роботу** запошљавати се; ~ **дакому роботу** запошљавати кога

находзиц ше¹ -им *ше незак.* налазити се

находзиц ше² -им *ше зак.* находати се, напешачити се; **находзел ше** *цале доподля* находао се цело преподне

нахоровац ше -руём *ше зак.* наболовати се

нахпац -ам *зак.* 1. натрпати; нагурати; ~ **до меха** натрпати у цак; 2. (*дакого з едзе-ньом*) накљукати

нахпац ше -ам *ше зак. експр.* набокати се, набалати се

на хрипац *присл.:* ~ **бешедовац** говорити хрипаво

нацагани -а -е пијан, под гасом

нацагац -ам *зак.* 1. навући; ~ **статку води зоз студні** навући стоци воде из бунара; 3. начупати; **нацагал шена зоз брадла** начупао је сена из камаре

нацагац ше -ам *ше зак. (опиц ше)* отресати се

нацагнуц -нем *зак.* 1. з *розл. знач.* навући; ~ **ботоши** навући чарапе; ~ **хороту** навући болест; 2. а) пружити, испружити; **нацагнул руку гу кошарки** пружио је руку према корпи; б) издужити; ~ **шню** издужити врат; в) испружити, протегнути; ~ **ноги** протегнути ноге; 3. затегнути; ~ **штранг** затегнути конопца; 4. запети; ~ **пушку** запети пушку; 5. *коц. (накруциц)* навити; ~ **годзину** навити сат

нацагнуц ше -нем *ше зак.* 1. (*зацагнуц ше*) затегнути се; 2. (*по спаню и под.*) протегнути се; 3. испружити се; 4. издужити се

нацаговац -гуём *незак.* 1. (*здзивац*) навлачити; 2. пружати; опружати, протезати; 3. затезати; истезати, растезати; издуживати; 4. (*пушку*) запињати; 5. *коц. (годзину)* навијати

нацаговац ше -гуём *ше незак.* 1. (*по спаню и под.*) протезати се; 2. затезати се; истезати се; издуживати се; 3. (*з даким – спричкац ше*) натезати се, навлачити се; споречкавати се

нацадзиц -им *зак.* нацедити

наце *слов. и вискр. (вежніце)* ево, ево вам(а), узмите; ~ **вашо пенсжи** ево вам ваше паре

наценко *присл.* 1. танко, натанко; на танке комадиће; ~ **намасиц хлеб** танко намазати хлеб; **вода ~ чури** вода танко цури; 2. танко, танким гласом; **зашпивала** ~ запевала је танко

нацепло *присл.* топло; ~ **ше облєниц** топло се обући

нацерац -ам *незак.* трљати

нациганіц -ім *зак.* 1. (*наприповедац неправду*) напричати, налагати; 2. (*на дакого*) налагати на кога, оклеветати кога

нацильовац -люём *зак.* нанишанити

нацине *с.* лоза, врежа, вињага

нацинцац -ам *зак. коц. заст. оп.* **натентац**

нацискац -ам *зак.* нагурати, натрпати, набити

нацискац ше -ам *ше зак.* нагурати се, набити се

нацамагани -а -е напиток, пијан

нацамагац ше -ам *ше зак.* 1. *експр.* јако се напиту (*млека, воде и сл.*); 2. опити се

нацо *присл. оп.* **нач**

нач *присл.* 1. зашто, због чега, радшта; ~ **пришол?** зашто је дошао?; 2. (*за цо, на цо*) а) ~ **ци то?** шта ће ти то?; б) за што, на што; „~ **треба даровац пенсжи?**” „**на просвиту**” „за што треба даривати паре?” „за просвету”

начални -а -е начелни

началнік *х.* начелник

начални́ца *жс.* **1.** начелница; **2.** *церкв. а)* настојатељица, игуманија; **б)** „начаљњица” (*жена која предводи молитвену групу*)

начало *с.* начело; ♦ **у начале** у начелу

на чарно *присл.* **1.** (з *чарну фарбу*) црно, црном бојом; **офарбиц на чарно** обојити црно; **2.** (*без дошлебодзенья, покрадзме*) на црно, испод тезге; **робота на чарно** рад на црно; **3.** (*у чарним пооблскани*) у црнини; **чом тота жена на чарно?** зашто је ова жена у црнини?

начаровац -руєм *зак.* наврчати, набајати, обајати

начати -а -е *начет*; **чловек начатого здравя** човек начетог здравља

начац -чнем *зак.* начети; ~ **торту** начети торту

начекац ше -ам ше *зак.* начекати се

на червено *присл.* црвено; црвеном бојом; **офарбиц** ~ офарбати црвено

начинац -ам *нєзак.* начињати

начисциц -им *зак.* начистити; наљуштити; натребити

начитани -а -е *начитан*

начитац -ам *зак.* **1.** прочитати, начитати (*узгред*); **начитал сом у новинох** прочитао сам у новинама; **2.** набројати, набројити, избројати; **начитай ми до двацец!** наброј ми до двадесет!

начитац ше -ам ше *зак.* **1.** начитати се; **2.** набројати се, набројити се

начишлїц -лїм *зак.* набројати, набројити

начкодзиц -им *зак.* нашкодити

начмохтац -ам *зак. експр.* **1.** истрљати, натрљати; **2.** намазати, измазати

начоркац ше -ам ше *зак. оп.* **натьоркац ше** **начудациц (ше)** -им (ше) *зак.* накарадити (се), накарадно (се) обући

начудо *присл.* начудо; чудно; накарадно ~ **пооблскани** накарадно обучен

начудовац ше -дуєм ше *зак.* начудити се

начулїц -їм *зак. (< серб.): ~ уха оп.* **напнуц уха**

начуриц -им *зак.* нацурити

начухац -ам *зак.* **1.** натрљати, истрљати; **2.** нажуљати, прежуљати

начуц -уєм *зак.* начути

наш -а -о *зам.* наш; ♦ **нє з нашого а нам** (*лєм най пада диждж: нам є на хасен, а нїч нас нє кошта*) ≡ благодат божја пада на земљу

нашалїц ше -їм ше *зак.* нашалити се

нашац -шеєм *зак.* насејати

нашац ше -шеєм ше *зак.* насејати се; **нашало ше коровче по загради** насејао се коров по башти

нашварбац -ам *зак. оп.* **нашмарбац**

нашвидко *присл.* **1.** на брзину, набрзо; **2.** летимице, летимично

нашвинїц -їм *зак.* засметити; направити брлог

нашедац -ам *нєзак. I зак.* **1.** нахватати се; **прах нашедал по мебљох** прашина се нахватала по намештају; **2.** наталожити се; **II нєзак. беш.** (< серб.) (*давац ше спревесц*) наседати

нашедзиц ше -им ше *зак.* наседети се

на шедзаци и на шедзацо *присл.* седећки, седећке, у седећем положају

нашеднуц -нем *зак. беш.* (< серб.) (*дац ше спревесц*) насести

нашейтац ше -ам ше *зак.* нашетати се

нашенє с. **1.** семе; семенка *жс.*; **2.** *збир.* семене

нашенькар х. семенар

нашенько с. семе; семенка *жс.*

нашеньови -а -о/-е *и* **нашеньски** -а -е семенски; **нашеньово продукти** семенски производи

на шепетлїво *присл.* тепаво; врскаво; шушкаво; **бешедовац** ~ тепати; врскати; шушкати, шушљетати

на шиво *присл.* сиво (*обојити*)

нашироко *присл.* нашироко; ~ **и на длугоко** нашироко и надугачко

нашиц -иєм *зак.* нашити, сашити

нашкрункани -а -е (*дакус пияни*) припит, ђорнут, под гасом

нашкрункац ше -ам ше *зак. (дакус ше опиц)* припити се, поднапити се, ђорнути се

нашлєпо *присл.* наслєпо

нашлїдзиц -им *зак.* наслєдити

нашлїдзовац -дзуєм *нєзак.* наслєђивати

нашлїдни -а -е наслєдан

нашлїднїк х. наследник

нашлїднїца ж. наследница

нашлїдователь х. оп. **нашлїдовач**

нашлїдовац -дуєм *незак.* 1. (*предлужовац* *дачуо активносц*) слєдити; 2. опонашати

нашлїдовач х. 1. следбеник; 2. опонашалац

нашлїдок -дку/-дка х. *заст. оп. пошлїдок*

нашлїдство с. 1. наследство, наслеђе; 2. *прен.* наслеђе, баштина; **културне нашлїдство** културно наслеђе

нашлїдствои -а -о/-е и **нашлїдствени** -а -е оставински

нашмарбане и **нашмаргане** -ного с. шкработине, жврљотине

нашмарбац и **нашмаргац** -ам нашкрабати, најжврљати, нашврљати

нашмецени -а -е 1. засмећен; 2. труњав

нашмециц -им *зак.* 1. засметити; ~ у **хижи** засметити собу; 2. натрунити

нашмеяни -а -е насмејан

нашмеяц -еєм *зак.* насмејати, засмејати

нашмеяц ше -еєм ше *зак.* насмејати се

нашминкац (ше) -ам (ше) *зак.* нашминкати (се)

нашоровац -руєм *зак.* 1. наређати; 2. набројати, набројити

нашпиковани -а -е пренатрпан, пун као шипак; начичкан

нашпиковац -куєм *зак.* пренатрпати; начичкати

нашпоровани -а -е 1. уштећен, заштећен; 2. **нашпороване** -ного с. уштећевина, заштећевина

нашпоровац -руєм *зак.* наштедети, заштедети

наштверне *присл.* начетворо

наштеловац -луєм *зак.* наштеловати

наштикац -ам *зак. осн. и прен.* напујдати, напујкати; ~ **пса** напујдати пса

наштимовац -муєм *зак.* наштим(ов)ати; удесити; ~ **клавир** наштим(ов)ати клавир

наштрєд *прим. з тен.* насред; усред

на шуто *присл.:* **оштригац/остригац** ~ ошишати на нулу (до главе)

нашадок -дка х. *кнїжк.* потомак

наще *присл.* наше срца, наташте

нащежар *присл.* широм; ~ **отвориц** дзвери широм отворити врата

нащива ж. посєта

нащивене с. оп. **нащива**

нащивитель х. посєтилац

нащивиц -им *зак.* посєтити

нащивйовац -вюєм *незак.* посєћивати

наютре *присл.* сутра

наютро *присл. оп.* **наютре**

наява ж. најава; ~ **програми** најава програма

наявйовац -вюєм *незак.* најављивати, навешћивати

наявиц -им *зак.* најавити; ~ **свой приход** најавити свој долазак

наяр *присл.* у пролеће; ~ **шицко квитне** у пролеће све цвета

не *викр.* 1. *за одганяне статку* о (в.), ајно (в.), ае; 2. *звич. повторени за доволоване статку* не-не (в.), воч

неандерталєц -лца х. неандерталац

небєсни -а -е небєски; **царство** ~ царство небєско

неваля *бєш. (< серб.)* 1. *прикм. непрєм.* неваљао, неваљалац; **ти добри чловєк, а вон** ~ ти си добар човєк, а он је неваљалац; 2. *у функц. пред.* није добро, не ваља

неваляни -а -е *бєш. (< серб.)* неваљао (*обич. о деци*); **тот хлапєц барз** ~ овај дєчак је јако неваљао (*оп. нєдобри* (2))

нєгладки -а -е нєуглаћєн; нєтактичан

нєга ж.: **убила цє** ~! **ђаво** те однєо! враг нєка те носи!

нєгативни -а -е нєгативан

нєгрєй х. обєшєњак, мангуп, враголан

нємєш х. *ист.* плємић; властєлин

нємєшаг х. *заст.* власт плємства

нємовлятко с. *кнїжк.* новорођєнчє; малє дєтє

нємсабат *присл. и викр. оп.* **нєшлєбодно**

нєсєрєй х. *цєркв.* младомисник

нєплєха ж. мангуп; нєсташкє, нємиркє; ♦ **набиц дакого як нєплєху** издєватати кога (*обич. децу*)

нєпорочни -а -е оп. **нєспорочни**

нєрв х. живац, нерв

нервирац (ше) -ам (ше) *оп.* **нервовац (ше)**

нервни -а -е живчани, нервни

нервованє *с.* нервирање

нервовац (ше) -вуєм (ше) *зак. и нєзак.* нервирати (се), секирати (се)

нервов(и) -а -о/-е *оп.* **нервни**; ~ **клїтинка**
нервна ћелија

нервоза *жс.* нервоза

нервозни -а -е нервозан

неуро́за *жс.* неуро́за

неуролог *х.* неуролог

неутрон *х. физ.* неутрон

нє *слов. одрекаюце* **а)** не; није; „**дома оцц?**” „**нє**” „је л' код куће тата?” „не (није)”; **то нє добре** то није добро; **вон ту нє бива**, **анї влонї уж ту нє бивал** он овде не станује, ни прошле године више није становао овде; **б)** *у одрекаюцим императиве* **немој**, не; ~ **шмей ше немој** да се смејеш; **нє роб то немој** то да радиш, не ради то; **Ѧ нє же 1.** *слов. за помоцњованє* ала, не да; **смакує му єдзене, нє же** є прија му јело, не да једе; **2.** *злуч. у поровнујуцих виреченьох* не да; **нє** ~ **пада**, **але лєє** не да пада, него лије

неадекватни -а -е неадекватан

несардзавяци -а -е нерђајући

несартикуловани -а -е неартикулисан

небарз *присл. (нє так барз):* ~ **сом задовольни** нисам баш задовољан; ~ **добре поробене** није баш добро урађено; ~ **ме болї** не боли ме тако јако

небаторни -а -е поспан

небезпека *жс.* опасност; несигурност

небезпечни -а -е опасан; несигуран; ~ **живот** несигуран живот

небесни -а -е небески; ~ **цело** небеско тело; ~ **царство** небеско царство; ~ **краса** небеска лепота

небешедлїви -а -е ћутљив

небешедлївосц *жс.* ћутљивост

небизовни -а -е **1.** несигуран; **2.** *прен.* превртљив, шарен

неблагодарни -а -е незахвалан

неблоковски -а -е ванблоковски

небо *с. з розл. знач.* небо; **♦** **анї на нєбе анї на жеми** ни на небу ни на земљи; **буц на седмим нєбе** бити на седмом небу; **под**

голим (отвореним) нєбом под ведрим (отвореним) небом; **хвалїц (возношиц) дакого/дацо до нєба** (уз)дизати (хвалити) кога/што до неба (до небеса), дизати кога/што у облаке (у звезде); **як кед би з нєба (ягда з нєба) спаднул (попадали и под.)** (*барз добри, красни, здрави и под.*) *або цалком пременєти на лєпше, поправени*) да га (их и сл.) не препознаш; **як ~ од жеми** (*барз велька розлика*) као небо од земље, као бог и шеширција

нєбов(и) -а -о/-е небески; **нєбове белавидло** небеско плаветнило

нєбоги -а -е *заст.* јадан, бедан, несрећан, убог

нєбожатко *с.* јадник, невољник; јадница, невољница, сиротан

нєборак *х.* бедник, јадник, сиромах

нєбошик *х. ридк.* **1.** покојник; **2.** *оп.* **нєборак**

нєбридки -а -е доста леп; **вон** ~ он није лош; он није ружан

нєважаци -а -е неважећи; ~ **лїсток** неважећи листић

нєважни -а -е неважан, небитан

нєвалушни -а -е **1.** неспособан; **2.** који није за употребу, неупотребљив; неисправан

нєвельки -а -е невелик, омањи, омален

нєверлїви -а -е који не верује олако; неповерљив; **♦** ~ **Тома** неверни Тома

нєверлїво *присл.* неповерљиво

нєвесели -а -е невесео, снужден; туробан, суморан; чаман

нєвеста *жс.* снаха, снаја

нєвестин -а -о *оп.* **нєвестов**

нєвестов -а -о снахин

нєвесточка *жс. дем.* снаша, снахица, снајчица, снајка

нєвибежни -а -е неизбежан

нєвибилени -а -е: ~ **платно** небельено (жуто) платно

нєвигладзени -а -е *и* **нєвигладкани** -а -е неуглађен, неотесан, крут

нєвигодни -а -е непогодан

нєвигодносц *жс.* непогодност

нєвидзени -а -е невиђен; нечувен

нєвидими -а -е *ридк. оп.* **нєвидлїви**

нєвидлїви -а -е невидљив

нєвидоми -а -е неизвєстан; ~ **ситуация** нєизвєсна ситуација

нєвидомосц *жс.* неизвєсност

нєвикармени -а -е нєисхрањєн, нєухрањєн

нєвиламани -а -е **1.** (*о кукурици*) нєобран; **кукурица** остала ~ кукуруз јє остао нєобран; **2. а)** тврд, крут; ~ **платно** тврда тканина; **б)** (*нєвиробени*) угласт, углат, крут; **рухи му нєвиламани** крєтњє су му углатє; **пишє з нєвиламанима пальцами** пишє крутим прстима

нєвилчиви -а -е *и* **нєвилчуюци** -а -е нєизлєчив

нєвимєрлїви -а -е *и* **нєвимєрни** -а -е нєизмєран

нєвини -а -е **1.** нєвин, чєдан; **2.** бєзازلєн

нєвиновати -а -е нєвин, нєдужан; ♦ **цалком** ~ ни крив ни дужан

нєвиносц *жс.* **1.** нєвиност, чєдност; **2.** бєзازلєност

нєвинчани -а -е нєвєнчан, ванбрачан; ~ **муж** нєвєнчани муж

нєвинятко *с.* **1.** нєвинашцє; **2.** *гипок.* новорођєнчє

нєвиповєдзєни -а -е нєизрєчив; ~ **радосц** нєизрєчива радост

нєвиповєдзєно *присл.* нєизрєчиво

нєвипочинути -а -е нєдовольно одморан; уморан; нєиспаван; **станул рано** ~ устао јє ујутру нєдовольно одморан

нєвиразни -а -е нєизражајан

нєвири -а -е нєверан; ~ **муж** нєверан муж

нєвиросц *жс.* нєвєрност, нєвєрство

нєвиробєни -а -е нєизрађєн; ~ **цєсто** нєизрађєно тєсто

нєвиroyтни -а -е нєвєроватан

нєвиспани -а -е који сє нијє наспавао, нєиспаван; поспан; мамуран, бунован; ~ **сом** нисам сє наспавао; **пришол на роботу** ~ дошао јє на посао нєиспаван

нєвистати -а -е нєуморан

нєвисцєруюци -а -е нєизбрисив

нєвитлачєни -а -е нєовршєн

нєвитрєзбєни -а -е нєистрєжњєн; мамуран

нєвитримовни -а -е нєиздржив; нєподношљив, нєсносан

нєвичєсани -а -е (*о коньови*) нєистимарєн

нєвлaplїви -а -е нєухватљив

нєвласни -а -е нєрођєни; ~ **брат** полубрат; ~ **мац** маћєха; ~ **шєстра** полусєстра

нєвозможи -а -е *заст.* нємогућ

нєвойнови -а -е мирнодопски

нєволани -а -е нєзван, нєпозван; ~ **госц** нєзван гост

нєволя *жс.* нєвоља

нєвращаєє *с.* нєповрат

нєвращаюци -а -е нєповратан; ~ **прєшлосц** нєповратна прошлост

нєвязани -а -е **1.** нєвєзан; ~ **розгварка** нєвєзан разговор; **2.** нєсврстан; ~ **жєм** нєсврстана зємља

нєгобљовани -а -е нєизрєндисан, нєобрађєн; **нєгобљовани дєски** нєобрађєнє даскє

нєграмотни -а -е *ридк.* нєук, нєписмєн

нєдавни -а -е нєдавни, скорашњи; ~ **прєшлосц** нєдавна прошлост

нєдавно *присл.* нєдавно

нєдалєки -а -е нєдалєк; оближњи

нєдалєко I *присл.* нєдалєко; **стал ~ од ньо-го** стајао јє нєдалєко од њєга; **II** *прим. з ген.* (*ридкo бєз примєновнїка*) нєдалєко; ~ **од варошу** нєдалєко од града

нєдвосмислєни -а -е *и* **нєдвосмислови** -а -о/-є нєдвосмислєн

нєдзбали -а -е нємаран

нєдзбалосц *жс.* *и* **нєдзбалство** *с.* нємарност, нємар; **прє** ~, **з нєдзбалосци** из нємара

нєдзбанє *с.* нємар

нєдзвонки -а -е бєзвучан; мутан, мукао

нєдзєлїви -а -е нєдєљив

нєдзєля *жс.* **1.** нєдєља; **сход будзє на нєдзєлю** скуп ћє бити у нєдєљу; **2. заст.** нєдєља, сєдмица; ♦ *цєркв.:* **Квитна** ~ Цвєтна нєдєља; **Нєдзєля шицких святих** Нєдєља свих свєтих; **Томова** ~ Томина нєдєља

нєдзєљни -а -е *оп.* нєдзєљови

нєдзєљови -а -о/-є нєдєљни; ~ **число новинох** нєдєљни брoј новина; ~ **одпочивок** нєдєљни одмор

нєдзєчнє *присл.* нєрадо

нєдїйсни -а -е нєстваран

нєдїло *с.* нєдєло

недиждовни -а -е бескишни; ~ **рок** бескишна година

недлуги -а -е *и* **недлугоки** -а -е недуг

недлуговични -а -е недуговечан, маловечан

недобре¹ *присл.* **1. а)** лоше; ~ **ше** **чувствує** лоше се осећа; **б)** ~ **ши** **зробел** ниси добро урадио; **2. у безос. виреченьох:** ~ **ми** **мука** ми је; **мацери** ~ мајци је лоше; **пришло му** ~ осетио је мучнину, позлило му је

недобре² -рого *с.:* ♦ **ведзе** **ше** **му** **як** **пред** **недобрим** то слуги зло

недобри -а -е **1.** лош; ~ **приклад** лош пример; **2.** неваљао; зао; опак; ~ **хлапец** неваљао дечак; **3. а)** (*несмачни*) лош; неуксан; **печу** ~ **хлеб** пеку лош хлеб; **б)** покварен; **тото** **сдзене** **уж** ~ ово јело је већ покварено

недоброта *жс.* **1.** неваљалство, неваљалштина; злоћа; злоба; пакост; **2.** неваљалац; неваљалица; **недоброта** **една** неваљало дериште; **недоброто** **една!** злоћо једна! неваљалце један! неваљалице једна!

недоверйовац -юєм *несак.* бити сумњичав, неповерљив

недоверлйви -а -е *и* **недоверуюци** -а -е сумњичав, неповерљив

недовидзовац -дзуєм *несак.* (*мац слаби вид*) слабо видети

недовиріє *с.* неповерење

недодавна *присл.* донедавно

недоседац -ам *несак.* одрицати се јела, гладовати; **недосдала же би** **дзечи** **накармела** гладовала је да би децу нахранила

недозрети -а -е **1.** несазрео, незорео; **2.** ~ **гной** несагорело ђубре, несагорео стајњак

недоказани -а -е (*нерозумни*) недоказан

недоказуюци -а -е недоказив; ~ **твердзене** недоказива тврдња

недокончени -а -е **1.** незавршен; **2. оп.** **незакончени**

недолаплйви -а -е недохватљив, недохватан

недоля *жс.* зла судбина

недомерковани -а -е непажљив; неопрезан

недонєшени -а -е: ~ **дзецко** недоношче

недопатрунок -нку/-нка *х.* слаба нега; непажња (*код неге*); **пре** ~ **ше** **похорела** због слабе неге се разболела

недопечени -а -е недопечен

недоповедзени -а -е недоречен

недоповедзеносц *жс.* недореченост

недопущени -а -е недозвољен, недопущен; забрањен

недопушйви -а -е *и* **недопушуюци** -а -е недопустив; груб; ~ **препушенє** недопустив пропуст; ~ **гришка** груба грешка

недоросли -а -е *и* **недороснути** -а -е недорастао, недоспео

недорушлйви -а -е *и* **недорушуюци** -а -е недодирљив; ~ **каста** недодирљива каста

недоставац -ам *несак.* недостајати

недостаток -тку/-тка *х.* **1.** недостатак; мана; мањкавост; **2.** мањак; ~ **пенсжу** мањак новца; **3. оп.** **недостатки**

недостатки *х. мн.* несташница; **жил у биди** **и** **недостаткох** живео је у беди и несташници

недостаточни -а -е **1.** недовољан; штур; ~ **сума** недовољна сума; **недостаточни** **информациј** штуре информације; **2. шк.** недовољан; ~ **успих** недовољан успех

недостаточно *присл.* недовољно

недостац -анє *с.* **1. безос.** понестати, узмањкати, усфалити; **дрєва на огєнь** **нам** **недостало** дрва за ложење нам је понестало; **2.** не бити довољан, немати довољно; **за тот вельки** **рахунок за струю** **пензия** **ми** **недостає** за овај велик рачун за струју пензија ми неће бити довољна

недостойни -а -е недостојан; неприличан; недоличан

недоступни -а -е недоступан, неприступачан

недосцигуюци *и* **недосцижни** -а -е недостижан; ~ **богатство** недостижно богатство

недосяжни -а -е недосежан

недотикани *и* **недотикаци** -а -е осетљив, увредљив; неприступачан

недошлєбодзуюци -а -е *оп.* **недопушйви**

недружелюбиви -а -е недружељубив
недруштвени -а -е недруштвен
недуховити -а -е недуховит
нсекономични -а -е неекономичан
нселастични -а -е нееластичан
нсенгедујуци -а -е неумољив
нсенергични -а -е неенергичан
нсефикасни -а -е неефикасан
нсединствени -а -е нејединствен
неснак *присл.* неједнако
неснаки -а -е неједнак
несначина *жс. мат.* неједначина
несни -а -е нејешан
несадани -а -е нежељен; **буц** ~ дагдзе бити
 нерадо виђен негде
несемови -а -е ванземаљски
несенсти -а -е **1.** нежењен, нежењен; **2.**
 несенсти -того х. нежења
несичљиви -а -е недобрамеран
несабувајуци -а -е *оп.* **несабутни**
несабудка *жс. бот.* споменак (*Myosotis* L.)
несабутни -а -е незабораван
несавадзани -а -е *и* **несавадајуци** -а -е не-
 сметан; неометан
несавидни -а -е несавидан
несависни -а -е несависан
несависносц *жс.* несависност
несадзбали -а -е *оп.* **несадзбани**
несадзбалосц *жс. оп.* **несадзбаносц**
несадзбани -а -е *оп.* **занесдзбани (2)**
несадзбаносц *жс. оп.* **занесдзбаносц (2)**
несадзбац (ше) -ам (ше) *зак. оп.* **занесдзбац**
 (ше)
несадлуго *присл.* ускоро
несадовольни -а -е незадовољан
несадовольство *с.* незадовољство; **вира-**
 жовац ~ негодовати
несажегнани -а -е (*у клятвях*) вражји, про-
 клет; некрштен
несазубадлани -а -е *прен.* незауздан, нео-
 буздан; разудан
несаинтересовани -а -е несаинтересован
несаконіти -а -е **1.** несаконит; **2.** ванбрачан
несаконітосц *жс.* несаконитост
несаконски -а -е несаконски

незакончени -а -е *грам.* несвршени; ~ вид
 несвршени вид
незалічиви *и* **незалічуюци** -а -е незалечив
незаменліви -а -е *и* **незаменяюци** -а -е
 незаменљив
незаняти -а -е незапослен
незанятосц *жс.* незапосленост
незаобиходни -а -е неизбежан, неминован;
 незаобилазан; известен
незапаліви -а -е *и* **незапалюјуци** -а -е
 незапалљив
незапаметани -а -е незапамћен
незаражліви -а -е *и* **незаражуюци** -а -е
 незаражљив
незаситни -а -е незасит, незаситан; халап-
 љив
незасицени -а -е незасићен; ~ **розпушені-**
 на незасићен раствор
незаслужени -а -е незаслужен
незастановліви -а -е *и* **незастановуюци** -а -е
 незауостављив
незастариви -а -е *и* **незастаруюци** -а -е
 незастар(љ)ив
незатримовни -а -е *и* **незатримуюци** -а -е
 1. незадрж(љ)ив; **2.** необуздан
незацагнути -а -е незатегнут, лабав
незащицени -а -е незаштићен
незбриговани -а -е **1.** незбринут; **2.** беспри-
 зоран; ~ **дзецко** беспризорно дете
незваліви -а -е необорив
незвичайни -а -е необичан; неубичајен
незвладліви *и* **незвладуюци** -а -е **1.** несав-
 ладив; **2.** неодрљив
незгорше *присл.* **1.** доста добро, није лоше;
 нам ту ~ нама је овде доста добро; **2.** *у*
 виразу ~ **би** **було** не би било згорег (на-
 одмет)
незгода *жс.* незгода; удес; **транспортна** ~
 саобраћајни удес
незгодни -а -е *з розл. знач.* незгодан
незграбни -а -е **1.** (*о предмету*) незграпан,
 здепаст; гломазан; **2.** (*несвиробени*) угласт,
 углат; крут; **3.** трапав
нездобачки *присл.* **1.** изненада, неочекива-
 но; **2.** случајно; непажњом; ненамерно;
 нехотице; **3.** несвесно; **4.** неприметно;

♦ ~ **вланиц** дакого ухватити на препад
кога
нездрави -а -е нездрав, болестан; болеш-
љив; слаб
незединени -а -е *церкв.* православни
незлагода *жс.* 1. неслога; 2. трвење; разми-
рица; ♦ **яблуко незлагоди** јабука раз-
дора
незлагодзене *с.* неслагање
незлагодљиви и **незлагодни** -а -е 1. несло-
жан; 2. недруштен; неприлагодљив
незлонамирни -а -е незлонамеран
незљудни -а -е 1. нељубазан, нељудан,
непредусретљив; осоран; груб, суров; 2.
незљудни -ного *х.* грубијан
незљудник *х. оп.* **незљудни** (2)
незнаходљиви -а -е несналажљив
незначни -а -е 1. незнатан; 2. незначајан,
безначајан
незнійшиви -а -е и **незнійшуюци** -а -е неу-
ништив
незношљиви -а -е неподношљив
незрозмирни -а -е несразмеран
незуновани -а -е неуморан
неизвесни -а -е неизвестан
неизвесносц *жс.* неизвесност
неискусни -а -е неискусан
неискуство *с.* неискуство
неисправни -а -е неисправан
неквалитетни -а -е неквалитетан
неквалификовани -а -е неквалификован
некрасни -а -е ружан
некрасне *присл.* 1. ружно; **барз** ~ **посту-**
пел веома ружно се понео; 2. *у функц.*
пред. није лепо; **то** ~ **так ше шмеяц за**
столом то није лепо тако се смејати за
столом
некресцени -а -е некрштен
некултура *жс.* некултура
некултурни -а -е некултуран
нелагода *жс. оп.* **нелагодносц**
нелагодни -а -е нелагодан, непријатан; не-
угодан; тескобан
нелагодносц *жс.* 1. нелагодност, непријат-
ност; неугодност; тескоба; 2. тегоба
неслакомни -а -е непривлачан

нелапшни -а -е 1. неспретан; трапав;
шепртљав; 2. а) **нелапшни** -ного *х.* тра-
павко; неспретњаконић; шепртља; б) **не-**
лапшна -ней *жс.* трапавица; шепртља
нелегални -а -е нелегалан
нелитературни -а -е не книжевни, нелите-
рарни
нелогични -а -е нелогичан
нелоялни -а -е нелојалан
нелупани -а -е неокруњен; ~ **кукурица**
неокруњен кукуруз
нелюбезни -а -е нељубазан
нелюбени -а -е невољен
нелюби -а -е немио
нелюдзе *х. мн.* нељуди
нелюдски -а -е нељудски
несмалженски -а -е ванбрачан; ~ **дзеко**
ванбрачно дете
несмали -а -е немали, доста велик
несмало *присл.* немало, доста много
несматеријални -а -е нематеријалан
несмерковане *с.* непажња; несмотреност
Немец -мца *х.* Немац
немецки -а -е немачки
неми -а -е нем; ♦ ~ **филм** неми филм
немили -а -е немио; ~ **подја** немио догађај
немилосердни -а -е 1. немилосрдан; неу-
мољив; непоштедан; 2. суров, груб;
окрутан
немилосц *жс.* немилост
неминовни -а -е неминован
немир *х.* немир; **душевени** ~ душевени не-
мир
немирене *с.* 1. немирење; 2. трвење; свађе
немириц ше -им ше *незак.* свађати се; бити
у лошим односима
немирни -а -е немиран
Немица *жс.* Немица
немишане *с.* немешање; **политика неми-**
шаня политика немешања
Немкиня *жс. оп.* **Немица**
немо *присл.* немо
немогучносц *жс. заст. оп.* **неможљивосц**
немогуци -а -е *заст. оп.* **неможљиви**
немогави -а -е немоћан, слаб, нејак, бесна-
жан

нємoжлїви -а -є нємoгућ
нємoжлївoсц *ж.* нємoгућнoст
нємoрaл *х.* нємoрaл
нємoрaлни -а -є нємoрaлaн
нємoсц *ж.* нємoст, нємoћa
нємoц *ж.* нємoћ
нємoцни -а -є **1.** нємoћaн; **2.** изнємoгao; слaб
нємoчни -а -є *зaст. oп.* **нємoцни**
нємyдри -а -є нєрaзyмaн; ~ **пoстyпoк** нєрaзyмaн пoстyпaк; ♦ **тaки як** ~ oнaкo мaлo
нєнaвидзaци -а -є пpeзрив
нєнaвидзeни -а -є oмpзнyт
нєнaвидзиц (шe) -им (шe) *зак.* **1.** мpзeти (ce); **2.** пpeзирaти (ce)
нєнaвикнyти -а -є нєнaвикнyт
нєнaвисни -а -є мpзaк
нєнaвисц *ж.* **1.** мpжњa; **2.** пpeзир, пpeзpeњe
нєнaгaдoвaни и нєнaгaдyюци -а -є нєслyћeн
нєнaглaшeни -а -є нєнaглaшeн; ~ **склaд** *грам.* нєнaглaшeн слoг
нєнaдoпoлњyюци -а -є нєнaдoкнaдив
нєнaдрилююци -а -є нєнaмeтљив
нєнaздaвaни -а -є изнєнaдaн, нєнaдaн
нєнaмєсцeни -а -є нєнaмeштeн; ~ **квapтeль** нєнaмeштeн стaн
нєнaпaдaнє *с.* нєнaпaдaњe; **кoнтpакт o нєнaпaдaнy** yгoвoр o нєнaпaдaњy
нєнaрoдни -а -є нєнaрoдaн
нєнaрoкoм *присл.* нєнaмeрнo; нєхoтицe; ♦ **зaбoйствo** ~ (**нєздoбaчки**) yбиствo из нєхaтa
нєнaсeлєни -а -є нєнaсeљeн
нєнaситлїви и нєнaситни -а -є нєзacитaн
нєнaкoви -а -є нєнaчaн
нєнaчeни -а -є нєнaвикнyт
нєнaчaгнyти -а -є нєзaтeгнyт, лaбaв
нєнaчaти -а -є нєнaчeт
нєнoмaд *х.* сeдeлaц
нєнoмaдски -а -є нєнoмaдски, сeдeлaчки
нєнoрмaлни -а -є нєнoрмaлaн
нєнoсилкa *ж.* и **нєнoшaчкa** *ж.* нєнoсилъa
нєнoбaчeни -а -є нєoпaжeн, нєпpимeћeн
нєнoбaчлїви -а -є нєпpимeтaн

нєнoбвисцeни -а -є нєнoбaвeштeн
нєнoбдyмaни -а -є нєнoсмишљeн
нєнoбични -а -є нєнoбичaн
нєнoбкeрyюци -а -є нєнoминoвaн
нєнoблaпни -а -є нєнoбyхвaтaн, нєнoбyхвaтљив
нєнoблєчeни -а -є нєнoбyчeн
нєнoбoвязни -а -є нєнoбaвeзaн
нєнoбpазoвaни -а -є нєнoбpазoвaн
нєнoбpaтни -а -є тpом; тpyнтaв
нєнoбxoдни -а -є нєнoпxoдaн
нєнoбxoднoсц *ж.* нєнoпxoднoст
нєнoбчeкoвaни -а -є нєнoчeкивaн
нєнoвлacцeни -а -є нєнoвлaштeн
нєнoгaдaни -а -є нєнaслaжљив, нєдocетљив, cплeтeн
нєнoгpабaни -а -є *oп.* **нєнoгpабaни**
нєнoгpaнїчeни -а -є нєнoгpaничeн
нєнoгyтaни -а -є cмeтeн, нєвeшт; пpиглyп; cмoтaн
нєнoгpабaни -а -є нєнyрeднe cпoљaштєнoсти; нєнyрeднo, нємapнo oбyчeн
нєнoдaтa -тeй *прим.* *ж.* нєнyдaтa
нєнoдвaгa *ж.* нєнoдлyчнoст
нєнoдгaдлїви -а -є нєнoдгoнeтљив
нєнoдклaдaюци -а -є и **нєнoдлoжни** -а -є нєнoдлoжaн
нєнoдлoжнoсц *ж.* нєнoдлoжнoст
нєнoдмeрaни -а -є *прeн.* нєнoдмeрeн
нєнoдлyгa *присл.* yскopo, yбpзo
нєнoдлyчни -а -є нєнoдлyчaн
нєнoдлyчнoсц *ж.* нєнoдлyчнoст
нєнoдпopни -а -є нєнoтпopaн
нєнoдpeдзeни -а -є нєнoдpeћeн
нєнoдcтyпни -а -є *ридк.* yпopaн
нєнoдцyдзeни -а -є нєнoтyћeн
нєнoдцyдзиви -а -є нєнoтyћив; ~ **влacнoсц** нєнoтyћивa cвoјинa
нєнoжeнcти -тoгo *прим.* *х.* нєнoжeњeн
нєнoзбильни -а -є нєнoзбильaн
нєнoлyпaни -а -є (*o кyкyрици*) нєнoкpyњeн
нєнoпacни -а -є нєнoпacaн, бeзoпacaн
нєнoписиви и нєнoписyюци -а -є нєнoписив
нєнoпpавдaни -а -є нєнoпpавдaн; ~ **гoдзинa** *шк.* нєнoпpавдaн чac

неопранописки -а -е који има поган (зао, неопран) језик

неорганизовани -а -е неорганизован

неоргански -а -е неоргански; ~ **хемија** неорганска хемија

неорубени -а -е непорубљен; ♦ **кус** ~ мало онако

неосетени -а -е *беш*. **1.** недосетљив; несна-
лажљив; **2.** непажљив, непредусретљив

неосетови -а -е ванчулни

неосновани -а -е неоснован

неоспорљиви -а -е *и* **неоспорјуоци** -а -е неоспорив

неоспорни -а -е неоспоран

неосторожни -а -е неопрезан

неотривовни *и* **неотривуюци** -а -е неодр-
жив

неотровни -а -е неотрован; ~ **гад** *зоол.* не-
отровница

неофицијни *и* **неофицијални** -а -е незва-
ничан, неслужбен

неохабљиви -а -е *ридик.* који је немогуће
оставити, којег је немогуће одрећи се;
неодољив; **то** **неохабљиве** навикнуце то
је неоодољива навика

неохранени -а -е незаштићен

неоценљиви *и* **неоценујуци** -а -е неоцен(љ)ив

неочкодовани -а -е неоштећен

непар *х.*: **пар** ~ пар непар

непарни -а -е непаран; ~ **число** *мат.* непар-
ан број

непартијни -а -е непартијски, ванпартиј-
ски

непевни -а -е **1.** несигуран; **2.** слабоуман,
поремећен, сулуд; **3.** неспособан; ♦ **та-
ки** *як* ~ *оп.* **таки** *як* **немудри** (*под не-*
мудри)

неписани -а -е неписан; ~ **правило** непи-
сано правило

неписмени -а -е неписмен

неписменосц *жс.* неписменост

непняк *х.* трезвењак

неплановани -а -е непланиран

неплански -а -е неплански

неплацени -а -е неплаћен; ~ **одсуство**
неплаћено одсуство

неплывач *х.* непливач

неплљивни -а -е неплован; ~ **рика** непловна
река

неплодни -а -е неплодан

непобивајуци -а -е непобитан; несумњив;
~ **доказ** непобитан доказ; ~ **факт** непо-
битна чињеница

непобидиви -а -е *и* **непобидими** -а -е не-
победив

непобитни -а -е *оп.* **непобивајуци**

неповерени -а -е (*дакому*) који нема пове-
рења у некога, који не верује некоме,
неповерљив према некоме; ~ **му** *с* нема
поверења у њега, не верује му

неповерљиви -а -е неповерљив

неповратни -а -е неповратан, неповратан

неповторни *и* **неповторјуоци** -а -е непо-
новљив

непогубени -а -е непоқварен

непогришиви *и* **непогришни** -а -е непо-
грешив

неподвижни -а -е: ~ **швето** *цркв.* непо-
кретни празник

неподкупљиви *и* **неподкупни** -а -е *оп.* **не-**
подплацујуци

неподложни -а -е неподложан; ~ **уплћу** не-
подложан утицају

неподношљиви -а -е неподношљив; **поста-**
ло **му** **неподношљиве** дозлогрдило му је

неподлатљиви *и* **неподплацујуци** -а -е
непоткупљив

неподполни -а -е **1.** непотпун; **2.** крњ

непожадани -а -е непожељан

непознати -а -е **1.** непознат; **2.** **непознати**
-тога *х.* незнанац; **3.** **непозната** -теј *жс.*
непознаница

непокаяни -а -е *рел.* који се није покајао,
непокајан

непокојц -їм *нєзак.* узнемиравати

непокой -ою *х.* немир, непокој; зебња

непокорни -а -е непокоран

непоноважни -а -е непуноважан, бесна-
жан

непомилни -а -е непогрешив

непопорасни -а -е **1.** непоспремен; ~ **хижа**
непоспремена соба; ♦ **як** **непопорасна**
неуређене спољашњости (*о жени*)

непоправдзе *присл.* неправедно

непоправлѣви -а -е непоправљив
непопушлѣви и **непопушуюци** -а -е непопушљив
непоровнујуци -а -е неупоредив
непорозуменс с. непоразум
непорочни -а -е непорочан; чедан
непорядни -а -е **1.** нередован; **2.** неуредан, алкав
непорядок -дку х. неред
непослух х. и **непослушносц** ж. непослушност
непослушни и **непослушни** -а -е непослушан
непостредни и **непоштрени** -а -е непостредан, израван
непотѣшни -а -е неутешан
непотребни -а -е **1.** непотребан; **2.** сувишан
непотуплѣви и **непотупуюци** -а -е непотврдив (*о правилу и под.*)
непоучени -а -е неук, необразован
непохмарени -а -е безоблачан, ведар
непохоплѣви -а -е несхватљив
непошорени -а -е неуређен; несређен
непошашнюјуци -а -е необјашњив
неправда ж. **1.** неправда; **2.** неистина; лаж
неправдиви -а -е неистинит; лажан
неправдоподобни -а -е невероватан, нестваран
неправо *присл.* криво; ~ **ми** криво ми је; **пришло ми** ~ **на њго** дошло ми је криво на њега
непробачлѣви и **непробачуюци** -а -е неопростив
непробивајуци -а -е непробојан
непревисшени -а -е ненадмашан; непревазиђен
непрегледни -а -е непрегледан
непредумани -а -е непромишљен
непремакајуци -а -е непромочив
непрениклѣви -а -е непроницљив
непремосциви и **непремосцуюци** -а -е непремостив
непрепатрени -а -е непрегледан
непреповедзени -а -е неизрециво; неизмеран

непреповедзено *присл.* неизрециво; неизмерно
непрепушоваци и **непрепушуюци** -а -е непропуст(љ)ив; вододржљив
непреривни -а -е непрекидан
непреривно *присл.* непрекидно
непреходни -а -е **1.** непроходан; **2.** непролазан; ◇ ~ **дјеслово** *грам.* непрелазни глагол
непретенѣви и **непретенуюци** -а -е непретенљив
непривитни -а -е **1.** негостољубив; **2.** непредусретљив
непригода ж. непријатан догађај, незгода
непријемни -а -е непријатан
непријемно *присл.* непријатно
непријемносц ж. непријатност
неприкосновени -а -е неприкосновен
непримушено *присл.* без присиле
неприродни -а -е **1.** неприродан; **2.** извештачен
неприсебни -а -е неприсебан
непристойни -а -е непристојан
непристрасни -а -е непристрасан
неприступни -а -е неприступачан
неприхилѣни -а -е ненаклоњен
неприходзене с. недолазак; изостанак
неприязни -а -е нељубазан
неприятель х. **1.** непријатељ; **2.** душман (ин)
неприятельски -а -е **1.** непријатељски; **2.** душмански
неприятельство с. непријатељство
непробовни -а -е *заст.* неискусан
нерад -а -е, *мн.* -и *звич.* у *конструкцијох* з *потенцијом:* ~ **бим...** нерадо бих..., не бих волео...
нерада *прикм. непрем.:* **я (ти, вон, вона, ми, ви, вони) би нерада то робиц** ја не бих волео (ти, он, она не би то волео/волела) радити, ми (ви, они) то не би воле-ли радити
нераз *присл.* неједном, неједанпут, безброј пута
неришени -а -е нерешен
неришено *присл. спорт.* нерешено
неробота ж. **1.** нерад; **2.** доколица

нероботнік *х.* нерадник; готован; дангуба
нероботніца *ж.* нерадница; готованка; дангуба
нероботносц *ж.* нерадништво
неровни -а -е **1.** нераван; **2.** (*диргаци* – *о драги*) грбав
неровніна *ж.* неравнина
неровномирні -а -е неравномеран
неродні -а -е неродан; бесплодан
нерозбаторени -а -е нерасањен; мамуран, бунован
нерозбудзени -а -е нерасањен
нерозвити -а -е неразвијен
нерозвязани -а -е **1.** (*незнаходліви*) смотан, тупав; завезан, заплетен; шепртљав; **2.** **нерозвязани** -ного *х.* завезанко, заплетенко; шепртља
нероздвойні -а -е *оп.* **нерозлучні (1)**
нероздумани -а -е непромишљен; брзоплет
нерозлучні -а -е **1.** нераздвојан; **2.** *заст.* неразумљив; **гварел даскельо нерозлучні слова** рекао је неколико неразумљивих речи
нерозположенє *с.* **1.** нерасположење; **2.** мрзовоља
нерозположени -а -е **1.** нерасположен; **2.** мрзовољан; туробан
нерозпушоваці -а -е нетопљив
нерозсудні -а -е неразуман, нерасудљив; неурачунљив
нерозумні -а -е неразуман
нерозумліви -а -е неразумљив
нерозчисцени -а -е нерашчишћен; **нерозчисцени рахунки** нерашчишћени рачуни
нерукотворні -а -е нерукотворан
нерухомі -а -е **1. а)** непокретан; ~ **масток** непокретна имовина; **б)** укочен; **2.** тром, трунтав
нерухомосц *ж.* **1.** некретнина; **2.** непокретност; укоченост; **3.** тромост, трунтавост
несабат *присл. и викр. оп.* **неслєбодно**
несвидомі -а -е **1.** несвестан; **2.** нехотичан
несвидомосц *ж.* **1.** несвесност; **2.** несвест(ица)
несебичні -а -е несебичан

несеренчліви -а -е *заст.* несрећан
несигурні -а -е несигуран
нескладні -а -е нескладан
нескоро *присл.* касно, доцкан
нескрити -а -е нескривен
неславні -а -е неславан
неслунечні -а -е који није обасјан сунцем, који није са сунчане стране, осојан
несмачні -а -е **1. осн. и прен.** неукусан; ~ **сдзєнє** неукусно јело; ~ **франта** неукусна шала; **2.** бљутав
несовисні -а -е несавестан
несоєдинєні -а -е *заст. оп.* **неєдинєні**
неспанє *с.* **1.** несаница, бесаница; **2.** бдење
неспатраюці -а -е несагледив
несподзиванє *с.* **1.** изненађење; **2.** запрепашћење
несподзивани -а -е **1.** изненађен; **2.** изненадан
несподзиванка *ж. оп.* **несподзиванє (1)**
несподзивано *присл.* **1.** изненађено; **2.** запрепашћено; **3.** изненада, изненадно
несподзивац (ше) -ам (ше) *зак.* **1.** изненадити (се); **2.** запрепастити (се)
несподзиваюці и несподзивуюці -а -е **1.** изненађујући; **2.** запрепашћујући, запањујући
несподзивйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* **1.** изненађивати (се); **2.** запрепашћивати (се)
неспокоїц (ше) -їм (ше) *незак.* узнемиравати (се)
неспокой *х.* непокој, немир
неспокойні -а -е непокојан, немиран
несполачні -а -е неспретан
неспорні -а -е неспоран
неспособні -а -е **1.** неспособан; **2.** *заст.* који није добар за нешто; непогодан; **то-та жєм ~ за обробок** ова земља је непогодна за обраду
неспособносц *ж.* неспособность
несправедліви -а -е **1.** неправедан, неправичан; **2.** **несправедліви** -вого *х.* неправедник
несправедлівосц *ж.* неправедност, неправичност

неставац -ам *незак. звич. безос. з логичним субјектом у тенитиве* нестајати; **често** им **неставало стварох** (*не* неставали ствари) често су им нестајале ствари
нестасмни -а -е несталан; непостојан
нестац -анем *зак. звич. безос. з логичним субјектом у тенитиве* нестати; **нараз го нестало** (*не* нараз нестал) одједном је нестао; **нестало му пенезох** (*не* нестали му пенези) нестале су му паре
несташни -а -е несташан; враголаст
несташнось *жс.* несташност; враголанство; несташлук
нестримани -а -е неуздржан; неуздрж(љ)ив
несхопни -а -е 1. невешт; 2. неспретан, шепртљав, сплетен
несц нешем *незак.* носити (*у једном правцу*); **дзе несеш тот пак?** куд носиш овај пакет?
несц ше неше ше 1. (*о курох и под.*) носити; **кури ше несц** коке носе јаја; 2. уносити се; ♦ **високо ше несц оп.** горе себе **несц** (*под горе*¹)
несцели -а -е који нема воље за рад, безвољан
несцело *присл.* без воље за рад, безвољно
несцерпезлїви -а -е нестрпљив
несцерпезлївосц *жс.* нестрпљивост
несцерпене *с.* нестрпљење
несцерпени -а -е нестрпљив
несцерпйовац ше -пюем ше *незак. заст.* не слагати се, не трпети се међусобно; гложити се
нест *слов.* нема; ~ **нікого дома** нема никог код куће; ♦ ~ **з того ніч** нема од тога ништа, није то истина
нестаргаци -а -е лежеран, опуштен
нетолерантни -а -е нетолерантан
неточни -а -е нетачан
несублагујоци -а -е неумољив
несуважни -а -е несмотрен
несуглядни -а -е неугледан
несудатни -а -е неуспео, неуспешан
несудобни -а -е неудобан
несувичасни -а -е неубичајен
несуки -а -е неук
несумити -а -е неумивен

несунїмаци -а -е који се не устеже (*не* снебива, не стиди)
несупутени -а -е *и* **несупуцени** -а -е неупућен
несураховлїви -а -е неурачунљив
несуровноважени -а -е неуравнотежен
несурожай *х.* слаб род
несурожайни -а -е: ~ **рок** неродна година
несурожайнось *жс.* неродица
несурядови -а -е незваничан
несуспих *х.* неуспех
несуспишни -а -е неуспешан
несуствани -а -е неуставан
неустрашиви -а -е неустрашив
неутїшни -а -е неутешан
неутрални -а -е неутралан
нефарбени -а -е нефарбан; **нефарбени об-**лаки нефарбани прозори
нефини -а -е 1. (*о кнїжски, филму и под.*) који није леп, који се некеме не допада; лош; **патрели еден** ~ **филм** гледали су филм који им се није допао; 2. **а)** нефин; **нефини слова** нефине речи; **б)** ружан
нефришки -а -е 1. који није брз; спор; 2. који није свеж; бајат; устајао, одстајао
нефуремни -а -е *оп.* **нефурмасти**
нефурмасти -а -е нескладног облика *одн.* спољашњости; гломазан
несхасновити -а -е некористан, бескористан
несцали -а -е који није цео, крњ
несчесни -а -е 1. непоштен; 2. нечастан, бешчастан
несчеснось *жс.* 1. непоштење; 2. бешчашће
нечисти -а -е 1. *осн. и прен.* нечист; ~ **вода** нечиста вода; ~ **робота** нечиста работа, нечиста посла 2. **нечисти** -того *х.* некрст, враг, ђаво
нечистота *жс.* нечистоћа
нечитани -а -е безбројан, небројен
нечитлїви -а -е нечитак
нечловек *х.* нечовек
нечловество *с. оп.* **нечловечнось**
нечловечески¹ -а -е нечовечан, нехуман
нечловечески² *присл.* нечовечно, нехумано
нечловечни -а -е *оп.* **нечловечески**¹

нечловечно *присл. оп. нечловечески*²

нечловечносц *ж. нечовечност, нехуманост*

нечувствительни -а -е безосећајан

нечуйни -а -е нечујан

нешарпаци -а -е који се не граби за посао, лежеран, опуштен

нешачка *ж. дроб. носиља, носилица (кока)*

нешвидки -а -е спор

нешвидкосц *ж. спорост*

нешвижи -а -е који није свеж, бајат; устајао

нешка *присл. данас; ♦ паметам як ~ сећам се као данас*

нешкайши -а -е и **нешкашні** -я -е данашњи

нешкайшосц *ж. оп. нешкашњосц*

нешкаль *присл. беш. оп. нешка*

нешкашњосц *ж. данашњост, данашњица*

нешка-ютре *присл. данас-сутра*

нешлєбно *присл. и викр. не сме се; забрањено је; тадзи ~ преходзиц* овуда се не сме (овуда је забрањено) пролазити; *тебе ~ пиц* ти не смеш да пијеш

нешмели -а -е бојажљив

нешмело *присл. бојажљиво, са страхом*

нешор *х. 1. а) неред; б) хаос; цумбус; 2. (явни нешор) неред, изгред*

нешорови -а -е **1. а)** непоштен; неморалан; нечастан; неваљао; ~ **чловек** непоштен човек; ~ **легинь** неморалан (нечастан, неваљао) момак; **б)** непристојан; ~ **справованє** непристојно понашање; **2.** неуредан, алкав

нешумнє *присл. 1. (бешедовац) ружно; швет ~ гутори о тих цо ше судза свет ружно говори о онима што се суде; 2. (справовац ше) ружно, непристојно; ~ ше справовал* непристојно се понашао

нешумни -а -е **1.** који није леп; **2.** ружан; **3.** ружан, непристојан; ~ **справованє** непристојно понашање

нешесни -а -е несрећан; злосрећан

нешесце *с. несрећа*

нешешлїви -а -е несрећан

нешешнік *х. несрећник, несретник; злосрећник*

нешцири -а -е неискрен

нешциросц *ж. неискреност*

несясни -а -е нејасан

ни *слов. ево, ено; види; ту ни* ево овде; **там ни** ено тамо

ни-а *слов. ево, ето, где; ено; ту ~ ево* овде

нибриге и **нибригеши** *присл. беш. без бриге*

нигер *х. (чловек чарней раси) црнац*

Нигер *х. (америцки нигер) Црнац*

нигерка *ж. (жена чарней раси) црнкиња*

Нигерка *х. (америцка нигерка) Црнкиња*

нигерски -а -е црначки

нигерче -еца *с. црнче*

нигерчок -чка *х. црнчић*

нина *ж. 1. тетка, тета; 2. (женова шестра) свастика, шогорица*

нинов -а -о теткин, тетин

ниночка *ж. дем. и гипок. теткица*

нирвана *ж. рел., филоз. нирвана*

ниткаш *х. који много прича, а мало уради*

ниша *ж. ниша*

нишадор *х. хем. нишадор*

ніби *присл. наводно, тобож(е), (ко)бајаги*

нігда *присл. никад(а); ♦ ~ пренігда* никада ама баш никада

нігдзе *присл. нигде*

ніжей *прим. з тен. ниже; ~ колєна вдерел ногу* ниже колена је ударио ногу

ніжина *ж. низија*

ніжни -а -е нежан

ніжносц *ж. нежност*

нізач *присл. 1. низашта, низашто; ни због чега; ~ ти ше не старай* низашта се ти не брини; **2. (ніяким концом)** никако, ни пошто; ~ **то не роб** никако немој то да радиш; ♦ **буц** ~ не ваљати ни богу ни људима; ~ **на швецє** низашта на свету, ни за све благо света, ни за које новце

нізки -а -е **1.** низак; **2.** чунав; ~ **пасуля** чунав пасуљ

нізконапружни -а -е *ел. нисконапонски*

нізкоровніна *ж. низија*

нізши -а -е **1. комп. (од нізки)** нижи; **2.** они-жи, онизак

нікадзи *присл. никуд(а)*

нікеди *присл.* никад(а)

нінач *присл.* низашта, низашто; **тот ав-то уж** ~ ова кола више нису низашта; ♦ **буц** ~ не бити ничему; **присц/приходзиц (висц/виходзиц)** ~ 1. пропасти/пропадати (о великој сили, богатству и сл.); 2. потпуно изгубити вредност, квалитет и сл.

ніодкадз и ніодкаль *присл.* ниоткуд(а)

ніпрецо *присл.* низашта, низашто; ни због чега; из чиста мира; **зна ше погнівац** ~ уме да се наљути ни због чега

ніташ *х. техн.* докивач, нитна

нітка *жс.* нит, конац; ♦ **премокнуц (змокнуц)** до нїтки покиснути до голе коже (до нити); **тримац шицки нїтки у своїх руках** држати све конце (нити) у своїм рукама

ніткасти -а -е влакнаст, влакнат

нітна *жс. оп.* нїташ

нітовац -туєм *незак.* докивати, нитовати

ніхто *зам.* нико; ♦ **~ на швеце** нико жив

ніч 1. *зам.* ништа; 2. *присл.* ништа, нима-ло; **нст му** ~ није му ништа; ♦ **бизов-ни (сигурни) як** ~ (*барз несигурни*) као врбов клин; з **нічого (з нішого)** ~ (*дацо безвредне, беззначне; меней од обчекованого*) баш ништа; такорећи ништа; још мало па ништа; тресла се гора родио се миш; **кус вещей як** ~ (*барз мало достал*) није ни на један зуб; **лспше дацо як** ~ боље ишта него ништа; **не будзе** ~ тај филм нећеш гледати; **нст з того** ~ (*то не правда*) нема ништа од тога; ~ **то** није то ништа; ~ **то зато** не мари; **озда ци ~!?** не мислиш ваљда озбиљно!?!; јеси нормалан!?!; **остац нї на чим** (*найцц ше без нічого, у чежкеј ситуацији*) остати (наћи се) на сувоме; **присц/приходзиц (висц/виходзиц) на** ~ *оп. под* нїнач; **таке цо** ~ **по нїм** (*приповедац, робиц и под.*) пресипати из шупљега у празно, причати тан-дара мандара; **як кед би** ~ **не було** појео вук магарца, и ником ништа; **за** ~ **дакого** тримац презирати кога

нічельніци *жс. мн. ткац.* нити, нићанице

нічий -чия -чийо *зам.* ничији

нічовка *жс.* ништа; ништарија, ништа-вило; мизерија; **вон една** ~ он је једна ништарија; з **теј роботи випадла** ~ од тог посла испала је мизерија

нічом *присл.* як незлюдни одвит на пита-не „чом?“ низашта, низашто; за бабино брашно

нічомни -а -е ништаван, безначајан, три-чав

нічомнік *х.* ништавац, никоговић, нитков, ништарија, мизерија; шуша, смеће

нічомніна *жс.* ништавност, ништавило; мизерија; трица; крпа, смеће

нічомніца *жс.* (*нічомна женска особа*) ништарија, мизерија; шуша, смеће

нічомносц *жс. оп.* нїчомніна

нічтожиц (ше) -им (ше) *зак.* уништавати (се)

нічтожни -а -е ништав(ан); ~ **контракт** *правн.* ништаван уговор

ніщи -а -е јадан, бедан, сиромашан; просјак; ♦ **ніщи духом кніжк.** (*сцerpени, скром-ни*) ништ духом

ніщиц (ше) -им (ше) *зак.* уништавати (се)

ніщок -щка *х. карт.* доњак

ніяк *присл.* никако; ♦ **так (барз)** ~ **поробе-не** тако (јако) је лоше урађено

ніяки -а -е *зам.* 1. *осн. и прен.* никакав; 2. икакав; **почал робиц без нїякеј приго-товки** почео је да ради без икакве спре-ме; ♦ **таки** ~ 1. **а)** (*подло зробени*) лоше урађен, баш никакав; **б)** (*неприцагуючого випатрунку*) баш никакав; непривлачан, недопадљив; 2. (*хори або убити*) као по-кисла кокош

но I *злуч. противни* но, али; **задаток не бул легки, но я го ришел** задатак није био лак, но ја сам га решио; **II** *викр.* но, види; па; **но, пале ти ше його!** види ти нега!; **но, цо ши сцел?** па, шта си хтео?; **III** *слов.* но, е па; **но пойдзем я кед ти не сцеш** е па ићи ћу ја ако нећеш ти; ♦ **но та ...** е па..., елем...; **но та цо же!?** е па шта онда?!

новак *х. оп.* нови (2)

новатор *х.* новатор

новаторство *с.* новаторство

нове -вого *с.* новост; **маме ище едно** ~ имамо још једну новост

новела *ж.* новела

новембер -бра *х.* новембар, *горв.* студени

новемберски -а -е новембарски

нови -а -е **1.** нов; **2. нови** -вого *х.* новајлија; дошљак; дођош; ◇ **Нови рок** Нова година; ~ **мешац** млад месец

новик *х.* *цркв.* (манастирски шкољар) дијак

новина *ж.* **1.** новост, вест; **2. оп. новини**

новинар *х.* новинар

новинарка *ж.* новинарка

новинарски -а -е новинарски; ◇ ~ **качочка** новинарска патка

новини *ж.* *мн.* новине, лист; **тижњово** ~ недељни лист; **службени** ~ службени лист; **усни** ~ усмене новине

новинка *ж.* *оп.* **новинки**

новинкар *х.* продавац новина

новинкарња *ж.* новинарница, продавница новина

новинки *ж.* *мн.* *гипок.* новине

новински -а -е новински; ~ **папер** новинска хартија

новитет *х.* новитет

новицијат *х.* *цркв.* новицијат

новичка *ж.* *цркв.* (монашеска приправница) девица

новобудовња *ж.* новоградња

нововикови -а -о/-е и **нововиковни** -а -е нововековни

нововирник *х.* нововерник

нововирство *с.* нововерство, нововерје

новозавитни -а -е новозаветни

новоосновани -а -е новооснован

новоприселени -а -е новодосељен, новоселац; дођош

новопришли -а -е новодошли

новосадски -а -е новосадски

Новосађан *х.* Новосађанин

Новосађанка *ж.* Новосађанка

новосц *ж.* новост, вест

новотни -а -е **1.** нов; модеран; **2. новотни** -ного *х.* новајлија

новотносц *ж.* новотарија

Новошорци *х. мн.* (сд. Новошорец) „Новошорци” (становници улице Нови шор у Руском Крстуту и Куцури)

новоштокавски -а -е новоштокавски

новта *ж.* *заст.* песма; ◇ **стара (иста)** ~ стара (иста) песма

новтаруш *х. ист.* бележник, нотар, нотарош; ◇ **еднац ше як Буљчик з новтарушом** погађати се (објашњавати се, натезати се и сл.) без међусобног разумевања

новтарушка *ж.* (новтарушова жена) бележниковица, нотарошевица, нотарошка

новтарушња *ж.* канцеларија бележника

новтош *х.* добар певач

новтошка *ж.* добра певачица

новучки -а -е *звич.* у злученю **нови** ~ нов новцат

нога *ж.* з розл знач. нога; ◇ **бежац на два ноги** (о коњови) галопирати; **ногу!** (на коња же би дзвигнул ногу) ногу! (в.), ауп! (в.); **о сто ноги** (з вещей кореньчками – о петрушки, мархви и под.) рачваст; ◇ **аж ми ноги одняло оп. ноги ми одняло; буц дакому под ногами (завадзац)** бити коме под ногама; **дал ше до ног бежи** (трчи) колико га ноге носе, дао је ватру табанима; **една ~ да ци ту а друга там, една нога там а друга уж назад** што брже иди, обави и врати се; **заплстац з ногами (нессигурно ходзиц)** заплитати (плести) ногама; **з ноги на ногу (помали)** с ноге на ногу; **и з рукама и з ногама (намагац ше, бориц ше)** и рукама и ногама; **ноги ми одняло (подоцало), ноги ше подо мну подоцали (стресли)** ноге су ми се подсекле (одсекле), подсекла ми се колена; **подложиц дакому ногу** подметнути (подапети) коме ногу; **понацаговац ноги** протегнути ноге; **поставиц дакого на ноги** (по)дићи кога на ноге; **преберац з ногами 1.** (у танцу) преплитати ногама; **2. оп. заплстац з ногами; прицискац з ногами до жем (поцерпац)** стрепети; **спаднуц з ног** пасти (спаси, падати) с ногу; **стануц на ліву**

ногу (*буц нервозни*) устати на леву ногу; **стануц на својо ноги** (*осамостојце*) стати на своје ноге; **сходзиц ноги** (*вистац гледајуци дацо*) обити (подбити, поломити) ноге, ноге су коме отпале

ногавка *жс.* ногавица

ногати -а -е ногат; дугоног

нож *х.* нож; **курти** ~ кусасти (тубасти, затубасти) нож (*в.*); **кончисти** ~ нож са оштрим врхом, врвасти нож (*в.*); **кухњови** ~ кухињски нож; **карбикасти** ~ крецави (ребрасти) нож (*в.*), крецов (*в.*); ♦ **дочекац дакого на** ~ дочекати кога на нож; **исц на ножи** ≡ хватати се за гуше; **любиц дакого як коза** ~ [а **фаркаш капусту**] *ирон.* волети кога као очи хрена; **повадзени су на ножи** крв и нож је међу њима

ножик *х. дем.* ножић

ножка *жс.* 1. *дем.* ножица; 2. (*стола, посцелі*) нога; 3. (*печарки*) дршка; 4. **ножки** *мн.* сталак; ногаре; треножац; ~ **котла** ногаре котла

ножни -а -е ножни; ~ **гамовачка** ножна кочница

ножничкар *х.* маказар

ножнички *жс. мн.* маказе, шакаре

ножничочки *жс. мн. дем.* маказице

ножов(и) -а -о/-е (*од нож*) ножни

нозгер -гра *х.* 1. *осн. и прен.* њушка, губица, лабрда, лабрња; 2. **а** (*у крави, коня*) нос; **б** (*у елѣфанта*) сурла; 3. **нозгри** *мн.* (*у крави, коня*) 1. ноздрве; 2. њушка; ♦ **дац дакому по нозгру** дати коме по њушци (по губици)

нозграше *х. мн.* (*сд.* нозграш) *зоол.* сурлаши (Proboscidea)

ной *х. зоол.* ној

нойов -а -е нојев

нокаут *х. спорт.* нокаут

нолє и нолєм 1. *слов.* де, дедер, хајде, дај; чик; ~ **принєш води** хајде донеси воде; ~ **садай** (*згадні*) чик погоди; 2. *викр.* (*руш* *ше з места*) макни се, мрдни, дедер

номад *х.* номад

номадски -а -е номадски

номинални -а -е номиналан

номинатив *х. грам.* номинатив

нонагей *слов. оп.* нагей

нонагейце *слов. оп.* нагейце

ноно *викр.* з *хторим* *ше дзецом дацо забранює* не смеш (немој) то да радиш (*дираш и сл.*); не, не

нора *жс.* **войсц як** ~ ући негде без речи, непримећен; **ходзиц як [тота]** ~ (*ходзиц недосц свидоми*) ходати као мува без главе

норов *жс.* ћуд, нарав, природа

норовни -а -е *оп.* наровни

нос *х.* 1. нос; **розбиц** ~ разбити нос; **утрец** ~ обрисати нос; **писи** ~ прѣст нос; 2. (*на ладі*) прамац; 3. губица; ♦ **орлов** (*орловски*) ~ орловски нос; ♦ **аж да з носом до жеми зарис** (*зарива*) (*роби чежку роботу*) ради као црнац (као коњ, као роб), ради до лаката; **буц под носом** (*буц цалком блізко*) бити под носом; **вжац дакому дацо спред носа** узети коме што испред носа; **видзим ци по носу** видим ти по носу, читам ти на носу; **дац дакому по носу** дати коме по носу; **до носа** (*до очох*) **ци скочи** под носом ти је; **достац по носу** добити по носу (преко носа); **є аж ше му нос угина** (*барз смачне є*) ≡ једе да [све] пуца за ушима (иза ушију), једе да се све праше; **здзац/здзивац дакому дацо на** ~ набити/набијати коме што на нос, превући коме што испод носа; **круциц з носом** *оп.* (*с*)**круциц з носом**; **не одкуши** (*не одгриже*) **ци** ~ (*не бой ше од нього*) [не бој се] неће те појести; **прецагнуц/прецаговац дакому дацо попод** ~ *оп.* **здзац/здзивац дакому дацо на** ~; (*с*)**круциц з носом** (*на*)**правити** кисело лице; **спод носа ци ше** (*ше му и под.*) **кури** (*видно же циганіи*) види ти се по носу (*да лажеш*); **утрец** (*поуцерац*) **дакому** ~ натрљати (убрисати) коме нос; **хпац** (*цискац, штуряц*) ~ **до дачого** забадати (турати, завлачити) нос у шта; **цагац** (*водзиц*) **дакого за** ~ вући кога за нос; **як з песцу по носу** као маљем по глави

носати -а -е 1. носат; дугонос; 2. **носати** -того *х.* носоња

носи́к *х. оп.* **ношо́к**

носи́лки *жс. мн.* носила

носни -а -е *и* **носов(и)** -а -о/-е носни; ~ **глі́бка** *анат.* носна дупља; ~ **дзирка** *анат.* носница

носо́ля *жс. заст.* кревет

носо́рог *х. зоол.* носорог

носта́лгія *жс.* носталгија

но́та *жс.* нота

нота́тка *жс.* **1.** белешка, забелешка, прибе-
лешка; **2.** кратак напис у новинама

но́тес *х.* нотес, бележница, блок

но́тешо́к -щка *х. дем.* блокче

нохе́ц -хца *х.* **1.** нокат; **2.** канца; ♦ **зашло му**
за но́хци (*барз му пальци замарзли*) заш-
ло му је за нокте; **як под но́хцом ча́рне**
као црно испод нокта

нохци́к *х.* **1.** *дем. и гипок.* ноктић; **2.** **нохци-**
ки *мн. бот.* невен (*Calendula officinalis*)

но́ц *жс.* ноћ; **пита́ц ше на** ~ (за)тражити
преноћиште (конак); **оста́ц на** ~ остати
на ноћењу; **до по́зней но́ци** докасна, до-
касно; ♦ **бу́дзе на нас** ~ омркнућемо; **вла-**
пела их ~ у **драже** омркнули су на путу,
ухватила (затекла) их је ноћ на путу; **по-**
ла́рна ~ поларна ноћ; **са́му но́цу** пред
саму ноћ, у сумрак; **хо́дзиц по но́ци (по**
но́цох) скита(ра)ти по ноћи, месечари-
ти; ♦ **вжа́л себе дзе́нь за** ~ (*вно́ци роби,*
забавя ше и под., а през дзе́нь шпи) за-
менио је дан за ноћ; ноћобдија; **дзе́нь за**
ро́боту а ~ **за спа́не** дању се ради, а ноћу
се спава; **до́бру (до́бра)** ~! лаку ноћ!; **не**
ка́жда ~ **Ве́лька** ~ (*щесце не вше прова-*
дзи човека) није сваки дан Бадњи дан

но́це и но́це-ле́(м) **1.** *слов.* хајде, дедер, де;
2. *випр.* (*рушце ше кус з места*) само
мало

но́циц ше -им ше *незак.* задржавати се до
мрака

но́чни -а -е ноћни; ♦ ~ **живо́т** ноћни живот;
но́чну го́дзину касно у ноћ; у касне са-
те, у касно (глуво) доба ноћи; **по́зна** ~ **го-**
дзи́на касно (глуво) доба ноћи

но́чні́к *х.* **1.** преноћиште, ноћиште; **2.** ко-
нак; свратиште, хан

но́цова́нє *с.* ноћење, ноћивање

но́цова́ц -цуем *зак. и незак.* ноћити; зано-
ћити/заноћавати, коначити

но-ша *и* **но-шак** *слов.* (е) вала; (е) па; ~ **ти**
и робел! *ирон.* вала си и радио!; ~ **кед**
сцеш, ти идз па кад хоћеш, ти иди; ♦ ~
гей! таман посла! ма немој!

ноша́ци -а -е носећи; ~ **му́р** носећи зид

ноша́ч *х.* носач; ~ **авионо́х** носач авиона

ноши́восц *жс.* носивост

ноши́ско *х. аугм. и пейор.* носина

ноши́тель *х.* носилац

ноши́ц -им *незак.* **1.** носити (*често, у ви-*
ше праваца); **ка́жди дзе́нь но́ша ро́бу**
на пи́яц сваки дан носе робу на пијацу;
2. (*облекац*) носити; **во́н но́ши кала́п** он
носи шешир

ноши́ц ше -им ше *незак.* (*облекац ше*) но-
сити се; облачити се; **во́на ше кра́шне**
ноши она се лепо облачи; **те́раз ше но́-**
ша длу́ги шо́си сада се носе дуге сукње
ношо́к -щка *х. дем.* носић

ну́дза *жс. коц.* мутавко, њоња; ♦ **во́йсц** *жс.* ~
оп. **во́йсц** *жс.* **як но́ра** (*под но́ра*)

ну́диз(е)м -змү/-зма *х.* нудизам

ну́дист -та *и* **ну́диста** -ти *х.* нудист(а)

ну́дистични -а -е нудистички

ну́жда *жс. з розл. знач.* нужда; **ве́лька (ма-**
ла) ~ *физиол.* велика (мала) нужда

ну́жни -а -е потребан, нужен

ну́жні́к *х.* нужник, заход, клозет

ну́ка *присл.* унутра

ну́кашні́ -ня -не унутрашњи

ну́кашні́ци *жс. мн.* (*ед.* нукашні́ца) изну-
трице, дроб

ну́кашньо́сц *жс.* **1.** унутрашњост; ~ **хи́жи**
унутрашњост куће; **2.** **а)** изнутрица; **б)**
утроба

ну́клеарни -а -е нуклеаран

ну́ла *жс. осн. и прен.* нула; **20 ступні́ над**
ну́лу 20 степени изнад нуле; **20 ступні́**
под ну́лу 20 степени испод нуле; **оштри́-**
гац на ну́лу *оп. под на шу́то*

ну́лти -а -е нулти; ~ **крево́ва гру́па** нулта
крвна група; ~ **то́чка** нулта тачка

ну́мер *х.* **1.** број(ка), цифра; **2.** (*число хи́жи,*
ци́пелох и под.) број; **3.** *заст.* кућа, нуме-
ра; **у вала́ле е́ст 500 ну́мери** у селу има
500 кућа

ну́мерични -а -е нумерички

нумеровац -русм *зак. и незак.* нумерисати
нумерник *х.* бројчаник
нумизматика *ж.* нумизматика
нумизматичар *х.* нумизматичар
нунциј *цркв. (папов представник)* нунциј
нуриц ше -им ше *незак. заст. (мурац ше)*
 гњурати се
нурци *присл. 1.* слепимице, на слепо; **2.**
 брзо, набрзака; **3.** главом без обзира
нурциц -им *незак.* тетурати се
нутрак *х. поль.* нутрак
нутрия *ж. зоол.* нутрија (*Myocastor coypus*)
нюня *ж. видр.* тих, непричљив, ћутљив;
 ♦ **цихи (цихо є) як** ~ тих (миран) као
 бубица
нюняц -ням *незак. (слабо роснуц – о рош-*
лінох) куњати
нюрци *присл. оп.* нурци
нюх *х.* њух; ♦ **мац** ~ **за дацо** имати њух за
 нешто
нюхац -ам *незак.* њушити, њушкати

нюхциц -им *незак.* њушити, њушкати
(пажљиво, опрезно)
нягац -ам *зак.* оставити, напустити; бата-
 лити
някац -ам *незак. 1. а)* дирати, задиркива-
 ти, зачикавати кога; **б)** (*натарговац*) ци-
 мати кога; **цо ме тельо някаш, охаб ме**
на мире што ме толико дираш (цимаш
и сл.), остави ме на миру; **2.** (*длобац до*
даякеј работи) шипљати, пипкати; не-
 стручно користити (баратати)
няклов *х. поль. (часц приборау за праганє)*
 огрлина, хомут
нялкош *х.* кицош, гиздавац; даса, фрајер
нялкошиц ше -им ше *незак.* кицошити се
нялкошка *ж.* кицошка, кицошкиња
нялкошски -а -е кицошки
няфаговац -гуєм *незак. коц. 1.* малтретирати,
 цимати кога; **2.** тући, млатити, ударати
 кога
њорка *ж. зоол.* њорка (*Alca*)

О

о¹ прим. I з лок. **1.** означає обект о; **родичи бешеду о дзецех** родитељи разговарају о деци; **роздумай о шицким** размисли о свему; **2.** означає час, заст. на, у; **вра-цел ше о Крачуње** вратио се на Божић; **рушели ше о шестей годзини** кренули су у шест часова; **II з акуз. 1.** означає час дїї хтори за одредзени часови одрезок оддалєни од момента бешедованя кроз; након; **о тидзень** кроз недељу дана; **вра-цел ше о три дні** вратио се кроз три дана; **2.** означає атрибут са, або ше преклада з еквивалентнима прикметніками; **пи-шалка о шейсц дзирки** свирала са шест рупица; **шаркань о дзевец глави** змај са девет глава; **столчок о три ножки** тро-ножни сточић; **3. заст. а)** означає обект о (са лок.), за (са акуз.); **приповедаю о тоту подїю** причају о том догађају; **по-старайце ше о тото** побрините се о то-ме (за то); **скапала, ніч ше о ню не зна** нестала је, ништа се о њој не зна; **б)** у функц. пред. (буц за дацо, потримовац дацо): **я о тим же би ти добре зараблял** ја сам за то да ти добро зарађујеш

о² викр. **1.** (за помоцньованє вислову) о; **о, дзе ши, одкеди сом це не видзел!** о, где си, откад те нисам видео!; **2.** (за виражо-ванє розличних емоцийох) ах; **о, дзецко мойо!** ах, дете моје!

оаза ж. оаза

обабрани -а -е запрљан, забрљан (рукама, прстима)

обаванє с. бојазан; зебња; страх

обавац ше -ам ше *незак.* страховати; прибојавати се

обавеза ж. ист. (плаценє держави у нату-ри) обавеза

обагриц -им зак. **1.** колєс. ставити наплатке на точак; **2. прен. фам.** оженити

обагриц ше -им ше зак. *фам.* оженити се

обад х. беш. (< серб.) обад (*оп. овад*)

обаринов -а -о: $\diamond \sim$ **юшка** кул. чорба од скробе

обариц -им зак. **1.** обарити; $\sim$ **желєняву** обарити зелен; **2.** ошурити; $\sim$ **швиню** ошурити свињу

обарйованє с. **1.** (о желєняви) барєње; **2.** (о швинї и под.) шурење

обарйовац -рюєм *незак.* **1.** (желєняву) ба-рити; **2.** (швиню и под.) шурити

обар(й)овина ж. кух. скроба (в.)

обаториц -им зак. **1.** расанити, разбудити; **2.** освестити; **3. прен.** освестити, отрез-нити

обаториц ше -им ше зак. **1.** расанити се, разбудити се; **2.** опоравити се од болес-ти

обахтац ше -ам ше зак. освестити се, доћи к себи (*од чуда, изненађења*); снаћи се, схватити нешто; прибрати се

обачиц -им зак. **1.** приметити, спазити, опа-зити; угледати, увидети; **2.** уочити

обачлїви -а -е **1.** уочљив; видан; видљив; осетан, приметан; упадљив; **2.** опиплїв

обачованє с. опажање, запажање; уочавање; примећивање; опажај

обачовац -чуєм *незак.* опажати, увиђати, запажати; уочавати; примећивати

обвал х. снежна лавина

обвивац (ше) -ам ше *незак.* обавијати (се), омотавати (се)

обвина ж. оптужба

обвинєнє с. *оп.* обвина

обвинєни -а -е оптужен; окривљен

обвиніц -нім *зак.* оптужити, окривити; ~ **дакого за крадзу** окривити некога за крађу

обвиньовац -нюєм *незак.* оптуживати, окривљавати

обвисценє *с.* обавештење

обвисценосц *ж.* обавештеност

обвисциц -им *зак.* обавестити, известити

обвисцовац -цуєм *незак.* обавештавати, извештавати

обвисцовач *х.* 1. обавештајац; 2. обавештавалац

обвисцујуци -а -е обавештајни, информативан, *горв.* обавијестан

обвиц -ием *зак.* обавити, омотати

обвиц ше -ием *ше зак.* обавити се, омотати се

обвязац -яжем *зак.* овезати, овити

обградзиц -им *зак.* оградити

обгрунтованє *с.* образложење

обгрунтовац -туєм *зак.* образложити

обгрунтовйовац -вюєм *незак.* образлагати

обдаліц -їм *зак. заст.* 1. (*прелозиц за познейше*) одложити; **обдалєли уселєнє до нового квартелю** одложили су уселєње у нови стан; 2. продужити трајање нечега

обдальовац -люєм *незак. заст.* 1. (*прекладац за познейше*) одлагати; 2. продужавати трајање нечега; **обдальовала себе ліки** пила је по мање лекова да јој дуже трају

обдарени и обдаровани -а -е обдарен, надарен, даровит

обдареносц *ж.* обдареност, надареност, даровитост

обдаровац -руєм *зак.* обдарити

обдзац -дзеєм *зак.* (*дакого – купиц, набавиц дакому облєчиво*) обући кога; ~ **дзеци** (*купиц имати дзецом*) обући децу

обдзац ше -дзеєм *ше зак.* обући се; натронтати се, натрунтати се

обдзивац -ам *незак.* (*дакого – куповац, набавяц дакому облєчиво*) облачити кога

обдзивац ше -ам *ше незакон.* облачити се; натронтавати се, натрунтавати се

обдуковац -куєм *зак. и незакон.* мед. обдуцирати

обдукция *ж.* мед. обдукција

обдуманосц *ж.* осмишљеност

обдумац -ам *зак.* осмислити

обдумовац -муєм *незак.* осмишљавати

обегнуц -нем *зак.* 1. а) прстигнути, прстићи; претећи; б) предухитрити; 2. (*коло дачого*) оптрчати

обеговаліше *с.* тркалиште

обегованє *с.* 1. утрка; такмичење, *горв.* натјецање; 2. трка; ~ у **наоружованю** трка у наоружању; **коњски обегованя** коњске трке; 3. *трансп.* претицање

обеговац -гуєм *незак.* 1. прстизати; прстицати 2. а) прстизати; б) *трансп.* прстицати; 3. (*коло дачого*) оптрчавати, оптркивати; ~ **коло брадла** оптрчавати око камаре

обеговац ше -гуєм *ше незакон.* 1. утркивати се, тркати се; такмичити се; 2. прстизати се; прстицати се

обеговаци -а -е тркачки, тркаћи; ~ **коњ** тркачки коњ

обеговацки -а -е тркачки; ~ **држка** тркачка стаза

обеговач *х.* тркач; утркивач; такмичар; ~ **на длуги дражки спорт.** дугопругаш

обед *х.* даћа

обезвредзиц -им *зак.* обезвредити

обезглавиц -им *зак.* обезглавити

обезособиц -им *зак.* обезличити

обезочлївиц -им *зак.* избезобразити се

обезпеченє *с.* обезбеђење

обезпечени -а -е обезбеђен

обезпечиц -им *зак.* 1. обезбедити; 2. збринути; 3. додати

обезпечиц ше -им *ше зак.* 1. обезбедити се; 2. збринути се

обезпечованє *с.* 1. обезбеђивање; 2. ~ **роботи** запошљавање

обезпечовац -чуєм *незак.* 1. обезбеђивати; 2. збрињавати; 3. додати

обезпечовац ше -чуєм *ше незакон.* 1. обезбеђивати се; 2. збрињавати се

обезпокоїц (ше) -им (*ше*) *зак.* обеспокојити (*се*); узнемирити (*се*)

обезпокойовац (ше) -оюєм (ше) *нєзак.* обезпокојавати (се); узнемиравати (се)
обезпокоююци -а -е обезпокојавајући
обезправени -а -е обезправљен
обезправиц -им *зак.* обезправити
обезправйовац -вюєм *нєзак.* обезправљивати
обезфарбиц -им *зак.* обезбојити
обезформиц -им *зак.* обезобличити
обезхрабриц (ше) -им (ше) *зак.* обезхрабрити (се)
обезхрабровац (ше) -руєм (ше) *нєзак.* обезхрабривати (се)
обезценіц -ім *зак.* обесценити
обезценьовац -нюєм *нєзак.* обесцењивати
обезцесценє с. обещашћење
обезцесцени -а -е обещашћен
обезцесциц -им *зак.* обещастити
обезцесцовац -цуєм *нєзак.* обещашћивати, обещашћавати
обелиск х. обелиск
оберанє с. *оп.* **оберачка (1); 2.** (кури, качки и др.) чишћење; черупање
оберац -ам *нєзак.* **1.** брати; ~ **вишиї** брати вишиє; **2.** чистити; черупати; ~ **куру** чистити кокошку; **3.** *прен.* отимати, черупати
обераци -а -е заразан; ~ **хорота** заразна болест; ~ **шмих** заразан смех
оберац ше -ам ше *нєзак.* заражавати се (*болешћу, хобијем*)
оберач х. берач (*воћа*)
оберачка ж. **1.** берба; ~ **грозна** берба грожђа; **2.** (*жена або машина оберац*) берачица
обервати -а -е обрват
обервочко с. *дем.* обрвица
оберво с. обрва ж.
обецанє с. *оп.* **обецунка**
обецани -а -е обећан; ♦ **обецана жем** обећана земља
обецанка ж. *оп.* **обецунка**; ♦ **обецанка-анка** обећање лудом радовање
обецац -ам обећати
обецац ше -ам ше *зак.* обећати (*са дозом несигурности*)
обецовац -цуєм *нєзак.* обећавати

обецовац ше -цуєм ше *нєзак.* обећавати (*са дозом несигурности*)
обецунка ж. обећање; **виполніц (сполніц)** **обецунку** испунити обећање
обечельовац -люєм *зак. заст.* проценити, ошачовати, одмерити, погледати
обешени -а -е обешен
обешниц -им *зак.* **1.** обесити; **2.** обесити, окачити
обешниц ше -им ше *зак.* обесити се
обешовац -шуєм *нєзак.* вешати, окачивати, окачињати
обешовач х. и **обешоваче** с. вешалица
обєдиніц (ше) -ім (ше) *зак.* објединити (се)
обєдиньовац (ше) -нюєм (ше) *нєзак.* обједињавати (се)
обскт х. објек(а)т
обсктив х. објектив
обсктивни -а -е објективан
обсктов(и) -а -о/-е *грам.* објекатски
обживац ше -ам ше *нєзак.* издржавати се; хранити се, прехрањивати се; живети од чега
обивац -ам *нєзак.* **1.** (*плоди з древа*) млатити; **обиваю орехи з паліцу** млате орехе мотком; **2.** (*з десками и под.*) облагати; **3.** (*отлукац*) обијати, оштећивати; **4.** *беш.* (< *серб.*) (*насилу отвєрац*) обијати (*оп. розвальовац*)
обидва ж. *числ.* **1.** оба; ~ **мости** оба моста; ~ **озера** оба језера; **2.** обе; ~ **кнїжки** обе књиге
обидвої -їх *числ. мн.* обадвоји, обадвоја, обадвоје; ~ **свадзєбни гєсци** (*гєсци з обидвох свадзбох*) обадвоји сватови; ~ **дзвєри** обадвоја врата; ~ **ботоши** обадвоје чарапе
обидвойо -оїх с. *числ.* обоје, обадвоје, оба; ~ **дзєци** обоје деце, оба детета
обидвомє -ох х. *числ.* обојица, обадвојица, оба
обиліц -им *зак.* **1.** окречити; **2.** обелити
обилни -а -е обилан, обилат
обистриц ше -им ше *зак.:* ~ **од пиянства** отрезнити се, истрезнити се
обисц -идзем *зак.* **1.** з *розл. знач.* обићи; ~ **коло хнжи** обићи око куће; ~ **цали швет** обићи цео свет; **обишол ме жимни воз-**

дух обишао ме је хладан ваздух; **2.** (*обкоровац*) заобићи; избећи; мимоићи; **пошол наоколо же би обишол гужву** отишао је наоколо да би избегао гужву; **диждж нас обишол** киша нас је мимоишла; **3.** (*обняц*) обухватити; **тот ремень ме не обидзе** овај каиш не може да ме обухвати; **♦ не обидзе ме...** не гине ми...

обисц ше -идзем ше *зак.* **1.** мимоићи се; **вон пошол на роботу, а вона дому, та ше обишли** он је отишао на посао, а она кући, па су се мимоишли; **2.** моћи бити *одн.* снаћи се без чега; **обидземе ше и без його помоци** моћи ћемо и без његове помоћи; **3.** бринути се о себи; **стара є, але ше може обисц сама** стара је, али може да се брине о себи

обисце с. **1.** кућа, дом; **2.** домаћинство

обисцов(и) -а -о/-е кућни, кућански; домаћински

обит х. **1.** (*обецанє*) завет; **2.** *зложниц* ~ *црква.* положити обет

обиталище с. *ридк.* обитавалиште, пребивалиште

обити -а -е обијен, окрњен, оштећен; ~ **гарчок** обијен лонац

обиходзене с. **1.** обилазак; **2.** заобилазак, заобилажење; **3.** *трансп.* мимоилажење

обиходниц -им незак. **1.** (*коло дакого/дачого*) обилазити; **2.** обилазити, посећивати; ~ **хорого** посећивати болесника

обиходниц ше -им ше незак. **1.** мимоилазити се; **2.** *оп.* **обходниц ше (2)**

обиц -ием зак. **1.** (*стресц плоди*) омлатити, смлатити; **2.** (*з десками и под.*) обложити; **3.** (*отлучиц*) обити, олупати, оштетити, окрхати; **4.** *беш.* (< *серб.*) (*насилу отвориц*) обити (*оп.* **розвалиц (2)**)

обиц ше -ием ше зак. (*отлучиц ше*) обити се, олупати се, окрхати се

обичай х. **1.** *з розл. знач.* обичај; **народни обичаї** народни обичаји; **мац** ~ (*мац звикнуце*) имати обичај; **2.** обичај, ћуд; **♦ буц єдного обичаю** имати исту нарав; **здац ше на** ~ сложити се по наравима (*обич. о супружницима*); **не буц єдного обичаю** немати исту нарав; **швиньски** ~ *пейор.* ружан обичај

обичайни -а -е обичајан; ~ **право правн.** обичајно право

обични -а -е обичан

обично присл. обично

обишка ж. мед. (*запалене коло нохца*) заноктица, кукац

обкоровац -руем зак. **1.** заобићи; **обкоровали одвалене камене** заобишли су одрон; **2.** избећи; ~ **кревопрелїване** избећи крвопролиће; **3.** мимоићи

обкладац -ам незак. облагати

обкладка ж. **1.** *хем.* омотач; **2.** *древ.* оплата; **3.** облога; омот

обкласц -адзем зак. обложити

обколєшиц -им зак. **1.** опколити, окружити; обухватити; **2.** (*швидко*) опскачити

обколєшенє с. обруч, окружење, обухват; **вицагнуц ше з обколєшения** извући се из обруча

обколєшовац -шуєм незак. опкољавати, окруживати; обухватати

обколїц -лім зак. (< *серб.*) *оп.* **обколєшиц**

обколєовац -люєм незак. (< *серб.*) *оп.* **обколєшовац**

обкоп х. опкоп

обкопац (ше) -пем (ше) зак. опкопати (се)

обкоповац (ше) -пуєм (ше) незак. опкопавати (се)

обкошиц -им зак. *поль.* обрубити (*в.*)

обкошовац -шуєм незак. *поль.* обрубљивати (*в.*)

обкошовац ше -шуєм ше незак. *взасм. повр.* такмичити се у кошењу

обкрачац -ам зак. обићи кораком

обкрочовац -чуєм незак. опкорачивати

обкрочиц -им зак. опкорачити

облагородниц (ше) -им (ше) зак. оплемени-ти (се); облагородити (се)

облагородзовац (ше) -дзуєм (ше) незак. оплеменењивати (се); облагорођивати (се)

облак х. **1.** прозор; **припатрац ше на (през)** ~ гледати кроз прозор; **2.** излог; **♦** ~ **до двора** лебрњи прозор (*в.*); **пойсц под ~, сходниц ше под облаком фолкл.** ≡ отићи на рогаљ, састајати се на рогљу

облакар х. заст. стаклар (*који застакљује прозоре*)

обламац -мем *зак.* (*виламац два шори кукурици коло поля за комбайн*) просећи

обламовац -муєм *незак.* (*гу обламац*) просецати

облапенє *с.* 1. загрљај; 2. обухват; ~ **дзецох зоз предшколским воспитаньом** обухват деце предшколским васпитањем

облапиц -им *зак.* 1. загрлити; 2. обухвати-ти; опсегнути

облапиц ше -им *ше зак.* загрлити се

облапняц -ям *незак.* 1. грлити; 2. обухвата-ти; опсезати

облапняц ше -ам *ше незак.* грлити се

обласни -а -е обласни

обласц *жс.* област

облац -аєм *зак.* опсовати

облапиц им *зак.* облатити, изблатити

облачок -чка *х.* 1. *дем.* прозорчић, прозорче; 2. **а)** (*на пойдзе, тиньвици и под.*) баца, прозорчић, прозорче; **б)** (*у хліве*) прозор, прозорчић; баца; 3. (*вирезани на герети*) коцка; 4. (*у канцеларий, на пошти*) шалтер

облашніци *жс. мн.* (*єд.* облашніца) прозорски капци

облегирац ше -ам *ше зак. оп.* облиговац ше

облегнуц ше -нем *ше (на дакого) зак. 1.* (*опрец ше з чежину*) опустити се, осло-нити се на кога; 2. **а)** (*на дачию помоц, потримовку*) ослонити се на кога; **мац ше не сцела облегнуц на сина док може сама** мајка није хтела да се ослони на сина док може сама; **б)** поуздати се у кога; **облегнул ше на його интуицию** поуздао се у његову интуицију

облеговац ше -гуєм *ше (на дакого) незак. 1.* (*операц ше з чежину*) опуштати се, ослањати се на кога; 2. **а)** (*на дачию помоц, потримовку*) ослањати се на кога; **б)** поуздати се, поуздавати се у кога

облскац -ам *незак.* облачити; одевати

облскац ше -ам *ше незак.* облачити се; одевати се; **вона ше крашнє облска** она се лепо облачи

облссковац ше -куєм *ше незак. 1.* умиљавати се; 2. улагивати се, улизивати

се коме; ударити у тању жицу (у нежне жице); облета(ва)ти око кога

облєсни -а -е 1. умилан, умиљат; 2. улагљив, улагивачки

облєсносц *жс.* 1. умиљност, умиљатост; 2. улизиштво; ласкање

облєсц *жс. ридк. оп.* облєсносц

облєстовац -туєм *незак. осн. и прен.* облетати, облетавати; **пчолки облєтую коло квиткох** пчеле облећу око цветова; **легинє облєстовали коло нєй** момци су облетали око ње

облєценє *с.* облет

облєсциц -им *зак.* облетети

облєчени -а -е обучен; одевен

облєчиво *с.* 1. одећа; 2. ношња; **народне ~** народна ношња; 3. (*на стварох у хижі и под.*) навлака

облєчиц -чем *зак. 1.* (*шмати*) обући; 2. (*посцелїну*) прєсвући; навући; ~ **перину** навући навлаку на дуњу; ♦ **облєч швиню до злата а вона пойдзе до блата** *оп. под блато*

облєчиц ше -чем *ше зак.* обући се

облигация *жс.* обвєзница

облиговац ше -гуєм *ше зак. и незак. заст.* обећати; потврдити; гарантовати

облїванє *с. фолкл.* поливање; **ходзиц по облїваню** поливати

облївац -ам *незак. 1.* (*о зною*) обливати; 2. *фолкл.* (*на Вельку ноц*) поливати

облївац ше -ам *ше незак. фолкл.* поливати се

облївач *х. фолкл.* поливач

облївачка *жс. фолкл. 1.* поливачица; 2. (*вельконоцнє облїванє*) поливање

облїзац ше -їжем *ше зак.* облизати се; ♦ **облїж ше** (*не будзе нїч, не достанєш*) охлади се

облїзковац ше -куєм *ше незак. оп.* облєс-ковац ше

облога *жс.* облога

обложиц -им *зак.* обложити

облюбени -а -е 1. омиљен; ~ **єдло** омиљено јело; 2. **облюбени** -ного *х.* љубимац, миљеник, мезимац; 3. **облюбена** -ней *жс.* љубимица, миљеница, мезимица

обляц -лєєм *зак.* 1. (о зною) облити; 2. *фолкл.* (на Вельку ноц) полити

обмотац (ше) -ам (ше) *зак.* обмотати (се)

обмотовац (ше) -туєм (ше) *нєзак.* омотавати (се)

обмоток -тку/-тка *х.* 1. омотач; 2. омот; ♦ **нашеньков** ~ *бот.* семеница, семена опна

обмуровац -руєм *зак.* обзидати

обнавцяц -ям *нєзак. оп.* **обновйовац**

обнародовац -дуєм *зак.* обнародовати

обнєсц -нєшем *зак.* 1. (облапиц доокола) обухватити, обавити, овити; 2. заоденути, обући; 3. (*пренєсц доокола дачого*) обнети

обнїмац -ам *нєзак.* обузимати; заокупља(ва)ти; опседати; прожимати; спопадати

обнова *жс. ист.* обнова

обновєнє *с.* обновлєнє, обнова

обновитель *х.* обновилац, обновитель

обновиц -им *зак.* обновити

обновйовац -вюєм *нєзак.* обнављати

обновйовач *х.* обнављач

обношиц -им *и* **обношовац** -шуєм *нєзак.* 1. (*доокола дачого*) обухватати, обносити; 2. заодевати, облачити

обняц -нєєм *зак.* обузети; заокупити; опседнути; спопастити; прожети; **обнял го страх** обузео га је страх; **обняла го жалосц** заокупила га је туга

обняце *с. оп.* **облапенє**

обоа *жс. муз.* обоа

обовязац (ше) -яжем (ше) *зак.* обавезати (се)

обовязка *жс.* обавеза; **воєна** ~ војна обавеза

обовязкови -а -о/-е *и* **обовязни** -а -е обавезан

обовязково *и* **обовязно** *присл.* обавезно

обовязковосц *и* **обовязносц** *присл.* обавезност

обовязнїк *х.* обвезник; **порцийови обовязнїк** порески обвезник

обовязовац (ше) -зуєм (ше) *нєзак.* обавезивати (се)

обовязок -зку/-зка *х. оп.* **обовязка**

обогачєнє *с.* обогачєнє

обогациц (ше) -им (ше) *зак.* обогатити (се)

обогачовац (ше) -цуєм (ше) *зак.* обогачивати (се)

обожованє *с.* обожаванє

обожователь *и* **обожовач** *х.* обожавалац, обожаватель

обожователька *жс.* обожавательница, обожавателька

обожовац -жуєм *нєзак.* обожавати

обок 1. *прим.* (звич. у злучєню з *примєновнїками* гу, при, коло) поред, уз, до; **бивали ~ при нас** становали су до нас; **шєднул ~ гу мнє** сєо је до мєнє; 2. *присл.:* **хижа им такой** ~ кућа им је одмах до наше

обор *х.* обор, свињац

оборац -рем *зак.* (*виорац бразду доокола поля*) оборати

обохтац (ше) -ам (ше) *зак.* (*барз (ше) наоблекац*) нагунтати (се), нагронтати (се)

обохтовац (ше) -туєм (ше) *нєзак.* гунтати (се), тронтати (се)

обочкац -ам *зак.* изљубити (*сє, многе*)

обочкац ше -ам ше *зак.* изљубити се

обочковац -куєм *нєзак.* љубити (*сє, многе*)

обочковац ше -куєм ше *нєзак.* љубити се

обрабяц -ям *нєзак. осн. и прєн.* обрађивати

обрабяци -а -е обрадив

обрадовац (ше) -дуєм (ше) *зак.* обрадовати (се)

ображиц -им *зак.* увредити

ображац -ам *и* **ображовац** -жуєм *нєзак.* вређати

образ *х.* 1. икона; 2. лик; лице; 3. *заст.* слика; ♦ **буц красни на** ~ бити леп (у лицу); **полож за ~ фам.** склони (документ и сл.) тамо где се неће изгубити или заборавити

образдац -ам *зак. полъ.* (*направиц бразду коло поля хторе ше будзе орац*) образдити; ~ **полъо** образдити њиву; ♦ **вельо (вельке) образдал** (*барз вельо випла новал поробиц*) ≡ много је мачку говєђа глава, велика је говєђа глава за мачка

образдовац -дуєм *нєзак. полъ.* ображђивати

образец -зца *х.* **1.** (*формулар*) образац; **2.** (*прикладник*) узорак

образованє *с.* образовање; **обще** ~ опште образовање

образовани -а -е образован

образовац (*ше*) -зуєм (*ше*) *зак. и незак.* образовати (*се*)

образовни -а -е образовни

образок -зка *х.* слика; сличица

обрамиковац -куєм *и* **обрамиц** -им *зак.* уоквирити

обрамиковйовац -вюєм *и* **обрамйовац** -мюєм *незак.* уоквиривати

обрани -а -е **1.** очишћен; ~ **кура** (*качка, гуска и др.*) очишћена кокошка (*патка, гуска и др.*); **2.** (*з хороту, гобийом*) заражен; **обрани з хороту муша лежац у шпитаљу** заражени болешћу морају да леже у болници; **таки є обрани з тим фодбалом** тако је заражен тим фудбалом

обраніц (*ше*) -ім (*ше*) *зак. заст. оп.* одбраниц (*ше*)

обрастац -ам *незак.* обрастати

обратни -а -е **1.** (*вертки*) окретан; хитар; умешан, спретан; **вона така обратна, а вон дакус повољнейши** она је тако окретна, а он је мало спорији; **2.** (*< серб.*) (*процивни*) обрнут; обратан

обратносц *жс.* (*верткосц*) окретност; хитрост; умешност, спретност

обраховац -хуєм *зак.* обрачунати; ~ **плацу** обрачунати плату

обраховац ше -хуєм *ше* *зак.* обрачунати се; ~ **физично** физички се обрачунати

обраховйовац (*ше*) -вюєм (*ше*) *незак.* обрачунавати (*се*)

обрахунков(и) -а -о/-е обачунски

обрахунок -нку/-нка *х.* обрачун

обрац -рем *зак.* **1.** (*овоц*) обрати; ~ **кайси** обрати кайсије; **2.** очистити; очерупати; ~ **куру** (*качку, гуску и др.*) очистити кокошку (*патку, гуску и др.*); **2. прен.** очерупати, опељешити; ♦ ~ **дакого як куру до гарчка** узети (однети) коме све до голе коже

обрац ше оберем *ше* *зак.* заразити се; добити; **обрал ше од ней грипу** заразио се

од ње грипом, добио је од ње грип; **дзецко ше им обрало вши** дете им је добило вашке

обрацанє *с.* **1.** окретање; заокрет; **2.** (*папєрох у кнїжки*) листање; **3.** оптицај; ~ **пенєжу** оптицај новца

обрацац -ам *незак.* **1.** (*окруцац*) окретати; обртати; вртети; ~ **машинку на месо** окретати млин за месо; **2.** (*меняц напям*) окретати, заокретати; ~ **з автом назад** окретати колима; **3.** (*превращац*) извртати, окретати; ~ **погар горєбздом** извртати чашу; **4. а)** листати, прелиставати; ~ **папєри у кнїжки** листати књигу; **б)** ~ **папєр** (*у кнїжки*) окретати лист (*у књизи*); **5.** обраћати; ~ **увагу на дакого/дацо** обраћати пажњу на кога/што; **6.** обртати; ~ **пенєж** обртати паре; **7. полє.** превртати угар (*в.*); ♦ ~ **дацо у рукох** држати предмет рада у рукама не знајући како и шта с њим треба урадити

обрацац ше -ам *ше* *незак.* **1.** (*окруцац ше*) окретати се, обртати се; вртети се; **2.** (*оглядац ше*) окретати се, освртати се; **3.** (*зоз словами, молбу*) обраћати се; **обрацал ше даскелім за совет** обраћао се неколицини за савет

обрацаюци -а -е обртни; **обрацаюци средства** *фин.* обртна средства

обраценє *с.* **1.** заокрет; обрт; **историйне** ~ историјски заокрет; **2.** обртај; **3. рел. и прен.** обраћење; ♦ **хвиля на обраценю** промениће се време (*нагоре или набоље*); **понагляй з роботу, бо хвиля на обраценю** пожуре с радом, јер ће се време променити

обрацени -ного *х. рел.* обраћеник

обрациц -им *зак.* **1.** окренути; ~ **главу на други бок** окренути главу на другу страну; ~ **други папєр** окренути други лист; ~ **платно наруби** окренути тканину на наличје; ~ **дацо на франту** окренути нешто на шалу; **2.** (*превращиц*) окренути; обрнути; **3.** (*премениц напям*) окренути, заокренути, узвратити; ~ **з кочом** (*плугом и под.*) окренути колима (*плугом и сл.*); **4.** обратити, скренути; ~ **увагу дакому на дацо** скренути пажњу не-

коме на нешто; **5.** (на другу виру) превести; **6.** преобратити; ♦ ~ **иншак** почети другачије радити или поступати

обрациц ше -им ше *зак.* **1.** (гу дакому/дачому або од дакого/дачого) окренути се; **кед ме видзел, обрацел ше одо мне** кад ме је угледао, окренуо се од мене; **2.** (пременїц положене; заобрацац ше) окренути се; обрнути се; **3.** (огляднуц ше) окренути се, осврнути се, обазрети се; **4.** (дакому и гу дакому) обратити се; **обрациц ше (гу) дакому з молбу** обратити се коме с молбом; **5.** снаћи се; **у цудзини ше не знал обрациц** у туђини није умео да се снађе; **6. а)** (пременїц ше): **обрацела ше хвиля** променило се време; **здраве ше му обрацело на лепше** здравље му је кренуло набоље; **б)** *безос.:* **обрацело ше на лепше** кренуло је набоље (о догађајима, приликама); **7. рел. и прен.** обратити се; ♦ **не знац кадзи ше обрациц** не знати коме се обратити, од кога тражити помоћ

обращик х. **1. а)** *дем.* иконица; **б)** (сличка святого) сличица (слика) свеца или светиње; **2.** слика, сличица

обрезац -ежем *зак. атр., мед.* обрезасти

обрезовац -зуем *незак. атр., мед.* обрезивати

обрив х. *геогр.* обронак, падина

обридзене с. оп. обридлосц

обридли -а -е одвратан; огаван; мрзак

обридлосц ж. **1.** одвратност; огавност; мрскост; **2.** гнушање

обридни -а -е (слабого випатрунку и квалитету) веома слаб, лош; **бетелїна ми** ~ детелина ми је веома слаба

обридни -нем *зак.* **1.** поружнети; **2. безос.** згадити се, смучити се; постати огаван; дојадити, дотужити

обризани с. рел. обрезавање

обризац -ижем *зак. рел.* обрезасти

обризовац -зуем *зак. рел.* обрезивати

обрис х. обрис

обрисовац ше -суем ше *зак.* оцртати се

обрисовйовац ше -вюем ше *незак.* оцртати се

обритвиц -им *зак.* обријати

обритвиц ше -им ше *зак.* обријати се

обробиц -им *зак.* **1. осн. и прен.** обрадити; ~ **рукопис** обрадити рукопис; **2. карт.** опељешити

обробйовац -юем *незак.* обрађивати

обробйовач х. обрађивач

обробка ж. и обробок -бку х. обрада

оброк х. **1.** зрно житарица или прекрупна од њих као коњска или сточна крма; **дац коњом оброку** дати коњима зоби, на-зобити коње; **2. правн.** оброк; ♦ **цепли** ~ топли оброк

оброковац -куем *незак. и зак.* **1.** крмити, зобити (коње); **2. прен.** делити коме батине

оброснути -а -е обрastaо

оброснуц -ошнем *зак.* обрасти

оброшнїца ж. зобница

обрубци -им *зак.* обрубити, порубити; опточити

обрубйовац -юем *незак.* обрубљивати, порубљивати; опточавати, опточивати

обруч х. и заст. ж. **1.** обруч; обухват; **2. (на колесу коча)** шина

обручни -а -е: ~ **нож столар. и др.** макла

обручнїк х. *кнїжск.* заручник, вереник

обручнїца ж. *кнїжск.* заручница, вереница

обряд х. обред

обрядов(и) -а -о/-е обредан

обсадзиц -им *зак.* (посадзиц доокола дачого) опсадити; **пняц обсадзели з дрe-вами** пијацу су опсадили дрвећем, око пијаце су посадили дрвеће

обсерватория ж. опсерваторија

обсервация ж. опсервација

обсервовац -вюем *незак.* опсервирати

обсесивни -а -е опсесиван

обсесия ж. опсесија

обсипац -пем *зак.* обасути, опсипати

обсиповац -пуем *зак.* обасипати, опсипавати

обслуговац -гуем *незак.* опслуживати

обслужиц -им *зак.* опслужити

обставане с. оп. обстояне

обставац -ам *незак.* **1. оп.** обстояц; **2.** лоше пролазити

обставини ж. мн. (ед. обставина) околности; прилике; **шешлїва обставина** срећна

околно́ст; **жию у чужих обстави́нох** живе у тешким приликама

обстац -анем *зак.* 1. (*отримац ше*) опстати, преживети; одржати се; 3 **вельку фамелию було чужко** ~ са великом породицом је било тешко опстати; 2. (*подло прејисц*) лоше проћи; преварити се; изгубити; остати кратких рукава; **подбил ше ми купец, та сом обстал** претекао ме је купац, па сам остао кратких рукава

обстипация *жс. мед.* опстипација, затвор
обстояне *с.* опстанак; **борба за** ~ борба за опстанак

обстояц -ојм *незак.* (*отримовац ше*) опстати, преживљавати; живети; одржати се

обструкция *жс.* опструкција

обструовац -уем *зак. и незак.* опструисати

обступиц -им *зак.* окружити, опколити

обсхнуц ше -нем ше *зак.* просушити се

обсцени -а -е опсцен

обсяг *жс.* обим, опсег; ~ **круга мат.** обим круга

обсяжни -а -е обиман, опсежан; ~ **робота** обиман посао

обтерховане *с.* оптерећење

обтерховани -а -е оптерећен

обтерховац -хуем *зак.* оптеретити; ~ 3 **роботу** оптеретити послом

обтерховац ше -хуем ше *зак.* оптеретити се

обтерховйовац (ше) -вюем (ше) *незак.* оптерећивати (се)

обток *х.* 1. саобраћај; 2. оптицај; промет; обрт; ~ **пенсју** оптицај новца; ~ **материјох биол.** промет материја

обтокови -а -о/-е оптицајни

обточиц -им *зак.* (*обрубиц*) опточити

обтримовац ше -муем ше *незак. заст.* живети (*од одређених средстава*), издржавати се

обтужба *жс. правн.* оптужба; обвинене

обтужени -а -е 1. оптужен; 2. а) **обтужени** -ного *х. правн.* оптуженик; б) **обтужена** -ней *жс. правн.* оптуженица

обтуженїцки -а -е оптуженички

обтужитель *х.* оптужитель

обтужиц -им *зак.* оптужити

обтужнїца *жс.* оптужница

обтужовац -жуем *незак.* оптуживати

обубац (ше) -ам (ше) *зак.* добро (се) обући, умотати (се), натрунати (се)

обувац (ше) -ам (ше) *незак.* обувати (се)

обуваче *с.* кашика (за обување)

обуй *жс.* обућа

обука *жс.* обука

обух *х.* 1. (*грубиш край шекери, мотики и под.*) ушица, ушка, наглавак; **вдериц** 3 **обухом** ударити ушмице; 2. дршка, корице (*ножа*); ♦ (**груби, набити**) **як** ~ набијен као тучак; **моцни як** ~ јак (тврд) као гвожђе, јак као храст

обуц (ше) -уем (ше) *зак.* обути (се)

обучиц (ше) -им (ше) *зак.* обучити (се)

обучоване *с.* обучавање

обучовац (ше) -чуем (ше) *незак.* обучаваати (се)

обход *х. церкв.* опход

обходзиц -им *незак.* 1. (*около*) обилазити; 2. (*дакого*) бринути о коме; неговати, обилазити кога

обходзиц ше -им ше *незак.* 1. опходити се, понашати се; **крашње ше обходзел гу ньому** лепо се понашао према њему; **тарговец муши знац** ~ 3 **людзми** трговац мора знати опходити се с људима; 2. (*старац ше о себе*) бринути се о себи, живети; **вона ше ише сама обходзи** она се још сама брине о себи

обцагнуц -нем *зак.* 1. (*офарбиц долню часц мура зоз цму фарбу*) поткречити; подвући штрафту; 2. *заст.* (*жемови патос*) премазати; 3. *заст.* (*обишиц з платном, скору*) опшити; превући

обцаговац -гуем *незак.* 1. поткречивати, подвлачити штрафту; 2. *заст.* (*жемови патос*) премазивати; 3. *заст.* (*обишвац з платном, скору*) опшивати; превлачити

обчаровац -руем *зак.* 1. (*одушевиц*) очарати; 2. (*оврачац*) опчарати, опчинити, омађијати

обчаровйовац -вюем *незак.* 1. (*одушевиовац*) очаравати; 2. (*оврачовац*) опчаравати, опчињавати, омађијавати

обчекованє с. очекивање; ишкекивање;
знсвериц **обчекованя** изневерити оче-
кивања

обчековац -куєм *нєзак.* очекивати; ишче-
кивати

обшеданє с. *воєн.* опсада

обшедац -ам *нєзак.* 1. опседати, опсађивати;
~ **твердиню** опседати тврђаву; 2. *прен.*
опседати

обшедаючи и **обшедни** -а -е опсадни; ~
стан опсадно стање

обшеднути -а -е опседнут; ~ з думками
опседнут мислима; ♦ **обшеднута** є з
дзєцми *оп.* **обшедли** ю дзєци

обшеднуц -нем *зак.* 1. *осн. и прен.* опсед-
нути; ~ **варош** опседнути град; 2. окру-
жити; **унуки** **обшедли** дїда унуци су
окружили деду; ♦ **обшедли** ю дзєци (*ма*
вельо дзєци) окупилa је ситна деца

обшеднуце с. опсада; ~ **варошу** опсада
града

обшедовац -дуєм *нєзак. оп.* **обшедац**

обшивац -ам *нєзак.* опшивати; превлачити

обшивка жс. опшивка; оплата

обширни -а -е опширан

обшиц -иєм *зак.* опшити; превући

обшелюдски -а -е општељудски

обшенародни -а -е општєнародни

обшеобразовни -а -е општеобразовни

обшепознати -а -е општепознат

обшєславянски -а -е општєсловєнски

общєство с. *заст.* 1. *цєркв.* црквєна општи-
на, парохїја; 2. друштво

общєчловєчески -а -е општєчовєчански

общи -а -е општи; ~ **оцена** општа оцена; ~
интерес општи интерес

общиц -им *нєзак.* општити; саобраћати

обявєнє с. и **обява** жс. обява

обявиц -им *зак.* 1. објавити; ~ **войну**
објавити рат; ~ **кнїжку** објавити кнїгу;
2. (*о псу*) залајати; **пєс обявєл жє хтош-**
ка пришол пас је залајао – неко је до-
шао

обявиц ше -им ше *зак.* 1. (*дац знац о сво-*
їм приходу) навратити, накратко доћи,
јавити се; **бул пар годзини у валалє и**
обявєл ше до брата био је пар сати у се-

лу и навратио је код брата; 2. **а)** (*присц*
на догварку и под.) јавити се; **преда-**
вам хижу, обявиц ше на телефон...
продајем кућу, јавити се на телефон...;
хто сцє увєсц канализацию най ше об-
яви до Мєсней заснїци ко хоће да уве-
дє канализацију нека се јави у Мєсну
зајєдници; **б)** (*присц прє доставає ин-*
формацийох) доћи, јавити се

обявїовац -явюєм *нєзак.* објављивати

обявїовац ше -юєм ше *нєзак.* (*гу обявиц*
ше) 1. (*давац знац о своїм приходу*)
навраћати, накратко долазити, јављати
се; 2. (*приходзиц на догварку и под.*)
јављати се

обязац (ше) -яжем (ше) *зак. заст. оп.* **обо-**
вязац (ше)

обяшнєнє с. (< *сєрб.*) објашњење (*оп.* **тол-**
кованє)

обяшнїц -нїм *зак.* (< *сєрб.*) објаснити (*оп.*
потолковац (1))

обяшнїц ше -їм ше *взасм. повр.* (< *сєрб.*) об-
јаснити се

обяшнїовац -нюєм *нєзак.* (< *сєрб.*) објаш-
њавати (*оп.* **толковац**)

обяшнїовац ше -нюєм ше *нєзак. взасм.*
повр. објашњавати се

ов *викр., виражує чувство чудованя, нєспо-*
дзиваносци о; **ов, нїгда сом на то нє по-**
думал о, никада на то нисам помислио

овад х. *зоол.* обад; **кравски** ~ говєђи обад

оваковац -куєм *зак. буд.* заклачити, закре-
чити

овални -а -е овалан

оваляц -ям *зак. кух.* уваљати

овапнєнє с. закрєчење

овапнїц ше -нїм ше *зак. мед.* закрєчити се;
овапнєли ше му жили закрєчилє су му
се жилє

овапнїованє с. *мед.* закрєчавање

овапнїовац ше -нюєм ше *нєзак. мед.* за-
крєчавати се

овациї жс. *мн.* овације

ов-гѣ и **овгѣ** *викр.* за виражованє чудованя,
нєсподзиваня и под. ау; охо, хохо; ~, **цѣ**
мам робиц? ау, шта да радим?; ~, **яки**
ши вироснул! охо, колики си порастао!

овериц -им *зак.* оверити

оверйовац -юем *незак.* оверавати

оверйовач *х.* оверач

овес овса *х.* оvas, зоб

овечка *ж. дем.* овчица

овиковичиц (ше) -им (ше) *зак.* овековечити (се)

овиковичовац (ше) -чуем (ше) *зак.* овековечавати (се)

овиксац -ам *зак.* овиксати

овинчац (ше) -ам (ше) *зак.* овенчати (се)

овинчовац (ше) -чуем (ше) *зак.* овенчавати (се)

овишиц -им *зак. заст.* зависити, овисити

овладац -ам *зак.* овладати

овладовац -дуем *зак.* овладавати

овлажиц (ше) -им (ше) *зак.* овлажити (се)

овлажовац (ше) -жуем (ше) *незак.* овлаживати (се)

овласценс *с.* овлаштење, овлашћење

овласцени -ного *х.* овлаштеник, овлашћеник

овласциц -им *зак.* овластити

овласцовац -цуем *незак.* овлашћивати

овласцовач *х.* 1. овластилац; 2. *правн.* власнодавац

овлачиц (ше) -им (ше) *зак.* 1. запрљати (се), упрљати (се); закаљати (се); 2. унередити (се)

овлачовац (ше) -чуем (ше) *незак.* 1. прљати (се); каљати (се); 2. унеређивати (се)

овода *ж. беи.* забавиште; школица (*оп. дзецинска заградка*)

оводарец -рца *и* **оводаш** *х.* забавиштарац

оводарка *и* **оводашка** *ж. беи. (воспитачка у дзецинскей заградки)* васпитачица, забавиља

овоц *ж.* 1. *збир.* воће; 2. воћка; ♦ **забрансена** ~ забрањено воће

овоцар *х.* воћар

овоцарство *с.* воћарство

овоцов -а -о *и* **овоцни** -а -е воћни; ~ **древко** воћка; ~ **сок** воћни сок

овоцник *х.* воћњак

оврачац -ам *зак.* омађијати

овсов(и) -а -о/-е овсен, зобен

овца *ж.* овца; ♦ **заблукана (страцена)** ~ залутала (изгубљена, заблудела) овца; **не пасол (не чувал)** **я з тобу овци (крави, швинї)** нисмо заједно овце (козе, свиње) чували (пасли)

овчар *х.* овчар

овчарство *с.* овчарство

овчещина *ж. беи (< серб.)* овчештина (*оп. баранїна*)

овчи -а -е овчији; ~ **млско** овчије млеко; ♦ **овчи поки** *оп. под поки*; ~ **репик** *бот.* вунасти чичак (*Arctium tomentosum* Mill)

овшани -а -е овсен, зобен; ~ **хлеб** овсени хлеб, зобаница; **овшани пахуљки** зобене пахуљице

овшанка *ж.* овсена слама

овшик *х. дем.* зопца; ♦ **порезац резанки на овшики** исећи резанце ситно

овшиско *х. (пољо дзе бул пошати овес)* овсиште, зобиште

овшолавиц -всем *и* -им *зак.* увашљивити се, добити вашке

овязац -яжем *зак.* увезати, повезати; омотати, овити

овязка *ж.* канап *и* сл. којим се обавија калем код калемљења

овяц -всем *зак. (очисциц на рошти або втернїци)* овејати, провејати

огадани -а -е сналажљив, досетљив

огадац -ам *зак.:* ~ **себе** направити себи брига, неприлика, наудити себи; **не роб то, бо тельо того себе огадаш** немој то радити, јер ћеш себи направити пуно неприлика

огадац ше -ам ше *зак.* досетити се, снаћи се

оганяц -ням *незак. (дакого/дацо и за даким/дачим)* јурити, вијати; гонити, терати; **оганял за нїм док го не влапел** јурио га је док га није ухватио; ♦ **не оганяю за тобу (помалиш и уважно роб)** није ти крава стала на ногу, не гори ти кућа над главом

оганяц ше -ням ше *незак.* 1. вијати се; гањати се; јурити се; јурцати се; 2. играти се вије

оганяч х. **1.** гонилац; **2.** **оганяче** *мн.* потера

оганячки *жс. мн.*: **бавиц ше на** ~ играти се вије

оганьбиц (ше) -им (ше) *зак.* осрамотити (се); обрукати (се)

огарнуц -нем *зак. поль.* огрнути, загрнути; ~ **кукурицу** огрнути кукуруз

огартане *с. поль.* огртање; ~ **кромпльох** огртање кромпира

огартац -ам *незак. поль.* огртати, загртати, загрћати (*в.*)

огартаци и огартачи -а -е: ~ **плуг** *поль.* загртач (*в.*)

огациц -им *зак. 1.* направити насип; **2.** ~ **смияд** *оп.* **огациц ше**

огациц ше -им ше *зак.* загасити (утолити, угасити) жеђ

огацовац ше -цуюм ше *незак.* гасити (утољавати) жеђ

огашиц -им *зак. (набиц)* измлатити, истући, издеветати, ишибати кога

огварки *жс. мн.* (*ед.* огварка) оговарања; клевете

огваряц -ям *незак.* оговарати

огваряч х. оговарач

огварячка *жс.* оговарача, сплеткашица

огень огня х. **1.** ватра, огањ; **2.** пожар; **3.** палба; **отвориц** ~ отворити палбу; ♦ **вредни як** ~ вредан као чигра

огеньчок -чка х. *дем.* ватрица

огепани -а -е лоше, било како увезан марамом (*о женској особи*)

оглавок -вка/-вку х. оглав, оглавина

огладниц -нім *зак.* огладнети

огласни -а -е *оп.* **оглашков(и)**

оглашиц -им *зак. 1.* огласити; објавити; разгласити; ~ **диплому за неважацу** огласити диплому неважећом; **2.** *церкв. (наявиц дачийо винчане)* огласити, озвати, навестити; **три раз их оглашели у церкви** три пута су их озвали у церкви

оглашиц ше -им ше огласити се, јавити се

оглашка *жс. 1.* оглас, конкурс; ~ **за пополњоване** **роботног места** оглас за попу-ну радног места; **2.** **оглашки** *мн. церкв. (оглашоване у церкви же ше двойо сцу*

побрац) навешћивање, оглашење; ♦ **роз-писац** **оглашку** расписати конкурс

оглашков(и) -а -о/-е огласни; ~ **табла** огласна табла

оглашнік х. огласник

оглашовац -шуюм *незак. 1.* оглашава-ти; објављивати; **2.** *церкв.* оглашавати, навешћивати

оглашовац ше -шуюм ше *незак. (явяц ше, оздзивац ше)* оглашавати се

оглуниц -им *и оглупнуц* -нем *зак.* оглу-п(ав)ети, оглуп(ав)ити

оглухнуц -нем *зак. (постац глухи)* оглуве-ти; **оглухнем од теј лярми** оглувећу од ове галаме

оглушиц -им *зак. (зробиц глухим)* оглувети, оглувити, оглухнути, *горв.* оглушити; **експлозия може ~ човека**

оглушуюци -а -е (*барз гласни*) заглушан, заглушујући; ~ **музика** заглушујућа му-зика

огляд х. оглед, опит; ♦ **без огляду** без обзи-ра; **мац у оглядзе** имати у виду; **з огля-дом на...** с обзиром на...

оглядац ше -ам ше *незак.* окретати се, освртати се, обазирати се

оглядни -а -е огледни, опитни; ~ **школа** огледна школа

огляднице *с.* осврт

огляднуц ше -нем ше *зак.* окренути се, осврнути се, обазрети се

огнац ше од'женем ше *зак. оп. одогнац ше* **огниво** *с.* (*една з дуговастих каричкох лан-ца*) алка, беочуг

огніско *с. 1.* огњиште, ватриште; **2.** х. *аугм.* ватруштина

огняни -а -е ватрен; ♦ ~ **ладя заст.** пароброд; ~ **машина заст.** парна машина

огнянка *жс. заст. (парна тлачарка)* ватренка

огньобран х. ватробран

огньови -а -о/-е **1.** ватрен; **2.** пожарни; ♦ ~ **блошица** *оп.* **дяблова катичка**; ~ **оружје** ватрено оружје; ♦ ~ **кресцене** ватрено крштење

огньогасни -а -е ватрогасни

огньогащец -асца х. ватрогасац

огньо́мет х. ватромет

огньо́одпорни и **огньо́стойни** -а -е ватро-
сталан

о-гб́, огб́ *вкр. за виражованє чудованя, несподзиваня, гнїву, церпеня и под. охо, охо-хо, хохо; ~, пать ти ше його! охо-хо, види ти њега!*

огобльовац -люєм *зак. орендисати, изрен-
дисати*

ого-гб́ *вкр. оп. о-гб́*

оголенїско с. голет

оголїц -їм *зак. оголити, обнажити*

огольовац -люєм *нєзак. огољавати, обна-
живати*

огорени -а -е (*почарнети од слунка*) пре-
плануо, поцрнео

огориц -им *зак. 1. (почарнїц од слунка) пре-
планути, поцрнети; изгорети; 2. (дакус
погориц) нагорети, огорети*

огорїовац -рюєм *нєзак. (дакус згорїовац)
нагоревати, огоревати*

огорченє с. огорчење

огорчени -а -е *прен. огорчен; буц ~ пре да-
чий поступок бити огорчен због чијег
поступка; водзиц огорчену борбу води-
ти огорчену борбу*

огорчиц -им *зак. 1. (барз загорчиц) јако за-
горчати; 2. прен. огорчити; озлоједити*

огорчиц ше -им ше *зак. огорчити се;
озлоједити се*

огорчовац -чуєм *нєзак. 1. (барз загорчо-
вац) јако загорчавати; 2. прен. огорчава-
ти; озлојеђивати*

огорчовац ше -чуєм ше *нєзак. огорчавати
се; озлојеђивати се*

ограбкн ж. мн. (*пограбана житарка*) огра-
бина, пограбуља, грабљевина

ограда ж. **1.** ограда; **железна** ~ гвоздена
ограда; **жива** ~ жива ограда; **2.** (*на гара-
дичох*) ограда, балустрада

оградзиц -им *зак. осн. оградити, заградити;
~ двор оградити двориште*

оградзиц ше -им ше *зак. 1. оградити се, за-
градити се; 2. прен. оградити се; огра-
дзел сом ше од його вияви оградіо сам
се од његове изјаве*

оградзовац -дзуєм *нєзак. осн. ограђивати,
заграђивати*

оградзовац ше -дзуєм ше *нєзак. осн. 1.
ограђивати се, заграђивати се; 2. прен.
ограђивати се*

огранїченє с. ограничење

огранїчени -а -е *осн. и прен. ограничен; ~
простор ограничен простор; ~ человек
ограничен човек*

огранїчиц (ше) -им (ше) *зак. ограничити
(се)*

огранїчовац (ше) -чуєм (ше) *нєзак. огра-
ничавати (се)*

ограц -реєм *зак. 1. (о слунку) огрејати,
угрејати; слунко ограло сунце је
угрејало; 2. а) загрејати; б) (кисле млеко
на сир): ~ сир млек. усирити кисело мле-
ко (загревањем); ♦ не може на нїм очи
ограц не може очима да га види*

ограц ше -реєм ше *зак. 1. огрејати се,
угрејати се; 2. (о кислим млеку) усирити
се (загревањем)*

огребло с. чешагија

огрива ж. *огрев; купиц огриви за жиму
купити огрев за зиму*

огривац -ам *нєзак. 1. и безос. огре(ја)вати,
грејати; слунко огрива сунце огрева; 2.
~ сир млек. загревати (сирити) кисело
млеко*

огривац ше -ам ше *нєзак. огре(ја)вати се,
грејати се*

огривни -а -е *огревни*

огризац -ам *нєзак. 1. огризати; глодати,
оглодавати; гулити; 2. (лісце з древа – о
статку) брстити*

огризиц -ижем *зак. 1. огристи; оглодати;
огулити; 2. (лісце з древа – о статку)
обрстити*

огришиц ше -им ше *зак. огрешити се*

огромни -а -е *огроман*

огуляц -лям *зак. умотати, омотати, увити;
~ главу з хустку умотати главу вуненом
марамом*

огуляц ше -лям ше *зак. умотати се, омота-
ти се, увити се; ~ до покровца умотати
се у ћебе*

огулячка *ж. заст.* (*хустка хтора ше вяже коло глави и плсцох*) марама (за главу и рамена)

огульдац (ше) -ам (ше) *зак. оп.* **огультац (ше)**

огульовац (ше) -люєм (ше) *незак.* умотавати (се), омотавати (се), увијати (се)

огультац ше -ам ше *зак.* умотати (се), омотати (се); натрунтати (се), натронтати (се)

огурка *ж.* краставац; ♦ **квашени огурки** кисели краставци

огурков(и) -а -о/-е од краставаца; ♦ ~ **шала**та *ж.* кул. таратор, салата од краставаца

огурни -а -е *заст.* лењ; који неће да ради

огутани -а -е одрешит; сналажљив

огутац -ам *зак.* освестити, опаметити кога; **не мож го лем** ~ не можеш га опаметити

огутац ше -ам ше *зак.* освестити се, прирати се, доћи себи (*од изненађења и сл.*); присетити се; снаћи се

огуториц ше -им ше *зак.* испричати све своје радости, бриге и сл.

огадниц (ше) -им (ше) *зак. беш.* згадити (се), огадити (се)

огадзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак. беш.* згађивати (се), огађивати (се)

огаздниц ше -им ше *зак.* обогатити се, загаздити се, постати газда

огаладзниц -им *зак.* упрљати изметом

огенглџиц -им *зак.* омлитавети, омлитавити; отромбољити се, опустити се

оглейтовани -а -е **1.** превучен глеђу; емајлиран; **2.** оцакљен

оглейтовац -туєм *зак.* превући глеђу, емајлирати, оцаклити

од прим. з *ген.* од **1.** з просторним значењом: **оддалели ше од валалу** удаљили су се од села; **идзе од брата** иде од брата; **2.** *означаје час:* **од рана** од јутра; **од дзешец годзин** од десет часова; **од младосци** од младости; **од дзецка є** **таки** од детињства је такав; **3.** *означаје причину:* **плакали од радосци** плакали су од радости; **не чуц ніч од лярми** не чује се ништа од галаме; **4.** *означаје обект:* **а)**

обава ше од непознатей **будучносци** осећа страх од непознате будућности; **достал писмо од брата** добио је писмо од брата; **б)** *преклада ше з генитивом без применовника:* **вона ше не бої од цмоти** она се не боји мрака; **5.** *означаје походзенє:* **били є од муки** бео је од брашна; **шпляхи од масци** флека од масти; **пориско од шекери** дршка од секире; **шкатулка од ширки** кутија од шибица; **6.** *означаје видзельованє з множества:* **єден од нас двох** један од нас двојице; ♦ **од ... до ... и од ... по ... од ... до ...**

ода *ж.* ода

одаванка *ж.* удаја

одавац -ам *незак.* удавати; ~ **дзивку** удавати ћерку

одавац ше -ам ше удавати се

одавачка *ж. ридк. оп.* **одаванка**

одата -тей *прикм. ж.* удата

одац -ам *зак.* удати

одац ше -ам ше *зак.* удати се

одбавиц -им *зак.* одиграти

одбегнуц -нем *зак.* **1.** скокнути, тркнути; ~ **до дутяну** скокнути у продавницу; **2.** отрчати, одјурити

одбегнуц -нем *зак. беш.* (< *серб.*) (*о дзивки*) одбећи, ускочити (*оп.* **спекнуц (3)**)

одберац -ам *незак.* **1.** *поль.* руковедати, купити; **2.** (*на силу брац*) одузимати, отимати; **3.** (*брац єдну часц з громади и под.*) узимати

одберац ше -ам ше *незак.* спремати се за одлазак; купити се; одлазити; **час ше уж одберац** веће је време за одлазак

одберач *х. поль.* руковедач, купилац

одберачка *ж. поль.* руковедачица, купилица

одберки *ж. мн.:* ♦ **буц на одберкох** спремати се за одлазак; **ми на одберкох** ми одлазимо

одбиванє *с.* одбијање; ~ **шветлосци** *физ.* одбијање светлости; ~ **молби** *правн.* одбијање молбе

одбивац -ам *незак. з розл. знач.* одбијати

одбивац ше -ам ше *незак. 1. з розл. знач.* одбијати се; **зарї ше одбиваю од скла**

зраци се одбијају од стакла; ~ **ше од друштва** (*одцудзовац ше*) одбијати се од друштва; **2. прен.** (*буц одражене*) одражавати се; **у човекови ше одбива цали швет** у човеку се одражава цео свет
одбива(ю)ци -а -е одбојан; ~ **твар** одбојно лице

одбива(ю)цосц *жс.* одбојност

одбиток -тку *х.* одбитак; ~ **з плаци** одбитак од плате

одбиц -ием *зак. 1.* з *розл. знач.* одбити; ~ **гарло фляшки** одбити грлић флаше; ~ **поволанку** одбити позив; ~ **од плаци** одбити од плате; ~ **целе од цицки** одбити теле од сисе; **2.** (*о годзини и под.*) откупцати; **3.** одбити, сузбити; ~ **напад** одбити напад

одбиц ше -ием *ше зак. 1.* з *розл. знач.* одбити се; ~ **од друштва прен.** одбити се од друштва; **2.** (*указац ше як пошлѣдок*) одразити се

одбице *с.* одбијање

одблѣзка *присл.* изблиза

одблѣск *х.* одблесак, одсјај; ~ **води при мешачку** одсјај воде на месечини

одблѣсковац (ше) -куем (*ше*) *нзак.* одблескивати (*се*), љескати (*се*), зрцалити (*се*)

одблѣснуц (ше) -нем (*ше*) *зак.* одблеснути (*се*)

одблукац -ам *и* **одблукац ше** -ам *ше зак.* одлутати, одблудети, одскитати (*се*); **пес ше одблукал з дому** пас је одлутао од куће

одбойка *жс. спорт.* одбојка

одбойкаш *х.* одбојкаш

одбойкашка *жс.* одбојкашица

одбойкашки -а -е одбојкашки

одбойни -а -е (*< серб.*) одбојан (*оп. одбива(ю)ци*)

одбойниѣк *х. техн.* одбојник

одбойносц *жс.* (*< серб.*) одбојност (*оп. одбива(ю)цосц*)

одбор *х.* одбор; **вивершни** ~ извршни одбор; **надпатраюци** ~ надзорни одбор; **управни** ~ управни одбор

одборец -рца *х. цркв. кер.* одборник (*члан црквеног одбора*)

одборниѣк *х. (член одбору)* одборник

одборниѣчки -а -е одборнички

одборов(и) -а -е/-о *и* **одборски** -а -е одборски

одбрана *жс.* одбрана; **нужна** ~ нужна одбрана

одбранашки -а -е одбранашки; ~ **становиско** одбранашки став

одбранѣц (ше) -нім (*ше*) одбранити (*се*)

одбрехац -ам *и* **одбрехнуц** -нем *зак. пейор.* одлајати

одбрушиц -им *зак. беш. (< серб.) (оштро одповесц)* одбрусити (*оп. одбуљкнуц, одоцац*)

одбувац -ам *нзак. 1. а)* обављати; **б)** (*з даким/дачим*) отаљавати, *с* (тешком) муком радити, завршавати (обављати) као од беде; **2. (дацо и за дацо)** испаштати, окајавати, искајавати; плаћати чему данак; **одбувал за тото цо зробел** испаштао за оно што је урадио; ~ **за дакого** испаштати туђе (нечије) грехе; **вон одбува својо** он испашта своје грехе, лупа му се о главу

одбувац ше -ам *ше нзак. 1. а)* догађати се, дешавати се, збивати се; **б)** одигравати се, одвијати се; **2.** одржавати се; обављати се

одбуљкац -ам *зак. оп. одбуљкнуц*

одбуљкнуц -нем *зак. (одповесц)* одрубити, одсећи, одбрусити, нељубазно одговорити

одбуљковац -куем *нзак. (одповедац)* одрубљивати, одсецати, нељубазно одговарати

одбуц -удзем *зак. 1. а)* обавити; ~ **полудзенок** обавити ручак; **б)** (*з даким/дачим*) отаљати, *с* (тешком) муком урадити, завршити (обавити) као од беде; **лѣкар одбул з нѣм на дзверох** лекар је обавио с њим на вратима; **в)** (*препровадзиц*) пребринутити; **одбудзме и тоту бригу** пребринимо и ту бригу; **2. а)** окајати, искајати; **одбул својо** искајао је своје; **б)** издржати; ~ **кару у гарешту** издржати казну у затвору

одбуц ше -удзем *ше зак. 1.* догодити се, десити се, збити се; одиграти се; **на Мар-**

ни ше одбула велька битка на Марни се одиграла велика битка; **2.** одржати се, бити одржан; бити; **одбули ше виберанки** одржани су избори; **у тим будинку одбула ше важна схадзка** у овој згради одржан је важан састанак

одвага *ж. оп.* **одважносц**

одважиц -им *зак.* (*одваліц*) одвалити; развалити; одвојити

одважиц ше -им *ше зак.* **1.** одважити се, усудити се, осмелити се; **2.** решити се, одлучити се

одважни -а -е одважан, срчан

одважносц *ж.* одважност, срчаност

одважовац ше -жуем *ше незак.* **1.** одважавати се, усуђивати се, осмелјивати се; **2.** решавати се, одлучивати се

одвал х. и **одваленіско с.** одрон; ~ **на драги** одрон на путу

одваліц -лім *зак.* одвалити; одронити

одваліц ше -им *ше зак.* одвалити се; одронити се; **одвалела ше часц мура** одвалио се део зида

одвальованс с. одроњавање; одрон; **на тим месце части одвальованя** на овом месту су чести одрони

одвальовац (ше) -люем (*ше*) *незак.* одвальивати (*се*); одроњавати (*се*)

одвандроцац -руем *зак.* одлутати

одвезц -ежем *зак.* **1.** одвести (-езем); ~ **на авту** одвести колима; **2.** одвести, уклонити

одвезц ше -ежем *ше зак.* одвести се (-езем *се*)

одвельгнуц -нем *зак.* повући влагу, овлажити; омекшати од влаге

одвельговац -гуем *незак.* вугнути; омекшавати од влаге

одвельговаци -а -е вугљив

одвесц -едзем *зак.* одвести (-едем); ~ **дзецко до школи** одвести дете у школу

одвицац -ам *незак.* (*розкруцовац*) одвијати, одмотавати

одвицац ше -ам *ше незак.* **1.** (*розкруцовац ше*) одвијати се, одмотавати се; **2.** (*случовац ше*) одвијати се; **роботи ше одвиваю по плану** радови се одвијају по плану

одвикнуц -нем *зак. прех. и непрех.* одвикнути, одвићи; **одвикол сом читац** одвикао сам да читам

одвикнуц ше -нем *ше зак.* одвикнути се, одвићи се

одвикнуце с. одвика

одвикованс с. одвикавање

одвиковац -куем *незак. прех. и непрех.* одвивавати

одвиковац ше -куем *ше незак.* одвивавати се; ~ **од куреня** одвивавати се од пушења

одвисни -а -е *заст. оп.* зависни

одвит х. одговор

одвитовац -туем *незак. I непрех.* **1.** (*на питаня*) одговарати, узвраћати; **2.** *з розл. знач.* одговарати; ~ **за свою роботу пред јавносцу** одговарати за свој рад пред јавношћу; **тот квартељ ми не одвитуе** овај стан ми не одговара; **придзеш як ци будзе** ~ доћи ћеш како ти буде одговарало; **II прех. шк.** одговарати; ~ **историю** одговарати историју

одвитовац² -туем *зак.* одговорити, узвратити; **не одвитовал ми на питање** није ми одговорио на питање

одвитујуци -а -е одговарајући; ~ **приготовка** одговарајућа спрема

одвичательни -а -е одговоран; ~ **редактор** одговорни уредник; **вон за тото** ~ он је за то одговоран

одвичательносц *ж.* одговорност; **поволац дакого на** ~ позвати кога на одговорност

одвлсчиц -чем *зак.* одвући, отеглити (*нешто тешко*)

одвлсчиц ше -чем *ше зак.* одвући се (*полако, тешко ходајући*)

одвлоні присл. одлане, одлани

одвод х. одвод

одводзиц -им *незак.* одводити

одводни -а -е одводни; ~ **бегель (канал)** одводни канал

одводньованс с. одводњавање

одводньовац -нюем *незак.* одводњавати

одвоженс с. одвоз, одвожење

одвожиц -им *нєзак.* **1.** одвозити; **2.** одвозити, уклањати

одвожиц ше -им ше *нєзак.* одвозити се
одвоїц (ше) -їм (ше) *зак. (< серб.)* одвојити (се) (*оп. оддзелїц (ше)*)

одвойовац (ше) *нєзак. (< серб.)* одвајати (се) (*оп. оддзельовац (ше)*)

одвойнє *присл.* двоструко, дупло; **добре гносна жем ~ враца** добро ђубрена земља дупло враћа

одволаңе *с.* одзив

одволац -ам *зак.* повући; ~ **одлуку** повући одлуку

одволац ше -ам ше *зак.* одазвати се

одволовац ше -луєм ше *нєзак.* одазивати се

одвонка *присл.* споља

одвратни -а -е одвратан; мрзак

одвратносц *жс.* одвратност; **чувствовац** ~ осећати одвратност, гадити се

одвращац -ам *нєзак.* **1.** одвраћати; **2.** *коц. оп. превращац (б); 3. заст. (давац од-вит)* одговарати

одвращиц -им *зак.* **1.** одвратити; ~ **дачию увагу** одвратити нечију пажњу; **2.** *поль. коц.* преврнути угар; **3. заст.** одговорити

одвращац -ам *зак. оп. одчаровац*

одвшадзи *присл.* одасвуд(а), одсвагде

одвше *присл.* одувек

одвзяц (ше) -яжем (ше) *зак.* одвезати (се)

одвзяовац (ше) -зуєм (ше) *нєзак.* одвезивати (се)

одгадац -ам *зак. оп. одгаднуц*

одгадка *жс.* одгонетка

одгадлїви и одгадуюци -а -е одгонетљив

одгаднуц -нєм *зак.* одгонетнути

одгаднуце *с. оп. одгадка*

одгадовац -дуєм *нєзак.* одгонетати

одгамовац (ше) -муєм (ше) *зак.* откочити (се)

одгамовйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* откочивати (се)

одганяц -ям *нєзак.* терати, одгонити; ~ **му-хи** терати муве

одганяц ше -ям ше *нєзак.* омахивати се, терати од себе; бранити се; ~ **од мухох** терати од себе муве, омахивати се од му-

ва; ~ **од псох з палїчку** бранити се од па-са штапом

одгарнуц -нєм *зак.* одгрнути; ~ **гліну** од-грнути земљу

одгартац -ам *нєзак.* одгртати

одгартовац -туєм *зак. спец.* откалити

одгациц -им *зак.* одјазити

одгвариц -им *зак.* одговорити, одвратити (*некога од неке намере*)

одгваряц -ям *нєзак.* одговарати, одвраћати (*некога од неке намере*)

одгеверовани -а -е одморан (*који дуже вре-ме није радио*); **одгеверовани конї** од-морни коњи

одгинац -ам *нєзак.* исправљати савијено

одгнївани -а -е одобровољен, који је пре-стао да се љути

одгнївац ше -ам ше одљутити се, престати се љутити

одгнїц -їєм *зак.* одагњити

одгойдац ше -ам ше *зак.* отклатити се

одгоре *присл.* одгоре, одозго

одградзиц ше -им ше *зак. (одстранїц огра-ду)* разградити се

одгражац ше -ам ше (*дакому/на дакого*) *нє-зак.* претити коме, грдити кога, жалити се на кога ко није присутан; **одгражал ше Янкови же го раз добре окладзе** претио је Јанку да ће га једном добро измлатити; **роботнїки ше одгражаю на директора, бо их нє плаци поряднє** радници грде директора, јер их не исплаћује редовно

одграц -аєм *зак.* одсвирати

одгребац -бєм *зак.* откопати

одгризац -ам и **одгризовац** -зуєм *нєзак.* од-гризати, одгризивати

одгризц -ижем *зак.* одгристи

одгук *х.* одјек

одгукнуц -нєм *зак.* одјекнути; разлегнути се

одгуковац -куєм *нєзак.* одјекивати; разле-гати се

одгуториц ше -им ше *зак. оп. огуториц ше*

одглумиц -им *зак.* одглумити

одгужлїц -їм *зак.* раздрешити, одмрсити

оддавац -ам *нзак. безос.* осећати олакшање;
по чезкей хороти почало сй ~ после
тешке болести осетила је олакшање

одавна *присл.* одавна, одавно, издавна

одакадз и одакаль *присл.* однекуд(а)

оддалей *присл.* 1. од даље, са веће даљине;
2. *прен.* околишући, завијено, издалека,
поиздаље; ♦ **почац** ~ почети издалека
(поиздаље)

оддалеска *присл.* издалека

оддаленє *с.* удаљење

оддалени -а -е удаљен

оддаленосц *ж.* удаљеност

оддалиц -лім *зак.* 1. з *розл. знач.* удаљити;
2. (*преложуц за познейше*) одложити;
прекинути рад за извесно време; **наста-**
ва у школи оддалена док епидемия не
прейдзе настава у школи је обустављена
док епидемија не прође; **оддалели ро-**
боту за познейше одложили су посао за
касније

оддалиц ше -лім *ше зак.* удаљити се

одаљовац -люєм *нзак.* 1. удаљавати;
2. (*прекладац за познейше*) одлагати;
прекидати рад за извесно време; **пре**
недостаток средствх одалюю робо-
ти за даскельо мешаци због недостат-
ка средстава одлажу радове за неколико
месеци

одаљовац ше -люєм *ше нзак.* удаљавати
се

оддани -а -е одан; предан; **бул шицок ~ тей**
роботи био је сав предан свом раду

одданосц *ж.* оданост; преданост

оддац одда *зак. безос.* (*дакому*) лакнути; **од-**
дало му лакнуло му је [на срцу], пао му
је камен са срца

оддзвин *х.* одјек, одзивање (*метала, стру-*
на и сл.)

оддзвиніц -ім *зак.* одзвонити, одјекнути (*о*
металу, струнама и сл.)

оддзвиньовац -нюєм *нзак.* одзивати, од-
јекивати (*о металу, струнама и сл.*)

оддзвоніц -нім *зак.* одзвонити

оддзелєнє *с.* одељење; **порцийне** ~ поре-
ско одељење; **хирургийне** ~ хируршко
одељење

оддзелєньски -а -е одељењски; ~ **рада**
одељењско веће; ~ **старшина** одељењски
старешина

оддзеліц (ше) -ім (*ше*) *зак.* одвојити (*се*),
оделити (*се*)

оддзельовац (ше) -люєм (*ше*) *нзак.* одва-
јати (*се*), одељивати (*се*)

оддзельок -лька *х.* одељак

оддзерац (ше) -ам (*ше*) *нзак.* отцепљивати
(*се*); откидати (*се*)

оддих *х.* предах

оддихац ше -ам *ше зак.* 1. издахтати се,
одувати се, издыхати се, издувати се;
2. одморити се; предахнути; **понаглял,**
а вец шеднул ~ журио је, а онда је сео
да се одмори

оддихнуц -нем *зак.* 1. одахнути; 2. одмори-
ти се; предахнути

оддиховац -хуєм *нзак.* 1. одахивати, одах-
њивати; 2. одмарати се

одділ *х.* *ридк.* одељење; одсек

оддлужиц ше -им *ше зак.* одужити се,
узвратити

оддлужовац ше -жуєм *ше нзак.* одуживати
се, узвраћати

оддодня *присл.* од ране зоре

оддолу *присл.* одоздо

оддриліц -ім *зак.* 1. а) одгурнути; одгура-
ти; **оддриль карсцель од пеца** одгурни
столицу од пећи; ~ **бициглу до майстра**
одгурати бицикл код мајстора; б) одвес-
ти; **оддрилел фурик писку майстрови**
одвезао је колица песка мајстору; 2. (*пре-*
месциц термин) одложити; ~ **путованє**
одложити путовање

оддриліц ше -ім *ше зак.* одгурнути се; ~ **од**
побрежя одгурнути се од обале

оддриляц -ям *зак.* одгурати; откотурати
оддрильовац -люєм *нзак.* 1. одгуравати;
гурати од себе; 2. (*премесац термин*)
одлагати; ~ **схадзку** одлагати седницу

оддримац -мем *зак.* одремати

оддрингац -ам *зак.* 1. отрчати лаганим
трком; 2. (*о коньови*) откасати

оддудрец -ем *зак.* одгунђати

оддуліц -лім *зак.:* ~ **гамби** (*одпуліц, надуц*
гамби од гніву и под.) напућити усне

оддулїц ше -їм ше *зак.* (*оддзелїц ше од по-
верхносци – о малтеру, фарби и под.*)
одвојити се; потклобучити се

оддуљовац -люєм *незак.*: ~ **гамби** пућити
усне

оддуљовац ше -люєм ше *незак.* (*оддзельовац ше од поверхносци*) одвајати се;
потклобучивати се; **малтер ше нам од-
дуљоє од мура** малтер нам се одваја од
зида

оддумац ше -ам ше *зак.* предомислити се;
одустати

оддумовац ше -муєм ше *незак.* предо-
мишљати се; одустајати

оддуркац -ам *зак.* откуцати, отипкати (*на
тастатури*)

оддуц -уєм *зак.* одувати; о(т)пирити; о(т)-
пухнути; **витор оддул лїсце** ветар је оду-
вао лишће; ~ **прах** опухнути прашину

одедвїц ше -им ше *зак.* прејести се

од'есц -єм *зак.* 1. одјести; 2. загубити, зату-
рити; изгубити; **не знам дзе сом од'едол
кнїжку** не знам где сам затурио кнїгу

од'жаловац -луєм *зак.* 1. помирити се са
трошком, губитком *и сл.*, прежалити; не
жалити дати; **од'жаловали трошки, та
дали сина до школи** нису жалили трош-
кове, па су послали сина на школовање;
2. отписати, опростити (*некоме дуг и
сл.*); **ледво му од'жаловал тото длуство**
једва му је опростио овај дуг

оджацки -а -е (*од Оджак*) оџачки

Оджачань *х.* Оџачанин

од'жити -а -е подмлаћен; одморан, осве-
жен, здравог изгледа

од'жубронїц -нїм *и* **од'жубротац** -ам *зак.*
одмрмљати, одгунђати

оджубац -бем *зак.* озобати; окљувати; **пти-
ци нам оджубали грозно** птице су нам
озобале грожђе

оджубовац -буєм *незак.* озобавати; окљу-
вавати

од'задку *присл.* отпозади, остраг(а), одо-
страг(а)

од'здравканє *с.* отпоздрав

од'здравкац -ам *зак.* отпоздравити; одјави-
ти се

од'здравковац -куєм *незак.* отпоздрављати;
одјављати се

одзерац -ам *незак.* згуљивати, здирати, де-
рати; ~ **скору** дерати кожу

од'зноа *присл. оп.* **озноа**

од'зубадлац -ам *зак.* разуздати, одуздати,
ражвалити, оджвалити; ~ **коња** разузда-
ти коња

одиндзей *присл.* однекуд са другог места;
вон ~ принєс води, не зоз жридла он је
однекуд са другог места донео воде, не
са извора

одинкадз *присл.* однекуд са (из) другог ме-
ста; из неког другог правца, с неке дру-
ге стране; **вон не з Керестура, вон ~ он**
није из Крестура, он је из неког другог ме-
ста

одисея *ж.* одисеја

одисц -идзем *зак.* 1. удаљити се; 2. измак-
нути, одмакнути, отићи напред; **пуц их
най дакус одиду** пусти их нека мало из-
макну; 3. (*вируциц плод*): **одишло єй**
имала је спонтани побачај, изгубила је
дете

одїлотвориц -им *зак.* оделотворити

одїяниє *с. кнїжк.* рухо, одежа

одкадз *присл.* одакле; откуд(а); ♦ **не знац ~
почац** запасти у велике тешкоће, бриге

одкадз(и)шик *присл.* однекуд(а)

одказ *х.* 1. отказ; **достац ~ на работи** доби-
ти отказ на послу; 2. *ридк.* порука

одказац -ажем *зак.* 1. (*на дакого и дакому
– послац порученє*) поручити; отпоручи-
ти; **одказал на ньго же...** поручио му је
да...; 2. *з розл. знач.* отказати; ~ **квартиль**
отказати стан; ~ **послушноєц** отказати
послушност

одказни -а -е отказни

одказовац -зуєм *незак.* 1. (*на дакого и дако-
му – послац порученє*) поручивати; от-
поручивати; 2. *з розл. знач.* отказивати

одкаль *присл. оп.* **одкадз**

одкальшик *х. оп.* **одкадз(и)шик**

одкапкац ше -ам ше *зак.* (*о сиру и под.*)
оцедити се

одкапкавац ше -куєм ше *незак.* (*о сиру и
под.*) оцеђивати се

одкапніца *ж.* буд. окапница

одкапчац (ше) -ам (ше) *зак.* откопчати (се)

одкапчовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* откопчавати (се)

одквачиц (ше) -им (ше) *зак.* откачити (се)

одквачовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* откачивати (се)

одквашиц ше -им ше *зак.* изгубити киселост, откиселити се

одквитац -ам *незак.* прецветавати

одквитнуц -нем *зак.* прецветати

одкеди I присл. откад(а); **II у функції злучні́ка** откад(а), откако

одклада́льня *ж.* оставиште, спремиште

одкладац -ам *незак.* **1.** (класц на свойо место) остављати; склањати; слагати; спремати; ~ **шмати до ормана** остављати одело у орман; ~ **судзину зоз стола** склањати посуђе са стола; **вон одклада новини и слуха жену** он оставља новине и слуша жену; **2.** (пенєжи – шпороваци) штедети, стављати на страну; **3.** одлагати, одгађати; ~ **роботу од нешка до ютра** одлагати посао од данас до сутра

одклапкац ше -ам ше *и* **одклапчиц ше** -им ше *зак.* изговорити се, оправдати се, извући се

одклоні́ц -ім *зак.* отклонити

одклоньовац -нюєм *незак.* отклањати

одколі́сац -ішем *зак. прен.* одњихати, одљубљати

одкопац -пем *зак.* откопати

одкоповац -пуєм *незак.* откопавати

одкос *х.* (< серб.) откос (*оп.* покосай)

одкотуляц (ше) -ям (ше) *зак.* откотрљати (се); одваљати (се)

одкотурбичац(ше) -ам(ше) *зак.* откотрљати (се) (*брзо*); откотршкати (се)

одкошиц -им *зак.* закосити, укосити; ~ **з люцко́го жита** закосити од туђе пшенице

одкошовац -шуєм *незак.* закошавати, укосавати (*од туђе ливаде и сл.*)

одкравац -ам *незак.* одсецати, сећи

одкрац -аєм *зак.* одсећи; ~ **хлеба** одсећи хлеба

одкривање *с.* откривање; ~ **памятні́ка** откривање споменика

одкривац (ше) -ам (ше) *незак. з розл. знач.* откривати (се)

одкриц -иєм *зак. осн. и прен.* открити; ~ **верх на шерпенки** открити поклопац на шерпи; ~ **дакому правду** открити коме истину

одкриц ше -иєм ше *зак. з розл. знач.* открити се

одкрице *с.* откриће; **науково** ~ научно откриће

Одровене *с. рел.* Откровење

одкрутка *ж. оп.* одкруцац

одкруцац (ше) -ам (ше) *незак.* **1.** одвртати (се); **2.** одмотавати (се)

одкруцац *х.* одвијач, одвртка

одкруциц -им *зак.* **1.** одврнути; ~ **шруб** одврнути завртањ; **2.** одмотати

одкруциц ше -им ше *зак.* **1.** одврнути се; **2.** одмотати се

одкруцовац (ше) -цуєм (ше) *незак. и частот. оп.* одкруцац (ше)

одкулькац -ам *зак.* страћити, (у)залуд провести време негде

одкуп *х.* откуп

одкупене *с. рел.* откупљење

Одкупитель *х. рел.* Откупитель

одкупиц -им *зак.* **1.** откупити; **тарговци одкупели шицко жито** трговци су откупили сву пшеницу; **2.** (*з рабства*) искупити

одкупйованє *с.* **1.** *оп.* одкуп; **2.** откупљивање

одкупйовац -пюєм *незак.* **1.** откупљивати; **2.** (*з рабства*) искупљивати

одкупйовач *х.* откупљивач; ~ **статку** откупљивач стоке

одкупни -а -е откупни; ~ **стані́ца** откупна станица

одкупні́на *ж.* откупнина

одкусовац -суєм *незак.* одгризати

одкушиц -им *зак.* одгристи

одламац -мем *зак.* **1.** одломити; **2.** открьити

одламац ше -мем ше *зак.* одломити се

одламовац -муем *незак.* **1.** одламати; **2.** откривати

одламовац ше -муем ше *незак.* одламати се
одлегчанс с. олакшање

одлегчац -ча *зак. I прех. (полегчац)* олакшати; ~ **дакому роботу** олакшати некоме посао; **II безос.** олакшати, лакнути; **одлегчало му кед то чул** лакнуло му је кад је то чуо

одлегчовац -чуем *незак.* олакшавати

одлсжац -жим *зак.* одлежати

одлстнуц -нем *зак.* одлетети; **птичка одлстла** птичица је одлетела

одлсциц -им *зак.* одлетети; **авион одлсцел** авион је одлетео

одлика ж. (< *серб.*) одлика (*оп. чеснота*)

одликаш х. шк. одликаш

одликашка ж. шк. одликашица

одликованс с. одликовање

одликовац -куем *зак.* одликовати; ~ **з орде-ном** одликовати орденом

одликовац ше -куем ше *зак.* одликовати се
одличнейши -а -е заст. (визначни) истакнут; **то една з најодличнейших фамелийох** то је једна од најистакнутијих породица (*оп. одлични (2.б)*)

одлични -а -е 1. одличан; ~ **школяр** одличан ученик; **2.а) заст. (из)врстан, (из)ванредан; б) (визначни)** истакнут; **неприятель заверал одличних гражданох** непријатељ је затварао истакнуте грађане; **3. заст.** различит

одлично присл. одлично; као бог

одличовац ше -чуем ше *незак. коц. заст.* разликовати се; истицати се, издвајати се по нечему

одлѣв х. 1. одлив; **2. оп. осека**

одлѣвац -ам *незак.* одливати, од(а)сипати

одлѣвок -вка/-вку х. одливав

одлѣпиц (ше) -им (ше) *зак.* одлепити (се)

одлѣпйовац (ше) -юем (ше) *незак.* одлепљивати (се)

одлѣпнуц (ше) -нем (ше) *зак. оп.* одлѣпиц (ше)

одлога ж. оставиште, спремиште

одложниц -им *зак. 1.* оставити; склонити; сложити; спремити; ~ **папучи до орман-**

чика склонити папуче у ормарић; ~ **сдзене зоз стола** склонити јело са стола; **2. (охабиц на шпороване)** оставити, склонити на страну; **3.** одложити, одгодити; ~ **схадзку** одложити седницу; ♦ ~ **пенсжи** оставити новац на страну

одлудзиц -им *зак.* одмамити

одлудзовац -дзуем *незак.* одмамљивати

одлука ж. одлука; **принесц одлуку** донети одлуку

одлупиц -им *зак.* одвојити (*кору од дрвета и сл.*)

одлучене с. 1. одвајање; **2. (од дойченя)** одбијање

одлучиц¹ -им *зак. 1. (оддзелиц)* одвојити; **2. (престац дойчиц)** одбити, одлучити

одлучиц² -им *зак. (ришиц)* одлучити

одлучиц ше¹ -им ше *зак. (оддзелиц ше)* одвојити се

одлучиц ше² -им ше *зак. (ришиц ше)* одлучити се

одлучни -а -е одлучан

одлучносц ж. одлучност

одлучовац -чуем *незак. 1. а) (оддзельовац)* одвајати; **б) (по розличносци)** издвајати; разликовати; **2. (преставац дойчиц)** одбијати; **3. (ришовац)** одлучивати

одлучовац ше -чуем ше *незак. 1.* одвајати се; **2. заст.** разликовати се; **3. (ришовац ше)** одлучивати се

одлюбиц -им и **одлюбовац** -буем *зак. заст.* отети, преотети (*жену од мужа одн. мужа од жене*)

одлюбовйовац -юем *незак. гу* одлюбиц

одлюзнуц -южнем *зак. (оштро одповесц)* одбрусити

одляц -леєм *зак.* одлити, од(а)сути

одмагац -ам *незак. (не помагац)* одмагати

одмагац ше -ам ше *незак. 1. а)* одбијати, не пристајати; не хтети примити (узети); **нашо прадѣове пред 150 роками одмагали ше од векшей жеми** наши прадедови пре 150 година нису хтели да приме више земље; **не одмагал ше нї од якеј работи** није одбијао ниједан посао; **б)** нећкати се; **понукали го з сдзеньом, а вон ше одмагал** нудили су га јелом, а он

се нећкао; **2.** изговарати се, правдати се, оправдавати се; **одмагал ше же вон то не зробел** правдао се да он то није урадио; **3. з негацио:** **не одмагал ше анї од крадзи** није се либио ни од крађе

одмакац ше -ам ше *незак.* **1.** (о намоченој райбанїни) квасити се, киселити се; **2.** (одмегчовац у води) омекшавати

одмала *присл. оп.* **одмалючка**

одмалючка *присл.* одмалена, измала, измалена

одмарзац -ам *незак.* одмрзавати

одмарзац (ше) -ам (ше) *и* **одмарзовац (ше)** -зуем (ше) *незак.* одмрзавати (се)

одмарзнуц -ржнем *зак.* одмрзнути

одмарзнуц (ше) -нем (ше) *зак.* одмрзнути (се)

одмаршовац -шуем *незак.* одмарширати

одмаска *жс. ткац.* мазиво, штирка (в.)

одмасковац -куем *незак. ткац.* штирката (в.)

одмахнуц -нем *зак.* одмахнути; ~ **з руку** одмахнути руком

одмаховац -хуем *незак.* одмахивати

одмегчац -ам *зак. оп.* **одмекнуц (1)**

одмегчовац -чуем *оп.* **одмековац (1)**

одмек *х.* отопљење; **штредком фебруара будзе** ~ средином фебруара доћи ће до отопљења

одмекац -ам *незак. оп.* **одмековац**

одмекнуц -нем *зак.* **1.** омекшати, одмекнути, смекшати се, размекшати се; **2. а)** (о хвилі) отоплити, о(д)јужити; **б)** (о змарзнутим предмету) откравити се

одмековац -куем *незак.* **1.** омекшавати, смекшавати се, размекшавати се; **2. а)** (о хвилі) отопљавати, јужити; **б)** (о змарзнутим предмету) открављивати се

одмена *жс.* одмена, замена; **мацерица** ~ материна одмена

одменїц -нїм *зак.* (заменїц у обовязки) одменити, заменити

одменка *жс. грам.* деklinација

одменџовац -нюем *незак.* **1.** (заменџовац у обовязки) одмењивати, замењивати; **2. грам.** мењати по падежима

одмерац -ам *зак. осн. и прен.* одмерити

одмервиц (ше) -им (ше) *зак.* одмрсити (се), отпетљати (се), распетљати (се)

одмервїовац (ше) -вїоєм (ше) *незак.* одмрсивати (се), отпетљавати (се), распетљавати (се)

одмерени -а -е одмерен

одмерїованє *с.* одмеравање; ~ **моцох** одмеравање снага

одмерїовац -рюєм *незак. осн. и прен.* одмеравати

одмерїовац ше -рюєм ше *незак.* (шацовац ше) одмеравати се, меркати се

одмесц -ецем *зак.* **1.** (одстранїц з метлу) одмести; **2. ~ шнїг** почистити снег (метлом)

одметац -ам *незак.* ~ **шнїг** чистити снег (метлом)

одмикац (ше) -ам (ше) *незак.* откључавати (се)

одмладзовац -дзуєм *незак.* подмлађивати се, младити се

одмладнуц -нем *зак.* подмладити се, омладити се

одмогнуц -нем *зак.* одмоћи

одмокнуц -нем *зак.* расквасити се, раскиселити се

одмотац (ше) -ам (ше) *зак.* одмотати (се)

одмотовац (ше) -туєм (ше) *незак.* одмотавати (се)

одмочиц -им *зак.* потопити, наквасити, на-киселити; **одмочиц шмати пред райбаньом** потопити веш пре прања

одмочиц ше -им ше *зак.* **1.** (о масних намочених шматих) натопити се, наквасити се, на-киселити се; **2.** (одмегчац у води) омекшати; **пригорене у шерпенки ше одмочело у води** загорело јело у шерпици је омекшало у води

одмудровац -руєм *зак.* одмудровати

одмуркнуц -нем *и* **одмурчац** -чим *зак.* одбубњати, одбрундати, одмумлати, одгунђати

однародзиц (ше) -им (ше) *зак.* однародити (се)

однародзовац (ше) -дзуєм (ше) *зак.* однарођавати (се)

однедавна *присл.* однедавно, одскора

однєсц -нєшем *зак.* **1.** з *розл. знач.* однети; ~ **письмо на пошту** однети письмо на пошту; ~ **першу награду** однети прву награду; **2.** (*до лагру и под.*) одвести

одніманє *с.* **1.** отимање; отмица; грабеж; **2.** *мат.* одузимање

одніманка *ж. оп. однімачка*

однімац -ам *нєзак.* **1.** (*на силу брац*) отимати, одузимати; **2.** одузимати, ускраћивати, лишавати; ~ **право на одбрану** ускраћивати право на одбрану; **3.** *мат.* одузимати

однімац ше -ам ше *нєзак.* **1.** (*грабац еден од другог*) отимати се, грабити се; ~ **за уходніци** отимати се за улазнице; **2.** (*нє дац ше*) отимати се, батргати се, копрцати се; опирати се; **3.** (*од роботи, обовязкох*) избежавати; **нєшка ше жени однімаю од чєжких роботох по обисцу** данас жєне избегавају теже послове у кући

однімаци -а -е грабежљив, грабљив

однімач *х.* **1.** отимач; грабљивац; **2.** отми-чар

однімачка *ж.* **1.** отимачина; грабеж; **2.** јагма; **на однімачку** на јагму; **3.** отмица; ♦ **исц на однімачку** ићи као алва

однова *присл. ридк.* поново, изнова

однос *х.* сношај

односни -а -е односан; ~ **заменовнік** *грам.* односна заменица

односно *слов.* односно

одношенє *с.* однос; ~ **гу роботи** однос према раду; **роботне** ~ радни однос; **вони тераз у лепших одношенєох** они су сада у бољим односима

одношиц -им *нєзак.* односити

одношиц ше -им ше *нєзак.* з *розл. знач.* односити се; **добре ше одноши гу роботи** добро се односи према послу; **тото ше одноши на мнє?** ово се односи на мене?

однука *присл.* изнутра

одняти -а -е **1.** (*парализовани*) узет, одузет; **2.** (*насилу вжати*) отет

однятосц *ж.* узетост, одузетост

одняц -нєем *зак.* **1.** (*насилу вжац*) отети, одузети; **одняли му шицки пенсжи** оте-

ли су му сав новац; **одняла му дзецко з рук** отела му је дете из руку; **2.** одузети, ускратити, лишити; ~ **дакому право на одбрану** лишити кога права на одбрану; **3.** *безос.* одузети; **одняло му и руки и ноги** одузете су му и руке и ноге; **4.** *мат.* одузети; ♦ ~ **од забуца** отети од заборава

одняц ше -нєем ше *зак.* з *розл. знач.* отети се; **однял ше им з рук** отео им се из руку; **младеж нам ше одняла** омладина нам се отела; **озда ше нам нє однєс то-та робота?** неће нам се, ваљда, овај посао отети?

одобрац -рем *зак.* **1.** (*насилу вжац*) одузети, отети; **2.** одвадити; узети; ~ **муки з меха** одвадити брашна из цака; ~ **кукурици з громади** узети кукуруза са гомиле

одобрєнє *с.* одобрєње

одбриц -им *зак.* **1.** одобрити; ~ **кредит** одобрити кредит; ~ **вимаганє** одобрити захтев; **2.** *безос.* отоплити; **у марцу одобрело** у марту је отоплило

одбровац -руєм *нєзак.* одобравати

одброволіц (ше) -лім (ше) *зак.* одбровольити (се)

одбровольовац (ше) -люєм (ше) *нєзак.* одбровольавати (се)

одогнац од'женем *зак.* з *розл. знач.* отерати; ~ **статок на пашу** отерати стоку на испашу; ~ **авто дому** отерати кола кући; ~ **дакого з дому** отерати кога од куће; ♦ ~ **дакого до гроба** отерати кога у гроб; **од'женє ме од розума** полудећу од њєга

одогнац ше од'женем ше (*од дакого/дачог*) *зак.* отерати од себе, одбранити се, отрести се; **нє можем ше одогнац од мухох** нє могу да се одбраним од мува

одогнуц -нем *зак.* исправити савијено

ододрєц -єм *зак.* **1.** отцепити; откинути; **2.** *експр.* ударити, одаламити

одозвац ше -вєм ше и **одозвєц ше** -єм ше *зак.* (*одвитовац, озвєц ше*) одазвати се, одзовнути се

одока *присл.* одока, нагрубо

одомашніц ше -ім ше *зак.* одомаћити се

одомашньовац ше -нєюем ше *зак.* одомаћивати се

одомкнуц (ше) -нем (ше) *зак.* откључати (се)

одорац -рем *зак.* одорати; ~ **бразду з дачийого поля** одорати бразду од нечије њиве

одорвац -вем *и одорвец* -ем *зак.* 1. откинути, отргнути; отцепити; 2. (*старгнуц*) узабрати, убрати; ~ **квиток** узабрати цвет; 3. ~ **дакого од работи** прекинути кога у послу

одорвац ше -вем ше *и одорвец ше* -ем ше *зак.* откинути се, отргнути се

одорйовац -рюєм *незак.* одоравати

одослац -ошлем *зак.* 1. послати натраг, вратити; 2. послати; **газда одослал наднічарох дому** газда је послао надничаре кући

одоткац -ам *зак.* 1. отцепити, отпушити, одгушити; 2. а) ~ **пец** (*отвориц руски пец знімаючи брилу*) отворити пећ; б) ~ **облак** подићи застор на прозору

одоцац -отнем *зак. осн. и прен.* одсећи, одрубити

одпад х. отпад

одпадац -ам *и одпадовац* -дуєм *незак.* опадати, отпадати

отпадни -а -е отпадни; ~ **води** отпадне воде

отпаднік х. отпадник; одрод; одметник

отпадніцки -а -е отпаднички; одметнички

отпадніцтво с. отпадништво; одметништво

отпаднуц -нем *зак.* 1. отпасти; **отпадню ми руки тримаючи** отпашће ми руке држећи; 2. (*дакому*) умрети; угинути; **отпадли ей даскельо кури** угинуло јој је неколико кокошака

отпадовац -дуєм *незак.* отпадати

отпадок -дку/-дка х. отпадак

отпаковац -куєм *зак.* отпаковати

отпарац (ше) -рем (ше) *зак.* отпарати се, опарати се

отпасац (ше) -ашем (ше) *зак.* отпасати (се)

отпасовац (ше) -суєм (ше) *зак.* отпасивати (се)

отпатриц -им *зак.* одгледати

отперац ше -ам ше *незак.* противити се, супротстављати се

отпервей(ка) *присл.* одмалопре

одпервоци *присл. заст.* од самог почетка, отпрве

одперву *присл. заст.* од почетка; ~ **до остатку** од почетка до краја

одпивац -ам *незак.* отпијати

одпиліц -ім *зак.* одсећи, отпилити

одпиљовац -люєм *незак.* одсецати, отпиљивати

одпирснуц -ршнем *зак.* отпрснути

одпирхнуц -хнем *зак.* отпрхнути

одписац -ишем *зак.* 1. (*писмено одвитовац*)

одговорити, отписати; ~ **дакому на писмо** одговорити коме на писмо; 2. (*поніщиц, висцерац*) отписати; **того длуство сом уж одписал** тај дуг сам већ отписао

одписац ше -ишем ше *зак. правн.* одрећи се свог дела, уступити коме свој део; ~ **од хижі** одрећи се куће у корист другога

одпискац -ам *зак. прен.* 1. одсвирати (*пиштаљком, фрулом*); 2. изгубити, затурити; **дзешка сом одпискал кліщи** негде сам затурио клешта; 3. (*не вредзиц вецей за дацо*) отпевати [своје]

одписовац -суєм *зак.* отписивати

одпитац -ам (*дакого*) *зак.* (за)тражити, замолити за неког одсуство (*с посла, са наставе и сл.*); **мац одпитала сина з годзинох** мајка је тражила сина са наставе; 2. одржати опроштајну реч на сахрани; **паноец одпитал покойного од родзини** свештеник је одржао опроштајну реч на сахрани

одпитац ше -ам ше *зак.* 1. опростити се; 2. тражити одсуство (изостанак), замолити дозволу за одсуство (*са посла, наставе и сл.*), тражити се; **школяр ше одпитал з годзинох** ученик се тражио са часова; **за нешка сом ше одпитал з работи** за данас сам замолио дозволу да одсуствујем с посла, данас сам се тражио с посла; **јутре не придзе робиц, одпитал ше** сутра неће доћи да ради, тражио је дозволу за изостанак с посла

одпитоване с. 1. опраштање на растанку; 2. *церкв.* опроштајна реч свештеника на сахрани

одпитовац -туєм (*дакого*) *незак.* 1. тражити, молити за неког одсуство (*са по-*

сла и сл.); 2. цркв. држати опроштајну реч, опраштати покојника од родбине и пријатеља на сахрани (о свештенику)

одпитовац ше -туем ше *нзак. 1. (од да-кого)* опраштати се; **2.** тражити, молити дозволу за одсуство (*са посла, наставе и сл.*), тражити се

одпитујуци -а -е опроштајни; ~ **вечар** опроштајно вече

одпиц -иєм *зак. 1.* отпити; **2.** отпити, гуцнути

одплакац -ачем *зак. отплакати*

одплата *жс.* отплата; **купиц на одплату** купити на отплату

одплациц -им *зак. отплатити;* ~ **кредит** отплатити кредит

одплацац -ам *и одплацовац* -цуєм *нзак.* отплаћивати

одплашиц -им *зак. отерати, одагнати;* ~ **кури од курчатох** отерати кокошке од пилића

одплашовац -шуєм *нзак.* терати, гонити (*даље од кога/чега*)

одплесц -лецем *зак. отплести*

одплестац -ам *нзак.* отплетати

одплївац -ам *зак. 1. (о плївачови)* отпливати; **2. (о ладі)** отпловити; одједрити

одплюснук -юшнем *зак. отплўснути*

одплянтац ше -ам ше *зак. отетурати се*

одповедац -ам *нзак. 1. (давац одвит)* одговарати, узвраћати; **2.** дрско одговарати; **3. заст. (1. зношиц одвичательносц; **2. буц одвитујуци)** одговарати**

одповедз *жс. заст. одговор*

одповесц -ем *зак. 1.* одговорити, узвратити; **2.** дрско одговорити

одпозавчера *присл. од прекјуче*

одпоздрав *х. воєн. отпоздрав*

одпоздравиц -им *зак. воєн. отпоздравити*

одпоздравяц -ям *нзак. воєн. отпоздрављати*

одпокутовац -туєм *зак. окајати*

одполи *присл. отпола*

одполудньовац -нюєм *зак. ручати, завршити ручак*

одпор *х. отпор*

одпорни -а -е отпоран; ~ **на хороти** отпоран на болести

одпорнік *х. техн.* отпорник

одпорносц *жс.* отпорност

одпорученс *с.* отпорука

одпосилни -а -е отпремни

одпослац -ошлем *зак. послати, одаслати*

одпочац -чнем *зак. почети, започети; заподенути*

одпочивалїше *с.* одмаралиште

одпочивац -ам *нзак. (не одпочивац ше) I. прех.* одмарати; **одпочивац ноги** одмарати ноге; **II. непрех.** одмарати се; **одпочивам кажди дзень** одмарам се сваки дан; **зохабела цесто най одпочива** *кух.* оставила је тесто нека се одмара

одпочивок -вку *х. з розл. знач.* одмор; **дньо-ви** ~ дневни одмор; **школски** ~ школски одмор; **рочни** ~ годишњи одмор

одпочинац -ам *нзак.* почињати, започињати; заподевати

одпочинуги -а -е одморан; ~ **жем** одморна земља

одпочинуц -нем *зак. (не одпочинуц ше) I. прех.* одморити; **шедла** ~ **ноги** села је да одмори ноге; **II. непрех.** одморити се; **вистала, та пошла** ~ уморила се, па је отишла да се одмори

одправа *жс. цркв.* богослужење

одправиц -им *зак. 1. (нароком одсуствовац):* ~ **школу** не отићи у школу; побећи са часова; ~ **цркву** не отићи на богослужење (*него на забаву и сл.*); **2. цркв. (окончиц):** ~ **службу** одслужити богослужење; ~ **хованс** опевати (опојати) покојника, одржати опело на сахрани

одправнік *х.* отправник

одправяц -ям *нзак. 1. (нароком одсуствовац):* ~ **школу** бежати са наставе; **2. цркв. (окончовац):** ~ **службу** служити богослужење; ~ **хованс** опевати покојника, држати опело на сахрани

одпратац -ам *зак. експр. (послац)* отпаковати, послати; отерати

одпредац -ам *зак.* продати део свог иметка; **не мал досц потрави, та одпредал**

статку није имао довољно крме, па је продао део стоке

одпредз *присл.* **1.** од почетка; **пречитал кнїжку** ~ **до остатку** прочитао је књигу од почетка до краја; **2. а)** на почетку; пре, раније; **не таки є вецей як** ~ није више онакав као што је био пре; **б)** пре тога; унапред; **вон уж ~ думал же ше таке да-цо годно случиц** он је унапред мислио да тако нешто може да се деси

одпредку *присл.* спреда, однапред

одпремиїна *жс.* отпремнина

одпремиїца *жс.* отпремница

одприлики *присл.* отприлике, нагрубо

одпровадзац -ам *нєзак. оп.* **одпровадзовац**

одпровадзиц -им *зак.* отпратити

одпровадзовац -дзуєм *нєзак.* отпраћати

одпроїц ше -їм ше *зак. (одмекнуц од цеплей влаги)* упарити се, потпарити се; омекшати; **закриц лепиїї у миски же би ше одпросли** покрити лепиње у чинији да се потпаре

одпукнуц -нєм *зак.* отпукнути, отпрснути

одпуїїц -лїм *зак.:* ~ **гамби** напућити усне

одпуљовац -люєм *нєзак.:* ~ **гамби** пућити усне

одпусни -а -е отпусни; ~ **лїст хорого** отпусна листа болесника

одпуснїна *жс.* отпуснина

одпуснїца *жс.* отпусница

одпуст *х. цркв.* **1.** отпуст, опроштај, опроштење; **2.** црквена слава, сеоска слава, кирбај

одпустов(и) -а -о/-е *цркв.:* **одпустово место** *цркв.* ходочасничко место; **одпустова црква** црква у коју се иде на ходочашће; **одпустов дзень** дан када се иде на ходочашће, ходочаснички дан

одпутац -ам *зак.* отпутати

одпутовани -а -е који је на путу, који је некуд отпутовао; **шеф тот дзень бул** ~ шеф је тог дана био на путу

одпутовац -туєм *зак.* отпутовати

одпухнуц -нєм *зак.* спласнути (*о отеклини*)

одпуховац -хуєм *нєзак.* сплашњавати (*о отеклини*)

одпущиц -им *зак.* **1. цркв.** отпустити, опростити; ~ **грихи** опростити грехе; **2. безос.** отоплтити; **нешка дакус одпушело** данас је мало отоплило; **3. (пущиц дакого най пойдзе)** пустити, отпустити; **4.** отпустити; ~ **дакого з работи** отпустити кога с посла; **5. (дакому)** помиловати; опростити; **одпушене политичним виновнїком** помиловани су политички кривци; **6. (длуство дакому)** опростити

одпушовац -шуєм *нєзак.* **1. цркв.** отпустити, опраштати; **2. безос.** отопљавати; **3. (пуцац дакого най пойдзе)** пуштати, отпуштати; **4. (дакого з работи и под.)** отпуштати; **5. (длуство дакому)** опраштати

одрабїяц -ям *нєзак.* **1.** одраћивати; ~ **шлєбодни днї** одраћивати слободне дане; **2. мед.** чистити се, абортирати; **3.** скидати чини, врацбине; **4. (одорїйовац)** одоравати

одрадзиц -им *зак.* загубити, затурити; **изгубити; дзе ши одрадзел тоту теку?** где си затурио ову свеску?

одрадзиц ше -им ше *зак.* загубити се, затурити се; изгубити се

одрадзовац (ше) -дзуєм (ше) *нєзак.* загубљивати (се), затурати (се); губити (се)

одраженє *с.* одраз

одражиц -им *зак.* одразити; **худобство одражує стан у привреди** сиромаштво одражава стање у привреди

одражиц ше -им ше *зак.* одразити се; **нешор у фирми ше одражел на роботу** неред у фирми одразио се на рад

одражовац (ше) -жуєм (ше) *нєзак.* одражавати (се)

одраз *х. оп.* одраженє

одраз-разу *присл. експр.* одједном, одједанпут

одразу *присл.* **1.** одједном, одједанпут; **изненада; 2.** отпрве; одмах

одрастац -ам *нєзак.* одрастати

одраховац -хуєм *зак. (одбиц од суми)* одрачунати, одбити

одраховйовац -вюєм *зак. (одбивац од суми)* одрачунавати, одбијати

одрачковац -куєм *зак.* отпузати, одбауљати (обич. о дeтeтy)

одревнић -неєм и -ім *зак.* одрвенети

одредба *ж.* з *розл. знач.* одредба; **законска** ~ законска одредба; **присловни́чка** ~ *грам.* прилошка одредба

одредбов(и) -а -о/-е одредбен

одредзе́н *с.* одређење

одредзени -а -е з *розл. знач.* одређен; **роби́на** ~ **час** радити на одређено време; ~ **прикметни́чки вид** *грам.* одређени придевски вид; **по** ~ **час** до одређеног рока

одредзиско *с.* одредиште

одредзи́ц -им *зак.* з *розл. знач.* одредити

одредзова́ц -дзуєм *незак.* одређивати

одредзую́ци -а -е и **одредлѝви** -а -е одредљив

одредни́ца *ж.* лингв. одредница

одреза́ц -ежем *зак.* одсећи, одрезати

одрезова́ц -зуєм *незак.* одсецати, одрезивати

одреза́к -зка/-зку *х.* **1.** (*купон*) одреза́к; **2.** *мат.* **а)** одреза́к (*дуж*); **б)** одсеча́к; **круж-ни** ~ кружни одсеча́к

одрека́ц ше -ам ше *незак.* **1.** (*дакого/дачого* и *од дакого/дачого*) *незак.* одрицати се; ~ **од наслѝдства** одрицати се наследства; ~ (**од**) **своѝх право́х** одрицати се својих права; **2.** порицати; не признавати; **вона ше одрекала же то не поробела** она је порицала да је то учинила

одрекају́ци -а -е **а)** одречан; ~ **способ** *грам.* одречан начин; **б)** одричан; **одрекају́ци ви́реченя** *грам.* одричне реченице

одрекају́цо *присл.* одречно

одрекну́ц ше -нем ше *зак.* (*дакого/дачого* и *од дакого/дачого*) **1.** одрећи се; ~ **своѝго становиска** одрећи се свог става; **2.** лишити се; **не мо́гол ше одрекну́ц то́го задово́льства** није могао да се лиши тог задовољства

одрепи́ц -им *зак.* откачити, отргнути, скинути; ~ **репи́к зоз шматох** откачити чичак са одеће

одре́ц -ем *зак.* **1.** одерати; здерати, згулити; ~ **баранче** одерати јагње; **2.** *прен.*

одерати; **инспекция го одарла** *прен.* инспекција га је одерала

одрецитова́ц -туєм *зак.* одрецитовати

одрива́ц -ам *незак.* **1.** откидати, отрзати; **2.** прекидати; **не одривай ме од роботи** немој да ме прекидаш у послу; **3.** одвајати; ~ **од усто́х** одвајати од уста

одри́льова́ц ше -люєм ше *незак.* гурати се, гуркати се; **лю́дзе ше одри́льовали пред шалте́ром** људи су се гурали пред шалтером

одрипи́ц (ше) -им (ше) *зак.* одлепити (се), откинути (се) (*о нечем залепљеном*)

одритна -ней *ж.* *анат.* задње (гузно) црево (intestinum rectum)

одроби́ц -им *зак.* **1.** одрадити; ~ **длу́ство** одрадити дуг; **2.** *мед.* абортирати; **3.** скинути чини (враѝбине); **4.** (*одора́ц*) одорати

одробно́ *присл.* ситно; **варго́ч плсцени** ~ ситно плетена плетеница

одрод *х.* одрод

одродзе́н *с.* *заст.* препород

одродзи́ц ше -им ше *зак.* **1.** одродити се, однародити се; **2.** *заст.* препородити се

одросну́ти -а -е одрастао; ~ **члове́к** одрастао човек

одросну́ц -ошнем *зак.* одрасти

одруба́ц -бем *зак. осн. и прен.* одсећи, одрубити (*обич. секиром*); ~ **кона́р** одсећи грану; **вон му гербно́ одрубал** он му је охоло одрубио

одрубова́ц -буєм *незак. осн. и прен.* одсецати, одрубљивати (*обич. секиром*)

одрут *х.*: **не за** ~ није за бацање

одрутка *ж.*: **бу́ц та́ки ја́к** ~ (*бу́ц одру́цени од ши́цких*) бити пети точак у колима

одрутни -а -е отпадни

одрото́к -тка/-тку *х.* **1.** отпадак; **2.** *мн.* **одрутки** отпад; **3.** *прен.* олош, шљам

одрупа́ц -ам *зак.* **1.** (*пору́цац далѝй*) одбаци-ти, бацити даље; **2.** (*очи́сци́ц з лопату́*): ~ **ши́г** (п)очистити снег

одрупе́н *с.* одбачај

одруциц -им *зак.* 1. (*отресц ше дачого з руцањом*) бацити; **одруцел згнїте яблуко** бацио је трулу јабуку; 2. одбацити; **авто го одруцел на тротоар** кола су га одбацила на тротоар

одруциц ше -им *ше зак.* одбацити се

одруцовац -цуем *незак.* 1. (*руцац далей*) одбацивати; 2. (*чисциц з лопату*): ~ **шнїг** чистити снег; 3. (*руцац дацо непотребне*) бацати

одруцовац ше -цуем *ше незак.* 1. (*од дакого – не сцец дакого за товариша, до дружства*) не хтеги кога у своје друштво, не хтеги се дружити с киме; избегавати кога, странити од кога, отресати се кога; **одруцюю ше од нього** неће да се друже с њиме, избегавају га; **тера зме стари, та ше кажде од нас одруцуе** сад смо стари, па нас нико неће; 2. (*одскаковац*) одбацивати се

одряд *х.* одред

одрядов -а -о одредски

одсанаовац -нуем *зак. оп.* од'жаловац

одсваяц -ям *незак. оп.* одсвойовац

одсвоїц -їм *зак.* присвојити туђе; узети, отети; **пожичел одо мнє мотику, а век ю одсвоєл** позајмио је од мене мотику, а онда ми није вратио; **родзини сї одсвоєли сина** рођаци су јој отели сина

одсвојовац -юем *незак.* присвајати туђе; отимати

одсек *х.* одсек; **восни** ~ војни одсек

одселєни -а -е 1. одсељен; 2. **одселєни** -ного *х.* одсељеник

одселєнїцки -а -е одсељенички

одселїц -лїм *зак. I прех.* (*дакого*) одселити;

II непрех. оп. одселїц *ше*

одселїц ше -лїм *ше зак.* одселити се

одсельовац -люєм *незак. I прех.* (*дакого*) одсељавати, селити; **II непрех. оп.** одсельовац *ше*

одсельовац ше -люєм *ше незак.* одсељавати се

одсербац -ам *зак.* одсркати

одсербнуц -нем *зак.* одсркнути

одсилац -ам *незак.* 1. слати натраг, враћати; 2. слати некога даље од себе

одсипац -пем *зак.* 1. (*зарно и под.*) од(а)сути; 2. (*чечносу*) одлити, од(а)сути

одсиповац -пуєм *незак.* 1. (*зарно и под.*) од(а)сипати; 2. (*чечносу*) одливати, од(а)сипати

одскакац -ам *зак.* одскакати, одскакутати; **♦ робота не заяц – не одскака** *оп. под робота*

одскаковац -куєм *незак.* одскакивати

одскитац -ам *и одскитац ше* -ам *ше зак.* одскитати (се), одлутати

одскок *х.* **и одскоченє** *с.* одскок

одскорей *присл.* одраније

одскочиц -им *зак. з розл. знач.* одскачити

одскочни -а -е 1. који се лако пробија кроз живот; продоран; 2. *спорт.* одскачан; ~ **деска** одскачна даска, одскачница

одсликовац -куєм *незак.* одсликати

одсликовїовац -юєм *незак.* одсликавати

одслужєнє *с.* одслужење; ~ **восного рока** одслужење војног рока

одслужиц -им *зак.* одслужити

одслужиц ше -им *ше (дакому) зак. а)* одужити се, узвратити; **б)** осветити се

одслужовац -жуєм *незак.* одслуживати

одслужовац ше *незак. (дакому) а)* одуживати се, узвраћати; **б)** светити се

одслухац -ам *зак.* одслушати; ~ **семестер** одслушати семестар

одспац одшпим *зак.* одспавати; ~ **добри два годзини** одспавати добра два сата

одставац -ам *незак.* (*не буц цалком коло дачого*) одстојати; стрчати; одвајати се; ~ **галер му одстава од шїї** крагна му одстоји од врата; **малтер одстава од мур** -ра малтер се одваја од зида

одстац -анєм *зак.* 1. (*єден час стац*) одстајати; ~ **преподаванє** одстајати предавање; 2. *кух. (о цесту)* одстајати, одморити се; **загнєченє цесто муши** ~ умешено тесто мора да одстоји; 3. (*оддзелїц ше*) одстојати; стрчати; одвојити се; **кед не омасциш мур добре, масценє одстане** ако не омалтеришеш зид добро, малтер ће да се одвоји; 4. (*о вину и под.*) одлежати

одстац ше -стоїм ше *зак.* сталожити се (*душим стајањем, мировањем*)

одстоянє *с.* одстојање

одстраніц -нім *зак.* 1. одстранити, уклонити; склонити; отклонити; ~ **препречєня** склонити препреке; ~ **недостатки** отклонити недостатке; 2. (*дакого нежаданого*) удаљити; ~ **непристојну особу** удаљити непристојну особу

одстраніц ше -їм ше *зак.* 1. склонити се, удаљити се, отићи; изаћи; одмакнути се; **скричал на дзеци най ше одстраня од машини** викнуо је на децу нека се скло-не од машине; **крава виргала, та ше газдиня одстранєла од ней** крава се ритала, те се газдарица одмакла од ње; 2. *прен.* а) отуђити се; одродити се; у **варошу ше одстранєл од своїх валалчаньох** у граду се отуђио од својих сељана; б) одметнути се

одстраньовац -ньюем *незак.* 1. одстраньовати, уклањати; склањати; отклањати; 2. (*дакого нежаданого*) удаљавати

одстраньовац ше -ньюем ше *незак.* 1. склањати се, удаљавати се; одлазити; излазити; одмицати се; 2. *прен.* а) отуђивати се; одрођавати се; б) одметати се

одстригнуц -нем *зак. коц. оп.* одштригнуц

одступање *с.* 1. (*у борби*) одступање, узмак; **тактичне** ~ тактичко одступање; 2. одступање; ~ **од правилох** одступање од правила

одступац -ам *незак.* 1. одступати, узмицати; ~ **пред непријатељом** одступати пред непријатељем; 2. (*од правилох и под.*) одступати; ~ **од вимаганьох** одступати од захтева; 3. одустајати; 4. а) (*дакого*) напуштати кога, остављати кога самог, без помоћи; б) (*дацо и од дачого – одрекац ше*) одрицати се; **вон нїгда не одступа од своїх прешвеченьох** он се никад не одриче својих убеђења

одступенє *с. правн.* одустанак

одступиц -им *зак.* 1. (*у борби*) одступити, узмакнути, узмаћи; ~ **на лепшу позицію** одступити на бољу позицију; 2. (*од правилох и под.*) одступити; 3. одустати; ~ **од предкладаня** одустати од предлога;

4. дати оставку; 5. а) (*дакого*) напустити кога, оставити кога самог, без помоћи; **не одступел пријатеља у нешесцу** није напустио пријатеља у невољи; **одступели го** напустили су га, остао је на цедилу; б) (*дацо и од дачого – одрекнуц ше*) одрећи се; ~ **свою виру** (*од своєй вири*) одрећи се своје вере; 6. удаљити се; повући се

одступнік *х.* отпадник; одметник

одступніца *жс.* (*одступање*) одступница

одступніцтво *с.* отпадништво; одметништво

одсукац (ше) -ам (ше) *зак.* одсукати (се)

одсуковац (ше) -куєм (ше) *незак.* одсукивати (се)

одсуство *с.* одсуство, допуст; **неплаченє** ~ неплаћено одсуство

одсуствованє *с.* 1. одсуствовање; 2. изостанак; ~ 3 **годзини** одсуствовање са часа; ~ 3 **роботи** изостанак с посла

одсуствовац -вуєм *незак.* 1. одсуствовати; 2. изостајати

одсутни -а -е одсутан

одтасє *с. дїєсл. мен. од одтаїц ше*

одтаїц ше -їм ше *зак.* 1. порећи, опорећи; прекршити (погазити) реч; проверити, кренути вером; **одтасєл ше же так виявел** порекао је да је тако изјавио; 2. (*од дакого або дачого*) изневерити; издати; одрећи се кога/чега; ~ **од самого себе** изневерити самог себе; 3. (*не повесц, скриц*) прећутати

одтайовац ше -аюєм ше *незак.* 1. порицати, опорицати; кршити реч, проверавати; изговарати се; 2. (*од дакого/дачого*) изневеравати; издавати; одрицати се кога/чега; 3. (*не гуториц, скривац*) прећуткивати

одтанцовац -цуєм *незак.* отплесати; одиграти

одтачкац ше -ам ше *зак.* (*пойсц киваюци ше*) отклимати

одтеди *присл.* отад(а)

одтелепкац -ам *зак. коц.* пробрбљати; **одтелепкала зоз сушєду два годзини** два часа је пробрбљала са комшиницом

одтераз *присл.* 1. одсад(а); 2. убудуће

одтикац -ам *незак.* **1.** отпушавати, отчепљивати; **2.** ~ **облак** подизати застор на прозору

одтока *жс. геогр.* отока

одточовац ше -чуем ше *незак.* парати се; **ботоша ше сй одточуе** чарапа јој се пара

одумеране *с.* одумирање

одумерац -ам *незак.* (*преставац жиц, щезовац*) одумирати

одумрец -ем *зак.* **1.** (*дакому*) умрети; **одумар сй муж** умро јој је муж; **2.** (*престац жиц, щезнуц*) одумрети

одуперане *с.* (*процивене*) одупирање, опирање, отпор

одуперац ше -ам ше *незак.* **1.** одупирати се, опирати се, противити се, успротивљавати се; **2.** одолевати

одупрец ше -ем ше *зак.* **1.** одупрети се, успротивити се; **2.** одолети

одуриц -им *зак.* полудети; облесавити; ♦ **да човек одури** да човек полуди

одуховени -а -е одуховљен; ~ **ество** одуховљено биће

одуховиц (ше) -им (ше) *зак.* одуховити (се)

одуховйовац (ше) -вюем (ше) *незак.* одуховљавати (се)

одуц одуем *зак.* **1.** (з *дуцом одстранїц*) одувати, *горв.* отпухати; **2.** (з *дуцом одстранїц влагу – о витре*) продувати; просушити; **витор одул вирайбани шмати, та ше швидко висушели** ветар је продувао опран веш, па се брзо осушио; **по дижджу витор одул, та уж мож робиц на пољу** после кише ветар је просушио земљу, па се већ може радити на њиви

одучиц -им *зак.* одвићи, одучити

одучиц ше -им ше *зак.* одвићи се, одучити се; ~ **куриц** одвићи се од пушења

одучовац -чуем *незак.* одвикавати, одучавати; ~ **дзецко од недобрих навикнуцох** одвикавати дете од лоших навика

одучовац ше -чуем ше *незак.* одвикавати се, одучавати се;

одушевенс *с. оп.* одушевис

одушевени -а -е одушевљен; усхићен

одушевис *с.* одушевљење; усхићење

одушевиц -им *зак.* **1.** одушевити; усхитити; **2.** (з *даким/дачим*) задивити

одушевиц ше -им ше *зак.* **1.** одушевити се; усхитити се; ~ **з виставу** одушевити се изложбом; **2.** (з *даким/дачим*) задивити се

одушевйовац -вюем *незак.* **1.** одушевљавати; усхићивати; **2.** (з *даким/дачим*) задивљавати

одушевйовац ше -вюем ше *незак.* **1.** одушевљавати се; усхићивати се; **2.** (з *даким/дачим*) дивити се

одфакліц -лім *зак. експр.* **1.** отфикарити; ~ **фалат шунки** отфикарити комад шунке; **2. прен. а)** одвалити; **б)** одбрусити, планути

одфакнуц -нем *зак.* (*одлучно одповесц*) одрубити

одфелсљовац -люем *зак.* **1.** (*одбуљкнуц*) одблебетати; **2.** провести време у нераду, ленчарењу

одфукац ше -ам ше *зак.* (*оддыхац ше*) издувати се; предахнути

одфуркнуц -нем *зак.* отпрхнути, прхнути **одхилене** *с.* одступање (*од правила*)

одхилїц -им *зак.* одшкринути; ~ **дзвери** одшкринути врата

одхлїпац -ам *зак.* одсркати

одхлїпнуц -нем *зак.* одсркнути

одхов *х.* узгој, гајење

одховатељ *х.* отхранитељ, *горв.* одгојитељ

одховатељка *жс.* отхранитељица, *горв.* одгојитељица

одховац -ам *зак.* отхранити; одгајити; одгојити; однеговати; ~ **тројо дзеци** отхранили троје деце; ~ **расни статок** одгајити расну стоку; ~ **красне квеце** однеговати лепо цвеће

одховац ше -ам ше *зак.* одрасти; **одховал ше у баби и дїда** одрастао је код баке и деде

одховйовалїще *с.* гајилиште, узгајалиште, одгајалиште

одховйованс *с.* **1.** *дїсл. мен. од одховйовац*; **2. оп.** одхов

одховйоватељ *х. оп.* одховйовац

одховйователька *жс.* узгајатељица
одховйовац -вюем *незак.* отхрањивати;
 одгајати, узгајати, неговати
одховйовацки -а -е *оп.* **одховни**
одховйовач *х.* одгајивач, узгајатељ, гајилац
одховйовачка *жс.* узгајатељица, гајилица
одховни -а -е узгојни
одход *х.* одлазак; **на одходзе** на одласку
одходзаци -а -е који одлази, одлазећи
одходзенє *с.* одлажење, олазак
одходзиц -им *незак.* одлазити
одхрамац -мем *зак.* отхрамати, отшантати
одцагнуц -нем *зак.* **1.** одвући; **хлапец одцагнул саночки** дому дечак је одвукао санке кући; **одцагнул му шицки муштериї** одвукао му је све муштерије; **2.** одвући, одмакнути, одмаћи; ~ **шпоргет од мура** одмаћи штедњак од зида; **3.** (з *дачим*) отегнути, одужити; ~ з **одходом** отегнути с одласком
одцагнуц ше -нем ше *зак.* **1. а)** (помали або чезко *пойсц*) одвући се; **б)** повићи се натрашке; **2.** отегнути се, одужити се; **представа ше одцагла до пол ноци** представа се отегла до поноћи; **3.** одмакнути се, одмаћи се; **одцагнул ше од горупога пеца** одмакао се од вруће пећи; **4.** извући се (од *обавезе и сл.*); ~ **од роботи** извући се од посла; **5. а)** одвући се; одбауљати; одшуњати се, одшуљати се; **б)** одгмизати
одцагованє *с.* **1.** *дїєсл. мен.* од одцаговаца (ше); **2.** одуговлачење; ~ з **роботу** одуговлачење с послом
одцаговац -гуєм *незак.* **1.** одвлачити; **2.** одмицати; **3. а)** одуживати, дужити, отезати, одуговлачити, не журити; ~ з **роботу** одуговлачити с послом; **б)** (надумовац ше) оклевати, бити неодлучан
одцаговац ше -гуєм ше *незак.* **1. а)** (помали або чезко *одходзиц*) одвлачити се; **б)** повлачити се натрашке; **2.** (набок, далєй) одмицати се, померати се; **3. а)** (од *обовязкох*) извлачити се, избегавати, измицати; врдати; **не одцагуй ше од роботи** немој да се извлачиш од посла; **б)** изговарати се, не желети прихватити; **предложили го за председателя, алє ше**

одцаговал предложили су га за председника, али се изговарао; **в)** избегавати;
директор ше одцаговал од своїх обєцункох директор је избегавао да испуни своја обећања; **г)** (одмагац ше) нећкати се, одбијати; **одцаговал ше попиц вина, алє вєц пристал** нећкао се да попије вино, али је онда пристао

одцагуюци -а -е отегнут; ~ **писканє локомотиви** отегнут звиздук локомотиве

одцадзенє *с.* оцєдак, оцєдина

одцадзиц (ше) -им (ше) *зак.* оцєдити (се)

одцєкац -ам *незак.* отицати

одцєкац ше -ам ше *незак.* цєдити се, оцєђивати се; **сир ше одцєка** сир се оцєђује

одцєрпнуц -нем *зак.* престати трнути; **одцєрпла ми нога** нога ми више не трне

одцинац -ам *незак. осн. и прен.* одсєцати, одрубљивати

одциновац -нуєм *зак.* одлємити

одцискац -ам *зак. коц.* одгурати; откотурати

одцисок -ска/-ску *х.* отисак

одцицац ше -ам ше *зак.* престати сисати (о *младунцима животиња*)

одцудзенє *с.* отуђење

одцудзеносц *жс.* отуђеност

одцудзиц (ше) -им (ше) *зак.* отуђити (се)

одцудзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* отуђивати (се)

одчайни -а -е одлучан, смео, храбар; решен

одчайовац ше -юєм ше *незак.* одлучивати се, осмєљивати се, охрабривати се, усуђивати се; решавати

одчакнуц -нем *зак.* одломити; одвалити; о(т)чєпити; ~ **конар** одломити грану; ~ **лату од греди** одвалити лєтву од греде

одчакнуц ше -нем ше *зак.* одломити се; одвалити се; о(т)чєпити се; **под терху плодох одчакнул ше конар** под теретом плодова одломила се грана; **одчакла ше скала з брега и спадла на драгу** одвалила се стена са брега и пала је на пут

одчаковац (ше) -куєм (ше) *незак.* одламати (се); одваљивати (се); о(т)чєплљивати (се)

одчарйовац -рюєм *незак.* (*ошлєбодзовац од чародійствоx*) скидати врацбине, очињавати

одчаровац -рюєм *зак.* скинути врацбине, о(т)чинити

одчаяц ше -ям ше *зак.* одлучити се; осмелити се, одважити се, охрабрити се, усудити се; наканити се

одчерпац -ам и **одчерпнуц** -нем *зак.* одасути, одвадити

одчеиц -чем *зак.* отцурити

одчеиц ше -чем ше *зак.* оцедити се

одчитац -ам *зак.* 1. одбројати; 2. *прен.* (*дакому – вигандровац дакого*) очитати коме [буквицу], накрпити кога; **одчитал му насамо** читао му је насамо

одчитовац -туєм *незак.* 1. одбројавати; 2. *прен.* очитавати коме [буквицу]

одчитовач х. 1. *техн.* бројач; **Гайгер-Милеров** ~ *ел.* Гајгер-Милеров бројач; 2. *ел.* бројило; **тарифни** ~ тарифно бројило; 3. *техн.* бројчаник

одчишлїц -їм *зак. оп.* **одчитац (1)**

одчишльовац -люєм *незак. оп.* **одчитовац (1)**

одчкодзене с. оп. **одчкодоване**

одчкодзиц -им *зак. оп.* **одчкодовац**

одчкодоване с. обештећење, на(до)кнада штете; одштета

одчкодовац -дуєм *зак.* обештетити, надокнадити штету

одчкодовйовац -вюєм *незак.* обештећивати, надокнађивати штету

одшапчиц -им *зак.* отабанати; одвући се

одшвайзнуц -нем *зак. експр.* (*одлучно одповесц*) одсећи, одрубити

одшвеиц -им *зак.* отпразновати

одшедзиц -им *зак.* 1. одседети; 2. (*у гарешту*) одлежати, одседети

одшедлац -ам *зак.* одјахати

одшеднуц -нем *зак.* одсести; ~ у **готелу** одсести у хотелу

одшейтац ше -ам ше *зак.* одшетати

одшельнік х. (*пустиньожитель*) одшелник

одшилїц -їм *зак.* попустити омчу, ослободити из омче

одшкинтац -ам *зак.* 1. отхрамати, одшанта-ти 2. одскакутати

одшляпкац -ам *зак.* одгацати

одшмелєне х. охрабрење

одшмелїц -лім *зак.* охрабрити, осмелити; ободрити; осоколити; окуражити

одшмелїц ше -лім ше *зак.* 1. охрабрити се, осмелити се; усудити се; наканити се; окуражити се; 2. дрзнити се

одшмельовац -люєм *незак.* храбрити; бодрити, ободравати; соколити; јуначити; куражити, окуражавати

одшмельовац ше -люєм ше *незак.* 1. охрабривати се, осмелјивати се; усуђивати се; наканајивати се; окуражавати се; 2. дрзати (се)

одшмикац ше -ам ше *зак.* отпозити, одгми-зати

одшпиовац -ам *зак.* отпевати

одшрубовац -бусм *зак.* одшарафити

одштрельоване с. одстрел

одштригнуц -нем *зак.* одсећи (*маказама*)

одштриговац -гуєм *незак.* одсецати (*маказама*)

одщипене с. отцепљење

одщипиц -им *зак.* отцепити; одвалити; ~ лату од дески одвалити летву од даске

одщипйовац -юєм *незак.* отцепљивати; одваљивати

одщипнуц -нем *зак.* откинути, отргнути; одштинити, штрбнути, штрпнути; опипати; ~ **кус хлеба** откинути мало хлеба; **одщипла даскељо бобки грозна** опипала је неколико бобица грождја

од'ява ж. одјава

од'явиц (ше) -им (ше) *зак.* одјавити (се)

од'явйовац (ше) -юєм (ше) *зак.* одјављивати (се)

осдане с. преједање

осдац -ам *незак.* 1. огризати; **крава осда кукуричанку** крава огриза кукурузовину; **заяци осдаю лупу древкох** зечеви огризају кору воћака; 2. (*о кваши́ни и под.*) изгризати, нагризати

осдац ше -ам ше *незак.* преједати се

осдно присл. једноструко

осдовани -а -е изнервиран, насекиран; љут

бсй и б-сй викр. 1. *виражує чудованє, невре-
рене и под. гле, види; замисли; ~, яка ти
уж дзивка!* види, види, каква си ти већ
девојка!; 2. *виражує зневажованє их;*
~, **яки ми ту юнак!** их, баш си ми неки
јунак!; 3. *како да не; „досц ци будзе пе-
неси?“* „~, *ище ми и остане“* „хоће л’
ти бити доста пара?“ „како да не, још ће
ми и остати“

оесц оем зак. 1. *безос.* ојести се, добити
оједину; **осдло му медзи пальцами** ојео
се међу прстима; 2. *(дакого)* појести ко-
ме много хране; **були у нїх до тижня и**
осдли их били су код њих недељу дана и
појели им много хране; 3. *огристи; обр-
стити; 4. (о квашиїни и под.)* изгристи,
нагристи

оесц ше оем ше зак. прејести се

ожабиц ше -им ше *зак.* очемерити се

ожадиц -їм *зак.* ожеднети

ожалосцени -а -е ожалосћен

ожалосциц (ше) -им (ше) *зак.* ожалостити
(се)

ожалосцовац (ше) -цуем (ше) *незак.* ожа-
лошћивати (се)

ожелснїц зак. I *непрех.* -несем и -їм *(постац*
желени) озеленети; разлистати се; **на-
яр гора ожелснес** на пролеће планина
ће озеленети; II *прех. (зробиц желсним)*
озеленити

ожелсньовац -нюем *незак.* озелењавати

оженсти -того *прикм. х.* ожењен

оженїц -нїм *зак.* оженити; ~ **сина** оженити
сина

оженїц ше -нїм ше *зак.* оженити се; **сце ше**
з ню оженїц хоће да се ожени њоме, хоће
да је жени

ожерац ше -ам ше *незак. вулг.* преждерава-
ти се

оживиц -им *зак. заст.* оживети, оживити

оживйовац -вюем *незак.* оживљавати

оживотворене с. оживотворење

оживотворитель х. оживотворитель

оживотвориц (ше) -им (ше) *зак.* оживотво-
рити (се)

оживотворйовац (ше) -юем (ше) *незак.*
оживотворавати (се)

оживяц -ям *незак. оп.* **оживйовац**

ожимнїц -нес и -нї *зак. безос.* захладити,
захладнети; **ожимнєло** захладило је

ожиц -исем *зак. осн. и прен. I непрех. а)* *(по-
стац живи)* оживети; **наяр наша улїца**
знова ожила у пролеће је наша улица
поново оживела; **б)** живнути, живахну-
ти; II *прех. (зробиц живим)* оживети,
оживити; ~ **дакого у здогадованю** ожи-
вети кога у сећању; ~ **роботу у здруже-
ню** оживети рад у удружењу; ♦ **анї ~ анї**
умрец *(длого и чежско дахто хори)* бити
(лебдети) између живота и смрти

ожог х. жарач, ватраљ; ♦ **войсц (убегнуц,**
улєциц) як на ожогу банути као буре
(као вихор), упасти као бомба; **кед бог**
да та и ~ штрелї *оп. под бог; шедзи як*
на ожогу *(немирни є пре брипи, дзешка*
ше му понагля) седи као на иглама

ожребиц (ше) -им (ше) *зак.* ождребити (се)

ожрец ше -ем ше *зак. вулг.* ождерати се,
преждерати се

озаконїц -нїм *зак.* озаконити; ~ **даяки стан**
озаконити какво стање

озаконьовац -нюем *незак.* озакоњавати

озарйовац (ше) -юем (ше) *зак.* озрачити
(се)

озбиљни -а -е озбиљан

озбиљно *присл.* озбиљно

озбиљносц ж. озбиљност

озвац ше -вем ше и **озвец ше** -ем ше *зак.*

1. **а)** проговорити; јавити се; одговори-
ти, одазвати се; огласити се; рећи нешто;
озви ше кед це волам јави се кад те зо-
вем; **хтошка з публики ше озвал** неко
из публике је нешто рекао; **б)** зинути; **не**
шме ше озвец не сме да зине; 2. *(гу да-*
кому) обратити се; проговорити; јавити
се; **озвал ше гу мнє з ошмихом** обра-
тио ми се са осмехом; **на шалтеру ше**
можеце озвец и по руски на шалтеру се
можете обратити и на русинском; **озви**
ше гу ньому проговори са њим, кажи му
нешто; **анї ше не озвал гу мнє** ни речи
није проговорио са мном; 3. *(о даєдних*
животиньох – оглашиц ше): **озвал ше**
пес на дворе залајао је пас у дворишту;
озвала ше крава у хлїве мукнула је кра-

ва у штали; ♦ **ані ше не озвец** не обелити ни [бела] зуба; **не зна ше ані озвец видр.** не уме ни да зине

озвучене с. озвучење

озвучиц -им зак. озвучити

озвучовац -чуєм *незак.* озвучавати

озда 1. *присл.* ваљда; **не дома є,** ~ **пошол на пољо** није код куће, ваљда је отишао на њиву; ~ **не думаш насправди** не мислиш ваљда озбиљно; **2.** *слов. за виражоване неизвесносци, гипотетичносци и под. у питањох або викричних виреченьох у форми питања зар;* ~ **и вон ту?** зар је и он овде?; ~ **ши ше уж врацел?!** зар си се већ вратио? ♦ **озда!**, ~ **не!** није ваљда!; зар је могуће?!; ма хајде!; ма немој!; ~ **ци нїч!** јеси ти нормалан?!

оздак и оздаљ *присл.* беш. оп. **озда**

оздзивац ше -ам ше *незак.* **1.** проговарати; јављати се; одговарати, одазивати се; оглашавати се; говорити нешто; **2.** (*гу дакому*) обраћати се; проговарати; јављати се; **3.** (*о даєдних животињох – з часу на час ше оглашовац*): **швинї ше оздзиваю у кармику** свиње с времена на време грокћу у свињцу; **пес ше оздзива на дво-ре** пас повремено залаје на дворишту

оздравене с. оздрављење

оздравиц -им зак. *прех и непрех.* оздравити; ~ **по чужкей хороти** оздравити после тешке болести; ~ **хорого** оздравити болесника

оздравйовац -вюєм *незак. прех. и непрех.* оздрављивати

озивац ше -ам ше *незак. оп.* **оздзивац ше**

озлаиц -им зак. позлатити

озлацовац -цуєм *незак.* златити, позлаћивати

озлоглашени -а -е озлоглашен

озлоглашиц -им зак. озлогласити

озлоглашовац -шуєм *незак.* озлоглашавати

ознака ж. **1.** ознака, обележје; **памятна** ~ спомен-обележје; **2.** знамење

означене с. ознака, обележје; ~ **на драги** ознака на путу

означени -а -е обележен, означен; ~ **место** обележено место

означиц -им зак. з *розл. знач.* обележити, означити; ~ **древа за рубанє** обележити дрвеће за сечу; ~ **рочніцу повстаня** обележити годишњицу устанка; ~ **виновні-ка** обележити кривца; ~ **дацо з числом** означити што бројем

означка ж. ознака, знак, белег(а)

означовац -чуєм *незак. з розл. знач.* обележавати, означавати

означовач х. **1.** обележавач; **2.** *техн.* обележач

ознова *присл.* поново, изнова, опет

озноїц ше -їм ше зак. ознојити се

озолїц -лїм зак. *заст. (вирайбац у луговки)* олужити, улужити

озольованє с. *заст. (райбанє у луговки)* лужња

озольовац -люєм *незак. заст. (райбац у луговки)* лужити

озон х. озон

озонов -а -о/-е и **озонски** -а -е озонски

ой (сд.), **ойце** (мн.) *викр.* **1.** (*ратуй(це), ментуй(це) дакого*): **ойце нас!** спасавајте нас!, помозите нам!; **ойце хлапца з яр-ку** помозите дечаку да изађе из јендека; **ой тото дзецко з драбини, бо спадне** скини то дете са мердевина, пашће; **2. а)** (*одстрань(це) дакого*): **сушєдо, ой-це вашого сина, бо ми биє дзеци** комшинице, држите (припазите на) вашег сина, јер ми туче децу; **ойце пса, бо ме** покуса отерајте пса, јер ће ме ујести; **б)** (*розлуч(це) дакого у звади и под.*): **ойце их, пале як ше бию** раздвојите их, где како се туку

окадзиц -им зак. окадити

окадзовац -дзуєм *незак.* окађивати

оказия ж. *заст. (нагода)* окаяија

окалічиц (ше) -им (ше) зак. повредити (се); обогалити (се)

окалічовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* повређивати (се); богаљити (се), обогалљивати (се)

окапи -ия х. *зоол.* окапи (*Ocapia Johnstoni*)

окапкац (ше) -ам (ше) *зак.* закапати (се), покапати (се); *исфлекати* (се)

окартац -ам *зак.* уплаткати, победити кога у картању

окасти -а -е окаст; ◇ ~ **ключ** *техн.* окасти кључ

окати -а -е окат; буљав; ◇ ~ **сова** *зоол.* буљина (*Bubo bubo*)

оквацкани -а -е *исфлекан*, умрљан капима

оквацкац (ше) -ам (ше) *зак.* окапати (се), укапати (се); умрљати (се); *исфлекати* (се); *испрљати* (се)

оквацковац (ше) -куем (ше) *незак.* окапљивати (се); мрљати (се)

оквечиц (ше) -им (ше) *окитити* (се), *закитити* (се), *искитити* (се); *нагиздати* (се)

оквициц (ше) -им (ше) *зак. поет. оп.* **оквечиц (ше)**

океан *х.* океан

океански -а -е океански

окер *х.* *червенкастожовта фарба* окер

окефац -ам *зак. I прех. 1.* (*оцеткац*) *окефати*; **2. прен. а) *истући*, *измлатити*; **II непрех. 1.** *добити батина*, *добити своје*; **2. прен.** *угинути*, *цркнути***

окирвавиц (ше) -им (ше) *зак.* *окрвавити* (се), *укрвавити* (се)

окладац -ам *незак.* (*моцно биц дакого*) *млатити*, *лемати*, *деветати*

окладац ше -ам ше *незак.* *преједати* се

окламац -мем *зак.* *преварити*, *обманути*; *насамарити*; *изиграти*

оклаптавиц -им *зак.* *оклемпавити*

окласц -адзем *зак. експр.* *изударати*, *измлатити*, *излемати*, *издеветати*

окласц ше -адзем ше *зак.* *прејести* се

оклеветац -ам *зак.* *оклеветати*; *опањкати*

оклевац -ам *незак. беш.* (< *серб.*) *оклевати* (*оп. надумовац ше (1.б), одцаговац (3.б)*)

оклоп *х. ист. и др.* *оклоп*

оклопиц¹ -им *зак. коц. заст.* *преварити*

оклопиц² -им *зак. (обнесц з оклопом)* *оклопити*

оклопни -а -е *оклопан*

оклопник *х. ист.* *оклопник*

оклучиц -им (*дакого*) *зак. заст.* *загрлити* кога, *обесити* се *коме* око *врата*

оклучиц ше -им ше *зак. заст.:* ~ *дакому на (за) шию оп. оклучиц*

окляпйовац -юем *незак. оп. окляповац*

окляпнути -а -е *опуштен*; *млита*; *малак-сао*, *млохав*; *спласнут*

окляпнуц -нем *зак. 1.* *обесити* се; *отромбољити* се; *омлитавити*; *малаксати*; *спласнути*; *лісце пресађеној рошліни окляпло* *лишће пресађене биљке је спласнуло* (*опустило се*); *осд ше и окляпнул* *прејео се и отромбољио*; **2. прен.** *спласнути*; *одушевис окляпло* *одушевљење је спласнуло*

окляповац -пуем *незак.* *млита*; *малак-савати*; *сплашњавати*

окно *с. заст. (одделене у гамбаре)* *окно*

око *с. (мн. очи)* *око*; ◇ **маче** ~ (*катадиоптер*) *мачје око*; **фрасрово** ~ *бот. дикино око* (*Coreopsis grandiflora*); ♦ **аж би го з очми посд** (*барз ше му пачи*) *гута га очима*; **ані з оком не кліпнул** (*не реатовал, остал мирни*) *ни оком није трепнуо*; **ані очи не заврец** (*не заспац*) *не склопити ни ока*; **бегаю му очи** (*по хижи, по дворе и под.*) (*патри вшадзи доокола*) *витла очима* (*по соби, по дворишту и сл.*); **видзиц на својо (власни) очи** (*буц шведок*) *видети својим рођеним (властитим) очима*; **вируцовац дакому дацо на очи** *набијати (вешати) коме што на нос, пребацивати коме што*; **вишириц очи** *разрогачити очи*; (**вон, вона на очи** (*красни, шумни*) *имаш га (је и сл.) шта и видети*); **врана врани око не виджубне** *врана врани очију не вади*; **да ми очи вицекли** *оп. лемцо ми очи не вицекли*; **джубу (длобу) очи еден другому** *један другоме очи копају*; **добре отвориц очи** *отворити добро (широм) очи*; **док з оком кліпнеш** *за трен ока, док трепнеш*; **заврец очи** (*умрец*) *затворити очи*; **западнуц дакому за** ~ *запети коме за око*; **зацмело ше (змеркло ше) ми пред очми** *смркло ми се пред очима, пао ми је мрак на очи*; **зачерац очи** *оп. пречерац очи [зоз псом]*; **зашлєпиц** (*вишлєпиц, замасциц, замидліц*) *дакому очи замазати коме очи, бацити коме прашину (песак) у очи*;

знімац дакому з оч (ошлебодзовац од наврчаного) скидати с кога врацбине; з очми би го посд гута га очима; коле му очи боде му очи; лем очи ци гладни оп. под гладни; лем так очи вишиця (барз патри) очи да му искоче; лемцо ми очи не вицекли да пропадох у земљу од срамоте, жив стид (срам) ме је појео; ма очи наверх глави (зводліво патри) заводљиво гледа, очіјука; мац дакого на очох имати кога на оку; мерковац як на два очи чувати као око у глави, чувати као зеницу ока; меркуј же би ци очи не вибил (же би ци до оч не скочел) оп. скочи ци до оч; не зніма очи з нього не скида (не спушта) ока (очију) с њега; не мац очи немати ни стида ни срама, немати образа; не може на нїм очи ограц не може га очима гледати, не може га замислити; (не) шмец попатриц дакому до оч (не) смети погледати коме у очи; око не видзело ухо не чуло кнїжк. то је невероватно, невиђено, страшно и сл.; оч до оч очи у очи, лицем у лице; очн би му видлобал (ненавидзи го) ископао би му очи; очн го спреведаю очи га варају; очн му написпас (о невиспаному) укрстио је очи (очима); мамуран је; очн ци гладни оп. под гладни; патриц спод ока (патриц недовирліво або презриво) гледати испод ока; пирскац до оч дакому оп. скакац до оч дакому; пиц дакому очн вадити (повадити) коме очи; плювац до оч дакому пљувати коме у очи; повесц до оч рећи у очи (у лице), рећи (скресати) у брк; поза очи иза леђа; преврацац з очми од болю превіјати се као пишкор [у лонцу]; преврацал (превращел) з очми (видзел або чул дацо цо не на месце) било му је јако нелагодно; пре людске ~, пре людски очи (дацо робиц) радити нешто да се покаже (да се остави утисак) пред светом, да види свет; пречерац очн [зоз псом] лагати, варати, немати части; руциц очн бацити поглед; скакац/скочиц дакому до оч(ох) (оштро нападнуц) скакати/скочити коме у очи; отворити палбу (ватру) на кога; скочи ци до оч (пред очми ци с, а гледаш го) очи ти копа;

поп кобилу јаше а кобилу тражи; спадло му з оч урекнут је; указац ше (висц) дакому на очи изаћи коме на (пред) очи; шмеяц ше дакому до оч смејати се коме у брк (у лице); як кед би му з ока випаднул (випадла) (барз подобни) као да му је из ока испао (испала); исти отац (о сину); иста мајка (о ћерки)

оков¹ х. 1. оков; ~ ладі бродски оков; 2. окови мн. (на ногох) окови, букагије, вериге, гвожђа

оков² -а -о очни; ~ яблучко анат. очна јабучица

оковац -куем зак. оковати

околина жс. оп. околїско

околїско х. околина

околїсков(и) -а -о/-е који се односи на околину; околни

околїца жс. ридк. околина

околки жс. мн. фолкл. „околки” (троструко плетене мале плетенице прикачене око главе)

околни -а -е околни

около 1. присл. около, у(на)около; 2. прим. з ген. око; ♦ ~ Миколо увек једно исто радити; увек се исто дешава; вртети се у [зачараном] кругу

окомгнуца и окомгнуц присл. за трен ока, док трепнеш оком; зачас

окомгнуце с. трен

окончиц -им зак. обавити; завршити, свршити; извршити; ~ роботу обавити посао

окончоване с. обављање; извршавање, вршење; ~ самостойней діялносци обављање самосталне делатности

окончователь х. 1. вршилац; ~ длужносци вршилац дужности; 2. извршилац; обављач

окончовац -чуем незак. обављати; вршити; извршавати; ~ длужносц директора обављати дужност директора

окончовач х. оп. окончователь

окопац -пем зак. 1. окопати; ~ винїцу окопати виноград; 2. прен. решити с киме какав проблем; лем гибай, та часом окопеме само дођи, зачас ћемо решити

проблем (обавити посао *и сл.*); **швидко з нїм окопал** брзо је с њиме завршио

окоповац -пуєм *незак.* окопавати

окосниц ше -им ше *зак.* окоштати се

окосцованє с. окоштавање; ~ **похребцини** окоштавање кичме

окосцовац ше -цуєм ше *незак.* окоштавати се

окониц (ше) -им (ше) *зак.* окотити (се); (*о суки*) оштенити (се); (*о мачки*) омацити (се); (*о овци*) ојагњити (се); (*о кози*) ојарити (се), окозити (се)

окош х. који се не да преварити; који брзо запажа; бистар, паметан, мудар

окрадац -ам *незак.* 1. окрадати; 2. проневеравати

окрадач х. крадљивац; проневерилац

окраднац -нем *зак.* 1. окрасти, покрасти; похарати; 2. проневерити

окрајско с. 1. периферија; 2. предграђе

окрајчки х. мн. (ед. окрајчок) окрајци

окрайки х. мн. (ед. окрајок) окрајци; **оре-зац** ~ **з колача** одсећи окрајке са колача

ократи -а -е: **ократи ліца** румени, зарумењени образи

окрац -аєм *зак.* сасећи, исећи около; окројити

окрашиц -им *зак.* (*постац красиш*) пролепшати се; постати лепши

окрашовач -шуєм *незак.* пролепшавати се, постајати лепши

окрем прим. з тен. 1. *означує видзельованє з групи поняцох* осим, сем; изузев, изузимајући; **шицки ше зложели** ~ **нього** сви су се сложили осим њега; 2. *означує додаванє* осим, сем, поред; ~ **телевизора купели и компютер** осим телевизора купили су и компјутер; ◇ ~ **того** осим тога, поред тога; ♦ **буц** ~ **швета** бити осим (мимо) света

окреме присл. 1. посебно, одвојено, засебно; обашка; **биваю** ~ станују одвојено; 2. изузетно; нарочито; надасве; **вон то** ~ **добре роби** он то изузетно добро ради; 3. изричито; **то** ~ **наглашене** то је изричито наглашено; ♦ **висц** ~ издвојити се из породичног домаћинства, оделити се, изаћи живети обашка

окремевропски -а -е ваневропски

окремка ж. издвојеност; ♦ **буц (єсц) на окремки** (*єсц окреме од других – о хорей або старей особи*) јести посебно

окремкласни -а -е ванразредни

окремковац ше -куєм ше *незак.* јести (играти се, радити *и сл.*) посебно од осталих, издвајати се од осталих

окремни -а -е 1. посебан, одвојен; 2. изузетан, нарочит, изванредан; 3. изричит; 4. сам свој

окремносц ж. 1. одвојеност; 2. посебност, изузетност, нарочитост; 3. изричитост

окремшколски -а -е ваншколски

окрепеліц ше -ім ше *зак. заст. коц.* опоравити се, прездравити; **окрепелєл ше по хороти** опоравио се после болести

окрепельовац ше -люєм ше *незак. заст. коц.* опорављати се, прездрављивати

окресац -ешем *зак.* окресати; отесати; оделјати

окресовац -суєм *незак.* окресивати; тесати

окресцаніц ше -ім ше *зак.* отарасити се, решити се кога

окресниц -им *зак.* окрстити, покрстити

окрипа ж. оп. **окрипенє**

окрипенє с. опоравак; окрепљење, окрепа

окрипиц (ше) -им (ше) *зак.* опоравити (се); окрепити (се)

окрипйовац (ше) -пюєм ше *незак.* опорављати (се); окрепљивати (се)

окрипуюци -а -е окрепљујући, окрепљив

округ х. округ; **воєни** ~ војни округ; **виберанкови** ~ изборни округ

округласти -а -е округласт

округле -лого с. тешка ситуација; **пришло до округлого** дошло је до густог, дошло стани-пани

округленьки -а -е пуначак

округли -а -е з розл. знач. округао; ~ **сума** округао износ; **округлей твари** округлог лица; ◇ ~ **стол** округли сто; ♦ ~ **як лабда (як лабдочка)** 1. трбушаст; 2. буцмаст

округліна ж. округлина; облина

округлісти и округляви -а -е округласт; област

округло *присл.* 1. округло; 2. **а**) ~ на ньго нема довољно времена, у стисци је; **б**) **пришло** ~ на **ніх** дошло је до густог, дошло стани-пани

округляк *х.* балван

окружен *с.* окружење

окружиц (ше) -им (ше) *зак.* окружити (се)

окружни -а -е окружни; ~ **суд** окружни суд

окружовац -жуем *нзак.* окруживати

окружовац ше -жуем ше *нзак.* окруживати се

окрутни -а -е окрутан

окрутносц *жс.* округност

окруцац -ам *нзак.* 1. окретати, обргати; вртети; 2. о(ба)вијати, омотавати; ~ **онучки коло ногох** омотавати обојке око ногу

окруцац ше -ам ше *нзак.* 1. **а**) окретати се, обртати се; **Жем ше укруза коло Слунка** Земља се окреће око Сунца; **б**) вртети се; **фуркадло ше окруза** вртешка се врти; 2. о(ба)вијати се, омотавати се; увијати се, завијати се

окруцаци -а -е 1. који се обрће; 2. вртлоган

окруцен *с.* обргај; окрет

окруциц -им *зак.* о(ба)вити, омотати; увити, завити

окруциц ше -им ше *зак.* о(ба)вити се, омотати се; увити се, завити се

окруцовац -цуем *нзак.* гу **окруцац (2)**

окруцовац ше -цуем ше *нзак.* гу **окруцац ше (2)**

оксиген *х. хем.* кисеоник

оксид *х. хем.* оксид

оксидовац -дуем *зак. и нзак.* оксидирати

октава *жс. муз.* октава

октан *хем.* октан

октет *х. муз.* октет

октобер -бра *х.* октобар, листопад

октоберски -а -е октобарски, листопадни; ♦ **Октоберска револуция** *ист.* Октобарска револуција

октопод *х. зоол.* октопод, хоботница (*Octopus vulgaris*)

окулист -та и **окулиста** -ти *х.* окулист(а)

окулистика *жс. мед.* окулистика

окултни -а -е (*тајнствени, скрити*) окултан

окултизем -зму/-зма *х. (празновирносц)* окултизам

окуляр *х. (монокл)* наочник, монокл

окуляри *х. мн.* 1. **а**) наочаре, наочари; **здзап** ~ натаћи наочаре; **б**) **крава (коњ и др.)** ма ~ (*ма цмейшу або блядишу шерсц коло очох*) крава (коњ и др.) има наочаре; 2. *поль.* (*на оглавку*) наочњаци, наочари; ♦ **патриц през чарни** ~ гледати кроз црне наочари; **патриц през целово** ~ гледати кроз ружичасте наочари

окулярошка *жс.* 1. женка домаће животиње с „наочарима” око очију; 2. *зоол.* (*кобра*) наочарка, кобра

окупатор *х.* окупатор

окупаторски -а -е окупаторски

окупац (ше) -ам (ше) *зак.* окупати (се)

окупацијни -а -е окупацијски, окупациони

окупация *жс.* окупација

окупировац -руем *зак., ридше нзак.* окупирати

окупиц -им (*дакого*) *зак.* опколити кога, окупити се око кога; спопасти; напасти; **дзечи окупели учитељку з веліма питањами** деца су се окупила око учитељице са многим питањима **окупели ю сушедово пси** напали су је комшијски пси

окурени -а -е 1. надимљен; 2. **а**) гарав, чађав, зачађављен; задимљен; **скло на лампи окурене** цилиндар на лампи је задимљен (чађав); **простория окурена од пеца** просторија је зачађављена од пећи; **б**) (*од праху*) прашњав

окуриц -им *зак.* 1. надимити, одимити; ~ **колбаси** надимити кобасице; 2. **а**) загаравити, огаравити, зачађавити; **б**) (*од прашине*) опрашњавити, опрашити

окуриц ше -им ше *зак.* 1. надимити се, одимити се; **колбаси ше уж окурели** кобасице су већ надимљене; 2. **а**) загаравити се, огаравити се, зачађавити се; **пова-ла ше им окурела од диму** плафон им се загаравио од дима; **б**) запрашити се, опрашити се

окурйовац -юєм *незак.* гаравити, чађавити
окусац -ам *зак.* огристи, огрицкати
окусовац -суєм *незак.* гристи, огризати, грицкати; ~ **нохци** грицкати нокте
окусовац ше -суєм ше *незак.* гложити се
оламац -мем *зак.* поломити, изломити, одломити (*од подлоге или на крајевима*);
витор оламал конари з древа ветар је одлomio гране са дрвета
оламац ше -мем ше *зак.* поломити се, изломити се, одломити се (*од подлоге или на крајевима*)
оламовац -муєм *незак.* 1. ломити; заламати; ~ **лозу** заламати лозу; 2. кидати, закидати; ~ **фатюги** (за)кидати заперке
оламовац ше -муєм ше *незак.* ломити се; заламати се; **нохци ше сї оламую** нокти јој се заламају
олапац -ам *зак.* испрљати, упрљати, запрљати, замазати, улепити (*рукама, прстима*)
олаповац -пуєм *незак.* прљати, улепљивати (*рукама, прстима*)
олапиц -им *зак.* залетвати, залетвити
олдомаш х. чашћење, олдомаш, олдумаш; мешетарина; муштулук; ♦ **дац/давац** (**заплатиц/платиц**) **дакому** ~ почастити/частити кога; **попиц** ~ почастити се
олдомашовац -шуєм *незак.* частити се, чашћавати се
олеандер -дра х. *бот.* олеандар, олеандер (*Nerium oleander*)
олетко *присл.* олако
олетчане с. 1. олакшање; **прияц вистку з олеччаньом** примити вест са олакшањем; 2. олакшица; **порцийне** ~ пореска олакшица
олетчац -ам *зак.* олакшати; ~ **дакому роботу** олакшати коме посао
олетчац ше -ам ше *зак.* олакшати се
олетчене с. *оп.* **олетчане**
олетчуюци -а -е олакшавајући; ~ **обстави-на** олакшавајућа околност
олсжени -а -е (*дїсприскм. од олсзнуц*): **олсжени му власи** опала му је коса
олсжуха х. лезилеб; дангуба, лењивац; **я нсшка** ~ данас сам права дангуба

олсзнуц -сжем *зак.* опати, поиспадати (*о коси*); **олсзли му власи** опала му је коса
олсї х. уље, зејтин; ~ **на едзене** јестиво уље; ♦ **долївац олсю на огень** доливати уље на ватру; **цадзи ше (розцагуе ше) як ~ оп. цадзи ше як малсї (под малсї)**
олсїйовац -люєм *незак.* стављати, додавати уље, зејтинити
олсїйов(и) -а -о/-е 1. уљ(а)ни, уљевит; 2. (*о фарби*) маслинастозелен; ♦ ~ **репчень бот.** уљана репица
олсїйовки ж. *мн.* (*ед.* олсїйовка) *бот.* уљарице
олснени -а -е и **олснсти** -а -е 1. као ошурен (*о уснама*); **уста му олснени од горучки** уста су му као ошурена од грознице; 2. олињао, излињао; ~ **шапка** олињала шубара
олснївиц -им и **олснївиц ше** -им ше *зак.* уленити се, улењити се, проленити се, изленити се, утромити се
олснїц ше -їм ше *зак.* олињати, излињати
олсїяр х. уљар
олсїярня ж. уљара
олсїсти -а -е уљаст, зејтинаст
олигархия ж. олигархија
олимпийни и олимпийски -а -е олимпијски; **олимпийски бависка** олимпијске игре
олимпияда ж. олимпијада
олїв х. глеђ, емајл
олївани -а -е емајлиран, глеђосан; ~ **гарчок** емајлирани лонац
олївац -ам *незак.* 1. поливати (*испљускујући из посуде*); 2. емајлирати, глеђосати
олївац ше -ам ше *незак.* поливати се, квасити се (*испљускујући из посуде*)
олївни -а -е: **Олївна гора библиј.** Маслинава гора
олїво с. *цркв.* (*предсмертельна причасц*) помаст, масло, болесничко помазање, јелеосвећење; **ношиц дакому** ~ (*споведат дакого у чезкеј хороти або пред имерцу*) носити коме помаст; **швециц дакому** ~ давати коме последњу помаст, помазивати кога
олїзац -лїжем *зак.* 1. олизати, облизати; ~ **пальци** олизати прсте; 2. лизнути, лаз-

нути; дай ми раз ~ сладоляду дај ми да једном лизнем сладолед

олѣзац ше -лїжем ше *зак.* олизати се, обли-
зати се

олѣзковац -куєм *незак. дем. и частот.* лис-
кати, лизукати

олѣзнуц -нем *зак.* лизнути, лазнути

олѣзовац (ше) -зуєм (ше) *незак.* олизивати
(се), облизивати (се)

олѣпени -а -е: **як** ~ добро ухрањен (*о коњу,
крави и сл.*)

олѣпиц -им *зак.* облепити, олепити, изле-
пити

олѣпйовац -пюєм и **олѣпковац** -куєм *незак.*
облепљивати, олепљивати, излепљивати

олѣп(к)ац -(к)ам *зак. оп.* **олѣпиц**

олѣпиц -им *зак.* излечити; опоравити; **олѣ-
чел ме тот сон** опоравио ме је овај сан

оловганиц -им *зак.* отромбољити се

оловка *ж. коц. (древков печач)* дрвена
бојица

оловко *с. (графитна часц клайбаса)* срце,
мина, графит

оловни -а -е *оп.* **оловяни**

олово *с. 1. хем.* олово; **2. коц. оп.** **оловко**; ♦
чежки як ~ тежак као олово

оловранти *мн.* закуска, ужина; маренда

оловрантовац -туєм *зак. и незак.* ужинати

оловяни -а -е олован

олтар *х. црков.* олтар

олупац -ам *зак.* окурнити (*кукуруз*)

олупиц -им *зак.* узети, одузети; однети не-
коме нешто; (п)окрасти, опљачкати; **олу-
пели их од пенсжу** узели (однели) су им
сав новац

олупиц ше -им ше *зак.* оперутати се, огули-
ти се, ољуштити се

олуповац -пуєм *незак.:* ~ **кукуруицу** (*лу-
пац заостати зарна на чутки*) крунити
ручно заостала зрна са шапурика (*после
круњења на круњачу*)

олуповац ше -пуєм ше *незак. (траици зар-
но по зарно)* крунити се, осипати се,
зрнкати се

оляпкац -ам *зак. (олїпиц з блатом и под.)*
излепити, облепити

оляпковац -куєм *незак. (олїповац з блатом
и под.)* излепљивати, облепљивати

оляц олеєм *зак. 1.* полити; ~ **парток** по-
лити столњак; **2. (обложиц з глейту)**
емајлирати, заглеђосати, оцаклити

оляц ше олеєм ше *зак.* полити се; **олял ше
з вином** полио се вином

ољогдац ше -ам ше *зак. експр. (опиц ше)*
ошљокати се, нарољати се

ом х. физ. ом

омало *присл. (докмало)* мало касније, мало
после, недуго затим

омаловажиц -им *зак.* омаловажити

омаловажоване *с.* омаловажавање

омаловажовац -жуєм *незак.* омаловажавати

омалтеровац -руєм *зак.* омалтерисати, из-
малтерисати, ожбукати

омальовац -нюєм *зак.* измоловати, омоло-
вати, измалати; осликати

омамунени -а -е **1.** ошамућен; омамљен;
залућен; **2.** мамуран (*од пића*); бунован

омамунїц -нїм *зак. 1.* ошамутити; **2. (номи-
лїц, збунїц)** омамити, замантати; заму-
тити; обезумити; **3. заст.** залудети;
преварити

омамуњовац -нюєм *незак. 1.* ошамућивати;
2. омамљивати; обезумљивати; **3.** залу-
ћивати; варати

оман х. бот. оман (*Inula helenium L.*)

омарзнуц -ржнем *зак.* измрзнути, промр-
знути; **на велькеј жими човекови мо-
жу омарзнуц уха** на великој хладноћи
човеку могу да измрзну уши; ♦ **бої ше
же му омаржню уха** (*не знял шапку при
здравканю, при уходзеню нука и под.*)
има врапца под капом

омасовиц (ше) -им (ше) *зак.* омасовити
(се)

омасовїовац (ше) -им (ше) *зак.* омасовити
(се)

омаста *ж.* отпаци са свиње за кување
домаћег сапуна (*маст са свињских цре-
ва и др.*)

омасцац -ам *незак.* мазати, лепити (*бла-
том*)

омасциц -им *зак. 1. (омалтеровац)* омал-
терисати, измастити, излепити; ~ **хижу**

омалтерисати кућу; **2.** омастити; умазати; ~ **пальци** умазати прсте
омасниц ше -им ше *зак.* омастити се; умазати се, испрљати се
омацац -ам *зак.* опипати
омацовац -цуем *нєзак.* опипавати, пипати, пипкати; осезати
омачац -ам *зак.* оквасити
омачац ше -ам ше *зак.* **1.** оквасити се; **2.** опити се, напити се
омегчац -ам *зак.* омекшати, смекшати, омекнути
омега *жс.* омега
омеджиц (ше) -им (ше) *зак.* омеђити (се)
омеджовац (ше) -джуем (ше) *нєзак.* омеђивати (се)
омекнуц -нєм *зак.* смекшати, омекшати
омержени -а -е омражен, омрзнут; презрен; мрзак; ~ у **народзе** омрзнут у народу
омержиц -им *зак.* замрзети, замрзити, омрзнати
омержиц ше -им ше *зак.* *взаєм повр.* замрзети се, замрзити се, омрзнати се
омерковац -куем *зак.* запазити; приметити
омесц -ецем *зак.* опајати (*паучину и сл.*); почистити метлом
ометац -ам *нєзак.* пајати (*паучину и сл.*); чистити метлом
ометилиявиц -им *зак.* ометилјавити
омладина *жс.* беш. *оп.* младеж
омладинец -нца *х.* омладинац
омладинка *жс.* омладинка
омладински -а -е беш. *оп.* младежски
омлєвац -ам *нєзак.* **1.** кочити се, одузимати се; обамирати; **2.** малаксавати
омлєц омлєем *зак.* **1.** укочити се, одузети се; обапети, омертвити; **руки ми омлєли** руке су ми се одузеле; **2.** малаксати
омнибус *х.* омнибус
омогущиц -им *зак.* *заст.* *оп.* оможлївиц
омогущовац -щуем *нєзак.* *заст.* *оп.* оможлїйовац
оможлївиц -им *зак.* омогућити
оможлїйовац -вюем *нєзак.* омогућавати
оморика *жс.* бот. оморика (*Picea omorica*)
омотац (ше) -ам (ше) *зак.* омотати (се), овити (се)

омотач *х.* *оп.* **обмоток**
омотовац (ше) -туем (ше) *нєзак.* омотавати (се), овијати (се)
омоцниц -нєем *и* -їм *зак.* ојачати
омрачниц -им *зак.* онесвестити (*ударцем*)
омрачниц ше -им ше *зак.* онесвестити се (*од удараца или пада*)
омуровац -руем *зак.* озидати, обзидати
омуровйовац -юем *нєзак.* озиђивати, обзиђивати
омучени -а -е брашњав
омучиц (ше) -им (ше) *зак.* обрашнити (се), убрашњавити (се)
онания *жс.* мед. онанија
оначенє *с.* препирка
оначиц ше -им ше *нєзак.* **1.** препирати се, споречкавати се; натезати се; **роками ше оначели коло меджи** годинама су се натезали око међе; **2.** нервирати се; гунђати
ондулация *жс.* ондулација
ондуловац (ше) -луем (ше) *зак.* *и* *нєзак.* ондулирати (се)
онємиц -им *зак.* онемети, онемити
онєможлївиц -им *зак.* **1.** онемогућити; омести; **2.** осујетити; **3.** сузбити
онєможлїйовац -вюем *нєзак.* **1.** онемогућавати; ометати; **2.** осујећивати; **3.** сузбијати
онєрозположиц (ше) -им (ше) *зак.* онерасположити (се)
онєспокоїц (ше) -їм (ше) *зак.* онєспокојити (се), узнемирити (се)
онєспокойовац (ше) -юем (ше) *нєзак.* онєспокојавати (се), узнемиравати (се)
онєспокоююци -а -е онєспокојавајући
онєспособиц -им *зак.* онєспособити
онєспособйовац -бюем *нєзак.* онєспособљавати
онїчомйовац -юем *и* **онїчомньовац** -нъюем *нєзак.* ниподаштавати
онколог *х.* онколог
онкология *жс.* мед. онкологија
ономастика *жс.* лингв. ономастика
ономастични -а -е ономастички
ономатопейни *и* **ономатопейски** -а -е ономатопејски

ономатопеја *жс. лингв.* ономатопеја

онучки *жс. мн. (ед. онучка) заст.* обојци

онюхац (ше) -ам (ше) *зак.* оњушити (се), омирисати (се)

онюхциц (ше) -им (ше) *зак. експр.* оњушити (се), омирисати (се)

опаданс *с. оп.* **опадованс**

опадац -ам *зак.* опасти

опаднути -а -е опао, слаб, мршав

опаднуц -нем *зак.* опасти

опадованс *с.* опадање; ~ **стандарду** опадање стандарда

опадовац -дуем *незак.* **1.** з *розл. знач.* опадати; **лісце** **опадус** лишће опада; **вода у Дунаю** **опадус** вода у Дунаву опада; **вла-си му** **опадую** коса му опада; **2.** лињати се; **шерси му** **опадус** лиња се

опаліц -лім *зак.* **1.** з *розл. знач.* опалити; **гром** **опалел** **конари** гром је опалио гра-не; **витор му** **опалел** **твар** ветар му је опалио лице; **2.** (*опаліц по поверхносци*) осмудити, спрљити, опрљити; **опаліц забиту швиню** опрљити заклану свињу

опальовац -люем **1.** *незак.* опалјивати; **2.** (*по поверхносци*) смудити, прљити

опаметац -ам *зак.* уразумити

опаметац ше -ам ше *зак.* **1.** досетити се; **2.** доћи себи; уразумити се

опановац -нуем (*дакого/дацо*) *зак.* овладати; освојити

опановйовац -юем (*дакого/дацо*) *незак.* овладавати; освајати

опарац -ам *зак.* опарати

опарени -а -е: ♦ **як** ~ као опарен, као да га је змија (гуја) ујела

опариц (ше) -им (ше) *зак.* опарити (се), ошурити (се)

опасац -ашем *зак.* опасати; припасати; ~ **фартух** припасати кецељу

опасац ше -ашем ше *зак.* опасати се

опасач *х.* опасач

опаскудзиц -им *зак.* **1.** оскврнавити; **2.** (*дакого*) покварити, искварити

опаскудзовац -дзуем *зак.* **1.** оскврњивати; **2.** (*дакого*) кварити

опасни -а -е опасан

опасно *присл.* опасно

опасносц *жс.* опасност

опасовац (ше) -суем (ше) *незак.* опасивати (се)

опасоваци -а -е: **опасоваци сукні** *коц. оп.* **пасово сукні**

опатрац -ам *незак.* **1.** гледати, разгледати; ~ **слики** гледати слике; ~ **авзлоги** разгледати излоге; **2.** посећивати; **ходзиц** ~ **хорого** посећивати болесника

опатрац ше -ам ше *незак.* **1.** разгледавати се; **2.** гледати се, посматрати се; ~ **у жве-ратку** гледати се у огледалу

опатриц -им *зак.* **1.** погледати; разгледати; видети; **пошол** ~ **филм** отишао је да погледа филм; **2.** посетити; обићи; **пойсц** ~ **хорого** посетити болесника

опатриц ше -им ше *зак.* погледати по себи, погледати се

опахац -ам *зак.* омирисати, оњушити

опахац ше -ам ше *зак.* **1.** од дужег удисања истог мириса изгубити осећај за мирис, премирисати; **2.** *взаєм. повр.* омирисати се, оњушити се

опейглац -ам *зак.* **1.** испеглати; **2.** *прен.* измлатити, издеветати

опекац -ам *незак.* чвакати, млатити (*пру-том, камцијом*)

опекліна *жс.* опекотина

опера *жс. муз.* опера

оператер *х. филм.* оператер

оперативец -вца *х.* оперативац

оператор *х.* оператор

операц -ам *незак.* наслањати, ослањати, прислањати

операц ше -ам ше *незак.* **1.** наслањати се, ослањати се; **2.** (*на дакого/дацо* – *бизо-вац ше, зверйовац ше*) ослањати се

операцийни -а -е операциони

операция *жс.* операција

операц *х.* и **операче** *с.* **1.** (*предмет за опе-ране*) ослон, наслон; одупирач; **2.** **а)** *оп.* **хрибет (2); б)** *оп.* **локец (2)**

оперета *жс. муз.* оперета

оперовац -руем *зак.* оперисати

оперски -а -е оперски

опечене -ного *с. оп.* **опекліна**

опечиц -чем *зак.* **1.** *осн. и прен.* **опећи**; **2.** (*опалић*) *спрљити, опрљити*
опечиц ше -чем *ше* *зак.* **1.** *опећи се, изгорети се*; **2.** *прен.* *опећи се*
опивац -ам *нєзак.* *опијати*
опиваци -а -е *оп.* **опиваюци**
опивац ше -ам *ше* *нєзак.* *опијати се*
опиваюци -а -е *опојан, омамљив*; **опиваюци средства** *опојна средства*
опика *жс. заст.* **1.** *тutorство*; **2.** *протекторат*
опилиц -їм *зак.* *одсећи, отестерити, испилити (много, све)*
опилювац -люєм *нєзак.* *одсецати (тестером)*
опипац -ам *зак.* (*отаргац, обрац*) *опипати*; ~ *грозно* *опипати* *бобице* *грожђа*; ~ *косци* *опипати* *кости*
опиповац -пуєм *нєзак.* *гу* **опипац**
опиркац ше -ам *ше* *зак.* (*достац* *пире* – *о младих птицох*) *опернатити*
опирскац -ам *зак.* **1.** *опрскати*; ~ *древка* *опрскати* *воћке*; **2.** *испрскати*; ~ *з воду* *дакого* *испрскати* *водом* *некого*
опирскац ше -ам *ше* *зак.* *испрскати се*
опирсковац (ше) -куєм (*ше*) *нєзак.* *прскати (се)*
опис *х.* *опис*
описац -ишем *зак.* *описати*; ~ *ситуацију*; ~ **круг** *описати* *круг*
опискац -ам *зак.*: ♦ **дьябол (чорт, пшаман) ме** *опискал* *же* *бим...* *враг (ђаво)* *ме* *је* *натерао (навео)* *да...*
описменїц (ше) -нїм (*ше*) *зак.* *описменити (се)*
описмењовац (ше) -нюєм (*ше*) *нєзак.* *описмењавати (се)*
описни -а -е *описни*; ~ **граматика** *описна* *граматика*
описоватељ *х.* *оп.* **описовач**
описовац -суєм *нєзак.* *описивати*
описовач *х.* *описивач*
описови -а -о/-е *оп.* **описни**
опитац ше -ам *ше* (*дакому*) *зак.* (*у*)*питати, приупитати*; **опитай ше му** *кадзи* **треба** *исц* *питај* *га* *куда* *треба* *ићи*; **опитал ше му** *одакаљ* *є* *упитао* *га* *је* *одакле* *је*

опити -а -е **1.** *опијен*; **2.** *пијан*
опитни -а -е *упитан*; ~ **попатрунок** *упитан* *поглед*; ♦ ~ **виреченє** *грам.* *упитна* *реченица*
опихац ше -ам *ше* *нєзак.* *преједати се*
опиц -иєм *зак.* *опити, напити*
опиц ше -иєм *ше* *зак.* *опити се, напити се*; ♦ ~ **як швиня** *опити се* *као* *свиња* (*као* *ђускија*)
опихац ше -ам *ше* *нєзак.* *преједати се*
опиюм *х.* *опијум*
опиюмов(и) -а -о/-е *и* **опиюмски** -а -е *опијумски*
оплакац -ачем *зак.* *оплакати*; *ожалити*
оплаковац -куєм *нєзак.* *оплакивати*
оплатац -ам (*дакого*) *зак.* *окрпити, покрпити*
оплатовац -туєм (*дакого*) *нєзак.* *крпити*; **мац** *го* *оплатує* *мајка* *га* *крпи*
оплеменїц -нїм *зак.* *оплеменити*; ~ **рошлїну** *оплеменити* *биљку*
оплеменьовац -нюєм *нєзак.* *оплемењивати*
оплеменьовач *х.* *спец.* *оплемењивач*
оплец -єєм *зак.* *оплевити*; ~ **заграду** *оплевити* *башту*
оплєчко *с. заст.* (*женска* *блузна* *з широки-ма рукавами*) *оплећак, оплеће*
оплївац -ам *зак.* **1.** *опливати*; **2.** *опловити*; ~ **на ладї** *коло* *острова* *опловити* *бродом* *око* *острва*
оплїв(й)овац -вюєм/-вуєм *нєзак.* **1.** *опливати*; **2.** *опловљавати*
оплодзєнє *с.* *оплодња, оплођење*
оплодзиц (ше) -им (*ше*) *зак.* *оплодити (се)*
оплодзованє *с.* *оплођивање*; *осемењавање*
оплодзовац (ше) -дзуєм (*ше*) *нєзак.* *оплођавати (се)*
оплодзовацки -а -е *оплођивачки*
оплодзовач *х.* *оплодилац, оплодитељ*
оплодлїви -а -е *оплод(љ)ив*
оплодни -а -е *оплодни*
оплокац -ам *зак.* *испрати, пропрати*; *оплак-нути, сплакнути*; ♦ ~ **гарло** *оплакнути* *грло*
оплоковац -куєм *нєзак.* *испирати*; *оплаки-вати*

оплювац -ам *зак. осн. и прен.* испљувати; ~ дакого опљувати кога; **мухи опљували очка** муве су испљувале стакла

оплювац ше -ам ше *зак.* опљувати се

оплювовац (ше) -вуєм (ше) *нєзак.* опљувавати (се)

оплюскац (ше) -ам (ше) *зак.* опљускати (се); исквасити (се)

оплюсковац (ше) -куєм (ше) *нєзак. 1.* опљускивати (се); **2.** брчкати (се)

оплячкац -ам *зак.* опљачкати

оповоланє *с. и оповоланка ж.* опозив

оповолац -ам *зак.* опозвати; ~ **посланїка** опозвати посланика

оповоловац -луєм *нєзак.* опозивати

оповолуюци -а -е опозиван

опоганїц -їм *зак.* оскврнавити

опоганьовац -ньюєм *нєзак.* оскврњивати

оподлїц -лїм *зак.* улењити се, разлењити се; уседети се; утромити се

оподобенє *с.* оличење

оподобиц -им *зак.* оличити

оподобйовац -юєм *нєзак.* оличавати

оподозривиц -им *зак.* осумњичити

опозицийни -а -е опозицијски, опозициони

опозиционер *х.* опозиционер, опозиционар

опозиция *ж.* опозиција

опоїц -їм *зак.* опити, напити, опојити; **опо-єли го** опили су га

опойни -а -е опојан

ополноважиц -им *зак. оп. ополномоциц*

ополноважовац -жуєм *нєзак. оп. ополномоцовац*

ополномоценє *с.* опуномоћење

ополномоцени -а -е опуномоћен

ополномоцитель *х.* опуномоћитель

ополномоциц -им *зак.* опуномоћити

ополномоцовац -цуєм *нєзак.* опуномоћавати

опоминац -ам *нєзак.* опомињати; упозоравати

опоминаючи -а -е опомињући; упозоравајући

опомнуц -нєм *зак.* опоменути; упозорити

опомнуце *с. 1.* опомена; упозорење; **2. шк.** опомена; **достац** ~ **з географії** добити опомену из географије

опонент *х.* опонент

опоновац -нуєм *зак. и нєзак.* опонирати

опораїц -їм *зак. 1.* уредити; спремити; **2. прен.** преварити, средити

опораїц ше -їм ше *зак.* уредити се; спремити се

опорайовац (ше) -аюєм (ше) *нєзак. гу опораїц (ше)*

опортуні -а -е опортун

опортуниз(е)м -зму/-зма *х.* опортунизам

опортунист -та *и опортуниста* -ти *х.* опортунист(а)

опортунистични -а -е опортунистички

опортуносц *ж.* опортуност

опорцийованє *с.* опорезивање

опорцийовац -юєм **1. зак.** опорезовати; **2. нєзак.** опорезивати

опосум *х. зоол.* опосум

оправа *ж.* опрема; ~ **кнїжки** опрема кнїге

оправданє *с.* оправдање; **писмене** ~ писмено оправдање

оправдани -а -е оправдан

оправдац -ам *зак. з розл. знач.* оправдати; ~ **хибенє з роботи** оправдати изостанак с посла; ~ **дачийо довірє** оправдати нечије поверење

оправдац ше -ам ше *зак.* оправдати се

оправдовац (ше) -дуєм (ше) *нєзак.* оправдавати (се)

оправиц -им *зак. 1.* оправити, поправити; ~ **авто** поправити кола; **2.** наместити; ~ **посцель** наместити кревет

оправиц ше -им ше *зак. 1.* средити се, уредити се; дотерати се; **2. а)** (*од хоро-ти*) поправити се; **б)** (*затиц*) поправити се, угојити се

оправка *ж.* оправка, поправка

оправянє *с.* оправљање, поправљање

оправяц -ям *нєзак.* оправљати, поправљати

оправяц ше -ям ше *нєзак. 1.* сређивати се, уређивати се; дотеривати се; **2. а)**

(од *хороти*) поправљати се; **б**) (*тиц*) поправљати се, гојити се

опрашиц (ше) -и (ше) *зак.* опрасити (се)

опрашковац -куем *зак.* **1.** *бот.* опрашити; **2.** *поль.* запрашити

опрашковиовац -вюем *нєзак.* **1.** *бот.* опрашивати; **2.** *поль.* запрашивати

опредз *прим. заст. оп.* **опрез**

опредзелне *с.* опредељење; **животне** ~ животнo опредељење

опредзелноси *жс.* опредељеност

опредзелиц (ше) -лїм (ше) *зак.* определити (се)

опредзельованс *с.* опредељивање

опредзельовац (ше) -люем (ше) *нєзак.* опредељивати (се)

опредмеци -им *зак.* предметити

опредмецовац -цуем *нєзак.* опредмећивати

опрез (*и опрезо* у *злученю* опрезо мнє) *прим. з тен.* **1.** *означує место пред даким/дачим* испред, пред (*са инстр.*); **я стал** ~ **нього** ја сам стајао испред нега; **вон стої** ~ **хи-жи** он стоји пред кућом; **2.** *означує уна-пряменосц пред дакого/дацо а)* испред, пред (*са акуз.*); **станул опрез строя** стао је испред строја; **б)** усусрет, испред; **ру-шли ше** ~ **нас** кренули су нам усусрет; **3.** *означує замену, заступанс* испред, од, у име; **пренєс му винчованки** ~ **колек-тива** пренео му је честитке испред колектива

опрема *жс.* опрема; **жимска** ~ зимска опрема; **ловарска** ~ ловачка опрема

опремац -ам *нєзак.* опремати; ~ **канцеларию** опремати канцеларију

опремиц -им *зак.* опремити; ~ **фризерски салон** опремити фризерски салон

опрец -ем *зак.* наслонити, ослонити; ~ **би-циклу гу древу** наслонити бицикл на дрво

опрец ше -ем ше *зак.* **1.** наслонити се, ослонити се; **2.** *прен.* ослонити се

оприповедац -ам *зак.* испричати

опробовац ше -буем ше *зак.* опробати се

оптика *жс.* оптика

оптимални -а -е оптималан

оптимиз(е)м -зму/-зма *х.* оптимизам

оптимист -та *и* **оптимиста** -ти *х.* опти-мист(а)

оптимистични -а -е оптимистичан, опти-мистички

оптичар *х.* оптичар

оптични -а -е оптички

опукац -ам *зак.* (*пукаюци опадац з поверх-носци*) испуцати; ољуштити се; **вапно опукало з мурах** креч се ољуштио са зи-дова

опуковац -куем *нєзак.* пуцати; љуштити се, гулити се; **фарба почала** ~ боја је почела да се љушти

опулиц -їм *зак. беш.* (< *серб.*) опуљити, опе-љешити

опус *х.* опус

опустошиц -им *зак.* опустошити

опустошовац -шуем *нєзак.* опустошавати, пуштошити

опухнуц -нєм *зак.* отећи, натећи

опухнуце *с.* отекина; набрекина, надув

опущени -а -е опуштен; лабав, млохав, млитав

опушеносц *жс.* опушеност; лабавост, мло-хавост, млитавост

опушиц -им *зак.* **1.** опустити, олабавити; ~ **цело** опустити тело; **2.** (*зохабиц; занєдз-бац*) оставити; занемарити; **3.** пропусти-ти; ~ **нагоду** пропустити прилику

опушиц ше -им ше *зак.* опустити се

опущовац -шуем *нєзак.* **1.** опуштати, олабављивати; **2.** (*зохабџ; занєдзбовац*) остављати; занемаривати; **3.** (*нагоду*) пропуштати

опущовац ше -шуем ше *нєзак.* опуштати се

опция *жс.* опција

опшит *х. заст.* отпусница (*из војске и др.*)

општина *жс.* општина

општинов -а -о општински; ~ **будинок** оп-штински будинок

општински -а -е општински

орабџ -јам *нєзак.* (*обрабџ*) обрађивати

орайбац -бем (*дакого*) *зак.* опрати веш ко-ме

орайбовац -буем (*дакого*) *нєзак.* прати веш коме; **мац орайбує сина** мајка сину пере веш; **хто це орайбує?** ко ти пере веш?

орални -а -е оралан
орангутан х. зоол. орангутан
оране с. орање; **єшенське** ~ јесење орање
оранжада жс. оранжада
оранжерия жс. оранжерија
ораніна жс. (поорана жем) орање, ораница (в.), узорана њива
орапавиц -им зак. охрапавити, охрапавети
оратовац -туєм зак. (виратовац) спасити, избавити
оратор х. оратор
орац орем *незак.* орати; ~ до складу *оп.* под склад; ~ до гайсу (на гайс) *оп.* под гайс¹
ораци -а -е ораћи; ~ (орача) жем ораћа земља, ораница; ~ (орачи) плуг ораћи плуг
ораци -а -е орачки
орач х. орач
орачи -а -е *оп.* **ораци**
орбита жс. *астрон.* орбита
оргазем -зму/-зма х. оргазам
орган х. з *розл. знач.* орган; **осетови** ~ чулни орган; **органи за претровйоване** органи за варење; ~ **управяня** орган управљања
организатор х. организатор
организацијни -а -е организацијски, организациони
организација жс. з *розл. знач.* организација; **привредна** ~ привредна организација
организовани -а -е организован, организиран
организовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и незак.* организовати (се), организирати (се)
органски -а -е органски; ~ **злученіна** органско једињење
оргия жс. оргија
оргиац -ям *зак. и незак.* оргијати
оргиаш х. оргијаш
оргона жс. јоргован (*Syringa vulgaris*)
оргони *мн. заст. оп.* **оргулі**
оргулі жс. *мн. муз.* оргуље
оргуляш х. оргуљаш
орден х. орден
ординанц х. и **ординанцош** х. *заст.* (опитински кочияш) ордонанс, ординант (в.), форшпајн (в.)

ординарни -а -е ординаран
ординация жс. ординација
ординовац -нуєм *зак. и незак.* ординирати
орезац -ежем *зак.* **1.** орезати; сасећи; ~ **лозу** орезати лозу; **2.** *прен.* излемати, излупати, издеветати; (з *ременьом*) искаишати
орезоване с. **1.** *дїєсл. мен. од орезовац;* **2.** резидба
орезовац -зуєм *незак.* **1.** орезивати, резати; ~ **овоцово древка** резати воћке; **2.** (*маково главки*) ломити; **3.** одсецати, сећи; скидати; резати; ~ **слунечнік** одсецати (сећи) главе сунцокрета
орел орла х. **1.** зоол. орао; **скалов** ~ сури орао (*A. chrysaotos*); **2.** **орли** *мн. поль.* (*лісце капусти хтора не ма главку*) шумадија; ◇ **двоглави** ~ двоглави орао
орелчок -чка х. *дем. и гипок.* орлић
ореол х. ореол
оресельовац -люєм *зак.* отурпијати
орех х. орах
орехов -а -о орахов; са орасима; од ораха; ◇ ~ **питка** кул. пита са орасима; ~ **торта** кул. торта са орасима; ~ **цукер** *цукр.* бела алва
оречни -а -е **1.** вечит, дат коме заувек; ~ **жем** земља дата коме заувек (на вечито); **2.** *церкв.* завештан; ~ **служба божа** завештана литургија; ◇ **на орек** ~ за век века, за све веке
орешец -шца х. *бот.* лук озимац, зимски црвенац, аршлама (*Allium fistulosum* L.)
орешок -шца и *беш.* орешка х. *дем.* орашчић
оривац -бем *зак.* орибати, изрибати
оригинал х. оригинал
оригинални -а -е оригиналан
ориент х. оријент
ориентални -а -е оријенталан
ориенталистика жс. оријанталистика
ориентация жс. оријентација
ориентир х. оријентир
ориєнтовац ше -туєм ше *зак. и незак.* оријантисати се, оријентирати се
орипац -пем *зак.* огулити; згрести; са-стругати, остругати; ољуштити; ~ **мур** ољуштити зид

орипац ше -пем ше *зак.* огулити се; ољуштити се

орипнуц -нем *зак.* огулити; згрепсти; са-стругати; ољуштити

ориповац -пуем *незак.* гулити; грепсти; стругати; љуштити

ориповац ше -пуем ше *незак.* гулити се; љуштити се

орияш *х.* оријаш

оркан *х.* оркан

орканов -а -о и **оркански** -а -е оркански

оркестер -тра *х. муз.* оркестар; **смикови** ~ гудачки оркестар

оркестровац -руем *зак. и незак.* оркестрирати

орлиско *х. аугм.* орл(ет)ина, орлушина

орлица *жс.* (самица орла) орлица

орлов -а -о **1.** орлов; **2.** орловски; ♦ ~ нос орловски нос

орловски -а -е *оп.* орлов (**2**)

орляче -еца *с.* (младе орла) орлић

орман *х.* орман, ормар, шифоњер; ♦ ~ зоз склом витрина

орманов -а -о: ~ замарзовач *коц.* стајаћи (стојећи) замрзивач (*оп.* **фийовков**)

орманчик *х.* орман(ч)ић (*в.*), орманче (*в.*), долов (*в.*)

орнамент *х.* орнамен(а)т

орнитология *жс.* орнитологија

орногла и орнодла *жс.* укосница, шнала

оробиц -им *зак.* **1.** обрадити; урадити; **2. прен.** окрасти, покрасти; одерати

оробиц ше -им ше *зак. звич. з негацио* не успевати (не стизати) све урадити; **не може ше лсм** **оробиц** не успева (не стиже) све да уради (поради)

оровнац -ам *зак.* изравнати, поравнати

орозположиц (ше) -им (ше) *зак.* орасположити (се)

орочиц -им *зак.* банк. орочити

орошиц -им *зак.* оросити, поквасити; овлажити; ~ **ципели од трави** оросити ципеле од траве

орошиц ше -им ше *зак.* **1.** оросити се, поквасити се; **2. (о склу и под.)** замаглити се, ознојити се; **окуляри ше му ороше-ли** наочаре су му се замаглиле

орошовац -шуем *незак.* орошавати, квасити

орошовац ше -шуем ше *незак.* **1.** орошавати се, квасити се; **2. (о склу и под.)** замагљивати се, знојити се

орсаг *х. заст.* држава

орсаг-драга и орсацка драга *жс. заст.* (главна, државна драга) друм

орсацки -а -е *заст.* државни; ♦ ~ **диждж** обимна киша која пада на великој територији; **уж дуго суша, треба уж же би спаднул еден** ~ **диждж** већ је одавно суша, требало би већ да падне једна већа киша

ортогенеза *жс. биол.* ортогенеза

ортография *жс.* ортографија

ортодоксни -а -е ортодоксан

ортоепния *жс. грам.* ортоепија

ортопед *х. мед.* ортопед

ортопедски -а -е ортопедски

орубац -бем *зак.* **1.** окресати, скресати, одсећи (*секиром*); ~ **конари** окресати гране; **2. ~ цвиклу поль.** одсећи главе (лишће) репе

орубенсц -нца *х.* **1. а)** руб, ивица, обод; ивичњак, банкина; **б)** периферија; **2.** окапница

орубенцов(и) -а -о/-е ивични; ивичаст

орубиц -им *зак.* обрубити, зарубити; оивичити; општити

орубйовац -бюем *незак.* обрубљивати, зарубљивати; оивичавати

орубовац -буем *незак.* **1.** одсесати; **2. поль.: ~ цвиклу** сећи главе на репи (*в.*)

орудие *с.* оруђе; ~ **за продукцию** оруђе за производњу; **артилерийне** ~ артиљеријско оруђе; ♦ **буц** ~ у **дачнйх** **рукох** бити оруђе у нечијим рукама

оружар *х.* оружар

оружарня *жс.* оружана, оружарница

оружие *с.* оружје; ♦ **жимне** ~ хладно оружје; **огньо**ве ~ ватрено оружје; ♦ **черкац з** **оружийом** звецкати оружјем

оружийни -а -е **1.** оружан; ~ **зражене** оружани сукоб; **2.** оружни; ~ **лйсток** оружни лист

оруцац -ам *зак.*: ~ **торту з орехами** *кух.* по-
сути тарту орасима

оруцовац ше -цуєм ше *незак.* **1.** (*зоз ині-
гам*) грудвати се; **2.** гађати се; **школя-
ре ше оруцую з гумками** ђаци се гађају
гумицама; **3.** *прен.* (*з даким*) лоптати се
с неким; **дзивки ше з нїм оруцовали**
девојке су се њиме лоптале

орхестра *ж. ридк. оп.* оркестер

орхидея *ж. бот.* орхидеја

орчик *х. поль.* ждрепчаник

орш *х. кер.* (*вельо роботи*): **буц у вельким
оршу** бити у великом послу, бити претр-
пан послом (*оп. ворш*)

оса¹ *ж.* **1.** *зоол.* оса, *горв.* зоља (*Vespa*); **2.**
прен. аспид, аждаја, куштра; ♦ **як ~ (оси)**
(*скочиц, нападнуц*) као осе (*скочити,
напасти*), да му очи ископају

оса² *ж. ел., буд.* оса

осамени -а -е **1.** усамљен; **2.** **осамени** -ного
х. усамљеник

осаменик *х. оп.* **осамени (2)**

осаменички -а -е усамљенички

осаменосц *ж.* усамљеност, самоћа

осамиц ше -им ше *зак.* осамити се

осамйовац ше -мюєм ше *незак.* осамљива-
ти се

осамостоїц ше -їм ше *зак.* осамосталити
се

осамостойовац ше -юєм ше *незак.* осамо-
стаљивати се

осамоцени -а -е усамљен; усамљенички

осамоциц ше -им ше *зак. оп.* **осамиц ше**

осамоцовац ше -цуєм ше *незак. оп.* **осам-
йовац ше**

осана *ж. цркв.* (*поздравям це!, витай!*)
осана!

освидомиц (ше) -им (ше) *зак.* освестити
(се)

освоїц -їм *зак.* освојити; ~ **симпатії па-
трацох** освојити симпатије гледалаца; ~
перше место освојити прво место

освойовац -юєм *незак.* освајати; ~ **дачию
любов** освајати нечију љубав

освойовацки -а -е освајачки

освойовач *х.* освајач

освоїц -їм *зак.* освојити

осека *ж. геогр.* (*одлів*) осека

осеков(и) -а -о/-е (*од осека*) осечни; ~
струя осечна струја

осел осла *х.* магарац; ♦ **ані осла ані посла**
(*нет ані висланіка ані його осла*) посла-
ли смо изасланика да обави посао, али се
он никако не враћа

оселка *ж. дем.* белегијица

осем *числ.* осам

осемгодзинови -а -е осмочасовни, осмо-
сатни; ~ **роботни час** осмочасовно рад-
но време

осемдзешат *числ.* осамдесет

осемдзешати -а -е осамдесети

осемдзешатме *числ. збир. х.* осамдесетори-
ца; осамдесет

осемдзешаццетро -рих *числ. збир. с.* осам-
десеторо

осемкраки -а -е осморокрак

осемнасти -а -е осамнаести

осемнац *числ.* осамнаест; ♦ **сден вредзи за**
~ **а други през двох двацц** обојица су
једнаки (*једнако неваљали и сл.*)

осемнаццетро -рих *числ. збир. с.* осамна-
есторо

осемнацме *числ. збир. х.* осамнаесторица;
осамнаест

осемнацсто *числ. заст.* хиљаду осамсто

осемністи -а -е осмострук

осемразови -а -е осмократан

осемрочни -а -е осмогодишњи; ~ **школа**
осмогодишња школа

осемскладови -а -е: ~ **стих поез.** осмерац

осемсто *числ.* осамсто

осемстоти -а -е *числ.* осамстоти

осемстранни -а -е и **осемстранови** -а -о/-е
осмоостран

осемугелнік *х. мат.* осмоугао, осмерокут

осемуглови -а -о осмоугаони, осмерокутни

осемцме *числ. збир. х.* осморица; осам; ~
хлопи осморица (осам) мушкараца; **то-
ти** ~ **хлаци** ових осам дечака

осемшорова -вей *ж. поль.* осмак

осет *х.* **1.** чуло, осетило; ~ **виду** чуло вида; ~
паху чуло мириса; **2.** осећај

осетени -а -е досетљив, домишљат; пажљив, предусретљив **невеста му була вредна** и ~ снаха му је била вредна и пажљива

осетиц -им *зак. беш.* (< *серб.*) **1.** приметити, опазити, спазити (*оп. обачиц, збачиц*); **2.** осетити (*оп. почувствовац*)

осетиц ше -им ше *зак. беш.* сетити се (*оп. здогаднуц ше*)

осетов(и) -а -о/-е **1.** чулан, чулни; ~ **целочко** *бот.* чулна квржица; **осетово нерви** чулни нерви; **осетово упечатки** чулни утисци; **2.** осећајан; **осетово клѣтинки** осећајне ћелије

осецки -а -е осјечки

Осечань *х.* Осјечанин

осигуране *с.* осигурање; **здравствене** ~ здравствено осигурање; **пензийне** ~ пензијско осигурање

осигуранѣк *х.* осигураник

осигуратељ *х.* осигуравач

осигурац -ам *зак.* осигурати

осигурац ше -ам ше *зак.* осигурати се

осигурач *х. ел., воєн.* осигурач

осигурачка *ж. техн.* осигурача, осигурачица

осигуровац (ше) -руєм (ше) *незак.* осигуравати (се)

осигуровач *х.* осигуравач

осигуруюци -а -е осигуравајући; ~ **завод** осигуравајући завод

осилѣц ше -ѣм ше *зак.* осилити се

осиљовац ше -люєм ше *незак.* осиљавати се

осип *х. мед.* осип

осипаносц *ж. мед.* **1.** *оп.* **осип**; **2.** оспичавост

осипац ше -пем ше *зак.* **1.** осути се; **дзецко ше осипало** дете се осуло (*оспом*); **2. а)** осути се, окрунити се, искрунити се; **мури ше осипали од влаги** зидови су се осули од влаге; **б)** *прен. (розпаднуц ше)* осути се; **борецки одряди ше осипали** борачки одреди су се осули

осипки *ж. мн. мед.* богиње, осп(иц)е; ♦ ~ **на ньго** добио је оспице, сав се осуо на туфне, зној га облива, хвата га нервоза: **понагля по шено, бо идзе хмара, ~ на**

ньго жури по сено, јер се наоблацило, сав се осуо на туфне; **дижджи падаю, не мож робиц на полю, на земледѣлцох уж** ~ кише падају, не може да се ради на њиви, земљораднике хвата нервоза, осули су се на туфне

осиповац ше -пуєм ше *незак.* осипати се

Осифов -а -о: ~ **лелия** *ж. бот.* богиша (*Hosta lancifolia* Engl.)

оскаржиц -им *зак.* оптужити

оскверненс *с.* оскврнуће

осквернѣтель *х.* (о)скврнителъ

осквернѣц -нѣм *зак.* оск(в)рнавити, обешчастити; обесветити

оскверньоване *с.* светогрђе

оскверньовац -нюєм *незак.* ск(в)рнавити, оскврњивати, обешчашћивати; светогрдити, обесвећивати

оскверньовач *х. оп.* **осквернѣтель**

осквернююци -а -е светогрдан

оскубац -бем *зак.* очупати; очерупати, оперушати; окупести

оскубовац -буєм *незак.* чупати, черупати, перушати

осла *ж.* белегија, брус; ♦ **достац ослу и брус** добити брус (шипак); ~ **ци древе-на!, ослу и брус!** роткве (ти, теби) стругане!, шипак!

ослабени -а -е ослабљен; изнемогао, онемоћао; малаксао

ослабиц -им *зак.* **I** *непрех.* ослабити, ослабити; утањити се, малаксати, онемоћати; **барз ослабла од хороти** јако је ослабила од болести; **вид му ослабел** вид му је ослабио; **прицисок ослабел** притисак је ослабио; **II** *прех. (вислабиц)* ослабити **ослабело го напружене** ослабио га је напор

ослабѣовац -юєм *незак.* **I** *непрех. (поставац слабиш)* слабити, слабити, ослабљивати; утањивати се; **II** *прех. (робиц слабиш)* ослабљивати

ослабнути -а -е *оп.* **ослабени**

ослабнуц -нем *зак. оп.* **ослабиц (I)**

ослабнуце *с.* ослабљење

осладзиц -им *зак.* пресладити

ослар *х. (од осел)* ослар

ослиско х. *аугм.* магарчина

ослица ж. магарица

ослич х. кул. ослић

ослов -а -е магарећи, ослећи

ословиц -им *зак.* ословити кога; обратити се коме; ~ **дакого зоз „панє”** ословити кога са „господине”

ословйовац -вюєм *незак.* ословљавати кога; обраћати се коме

ослунковац (ше) -куєм (ше) *зак.* осунчати (се)

ослупнуц -нєм *зак. оп.* заслупнуц

ослухнуц -нєм *зак.* ослушнути

ослуховац -хуєм *незак.* ослушкивати

осмак х. (*мера за зарно або вино*) осмак

Османлиј х. *мн. ист.* Османлије

османлийски -а -е османлијски

османски -а -е османски; ~ **царство** османско царство

осмаркани -а -е балав, слинав

осмаркац -ам *зак.* обалавити, избалавити, убалити

осмарковац -куєм *незак.* балавити, обалављивати, *горв.* слинити

осмерец -рца х. *спорт.* осмерац

осмери -их *числ. збир. мн.* осмори, осморе, осмора

осмеро -рих *числ. збир. с.* осморо; ~ **дзечи** осморо деце

осми -а -е *числ.* осми

осмий -ия и **осмиюм** х. *хем.* осмиј(ум)

осмина ж. з *розл. знач.* осмина

осминка ж. осминка; ♦ **осминки** *мн. кул.* осмице

осмислованє с. осмишљење

осмисловац -луєм *зак.* осмислити

осмисловйовац -вюєм *незак.* осмишљавати

осмица ж. осмица

осмияднїц -їм *зак.* ожеднети

осмоза ж. *физ.* осмоза

осмољетка ж. *заст. (осемрочна школа)* осмољетка

осмољїц -лїм *зак.* осмољити

осмољовац -люєм *незак.* осмољавати

осмотски -а -е осмотски; ~ **прицисок** *физ.* осмотски притисак

осмуциц -им *зак.* растужити, ражалостити

осмуциц ше -им ше *зак.* растужити се, ражалостити се

основа ж. **1.** з *розл. знач.* основа; **презентска** ~ *грам.* презентска основа; ~ **копи мат.** основа купе; **2.** (*початне, главне знанє науки*) основ; **основи филозофиї** основи филозофије; ♦ **на основи** дачого на основу чега

основани -а -е основан; **мойо сумнї були основани** моје сумње су биле основане

основатель х. оснивач

основац -нуєм *зак.* основати

основка ж. *фин.* основица

основни -а -е основни; ~ **школа** основна школа

основопокладач х. утемељивач, утемељитељ, оснивач; основополагач

основоположнїк х. *оп.* основопокладач

особа ж. лице; особа; личност; **восна** ~ војно лице; **перша** ~ *єднини грам.* прво лице једине; **правна** ~ *правн.* правно лице; **главни особи у драми** главне личности у драми

особени -а -е особен, особит

особеносц ж. особеност, особитост

особеняк х. особењак

особеняцки -а -е особењачки

особенячка х. особењакиња

особлїви -а -е нарочит; особен, особит

особлїво присл. нарочито; особито

особлївосц ж. нарочитост; особеност, особитост

особнє *присл.* лично

особни -а -е личан; ~ **доходок** лични доходак; **особни причини** лични разлози

особови -а -о/-е **1.** *оп.* **особни**; **2.** ~ **заменовнїк** *грам.* лична заменица, *горв.* особна замјеница

осов -а -о осинї, осї, *горв.* зољин; ~ **гнїздо** осинак, *горв.* зољинац

осовина ж. **1.** (< *серб.*) (*на превозки, маши-ни*) осовина (*оп. ош*); **2.** *геогр. и др. ос*; **Жемова** ~ Земљина ос; **ротацийна** ~ ротациона ос

осовинов(и) -а -о/-е и **осовински** -а -е осовински

осолїц -лїм *зак.* пресолити

осолѡвац -люєм *нєзак.* пресолѡвати

оспориц -им *зак.* оспорити

оспорїовац -рюєм *нєзак.* оспоравати

оспорїовач х. оспоравалац

оспорюючи -а -е оспор(љ)ив

оспособиц (ше) -им (ше) *зак.* оспособити (се)

оспособїованє с. оспособљаванє

оспособїовац (ше) -бюєм (ше) *нєзак.* оспособљавати (се)

остав! *вїкр. воєн.* остав!

оставац -ам *нєзак.* **1.** з *розл. знач.* остајати; **остава** **длуго на работи** остаје дуго на послу; **нє остава му нїч з плаци** не остаје му ништа од плате; **2.** *шк.* понављати разред; **уж два раз оставал у седмєй класи** већ два пута је понављао седми разред; **♦ нїч ми (ци и под.) нїше нє остава** ништа ми (ти и др.) не остаје, нема друге, није друге

остарац ше -ам ше *зак.* **1.** побринути се; **2.** (*за дацо*) побринути се, набавити, прибавити

остарени -а -е остарео

остариц -им *зак.* остарети, остарити

остатнї -ня -нє **1.** последњи; **2. остатня** -нєй *ж.* момачко (бећарско) вече; **♦ остатнї раз присл.** последњи пут; **♦ до остатњого** до последњег, листом; **чека остатню годину** дани су му избројани, душа му је у носу

остаток -тку/-тка х. з *розл. знач.* остатак; **♦ посмертни (жемски) остатки** посмртни (смртни, земни, земски) остаци; **гу остатку** при крају, пред крај; **до остатку** до краја; **♦ ~ швета** олош, куси и репати

остац -анєм *зак.* **1.** з *розл. знач.* остати; **остал** **длуго на пољу** остао је дуго на њиви; **2.** *шк. заст.* поновити разред; **остал у трецей класи** поновио је трећи разред; **3.** (*од дачого*) не отићи, изостати; **нєшка остал од школи** данас је изостао из школе; **4. а) ~ на ноц у дакого** остати преноћити код кога; **б) остал у войни** погинуо је у рату; није се вратио из ра-

та; **♦ здрави оставайце** остај(те) здраво, довиђења; **остац нї на чим** (*вельо або шицко страциц*) остати кратких рукава; остати без игде ичега; **шицка робота на нїм** остала спала књига на два слова, све је пало на његова леђа (плећа)

оствариц -им *зак. беш.* (< *серб.*) остварити (*оп. вїтвориц*)

осторожни -а -е опрезан, обазрив; пажљив
осторожносц *ж.* опрезност, обазривост; пажљивост

острасцени -а -е острашћен

острасциц -им *зак.* острастити

острасцовац -цуюм *нєзак.* острашћивати

остригац (ше) -ам (ше) *зак. коц. оп. оштригац (ше)*

острига *ж. зоол.* острига

остров х. *заст. оп. острово*

островко с. *дем.* острвце, *горв.* оточић

острово с. острво, *горв.* оток; **♦ ричне ~ (островко)** ада

островски -а -е острвски, *горв.* оточни; ~ **жем** острвска земља

островян х. острвљанин, *горв.* оточан

остроги *ж. мн. (ед. острога)* мамузе, оструге

острожка *ж. 1.* (*колеско за резанє цєста*) мамуза, мавишњак, дервиш (*в.*), точкић са зупцем (*в.*); **2. дем.** мамузица, остругица

остругац -ам *зак.* одељати, остругати

остуди *ж. мн.* пеге (*на лицу жєна у трудноћи*)

осуга *ж. (биле пасмо) а)* (*на квашеней капусти и под.*) скрама, буђ; **б) (*на вину*) бирза, вински цвет, трусје**

осуговац ше -гуєм ше *нєзак.:* **осугує ше парадичанка** хвата се скрама на соку од парадајза, квари се сок од парадајза

осуда *ж. и осудзенє* с. осуда

осудзени -а -е **1.** осуђен; **2. а) осудзени** -ного х. осуђеник; **б) осудзєна** -нєй *ж.* осуђеница

осудзиц -им *зак. 1.* осудити; **а) (дакого): преступнїка осудзєли** преступника су осудили; ~ **на гарєшт** осудити на затвор; ~ **дачийо справованє** осудити

нечије понашање; **б)** (дакому) *заст.*: осудзели му на шибень осудили су га на смрт вешањем; **слугови осудзели же достане дванац палїци** слугу су осудили на дванаест батина; **2.** (дакому) *заст.* пресудити коме; **най им суд осудзи** нека им суд пресуди; **3.** осудити, жигосати; ♦ ~ у **одсутстве правн.** осудити у одсутству

осудзовац -дзуем *незак.* **1.** (у суду) осуђивати; **2.** осуђивати, жигосати

осух *х. кул.* (печиво зоз хлебового цеста) посна погача; **прегнестани** (прегнєцени) ~ погача премешена машићу; **складани** (зложени) ~ кул. масна погача

осучасніц -їм *зак.* осавременити

осучасньовац -ньюем *незак.* осавремењивати

осушиц -им *зак.* осушити

осушиц ше -им ше *зак.* осушити се

осушовац -шуем *незак.* сушити

осушок -шка *х. дем.* погача

осхнуц -не *зак. безос.* осушити се, просушити се; **по дижджу осхло** после кише се просушило; **осхла драга** просушио се пут

осхнуц ше -нем ше (и *безос.*) *зак.* осушити се, просушити се

осце *с.* **1.** ос *х.*; **2.** збир. (на класкох жита, ярицу и под.) осје

осцец *х. мед. заст.* (ярец) чмичак (на оку)

осциляция *ж.* осцилација

осциловац -луем *зак. и незак.* осциловати

отава *ж.* (трава по першим кошєню) отава

отадз и ридше оталь *присл.* одавде; **ви ~?** јесте одавде?; ♦ ~ (оталь) **потадз (потаљ)** **1.** (барз кратки час) од петка до суботе; **2.** (барз блїзко) пар корака

отамадз и ридше отамаль *присл.* оданде, одатле, отуд(а)

отаргац -ам *зак.* **1.** обрати; ~ **узрєги яблука** обрати зрєле јабуке; **2.** покидати, стргати; ~ **сухи лїсца** покидати суве листове

отаргнуц -нем *зак.* **1.** откинути, отргнути; **2.** (плод, квиток) убрати, узабрати

отаргнуц ше -нем ше *зак.* откинути се, отргнути се

отарговац -гуем *незак.* **1.** откидати, отрзати; **2.** (плод, квиток) узабирати, убирати

отарговац ше -гуем ше *незак.* откидати се, отрзати се

отарти -а -е (отрушєни, очухани) отрцан, искрзан; ~ **кукуричанка** отрцана кукурузовина

отвар *х.* екцем, краста, лишај (на глави обич. код деце)

отварднуц -нем *зак.* **1.** отврднути; **2.** очврєснути; **руки му отвардли од роботи** руке су му очврєсле од рада

отварднуце *с.* **1.** отврднуће; **2.** очврєснуће

отвардньовац -ньюем *незак.* **1.** отврдњавати, отврдњивати; **2.** очвршћавати, очвршћивати

отверанє *с.* отварање

отверац -ам *незак.* отварати; ~ **амрєл** отварати кишобран; ~ **виставу** отварати изложбу

отверац ше -ам ше *незак.* отварати се

отвєрач *х.* отварач

отвор *х.* отвор

отворєни -а -е отворєн; ♦ ~ **варош** *воєн.* отворєн град; ~ **склад** *грам.* отворєн слог; ~ **рана** отворєна рана; ~ **питанє** отворєно питање

отворєно *присл.* отворєно; ~ **повєсц** отворєно рєћи

отворєносц *ж.* отворєност

отвориц -им *зак.* **1.** з *розн. знач.* отворити; ~ **облак** отворити прозор; ~ **схадзку** отворити седницу; **2.** отворити, укључити; ~ **радио** отворити радио; ♦ ~ **душу** отворити душу; ~ **карти** отворити карте

отвориц ше -им ше *зак.* отворити се

отец *отца* *х. цєркв.* отац; **святи** ~ (пана) свети отац; ~ **Лаврєнтиј** отац Лаврєнтије; ~ **игуман!** оче игумане!; ♦ **святих Отцох** (православнє ивєто, остатнєй нєдзєлї пред Крачуном) Очеви; **Бог** ~ Бог отац

отєчєствєни -а -е отацбински, домовински; ~ **война** отацбински рат

отєчєство *с.* отацбина, домовина

отжє *модал. и злуч.* дакле, значи

отїлесніц (ше) -їм (ше) *зак. оп.* отїлєтворює (ше)

отлѣснѡвац (ше) -нюєм (ше) *нѣзак. оп.*
отлѣотворйовац (ше)

отлѣотворенс с. отелотворење, утеловљење, оваплоћење

отлѣотвориц (ше) -им (ше) *зак.* отелотворити (се), отеловити (се), оваплотити (се)

отлѣотворйовац (ше) -рюєм (ше) *нѣзак.* отелотворивати (се), отеловљавати (се), оваплоћавати (се)

откави -а -е гнојав

откавиц -им *нѣзак.* гнојити се

отгличиц -им *зак.* овршити, оврћи

отлук х. жуљ, нагњечене, нагњечина, убој, набој

отлуканс с. потуцање; ~ **по билим швецѣ** потуцање по белом свету

отлукац -ам *нѣзак.* 1. обијати; оштећивати; 2. (*витлукац*) омлаћивати

отлукац ше -ам ше *нѣзак.* 1. лутати; смуцати се, потуцати се; 2. обијати туђа врата (прагове); ићи од немила до недрага

отлучени -а -е обијен

отлучиц -им *зак.* 1. отући, обити; оштетити, озледити; ~ **гарчок** отући лонац; 2. (*витлучиц*) омлатити

отлучиц ше -им ше *зак.* отући се, обити се; оштетити се, озледити се

отмени -а -е отмен, елегантан; ~ **справова-нѣ** отмено понашање

отменосц ж. отменост, елегантност

оток отку х. гној (*у рани*)

отоман х. отоман

Отоман х. *ист.* (*Турок*) Отоман

отомански -а -е отомански; ~ **царство** отоманско царство

оториноларингология ж. *мед.* оториноларингологија

отохмац ше -ам ше *зак.* прејести се

отрежбиц (ше) -им (ше) *зак. коц. оп.* **отрезбиц (ше)**

отрежбйовац (ше) -юєм (ше) *нѣзак. коц. оп.* **отрезбйовац (ше)**

отрезбиц (ше) -им (ше) *зак.* отрезнити (се)

отрезбйовац (ше) -юєм (ше) *нѣзак.* отрезњавати (се), трезнити (се)

отренац -пем *зак.* 1. отрести, стрести, опрашити; ~ **зоз себе прах** стрести са себе

прашину; 2. *прен.* (*дакого*) истући, излемати, измлатити; 3. *вулг.* (*умрец*) отегнути

отренац ше -ем ше *зак.* 1. отрести се, опрашити се, стрести са себе (*прашину* и сл.); 2. (*оесц ше*) прејести се

отреповац -пуєм *нѣзак.* отресати, стресати (*прашину* и сл.)

отреповац ше -пуєм ше *нѣзак.* 1. отресати се, опрашивати се, стресати (*прашину* и сл.); 2. (*оєдац ше*) преједати се

отресац -ам *нѣзак.* отресати, стресати; трести; ~ **яблука** отресати (трести) јабуке

отресац ше -ам ше *нѣзак.* 1. (*од праху, плєви*) отресати се; 2. (*дакого* и *од дакого*) отресати се кога; 3. *прен.* изговарати се, скидати са себе одговорност

отрески х. *мн.* (*отрешени одрутки*) отресине

отресц -ешем *зак.* отрести, стрести; ~ **ягоди** отрести дуд; ~ **шиг зоз шапки** отрести снег са капе

отресц ше -ешем ше *зак.* 1. отрести се; ~ **од праху** отрести се од прашине; 2. *прен.* (*дакого/дачого* и *од дакого/дачого*) отрести се, отарасити се, ратосиљати се; **отресол ше [од] проблемох** отарасио се проблема

отрехло с. 1. неуредан, аљкав човек; 2. рашчупан, рашчерупан човек, куштравец, куштравко, разбарушенко, чупавац; **ходзиц як** ~ изгледати као страшило

отрец ше -ем ше *зак.* (*отрушиц ше*) отрцати се, искрзати се (*по површини*)

отримац -ам *зак.* одржати; ~ **ровновагу** одржати равнотежу; ~ **крочай** одржати корак; ~ **годзину** одржати час; ~ **слово** одржати реч; ~ **обецање** одржати обећање

отримац ше -мам ше *зак.* одржати се; опстати; ~ **у живоце** одржати се у животу

отримовац -муєм *нѣзак.* 1. одржавати; ~ **постросня** одржавати постројења; 2. неговати; ~ **заградку** неговати врт

отримовац ше -муєм ше *нѣзак.* одржавати се

отримуюци -а -е одрж(љ)ив

отров х. отров; ◇ **бойово отрови** бојни отрови

отрова жс. **1.** пакостан (неваљао, поган) човек или дете, прави ђаво; **идз оталь, ти, отрово швецка** губи се одавде, неваљало створење; **2. заст. оп. отров**

отровац -руєм *зак. осн. и прен.* отровати

отровац ше -руєм ше *зак.* отровати се

отровене с. тровање

отровиц (ше) -им (ше) *зак. оп. отровац (ше)*

отровни -а -е отрован; ◇ ~ **гад змија** отровница

отровниџ и **отровничок** -чка х. *бот.* бабин зуб, новчић (*Ranunculus arvensis* L.)

отройне *присл.* троструко

отрок х. *заст.* **1.** дете; син; **2.** слуга

отрошини жс. *мн. (сд. отрошина) оп. отрушини*

отруби жс. *мн.* мекиње; ♦ **мац** ~ у глави *оп. под глава*

отрубов(и) -а -о/-е мекињав; од мекиња; са мекињама

отрушини жс. *мн. (сд. отрушина)* **1.** мрве, мрвице; **2. кух.** презле

отроушинка жс. *дем.* мрвица

отрушиц -им *зак.* окрунити; осути

отрушиц ше -им ше *зак.* окрунити се; осути се; отпасти

отрушовац -шуєм *незак.* окруњивати; осипати; крњити; мрвити

отрушовац ше -шуєм ше *незак.* крунити се; осипати се; крњити се; мрвити се; отпадати

отугнуц -нем *зак. оп. затугнуц (2)*

отупени -а -е (*нечувствительни*) отупео

отупиц -им *зак. (постац нечувствительни)* отупети, затупети; ~ **на боль** отупети на бол

отупйовац -пюєм *незак.* отупљивати, затупљивати

отъоркац ше и **отъотяц ше** -ам ше опити се, напити се

оушавиц -им *зак. оп. овшоплавиц*

офанзива жс. офанзива

офанзивни -а -е офанзиван

офарбиц -им *зак.* обојити, офарбати

офира жс. *заст.* жртва

офиrowани -а -е **1.** дарован, поклоњен; завештан; ~ **масток** завештана имовина; **2. офиrowане** -ного с. завештање

офиrowац -руєм (*на дакого/дацо* и *дакому/дачому*) **I** *незак.* **1.** давати, даривати, поклањати; прилагати; **офируйце** на своју культуру давајте за своју культуру; **2.** остављати у наслеђе; завештавати; **3.** посвећивати; **4.** жртвовати; **II** *зак.* **1.** да-ти, даровати, поклонити; приложити; **2.** оставити у наслеђе; завештати; **офиrowал** на цркву свој масток оставио (завештао) је цркви своје имање; **3.** посветити; **4.** жртвовати

офиrowац ше -руєм ше *зак. и незак. заст.* **1.** жртвовати се; **2.** посветити се/ посвећивати се

офиrowница жс. закладница

официјни -а -е **1.** званичан, службени; ~ **јазик** званичан језик; **2. прен.** званичан

официр х. официр; **резервни** ~ резервни официр

официрски -а -е официрски

официрчок -чка х. *дем.* официрчић

официјални -а -е *оп. официјни*

оформени -а -е оформљен, обликован, уобличен

оформиц (ше) -им (ше) *зак.* **1.** оформити (се), формирати (се); **2.** обликовати (се), уобличити (се)

оформйовац (ше) -мюєм (ше) *незак.* **1.** оформљавати (се), формирати (се); **2.** обликовати (се), уобличавати (се)

офришко *присл. оп. пофришко*

офсайд х. *спорт.* офсајд

офсет х. *друж.* офсет; ~ **друковане** офсет-штампа

офталоmология жс. *мед.* офталоmологија

офурмовац (ше) -муєм (ше) *зак. оп. оформиц (ше) (2)*

офурмйовац (ше) -юєм (ше) *незак. оп. оформйовац (ше) (2)*

ох *викр. за виражоване розличних емоций-ох ох*

охабени -а -е **1.** остављен; **2.** (о мужови або жени) остављен; растављен; **охабени с**

жена га је оставила; растао се са женом; **охабена** є муж ју је оставио; растала се са мужем; **охабени муж и жена ше не зишли** растављени муж и жена нису се помирили

охабиц -им *зак.* **1.** *з розл. знач.* оставити; ~ **незамкнути дзвери** оставити не-закључана врата; ~ **роботу** оставити посао; ~ **жену и дзеци** оставити жену и децу (*пор. зохабиц*); **2.** *оп.* **офировац** (II, 2)

охабиц ше -им ше *зак.* оставити се, оканити се; **охаб ти ше того!** остави се ти тога! ♦ **охаб ти ше тей роботи** окани се ћорава посла

охабяц -ям *незак.* **1.** *з розл. знач.* остављати; ~ **през ноц отворени облаки** остављати преко ноћи отворене прозоре; **охабя млаток и бере кљіци** оставља чекић и узима кљешта; **уж два раз безуспішно охабял пице** већ два пута је безуспешно остављао пиће; **после каждей звиди охабя мужа** после сваке свађе оставља мужа (*пор. зохабяц*); **2.** *оп.* **офировац** (I, 2)

охабяц ше -ям ше *незак.* остављати се, окаяњивати се

охабяч *х. правн.* оставилац

охарактеризовац -зуєм *зак.* окарактерисати, окарактеризирати

охват *х. (шлїд од укушеня инсекта)* отеблина, плик, склопац, склопац

охвилїц ше -ї ше *зак. безос.* пролепшати се (*о времену*), овременити се; **охвилєло ше** пролепшало се време

охладниц -им *зак.* охладити

охладзиц ше -им ше *зак.* охладити се; **єдло ше охладзело** јело се охладило; ~ **од одушевия** охладити се од одушевљења; ♦ **ище ше анї не охладзел(а)** (*швидко по дачисї шмерци*) није се још ни охладіо (охладила) у гробу

охладзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* охладђивати (се), хладити (се)

охладнуц -нем *зак.* **1.** *безос.* (*постац жимнейше — о хвилї*) захладити, охладнети, захладнети, озимити; засвежити; **вонка дакус охладло** напољу је мало

захладило; **2.** *прехладити се, нахладити се, озеисти; дакус охладнул док чекал автобус* мало се прехладіо док је чекао аутобус

охлопиц -им *зак. (замоцнїц, постац хлоп)* омужати

охмалїц -їм *зак. експр.* треснути, млатнути, распалити кога

охорене *с.* оболење

охориц -им *зак.* оболети

охорїовац -рюєм *незак.* оболевати

охоронка *ж. заст.* забавиште

охота *ж. ридк.* воља, жеља

охпац ше -ам ше *зак.* прејести се, ождерати се

охрабрене *с.* охрабрење

охрабриц (ше) -им (ше) *зак.* охрабрити (се)

охрабровац (ше) -руєм (ше) *незак.* охрабрити (се)

охрабуюци -а -е охрабуюћи

охрана *ж.* **1.** одбрана; **нужна** ~ нужна одбрана; **остатня** ~ последња одбрана; **2.** заштита; ~ **рошлїнох** заштита биља

охранєбни -а -е **1.** одбрамбен; ~ **война** одбрамбени рат; **2.** заштитни; заштитнички

охранїц -нїм *зак.* **1.** одбранити; заштитити; **2.** очувати, сачувати; ~ **народни скарб** очувати народну баштину

охранїц ше -нїм ше *зак.* **1.** одбранити се; заштитити се; **2.** очувати се, сачувати се

охранюючи -а -е **1.** *оп.* **охранєбни**; **2.** заштитни

охраньовац -ньюєм *незак.* **1.** бранити; штитити; **2.** чувати

охраньовац ше -ньюєм ше *незак.* **1.** бранити се; штитити се; **2.** чувати се

охраньовач *х.* **1.** бранилац; **2.** заштитник

охраставиц -им *зак.* окраставити

охудобнїц -нїм *зак.* осиромашити

охудобньовац -ньюєм *незак.* осиромашивати

оцаринїц -нїм *зак.* оцаринити

оцариньовац -ньюєм *незак.* царинити

оцелєнс *с.:* **крава на оцелєню** крава пред отељењем

оцеліц -лі *зак.* отелити

оцеліц ше -лі *ше зак.* отелити се; ♦ **шви-
ня ше му оцелєла** *франт.* свиња му је
опрасила једно прасе

оцелотвориц (ше) -им (ше) *зак. оп.* отїлот-
вориц (ше)

оцелотворйовац (ше) -рюєм (ше) *незак.
оп.* отїлотворйовац (ше)

оцелячка *жс.* крава која се тек *или* недавно
отелила

оцемніц -їм *зак.* ослепети

оцена *жс.* 1. оцена; 2. процена; **по мосй оце-
ни** по мојој процени

оценїви -а -е оцелїив, оцелїив

оценїц -нїм *зак.* 1. оцелити; ~ **школярох**
оцелити ученике; 2. процелити; ~ **хижу**
процелити кућу

оценюючи -а -е *оп.* оцелїви

оценьовац -нюєм *незак.* 1. оцелївати; 2.
процелївати, ценити

оценьоваци -а -е (*хтори ше оцелює*) оцел-
ски; ~ **спорт** оцелски спорт

оценьовацки -а -е оцелївачки; ~ **комисия**
оцелївачка комисија

оценьовач *х.* 1. оцелївач; 2. процелївач,
цензор

оцелєне *с.* отопљење

оцелїц *зак.* -лєєм и -їм **а)** (*поставц цел-
лєйши*) отоплїти; **воздух оцелєл** ваздух
је отоплїо; **б)** *безос.* (*поставц целлєйше*)
отоплїти, ојужити; **вонка оцелєло**
напољу је отоплїло

оцелїовац -люєм *незак.* **а)** (*поставца
целлєйши*) отоплївати; **б)** *безос.* (*постав-
вац целлєйше*) отоплївати, јужити

оцет оцту *х.* сирће, оцат

оцетов(и) -а -о/-е сирћетни, оцатни

оцет оца *х.* отац; **власни** ~ рођени отац; ♦
духовни ~ духовни отац, душебрижник;
~ **и мац** родитељи, отац и мајка; **стари** ~
деда, старац; ♦ **яки** ~ **таки син** какав от-
ац такав син; **оца ци ише!**, ~ **це прекар-
тал!** оца ти твога!

оцет-мац *оп.* оцет и мац (*под оцет*)

оцил *х. заст.* челик, оцал

оцилка *жс.* 1. *заст.* оцило, огњило, креси-
во; 2. *оп.* оцило; 3. *оцилки* *мн.* ножеви

(*на млину за млевење меса*); ♦ **остац як
на оцилки** остати без ичега; **пошло му
як на оцилку** испало му је наопачке

оцило *с.* (*знак С у сербским гербу*) оцило

оцилови -а -о/-е челични, оцалан

оциментовац -туєм *зак.* омалтерисати (*це-
ментним малтером*)

оцинка *жс. оп.* оцена

оцицац -ам *зак.* осисати

оцов -а -е 1. очев; 2. очински; ~ **увага** очин-
ска пажња

оцовски -а -е *оп.* оцов (2)

оцовство *с.* очинство; **утвердзиц** ~ утврди-
ти очинство

оцовщина *жс.* 1. отацбина, *горв.* домовина;
2. наследство по оцу

оцозабойнік *х.* оцелубица

оцозабойство *с.* оцелубиство

оцтовац -туєм *незак.* сирћетити, оцтити

оцтов(и) -а -о/-е сирћетни, оцтен; ~ **кваш-
ніна** *хем.* сирћетна киселина

оцундрани -а -е ритав, у ритам, подеран,
одрпан

очай *х.* очај(ање)

очайни -а -е очајан

очайно *присл.* очајно, очајнички; ~ **ше зо-
перац** пружати очајнички отпор

очайовац -аюєм *незак.* очајавати

очамасловац -луєм *зак. експр.* истући, из-
млатити, излемати

очари *х. мн. (ед. очар)* коц. *оп.* окуляри (2)

очарніц -нїм *зак. прен.* оцрнити, опањкати;
омразити

очарньовац -нюєм *незак.* оцрњивати,
опањкавати

очачка *жс. ткац.* (*гужлїк у предзи або тка-
ню*) упоћак

очаюючи -а -е очајнички

очаяне *с.* очајање

очаяц -ям *зак.* очајати

очаяни -а -е очајан

очвиркац -ам *зак.* испрскати, запрскати
(*кратким млазевима*)

очвиркац ше -ам ше *зак.* испрскати се,
запрскати се (*кратким млазевима*)

очвирковац (ше) -куєм (ше) *незак.* запр-
скавати (се)

очевидец -дца х. очевидац

очежац -ам зак. отежати

очежуюци -а -е отежавајући; ~ **обставина** отежавајућа околност

очековац -куем *нзак. оп.* **обчековац**

Оченаш х. *церкв.* Оченаш; ♦ **знац дацо як** ~ (**як Вирую**) знати нешто као Оченаш (упрсте, као својих десет прстију)

очерац -ам зак. (*дацо за дацо*) заменити, мењати се, трампити; разменити; ~ **жем за авто** мењати земљу за кола

очерац ше -ам ше зак. *взаєм. повр.* разме- нити се, трампити; **очерайме ше!** разме- нимо се!

очердац -ам зак. *експр.* трампити

очеркнуц -не зак. отврднути, очврснути; осушити се, просушити се; пропрну- ти; **загнцене цесто уж фино очеркло** умешено тесто је већ лепо отврднуло; **диждж престал, уж очеркло, мож ро- биц** киша је стала, већ је пропрнуло, мо- же се радити

очерствиц -им зак. очврснути

очерств(й)ованє с. очвршћавање, очвршћи- вање

очерствйовац -вюєм *нзак.* очвршћавати, очвршћивати

очесац -ешем зак. **1.** (*коња*) истимарити; **2.** (*волну, конопи и под.*) очешљати, огребе- нати, издрднати; **3. прен.** истући, избити, измлатити, излемати

очи с. *мн.* очи (*оп. око*)

очивисни -а -е *оп.* **очиглядни**

очивисно *присл. оп.* **очиглядно**

очиглядни -а -е очигледан

очиглядно *присл.* очигледно

очиска с. *мн. аугм. и пейор.* очетине

очисац -ам *нзак. оп.* **очисцовац**

очисценє с. очишћење

очисниц -им зак. **1. осн. и прен.** очистити; ~ **шпляхи** очистити флеку; **2.** ољуштити; огулити; отребити; ~ **яблуко** ољуштити јабуку

очисниц ше -им ше зак. очистити се

очисцовац -цуєм *нзак. и частот.* **1.** чисти- ти; **2.** љуштити; гулити; требити

очичка с. *мн. дем. и гипок. (од око)* очице

очканє с. *агр.* очење, калемљење (*на пупо- љак*)

очкац -ам зак. очити, калемити (*на пупо- љак*)

очкац ше -ам ше *нзак.* (*виганяц пупча – о овоцох*) пупати, пупити

очко с. **1.** (*на облаку*) стакло, окно; **2. а)** (*окулярох*) стакло; **б) техн.** сочиво; **3.** (*на штриканю*) петља, машна, жица; **4. дем., бот.** окце; ♦ **волово** ~ *зоол.* царих (Trog- lodytes)

очкодзенє с. (*од вдереня и под.*) оштећење

очкодзени -а -е (*зоз вдереньом и под.*) оштећен

очкодзиц -им зак. (*зоз вдереньом и под.*) оштетити

очкодовани -а -е оштећен; оштећеник; у **тей тарговини вон** ~ у овој трговини он је оштећен

очкодовац -дуєм зак. (*направиц чкоду*) оштетити; ~ **подприємство зоз слабим дїлованьом** оштетити предузеће лошим пословањем

очкодовйовац -вюєм *нзак.* оштећивати

очловечиц (ше) -им (ше) зак. очовечити (се)

очловечовац (ше) -чуєм (ше) *нзак.* очове- чавати (се)

очмохтац ше -ам ше зак. *експр.* очешати се

очни -а -е очни; ~ **лїкар** очни лекар

очомословац -луєм зак. *експр.* истући, из- лемати, измлатити

очубрац -ам зак. *експр.* очупати, очерупати (*перје, косу и сл.*)

очувани -а -е очуван; **авто добре** ~ кола су добро очувана

очувац -ам зак. очувати, сачувати; ~ **здравє** очувати здравље

очувац ше -ам ше зак. очувати се, сачува- ти се

очудациц (ше) -им (ше) зак. **1.** (у)накаради- ти (се); унаказити (се); **2.** нагрдити (се), наружити се

очудацовац (ше) -цуєм (ше) зак. (у)на- карађивати (се); унаказивати (се); на- грђивати (се)

очутаковац -кусм *зак. прен.* опељешити, опуљити

очутиц -им *зак.* освестити

очутиц ше -им ше *зак. 1. осн. и прен.* освестити се, доћи себи; **не могла ше ~ од страху** није могла доћи себи од страха; **2. опоравити се (после болести)**

очухани -а -е излизан; олињао; хабав; искрзан

очухац -ам *зак. 1. (ципели)* очистити; **2. (зуби)** опрати; **3. (патос и под.)** обрисати, орибати, изрибати; ижицати; отрти; **4. (имати)** искрзати; излизати; **5. (пупча з кромпљох и под.)** очистити

очухац ше -ам ше *зак. 1.* обрисати се (*од прашине, прљавштине*) **2. прен. а)** (*од хороту*) извући се, отети се; опоравити се; прездравити, оздравити; **б)** ~ **од длуства** извући се (*изаћи, испливати*) из дугова; **в)** извући се из тешког материјалног стања; **3. (о иматох и под.)** искрзати се; излизати се; олињати се

очухнуц -нем *зак. 1.* очешати; **2. (о виштрелней куљки)** окрзнути; **куљка го лем очухла** метак га је само окрзнуо

очухнуц ше -нем ше *зак.* очешати се; ♦ **жена без мужа и на угле хижа – кажде ше коло ней очухне** ≡ виноград на ћошку – свако га пипне

очуховац -хуем *незак.* брисати

очуховац ше -хуем ше *незак. 1.* брисати (*прашину, прљавштину са себе*); ~ **од праху** брисати прашину са себе; **2.** трцати се, фуцати се; **3. прен. а)** (*коло дакого*) умиљавати се; додворавати се; **б)** (*коло дзивки*) удварати се; **в)** ~ **коло школи** слабо, мало учити

очуховач х. отирач, брисач

ош ж. осовина

ошаліц -лім *зак.* полудети

ошальовац -люем *незак.* лудети, блесавити

ошац ошесм *зак.* просејати; ~ **муку** просејати брашно

ошацовац (ше) -цуем (ше) *зак.* проценити (се)

ошведочене с. оп. **ошвечене**

ошведочиц (ше) -им (ше) *зак. оп. ошвечиц (ше)*

ошведочовац ше -чуем ше *незак. оп. ошвечовац ше*

ошвечиц -им *зак. цркв.* освештати, осветити; ♦ ~ **дакому оліво** дати коме последњу помаст

ошвечене с. *заст.* уверење (*оп. прешвечене*)

ошвечиц -им *зак. заст.* уверити (*оп. прешвечиц*)

ошвечиц ше -им ше *зак. заст.* уверити се (*оп. прешвечиц ше*)

ошвечовац ше -чуем ше *незак. заст.* уверавати се (*оп. прешвечовац ше*)

ошвижене с. освежење

ошвижиц (ше) -им (ше) *зак.* освежити (се)

ошвижовац (ше) -жуем (ше) *незак.* освежавати (се)

ошвижовач х. освеживач

ошвижуюци -а -е освежавајући

ошвитнуц -нем *осн. и прен.* сванути, осванути

ошвицене с. осветљење

ошвициц -им *зак.* осветлити; обасјати

ошвицовац -цуем *незак.* осветљавати; обасјавати

ошедлац -ам *зак. 1. заст. (положиц шедло на коня)* оседлати; **2. (шеднуц на коня)** уздахати

ошельнік х. водир; ♦ **полни** ~ (*вельо дакого або дачого*) пун кош, цела гомила, мали милион; *ирон.* као кусих паса; много, пуно; **тих шпивачох ест полни** ~ ових певача има пун кош; **того року ми зродзело полни** ~ ове године ми је пуно родило

оши -а -е осји, осовљи

ошивац -ам *незак. I прех. (муку)* сејати, просејавати; **II непрех. 1. (одступац од равномерног обрацања – о колесу)** батргати, правити осмице; **колесо на бицигли ми ошива** точак бицикла ми прави осмице; **2. (о дижджу)** сипити; **ошива дробни ешенски диждж** сипи ситна јесења киша; **3. безос.** мантирати се,

заносити; **ошива** **зо мну** врти (манта) ми се у глави, заноси ме

ошивиц -веєм *и* -им *зак.* поседети, оседети

ошикани -а -е ознојен, знојан, орошен; **очка ошикани** прозорска стакла су ознојена

ошикац ше -ам ше *зак.* ознојити се, оросити се; **очка ше ошикали** прозори су се ознојили

ошиковац ше -куєм ше *незак.* знојити се, сузити (*о стаклима и сл.*)

ошироциц -им *зак.* **I** *прех.* осиротити, учинити сирочетом; **II** *непрех.* осиротети, постати сироче

ошка ж. дем. осовиница

ошкaлeни -а -е оштећен

ошкалџ -џм *зак.* оштетити

ошкварчиц -им *зак. оп.* **ошквирчац**

ошкварчовац -чуєм *незак. оп.* **ошквирчовац**

ошквирциц -им *оп.* **ошквирчац**

ошквирчац -чим *и* **ошквирчиц** -им *зак.* осмудити, опрљити, спрљити; ~ **власи** опрљити косу

ошквирчовац -чуєм *незак.* смудити, прљити

ошкрабац -бем *зак.* огребати, згрести, остругати, састругати

ошкрабовац -буєм *незак.* грести, гребати, стругати, састругавати

ошлeбoдзeнe *с.* ослобођење

ошлeбoдзиц (ше) -им (ше) *зак.* ослободити (се)

ошлeбoдзoвaц (ше) -дзуєм (ше) *незак.* ослобађати (се)

ошлeбoдитeль *х.* ослободилац

ошлeбoдитeљкa ж. ослободитељица

ошлeбoдитeљни -а -е ослободилачки; ~ **рух** ослободилачки покрет

ошлeпиц -им *зак. I* *непрех.* (*пoстaц шлeпи*) ослепети; **II** *прех.* (*зрoбиц шлeпим*) ослепити

ошлeпйoвaц -юєм *незак. I* *непрех.* (*пoстaвaц шлeпи*) слепити; **II** *прех.* **1.** (*рoбиц шлeпим*) ослепљивати; **2.** заслепљивати

ошлeпнуц -нeм *зак. оп.* **ошлeпиц (I)**

ошлџиц -им *зак.* ослузити

ошлџкoвaц ше -куєм ше *незак.* склизавати

ошлџнуц -џнeм *зак.* постати клизав; **пoрoшeл диждж, тa дpaгa oшлџлa** поросила је киша, те је пут постао клизав

ошлџк х. дем. (*oд oсeл*) магарчић

ошлџнџ -џм *зак.* ослинити, обалавити

ошлџнџoвaц -нyєм *незак.* обалављивати

ошлџснyц ше -џшнeм ше *зак.* склизнути

ошлџцa ж. магарица

ошлџткo с. магаре

ошмaцeни -а -е који има доста одеће; одевен

ошмaциц -им (*дaкoгo*) *зак.* накуповати коме одеће, обући кога; ~ **дзeци** накуповати деци одеће, обући децу

ошмeйoвaц -eюєм *незак.* исме(ја)вати

ошмeлџ (ше) -џм (ше) *зак. оп.* **oдшмeлџ (ше)**

ошмeљoвaц (ше) -лyєм (ше) *незак. оп.* **oдшмeљoвaц (ше)**

ошмeяц -eєм *зак.* исмејати

ошмикац -ам *зак.* смуждити; ~ **лџсцe з кoнaрчкa** смуждити лишће са границе

ошмирглaц -ам *и* **ошмирглoвaц** -лyєм *зак.* ошмирглати

ошмих х. осмex, смешак

ошмихнyц ше -нeм ше *зак.* осмexнути се

ошмихoвaц ше -хyєм ше *незак.* осмexивати се

ошмишкoвaц ше -куєм ше *незак.* осмexивати се, осмешкивати се, смешкати се, смешити се; ♦ **лeм ше [тaк] oшмишкyє** брк му се смеши

ошмищoк -щкa/-щкy *х. дем.* смешак, осмејак

ошoлaвиц -им *зак. оп.* **oвшoлaвиц**

ошoриц (ше) -им (ше) *зак.* уредити (се); средити (се)

ошпивaц -ам *зак.* опевати

ошпивoвaц -вyєм *незак.* опевавати

ошплџхaц (ше) -ам (ше) *зак.* офлекати (се), исфлекати (се), измрљати (се)

ошплџхoвйoвaц (ше) -вyєм (ше) *незак.* флекати (се), мрљати (се)

оштвeрнe *присл.* четвороструко

оштвернож *присл.* четвороношке, четвороножице, бауљке; **исц** ~ бауљати

ошторгелъ *х.* (на конџу батого цо пука) швигар; ♦ **як** ~ **1.** нагао, строг, оштар, бритак; **2.** (барз оштри, вредни) вредан као чигра

ошторповац ше -пуем ше *нѣзак. взаєм. повр.* гуркати се

оштрамбац (ше) -ам (ше) *зак.* искрзати (се); похабати (се); отрцати (се)

оштрач *х.* оштрач

оштре -рого *с.* оштрица, сечиво; ~ **ножа** оштрица ножа

оштри -а -е **1.** з *розн. знач.* оштар; ~ **нож** оштар нож; ~ **око** оштро око; ~ **угел мат.** оштар угао; **2. а)** строг; ~ **кара** строга казна; ~ **глас** строг глас; **б)** жесток; ~ **зражене** жесток окршај; **в)** жучан; **оштри коментари** жучни коментари; **г)** суров; ~ **жима** сурова зима; **3. а)** (роботни) вредан; **б)** окретан, брз; ♦ ~ **як огень** (барз вредни) брз (вредан) као чигра

оштригац -ам *зак. 1.* (власи) ошишати; **2.** (нохци и под.) одсећи; **3.** (живу ограду) орезати, састрићи

оштригац ше -ам ше *зак. 1.* ошишати се; **2. заст. (оштригац варгочи) одсећи косу; **оштригала ше** одсекла је косу; ♦ ~ **на нулу оп. под на шуто****

оштрик *х. бот.* оштрика, оштрица (Carex elata All.)

оштрина *ж. оп.* оштросц

оштриц -им *нѣзак.* оштрити

оштриц ше -им ше *нѣзак. прен.* оштрити се

оштро *присл. 1.* оштро; бритко; **2.** строго; **3. а)** окретно; **б)** брзо; **наѣдз ше ~ и идз цо скорей** наједи се брзо и иди што пре

оштросц *ж. 1.* оштрина; **2.** строгост, строгаћа; **3.** жестина

оштроугли -а -е оштроугласт, оштроугли

оштроумни -а -е оштроуман; виспрен

оштроумносц *ж.* оштроумност, оштроумље; виспреност

оштрофац -ам *зак. (пенсжно покарац)* казнити, оглобити

оштуховац (ше) -хуем (ше) *нѣзак. 1. а)* бости (се), боцкати (се); **б)** (з локцами) гуркати се; **2. прен.** задиркивати (се), зачикивати (се)

ошукац -ам *зак. 1.* (дакого) претражити (претрести) коме цепове; **2. заст.** потражити

ошукац ше -ам ше *зак.* потражити по цеповима, претражити цепове

ощадни -а -е **1.** штедљив; **2.** сиромашан, скроман; **по войни зме почали робиц у ошадних условийох** после рата смо почели радити у скромним условима; ♦ ~ **каса заст.** штедна каса

ощадно *присл. 1.* штедљиво; ~ **жиц** штедљиво живети; **2.** сиромашно, скромно

ощадовац -дуем *нѣзак. (шпоровац)* штедети, чувати

оше *с. 1.* коц. обланда; **2. цркв. кат.** хостија

ощербациц -цеєм и -им *зак.* окрезубити

ощербени -а -е **1.** крњ; ~ **нож** окрњен нож; **2. прен.** ускраћен, недостатан

ощербиц -им *зак. 1.* окрњити, ошкрбити; ~ **нож** окрњити нож; **2. прен.** ускратити; повредити

ощербйовац -бюєм *нѣзак.* крњити; ~ **дачийо права** *прен.* крњити нечија права

ошеткац (ше) -ам (ше) *зак.* очеткати (се)

ошчини *ж. мн. оп. вошчини (2)*

ошипковац -куєм *нѣзак.* штип(к)ати, заштипкивати

ошипковац ше -куєм ше *нѣзак.* штип(к)ати се, заштипкивати се

оягњиц (ше) *нѣзак.* ојагњити (се)

П

пава *жс. заст.* паун; пауница; ♦ **исц (ходзиц) як [тота]** ~ (*пишино ходзиц*) гордо (поносно) ходати; имати гордо (поносно) држање

павза *жс. оп.* пауза

павзирац -ам *нєзак. оп.* **паузирац**

павиљон *х.* павиљон

павиян *х. зоол.* павијан

павук *х.* паук

павуков -а -е пауков, паучији; ~ **галов**, ~ **мрежа** паукова мрежа

павур *х.* паун

павурче *с.* паунче

павурчок -чка *х. дем.* паунић

павучайки *жс. мн.* (*сд.* павучайка) трепа-
вице

павучина *жс. осн. и прен.* паучина

павучинасти -а -е паучинаст

пагиновац -нуєм *зак. и нєзак. друк.* паги-
нирати

пагинация *жс. друк.* пагинација

пагода *жс.* (*будистични култни будинок*)
пагода

пад *х. з розл. знач.* пад; ~ **валути** пад валу-
те; ~ **температури** пад температуре; **при**
паду ше покалїчел при паду се повре-
дио; **морални** ~ морални пад

падавица *жс. мед.* падавица

падавичар *х.* падавичар

паданє¹ *с.* 1. падање; пад; 2. **падания** *мн. ме-*
теор. падавине, оборине; ♦ **на** ~ време
(дан) је на кишу

паданє² *с. оп.* пад

падац -ам *нєзак.* 1. *з розл. знач.* падати; **па-**
да диждж пада киша; ~ **под уплїв** пада-
ти под утицај; **пада зависа** завеса пада;
2. (*о держави, влади*) пропадати, пада-

ти; 3. (*зменишовац интензитет, слабнуц*)
падати; **пада напруженє** пада напон; 4.
безос. (*буц, подношиц*): **чежко ми то па-**
дало тешко ми је то падало; 5. *заст.* (*на*
дакого/дацо – одношиц ше, буц адресо-
вани) односити се; **тоти слова падали**
на ньго ове речи су се односиле на њега;
♦ **идземе (идзме) док нє пада** (*идзме, по-*
нагляйме) хајдемо, време је да кренемо;
нє пада на це (*уважно роб, нє понагляй*)
не гори ти [кућа] над главом, није ти кра-
ва стала на ногу

падачка *жс. астрон.* падалица; **гвизда** ~
звезда падалица

падаюци -а -е падајући

падина *жс.* падина, обронак; нагиб; стрмина

падлаш *х. заст.* таваница, строп, плафон;
♦ **руцац** ~ *буд.* бацати (дизати) таван (*в.*),
витловати (*в.*), викловати (*в.*)

паднуц -нем *зак. заст.* пасти; ♦ ~ **до рук** *оп.*
спаднуц до рук (*под рука*); **чежко дако-**
му ~ *оп. под спаднуц*

падобран *х.* падобран

падобранєц -нца *х. осн. и прен.* падобра-
нац

паж *х. ист.* паж

пажерак *х. анат.* једњак; ♦ **буц дакому у**
пажераку, войсц дакому до пажерака
(*завадзац дакому, буц дакому нєнависни*)
бити коме кост у грлу, лежати коме у же-
луцу

пажериц ше -им ше *нєзак. и зак.* лакомити
се; **барз ше пажери** лакоми се, иде му
вода на уста, расту му зазубице

пажерни -а -е 1. (*на єдзене*) лаком; 2. по-
хлепан, прождрљив, облапоран; 3. же-
љан, пожудан

пажица *жс.* **1.** ливада; **2.** пашњак, паша, пасиште; **3.** (*парлаг*) ледина, парлог

пажицов -а -о ливадски; ♦ ~ (*лукова*) **трава** *бот.* власеница (*Poa pratensis*); ~ **чубочка** *зоол.* пупавац (*Uripa erops*)

пажичка *жс. дем.* ливадица, ливадак, травњак

паздере *с. оп.* **паздерче** (**1**)

паздерняк *х. и* **паздерови пец** *оп. наби-
ваци пец*

паздерче *с. 1.* поздер; **2.** (*фалаток паздерча*) поздерка; ♦ **жиц** [себе] **як пес на паздерчу** *оп. под пес*

пазури *жс. мн. (ед. пазура)* **1.** канце, нокти, чапорци; **2. прен.** прсти; ♦ **достац по пазурах** добити по прстима

пазуха *жс.* пазухо, пазуха, пазух; **ношиц дац** *под пазуху* носити што под пазухом (под мишком); **вжац дакого попод пазуху** ухватити кога испод мишке (испод руке)

пазухов(и) -а -о/-е и **пазушни** -а -е пазушни

пазушка *жс. 1. бот. (медзи лісцом и стеблочком)* пазухо **2. дем.** пазушица

пазушни -а -е *оп.* **пазухов(и)**

пайпа *жс.* пајпа

пайта *жс. заст.* „пајта” (*амбар у предњем дворишту са подрумом испод зграде*)

пайташ *х. 1.* друг; **школски** ~ школски друг; **2.** (*у засѣдничкеј роботи*) садруг, садругар; **3.** другар, пајдаш, пајташ, пријан, побратим, кум; **як же ши, пайташ?** како си, друже (другар)?

пайташиц ше -им ше *незак.* дружити се; друговати

пайташка *жс. 1.* другарица; **школска** ~ школска другарица; **2.** пајдашица

пайташочка *жс. дем. и гипок.* другарица; пајдашица

пайташки -а -е другарски

пак *х.* пакет (*већи*)

пакет *х.* пакет

пакецик *х. дем.* пакетић; замотуљак, смотак

Пакистансц -нца *х.* Пакистанац

пакистански -а -е пакистански

пакло *с.* пакла; пакетић

паклочко *с. 1.* пакла, пакетић; **2.** паклић, кутија; ~ **цигари (цигаретли)** паклић цигарета

паковац -куем *незак. 1.* паковати; **2.** паке-тирати

паковац ше -куем ше *незак. 1.* паковати се; **2. прен.** паковати се, купити се; **пакуй ше вонка!** пакуј се (испадај) напоље!

паковач *х.* пакер

пакосни -а -е пакостан, злобан

пакоснік и **пакоснік** *х.* пакосник; зломи-шљеник

пакосніца и **пакосніца** *жс.* пакосница, злоћа

пакосно *присл.* пакосно; злурадице, злурадо, злобно

пакосц *жс.* пакост, злоба; злурадост

пакосциц -им *незак.* пакостити

пакоснік *х. оп. под пакоснік*

пакосніца *жс. оп. под пакосніца*

пак-папер *х.* пак-папир

пакт *х.* пакт; ~ **о ненападаню** пакт о ненападану

пактовац -туем *незак.* пактирати

пакунок -нку/-нка *х. ридк. (мениши пак)* пакет

пала *викр. беш. оп.* **палс**

паладин *х. ист., прен.* паладин

паланка *жс. (1. вароцик; 2. утверджене)* паланка

паланки *мн. (ограда коло студні)* сек (*в.*), сантрач, стублина

паланкин *х. (закрити носилки)* паланкин

палата *жс.* палата

палатал *х. лингв.* палатал

палатализовац (ше) -зуем (*ше*) *зак. и не-зак.* палатализовати (*се*)

палатализация *жс. лингв.* палатализација

палатални -а -е палаталан

палачинкар *х. коц. оп.* **палачинкарня**

палачинкарня *жс.* тигањ, тава, палачинка-ра (*в.*)

палачинки *жс. мн. (ед. палачинка)* палачинке

палеография *жс.* палеографија

палеолит *х. (стариши камени час) палеолит*

Палестинсц -нца *х. Палестинац*

палестински -а -е *палестински*

палета *ж. малъ., прен. палета*

палє *викр. и слов. 1. ево; ено; ~ ту ево овде; ~ там ено тамо; 2. гле, види(те); ~, ти уж ту? гле, ти си већ овде?; ~, ша то вон види, па то је он; ◇ ~ па гле, гле; види, види; ◆ ~ ти ше його (ей, их)! види ти њега (њу, њих)!; палє яки... види га какав је...*

палєне -ного *с. палєвина, згариште*

палє-ниа *викр. и слов. з наглашеним обрацаньом уваги ево; ено; гле, (по)гледај(те), види(те); ~, то ше так роби види, то се овако ради*

палєнїско *с. палєвина*

палєнка *ж. ракија; бишалмова ~ дуњевача; кайсова ~ кајсијовача; ◆ дац (достац) на палєнку дати (добити) бакшиш; влапела ше (запалєла ше) у нїм палєнка (барз є пияни, нє зна о себе) отровао се алкохолом, има тровање алкохолом*

палєнкаш *х. оп. палєнкош*

палєнкош *х. (тот цо любви палєнки) ракијаш*

палєнкозовац -зуєм *и палєнковац* -куєм *нєзак. пити ракије*

палєночка *ж. дем. ракијица*

палєнчар *х. (тот цо пече палєнку) ракијаш, ракијидија, пецар*

палєнчарня *ж. пецара, ракициница*

палєнчарош *х. оп. палєнчар*

палєнчиска *ж. аугм. и пейор. ракијчина, ракијетина*

палєц -льца *х. прст; ◇ вельки ~ палац; на ~, з пальца (на грубо як палєц) на један прст, с прста; указуюци ~ какипрст; стрєднї/штреднї ~ средњи прст; персєньови ~ домали прст; мали ~ мали прст, малић; ◆ аж го пальци швербја (барз би робел) има велику жељу за радом; аж за пальци лапа (барз жимно) хладно је да камен пуца; аж з пальцами до жем прицискала (поцєрпала, барз сцєла зопреца дацо нєприсмєне) подилазили су је мравци; анї з пальцом нє рушиц ни прстом*

не мрднути; **голи як** ~ го као прст (као црквени миш), нема ништа под [милим] богом, нема ни куће ни кућишта; **дам палєц одрезац** ево моје главе; **жиц од своїх дзєшєц пальцох** живети са своїх десет прста (прстију); **купиц за пейц пальци и шєсту длань (украднуц)** лева рука десни цєп; **лїпи ше му на пальци, ма длугоки пальци (люби краднуц)** има дугачке прсте; **ма на кажди ~ по єдно-го (єдну)** има на сваки прст по једног (једну); **попри пальцу 1.** јако мало: **дакеди ше єдзєнє попри пальцу цукровало** некада се јако мало шећерило (због скупог шећера); **2. буц (жиц, остац) попри пальцу (коло пальца) (жиц з малима сєдствами за живот)** јєдва састављати крај с крајєм; **сам як ~ (бєз фамєлїи и родзини)** сам као прст, као окресана (одсєчєна, прєломљєна) грана; **сухи як ~ (барз худи, слаби)** сув као сарага; **хпац (штуряц) пальци до дачого** забадати (завлачити) своје прсте у нєшто

палисад *х. и палисада ж. воєн. палисад, палисада*

палїц -їм *нєзак. 1. палити, поджигати; ~ огєнь палити ватру; 2. (спальовац) жећи, спалївати; слунко палї траву сунцє жежє траву; 3. (извор светлости) палити, укључивати; 4. (о жими) бридєти; жимни витор палї хладан ветар бриди; 5. (заклану швиню) прљити*

палїц ше -їм ше *нєзак. осн. и прєн. палити се*

палїца *ж. 1. штап, палица; мотка; (вєкша) тољага; 2. (за бицє) батина, штап; 3. а) (на цигоню) штап, удило; ~ на (за) цигонь, рибарска ~ пєцарошки штап; б) слунєчнїково палїци поль. штапови (в.); 4. шипка; 5. (билијардска) так; ◇ класц (дриляц) дакому палїцу до колєсса бацати (подметати, турати) комє клиповє под точковє*

палїчка *ж. 1. (за операнє при ходу) штап, палица; 2. (за бицє) батина, штап; 3. физк. палица; 4. муз. а) ударалька; б) палїчки мн. (з хторима ше биє по инструмєнту) чангараци; 5. штапић; 6. (прєдмєт з*

хторим ше бие) пацка; **7.** ~ **ширки** палидрвце; ♦ **раховац на палічки** рачунати на прутіће; ♦ **бог не идзе кажди дзень з палічку биц** правда је спора али достижна; **худи як** ~ сув као сарага, мршав (танак) као чачкалица

палма *жс. бот.* палма

палмов -а -о палмов

паломнік *х.* ходочасник, пелегрин, хаџија

паломніца *жс.* ходочасница

паломніцки -а -е ходочаснички

паломніцтво *с.* ходочашће, хаџилук; **исц** (**ходзиц, пойсц**) **на** ~ **ићи** (отићи) **на** ходочашће, ходочастити

палуба *жс.* палуба

паля *викр. оп.* **пале**

паляци -а -е врео; ~ **слунко** врело сунце

паль *х.:* **положиц увариц або упечиц пред** ~ (*положиц пред огонь у руским пецу*) ставити кувати или пећи на ватру (*в.*); **печиц пред пальом** (*печиц пред огньом у руским пецу*) пећи на ватри (*в.*)

палька *жс. бот.* (*квиток дикиню*) палацка

пальок -лька *х.* **1. заст.** (*мешок на боляцим пальцу место завою*) футрола (*в.*), лутка (*в.*); **2. оп.** **палька**

пальцати -а -е прстат, дугопрст

пальчик *х. дем.* прстић

паметанс *с.* **1.** памћење; **механічне** ~ **механичко** памћење **2.** сећање

паметац -ам *незак.* **1.** (*мац паметанс*) памтити; **ище вше добре паметам** још увек добро памтим; **2.** сећати се; **добре паметам** **тот час** добро се сећам тог времена; **3. заст.** (*на дацо*) имати на уму; добро (за)памтити; **паметайме на тоти слова** **же** **лепше давац як примац** имајмо на уму ове речи да је боље давати него примати; **паметайме вше на то же** **недобре** **виховане** **дзецко не будзе добри** **граждан** запамтимо добро да лоше васпитано дете неће бити добар грађанин

паметац ше -ам *ше незак.:* **одкеди ше паметам** **откад** **знам** **за себе**

паметливи -а -е **1.** (*хтори ше пре дацо памета*): **то ми остало паметливе** **тога** **се** **добро** **сећам**; **то ми је остало у сећању**;

тота подія остане ~ **народу овај** **догађај** **народ** **ће** **дуго** **памтити**; **2.** **упечатљив**

памец *жс. заст.* **сећање**; **то ми** **длого остане у памечи** **то** **ће** **ми** **дуго** **остати у сећању**; ♦ **буц на памечи** **бити на уму**

памнятка *жс. беи. оп.* **памятка**

пампа *и пампас* *х. геогр.* **пампа**, **пампас**

пампуля *жс. пейор.* (*тамба*) **губица**; ♦ **розбисм ци пампулю** **разбићу** **ти** **њушку**

пампушки *жс. мн.* (*сод. пампушка*) *кул. коц.* **крофне** (*оп. бухти*)

памук *х.* **памук**

памукарня *жс.* **памучара**

памуков(и) -а -о/-е *и памучни* -а -е **памучан**

памута *жс. заст.* **1. а)** **обојена** **предена** **вуна**; **б)** **обојена** **памучна** **пређа**; **2.** **памук**

памфлет *х.* **памфлет**

памятка *жс.* **успомена**

памятков(и) -а -о/-е *оп.* **памятни**

памятни -а -е: ~ **кнїжка** **спомен-кнїга**; ~ **плоча** **спомен-плоча**; ~ **албум** **споменар**

памятнік *х.* **споменик**

памяток -тка *х. ридк. оп.* **памятка**

память *жс.:* **вична(я)** **му** ~ (*остатні по-здрав покойному*) **слава му**

пан *х.* **1.** **господин**; **2.** **господар**; **племић**, **властелин**; **спахија**; **3. ист.** **пан**; ♦ **буц сам свой** ~ **1.** (*буц материялно независни*) **бити** **свој** **господар**; **2.** (*буц самостойни*) **бити** **сам** **свој** **господар**; **казал** ~ **зробел сам** (*розказал другому, а на концу сам мушел поробиц*) ≡ **пала** (*спала*) **кнїга** **на два** (**на три**) **слова**; **не дай боже** **Ивана за пана** **не** **дај** **боже** **да** **неук** **дође** **на власт**; **панс боже** [**швети**] **господе** **боже**

Пан *х.:* ~ **Бог** **Господ** **Бог**

панама *жс. текст.* **панама**

панамерикански *и* **панамерицки** -а -е **панамерички**

панамски -а -е (*од Панама*) **панамски**

панахида *жс. цркв.* **панахида**, **опело**

панбоски -а -е: ~ **кравичка** *оп.* **богова** (**божа**) **катицка**

пангермански -а -е **пангермански**

пандан *х.* **пандан**

пандемия *жс. мед.* пандемија
пандур *х. беш.* полицајац, пандур
панегирик *х. (хвалоштив)* панегирик
панегиричар *х.* панегиричар
панї *жс. непрем.* госпођа; дама; **дворска** ~ дворска дама; **милостива** ~ милостива госпођа
панїка *жс.* паника; **у панїки** у паници, успаничено
панїмарилісток -тка *х. бот.* срчун, бухарика (*Pyrethrum majus* Desf.)
панїматка *жс.* попадија, протиница
панїца *жс. презр.* госпођа
панїчар *х.* паничар
панїчка *жс. оп.* **паночка**
панїчни -а -е паничан
панкац ше -ам ше (*дакому*) *незак.* молити се коме
панкреас *х. анат.* панкреас, гуштерача
панна *жс. заст.* госпођица
Панна *жс.:* ~ **Мария** *заст.* Богородица
пано -оа *х.* пано
панованє *с.* **1.** владање; **2.** владавина, власт
пановац -нуєм *незак.* владати; господарити
Панонсц -нца *х.* Панонац
панонски -а -е панонски
панорама *жс.* панорама
панованє *с.* **1.** *дїсл. мен.* од **пановац**; **2.** владање; **3.** владавина, власт; **за панованя краля...** за време владавине краља...
пановац -нуєм *незак.* владати; господарити
паноец -оца *х.* свештеник, поп, духовник; ♦ *млади* ~ младомисник
паноцовски -а -е свештенички, поповски, духовнички
паночитель *х. заст. оп.* **панучитель**
паночителька *жс. заст. оп.* **панучителька**
паночка *жс.* госпођица
пансион *х. з розл. знач.* пансион
пансионат *х.* пансионат
пансионер *х.* пансионер
пансионов -а -о *и* **пансионски** -а -е пансионски

панске -кого *с. ист.* **1.** (*обовязна работа сељана на панским або државним маџку*) тлака; **ходзиц на** ~ ићи на тлаку; **2.** господско или државно имање
пански -а -е **1.** господски; **2.** племићки, спахијски
панславиз(е)м -зму/-зма *х.* панславизам
панство *с. збир.* **1.** господа; **2.** властела; **3.** *заст. оп.* **панованє (3)**
панталони *мн.* панталоне, чакшире; ♦ **ношиц** ~ *оп.* **ношиц калап (под калап)**
панталонки *мн. дем.* панталонице; ♦ ~ **погоре** *заст.* панталонице са трегерима и таблицом; ~ **на капурку** *заст.* панталонице са отвором међу ногама; ~ **нижеј колєн бермуди**
пантеон *х. ист., архит.* пантеон
пантер *х. зоол.* пантер, пантера
пантлїка *жс.* **1.** пантљика, трака; **2.** *трансп. и др.* трака; ♦ **рухома** ~ покретна трака
пантлїкасти -а -е врпчаст, тракаст
пантлїчарка *жс. зоол.* пантљичара, тракавица; **кравска** ~ говеђа пантљичара
пантлїчка *жс.* **1.** (*за власи и под.*) пантљика, трака, машна; **2.** *дем.* пантљичица
пантомима *жс.* пантомима
панучитель *х. заст.* учитељ; *уча*
панучителька *жс. заст.* учитељица
пануюци -а -е владајући; господарећи
панцик *х.* млади господин, господичић
панцир *х. ист. воен.* панцир, оклоп
панцирни -а -е оклопан, панцирни; ♦ *воен.:* ~ **гайзибан** оклопни воз; ~ **єдинка** оклопна јединица; ~ **коч (авто)** оклопна кола; ~ **ладя помор.** оклопњача
панцирић *х. ист.* оклопник
панщина *жс. збир. презр.* господа; господштина
паня *жс. оп.* **панїца**
паньваш *х.* уже, конопац, пајван
паньващик *х. (за сушенє шматох)* конопац, уже
паньски -а -е госпојински, дамски; **паньски ципели** госпојинске ципеле; ~ **хустка** *оп. под хустка*
папа *х. цркв.* папа
па-па *викр. дзец.* па-па

папагай х. зоол. папагај

папара жс. кул. попара

папац -ам *незак. дзец. (сц)* папати, папити

папер х. 1. папир, хартија; 2. лист хартије;
 ◇ **вредносни папери** хартије од вредности; ♦ **як з папера (паперика) викруцена** (*красна, прибрана*) као луткица, као из кутије

паперик х. дем. папирић, хартијица

паперница жс. папирница

паперов(и) -а -о/-е папирни, папирнат, од папира; **паперови пенсж** папирни новац; **паперови мех** папирнати цак

паперологија жс. папирологија

папилот(н)а жс. папилот(н)а, виклер

папирус х. бот., ист. папирус

паплан х. јорган

папљанина жс. брбљарија, наглабање, трабуњање

папов -а -о (*од папа*) папин

папрат х. бот. папрат жс. и *ридк. х.*

папратник х. папратиште

паприга жс. бот. паприка; ♦ **червени як** ~ (*червени у твари од гнѣву и под.*) црвен као паприка

папригар х. баштован (*који узгаја паприку*)

папригарка жс. баштованка (*која узгаја паприку*)

папригаш х. кул. паприкаш

паприговац -гуем *незак. (присмачовац зоз папригу)* паприти

папричка жс. дем. папричица

папски -а -е (*од папа*) папски, папински

папство с. папство

папуча жс. 1. (*за уходзене до превозки*) подножак; 2. (*за порушоване превозки, справи*) подножица; папучица; 3. *звич. мн. папучи (обуй)* папуче; ♦ **буц под папучу** бити под папучом

папучар х. 1. (*мајстор*) папудија, папучлија, папучар; 2. *прен. (< серб.)* папучар, папучић

папучка жс. з *розл. знач.* папучица

пар¹ х. и *ридк. жс.* 1. (*два предмети лебо особи*) пар; ~ **ципели** пар ципела; 2. (*сден предмет зоз пари*) парица, парњак;

3. *непрем. (даскельо)* пар; ~ **днї** пар дана; ◇ ~ **непар** (*файта бависка*) пар непар

пар² х. кух. (*замена за квас з хлебового цеста и отрубох*) комлов (в.)

пара¹ жс. 1. (*два предмети або особи*) пар; ~ **ципели** пар ципела; 2. **а)** муж *одн. жена*; **то моя** ~ то је мој муж *одн. то је моја жена*; **б)** (*сден з предметох хтори творя пару*) пар, парица; **гледам пару теј бо-тоши** тражим пар овој чарапи; ◇ **на па-ри пречишлї ше!** *воєн. у парове разброј с'!*; **по пари** по двоје; ♦ **нєт му (сї и под.)** **пари, пару му (сї и под.)** треба гледац нема му (*јој и сл.*) пара

пара² жс. (*випарена чечносц*) пара; ♦ **з пол-ну пару** пуном паром

пара³ жс. (*стота часц динара*) пара

парабола жс. лит., мат. парабола

параван х. параван, заслон

параграф х. параграф

парада жс. 1. (*смотра*) парада; **восна** ~ војна парада; 2. *прен. (циркус)* циркус, белај; ♦ **робиц (правиц) паради** чуда стварати, дивљати, правити неред; **ро-биц (правиц и под.)** дацо **пре параду** радити (*правити и сл.*) нешто ради света, да се покаже пред светом

парадиз х. (*рай*) парадиз

парадигма жс. грам. парадигма

парадирац (ше) -ам (ше) и **парадировац (ше)** -руем (ше) *незак.* парадирати (се)

парадичи жс. (*сод. парадича*) бот. парадајз; ◇ **белави** ~ бот. плави патлиџан (*Solanum melongena*); **погачово парадичи** погачари; ♦ **озда бачи нє** ~ нисам ја мачји кашаљ

парадичанка жс. сок од парадајза

парадичов -а -о: ~ **мачанка** кул. сос (умак) од парадајза, парадајз сос; ~ **паприга атр.** патлиџанка (в.), парадајз-паприка (в.); ~ **юшка** кул. парадајз чорба; ~ **па-пригаш** кул. ђувеч

парадни -а -е парадан; ~ **коњ** парадни коњ, парадош (в.)

парадница жс. каћиперка; кицошка

парадокс х. парадокс

парадоксални -а -е парадоксалан

парадош *х. заст. оп. ординанц*

паразит *х. осн. и прен.* **1.** паразит; **2.** готован

паразитни -а -е *оп. паразитски*

паразитовац -туєм *незак.* (*жиц* *як паразит*) паразитирати

паразитски -а -е **1.** паразитски; **2.** готовански

паралела *ж.* **1.** паралела; **2.** *геогр.* паралела, упоредник

паралелни -а -е паралелан, упоредан

паралелограм *х. геом.* паралелограм

паралелопипед *х. геом.* паралелопипед

парализа *ж. мед., прен.* парализа

парализовани -а -е парализован, узет

парализовац -зуєм *зак. и незак.* парализовати, паралисати

паралитик *и паралитичар* *х.* паралитик, паралитичар

параметер -тра *х. мат.* параметар

параноик *х.* параноик

параноя *ж. мед.* параноја

парапет *х. (ограда на мосце и под.)* парапет

параскиня *ж.* сељанка, паорка, паоркиња

параст *х.* пољопривредник, земљорадник, сељак, паор

парастки -а -е земљораднички; сељачки, паорски

парастос *х. цркв.* парастос, парастас

парасциско *х. аузм. и пейор.* сељачина, паорина

парасциц -им *незак.* живети као паор (сељак)

паратифус *х. мед.* паратифус

паратовац -туєм *незак.* дивљати, махнитати, беснети, лудовати; изводити; обешечаити; правити лом

параф *х.* параф

парафин *х.* парафин

парафовац -фуєм *зак. и незак.* парафирати

парафраза *ж.* парафраза

парафразовац -зуєм *зак. и незак.* парафразирати, парафразовати

парац -рем *незак.* **1.** (*по рубцу*) парати; **2.** гребати; **3.** *поль.* шпартати, парати (*в.*); **4.** *дом.* чијати; ~ **пире** чијати перје; **5.** (*швидко сцекац*) шибати; ♦ **то паре ухо (уха)** то пара уши

парац ше -рем ше *незак.* парати се, одшивати се

парацци¹ -а -е **1.** продоран; **2.** *авий.* бришући; ~ **лет** бришући лет

парацци² *и парачи* -а -е шпартати; ~ **плуг** шпартати плуг, парач (*в.*), шпартач (*в.*)

парачка *ж. дом.* чијање перја

пардон *х. и викр.* пардон

парене *с.* **1.** *дјесл. мен. од париц ше;* **2.** (*самца и самици*) парење, спаривање; **3.** (*овцох, козох*) мрк, мркање, парење

паридя *ж.* праћка, пударка

Парижан *х.* Парижанин

паризер *х. кул.* паризер

паризки -а -е париски; ♦ **Паризка комуна** *ист.* Париска комуна

парировац -руєм *и парирац* -ам *зак. и незак.* парирати

паритет *х.* паритет

париц -им *незак.* (*полівац з горуцу воду*) парити

париц ше -и ше *незак.* (*о самцу и самици*) парити се

пария *ж. ист., прен.* парија

парк *х.* парк

парка *ж. зоол.* **1.** летница, летна кожаца; **2.** пловна кожаца

паркань *х.* **1.** „паркань” (*горња површина зида сеоске пећи, на ћошку је обично стајала лампа*); **2.** *буд. а)* сокл, цокла; **б)** (*вистирчена часц на муре як полічка*) банак

паркет *х.* паркет

паркетар *х.* паркетар

паркетовац -туєм *зак. и незак.* паркетирати, паркетовати

паркинг *х.* паркинг

паркираліще *с.* паркиралиште, паркинг

паркирац (ше) -ам (ше) *и парковац (ше)* -куєм (ше) *зак. и незак. трансп.* паркирати (се)

парков(и) -а -о/-е *и* **парковски** -а -е парковски

парковиско *с. оп.* **паркираліще**

парлаг *х.* парлог, прелог, ледина, утрина; **охабиц жем парлагом** (*охабиц жем необробену*) запарложити (залединити) земљу; **остац парлагом (парлогом)** (*остац необробени – о жеми*) запарложити се, залединити се

парладжиц и парлажиц -им *незак.*: ~ **жем** *поль.* парложити њиву

парламент *х.* парламен(а)т

парламентарец -рца *х.* (*член парламенту*) парламентарца

парламентарни -а -е парламентаран

парламентариз(е)м -зму/-зма *х.* парламентаризам

парлог *х. оп.* **парлаг**

пармезан *х.* кул. пармезан

Парнас *х. поез.* Парнас

парни¹ -а -е *мат.* паран; ~ **число** паран број

парни² -а -е (*од пара*) парни; ~ **ладя** пароброд; ~ **локомотива** парњача; ~ **машина** парна машина; ~ **зогривање** парно грејање; ~ **млин** парњача, паромлин

парница *ж. правн.* парница, судски спор, судски процес

парничар *х.* парничар

парнични -а -е парнички, парнични

парњак *х.* вршњак, парњак

парњацки -а -е вршњачки

парњачка *ж.* вршњакиња

паробок -бка *х. заст.* младић, младенац

паровац¹ -руем *незак.* (*злучовац парни предмети*) парити, спаривати

паровац² -руем *незак.* (*випуцовац воздух – о напумпованей гуми и под.*) пуштати, испуштати воздух; **гума на бицигли паруе** гума на бициклу испушта воздух

паровац ше -руем ше *незак.* **1.** (*о самцови и самици*) спаривати се, парити се; **2.** *прен.* налазити себи девојку (*о младићима*) одн. младића (*о девојкама*)

паров(и) -а -о/-е *оп.* **парни**²

паровод *х.* паровод

пародирац -ам *незак. и зак.* пародирати

пародия *ж.* пародија

парола *ж. з розл. знач.* парола

паролаш *х.* паролаш

парох *х. цркв.* парох, жупник

парохийов -а -о *оп.* **парохийски**

парохийни и парохийски -а -е парохийски, жупски

парохия *ж.* парохија, жупа

парохиялни -а -е парохиялан, жупски

парохиян *х.* парохиян, парохиянин, жупљанин

парплєнє *с. мед. (себорея)* салоток, перутица, перутање

парплї *ж. мн.* перут

парплїц ше -їм ше *незак.* перутати се, прпати се,

парта *ж. етн. заст. (украє на глави замлодзєней дзівки)* парта

партер *х. з розл. знач.* партер

партиєц -йца *х. ист. (член комунистичней партії)* партијац

партизан *х.* партизан

партизанка *ж.* партизанка

партизански -а -е партизански

партизанщина *ж. гандр.* партизанштина

партийни -а -е *и* **партийов(и)** -а -о/-е партијски

партикула *ж. грам.* партикула

партитивни -а -е партитиван; ~ **генитив** *грам.* партитивни генитив

партитура *ж. муз.* партитура

партицип *х. грам.* партицип

партиципация *ж. (соучаствованє)* партиципација

партициповац -пуем *зак. и незак. (соучаствовац)* партиципирати

партия *ж. з розл. знач.* партіја

партнер *х. з розл. знач.* партнер

партнерка *ж. з розл. знач.* партнерка

парток -тка *х.* **1.** столњак, чаршав; **2.** (*ткани*) ткани чаршав, ћилим(ац) (*в.*)

парточок -чка *х.* (*вишивани, з чипками*) везени чаршав (столњак), миље

парфем *х.* парфем

парфимерия *ж.* парфимерија

парцела *ж.* парцела; деоница

парцеловац -луєм *незак.* парцелисати, парцелирати

парцијални -а -е парцијалан

пас¹ *х.* 1. (*часц цела*) **а)** појас; **вода до паса** (**по пас**) вода до појаса; **б)** струк; у **пасу** є **ценки** у струку је танак; 2. (*часц облечива*) појас, пас; ~ **за ратованє** појас за спасавање; ♦ **биц ше** (**бориц ше**) **о** (**на**) **паси** 1. борити се прса у прса; 2. рвати се; **влапиц ше о паси** 1. ухватити се с ким појаске, почети се рвати; 2. *прен.* ухватити се укоштац

пас² *х.* *спорт.* и *др.* пас

пасаж *х.* з *розн.* *знач.* пасаж

пасарайтов *х.* 1. *заст.* кошар, комловар (*в.*), комловар(к)а (*в.*); 2. *прен. оп.* **сакай-тов** (2)

пасати *х.* *мн. геогр.* пасати

пасемко *с.* (*ценке пасмо поверх дачого*) превлака

пасив *х.* *грам.* пасив

пасива *ж.* *кнїжк.* и *прен.* пасива

пасивизовац (**ше**) -зуєм (**ше**) *зак.* и *незак.* пасивизирати (*се*)

пасивни -а -е 1. пасиван; 2. учмао

пасивносц *ж.* 1. пасивност; 2. учмалост

пасионовани -а -е пасиониран

пасирац -ам **I** *зак.* и *незак. оп.* **пасовац I; II** *незак.* кух. пасирати, цедити

пасия *ж.* пасија

пасиянс *х.* *карт.* пасијанс

паска *ж.* *етн.* „паска” (*ускришїи хлеб*)

пасквил *х.* и **пасквила** *ж.* *лит.* пасквил, пасквила

паскуда *ж.* 1. (*погана, зла особа*) поган, поганица, неваљац, неваљалица; ~ **єд-на!** неваљац један! неваљалица једна!; 2. *звич. мн.* **паскуди** гамад, жгадија, поганица; ♦ **зняц дакому паскуди** (*розо-гнац дакому дримоти, розбаториц дакого*) одагнати (разбити) коме сан, расанити кога; **направиц** (**наробиц**) **да-кому паскуди** направити коме циркус (белај), забиберити коме, скувати коме кашу, запржити коме чорбу; **паскуди** (**дьяблики**) **ше му вишаю на очи** (*шти*

ше му, очи ше му завераю) иде му сан на очи, склапају му се очи

паскудни -а -е 1. поган, гнусан, подмукао, подао, покварен; 2. огаван, одвратан

паскудник *х.* (*погана, зла особа*) нитков, неваљац, покварењак, поган, цукела

паскудница *ж.* неваљалица, поганица, злоћа

паскудно *присл.* 1. погано, гнусно; подмукло, подло, покварено; 2. огавно, одвратно

паскудносц *ж.* и **паскудство** *с.* 1. поганост, гнусност; подмуклост, подлост, поквареност; 2. огавност, одвратност

пасмасти -а -е тракаст; слојевит

пасмо *с.* 1. слој; 2. трака; ~ **диму** трака дима; 3. *ткац.* пасмо, плесма; 4. (*дружства*) сталез; 5. (*жеми*) повлака; 6. *геол.* (*руди*) жица; **верхнс** ~ повлата; 7. (*сноп шветлосци, зарїох*) млаз, прамен; 8. (*могли и под.*) вео; 9. (*власох и под.*) прамен; ♦ **на пасма, пасмами** (*дацо посходзело, помарзло и под.*) местимично, местимице (*нешто је никло, измрзло и сл.*)

пасмовити -а -е слојевит

пасова -вей *ж.* *етн.* широка сукња

пасованє *с.* рвање

пасовац -суєм *зак.* и *незак.* **I** *непрех.* (*добре налеговац*) одговарати, пасовати, пасирати, пристајати; **II** *прех.* подешавати, штеловати

пасовац ше -суєм *ше* *незак.* рвати се; ♦ ~ **з даким/дачим** ухватити се укоштац, рвати се с киме/чиме

пасовач *х.* рвач

пасов(и) -а -о/-е 1. појасни; 2. слабински; ♦ **пасово сукнї** *етн.* широке сукње

пасовиско *с.* пашњак; паша, испаша, пашиште, испасиште

пасовисков -а, -е пашњачки

пасочка *ж.* *дем.* од **паска**

пасош *х.* 1. пасош; 2. (*за статок*) пасош, писмо

паспаль *х.* *пож.* паспаль; ♦ **хтора швиня раз курче пожре тота ше на паспаль нє враци** ≡ ко опроба град мотике се не лаћа

паста *жс.* паста

пастел *х. малъ., лит.* пастел

пастеризация *ж.* пастеризација

пастеризовац -зуем *зак. и незак.* пастеризовати

пастернак *х. бот.* пастрнак, пастрњак, паштрнак

пастир *х.* пастир; овчар, чобанин

пастирка *жс.* пастирица; чобаница

пастирски -а -е пастирски; чобански; ◇ ~ **бависко** *лит.* пастирска игра

пастирчок -чка *х. дем.* пастирче; чобанче

пастор *х. цркв. (протестантски свјешћеник)* пастор

пасторала *жс. лит. и др.* пасторала

пастрмка *жс. (< серб.)* пастрмка (*оп. пеструшка*)

пасуля *жс. 1. бот.* пасуљ (*Phaseolus*); **цагаца** ~ пасуљ приткаш, тркљаш; ◇ **гола** ~ кул. пасуљ без меса; **груба** ~ пребранац; **зберац пасулю** *поль.* купити пасуљ; ~ **з подбивку** *оп.* подбита ~; ~ **нагусто** *кул.* густ пасуљ, пасуљ са запршком; ~ **наридко** *кул.* чорбаст пасуљ; **подбита** ~ *кул.* пасуљ са подметом (са мандаром) (*в.*);

пасулянка *жс.* пасуљевина, граховина

пасуљка *жс. (файта дробней пасулі)* пасуљница

пасус *х. 1.* пасус, пододељак; **2.** (*часц текста*) став

пасуш *х. заст. оп.* пасош

Пасха *жс. 1. цркв.* Ускрс; **2.** (*жидовске вирске и националне швето*) Пасха

пасц *пашем незак. 1.* (*буц на паши*) пасти; **2. (*водзиц статок на паиу*) чувати, пасти, напасати; **югас паше овци** чобанин чува овце**

пат *х. шах.* пат

пата *жс.: ~ карта карт.* пата карта

патент *х. з розл. знач.* патент

патента *жс.* патент-копчица

патентовац -туем *зак. и незак.* патентирати, патентовати

патер *х. кат. (монах)* патер

патетични -а -е патетичан, патетички

патики *жс. мн. (сд. патики)* патике

патина *жс.* патина

патинга *жс. поль. заст. (ланц на плугу)* ланац

патирац -ам и **патовац** -туем *зак. и незак. шах.* патирати

патиц ше -им ше *незак. беш. (< серб.)* пати-ти се (*оп. трапиц ше*)

патка *жс. заст. 1.* (*муроване шедзиско коло пеца*) банак; **2.** (*на котлянки*) банак, завала (*в.*)

паткань *х. зоол.* пацов, штакор

патканьов -а -о пацовски, штакорски

патканьош *х.* пас који хвата пацове (*који је веиш у хватању пацова*)

патканьошка *жс.* кучка која хвата пацове (*која је веиш у хватању пацова*)

патканьче -еца *с. и патканьчок* -чка *х. дем.* пацовчић, штакорчић

патна *жс. скравец.* надцепак

патология *жс. мед.* патологија

патос¹ *х. (занос)* патос

патос² *х. (дески як подлога)* патос, под

патосовац -суем *зак. и незак.* патосирати, патосати

паточка *жс. 1. дем. (коло пеца)* банчић; **2.** *коц. оп. паркань (1); 3. архит. (звонка на облаку, синц)* (к)симс

патраліше *с.* гледалиште

патраци -а -е: **патраци очи** широко отворене очи; **дзечи поотверали свойо патраци очи** деца гледају широко отворених очију

патрацки -а -е гледалачки

патрач *х.* гледалац

патрачка *жс.* гледатељка

патриот -та и **патриота** -ти *х.* патриот(а)

патриотиз(е)м -зму/-зма *х.* патриотизам

патриотични -а -е и **патриотски** -а -е патриотски

патриотка *жс.* патриоткиња

патриц -им **1** *незак. 1.* гледати; **2.** бленути, пиљити; **цо же так патриш?!** шта бленеш?; **3.** (*мерковац*) пазити; **патья як ше там справуеш** пази како се тамо владаш; **4.** *звич. з негацию а)* обраћати пажњу; **не патъ ти на його дудранс** немој обраћати пажњу на његово гунђање; **б)** (*за даким*)

гледати како неко ради, угледати се на кога; **не пать ти за нами, але роб як тебе одвитус** немој ти да гледаш како ми радимо, него ради како теби одговара; **II 1. зак.** видети; погледати; посетити; **були ~ оца у шпиталиу** били су да посете оца у болници; **2. зак. и незак.** ((по)старац ше) видети; **пать му там даяку роботу** види му тамо неки посао; **III импер. у функц. викр.** гле, гледај(те), види(те); **пать, то-ти двоје ше на концу побито** гле, ова двојица ће се на крају потући; **♦ не ~ нї на цо (нїнач, нї на кого)** не обазирати се ни на шта (ни на кога); **~ боком на дакого** гледати попреко (искоса) кога; **~ о себе будзе з тебе** сваки је ковач своје среће; **~ ти ше його (~ ти ше сї, ~ ти ше их итд.)** (о дачим необчекованим цо дахто роби, ма, зна и под.) види ти њега (види ти њу (ње), види ти њих итд.)

патриций х. *ист.* патрициј, патриције

патријарх х. патријарх

патријархални -а -е патријархалан

патријархат х. *ист.* патријархат

патријаршија ж. *цркв.* патријаршија

патрола ж. патрола; извидница

патролец -лица х. патролац

патролни -а, -е патролни

патроловац -луем *незак.* патролирати

патрон х. **1.** *цркв., ист.* патрон; **2.** покровитељ, заштитник

патрона¹ ж. патрона, заштитница, покровитељка, бранитељица

патрона² ж. чахура, фишек, патрона

патронат х. патронат

патронка ж. фишеклија, патронка, патрон-таша

патуљок -љка х. (< серб.) **1.** патуљак; **2.** кепец

патуљкасти -а -е патуљ(к)аст

пать *викр. оп. патриц (III)*

пауза ж. пауза, прекид, одмор, станка

паузирац -ам *незак.* паузирати

паупер х. (*барз художни*) паупер

пауперизација ж. (*масовне охудобњоване*) пауперизација

паус х. *друж.* паус

паушал х. паушал

паушални -а -е паушалан

пах х. **1.** мирис; **2.** (*неприсмни*) задах

пахач -ам *незак.* (удиховац пах) мирисати

пахнуц -нем *незак.* (видавац пах) мирисати; **квеце крашнє пахнє** цвеће лепо мирише

пахняци -а -е мирисав, мирисан; ♦ ~ **водичка** парфем; ~ **гвоздзик** *оп. под гвоздзик*; ~ **лісц** *кух.* ловоров лист

пахняциц -им *незак.* парфимисати

пахняциц ше -им ше *незак.* парфимисати се, мирисати се

пахнячка ж. **1.** (*присмачка*) зачин, мирођија; **2.** колоњска вода, парфем, мирис; **3. оп.** панімарилисток

паховани -а -е *оп.* поховани

паховац -хуем *незак. оп.* поховац²

пахолятко с. мало дете; беба

пахоль х. **1. заст. а)** дечак; **б)** слуга; **2. ист.** отрок

пахуљка ж. пахуљица, пахуља (*снега*)

пахуљкасти -а -е пахуљаст; пахуљичав, пахуљичаст

паца *викр. беш. оп.* паце

паце *викр.* (*при обрацању гу тим хторим ше двої*) ето, ено, гле, погледајте

пацери *мн. цркв.* јутарње или вечерње поздрављење; **дзвонїц на пацери** звонити поздрављење

пацерки **I** *мн.* **1.** бројанице, круница, патрице; **модліц** ~ молити круницу; **2.** огрлица, ћердан; **II** *звич. мн.* (*ед. пацерка*) **1.** перле, перлице; **2. зоол.** (*паразити у месу*) бобице, громуљице

пацеркови -а -о/-е (*зарнасти, сипкаци*) икрав (в.); ~ **жем** икрава земља; ~ **шнїг** икрав (зрнст) снег

пацерочки ж. *мн.* (*ед. пацерочка*) (*украсни фалатки брушеного скла*) перлице

пациєнт х. пацијент

пациєнтка ж. пацијенткиња

пацифиз(е)м -зму/-зма х. пацифизам

пацифист -та и **пацифиста** -ти х. пацифист(а)

пачески *мн.*: власи **як** ~ бела или седа коса

пачиц ше -им ше *нзак. и зак.* свиђати се, свидети се, допадати се, допасти се; ♦ **най ше пачи!** изволи! изволите!

пачок -чка *х. дем.* пакетић

паша¹ *жс.* **1.** паша, испаша; **2.** пасење, напа-сање

паша² *х. ист. (турска титула)* паша

пашалук *х. ист., прен.* пашалук

пашков *х.* пашњак, испасиште, утрина

пашпорт *х. заст. оп.* **пасош**

паштета *жс.* паштета

певни -а -е *заст.* сигуран

певно *присл.* вероватно, сигурно

пега *жс.* пега; ♦ **Слунково пеги** *астрон.* Сунчеве пеге

пегави -а -е пегав; местичав; флекав; ♦ ~ **терпеш** *зоол.* манић (Lota lota); ~ **тифус** пегави тифус, пегавач

Пегаз *х. митол.* Пегаз

педа *жс. заст.* дан исплате; плата

педантни -а -е педантан

педантерия *жс.* педантерија

педантносц *жс.* педантност

педагог *х.* педагог

педагогиз *жс.* педагогија

педагогични -а -е педагошки

педала *жс.* педала

педиг *слов., модал.* **1.** (поправдзе, правду повесц) истину говорећи, да право кажем; ~, **вон заслужел и векшу плацу** истину говорећи, он је заслужио и већу плату **2.** у ствари; **вон дума же то його заслуга, а то ~ не так** он мисли да је то његова заслуга, а то у ствари није тако

педигре *х.* педигре

педикир *х.* педикер, педикир

педикирац -ам *и педикировац* -руем *нзак.* педикирати

педиятер -тра *х.* педијатар

педиятрия *жс. мед.* педијатрија

пежоратив *х. грам. (пейоратив)* пежоратив

пежоративни -а -е (пейоративни) пежоративан

пейгла *жс.* пегла

пейгларня *жс.* пеглаоница, гладионица, *горв.* глачаоница

пейглас *х. коц. оп.* **пейгла**

пейглац -ам *нзак.* **1.** пеглати, глачати; **2.** *прен. (дакого)* лемати, деветати

пейглад *х.* пеглер

пейдзешат *числ.* педесет

пейдзешати -а -е педесети

пейдзешатка *жс.* педесетица

пейдзешатме *числ. збир. х.* педесеторица; педесет

пейдзешатрочни -а -е педесетогодишњи

пейдзешатрочница *жс.* педесетогодишњица

пейдзешацецero -рих *числ. збир. с.* педесеторо

пейзаж *х.* пејзаж, пејсаж

пейзажист -та *и пейзажиста* -ти *х.* пејзажист(а)

пейка *жс. (коњ ясночервеной шерсци)* риђа

пейкасти -а -е (ясночервеной шерсци) риђ, жерав (коњ)

пейоратив *х. грам.* пејоратив

пейоративни -а -е пејоративан

пейси *мн. (батюшки звич. у Еврейох)* пејаси, пејсика

пейц *числ.* пет

пейцдинарош *х. (метална монета од пейц динари)* петодинарка, петодинарац

пейцдньови -а -е петодневни

пейцкраки -а -е петокрак

пейцлісточкови -а -о/-е *и пейцлісткови* -а -о/-е (о квитку) петолист, петолистан

пейцме -цох *х.* петорица; пет; **тоти** ~ ова петорица; ~ **хлаци** петорица (пет) де-чака

пейцмешачни -а -е петомесечни

пейцобой *х. спорт.* петобoj

пейцпальцови -а -о/-е петопрст

пейцгодинови -а -о/-е петосатни, петочасовни

пейцповерхови -а -о/-е петоспратни

пейцпроцентни -а -е *и пейцпроцентови* -а -о/-е петопроцентни

пейцрочни -а -е петогодишњи

пейцрочница *жс.* петогодишњица

пейцсто *числ.* петсто

пейцстоти -а -е петстоти, петстотинити

пейцстрани -а -е и **пейцстранови** -а -о/-е петостран

пейцтижњови -а -о/-е петонедељни

пейцтисјачка *жс.* петохиљадарка

пейцугелник *х.* петоугао, петоугаоник

пейцуглови -а -о/-е петоугаони, петокрак;
♦ ~ **гвизда** звезда петокрака

пейцфайтови -а -о/-е петоврстан

пейцхижови -а -о/-е и **пейцхижни** -а -е петособан

пейцчлени -а -е и **пейцчленови** -а -о/-е петочлан

пейцшорови -а -о/-е петоредан

пекар *х.* пекар

пекарка *жс.* (пекарова жена) пекарка, пекарица

пекарња *жс.* пекара

пекарски -а -е пекарски

пекельни -а -е **1.** *рел.* паклени; ~ **огень**; **2.** паклен, ужасан; ~ **горучава** паклена врућина; ♦ ~ **машина** (експлозивна направа) паклена машина; ~ **план** паклени план

пекельно *присл.* паклено, ужасно

пекински -а -е (од Пекинг) пекиншки

пекло *с. рел., прен.* пакао; ♦ **на пекла** ког врага

пеклов(и) -а -о/-е *оп.* пекельни

пекота *жс.* врелина, врућина, жег, припека; **юлийски пекоти** јулске врућине

пектин *х. хем.* пектин

пеленгир *х.* (слуп ганџи) пеленгир

пелерина *жс.* пелерина

пеликан *х. зоол.* пеликан (Pelicanus)

пелинковец -вца *х.* пелинковац

пелопонезки -а -е (од Пелопонез) пелопонески

пелцовац -цуем *зак. и незак. мед.* пелцовати, вакцинисати

пелюхи *жс. мн.* (ед. пелюха) *оп.* пелюшки

пелюшки *жс. мн.* (ед. пелюшка) пелене, повоји; ♦ **идзе му работа як малому [дзецу] до пелюшки** (слабо, нјак) иде му посао као чарапин почетак

пена *жс.* пена; **воздушна** ~ (за гашење) ваздушна пена

пенал *х. спорт. и др.* пенал

пенасти -а -е пенаст

пенгевка *жс. заст. оп.* платна (**2**)

пендель *х.* **1.** *риб.* сачмарица; **2.** *заст. (подолок)* доњица

пендель-галов *х. оп.* пендель (**1**)

пендзель *х. оп.* пендель (**2**)

пендзња *жс. беш. заст. оп.* пензња

пендрац ше -ам ше *незак. беш.* (< серб.)
пентрати се, пењати се; успињати се (*оп.*
грабац ше, драпац ше)

пендрек *х.* пендрек

пенетрација *жс.* пенетрација

пенсж *х.* новац; ♦ **згарнуц** ~ (**пенсжи**)
згннути [пуно] пара; **набити як** ~ пун
као шипак; **шумни** ~ (**пенсжи**) лепе
(велике, пуге, тешке) паре

пенсжи *х. звич. мн.* паре, новац; **маш при себе** ~? имаш ли новаца код себе?; ♦ **буц при пенсжох** имати пара (у *датом моменту*); **мац** ~ **як плєви** лежати на парам, имати пара ко плеве; **мац** ~ **як Жид плєви** (не *мац* *ніч* *пенсжи*) бити пун пара као жаба длака; **мац тельо** ~ **же би крава за цали рок не прерумегала** *оп.* **мац** ~ **як плєви; одкладац** ~ (о)стављати (метати) паре на страну; **розруцовац** ~ бацати (расипати, просипати) паре; **складац** ~ штедети паре; **чувац** ~ **за не дай боже** чувати паре за црне дане; **шедзиц на пенсжох** стезати паре, бити тврд на пари (на пару)

пенсжиска *х. мн. аугм. (ед. пенсжиско)* паруштине

пенсжки *мн. гипок.* паре, парице

пенсжни -а -е новчани; ~ **єдинка** новчана јединица; ~ **кара** новчана казна; ~ **курс** новчани курс; ♦ ~ **чловек** парајлија

пенсцок -шка и *беш.* -шка *дем. и гипок.* пара, парица; паре

пензња *жс.* пензија, *горв.* мировина

пензийочка *жс.* и **пензийка** *жс. дем.* пензијица

пензийни -а -е пензијски, пензиони, *горв.* мировински

пензионер х. пензионер, *горв.* умировљеник

пензионерка ж. пензионерка, *горв.* умировљеница

пензионерски -а -е пензионерски, *горв.* умировљенички

пензионовац (ше) -нуем (ше) *зак. и незак.* пензионисати (се), *горв.* умировити (се)

пени -ија х. (*дробни англійски пенџе*) пени

пенић (ше) -ім (ше) *незак.* пенити (се)

пеницилин х. пеницилин

пенкало с. пенкало, наливперо, перо

пентагон х. **1.** (*пейпугелнік*) пентагон; **2.** Пентагон *восн.* Пентагон

пеняци и пеністи -а -е пенушав; ~ **вино** пенушаво вино, пенушац, шампањац

пепелница ж. бот. пепелница

пепелница ж. пепелара

пераци -а -е: ~ **пранік** дом. пракљача; ~ **столок** дом. даска (в.)

первей и первейка *присл.* малопре, малочас; **до первей(ка)** домалопре

первейши -а -е малопређашњи

первенсц -нца х. првенац

перверзия ж. перверзија

перверзни -а -е перверзан

первиска ж. првотелка, првотелкиња; (*овца*) првојагњеница

первисни -а -е првобитан, првотни

первомученик х. *церкв.* првомученик

первородни -а -е: ~ **грех** *рел.* првородни грех

первосвященік х. *церкв.* првосвештеник

пергамент х. пергамент

пергач х. *зоол.* слепи миш, шишмиш; ♦ **ма пергача (хованца, подкову)** добро му иде у животу, има успеха (среће) у животу

перда ж. **1.** (*дзівче ратух*) попрдљивица; клинка; **2.** (*купак*) шипак; ♦ **знаш ти перду** знаш ти шипак

пердашиц -им *незак. буд.* пердашити

пердош х. **1.** прдоња; **2.** (*хлпчик*) шврђа, прда, прца

перец х. (*карика на орчику*) перец (в.)

переча ж. переча, ђеврек

перзер х. и перзиянер х. (*1. женска бунда; 2. персийски килим*) перзер, перзијанер

перика ж. перика, власуља

перикар х. власуљар

перина ж. **1.** дуња, перина; **2.** навлака за дуњу

перинка ж. **1.** оп. **перина (1–2); 2.** дем. дуњица; **3.** *заст.* (*за повиване дзецка*) повитак, повој; ♦ **дзецко у перинки** дете у повитку

периночки ж. *мн.* (*ед.* периночка) кул. шеширићи

перинянка ж. *заст.* (*ткани верх на перину*) навлака за дуњу од домаћег платна

период х. з *розл. знач.* период

периодизация ж. периодизација

периодика ж. периодика

периодични -а -е периодичан, периодички

периодни -а -е периодни, периодски

перипетия ж. перипетија

перископ х. *помор.* перископ

периферийни -а -е периферијски

периферия ж. периферија

периферни -а -е периферан, периферичан

перифраза ж. *лит.* перифраза

перкелт х. *кул.* перкелт

перкусия ж. *мед.* перкусија

перла ж. **1.** бисер; **2.** **перли** *мн.* а) перле; б) перлице, ђинђуве

перламутер -тра х. седеф

перламутрови -а -о/-е седефан; седефаст

перлина ж. *звич. прен.* бисер

перлови -а -о/-е бисеран, перлан

перлон х. *хем.* перлон

перм х. *геол.* перм

перманентни -а -е перманентан

пермутация ж. пермутација

пермутовац -туем *зак. и незак.* пермутирати, пермутовати

перон х. перон

пероноспора ж. бот. пероноспора

перонски -а -е перонски; ~ **карта** перонска карта

перпер х. *ист.* (*пенџжна єдинка Чарней Гори до 1918. р.*) перпер

перпера *жс. ист. (византийски и др. персј)* перпера

перпетуум мобиле *х. физ.* перпетуум мобиле

персекуција *жс. (преганање)* персекуција

пер-си *с.* пер-си; **буц з даким на** ~ бити с киме на пер-си, персирати коме

персийски -а -е персијски

персирац -ам *и* **персировац** -руєм *незак.* персирати

Персијанец -нца *х.* Персијанац

персона *жс.* **1.** особа, личност, персона; **2.** девојка или жена (*обич. лепа*); **яка красна** ~ како лепа девојка (жена); ♦ ~ **нон грата** персона нон грата, непожељна особа

персонал *х.* персонал

персонални -а -е персоналан

персоналџ -лца *х.* персоналац

персонални *жс. мн. (особни податки)* персоналије

персонификация *жс.* персонификација

персонификовац -куєм *зак. и незак.* персонификовати, персонифицирати

перспектива *жс.* перспектива; **з птицовой перспективи** из птичје перспективе; **з жабовой перспективи** из жабље перспективе

перспективни -а -е перспективан

персенок -нка *х. поет.* прстенак

персенасти -а -е **1.** прстенаст; **2.** пршљенаст

персень *х.* **1.** прстен; **2.** (*винчани*) бурма; **3.** *анат.* пршљен; **крижов** ~ крсни пршљен; **пасов** ~ слабински пршљен; **похребцинов(и)** ~ кичмени пршљен; **хвостов** ~ тртични пршљен; **4.** (*рочни круг у стеблу*) год, прстен; **5.** (*коло мешачка*) круг

персеньоване *с.* **1.** *агр. и др.* прстеновање; **2.** веридба, заруке, прстеновање

персеньовац -нюєм *зак. и незак.* **1.** *агр. и др.* прстеновати; **2.** заручити/заручивати, верити, прстеновати

персеньовац ше -нюєм *ше зак. и незак.* заручити се/заручивати се, верити се

персеньов(и) -а -о/-е (*хтори ше одноши на персень*): **персеньови палец** дома-ли прст, прстеник

персеньчок -чка *х. дем.* прстенчић, прстенче

пер-ту *с.* пер-ту; **буц з даким на** ~ бити с киме на пер-ту, не персирати коме

Перуанец -нца *х.* Перуанац

перуански -а -е перуански

Перун *х. митол.* Перун

перун *х. заст.* гром; **вдерел (треснул)** ~ ударио је гром; ♦ ~ **би до це треснул!**, **убил це** ~ ! гром те убио!

перфект *х. грам.* перфек(а)т

перфектни -а -е перфектан

перфективни -а -е *грам.* перфективан, свршен; ~ **дїсслово** перфективни (свршени) глагол

перфидни -а -е перфидан, подмукао, лукав

перфорация *жс. мед.* перфорација

перцепция *жс. псих.* перцепција

перциповац -пуєм *зак. и незак.* перципирати

перш *жс.* **а)** дојка (*женска*); **б)** **перши** *мн.* груди, дојке

перша *мн. оп.* **перши**¹

першати -а -е прсат, грудаст

перше *присл.* прво; најпре, испрва; ♦ **саме** ~ пре свега

першенствени -а -е првенствени

першенство *с.* **1.** првенство; **2.** предност

перши¹ *мн.* груди, прса; ♦ **биц ше по перших** бусати се у груди

перши² -а -е први; ♦ ~ **помоц** прва помоћ;

Перши май Први мај; ~ **газда** први газда

першираз *присл.* први пут

першняк *х.* **1.** пршњак; **2.** *поль. (часц итверцох на коњских перших)* пршњак, грудњак

першнячок -чка *х. дем.* пршњачић

першоаприлски -а -е првоаприлски; ♦ ~ **франта (жарта)** првоаприлска шала

першоборец -рца *х.* првоборац

першобран *х.* грудобран, прсобран

першобутни -а -е првобитан

першов(и) -а -о/-е грудни, прсни

першокласни -а -е првокласан, прворазредан

першокласнік х. првак

першолигаш х. прволигаш

першомайски -а -е првوماјски

першопричаснік и **першопричаснік** х. *церкв.* првопричешник

першоступньо́ви -а -о/-е првостепени

першотимец -мца х. *спорт.* првотимац

першучки -а -е: **перши** ~ први првцати

перя́ник х. *ист.* перја́ник

пес пса х. пас; ♦ **морски** ~ *зоол.* морски пас; ♦ **ані** ~ **би го не пребрехал** (*барз е язикати*) не би га надлајало ни деветеро паса; **ані** ~ **на хвост би не позберал** (*вишеліячини приповеда*) ни пас с маслом не би појео; **ані** ~ **не збрехне на нього** нико не мари за него, безначајан је; **ані пса би човек не вигнал** (*грех пса вигнац*) **вонка** (*вонка курнява, жимно*) велик је кијамет, невреме; **вирни як** ~ веран као пас (као псето); **гладни як** ~ гладан као пас (као вук); **дзбац як** ~ **за пияту ногу** марити као за лањски снег (као пас за пету ногу); **жиц [себе] як ~ на паздзерчу** (*подло жиц, трапиц ше*) ≡ живети као пас (пашче), живети као пас на ланцу; **знац од чого пси здихаю** (*знац ше знайсу, не дац ше збуніц, звладац*) знати знање; **набиц дакого як пса** истући (измлатити) као вола у купусу; **нагнівал ше як бабин** ~ *оп. под бабин*; **най постанем пес** (*знам же не будзе так як ти гвариш*) ≡ а да би ме не родила мајка; **не будзе зоз пса сланіна** [*лєм вше пшина*] неће бити од кера сланина; **не вер псу ані кед шпи** не веруј змији ни кад спава; ~ **пса позна** (*недобри легко найдзе себе ровного*) ≡ познаје рђа [своје] гвожђе; **пойсц як ~ з косцу** отићи као покисао пас; **придзе и на пса мраз** доћи ће и њему црни петак, видеће он своје добројутро, заиграће мечка пред његовом кућом; **пришол и на пса мраз** дошао је ђаво по своје, лија је долијала; **пуц пса под стол виграбе ше на стол** (*неподзековни, кед дацо доста́не, пита и́ще веце́й*) пусти коку на полицу она ће и на столицу; **руц то за**

псами (*то ніч не вредзи*) смути па проспи, баци то кроз прозор, обеси то мачку о реп; **треба ци то як псу пията нога** то ти уопште не треба; **цигані як** ~ лаже као псето; **чекай пше не будзе так вше** (*не будзе ци вше так добре*) доћи ће и теби црни петак, доћи ће ђаво по своје; **швечиц як псови дзвончок** (**пията нога**) пристајати као пилету сисе (као крави седло); пристајати као пасуљ на Божић; **як ~ и мачка** као пас и мачка, као лук и очи

песимизем -зму/-зма х. **песимизам**

песимист -та и **песимиста** -ти х. **песимист(а)**

песимистични -а -е **песимистичан**, **песимистички**

пестицид х. **пестицид**

пестовалі́ще с. гајилиште, одгајилиште, узгајалиште

пестоване с. **1.** неговање; **2.** гајење, узгој

пестовате́ль х. **1.** неговатељ; **2.** одгајивач, одгајач, узгајатељ

пестовац -туем *нєзак*. **1.** неговати; **2.** гајити, одгајати, узгајати

пестовач х. *оп.* **пестоватељ**

пестри -а -е шаролик, шарен; пиргав, пиргаст

пестриц ше -им ше *нєзак*. шаренити се

пестросц ж. шаренило; шаролико́ст

пеструшка ж. *зоол.* пастрмка (*Salmo fario*)

пестунка ж. **1.** (*дзецинска*) неговатељица, дадиља; **2. а)** двориља; **б)** бабица

песц ж. песница; **погрожиц** (**ше**) **дакому** (**помахац на дакого**) **з песцу** показати коме песницу ♦ **вдериц з песцу по столе** лупити песницом о сто; **любов як два песци подим.** није то озбиљна љубав (*обич. о двоје младих*); **мали як** ~ (*о малих плодох, прашатох и под.*) ситан, мали (*о плодовима, прасићима и сл.*)

пета ж. **1.** пета; **2.** (*на ципели*) пета, запетак;

♦ **ані му у петох** **1.** он ни не сања, ни на крај памети му није, није му ни у пети; **2.** он нимало не мари, њега баш брига; **буц дакому за петами** бити коме за петама; **дораз ци обрацим пети назадок!** (*гандроване звич. дзецох*) окренућу ти

ћурак наопако!, ставићу те у топ!, ако те ухватим па те пустим!; **мало себе пети не одорве, мало пети не потраци** бежи колико га ноге носе, дао је петама ветра (крила, ватру); **од глави по пети** од главе до пете; **шерцо му вошло до петох** срце му је сишло у пете; **јак з пету набити 1.** (недобре викиснути и натвардо упечени – о хлебу и под.) здудан; **2.** (моцни, черстви – о човекови) набијен као тучак

петарда жс. петарда

петка¹ жс. (од пета) **1.** дем. петица; **2.** поль.

а) (часц коси) петица; **б)** (часц плуга) плаз; **3.** бот. оп. качи писки

петка² жс. петодинарка

петит х. друк. петит

петица жс. з розл. знач. петица

петиция жс. петиција

петнасти -а -е петнаести

петнастина жс. петнаестина

петнац числ. петнаест

петнацеторо -рих числ. збир. с. петнаесторо

петнацме числ. збир. х. петнаесторица; петнаест

петнацка жс. петнаестица

петнацрочни -а -е петнаестогодишњи

петнацрочниџа жс. петнаестогодишњица

петнацскладови -а -о/-е: **петнацскладови стих** петнаестерац

петов -а -о и **петни** -а -е петни; **петова косц** анат. петница

петония жс. бот. петунија (Petunia)

петочка жс. дем. (од пета) петица

Петра ген. церкв. (швето 29. 06/12. 07) Петровдан, Петрово; **три дні пред Петром** три дана пре Петровдана; **по Петрови** после Петровдана

Петров -а -о: ~ **пост** церкв. (пост пред швето Петра и Павла) Петров пост

петровки жс. звич. мн. (сд. петровка) бот., агр. петроваче

петровски -а -е (од Петровци и Петровец) петровачки; ♦ ~ **квице** оп. миши **хвосцики**; **Петровски дзвон** „Петровски дзвон” (фестивал русинског фолклора у Петровцима у Хрватској)

Петровчань х. Петровчанин

петролей х. петролеј

петрохемија жс. петрохемија

петрушка жс. бот. першун

петрушков -а -о першунов; ♦ ~ **мачанка** кул. сос са першуновим листом

пец х. пећ жс.; пећка; **топиц до пеца** ложити пећ; **шедзиц под пецом** (шедзиц при селянским, руским пецу) седети крај пећи; **уж не маме до пеца** више немамо огрева, више немамо шта ложити; ♦ **високи пец** техн. висока пећ; **железни (шпижови)** ~ фуруна; **руски** ~ зидана (земљана, сеоска, паорска) пећ; ♦ **горуцо (горучава)** **јак у пецу** врућина као у паклу; **подперац** ~ **франт**. седети зими крај топле пећи; **јак з пеца на главу** (нијак, слабо поробиц) ≅ на три ћошка

пецар х. (мајстор хтори муруе пеци) пећкар, пећар

пецераки -а -е (составени з пейцох файтох) петоврстан; ~ **колачи пекла** петврста колача је пекла

пецери -их числ. збир. мн. петори, петоре, петора; ~ **бочкори** петори опанци; ~ **окуляри** петоре наочари; ~ **дзвери** петора врата

пецерниџи -а -е петострук

пецерњята мн. (петоро близанаца) петорци, петорке

пецоро -рих числ. збир. с. петоро; ~ **дзечи** петоро деце; **мац пецерих дзецох** мајка петоро деце

пецик х. дем. пећица, пећка

пецина жс.: **тварди (тварде)** **јак** ~ (барз тварди – о жеми, хлебу и под.) тврд (тврдо) као камен

пециско¹ с. (нукаиња поверхносц руского пеца) ложиште, ватриште, огњиште

пециско² х. аузм. велика пећ

пецов -а -о пећни

печарки жс. мн. (сд. печарка) жс. печурке, гљиве

печаркар х. гљивар

печарочка жс. **1.** дем. гљивица; **2.** **печарочки** мн. бот. гљивице (проузроковачи биљних болести)

печарочкови -а -о/-е гљивични; **печарочно охореня** мед. гљивична обољења

печатник х. пошт. печатник

печатовац -туем *незак.* запечаћивати

печац х. **1.** *осн. и прен.* печат, жиг; **2.** *шк.* бојица; **водово (водени) печаци** водене бојице; **древково печаци** дрвене бојице

печаци -а -е врућ, ужарен, врео

печацовац -цуем *незак.* **1.** (*класц печач*) печатирати, жигосати; **2.** *шк.* бојити дрвеним бојицама

печацов(и) -а -е печатни; **печацов воск** печатни восак

печацорезач х. печаторезач

печене с. **1.** *дјесл. мен. од печиц;* **2.** (*печене месо*) печење, печеница

печени -а -е **1.** *дјеприкм. од печиц;* **2.** печен; ◇ ~ **месо** печено месо, печење, печеница; ~ **капуста** (*квашена*) подварак; ♦ **буц дагдзе и** ~ **и варени** бити негде печен и куван

печетовац -туем *незак. заст. оп. печачовац (1)*

печиво с. пециво

печинка ж. **1.** *анат.* јетра; **2.** *цигерица;* ♦ **жрец** (*висци*) дакому **печинку** изјести коме јетра, пити коме мозак

печинкови -а -о/-е **1.** јетрени; ~ **паштета** јетрена паштета; **2.** (*печинковой фарби*) затвореноцрвене боје, бордо, боје цигерице

печиц -ем *незак.* **1.** з *розл. знач.* пећи; ~ **хлеба** пећи хлеб; ~ **колача** пећи колаче; ~ **паленку** пећи ракију; **рана го пече** рана га пече; **2.** *лсм 3. ос. (о слунку)* пећи, пржити, жарити, жећи; **3.** палити; **паленка пече** ракија пали

печиц ше -ем ше *незак.* **1.** з *розл. знач.* пећи се; **2.** (*на слунку*) пржити се

печски -а -е (*од Печ*) пећки; ◇ **Печска патрияршия** *церкв.* Пећка патријаршија

пешадия ж. *восн.* пешадија

пешадијски и пешадијни -а -е пешадијски

пешадинец -нца х. пешадинац

пешак х. **1.** пешак; **2.** *восн. заст. а) оп. пешадинец; б) пешаки мн. оп. пешадия*

пешацки -а -е пешачки; ~ **преход** пешачки прелаз

пешачиц -им *незак. беш. (< серб.)* пешачити (*оп. ходзиц пешо под пешо*)

пешо *присл.* пешке, пешице; **прейси** ~ *препешачити;* **ходзиц** (*исп*) ~ *пешачити;* **ходзене** ~ *пешачење;* **ходзиц** ~ (*ходзене* ~) *здраве* пешачење је здраво

пештански и пештски -а -е (*од Пешт*) пештански

пешера ж. пећина, пештера, спилја, шпиља

пешерски -а -е и **пешеров** -а -о пећински; **пешерски човек** пећински човек

пи¹ *викр. звич. повторени за доволоване курчатох* हुक-हुक, пи-пи

пи² *мен. непрем. мат. пи*

пивар х. пивар

пиварня ж. **1.** (*фабрика*) пивара; **2.** (*локал*) пиварница

пиварски -а -е пиварски

пиварство с. пиварство

пивко с. *дем. и гипок.* пивце

пиво с. пиво

пивов -а -о/-е пивски

пивски -а -е пивски; пиварски

пигмей и пигмеец -йца х. пигмеј, пигмејац

пигмент х. *биол.* пигмент

писдестал х. пиједестал

писмонт х. *прен. (зединитель народу)* пије-монт

пистет х. пијетет

пижама и пиджама ж. пижама

пижура ж. и **пижурак** х. (*инсект, хробак и под.*) **1.** црв, буба; **2.** *прен.* бабарога

пийокров х. *прен.* крвопија, вампир

пик х. *карт.* пик

пике с. *текст.* пике

пикет х. *карт., геод.* пикет

пиков х. *гандр.* будала; **пикову еден!** будало једна

пиколо х. (*погосцительски помоцник*) пиколо

пикадор х. (*борец з бујаками*) пикадор

пикантерия ж. пикантерија

пикантни -а -е пикантан

пикирац -ам *незак. оп.* **пикировац**
пикироване с. 1. *дјесл. мен. од пикировац*;
 2. *авий.* пикирање, обрушавање
пикировац -руем *зак. и незак.* 1. *авий.* обру-
 шити се/обрушавати се; 2. пикирати
пикировач х. *авий.* обрушивач
пикник х. пикник
пиксла ж. 1. лименка; пиксла, пикса,
 пиксна 2. табакера
пикула ж. муз. (мала флаута) пикола,
 пикула
пила ж. тестера, пила (велика, за двоје)
пилав х. кул. пилав
Пилат х.: ♦ **умиц/умивац** руки **як** ~ од
Христа (з^{на}ц *одвичателъносц зоз себе*)
 (о)прати руке као Пилат
пилат х. покварењак, нитков; ♦ **пилата** **ци**
ише! аскурђела ти твога!
пилитъка ж. *оп.* **пиличка**
пилитъкац ше -ам ше *незак. оп.* **пиличкац**
ше
пиличка ж. *бависк.* пилцика, клис
пиличкац ше -ам ше *незак.* пилцикати се,
 играти се клиса
пиліц -ім *незак.* сећи тестером, тестериса-
 ти, тестерити, пилити
пилка ж. тестера
пилкасти -а -е тестераст
пилни -а, -е 1. вредан, марљив; усрдан;
 предан; 2. (*хтори з увагу роби*) пажљив;
 3. важан; хитан, журан; неодложан; **ма**
пилней работи има важног посла
пилно *присл.* 1. вредно, марљиво; усрдно;
 предано; ~ **робиц** вредно радити; 2. (з
увагу) пажљиво; ~ **слухац** пажљиво слу-
 шати; 3. важно; не ~ **нам то знац** није
 нам то важно знати
пилновац -нуем *незак.* а) трудити се; би-
 ти вредан, вредно радити; **вон** **порядне**
поклада испити на факултету, **пилнус**
 он редовно полаже испите на факулте-
 ту, труди се; б) бринуте се, марити; **дав-**
но родичи не так пилновали же би им
дзечи **порядне** **ходзели до школи** давно
 родитељи нису тако марили да им деца
 редовно иду у школу; **в)** јако много ра-
 дити; форсирати; **Рускинї** **давно барз**

пилновали пресц Русинке су давно јако
 много преле; **сцем помали закончиц**
роботу, не сцем так барз ~ хоћу да по-
 лако завршим посао, нећу да форсирам
 тако јако

пиљносц ж. 1. вредноћа, марљивост; ус-
 рдност; преданост; 2. (*уважна робота*)
 пажљивост

пиловина ж. 1. пиловина, пиљевина; 2.
 опилџи

пиловинка ж. опилџак

пилот х. з *розн. знач.* пилот

пилотовац -туем *незак.* пилотирати

пилочка ж. дем. тестерица

пиљула ж. пиљула; ♦ **прелігнуц горку пи-**
лулу прогутати горку пиљулу

пиљарня ж. пиљана

пиљач х. тестераш, пилар

пиљка ж. пиљак, кликер; ♦ **робиц за пиљ-**
ки (за *малу плацу*) радити за пребијен
 грош

пиљкац ше *незак. дзец.* 1. пиљати се, игра-
 ти се пиљака; 2. кликерати се

пиљовина ж. *коц. оп.* **пиловина**

пингвин х. *зоол.* пингвин

пинг-понг х. *спорт.* пинг-понг, стони те-
 нис

пиндзия ж. *заст. оп.* **пензия**

пини с. *цркв.* пјеније

пинта ж. *заст. (стара мера за чечносц, ко-*
ло 1/2 л) пинта

пинтер х. пинтар, пинтер, бачвар

пинтле *коц.:* ~ **на минтле** пут под ноге;
 покупи своје прње, хаљку на батаљку;
 пакуј се

пинтовка ж. *заст. (фляшка од коло 1/2 л)*
 пинта

пинцета ж. пинцета

пинцик х. (*мали, дробни човек або хлапец*)
 цверглан (в.)

пинцика ж. *оп.* **пиличка**

пинцикац ше -ам ше *незак. оп.* **пиличкац**
ше

пинчи -ия х. (*файта малого пищика*) пинч,
 пинчи, пинчика

пиньвица ж. подрум; пивница

пиньвицки -а -е (*од Пиньвиц*) пивнички

пиньвицов -а -е подрумски

Пиньвичань х. Пивничанин

пион х. **1.** шах., прен. пион; **2.** пейор. марионета, лутка

пионир х. з розл. знач. пионир

пионирка ж. пионирка

пионирски -а -е пионирски

пипа ж. зоол. пипа

пипа-гуя ж. коц. заст. одмор, пауза у раду

пипалка ж. зоол. пипак

пипета ж. мед. и др. пипета

пипец х.: ♦ **вишло дакому на** ~ изашло коме на врх главе (носа), прелила се коме чаша, дошло коме до грла; ~ **би му вирос** (не могол ше стримац не повесц) проговориће на лакат, голицав је под језиком; ~ **ми вороснул** (барз ме интересуе) жив се учрвљах

пи-пи викр. (на курчата, кури) пи-пи

пипине с. бот. булка, турчинак (Papaver rhoeas)

пипишка ж. вулг. (хлопски и женски орган за мокрене) пишало

пипка ж. лула; **куриц на пипку** (на пипки) пушити лулу

пипляви -а -е оп. пиппяви

пиппяніна ж. оп. пиппяніна

пиппяви -а -е (бабраци) пипав; ~ **робота** пипав посао

пиппяніна ж. пипав посао

пипосар х. **1.** (дугоки цитаришци) чибук, камиш; **2.** лула

пипочка ж. дем. лулица

пир х. пир, гозба

пирамида ж. мат. и др. пирамида

пирамидални -а -е пирамидалан

пирана ж. зоол. пирана (Pygocentrus piraya)

пират х. гусар, пират, разбојник

пиратовац -туем незак. гусарити

пиратски -а -е пиратски

пире с. кул. пире, папула; ~ **з кромпљох, кромпљов** ~ и **кромплі на пире** кромпир-пире

пиречко с. дем. перце

пире с. **1.** збир. перје; **2.** (при птицох – менше, мекке) перо; ♦ **легки як** ~ лак као пе-

ро; **пойсц до пиря** (до **пирнагох**) (пойсц спац) ићи (поћи) у крпе

пирит х. мин. пирит

пириц ше -им ше незак. (надувац ше на витре) надувати се на ветру

пирйов(и) -а -е (наполнени зоз пирйом) перјан; ~ **заглавок** перјани јастук

пирканік х. шк. коц. (шкатулка за клайбаси и под.) перница; кутија, дивит

пиркаре¹ х. мн. (ед. пиркар) заст. жандарми у Мађарској 1941 – 1945.

пиркаре² х. мн. (ед. пиркар) зоол. перајари (Pinnipedia)

пирко¹ с. **1.** з розл. знач. перо; **2.** (при рибох) пераје; **3.** (цибулі и под.) пераје, перо; **4.** (на калале) перо; перјаница; **5.** муз. трзалица

пирко²: -категория ж. спорт. перолака категорија

пирков -а -о перни

пирнаги ж. мн. **а)** (перини, заглавки) постелјина, креветнина; **б)** дуње и јастуци без навлака

пирнік х. оп. **пирньовка**

пирніца ж. бот. **1.** пиревина (Glyceria); **2.** пирика (Elytrigia Desv.)

пирня ж. коц. пепео (оп. гар)

пирньови -а -е пепељав, пепељаст

пирньовка ж. пепељара

пиро с. (ярчкаста часц ключа) перо, перда

пировац -руем незак. пировати

пирог ж. звич. мн. (ед. пирога) кул. ташци, ташке, барат-филе (в.); ♦ **лапайме ше до пирогох** франт. прихватајмо се посла

пирога ж. (индијански чамец) пирога

пирожки ж. мн. (ед. пирожка) кул. пирошке ж., пирошки х.

пироман х. пироман

пиромания ж. пироманија

пиротехніка ж. пиротехника

пиротехнічар х. пиротехничар

пирсканс с. прскање

пирскац -ам незак. **1.** прскати; **2.** прштати, бризгати, штрцати; **3.** (починац покус пада – о дижджу) кропити, шкрупити

пирскаци -а -е **1.** прскав, врцав; **2.** прен. дрзак, пргав

пирскацосц *жс.* дрскост, пргавост

пирскачка *жс.* 1. прскалица; 2. распршивач

пирснунц -ршнем *зак.* 1. прснути; 2. бризнути, штрцнути

пируета *жс. ум.* пируета

пирхасти -а -е лепршав; прхав

пирхац -ам *незак.* 1. лепршати; треперити; 2. (о застави и под.) лепршати, вити се, вијорити се, перјати, повијати се; **застави пирхаю** заставе се вију

пирхаци -а -е лепршав; вијоран, вијораст

пирхнунц -нем *зак.* (затрепечиц) прхнути

пирчи -ия *х.* (звадлѣви, пирскаци человек) свађалица, прзница, пргавач

пирш *х. заст. а)* чир; **б)** *оп.* **пиршок**; ♦ **чарни** ~ *мед.* црни пришт, злић (Anthrax)

пиршави -а -е 1. (хтори ма полно вреди) приштав, приштаст; 2. *оп.* **пиршкави**

пиршкави -а -е бубуљичав

пиршкавосц *жс.* бубуљичавост

пиршок -щка *х.* бубуљица; **пиршок ше му вируцел** искочила му је бубуљица

пирясти -а -е перјаст, пераст

пирјати -а -е (оброснути з пирјом) пернат

писацло *с.* писаљка

писане *с.* 1. *дѣсл. мен. од писац*; 2. *заст. а)* (способ писаня) рукопис; **б)** писмени уговор; ♦ **Святе** ~ Свето писмо

писани -а -е 1. (у писаней форми) писмен; писан; **писани букви** писана слова; **писани жридла** писани извори; 2. (смугасти) појасаст; пругаст; 3. шарен, пиргав, пиргаст; ~ **килим** шарен ћилим; ~ **мотиль** шарен лептир; ♦ ~ **гад зоол.** шарка (Vipera berus)

писанїна *жс.* пискарање; писанија, писаније

писанка *жс.* писаница, шарено јаје (*ишарано ускришње јаје*); ♦ **як** ~ веома леп: **крава як** ~ јако лепа крава

писар *х.* писар

писарка *жс.* 1. (писарова жена) писарка; 2. (женска особа писар) писарка

писарня *жс.* писарница, писарна

писарчок -чка *х. дем. и пейор.* писарчић

писатель *х.* писац

писательов -а -о пишчев

писательски -а -е списатељски

писац пишем *незак.* 1. писати; 2. (по мурах и под.) писати, шарати

писац ше пишем ше *незак.* 1. презивати се; **як ше пишеш?** како се презиваш? како ти је презиме? 2. *церкв.* (приявйовац ше за винчане – о заручнікох) пријављивати се; 3. (приявйовац ше до списку за куповане дачого) пријављивати се, предбележити се

писаци -а -е писаћи; ~ **машинка** писаћа машина

писемко *с. дем.* писамце

писи -а -е прѣаст; ~ **нос** прѣаст нос

писк *х.* писак, пискут

писка *жс. звич. мн. поль.* (предня часц санки зогнута догоре) кљун

пискаловац -луем *незак. пейор.* 1. блебетати; 2. дрско одговарати

пискане *с.* 1. *дѣсл. мен. од писац*; 2. звиждук; ~ **локомотиви** звиждук локомотиве; 3. (о пицалки, машини) пијук, писак, пиштање; 4. писак, пискутање

пискати -а -е *прен.* лајав; ♦ ~ **як агоштонь** *оп.* агоштонь

писац -ам *незак.* 1. з розл. знач. свирати; ~ **на пицалки** свирати на фрули; **судия писка конц змаганя** судија свира крај утакмице; 2. цвилети; звиждати; фијукати; пијукати; 3. (о сирени на авту) трубити, свирати; 4. (о машини и под.) пијукати, пиштати; пискати, пискутати; **локомотива писка** локомотива пишти

пискаци -а -е (о звуку) пискав, пискутав, пиштав; крештав; ~ **гвиздане** пискав звиждук; ~ **локомотива** пиштава локомотива

писки *мн.* 1. **а)** (уста животинї) уста; чељуст, жвале; **б)** њушка, губица; 2. (дзубок векиших птицох) кљун; 3. *прен.* њушка; ♦ **розняц** ~ (некрашнє одповесц) разјапити (развалити) вилице

писков(и) -а -о/-е пешчан, песковит; ~ **годзина** пешчани сат, пешчаник; ~ **жем** песковито тло; **писково дини** пешчане дине; ~ **побрежє** пешчана обала

писковина *жс.* пешчара

писковити -а -е *оп.* **писков(и)**

писмени -а -е **1.** писмен; ~ **човек** писмен човек; **2.** *шк.* писмени; ~ **задаток** писмени задатак

писмено *присл.* писмено

писменосц *ж.* писменост

писмо *с.* **1.** *з розл. знач.* писмо; ♦ *глагољске* ~ *глагољско писмо*; **кирилске** ~ *ћирилско писмо*; **клѣнкасте** ~ *клинасто писмо*; **кресцене** ~ *крштеница*; **проводзаче** ~ *спроводно писмо*; **Святе** ~ *Свето писмо*; **2.** (*пасош за статок*) *пасош*; **3.** *мудрост, кунст, мајсторија*; **яке ми то** ~ *направиц то није никаква мудрост направити*

писмоношач *х.* писмоноша

писня *ж.* **1.** (*шпиванка*) *песма*; **2.** *лит.* **а)** *песма*; **б)** (*часц епа*) *певање*; **3.** *шара*; ♦ *лебедова* ~ *лабудова песма*

писньочка *ж.* *дем.* *песмица*; *рецитација*

писоар *х.* писоар

писок¹ -ска/-ску *х.* **1.** (*писки*) *уста, чељуст; њушка*; **2.** *кљун*; **3.** *прен.* *њушка*; ♦ **дац дакому по писку** *дати коме по губици*; **достац по писку** *добити по губици*

писок² -ску *х.* *песак*; **живи** ~ *живи песак*

писпас: **бавиц ше на** ~ *играти се скривача (скривалице)*; ♦ **очи му на** ~ (*о невиспаному*) *укрстио је очи (очима)*; *мамуран је*

писта¹ *ж.* *авиј., спорт.* *писта, слетиште*

писта² *ж.* (*еден зоз штирох вертикалних слупкох на санкох*) *стопица, чешаљ, ножица*

пита *ж.* *кул.* *пита*; ♦ **житна** ~ *кул.* *ладњача (в.), разљевуша (в.), мућеница (в.); кукурлична кул.* *пита (разљевуша) од кукурузног брашна (слатка, са бундевом)*

Питагоров -а -о *Питагорин*; ~ **правило** *Питагино правило*

питальник *х.* *упитник*

питање *с.* *з розл. знач.* *питање*; **задац (поставиц)** *дакому* ~ *поставити коме питање*; ♦ **боляце** ~ *болно питање*; **горуце** ~ *горуће питање*; **ласкотаце** ~ *оп. под ласкотаци*; **ходзиц по питању** *тражити милостињу*

питанки *мн. фолкл.* „*питанки*” (*део свадбеног весеља које приређују родитељи младе*)

питанково *мн. оп. приданци*

питањко *с. дем.* *питање*

питац -ам *незак. и зак.* **1.** *тражити, затражити; заискати, поискати; дзецко пита води дете тражи воде; кельо питаш за авто?* *колико тражиш за кола?*; **полиция** *питала од нього вожацку дозволу полиција је затражила од него возачку дозволу*; **2.** *молити*; **барз це питам, зроб ми то** *јакое те молим, учини ми то*; **3. а)** (*за жєну*) *просити*; *запросити*; ~ *дзивку просити девојку*; **б)** *проводацисати, просити коме девојку*; **питала му дзивку** *проводацисала му је*; **4. шк.** (*преверйовац знанє*) *питати*; **учитељ пита школярох** *учитељ пита ђаке*

питац ше -ам ше *незак. и зак.* **1.** (*дакому*) *питати, упитати, запитати; запиткивати (кога)*; **питал сом ше му як є** (*не питал сом го*) *питао сам га како је*; **питал ше му дзе бива** (*не питал го*) *упитао га је где станује*; **2.** *тражити*; **хлаци ше питаю на змаганє** *дечаци траже да иду на утакмицу*; **дзецко ше пита дому** *дете тражи да иде кући*; **вон ше уж пита до пензиї** *он већ тражи да иде у пензију*

питач *х.* **1.** (*хтори ше вишитує*) *питалац*; **2. а)** *просац*; **б)** *проводација*

питачка *ж.* **1.** *просидба*; **2.** *проводацика, проводациница*

питка *ж.* *кул.* *пита*; *лења пита*; ~ **зоз сиром** *пита са сиром*; ~ **з яблуками** *пита са јабукама*; ~ **з маком** *маковњача*; ~ **з бундаву** *бундевара*; ~ **з орехами и кайсовим маджуном** *кул.* *жербо-коцке*

питки -а -е *питак*

питомец -мца *х.* *питомац*

питоми -а -е *питом*; ~ **заяц** *питоми зец*

питомни -а -е *заст. оп. питоми*

питон *х. зоол.* *питон (Python reticulatus)*

пиха *ж.* **1.** *гордост; понос; дика*; **приповедац з пиху** *причати с поносом*; **2. оп.** *пишносц*

пиц *пиєм* *незак.* **1.** *з розл. знач.* *пити*; **2.** (*кусац – о суньогох*) *уједати*; **3.** (*вишывац вайца*) *кљуцати*; **кури ей пию вайца** *кокошке јој кљуцају јаја*; **4. прен.** *мучити*; ♦ **пис як дуга** *пије као смук (као дуга); ~*

за покой души пити за душу; **пию док еден другога видза** пију до бесвести; **ходзи пијоци** увек је пијан

пица *жс. кул.* пица

пице *с.* **1.** пијење, пиће; **вода за** ~ вода за пиће, пијаћа вода; **2.** пиће, напитак; **моцне** ~ жестоко пиће

пишиц ше -им ше *незак.* **1.** поносити се, гордити се; дичити се; **2.** шепурити се; прсити се, печити се; правити се важан; **3.** разметати се

пишкац -ам *незак. дзец.* пишкити

пишкоревски -а -е *заст. оп.* пушкуревски

Пишкоревчань *х. заст. оп.* Пишкуревчань

пишкуревски -а -е (*од Пишкуревци*) пишкуревачки

Пишкуревчань *х.* Пишкуревчан

пишни -а -е **1.** поносан, горд; **2.** охол; уображен

пишносц *жс.* **1.** понос, гордост; **2.** охолост; уображеност

пишкота *жс. кул.* пишкота

Пишта *х.:* ♦ **най ми мено** ~ (*знам же не будзе так як ти гвариш*) ≡ а да би ме не родила мајка, не померио се ја с места, не завао се ја Митар (*Јован итд.*)

пиштољско и **пиштољчиско** *х. аугм.* пиштољина, пиштољчина

пиштољ *х.* пиштољ

пиштољчок -чка *х. дем.* пиштољић, пиштољчић

пишалка *жс.* **1.** свирала, фрула; **2. оп.** **пишок (3)**

пишалкош *х.* фрулаш

пишане *с.* **1.** *дјесл. мен. од пицац*; **2.** (*птицох*) пијук; ~ **тацатох** пијук врапчића; **3.** (*пицалки, машини*) пијук, писак, пиштање; **4.** пиштање, цвиљење; цика, цијук, цилик писак, пискут

пицац -щим *незак.* **1.** (*о птицох и под.*) пиштати; пијукати, пискати, пискутати; **курчата пица** пилићи пијућу, пиште; **2.** (*о мицох и под.*) цијукати, цичати, циктати, скичати; цвилети; **3.** (*о пицалки,*

машини) пијукати, пиштати, пискати, пискутати; **4.** цичати, пиштати

пицаци -а -е (*о звуку*) пискав, пискутав, пискутљив; пиштав; ~ **глас** пиштав глас ~ **глашок** пискав гласић

пишиска *мн. аугм.* жвале, чељуст

пишок -шка *х.* **1.** пиштаљка, звиждаљка; **2.** (*на авту и под.*) сирена; **3.** (*на дуйним инструменту*) писак, сапница; дулац; (*на оргуљох*) писник; **4.** (*дџубок при дробних птицох*) кљун, кљунић; **5.** (*на судзини*): **гарчок з пишком** лонац са зашиљеном усном (*в.*)

пиявка *жс. и пиялка* *жс. зоол.* пијавица

пиак *х.* **1.** пијаница, пијанац, пијандура, испичутура, локало; **2. анат.** (*при птицох*) једњак

пиялка *жс. оп.* пиявка

пияни -а -е пијан; ♦ ~ **як целе** (**як швиня, як леле**) пијан као чеп (као секира, као ћускија, као пањ, као земља, као смук); **пианого [и шалсного]** и **бог чува** ≡ неће гром у коприве

пијанино *х. муз.* пијанино

пијанист -та и **пијаниста** -ти *х.* пијанист(а)

пијанистка *жс.* пијанисткиња

пијаница *жс. и х.* пијаница, пијандура, пијанац

пијанички -а -е пијаначки

пијано *присл. муз.* пијано

пијанство *с.* пијанство; омамљеност

пијанствовац *незак.* пијанчити

пијастер *х. (стриберни пенсж у дајдних восточних жемох)* пијастар, пијастер

пијати -а -е пети

пијатика *жс. заст.* пијанка, теревенка; пијанчење

пијатина *жс.* петина

пијатираз *присл.* пети пут

пияток -тку *х.* **1.** петак; **схадзка будзе на** ~ седница ће бити у петак; **2. у функц. присл. а)** (*прешлого пиятку*) у петак; **бул у нас** ~ био је код нас у петак; **б)** (*и пият-ками*) петком; **роба приходзи** ~ (*пият-ками*) роба долази петком; ♦ **Вельки** ~ *церкв.* Велики петак; ♦ ~ **недобри початок** (*пияток не треба починац роботу*)

петац лош почетак; **хто** ~ **барз весели на нсдзелю будзе плацац** ко се петком смеје у недељу плаче
пнятокласнік х. петошколац
пнятоколонаш х. петоколонаш
пняц х. **1. а)** пијаца; **б)** пијачни дан, пазарни дан, пијаца; **у Керестуре всоботу** ~ у Крстуру је суботом пијачни дан; **2.** тржница; **3.** (*тарговице*) тржиште; **4.** *заст.* трг; **5.** *звич. мн.* **пняци** (*коцки хлеба и на нїх дробни фалатки сланїни и под. кед ше дава есц дзецом*) возови; ♦ **рондыш-пняц** бувља пијаца, бувляк
пняцки -а -е (*од пняк (1)*) пијаначки, пијанички; ♦ ~ **шаленство** делиријум тремс
пняцов -а -о и **пнячни** -а -е пијачни, пазарни; ~ **такса оп. пнячарина**; ~ **дзень**
пняцтво с. алкохолизам
пнячарина жс. пијачарина
плагият х. плагијат
плагиятор х. плагијатор
плагирац -ам и **плагировац** -руем *зак. и нсзак.* плагирати
плажа жс. плажа
плазма жс. *биол. и др.* плазма
плазмов(и) -а -о/-е и **плазматични** -а -е плазматички, плазматични, плазмични
плаканс с. **1.** *дїсл. мен. од плацац*; **2.** плакање, плач; кукњава
плакар х. плакар
плаката жс. плакат, плаката
плакатовац -туем *нсзак.* плакатирати
плацац -ачем *нсзак.* **1.** плакати; **2.** цвилети; кукати; ~ **нарату** кукати иза гласа; **3.** (*на дакого*) преклињати кога; ♦ **можеш** ~ **до черепка оп. под черепчок**
плакаци -а -е плачљив
плакета жс. плакета
плакшиви -а -е *оп.* **плакаци**
пламенік х. *хем. и др.* пламеник
пламеністи -а -е **1.** (*пламеньовой фарби*) огњен, алев; **2.** (*розчервенсти*) зајапурен (*од трчања, гнева и сл.*)
пламеняча жс. **1.** *агр.* пламењача; **2.** *бот.* подгара
пламень х. *осн. и прен.* пламен

пламеньов(и)-а -о/-е пламени; **пламеньово** **языки** пламени језици
пламеньоруцац х. *восн.* пламенобацач
пламеньчок -чка х. *дем.* пламенчић, пламичак
план х. *з розл. знач.* план
планер х. планер
планета¹ жс. *астрон.* планета
планета² и **планейта** жс. *заст.* судбина; нешто што је (пред)одређено вишом силом; **така му** ~, **так му стоя планети** тако му је суђено
планетарий х. и **планетариум** х. планетар, планетариј(ум)
планетов(и) -а -о/-е и **планетни** -а -е планетни, планетски; ~ **система** планетни систем
плани -а -е (*недобри*): ~ **чловек** зао (поган) човек; ~ **обичай** рђава нарав; ~ **жем** мршава (неплодна, лоша) земља; ~ **витор** оштар ветар; ~ **рок** тешка година; ~ **робота**; **охаб ше тей планей работи** остави се тог ћоравог посла
планиметрия жс. *мат.* планиметрија
планка жс. **1.** *заст.* (*опадана овоц*) падалица, купљеница; **2.** *бикич.* „планка” (*јело од печених сувих шљива и печених јабука које се припремало за Бадњи дан*)
планктон х. *биол.* планктон
плано *присл.* лоше; рђаво; зло; **дакеди жил** ~, **а тераз добре жис** некада је живео лоше, а сада добро живи
планованс с. планирање
плановац -нуем *нсзак.* планирати
плански¹ -а -е плански
плански² *присл.* плански
плантажа жс. плантажа
плантажер х. плантажер
плантажни -а -е плантажни
пласовац (ше) -суем (ше) *нсзак.* пласирати (се)
пласман х. пласман
пластелин х. пластелин
пластенік х. пластеник
пластика жс. *з розл. знач.* пластика
пластичар х. пластичар
пластични -а -е пластичан

плата *жс.* **1.** закрпа; **2.** плати *мн. (фалати)* крпе; **шніг падал у вельких платох** (у вельких пахульках) снег је падао у великим крпама; **по брегу видно плати нсрозпущеного шнігу** на брду се виде крпе неистоппљеног снега

платан *х. бот.* платан (*Platanus*)

платани -а -е крпљен

платиц (ше) -ам (ше) *нзак.* крпити (се)

платина *жс. хем.* платина

платинов(и) -а -о/-е *и* **платински** -а -е платински

платка *жс.* **1.** дем. закрпица, закрпа; **2.** (*шпях*) флека, мрља; ~ **креви** мрља крви; **3.** **платки** *мн. оп.* **плата (2)**

платкасти -а -е пегав; местичав; флекав; педичав; шарен; ~ **крава** шарена крава

платлїви -а -е платив

платна *жс. техн.* платна

платно *с.* **1.** платно; ~ **свој роботи** домаће платно; **смугасте** ~ појасаста тканина; **2.** тканина

платни -а -е платни; ~ **список** платни списак; ~ **обток** платни промет

платняни -а -е платнен

платняр *х. (продукователь и торговец)* платнар; ♦ **нагнївани як** ~ љут као рис

платняра *и* **платнярня** *жс.* **1.** (*фабрика*) платнара, фабрика текстила; **2.** (*предавальня*) платнара, платнарница

плато *х.* плато

платонски -а -е платонски

платочка *жс. дем.* **1.** пегица, флекаца; **2.** закрпица

платформа *жс.* платформа

плафон *х. прен.* плафон

плафоновец -нуем *зак. и нзак.* плафонирати

плафонски -а -е (*нависши*) плафонски

плахитка *жс.* **1.** (*на посцелї*) чаршав, плахта; **2.** параван, штитник; **3.** (*на дзверох же би мухи не уходзели*) завеса, комарник (*в.*)

плахта *жс.* **1.** (*за закриванє наместценой посцелї*) чаршав, поњава, плахта, ћилим; **2.** (*на ладї*) једро

плахтарка *жс.* једрењак, једрилица

плац *х.* плац

плаца *жс.* плата; ♦ **една (иста) ми** ~ (*на исте ми видзе гоч як поробим*) исто ми се пише

плацаци -а -е *екон.* платежни; ~ **моц** платежна моћ

плацач *х.* платилац

плаценє *с.* **1.** *дїсл. мен. од плациц;* **2.** плаћање; ~ **без готовини** безготовинско плаћање; ~ **з готовим пенсжом** готовинско плаћање

плацени -а -е **1.** плаћени, најамни; **2.** **плацени** -ного *х.* плаћеник

плаценко *с.* **1.** дем. од платно; **2.** парче платна; ♦ **надципелове** ~ глежњак

плацента *жс. анат., бот.* плацента

плациц -им **I** *нзак.* плаћати; **II** *зак.* **1.** платити; **плацел ши рахунок?** јеси ли платио рачун?; **2.** дати/давати принос, родити; **жито того року добре плацело** пшеница је ове године добро родила; ♦ ~ **як з нсвојого (як з люцкогo)** плаћати као народна банка

плацови -а -е платни; ~ **кнїжочка** платна кнїжица

плачочка *жс. дем.* платица

плач *х.* плач; з **плачом** плачући; ♦ (*рушиц, шмеяц ше и под.*) до **плачу** (ганути, смејати се и сл.) до суза

плачуци¹ -а -е плачан; сузан; **гуторела з плачуцим гласом** говорила је плачним гласом

плачуци² *присл.* плачући; **гуториц** ~ говорити плачући, кроз плач

плашиц -им *нзак.* терати, одгонити; ~ **кури зоз загради** терати кокошке из баште

плашиц ше -им ше *нзак.* (*бац ше, збуньовац ше – о коњох*) зазирати (*в.*), плашити се; **коңї ше плаша од каминох** коњи зазиру од камиона

плашлїви -а -е плашљив (*обич. о коњу*)

плаш *х. з розл. знач.* плашт; мантија

плашанїца *жс. цркв.* плаштаница, балдахин

плебей *х. и плебесц* -йца *х. ист., прен.* плебејац

плебейски -а -е плебејски

плебисцит *х.* плебисцит

плебисцитни и **плебисцитарни** -а -е плебисцитан, плебисцитаран

плебс *х. (народ)* плебс

пледоас *х.* пледоаје

пледирац -ам и **пледировац** -руєм *незак.* пледирати; бранити, заступати

плексус *х. анат.* плексус

племе -ена *с.* племе

племенити -а -е племенит; ~ **метал** племенити метал (*оп. благородни*)

племенка *ж. атр. (файта грозна)* племенка

племенски -а -е племенски; ~ **ушорене** племенско уређење

пленарни -а -е пленаран

пленум *х.* пленум

плеоназ(е)м -зму/-зма *х.* плеоназам

плеонастични -а -е плеонастичан

плекс *х.* лим, плекс

плексови -а -о/-е лимен, плексан, плекснат

плешок -шка и *беш.* плешка *х.* парче лима

плеяда *ж.* плејада; ♦ **Плеяди** *мн. астрон.* Плејаде, Седам Влашића

плева *ж.* плева; ♦ **мац пенсжи** **як** **плєви** лежати на парама, имати пара као крша; **мац пенсжи** **як** **Жид** **плєви** (*не мац ані кус пенєжи*) бити као црквени миш

плеварка *ж. тлач.* плеварица (*в.*), плеварошкиња (*в.*)

плєвка *ж. дем.* плевица

плєвнїк *х.* плевара

Плєвлян *х. (житель Плевльох)* Плевљац

плєвлянски -а -е (*од Плєвля*) плєвалајски

плєн *х.* плен

плєнїц -їм *незак.* пленити, освајати, заносити

плєскавица *ж. кул.* плєскавица

плєсц -сцем *незак.* 1. плести; 2. (*венєц*) вити; 3. *прен.* наглабати, нагваждати, наклапати, лупетати, трабуњати

плєсц ше -сцем ше *незак.* 1. (*до дакого/дачого – мишац ше*) уплитати се, плести се; 2. *безос.* а) **плєце ше ми** на врх ми је језика; б) **плєтло ше сї** у сну сањала је нешто неразумљиво и чудно

плєтарство *с.* плетарство

плєтач *х.* плетач

плєтачка *ж.* плетачица

плєтка *ж.* 1. сплетка; измишљотина; 2. (*тот цо приповеда плєтки*) а) (*хлопска особа*) брбљивац, блєбетало, чаврљало; б) (*женска особа*) брбљивица, блєбетуша; 3. **плєтки** *мн.* а) брбљарија, трачарија; б) гласине, сплетке, радио-Милева; **правиц** ~ ширити сплетке, сплеткашити; ♦ **правиц плєтки (плєтку)** на дакого правити (ширити) сплетке (лажи) о коме

плєткар *х.* сплеткар, сплеткарош

плєткарка *ж.* сплеткашица

плєц -сєм *незак.* плевити

плєцати -а -е плєһат, плєһаст

плєце *с.* 1. *дїєсл. мен. од плєц*; 2. плєвидба, плєвљење

плєцени -а -е плєтен; ~ **карсцєль** плєтена столица

плєцо *с.* а) раме, плєһе; б) **плєца** *мн.* плєһа, рамена; ♦ **дзвигнуц (сисснун)** з **плєца-ми** слєгнути раменима; **мог бим це прєруциц прєйг плєца** (*слаби ши за мнє*) могао бих те за пас заденути; **ношиц на своїх плєцох** (*зношиц обовязки, терху*) носити што на [својим] леђима; ~ **попри (при) плєцу** раме уз раме; **прєруциц да-цо прєйг плєцох** (*поробиц, одбуц*) прєбацити што преко главе

плєцов(и) -а -о/-е рамени; ~ **косц** *анат.* рамењача

плєсочко *с. дем.* рамешце

плєшинєїна *ж.* плєсан, буђ; плєснивост, буђавост

плєшинїц -нєєм и -їм *незак.* плєснивити (*се*), буђати

плима *ж.* плима

плимов(и) -а -о/-е плимски; ~ **габа** плимски талас

плисирац -ам и **плисировац** -руєм *незак.* плисирати

плиш *х. оп.* блиш

плївадло *с.* пловило

плївалїше *с.* пливалиште

плїванє *с.* 1. пливање; 2. пловидба, пловљење

плівац -ам *незак.* **1.** пливати; **2.** пловити; ~ **по морйох** пловити морима; **3.** плутати

пліваци -а -е *оп.* **пліваюци**

плівачки -а -е пливачки

плівач х. пливач

пліваче с. **1.** појас за спасавање, плутача; **2.** **плівача** *мн. заст.* снопићи од огризина као помоћно средство за пливање

плівачка ж. **1.** пливачица; **2.** **плівачки** *мн. зоол. а)* весларице (Steganopodes); **б)** пловуше (Natatores)

пліваюци -а -е **1.** пливајући, плован; ~ **обект** пловни објекат; **2.** пловећи; **3.** плутајући

плівба ж. пловидба, пловљење; **прибрежна** ~ обалска пловидба

плівбови -а -е пловидбени

плівни -а -е плован; ~ **рика** пловна река

плівок -вка х. *техн., трансп.* пловак

плініц ше -нім ше (*розпуцовац ше, розпавовац ше у устох – о масним месу и под.*) топити се у устима; **месо ше пліні** месо се топи у устима

пліняци -а -е који се топи у устима (*о месу*)

пліска ж. *зоол.* плиска (Motacilla)

плітке -кого с. **1.** плићак; **2.** (*место дзе рику мож прејсц пешо*) газ, брод

плітки -а -е **1.** *осн. и прен.* плитак; ~ **рика** плитка река; ~ **розум** плитка (кратка) памет; **2.** (*през хтори може прејсц пешо – о води*) бродан, газан, прегажљив; ♦ **я ту уж ~ (кратки)** ја не знам довољно о томе

плітко *присл.* плитко

пліткосц ж. плиткост, плиткоћа

пліткоумни -а -е плиткоум(ан)

плод х. плод; плодина

плодзиско с. *биол., пчол.* плодиште

плодзиц ше -им ше *незак.* плодити се, множити се

плодкиня ж. *бот.* плоткиња

плодни -а -е плодан; плодовит

плоднік х. **1.** *анат.* постельица; **2.** *бот.* плодник (Ovarium)

плодніца ж. *анат. (матерніца)* материца

плодніцов(и) -а -о/-е материчин; матерични

плодносц ж. плодност, родност

плодоносни -а -е плодоносан; берићетан

плодотворни -а -е плодотворан

плодоряд х. *агр.* плодоред

ploкaц -ам *незак.* **1.** испирати; пропирати; **2.** (*подмивац*) испирати, подлокавати (*обалу и сл.*)

ploкaч х. испирач

плот¹ х. плот, ограда, плетер

плот² ж. (*тілесна страц*) плот

плотна ж. плоча, плотна (*на шпорету*)

плотни -а -е (*од плот²*) плотски, телесни

плотун х. плотун

плотунски -а -е плотунски; ~ **огень, ~ штрельба** плотунска палба

плотькац ше -ам ше *незак.* (*купац ше, мачкац ше*) брчкати се

плоха ж. *оп.* **поверхня**

плохочка ж. плочица, плоча; **кревни плохочки** *физиол.* крвне плочице

плоцик х. *дем.* плотић, оградаца

плоциско х. *ауџм.* плотина

плоча ж. *з розл. знач.* плоча; плоха; **памятна** ~ спомен-плоча

плочасти -а -е плочаст

плочочка ж. **1.** *дем. од плоча;* **2.** *физ.* плочица

площа ж. **1.** трг; **2.** игралиште

плуг х. плуг; ♦ ~ **о одну бразду** *оп. еднобраздни* ~

плугов(и) -а -е плужни

плужиско х. и **плугиско** х. *ауџм.* плужина

плужиц -им *незак. спорт.* плужити

плурал х. *грам.* плурал

плурализ(е)м -зму/-зма х. плурализам

плуралия тантум *мн. грам.* плуралија тантум

плурални -а -е плурални

плус х. *з розл. знач.* плус

плусквaмперфект х. *грам.* плусквaмперфект(а)т

плута ж. плута

плутаніна ж. метеж

плутов -а -е плутан, плутов; ♦ ~ **дуб** *бот.* плутњак (Quercus suber)

плутократія ж. *полит.* плутократија

плутоний *х.* и **плутониум** *х. хем.* плутонијум

плушок -шка *и беш.* плужка *х.* **1.** дем. од **плуг**; **2.** (*параци плуг*) шпартаћи плуг, парач (*в.*), шпартач (*в.*); **3.** *анат.* рало (*vomer*)

плювальница *жс. оп.* плювачка

плювац -ам *незак.* плувати, плуцати

плювачка *жс.* плуваоница, плувачница

плювнуц -нем *зак.* плунути, плуцнути; ♦ **плювнул бим ци** (*му, им и др.*) **на то** то (*му, им и др.*) је јако мизерно (јадно, безвредно, никакво); **то** **таке** **јак** ~ **на жем** (*то барз легко зробиш*) просто као пасуљ, лако као оченаш

плюга *жс. коц.* (љуштава женска особа) аљкавица, аљкавуша, лења Наста (*в.*)

плюгави -а -е *коц.* неуредан, аљкав

плюндри *мн. заст.* **1.** панталоне, чакшире, *горв.* хлаче; **2.** (*гандри*) прње, крпице; ♦ **зберай својо** ~ **и бер ше** купи своје прње и пакуј се

плюс *викр.* плус; бућ, пућ; фљус, шљап; ~ **до води** плус у воду

плюск *х.* плускање, плесак

плюскане *с.* **1.** *дјесл. мен. од плюскац*; **2.** (*води*) плускање, плесак; ~ **веслох** плесак весала; плусак

плюскац -ам *незак.* **1.** (*чечиц або падац биюци до дачого*) плускати; плескати; пласкати; **2.** (*воду з дачого або по дачим*) плускати; ~ **воду з чамца** плускати воду из чамца; ~ **воду на огень** плускати воду на ватру; **3.** бућкати; **риби плюскоау наверх води** рибе бућкају на површини воде; **4.** брчкати; брчкати се; плискати, праћакати се; **дзеци плюскоау у плітким деца** се брчкају у плићаку

плюснуц -юшнем *зак.* **1.** (*вдериц по води, по мокрим*) плуснути; плеснути; пласнути; **2.** (*воду з дачого або по дачим*) плуснути; ~ **воду з лавора** плуснути воду из лавора; **3. а)** бућнути; ~ **до води** (*при скоку, паду*) бућнути у воду; **б)** (*скочиц до води*) бућнути се, брчнути се; **в)** плиснути, праћакнути се

плюснуце *с. оном.* плусак; плисак

плюта *жс.* лапавица, брчкавица

плютави -а -е бљузгав, мљацав

плюца *с. мн.* (*ед. плуцо*) *анат.* плућа (*јед. плуће*); **запалене плуцох** *мед.* упала плућа

плюцаре *х. мн. зоол.* плућаши

плюцни -а -е *оп.* **плюцови**

плюцнік *х. бот.* плућњак, медуника (*Pulmonaria officinalis*)

плюцо *с. анат.* плућно крило

плюцов(и) -а -о/-е плућни; ♦ ~ **хусточка** плућнамарамица; поребрица, погрудница (*Pleura*); ~ **чума** *мед.* плућна куга; ~ **мехирчок** *анат.* плућни мехурић

плюш *х.*: ♦ **мокри** **јак** ~ (*шишок мокри*) мокар до голе коже, мокар до нити, мокар као моча

плюшане *с.* **1.** *дјесл. мен. од плюшак*; **2.** (*води*) плуштање, плускање; плусак, плесак; плисак; шум; жубор; ~ **дижджу** плуштање кише; ~ **габох** шум валова; **вода ше з плюшаньом зліва** вода се са жубором слива

плюшак -шим *незак.* **1.** плуштати, плускати, плештати; **плюши диждж** плушти киша; **2. а)** (*биц по води*) плескати; **б)** (*о немирней води*) бурлати, врети; жуборити; шумети

плюшаци -а -е **1.** који изазива звук плуштања, шума *и сл.*; **2.** жуборав

пляз *х.* (*бок меча, ножа*) бочна страна сечива

плязом *присл.* плоштимице; **вдериц** ~ **зоз шаблю** ударити плоштимице сабљом; **вдерене** ~ плоштимичан ударац

пляйстри *жс. мн.* (*ед. пляйстра*) *пчол.* саће; ♦ **пляйстру!** (*купак*) шипак!; **достац пляйстру** добити шипак

плянта(ю)ци -а -е тетурав, гегав

плянтац **ше** -ам **ше** *незак.* тетурати се, гегати се; посртати, поводити се, саплетати се

пляс *викр.* плас; плес; плус; фљус; **вон му** ~ **позауха** он њему плус шамарчину

пляска *жс.* шамар; ћушка

пляскане *с.* **1.** *дјесл. мен. од пляскац*; **2.** шамарање, ћушкање

пляскац -ам *незак.* шамарати; ћушкати

пляснущ -яшнем зак. ошамарити, ћушнути, ћушити

плячка ж. (< серб.) плячка; грабеж

плячкац -ам незак. (< серб.) 1. плячкати, отимати, харати; 2. обијати

плячкаш х. (< серб.) 1. плячкаш, отимач, харалац; 2. обижач

плячкашки -а -е плячкашки

пнеуматик х. пнеуматик

пнеуматични -а -е пнеуматичан

пняк х. пањ; ♦ **глупи як** ~ глуп као ћускија (као дудук, као клада); **глухи як** ~ глуп као топ

пнячок -чка х. дем. пањић, пањче

пнячиско х. аугм. пањина, пањчина

по прим. I з акуз. 1. *виражує просторне значење а) означає рушање дії по поняе у акузативе до; сцигли по Керестур* стигли су до Крстура; б) *значи досаговање дії по одредзену просторну меру до; вода му по костки* вода му је до чланака; 2. *означає час дії а) значи дужину тирвања дії по; по цали дзень* по цео дан; б) *зоз значењом повторјовања дії еднеј за другу не преклада ше: уж по два раз* пришол дому застарани већ два пута је дошао кући забринут; в) *у злучењох од... по...* з назвами датумох значи тирване дії одредзени часови одрезок до; од 25. по 30. юний од 25. до 30. јуна; г) *зоз значењом же ше дїя повторює едно за другим у одредзеним числу часових одрезкох не преклада ше: уж по даскельо роки слаби урожай* већ неколико година је слаб род; *злекла ше, та по два ноци не спала* уплашила се, те две ноћи није спавала; г) *значење поровнања дїйох з прешлосци и тераињосци преклада ше з часовим тенитивом без применовника: жимницу порихтала як и по други роки* зимницу је спремила као и ранијих година; 3. *означає циљ дії по; пошол по авто* отишао је по кола; 4. *значење мери указує на остатню граніцу дії до; буду ше бориц по остатню капку крви* бориће се до последње капи крви; 5. *виражує дистрибутивне значење по; дал нам по сто динари* дао нам је по сто динара; П

з лок. 1. *виражує просторне значење а) означає место дії по; по дутянох гужва* по продавницама је гужва; б) *зоз значењом напряду дії преклада ше з инструменталом без применовника: идз просто по тей дражки* иди право овом стазом; в) *значи рушање дії през нукаињосц дачого кроз, або ше преклада з инструменталом без применовника; по валалє ше ширел глас селом* (кроз село) се ширио глас; 2. *означає час после, иза, након; по Крачунє* после Божића; ~ *полудзенку* после ручка; 3. *виражує дистрибутивне значење по (з акуз.); купела дзецом по єднеј чоколадки* купила је деци по једну чоколадицу; III у функцији присловника 1. *у присловничких виразох хтори указую на остатне по шоре окончовање дії по, або ше не преклада; позната шпивачка по други раз у нашим месце* позната певачица по други пут у нашем месту; 2. *означає способ дії по; а) иду по двојо* иду по двоје; б) *по мађарски* мађарски; на мађарском језику; *по немецки* немачки; на немачком језику; *по руски* русински; на русинском језику; *по сербски* српски; на српском језику; в) *по женски* женски, као жена; *по пански* господски; *по товаришки* другарски; *по хлопски* мушки

поардзавиц -веем и -им зак. зарђати, изрђати, обрђати

побабрани -а -е 1. *гандр. (рушани): тото єдзене побабране* (уж хтошика з нього едал) ово јело је забрљано; *побабрани ми ствари* неко ми је дирао ствари (чепркао по стварима); 2. *оврачан*

побабрац -рем и **попабрец** -ем зак. 1. *гандр. а) дирати (нешто што је забрањено или туђе); брљати; не побабрал ши ми дацо на столе?* ниси ми дирао нешто на столу?; б) ~ *єдзене* (почац еси, а вец охабиц) забрљати јело; *побабрал єдзене, а вец го охабел* забрљао је јело, а онда га оставио; 2. *оврачати*

побавиц -им зак. 1. (кратиш час бавиц) поиграти, мало играти; 2. (дзецко) забавити; *побав дакус дзецко док я робим* забави мало дете док ја радим

побавиц ше -им ше *зак. осн. и прен.* поиграти се

побавйовац ше -вюем ше *нєзак. осн. и прен.* поигравати се

побакаровац -руем *зак.* побакрити

побановац -нуем *зак.* зажалити, пожалити; покајати се

побац ше -боім ше *зак.* уплашити се, побојати се

побачиц -им *зак. ридк. (збачиц)* приметити, опазити

побегайло *х.* потрчко; трчкарало, тркало

побегац -ам *зак. I прех.* обићи, обиграти, оптрчати; ~ **по цалим варошу** обиграти цео град; **II лєм 3. ос. ед. (о млеку, юшки)** искипети, прекипети; ♦ ~ **по бетелїни** *оп. под бетелїна*

побегац ше *зак. 1.* -а ше (*поводзиц ше – о крави*): **крава ше побегала** крава је примила (добила) бика; **2. безос. побегало ше** оговарањем и намештаљкама покварени су нечији планови; **побегало ше, нє будзе свадзба** сплеткама су покварили свадбу

побегнуц -нєм *зак.* потрчати; тркнути

побеговац -гуєм *нєзак.* трчкарати

побегнуц -нєм *зак. беш. (< серб.) (сцекнуц за легиня – о дзивки)* ускочити, побећи, одбегнути (*оп. сцекнуц (3)*)

победзиц -им *зак.* победити

победзовац -дзуєм *нєзак.* побеђивати

побелавене -ного *с.* масница, мазница, модрица

побелавени -а -е плав, поплавео; у модрицама (*од болести, удара*)

побелавиц -вєем *и* -им *зак.* поплавети

побешедовац -дуєм *зак.* поразговарати, попричати

побешнєни -а -е побеснео; горопадан

побешнїц -нєєм *и* -їм *зак.* побеснети; згоропадити се

побивац -ам **I нєзак. 1.** побијати, обарати, оповргавати; спорити; **2.** сузбијати; ~ **зло** сузбијати зло; **3.** премлаћивати, пребијати; **II зак. (дагдзе, у дакого)** становати негде неко време

побивач *х.* осправалац

побивнїц -їм *зак.* олабавити

побивно *присл. заст.* изобилно, изобила, обилно

побивнїовац -нєюем *нєзак.* олабављивати

побида *жс.* победа; ♦ **Пирова** ~ Пирова победа

побидиви *и побидими* -а -е победив

побидитель *х. заст.* победник

побидителька *жс. заст.* победница

побидни -а -е победан, победоносан; ~ **писня** победна песма

побиднїк *х.* победник

побиднїца *жс.* победница

побиднїчки¹ -а -е победнички

побиднїчки² *присл.* победнички

побидоносни -а -е победоносан

побизовани -а -е *ридк.* поуздан

побилїц¹ -лєєм *и* -їм *зак. непрех. (постац били)* побелети, обелети

побилїц² -їм *зак. прех. (зробиц билим)* **1.** побелити, обелити; **2.** окречити

по било *присл.:* **шлєбодно (мож) єсц** ~ *церкв. (мож єсц млєчни продукти)* може се јести бели смок

побиц -иєм *зак. 1. (позабивац до жеми)* побити, побости; ~ **колїки до жеми** побити коље у земљу; **2. (барз набиц)** премлатити, пребити, претући, измлатити, испребијати, истући изубијати; **барз го побили** јако су га пребили; **3. (позабивац)** поубијати, побити; **4. (победзиц у змаганю)** победити, поразити, потући; надиграти; **5. (обезвредзиц дачиїо твердзєне)** побити, оборити, оповргнути, оповрћи; обеснажити; ~ **докази** оборити доказе; **6. (збиц – о каменїу)** побити, потући; уништити; **каменєц шицко побил** лед је све побио; ♦ ~ **дакого [на цмо н] на белаво** избити (истући) кога на мртво име, убити бога у коме

побице *с.* оповргнуће

побиц ше -иєм ше *зак.* потући се

поблагословиц -им *зак.* благословити

поблациц -им *зак.* изблатити

побліжей *присл.* поближе; ~ **преучиц** поближе проучити

поблізки -а -е оближњи; **поблізки валали** оближња села

поблізко *присл.* близу, у близини; **сст ту дагдзе ~ дутян?** има ли ту негде у близини продавница?

поблізше *присл. оп.* **побліжей**

поблісковац -куєм *незак.* севати с времена на време, севуцкати

поблювац ше -ам ше *зак.* убуљувати се

побляднуц -нем *зак.* **1.** побледети, пребледети, пробледети; **2.** (*вибляднуц*) избледети, побледети

побожни -а -е побожан

побожносц *жс.* побожност

побойовац ше -юєм ше *незак.* прибојавати се, зазирати

побольовац -лює *лєм 3. ос. незак.* болети с времена на време, болуцкати

поборикац -ам *зак.* испревртати, испретурати (*тражећи нешто*)

поборнік *х.* поборник, заговорник; подржавалац

побочкац -ам *зак.* пољубити

побочкац ше -ам ше *зак. взаєм. повр.* пољубити се

побочни -а -е споредан; успутан; узгредан; ~ **драга** странпутица, споредан пут

побрани *прикм. мн.* који су у браку, који су се венчали (узели); **уж штераец роки як зме** ~ већ је четрдесет година како смо у браку (како смо се венчали (узели))

побраніц -ім *зак. пољ.* побранати, подрљати

побратац (ше) -ам (ше) *зак. оп.* **побратиміц (ше)**

побратим *х.* побратим

побратиміц (ше) -им (ше) *зак.* побратимити (се), збратимити (се)

побратимство *с.* побратимство

побрац -берем *зак.* **1.** поузимати, узети; **2.** (*путнікох до превозки*) укрцати

побрац ше -берем ше *зак. (ступиц до мал-женства)* узети се

побреже *с.* обала

побрежийов(и) -а -о/-е *и* **побрежни** -а -е обалски, обални; приобални; ~ **држава** обалска држава

побренкац -ам *зак.* позвонити, зазвонити (*о звонцету, телефону и сл.*)

побрехац -ешем *зак.* полајати

побреховац -хуєм *незак.* штектати

побудзене *с.* **1.** *дієсл. мен. од побудзиц*; **2.** побуда, порив, мотив, подстицај

побудзиц -им *зак.* **1.** пробудити (*све, постепено*), избудити; **2.** (*спонукнуц*) побудити, подстакнути, такнути

побудзиц ше -им ше *зак.* пробудити се (*о свима*), избудити се

побудзовац -дзуєм *незак.* побуђивати, подстицати, тицати

побунєни *и побунєсти* -а -е **1.** збуњен; **2.** побуњен; **3.** **побунєни** -ного *и побунєсти* -того *х.* побуњеник

побуніц (ше) -ім (ше) *зак.* **1.** узбунити (се); **2.** побунити (се); **3.** смести (се), збунити (се)

побуртавиц (ше) -им (ше) *зак.* разбарушити (се), раскуштрати (се)

побуртац -ам *зак. експр.* пробудити (*све, постепено*), избудити

побуц -удзем *зак. (буц дагдзе одредзени час)* бити, проборавити, поборавити, задржати се; **дакус побул у родичох, а вец ше врацел до иножемства** мало је био код родитеља, а онда се вратио у иностранство

повага *жс.* **1.** пажња; **2.** поштовање

поважносц *жс.* пажљивост, предусретљивост

повадзени -а -е посвађан, завађен

повадзиц -им *зак.* **1.** посвађати; завадити; **2.** (*замержачиц*) позлобити, омразити кога с ким

повадзиц ше -им ше *зак. взаєм. повр.* посвађати се; завадити се

поважни -а -е **1.** пажљив; **2.** озбиљан

поважно *присл.* **1.** пажљиво; **2.** озбиљно

поважносц *жс.* **1.** пажња, пажљивост; **2.** озбиљност

повайцовац -цуєм *зак. кух.* ставити јаја у тесто, јело *и др.*; премазати размућеним јајима

повала *жс.* плафон, таваница; строп; ♦ **хвали до повали** *оп. под хвала; хвали до*

повали а на палєц бруду (а з нїчого нїч) *оп. под хвала*

повалєни -а -е (*звалєни од дижджу, бурї – о житаркох*) полегао; ~ **жито** полегла пшеница

повалєнїско *с.* (*од дижджу, бурї звалєне жито и под.*) полегла пшеница, полож (*в.*), лежа (*в.*)

повалїц ше -їм ше *зак.* (*звалїц ше од дижджу, бурї – о житаркох и под.*) полегнути, полећи; **жито ше повалєло од витру** пшеница је полегла од ветра

повалов(и) -а -о/-е плафонски; ~ **лампа** плафонска лампа

поваляц -ям *зак.* порушити, срушити

поваљц ше -ям ше *зак.* **1.** порушити се, срушити се; **2.** (*дакус ше валяц*) поваљати се

поваљовац ше -люєм ше *нєзак.* (*валяц ше од дижджу, бурї – о житаркох и под.*) полегати, поваљивати се

повандровац -руєм *зак.* лутати једно време; пролуњати

повариц -им *зак.* **1.** (*кратии час вариц*) прокувати, мало кувати; **2.** скувати (*све, постепено*); **3.** (*о мразу*) опрљити, опржити, спржити; **мраз поварел лїсце** мраз је спржио лишће

поведац -ам *заст.* **1.** *зак.* рећи; **2.** *нєзак.* говорити

поведзени -а -е: **медзи нами поведзене** међу нама (између нас) речено

поведзме *слов.* рецимо

повекшанє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од повекшац* (*ше*); **2.** повећање; **3.** повишица

повекшац -ам *зак.* **1.** повећати, увећати; **2.** (*плацу и под.*) повисити

повекшац ше -ам ше *зак.* повећати се, увећати се

повекшовац -шуєм *нєзак.* **1.** повећавати, увећавати; **2.** повишавати, повисивати

повекшовац ше -шуєм ше *нєзак.* повећавати се, увећавати се

повеля *ж. ист. и др.* повеља

повень *ж. ридк.* поплава, поводањ

поверени -а -е **а)** (*дакому/гу дакому – хтори ма довирия до дакого*) поверљив; **буц** ~

[гу] **дакому** потпуно веровати коме, бити пун поверења према коме; **вон ми** ~ он је поверљив према мени; **б)** (*до хторого маю довирия*) поверљив, од поверења, у кога имају поверења; **даю сї ключи, вона шицко попораї, ~ жена** дају јој кључеве, она све поспрема, имају у њу поверења

поверенїк *х.* **1.** повереник, опуномоћеник; **2.** особа од поверења

поверенїцки -а -е поверенички

поверенїцтво *с.* повереништво

повереносц *ж.* (*довирие*) поверљивост

поверителъ *х.* **1.** поверилац, зајмодавац; **2.** (*видавателъ налогу*) поверителъ

повериц -им *зак.* **1.** поверовати; **2.** (*звериц*) поверити

повериц ше -им ше *зак.* (*звериц ше*) поверити се

поверїовац (ше) -юєм (*ше*) *нєзак.* поверавати (*се*)

поверлїви -а -е поверљив

поверлївосц *ж.* поверљивост

повернац ше -ам ше *зак.* постати верне другарице; **вони два ше повернали** њих две су постале верне другарице

поверх¹ *прим. з ген.* преко, поврх; изнад; **облєска ~ капута мантил од дижджу** облачи поврх капута кишни мантил; **води у бегелю єст ~ глави** воде у каналу има преко главе; **♦ сцєц (жадац) буц ~ шицких (~ людзох, ~ других)** (*сцєц буц главни медзи людзми*) желети бити главни (изнад свих, први), желети бити бибер по пилаву

поверх² *х.* спрат

поверхносни -а -е површински; ~ **коп** површински коп

поверхносц *ж.* површина; ~ **круга** површина круга; **желєни поверхносци** зелене површине

поверхня *ж. мат., под.* површина

поверхови -а -е *осн. и прен.* **а)** површан; ~ **знанє** површно знање; **б)** летимичан

поверхови -а -о/-е спратни

поверхово *присл.* површно, овлаш; лети-мице

поверховосц ж. површност

повесц -ем зак. рећи, казати; прозборити, проговорити; ♦ **цо** ~ модал. шта да кажем; **як бим повед** како да кажем; ♦ **дай(це) себе** ~ слушај(те) ме, дозволи(те) да ти (вам) кажем, веруј(те) ми (о некој ко се не да убедити); **не дац себе** ~ (не дац ше прешвечиц, буц твардоглави) бити недоказан; **не зна човек цо** ~ бити без речи, немати речи

повесц ше -едзе ше (дакому) зак. безос.

1. десити се; снаћи; **так ше дакеди поведзе човеку же ше нараз похори** тако се некад деси човеку (тако некад снађе човека) да се одједном разболи; **2. а)** кренути, поћи (лоше или добро); **за два тижні мал вельо утрати, так ше му поведло** за две недеље је имао велике губитке, тако му је кренуло; **недобре ше му поведло** кренуло му је по злу; **б)** добро успети; **вигодно купел хижу, добре ше му поведло** погодно је купио кућу, добро је успео

повечеріе с. цркв. повечерје

повешеліц ше -ім ше зак. повеселити се

повибеговац -гуем зак. истрчати (о свима); **людзе повибеговали на драгу** људи су истрчали на улицу

повиберац -ам зак. **1.** одабрати, пробрати (све); **2.** (повинімац) поводити

повиберац ше -ам ше зак. одабрати се, пробрати се (о свима)

повибивац -ам зак. з розл. знач. поизбијати

повивац -ам нєзак. повијати (дете)

повивач х. и **повиваче** с. (за вязане дзецковей перинки) сатен-трака (в.)

повиводзиц -им зак. извести (през. -едем) (све, постепено)

повиврацац -ам зак. пообарати; испревртати, поиспревртати

повиврацац ше -ам ше зак. испревртати се, поиспревртати се

повивязовац ше -зуем ше зак. (на фино повязец хусточки на главу) увезати мараме

повиганяц -ям зак. истерати, поистеривати

повигольовац ше -люем ше зак. разголитити се

повигризац -ам зак. изгристи

повидзерац -ам зак. исцепати, искидати (све, постепено); ~ **папери з теки** исцепати листове из свеске

повидомене с. обавештење

повидомени -а -е обавештен

повидомиц -им зак. обавестити

повидомйовац -юем нєзак. обавештавати

повидомйовач х. **1.** обавештавалац; **2.** обавештајцац

повидомуюци -а -е обавештајни

повидрижньовац ше -нюем ше (дакому) зак. наругати се коме (у многоме, у свему)

повижгаловац -луем зак. процуњати

повиказовац ше -зуем ше зак. (указац својо вредности) показати се, исказати се, истаћи се (у многоме, у свему)

повикасовац -суем зак.: ~ **рукави оп. повикасовац ше**

повикасовац ше -суем ше зак. заврнути рукаве (о свима)

повикладац -ам зак. **1.** подићи, сложити горе; **2.** утоварити; **повикладали хижни ствари на камион** утоварили су намештај на камион

повикошовац -шуем зак. покосити мање кутке (делове) њиве или ливаде

повикривяц (ше) -ям (ше) зак. искривити (се) (постепено – о свима)

повикруцани -а -е вијугав, витичав, витичаст

повикруцац -ам зак. **1.** извијугати; **2.** (дакого у танцу) изокретати

повикруцац ше -ам ше зак. (потанцовац викруцајуци ше) изокретати се

повикруцовац -цуем зак. **1.** оп. повикруцац (1); **2.** (мокри шмати) исцедити

повикуковац -куем зак. поизвиривати

повилагодзиц -им зак. угодити (многома, у многоме)

повилстовац -туем зак. излетети (о свима)

повилїзовац -зуем зак. излизати (све)

повимакац -ам зак. (вигинуц од велькей води – о шацу) изгнути, иструнути, про-

трунути од воде; **жито повимакало од вельких дижджох** пшеница је изгинула од великих киша

повимарзац -ам *зак.* (*вигинуц од велького мразу – о шацу*) угинути од мрза, озепсти, промрзнути

повиметац -ам *зак.* **1.** измести, почистити (*све, постепено*); **2.** (*комини*) почистити

повимивац -ам *зак.* **1.** испрати; **2.** излопати

повиносц *жс. заст.* дужност

повиношиц -им *зак.* изнети (*све, постепено*)

повинчац (ше) -ам (ше) *зак.* венчати (се)

повинчовац -чуем *зак.* честитати

повинїмац -ам *зак.* поводити

повиновац ше -нуем ше *зак. и незак.* повиновати се

повинь *жс. ридк.* поплава

повипадовац -дуем *зак.* поиспадати

повипасац -ам *зак.* напасти стоку по мањим куцима (деловима) пашњака (*са бољом травом*)

повипирїовац ше -юем ше *и повипиряц ше* -ям ше *зак.* **1.** (*страциц пире – о птицох*) омитарити се; **2.** (*розишириц хвосту – о голубох, павурох и под.*) раширити репове (*о голубовима, паунима и сл.*)

повипитовац ше -туем ше *зак.* испитати, пропитати; распитати се

повиплацац -ам *и повиплацовац* -цуем *зак.* исплатити (*све, свима*)

повиплашовац -шуем *зак.* поистеривати

повирастац -ам *зак.* израсти, порастати (*о свима*)

повирезовац -зуем *зак.* **1.** поисецати, изрезати; **2.** изрезбарити

повисихац -ам *зак.* (*повисушовац ше*) пресушити, осушити се, исушити се; **долїни коло валалу повисихали** јамураче око села су пресушиле

повисихац ше -ам ше *зак.* (*посушиц ше – о рошїнох*) осушити се, исушити се

повискаковац -куем *зак.* поискати

повислуховац -хуем *зак.* прислушнути, прислушкивати, чути (*све*); дознати прислушкујући; **повислуховал за нами** прислушкивао је о чему смо говорили

повиставац -ам *зак.* уморити се (*о свима*)

повисше *прим. з ген. заст.* изнад, више, преко; **вода ~ колєн** вода је до изнад колєна; **могол мац ~ трицец роки** могао је имати преко тридесет година

повисшенє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од повисшиц;* **2.** успон; **3.** (*плаци и под.*) повишица, повишење

повисшени -а -е повишен; уздигнут; ~ **место** узвишица

повисшиц -им *зак.* **1.** (*плацу и под.*) повисити, повећати; **2.** (*глас, тон*) повисити

повисшиц ше -им ше *зак.* повисити се

повисшовац -шуем *незак.* **1.** (*плацу и под.*) повишавати, повисивати, повећавати; **2.** (*глас, тон*) повишавати, повисивати

повисшовац ше -шуем ше *незак.* повишавати се

повисшовачка *жс. муз.* повисилица

повитлукац -ам *зак.* омлатити; ~ **зарно з класкох** омлатити зрно из класја

повихабяц -ям *зак.* поизостављати, изоставити (*све, постепено*)

повиходзиц -им *зак.* **1.** поизлазити, изаћи (*о свима*); **2.** изврвети; измилети, измигољити

повиц -иєм *зак.* повити, увити у повој; ~ **дзецко** повити дете

повицаговац (ше) -гуем (ше) *зак.* поизвлачити (се), извући (се) (*о свима*)

повицерац -ам *зак.* обрисати (*све, постепено*)

повицинац -ам *зак.* ~ **конї** ошинути коње

повишац -ам *зак.* повешати, извешати; покачити

повишивац -ам *зак.* **1.** (*украшиц зоз вишиваньом*) извести; украсити везом; **2.** (*дакус вишивац*) повести

повишмейовац -юем (*дакого*) *и повишмейовац ше* -юем ше (*з дакого*) *зак.* наругати се, подругати се, изругати се коме

повишмиховац -хуем (*дакого*) *и повишмиховац ше* -хуем ше (*з дакого*) *зак. оп.* **повишмейовац (ше)**

повиштриговац -гуем *зак.* поисецати (*маказама*); изрецкати

повк *х.* (туморске випупчене на ноги коня над або под коленом) гука

повкасти -а -е: ~ **конь** (конь *хтори* ма пов-ки) гукав конь

повласценс *с.* **1.** *дїсл. мен. од повласциц;* **2.** повластица

повласцени -а -е повлаштен, повлашћен

повласциц -им *зак.* повластити

повласцовац -цусм *нєзак.* повлашћивати

повлачиц (ше) -им (ше) *зак.* **1.** унередити (се); **2.** испрљати (се)

повлачовац (ше) -чусм (ше) *нєзак.* унере-ђивати (се)

повод *х.* повод

поводзиц -им *зак.* поводити; **поводзели нас по цалим варошу** поводили су нас по целом граду

поводзиц ше -и ше **I** *зак.* (спаровац ше – о животинї) спарити се; **II** *нєзак. безос. (дакому – исц у живоце):* **добре ше му поводзи** добро му иде; има успеха; има среће; **нєдобре ше му поводзи** не иде му добро; нема успеха; нема среће; **приповедал нам як ше му там поводзело** причао нам је како је тамо прошао (шта је све тамо доживео)

повожиц -им *зак.* **1.** (ишицко одвезц) одвести (-езем), превести (-езем) (*све*); **повожели шицко шено з поля** одвезли су све сено кући; **2.** (дакус вожиц) повозити, повозати, провозати

повожиц ше -им ше *зак.* повозити се, повозати се, провозати се

повойнови -а -е послератни

поволанс *с.* **1.** позивање, позив; **2.** мисија; **3.** *заст. (професия)* позив

поволани -а -е **1.** позван; **2.** *прен. а)* дужан, обавезан, позван; **б)** меродаван, надлежан, компетентан; **3.** **поволана** -ней *ж.* званица (*женска особа*); **4.** **поволани** -ного *х.* званица, позваник

поволанка *ж.* **1.** позив, позивање; **2.** позивница; **3.** зов

поволанкови -а -о/-е позивни; ◇ **поволанково число тел.** позивни број

поволац -ам *зак.* **1.** (дакого же би ше озвал лебо пришол) позвати, звати; зовнути; **2.**

(послац поволанку) позвати; ◇ ~ **на одви-чательносц** позвати на одговорност

поволац ше -ам ше (на дакого/дацо) *зак.* позвати се

поволовац -луем *нєзак.* позивати, звати (упућивати позив)

поволовац ше -луем ше (на дакого/дацо) *нєзак.* позивати се; ~ **на дачию совисц** позивати се на нечију савест

поволовач *х.* позивач, позивар

поволуюци -а -е позивни; ~ **знак** позивни знак; ~ **число оп. поволанково число**

повольни -а -е **1.** спор; тром; **2.** пипав

повольносц *ж.* **1.** спорост; тромост; **2.** пипавост

повонку присл. напољу, вани (*нешто радити*); **оцц роби** ~ отац ради напољу; **прейдзме ше** ~ прошетајмо се напољу

повосковац -куем *зак.* увоштанити, увоштити

повоячиц -им *зак.* повојничити (учинити војником)

повратни -а -е повратан; ~ **дїсслово грам.** повратни глагол

повратник *х.* **1.** повратник, рецидивиста; **2.** *геогр.* повратник, обратник, обратница

повратница *ж.* *пошт.* повратница

поврацац¹ -ам *зак.* вратити (*све, постепено*); ~ **длуства** вратити дугове

поврацац² -ам *нєзак.* (< *серб.*) повраћати (*оп. блювац, руцац (4)*)

поврацац ше -ам ше *зак.* вратити се (*о сви-ма*)

повраценс *с.* повратак, враћање

поврациц -им *зак.* **1.** *заст.* вратити; **2.** (*ви-блювац*) повратити, избљувати

поврациц ше -им ше *зак.* **1.** (*од несподзива-ня, вистатосци, хороти*) повратити се; **2.** *заст.* вратити се; **пошол з дому и не поврацел ше** отишао је од куће и није се вратио; **3.** освестити се, доћи себи

повредзенс *с.* **1.** *дїсл. мен. од повредзиц;* **2.** повреда, озледа, позледа; **3.** нарушавање; повреда; ~ **воздушного простору** повреда ваздушного простора

повредзиц -им *зак.* **1.** (*нанесц рану*) повредити, озледити; **2.** повредити; ~ **дачийо**

интереси повредити нечије интересе; ~ **воздушни простор** повредити ваздушни простор

повредзиц ше -им ше *зак.* повредити се, озледити се

повредзовац -дзуюм *нєзак.* **1.** (*наношиц рану*) повређивати, озлеђивати; **2.** (*дачийо интереси и под.*) повређивати

повредзовац ше -дзуюм ше *нєзак.* повређивати се, озлеђивати се

поврец -ем *зак.* (*кратиш час врец*) мало кључати; **най дакус повре** нека мало кључа

повстанє *с.* устанак; буна

повстанєц -нца и **повстанїк** *х.* устаник

повстанїцки -а -е устанички

повторени -а -е поновљен; накардни

повторительна -ней *жс. заст.* (*предлужена основна школа*) опетовница

повториц (ше) -им (ше) *зак.* поновити (се)

повторїованє *с.* **1.** понављање; **2.** *шк.* понављање, обнављање; ~ **матерїї** обнављање градива

повторїовац -юєм *нєзак.* **1.** з розл. знач. понављати; **2.** *шк. а)* (*материю*) понављати, обнављати; **б) (*класу*) понављати**

повторїовац ше -юєм ше *нєзак.* понављати се

повторїовач *х. шк.* понављач

повчански -а -е (*хтори ше одноши на одпустово место Маріяповч и цркву у нїм*) повчански; **Повчанска Марія** Повчанска Марія

повязац -яжем *зак.* **1.** повезати, везати; **2.** (*кнїжку до рамикох*) повезати, укоричити

повязац ше -яжем ше *зак.* **1.** повезати се, везати се; **2.** (*ступиц до вязи*) повезати се; **3.** (*формовац ше до плоду – о квити*) заметнути се

повязка *жс.* **1.** мед. завој; **2.** (*рамики кнїжки*) повез; **тварда** ~ тврд повез

погадац ше -ам ше *зак.* споречкати се; посвађати се

погайдекац -ам (*дакого*) *зак. фам.* пожурити кога

погамишнє *присл. заст.* лукаво

погамкац -ам *зак.* (*швидко поєсц*) смазати, кркнути, обубати, погравати

поган *х.* паганин, незнабожац

погани -а -е (*недобри, зли*) поган, зао, рђав

поганизем -зму/-зма *х.* паганизам

поганїц -їм *зак.* **1.** (*подоганяц*) приговорити, покудити, омаловажити, обезвредити; ~ **дачийо роботу** приговорити нечијем раду, покудити нечији рад; **2.** (*дакому дакого*) покудити; ~ **легиньови дзивку** покудити момку девојку

погански -а -е погански, незнабожачки

поганство *с.* паганство, незнабоштво

поганяч *х.* гонич, терач

поганьбени -а -е постиђен; обрукан

поганьбиц -им *зак.* **1.** осрамотити кога, намети коме срамоту; бацити љагу на кога; **2.** обрукати; **3.** постидети, постидити; **4.** обещастити

поганьбиц ше -им ше *зак.* **1.** осрамотити се; окаљати образ; навући на себе срамоту; **2.** обрукати се

поганьчиковац -куєм *зак. поль.* (*направиц ганьчики на меджи*) изантати (*в.*), размеђити (*оп. ганьчик*)

погар *х.* **1.** чаша; **2.** *спорт.* пехар; **златни** ~ златни пехар

погарештовац -туєм *зак.* похапсити, позатварати

погарик *х.* **1. а)** *дем.* чашица; **б)** (*на палєнку*) чашица, штамплица; **2. анат.** чахура

погартушиц (ше) -им (ше) *зак.* погушити (се)

погаснуц -гашнем *зак.* погасити се

погашиц (ше) -им (ше) *зак.* погасити (се)

погварканє *с.* говоркање, гласине

погваркац -ам *нєзак.* говоркати, шушкати

погваркац ше -а ше *нєзак. безос.* **погварка** ше говорка се, шушка се, шире се (круже, колају) гласине

погварки *жс. мн.* (*ед.* погварка) говоркања, гласине; **по валалє ше розширели** ~ по селу су почела говоркања, селом су се рашириле гласине

погварковац -куєм *нєзак. оп.* **погваркац**

погварковац ше -кує ше *нєзак. оп.* **погваркац** ше

погвиздовац -дуем *незак.* звиждукати

погербиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* **погорбиц (ше)**

погеркац ше -ам ше *и погерчкац ше* -ам ше *зак.* споречкати се, посвађати се, загристи се

погибель *ж.* **1.** погибија; смрт; **2.** пропаст, погибао

погибельни -а -е погибелъан, погубан; убиствен, убитачан; ~ **пошлѣдки** погубне последице

погибельно *присл.* погибельно, погубно; убиствено, убитачано

погинути -а -е пали; ~ **борец** пали борац

погинуц -нем *зак.* **1.** погинути; **2.** (у *борби*) погинути, пасти; **3. заст. а)** умрети; **б)** угинути

погинуце *с.* **1.** *дїєсл. мен. од погинуц;* **2.** погибија

поглавар *х.* поглавар; главешина

поглаве *с.* поглавље

поглавнѣк *х. ист.* поглавник

погласкац -ам *зак.* помиловати, погладити

погласковац -куем *незак.* милкити

погледац -ам *зак.* **1.** потражити; **2.** ~ **дзецко** родити ванбрачно дете

погледованє *с.* потраживање

погледованка *ж.* (*гледанє роби*) потражња

погледовац -дуем *незак.* потраживати; ~ **наплаценє длуства** потраживати наплату дуга

погляд *х.* **1.** поглед; **2.** (*становиско*) поглед, становиште; **ѡ у каждам поглядзе** у сваком погледу

погляднѣца *ж.* разгледница

погнац поженем *зак.* погнати, потерати; пожденути

погнѣвани -а -е **1.** (*нагнѣвани*) љут; **2.** (*повадзени*) посвађан; **погнѣвани су** посвађани су

погнѣвац ше -ам ше *зак.* наљутити се

погнѣте -того *с.* трулеж, гњилеж

погнѣти -а -е труо; натруо, нагњео

погнѣц -їем *зак.* **1.** иструнути, иструлити, погњити; **2.** (*почац гнѣц*) натрулити, нагњити, обагњити

погноѣц -їм *зак.* нађубрити, зађубрити, погнојити

погнути -а -е **1.** повијен, погнут; **2.** погрбљен, гурав

погнуц ше -нем ше *зак.* **1.** погнути се; нагурити се, нагрбити се; **2.** згрбити се, огуравити

погойсовац (ше) -суем (ше) *незак.* љуљушкати се; лелујати (се)

погомбовац (ше) -буем (ше) *незак.* љуљушкати (се)

погон *х.* **1.** *физ., техн.* погон; **електрични** ~ електрични погон; **пушиц до погону** пустити у погон; **2.** (*оддзелене фабрики*) погон

погона *ж.* потеря

погонски -а -е погонски; ~ **моц** погонска снага

погорбени -а -е погрбљен; погурен

погорбиц (ше) -им (ше) *зак.* погрбити (се), погрбавити (се), погурити (се); згрбити (се), згурити (се)

погоре у *функц. атр.:* **сукня** ~ хаљина

погорелец -лица *х.* погорелац

погорене -ного *с.* згариште, паљевина, огорелина, палиште

погорени -а -е нагорео, изгорео

погоренѣско *с.* згариште, паљевина, пепелиште

погориц -им *зак.* **1.** (*згориц*) изгорети; **2.** (*часточно*) нагорети, огорети; **3.** (*о ѡдзено*) загорети

погоршанє *с.* погоршање

погоршац (ше) -ам (ше) *зак.* погоршати (се)

погоршовац (ше) -шуем (ше) *незак.* погоршавати (се)

погосцитель *х.* угоститель

погосцительни *и погосцительски* -а -е угостительски

погосцительство *с.* угостительство

погосциц -им *зак.* угостити, погостити

погосциц ше -им ше *зак.* погостити се; омрсити се

поготов *присл.* поготово, поготову; нарочито

пограбац -бем *зак.* пограбљати, пограбуљати, ограбуљати

погранічни -а -е 1. пограничан; ~ **валал** погранично село; 2. *воєн.* погранични;
погранічни єдинки пограничне трупе
пограц¹ -асм *зак.* посвирати
пограц² -реєм *зак.* погрејати
погреб *х. заст.* сахрана, погреб
погребац -бем *зак.* 1. почепркати; **кури єй погребали по заградки** кокошке су јој почепркале по башти; 2. (*дакус гребац*) мало копати, покопати
погребни -а -е погребни; ~ **подприємство** погребно предузеће
погризц -ижем *зак.* 1. изгристи; 2. нагристи; 3. побрстити, обрстити
погришиц -им *зак.* 1. з *розл. знач.* погрешити; 2. (*гу дакому*) погрешити, огрешити се; **погришел гу ньому** погрешіо је према њему, огрешіо се о њега; ~ **гу родичом** огрешити се о родитеље; 3. скривити
погришни -а -е погрешан
погришно *присл.* погрешно; грешком
погрожиц -им и **погрожиц ше** -им ше *зак.* запитити, припитити; ♦ **погрожиц (ше) дакому з песцу** показати коме песници
погроз *х. ридк.* претња
погром *х.* погром
погромаш *х.* погромаш
погубени -а -е покварен; ~ **єдзене** покварено јело; ~ **чловек** покварен човек; ♦ **з косцами** ~ покварен као мућак
погубеніско *х.* покварењак
погубеносц *жс.* поквареност; покварењаштво
погубењак *х. оп.* погубеніско
погубиц -им *зак.* 1. покварити; 2. пореметити; 3. *заст.* убити, погубити
погубиц ше -им ше *зак.* з *розл. знач.* покварити се; **погубела ше хвиля** погоршало се (покварило се) време
погужвац (ше) -ам (ше) *зак.* изгужвати (се)
погукац ше -а ше *зак.* (*поводзиц ше – о швині*) примити браву; **швиня ше погукала** крмача је примила браву

погуліц ше -ім ше *зак. коц.* покварити се, проневаљалити се
погуториц -им *зак.* 1. рећи (*све*); 2. поразговарати
погажиц -им *зак.* изгазити, погазити
погазловац -луєм *зак.* 1. изгазити, погазити; 2. *прен.* погазити
поган *х.* неваљалац, нитков, гад; ♦ **над поганом** ~ (*барз недобри чловек*) неваља сто гради
поганьчиц -им *зак.* (*подоганяц*) *зак.* покудити; приговорити; **не дал ~ свойо** није дао кудити своје
погач *х.* погачица
погачик *х.* 1. *дем.* (*мали погач*) погачица; 2. **погачики** *мн. оп.* **мальва**
погваздац -ам *зак.* 1. (*непедантно зробиц, побабреу*) побрљати, помрљати; 2. потрпати, натрпати
погергац ше -ам ше *зак.* посвађати се, поцапати се
погужліц (ше) -ім (ше) *зак.* замрсити (се), помрсити (се)
погурац -ам *зак.* *беш.* (< *серб.*) погурати (*оп.* *подриляц*)
погуцкац -ам *зак.* поголицати; заголицати
под (*и подо* у *злученьох* подо мње, подо мну) *прим.* I з *акуз.* 1. *означує напрям дії* под, испод; **рушели ше ~ шатор** упутили су се под шатор; 2. *означує час а)* пред; **то було ~ саму жиму** то је било пред саму зиму; ~ **вечар** предвече, пред вече; **б)** под; ~ **старосц** под старост; 3. *означує цель за;* **оре ~ кукурицу** оре за кукуруз; II з *инстр.* *означує место дії* под, испод; **шедза ~ древом** седе под дрветом (испод дрвета)
подавац¹ -ам *зак.* 1. подавати; поделити; 2. нахранити; **пошол** ~ отишао је да нахранити (*стоку, свиње*)
подавац² -ам *незак. заст. а)* (*виношиц у реферату, новинох и под.*) износити, излагати; објављивати; писати; давати; **у реферату подава најважніши податки** у реферату износи најважније податке; **новини подаваю најновиши висти** новине објављују најновије вести; **б)** пружати

подавац ше -ам ше *нзак*. **1. а)** (*покорйовац ше*) покоравати се; потчињавати се; подавати се; предавати се; **б)** *прен.* бити овладан чиме, подавати се чему; **нє подавайце ше самолюбию** немојте дозволити да овлада вама самољубље; **в)** (*даяким чувством*) примати у себе, предавати се, усвајати; **подавайце ше добрим чувством** предајте се добрим осећањима; **2. а)** попуштати; **ляд под нами ше почал подавац** лед под нама је почео да попушта; **б)** повлачити се; **неприятель ше з часу на час подава** непријатељ се с времена на време повлачи; **в)** подлегати; **несодпорни ше легко подаваю хоротом** неотпорни лако подлежу болестима; **3.** (*пороком и под.*) одавати се

подавиц -им *зак*. **1.** подавити; погушити, угушити; **2. кух.** изгњечити, нагњечити; пропасирати; ~ **варени кромплї** изгњечити куван кромпир

подавиц ше -им ше *зак*. **1.** подавити се; **2.** погушити се

подагдзе *присл.* понегде

подагра *ж. мед.* подагра

поданїк *х. оп.* поддани -ного

поданїца *ж. оп.* поддана -ней

поданїцки -а -е поданички

подаренда *ж. правн.* подаренда, подзакуп, пазакуп; поднајам

подаровац -руем *зак.* поклонити, подарити

подарти -а -е подеран, дроњав

податни -а -е **1.** (*хтори ше легко подава*) податан; попустљив; ~ **жем** податна, лако обрадива земља; **2.** пријемчив; осетљив; подложан; поводљив; **мале дзецко податне на жиму и вельку цеплоту, а з тим є податне и хоротом** мало дете је осетљиво на зиму и велику топлоту, а тиме је подложно и болестима

податок -тку/-тка *х.* податак

подац -ам *зак. заст. а)* (*винесц у напису и под.*) изнети, изложити; објавити; написати; дати; **автор подал кратку слику о подї** аутор је дао кратку слику о догађају; **б)** пружити, дати; ~ **докази** пружити доказе; **з тоту кнїжку подали зме читачом вельки ужиток** са овом

књигом пружили смо читаоцима велики ужитак; **в)** поднети; ~ **звит** поднети извештај

подац ше -ам ше *зак*. **1. а)** (*покориц ше*) покорити се; потчинити се; дати се, подати се; предати се; **нє сцели ше подац моцнїшому несприятельови** нису хтели да се покоре јачем непријатељу; **б)** *прен.* бити овладан каквим осећањем; **нїгда ше нє подай пихи** никад немој дозволити да овлада тобом гордост; **в)** *прен.* примити у себе; **народ ше муши подац добрим думком** народ мора да прими у себе добре мисли; **2. а)** попустити; **ценки ляд ше нараз подал** танак лед је одједном попустио; **б)** повући се; **неприятель ше подал назад** непријатељ се повукао; **в)** подлећи; ~ **хороти** подлећи болести; ~ **спокуси** подлећи искушењу; **г)** *прен.* клонуту духом; **нїгда ше нє подай** никад немој да клонеш духом; **3.** одати се; ~ **пороком** одати се пороцима; **4. а)** (*о платну*) пристати уз тело; **платно ше подало** платно је пристало уз тело; **б)** уклопити се, налећи; **деска ше подала** даска је налегла

подбегнуц -нем *зак*. **1.** (*несподзивано вибегнуц пред превозку и под.*) истрчати пред нешто; **подбегнуц под авто, та го авто вдерел** истрчао је пред кола, па су га кола ударила; **2.** (*о креви*) подлито се; **на вдереним месце подбегла му крев** од удараца му се на болном месту подлила крв

подбеговац -гуем *нзак*. **1.** (*несподзивано вибеговац пред превозку и под.*) истрчавати (*некоме под ноге, точкове*); **2.** подливати се; **на вдерених местох часто подбегує крев** од удараца на болним местима се често подлива крв

подбел *х. бот.* подбел, подбељ, подбео (Tussilago farfara)

подберац ше -ам ше *нзак.* опорављати се; прездрављати; придизати се

подбивац -ам *нзак*. **1.** (*дакому*) гурати, вући и *сл.* кога ометајући га у раду; дрмати, климати чиме; **нє подбивай ми кед пишем** не цимај ме кад пишем;

не дрмај столицом док пишем; **2.** (*ноги, пети*) подбијати; ◇ ~ **над** буд. *заст.* пошивати (подбијати) трску (*в.*)

подбивац ше -ам ше (*дакому*) *незак.* не-поштено претицати кога у куповини; отимати коме муштерије, клијенте *и сл.*; **понаглям купиц жем, бо ше ми подбива други купец** журим да купим земљу, јер хоће да ме претекне други купац; **нови адвокат ше подбива старшому при клиснтелу** нови адвокат отима старијем клијентелу

подбивач *х.* лакташ

подбивка *ж.* *кух.* (*запражка без масци*) зачинак (*в.*), подмета (*в.*); **пасуля з подбивку** *оп. под.* пасуля

подбите -того *с. оп.* **подбице**

подбити -а -е **1.** *кух.* (*уварени зоз запражку без масци*) посан, са мандаром (подметом) (*в.*); ~ **пасуля** *оп. под.* **пасуля**; ~ **мачанка** сос са подметом (*в.*); **2.** (*надавени*): ~ **му пета** има набој на пети

подбиц -ием *зак.* **1.** гурнути, повући, цимнути *и сл.* кога; дрмнути, заклимати чиме; **дзецко подбило мацери, та розляла млеско дете** је повукло мајку за руку, те је разлила млеко; **2.** (*надавиц оддолу*) подбити; **подбил пети** подбио је пете; **3.** *кух.* направити подмету (*в.*); ~ **мачанку** направити подмету за сос

подбице *с. мед.* жуљ, подбој, набој; нагње-чење, нагњечина

подбиц ше -ием ше *зак.* **1.** предухитрити кога у куповини; отети коме муштерију, клијента *и сл.*; **сцел купиц авто, але ше му други купец подбил** хтео је да купи кола, али га је други купац предухитрио; **2.** (*надавиц себе ноги од ходзения*) подлупити се, подбити се; **три днї зме ишли, подбили ше и повиставали** три дана смо ишли, подлупили се и уморили

подбочнїк *х.* (*наиблізши помоцнїк*) побочник

подбрадок -дку/-дка *х.* подбрадак; подваљак, подвољак

подбрежє *с.* подбрђе, подбрежје

подбрухач *х. поль.* (*ремень на штверци под коньовим брухом*) колан

подбрушина *ж.* (*месо з бруха*) потрбушина

подбунїц -їм *зак.* подбунити

подбуньовац -нюєм *незак.* подбуньивати

подвала *ж.* подвала

подвалїц -їм *зак.* подвалити

подвалїц ше -їм ше *зак.* (*завалїц ше под терху*) завалити се; пропасти (упасти) негде; **ишол по ценким ляду, та ше подвалєл** ишао је по танком леду, лед се провалио, па је пропао под лед

подвальовац -люєм *незак.* подваљивати

подвальовац ше -люєм ше *незак.* заваљивати се; пропадати (упадати) негде

подвальовач *х.* подваљивач, подвалација

подвезц -ежем *зак.* (*завезц зоз глїну нїзше место*) навозити земље на ниже место, у јаму *и сл.*

подвезц -едзем *зак.* **1.** подвести (*сврстати под што*); ~ **под правило** подвести под правило; **2.** (*женску особу хлопови*) подвести

подвиг *х.* подвиг

подвидїїцови -а -о/-е подвилични

подвижни -а -е: ~ **швето церкв.** покретни празник

подвижнїк *х.* (*аскет*) подвижник, аскет(а)

подвижнїцтво *с.* (*аскетство*) подвижништво

подвисшенє *с. заст.* повишица, повећање

подвисшиц -им *зак. заст.* повисити; ~ **плацу** повисити плату

подвисшовац -шуєм *незак. заст.* (*плацу и под.*) повисивати, повишавати

подвишка *ж. оп.* **подвисшенє**

подвладни -а -е подређен, потчињен

подвласцени -а -е (*поддани*) подложен

подвласциц -им *зак.* подвластити

подвласцовац -цуєм *незак.* подвлашћивати

подводзиц -им *незак.* **1.** подводити (*сврставати под што*); ~ **под правило** подводити под правило; **2.** (*женску особу хлопови*) подводити

подводни -а -е подводан; ◇ ~ **ладя** подморница

подвосни -а -е **1.** подвојен, различит; ~ **ду-маня** подвојена мишљења; **2.** удвојен;

подвоєни консонанти *фон.* удвојени су-гласници

подвожиц -им *и* **подвожовац** -жуем *незак.* (завожовац з гліну ніше место) навозити земљу на ниже место, у јаму *и сл.*

подвожняк *х.* подвожняк

подвоз *х.* превоз

подвойнє *присл.* дупло, двоструко

подвойнісциц (ше) -им (ше) *зак.* удвојити (се), удвостручити (се), подвостручити (се)

подвойнісцовац (ше) -цуем (ше) *незак.* удвајати (се), удвостручавати (се), подвостручавати (се)

подвизац -яжем *зак.:* ~ **хвост коњови** (завязац гузел на хвосце же би ше хвост не блацел) (у)везати коњу реп; ~ **вену мед.** подвезати вену

подвизка *жс.* подвеза

подгарліна *жс.* **1.** подваљак, подвољак; подбрадак; **2.** (зоз швині) подгрлина, гроник (в.)

подгарлов(и) -а -о/-е подгушни

подгарнуц -нем *зак.* подгрнути; ~ **жирячки** подгрнути жеравицу

подгартац -ам *незак.* подгртати

подгинац -ам *незак.* (зогинац под дацо) подвртати, подвијати

подглаве *с.* (часц поспелі дзе глава) подглавље

подгніц -ієм *зак.* иструнути (иструлети) у подножју (у земљи); **подгніли слупки на плоце, та плот спаднул** иструнули су диреци ограде у земљи, па је ограда пала

подгорє *с.* подгорје, подгорина; подбрђе, подбрежје

подгород'є *с.* подграђе

подгризац -ам *незак.* подгризати, подједати

подгризц -ижем *зак.* подгристи, подјести

подгарадичнік *х.* подстубиште

подгрупа *жс.* подгрупа

подгушов(и) -а -о/-е подгушни

подавац (ше) -ам (ше) *незак. ридк.* подвргавати (се)

поддани -а -е **1.** потчињен; **2.** поддана -ней *жс.* поданица; **3.** **поддани** -ного *х.* пода-ник, подложник; потчињени

подданство *с.* поданство

поддац (ше) -ам (ше) *зак. ридк.* подвргнути (се), подврћи (се)

поддзияк *х.* *церкв.* помоћни појац

поддиякон *х.* *церкв.* подђакон

поддолїнкови -а -е подгрлани

подедвиц -им *зак.* (галадно посси) смазати, изјести, погрувати, обубати

подейма *жс. поль.* (часц коча) подложань

подено *с. поль.* (початок, основа брадла) подина

подержавенє *с.* подржављење

подержавиц -им *зак.* подржавити

подержавйовац -вюем *незак.* подржављивати

подерляц -ям *зак. поль.* издрљати, подрљати, позубати

под'єдац -ам *незак.* подједати, подгризати, нагризати

под'єсц -єм *зак.* подјести, подгристи, нагристи

под'жалудков(и) -а -о/-е: ~ **шлїжнік** *анат.* поджелудњача, панкреас

поджамниц -им *зак.* изгњечити; измуљати, смуљати

поджамчиц -им *експр.* потпуно изгњечити

под'жедляр *х.* подстанар

под'жеме *с.* подземље

под'жемни -а -е подземни; ♦ ~ **вода** издан, подземна вода; ~ **гайзибан** подземна железница, метро; ~ **младнік** *бот.* поданак; ♦ ~ **швет** подземни свет

поджмурковац -куем *незак.* намигивати; подмигивати

поджобац -бем *зак.* **1.** избости; ~ **цесто з видлічку** избости тесто виљушком; ~ **дакого з ножом** избости кога ножем; **2.** (з рогами) избости, побости

поджобац ше -бем ше *зак.* **1.** (на гвоздзе и под.) избости се; **2.** *взаєм. повр.* (зоз ножами або рогами) побости се, избости се

поджубац -бем *зак.* **1.** покључати, позобати, избобати; **2.** искључати, искљувати (*оштетити кљуном*)

под'жупан х. *ист.* поджупан

под'закрице с. поткровље

под'закуп х. *правн.* подзакуп, пазакуп;
поднајам; подаренда

под'закупец -пца х. подзакупац, пазакупац;
поднајамник; подарендаш

под'закупни -а -е подзакупни, поднајамни

под'зalog х. подзалог

под'защитна -ней ж. штићеница

под'защитни -ного х. штићеник

подзвигнуц -нем зак. **1.** з розл. знач. дићи, подићи, подигнути; **2.** *прен.* подићи; ~ **глас** подићи глас; **3.** поврнути, узврнути; ~ **галер на шинелу** поврнути јаку на шинелу; **4.** одгојити, подићи; **5.** изградити, подићи; **6.** (*пенсжи зоз банки и под.*) подићи; **7.** (*одвоїц од поверхносци*) подићи, издићи

подзвигнуц ше -нем ше зак. **1.** з розл. знач. дићи се, подићи се, подигнути се; **2.** (*одвоїц ше од поверхносци*) подићи се, издићи се. **3. а)** узнатредовати, натредовати; **б)** (*материялно ше подзвигнуц*) стећи, скућити се, заимати (се); обогатити се; **в)** изградити се

подзвиговац -гуем *нзак.* **1.** з розл. знач. подизати, дизати; ~ **цени** подизати цене; **2.** *прен.* подизати; ~ **глас** подизати глас; **3.** (*галер и под.*) повртати, узвртати; **4.** одгајати, подизати; **5.** изграђивати, подизати, градити; **6.** (*пенсжи зоз банки и под.*) подизати; **7.** (*одвойовац од поверхносци*) подизати, издизати

подзвиговац ше -гуем ше *нзак.* **1.** з розл. знач. подизати се, дизати се; **2.** (*одвойовац од поверхносци*) подизати се, издизати се; **3.** (*придзвиговац ше*) придизати се, поимати се; **4. а)** натредовати; **б)** стицати; богатити се; **в)** изграђивати се, градити се

подзвонїц -їм зак. позвонити

подзекованс с. **1.** захвалница; **2.** *оп.* **подзековносц**

подзековац -куем зак. захвалити (се)

подзековни -а -е захвалан

подзековносц ж. захвалност

подзелење с. **1.** *дїсл. мен.* од **подзелїц**; **2.** подела, деоба; ~ **роботи** подела рада; ~

власци подела власти; **3.** (*на файти и под.*) подела

подзелїц -їм зак. з розл. знач. поделити; ~ **здаким смуток** поделити с киме тугу; ♦ **подзель и пануй** подели па владај

подзелїц ше -їм ше зак. поделити се

подзельок -льку/-лька х. *мат. и др.* подељак

подзец -еем зак. **1.** (*затрациц*) денути, затурити, загубити; **2.** (*найсц дакому/дачому месту*) денути; одвести; ставити; склонити; **цо зробиме з поспеканима, дзе их подзееме** шта ћемо са бегунцима, где ћемо их склонити?; **хижа ми полна з госцами, дзе же тих подзеем?** кућа ми је пуна гостију, куд ћу с овима?

подзец ше -еем ше зак. **1.** (*затрациц ше*) денути се, затурити се, загубити се; **2. а)** отићи; склонити се; побећи; денути собом; **у варошу нікого не позна, дзе ше подзее?** у граду никог не познаје, где да оде?; **од велькей бриги не знала дзе ше** ~ од велике бриге није знала куд да дене собом (куд ће са собом); **б)** (*з дачим*) денути, ставити; сместити; **чардак ми полни, дзе ше подзеем з телю кукурицу?** чардак ми је пун, куд ћу с толиким кукурузом?

подзецинїц -їм зак. подетињити

подзецинїовац -ньюем *нзак.* подетињавати (се)

подзешатковац -куем зак. издесетати, издесетковати

подзивени -а -е подивљао

подзивеносц ж. подивљалост

подзивиц -веем и -им зак. *осн. и прен.* подивљати; подивљачити (се)

подзиравиц -им зак. избушити

подзирковац -куем зак. *вишив.* изрупчати, ошупљикати

подинстовац -туем зак. *кух.* издинстати, упирјанити

подихац -ам зак. подисати

подином х. подијум

подїйствовац -вуем зак. **1.** подејствовати; **2.** оставити утисак, *горв.* дојмити се

подїя ж. догађај

подкармиц -им *зак.* потхранити
подкармйовац -юєм *незак.* потхрањивати
подкасац -ашем *зак.* поткасати, подвити
подкасац ше -ашем *ше зак.* поткасати се
подквартиљош х. подстанар
подквартиљошка ж. подстанарка
подквартиљошки -а -е подстанарски
подкиснуц -ишнем *зак. (дакус викиснуц)* накиснути, поткиснути, нарасти
подклад х. (*широка пантліка на сподку сукні зоднука*) подмет
подкладац -ам *незак.* 1. подметати, подстављати; подбацивати; подлагати; подмицати; 2. (*стављати испод чега*) подметати; 3. ~ **дакого под своју власц** подређивати, потчињавати кога; ♦ ~ **дакому ногу** подметати коме ногу, саплетати кога
подкладац ше -ам *ше незак. (поставец обект дїї)* 1. подређивати се, потчињавати се; 2. подвргавати се
подкладач х. 1. (*за погари, судзину*) подметач; 2. (*на писацим столе и под.*) подлагач
подкладок -дка х. (*вайцо хторе ше кладзе куром до гнізда же би ше на тим месце несли*) полог
подкласа ж. подразред
подкова ж. поткова, потковица; плоча; ♦ **ма подкову оп. ма пергача** (*под пергач*)
подковац -куєм *зак. и незак.* потковати/поткивати (*коња*)
подковка ж. 1. дем. потковица; 2. блокеј; 3. **подковки** мн. кул. потковице; **лісковцово** ~ потковице од лешника
подколенов(и) -а -о/-е *анат.* заколенски; ~ **косц** потколеница
подкоп х. поткоп
подкопац -пем *зак.* поткопати
подкоповац -пуєм *незак.* поткопавати
подкрадац -ам *недок.* поткрадати
подкрипиц (**ше**) -им (**ше**) *зак.* поткрепити (**се**)
подкрипйовац (**ше**) -юєм (**ше**) *незак.* поткреплјивати (**се**)
подкрове с. оп. под'закрице

подкруциц -им *зак.* навити
подкруцац -ам *и подкруцовац* -цуєм *незак.* навијати
подкупене с. мито
подкупиц -им *зак.* подмитити, поткупити
подкупйовац -юєм *незак.* подмићивати, поткупљивати
подкуплјиви -а -е подмитљив
подкурене с. доскочица; подвала
подкуриц -им (*дакому*) *зак.* подвалити, доскочити, сместити коме, зафркнути, средити, насамарити кога; **але сом му подкурел!** ал' сам га средіо!
подкурйовац -юєм (*дакому*) *незак.* подваљивати, смештати коме, зафрковати, сређивати кога; **подкурою еден другому** подваљују један другоме
подламац ше -мем *ше зак.* сломити се, пући (*под теретом*); **подламала ше латка под нїм** сломила се летва под њиме
подламовац ше -муєм *ше незак.* ломити се, сламати се, пуцати (*под теретом*)
подлсгнуц -нем *зак.* подлећи, потпасти (*под чију власт или утицај*)
подлсговац -гуєм *незак. прен.* подлегати (*чијој власти или утицају*)
подлссар х. подшумар
подлстовац -туєм *незак.* немоћно покушавати узлетети, полетати (*о рањеној, слабој птици*)
подлсциц -им *зак. (под дацо)* подлетети
подли -а -е 1. (*худи*) слаб, мршав; ~ **коњ** слаб коњ; 2. (*леніви*) лењ; 3. лош; слаб; ~ **драга** лош пут; 4. *прен.* пишљив; ♦ ~ **як здохліна (як гной)** ≅ лењ као буба
подлїв х. мед. 1. подлив; 2. нагњечење, нагњечина
подлївац -ам *незак.* подливати
подлїжнік и подлїзнік х. улизица, удворица; ласкавац
подлїзац ше -їжем *ше зак.* улизати се, додворити се, подићи коме
подлїзнік х. оп. под подлїжнік
подлїзовац -а -е улагљив, удворљив
подлїзовацки -а -е улагивачки, удворички

подлізовац ше -зуєм ше *незак.* улизивати се, подилазити; додворавати се, улагивати се; ласкати

подлізовач *х. оп. под* **подліжнік**

подліна *ж.* ленштина, ленчуга; лењивица

подлінство *с. оп.* **подлосц (1)**

подлісток -тка *х.* подлистак

подло *присл.* 1. лоше; слабо; 2. лењо

подлога *ж.* 1. з *розл. знач.* подлога; 2. земљиште

подложниц -им *зак.* 1. подметнути; ~ **огень** подметнути ватру; 2. подредити, потчинити; ~ **поєдинца дружтву** подредити поєдинца друштву; 3. подвргнути; ♦ ~ **ногу** подметнути ногу

подложниц ше -им ше *зак.* 1. подредити се, потчинити се; 2. подвргнути се

подложни -а -е 1. подложан; 2. подређен, потчињен

подложносц *ж.* 1. подложност; 2. подређеност, потчињеност

подлокцови -а -е подлакатни; ~ **косц** *анат.* подлактица

подлосц *ж.* 1. слабост; 2. лењост; 3. (*погубеносц*) подлост

подляк *х.* ленчуга, мрцина

подляти -а -е: ~ **крєв мед.** подлив крви

подляц (ше) -леєм (ше) *зак.* (*зальяц (ше)* *од-долу або знука*) подлити (се)

подмакац -ам *незак.* (*препадац од влаги у подножю*) а) (*о муре, хижі*) пропадати од влаги; б) (*о брадлу, копи*) ускисивати (в.)

подмасциц -им *зак. осн. и прен.* подмазати; ♦ **идзе як подмасцене** (< *серб.*) *оп.* **идзе як по машлє** (*под масло*); ~ **попод колєна** притегнути опанке, штап у руке, пут под ноге

подмасцовац -цуєм *незак. осн. и прен.* подмазивати

подмасцовач *х.* подмазивач

подмивац -ам *незак.* (*подривац – о води*) локати, подлокавати, подроњавати

подмиренє *с.* 1. *дїсл. мен. од* **подмириц**; 2. подмирење

подмиреносц *ж.* 1. снабдевеност, опскрбљеност; 2. опремљеност

подмириц (ше) -им (ше) *зак.* 1. снабде-ти (се), подмирити (се); опскрбити (се); 2. опремити (се);

подмирийовац (ше) -рюєм (ше) *незак.* 1. снабдевати (се), опскрбљивати (се), подмиривати (се); 2. опремати (се)

подмирийовач *х.* снабдевач, опскрбник

подмиряц (ше) -ям (ше) *незак. оп.* **подмирийовац (ше)**

подмиц -иєм *зак.* (*подриц – о води*) подло-кати, подровати, подронити

подмладзени -а -е подмлађен

подмладзиц (ше) -им (ше) *зак.* подмлади-ти (се)

подмладзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* подмлађивати (се)

подмножество *с. мат.* подскуп

подморніца *ж.* подморница

подморнічки -а -е подморнички

подморски -а -е подморски

подмукли -а -е *беш.* (< *серб.*) подмукао, лукав, перфидан (*оп.* **зрадлїви (2), перфидни**)

подмурйовац -юєм *незак.* подзиђивати

подмуровац -руєм *зак.* подзидати

поднареднік *х. воєн. ист.* поднаредник

поднаслов *х.* поднаслов

поднебєсє *с.* поднебєсје

поднебє *с.* 1. поднебље; 2. *анат.* непце

поднебїо *с.* дюрдь. *оп.* **поднебє (2)**

поднесок -ску/-ска *х.* поднесак

поднесц -нешем *зак. I прех.* 1. з *розл. знач.* поднети; ~ **предкладанє** поднети предлог; ~ **молбу** поднети молбу; ~ **рапорт** поднети рапорт; ~ **реферат** поднети реферат; 2. *заст.* (*подзвигнуц*) дићи, подићи; принети; II *непрех.* 1. поднети, отрпети; ~ **критику** поднети критику; ♦ **не могло ме** ~ нисам могао, нисам имао срца: **не могло ме поднесц укривдзиц** го нисам имао срца да му учиним нажао; **як це могло** ~ **повєсц єй то?** како си могао (како си имао срца) да јој то кажеш?

подніматель *х.* предузимач, предузетник

поднімательство *с.* предузетништво

поднімац -ам *незак.* предумати; ~ **мири** предумати мере

поднімац ше -ам ше *незак.* **1.** (*примац ше дацо зробиц*) примати се, прихватати се каквог посла; **вон ше подніма же шицко зроби** он се прима да све уради; **2.** (*виздравйовац*) прездрављати; придизати се; опорављати се

поднімаци -а -е предумимљив; предузетан, подузетан

поднімацки -а -е предумимачки, предузетнички

поднімацосц *ж.* предумимљивост

поднімацтво *с.* предузетништво

поднімач *х. оп.* **подніматель**

подновтаруш *х. ист.* подбележник

подножаї *мн. ткац.* подношке, подложнице (*в.*)

подноже *с.* подножје

подножни -а -е подножан

подношитель *х.* подносилац, подносиатељ; ~ **молби** подносилац молбе

подношиц -им *незак. I прех.* **1.** з *розл. знач.* подносити; ~ **предкладане** подносити предлог; ~ **молбу** подносити молбу; ~ **рапорт** подносити рапорт; ~ **реферат** подносити реферат; **2. заст.** дизати, подизати; **II непрех.** подносити, трпети; ~ **критику** подносити критику

подношиц ше -им ше *незак.* **1.** *взаєм. повр.* подносити се; **2. заст.** (*подзвиговац ше*) дизати се, подизати се

подношлїв -а -е подношљив, сношљив

подняц -неєм *зак.* предузети, подузети; ~ **мири** предузети мере

подняц ше -неєм ше *зак.* **1.** (*прияц ше дацо зробиц*) прихватити се, примити се каквог посла; **кед ши ше поднял, та и пороб** кад си се примио, онда и уради; **2. а)** (*виздравиц*) прездравити, приздравити, придигнути се; **б)** (*поправиц ше од слабосци*) опоравити се, окрепити се, повратити снагу; поправити се; **3.** (*материјално ше дзвигнуц*) подићи се, подигнути се, узнатредовати

подняце *с.* подухват

подоба *ж.* **1.** лик; **2.** силуета, прилика, слика

подобни -а -е **1.** сличан; **2.** (*прикладни за даяку длужносц, функцию*) подобан

подобно *присл.* слично

подобносц *ж.* **1.** сличност; **2.** (*прикладносц*) подобност

подобови -а -о/-е ликовни

подобрац ше подберем ше *зак. оп.* **подняц ше (2.а)**

подобрени -а -е који више није љут; одобрвољен, орасположен

подобриц ше -им ше *зак.* **1.** побољшати међусобне односе, помирити се; **2.** (*постац добри, лепши*) продобрити се, удобрити се

подоганяц -ям *зак.* приговорити, наћи замерке; окудити, покудити

подогваряц ше -ям ше *зак.* договорити се (*сви, постепено*)

подогнуц -неєм *зак.* (*зогнуц попод дацо*) подвити, подвинути, подврнути; подсавити

пододбор *х.* пододбор

пододзелене *с.* подељење

подознавац -ам *зак.* сазнати (*све, из много извора*)

подозриви -а -е сумњив, подозрив, *горв.* двојбен

подозривосц *ж.* сумња, подозривост, *горв.* двојба; **виволац** ~ побудити сумњу

подоїц -їм *зак.* помустити

подолок -лка *х. заст.* (*сподня сукня*) доњица

подоперац (ше) -ам (ше) *оп.* **подперац (ше)**

подопрец -ем *зак.* **1.** подупрети, подупрти; ~ **мур** подупрети зид; **2.** (*главу, браду на руку*) подбочити; **читаюци за столом** **подопар главу з руку** читајући за столом подбочио је главу руком; **4. ридк.** (*дац потримовку*) подржати; помоћи

подопрец ше -ем ше *зак.* наслонити се, ослонити се; **подопар ше на лопату** наслонио се на лопату

подорожни -ного *х. ридк.* путник; пролазник

подоствац -ам *зак.* подобити, подобити

подофицер *х.* подофицер

подохпац -ам *зак.* (*захпац под дацо*) под-
вући

подоцац -отнем *зак.* 1. подсећи, подреза-
ти (*брзим замахом*); 2. *прен.* поткосити;
хорота го подоцала болест га је потко-
сила; ♦ **подоцало му ноги** ноге су му се
подсекле

подоцинац -ам *зак.* подсецати, подрезива-
ти (*брзим замахом*)

подочни -а -е подочни; ~ **мускула** подочни
мишић

подочник *х.* и **подочник** *х. звич. мн.* подоч-
њак

подошпинтовац -туем *зак.* зановетнути,
ставити (дати) примедбе

подпадац -ам *незак.* (*под власи, уплів*) пот-
падати

подпаднац -нем *зак.* (*под власи, уплів*) пот-
пасти

подпаліц -ім *зак.* потпалити, поджећи

подпалька *ж.:* **дрво (слама и под.) на**
подпальку дрво (слама и сл.) за потпалу
подпальоване *с.* 1. потпала; 2. (*подкладане*
огня) подметање пожара, палез

подпальовац -люем *незак.* потпальивати,
поджигати

подпальовач *х.* паликућа

подпатранс *с.* извиђање; извидница

подпатрац -ам *незак.* 1. извиђати; уходити;
2. цуњати

подпатрач *х.* извидник; ухода

подпатриц -им *зак.* 1. извидети; 2. процу-
њати

подперац -ам *незак.* 1. (*подкладац подпорку*)
подупирати; 2. *прен.* (*давац потримовку*)
подржавати, подупирати; помагати

подперац ше -ам ше *незак.* 1. наслањати се,
ослањати се; 2. *взасм. повр. прен.* подр-
жавати се, подупирати се; помагати се

подперач *х.* подупирач, опирач

подпилиц -ім *зак.* подсећи (*тестером*)

подпилювац -люем *зак.* подсецати (*тес-
тером*)

подпис *х.* потпис

подписац -ишем *зак.* потписати; ♦ **подпи-
сал бим** (*потримусь то*) потписао бих

подписац ше -ишем ше *зак.* потписати се

подписовац -суем *незак.* потписивати

подписовац ше -суем ше *незак.* потписива-
ти се

подпити -а -е припит, ђорнут

подплатљви -а -е подмитљив

подплаценс *с.* мито

подплацени -ного *х.* подмићеник; подми-
ћен

подплациц -им *зак.* потплатити, поткупи-
ти, подмитити

подплацованс *с.* потплаћивање, поткупљи-
вање; мито

подплацовац -цуем *незак.* потплаћивати,
поткупљивати, подмићивати

подплацовач *х.* подмитилац

подполни -а -е потпун

подполно *присл.* потпуно

подпора *ж. заст.* потпора, подршка;
помоћ; **достал подпору у пенсжох** до-
био је новчану помоћ

подпорка *ж.* 1. подупирач; опирач; ослон;
2. а) потпорна гредица; б) **подпорки** *мн.*
(у тунелох, рудокопих и под.) подграда; 3.
(*менше одстояне по вертикали од коло 1*
м): **слунко вишло дас на два подпорки**
сунце је одскочило на једно два метра;
4. *прен.* ослонац, потпора; подршка; **фа-
мелия ~ шицких заседніцох** породица је
ослонац свих заједница

подпорни -а -е потпорни, подупоран

подприємніцтво *с.* предузимаштво

подприємство *с.* предузеће

подрагшиц -им и **подражиц** -им *зак.* по-
скупети

подражни -а -е: ~ **чловек** пролазник; пут-
ник

подражніц -ім *зак.* подражити

подране -ного *с.* подеротина, подерина, из-
деротина, продеротина

подрани -а -е подеран, поцепан, издеран,
исцепан

подрапане -ного *с.* огреботина

подрапани -а -е изгребан; огребан

подрапац (ше) -ем (ше) *зак.* изгребати (се);
огребати (се)

подрастац -ам *нзак.* **1.** полако расти; **2.**
расти испод нечега

подредзиц -им *зак. беш.* (< *серб.*) подреди-
ти (*оп. подложиц (2)*)

подредзовац -дзуем *нзак. беш.* (< *серб.*)
подређивати (*оп. подкладац (3)*)

подрезац -режем *зак.* подрезати, подсећи;
♦ ~ **дакому кридла** подрезати (подсећи)
коме крила

подрезовац -зуем *нзак.* подрезивати, под-
сецати

подрец (ше) -ем (ше) *зак.* поцепати (се), ис-
цепати (се); подерати (се)

подривац -ам *нзак. осн. и прен.* подривати,
поткопавати

подривачки -а -е подривачки; ~ **дјялносц**
подривачка делатност

подривач *х. прен.* подривач

подрилїц -їм *зак.* гурнути, погурати

подриљовац -люем *нзак.* погуркивати,
гуркати

подриљовац ше -люем ше *нзак.* погурки-
вати се, гурати се; погурати се

подриляц -ям *зак.* погурати (*све, постепе-
но*)

подриляц ше -ям ше *зак.* погурати се

подримац -мем *зак.* **1.** (*дримац еден час*)
подремати, оддремати; **2.** (*о шицких*) по-
задремати

подримовац -муем *нзак.* с времена на вре-
ме (за)дремати

подрингац -ам *зак.* (*о коњови, о човекови*)
покасати, покаскати

подрингнуц -нем *зак. еднораз.* (*о коњови,
о човекови*) покасати, покаскати

подринговац -гуем *нзак. частот.* (*о ко-
њови, о човекови*) покасивати, покаски-
вати

подриц -рием *зак. осн. и прен.* подрити,
подровати, поткопати

подробиц -им *зак.* **1.** иситнити, издробити;
2. удробити, подробити; ~ **хлеб до млека**
удробити хлеб у млеко

подробни -а -е подробан; детаљан

подробнїц -їм *зак.* уситнити

подробно *присл.* подробно

подробнѡвац -нюем *нзак.* уситњавати

подрозумиц -им *зак.* (*дацо под дачим*) под-
разумети

подрозумѡвац -мюем *нзак.* (*дацо под да-
чим*) подразумевати

подроснуц -рошнем *зак.* (*дакус вироснуц*)
подрастати; **дзечи подросли** деца су под-
расла

подросток -тку/-тка *х.* подмладак

подротовац -туем *зак.* **1.** (*оправиц, попла-
тац з дротом*) ижицати; **2.** (*судзину*) за-
крпити

подрубац -бем *зак.* подсећи (*секиром*)

подрубиц -им *зак.* подрубити

подружнїца *жс.* подружница

подружтвени -а -е подруштвљен

подружтвиц -им *зак.* подруштвити

подружтвѡванє *с.* подруштвљавање

подружтвѡвац -юем *нзак.* подруштвља-
вати

подрузац -ам *зак.* побацати (*нагло, немар-
но*)

подруценє *с.* подбачај

подруцени -а -е подметнут, потурен, подба-
чен; ♦ ~ **дзецко** подметак, подмече

подруциц -им *зак. I прех.* **1.** (*покрадзме
подложиц*) подметнути, потурити,
подбацити; **подруцели му украдени
пенсжи** подметнули су му украдене
паре; **2.** бацити мало увис; **I непрех.** (*не
сполнїц обчекованя*) подбацити, затајити,
утајити; **кукурица того року подруцела**
кукуруз је ове године подбацио

подруцовац -цуем *нзак. I прех.* **1.** (*покрадз-
ме подкладац*) подметати, потуривати,
подбацивати; **2.** (*кукурицу и под. на
громаду*) окупљати (в.); **3.** бацати мало
увис; **II непрех.** (*не сполнѡвац обчекова-
ня*) подбацивати

подручє *с.* подручје

подручни -а -е и **подручов(и)** -а -о/-е (*од
подручє*) подручни

подряд *х.* подред

подсадзиц -им *зак.* подсадити

подсадзовац -дзуем *нзак.* подсађивати

подсвидоми -а -е подсвестан

подсвидомосц *ж.* подсвест

подсекретар *х.* подсекретар

подскаковац -куєм *незак.* **1.** поскакивати, подскакивати; скакутати; **2.** (у *бависку, танцу*) подигравати, поигравати; **коњ** **подскакує** коњ подиграва; **3.** (*нападно гледац својо право*) галамити; поскакивати; певати; **най вон подскакує** (*не вредзи му, не може ми ніч*) нека он пева; ♦ ~ **на коњови** поигравати коња

подскаковаци -а -е скакутав

подскоч *импер.:* ♦ **буц** ~ **горе** (*буц гніваці*) бити љутица

подскочиц -им *зак.* поскочити, скочити

подскочица *ж.* (*писня хтора ше штива у колу подскакуюци*) по(д)скочица

подслухац -ам *зак.* прислушнути

подслуховац -хуєм *незак.* прислушкивати, подслушкивати

подслуховач *х.* прислушкивач

подсоюз *х.* подсавез

подспердліви -а -е *и* **подспердни** -а -е *беш.* (< *серб.*) подспрдан, подругљив

подспердовац -дуєм (*дакого*) *незак. беш.* (< *серб.*) подспрдати се, подругивати се, ругати се коме

подставка *ж.* *скульпт.* подставак, сталак

подстрегач *х.* вребач

подстрегнуц -нем *и* **подстрежиц** -им *зак.* увребати, привребати

подстреговац -гуєм *незак.* вребати

подстриг *х. церкв. кат.* подстриг

подстригац -ам *зак. коц. оп.* **подштригац**

подстриговац -гуєм *незак. коц. оп.* **подштриговац**

подталповани -а -е подглавлѣн, пенцетирани

подталповац -пуєм *зак. и незак. ципел.* подглавити, пођонити, ђонити, пенцетирати

подтекст *х. лит.* подтекст

подточиц -им *зак.* подјести, подгристи

подувац ше -ам ше *незак.* (*доставац форму мехира – о опеченим месце и под.*) подмехуривати се, подклубучавати се, надувавати се, поднадути се

подувовац -вуєм *незак.* (*о витре*) лахорити, пирити, пиркати, ђарлијати; **витрик** **подувує** ветрић пири

подувовац ше -вуєм ше *незак. оп.* **подувац ше**

подудрец -ем *зак.* погунђати; прогунђати

подудровац -руєм *незак.* гунђати (*с време-на на време*)

подумац -ам *зак.* помислити; ♦ **подумайце себе** замислите само

подумка *ж.* помисао

подумовац -муєм *незак.* **1.** помишљати; **2.** (*плановац*) помишљати, носити се мишљу

подунайски -а -е подунавски

подупкац -ам *зак.* потоптати, затабанати; ♦ ~ **за даким** (*нагнац дакого сцекац*) потпрашити коме пете

подупковац -куєм *незак. и частот.* (*гу подупкац*) топтати, топотати

подупловац (ше) -луєм (ше) *зак.* удвостручити (се), удвојити (се)

подуриц -им *зак.* изгубити памет, полудети **подуркац** -ам *зак.* **1.** покуцати; **2.** мало лупати

подурковац -куєм *незак.* куцкати; лупкати

подути -а -е подмехурен, потклубучен, поднадуо

подухов(и) -а -е (*хтори ше находзи под ухом*) подушни; ~ **шлїжнік** *анат.* подушница (*обич. мн.*)

подуц -уєм *зак.* подувати

подуц ше -уєм ше *зак.* (*достац форму мехира – о опеченим месце и под.*) подмехурити се, потклубучити се, поднадути се, надути се; **цесто ше подуло** тесто се надуло

подучиц -им *зак.* подучити

подучованє *с.* подучавање, подука

подучоватељ *х.* подучавалац, подучаватељ

подучовац -чуєм *незак.* подучавати

подучовач *х. оп.* **подучоватељ**

подфайта *ж.* подврста

подховац -вуєм *зак.* (*седен час кармиц, хо-вац*) једно време хранити; потхранити; **купел прашата, дакус их подховал, а**

век их заш предал купио је прасиће, једно време их је хранио (мало их је потхранио), а онда их је поново продао

подхромиц -им *зак. прех.* охромити, обангавити

подцагнуц -нем *зак. 1.* (уцагнуц под дацо) подвући, подвити; ~ **ноги под себе** подвити ноге пода се; **2.** (*текст*) подвући, потцртати; **3.** (*наглашиц*) подвући

подцаговац -гуем *незак. 1.* (уцаговац под дацо) подвлачити, подвијати; **2.** (*текст*) подвлачити, потцртавати; **3.** (*наглашовац*) подвлачити

подценіц -ім *зак.* потценити

подценџовац -нјоєм *незак.* потцењивати

подцинац -ам *незак. оп.* подоцинац

подчас *прим. з ген.* за време; ~ **войни** за време рата

подчасц *ж.* пододељак, подраздео; пасус

подшац -шеєм *зак.* подсејати

подшевац -ам *незак.* подсејавати

подшедац -ам *и подшедовац* -дуєм (*дакого*) *незак.* седати на чије место (*где је исти претходно седео*)

подшеднуц -нем (*дакого*) *зак.* сести на чије место; **подшеднул ши ме** сео си на моје место (*где сам ја малопре седео*)

подшивац -ам *незак.* подшивати

подшиц -иєм *зак.* подшити

подшмелсни -а -е (*дакус пияни*) нацврцкан, припит

подшмеліц -ім *зак.* охрабрити, ободрити; подстакнути, подстрекнути

подшмеліц ше -ім ше *зак. 1.* охрабрити се, ободрити се; **2.** *прен.* поднапити се, нацврцкати се

подшмелџовац -люєм *незак.* охрабривати, бодрити; подстицати, подстрекивати

подшмих *х.* подсмех

подшмихнуц ше -нем ше *зак.* подсмехнути се

подшмихованє *с.* подсмехање

подшмиховац ше -хуєм ше *незак.* подсмехивати се, подсмевати се

подшмиховач *х.* подсмевач

подшмихуюци -а -е подсмевачки; подсмешљив

подшмихуюоєц *ж.* подсмешљивост

подшніжнік *х.* висигаба

подштригац -ам *зак. 1.* (*власи*) подшишати; **2.** (*браду, баюси*) подштуцати, штуцовати

подштригац ше -ам ше *зак.* подшишати се

подштриговац -гуєм *незак. 1.* (*власи*) подшишавати; **2.** (*браду, баюси*) штуцати, штуцовати

подштриговац ше -гуєм ше *незак.* подшишавати се

подштухнуц -нем *зак.* подстрекнути; подбунити; нахушкати; подстаћи, подстакнути, подговорити, навести

подштухнуце *с. 1.* *дїсл. мен. од подштухнуц*; **2.** подстицај, побуда

подштуховац -хуєм *незак.* подбадати, подбуњивати, подстрекивати; подговарати, побуђивати, подстицати; хушкати

подштуховач *х.* подстрекач; подбадач, подговарач; хушкач

под'язац (ше) -жем (ше) *зак. заст.* обавезати (се)

под'языкови -а -е подјезични

под'язовац (ше) -зуєм (ше) *зак. заст.* обавезивати (се)

под'ярмиц -им *зак.* подјармити

под'ярмйовац -мјоєм *незак.* подјармљивати

поезия *ж.* поезија

поема *ж.* поема

поен *х.* поен, бод

поенгедовац -дуєм (*дакому*) *зак. 1.* (*дачий поступок и под.*) одобрити, оправдати; **2.** (*допуциц*) дозволити; сложити се, пристати; **3.** (*попуциц*) попустити, уступити; **4.** опростити; прогледати кроз прсте

поента *ж.* поента

поентовац -туєм *зак. и незак. (наглашиц/наглашовац)* поентирати

поесенцовац -цуєм *зак.* закиселити, засирћетити

поет -та *и поета* -ти *х.* поет(а), песник

поетеса *ж.* поетеса, песникиња

поетизовац -зуєм *зак. и незак.* поетизовати, поетизирати

поетика *ж.* поетика

поетични -а -е **1.** поетичан; ~ **опис** поетичан опис; **2.** поетски; песнички; поетов; ~ **јазик** поетски језик; ~ **душа** песничка душа; **поетична творчосц** песничко стваралаштво; **поетична (поетова) слобода** песничка слобода

поетов -а -о **1.** песников; **2.** песнички

појединец -нца х. појединац

појединечни -а -е појединачан; поименичан; ~ **гласане** поименично гласање

појединечно *присл. (по еден)* појединачно, појединце

појединосц ж. појединост

поједнанка ж. погодба

поједнац -ам *зак. 1. (догвариц ше о цени)* погодити; ~ **мајстра** погодити мајстора; **2. (вжац до служби)** најмити, изнајмити, унајмити

поједнац ше -ам ше *зак. 1. (догвариц ше о цени)* погодити се; **2. (у медзисобним спору)** договорити се, намирити се; **3. (заняц ше як окончователь дачого)** унајмити се, најмити се

поједноставиц (ше) -им (ше) *зак.* поједноставити (се)

поједноставйовац (ше) -вюем (ше) *незак.* поједностављивати (се)

поесц -ем *зак.* појести

пожадани -а -е (*хтори одвитуе жаданьом*) пожељан; **на схадзки пожадане вашо присуство** на састанку је пожељно ваше присуство

пожаданосц ж. пожељност

пожадац -ам *зак. з розл. знач.* пожелети, зажелети

пожадлѝви -а -е **1.** чулан, путен; **2.** пожудан

пожадлѝвосц ж. **1.** чулност, путеност; **2.** пожудност; пожуда

пожаловац -луем *зак. I непрех. (побановац)* зажалити, пожалити, покајати се; **II прех. (посановац)** сажалити се, пожалити

пожаловац ше -луем ше *зак.* пожалити се, потужити се; изјадати се, појадати се

пожарни х. воєн. пожарни

пожарство с. воєн. пожарство

пожартовац -туем *зак.* нашалити се

пожац -жнем *зак. (зоз шерпом, косиром)* пожњети, пожети; посећи

пожегнане с. *заст.* благослов

пожегнани -а -е *заст.* благословен

пожегнац -ам *зак. заст.* благословити

пожелєнїц¹ -нєем и -їм *зак. (постац желєни)* позеленети

пожелєнїц² -їм *зак. (зробиц желєним)* позеленити

поженїц (ше) -їм (ше) *зак.* поженити (се), иженити (се)

пожерац -ам *незак.* прождирати

пожертвоване с. пожртвовање

пожертвовани -а -е *оп.* пожертвовни

пожертвованосц ж. *оп.* пожертвовносц

пожертвовни -а -е пожртвован; ~ **робота** пожртвован рад

пожертвовносц ж. пожртвовност, пожртвованост

пожива ж. храна (за људе)

поживене с. храна, животне намирнице

поживкац -ам *зак.* прозевати

поживлєне с. *заст. оп.* поживене

поживни -а -е хранљив

поживносц ж. хранљивост

поживови -а -о/-е прехрамбен; ~ **индустрия** прехрамбена индустрија

пожиток -тку/-тка х. **1.** корист; добит; **2. (хасноване)** коришћење, уживање; **бог шицко людзом на ~ дава** бог све људима на уживање даје

пожиц -ием *зак. I непрех.* поживети; **II прех. 1. (предлужиц дакому живот) поживити; **най це бог пожие** нека те бог поживи; **2. заст. (похасновац поживу)** потрошити, појести; **кељо нам здозело, а нї не пожиеме шицко** колико нам је родило, нећемо све ни потрошити**

пожичиц -им *зак.* позајмити, узајмити; **◇ вразиц дакому як себе пожичел** вратити коме мило за драго (шило за огњило, истом мером), вратити коме зајам; **як себе пожичиш так ци ше врази (так маш вразиц)** вратиће се и теби зајам

пожичка ж. **1.** позајмица; **2.** зајам; **3. лингв. (цудзе слово)** позајмљеница, туђица

пожичкови -а -о/-е **1.** позајмни; ~ **фонд** позајмни фонд; **2.** поверилачки

пожичкодавец -вца х. зајмодавац; поверилац

пожичкоприматељ х. зајмопримац

пожичовальня ж. зајамница, заложна банка

пожичоватељ х. (тот цо дава або прима *пожичку*) зајмилац

пожичовац -чуем *незак.* позајмљивати, узајмљивати, посуђивати

пожичовач х. оп. **пожичоватељ**

пожніц -ім *незак.* каснити, доцнити

пожовкнутц -нем *зак.* пожутети

пожовкнутце с. атр. жутило, пожутелост

пожовциц -им *зак.* (зробиц *жовтим*) пожутити

пожонсц -нца х. *заст.* (мера за зарно, 50-60 кг) пожунац

пожрец -ем *зак.* гандр. пождерати; прождерати, прождрети

пожубротац -ам *зак.* погунђати

пожувани -а -е сажвакан; ♦ **свец** **пожуване** хтети добити на тањиру

пожувац -ам *зак.* пожвакати, сажвакати

поза¹ ж. поза; ♦ **завжац** **позу** заузети позу

поза² прим. з акуз., означає напрям по мессе хторе ше находзи за даким/дачим иза; **прешли** ~ **хижу** прошли су иза куће; **драга** **преходзи** ~ **брег** пут пролази иза брда; ♦ ~ **очи**, ~ **хрибет** иза леђа

позаберац -ам *зак.* **1.** поодузимати, поотимати; **2.** позаузимати

позабивац -ам *зак.* **1.** поубијати, побити; **2.** закуцати (*све, постепено*)

позабувац -ам *зак.* позаборављати, позаборавити, заборавити (*све, постепено*)

позавадзац -ам *зак.* засметати, омести

позавадзовац -дзуем *зак.* позавађати

позавадзовац ше -дзуем ше *зак.* *взаєм.* *повр.* позавадити се

позавальовани -а -е (*долінкасти по поверхносци*) јамичав, јамичаст; рапав; **позавальовани** **кромплі** (**бишалми**, **хлеб** и др.) јамичав кромпир (дуње, хлеб и др.)

позавальовац ше -люєм ше *зак.* (*достац долінки по поверхносци*) постати јамичав, рапав по површини

позаверац (ше) -ам (ше) *зак.* позатварати (се)

позавидзиц -им *зак.* позавидети

позавчерайши -а -е прекјучерашњи

позавчером *присл.* прекјуче; ~ **вечар** прексиноћ

позавязовац -зуем *зак.* везати, повезати (*све, постепено*)

позаградзовац -дзуем *зак.* позаграђивати, изограђивати

позаджобовац -буем *зак.* позабадати, побости; позадевати

позадзивац -ам *зак.* позабијати, позадевати, зарити (*све, постепено*)

позадина ж. **1.** позадина; **2.** залеђе

позадинсц -нца х. *воєн.* позадинац

позаевропски -а -е ваневропски

позазаконски -а -е ванзаконски

позазберовац (ше) -руєм (ше) *зак.* покупити (се), сакупити (се)

позазначовац -чуєм *зак.* побележити

позакладац -ам *зак.* ставити (сложити) нешто преко нечег, заклонити нешто нечим; **позакладац** **слики на муре з кнїжками** заклонио је слике на зиду књигама

позакласни -а -е и **позакласови** -а -о/-е **1.** ванкласни; **2.** ванразредни

позакривац -ам *зак.* покрити (*све, постепено*)

позакруцац -ам и **позакруцовац** -цуєм *зак.* **1.** увити (*све, постепено*); **2.** изувити, испресавити; **3.** (*шрубик*) завити

позакуковац -куєм *зак.* позавиривати; завирити (*свуда, постепено*)

позалївац -ам *зак.* залити (*све, постепено*)

позалоньски -а -е прекланьски, претпрошлогодишњи; ~ **рок** претпрошла година

позалоньским *присл.* преклане, претпрошле године

позалубйовац ше -люєм ше *зак.* позаљубљивати се

позамантерия ж. позамантерија

позамарзац -ам зак. **1.** озеисти, прозеисти (о свима); **дзеци позамарзали** деца су озебла; **2.** посмрзавати се

позаметац -ам зак. помести, почистити

позамикац(ше)-ам(ше)зак. позакључавати (се), закључати (се)

позапартийни -а -е ванпартијски

позаперац -ам зак. позатварати

позаписовац -суем зак. побележити, позаписивати

позапихац -ам зак. **1.** позабадати, побости; позадевати; **2.** позавлачити

позапихац ше -ам ше зак. позавлачити се, завући се

позаплански -а -е ванплански

позаприродни -а -е ванприродан

позарастац -ам зак. зарастати (постепено)

позарядови -а -е **1.** ванредан; **2.** (над'звичайни) изванредан; ◇ ~ **професор** ванредни професор

позастраницови -а -е ванстраначки

позатикац -ам зак. зачепити (све, постепено); позатварати

позауха **1.** присл.: дац дакому ~ ошамарити кога, опалити коме шамар; **дзеліц** ~ шамарати; **2.** ж. нестрем. шамар, шамарчина, ћушка; **учиткала го една** ~ ућуткао га је један шамар

позафамелијни -а -е ванпородични

позацаговац -гуем зак. **1.** (понацаговац) затегнути (све, постепено); **2.** (фиронги и под.) навући

позацаговац ше -гуем ше зак. позавлачити се, завући се

позацекац -ам зак. закиснути, прокиснути (местимично); **брадло позацекало** камара је местимично закисла

позацинац -ам зак.: ~ **конї** ошинути коње

позашветови -а -о/-е вансветски

позашколски -а -е ваншколски

позбавиц -им зак. (позбуц) лишити

позбавиц ше -им ше зак. (позбуц ше) **1.** лишити се; **2.** ослободити се, отарасити се, отрести се

позбеговац ше -гуем ше зак. стрчати се, сјурити се

позберац -ам зак. **1.** покупити, сакупити, скупити; поузимати; **2.** (шено до копкох и под.) зденути, саденути; **3.** (дакого за одход) спремити

позберац ше -ам ше зак. **1.** сакупити се, скупити се, окупити се; сјатити се, са-летети се; стећи се; **2.** (порихтац ше за одход) спремити се; покупити се; **3. а)** побољшати своје материјално стање, заимати се, постати имућнији; зарадити; **бул** худобни, **а тераз ше позберал** био је сиромашан, а сад је постао имућнији; **б)** (од хороти, слабосци, кризи) опоравити се; **жито ми було слабе, але ше тераз позберало** пшеница ми је била слаба, али се сада опоравила; **як сом ше похорела, не можем ше лем** ~ како сам се разболела, никако да се опоравим; **чежко ше позберац од вельких длуствох** тешко је опоравити се од великих дугова; **в)** доћи к себи; **од несподзиваня не могла ше позберац** од изненађења није могла доћи к себи

позбивац -ам зак. **1.** пообарати; **2.** (плоди з древа) омлатити, смлатити (све, постепено); **3.** сабити (све, постепено)

позбивац ше -ам ше зак. сабити се, стиснути се (о свима); **позбивали ше до громади** сабили су се у гомилу

позбувац -ам незак. лишавати; ускраћивати

позбувац ше -ам ше незак. **1.** (ментовац ше) отресати се, ослобађати се, настојати се отарасити; **2.** лишавати се; ускраћивати себи

позбуц -будзем зак. лишити

позбуц ше -будзем ше зак. **1.** (ментовац ше) отарасити се, отрести се, ослободити се, решити се; **2.** лишити се; ускратити себи

позварац -ам зак. заст. (намочиц райбаніну у луговки) излужити, олужити, улужити

позвишовац ше -шуем ше зак. оклепавити, обесити се; **по мурых вишели позвишовани облаки** низ зидове су висили оклепављени прозори

позвожовац -жуєм *зак. поль.* свести (-езем) (*све, постепено*); **позвожовали** **жито до брадла** свезли су пшеницу у камару

позволовац -луєм *зак.* сазвати, позвати (*све, постепено*)

позвольовац -люєм *и* **позвольовац себе** -люєм себе *зак.* проживети слободно и неспутано, дати себи на вољу; науживати се

позганяц -ям *зак.* **1.** сатерати, стерати (*све, постепено*); ~ **до громади** сатерати у гомилу; **2.** пробудити, дићи из кревета (*све, постепено*); **позганял шицких вчас рано** пробудио је све ујутру рано; **3.** (*ско-масовац*): ~ **жем** извршити комасацију земље

позграбовац -буєм *зак.* ограбити, пограбити

поздавац -ам *зак.* сабрати, збројати, збројити

поздзеране -ного *с.* огреботина, одеротина

поздзерани -а, -е огребан, изгребан; са бразготинама

поздзерац (ше) -ам (ше) *зак.* **1.** огребати (се), огрепсти (се), изгребати (се); **2.** изгулити (се); одерати (се)

поздрав *х.* поздрав; **пренєшце му мой** ~ пренесите му мој поздрав; ♦ ~ **направо!** *восн.* поздрав надесно!

поздравенє *с.* и **поздравленє** *с.* *заст. оп.* **поздрав**

поздравиц -им *зак.* (*послац дакому поздрав*) поздравити; **поздрав родичох** поздрави родитеље; ♦ **поздравели це (вас и под.)** (*не приставам на то, не будзе ніч*) ма хајде!, таман посла!

поздравиц ше -им ше *зак. взаєм. повр.* поздравити се

поздравкац -ам *зак.* **1.** (*дакому*) поздравити; јавити се; назвати поздрав; **вошол и шицким поздравкал** ушао је и све поздравио; **поздравкала „добре рано”** рекла је „добро јутро”; **прешол коло мнє, а анї не поздравкал** прошао је поред мене, а није се ни јавио; **2.** (*на дакого – наздравиц з ницом*) наздравити коме; **3.** **поздравкац себе** *взаєм. повр.* поздравити се, јавити се

поздравни -а -е поздравни; ♦ ~ **бешеда** здравица

поздравяєс *с.* **1.** *дїсл. мен. од поздравяц;* **2.** (*при стретаню*) поздрављање, поздрав

поздравяц (ше) -ям (ше) *незак.* поздрављати (се)

позер *х.* позер

позирац -ам *и* **позировац** -руєм *незак.* позирати

позитив *х.* *фот., грам.* позитив

позитивиз(е)м -зму/-зма *х.* *филоз.* позитивизам

позитивистични -а -е позитивистички

позитивни -а -е з *розн. знач.* позитиван

позитивно *присл.* позитивно

позиходзиц -им *зак.* сићи (*сви, постепено*)

позицийни -а -е позицијски

позиция *ж.* з *розн. знач.* позиција

позлаценє *с.* позлата, позлаћење

позлациц -им *зак.* позлатити

позлацовац -цуєм *незак.* позлаћивати, златити

позлацовач *х.* позлатар

позлєскац ше -ам ше *зак.* уплашити се (*о свима*)

позлєтовац -туєм *зак.* **1.** слетети (*о свима*); **2.** узлетети, одлетети (*о свима*)

позлївац -ам *зак.* **1.** (*зляц з дачого або дове-дна*) слити; **2.** (*навлаку с млека*) обрати

позметац -ам *зак.* (*змєсц з дачого або на громаду*) смести

позмивац -ам *зак.* спрати (*све, постепено*)

позмивац ше -ам ше *зак.* опрати косу (*о свима*)

познаванє *с.* познавање, знање; ♦ ~ **природи** (*школски предмет*) познавање природе

познавателъ *х.* познавалац, зналац, познавателъ; ~ **јазика, литератури** познавалац језика, књижевности

познавателъски -а -е зналачки

познанє *с. оп.* познаванє

познанство *с.* познанство

познати -а -е **1.** познат; **вон** ~ **як добри фа-ховец** он је познат као добар стручњак;

2. чувен; знаменит; **3. а) познати** -того х. познаник; **б) позната** -тей ж. познаница

познац -ам **І** *незак.* познавати, знати; препознавати; **познаш ти мне?** познајеш ли ти мене? **II** *зак.* познати, препознати; ~ **дачий рукопис** познати нечији рукопис; ♦ ~ **дакого/дацо як святи боже** познавати кога/што у душу (као свој цеп)

познац ше -ам ше *зак.* **1.** познавати се, знати се; **2.** (*од дакого*) разликовати се, бити приметан, уочљив; **познала ше од богатих дзивкох по шматох** разликовала се од богатих девојака по одећи; **3. безос.** (*буц видно, обачовац ше*) познати се, познавати се, видети се

позначиц -им *зак.* означити, обележити

позначка ж. ознака

познэйше *присл.* **1.** касније; **2.** накондно

позни -а -е касан, доцни, позан; **позна ку-курица** касни кукуруз

познімац -ам *зак.* **1.** поскидати, скинути; **2.** (*позберац*) подигнути, подићи, покупити; ~ **партки зоз столох** подигнути чаршаве са столова; **3.** (*навлаку с млека*) обрати

позно *присл.* касно, позно; доцкан

позношиц -им и **позношовац** -шуем *незак.* донети, снети (*на једно место, постепено*)

позоблесац (ше) -ам (ше) *зак.* поскидати (се), свући (се), разоденути (се)

позобувац (ше) -ам (ше) *зак.* поизувати (се), изути (се)

позор х. *заст.* **1.** (*увага, мерковане*): **мац** ~ имати у виду, водити рачуна; пазити; **мац ~ на дакого/дацо** држати кога/што на оку, пазити на кога/што; **майце ~ на вашо дзецко** пазите на ваше дете; **2. спорт., воєн.** позор; ♦ **позор!** пажња!

позорс с.: **Стерийово** ~ Стеријино позорје

позорни -а -е пажљив; опрезан; **будз ~ на шицки опасносци** буди опрезан на све опасности

позорно *присл.* пажљиво; опрезно; **пречитал позорнэйше** прочитао је пажљивије

позорносц ж. пажња, пажљивост; опрез, опрезност

позохабця -ям *зак.* поостављати

позошивац -ам *зак.* сашити (*све, постепено*)

позрезовац -зуем *зак.* **1.** (*герети*) обра-ти, насећи; **2.** (*поскравац*) искројити, раскројити

позруцовац -цуем *зак.* **1.** (*зруцац долу*) **а)** позбацивати, позбачати; збачити; **б)** (*виламану кукуруицу*) истоварити; **в)** (*облсчиво*) поскидати, скинути, свући, разоденути; **г)** *прен.* (*з власци и под.*) позбацивати; **2.** (*зруцац на громаду*) позбацивати

позруцовац ше -цуем ше *зак.* поскидати се, скинути се, свући се, разоденути се

поинформовац -муем *зак.* обавестити, информисати, информирати

поинформовац ше -муем ше *зак.* обавестити се, распитати се, информисати се, информирати се

поискац -ам *зак.* (*витребиц уши*) побискати, обискати, отребити; ~ **дакого** (*витребиц дакому уши у власох и др.*) побискати кога

поїдло с. *оп.* **поїско**

поїлка ж. појилица

поїско с. појило, појиште, водопој; **гонїц** **статок на** ~ терати стоку на појило

поїц -їм *незак.* појити

пойд х. таван; ♦ **озда сом не спаднул з пой-**да нисам ваљда пао с Марса (с крушке)

пойдзик х. *дем.* таван, таванак (*изнад обо-ра и сл.*)

пойдов -а -о тавански, на тавану; ♦ ~ **гред**а буд. тавањача

пойсц -їдзем *зак.* **1.** отићи; ићи; **оц** **по-**шол на пољо отац је отишао на њиву; **наютре пойдземе на вилет** сутра ћемо ићи на излет; **2.** (*рушиц ше*) поћи, кренути, упутити се; **дзе пойдзеш?** куд ћеш?, куд си кренуо?; **3.** отићи, удаљити се; **же би их не слухал, пошол далей** да их не би слушао, удаљио се; **4.** (*за дакого – одац ше*) поћи, ићи; **5.** (*на дакого*) уметнути се, изметнути се, вргнути се; **син пошол на оца** син се уметнуо на оца; **6.** (*мац абортус*): **пошло дзецко од ней** имала је побачај, изгубила је дете; ♦ **ей, пойдзеш!** море, бежи!

покадз *присл.* докле, докуд(а)

покадзиц -им *зак.* покадити, искадити
показац (ше) -ажем (ше) *зак. заст. (указац (ше))* показати (се)

покайнік *х.* покајник

покайніца *ж.* покајница

покайніцки -а -е покајнички

покакац ше -ам ше *зак. дзец.* покакити се

покалїчене *с.* повреда; озледа, позледа; ~
на работи повреда на раду

покалїчени -а -е **1.** *дісприкм. од покалїчиц;*
2. повређен; **3.** *трансп.* повређен

покалїчиц (ше) -им (ше) *зак.* **1.** обогалити (се), осакатити (се) **2.** повредити (се); озледити (се), позледити (се)

покаль *х. присл. оп.* **покля**

поканджуриц -им *и* **поканджурковац** -ку-
 ем *зак. (направиц канджурки у власох и под.)* уковрчати, заковрчати; закудравити

покандрасциц -им *зак. (зробиц кандра-стим)* уковрчати, заковрчати; закудравити

покапац -пем *зак.* **1.** нестати (*постепено – о свима*); **2.** угинути (*постепено – о свима*)

покапкац -ам *зак.* **I** *нспрех.* покапати; **II** *прех. (з капками попирскац)* покапати, закапати, накапати, искапати

покапковац -куем *нзак.* капати; **дидж не пада**, лєм **покапкуе** киша не пада, само капље

покапчац (ше) -ам (ше) *зак.* закопчати (се)

покарамбасциц -им *зак. експр.* покварити

покарац -ам *зак.* **1.** казнити; **2.** (*пенєжно*) казнити, оглобити

покарма *ж.* храна за стоку, храниво, крма

покармови -а -о/-е крмни

покасац ше -ашем ше *зак.* посвађати се, споречкати се

покатолїчиц (ше) -им (ше) *зак.* покатоличити (се)

покатолїчовац (ше) -чуем (ше) *нзак.* покатоличавати (се)

покафовиц -вєем *и* -им *зак. (постац кафови)* добити кафену (браон) боју

покашљьовац -люєм *нзак.* покашљивати, накашљавати се, кашљуцати

покашляц -лєм *зак.* покашљати, накашљати се

покаяне *с.* покајање

покаяц ше -асм ше *зак.* **1.** *рел.* покајати се (*због почињених грехова*); **2.** (*побановац*) покајати се, пожалити, зажалити

поквацкац -ам *зак.* искапати, укапати; забрљати, искрмачити, исфлекати

поквачиц ше -им ше *и* **поквачкац ше** -ам ше *зак.* закачити се, споречкати се; покавгати се

поквашніц -їм *зак.* закиселити

покераї *х. мн. (єд. покерай)* кул. похераји (в.), гурабије; ситни колачи; **мац пече покерая** мама пече похераје

поки *мн. мед.* богиње, оспа; **вельки (чарни)** ~ велике богиње, **овчи** ~ овчије богиње; **садиц** ~ вакцинисати против богиња, бости красте

покивац -ам *зак.* **1. а)** поклимати, климнути; ~ **з главу** климнути главом; **б)** подрмати, продрмати; ~ **зуб** подрмати зуб; **2.** поклимати; поњихати, зањихати

покивац ше -ам ше *зак.* поклимати се; поњихати се, зањихати се

покивовац (ше) -вуєм (ше) *нзак.* климати (се), њихати (се) (*с времена на време*)

покладац -ам *нзак.* полагати; ~ **венци** полагати венце; ~ **испит** полагати испит

покласовац -суєм *зак.* класирати, сврстати
покласц -адзем *зак.* ставити, сложити (*све, постепено*)

поклац -колем *зак.* поклати

поклскац -ам *зак.* клекнути, пасти на колена (*о свима*)

поклєкнуц -нем *зак.* поклекнути

поклик *х. поет.* усклик

поклїпкац -ам *зак.* **1.** затрептати; **2.** (*о пламеню и под.*) затреперити, подрхтати

поклїпковац -куєм *нзак.* **1.** трептати; **2.** (*о пламеню и под.*) треперити, подрхтавати

поклон *х. (поклонєне)* поклон; наклон;
 ♦ **биц поклони** **1.** *церкв.* дубоко се клањати у одређеним приликама; **2. а)** *прен.* клањати се; **б)** дремати

поклонєне *с.* посета; поклон, поклоњење

поклонїц ше -їм ше *зак.* поклонити се

поклопиц ше -им ше *зак.* подударити се, бити конгруентан

поклопйовац ше -пюем ше *нєзак.* подударати се, бити конгруентан

поклѧ **1.** *присл. а)* за место докле, докуд(а); **б)** за час докле, докад(а); **2.** *злуч. часови* док; догод; **нє охабим роботу ~ шицко нє зробим** нећу оставити посао док све не урадим; ♦ ~ **лєм** *злуч.* догод

поклѧпкац -ам *зак.* **1.** поаплаудирати; **2.** потапкати, потапшати; ~ **по плєцу** потапшати по рамену

покой *х.* мир, спокој; ♦ **дай му** ~ пусти га, остави (пусти) га на миру, пусти га с милим богом; **идз з покойом** (*престань то робиц, идз*) мани се тога

покойни -а -е **1.** покојни; **2.** покойни -ного *х.* покојник

поколварови -а -е; ~ **вред** *мед.* црни пришт, поганац, залац, злић (*Anthrax*)

поколєнє *с.* поколење, нараштај

поколїмбац ше -ам ше *зак.* **1.** (*на колїмбачки*) пољуљати се; **2.** *прен.* поколеба-ти се

поколїсац -їшем *зак.* пољуљати

поколїсац ше -їшем ше *зак.* **1.** (*у колїски*) пољуљати се; **2.** *прен.* поколебати се

поколїсовац (ше) -суєм (ше) *нєзак.* лјуљушкати (се)

покомпари *х. мн.* (*єд.* покомпар) зулуфи

поконєц *прим. оп.* поконцу

поконцу *прим. з тен.* уврх, накрај; ~ **поля** уврх њиве; ~ **валала** накрај села

покончиц -им *зак.* обавити; средити; извршити

покопац -пем *зак.* покопати; изриљати, изриголовати

попора *ж.* **1.** (*кара, трапеза*) покора, казна; **2.** покајање

покориц (ше) -им (ше) *зак.* покорити (се)

покорйовац (ше) -рюєм (ше) *нєзак.* покоравати (се)

покормацац ше -ам ше *зак.* **1.** промешкољити се, проврпољити се; **2.** (*на спаню и под.*) мрднути се, покренути се; проврпољити се

покорни -а -е покоран; скрушен, покуњен

покорносц *ж.* покорност; скрушеност, покуњеност

покосай *х.* откос

покошиц -им *зак.* (*зоз косу*) покосити, по-жњети, пожети,

покоштовац -туєм *зак.* окусити, пробати, опробати

покрадме *присл.* кришом, потајно

покраднуц -нем *зак.* покрасти

покрадома и покрадоме *присл. заст. оп.* покрадме

покрац -аєм *зак.* исећи (*хлеб, лубеницу и сл. на кришке*)

покрейтка *ж.* *фолкл.* „покрејтка” (*букетић, цвет на младожењином реверу*)

покрєсциц -им *зак.* покрєстити

покрива *ж.* *бот.* коприва; **глуха** ~ *бот.* мртва коприва (*Lamium L.*); ♦ **прейєц як голи у покриви** проћи (провести се) као бос по трњу

покривац (ше) -ам (ше) *нєзак.* покривати (се)

покривач *х.* покривач, прекривач

покривиц (ше) -им (ше) *зак.* покривити (се), искривити (се)

покривка *ж.* поклопац (*за шерпу, лонац*)

покривуљани -а -е кривудав, вијугав

покривуљац -ям и **покривуљкац** -ам *зак.* искривудати, извијугати

покрижац (ше) -ам (ше) *зак.* (*помишац (ше) – о файтох*) укрстити (се)

покриц -иєм *зак.* **1.** (*позакривац*) покрити; **2.** (*поскривац*) покрити, посакривати

покров *х.* *прен.* покров; покривач; вео

покровец -вца *х.* **1.** (*фабрични*) ћебе, *горв. дека*; **2.** (*ткани з клоча*) губер, покровац

Покров прєєвятей Богородици *цєркв. (шєто 01/14. октобра)* Покров прєєвє-тє Богородицє

Покрови *х. мн. цєркв. оп.* **Покров прєєвє-тєй Богородици**

покривитєль *х.* покривитєль

покривцар *х.* ћебеција

покривчик *х. дем.* ћебенцє

покрок *х. заст.* напредак

покропиц -им *зак.* **1.** (*попирєскац*) пошкропити, окропити; **2.** (*о дижджу*) пороси-

ти; **диждж лем дакус покропел** киша је само мало поросила

покрохмаліц -ім *зак.* уштиркати, ушкробити

покрочиц -им *зак.:* ~ **напредок** *заст.* (уз)напредовати

покрутка *ж. анат.* бубрег

покрутков -а -о бубрежни

покруцени -а -е витичав, витичаст

покруциц -им *зак.* 1. повртети; 2. изувити, испресавити; 3. искривудати, извијугати; 4. наковрчати, заковрчати, уковрчати, увити

покруциц ше -им ше *зак.* 1. повртети се; 2. (*погледац*) обрнути се, потражити; промувати се; поврзмати се; 3. (*о власох*) наковрчати се, заковрчати се, уковрчати се, увити се; 4. (*скруциц ше до главкох* – *о капуст*) углавичити се, сабити се, формирати главице

покумац ше -ам ше *зак.* окумити се

покупиц -им и **покуповац** -пуем *зак.* покуповати

покуриц -им *зак.* попушити

покус *присл.* помало; ♦ ~ **а з хлѣбом** (*пре шпорованѣ меса треба ѣсц покус, а више зоз досц хлѣба*) мало меса – више хлеба

покусац -ам *зак.* 1. ујести, угристи; изуједати; **пес го покусал** пас га је ујео (изуједао); 2. (*о суньогох и под.*) изјести, изгристи, изуједати; испецати

покута *ж.* 1. окајање грехова; 2. испаштање; казна; мука, мучење

покутатовац -туем *зак.* (*попревращац гледаючи дацо*) дирати; испреметати тражећи нешто

покутни -а -е *оп.* **покайніцки**

покутнік *х. оп.* **покайнік**

покутованѣ *с. оп.* **покута**

покутовац -туем *нѣзак.:* ~ **грихи** окајавати грехове

покутовац ше -туем ше *нѣзак.* 1. окајавати грехове; 2. испаштати

покущик *х. присл. дем.* помало

пол¹ у *меновніцкеј служби, нспрем.* (*половка*) по, пола, половина; **рок и** ~ година и по; ~ **гольга** пола јутра

пол² *х. геогр., физ.* пол

пол³ *х. (род)* пол; **хлопски** ~ мушки пол

пола¹ *ж.* половина; **до поли** допола

пола² *ж.* 1. скут, пеш; 2. (*ширина платна*) пола; **сукня о три поли** сукња од три поле

полагац -ам *нѣзак.:* **аж да душу полага** (*барз є змучени, вистати*) душа му је дошла под грло (у подгрлац, у нос)

поладнѣ *с.* 1. подне; **пред поладнѣм** пре подне; **до поладня** до подне, пре подне; **пополадню** после подне; **на** ~ у подне; **дзвоні [на]** ~ звони подне; 2. *заст.* (*юг*) југ; **рушели ше гу поладню** кренули су ка југу; ♦ **добре ~!** добар дан!

поладнік *х. геогр.* подневак, меридијан

поладнѣви -а -е подневни

полак *присл.* беш. пола, половина

полакомиц ше -им ше *зак.* полакомити се, слакомити се

поламани -а -е (*вичерпани од работи*) изломатан, ломан, као испребијан; **шицок сом** ~ сав сам изломатан, сав сам као испребијан

поламац -мем *зак.* 1. (*зламац*) сломити; ~ **руку** сломити руку; 2. (*шицко, о шицких*) поломити, изломити

поламац ше -мем ше *зак.* 1. сломити се; 2. (*о шицких*) поломити се, изломити се

полапац -ам *зак.* похватати

полапац ше -ам ше *зак. вѣзѣм. повр.* 1. **а)** узети се; **двойо дзеци ше полапали за ручки** двоје деце су се узели за ручице; **б)** похватати се; **танѣчніки ше полапали за руки** играчи су се похватили за руке; 2. похватати се; погушати се; 3. (*за дацо – притримуюци ше*) прихватити се; похватати се (*о свима*)

полапкац -ам *зак.* (*нагло поѣсц – звич. о животинѣх*) полапати, покркати

поларни -а -е поларан

поласкац -ам *зак.* (< *серб.*) поласкати

поласкотац -ам *зак.* поголицати, заголицати (*лаганим додиром*)

полашиц ше -им ше *зак.* полакомити се, слакомити се, острвити се

полдецовка *ж.* бочица од пола децилитра; чокањ

полдинарче -еца *с.* (метални пенсџ од пол динара) подинарка, педесете пара

полдруга *числ.* (з меновніками *х. р.*) *заст.* један и по, друг; ~ **рока** година и по, друг године; ~ **гольта** јутро и по (земље); ~ **милиона** милион и по

полегац -ам *зак.* полегати, лећи; **уж шицки** **полегали** већ су сви полегали

полегко *присл.* лако, лагано; ~ **прициснуц** лагано притиснути

полегнуц -нем *зак.* (о жити и под.) полегнути, полећи, навалити се; **жито полегло од бурі** пшеница је полегла од олује

полегнуце *с.* пољ. полегање; ~ **жита** полегање пшенице

полеговац -гуем *нзак.* с времена на време лежати (због болести)

полегчац -ам *зак.* **1.** олакшати; **2.** безос. лакнути, одлакнути

полегчене *с.* **1.** олакшање; **2.** олакшица

полегчиц -им *зак. оп.* **полегчац**

полегчовац -чуем *нзак.* олакшавати

полежац -жим *зак.* полежати

полсно *с. заст.* цепаница; ♦ **раз по полсну** **раз по колсну** час говори (тврди) једно, час друго

полспшане *с.* **1.** дјесл. мен. од **полспшовац**; **2.** побољшање

полспшац -ам *зак.* **1.** (злетицац) поправити, побољшати, подобрити; **2.** безос. бити боље; **полспшало му од лікох** боље му је од лекова

полспшац ше -ам ше *зак.* (постац лепши) поправити се, побољшати се, подобрити се; поисправити се; **полспшал ше успех дзецох у школи** поправио се успех деце у школи; **хлапец бул недобри, а вец ше полспшал** дечак је био неваљао, а онда се поправио

полспшовац (ше) -шуем (ше) *нзак.* поправљати (се), побољшавати (се)

полет *х.* полет, елан

полетни -а -е полетан

полетоване *с.* узлетање; узлет

полетовац -туем *нзак.* узлетати

полсцене *с.* (одлцене) узлет; узлетање

полсциско *с.* узлетиште

полсциц -им *зак.* полетети, узлетети; винути се, извити се

полсшиц -им *зак.* пошумити

полсшовац -шуем *нзак.* пошумљавати

полировац -руем *нзак.* полирати, глачати

полировач *х.* глачар

полицаец -йца *х. оп.* **полицай**

полицай *х. осн. и прен.* полицајац, горв. позорник

полицайски -а -е (хтори ше одноши на полицая) полицајски; ~ **служба** полицајска служба

полицийни -а -е и **полицийски** -а -е (хтори ше одноши на полицију) полицијски; ~ **годзина** полицијски час

полиция *ж.* полиција

полївац -ам *нзак.* поливати, заливати

полїгац -ам *зак.* погутати, прогутати

полїзац -їжем *зак.* полизати

полїн *х.* **1.** *оп.* **полїнче**; **2.** *прен.* горчина, чемер

полїнче *с. бот.* пелен (*Artemisia L.*); ♦ **горке як** ~ горко као пелин (чемер)

полїпац -ам, **полїпиц** -им и **полїпкац** -ам *зак.* излепити

полїца *ж.* полица

полїчка *ж. дем.* поличица, полица

полк *х. воєн.* пук

полкац ше -ам ше *нзак.* делити с киме раду попола; ортачити се, спрезати се с киме

полковнік *х.* пуковник

полковнічка *ж.* пуковниковица

полководец -дца *х.* војсковођа

полковски -а -е пуковски

полкорче -еца *с. заст.* мера за зрно (око 15 кг), пола вике

поллитровка *ж.* политрењак, политрењача, политра

полненьки -а -е пуначак, пунан

полнєне *с.* **1.** *техн., воєн.* пуњење, набој; **2.** *кух. (фил)* надев

полнєни -а -е *кух.* **1.** пуњен; **полнєни паприги** пуњене паприке; **2.** надивен

полни¹ -а -е пун; ~ **з воду** пун воде; ♦ ~ **себе** пун себе, надобудан

полни² -а -е *оп.* **полови**

полнић -ім *незак.* **1.** пунити; **2.** кух. надевати

полнић ше -ім ше *незак.* пунити се

полно *присл.* пуно, много

полноважни -а -е пуноважан, ваљан

полновласник *х.* пуновласник

полновредни -а -е пуновредан

полногласни -а -е пуногласан

полнокревни -а -е пунокрван

полнолітти -а -е пунолетан

полнолітство *с.* пунолетство

полномасни -а -е пуномастан

полномоц *жс.* пуномоћ; опуномоћење

полноправни -а -е пуноправан

полносц *жс.* и **полнота** *жс.* пуноћа

полноц *жс.* поноћ

полноцни -а -е поноћни

полнючки -а -е пунцат; ~ **сала** пунцата сала; **полни** ~ пун пунцат; дупке пун, крцат

полня *жс.* пун месец, уштап

полняци -а -е пуњив; **полняци** батериї пуњиве батерије

полняч *х.* пуњач; **2.** пунилац

полови -а -о/-е (*од пол²*) **полни**

половичар *х. оп.* **наполичар**

половка *жс.* половина; ♦ **красша** (*лєпша*) ~ *лєпша* (*боља*) половина; **моцнєйша** ~ *јача* половина

полог *х.* **1.** порођај; **2.** (*дні породзєня*) бабине, бабиње

пологов(и) -а -о/-е **1.** порођајни; **пологово болі** порођајни болови, трудови; **2.** бабињи

положенє *с.* **1.** полагај; **друштвєне** ~ друштвени став; **2.** став; ~ **на стояци** стојећи став

положиц -им *зак.* **1.** *з розл. знач.* ставити, положити; метнути; **2.** положити, повалити; **3.** поставити; **положели го за биров** поставили су га за сеоског кмета; **4.** заденути, затакнути; ~ **квиток за калап** заденути цвет за шешир; **5.** убацити; уметнути; ~ **цидулку до кнїжки** уметнути цедуљу у кнїгу; **6.** ставити, тутнути,

турити; ~ **пенсжи до кишенки** турити новац у џеп; **7.** (*испит*) положити; **8.** ~ **капусту до гордова** ставити купус (*да се кисели*)

положнїца *жс.* **1.** породилџа; **2.** бабињара

положнїчки -а -е **1.** породильски; **2.** бабињи

положнїцтво *с.* **1.** породильство; **2.** бабиње

полопотац -ам *зак.* (*галадно поєсц*) смазати, изјести, сљуштити, обубати, погрувати

полрочє *с.* полугодиште

полрочни -а -е полугодишњи, погодишњи

полтрєца *числ.* (*з меновнїками х. р.*) *заст.* два и по; ~ **рока** две и по године; ~ **мєшаца** два и по месеца; ♦ ~ **дџабла** *оп.* *под дџабол*

полтрон *х.* полтрон, чанколиз

полтровоцац -нуєм *незак.* полтронисати, чанколизити

полу *присл.* упола, пола; ~ **мєнєй** упола мање

полубог *х.* полубог

полуга *жс.* полуга

полугласни -а -е полугласан

полудзенков(и) -а -о/-е обедни

полудзєнок -нку *х.* ручак, обед; **шєднуцгу** **полудзєнку** сєсти за ручак; **по** **полудзєнку** после ручка; **наздравє** ~! пријатан ручак!

полуднївоцац -нїуєм *зак.* и *незак.* ручати, обєдовати

полукруг *х.* полукруг

полукружни -а -е полукружни

полуратицаре *мн. зоол.* папконози (Subungulata)

полуцма *жс. оп.* **полуцмота**

полуцми -а -е полумрачан; сумрачан

полуцмота *жс.* полумрак; сутон, сумрак

полцор *х.* порцулан (*оп.* **порцол**)

полцорови -а -о/-е порцулански, од порцулана

полче -єца *с. оп.* **полдинарче**

полюбиц -им *зак.* **1.** завоleti; **2.** заљубити се, завоleti

полюбиц ше -им ше *зак.* **1.** *взаєм. повр.* завоleti се; **2.** свиђати се, допасти се;

то ше му барз полюбело то му се јако свиђало

Пољак х. Пољак

поляр х. оп. пољочувар

поляц -лсем зак. полити, залити; обасути

пољо с. 1. њива; 2. з розл. знач. поље; ♦ **стануц/ставац дакому до поля** изаћи у бој

пољови -а -о/-е оп. пољски¹

пољогдац -ам зак. (нагло попиц) локнути, кркнути, полокати

пољоділец -лица х. ратар

пољоділство с. ратарство

пољондац -ам зак. оп. пољогдац

пољопривреда жс. пољопривреда

пољопривредни -а -е пољопривредни

пољопривреднік х. пољопривредник

пољочувар х. пољочувар, пољар

пољски¹ -а -е (од пољо) пољски; ♦ **пољски пшички** бот. ланилист (Linaria Vulgaris Mill.)

пољски² -а -е (од Пољска) пољски

помагац -ам незак. 1. з розл. знач. помагати; **помагайце!** упомоћ!; 2. ~ **сден друг**ому испомагати се

помада жс. помада

помадяриц ше -им ше зак. помађарити се

по мадярски присл. мађарски, на мађарском језику; на мађарски начин; **вон зна по мадярски?** он зна (говори) мађарски

помали присл. полако; споро, лагано; поистиха

помалиходзаци -а -е спороходан

помалки присл. полагаано

помальовац -люєм зак. 1. измоловати, измалати; 2. исликати

помалючки присл. дем. полагацко, полагачке, полагашно

помаранче -еца с. поморанца

помаранчецов -а -о поморандин; од поморанце; ~ **сок** сок од поморанце

помаранчецови -а -о/-е (помаранчецовой фарби) наранцаст, оранжаст

помарзнуц -ржнем зак. 1. (страдац од мразу) измрзнути; 2. (позамарзац) озеппти; посмрзавати се

помасловац -луєм зак. ставити маслаца у јело

помасциц -им зак. намазати

помахац -ам зак. 1. махнути; **помахал им з руку** махнуо им је руком; 2. (з главу) завртети; климнути; ♦ **помахац на дако-го з песцу** показати коме песницу

помацац -ам зак. опипати

помачац -ам зак. 1. овлажити, поквасити; 2. (месо до муки и под.) уваљати

помашлїц -їм зак. намазати маслацем

поме слов. хајдемо

помегчац -ам зак. осн. и прен. омекшати, смекшати се

помегчовац -чуєм незак. осн. и прен. омекшавати, смекшавати се

помеджи прим. беш. оп. **помедзи**

помедзи прим. з акуз. између, међу; **трактор станул ~ брадла** (не помедзи брадлама) трактор је стао између камара (међу камаре); **потрафел го ~ плєца** (не помедзи плецама) погодио га је између рамена

помедовац -дуєм зак. 1. (засладзиц з медом) замедити, подмедити; 2. (намасциц з медом) омедити

помекнуц -нем зак. осн. и прен. (постац мегчейши) омекшати, смекшати; **не спел попушиц, алє вєц помекнул** није хтео да попусти, али онда је омекшао

помековац -куєм незак. омекшавати, мекшати

помелчиц -им зак. иситнити

померац -ам зак. измерити; извагати

помервени -а -е 1. дієприкм. од помервиц (ше); 2. прен. замршен; ~ **ситуация** замршена ситуација

помервиц (ше) -им (ше) зак. помрсити (се), замрсити (се), заплести (се); измрсити (се), смрсити (се); упетљати (се)

померковани -а -е ридк. 1. пажљив; 2. опрезан

померковано присл. ридк. 1. пажљиво; 2. опрезно

померкованосц жс. 1. пажљивост; 2. опрезност

померковац -куєм зак. припазити

помесцене с.: ♦ **не ма** (не може себе найсц) **помесценя** (не може ше змириц пре вель-ку бригу) не зна камо (где) се денути, не држи га место, нема мира

помесциц -им *зак.* сместити (*све, постепено*)

помесциц ше -им *ше зак.* стати, сместити се; **шицки ше помесцели до єдного автобуса** сви су стали у један аутобус

помивац -ам *незак.* прати посуђе

помивачка жс. **1.** (*жена цо помива*) судопера; **2.** (*у кухні дзе ше помива*) судопера, судопер

помії *мн.* помије, сплачине; ♦ **войсц як курче до помийох** наивно упасти у невољу; **добра швиня гоч яки помії (кажду помію) попис, за добру швиню нєт подли помії франт.** (*доброму пиякови каждеи напої добри*) за добру свињу нема лоших помија

помикац ше -ам *ше незак.* **1.** помицати се; **2.** одмицати се

помилєни -а -е: **буц** ~ бити у заблуди

помилїц -їм *зак.* збунити (*код бројања и сл.*)

помилїц ше -їм *ше зак.* **1.** забројати се; погрешити, забунити се (*при набрајању и сл.*); **2.** збунити се, смести се

помилованє *с.* помиловање

помиловац -луєм *зак.* (*ублажиц кару дакому*) помиловати

помилька жс. грешка, погрешка; омашка; ♦ **пре помильку** грешком

помилькови -а -е погрешан

помильково присл. погрешно

помиренє *с.* помирење

помиритель х. помиритель

помириц (ше) -им (*ше*) *зак.* помирити (*се*), измирити (*се*)

помирка жс. помирење; **пойсц (буц) на помирку** отићи (ићи) на помирење

помировац -руєм *зак.* *церкв.* миропомазати

помиток -тка *х.* крпа за судове, судопер(а) (*в.*); ♦ **буц вдерени з мокрим помитком (з мучним мехом, з мокру онучку)** бити ударен мокром крпом (мокрим чарапом, мокрим обожком); **одруциц дакого як** ~

(*одруциц як непотребну ствар*) бацити кога у старо гвожђе

помиц -иєм *зак.* опрати посуђе

помишац -ам *зак.* **1.** помешати, измешати; смешати; **2.** помешати; побркати

помишац ше -ам *ше зак.* *з розл. знач.* помешати се, измешати се

помкнуц (ше) -нем (*ше*) *зак.* **1.** помакнути (*се*), макнути (*се*); **2.** измакнути (*се*), одмаћи (*се*)

помкнуце *с.* помак

помладзени -а -е подмлађен

помладзиц (ше) -им (*ше*) *зак.* подмладити (*се*)

помладзовац -дзуєм *незак.* подмлађивати

помладзовац ше -дзуєм *ше незак.* **1.** подмлађивати се, омлађивати се; **2.** (*хмариц ше*) облачити се

помлєц -мелєм *зак.* самлети

помлоїц -їм *зак.* онесвестити великом топлотом, одузимањем даха и сл. (*све, постепено*)

помлоїц ше -їм *ше зак.* онесвестити се, малаксати од велике топлоте, губљењем даха и сл. (*о свима, многима*)

помогнуц -нем *зак.* помоћи; ♦ **помож сам себе та ци и бог поможе, помож себе бу-дзе з тебе** ко себе чува и бог га чува

помогнуц ше -огнем *ше зак.* *оп.* **спомогнуц ше (2)**

помодлїц ше -їм *ше зак.* **1.** помолити се; **2.** одмолити; **помодлєли ше** **Оченаш** одмолили су **Оченаш**

помодар *с.* помодар

помодни -а -е помодан

помокнуц -нем *зак.* покиснути

помокриц (ше) -им (*ше*) *зак.* помокрити (*се*)

помола жс. (*подмите место у води*) подло-кано место

помондяне -ного *оп.* **поплєцене**

помондяц -ям *зак.* **1.** рећи на неразумљивом језику; **2.** *прен.* заплести, измрсити, смрсити, упетљати

поморец -рца *х.* поморац

поморски -а -е поморски

помотац ше -ам ше **зак.** 1. поврзмати се; 2. заплести се, замрстити се

помоц *жс.* помоћ; **волац на** ~ звати у помоћ; **присц дакому на** ~ доћи (притећи) коме у помоћ; ♦ **буц дакому на помоци** помоћи/помагати коме (*обич. у невољи*); **помоц!** упомоћ!

помоцнєсє *с.* 1. ојачање; 2. појачање; 3. *воєн.* појачање

помоцни -а -е помоћни

помоцнїк *х.* помоћник

помоцнїц -їм **зак. прех.** појачати, ојчати, објчати

помоцнїца *жс.* помоћница

помоцнџованє *с.* појачање, појачавање, ојчачавање

помоцнџовац -нџоєм *нєзак. прех.* појачавати, ојчавати, објчавати

помоцовац ше -цуєм ше **зак. оп. посиловац ше**

помочи -ожем **зак. оп. помогнуц**

помочи ше -ожем ше **зак. оп. спомогнуц ше (2)**

помочнїк *х. оп. помоцнїк*

помочнїца *жс. оп. помоцнїца*

помражиц -им **зак. (повариц — о мразу)** опрљити, опржити, опалити

помрец -ем **зак.** помрети

помста *жс.* освета; одмазда

помуляц -ям **зак.** смуљати, размуљати

помутькац -ам **зак.** промућкати

помуциц ше -им ше **зак.:** **помуцел ше му розум** помутила му се памет

помучиц¹ -им **зак. (посипац з муку)** побрашнити, набрашнити, посути брашном

помучиц² (ше) -им (ше) **зак.** помучити (се)

понаберац -ам **зак. (погандровац)** изгрдити, изрибати

понавџац -ям *нєзак. оп.* **повторйовац**

понагљанє *с.* журба

понагљац -ям *нєзак.* 1. (*швидко крацац*) журити; 2. *оп.* **понагљац ше**

понагљац ше -ям ше *нєзак. (швидко робџиц)* журити (се), пожурити (се); **треба ше понагљац пошац** треба пожурити са сєтвом

понагљац¹ -а -е 1. ужурбан; журан; 2. брзоплет

понагљац² и понагљац *присл.* 1. журно, ужурбано; у журби; 2. брзоплето

понагљацосц *жс.* 1. ужурбаност; 2. брзоплетост

понагљаюци *присл. оп.* **понагљац²**

понад I *прим. з акуз., означає напрям по месце хторе ше находзи над даким/дачим* 1. изнад, поврх, повише; **авион лєци** ~ **валал** (*нє* понад валалом) авион лети изнад села; 2. преко; **чупор лєци** ~ **гору** јато лети преко планине; **II у функциї присловнїка** преко; ~ **пейц метери** преко пет метара; ♦ ~ **шицко** изнад свега

понаєдац ше -ам ше **зак.** најести се (*о свима*)

поназдзивац -ам **зак.** издевати име коме, придевати коме какво име, издевати се над киме, назвати кога свакаквим, погрдним именима; **у звади го вшелїяк** **поназдзивал** у свађи га је назвао свакаквим именима

понайвєцей *присл.* **понајвише**

понайвєцейраз *присл.* **најчешће**

понаказовац -зуєм **зак.** наредити, понаређивати, заповедити (*много, све*)

понакладац -ам (*на дакого*) **зак.** набедити, оптужити, окривити; оклеветати

понамасцац (ше) -ам (ше) **зак.** намазати (се), измазати (се)

понамесцац (ше) -ам (ше) **зак.** 1. наместити (се), сместити (се) (*сви, постепено*); 2. позапошљавати (се), запослити (се) (*сви, постепено*)

понамиряц -ям **зак. (покармиц статок)** намирити, нахранити

понапивац -ам **зак.** изопијати, поизопијати

понапивац ше -ам ше **зак.** 1. (*води*) напити се (*о многима, свима*); 2. (*поопивац ше*) изопијати се, изнапијати се, поизопијати се

понаписовац -суєм *нєзак.* 1. написати (*све, свима*); 2. свашта написати

понаправџац -ям **зак.** 1. поградити, саградити (*много, постепено*); 2. начинити, направити (*много, постепено*)

понарабця -ям *зак.* починити много нева-
лялштина

понатарговац -гуем *зак.* продрмати, подр-
мати

понатресац (ше) -ам (ше) *зак.* издрндати
(се)

понаходзиц -им *зак.* наћи, пронаћи, поиз-
налазити (*много, све*)

понаходзиц ше -им ше *зак.* наћи се, пронаћи
се (*сви, постепено*)

понацаговац -гуем *зак.* протегнути, изна-
тезати; ♦ ~ **ноги** (*прейсу ше*) протегну-
ти ноге

понацаговац ше -гуем ше *зак.* протегнути
се

поначинац -ам *зак.* начети (*све, постепено*)

пондзелок¹ -лку понедељак; **приду на** ~
доћи ће у понедељак; **схадзка ше от-**
рима на ~ седница ће се одржати у
понедељак

пондзелок² *присл.* **а)** у понедељак; **то було**
~ то је било у понедељак; **б)** понедељком;
~ **не ходзи на роботу** понедељком не иде
на посао

понеже *злуч.* **1.** у *причинових* *виреченьох* по-
што, будући да; ~ **хижа була драга, не**
купел ю пошто је кућа била скупа, није
је купио; **2.** у *часових* *виреченьох* пошто;
~ **шицко поробели, пошли дому** пошто
су све урадили, отишли су кући

по нмецки *присл.* **1.** немачки, на немачком
језику; **2.** на немачки начин, као Немци

понемчиц (ше) -им (ше) *зак.* понемчити
(се), германизовати (се)

понїжиц -им *зак.* понизити

понїжиц ше -им ше *зак.* понизити се; ♦ **хто**
ше понїжи будзе возвишени а хто ше
возвиши будзе понїжени *кнїжк.* ≅ ко
високо лети ниско пада

понїжни -а -е *оп.* понїзни

понїжовац (ше) -жуем (ше) *незак.* понижа-
вати (се)

понїзни -а -е понизан

понїщиц -им *зак.* поништити, обеснажити

понїщовац -шуем *незак.* поништавати,
обеснаживати

поновиц -им *зак.* (*дац дакому дацо нове*)
поновити, подновити, обновити

поновиц ше -им ше *зак.* поновити се

поновйовац (ше) -юем (ше) *незак.* (*купо-*
вац дацо нове) понављати (се)

поновни -а -е понован

понос *х.* жалба, пожала, тужба; **пойсц на**
~ отићи се жалити, отићи на пожалу; **не**
сцем чуц нїяки поноси нећу да чујем
никакве жалбе

поносованс *с.* **1.** жаљење, жадање; **2.** жалба,
тужба, пожала

поносовац ше -суем ше *незак.* **1.** жалити се,
јадати се; вајкати се, кувати; јадиковати;
2. (*на дакого*) тужакати кога, жалити се
на кога

поношиц -им *зак.* унети; донети; однети;
пренети; **поношели шицко угле до шо-**
пи унели су сав угаљ у шупу; **поношце**
шицко на громаду однесите (донесите,
пренесите) све на гомилу

понукац -ам *незак.* **1.** нудити; **2.** *заст.* (*спо-*
нукац) побуђивати, подстицати

понукнуц -нем *зак.* **1.** понудити; **2.** *заст.*
(*спонукнуц*) побудити, подстакнути

понуковац -куем *незак.* *оп.* **понукац (2)**

понюхац -ам *зак.* поњушити, оњушити

поняте *с.* *заст.* *оп.* **поняце**

поняце *с.* појам

поняцови -а -е појмовни, појамни

поньва *ж.* **1.** (*ткана*) поњава (*в.*); **2.** колски
кров, арњеви; цирада

поньвичка *ж.* *дем.* поњавица

пооберац -ам *зак.* **1.** (*овоц и под.*) обрати,
побрати (*све, постепено*); **2.** (*куру и под.*)
очерупати; очистити

пооберац ше -ам ше *зак.* (*подоставац хоро-*
ту од дакого) заразити се (*сви, постепе-*
но); од **сдног дзецка ше шицки дзеци**
пооберали од једног детета су се сва де-
ца заразила

пообецовац -цуем *зак.* обећати, наобећа-
вати

пообешовац -шуем *зак.* повешати, извеша-
ти, покачити, обесити

пообивац -ам *зак.* **1.** (*плоди з древа*) омлати-
ти, отрести, обити; **2.** (*очкодовац поверх-*

- носи) изобијати; **3.** (з *десками, латками*) обложити
- пообиходзиц** -им *зак.* обићи, пообилазити; посетити
- пооблапцяц (ше)** -ям (ше) *зак.* изгрлити (се)
- пооблєскац (ше)** -ам (ше) *зак.* обући (се) (*све, постепено*)
- пооблєсковац ше** -куєм ше и **пооблїзковац ше** -куєм ше *зак.* улизати се, улизивати се, улагивати се; **пооблєсковала ше ко-ло шефа** мало се улизала шефу
- пообочковац (ше)** -куєм (ше) *зак.* изљубити (се)
- пообрацац** -ам *зак.* обрнути, окренути (*све, постепено*)
- пообрацац ше** -ам ше *зак.* **1. а)** (*пооглядац ше*) осврнути се, обрнути се, окренути се (*више пута, на све стране*); **б)** погледати; потражити; **пообрацац ше за роботу** потражио је посао; **2.** (*пременїц ше – о обставинох*) променити се, окренути се
- пообувац (ше)** -ам (ше) *зак.* обути (се)
- пообщени** -а -е уопштен
- пообщено** *присл.* уопштено
- пообщиц** -им *зак.* уопштити
- пообщовац** -щуєм *незак.* уопштавати
- пооганяц** -ям *зак.* повијати, потерати, појурити
- поогваряц** -ям *зак.* изоговарати, наоговарати; оклеветати; позлобити
- пооглядац ше** -ам ше *зак.* осврнути се, окренути се, обазрети се (*више пута, на све стране*)
- поодавац (ше)** -ам (ше) *зак.* поудавати (се), подомити (се)
- поодберац** -ам *зак.* **1.** (*побрац часи*) поузимати, преузети; **2.** (*пооднімац*) поодузимати, поотимати; **3.** *поль.* изруководати
- поодбивац** -ам *зак.* поодбијати
- поодвальовац (ше)** -люєм (ше) *зак.* одвалити (се) (*све, постепено*)
- поодзельовац (ше)** -люєм (ше) *зак.* оделити (се), издвојити (се)
- поодкладац** -ам *зак.* склонити, посклањати; сложити; ~ *єдзене зоз стола* склонити јело са стола; **поодкладали алат** сложили су алат
- поодметац** -ам *зак.* **1.** одмести (*све, постепено*); **2.** ~ **шніг** почистити снег (*метлом*)
- пооднімац** -ам *зак.* поотимати
- поодношиц** -им *зак.* однети (*све, постепено*)
- поодпадовац** -дуєм *зак.* **1.** поотпадати, опасти; **2.** (*о малтеру и под.*) ољуштити се, олупити се, окрунити се
- поодповедац** -ам *зак.* дрско одговорити (*одговарати*); свашта одговорити
- поодрезавац** -зуєм *зак.* поодсецати
- поодрильовац ше** -люєм ше *незак. взаєм. повр.* погурати се
- поодрубовац** -буєм *зак.* поодсецати (*секиром*)
- поодруцац** -ам *зак.* побацати, поизбацивати
- поодходзиц** -им *зак.* отићи (*о свима*)
- поолєйовац** -юєм *зак.* науљити, зауљити, обуљити
- поолївац (ше)** -ам (ше) *зак.* полити (се) (*више пута, потпуно*)
- поолїзовац (ше)** -зуєм (ше) *зак.* олизати (се) (*више пута, потпуно*)
- поометац** -ам *зак.* (*очисциц од праху*) омести; опајати
- пооначиц ше** -им ше *зак.* споречкати се, посвађати се
- поопатрац** -ам *зак.* погледати, прегледати, разгледати (*све, постепено*)
- поопекац** -ам *зак.* (*набиц з батогом и под.*) ошинути, оплести; ишибати
- поопекац ше** -ам ше *зак.* опећи се (*на више места*)
- пооперац (ше)** -ам (ше) *зак.* наслонити (се) (*сви, постепено*)
- поопивац (ше)** -ам (ше) *зак.* поопијати (се), изопијати (се), поизопијати (се)
- пооправяц** -ям *зак.* поправити (*све, постепено*)
- поорац** -рем *зак.* поорати, узорати
- поорезовац** -зуєм *зак.* исећи, одсећи (*све, постепено*)
- пооставац** -ам *зак.* поостајати

поотарговац (ше) -гуєм (ше) *зак.* пооткидати (се)

поотверац (ше) -ам (ше) *зак.* поотварати (се)

поотлукац -ам *зак.* (*очкодовац поверхносу*) отући, обити (*на више места*); ~ **гарчок** отући лонац

поотлукац ше -ам ше *зак.* **1.** (*очкодовац ше по поверхносу*) обити се, отући се; **2.** (*поблукац*) потуцати се једно време

поотреповац (ше) -пуєм (ше) *зак.* отрести (се)

поотресац -ам *зак.* отрести, стрести (*све, постепено*)

поохабѣц -јам *зак.* поостављати

пооцицовац -цуєм *зак.* полизати; осисати; ~ **пальци** (*при едзеноу*) полизати прсте

пооцтовац -туєм *зак.* закиселити (*сирћетом*)

поошивац -ам *зак.* просејати

поп х. **1.** *зневаж.* поп; **2.** *поль.* **а)** (*верхні сноп на марадику*) горњак (в.), поп(а) (в.); **б)** *попове* *мн.* (*верхні снопи на брадле*) горњи ред снопова повлате; ♦ **єст и над попом** ~ има и над попом поп

попадац -ам *зак.* **1.** попадати, порушити се; **2.** **а)** (*о дижджу*) поросити, оросити: *диждж кус попада* киша је мало поросила, пало је мало кише; **б)** (*о шнігу*): **кус попада** *шніг* мало је падао снег, пало је мало снега

попадаовац -дує *незак.* (*з часу на час падац – о дижджу*) ромињати; повремено падати

попажериц ше -им ше *зак.* полакомити се, острвити се

попаковац -куєм *зак.* попаковати

попаковац (ше) -куєм (ше) *зак.* попаковати (се)

попаліц -ім *зак.* **1.** попалити; **2.** (*цигари*) запалити, припалити; **попалели себе** запалили су по једну

попаметац -ам *зак.* попамтити

попанщени -а -е који се погосподио; **вони уж** **попанщени** они су се већ погосподили

по пански *присл.* господски, као господин (господа); **вони жию по пански** они живе господски

попанщиц ше -им ше *зак.* погосподити се

попаприговац -гуєм *зак.* (*присмачиц зоз папригу*) зачинити паприком, запаприти

по парастки *присл.* паорски, сељачки, као паори (сељаци)

попарац -рем *зак.* **1.** (*розпарац зошите*) опарати, попарати, испарати; **2.** (*иштрикане*) расплести; ~ **виштрикани рукав** расплести исплетен рукав; **3.** изгребати; **4.** *поль.* ишпартати, попарати (в.)

попарац ше -рем ше *зак.* **1.** (*о зошитим*) опарати се, попарати се, испарати се; **2.** (*о иштриканим*) расплести се

попариц -им *зак.* (*преляц з горуцу воду*) попарити, обарити

попаровац -руєм *зак.* (*найсц пару парним предметом*) спарити

попаровац ше -руєм ше *зак.* спарити се

попаровац ше -руєм ше *зак.* **1.** (*о самицох и самицох*) спарити се; **2.** *прен.* наћи себи девојке (*о младићима*) *одн.* младиће (*о девојкама*)

попасовац ше -суєм ше *зак.* порвати се; опробати с ким снагу

попасц -ашем *зак.* (*спасц*) попасти, испастити; побрстити, обрстити

попатрац -ам *незак.* **1.** поглéдати, погледавати; заглéдати се, загледавати; гледуц(к)ати; зверати, зиркати; **2.** ~ **єден на другог** поглéдати се; ♦ ~ **спод ока** гледати испод ока

попатрене *с. оп.* **попатрунок**

попатриц -им *зак.* **1.** погледати, бацити поглед; ~ **на дакого** погледати кога; ~ **коло себе** погледати око себе; ~ **спод ока** погледати испод ока; **2.** **а)** ~ **на себе** погледати се; **попaть на себе як випатраш** погледај се како изгледаш; **б)** ~ **єден на другог** погледати се

попатрунок -нку/-нка *х.* поглед; ♦ **на перши** ~ на први поглед; **руциц** ~ бацити поглед

попахац -ам *зак.* помирисати, омирисати

попачиц ше -им ше *зак.* допасти се, свидети се, свиђати се; запети за око; бацити око на кога/што

попейглац -ам *зак.* испеглати

попелнићка *ж. ридк.* пепељара

попер -пру *х.* бибер; **цали** ~ бибер у зрну

попернић *х. (судзинка за попер)* биберница, биберњача

попечатовац -туем *зак. оп. попечацовац (2)*

попечацовац -цуем *зак. 1.* офарбати (обојити) дрвеним бојицама; **2.** печатирати, ударити печате

попечиц -чем *зак. 1. а)* испећи (*све, постепено*); **б)** мало (краће време) пећи; **2. (опечиц)** опећи, осмудити, опрљити, опржити, ожарити

попечиц ше -чем ше *зак. (опечиц ше)* опећи се; осмудити се, опрљити се; опржити се, ожарити се

попивац -ам *незак. оп. попивовац*

попивковац -куем *незак. дем.* пијуцкати

попивовац -вуем *незак.* пијуцкати

попиліц -ім *зак.* исећи (*тестером*)

попирскац -ам *зак. 1.* попрскати, опрскати, запрскати; **2. (кус попадац – о дижджу)** оросити, поросити

попирсковац -куем *незак.* капати (*о киши*); **диждж почина попирсковац** киша почиње да капље

пописац -ишем *зак. 1. (унесц до попису)* пописати; **2.** исписати, ишарати; ~ **мур з крейду** исписати зид кредом

пописац ше -ишем ше *зак. цркв. (приявиц винчане у цркви – о заручених)* пријавити се

попитац ше -ам ше *зак.* распитати се

попиц -иєм *зак. з розл. знач.* попити; ♦ **попил дацо** најео се бунике (лудих гљива)

попишкани -а -е **1.** упишан; **2. попишкани** -ного *х.* пишоња, упишанко

попишкац (ше) -ам (ше) *зак.* упишкити (се), упишати (се)

поплакац -ачем *зак.* поплакати

поплаковац -куем *незак.* поплакивати

поплатани -а -е **1.** закрпљен; **2.** покрпљен

поплатац -ам *зак. 1.* закрпити; **2.** покрпити

поплашиц -им *зак.* уплашити, заплашити, поплашити

поплашиц ше -им ше *зак. 1.* уплашити се, заплашити се, поплашити се; **2. (позлекац ше – о коњох)** зазрети, поплашити се; **коні ше поплашели од авта** коњи су зазрели од аута

поплесц -ецем *зак. 1.* поплести, исплести; **2. прен. (наспак поприповедац)** погрешно (наопачке) испричати; налупетати, натрабуњати

поплесц ше -ецем ше *зак. 1.* заплести се, сплести се; **2. безос. (дакому): таке ше ми поплетло у сну** сањао сам нешто необично, замршено

поплесцени -а -е *прен. 1.* замршен; **2. поплесцене** -ного *с.* без главе и репа

поплесннсти -а -е плеснив, убуђан

поплеснић -несем *и* -ім *зак.* убуђати се, убуђавити се, побуђавити; уплеснивити се, заплеснивити се

поплювац -ам *зак. 1.* испљувати; запљуцкати; ~ **патос** испљувати под; **2. прен. (дакого)** поплувати; ♦ ~ **до рукох (гарсцох)** плјунути у шаке

поплювковац -куем *незак. частот. дем.* плјуцкати

поплювовац -вуем *незак. частот.* плјуцкати

попод *прим. з акуз. 1.* означаје рушање по месце *хторе ше находзи под даким/дачим* испод; **авион лєци ~ хмари** авион лети испод облака; **2. означаје рушање ко-ло подножја дачого** поред, уз; **драга водзи ~ лєс** пут води поред шуме; **ишли ~ хижи** ишли су поред кућа

поподкладац -ам *зак.* подметнути (*све, постепено*)

поподмивац -ам *зак.* разлокати, подлокати; **вода поподмивала побережје** вода је разлокала обалу

поподперац -ам *зак.* подупрети (*све, постепено*)

попожичовац -чуем *зак. (подавац на по-жичку)* распосуђивати

пополадне *с.* поподне, послеподне; ♦ **добре ~!** добар дан!

пополадню *присл.* после подне

пополадньови -а -е поподневни, послеподне-
невни

пополи *присл.* напола, попола

пополївац -ам *зак.* полити (*све, постепено*)

пополнїц -їм *зак.* попунити

пополнїовац -нїєм *незак.* попуњавати

попомивац -ам *зак.* опрати посуђе

попонагляц -ям *незак.* **I** *непрех.* (*швидше*
исц; *швидше робиц*) пожурити, похитати;
II *прех.* (*дакого*) пожурити кога

попонагляц ше -ям ше *зак.* (*швидше робиц*)
пожурити; ужурбати се; **попонагляли**
ше дакус же би на час закончили
роботу пожурили су мало да на време
заврше посао

попонагльовац -лїєм (*дакого*) *незак.* по-
журивати кога

попоносовац ше -суєм ше *зак.* пожалити
се, потужити се; изјадати се, појадати се

попонукац -ам *зак.* понудити (*свима*)

попопровани -а -е (*присмачени зоз попром*)
побиберен, забиберен

попопровац -руєм *зак.* побиберити, заби-
берити, набиберисати

попораїц -їм *зак.* поспремати; распреми-
ти, уредити, средити; ~ **хижу** поспрема-
ти собу

попосилац -ам *зак.* разаслати

попосцеляц -ям *зак.* (*наместиц посцелї*) **а)**
(*за спанє*) наместити, распремити, раз-
местити; **б)** (*по спаню*) наместити, рас-
премити

поправдзе I *присл.* **1.** праведно; **зробиц** ~
урадити праведно; **2.** искрено; **повесц** ~
рећи искрено; **II 1. слов.** заправо, доду-
ше; ~, **требало би чуц и други бок** до-
душе, требало би чути и другу страну; **2.**
модал. у ствари; **шицки гваря же вона**
виновата, а ~ не було так сви кажу да је
она крива, а у ствари није било тако

поправиц -им *зак.* **1.** направити (*све, по-*
степенено); ~ **кифлочки** направити киф-
лице; **2.** (*виправиц*) поправити

поправиц ше -им ше *зак.* **1.** (*постац леп-*
ши) поправити се; поисправити се; **2.**
(*затиц*) поправити се, удебљати се

поправяц -ям *незак.* поправљати

поправяц ше -ям ше *незак.* **1.** (*поста-*
вац лепши) поправљати се; **2.** (*тиц*)
поправљати се, удебљавати се

попрагац -ам *зак.* упрегнути

попражиц -им *зак.* **1.** испржити (*све*);
2. (*дакус пражиц*) пропржити

попраскац -ам *зак.* попуцати (*уз прасак*)

попратац -ам *зак.* коц. **1. оп.** **попораїц**;
2. (*поодкладац*) посклањати

попрашковац -куєм *зак.* запрашити

попребеговац -гуєм *зак.* претрчати (*сви,*
постепено)

попреберац -ам *зак.* **1.** пробрати; **2.** (*пасулю*
и под.) отребити, пребрати

попребивац -ам *зак.* **1.** избости; **попреби-**
вал ноги по церню избо је ноге на трњу;
2. избушити; испробити; **попребивали**
гуми на бициглож избушили су гуме на
бициклима

попревожиц -им *зак.* превести (-езем) (*све,*
постепено)

попревращац -ам *зак.* поиспревртати, ис-
превртати, поиспретурати

попреганняц -ям *зак.:* ~ **статок** прошетати
стоку

попредац -ам *зак.* поиспродавати, продати
(*све, постепено*); распродати

попреднї -я -є *ридик.* претходан

попрейга *присл.* попреко; $\diamond$ **наздлуж и** ~
уздуж и попреко

попреказовац ше -зуєм ше *зак.* показати
се; подичити се; пошепурити се

попрекладац -ам *зак.* **1.** преместити, ста-
вити, пренети (*све, постепено*); **2.** (*на*
други јазик) превести (*све, постепено*)

попреламавац -муєм *зак.* поиспреламати

попремакац -ам *зак.* прокиснути, скроз по-
киснути (*о свима*)

попремарзац -ам *зак.* (*барз позамарзац*)
озепсти, прозепсти, промрзнути (*о сви-*
ма); **дзечи попремарзаю на теј жими**
деца ће прозепсти на овој хладноћи

попременьовац -нїєм *зак.* изменити,
помењати (*све, постепено*)

попремесцац -ам *зак.* испремештати

попреписовац -суєм *зак.* испреписивати

попреплашовац (ше) -шуєм (ше) *зак.* испрепадати (се)

попреплстац (ше) -ам (ше) *зак.* преплести (се), испреплести (се) (*све, постепено*)

попрерастац -ам *зак.* (*прероснуц през да-цо*) испрорастати

попререзовац -зуєм *зак.* испресецати; изукрштати

попреривац -ам *зак.* поиспрекидати, испрекидати

попреруцовац -цуєм *зак.* испребацати, испребаживати

попрескаковац -куєм *зак. осн. и прен.* испрескакати

попрестрашовац (ше) -шуєм (ше) *зак.* испрепадати (се)

попресиц -едзем *зак.* 1. (*дакус пресиц*) попрести; 2. (*шицко спресиц*) испрести

попресицецац -ам *зак.* 1. разастрети, прострети; ~ **керпари по жеми** разастрети крпаре по поду; 2. прострети, извешати; ~ **порайбани шмати** прострети рубље

попретарговац -гуєм *зак.* 1. (*мархву, петрушку*) проредити, рашчупати; 2. поиспрекидати, искидати, испрекидати

попрехладзовац ше -дзуєм ше *зак.* прехладити се (*о свима*)

попреходзиц -им *зак.* 1. проћи (*сви, постепено*); 2. (*вшеліячини дожиц*) проћи, свашта доживети; **вшеліяк там попреходзел** свакојако је тамо прошао

попрец -еєм *зак.* повенути, увенути (*све, постепено*)

попрецаговац -гуєм *зак.* 1. испровлачити, провући; 2. испрецртати, прешарати

попрецинац -ам *зак.* расећи, распорити/распарати (*на више места*); з **батогом попрещинал коњови скору** бичем је расекао коњу кожу на више места

попрецинац ше -ам ше *зак.* укрстити се, изукрштати се (*о путевима, правцима*)

попречитовац -туєм *зак.* 1. пребројати (све); 2. прочитати (све)

попрешварбовац -буєм, **попрешмарбовац** -буєм и **попрешмарговац** -гуєм *зак.* испрецртати, искривити, прешарати

попри *прим. з лок. и ген.* 1. *означаје место у близосци дакого/дачого* поред, до; ~ **хижи заградка** поред куће је башта; 2. *означаје пресцерање по цалей дужини дакого/дачого* дуж, уз, поред; ~ **побрежја (побрежју)** мочарна жем дуж обале је мочварно земљиште; 3. *означаје додавање, паралелносц* поред, осим; ~ **других ту и вон** поред осталих ту је и он; 4. *означаје источасносц* уз; **неприятель напада ~ потримовки танкох** непријатељ напада уз подршку тенкова; 5. *означаје поровнање* поред, у поређењу са; **чловек малки ~ велькому швету** човек је мален у поређењу са великим светом; 6. *звич. у злученю* и **попри** *виражује допусне значење* поред, и поред; [**и**] ~ **пецерих дзехох оец не роби** поред петоро деце отац не ради; и ~ **шицким не удало ше му** и поред свега није успео; ◇ ~ **тим, ~ того** поред тога, уз то, осим тога; поврх; **место ~ месту** по целој површини: **ляд побил шаца место ~ месту** лед је убио усеве (в.), лед је све уништио

поприбеговац -гуєм *незак.* дотрчати (*о свима*)

поприберац (ше) -ам (ше) *зак.* дотерати (се); упарадити (се); нагиздати (се); накинђурити (се)

поприбивац -ам *зак.* прикуцати (*све, постепено*)

попривозиц -им *зак.* довести (-езем) (*све, постепено*)

попривязовац -язуєм *зак.* привезати, повезати (*све, постепено*)

попризначовац -чуєм *зак.* побележити, забележити (*све, постепено*)

поприкладац -ам *зак.* 1. обложити; покрити; ставити (*на нешто или преко нечег*); 2. ~ **облоги** ставити облоге

поприкривац -ам *зак.* покрити (*све, постепено*)

поприношиц -им *зак.* донети (*све, постепено*)

поприповедац -ам *зак.* 1. попричати, поразговарати; 2. напричати; испричати, избрбљати, разбрбљати; **вшеліячини**

там **поприповедал** свашта је тамо на-
причао

попристановяц (ше) -ям (ше) *зак.* поже-
нити (се); поулавати (се); подомити; по-
удати

поприходзиц -им *зак.* подолазити, доћи
(сви, *постепено*)

поприцискац -ам *зак.* притиснути (*све, по-
степенно*)

попробовац -буем *зак.* 1. пробати, покуша-
ти; испробати; опробати; 2. (*сдзене*)
окусити, пробати

попров -а -о (*хтори ше одноши на попер*):
~ **пах** мирис бибера; ◇ ~ **колач** х. кул.
папрењак

попровадзиц -им *зак.* 1. (*покончиц роботи
одвичательней одн. руководзацей осо-
би*) обавити, спровести; водити; **шицки
роботи попровадзел як треба** све по-
слове обавио је како треба; 2. (*з даким –
окончиц роботу старателя*) бринуту се,
побринуту се; **хто з тима дзецми попро-
вадзи?** ко ће о овој деци да се брине

попровац -руем *незак.* биберити, паприти

попросто *присл.* 1. једноставно; **ми ~
не знаме лепше жиц** ми једноставно
не умето боље живети; 2. простачки,
непристојно, вулгарно; **одповед му ~
одговорио му је непристојно**; ◇ **млец ~
поль** млету на просто

попруга *ж.* (*моцни платняни ремень*) гурт-
на

по псовски *присл.* пасји, на пасји начин

попукац -ам *зак.* попуцати, испуцати

попутац -ам *зак.* 1. сапети, спутати;
2. упетљати, уплести

попутовац -туем *зак.* путовати; **добре по-
путовали** добро су путовали

попухнути -а -е отекао; подбуо; надувен,
поднадуо

попухнуц -нем *зак.* отећи; надути се; под-
надути се

попуциц -им *зак.* (*поприцискац, поджа-
миц*) изгњечити; провалити

попуцац -ам *зак.* попуштати, пустити (*све
постепено*)

попуциц -им *зак.* 1 *непрех.* (*постац помир-
лвши*) попустити; 2 *прех.* (*побивнц*) по-
пустити, олабавити; ◇ **не ~ за шицок
швет** не попустити ни за длаку

попуцлви -а -е 1. попустљив; 2. снисход-
љив

попуцлвосц *ж.* 1. попустљивост; 2. снис-
ходљивост

попуцовац -щуем *незак.* 1 *непрех.* попуш-
тати; предавати се, подавати се; 2 *прех.*
попуштати, лабавити, олабављивати

попушуюци -а -е *оп.* **попуцлви**

попушуюцосц *ж. оп.* **попуцлвосц**

попшиц ше -им ше *зак.* проневаљалити се,
опоганити се, олошати; постати поква-
рен

пора *ж. анат. и др.* пора

порабени -а -е угњетен, поробљен

порабиц -им *зак.* поробити

порабйовац -бюем *незак.* поробљавати

порабйовач х. поробљивач

порабйац -ям *зак.* **цо порабйаш?** шта ра-
диш?

порада *ж.* 1. савет; 2. саветовање

порадзиц -им *зак.* саветовати, посаветова-
ти; упутити; ◇ ~ **себе: не можем себе ~
не могу да будем паметан, не знам шта
да радим, на муци** сам

порадзиц ше -им ше *зак.* 1. *взаєм. повр.*
а) посаветовати се; **б)** договорити се;
2. (*дакому – гледац од дакого совит*) по-
саветовати се с киме, тражити савет од
неког; **порадзел ше адвокатоци цо ма
робиц** посаветовао се са адвокатом шта
да ради

пораднїк х. саветник (*приручник*)

порадовац ше -дуем ше *зак.* порадовати се
порасне с. спремање; распремање; уређи-
вање, сређивање

поражене с. пораз

поражиц -им *зак.* поразити

поражуюци -а -е поражавајући, запању-
јући

пораїц¹ -ім *незак.* спремати; распремати;
уређивати, сређивати; чистити; ~ **квар-
тель** спремати стан; ~ **двор** уређивати
(чистити) двориште

пораїц² -ім *зак.* 1. препоручити, посаветовати, упутити; 2. препоручити момку девојку *одн.* девојци момка

пораїц ше -ім ше *незак.* вршити велику нужду, олакшавати се

порайбац -бем *зак.* опрати (*све рубље*)

порансти -а -е рањен; повређен

пораніц -ім *зак.* ранити; разрађавити; повредити

пораховац -хуем *зак.* 1. израчунати; 2. сабрати, збројати, збројити

пораховац ше -хуем ше *зак.* обрачунати се

пораяч *х.* спремач; собар

пораячка *жс.* спремачица, чистачица; собарица

порвазок -зка *х.* канап, узица; ♦ **водзиц** (*весц, тримац*) *дакого на порвазку* водити (држати) кога на узици (на ланцу)

порвац -вем *зак.* тргнути, дрмнути, цимнути; повући; ~ *дакого за рукав* цимнути кога за рукав

порвац ше -вем ше *зак.* тргнути се; пренути се; штрецнути се, жацнути се

порващок -щка *и беи.* -азка *х.* 1. канапче, узица; 2. (*на меху за вязане*) канап

порвец (ше) -ем (ше) *зак. оп.* **порвац (ше)**

порвислар *х. поль. заст. (пресцерач порвислох)* онај што полаже (простире) ужа

порвисло *с. поль. заст. (скручени раж за вязане снопох)* уже; **правиц порвисла** плести ужа (*в.*); **пресцерац порвисла** полагати (простирати, ширити) ужа (*в.*)

порезане -ного *с.* посекотина

порезац -ежем *зак.* посећи; исећи

порезац ше -ежем ше *зак.* посећи се

порекац -ам *незак.* порицати, опорицати

порекнуц -нем *зак.* порећи, опорећи

порив *х.* побуда, порив, мотив; подстицај, подстрек; **давац** ~ давати подстицај

поривац -ам *незак.* 1. побуђивати, подстицати, наводити (*на нешто*); 2. (*наводити на лоше*) подстрекивати

порива(ю)ци -а -е подстицајни

поридко *присл. (хтори ше ридко зявює):* **жито** ~ **зишло** пшеница је омашита; **нашо** **церкви у Америци ест** ~ наше цркве у Америци су доста ретке

порипац -пем *зак.* 1. испарати, изгребати, изгулити; 2. *коц. (кукурицу)* ишпартати; 3. *кух.* исећи; ~ **цесто з острожку** исећи тесто дервишем

пориско *с.* 1. држаље, дршка; 2. (*на видлох*) вилиште; 3. (*на батогу*) бичаље, држаље; 4. (*на грабљох*) грабљиште; ♦ **глупи як** ~ глуп као ђускија (као дудук, као клада)

порихтани -а -е спреман, готов

порихтаносц *жс.* спремност, готовост

порихтац -ам *зак.* 1. спремити, припремити; 2. подесити (*учинити подесним*); 3. *прен. (дакого – намесциц дакому неприємносц)* средити кога, подвалити коме; **але го порихтали** ала су га средили

порихтац ше -ам ше *зак.* спремити се, припремити се

пориц -иєм *зак.* изрити, изровати, разрити

порище *с. бот.* трескот, дворник, живинска трава (*Polygonum aviculare* L.)

порни -а -е 1. (*гербни*) надмен; важан; 2. прек, пргав

поробени -а -е 1. у *функц. пред.*: **поробене** **дакому** наврачано је коме; 2. **поробене** -ного *с. оп.* **поробеніско**

поробеніско *с.* врацбина; чар, чаролија; чини; мађија; урок

поробиц -им *зак.* 1. урадити; учинити; обавити 2. (*дакому*) наврчати; заврчати; обајати, омађијати; зачарати; бацити чини

поровнане *с.* 1. упоређење; 2. нагодба

поровнац -ам *зак.* 1. поравнати; 2. упоредити

поровнац ше -ам ше *зак.* 1. поравнати се; 2. упоредити се; 3. *взаєм. повр.* изравнати (измирити) рачуне, нагодити се, намирити се

поровновац -нуєм *незак.* 1. равнати; 2. упоређивати, поредити

поровновац ше -нуєм ше *незак.* 1. упоређивати се, поредити се; 2. *взаєм. повр.* изравнавати рачуне, нагађати се, намиривати се

поровнуюци -а -е 1. упоредан; 2. упоредив **пород** *х.* и **породзене** *с.* порођај

породзинац ше -ам ше *зак.* ородити се, освојити се

породзиц -им *зак.* **1.** *непрех. оп.* **породзиц ше**; **2.** *прех. (дзецко)* родити

породзиц ше -им ше *зак.* породити се

породзовац ше -дзуем ше *незак.* порађати се

порозбеговац ше -гуем ше *зак.* разбежати се

порозберац -ам *зак.* **1.** расклопити, раставити (*све, постепено*); **2.** (*куру и под.*) изудити, истранижирати, раскомадати; **3.** (*робу у дутяну*) разнети, разграбити; **4.** (*дакого*) потешити, утешити, разгалити; **порозберай ю дакус у тих бригох** утешити је мало у овим бригаама

порозбивани -а -е поразбијан, разбијен

порозбивац -ам *зак.* поразбијати

порозводиц -им *зак.* развести (-едем) (*све, постепено*)

порозвожиц -им *зак.* развести (-езем) (*све, постепено*)

порозвизовац (ше) -зуем (ше) *зак.* развезати (се) (*све/сви, постепено*)

порозганияц -јам *зак.* **1.** растерати (*све, постепено*); **2.** (*цесто з розвалку*) развити

порозгварац ше -јам ше *зак.* поразговарати

пороздавац -ам *зак.* раздати (*све, постепено*)

порозиходиц ше -им ше *оп.* **порозиходиц ше**

порозкапчовац (ше) -чуем (ше) *зак.* раскопчати (се); раздрљити (се)

порозкладац -ам *зак.* (*покласц обект дїї коло себе*) ставити (сложити, размести) око себе; ~ **алат коло себе** ставити алат око себе

порозкладац ше -ам ше *зак.* (*покласц обект дїї коло себе*) припремити се за рад; **порозкладац ше з роботу** ставио (сложио, разместио) је алат и др. око себе, припремио се за рад

порозлстовац ше -туем ше *зак.* разлетети се (*сви, постепено*)

порозмазовац -зуем *зак.* помазити

порозметац -ам *зак.* размести (*све, постепено*)

порозмикац -ам *зак.* откључати (*све, постепено*)

порозни -а -е порозан

порозношиц -им *зак.* разнети (*све, постепено*)

порозпадовац ше -дуем ше *зак.* распасти се, пораспадати се

порозпатрац ше -ам ше *зак.* погледати око себе, разгледати се

порозносилац -ам *зак.* разаслати (*све, постепено*)

порозруцовац -цуем *зак.* разбацати (*све, постепено*)

порозсельовац (ше) -люем (ше) *зак.* раселити (се) (*сви, постепено*)

порозсиповац -пуем *зак.* **1.** (*сипкацу материю, дробни предмети*) испросипати; **2.** (*чечносц – порозлівац*) испроливати

порозтварац -ам *зак.* поотварати

порозуменс с. **1.** разумевање; **2.** споразум

порозумиц -им *зак.* разумети, схватити

порозумиц ше -им ше *зак.* *взаєм. повр.* **1.** разумети се; **2.** споразумети се, договорити се

порозходзиц ше -им ше *зак.* **1.** разићи се, поразилазити се; **2.** растати се (*сви, постепено*)

порозшевац (ше) -ам (ше) *зак.* расејати (се)

порок х. порок

пороляц -јам *зак.* **1.** (*убиц з ролю*) изваљати; поваљати, изравнати ваљком; **2.** *пољ.* поваљати

пороснути -а -е обрастао (*коровом и др.*)

пороснуц -ошнем *зак.* **1. а)** проклијати; **цибуля през жиму поросла** црни лук је преко зиме проклијао; **2. (о води)** пораста, надоћи; **3. прен.** пораста; **пороснул му углед** порастао му је углед

пороснуце с. **1.** пораст; ~ **температури** пораст температуре; **2. (води)** надолазак

порота ж. порота

поротнік х. поротник

порочни -а -е порочан

порошни -им *зак.* (*попадац – о дижджу*) поросити

порошовац -шуєм *незак.* (*попадавац – о дижджу*) росити

порплї *жс. мн. коц. оп.* **парплї**

порплїц ше -ім ше *незак. коц. оп.* **парплїц ше**

порта *жс.* **1.** (*хижи*) плац, грунт (*в.*); **2.** (*церковни двор*) порта

портейка *жс. заст.* роба

портир *х.* портир

портирка *жс.* портирка

портирница *жс.* портирница

порубац -бем *зак.* **1.** исећи (*секиром*); **2.** поцепати, исцепати; ~ **древу** исцепати дрва

порубене -ного *с.* поруб

порубиц -им *зак.* порубити

поругац -ам *зак.:* ~ **на дакого** обасути кога погрдама

поруковац ше -куєм ше *зак.* руковати се, поруковати се

по руски *присл.* **1.** русински, на русински начин; **2.** на русинском језику, русински; **бешеду по руски** говоре на русинском језику

порусначиц (ше) -им (ше) *зак.* русинизовати (се), русинизирати (се)

порусначовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* русинизовати (се), русинизирати (се)

поруцац -ам *зак.* **1.** (*на громаду, з коча долу и под.*) побацати; **2.** (*одруциц*) побацати, избацити

поручене *с.* порука

поручиц -им *зак.* (*послац поручене*) поручити

поручовац -чуєм *незак.* (*посилац поручене*) поручивати

порушани -а -е **1.** *дїсл. мен. од порушац*; **2.** дирнут, ганут

порушац -ам *зак.* **1.** дирати, дирнути; **2.** помакнути, помаћи; **3.** протрести; ~ **мех з муку** (*помкнуц мех геваль-тамаль же би ше мука у нїм не збила*) протрести цак са брашном; **4.** (*плїтко поорац або покопац*): **плїтко** ~ **жем з плугом** плитко узорати; ~ **кус жем з мотику коло кукурици** окресати мало око кукуруза, плитко окопати; **5.** *прен. а)* побудити,

подстаћи, подстакнути; **б)** (*дац иницијативу*) покренути; **в)** дирнути, ганути

порушац ше -ам ше *зак.* помакнути се, помаћи се

порушене *с.* **1.** *дїсл. мен. од порушиц*; **2.** порив, мотив, побуда, подстицај

порушиц -им *зак.* (*спонукнуц*) побудити, подстакнути, навести

порушовац -шуєм *незак.* **1.** побуђивати, подстицати; **2.** (*давац иницијативу*) покретати

порушовац х. покретач

порушуюци -а -е **1.** покретачки; ~ **сила** покретачка снага; **2.** подстицајни

порхет *х. текст.* пархет

порхетов(и) -а -о/-е пархетни

порцийни -а -е *и* **порцийов(и)** -а -о/-е порески; **порцийово кнїжки** пореске кнїге

порция *жс.* **1.** порез, данак; **2.** порција, оброк

порцол х. порцулан (*оп. полцор*)

порцолови -а -о/-е порцулански

порядка *жс. заст.* епидемија; зараза

порядков(и)¹ -а -о/-е (*од порядка*) епидемијски, епидемичан; ~ **хорота** епидемична болест

порядкови² -а -о/-е редни; ~ **числовнїк** редни број

порядне *с.* **1.** уредно; **2.** редовно

порядни -а -е **1.** уредан; **2.** редован

порядок -дку/-дка *х.* **1.** ред; **направиц** ~ на правити ред; **2.** уређење, поредак

посада *жс.* посада

посадзац -ам *зак.:* ~ **хлеб до пеца** сложити хлеб у фуруну (*в.*)

посадзиц -им *зак.* **1.** (*засадиц*) посадити; **2.** посејати; ~ **кукурицу** (*цвиклу, слунечнїк*) посејати кукуруз (репу, сунцокрет); **3.** (*нову файту рошлїни*) запатити; **посадзел нову файту черешнї** запатио је нову врсту трешања; **4.** *заст. (змесциц):* ~ **дакого гу столу** посадити кога за сто; ~ **дакого на коня** попети кога на коња

посамо *присл.* свако посебно, сваки сам; **три шестри жио** ~ три сестре живе свака посебно

посановац -нуем *зак.* 1. пожалити; **посановала** *ншесного човека* пожалила је несретног човека; 2. сажалити се

посватац ше -ам ше *зак. (постац сватове)* постати пријатељи (*о родитељима пара младенаца*)

посел -сла *х. заст.* изасланик; ♦ **ані осла** **ані посла** *оп. под осел*

посербиц (ше) -им (ше) *зак.* посрбити (се)

посербйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* посрбљивати (се)

по сербски *присл.* 1. на српском језику, српски; **вон зна по сербски** он зна српски; 2. српски; на српски начин; као Србин (Срби)

посилатељ *х.* пошљалац

посилац -ам *незак.* 1. слати; 2. одашиљати

посилач *х.* одашиљач

посилка *ж.* пошљка

посиловац ше -луєм ше *зак. (з вельким напужованьом почкодзиц себе здравю)* претргнути се; **посиловал ше дзвигаюци терху, та го болі хрибет** претргао се дижући терет, па га сад боле леђа

посипац -пем *зак.* 1. посути; 2. укрцати, утоварити; ~ **писок на ладю** утоварити песак на брод

посиповац -пуєм *незак.* посипати

поскакац -ам *зак.* 1. скочити, поскакати, побипати; **нараз шицки поскакали зоз карсцельох** одједном су сви поскакали са столица; 2. (*по даким/дачим*) поскакати

поскладац -ам *зак.* 1. сложити, посллагати; 2. (*зложиц дацо розобране*) склопити; 3. зденути, саденути; ~ **жито до маради-кох** саденути жито у крстине; ♦ ~ **руки** скрстити (прекрстити) руке

поскок *х. зоол.* поскок (*Cerastes cornutus*)

поскона *ж.* црна (крупна) кудеља (*в.*); ♦ **ценки (худи) як** ~ сув ко сарага, танак као свећа о сиротињском парастосу; **вирос як** ~ (*вирос високи и ценки*) порастао је висок као гора

поскравац -ам *зак.* скројити, искројити

поскривац (ше) -ам (ше) *зак.* посакривати (се)

поскруцовац (ше) -цуєм (ше) *зак.* посавијати (се), изувијати (се)

поскубац -бем *зак.* 1. почупати; повући; ~ **дакого за власи** повући кога за косу; 2. (*попасц*) почупати; побрстити

послабиц -им *зак.* ослабити

посладзиц -им *зак.* посладити, засладити

посланік *х.* посланик

послац пошлем *зак.* послати; одаслати

после 1. *прим. з тен. (< серб.)* после, након, иза; ~ **настави** после наставе; ~ **войни** после рата (*оп. по (II, 2)*); 2. *присл. (< серб.)* после, затим (*оп. потим*)

послеслово *с.* поговор, епилог

послуга *ж. беш. (I. слугове; 2. послужене)* послуга

послуговац -гуєм *незак.* послуживати; служити

послуговац ше -гуєм ше *незак.* служити се, помагати се, испомагати се; **вони ше послугую як добри сушеди** они се испомажу као добре комшије

послуговач *х.* служилаг

послужене *с. (едзене, тце)* послужење; **предложиц пред дакого** ~ изнети послужење

послужитељ *х.* послужитељ

послужитељка *ж.* послужитељка

послужиц -им *зак.* послужити; услужити

послужиц ше -им ше *зак.* послужити се

послужовац -жуєм *незак.* послуживати; услуживати

послужовац ше -жуєм ше *незак.* послуживати се

послужовач *х. оп. послуговач*

послух *х.* 1. послушност; дисциплина; у **фамелиі бул послух док оцц жил** у породици је владала послушност док је отац живео; 2. *викр.:* **послух!** пажња!; **модлім** ~! молим тишину!, молим мало пажње!

послухац -ам *зак.* 1. послушати, саслушати; 2. ослушнути, прислушнути

послухни -а -е *оп. послушни*

послушенство *с. кнїжк.* послушност (*оп. послушносц*)

послушни -а -е послушан

послушнік *х. церкв. (новик)* исушеник

послушносц *ж.* послушност

посмаковац -куем *зак. I прех. (дац едзеноу смак з присмачками)* зачинити; **II не-прех. 1.** пријати; **посмаковали му колачи** пријали су му колачи; **2. оп. насмаковац**

посмертни -а -е посмртни, погребни; ♦ ~ **марш** посмртни марш; ~ **бешеда** посмртни говор

посни -а -е постан; **посне едзене** посно јело; ♦ ~ **жем** (*неплодна жем*) посна земља; **посни колеса** неподмазани точкови

посовитовац -туем *зак.* посаветовати

посолсни -а -е посолжен; ♦ **бегац як з посолсну** (*нігда не мировац*) бити прави вртиреп (вртигуз)

посоліц -ім *зак.* посолити

поспани -а -е поспан, сањив; дремљив; мамуран, бунован

поспаносц *ж.* поспаност, сањивост; дремљивост; мамурлук

поспац пошпим *зак.* поспати, заспати (*о свима*)

поспишиц ше -и ше *зак. звич. безос.* успети; **поспишело ше** му успео је

поспишовац ше -шуе ше *незак. звич. безос.* успевати

посплацовац -цуем *зак.* исплатити, отплатити (*све, постепено*); **достал оцову хижу, та посплацовал братох** добио је очеву кућу, па је исплатио браћи њихов део

посплетац -ам *зак. (наприповедац вишеліячини)* налупетати, натрабуњати, свашта напричати

посподку присл. на доњој страни, доњом страном; ♦ **сукня** ~ жипон

поспреведац -ам *зак.* преварити, изварати, поварати

поспреводзиц -им *зак. оп.* **поспреведац**

поспричкац ше -ам ше *зак.* споречкати се

пост *х. церкв.* пост; **Вельки** ~ (*Вельконоцни пост*) Велики пост; **Крачунски** ~ Божићни пост; **строги** ~ строги пост

постав *х. заст. (верх за шмати)* лице

постава *ж. беш. (< серб.)* постава (за одело) (*оп. футро*)

поставани *дїсприкм. мн.* који су поустајали (*после спавања*), који су на ногама; **вчас рано уж шицки були** ~ ујутру рано већ су сви били поустајали (већ су сви били на ногама)

поставец¹ -ам *зак. 1.* стати (*сви, постепено*); **шицки поставали до шора** сви су стали у ред; **2.** поустајати (*после спавања*); **3. а)** изгазити, проћи; **поставал по розлятей фарби** прошао је по разливеној боји; **б)** у гужви себе поставали по ногох у гужви су се изгазили по ногама

поставец² -ам *незак.* постајати, настајати

поставиц -им *зак. 1. з розл. знач.* поставити; ~ **дакого за шефа** поставити кога за шефа; ~ **диагнозу** поставити дијагнозу; ~ **питање** поставити питање; **2. (положиц вариц)** приставити; **поставела вариц полудзенек** приставила је ручак; **3. (хижу и под.)** подигнути, подићи, изградити, направити, саградити; **поставели нову хижу** направили су нову кућу; ♦ ~ **дакого човеком** поставити кога на ноге; **вон сце (жада) [лем] на (по) своім** ~ (*жадац зробиц дацо лем по своім*) он желе да буде само по његовом; он се држи само свога става

поставкац -ам и **поставковац** -куем *незак.*

1. застајкивати; шеткати (*застајкујући*); **идзе по улици и поставка пред дугянами** иде улицом и застајкује пред продавницама; **намири статок, а вец поставка на драже** намири стоку, а онда шетка пред кућом; **2.** цупкати; **допило му ~ за століком на пияцу** досадило му је цупкати за тезгом на пијаци

поставяц -ям *незак. 1. з розл. знач.* постављати; ~ **едначину мат.** постављати једначину; ~ **питања** постављати питања; ~ **стражу** постављати стражу; **2. (класц вариц)** пристаљати

поставяц ше -ям ше *зак.* постављати се; заузимати становиште

постамент *х.* постамен(а)т, постолје

постанова *ж. заст.* одлука

постановиц -им *зак. заст.* **1.** одлучити, решити; **2.** закључити; утврдити

постановка *ж.* **1.** (*теза*) поставка, теза; **наукова** ~ научна поставка; **2.** *театр. и др.* поставка

постановяц -ям *незак. заст.* одлучивати, решавати

постарац ше -ам ше *зак.* побринути се, постарати се

постарени -а -е остарео, овештао

постариц -реєм *и* -им *зак.* остарети, остарити; овештати; изанђати се

постариц ше -реєм ше *и* -им ше *зак.* остарети, остарити; **наш сушед ше постарел** наш комшија је остарео

постарциц -им *зак.* (*сцигнуц поробиц вецей роботи*) успети, стићи, доспети; **постарчела и статок накармиц и навариц полудзенoк** успела је и да нахрани стоку и да скува ручак

постац¹ -стоїм (*кратиш час стац*) *зак.* постајати, постојати; **постал дакус и предлужел робиц** постајао је мало и наставио да ради; **не шеднем, постоїм дакус** нећу сести, постајаћу мало

постац² -анєм *зак.* постати

постлукац -ам *зак.* изубијати; **спаднул и постлукал колена** пао је и изубијао колена

постлукац ше -ам ше *зак.* изубијати се; **док сцекал, шицок ше постлукал** док је бежао, сав се изубијао

посто *присл.* посто; ♦ **сто** ~ сто посто

постоле *с.* постоље; подножак

постоток -тку/-тка *х.* постотак

постояц -оїм *незак.* (*исновац*) постојати

постояци -а -е (*иснуюци*) постојећи

пострадалец -лица *х.* унесрећени; пострадали

пострадани -а -е унесрећени; пострадали

пострадац -ам *зак.* страдати; претрпети штету; **велї пострадали од вилїву** многи су страдали од поплаве

пострашиц -им *зак.* поплашити

постред *прим. оп.* **поштред**

постредни -а -е *оп.* **поштредни**

постреднїк *х. оп.* **поштреднїк**

постреднїцтво *с. оп.* **поштреднїцтво**

постредно *присл. оп.* **поштредно**

постредовац -дуєм *незак. оп.* **поштредовац**

пострел *х. мед.* (*вред на пальцу руки або на дланї*) црни пришт (*на прсту руке или на длану*)

пострибловац -луєм *зак.* посребрити

постригац -ам *зак. оп.* **поштригац**

постриженіє *с. цркв.* пострижење

построєнє *с. оп.* **пошоренє**

построїц (ше) -їм (ше) *зак.* постројити (се)

постройовац (ше) -юєм (ше) *незак.* постројавати (се)

поступ *х. заст.* напредак, напредовање

поступац -ам *незак.* поступати

поступенє *с. оп.* **поступок**

поступиц -им *зак.* **1.** поступити; **2. заст.** напредовати

поступнє *присл.* постепено

поступни -а -е поступан

поступок -пку/-пка *х.* **1. з розл. знач.** поступак; **2.** чин

посудзиц -им *зак.* (*критиковац*) осудити; ожигосати

посудзовац -дзуєм *незак.* (*критиковац*) осуђивати; жигосати

посумняц -ям *зак.* (< *серб.*) посумњати

посушиц (ше) -им (ше) *зак.* посушити (се)

посходзени -а -е **1.** (*зобрани*) окупљен; **посходзени людзе чекаю** окупљени људи чекају; **2.** (*зидзени – о рошлінох*) изникао

посходзиц¹ -им (*позиходзиц долу*) *зак.* сићи, посилазити (*сви, постепено*)

посходзиц² -им *зак.* (*зисц – о рошліни*) никнути, нићи; **жито посходзело** пшеница је никла

посходзиц ше -им ше *зак.* састати се, окупити се (*сви, постепено*)

посцаговац -гуєм *зак.* **1.** (*долу*) свући; **2.** (*на громаду*) довући

посцекани *мн.* одбегли; избегли

посцекац -ам *зак.* **1.** разбежати се, побећи; **2.** избегнути (*сви, постепено*); **3.** разјурити се

посцелїна *ж.* постельина, креветнина

посцелїц -їм *зак.* **1.** (*намесциц посцель*)

а) (*за спанє*) наместити, распремити, разместити; **б)** (*по спаню*) наместити, распремити; **2.** (*слами под статок*) настрети; **♦ як себе посцелїш так будзеш спац** како простреш онако ћеш и лећи (спавати)

посцелка *ж.* **1.** *дем.* креветац, креветић; **2.** *анат.* постелица; **3.** *топла леја*; **4.** *поль.* (*часц плуга*) јастук (*в.*), ланци (*в.*)

посцеляц -ям *незак.* **1.** (*намесцац посцель*) **а)** (*за спанє*) наместити, распремати, размештати; **б)** (*по спаню*) наместити, распремати; **2.** (*слами под статок*) настирати

посцель *ж.* **1.** *кревет, постельа*; **2.** *лежај*; **3.** *оп. посцелка (4)*; **♦ легнуц до посцелї** (*похориц ше*) пасти у кревет

посцерац -ам *зак.* обрисати, избрисати

посцерац ше -ам ше *зак.* обрисати се, избрисати се

посцигнуц -нем *зак.* **1.** (*сцигнуц поробиц*) успети, стићи; **ти не посцигнеш шицко нешка поробиц** ти нећеш успети све да нас урадити; **2.** *постићи*; **вельо ~ у живоце** много постићи у животу; **3.** (*знайси*) снаћи, задесити, стићи; **посцигла го неволя** снашла га је невоља

посцигнуце *с.* достигнуће; постизање, достизање

посциговац -гуєм **I** *незак.* **1.** (*сциговац поробиц*) успевати, стизати; **2.** *постизати*; ~ **успихи** постизати успехе; **3.** (*дакого – знаходзиц*) сналазити, задешавати, стизати; **II** *зак.* (*поприходзиц*) стићи

посцигуџи -а -е *достижан*

посцилка *ж. коц. оп. посцелка*

посцинац -ам *зак.* покосити, окресати

посцискац -ам *зак.* стегнути (*све, постепено*)

посцискац ше -ам ше *зак.* (*позбивац ше*) стиснути се

посциц -им *незак.* постити

потадз *присл.* доведе

потаємне *присл.* **1.** тајно, потајно; **2.** при-тајено

потаємни -а -е **1.** тајни; **2.** притајен

потаємно *присл. оп. потаємне*

потайни -а -е (< *серб.*) тајни (*оп. потаємни (1)*)

потайно *присл.* (< *серб.*) потајно (*оп. потаємне*)

поталповац -пуєм *зак. оп. подталповац*

потальябац -ам *зак.* изгазити прљавим ногама или обућом

поталь *присл. оп. потадз*

потамадз *присл.* дотле, донде

потамаль *оп. потамадз*

потанцовац -цуєм *зак.* поплесати; поиграти

потапшац -ам *зак.* **1.** (*дакус потажиц з ногами*) изгазити, погазити; **2.** (*завлачиц тапшаюци, походзиц*) зашљапкати

потаргац -ам *зак.* покидати, искидати

потаргац ше -ам ше *зак.* покидати се, искидати се; **♦ ~ (урвац ше) од работи** претргнути се од посла, искилавити се

потаргнуц -нем *зак.* тргнути; дрмнути; цимнути; повући; подрмати

потаргнуце *с.* трзај

потарговац -гуєм *незак.* трзати; дрмати; цимати

потарговац -гуєм (*перф. -ал*) и **потарговиц** -гуєм и -им (*перф. -вел*) *зак.* пазарити, трговати, потрговати; **добре потарговел** добро је пазарио

потвердзене *с.* **1.** *дїєсл. мен. од потвердзиц*; **2.** *потврда*

потвердзиц (ше) -им (ше) *зак.* потврдити (се); доказати (се); обистинити (се)

потвердзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* потврђивати (се); доказивати (се); обистињавати (се)

потвора *ж.* **1.** *наказа, накарада, награда, грдоба*; **2. *сабласт, саблазан, авет***

потвориц ше -им ше *зак. звич. з негацио* **1.** *потрудити се*; **анї кус ше не потворел** нимало се није потрудио; **2.** *појавити се, показати се*

потворни -а -е **1.** *наказан, накарадан, наградан*; **2.** *сабластан, аветињски*

потворносц *ж.* *наказност, накарадност, награда*

потеди *присл.* дотада(а), дотле

потедишні -я -є дотадашњи
потенцијал *х. грам.* потенцијал, погодбени начин
потераз *присл.* досад, до сада
потерашні -я -є досадашњи
потеркац -ам *зак.* (вдериц з рогами) побости, избости
потеркац ше -ам ше *зак. взаєм. повр.* (збиц ше з рогами) побости се, избости се
потим *присл.* затим, после тога, након тога; после; ♦ ~ **як** (пошол, пришол и под.) пошто је (отишао, дошао и сл.); ♦ **о тим** ~ о том потом; **уж** ~ (уж нескоро, прешла уж нагода) прошао је воз, сад је касно
потирвац -ам *зак.* потрајати
потіха *жс.* утеха
потішитель *х. поет.* утешилац, утешитель
потішителька *жс. поет.* утешителька
потішши -а -е утешан
потлачиц -им *зак. поль.* овр(е)ћи, овршити
потлумиц -им *зак.* (побиц) изубијати
потлучиц -чем *зак.* **1.** истуцати, стући; излупати, сатрти; иситнити, уситнити; **2.** (з вдерењами змегчац) истући, истуцати; умецати; ~ **месо** истући месо; **3. а)** (набиц) изубијати, премлатити; **б)** (о камен-цр) побити, потући
потлучиц ше -чем ше *зак.* угрувати се, изубијати се
поток *х.* поток
потоків -а -о поточни; ♦ ~ **рак** *зоол.* рак поточни (A. Torrentum)
потолковац -куем *зак.* **1.** објаснити, појаснити; **2.** образложити
потомок -мка *х.* потомак
потомство *с.* потомство
потоп *х.* потоп
потоп *жс. заст.* **1.** потоп, поплава; ♦ **швета** ~ *библій.* потоп света; ♦ **як швета** ~ (барз велька непогода) небо се отворило (проломило), саставило се небо са земљом
потопени -а -е потопљен, поплавлjen
потопиц -им *зак.* **1.** (у пецу) изложити, изгорети; сагорети, погорети; потрошити; ~ **шицко древо** погорети сва дрва;

2. (ладю) потопити; **3.** (залац) потопити, поплавити

поточина *жс.* бујица

поточинов -а -о бујични

поточиц -им *зак.* (погрици, знічтожиц) расточити

потрава *жс. поль.* (шено и под. як статкова покорма) крма

потрафене *с.* погодак (у циљ)

потрафени -а -е погођен; ♦ **не** ~ промашен

потрафиц -им *зак.* з розл. знач. погодити; ~ до циля погодити у циљ; **потрафел праве на полудзенок** погодио је баш на ручак; **потрафел сом твоей думки** погодио сам твоје мисли; **потрафело их нещесце** погодила их је несрећа; ♦ **не** ~ промашити

потрафяц -ям *незак.* з розл. знач. погађати; ♦ **не** ~ промашивати

потрафяч *х.* погађач

потрацени -а -е: **вон** ~ он се губи (губи памћење)

потрациц -им *зак.* погубити, изгубити

потрациц ше -им ше *зак.* (хвиљково страциц вязу думкох) изгубити се

потреба *жс.* **1.** потреба; **2.** нужда, потреба; **буц у потреби** бити у нужди; **помогнуц дакому у потреби** помоћи коме у нужди

потребни -а -е потребан

потребовац -буем *незак.* и *зак.* **а)** бити потребан; **наша жем потребуе газ** нашој земљи потребан је гас; **дасдни рошліни потребуу вельо води** неким биљкама потребно је много воде; **б)** тражити; захтевати; **подлу робу людзе не потребуу** лошу робу људи не траже; **тема драми потребовала лепши розробок** тема драме захтевала је бољу разраду

потребуюци -а -е који је у нужди

потрепац -пем *зак.* **1.** полупати, излупати, поразбијати, изразбијати; **2.** потрпати; **3.** разбити; ~ **дакому нос** разбити коме нос

потрес *х.* потрес

потресац -ам *незак.* потресати; дрмусати, дрмати

потресац ше -ам ше *нзак.* 1. потресати се; дрмати се, дрмусати се; 2. подрхтавати; 3. *прен.* потресати се

потресни -а -е потресан

потресц -ешем *зак.* 1. потрести, подрмати; уздрмати, продрмати, протрести; 2. промућкати; 3. *прен.* потрести; дирнути, ганути

потресц ше -ешем ше *зак.* 1. потрести се; уздрмати се, продрмати се; 2. подрхтати; 3. *прен.* потрести се

потрец -ем *зак.* 1. (на тарлу) изрибати, изрендати; 2. (конопу) отрлити; 3. (вимасирац) истрти; ~ **дакому руку** истрти коме руку

потрешенс с. 1. потрес; 2. титрај

потримац -ам *зак.* 1. з *розн. знач.* подржати; 2. подржати, одобрити; ~ **дачийо думанс** подржати нечије мишљење; 3. (*потирвац*) потрајати; **не знаме кельо криза потрима** не знамо колико ће криза потрајати; **така жима годна длужей** ~ таква зима може дуже потрајати; 4. (*витримац* *якиш час*) послужити; **поробиме кед хвиля потрима** урадићемо ако нас време послужи; **поможеме дзецом кед нас здравс потрима** помоћи ћемо деци ако нас здравље послужи; 5. (*сполнић*) испунити, одржати; ~ **слово** одржати реч

потримац ше -ам ше *зак.* 1. а) држати се, издржати, изгурати, устрајати; **кед ше и далсй так потримаш, достансй векшу плацу** ако и даље тако издржиш, добићеш већу плату; **обшеднути у тврдині ше потримали ише мешац** опседнути у тврђави издржали су још месец дана; б) држати се реда; 2. одржати се; **республика ше потримала даскельо роки** република се одржала неколико година; 3. *взаєм. повр.* подржати се

потримовац (ше) -муем (ше) *нзак.* подржавати (се)

потримовач х. подржавалац

потримовка ж. подршка

потровац (ше) -руем (ше) *зак.* потровати (се)

потровиц (ше) -руем (ше) и -им (ше) *зак. оп. потровац (ше)*

потрошенс с. *оп. потрошок*

потрошиц -им *зак.* потрошити

потрошок -шку/-шка х. утрошак

потрудзиц ше -им ше *зак.* потрудити се

потрушиц (ше) -им (ше) *зак.* измрвити (се); иситнити (се)

потукац -ам *зак.* (*вдериц з рогами або з главу – о статку*) побости, избости; ударити

потукац ше -ам ше *зак. взаєм. повр.* (*побиц ше з рогами або главами – о статку*) побости се, избости се

потулени -а -е *оп. потуљни*

потуљни -а, -е покоран; скрушен, покуњен; кротак

потуљно присл. покорно; скрушено, покуњено, кротко

потуніц -їм *зак. оп. потуньшиц*

потуньовац -нюем *нзак. оп. потуньшовац*

потуньшенс с. појевтињење

потуньшиц -им *зак.* појевтинити

потуньшовац -шуем *нзак. непрех.* појевтињавати

потупенс с. 1. *дїсл. мен. од потупиц*; 2. прекршај, преступ; повреда; ~ **правилох** повреда правила

потупитель х. прекршилац, прекршитељ

потупиц -им *зак.* 1. затупити, иступити (*све, постепено*); 2. прекршити; изневерити; погазити; ~ **закон** прекршити закон; 3. (*не виполніц*) погазити; ~ **обецанс** погазити обећање

потупйовац -пюем *нзак.* 1. прекршивати, кршити; изневеравати; 2. (*не виполньо-вац*) газити; ~ **обецанс** газити обећање

потупйовач х. 1. (*закон*) прекршилац, прекршитељ; 2. (*клятви*) вероломац, вероломник

потупови -а -о/-е прекршајни; ~ **поступок** прекршајни поступак

потутме присл. потајно, кришом

потька ж. шаран

потьотька ж. дем. шаранчић

поувредзовац -дзуем *зак.* извређати

поуганяц -ям *зак.* утерати (*све, постепено*); ~ **швині до кармика** утерати свиње у обор

поугинац -ам *зак.* улубити (*на више места*)

поугльованє *с.* угљенисање

поугльовац (ше) -люєм (*ше*) *зак.* угљенисати (*се*)

поука *жс.* поука, наук

поуказовац -зуєм *незак.* показати (*све*)

поуквиљовац -люєм *зак.* извређати

поукладац -ам *зак.* 1. уметнути (*све, постепено*); 2. ~ **дзечи** однети (одвести) децу на спавање, успавати децу

поумерац -ам *зак.* поумирати, помрети; ♦ **як кед би (ягда) ци (му и др.) шицки поумерали** као да су ти (*му и др.*) све лађе потонуле

поумивац -ам *зак.* опрати, поумивати; ~ **руки** опрати руке

поумивац ше -ам *ше* *зак.* опрати се, поумивати се

поуношиц -им *зак.* унети (*све, постепено*)

поупрекосиц -им *зак.* пркосити (*мало, једно време*)

поутарговац -гуєм *зак.* 1. поукидати; 2. по-испрекидати

поуходзиц -им *зак.* 1. ући (*сви, постепено*); 2. (*до превозки*) ући, укрцати се

поуцерац -ам *зак.* 1. обрисати; избрисати; побрисати; 2. почистити

поуцерац ше -ам *ше* *зак.* обрисати се

поуцинац -ам *зак.* ошинути; ишибати; ~ **дакого з корбачом** ишибати кога корбачем

поучени -а -е 1. свестан, са високом свешћу; **то народ** ~ то је народ са високом свешћу; 2. упућен; **не були зме о тим досц поучени** нисмо били о томе довољно упућени

поучиц -им *зак.* поучити; упутити

поучовац -чуєм *незак.* поучавати; упућивати

пофаластовац -туєм *зак.* искомадати, испарчати; искасапити

пофойтовац (ше) -туєм (*ше*) *зак.* погушити (*се*)

пофрантовац -туєм *зак.* нашалити се

пофришко *присл.* убрзо, ускоро

пофуркац -ам *зак.*: ~ **мед пчол.** изврцати мед

похасновац -нуєм *зак.* 1. употребити; 2. искористити; 3. (*едзене*) потрошити; појести; **уж похасновали шицку мукку** већ су потрошили све брашно

похвала *жс.* похвала

похваліц -ім *зак.* похвалити

похваліц ше -ім *ше* *зак.* похвалити се

похвални -а -е похвалан

похвастац -ам *зак. коц. оп.* **похвациц**

похватац ше -ам *ше* *зак. взаєм. повр.* потући се, погушати се

похвациц -им *зак.* (*похориц ше од наглого едзена*) очемерити се

похибени -а -е ненормалан, луд; суманут, блесав, шашав

похибиц -им *зак.* 1. погрешити; 2. полудети, скренути памећу; поблесавити, побенавити, пошашавити

похибка *жс. ридк.* грешка, погрешка

похилсни -а -е 1. *дїсприскм. од похиліц (ше)*; 2. повијен, погнут; ~ **хрибет** повијена леђа; 3. погурен, гурав, погрбљен

похиліц (ше) -ім (*ше*) *зак.* 1. погнути (*се*), сагнути (*се*); 2. згрбити (*се*), погрбити (*се*); згурити (*се*), погурити (*се*)

похильовац (ше) -люєм (*ше*) *незак.* 1. погињати (*се*), сагињати (*се*); 2. грбити (*се*), погрбљивати (*се*); гурити (*се*)

похлєптац -ам *зак.* полокати, локнути

похлїпац -ам *зак.* посркати

похлїп(к)овац -куєм *незак.* сркутати, прискривати

похлопени -а -е мужеван

похлопиц ше -им *ше* *зак.* постати мужеван

по хлопски *присл.* мушки, као мушкарац

похмарене у функц. пред.: **нешка** ~ данас је облачно

похмарени -а -е облачан; наоблачен

похмареносц *жс.* облачност

похмариц ше -им *ше* *зак.* наоблачити се

похмарйовац ше -ює *ше* *и* **похмарковац ше** -кує *ше* *незак.*: **похмаркує ше** на не-

бу се појављују ретки облаци, небо се помало облачи

поховани -а -е *кух.* похован

поховац¹ -ам *зак.* сахранити, погребити

поховац² -хуем *незак. кух.* поховати, похати

поход *х.* **1.** поход; **2.** најезда

походзене *с.* порекло

походзиц¹ -им *зак.* **1.** проћи, пролазити (*остављајући трагове*); **хтошка походзел по заградки** неко је прошао баштом; **2.** (*ходзиц якиш час*) походити, ићи једно време; **3.** (*по дачим*) погазити, изгазити; зашљапкати; **4.** (*дожиц, по-преходзиц*) проћи; **приповедала нам як там походзела** причала нам је како је тамо прошла; **5.** *прех. и непрех.* (*обисц велі места*) обићи; обиграти; **походзел цали валал** обишао је цело село; **походзела по шицких сушедох** обишла је све комшије

походзиц² -им *незак.* **1. а)** потицати, произилазити, водити порекло; **б)** вући корен; **2.** бити узрок чега, проузроковати нешто; **шицко зло походзи од човека** човек је узрок свему злу; **чкода походзи од огня** штету је проузроковала ватра

походзковац -куем *незак.* шеткати (се); **лєм походзкус и ніч не роби** само се шетка и ништа не ради

похопиц -им *зак.* **1.** схватити; појмити; познати; **2.** спознати; сагледати

похопйовац -юем *незак.* **1.** схватати; поимати, познавати; **2.** спознавати; сагледавати

похоплйви -а -е **1.** схватљив, појмљив; **2.** сагледив

похорене *с.* оболење

похорени -а -е болестан; болесног изгледа

похориц ше -им ше *зак.* разболети се, оболети; пасти у постељу; **2.** (*о шицких*) поизразболевати се

похота *жс.* похота

похотлйви -а -е и **похотни** -а -е похотан

похотлйво и **похотно** *присл.* похотно

похпац -ам *зак.* **1.** увући, завући, уденути (*све, постепено*); **2.** потрпати

похпац ше -ам ше *зак.* увући се, завући се (*о свима*)

похрамовац -муем *незак.* храмуцкати, шантуцати

похрапйовац -юем *незак.* хркултати, хркуцати

похребцина *жс.* кичма

похребцинов(и) -а -о/-е кичмен

похрипйовац -юем *незак.* хрипутати

похрупкац -ам *зак.* похрскати (*хрскваво јело*)

похрустац -ам *зак.* похрскати (*бомбону, лешник и сл.*)

похудобне *присл. оп.* **похудобно**

похудобни -а -е оскудан

похудобно *присл.* оскудно; **жию** ~ живе оскудно

поцаг *х.* шах. и *прен.* потез

поцагац -ам *зак.* **1.** повући; ~ **за ухо** повући за уво; **2.** (*шицко*) довући, одвући *одн.* превући; **поцагал дому шицко древо** довукао (одвукао, превукао) је кући сва дрва; **3.** ~ **линии** излинијати

поцагнути -а -е **1.** *дйеприкм. од поцагнуц (ше)*; **2.** *прен.* повучен

поцагнуто *присл.* повучено; **жиц** ~ живети повучено

поцагнуц -нем *зак.* **1.** з *розл. знач* повући; ~ **смугу** повући црту; ~ **молбу** (*предкладанс, слово, розказ, подпис и под.*) повући молбу (предлог, реч, наредбу, потпис и сл.); ~ **дакого набок** повући кога у страну; ~ **влагу** повући влагу; ~ **даскельо дими** повући неколико димова (*цигарете*); **2.** (*потаргнуц*) цимнути, тргнути; **3.** (*кус премесциц*) примакнути; одмакнути; **4.** (*до носа*) ушмркати; **5.** (*под дацо*) подмаћи; **6.** (*попиц алко-голу*) повући, гуцнути; **7. а)** (*потирвац*) потрајати; **б)** (*витримак – о хорому*) потегнути; **хори не длого поцагнул** болесник није дуго потегао; **8.** дуже спавати; **рано дакеди поцагне** ујутру некад дуже спава; **9.** пирнути; **поцагнул витрик** пирнуо је ветрић

поцагнуц ше -нем ше *зак.* **1.** з *розл. знач* повући се; ~ **набок** повући се у страну; **вода ше поцагла** вода се повукла; **2.**

(оддаліц *ше*) измакнути се, измаћи се; одмакнути се, одмаћи се; **3.** (у *страху, не-одлучносци и под.*) устукнути, узмакнути, узмаћи; **4.** *воєн. (з положеня)* повући се, одступити

поцагованс *с. дієсл. мен. од поцаговац (ше)*

поцаговац -гуєм *нєзак. 1. з розл. знач.* повлачити; **2.** (*потарговац*) цимати, трзати; **3.** (*кус премесцац*) примичати; одмицати; **4.** (*до носа*) ушмркивати; **5.** (*под да-цо*) подмицати; **6.** ~ **з носом** (*пре натху, у плачу*) шмркати

поцаговац ше -гуєм *ше нєзак. 1. з розл. знач.* повлачити се; **вода ше поцагує** вода се повлачи; **2.** (*кус ше премесцац*) измицати се; одмицати се; уклањати се; **3.** (у *страху, неодлучносци*) узмицати; **4.** *воєн. (з положеня)* повлачити се, одступати

поцвенкац -ам *зак. (о риби)* мало погрисити мамац

поце *присл.* дођите; овамоте

поцегелковац -куєм *зак.* поплочати, оплочити (*плочицама*)

поцеловиц -вєєм и -им *зак. (достац целову фарбу)* постати ружичаст, поруменети

поцеміиц -нєєм и -їм *зак.* потамнети

поценко *присл. 1.* танко; **намасциц** ~ намазати танко; **2.** подрбно, детаљно; **по-танко; 3. прен. (з малима средствами):** **почала криза, мушине** ~ (**поценше**) **по-**чела је криза, мораћемо стегнути каиш

поценше *присл. оп. поценко (3)*

поцепліц -леє и -ї *зак.* отоплити

поцерпанс *с.* стрепња

поцерпац -ам *нєзак.* стрепети

поцерпиц -им *зак.* потрпети, отрпети

поцешенс *с. 1.* утєха; **слова поцешеня** утєшне речи; **2. а)** понос, дика; **вон ~ сво-їх родичох** он је понос својих родитеља; **б)** радост; срећа

поцешени -а -е *радостан; сретан; задово-*љан

поцешитель *х.* утєшилац, утєшитєљ

поцешителька *ж.* утєшитєљка, утєшитє-љица

поцєшиц -им *зак. 1.* утєшити; **2.** обрадовати; усрећити; осветлати образ (лице) ко-ме; **син поцєшел родичох з одличним успихом** син је обрадовао родитеља од-личним успехом

поцєшиц ше -им *ше зак. 1.* утєшити се; **2. а)** обрадовати се; **б)** бити сретан; **в)** по-дичити се

поцєшуюци -а -е утєшан

поциганіц -їм *зак.* слагати, налагати; про-лагати

поциганіц ше -їм *ше зак.* слагати, прева-рити

поциловац (ше) -луєм (ше) *зак. поет.* пољубити (се)

поцилунок -нку/-нка *х.* пољубац

поцильовац -люєм *зак.* погодити (у *циль*); **♦ нє ~ промашити; кельо раз ши нє по-**цильовал? **колико пута си промашио?; вон нїгда нє поцилює** он увек промаши (промашује)

поцимбориц ше -им *ше зак.* уортачити се

поциментовац -туєм *зак.* омалтерисати (*цементним малтером*)

поциметовац -туєм *зак.* посути циметом

поциновац -нуєм *зак.* окалајисати

поцискац -ам *зак. 1.* потрпати; **2. коц.** по-гурати

поцисковац -куєм *нєзак.* потискивати; ~ **чувства** потискивати осєћања

поцисни -а -е потисни

поциснуц -цишнем *зак.* потиснути

поцифровац -руєм *зак.* ишарати, прошара-ти

поцихи *присл.* тихо, нечујно; истиха, поис-тиха

поцихучки *присл. дем.* вєома тихо, тихано

поцме *присл.* по мраку

поцмиц¹ -єєм и -им *зак. (постац цми)* по-тамнети

поцмиц² -им *зак. (зробиц цмим)* потамни-ти

поцукровац -руєм *зак.* зашећерити

почаварговац -гуєм *зак.* пазарити

почавши *присл. заст.* почев, почевши

почамкац -ам *зак.* мљацнути

почаракац -ам *зак.* проћаскати

почарниџ¹ -ѿм зак. поцпрнети

почарниџ² -нѿем *и* -ѿм зак. **1.** поцпрнети; **2.** огаравити

почасови -а -о/-е повремен

почасово *присл.* повремено

почасциџ (ше) -им (ше) зак. почастити (се)

початкови -а -о/-е *оп.* **початни**

початком *прим. з тен.* почетком; ~ **того тижня** почетком ове недеље

початни -а -е почетни

початок -тку/-тка *х.* почетак

поцац -чнѿм зак. почети; ♦ **нѿ зна одкаль** ~ (*од бригох и под.*) не зна шта ће са собом, не зна где му је глава; **цо я тераз почнѿм?** (*цо будзем робци у тей бриги*) шта ћу ја сад(а) [да радим]?

поцац ше -чнѿм ше зак. *заст. оп.* **поцац**

почежкосц *ж.* потешкоћа

почекац -ам зак. почекаати, сачекати

почервенџ¹ -нѿем *и* -ѿм зак. (*постац червени*) поцпрвенети; зацпрвенети се

почервенџ² -ѿм зак. (*зробиц червеним*) поцпрвенети

почеркац -ам зак. позвекетати; позвечати; позвецкати; почегртати; покуцати; ~ **з дробнима динарами у кишенки** позвецкати ситним парама у џепу; ~ **з млатком по коси** покуцати чекићем по коси

почерковац -куѿм *нѿзак.* позвекивати; звецкати; звекетати; чегртати

почесац -ѿшем зак. **1.** (*велѿх, шицких*) почешљати, очешљати; **2.** (*конопу, волну и под.*) огребенати, изгребенати, погребенати

почесни -а -е почасни; ~ **штрельба** почасна палба

почест(в)овац -т(в)уѿм зак. почаствовати, удостојити

почим¹ *присл.* пошто; ~ **кила мяса?** пошто је килограм мяса?

почим² *злуч. беш.* (< *серб.*) пошто (*оп. по-неже, прето же*)

починац -ам *нѿзак.* почињати, започињати

починац ше -ам ше зак. *заст. оп.* **починац**

почисциџ -им зак. **1.** почистити; **2.** (*ишицко*) очистити

почитац -ам зак. **1.** избројати, побројати, пребројати; **2.** (*дакус читац*) читати, прочитати

почитованѿ *с.* **1.** *дѿсл. мен. од* **почитовац**; **2.** поштовање, обзир

почитовани -а -е поштован, џењен; ~ **пан судия** поштовани господине судија

почитоватељ *х.* поштовалац

почитоватељка *ж.* поштоватељица, поштоватељка

почитовац -туѿм *нѿзак.* поштовати, џенити, уважавати

почитовац ше -туѿм ше *нѿзак. взаѿм. повр.* поштовати се, џенити се, уважавати се

почкодзиџ -им зак. нашкодити; **нѿ почкодзело би ци дакус копац на полю** не би ти нашкодило да мало копаш на њиви

почкодовац -дуѿм зак. *оп.* **очкодовац**

почитовач *х. оп.* **почитоватељ**

почмигац -ам зак. **1.** ошинути; ишибати; ~ **конѿ** ошинути коње; **2.** (*помахац з чмиговом*) замахнути бичем

почмохтац -ам зак. *експр.* протрљати

почуванѿ *с. ридк.* осећање; осећај

почувац (ше) -ам (ше) зак. *ридик.* осећати (се)

почувствовац -вуѿм зак. осетити

почурени -а -е проливен; ~ **фарба** проливена боја; **з твари почурена крѿв заста-новела ше на бради** крѿв која је цурила лицем зауставила се на бради

почуриџ -им зак. поцурити; пролити се

почуством *присл.* **1.** тобож(е), бајаги; **2.** у *фуцкиј атрибута* тобожњи, наводни; ~ **приятель** тобожњи пријатељ

почустомок *присл. коц. оп.* **почуством**

почухац -ам зак. **1.** потрљати, протрљати; **2.** (*облаки и под.*) обрисати; **3.** (*очи*) протрљати

почуџ -уѿм зак. *оп.* **почувствовац**

пошалџ -ѿм зак. полудети, поблесавити, побудалити, побенавити

пошалџ ше -ѿм ше зак. пошалити се, нашалити се

пошац -шеѿм зак. посејати

пошва *ж.* **1. а)** футрола, корице (за нож, сабљу); **вицагнуц шаблю з пошви** извући мач из корица; **б)** (за музични и под. инструменти, за окуляри) футрола; **одложел окуляри до пошви** ставио је наочаре у футролу; **2.** држаље (за перо); **3. бот.** повлата

пошванс *с. полъ.* влатање

пошвац ше -ам ше *незак. полъ.* влатати, пуштати шипке (в.), шипкаати се (в.)

пошвецанс *с. цркв.* **1.** освештавање, освећење, освећивање; ~ **цркви** освећење цркве; **2. (паноца)** заређење

пошвецац -ам *незак.* **1.** освештавати, освећивати; **паноцец пошвеца обисца** свештеник освећује домове (куће); **2. (за паноца)** заређивати, посвећивати; **3.** посвећивати; ~ **увагу** посвећивати пажњу

пошвецац ше -ам ше *незак. з розл. знач.* посвећивати се

пошвеценс *с.* **1.** посвећење; **2.** посвета; **написал му ~ на књижку** написао му је посвету на књигу; **3. цркв.** подстриг, рукоположење

пошвецовац -цуем *незак.* **1.** посвећивати; ~ **увагу** посвећивати пажњу; **2.** освештавати, освећивати; ~ **обисца** освећивати куће

пошвецовац ше -цуем ше *незак.* посвећивати се

пошвециц -им *зак.* **1. цркв. а)** освештати, осветити; ~ **нови дом** осветити нову кућу; **б)** (за паноца) заредити; **2.** посветити; ~ **увагу** посветити пажњу

пошвециц ше -им ше *зак.* **1. цркв.** (за паноца) заредити се, посветити се, обући мантију; **2.** посветити се; ~ **науки** посветити се науци

пошвечиц -им *зак.* посведочити, потврдити

пошвечовац -чуем *незак.* посведочавати, потврђивати

пошвидко *присл.* ускоро, убрзо

пошвидшанс *с. физ.* убрзање

пошвидшани -а -е **1.** убрзан; ужурбан; **2. воєн.:** ~ **марш** усиљени марш

пошвидшац -ам *зак.* убрзати

пошвидшовац -шуем *незак.* убрзавати

пошвициц -им *зак.* посветлети

пошевка *ж.* **1. дем.** футролица; **2.** кутија од шибица

пошед *х.* посед

пошедац -ам *зак.* поседати, сести

пошедовац -дуем *незак.* поседовати, имати

пошекац -ам *зак.* исецкати

пошептац -ам *зак.* шапнути; дошапнути; прошаптати

пошесц *ж.* пошаст; зараза, епидемија

пошивац -ам *незак.* зашивати; крпити

пошивиц -им *зак.* **1. (о власох)** поседети, оседети, побелети, обелети, **2. (постац ииви)** посивети, осивети

пошиц -иєм *зак.* **1.** сашити (*све*); **2.** зашити (*све*); покрпити

пошкаленс -ного *с. оп.* **пошкаленс**

пошкаленс *с.* огреботина, одеротина; рана, озледа, позледа

пошкалени -а -е огребан, изгребан, одеран; озлеђен, позлеђен

пошкаліц (ше) -ім (ше) *зак.* огребати (се), огрепсти (се), изгребати (се); повредити (се) озледити (се), позледити (се)

пошкальовац (ше) -люєм (ше) *незак.* повређивати (се), гробати (се), грепсти (се); озлеђивати (се), позлеђивати (се)

пошкинтовац -туєм *незак.* скакутати на једној нози; шантуцати

пошкрабац -бем *зак.* почешати

пошкрабац (ше) -бем (ше) *зак.* почешати (се)

пошкробок -бка *х. а)* (мали хлебик *загнечени з остатку хлебового цеста*) улебак (в.) **б)** остатак теста огребан са даске за мешење

пошлїдкови -а -е последични; ~ **виреченс** *грам.* последична реченица

пошлїдовни -а -е узастопан

пошлїдок -дку/-дка *х.* последица

пошлїніц -ім *зак.* ослинити; овлажити пљувачком

пошлїснуц ше -ішнем ше *зак.* оклизнути се, склизнути се

пошметанковац -куєм *зак.* ставити павлаке у јело, оскорупити

пошніц ше -іє ше *зак. безос. (дакому)* сањаги, уснити; **вшелїячини ше ми пошніло** свашта сам сањао (уснио)
пошокчиц (ше) -им (ше) *зак. пошокчити (се)*
пошорене *с.* уређај; справа; постројење
пошориц -им *зак. 1. уредити; 2. средити; 3. вулг. обљубити*
пошориц ше -им ше *зак. 1. уредити се; 2. средити се*
пошоровац (ше) -руєм (ше) *зак. поређати (се)*
пошпивовац -вуєм *нєзак. певушити, певуцкати*
пошпивковац -куєм *нєзак. дем. певушити, певуцкати*
пошпиртац -ам *зак. 1. осн. и прен. почепр-кати, прочепркати; 2. (у пецу, шпоргету) процарати; ~ до огня процарати ватру*
пошпоициц ше -им ше *зак. 1. спотакнути се; спотаћи се; саплести се, заплести се; 2. ~ на дакого прен. закачити, боцнути, дирнути кога*
пошпоцовац ше -цуєм ше *нєзак. спотицати се; саплетати се, заплитати се*
пошприцовац -цуєм *зак. 1. попрскати (прскалицом); 2. пелцовати*
пошпурац -ям *зак. експр. побацати, за-фрљачити (све)*
пошта *ж.* пошта
поштански -а -е *оп. поштов(и)*
поштар *х.* поштар, писмоноша; **голуб ~ голуб** писмоноша
поштовац ше -туєм ше *нєзак. беш.* добро се владати, поштовати старије; **поштуй ше, сину, там у варошу, та ци будзе добре** добро се владај, сине, тамо у граду, па ће ти бити добро
поштов(и) -а -о/-е поштански; ~ **марка** поштанска марка; ~ **коч** поштанска кола
пошторнац -ам *зак. 1. (до дакого) погуркати; 2. почачкати*
поштрעד *прим. з ген. означає унапряменосц по штрעדку дачого посред; иду ~ драги* иду посред пута
поштредни -а -е посредан
поштредник *х.* посредник

поштредництво *с.* посредништво
поштредно *присл.* посредно
поштредовац -дуєм *нєзак.* посредовати
поштреляц -ям *зак. 1. припуцати; 2. по-стреляти*
поштригац -ам *зак. исећи (маказама)*
поштрофац -ам *зак. казнити (новчано)*
поштухац -ам *зак. 1. погуркати; 2. побоц-кати*
пошадзиц -им *зак. поштедети*
пошесцени -а -е (*хтори ма щесца*): **яки сце пошесцени!** како сте срећни!, баш имате (баш сте имали) среће!
пошесциц ше -и ше (*дакому*) *зак. безос.* посрећити се, имати среће, успети; **по-щесцело ше му** имао је среће
пощикац -ам *зак. отребити; изљуштити; исцепати; исећи; почистити; ~ грашок* отребити грашак
пошипковац -куєм *нєзак.* штипкати
поютре и поютро *присл.* прекосутра
поютрейши -а -е прекосутрашњи
пояс *х. 1. геогр. и др. појас, зона; 2. цркв. пафта*
пояшнене *с.* **1.** објашњење; **2.** образложење
пояшніц -ім *зак. 1. објаснити; 2. образло-жити*
пояшньовац -нюєм *нєзак. 1. објашњавати; 2. образлагати*
пояшньонач *х.* објашњавач, објашњивач
пр *х. оп. гога и пр (под гога)*
прабаба *ж.* прабаба
правда¹ *ж. 1.* истина; **повесц правду** рећи истину; **2.** правда; **бориц ше за правду** борити се за правду; **3. заст.** право; **мац правду** имати право, бити у праву; **вше сце же би була його** ~ увек хоће да он има право (да он буде у праву); **твоя** ~ ти имаш право, ти си у праву; ♦ ~ **же ...**, **але...** јесте да ..., али...; ~ **же так** разуме се, наравно, дабоме, дабоме да је тако; **правду повесц** истину говорећи, истини за вољу; бог и душа; ♦ **буц на правдзе 1. оп. мац правду (под 3); 2. (буц покойни)** бити на истини, отићи богу на истину; **иста бож**а ~ то је жива истина; **иста** ~, ~ **иста веруј(те) ми, заиста; правду гва-**

ри (гвариш *итд.*) има (имаш *итд.*) право, добро каже (кажеш *итд.*); **правдучка** ~ права правцата истина; **то чиста** ~ *оп.* **иста божа** ~; **кед будзе** ~ ако бог да; **повесц по божей (верней) правди** рећи (казати) искрено (по души); ~ **очи коле** истина боли

правда² *модал.* **1.** јесте, истина је; ~, **вон ма хиби, алє...** јесте, он има грешака, али...; **2.** додуше; **вон зна и по француски,** ~, **дакус слабше** он зна и француски, додуше, мало слабије

правдиви -а -е **1.** истинит; веран, сушти; **2.** прави

праве *присл.* **1.** баш, управо; ~ **так** баш (управо) тако; пун погодак; ~ **як треба** баш (управо) како треба; **2.** (*пред хвиљуку*) управо, тек што; малопре, малочас; ~ **пришол** управо је дошао; ♦ ~ [**тото єдно**] **же...** једино што...

праведни -а -е праведан

праведнік *х. вир.* праведник

прави¹ -а -е **1.** прави; **вон** ~ **майстор** он је прави мајстор; **2.** овејан, окорео, загрижен; ♦ ~ **правучки** прави правцати

прави² -а -е десни; ♦ **на праву руку** десно

прави³ -вого *х.* десничар

правилни -а -е правилан

правило *с.* правило

правиц -им *нєзак.* **1.** з *розл. знач.* правити; **2.** (*хижу*) правити, градити; **3.** *прен.* (*на дакого*) подметати коме, клеветати, обеђивати кога, сваљивати кривицу на кога; **правя на ньго** подмећу му, сваљују на њега кривицу; ♦ ~ **молбу заст.** писати молбу; ♦ ~ (**писац**) **дакому роки** *оп. под рок*

правиц ше -им ше *нєзак* правити се; изигравати; ♦ ~ **мудри** правити се паметан; ~ **важни** правити се важан

правни -а -е правни

правнік *х.* правник

право¹ *с.* право; **маш** ~ имаш право, у праву си; ♦ **обичайне** ~ *правн.* обичајно право; ~ **моцнєйшого** право јачег

право² *присл.* право; ~ **ци?** је л' ти право?; ♦ **цо** ~ **то** ~ што јесте – јесте

правовирни -а -е правоверан

правомоцни -а -е правоснажан

правоориснтовани -а -е десничар

правопис *х.* правопис

праворуки -а -е деснорук, дешњак

праворукосц *жс.* деснорукост

православ(и)с *с.* православље

православни -а -е православан; православац

правоценс *с.* препирка, споречкање, спор; натезање; расправљање, објашњавање

правоциц ше -им ше *нєзак. взаєм. повр.* препирати се, споречкавати се; натезати се; расправљати се, објашњавати се

правочасни -а -е благовремени

правучки -а -е *оп.* **прави-правучки**

праг *х.* праг; ♦ **отлукац люцки праги** обијати туђе прагове

прагац -ам *нєзак.* упрезати, запрезати, презати; ♦ **ані** ~ **ані шедлац** (*ице нє цалком одроснути хлоп*) младић који још није ушао у мужевне године

прагаци -а -е запрежни

прадавни -а -е древан, исконски

прадавніна *жс.* древност

прадавно *присл.* ♦ **од прадавна** од памтивека

прадідо *х.* прадеда

прадідовски -а -е прадедовски

прадідовщина *жс.* постојбина, прадомовина

прадки *мн. оп.* пратки

пражальнік *х.* пржионик

пражальня *жс.* пржионица

пражени -а -е пржен; ♦ ~ **капуста** *кул.* подварак; ~ **хлєб** (*пред праженьом замачани до млека и вайцох*) *кул.* квашеница

пражинка *жс.* прженица; тост

пражиц (ше) -им (ше) *нєзак.* пржити (се)

пражніна *жс.* **1.** празнина; **2.** шупљина, дупља

празни -а -е празан

празник *х. поет.* празник

празніна *жс. оп.* **пражніна**

празновац -нуєм *нєзак. поет.* славити, прослављати

празновирс *с.* сујеверје, празноверје

празновирни -а -е сујеверан, празноверан
празноглави -а -е **1.** празноглав, шупљоглав;

2. **празноглави** -ового х. празноглавац, шупљоглавац

празнословиц -им *незак.* наклапати

празнось *жс.* и **празнога** *жс.* **1.** празноћа; **2.** таштина

Прайз х. *ист. заст.* Прус; ♦ **нагнївани** *жс.* ~ бесан (љут) као рис (као змија)

Прайзка -кей *жс. ист. заст.* Пруска

пракса *жс.* пракса

практикант х. практикант

практиковац -куем *зак. и незак.* практиковати, упражњавати

практични -а -е практичан

прамбаба *жс. беш. оп.* прабаба

прамдїдо х. *беш. оп.* прадїдо

праменко с., **прамень** и **праменьчок** -чка х. прамен; чуперак, куштра

пранїк х. **1.** (за *пранє* конопи и *райбанїни*) пракљача, пратљача, пралица, пераљка; **2.** (писта на санкох) чешаљ, стопица; ♦ **мац** **язык** **жс.** ~ имати дуг(ачак) језик, имати језик као крава

прапор х. *поет.* барјак, застава

прапочаток -тку х. прапочетак, искон

прапрабаба *жс.* чукумбаба

прапрадїдо х. чукундед(а)

прапраунук х. чукунунук

прапраунука *жс.* чукунунука

прародитељ х. прародитељ

прас *викр.* прас; цик

праскац -ам *незак.* **1.** (гласно пукац) праскати; грувати; **2.** (розпуковац) пуцати; **скора** **праска** кожа пуца

праснуц -ашнем *зак.* **1.** (гласно пукнуц) праснути; грунути; **2.** (розпукнуц) пукнути; **3. прен.** експлодирати; викнути, дрекнути

пратанс с. *коц.* (пораєне) спремање

пратац -ам *незак.* **1. а)** (наганяц) терати; запошљавати; ~ **дакого до работи** терати кога на посао; **б)** (виганяц) терати, слати; ~ **курячох вонка з хижи** терати пушаче напоље из собе; **2. коц.** (пораїц) спремати

пратки *мн.* прело, село; седељка

праунук х. праунук

праунука *жс.* праунука

прах х. **1.** прашина; **дзвигнуц** ~ дићи прашину, запрашити; **2.** прах; **млеко у праху** (**прашцу**) млеко у праху; ♦ **збиц на** ~ избрисати с лица земље

прахмо и **прахно** с. *бот.* губа, труд (*Polyporus fomentarius*)

прахняви -а -е **1.** (*погубени*): ~ **зуб** покварен зуб; **2. прен.** оронуо, дотрајао, трошан, олињао; **труо**; ~ **будинок** оронула зграда

прахнявиц -еєм и -им *незак.* (*зубиц ше* – о *зубох*) кварити се; **прахнявею му** **зуби** кваре му се **зуби**

прац *перем* *незак.* **1.** (*конопу, райбанїну з пранїком*) грушкати; **3.** ударати, тући; **диждж** **пере до облакох** киша удара у прозоре

прац ше *перем* *ше* *незак.* (*купац ше* *моцно плюскаюци*) брчкати се, бућкати се; **гуски** *ше* *перу у бари* гуске се брчкају у бари

праца *жс. заст.* рад; ♦ **яка** ~ **така** **плаца** *прислов.* каква служба онаква и плата, докле жњела дотле јела

працовац -цуем *незак.* **1.** давати последње знаке живота, скончавати; **2. заст. радити**

прашатко с. *дем.* прасенце

прашачка *жс.* крмача

праше -еца с. прасе, крме; ♦ **нашей швинї** **праше** (*наш човек*) наше горе лист; **буц** **тринасте** ~ (*буц звишини, непотребни*) бити пети точак [у колима]

прашиц (**ше**) -и (**ше**) *незак.* прасити (се)

прашна *прикм. жс.* супрасна; ♦ **раз** € ~ **раз** **цельна** (*о човекови хтори често меня думанє*) непоуздан, превртљив

прашнїк х. *бот.* прашник, прашница

прашнось *жс.* супрасност

прашух х. прасац, крме

пращанс с. прасак, грохот, тресак; цика

пращац -щим *незак.* **1.** грувати; праскати, трескати; цичати, циктати; прштати; штектати; **бомби** **праща** бомбе грувају; **праща** **пушки** *цикћу* пушке; **митралез** **пращи** митралез пршти; **2.** (*розпуковац*

ше) прштати, пуцати; ♦ **жима (мраз)** – **аж праци** пасја зима, од зиме пуца дрво и камен

працковане с. запрашивање; опрашивање

працковац -кусм *нєзак. поль.* запрашивати

працковач х. запрашивач

працок -щку и *беш.* прашку х. **1.** прашак; ~ **за печене** прашак за печење; **2. оп. прах** (2)

пре *прим. з акуз.* због, ради; услед; ♦ ~ **тебе** теби за љубав, за твоју љубав, због тебе

преанализовац -зуем *зак.* проанализирати

пребарз *присл.* **1.** превише, сувише; ~ **є за-вжати** превише је заузет; **2. помощноє меру прикмети присловнікох:** ~ **вельо** премного; ~ **далєско** предалеко

пребачене с. опроштај, опроштење; **замод-ліц дакого за** ~ извинити се коме, замолити кога за опроштај; ♦ **з пребаченьом** с опроштењем, да извинете (*оп. препитање*)

пребачиц -им *зак.* опростити; **пребач(це)** (*нє я ше пребачуєм!* извини(те)! опрости(те)! (*оп. препитац (ше)*))

пребачиц ше -им ше *зак. беш. (< серб.)* извинити се (*оп. препитац (ше)*)

пребачлїви -а -е **1.** опростив, опростљив; ~ **гришка** опростива грешка; **2.** који лако и брзо опрашта

пребачовац -чуєм *нєзак.* опраштати

пребачовац ше -чуєм ше *нєзак. беш. (< серб.)* извињавати се (*оп. препитовац (ше)*)

пребачуюци -а -е *оп.* **пребачлїви (1)**

пребегнуц -нем *зак.* **1.** протрчати; про-јурити; **2.** претрчати; прејурити

пребеговац -гуєм *нєзак.* **1.** протрчавати; **2.** претрчавати

пребежац -жим *зак.* претрчати

пребеженєц -нца х. пребег

преберац -ам *нєзак.* **1.** (*зарно од шмеца*) пребирати, требити; ~ **пасулю** пребирати пасуљ; **2. (виберац)** пребирати; **3.** преузимати; ~ **робу** преузимати робу; **4. (поднімац)** предузимати; ~ **мири** предузимати мере; **5. (превадовац над други-ма состоянїма часцами):** у **єдзеню нє**

шме ~ **анї слане анї горке** јело не сме да буде ни пресољено ни препапрено; **6. а) ~ танєц** заплитати/заплетати ногама игру; **б) ~ з ногами** (*нєсигурно ходзиц*) заплитати/заплетати ногама

преберачка *ж. атр. (машина за преберанє плодох)* пребирачица

пребиванє¹ с. **1.** пробој; **2.** продор; **3. дїєсл. мен. од пребивац² и пребивац ше**

пребиванє² с. боравак (*оп. перебуванє*)

пребивац¹ -ам *нєзак.* **1.** пробијати; **2.** бу-шити

пребивац² -ам *нєзак.* **1.** боравити, преби-вати; **2. (бивац, жиц)** живети; у **новим краю** пребивали без цркве у новом краю живели су без цркве; **3.** постојати; **правда божа пребива навикки** истина божија постоји вечито

пребивац ше -ам ше *нєзак.* **1.** пробијати се; **2.** надирати, навирати

пребиваци -а -е пробојан; ♦ ~ **папер** индиго

пребивач х. *техн.* пробојац; **млаток** ~ чекић пробојац

пребиваюци -а -е *оп.* **пребиваци**

пребиц -иєм *зак.* **1.** пробити; **2.** убости; **пребил ногу на гвоздє** убо је ногу на ексер; **3.** пробости; **4. (рисунок през пре-видни папер)** процртати

пребиц ше -иєм ше *зак.* пробити се

пребице с. пробој; пролом

преблаг -а -е преблаг

преблєкальня *ж.* прєсвлячионица

преблєкац -ам *нєзак.* **1.** прєсвлячити, пре-облачити; **2. (посцєліну)** прєсвлячити

преблєкац ше -ам ше *нєзак.* **1.** прєсвлячи-ти се, преоблачити се; **2. (меняц способ облєканя)** прєсвлячити се; **по войни велї руски дзивки ше преблєкали** (*мес-то народного облєчива почали ношиц варошске*) после рата многе русинске девојке су се прєсвлячиле; **3.** преруша-вати се

преблєчиц -им *зак.* **1.** прєсвући, преобући; **2. (посцєліну)** прєсвући; **3. (за дакого)** прерушити

преблєчиц ше -им ше *зак.* **1.** прєсвући се, преобући се; **2. (пременїц способ облєка-**

ня – обич. о жени) пресвући се; **преблє-кла ше и пошла до варошу** пресвукла се и отишла у град; **3.** (за дакого) пре-рушити се

преблїзко с. *присл.* поблизу

пребляднуц -нем *зак.* пребледети

пребог(а) **1.** *викр.* побогу, бога ради, за име божје; **2.** *присл.* веома, јако; ~ **би требало дижджу** веома би требало да падне киша; ♦ **пребог(а) модлїц (питац) дакого** кумити богом, ко бога молити

пребой х. пробој

пребойни -а -е пробојан

преболїц -їм *зак.* преболети

преболяци -а -е преболан

пребольтац -ам *зак.* промућкати

преборикац -ам *зак.* (*прешпиртац*) претугрити, праметнути

пребранєц -нца х. кул. (< *серб.*) пребранац (*оп. груба пасуля (под пасуля)*)

пребрац -берем *зак.* **1.** (*зарно од шмеца*) пробрати, отребити; **2.** (*повиберац*) пробрати; **3.** (*дакого – постац лепши*) претећи, превисити, превазићи, надмашити, превладати кога, бити бољи од кога, измакнути коме; **з роботносцу велїх пребрал** вредноћом је многе надмашіо; **4.** (*превладац други смаки, пахи и под.*): **соль у мєсу пребрала папригу** (*мєсо баржей слане як горке*) мєсо је више слано него горко; **гирмотанє пребрало гук лєса** (*гирменє було моцнейше од гуку лєса*) грмљавина је надјачала хуку шуме

пребрєхац -ам *зак.* (*надбєшєдовац, над'язиковац*) надлајати; ♦ **нє пребрєхал би го анї пєс** *оп. под пєс*

пребродзиц -им *зак.* **1.** пробдети; пребдети; **2.** (*чєжкосци*) пребродити

пребувалїско и пребувалїше с. **1.** бора-виште; **2.** пребивалиште

пребуванє с. боравак, пребивање; ♦ **мєсто пребуваня** мєсто боравка

пребувац¹ -ам *нєзак.* боравити, пребивати

пребувац² -ам *нєзак.* преобувати; ~ **ципели** преобувати ципеле

пребувац ше -ам ше *нєзак.* преобувати се

пребудзиц (ше) -им (ше) *зак.* пробудити (се)

пребуц¹ -удзем *зак.* **1.** (*буц дагдє одредзєни час*) провести, бити, проборавити; **пребули там седем днї** провели су тамо седам дана; **2.** (*бриги, чєжкосци*) пребродити; преживети; **цо шицко чловєк пребудзє** шта сє човєк преживи; **валалски свящєник пребул страшну колєру** сеоски свєштєник преживєо јє страшну колєру; **3.** (*препровадзиц*) провести; **крашнє змє пребули Крачун** лєпо смо провели Божић; **4.** пребринуті; обавити; **пребули и дзивкову свадзбу** пребринули су и ћєркину свадбу

пребуц² -уєм *зак.* (*вжац другу обуи*) преобути

пребуц ше -уєм ше *зак.* преобути се

превага ж. превага; предност

превагнуц -нем и **преважниц** -им *зак.* **1.** превагнути, претегнути; **2.** *прєн.* превагнути

преважни -а -е претежан

преважно *присл.* претежно, превасходно, махом

превалїц ше -їм ше *зак.* (*пукнуц – о вреду и под.*) провалити се

преварени -а -е куван, прокуван; ~ **млєко** кувано млєко

превариц -им *зак.* **1.** скувати, прокувати; **2.** (*млєко*) скувати

преварйовац -юєм *нєзак.* **1.** прокувавати; **2.** (*млєко*) кувати

превартац -ам *зак.* пробушити; провртати, провртєти, просврдлати

превєзц -ежем *зак.* **1.** превєсти (-єзем); **2.** провести (-єзем)

превєзц ше -ежем ше *зак.* превєсти се, про-возати се; провести се

превєлї *числ.* многи, веома много; ~ **людзє гиню у войнох** веома много људи гине у ратовима

превєльки -а -е превєлик, огроман

превєльо *присл.* премного

превєтивни -а -е превєтиван

превєриц -им *зак.* **1.** проверити; **2.** испро-бати, искушати

провериц ше -им ше *зак.* уверити се; **не верел сом, але тѣраз сом ше проверел** нисам веровао, али сад сам се уверио
проверйованс *с.* 1. провера; 2. проверавање
проверйовац -юсм *нзак.* 1. проверавати; 2. испробавати, искушавати
провершени -а -е претеран
провершиц -им *зак.* претерати, превршити
провершовац -шуем *нзак.* претеривати, превршавати
превесц -едзем *зак.* 1. (одвесц на друге место) превести; 2. (препроводаци) провести; 3. обратити; ~ на другу виру обратити на другу веру; 4. преварити; 5. *оп.* преложити (3)
превесц ше -едзем ше *зак.* 1. провести се; **крашнс ше преведли** лепо су се провели; 2. преварити се
превжац -вежнем *зак.* 1. (прияц, вжац) предузети; 2. (подняц) предузети, преузети; ~ **мири** предузети мере
превивалїще *с.* превијалиште
превивац -ам *нзак.* превијати
превивач *х.* превијач
превид *х.* превид
превидниц -им *зак.* (не обачиц) превидети
превидни -а -е провидан, прозиран; прозрачан
превипитац -ам *зак.* преиспитати
превипитовац -туем *нзак.* преиспитивати
превисоки -а -е превисок
превистатосц *ж.* премор
превисшиц -им *зак.* 1. (становиска) превазићи; 2. надмашити
превисшовац -шуем *нзак.* 1. превазилазити; 2. надмашивати; **його длуство превисшуе вредносц його мастку** његов дуг надмашује вредност његовог иметка
превистриц -им *зак.* проветрити
превистровац -руем *нзак.* проветравати
превиц -иєм *зак.* превити
превлдац -ам *зак.* 1. превладати; надјачати, премоћи, победити; 2. преовладати
превлдовац -дуем *нзак.* 1. превладавати; надјачавати, премагати; побеђивати; 2. преовладавати

превласц *ж.* превласт
преводзиц -им *нзак.* 1. (водзиц на друге место) преводити; 2. (препроводацац) проводити; 3. обраћати; ~ на другу виру обраћати на другу веру; 4. водати; ~ **ко-ня** водати коња; 5. лагати, варати; 6. *оп.* прекладац (3)
преводзиц ше -им ше *нзак.* проводити се
преводзовац -дзуем *нзак.* *оп.* **преводзиц (1-3)**
преводлїви -а -е проводљив
преводлївосц *ж.* физ., биол. проводљивост
преводнїк *х.* физ. (с)проводник
преводнїца *ж.* 1. (илайс) проводница; 2. *мат.* проводница
превожиц (ше) -им (ше) и **превожовац (ше)** -жуем (ше) *нзак.* превозити (се)
превожовац *х.* превозилац
превоз *х.* превоз
превозисц -идзем *зак.* 1. (становиска, нескладаня) превазићи; 2. (постац векиш, моцнїиши и под.) надмашити
превозиходзиц -им *нзак.* 1. (становиска, нескладаня) превазилазити; 2. (поставца векиш, моцнїиши и под.) надмашивати
превозка *ж.* возило
превозков(и) -а -о/-е возни; ~ **парк** возни парк
превозни -а -е превозни
превознїк *х.* превозник
превознїна *ж.* (плацене за превоз) превознина, возарина
превозходительство *с.* и **превозходство** *с.* (екселенция) превасходство
превой *х.* грам. превој
преволац -ам *зак.* прозвати; ~ **каждого по мену** прозвати сваког поименце
преволованс *с.* и **преволованка** *ж.* прозивка
преволовац -луем *нзак.* прозивати
превоспитац -ам *зак.* преваспитати
превоспитовац -туем *зак.* преваспитавати
преврат *х.* преврат
превращац -ам *нзак.* 1. превртати; претурати; 2. (шено и под.) превртати; 3. тумбати; 4. (обрацац наслак) извртати; 5. (кнїжку) прелиставати, листа-

ти; **6.** *поль.* превртати угар (в.); **7.** *вул.* обљубљивати

превращац ше -ам ше *незак.* превртати се
превращач *х. поль.* превртач

превращиц -им *зак.* **1.** преврнути; претурити; **2.** (*шено и под.*) преврнути; **3.** претумбати; **4.** (*обрациц наспак*) изврнути; **5.** *поль.* преврнути угар (в.); **6.** (*спак на лице*) преврнути; ~ **шмати** преврнути одело; **7.** *вул.* обљубити

превращиц ше -им ше *зак.* **1.** преврнути се; претурити се; **2.** (*обрациц ше наспак*) изврнути се

превредзиц -им (*дакому*) *зак.* учинити нажао коме; одбити (не учинити) коме што (*и увредити га тиме*)

превредзовац -дзуем *незак. гу* **превредзиц**

преврец -ем *зак.* краће време кључати (*о јелу које се кува*); **охаб най дакус превре** остави нека још мало кључа

превчас *присл.* прерано; преурањено

превчасни -а -е преран; преурањен

превязка *жс.* (*фатбол прейг боляцого меса*) повез

преганняє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од* **преганняц**; **2.** прогањање; прогон

преганнятель *х. оп.* **преганняч**

преганнятельница *жс.* прогонитељица, прогонитељка

преганняц -ям *незак.* **1.** прогањати, прогонити; **2.** (*гонїц на друге место*) прегонити, претеривати; **3.** (*виганняц*) протеривати; **4.** (*преходзиц гранїцу, меру*) претеривати; **5.** *безос.:* **прегання го** има пролив; **6.** (*статок по змарзнутим шнїгу же би поламал змарзнуту шнїгову скору*) (про)терати (прошетати) стоку по снегу, лупати снег

преганняц ше -ям ше *незак. взаєм. повр.* прогањати се, прогонити се

преганняч *х.* прогонилац, прогонитељ

преганнячка *жс.* пролив; ♦ **допити як** ~ досадан као стеница (као уш)

прегарнуц -нем *зак.* прегрнути

прегартац -ам *незак.* прегртати

прегвариц -им *зак.* **1.** проговорити; **2.** зуцнути, зинути; **3.** (*дакого – з аргументами прешвечиц*) убедити; ♦ **лємцо не прегвари** јако је леп (*лепа итд.*), тек што не проговори

прегвариц ше -им ше *зак. взаєм. повр. (нагугториц себе неприємности)* преречити се, посвађати се, поречкати се

прегварка *жс.* **1.** (*звада*) неспоразум; **2.** **прегварки** *мн.* преговори

прегваряє *с. оп.* **прегварка (2)**

прегваряц -ям *незак.* преговарати

прегваряцки -а -е преговарачки

прегваряч *х.* преговарач

прегвиждац -джим *зак.* прозвиждати; просвирати; прохујати; профијукати; прошишати

прегин *х.* прегиб, превој

прегинац (ше) -ам (*ше*) *незак.* пресавијати (*се*); прегибати (*се*)

прегирмиц -им *зак.* прегрмети; прогрмети

преглядниц -їм *зак.* прегладнети

преглас *х. линтв.* преглас

прегласац -ам *зак.* прегласати

прегласовац -суем *незак.* прегласавати

преглашенє *с.* проглас; проглашење

преглашиц -им *зак.* прогласити

преглашовац -шуем *незак.* проглашавати

прегледац -ам *зак.* претражити

прегледовац -дуем *незак.* претраживати

преглїбиц -им *зак.* продубити

преглїбйовац -бїюем *незак.* продубљивати

преглїбоки -а -е предубок

преглед *х.* преглед

прегледни -а -е прегледан

прегледносц *жс.* прегледност

прегнац *преженєм* *зак.* **1.** (*вигнац*) протерати, прогнати; **2.** (*з єдного места на друге*) претерати, прегнати; **3.** (*коња або статок кед длуго мирує*) прошетати; **4.** (*прейсц гранїцу, меру*) претерати; **5.** *безос. (дакого)* добити пролив; **прегнало го** добио је пролив

прегнессц -єцем *зак. кух. (цесто ише раз)* премесити

прегнестани -а -е: ~ **цесто** кух. рољано тесто; ~ **осух** оп. под **осух**

прегнестац -ам *незак.* поново месити (*већ замешено тесто*)

прегнестени -а -е: ~ **колач** кул. колач од теста премешеног са машћу

прегнџ -џем *зак.* (*вонконцом зогнџ на едним месеце*) протрунути, прогњити

прегнуц -нем *зак.* 1. пресавити; 2. искренути

прегнуц ше -нем ше *зак.* искренути се

прегнуце с. прегиб; искренуће

прегон х. и **прегона** ж. оп. **преганняе** (2)

прегонџтель х. оп. **преганняч**

прегориц -им *зак.* прегорети

прегорйовац -юем *незак.* прегоревати

преграда ж. и **преградзене** с. преграда

преградзиц -им *зак.* преградити

преградзовац -дзуем *незак.* преграђивати

преградни -а -е преградни; ~ **мур** преградни зид

преграняц ше -ям ше *незак. коц.* а) пркосити коме, завитлавати кога, измотавати се; б) *взаєм. повр.* пркосити један другоме, завитлавати се; измотавати се

преграц¹ (ше) -реєм (ше) *зак.* прегрејати (се)

преграц² -аєм *зак.* (*страциц на змаганю и под.*) изгубити; проиграти; прокоцкати

прегривац (ше) -ам (ше) *незак.* прегрејавати (се)

прегризц -ижем *зак.* прегристи

прегучац -чим *зак.* прохујати

прегажиц -им *зак.* прегазити

преграбац ше -бем ше *зак.* препентрати се, пребацити се, пресамитити се

преграбовац ше -буєм ше *незак.* препентравати се, пребавити се, пресамићивати се

прегруповац (ше) -пуєм (ше) *зак.* прегруписати (се)

прегрупповйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* прегрупписавати (се)

прегурац -ам *зак. беш.* (< *серб.*) прегурати

пред (и **предо** у *злучењох* **предо** мње, **предо** мну) *прим.* I з акуз. зоз *значењом* *напрямку* *дџи* испред, пред; **ишол** **предо** мну

ишао је испред мене; II з *инстр.* 1. а) зоз *значењом места дџи* испред, пред; **стал** **предо** мну стајао је испред мене; б) (у *дачиџи присутносци*) пред; **гварел му то** ~ **шицкима** рекао му је то пред свима; 2. зоз *значењом часу* пре; пред; уочи; ~ **Крачуном** пре Божића, пред Божић; ~ **трицец роками** пре тридесет година; **дзень** ~ **Новим роком** дан уочи Нове године; III з *ген. означаје место* *пред* *дачиџи обисцом*: ~ **Дудаша** испред Дудашеве куће; ◇ ~ **тим** *присл.* пре тога; ♦ **сден** ~ **другим мудрейши** (*лєпши и под.*) *ирон.* сваки мисли да је најпапетнији (*најбољи и сл.*) (у *међусобној препирци, објашњавању и сл.*)

предаваљня ж. продавница

предаванка ж. *ридк. оп.* **предаване**

предаване с. продаја, продавање; трговање, пазар; ◇ ~ **на мало** малопродаја; ~ **на велько** велепродаја

предавац -ам *незак.* продавати

предавач х. продавац; ~ **на мало** малопродавац

предавачка ж. продавачица

предавни -а -е веома давни

предајни -а -е продајни

предане с. предање

предармовац -муєм *зак.* забушити

предац -ам *зак.* продати

предац ше -ам ше *зак.* продати се

предбависко с. предигра

предбегнуц -нем *зак.* (*оئےможлџиц*) предупредити; предухитрити

предбегнуце с. (*оئےможлџевене*) предупређај, предупређење

предбеговац -гуєм *незак.* (*оئےможлџџйовац*) предупређивати

предбудуци -а -е предбудући; ~ **час грам.** предбудуће време

предварош х. предграђе

предвечар х. предвече

предвечарши -а -е предвечерњи

предвиберанкови -а -о/-е предизборни

предвидзиц -им *зак.* предвидети

предвидзовац -дзуєм *незак.* предвиђати

предвидліви *и* **предвидзуюци** -а -е пред-
видлив
предвиснік *х.* претеча
предвисниця -им *зак.* наговестити, наслу-
тити
предвисцовац -цусм *нєзак.* наговештавати,
слутити
предвични -а -е иконски, одисконски
предводзиц -им *нєзак.* предводити
предводитель *х.* предводник
предводителька *жс.* предводница
предводнік *х. оп.* **предводитель**
предводніца *жс. оп.* **предводителька**
предвойнови -а -о/-е предратни
предвояцки -а -е предвојнички; ~ *обука*
предвојничка обука
предвчером *присл.* прекјуче
предгодзина *жс. шк.* предчас
предгорє *с.* предгорје, побрђе
предгород *х.* предграђе, подграђе
преддвор *х. архит.* припрата
преддворє *с.* предворје
преддїя *жс.* предрадня
предефиловац -луем *зак.* продефиловати,
предефилirati
пред'єдло *с.* предјело
пред'жалудок -дка *х. зоол.* преджелудник
преджобнуц -нєм *зак.* пробости
преджобовац -буєм *нєзак.* пробадати
предза *жс.* пређа; предиво
пред'завчерайши -а -е (*хтори ше случел*
пред трома днями) наkjучерашњи
пред'завчером *присл.* (*пред трома днями*)
наkjуче
предзальня *жс.* предионица
предзац -дзеєм *зак.* 1. провући; проденути;
2. протурити
предзач *х.* прелац, предилац
предзачка *жс.* 1. прєља; 2. (*машина*) пре-
дилица
предзваниця -ям *нєзак.* (*дзвонїц умартому*)
звонити за смрт (на мртваца), звонити
задње гласове, гласити кога
предзековац -куєм *зак.* : **нє мочи дакому** ~
не моћи изразити сву захвалност коме
предзенє *с.* прело

предзеранє *с.* продор
предзерац -ам *нєзак.* 1. (*роздзерац*) про-
цепљивати; 2. продирати, пробијати се
предзерац ше -ам ше *нєзак.* 1. (*роздзерац*
ше) процепљивати се; 2. пробијати се; ♦
слунко ше предзера, нєбо ше предзера
сунце се пробија кроз облаке, почиње да
се разведрава
предзера(ю)ци -а -е продоран
предзера(ю)цосц *жс.* продорност
предзивац -ам *нєзак.* 1. провлачити; про-
девати; 2. протурати
предзиравиц -им *зак.* пробушити; провр-
тати
пред'змаганє *с.* предтакмичење
пред'знак *х.* предзнак, знак; знамење
пред'знанє *с.* предзнање
предзови -а -о/-е пређан, пртен; **предзово**
чарапи (шуфи) (*виштрикани з предзи*)
пређане зеπε
предикат *х. грам.* предикат
предикативни предикативан
предикатни -а -е *и* **предикатов** -а -о/-е
предикатски
предимензиновац -нуєм *зак.* предимен-
зионирати
предискутовац -туєм *зак.* продискутовати
предиспит *х.* предиспит
предиспозиция *жс.* предиспозиција
предиспоновани -а -е предиспониран
предисторийни -а -е преисторијски
предистория *жс.* 1. предисторија; 2. пре-
историја
предих *х. оп.* **предихнуце**
предихнуц -нєм *зак.* предахнути
предихнуце *с.* предах
предїл *х.* предео
предклад *х. оп.* **предкладанє** (2)
предкладанє *с.* 1. дїєсл. мен. од **предкла-**
дац; 2. предлог; **поднесц** ~ поднети
предлог
предкладац -ам *нєзак.* 1. (*пред дакого* або
дакому – *послужовац з єдзеньом, пи-*
цом) послуживати, служити; износи-
ти; подносити; **предкладали пред нїх**
(**предкладали им**) **вшелїяки** єдзєня

послуживали су их свакаким јелима; **2.** (*давац предкладане*) предлагати

предкладач х. предлагач

предком *присл.* **1.** претходно; пре тога; **2.** унапред; **тидзень ~ явел же придзе** недељу дана унапред је јавио да ће доћи

предкомора *жс. анат.* преткомора

предконтракт х. предуговор

предконфискация *жс. правн.* пленидба

предконфисковац -куем *зак. и нєзак. правн.* пленити

предконфисковач х. *правн.* пленилац

предликвидация *жс.* стечај

предлог х. (*предкладане*) предлог

предложниц -им *зак.* **1.** (*пред дакого або дакому – послужиц з їдзеньом, пицом*) послужити; понудити; изнети, ставити пред кога; **газдиня предложела пред госцох печене месо** домаћица је послужила госте печењем; **2.** (*дац предкладане*) предложити; **3. а)** дати, пружити; **мајстор ми предложел рахунок** мајстор ми је дао рачун; **на граніци предложели свойо документи** на граници су дали своја документа; **б)** (*податки, предкладаня*) дати, изнети; **предложел свой план** изнео је свој план; **зоз предложеного мож видзиц же...** из изнесеног може се видети да...;

предлуги -а -е *и предлугоки* -а -е предуг, предугачак

предлуженє с. наставак; продужетак; ♦ **роман у предлуженьох** роман у наставцима

предлужиц -им *зак.* **1.** (*зробиц длугишим*) продужити, подужити; **2.** (*почац далєй робиц*) наставити, продужити; ~ **з роботу** наставити с радом

предлужни -а -е продужни

предлужовац -жуєм *нєзак.* **1.** (*робиц длугишим*) продужавати, подуживати; **2.** (*починац далєй робиц*) настављати, продужавати

предмалженски -а -е предбрачни

предместо с. предграђе, подграђе

предмет х. предмет

предметни -а -е предметни

преднамира *жс.* предумишљај

преднапружени -а -е *буд.* преднапругнут

преднарис х. преднацрт

преднї -я -є **1.** предњи; ~ **шедзиско** предње седиште; **2.** (*фронтални*) зачелни, фронтални; ♦ ~ **хижа оп. под хижа**

предносц *жс.* предност

предньоподнебни -а -е *грам.* продньонепчани

предняк х. *заст.* лидер; вођа

преднячка *жс.* жена лидер или вођа

предобивац -ам *нєзак. заст.* придобијати; приволевати

предобиц -биєм *зак. заст.* придобити; приволети

предобри -а -е предобар

предодредзиц -им *зак.* предодредити

предодредзовац -дзуєм *нєзак.* предодређивати

предок¹ -дку х. **1.** предња страна; **2.** (*будинку*) фасада, лице; **3.** (*1. предок колони; 2. водзаце место*) чело; **на предку колони** на челу колоне; **буц на предку (групи, дружтва и под.)** бити на челу (групе, друштва и сл.); чело; **4.** (*селянского коча*): **пошедали до предку** сели су напред; ♦ **на предку присл.** напред, спреда, на предњој страни; ♦ **водзиц/весц** ~ предводити, бити на челу; водити главну реч; предњачити

предок² -дка х. предак

предостатнї -а -є претпоследњи, предзадњи

предохрана *жс.* предохрана

предохранїц -їм *зак.* предохранити

предохраньовац -нюєм *нєзак.* предохранјивати

предпис х. *оп.* предписане

предписанє с. пропис

предписани -а -е прописан

предписац -ишем *зак.* прописати

предписовац -суєм *нєзак.* прописивати

предплата *жс.* претплата

предплатни -а -е претплатни

предплатнїк х. претплатник

предплатнічки -а -е претплатнички

предплациц (ше) -им (ше) *зак.* претплатити (се)

предплацовац (ше) -цуем (ше) *нєзак.* претплаћивати се

предполадне *с.* преподне, доподне

предполадньови -а -о/-е преподневни, доподневни

предпологови -а -о/-е *и* **предпородови** -а -о/-е претпорођајни

предпоставени -а -е претпостављени

предпоставиц -им *зак.* претпоставити

предпоставка *жс.* претпоставка

предпоставяц -ам *нєзак.* претпоставити

предпотопни -а -е *и* **предпотопови** -а -о/-е претпотопски, претпотопни

предпремисра *жс.* претпремијера

предпрешвечене *с.* предубеђење

предпрешли -а -е претпрошли

предприготовка *жс.* *и* **предпририхтоване** *с.* претприпрема

предприяце *с. заст.* предузеће

предраги -а -е прескуп

предрапац ше -пем ше *зак.* препрентрати се, пребацити се, пресамитити се

предраповац ше -пуем ше *зак.* препрентривати се, пребачивати се, пресамићивати се

предрахунков(и) -а -о/-е предрачунски

предрахунок -нку/-нка *х.* предрачун

предрекац -ам *нєзак.* предсказивати, прорицати; гатати

предрекнуц -нем *зак.* предсказати, прорећи

предрекнуце *с.* предсказање

предрец -ем *зак. I прех. (роздрец)* процепити, продерати; **б)** пробити; **II непрех. (пребиц ше)** продрети, пробити се

предриліц -ім *зак. 1. а)* прогурати; проваљати; **б)** прегурати; преваљати; **2. (прелозиц за другираз)** одложити; **предрилели схадзку за идуци тидзень** одложили су седницу за идућу недељу; **3. прен. (чежкосци и под.)** пребродити, савладати

предриліц ше -ім ше *и* **предриляц ше** -ям ше *зак.* прогурати се

предрильовац -люем *нєзак. 1. а)* прогурати; **б)** прегуравати; **2. (схадзку и под. – прекладац за другираз)** одлагати

предримац ше -мем ше *зак.* продремати, оддремати

предрингац -ам *зак.* прекасати

предробота *жс.* предрадња

предроботнік *х.* предрадник

предрозсудок -дку/-дка *х.* предрасуда

предруковац -куем *зак.* прештампати

предруковйовац -юем *нєзак.* прештамповати

предруцене *с.* замерка

предруциц -им *зак.* предбацити, пребацити, замерити

предруцовац -цуем *нєзак.* предбачивати, пребачивати, замерати

предруцовач *х.* замерало

предруцуюци -а -е прекоран, укоран; ~ **патрунок** прекоран поглед

предсидатель *х.* председник

предсидателька *жс.* председница

предсидательски -а -е председнички

предсидательство *с.* председништво

предсказане *с.* предсказање

предсказац -ажем *зак.* предсказати

предсказовац -зуем *нєзак.* предсказивати

предсказовач *х.* предсказивач

предслово *с.* предговор

предсмертельни -а -е *и* **предсмертни** -а -е предсмертан

представа *жс.* представа

представитель *х.* представник

представительни -а -е представнички

представительство *с.* представништво

представиц -им *зак. 1. (дакого дакому – упознац)* представити; **2. (приказиц)** приказати, представити; **на сликах**

представени живот у прешлости на сликама је приказан живот у прошлости; **3. (задумачиц)** представити, замислити

представиц ше -им ше *зак.* представити се

представка *жс.* ставка

представнік *х. оп.* представитель

представніцки -а -е *оп.* представительни

представниѣтво *с. оп.* представительство

представяц -ям *зак.* **1.** (*дакого дакому—упознавац*) представљати; **2.** (*приказовац*) приказивати, представљати; **3.** (*задумовац*) представљати, уображавати

представяц ше -ям ше *незак.* представља-ти се

предстојяц -ої *незак.* предстојати; **предстої нам велька борба** предстоји нам велика борба

предстояци -а -е предстојећи

предстража *ж. воєн.* предстража, објав-ница

предтеча *х.* претеча

предубонїц -їм *зак.* прогнети, протутњати

предувац -ам *незак.* продувати, *горв.* пропухивати; ♦ **тот витор ми аж косци** **предува** прозепшћу до костију на овом ветру

предува(ю)ци -а -е продувни

предуднїц -їм *зак.* протутњати

предумац -ам *зак.* **а)** (*роздумац*) размисли-ти, промислити; **мушини шицко добре** ~ мораш о свему добро размислити; **б)** ~ себе размислити (*пре одлуке*); **ице я се-бе предумам** још ћу ја размислити

предумац ше -ам ше *зак.* предомислити се

предумованє *с.* предомишљање

предумовац -муєм *незак.* **а)** (*роздумо-вац*) размишљати, премишљати; **ше-дзи и цошка предумує** седи и о нечем размишља; **б)** ~ себе размишљати (*пре одлуке*); **предумує себе як ришиц про-блем** размишља како да реши проблем

предумовац ше -муєм ше *незак.* **1. а)** размишљати (*пре одлуке*); **б)** двоумити се, премишљати се; **предумую ше чи пойсц на роботу до иноземства** двоуме се да ли да оду на рад у иностранство; **2. (меняц одлуку)** предомишљати се

предуркац -ам *зак.* (*преписац*) прекуцати, претипкати

предусловиє *с.* предуслов, *горв.* предувјет

предусловиц -им *зак.* предусловити, *горв.* предувјетовати

предуховиц -им *зак.* продуховити

предуховйовац -юєм *незак.* продуховља-вати

предуц -уєм *зак.* продувати; **витор нас до-бре предул** ветар нас је добро продувао

предхижа *ж.* предсобоље

предходзаци -а -е *оп.* **предходни**

предходзиц -им *незак.* претходити

предходни -а -е претходни

предходнїк *х.* **1.** претходник; **2.** претеча

предходнїца *ж.* претходница

предходно *присл.* претходно

предчасни -а -е превремен

предчасно *присл.* превремено

предчеренови -а -е: ~ **зуб** *анат.* преткут-њак

предчувствиє *с. заст. оп.* **предчувство**

предчувство *с.* предосећање, предосећај; слутња

предчувствовац -вуєм *незак. и зак.* предо-сећати; предосетити; слутити

предчуце *заст. оп.* **предчувство**

предшветочни -а -е претпразничан

предшедац -ам *незак.* председавати

предшедаюци -а -е председавајући

предшедовац -дуєм *незак. оп.* **предшедац**

предшедујоци -а -е *оп.* **предшедаюци**

предшколски -а -е претшколски

предшпив *х.* претпев

пред'яр *ж.* претпролеће

пресдац -ам *зак.* (*прегризац*) проједати

пресдац ше -ам ше *незак.* преједати се

прессц -єм *зак.* (*прегризц*) пројести; **бела-ви каменок пресдол мешок** плави ка-мен је пројео врећу

прессц ше -єм ше *зак.* прејести се

прежаловац -луєм *зак.* прежалити

прежгиртац -ам *зак.* прошкргутати

преждеосвящени -а -е: ~ **служба** *церкв.* преждеосвећена литургија

прежегнац -ам *зак.* прекрстити, *горв.* пре-крижити; ~ **дзецко у колїски** прекрсти-ти дете у колевци

прежегнац ше -ам ше *зак.* прекрстити се, *горв.* прекрижити се

преживац -ам *незак. заст.* преживљавати; **чежко було** ~ **тоту кризу** тешко је било преживљавати ову кризу

преживйовац -юєм *незак.* 1. проживлявати; 2. преживлявати; 3. (*дакого – длузей жиц*) надживлявати; **старши дакеди преживую младших** старији некад надживљавају млађе

прежимовац -муєм *зак.* презимити

прежимовац ше -муєм ше *зак. оп.* **прежи-мовац**

прежити -а -е 1. преживео; 2. а) преживљен; б) проживљен

прежиц -иєм *зак.* 1. проживети; 2. преживети; 3. надживети; **бул старши, алє ю прежил** био је старији, али ју је надживео

прежубрац -ам, **прежубротац** -ам и **прежуброніц** -ім *зак.* промрмљати; прогунђати

прежувац -ам *зак.* прежвакати

през (и **презо** у *злученю* презо мне) *прим.* I з акуз. 1. *означує напрям дії а)* кроз; **ишли** ~ **лєс** ишли су кроз шуму; б) **преко**; **по-нагляли** ~ **поля** журили су преко њива; **прешли** ~ **граніцу** прошли су преко границе; 2. *означує час а)* током *або ше не преклада*; **так було** ~ **даскельо роки** тако је било неколико година; б) **преко**; ~ **дзєнь** преко дана, дању; ~ **ноц** преко ноћи, ноћу; ~ **лєто** преко лета; II з *ген. беш. оп.* **без**

презавжати -а -е презаузет

презавжатосц *жс.* презаузетост

презадлужени -а -е презадужен

презадлужиц ше -им ше *зак.* презадужити се

презадлужовац ше -жуєм ше *незак.* презадуживати се

презадовольни -а -е презадовољан

презаняти -а -е презапослен

презанятосц *жс.* презапосленост

презасицени -а -е презасићен

презвац -звєм *зак. ридк.* назвати, прозвати

презвиско *с.* презиме, породично име

прездивац -ам *незак.:* ~ **дакого** издевати се над киме, придевати коме какво име, ругати се коме

прездравиц -им *зак.* оздравити, опоравити се

прездравйовац -юєм *незак.* оздрављати, опорављати се

презент *х. грам.* презент

презентация *жс.* презентација

презентов -а -о презентски

презентовац -туєм *зак. и незак.* презентовати, презентирати

презентски -а -е *оп.* **презентов**

презерватив *х.* презерватив

президент *х.* президент

президий *х.* и **президиум** *х.* президиј(ум)

презирац -ам *незак.* презирати

презли *жс. мн. кух.* презле (*оп. отрушини* (2))

презнавац ше -ам ше *незак.* распитивати се, обавештавати се, информисати се

презнац ше -ам ше *зак.* распитати се, обавестити се, информисати се

презнїмйовац -юєм и **презнїмовац** -муєм *незак.* преснимавати

презноїц ше -ім ше *зак.* презнојити се

презнойовац ше -юєм ше *незак.* презнојавати се

презняц -нєєм *зак.* преснимити

презочлїви -а -е безобразан

презренє *с.* презир, презрење

презрени -а -е презрен

презрети -а -е презрео

презрец¹ -єєм *зак. (барз узрец)* презрети

презрец² -єм *зак. (знєнавидзиц)* презрети

презриви -а -е презрив

преимущество *с. заст.* преимућство

прейг *прим. з ген.* 1. *означує напрям дії* **преко**, **поврх**; **гранати падаю** ~ **рики** гранате падају преко реке; **попатрел** ~ **новинох** погледао је преко новина; **пре-руцел ше** ~ **процох** пребацио се преко тарабе; 2. *означує постредніка* **преко**, **путем**; **посцигнул то** ~ **вязи** постигао је то преко везе; 3. у *функції присловніка* **преко**; ~ **сто метери** преко сто метара; ♦ ~ **драги** преко пута; ~ **шора** преко реда

прейга¹ *прим. ридк. оп.* **прейг**

прейга² *присл.* 1. а) **преко**; **биваю** ~ **станују** преко; б) ~ **од дакого** сучелице, преко пута; ~ **од нас школа** преко пута од нас

је школа; **2.** скроз; ~ **бул мокри** скроз је био мокар

прейгмирни -а -е прекомеран; сувишан

прейгмирно *присл.* прекомерно, претерано; сувише

прейгмирносц *ж.* прекомерност, претераност; сувишност

прейгморє *с.* прекоморје

прейгморски -а -е прекоморски

прейгокеански -а -е преоокеански

прейгчасови -а -е прековремени

прейгчасово *присл.* прековремено

прейгчислови -а -е прекобројан

прейзли *ж. мн. беш. оп.* презли

прейсц -йdzем *зак.* **1.** з розл. знач. проћи; **вон прешол** швет он је прошао свет; **прешло** даскељо роки прошло је неколико година; **ише добре и прешол** још је добро и прошао; **прешла го глава** прошла га је главобоља; **2.** прећи; **прешли на други бок уљци** прешли су на другу страну улице; **3.** (коло дакого) мимоићи; мимоићи се; **прешли еден коло друго-го** мимоишли су се; **4.** ући; **прейдзце, шедниџе** уђите, седите; **5.** (на другу виру) обратити се; **6.** (за дачим – *прияц смак або запах даякого едзена и под.*) попримити мирис или укус неког јела или пића; **7.** **прешло го безос.** (*прешол го гнів, жалъ и под.*) прошло га је

прейсц ше -йdzем ше *зак.* **1.** прошетати се, проћи се; **2.** беш. (*спревесц ше*) прећи се

преказац -ажем *зак.:* ~ **себе** поновити у себи (*нешто што се жели запамтити*)

преказац ше -ажем ше *зак.* направити се важан, истаћи се, показати се

преказовац ше -зуем ше *незак.* правити се важан, разметати се, истицати се

прекармиц -им *зак.* прехранити

прекартац -ам *зак.* прокартати

прекачац -ам *зак.* **1.** *заст.* (*суху райбаніну*) изрољати, изваљати; **2. а)** (*моцно набиц*) измакљати; **б)** изгрдити

преквалификация *ж.* преквалификација

преквалификовац (ше) -куєм (ше) *зак.* преквалификовати (се), преквалифицирати (се)

преквитац -ам *незак.* прецветавати

преквитнуц -нем *зак.* прецветати

прекедвешни -а -е *заст.* **1.** премио, пре-драг; **2.** који се прави важан, много важан

прекиснуц -ишнем *зак.* преврети

преклад *х.* превод

прекладанє *с.* **1.** (*на други язык*) превођење; **2.** претовар

прекладатель *х. оп.* **прекладач**

прекладателька *ж.* преводилац (*женска особа*)

прекладательни -а -е преводилачки

прекладац -ам *незак.* **1.** премештати; преносити; мицати; **2.** (*схадзку и под. за познейше*) одлагати; **3.** (*на други язык*) преводити

прекладац ше -ам ше *незак.* (*премесцовац дацо з места на место*) повлачити се; **поєдзме тот фалаток мяса же би ше не прекладал** (*же бизме го не кладли раз на стол, раз до фрижидера и под.*) поједимо ово парче мяса да се не повлачи

прекладаци -а -е преводив

прекладацки -а -е *оп.* **прекладательни**

прекладач *х.* преводилац; тумач

прекладни -а -е преводни

прекласц -адзем *зак.* преместити; претоварити

преклїнац -ам *незак.* **1.** (*модліц, питац*) заклињати, проклињати; вапити, запомагати; **2.** (*руцац клятви*) проклињати

преклопиц -им *зак.* (*закриц*) преклопити

преклопйовац -юєм *незак.* (*закривац*) преклапати

прекляти -а -е **1.** проклет; **2.** **прекляти** -то-го *х.* проклетник

преклятство *с.* и **прекляце** *с.* проклетство

прекляц -лєєм *зак.* проклети

прекнїжиц -им *зак.* прокњижити

прековац -куєм *зак.* прековати

прекоманда *ж.* прекоманда

прекомендаровац -руєм *зак.* прокоментарисати, прокоментирати

преконтроловац -луєм *зак.* проконтролисати, проконтролирати

прекопац -пем *зак.* 1. прекопати; 2. прокопати

прекоповац -пуем *нзак.* 1. прекопавати; 2. прокопавати

прекор *х.* прекор

прекориц -им *зак.* прекорети

прекорйовац -юем *нзак.* прекоревати

прекорюючи -а -е прекоран

прекосни -а -е (*упрекосни*) пркосан

прекосц *ж.* (*упрекосцене*) пркос

прекосциц -им *нзак.* (*упрекосциц*) пркосити

прекотуляц -ям *зак.* преваљати

прекоцкац -ам *зак.* прокоцкати

прекошиц -им *зак.* прекосити

прекравац -ам *нзак.* прекрајати

прекрасни -а -е диван, предиван; прекра-сан, прелеп; сјајан; изврстан; велелепан

прекрац -роім *зак.* прекројити

прекрациц -им *зак.* прекратити

прекрацовац -цуем *нзак.* прекраћивати

прекрачац -ам *зак.* 1. (*прейсц* – *звич. вецей раз*) проћи; **вельо раз прекрачал тоту улицу** много пута је прошао овом улицом; 2. (*померац дужину у крочайох*) искорачати, искорачати, прекорачати; **прекрачал порту крижом и воздуж** искорачао је плац попреко и уздуж

прекрачовац -чуем *нзак.* (*прейт дакого/дачого*) прекорачивати

прекрашне *присл.* дивно, предивно; пре-красно, прелепо; сјајно; изврсно

прекресциц (ше) -им (ше) *зак.* (*превесц/прейсц на другу виру; дац/вжац нове ме-но*) прекрстити (се)

прекривац -ам *нзак.* прекривати; засти-рати

прекривач *х.* прекривач

прекривиц -им *зак.* прекривити

прекривяц ше -ям ше *нзак.* пренемагати се

прекрижиц -им *зак.* прекрстити, укрстити;
♦ **шедзиц з прекриженима рукама** се-дети с прекрштеним рукама

прекриц -ием *зак.* прекрити, покрити; за-стрети, обастрети

прекриумчариц -им *зак.* прокријумча-рити

прекрочене *с.* прекорачење

прекрочиц -им *зак. осн. и прен.* прекора-чити

прекрочовац -чуем *нзак. осн. и прен.* пре-корачивати

прекруциц -им *зак.* 1. премотати, пресу-кати; 2. (*барз закруциц шрубик и под. и погубиц твинт*) превише затегнути, пре-цвикати навој; 3. *прен.* изврнути, изопа-чити; деформисати

прекруцовац -цуем *нзак.* 1. премотавати, пресукивати; 2. (*барз закруцац шрубик и под. и губиц твинт*) прецвикавати навој; 3. *прен.* изврвати, изопачавати; деформи-сати; **не прекруцујце правду пред на-родом** немојте да изврћете истину пред народом

прекупец -пца *х.* прекупац

прекупиц -им *зак.* прекупити

прекупйовац -юем *нзак.* прекупљивати

прекутатовац -туем *зак.* преметнути, испреметати, претражити

прекушиц -им *зак.* прегристи

прекушовац -шуем *нзак.* прегризати

прелазок -зку *х.* а) очишћено место (без трске и др.) на обали канала, реке и др. (*за пецароше и купаче*); б) (*преход у пло-ту и под.*) пролаз, рупа

прелам *х.* и **преламане** *с.* прелом, улом

преламац -мем *зак. осн. и друг.* преломити

преламац ше -мем ше *зак.* 1. преломити се; 2. (*спаднуц горезначки дакому з рукох – о дзецку*) отети се [из крила]; **меркуй най ци ше дзецко не преламе** пази да ти се дете не отме [из крила]

преламни -а -е преломан

преламоване *с.* друг. прелом

преламовац -муем *нзак. осн. и друг.* пре-ламати

преламовац ше -муем ше *нзак.* прелама-ти се

преламовач *х.* друг. преламач, метер

прелегвариц -им *зак.* (*препроводаци час у нероботи*) пропландовати, проленчари-ти

прелсжац -жим *зак.* прележати

прелст *х.* прелет

прелстнуц -нем *зак.* (у хвиљки *прелесци*)
пролетети

прелстовац -туєм *нєзак.* 1. прелетати; 2.
пролетати; промицати

прелесци -им *зак.* 1. прелетети; 2. проле-
тети; 3. пролетети, пројурити; 4. (о часу)
пролетети, прохујати; ◇ ~ з **очми** бацити
летимичан поглед, летимице погледати

прелсцовац -цуєм *нєзак. оп.* **прелстовац**

прелиминарни -а -е прелиминаран

прелів х. 1. прелив, нијанса; 2. кух. прелів
преліванє с. проливање; ~ **креви** проливање
крви, кровпролиће

прелівац (ше) -ам (ше) *нєзк.* 1. преливати
(се); 2. проливати (се)

преліваци -а -е 1. *оп.* **прелівни**; 2. који се
прелива у разним бојама

прелівни -а -е преливни

прелігнуц -нем *зак.* прогутати

преложиц -им *зак.* 1. преместити; макнути;
прелож тот карсцель най нє завадза
макни ту столицу да не смета; 2. (*роботу за познейше*) одложити; **преложели**
схадзку за идуци тидзень одложили су
седницу за идућу недељу; 3. (*на други*
язык) превести

прелом х. *оп.* **преламованє**

прелуфтирац -ам *зак.* пролуфтирати

преляц -леєм *зак.* 1. прелити; 2. пролити;
3. претопити; 4. *прен.* преплавити

преляц ше -леєм (ше) *зак.* 1. прелити се;
2. пролити се; ♦ **преляла ше крєв** про-
лила се (пала је) крв

премагац -ам *нєзак. заст.* 1. превладавати,
побеђивати; 2. превазилазити

премазани -а -е (*розмазани*) размажен; маза

премазовац -зуєм *нєзак.* мазити

премазовац ше -зуєм ше (*розмазовац ше*)
мазити се

премака(ю)ци -а -е промочив

премакац -ам *нєзак.* 1. прокишњавати; **за-**
крице премака кров прокишњава; 2. (о
обуї) пропуштати воду; **ципели ми пре-**
макаю ципеле ми пропуштају воду

премали -а -е премален

премало *присл.* премало

премаржліна ж. промрзлина, смрзотина;
озеблина

премарзнуц -ржнем *зак.* промрзнати

премарзнуце с. *оп.* **премаржліна**

премарніц -їм и **премарновац** -нуєм *зак.*
растрошити, расточити

премаршовац -шуєм *зак.* промарширати

премасценє с. премаз

премасциц -им *зак.* премазати

премасцовац -цуєм *нєзак.* премазивати

премахнути -а -е 1. *оп.* **нє потрафени** (*под*
потрафени); 2. *прен.* промашен

премахнуц -нем *зак.* 1. *оп.* **нє потрафиц**
(*под потрафиц*), **нє поцильовац** (*под*
поцильовац); 2. *прен.* промашити

премахнуце с. *осн. и прен.* промашај

пременіц -им *зак.* 1. променити, заменити;
2. преиначити

пременіц ше -їм ше *зак.* променити се

пременка ж. промена

пременліви -а -е 1. променљив; 2. *ел.* наиз-
меничан

пременлівосц ж. променљивост

пременовац -нуєм *зак.* преименовати

премењовац (ше) -нюєм (ше) *нєзак.* мења-
ти (се), промењивати (се)

премерац -ам *зак.* 1. (*померац по цалей*
длужини) премерити; 2. (*померац*) про-
мерити

премерйовац -юєм *нєзак.* 1. (*мерац по ца-*
лей длужини) премеравати; 2. (*мерац*)
промеравати

премесцац (ше) -ам (ше) *нєзак.* премешта-
ти (се)

премесценє с. премештај

премесциц (ше) -им (ше) *зак.* преместити
(се)

премиєр х. премијер

премиєра ж. премијера

премили -а -е премио, предраг

премировац -руєм *зак. и нєзак.* (*дац/давац*
премио) премирати

премиса ж. премиса

премиц -иєм *зак.* (*умиц, сплокнуц*) испрати,
пропрати, оплакнути

премишац -ам *зак.* промешати

премишиц -им *зак.* премесити

премня *ж.* премія

премлєц -мелєм *зак.* премлєти

премогнуц -ожем *и* -нєм *зак.* 1. превладати, победити, савладати; **у злагоди нїхто вас нє преможе** у слози нико вас неће победити; **пенєж шицко преможе** новац све савлада; 2. превазићи; претећи; надмашити; **при висельованю Керестурци премогли Коцурцох у чишлє** код исельовања Крстурци су бројчано надмашили Куцуране

премокнуц -нєм *зак.* (*буц шицок мокри од дижджу*) прокиснути, покиснути до голе коже

премосциц -им *зак.* *прен.* премостити

премосциви -а -е премостив

премосцовац -цуєм *нєзак.* премошћивати

премосцююци -а -е *оп.* **премосциви**

премотац -ам *зак.* премотати

премотовац -туєм *нєзак.* премотавати

премоц *ж.* премоћ

премоцовац ше -цуєм ше *зак. оп.* **пресиловац ше**

премудри -а -е премудар, препаметан

премулатовац -туєм *зак.* пролумповати, пробанчити

премурийовац -юєм *нєзак.* презиђивати

премуровац -руєм *зак.* президати

премурчац -чим *зак.* 1. (*о псу*) зарезати; 2. промрмљати; промумлати

премућкац -ам *зак.* (< *серб.*) промућкати (*оп.* **пребольтац**)

пренаглашиц -им *зак.* пренагласити

пренагли -а -е пренагао

пренаглиц -їм *зак.* пренаглити

пренайсц -найзем *зак.* пронаћи, обрести, обрети, открити

пренапружени -а -е пренапрегнут

пренаселєносц *ж.* пренаселєносц

пренаселїц (ше) -їм (ше) *зак.* пренаселити (се)

пренаходзацки -а -е проналазачки

пренаходзач *и* **пренаходитель** *х.* проналазач, *горв.* изумитель

пренаходніцтво *с.* проналазаштво, *горв.* изумительство

пренаходок -дку/-дка *х.* проналазак; изум, обрет

пренаходзиц -им *нєзак.* проналазити, откривати

пренєсц -ешем *зак.* пренєти

пренєшени -а -е пренєсен; ~ **значєнє** пренєсєно значєњє

прєнїкац -ам *и* **прєнїковац** -куєм *нєзак.* 1. продирати, проницати; 2. (*обнїмац*) обузимати, прожимати, проницати

прєнїклїви -а -е проницљив; видовит; вис-прєн

прєнїкнуц -нєм *зак.* 1. продрєти, проникнути; 2. (*обняц*) обузєти, прожєти, про-никнути

прєнїковац -куєм *нєзак. оп.* **прєнїкац**

прєнос *х.* прєнос

прєносни -а -е 1. прєносив; 2. *оп.* **прєношаци**

прєноснїк *х.* прєносник

прєноцовац -цуєм *зак.* прєноћити

прєношаци -а -е прєносан

прєношитель *х.* прєносилац

прєношиц -им *и* **прєношовац** -шуєм *нєзак.* прєносити

прєношовач *х.* прєносилац

прєнумерант *х.* прєнумерант

прєнумеровац (ше) -руєм (ше) *зак. и нєзак.* (*предплациц (ше)/предплацовац (ше)*) прєнумерисати (се)

прєоблєчиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* **прєблєчиц (ше)** (3)

прєображєнє *с.* прєображај

Прєображєнє *с.* *цєркв. (швєто 06/19. август)* Прєображєњє

прєображиц (ше) -им (ше) *зак.* прєобрази-ти (се)

прєображовац (ше) -жуєм (ше) *нєзак.* прє-ображавати (се)

прєображуюци -а -е прєображајни

прєобрат *х.* *и* **прєобрацєнє** *с.* 1. прєокрєт; 2. (*прєламна хвилька*) прєкрєтница

прєобрациц ше -им ше *зак.* прєокрєнути се

прєобтерхованє *с.* прєоптерєњє

прєобтерховани -а -е прєоптерєњєн

прєобтерхованосц *ж.* прєоптерєњєносц

преобтерховац (ше) -хуем (ше) *зак.* преоптеретити (се)

преобтерховйовац (ше) -ховюем (ше) *зак.* преоптерећивати (се)

преобширни -а -е преопширан

преодаванс с. и **преодаванка** ж. преудаја

преодавац ше -ам ше *незак.* преулавати се

преодац ше -ам ше *зак.* преудати се

преокупация ж. преокупација

преокупировац -руем и **преокуповац** -пуем *зак.* преокупирати

преорац -рем *зак.* преорати

преориентация ж. преоријентација

преориентовац (ше) -туем (ше) *зак.* преоријентисати (се), преоријентирати (се)

преорйовац -юем *незак.* преоравати

преосвящени -ного х. *церкв.* преосвештени

преосвященство с. *церкв.* преосвештенство

преоставац -ам *незак.* преостајати

преостаток -тку/-тка х. преостатак

преостац -анем *зак.* преостати

преошац -шеем *зак.* просејати

преошивац -ам **I** *зак. оп.* **преошац; II** *незак.* просејавати

преоштри -а -е **1.** преоштар; **2.** престрог

препад х. препад

препадац -ам *незак.* **1.** з *розл. знач.* пропадати; **2.** (за *даким/дачим*) пропадати, скапавати; **3.** нестаети

препадути -а -е (*схуднути*) пропао

препадуц -нем *зак.* **1.** з *розл. знач.* пропасти; **2.** осиромашити, обубожати; **3.** (о *держави, влади*) пасти

препадовац -дуем *незак.* (*падац*) пропадати

препаковац -куем *зак.* препаковати, препакирати

препаковйовац -юем *незак.* препакивати, препакиравати

препаліц -ім *зак.:* ~ *цукер* упржити (испржити) шећер

препальовац -люем *незак.* гу **препаліц**

препарат х. препарат

препарировац -руем и **препаровац** -руем *зак. и незак.* препарирати

препасировац -руем *зак.* кух. пропасирати

препасц ж. **1.** пропасти; срозаване; погубељ; **2.** провалија, пропасти

препатральня ж. (*простория у хторей лікар препатра хорих*) прегледаоница

препатранс с. **1.** *дїсл. мен. од* **препатрац;** **2.** прегледање; преглед

препатрац -ам *незак.* **1.** прегледати, прегледавати; **2.** (*кнїжку*) листати; **3.** прогледавати

препатрач х. прегледач

препатриц -им *зак.* **1.** прегледати; **2.** (*погледац*) прегледати, претражити; **3.** прогледати; ♦ *не мочи ~ [з очми, з оком]* (*не мочи облапиц з поглядом*): **не могл ~ масу народу** пред њиме је била непрегледна маса народа, није могао да обухвати погледом велику масу народа

препатрунок -нку/-нка х. преглед

препечена -ней ж. (*паленка*) препеченица, препеченка

препечиц -чем *зак.* препећи

препилиц -ім *зак.* (*розрезац зоз пилу*) пресећи, препилити, претестерисати

препилка ж. препелица

препилкар х. (*файта пса*) препеличар, вижла, вижља

препилков -а -о препелич(и)ји

препилче -еца с. препеличић

препиљовац -люем *незак.* гу **препилиц**

препис х. препис

преписанс с. *заст. оп.* **предписанс**

преписац -ишем *зак.* **1.** з *розл. знач.* преписати; ~ *текст* преписати текст; ~ *дакому масток* преписати коме имање; *лікар му преписал ліки* лекар му је преписао лекове; **2.** *заст. оп.* **предписац**

преписка ж. преписка

преписовац -суем *незак.* **1.** з *розл. знач.* преписивати; **2.** *заст. оп.* **предписовац**

преписовач х. преписивач

препитанс с. извињење; **јавне** ~ јавно извињење; **новини обявели його** ~ новине су објавиле његово извињење (*не пребачене, оп.*)

препитац -ам (*дакого*) *зак.* **а)** извинити се коме, замолити кога за опроштај; изразити жаљење; **препитал го пре шицко** из-

винио му се због свега; **б)** замолити кога што (*уз извињање*); **родичи препитали наставника же би ише раз випитал њих сина** родитељи су замолили наставника да још једном испита њиховог сина (*не пребациш ше, оп.*)

препитац ше -ам ше *зак.* **а)** извинити се коме; замолити кога за опроштај; изразити жаљење; **препитал ше сј пре њого неуважносц гу нсј** изразио јој је жаљење због његове непажње према њој; **на розходзе оец зоз сином ше препитали** на растанку отац и син су замолили један другог за опроштај; **б)** упитати кога што (*покорно, уз извињање*); **препитал ше шефови чи треба ише дацо зробиц** упитао је шефа да ли треба још нешто урадити (*не пребациш ше, оп.*)

препити -а -е (*хтори вельо нис, та уж ма характеристики алкогличара*) пропит

препитованс с. извињавање

препитовац -туем (*дакого*) *незак.* **а)** извињавати се коме, молити кога за опроштај; изражавати жаљење; **препитовали сден другог** извињавали су се један другоме; **б)** молити кога што (*уз извињање*); **кажди пияток препитуе шефа же би го пушел скорей з роботи** сваког петка моли шефа да га пусти раније с посла (*не пребачовац ше, оп.*)

препитовац ше -туем ше *незак.* **а)** извињавати се; молити кога за опроштај; изражавати жаљење; **б)** питати кога што, распитивати се о коме/чему (*покорно, уз извињање*) (*не пребачовац ше, оп.*)

препицац (ше) -ам (ше) *незак.* провлачити (се); протурати (се); промаљати (се)

препиц -иєм *зак.* пропити

препиц ше -иєм ше *зак.* пропити се

преплакац -ачем *зак.* преплакати

преплата *ж.* и **преплаценс** с. (*преплацена сума*) преплата

преплациц -им *зак.* преплатити

преплацовац -цуем *незак.* преплаћивати

преплашени -а -е преплашен, престрашен; ужаснут; избезумљен, унезверен

преплашиц (ше) -им (ше) *зак.* преплашити (се), престрашити (се); ужаснути (се), избезумити (се)

преплашовац (ше) -шуєм (ше) *незак.* *гу* **преплашиц (ше)**

преплесц (ше) -сцем (ше) *зак.* преплести (се)

преплстани -а -е: ~ **колач** кул. плетеница

преплстац -ам *незак.* преплитати

преплстац ше -ам ше *незак.* *взаєм. повр.* преплитати се; плести се

преплсценс с. преплетај

преплџац -ам *зак.* **1.** препливати; **2.** (*на лади*) препловити

преплџовац -вуєм *незак.* **1.** препливати; **2.** (*на лади*) препловљавати

преплокац -ам *зак.* пропрати

преповесц -ем *зак.* *звич.* у *злученю не мож* ~ не може се (немогуће је) испричати (изрећи); **џ радосц не мож** ~ њихова радост не може се исказати речима, њихова радост је неизрецива

преподаваљня *ж.* слушаоница, предаваоница

преподаванс с. предавање

преподавателъ х. оп. преподавач

преподавателъка *ж.* женска особа предавач

преподавац -ам *незак.* (*тримац преподаване*) предавати

преподавач х. предавач

преподац -ам *зак.* *заст.* одржати; ~ **виклад** одржати предавање

преподобни -а -е подобан

препозиция *ж.* препозиција

препознавац -ам *незак.* препознавати

препознатљиви -а -е препознатљив

препознац -ам *зак.* препознати, познати

препознац ше -ам ше *зак.* *взаєм. повр.* препознати се

препозни -а -е прекасан

препозно *присл.* прекасно, предоцкан

преполни -а -е **1.** препун; **2.** препун, крцат

преполниц (ше) -џм (ше) *зак.* препунити (се)

преполниџац (ше) -нџоєм (ше) *незак.* препуњавати (се)

преполовиц (ше) -им (ше) *зак.* преполовити (се)

преполовйовац (ше) -юєм (ше) *зак.* преполовљавати (се)

препоминане *с.* **1. а)** (*надпоминане, опоминане*) опомена, опомињање; предочење, предочавање; спомињање; **б)** предбацивање, пребацивање; **2.** наговештавање, наговештај

препоминац -ам *нєзак.* **1. а)** (*надпоминац, опоминац*) опомињати; предочавати; спомињати; говорити; сугерисати; **оцец вецей раз препоминал синови же то-та школа не за нього отац је више пута опомињао сина (говорио сину) да ова школа није за њега; б)** предбацивати, пребацивати, поговарати, приговарати; **2. (наявйовац)** наговештавати; **вецей раз препоминал же пойдзе студирац** више пута је наговештавао да ће отићи да студира

препомнуц -нем *зак.* **1. а)** (*надпомнуц, опомнуц*) опоменути; предочити; споменути; рећи; сугерисати; провући коме што кроз уво; **б)** предбацивати, пребацивати; **2. (наявиц)** навестити, поменути успут

препомнуце *с. оп.* **препоминане**

препона *ж. анат., спорт.* препона

препонаш *х. спорт.* препонаш

препород *х. и препороджене* *с.* препород

препородзиц (ше) -им (ше) *зак.* препородити (се)

препородзовац (ше) -дзуєм (ше) *нєзак.* препорађати (се)

препородитель *х.* препородилац, препородитељ

препорука *ж. и препоручене* *с.* препорука

препоручени -а -е препоручен; ~ **писмо** препоручено писмо

препоручиц -им *зак.* препоручити

препоручиц ше -им ше *зак.:* ~ **Христови, ~ вољі Божей** предати се вољі Божјој (*у невољі, рату*)

препоручовац -чуєм *нєзак.* препоручивати

препоручовац ше -чуєм ше *нєзак.* (*гу препоручиц ше*) предавати се вољі Божјој (*у невољі, рату*)

препотентни -а -е препотентан

препотенция *ж.* препотенција

преправиц -им *зак.* **1.** преправити; **2. (имати и под.)** преправити, прекројити; **3. заст.** претворити (*у кога/што*)

преправиц ше -им ше *зак. заст.* претворити се (*у кога/што*)

преправка *ж. и преправяне* *с.* преправка

преправяц -ям *нєзак.* **1.** преправљати; **2.** прекрајати; **3. заст.** претварати (*у кога/што*); ◇ ~ **дакому драгу** крчити коме пут

преправяц ше -ям ше *нєзак. заст.* претварати се (*у кога/што*)

препрагнуц -нем *зак.* препрегнути

препраговац -гуєм *нєзак.* препрезати

препражени -а -е: ~ **масло** топљено масло

препражиц -им *зак.* **1. (барз упражиц)** препржити; **2. кух.:** ~ **масло** истопити масло (маслац); ~ **цукер** испржити (упржити, карамелисати) шећер

препредаване *с.* препродаја

препредавац -ам *нєзак.* препродавати

препредавач *х.* препродавац

препредац¹ -ам *зак. (скорей купене предац)* препродати

препредац² -ам *нєзак.* **1. фолкл.** прести целу ноћ на прелу; **2. прен.** причати о свачему (*обич. у женском друштву*)

препречене *с.* препрека; сметња

препречиц -им *зак.* **1.** препречити, запречити; **2.** спречити

препречовац -чуєм *нєзак.* **1.** препречавати, запречавати; **2.** спречавати

преприповедац -ам *зак.* препричати

преприповедовац -дуєм *нєзак.* препричавати

препровадзац -ам *нєзак. оп.* **препровадзовац**

препровадзиц -им *зак.* **1. а)** (*пребуц датдзе на одредзени способ*) провести; **летни розпуст зме крашне препровадзели** летњи распуст смо лепо провели; **б)** (*пребуц датдзе одредзени час*) провести, проборавити; **у горох препровадзел мешац** у планинама је провео месец дана; **в)** (*швета*) прославити; означити;

провести; **ювильей зме препровадзели святочню** јубилеј смо прославити свечано; **2.** преживети, пребринути; **~ бригу** пребринути бригу; **забул на бриги хтори препровадзел у живоце** заборавио је бриге које је преживео у животу; **3. заст. а)** (окончиц, реализовац) обавити, спровести; пребродити; **шицку роботу препровадзел успишно** сав посао је спровео успешно; **б)** (запровадзиц) спровести, увести; **сцели ~ социализем** хтели су да уведу социјализам; **в)** организовати, одржати; **школяре на Крачун препровадзели колядованс** ученици су на Божић организовали коледање

препровадзовац -дзуем зак. **1. а)** (пребувац дагдзе на одредзени способ) проводити; **б)** (пребувац дагдзе одредзени час) проводити, боравити; **в)** (швета) прослављати; означавати; проводити; **2. заст. (бриги и под.)** преживљавати; **3. заст. а)** (окончовац, реализовац) обављати, спроводити; преброђивати; **б)** (запровадзовац) спроводити, уводити; **в)** организовати, одржавати

препулька ж. бикич. оп. **препилка**

препусни -а -е пропусни

препусніца ж. пропусница

препутованс с. пропутовање

препутовац -туем зак. пропутовати

препушенс с. пропуст

препушени -а -е **1.** пропуштен; **2. ~ млеко** (млеко без шметанки) обрано млеко

препушиц -им зак. **1.** (дац, охабиц) препустити; **препушел фирму младшим** препустио је фирму млађима; **2.** (не ви хасновац) пропустити; **~ нагоду** пропустити прилику

препушиц ше -им ше зак. препустити се, предати се; **~ чарним думком** предати се црним мислима; **~ судьби** препустити се судбини

препушовац -шуем незак. **1.** (давац, охабляц) препуштати; **2.** (не хасновац) пропуштати

препушовац -а -е пропушљив

препушовац ше -шуем ше незак. препуштати се

препушуюци -а -е **1. оп.** препусни; **2. оп.** препушовац

препятствиє и препятство с. заст. оп. **препеченс**

перабянс с. перада

перабяц -ям незак. перађивати, обрађивати

перабяцки -а -е перађивачки

перабяч х. перађивач

перайбац -бем зак. пропрати

перайбовац -буем незак. пропирати

перастац -ам незак. **1.** (обеговац з ростом) прерастати; **2.** (роснуц през дацо) прорастати

пераховац -хуем зак. прерачунати

пераховац ше -хуем ше зак. (погришиц у рахунку) прерачунати се, зарачунати се; преварити се

пераховйовац -юем незак. прерачунавати

пераховйовац ше -юем ше незак. (гришиц у рахунку) прерачунавати се, зарачунавати се

перва ж. **1.** прекид; **2.** пауза, одмор

первац -вем и **первец** -ем зак. **1. а)** прекинути; **б)** (дакого и дакому) прекинути кога у говору, упасти коме у реч; **1.** (розтаргнуц) прекинути, претргнути

перез х. пресек

перезац -ежем зак. з розл. знач. пресећи

перезовац -зуем незак. пресецати

перезовац ше -зуем ше незак. пресецати се, сећи се; **драги ше перезую** путеви се пресецају

перешетовац -туем зак. прорешетати

прерив х. оп. **преривка**

преривац -ам незак. **1. а)** прекидати; **б)** (дакого и дакому) прекидати некога у говору, упадати некоме у реч; **2.** (розтарговац) прекидати, претргати

прериваци -а -е **1. а)** испрекидан; **б)** (хтори мож преривац) прекидан (-дна -дно); **2. ~ плач** грчевит плач

преривац присл. испрекидано; **бешедовац** ~ говорити испрекидано

преривач х. ел. прекидач

преривка ж. **1.** прекид; престанак; **2. ридк.** пауза; **◇ без преривкох без прекида; на**

преривки прекидице, прекидимице, са прекидима; повремено

преривни -а -е *оп.* **прериваци** (1. б)

преридзене *с.* проред

преридзиц (ше) -им (ше) *зак.* проредити (се)

преридзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* проређивати (се)

прерийски -а -е преријски

прерисовац -суем *зак.* прецртати

прерисовйовац -юем *незак.* прецртавати

прерия *ж.* прерија

преробени -а -е прерађен; ♦ ~ **млеко** *оп.* **препущене млеко**

преробиц -им *зак.* 1. прерадити, обрадити; 2. (почац робиц) прорадити

преробйовац -юем *незак. оп.* **прерабљац**

преробйовач *х. оп.* **прерабљач**

преробок -бку/-бка *х.* 1. прерада; 2. прерађевина

прерозподзеліц -ім *зак.* прерасподелити

прерозподзельоване *с.* прерасподела

преронтовац -туем *зак.* (розтрошиц) про-
рајтати, растрошити, расточити, про-
фућкати, проћердати

прероснуц -ошнем *зак.* 1. (обегнуц з рос-
том) прерасти, надрасти; 2. (прероснуц
през дацо) прорасти

прероштовац -туем *зак.* просејати; проре-
шетати

прерубац -бем *зак.* 1. расећи, расцепити се-
киром; 2. проредити мотиком (*репу, мак*
и сл.)

преруцац -ам *зак.* 1. пребацити (*све, по-
степенно*); 2. *поль.* прегрнути, претури-
ти (*лопатом*); у *жице ше звездла мушка,*
та преруцал шицко зарно у пшеници
се појавио жижак, па је претурио лопа-
том све зрно

преруцене *с.* пребачај, премашај; ~ **норми**
пребачај норме

преруциц -им *зак.* 1. (*руциц прејг дачого*)
пребацити; 2. пребацити, премашити;
~ **норму** пребацити норму; ♦ ~ **дакого**
прејг плеса заденути кога за појас

преруциц ше -им ше *зак.* 1. пребацити се;
2. (*достац характеристики инакакей*

файти – *о рошліни*) укрстити се са дру-
гом врстом

преруцовац -цуем *незак.* 1. пребаживати;
2. (*зарно и под. – преврацац з лопату*)
лопатати, прегртати, претурати

преруцовац ше -цуем ше *незак.* 1. пребаци-
вати се; 2. (*прекладац ше з места на мес-*
то) повлачити се; **тото месо ше ми уж**
длуго преруцуе у змаржляку ово месо
ми се већ дуго повлачи у замрзивачу

преруцовач *х. ел., физ.* пребаживач

преса *ж.* 1. *техн.* преса; 2. (*справа за джа-*
мене) муљача; 3. штампа

пресада *ж.* 1. пресада; 2. *оп.* **пресадок**

пресадзиц -им *зак.* пресадити

пресадзовац -дзуем *незак.* пресађивати

пресадок -дка/-дку *х.* (*кореньчок пресади*)
пресад(а), струк

пресвитер *х. цркв.* презвитер

пресвяти -а -е пресвет

преседан *х.* преседан

преселєнєц -нца *х.* пресељеник

преселіц (ше) -ім (ше) *зак.* преселити (се)

пресельовац (ше) -люем (ше) *незак.*
пресељавати (се)

пресиловани -а -е претргнут; исцрпљен,
изможден

пресиловац ше -луем ше *зак.* (*уложиц мо-*
ци поверх своїх можлівосцох) претргну-
ти се; **пресиловал ше у работи, та ше**
похорел претргао се у послу, па се раз-
болео

пресицац -пем *зак.* пресути

пресиповац -пуем *незак.* пресипати

пресицац -ам *незак.* исушивати се, сушити
се; **нізши места по драгох чежше пре-**
сихаю нижа места на путевима теже се
суше

пресицене *с.* презасићеност

пресицени -а -е пресићен

пресициц ше -им ше *зак.* преситити се

пресицовац ше -цуем ше *незак.* пресићава-
ти се

пресичац -чим *зак.* просиктати

пресия *ж.* пресија

прескаковац -куем *незак.* прескакати

прескакуюци *присл.* прескочке, прескачући

прескладац -ам *зак.* пресложити

прескладавац -дуем *незак.* преслагати

прескок *х.* прескок

прескочиц -им *зак.* прескочити; ♦ **легчейше го прескочиц як обисц** (*о малим широким човекови*) ниског је раста, али широк, набијен

прескравац -ам *незак.* прекрајати

преслаби -а -е преслаб

преслава *ж.* прослава; славље

преславени -а -е прослављен

преславиц -им *зак.* 1. прославити; 2. узви-сити, подичити

преславиц ше -им ше *зак.* прославити се

преславйовац -юем *незак. оп.* преславяц

преславяц -ям *незак.* прослављати

пресладзиц -им *зак.* пресладити

пресладзовац -дзуем *незак.* преслађивати

пресликовац -куем *зак.* пресликати

пресликовйовац -юем *незак.* пресликавати

преслухац -ам *зак.* направити се глув, оглушити се; **кед ше вона будзе з тобу вадзиц, а ти то преслухай** ако те она буде грдила, а ти се направи глув

преслухац ше -ам ше *зак. (перевериц својо знане)* преслишати се

преслуховац -хуем *незак.* правити се глув, оглушавати се; **кед му дацо розказую робиц, вон вше преслухуе** ако му наређују да нешто ради, он се увек прави глув

преслуховац ше -хуем ше *незак. (переверйовац својо знане)* преслишавати се

пресмаки *мн. (видумовани едзена)* ђаконије, горв. сластице

пресовальня *ж.* пресаоница, прешница

пресовац -суем *незак.* пресовати

пресоліц -ім *зак.* пресолити

пресольовац -люем *незак.* пресољавати

пресохнуц -нем *зак.* пресахнути

преспац прешпим *зак.* преспавати

преспац ше прешпим ше *зак.* 1. мало одспавати, подремати; 2. *заст. (о дзивки)* изгубити невиност; родити ванбрачно дете

преставане *с.* престанак; ~ **роботног одношеня** престанак радног односа

преставац -ам *незак.* престајати

преставиц ше -им ше *зак. кнїжск. (умрец)* преставити се

престари -а -е престар

престати -а -е (*хтори страцел квалитет од длугого станя – о едзено, покарми и под.*) устајао, устајан, бајат; **купел на пияцу лоньску, престату кукурицу** купио је на пијаци лањски, устајао кукуруз; **статок пое и престату кукурчанку** стока ће појести и устајалу кукурузовину

престац¹ -анем *зак.* престати

престац² -стоім *зак. (одстац еден час)* престајати; **престал два годзини пред шалтером** престајао је два часа пред шалтером

престаце *с.* престанак; прекид

престиж *х.* престиж

престижни -а -е престижан

престол *х.* престо

престолни -а -е престони; ~ **варош** престоница; ♦ ~ **бешеда** (*святочна виява влада-ра*) престона беседа, престони говор

престолнїца *ж.* престоница

престолнїцки -а -е престонички

престолонашлїдство *с.* престолонаслеђе

престолонашлїдник *х.* престолонаследник

престрани -а -е простран

престранство *с.* пространство

престрашеносц *ж.* престрашеност, запрепашћење; избезумљеност; ужас, ужасност

престрашиц (ше) -им (ше) *зак.* престрашити (се), преплашити (се), претравити (се); запрепастити (се); избезумити (се)

престрашовац (ше) -шуем (ше) *незак.* претрашивати (се), преплашивати (се), претрављивати (се); запрепашћивати (се); избезумљивати (се)

престрец -ем *зак. оп.* прештрец

престроїц ше -ім ше *зак.* престојати се

престройоване *с.* престојовање

престройовац ше -юем ше *незак.* престојавати се

преструїц -їм *и* **преструац** -уїм *зак.*
прострујати, прострујити

преструктуровац ше -руєм *ше зак.* пре-
структурирати се

престудирац -ам *зак.* простудирати

престукац -ам *зак.* простењати

преступ *х.* и **преступенс** *с. х.* прекршај,
преступ

преступниц -им *зак.* 1. (*прекрочиц*) престу-
пити; 2. прекршити

преступни -а -е преступни; ~ **діло** преступ-
но дело; ◇ ~ **рок** преступна година

преступнік *х.* преступник; изгредник

преступніцтво *с.* преступништво

преступок -пку/-пка *х. оп.* **преступ**

пресуда *ж.* пресуда

пресудзиц -им *зак.* 1. (*принссу пресуду*)
пресудити; 2. (*преценіц*) просудити

пресудовац -дзуєм *нзак.* 1. (*приношиц*
пресуду) пресуђивати; 2. (*преценьовац*)
просуђивати

пресудни -а -е пресудан

пресукац -ам *зак.* пресукати

пресушиц ше -им *ше зак.* просушити се

пресхнуц -нем *и пресхнуц ше* -нем *ше зак.*
просушити се

пресц -едзем *нзак.* прести; ◇ ~ **до валалу**
(*о женскей особи легкого морала*) ≅ бити
сека даша

пресперац -ам *нзак.* 1. простирати; 2. (*дацо*
под дакого) подастирати; 3. (*райбаніну*)
вешати, простирати; ◇ ~ **порвисла** *оп.*
под. **порвисло**

пресперац ше -ам *ше нзак.* простирати се

пресперач *х.* простирач

претакац -ам *нзак.* претакати; ~ **вино** пре-
такати вино

претапшац -ам *зак.* утабати, утапкати,
изгазити, утоптати

претаргац -ам *зак. поль.* проредити, про-
чупати

претаргнуц -нем *зак.* 1. (*утаргнуц*) пре-
кинути, претргнути; 2. прекинути,
обуставити; ~ **огень** (*штрельбу*) преки-
нути ватру (пальбу); 3. (*дакого*) прекину-
ти кога, упасти коме у реч

претаргнуц ше -нем *ше зак.* прекинути се,
претргнути се; ◇ ~ **у** (**од**) **роботи** претр-
гнути се од рада

претаргнуце *с.* прекид; престанак; обу-
става

претарговац -гуєм *нзак.* 1. прекидати,
обустављати; 2. *поль.* (*мархву, петруш-*
ку) проређивати, рашчупавати

претарговац ше -гуєм *ше нзак.* прекида-
ти се

претарговаци -а -е *оп.* **претаргуюци**

претарговач *х. ел.* 1. прекидач; 2. окидач

претаргуюци -а -е (*хтори мож претар-*
гнуц) прекидан

претваряц (**ше**) -ям (**ше**) *нзак.* претварати
(се)

претваряч *х. физ.* претварач

претвориц -им *зак. з розл. знач.* претво-
рити

претвориц ше -им *ше зак.* 1. претворити
се; 2. (*розвиц ше до дачого невигодного*)
изродити се, изметнути се, извргнути се

претворйовац (**ше**) -юєм (**ше**) *нзак. оп.*
претваряц (**ше**)

претворйовач *х.* 1. претваралац; 2. *оп.* **пре-**
тваряч

претворство *с.* лицемерје, лицемерност

претендент *х.* претендент

претендовац -дуєм *зак. и нзак.* претендо-
вати, претендирати

претензия *ж.* претензија

претенциозни -а -е претенциозан

претерховани -а -е 1. претоварен; 2. пре-
оптерећен

претерхованосц *ж.* 1. претовареност;
2. преоптерећеност

претерховац (**ше**) -хуєм (**ше**) *зак.* 1. прете-
ретити (се); 2. преоптеретити (се)

претерховйовац (**ше**) -юєм (**ше**) *нзак.*
1. претеређивати (се); 2. преоптеређивати
(се)

преткац -ам *зак.* 1. преткати; 2. проткати

претлсц -еем *зак.* прегорети; прогорети

претлучиц -чем *зак.* (*з вдереньом розтлу-*
чиц и пребиц) пробити; **спаднул и пре-**
тлукол **скору на колсн**у пао је и пробио
кожу на колсн

прето *присл.* зато, због тога, стога; ♦ **прето же злуч.** *причинови* зато што, због тога што

претолковац -куєм *зак.* протумачити

претопниц -им *зак. (метал и под. – преляц)* претопити

претопйовац -юєм *нєзак. (метал и под. – прелївац)* претапати

преточиц (ше) -им (ше) *зак. осн. и прен.* преточити (се)

преточовац -чуєм *нєзак. оп.* претакац

претрепац -пем *зак. 1.* претрпати; **2.** кух. премесити; ~ **цесто** премесити тесто

претреповац -пуєм *нєзак.* претрпавати

претрес *х.* претрес

претресац -ам *нєзак. 1.* претресати; **2.** протресати

претресц -ешем *зак. 1.* претрести; **2.** протрести

претриблац -ам *зак.* предриблати

претримац -ам *зак. 1. (тримац дакого одредзени час у своїм доме)* држати; прихватити, примити кога, дати коме уточиште; **претримал вибеженцох** *даскельо днї* примио је избеглице на неколико дана; **2. (статок през жиму)** прехранити

претримац ше -ам ше *зак. (побуц, бивац дагдзе дочасно)* проборавити, проживети

претримовац -муєм *нєзак. (тримац дакого одредзени час у своїм доме)* држати; прихватити, примити кога, дати коме уточиште; **на салашу претримовал партизанох** на салашу је држао партизане

претримовац ше -муєм ше *нєзак. 1. (бивац дагдзе дочасно)* живети, боравити; становати; задржавати се; **вибеженци ше претримовали по родзинох** избеглице су живеле код рођака; **2.** склањати се, скривати се

претровиц -им *зак. физиол.* сварити, пробавити

претровйовац -юєм *нєзак. физиол.* варити, пробављати

претровлїви -а -е *сварљив, пробављив*

претровац -ям *нєзак. оп.* претровйовац

преувекшац -ам *зак.* преувеличати

преувекшовац -шуєм *нєзак.* преувеличавати

преувелїчац -ам *зак. оп.* **преувекшац**

преувелїчовац -чуєм *нєзак. оп.* **преувекшовац**

преузки -а -е преузан

преуказац -ажем *зак. заст. а)* показати; испољити; **з тим преуказал свойо нєзнанє** тиме је показао своје незнање; **з чесну роботу преуказал як у худобстве мож буц богати** поштеним радом је показао како се у сиромаштву може бити богат; **б)** доказати; **з дїлом преуказал вирносц народу** са делом је доказао верност народу

преуказац ше -ажем ше *зак. заст.* показати се; испољити се; доказати се; **у тим ше слабо преуказали** у томе су се лоше показали

преуказовац ше -зуєм ше *зак. заст.* показивати (се); испољавати (се); доказивати (се) **преунапрямиц** -им *зак.* преусмерити

преунапримовац -муєм *нєзак.* преусмеравати

преучиц -им *зак.* проучити

преучоватељ *х.* проучавалац

преучовац -чуєм *нєзак.* проучавати

преучовач *х. оп.* **преучоватељ**

преушоренє *с.* преуређење

преушориц -им *зак.* преуредити

преушорйовац -юєм *нєзак.* преуређивати

префарбиц -им *зак.* префарбати

префарбйовац -юєм *нєзак.* префарбавати

префект *х.* префект

преферанс *х. карт.* преферанс

префикс *х. грам.* префикс

префинснї -а -е префињен

префирцац -ам *зак. (прешиц)* профирцати

преформовац -муєм *зак.* преобличити

преформуловац -луєм *зак.* преформулисати, преформулирати

префорсирац -ам и **префорсировац** -руєм *зак.* префорсирати

префригани -а -е *беш. (< серб.)* префриган, лукав, препреден

префуркнуц -нем *зак.* пројурити, пролетети

префуровац -руем *зак.* пробушити, провртати, просврдлати, пробургијати

прехадзац -ам *нєзак. заст. оп.* переходзиц

прехвалїц -їм *зак.* прехвалити

прехвалїц ше -їм *ше зак. звич. у злученю з дієсловом не мочи: не могли ше прехвалїц як им там добре* нису могли да се нахвале како им је тамо лепо

прехвациц -им *зак. (нашвидко заєсц)* презалогајити, чалабрцнути, загристи, дрмнути, бацити у уста; **бежаци заєдза, дакус сланїнки прехваца** у трку презалогаје, мало сланине на брзину поједу

прехлада *жс.* и **прехладзенє** *с.* 1. *прехлада;* 2. *назеб*

прехладзени -а -е *прехлађен*

прехладзеносц *жс.* *прехлађеност;* *прозеблост*

прехладзиц -им *зак.* *прехладити*

прехладзиц ше -им *ше зак.* 1. *прехладити се;* 2. *назепсти*

прехладнуц -нем *зак. оп.* **прехладзиц ше**

прехладнуце *с. оп.* **прехлада**

преход *х.* 1. *пролаз;* 2. *прелаз;* 3. *прелазак;* 4. *шетња; ♦ у преходу* мимогред

преходзальня *жс.* *шетаоница*

преходзаци -а -е 1. *оп. переходни;* 2. *преходзаци* -цого *х.* *пролазник;* 3. **преходзаца** -цей *жс.* *пролазница*

преходзиц -им *нєзак.* 1. *пролазити;* 2. *прелазити;* 3. *(коло дакого)* *мимоилазити;* 4. *~ на другу виру* обраћати се; ♦ *~ як вол (преходзиц без здравканя)* *пролазити* као поред турског гробља

преходзиц ше -им *ше нєзак.* *шетати;* *шетати се*

преходзка *жс.* *шетња*

преходни -а -е 1. *пролазан;* *чежко ~ драга* тешко пролазан пут; *~ зявенє* *пролазна* појава; 2. *прелазан;* **преходни роки** *прелазне* године

преходнїк *х.* *пролазник*

преходнїца *жс.* *пролазница*

преходносц *жс.* 1. *пролазност;* 2. *проходност*

прехориц -им и **прехоровац** -руем *зак.* *преболети*

прехпац (ше) -ам *(ше) зак.* *провући (се);* *протурити (се);* *протискати (се),* *прогурати (се),* *протиснути (се)*

прец -еем *нєзак.* *венути*

прец ше -ем *ше нєзак.* *препирати се,* *споречкавати се,* *прети се;* *свађати се*

прецагнуц -нем *зак.* 1. *(през дацо)* *провући,* *превући;* 2. *(з места на место)* *превући;* *повући;* 3. *прецртати,* *превући;* 4. *превагнути;* 5. *издржати;* **у кризи зме, але прецагнєме даяк** у кризи смо, али ћемо некако издржати; **хори є, не знаме кельо ише прецагнє** *болестан* је, не знамо колико ће још издржати; 6. *придобити;* *~ дакого на свой бок* *придобити* кога на своју страну; ♦ *~ на свойо* *натурити* коме своје мишљење, свој став

прецагнуц ше -нем *ше нєзак.* *провући се*

прецаговац -гуем *нєзак.* 1. *провлачити;* 2. *(з места на место)* *превлачити;* 3. *прецртавати*

прецаговац ше -гуем *ше нєзак.* 1. *з розл. знач.* *провлачити се;* 2. *превлачити се;* 3. *прен. а)* *повлачити се;* **тот мотив ше прецагує през цале діло** овај мотив се повлачи (провлачи) кроз цело дело; б) *прожимати*

прецадзене -ного *с.* *процедак,* *процедина*

прецадзиц -им *зак.* *процедити*

прецадзовац -дзуем *нєзак.* *процеђивати*

прецац -етнем *зак.* 1. *пресећи (наглим замахом);* 2. *(з батогом и под.)* *расећи,* *распорити/распарати;* **прецал коњови скору з батогом** *расекао* је коњу кожу бичем

преце¹ *с.* *препирка,* *споречкање,* *спор,* *парба*

преце² *с.* *венуће*

прецек *х.* *проток*

прецекац -ам *нєзак.* 1. *(чечиц)* *протицати;* 2. *(печурйовац)* *претицати*

прецекајуци -а -е и **прецекови** -а -о/-е *проточан*

прецена *ж.* процена

преценєнє *с.* **1.** *оп.* **прецена**; **2.** (*барз висока цена*) прецена

преценїц -їм *зак.* **1.** (*ошацовац*) проценити; **2.** (*барз високо ценїц*) преценити

прецењовац -нюєм *нєзак.* **1.** процењивати; **2.** прецењивати

прецењовач *х.* проценилац

прецептор *х.* (*инструктор, учитель*) пре-
цептор

прецеприц -им *зак.* **1.** претрпети, препати-
ти, поднети; **2.** издржати; суздржати се

прецизни -а -е прецизан

прецизовац -зуєм *зак. и нєзак.* прецизова-
ти, прецизирати

прецинац -ам *нєзак.* пресецати (*наглим
замахом*); ◇ ~/**прецац дакого з языком**
оплетати/оплести кога језиком

пречискац (ше) -ам (ше) *зак.* протискати
(се), протиснути (се), прогурати (се)

пречисковац (ше) -куєм (ше) *зак.* проти-
скивати (се)

пречихни -а -е прећутан

пречихно *присл.* прећутно

пречихнуц -нем *зак.* прећутати, оћутати,
затајити

пречиховац -хуєм *нєзак.* прећуткивати,
оћуткивати, затајивати

прецка *ж.* (*капча на ремєню*) прећица, коп-
ча, гвоздац

прецо *присл.* зашто

пречасти -а -е пречест

пречежки -а -е претежак

пречерац -ам *зак.* заменити, променити,
разменити; трампити

пречерац ше -ам ше *зак.* трампити се

пречесац -ешем *зак.* **1.** прочешљати; **2.** пре-
чешљати

пречесни -а -е (*при обрацању гу священі-
кови*) пречасни, велечасни; ~ **отец (отче)**
пречасни отац (оче)

пречесовац -суєм *нєзак.* **1.** прочешљавати;
2. пречешљавати

пречечиц -чем *зак.* **1.** протећи; **2.** претећи

пречи *слов. заст.* ипак; међутим

пречисти -а -е *рел.* пречист; **Пречиста Ді-
ва** Богородица, Блажена Госпа

пречисциц -им *зак.* **1.** прочистити; **2.** пре-
чистити

пречисцовац -цуєм *нєзак.* **1.** прочишћавати;
2. пречишћавати

пречисцовач *х.* прочистач

пречитац -ам *зак.* **1.** прочитати; **2.** избро-
јати; пребројати, побројати

пречитац ше -ам ше *зак.* пребројати се

пречиц -им *зак. заст.* спречавати; бранити

пречишлїц -їм *зак.* пребројати, избројати,
побројати

пречишлїц ше -їм ше *зак.* пребројати се

пречишљовац (ше) -люєм (ше) *нєзак.*
пребројавати (се)

пречник *х.* пречник

пречувствительни -а -е преосетљив, пре-
осећајан

пречудовац ше -дуєм ше *зак. звич. у злу-
ченю нє мочи: нє могол ше пречудовац*
није се могао пречудити, крстио се и ле-
вом и десном

пречуриц -им *зак.* **1.** прокурити, потећи;
2. претећи

пречухац -ам *зак.* претрти; **пречухал ло-
кец** претро је лакат, прогледао му је ла-
кат

пречухац ше -ам ше *зак.* претрти се; **пре-
чухали ше му панталони на колєнох**
претрле су му се панталоне на колєнима,
прогледала су му колєна на панталонама

пречуховац (ше) -хуєм (ше) *нєзак.* прети-
рати (се)

пречуц -уєм *зак.* пречути

прешалтовац -туєм *зак.* прешалтовати

прешацовац -цуєм *зак.* проценити

прешварбїнуц -нем *зак.* прецртати

прешварбовац -буєм *нєзак.* прецртавати

прешверцовац (ше) -цуєм (ше) *зак.* про-
шверцовати (се)

прешвеченє *с.* убеђење; уверење; станови-
ште

прешвечиц (ше) -им (ше) *зак.* убедити (се);
уверити (се)

прешвечлїви -а -е убедљив; уверљив

прешвечлївосц *ж.* убедљивост; уверљив-
ност

прешвечовац -чуєм *нєзак.* убеђивати; уверавати

прешвечовац ше -чуєм *ше нєзак. взаєм.* *повр.* убеђивати се; уверавати се

прешедац -ам *нєзак.* (*до другогa гайзибана и под.*) преседати

прешедзиц -им *зак.* преседети

прешедлац -ам *зак.* **1.** (*прейсу коло дакогa/дачогa на коньови*) пројахати; **2.** (*прейсу през дацо на коньови*) прејахати

прешеднуц -нєм *зак.* (*до другогa гайзибана и под.*) пресести

прешейтац ше -ам *ше зак.* прошетати

прешивац -ам *нєзак.* прошивати

преширенє *с.* проширење

преширниц (ше) -им (ше) *зак.* проширити (се)

преширйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* проширивати (се)

прешниц -иєм *зак.* прошити

прешли -а -е прошли, минули

прешлїдзиц -им *зак.* проследити

прешлїдзованє *с.* прогон, прогањање

прешлїдзователь и прешлїдзовач *х.* прогонитељ, прогонилац

прешлїдзовац¹ -дзуєм *нєзак.* прослеђивати

прешлїдзовац² -дзуєм *и прешлїдовац* -дуєм *нєзак.* прогонити

прешлїдованє *с. оп.* прешлїдованє

прешлїдователь и прешлїдовач *х. оп.* прешлїдователь

прешлонєдзельови -а -о/-е прошлонедељни

прешлорочни -а -е прошлогодишњи

прешлосц *ж.* прошлост

прешлотижньови -а -о/-е прошлонедељни, *горв.* прошлотједни

прешмарбнуц -нєм *зак.* прецртати

прешмарбовац -буєм *нєзак.* прецртавати

прешмерdziц ше -им *ше зак.* повући смрад, постати смрдљив

прешмикнуц ше -нєм *ше зак.* проклизнати, провући се

прешпацирац -ам *и прешпацирац ше* -ам *ше зак.* прошетати

прешпив *х.* препев

прешпивац -ам *зак.* **1.** (*лепше вишпивац од дакогa*) натпевати; **2.** (*преложци стихи*) препевати

прешпивовац -вуєм *нєзак.* **1.** (*лепше шпивац од дакогa*) натпевавати; **2.** (*прекладац стихи*) препевавати

прешпиртац -ам *зак.* **1.** прочепркати; **2.** претражити, претурити, преметнути

прешпиртовац -туєм *нєзак.* **1.** чепркати; **2.** претраживати, претурати, преметати

прештапац -пем *зак.* проштеповати

прештрелїц -їм *зак.* прострелити

прештрельованє *с.* препуцавање; пушкарање; чарка

прештрельовац ше -люєм *ше нєзак.* препуцавати се; пушкарати

прештрєц -ем *зак.* **1.** прострети, прострти; *разастрети*; **2.** (*дацо под дакогa*) подастрети; **3.** (*райбанїну*) извешати, прострети; ~ **шмати** извешати веш

прештригнуц -нєм *зак.* пресећи (*маказама*), престрићи

прештудирац -ам *зак.* размислити, проштудирати

прещешлїви -а -е пресретан

прещиниц -им *зак. карт.* пресећи

преюдицирац -ам *зак. и нєзак.* прејудирати

преявиц ше -им *ше зак. заст.* испољити се, показати се

преявцяц ше -ям *ше нєзак. заст.* испољавати се, показивати се

при прим. I з лок. **1.** *означує место у блїзкосци дакогa/дачогa* поред, код; до; уз; **їх жем** ~ **драги** њихова земља је поред пута; **наша хижа такой** ~ **їх** наша кућа је одмах до њихове; **2.** *означує дружтво, заєднїцтво* код, са; **син жиє при родичох** син живи са родитељима; **були** ~ **оцови у шпиталю** били су код оца у болници; **3.** *означує допуцованє* поред, уз; ~ **шицких дзивкох нє нашол себе по дзеки** поред свих девојака није нашао себи по вољи; **II з ген.** *означує же дахто бива при дачиєй хижи* поред, до; **вони биваю** ~ **Дудаша** они станују поред Дудаша; **♦** ~ **тим** при томе; **место** ~ **месту оп.** место

попри месту (*под попри*); ~ **шицким тым** *пored свега тога, уз све то*

приардзавиц -веем *и* -им *зак.* (*приліціц ше з ардзу гу другому заардзавену предмету*) *прилепіти се, запе́ні се од рђе*

прибегнуц -нем *зак.* **1.** притрчати; дотрчати; доју́рити; **2.** (*до дакого накратко*) тркну́ти; **вона часто прибегне до нас** *она често тркне код нас*; **3.** (*на коньови*) до́жахати, докаса́ти

прибеговац -гуем *нзак.* **1.** притрчавати; дотрчавати; доју́ривати; **2.** (*на коньови*) до́жахивати, докасыва́ти

прибежиско *и* **прибежише** *с.* *прибежиште; уточы́ште*

приберац -ам *нзак.* **1.** (*украшовац*) дотерыва́ти, удешава́ти; украшава́ти; цифра́ти; гызда́ти; **2.** (*давац красу дакому/дачому*) красі́ти; **його характэр прибєрала шіросц** *ьегов характер красіла је іскреност*; **3.** (*прєблєкац за дакого*) прерушава́ти, прерушыва́ти

приберац ше -ам *ше нзак.* **1.** (*украшовац ше*) дотерыва́ти се, удешава́ти се; украшава́ти се; цифра́ти се; гызда́ти се; **2.** (*прєблєкац ше за дакого*) прерушава́ти се, прерушыва́ти се

прібывац -ам *нзак.* *прыкуцава́ти, закуцава́ти*

прібистатовац ше -туем *ше зак.* *обє́хати са сігурнош́ћу*

прібіц -іем *зак.* *прыкуца́ти, закуца́ти*

пріблїжціц (ше) -ім (*ше*) *зак.* *прыбліжы́ці (се)*

пріблїжні -а -е *прыбліжэн*; груб; **пріблїжна прєцена** *прыбліжна (груба) прєцена*

пріблїжно *присл.* *прыбліжна; наблізу, на-грубо*

пріблїжносц *жс.* *прыбліжнасц*

пріблїжованс *с.* *прыбліжыва́нне*

пріблїжовац (ше) -жуем (*ше*) *нзак.* *прыбліжыва́ці (се)*

пріблуда *жс.* *и х. оп.* *прыблукані*

пріблукані -а -е *ко́жы је однеку́д долута́о*

пріблуканц -ам *и* **пріблуканц ше** *ам ше зак.* *долута́ці, залута́ці, до́ці негде лута́ју́ці*

прібор х. **1.** *прыбор*; спрема; ~ **за бритвенс** *бры́жы прыбор*; **2.** *звч. з негачыю (да-цо цо губы выпатрунок): очысціце тоты шпляхы, бо су не ~ у хыжы* *очысціце ове флєке, јєр ружє собу*

прібрані -а -е **1.** *дотєран*; *накы́тєн, нагыздан*; **2.** *прєрушєн, прєобучєн*

прібранці х. мн. (*єд.* *прібранєц*) *машкарє*

прібрац -берем *зак.* **1.** (*украшыц*) дотєра́ці, удєсціці; *украсціці, накытціці, окытціці*; *нагыздаціці; упарадыціці*; **2.** (*прєблєчыц за дакого*) прєрушы́ціці, прєобу́ціці

прібрац ше -берем *ше зак.* **1.** (*украшыц ше*) дотєра́ці се, удєсціці се; *украсціці се, накытціці се, окытціці се*; *нагыздаціці се; упарадыціці се*; **2.** (*прєблєчыц ше за дакого*) прєрушы́ціці се, прєобу́ціці се

прібрєжйов(ні) -а -о/-е *и* **прібрєжні** -а -е **1.** *прыобалскы, прыобалны*; **2.** *обалскы, обалны*; ~ **плывба** *обалска пловідба*; ~ **розчлєнєсносц** *обална разу́жєнєсц*

прібрыдац -ам *зак.* *кварыці* *ызглед кога/чєга*

прібуток -тку *х.* *плєн, добыт*

прывабні -а -е *заст.* *прывлачан; ваблыв, маман, мамлыв*

прывалїц -їм *зак.* *пасты; затрпаты; прыгъєчыці*; **прывалєл го мур** *пао је на ньєга зыд*; **дрєво му прывалєло ногу** *дрво му је прыгъєчыло ногу*

прыварыц -ім *зак.* *шылосєр.* *прыварыці, наварыці*

прыварыовац -юєм *нзак.* *шылосєр.* *прыварыва́ці, наварыва́ці*

прыварошскы -а -е *прыградыскы*

прыварты -а -е *прытворєн*; **прыварты дзвєры** *прытворєна враты*

прыватызачыя *жс.* *прыватызачы́я*

прыватны -а -е *прыватан*

прыватны́к х. *прыватнык*

прыватны́цкы -а -е *прыватнычыкы*

прыватны́цтво *с.* *прыватныштво*

прыватно *с.* *присл.* *прыватно*

прыватносц *жс.* *прыватносц*

привезц -ежем *зак.* 1. довести (-езем); ~ **древцо з лесе** довести дрва из шуме; 2. допремити, добавити

привезц ше -ежем *ше зак.* довести се

приверац -ам *нєзак.* притварати

привеслац -ам *зак.* довеслати

привесц -едзем *зак.* 1. довести; ~ **дзечи до баби** довести децу код баке; 2. (*провадзаци привесц на одредзене место*) привести; **стража приведла заблуканого до штабу** стража је привела залуталог у штаб

прививац -ам *нєзак.* привијати (*на рану*)

привид х. привид

привидзене с. 1. привиђење; 2. авет, приказа, сабласт, утвара; појава

привидзиц ше -им *ше и безос.* причинити се, учинити се

привидзовац ше -дзуем *ше и безос.* причинавати се, чинити се, привијати се

привидни -а -е привидан

привидносц ж. привидност

привикац -ам *нєзак. оп.* привиковац

привикац ше -ам *ше нєзак.* 1. навикавати се; 2. *безос. (дакому): та як ше вам привика у варошу?* па како вам је у граду?; **як ци ше привика на новим роботним месце?** како ти је на новом радном месту?

привикнути -а -е навикнут, привикнут

привикнуце с. обичај, навика

привикнуц -нем *зак. I прех.* навикнути, навићи; *II непрех. оп.* **привикнуц ше**

привикнуц ше -нем *ше зак.* навићи (се), навикнути (се)

привиковане с. навикавање

привиковац -куем *I прех.* навикавати; ~ **дзечи на ученє** навикавати децу на учење; *II непрех. оп.* **привиковац ше**

привиковац ше -куем *нєзак.* навикавати (се), привикавати (се); **од младосци ше мушине привиковац гу роботи** од младости се морамо навикавати на рад

привилегия ж. привилегија

привилеговац -гуем *зак. и нєзак.* привилегисати, привилеговати, привилегирати

привит х. (*привитанє госца*) поздрав; добродошлица, речи добродошлице; дочек

привитац -ам (*дакого*) *I зак.* дочекати (*речима добродошлице*), поздравити (*у знак добродошлице*), пожелети коме добродошлицу; *II нєзак. оп.* **привитовац**

привитац ше -ам *ше зак. взаєм. повр.* поздравити се

привитни -а -е 1. поздравни; ~ **бешеда** поздравни говор, здравица; ~ **телеграма** поздравни телеграм; 2. **а)** гостољубив; **б)** предусретљив; **в)** ~ **слово** добродошлица, речи добродошлице

привитно присл. 1. гостољубиво; срдечно; 2. предусретљиво

привитовац -туем (*дакого*) *нєзак.* дочекивати (*речима добродошлице*), поздрављати (*у знак добродошлице*), желети коме добродошлицу

привитовац ше -туем *ше нєзак. взаєм. повр.* поздрављати се

привиц -ием *зак.* привити

привични -а -е уобичајен

привлєчиц -чем *зак. експр.* довући, дотеглити, допртити

привлєчиц ше -чем *ше зак. експр. (чежко присц)* довући се

приводзиц -им *нєзак.* 1. доводити; 2. (*провадзаци приводзиц на одредзене место*) приводити

привожене с. довоз; допрема

привожиц -им *и привожовац* -жуем *нєзак.* 1. довозити; 2. допремати

приволац -ам *зак. I. (дакого гу себе)* позвати, призвати; 2. измамити, смамити

привољіц -ім *зак. заст.* пристати, сложити се; прихватити

приволовац -луем *нєзак.* 1. позивати, призивати, звати; зивкати; 2. измамљивати, мамити, вабити

привольовац -люем *нєзак. заст.* пристајати, слагати се; прихватати

привреда ж. привреда

привредзоване с. привређивање

привредзовац -дзуем *нєзак.* привређивати

привредни -а -е привредни

привреднік х. привредник

приврец -ем *зак.* 1. (не цалком заврец) притворити, зашкринути, пришкринути; **приври** дзвери притвори врата; 2. (заврец до вишлїдного гарешту) притворити

привязани -а -е 1. привезан; 2. (з чувствами за дакого) везан, привезан

привязаносц *ж. прен.* привезаност, везаност

привязац (ше) -яжем (ше) *зак.* привезати (се), завезати (се), везати (се)

привязовац (ше) -зуем (ше) *нєзак.* привезивати (се), завезивати (се), везивати (се)

привязок -зка/-зку *х.* привезак; дрангулија

пригадац -ам *и* **пригаднуц** -нем *зак.* 1. (здогаднуц) подсетити, напоменути; **шмих дзецка пригаднул ми його мацер** смех детета подсетио ме је на његову мајку; 2. ~ **себе** (ожииц у здогадованю) сетити се, присетити се; замислити; оживети у сећању; предочити; **пригадал себе свою младосц** сетіо се своје младости

пригадовац -дуем *нєзак.* 1. (здогадовац) подсећати, напомињати; 2. ~ **себе** (оживйовац у здогадованю) сећати се, присећати се; замишљати; оживљавати у сећању; предочавати

приганияц -ям *нєзак.* дотеривати, пригонити, подгонити

пригарнуц -нем *зак.* пригрнути, погрнути

пригартушенє *с.* пригушење

пригартушиц -им *зак.* пригушити, утомити

пригаряц -ям *нєзак. оп.* пригорйовац

пригвариц -им *зак.* 1. (дологиц, прекомен-таровац) прокоментарисати; рећи, приметити; добацити, набацити, уметнути, убацити; **на шефову критику нєсовисней роботи у фирми, хтошка з робот-нїкох пригварел: най перше вон сам совисно роби** на шефову критику нєсавесног рада у фирми неко од радника је прокоментарисао: нека прво он савесно ради; 2. (виразиц нєзадовољство, до-гнац) приговорити, замерити, поговорити

пригварка *ж.* 1. (доложене слово, коментар) упадица, коментар; 2. (вираз нєза-довољства) примедба, приговор, опаска; замерка; зановет; поговор; 3. узречица; ♦ **без пригварки** без поговора

пригваркац -ам *нєзак. дем. гу* **пригваряц** **пригваряц** -ям *нєзак.* 1. (коментаровац) коментарисати; говорити, примећивати, понављати; добацити, набацивати, уметати, убацити; **чухал замарзну-ти руки и нєсперивно пригварял: та нач тога жима?** трљао је озебле руке и стално је говорио: шта ће нам та зима?; 2. (виразовац нєзадовољство, доганняц) приговарати; замерати; зановетати; заке-рати, поговарати

пригваряци -а -е зановетљив

пригваряч *х.* закерало, приговарало, заме-рало, зановетало, зановеталац

пригинац ше -ам ше *нєзак.* нагињати се

приглавок -вка *х. коц.* оглавина

пригладзиц -им *зак.* пригладити

приглушени -а -е пригушен

приглушиц -им *зак.* пригушити; затомити

приглушовац -шуем *нєзак.* пригушивати; затомљавати

приглушовач *х.* пригушивач

пригнац -женем *зак.* дотерати; ~ **статок з паши** дотерати стоку са паше; ~ **авто** дотерати кола

пригнобени -а -е угњетен

пригнобиц -им *зак.* угњести

пригода *ж.* (дожице) згода; доживљај; до-годовштина; догађај

пригодни -а -е пригодан

пригоїц ше -їм ше *зак.* (дакус ше загоїц) за-лечити (зацелити) се мало

приголубиц -им *зак. прен.* пригрлити

пригорене -ного *с.* загоретина

пригорє *с.* пригорје

пригориц -им *зак.* загорети, пригорети

пригорйовац -юем *нєзак.* загоревати, при-горевати

пригорки *ж. мн.* загоретина (на дну посу-де); **люби виграбац** ~ воли да изгребе загоретину

пригородски -а -е приградски

приготовене с. припремање, спремање

приготовени -а -е припремљен, спремљен; приправан

приготовиц -им *зак.* 1. припремити, спремити, зготовити; 2. приредити

приготовиц ше -им ше *зак.* припремити се, спремити се

приготовйовац -юем *незак.* 1. припремати, спремати, готовити; 2. приређивати

приготовйовац ше -юем ше *незак.* припремати се, спремати се, готовити се

приготовка ж. 1. припрема; 2. спрема; школска ~ школска спрема

приграніче с. пограничје

пригранічни -а -е пограничан; ~ валал погранично село

приграц -ресм *зак.* 1. (едзене на шпоргету) загрејати, подгрејати; 2. и безос. (о слунку, горучави) пригрејати; слунко приграло сунце је пригрејало

пригивац -ам *незак.* 1. (едзене на шпоргету) загре(ја)вати, подгре(ја)вати; 2. и безос. (о слунку, горучави) грејати, пригре(ја)вати

пригрожиц -им *зак.* припретити

пригроз х. и **пригроза** ж. *заст.* претња

пригаздовац -дуюм *зак.* стећи (уз оно што се већ има); цо муж и жена ведно пригазую, то засдніцке шта муж и жена заједно стекну, то је заједничко

пригазловац -луем *зак.* изгазити

приграбиц -им *зак.* *прен.* приграбити

придаванс с. 1. (даванс) предавање, предаја; уручење, уручивање; достава; 2. (преставанс з одуперанњом) предаја; 3. (екстрадованс) изручење, изручивање

придавац -ам *незак.* 1. (давац) предавати; уручивати; достављати; 2. (екстрадовац) изручивати; 3. (увагу, значене) придавати; ~ значене дачому придавати значај нечему; 4. (удавац) пријављивати

придавац ше -ам ше *незак.* 1. (на витримованс дакому) давати се коме на (у) коменцију; 2. (преставац з одуперанњом) предавати се; 3. (складац ше – о фарбох и под.) слагати се; 4. признавати, говорити истину

придавач х. уручилац, уручитель

придавенс с. пригушење

придавени -а -е пригушен, мукао

придавиц -им *зак.* пригушити; затомити; ~ чувства у себе пригушити осећања у себи

придавйовац -юем *незак.* пригушивати; затомљавати

придавйовач х. пригушивач

придавни -а -е *оп.* **придални**

придавчиц -им *зак.* *оп.* **придавиц**

придавчовац -чуем *незак.* *оп.* **придавйовац**

придални -а -е (вигодни) подесан, прикладан, погодан, повољан; приличан; употребљив, применљив; који негде пасује; удобан; **тота жем придална за садзене овоцох** ова земља је погодна за гајење воћа; **була ~ за їх невесту** била је прикладна за њихову снаху; **нови патики му не таки придални, та волі ношиц стари** нове патике му нису тако удобне, па више воли да носи старе; ♦ **буц нїзач не ~ не бити низашта**

приданс с. предање

придани¹ -а -е предан, посвећен; веран, одан; **бул шицок ~ едней идеї** био је сав предан једној идеји; **народу придана интеллигенция** народу одана интелигенција

придани² *мн. фолкл.* „придани” (свадебени дарови које младенцима доносе сватови по младиној страни)

приданци х. *мн. фолкл.* „приданци” (младин род, сватови по младиној страни, који се тек на вечери придружују сватовима по младожењиној страни)

придатни -а -е *оп.* **придални**

придац -ам *зак.* 1. (дац) предати; уручити; 2. (удац) пријавити; ~ **крадошох до полициї** пријавити крадљивце полицији; 3. (екстрадовац) изручити; 4. (увагу, значене) придати; ~ **значене дакому/дачому** придати значај коме/чему; ♦ ~ **дакого [до] суду** дати кога под суд, тужити кога

придац ше -ам ше *зак.* 1. (на витримованс дакому) дати се коме на (у) коменцију; **оцц ше придал синови** отац се дао си-

ну у коменцију; **2.** (*престац з одупера-
ньюм*) предати се, одустати; подати се;
3. а) (*здац ше*) добро доћи; **тото ше нам
ише прида** ово ће нам још добро доћи;
б) бити погодан, пристати, пристајати;
4. (*припознац, повесц правду*) признати,
рећи истину; **придал ше же то вон зро-
бел** признао је да је то он урадио
придзвигнуц (ше) -нем (ше) *зак.* придиг-
нути (се), придићи (се)
придзвиговац (ше) -гуєм (ше) *нєзак.* при-
дизати (се)
призелїц -їм *зак.* доделити
придобивац -ам *нєзак.* придобијати
придобіц -ієм *зак.* придобити
придрилїц -їм *зак.* догурати; доваљати
придримац -мем *и* **придримнуц** -нем *зак.*
1. задремати, придремати, дремнути; **2.**
(*дакус подримац*) подремати
придрингац -ам *зак.* докаскати; дотрчати
лаганим трком
придружиц (ше) -им (ше) *зак.* придружи-
ти (се)
придружовац (ше) -жуєм (ше) *зак.* придру-
живати (се)
придунайски -а -е придунавски, подунав-
ски
приєм *х.* пријем
приємни¹ -а -е **1.** пријатан; ~ **дружтво**
пријатно друштво; **2.** лагодан; удобан;
угодан; **3.** питац, пријатан; ~ **воздух** пи-
так ваздух
приємни² -а -е: ~ **испит** пријемни испит
приємнік *х.* пријемник
приємніца *ж.* (*потвердзене о приманю*)
пријемница
приємно *присл.* **1.** пријатно; **2.** лагодно;
удобно; угодно
приємносц *ж.* пријатност
прижадовац -дуєм *нєзак.* прижељкивати
прижемене *с.* приземљење
прижеме *с.* приземље
прижемисти -а -е здепаєт
прижемиц ше -им ше *зак.* приземљити се
прижемени -а -е приземан
призабувац -вам *нєзак.* заборављати (*тре-
нутно*)

призабуц -удзем *зак.* позаборавити, смет-
нути с ума, заборавити (*тренутно*)
призберац -ам *зак.* прикупити
призберовац -руєм *зак.* прикупљати
призвичасне у *функц. пред.* уобичајено је;
у нас ~ **же...** код нас је уобичајено да...
призвичасни -а -е уобичајен
призвук *х.* призвук
призма *ж.* призма
призматични -а -е *и* **призмов(и)** -а -о/-е
призматичан
признавац -ам *нєзак.* признавати
признавац ше -ам ше *нєзак.* (*припознавац,
гуториц правду*) признавати
признанє *с.* признанє
признац -ам *зак.* признати
признац ше -ам ше *зак.* (*припознац, повесц
правду*) признати; **признал ше же так
було** признао је да је било тако
призначіц -им *зак.* **1.** прибележити, забе-
лежити; **2.** наменити, одредити
призначка *ж.* белешка, прибелешка, забе-
лешка
призначовац -чуєм *нєзак.* **1.** прибележа-
вати, бележити, забележавати; **2.** намењи-
вати, одређивати
призор *х.* призор
приїмац (ше) -ам (ше) *заст. оп.* **примац
(ше)**
приказ *х.* приказ
приказац (ше) -ажем (ше) *зак.* приказати
(се)
приказовац (ше) -зуєм (ше) *зак.* прикази-
вати (се)
приказовач *х.* приказивач
прикапчац (ше) -ам (ше) *зак.* **1.** прикопча-
ти (се); **2.** прикључити (се)
прикапчованє *с.* **1.** прикопчавање; **2.** при-
кључење
прикапчовац (ше) -чуєм (ше) *нєзак.* **1.**
прикопчавати (се); **2.** прикључивати (се)
прикармиц -им *зак.* *поль.* прихранивати
прикармйованє *с.* *поль.* прихрањивање
прикармйовац -юєм *нєзак.* *поль.* прихра-
њивати
приквачиц -им *зак.* прикачити

приклад х. 1. пример; навесц ~ навести пример; исц за дачиѣм прикладом следити нечији пример; 2. узор; служиц дакому як ~ служити некому као узор

прикладац -ам *незак.* 1. стављати, наслањати, прислањати уз нешто; 2. (облоги) стављати; ~ **цепли облоги** стављати топле облоге; ◇ ~ **банки мед.** метати купце

прикладни -а -е 1. (вигодни) погодан, повољан; прикладан, подесан; згодан; 2. (хтори може послужити як приклад) примеран, узоран

прикладник х. 1. примерак; 2. узорак; 3. *ми-нер.* (виняток за анализу) извадак

приклац -колем *зак.* приклати

приклекнуц -нем *зак.* клекнути на кога, притиснути кога коленом

приклет х. трем; предсобље

приклетни -а -е који се односи на трем *одн.* предсобље; **приклетни дзвери** врата од предсобља

приклесик х. *дем.* тремак; мало предсобље

прикључене с. прикључење

прикључение с. *заст.* (дожице) прикључење

прикључиц -им *зак.* прикључити; ~ **струю** прикључити струју

прикључиц ше -им *ше* (гу дакому/дачому и дакому/дачому) *зак.* прикључити се

прикључни -а -е прикључни

прикључовац -чуем *незак.* прикључивати

прикључовац ше -чуем *ше* (гу дакому/дачому и дакому/дачому) *зак.* прикључивати се

прикључок -чка/-чку х. прикључак

прикмета ж. особина; својство

прикметник х. *грам.* придев

прикметников -а -о и прикметнички -а -е придевски

приковац -куем *зак.* приковати

приковйовац -юем *зак.* прикивати

приколица ж. *беш.* приколица

прикотуляц (ше) -ям (ше) *зак.* докотрљати (се); доваљати (се)

прикотурбичац (ше) -ам (ше) *зак.* докотрљати (се) (*обич.* о ситном предмету)

прикоч х. приколица; шпедитер

прикочик х. *дем.* приколица (*мала*)

прикрадац ше -ам *ше* *незак.* прикрадати се; шуњати се

прикраднуц ше -нем *ше* *зак.* прикрасти се; пришуњати се

прикраса ж. украс

прикраска ж. 1. *оп.* прикраса; 2. **прикраски** *мн.* нажит

прикратиц -им *зак.* (*не допуциц, ограничиц*) ускратити

прикрацовац -цуем *незак.* (*не допуцовац, ограничовац*) ускраћивати; **прикрацус себе кажде** задовољство ускраћује себи свако задовољство

прикрачац -ам *зак.* доћи (приблизити се) крупним кораком

прикрашиц (ше) -им (ше) *зак.* улепшати (се), украсити (се)

прикрашовац (ше) -шуем (ше) *незак.* улепшавати (се), украшавати (се)

прикри -а -е 1. стрм; окомит; врлетан; ~ **падина** стрма падина; 2. **а)** (*нелюбезни*) оштар; увредљив; тежак; **повесц дакому** ~ **слово** рећи коме увредљиву реч, рећи коме што нажао; **б)** (*нагли*) нагао, прек; незгодан; ~ **чловек не зна владац зоз собу** нагао ловек не уме да влада собом; **вон ма прикру натуру** он има незгодну нарав; 3. неугодан, непријатан, шкакљив; **дожил** ~ **искуство** доживео је непријатно искуство; ~ **питане** шкакљиво питање; 4. (*невитримовни*) тежак; **прикри часи** тешка времена; ~ **положене** тежак положај; ◇ **найсц ше (буц) у прикрим** наћи се у шкрипцу (у тесну), доћи до тесна; **пришло до прикрого** дошло је до густог

прикривац -ам *незак.* 1. (*закривац*) покривати, прекривати; 2. (*скривац*) прикривати, с(а)кривати, затајивати; заташкавати

прикривка ж. камуфлажа

прикрина ж. стрмина; нагиб; врлет

прикрити -а -е 1. (*закрити*) покривен, прекривен; 2. (*скрити*) скривен; прикривен; ~ **страх** прикривен страх

прикрито *присл.* прикривено

прикриц -ием *зак.* 1. (*закриц*) покрити, прекрити; 2. (*скриц*) прикрити, с(а)крити, затајити; заташкати

прикрице *с.* 1. склониште; 2. застор, вео; под **прикрицом** **тайни** под велом тајне

прикро *присл.* 1. стрмо; окомито; 2. (*нелagodно, опасно*) густо, шкакљиво; **поставило** ~ загустило је, дошло је до густог; ~ **на њго** у шкрипцу је; он је у сосу (прпи), гори му под табанима (ногама, петама); догустило му је; 3. непријатно, тешко; жао; **мацери** **було** ~ **же син** **пошол** мајци је било жао што је син отишао; **хорому** ~ **кед при нїм цудзи людзе** болеснику је непријатно кад су поред њега туђи људи

прикросц *жс.* 1. стрмина; окомитост; врлет; 2. (*нелagодносц, опасносц*) тешкоћа, прпа, стиска, теснац, шкрипац; непријатност; невоља; **найсц ше у прикросци** наћи се у прпи (у сосу); **витаргац ше з прикросцох** извући се из невоља; **мал сом з тима людзми вельо прикросци** имао сам с тим људима много непријатности

прикрочиц -им *зак.* прићи, докročити

прикруцац -ам *незак. оп.* **прикруцовац**

прикруциц -им *зак.* приврнути; приш(а)-рафити; причврстити

прикруцовац -цусем *незак.* привртати; пришарафљивати; причвршћивати

прикурени -а -е који је попримио мирис дима, који је повукао дим, одимљен, надимљен; **сдзене прикурене** јело је надимљено; **хижа уж** ~ **прикурена** соба је већ одимљена

прикуриц -им *зак.* одимити, задимити; **не кур у хижи, прикуриш ми ствари** немој да пушиш у соби, одимићеш ми намештај

прикуриц ше -им ше *зак.* (*окуриц ше, поцагнуц запах диму*) попримити мирис дима, повући дим, надимити се, одимити се; **сдзене ше прикурело у пецу** јело се надимило у фуруни

прилагодзени -а -е прилагођен

прилагодзиц (ше) -им (ше) *зак.* прилагоди-ти (се)

прилагодзоване *с.* пролагођавање

прилагодзовац (ше) -дзуем (ше) *зак.* прилагођавати (се)

прилагодзуюци и прилагодлїви -а -е прилагодљив

приламац (ше) -мем (ше) *зак.* закинути (се), заломити (се)

прилапиц -им *зак.* 1. прихватити; 2. (*запратиц до работи*) натерати кога да ради, запослити кога; **прилапели го з роботу** натерали су га да ради, запослили су га; 3. (*гу дакому*) **а**) стати на чију страну, подржати кога; **прилапел гу нїм лем пре особни интерес** подржао их је само због личног интереса; **б**) сложити се с киме

прилапиц ше -им ше *зак.* 1. (*за дацо*) ухватити се, прихватити се; 2. (*почац робиц*) прихватити се, латити се; **прилапел ше до работи** прихватио се посла; 3. (*пригорциц*) загорети, пригорети

прилапйоване *с.* прихватање; прихват

прилапйовац -юем *незак.* прихватати

прилапйовац ше -юем ше *незак.* 1. (*лапац ше*) прихватати се, подухватати се, лаћати се; 2. (*пригорйовац*) загоревати, пригоревати

прилаплїви -а -е 1. прихватљив; 2. поде-сан, повољан

прилапуюци -а -е прихватни; ~ **центр** прихватни центар

прилапјане *с. оп.* **прилапйоване**

прилапјац (ше) -јам (ше) *незак. оп.* **прилапйовац (ше)**

прилегнуц -нем *зак.* 1. (*легнуц и прициснуц зоз собу своју младе*) пригњечити; **швиня прилегла праше** свиња је пригњечила прасе; 2. (*легнуц дакус одпочинуц*) прилећи, прилегнути

прилстовац -туем *незак.* долетати, прилетати

прилсцене *с.* долет

прилсциц -им *зак.* прилетети; долетети

прилсцовац -цусем *незак. оп.* **прилстовац**

прилів *х.* 1. *осн. и прен.* прилив; нава-ла; **моцни** ~ **креви** навала крви; 2. *оп.* **плима**

прилізац -їжем *зак.* прилизати
приліпиц -им *зак.* прилепити, залепити
приліпиц ше -им *ше зак.* прилепити се, залепити се
приліпйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* прилепљивати (се), залепљивати (се)
приліпнуц -нем *зак.* *І непрех. оп.* **приліпиц ше**; *II прех. оп.* **приліпиц**
приліпнуц ше -нем *ше зак. оп.* **приліпиц ше**
приліпок -пка/-пку *х.* прилепак
прилог *х. (доприношенє, дарунок)* прилог
приложиц -им *зак.* **1.** (положиц *блізко*) принети; **приложел ложку гу устом** принео је кашіку устима; **2.** (облоги *и под.*) ставити, метнути; **3.** (суму, помоц) приложити
приложиц ше -им *ше зак.* прихватити се посла; **приложела ше такой до роботи** одмах се прихватила посла
прилудзиц -им *зак.* примамити, домамити, смамити, привабити
прилудзовац -дзуєм *незак.* мамити, примамљивати, домамљивати, вабити
прилудзовач *х.* мамилац
прилучиц (ше) -им (ше) *зак.* прикључити (се), припојити (се)
прилучовац (ше) -чуєм (ше) *зак.* прикључивати (се), припајати (се)
прилюбиц -им (дакого) *зак. заст. (придобиц дачію любов):* думал же ю **прилюби з битку** мислио је да ће батинама придобити њену љубав
прилюбиц ше -им *ше (гу дакому/дачому) зак. заст.* завоleti кога/што; **нашо прадідове так любели својо обичаї же ше не могли прилюбиц гу цудзим** наши преци су тако волели своје обичаје да нису могли да заволе туђе; **гоч цудзи, прилюбел ше гу нашому народу** мада туђ, заволео је наш народ
прилюбийовац -юєм (дакого) *незак. гу прилюбиц*
прилюбийовац ше -юєм *ше незак. гу прилюбиц ше*
прим *х. муз. и др.* прим
прима *жс. муз. и др.* прима

примабалерина *жс.* примабалерина
примадона *жс.* примадона
примамка *жс.* мамац, мека
приманє *с.* примање; пријем
примарзац -ам *и примарзац ше* -ам *ше незак.* примрзавати
примарзнуц -ржнем *и примарзнуц ше* -ржнем *ше зак.* примзрнути
примарзовац (ше) -зуєм (ше) *незак. оп. примарзац (ше)*
примаринос *х.* примаријус
примарни -а -е примаран
примасциц -им *зак. (прибиц, приліпиц)* повалити до земље (*жито, траву*); **буря примасцела жито гу жеми** олуја је повалила жито до земље
примат *х.* примат
приматель *х.* прималац; преузимаатељ
примателька *жс.* пријемница
примахнуц -нем *зак.* климнути; ~ **з главу** климнути главом (*у знак сагласности*)
примаховац -хуєм *незак.* климати; ~ **з главу** климати главом (*у знак сагласности*)
примац -ам *незак.* **1.** примати; **2.** (доставац *фасованє*) следовати, примати
примац ше -ам *ше незак.* примати се
примаци -а -е *оп.* **пріємни²**
примач *х. техн.* пријемник
примаш *х. муз.* примаш
применсни -а -е примењен; ~ **уметносц** примењена уметност
применіц -їм *зак.* применити
применка *жс.* примена
применліви -а -е *оп.* **применюючи**
применовнік *х. грам.* предлог
применьованє *с.* **1.** примењивање; **2.** *оп.* **применка**
применьовац -нюєм *незак.* примењивати
применюючи -а -е *применљив*
примерани -а -е *примерен*
примерковац -куєм *зак.* припазити
примир *х. заст. (приклад)* пример
примирє *с.* примирје
примириц -им *зак.* **1.** примирити; **2.** *ридк.* припитомити

примириц (ше) -им (ше) *зак.* 1. примирити (се); 2. скрасити (се); 3. *заст.* припитомити (се)

примириџовац (ше) -юем (ше) *незак.* 1. примиривати (се); 2. скрашавати (се); 3. *заст.* припитомљавати (се)

примириџ х. *заст.* (прикладџик) примерак

примитивец -вца х. примитивац

примитивни -а -е примитиван

примишка х. примеса

примкнуц -нем *зак.* закључати (на краће време)

примопридаване с. примопредаја

примопридавачи -а -е примопредајни

примопридавач х. примопредајник

приморец -рца х. приморац

приморје с. приморје

приморски -а -е приморски; ◇ ~ шалата *бот.* блитва

примотац ше -ам ше *зак.* долутати, долуњати, домувати се

примус х. примус

примушене с. *правн.* принуда, присила; изнуда

примушени -а -е 1. приморан; 2. усиљен; ◇ ~ поцаг *шах.* изнудница

примушиц -им *зак.* 1. приморати, присилити; принудити, натерати; 2. изнудити

примушоване с. 1. *дјесл. мен. од* примушовац; 2. *оп.* примушене

примушовац -шуем *незак.* 1. приморавати, присиљавати; принуђивати; 2. изнуђивати

примушовач х. изнуђивач

примушуюци -а -е присилан, принудан; ~ работа присилан рад

принагодни -а -е *заст.* пригодан; **отримац** **принагодну** бешеду одржати пригодан говор

принесц -нешем *зак.* 1. *з розл. знач.* донети; 2. донети, додати; допремити

принова ж. принова

принос х. принос

приношене с. 1. *дјесл. мен. од* приносиц; 2. додјављање; допремање, допрема; ◇ ~ жртви приношење жртве

приношитель х. доносилац

приносиц -им *незак.* 1. *з розл. знач.* доносити; 2. доносити, додјављати; допремати

принц х. принц

принцеца ж. принцеца

принцип х. принцип

принципиелни -а -е принципијелан

прибецац -ам и **прибецац ше** -ам ше *зак.* обећати (*не сасвим сигурно*); **прибецац ше же** **придзе**, **але го** **ише** **нст** обећао је да ће вероватно доћи, али га још нема

прибецовац -цуем и **прибецовац ше** -цуем ше *незак.* обећавати (*не сасвим сигурно*)

прибриц -им *зак.* 1. стећи, прирадити; з **мало** **прибрел** **красни** **масток** од малог је стекао леп иметак; ~ **потребне** **знане** **стећи** **потребно** **знање**; 2. постићи, задобити; ~ **щесце** постићи срећу

прибровец -руем *незак.* 1. стицати; прирађивати; 2. постизати, задобијати

приорац -рем *зак.* подорати, плитко заорати; ~ **гной** **поль.** подорати ђубре

приоритет х. приоритет

приоритетни -а -е приоритетан

приорјовац -рюем *незак.* подоравати, плитко заоравати

припадац -ам *незак.* 1. (*буц дачия власносц*) припадати; **јому** **припада** **половка** **мастку** њему припада пола имовине; 2. следовати; **достал** **шицко цо му** **припадало** добио је све што му је следовало; 3. спадати; **вон** **не** **припада** **до** **тей** **файти** **людзох** он не спада у ту врсту људи; 4. (*доживјовац, подношиц*) пада-ти; **чезко** **ми** **то** **припадало** тешко ми је то падало; 5. **а** (*швечиц*) приличити, бити у реду, бити на месту; **живот** **нашого** **параста** **не** **таки** **яки** **би** **му** **припадал** живот нашег земљорадника није такав какав би му приличио; 6) имати право; **каждому** **одроснутому** **припада** **одлучовац** **о** **власци** сваки одрасли има право да одлучује о власти; 6. (*буц одредзеного дня*) бити, пада-ти; **швето** **Миколая** **припада** 19. децембра светац св. Николе је 19. децембра; 7. *заст.* долазити; **у** **них** **на** **едного** **чловека** **припада** 40 **кили** **меса**

код њих на једног човека долази 40 килограма меса; **пред войну у нас на єдног човека припадало 300 динари порції** пре рата је код нас на једног човек долазило 300 динара пореза

припадков(и) -а -о/ -е падежни; ~ **одменка** падежна промена

припаднік х. припадник

припадніца жс. припадница

припадносц жс. припадност

припадноуц -нем *зак.* припасти; допасти; пасти у део; ♦ **чежко дакому припадноуц** тешко пасти коме

припадок -дку х. *грам.* падеж

припаліц -ім *зак.* припалити, запалити; задимити

припальовац -люєм *незак.* припальивати

припарти -а -е (*дієприкм. од припрец*) притиснут; ~ **з опасносцу** притиснут опасношћу

припасац -ашем *зак.* припасати; ~ **шаблю** припасати сабљу

припасовац -суєм *незак.* припасивати

припатранє с. посматрање

припатрац ше -ам ше (*на дакого/дацо и без обєкта*) *незак.* гледати, посматрати; погледати; **вони ше вадза, а людзе ше на нїх припатраю** они се свађају, а људи их гледају

припатрач х. осматрач; посматрач; проматрач

припатрачніца жс. осматрачница; проматрачница

припатриц -им (*на дакого/дацо и без обєкта*) *зак.* припазити; **припаты на тоти дзеци** припази на ту децу

припатриц ше -им ше *зак.* загледати се, погледати; **припатриме ше дакус на живот коло себе** погледајмо мало живот око себе

припекац -а *незак.* пећи, пржити, жарити, жећи (*о сунцу*); **слунко припека** сунце пржи

приперац -ам *незак.* (*приводзиц до мучного положєня*) притискати, притешњавати

припечиц -че *зак.* припећи, прижећи, прижарити (*о сунцу*)

припивац ше -ам ше *незак.* припијати се
припиліц -ім *зак.* подсећи; одсећи део при врху; ~ **дрєво** подсећи дрво

припинац -ам *незак.* прибадати, прикачивати, припињати, придевати

припинка жс. спајалица

припирхац -ам *зак.* долепршати

приписац -ишем *зак.* приписати

приписка жс. (*дацо приписанє, дописанє*) припис, приписак

приписовац -суєм *незак.* приписивати

припитац -ам *зак.* 1. а) замолити; **припитам це до нїх на ноц** замолићу их да те приме на преноћиште; б) **оцєц припитал сина до майстра за шегерта** отац је поразговарао са мајстором да му прими сина за шегрта; 2. ~ **млоду фолкл.** посебним говором замолити старог свата по младожењиној страни да прими у кућу младу, будућу снаху (*о старом свату по младиној страни*)

припитац ше -ам ше *зак.* замолити; **припитали зме ше им на коч** замолили смо их да нас приме на кола; **припитал ше нам до дружтва** замолио нас је да га примимо у друштво

припити -а -е 1. припијен, приљубљен; 2. (*дакус пияни*) припит

припитовац ше -туєм ше *незак.* (*модліц буц дагдєе прияти*): **припитовали ше у нас на ноц** молили су нас да их примимо да преноће код нас

припитомиц (ше) -им (ше) *зак.* припитомити (се)

припитомйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* припитомљавати (се), припитомљивати (се)

припиц ше -иєм ше *зак.* припити се, приљубити се

приплївац -ам *зак.* а) (*о плївачови*) допливати; б) (*о ладї, чамцу*) допловити; в) (*о плахтарки*) доједрити, допловити

приплод х. приплод, запат, запатак

приплодни -а -е приплодни

приплянтац ше -ам ше *зак.* дотетурати се

припнуц -нем *зак.* приборити, прикачити, приденути

приповеданє с. причање, казивање; прича
приповедац -ам *незак.* 1. причати, разговарати, говорити; поведати; 2. (о *каждодневних стварох, о шицким*) ћаскати, ћеретати, чаврљати; 3. **приповеда ше безос.** прича се, поговара се; ♦ **гоч цо (вшелїячини)** ~ наглабати, нагваждати, наклапати; **лєм приповеда приповеда** говори као навијен; ~ **як кед мокре гори**, ~ **два за три** млатити празну сламу, бунцати, баљезгати; ~ **од кореня до нашеня** причати (на) дуго и (на) широко
приповедаци -а -е причљив, говорљив, разговорљив, беседљив, брбљив
приповедачки -а -е приповедачки
приповедач х. приповедач
приповедка ж. 1. приповетка, прича; повест; 2. **приповедки** мн. гласине
приповедочка ж. дем. причица
припознавац -ам *незак.* признавати
припознає с. признање
припознати -а -е признат
припознац -ам *зак.* признати
припознац ше -ам ше *зак.* (повесц *правду*) признати, рећи истину
припоїц (ше) -їм (ше) *зак.* припојити (се) (*оп. прилучиц (ше)*)
припойовац (ше) -юєм (ше) *незак.* припајати (се) (*оп. прилучовац (ше)*)
припомагац -ам *незак.* помагати, припомагати; доприносити
припоминац -ам *незак.* 1. а) подсећати; **то-та шпиванка ми припомина родзени край** ова песма ме сећа на родни крај; б) ~ **себе (обновїовац у паметаню)** сећати се, присећати се; 2. *заст.* напомињати
припомнуц -нем *зак.* 1. а) сетити, подсетити; б) ~ **себе (обновиц у паметаню)** сетити се, присетити се; 2. *заст.* напоменути
припомогнуц -нем и **припомочи** -ожем *зак.* помоћи, припомоћи; допринети
припонагліц -їм *зак.* I *непрех.* 1. *оп.* **припонагліц ше**; 2. пренаглити; II *прех.* (дакого) пожурити
припонагліц ше -їм ше *зак.* пожурити; **припонаглієл ше повесц, бо мушел**

пойсц пожурио је да каже, јер је морао да иде
припонагляц -ям *зак.* пожурити
припонагльовац -люєм *незак.* I *непрех.* 1. пожуривати, журити; 2. пренагљивати; II *прех.* (дакого) пожуривати
припонагльовац ше -люєм ше *незак.* *оп.* **припонагльовац (I)**
приправени -а -е дограђен
приправиц -им *зак.* 1. (доправиц *гу дачому*) доградити; доправити; 2. (притвердзиц *додаток гу целосци*) спојити; намонтирати; инсталирати; 3. *заст.* припремити
приправиц ше -им ше *зак.* *заст.* припремити се
приправка ж. препарат; **приправки з рошлїнох** биљни препарати
приправнік х. приправник
приправніца жс. приправница
приправніцки -а -е приправнички
приправяц -ям *незак.* 1. (доправяц *гу дачому*) дограђивати; доправљати; 2. припремати
приправяц ше -ям ше *незак.* *заст.* припремати се
припрагнуц -нем *зак.* припрегнути
припраговац -гуєм *незак.* припрезати
припрац -перем *зак.* 1. а) (жито, траву) повалити до земље, приплєскати (в.); **диджз припрал траву** киша је приплєскала траву; б) **витор однес папери, а диджз их припрал ветар** је однео папире, а киша их је приплєскала; 2. направити покорицу (о киши); **кед диджз припере жем, та нашене не може зисц** кад киша направи покорицу, се-ме не може да никне
припрец -ем *зак.* 1. притиснути, приклештити; **припарли краву з дровом гу муру** притисли су краву дурунгом уза зид; 2. ~ **дакого прен.** притиснути, притеснити, притиснути (притерати) уза зид, сатерати (сабити) у угао, дотерати цара до дувара; **припарли го, та повед правду** притисли су га, па је рекао истину
припровадзац -ам *незак.* *оп.* **припровадзовац**

припровадзиц -им *зак.* допратити, довести
припровадзовац -дзуем *незак.* допраћати, доводити

припуст *х. статк.* припуст

припутовац -туем *зак.* допутовати

припуцац -ам *незак. ридк. оп.* припущо-
 вац

припуциц -им *зак.* 1. дозволити коме да приђе; **владар не припуцел подданих гу себе** владар није дозволио поданици-ма да му приђу; 2. а) дозволити, допустити; **бог припуцел тоту кару на нас** бог је дозволио да ова казна падне на нас; б) ~ **себе** дозволити себи, приуштити себи (*више слободe и сл.*); **рано себе припуцел дакус длужей спац** ујутру је дозволио себи мало дуже спавање; 3. (*дац ше або не дац видојц*) а) з *нетац*ио: **крава ма целс, та при досню не сце** ~ **млеко** крава има теле, па код мужње устеже (неће да пусти) млеко; б) попустити; **кед целс одлучели, крава припуцела млеко** кад су теле одбили, крава је (по)пустила млеко

припуцовац -шуем *незак.* 1. дозвољавати коме да приђе; 2. а) дозвољавати, допуштати; б) (*себе*) дозвољавати себи, приуштити себи (*више слободe и сл.*); 3. (*давац ше або не давац видојц*) а) з *нетац*ио: **крава не припуцуе млеко** (*не пуца млеко, не да ше видојц*) крава устеже млеко; б) **крава уж припуцуе млеко** крава је (по)пустила млеко

прирабяц -ям *незак.* (*повекишовац маесток*) стицати, прирађивати

прирастац -ам *незак.* прирастати, прирашћивати

прираховац (ше) -хуем (ше) *незак.* прибројати (се), прирачунати (се); уврстити (се)

прираховйовац (ше) -юем (ше) *незак.* прибрајати (се), прибројавати (се), прирачунавати (се); уврштавати (се)

прирачковац -куем *зак.* допузати (*о дете-ту*)

прирва *жс.* провалија, суноврат, урвина

прирвац ше -вем ше и **прирвец ше** -ем ше *зак.* делимично се прекинути

прирез х. (*додаток порциј*) прирез

прирезац -ежем *зак.* 1. подсећи; 2. одсећи део при врху; ~ **древко** одсећи са врха воћке

пририхтани -а -е припремљен, спремљен; спреман

пририханосц *жс.* спремност, припремљеност

пририхтац -ам *зак.* 1. припремити, спремити; 2. приредити

пририхтац ше -ам ше *зак.* припремити се, спремити се

пририхтованс *с.* припремање, спремање; припрема; ~ **сдла** припремање јела

пририхтовац -туем *незак.* 1. припремати, спремати; 2. приређивати

пририхтовац ше -туем ше *незак.* припремати се, спремати се

пририхтовач х. 1. припремач; 2. приређивач

пририхтуюци -а -е 1. припреман; **пририхтуюци работи** припремни радови; 2. приређивачки; ~ **одбор** приређивачки одбор

приробиц -им *зак.* стећи на (уз) постојећи иметак, прирадити; **нашлїдзел капитал, алс на нїм нїч не приробел** наследио је имање, али на њему ништа није стекао; з **капиталом цо приробели сцу приста-новиц** дзеци са капиталом који су стекли желе да збрину децу

приробок -бку *х.* стицање уз (на) постојећи иметак, прирађивање

прировнанс *с.* упоређење

прировнац (ше) -ам (ше) *зак.* упоредити (се), сравнити (се)

прировновац (ше) -нуем (ше) *зак.* упоређивати (се), поредити (се), сравњивати (се)

природа *жс.* природа

природзене *с. анат.* полни орган; **хлопске (женске)** ~ мушки (женски) полни орган

природзени -а -е урођен, прирођен

природзеносц *жс.* урођеност

природни -а -е природан; **природни нау-ки** природне науке; ~ **зьявене** природна појава

природњак х. природњак

природознавец -вца х. природословац

природопис х. природопис

прироснуц -ошнем *зак.* прирасти; ♦ **приросла му шапка, прироснул му калап** (*не знял шапку або калап при крижу*) није скинуо капу (шешир) пред Христовим распећем

прироснуце с. 1. прираштај; 2. *оп.* **прирост**

прирост х. прираст

прируцац -ам *зак.* затрпати кога, навалити, набациати на кога (*покрити кога/што бацајући на њега сламу, снопове и сл.*)

прируцовац -цуем *незак.* затрпавати кога, наваљивати, бацати на кога (*покривати кога/што бацајући на њега сламу, снопове и сл.*)

приручни -а -е приручан; ~ **апатика** приручна апотека

приручник х. приручник

присвосне с. 1. *дјесл. мен. од присвојц*; 2. утаја; проневера

присвојц -ім *зак.* 1. присвојити; 2. утајити, затајити; проневерити

присвојни -а -е присвојан; ~ **заменовнік** грам. присвојна заменица

присвојоване с. 1. *дјесл. мен. од присвојовац*; 2. утајивање; утаја; проневеравање; проневера

присвојовац -юем *незак.* 1. присвајати; својатати; 2. утајивати, затајивати; проневеравати

присвојовач х. 1. присвајач; 2. утајивач; проневерилац, проневеритељ

присебни -а -е присебан; сабран

приселенец -нца х. 1. досељеник; 2. дошљак

приселеніцки -а -е и **приселенски** -а -е досељенички

приселіц -ім *зак.* I *прех.* доселити; II *непрех. оп.* **приселіц ше**

приселіц ше -ім ше *зак.* доселити се

присельовац -люем *незак.* I *прех.* досељавати; II *непрех. оп.* **присельовац ше**

присельовац ше -люем ше *незак.* досељавати се

присерзовац -зуем *зак. заст.* стећи на (уз) постојећи иметак, прирадити; **державней каси сцели ~ нови милиони** у државну касу хтели су да стекну нове милионе; **родичи ше стараю присерзовац** дзecom газдашаг родитељи се труде да повећају имање за децу (*оп. природиц*)

присиловани -а -е приморан; натеран

присиловац -луем *зак.* 1. приморати, присилити; принудити; 2. изнудити

присипац -пем *зак.* 1. засути; 2. донети добит

присихац -ам *незак.* засушивати, сасушивати се; сушити се; **рани уж присихаю** ране већ засушују

прискаковац -куем *незак.* прискакати

прискориц -им *зак. оп.* **приспориц**

прискориц ше -им ше *зак. оп.* **приспориц ше**

прискорйовац -юем *незак. оп.* **приспорйовац**

прискочиц -им *зак.* прискочити

прискринка ж. и **прискринок** -нка х. (*преградзене у древеней лади за документи и под.*) 1. претинац; преградак; 2. тајни преградак

присловка ж. пословица; изрека

присловнік х. грам. прилог

присловніков -а -о и **присловніцки** -а -е прилошки

прислухац ше -ам ше *зак.* погрешно чути нечије речи; **питала тристо грами, а тарговкиня ше прислухала, та ей дала сто грами** тражила је триста грама, а продавачица је погрешно чула, па јој је дала сто грама

прислуховац -хуем *незак.* 1. (*уважно слухац*) ослушкивати, прислушкивати; 2. (*тајно слухац*) прислушкивати; подслушкивати

прислуховац ше -хуем ше *незак.* 1. погрешно чути нечије речи; **вон ше често прислухуе** он често погрешно чује нечије речи; 2. (*дачому*) ослушкивати, прислушкивати

прислуховач х. прислушкивач

прислухуючи -а -е прислушни

присмак х. оп. **присмачка**

присмаковац -куєм *зак.* (*посмаковац*) до-
пасти се (*о укусу јела*)

присмачени -а -е зачињен

присмачиц -им *зак.* кул. зачинити

присмачка ж. кул. зачин

присмачовац -чуєм *нєзак.* зачињавати

присни -а -е присан

присоединић -ім *зак.* присајединити

присоедињовац -нюєм *нєзак.* присаједи-
њавати

присоліц -ім *зак.* *прен.* (*прициганіц*) дола-
гати

присподобене с. 1. прилагођење; 2. (*поров-
нане*) упоређење, просподоба

присподобиц (ше) -им (ше) *зак.* 1. а) при-
лагодити (се); б) подесити (се); 2. (*по-
ровнац* (ше), *прировнац* (ше)) упоредити
(се), присподобити (се)

присподобиовац (ше) -юєм (ше) *зак.* 1.
прилагођавати (се); подешавати (се);
2. (*поровновац* (ше), *прировновац* (ше))
упоређивати (се), присподобљавати (се)

присподоблѣви -а -е и **присподобуючи** -а
-е прилагодљив; подесив

приспориц -им *зак.* 1. привредити,
повећати принос *одн.* корист; **жито му**
того року **приспорело** пшеница му је
ове године повећала принос на имању;
2. а) послешити, убрзати; **инекциј** **можу**
~ **лічене** инекције могу убрзати лечење;
б) помоћи коме да брже заврши посао;
приспорел ши ми з твою помоцу помо-
гао си ми, па сам брже завршио

приспориц ше -им ше *зак.* повећати се по
количини, броју и сл.; у **Коцуре ше того**
року **приспорели** **даскелю** **дзечи** ове
године у Куцури се број деце повећао за
неколико новорођених; **уложени капи-
тал ше му** **приспорел** уложени капитал
му је донео профит; **ані єдно** **посадзене**
квече ше нє **приспорело** (*ані єдно ше нє*
розросло) ниједно посађено цвеће није
се разрасло

приспорйовац -юєм *нєзак.* 1. привређивати,
повећавати принос *одн.* корист; 2. а) по-
спешивати, убрзавати; **слунково зарі**

приспорюю **узреце** сунчеви зраци
убрзавају сазревање; б) помагати коме
да брже заврши посао

приспособиц (ше) -им (ше) *зак.* прилаго-
дити (се)

прис-прас: **зробиц** **дацо на** ~ (*зробиц на-
швидко и неквалитетно*) урадити нешто
на брзину, на брзу руку, овлаш

пристав х. *ист.* пристав

приставац -вам *нєзак.* 1. а) (*давац со-
гласносц*) пристајати; б) (*складац ше з*
дачійм предкладаньом, думаньом) слага-
ти се, саглашавати се; **вон им гуторел,**
а вони приставали он им је говорио,
а они су се слагали; 2. (*гу дакому*) под-
ржавати кога, држати чију страну; 3. а)
(*швечиц*) приличити, доликовати; **таки**
живот тебе нє пристава такав живот
теби не доликује; б) (*одвитовац*) одгова-
рати, пристајати, доликовати; **старшим**
приставаю цмейши фарби старијима
пристају тамније боје; 4. уклапати се;
вон нє пристава до того друства он се
не уклапа у ово друштво; 5. (*пасовац*) до-
бро налегати, пасовати; **облаки нє при-
ставаю** прозори не пасују; ♦ ~ **на то(то),**
~ **на дачийо** слагати се, саглашавати се
(оп. **приставац** (1.б)): **екологи** **раздели**
жительом валала же би валал трима-
ли чисто и шицки приставали на тото
(приставали на їх) еколози су саветова-
ли житељима села да село држе чисто и
сви су се слагали с тиме

приставиц -им *зак.* (*положиц вариц*) при-
ставити, поставити

приставяц -ям *нєзак.* (*класц вариц*) при-
стављати, постављати

пристаніще с. пристаниште, лука

пристаніщни -а -е пристанишни; ~ **робот-
нік** пристанишни радник, обалац; ~
складзиско пристанишно складиште

пристаніщов -а -о оп. **пристаніщни**

пристановени -а -е ожењен; удата; **дзечи,**
син и дзивка, им пристановени син им
је ожењен, ћерка удата

пристановиц -им *зак.* оженити сина; удати
(удомити) ћерку

пристановиц ше -им ше *зак.* засновати свој дом (своју породицу); ожени се; удати се, удоми се

пристановяц -ям *незак.* женити сина (сина); удавати ћерку (ћерке)

пристановяц ше -ям ше *незак.* заснивати свој дом (своју породицу); женити се; удавати се, удомљавати се

пристац -анем *зак.* **1. а)** (*дац согласносц*) пристати; **б)** (*зложисц ше з дачиѣм предкладанѣм, думанѣм*) сложити се, сагласити се с киме/чиме; **цо вон пове, вона такой пристане** шта он каже, она се одмах сложи с њиме; **2.** (*гу дакому*) подржати кога, стати на нечију страну; **3.** (*на дацо*) прихватити; **4.** (*прилагодзисц ше*) уклопити се негде; **жец приста** до женовей фамелиї зет се уклопио у женину породицу; ♦ ~ **на то(то)**, ~ **на дачиѣ** сложити се, сагласити се с киме (*оп. пристац (1.б)*): **жена не дала предац жем и муж приста** на то (**приста** на сї) жена није дала да се прода земља и муж се сложио

присташ х. **1.** (*чловек хтори по женїдби жие зоз жену у доме сї родичох*) домазет; **2.** *заст.* присталица

пристойни -а -е пристојан

пристойно *присл.* пристојно

пристойносц ж. пристојност

пристол х. **1.** *церкв.* престо, сто; **2.** *заст.* (*владарски престол*) престо

пристрасни -а -е пристрасан

пристрасносц ж. пристрасност

пристроїц ше -їм ше *зак.* спремити се

приступ х. приступ

приступац -ам *незак.* приступати, прилазити

приступиц -им *зак. I непрех.* (*гу дакому/дачому и без применовїка*) приступити, прићи; **II прех.** **1.** (*стануц з ногу на часц своєї шмати и под.*) причепити; **приступел себе шнурку на ципели** причепио је себи пертлу на ципели; **2.** (*о коњови*): **коњ приступел штраңг** коњ је закорачио штраңгу (стао на штраңгу)

приступни -а -е **1.** доступан, приступачан; ~ **место** приступачно место; **2.** прилазни;

3. приступан; ~ **бешеда** приступна беседа

приступниџа ж. приступница

присуство с. присуство

присуствовац -вуѣм *незак. и зак.* присуствовати

присутни -а -е присутан

присутносц ж. присутност

присушиц ше -им ше *зак.* (*осушиц ше и остац приліпени гу дачому*): **капки фарби ше присушили гу склу** капи боје су се осушиле и прилепиле за стакло

присц *придзем зак.* **1.** доћи; **аж вечар** **пришол дому** тек увече је дошао кући; **пришла яр** дошло је пролеће; **2.** (*приступиц*) **прићи**; **обачел нас и** **пришол гу нам** приметио нас је и пришао нам; **3.** настати, осванути; **пришло рано** освануло је јутро; **4.** *звич. безос.* (*на дакого – о дачим недобрим*) **снаћи**; **не старал ше док на ньго не** **пришло** није бринуо док га није снашло зло; ♦ ~ **на коњови** дојати; **пришло му** **недобре** позлило му је; ♦ ~ **гу розуму** доћи памети; ~ **гу себе** доћи себи; **як** **пришло так** **пошло** (*нечесно здобуте будзе страцене*) с ђаволом дошло с ђаволом отишло

присец -ем *зак.* прихватити, завоleti (*неког раније нежељеног*); **жеца перше не** **сцели, а вец го** **присцели** зета прво нису хтели, а онда су га прихватили

присцигнуц -не (*дакого*) *зак. безос.:* **присцигло го** морао је да се олакша

присциговац -гуѣм *незак.* **1.** пристизати; **2.** *незак.* *гу* **присцигнуц**

притасни -а -е притајен

притаїц ше -їм ше *зак.* притајити се

притайовац ше -юѣм ше *незак.* притајивати се

притапшац -ам *зак.* изгазити; ~ **траву** изгазити траву

притарговац ше -гуѣм ше *незак.* (*на пол кореня ше таргац*) закидати се; **сцела претаргац мархву, але ше сї** **притарговала, бо жем суха** хтела је да проре-ди шаргарепу, али јој се закидала, јер је земља била сува

притачкац ше -ам ше *зак.* доклатити се

притвердзиц -им *зак.* причврстити

притвердзовац -дзуем *незак.*
причвршћивати

притвор *х.* **1.** *церкв. (предня, уходна часц церкви)* припрата, паперта; **2.** *(вишлїдни гарешт)* притвор

притиулькац -ам *зак.* стићи ситним корак-ком, домигољити

притлучиц -чем *зак.* пригњечити, нагњечити

притока¹ *ж.* склоност; наклоност; позив; **указовац притоку гу дачому** испољавати склоност према нечему

притока² *ж. геогр.* притока

притрафиц ше -и *ше зак. заст.* десити се, догодити се

притрмац -ам *зак.* придржати

притрмац ше -ам *ше зак.* придржати се

притримовац -муем *незак.* придржавати

притримовац ше -муем *ше незак.* придржавати се; ~ **правила** придржавати се правила

притужба *ж. правн.* притужба

притулене *с.* **1.** уточиште; **2.** *дїссл. мен. од притулїц (ше)*

притулени -а -е **1.** *дїсприкм. од притулїц (ше);* **2.** привржен, привезан

притуленосц *ж.* приврженост, привезаност

притулїц -їм *зак.* **1.** приљубити; привити, пригрлити; прибити, стиснути; припити; прислонити; **2.** *прен.* дати коме уточиште; пригрлити кога; примити кога под своје окриље; **добри людзе притулели двойо широтки** добри људи пригрлили су двоје сирочади

притулїц ше -їм *ше зак.* **1.** приљубити се; привити се; прибити се, стиснути се; припити се; прислонити се; **2.** *прен. а)* наћи уточиште, склонити се; утећи се код кога, привити се, свити се уз кога; **остал без родичох, та ше притулел гу дїдови и баби** остао је без родитеља, те се привио уз деду и баку (те се утекао код деде и баке); **б)** бити (постати) привржен коме/чему; привезати се, постати везан за кога/што; **младеж треба же би ше притулела гу кнїжки** омладина треба

да буде привржена кнїзи; **наш народ треба же би ше цо баржей притулел гу свој просвити** наш народ треба да што више буде везан за своју просвету

притуљни -а -е прихватни; ~ **дом** прихватилиште

притуљовац -люєм *незак.* **1.** приљубљивати; привијати, пригрљивати; прибијати, стискати; припијати; **2.** *прен.* давати коме уточиште; пригрљивати кога; примати кога под своје окриље

притуљовац ше -люєм *ше незак.* **1.** приљубљивати се; привијати се, пригрљивати се; прибијати се, стискати се, припијати се, приањати; прислањати се; **2.** налазити уточиште, склањати се; утицати се код кога, привијати се, свијати се уз кога

притуљок -љку *х.* **1.** пригрљај, загрљај; **2.** прибежиште, уточиште; спас

притча *ж.* прича, приповетка (*са поуком*)

приучиц -им *зак.* **1.** *оп.* **приучиц ше;** **П прех.** навићи, навикнути, привикнути, приучити

приучиц ше -им *ше зак.* навићи се, навикнути се, привићи се, привикнути се, приучити се

приучоване *с.* навикавање, привикавање

приучовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* навикавати (се), привикавати (се), приучавати (се)

прифирцац -ам *зак.* (*дочасно пришиц, по-приквачовац*) ујамчити

прифрантовац -туєм *зак.* (*прекомендаровац у франти*) нашалити се, додати у шали

прифуркац -ам *зак.* дојурити, долетети

прихвальовац -люєм *незак.* хвалити нечији рад у његовом присуству

прихилїц -їм *зак.* **1.** (*гу себе*) нагнути, наклонити, приклонити, повити; примакнути; **2.** *прен.* приклонити; придобити

прихилїц ше -їм *ше зак.* **1.** нагнути се, приклонити се; примакнути се; **2.** *прен.* приклонити се

прихильни -а -е **1.** склон; **2.** наклоњен; привржен; благонаклон

прихильнік *х.* **1.** поборник, заговорник; **2.** присталица, следбеник, приврженик, подржавалац, присташа

прихильносьц *ж.* **1.** склоност; **указал** ~ **гу малярству** исполюіо је склоност ка сликарству; **2.** наклоњеност, наклоност; приврженост; благонаклоност, љубав

прихильовац -люєм *нєзак.* **1.** (*гу себе*) повијати, нагињати, приклањати; примицати; **2. прен.** приклањати; придобијати

прихильовац ше -люєм *ше нєзак.* **1.** нагињати (*се*), приклањати (*се*); примицати (*се*); повијати (*се*); **2. прен.** приклањати (*се*)

приховац -ам *зак.* отхранили уз оно што се већ има (*стоку, живину и др.*); **прихова-ла себе дакус дробизгу** отхранила је себи још мало живине

приход *х.* **1.** (*приходзенє*) долазак; **2.** (*приходне место*) прилаз; **3.** (*хасен, заробок*) приход

приходзенє *с.* долазак; долажење

приходзиц -им *нєзак.* **1. а)** долазити; **приходзи до нас кажди дзень** долази код нас сваког дана; **б)** долазити, стизати; **приходзи гайзибан** долази воз; **2.** (*гу дакому/дачому*) прилазити, приближавати се; **приходзи гу нїм и цошка ше пита** прилази им и нешто их пита; **3.** (*до рижних ситуацијох*) доспевати; ♦ ~ **на розум** падати на памет

приходни -а -е **1.** (*до хторого ше приходзи*) долазни; ~ **станїца** долазна станица; **2.** (*приступни*) прилазни; ~ **драга** прилазни пут

прихрамац -мем *зак.* дохрамати, дошантати

прихудни -а -е (*нє цалком худи – о коньови*) омршав

прицагнуц -нем *зак.* **1.** довући, привући; дотеглити; **2. прен. а)** привући; **б)** намами; измамити

прицагнуц ше -нем *ше зак.* **1.** довући се, привући се; допузати, припузати; **2. прен.** привући се; **3.** дошуњати се, пришуњати се; **4.** (*помалки приси*) домиголити, домилети

прицаговац -гуєм *нєзак.* **1.** довлачити; теглити; **2. прен. а)** привлачити; ~ **увагу** привлачити пажњу; **б)** мамити, намамљивати; измамљивати

прицаговац ше -гуєм *ше нєзак.* **1.** довлачити се, привлачити се; **2. прен.** привлачити се; **3.** шуњати се, шуљати се; **4.** (*помалки приходзиц*) милети, миголити,

прицаговач *х. техн.* привлакач

прицагуюци -а -е привлачан; допадљив

прицагуюцосц *ж.* привлачност; допадљивост; драж, чар

прицеканє *с.* доток

прициганїц -їм *зак.* долагати

прициль *х. оп.* мета

прициновац -нуєм *зак.* прилемити

прицискає *с.* **1.** *дїсл. мен. од прицискац;* **2.** притисак; **апарат ше руша з прицискањом гомбички** апарат се покреће притиском на дугме

прицискац¹ -ам *нєзак.* **1.** притискати, притискивати; **2.** гњечити, гњавити; **3. прен.** (*гнобиц*) угњетавати, давити; **4. прен. а)** (*на дакого*) вршити притисак на кога; **б)** појачавати/појачавати нападе

прицискац² -ам *зак. коц.* догурати; доваљати

прицисков -а -о који се односи на притисак, тлачни

прициснуц -ишнем *зак.* **1.** притиснути; **2.** (*тежином тела*) притиснути, навалити се; **3.** (*притлучиц*) нагњечити, пригњечити, угњавити; **конь спаднул и прициснул шедлачови ногу** коњ је пао и нагњечио јахачу ногу; **4. прен.** (*дакого и на дакого*) притегнути, притерати у кут; **прицисли на ньго, та припознал** притегнули су га, па је признао; **5. безос.** (*присиц до безвиходного положєня*) догустити; **прицисло го** догустило му је

прициснує *с. оп.* прицискає (**2**)

прицисок -ску *х. з розл. знач.* притисак

прицицац ше -ам *ше зак.* (*притиц ше з рилочком и под.*) припити се

причаровац -руєм *зак.* (*прицагнуц з врачањом*) дочарати

причаровйовац -юєм *нєзак.* (*прицаговац з врачаньом*) дочаравати

причаснїк *х. оп.* **причаснїк**

причасц *ж. церкв.* причест

причасцац (ше) -ам (ше) *коц. оп.* **причащац (ше)**

причаснїк *х. церкв.* причесник

причаснїца *ж. церкв.* причесница

причащац (ше) -ам (ше) *церкв. нєзак. и зак.* причестити (се); причешћивати (се)

причек *х.:* (**купиц, предац**) на ~ (купити, продати) на причек (почек)

причекац -ам *зак.* **1.** (*дакус почекац*) сачекати, причекати; **2.** (*дачий приход*) сачекати, дочекати

причековац -куєм *нєзак.* сачекивати, дочекивати

причина *ж.* **1.** узрок; **2.** разлог, повод; **3.** у *функц. пред.:* **буц** ~ **дакому/дачому** бити крив због нечег; бити кривац чему; **вон сам** ~ **својого нєшесца** он је сам крив због своје несреће; ♦ **з тей причини, пре тоту причину** из тог разлога

причинносц *ж.* узрочност

причинови -а -о узрочан

прицишлїц -їм *зак.* прибројати; прирачунати

прицишльовац -люєм *нєзак.* прибројавати; прирачунавати

притча *ж. оп.* **притча**

причувац (ше) -ам (ше) *зак.* причувати (се), сачувати (се); припазити (се)

причупиц ше -им ше *зак.* шћућурити се

причупнуц -нем *зак.* одспавати мало

причуц ше -ує ше *зак. безос.* причути се; **причуло ше ми же дахто дурка** причуло ми се да неко куца

пришага *ж.* **1.** заклетва; завет; **складац/зложиц** **пришагу** полагати/положити заклетву; **нови председатель** **зложел** **пришагу** нови председник је положио заклетву; **2.** венчање; **иду до пришаги** иду на венчање

пришагац -ам *нєзак.* **I** *нєпрех.* полагати заклетву; заклињати се, зарицати се, заветовати се; **II** *прех.* венчавати, венчати

пришагац ше -ам ше *нєзак.* венчавати се, венчати се (*у цркви*)

пришагнїк *х. правн.* приседник, присежник

пришагнути -а -е **1.** венчан; **2.** онај који се заклео, заклетник

пришагнуц -нем *зак.* **I** *нєпрех.* положити заклетву, заклети се; зарећи се; заветовати се; **пришагнул же вецей нє будзе пиц** положио је заклетву да више неће да пије; **пришагнул сї же сї вше будзе вирни** заклео јој се да ће јој увек бити веран; **II** *прех.* венчати; **паноцец их** **пришагнул** свештеник их је венчао

пришагнуц ше -нем ше *зак.* венчати се (*у цркви*)

пришажни -а -е венчани; **то його** ~ **жена** то је његова венчана жена; ~ **шмати** венчано одело

пришажнїк *х. оп.* **пришагнїк**

пришапкац -ам *и* **пришапчиц** -им *зак.* притапкати

пришвайзовац -зуєм *зак.* приварити, наварити

пришвечиц -им *зак.* потврдити истинитост нечије изјаве; **вон** **пришвечел же так було** он је потврдио да је било тако

пришвечовац -чуєм *нєзак.* потврђивати истинитост нечије изјаве, дакати; **цо Янко гуторел, вон** **пришвечовал** шта је Јанко говорио, он је потврђивао

пришеднуц -нем *зак.* присести

пришейтац ше -ам ше *зак.* дошетати се

пришивац -ам *нєзак.* пришивати

пришиковац -куєм *зак. заст.* довести (-езем) (*возом*)

пришиц -иєм *зак.* пришити

пришкапиц ше -им ше *зак.* (*мац случайни добиток, щесце*) посрећити се, десити се; ♦ **пришкапело ше му як шлєпей кури зарно** посрећило му се као ћоравој кокоши да нађе зрно

пришкарупнуц -нем *зак.* (*кус змарзнуц по поверхносци*): **вчера було блато, а нєшка рано кус** **пришкарупло** јуче је било блато, а данас ујутру је по површини мало смрзло; **барки зрана** **пришкарупли**

на барицама се изјутра направила леде-
на скрама

пришквириц и **пришквирчиц** -им *зак.*

1. (*дакус пригориц – о едзеноу*) мало за-
горети; **2.** опрљити, осмудити; **нагнул**
ше гу огню, та му власи пришквирче-
ли нагнуо се према ватри, па му је косу
опрљило

пришкинтац -ам *зак.* дошантати

пришкрабнуц -нем *зак.:* ~ себе *фам. 1.*
(*приробиц себе, додац гу уж заробеному*)
прирадити; **2.** одспавати мало

пришляпчиц -им *зак.* дотапкати

пришиїц ше -їс ше *зак. звич. безос.* сањати,
приснити (се), уснити (се); **пришиїло**
ше ми же... сањао сам да..., приснило ми
се да..., приснио сам да...; **пришиїл ше**
ми чудни сон сањао (уснио) сам чудан
сан

пришпацирац ше -ам ше *зак.* дошетати
(се)

пришпив х. припев

пришпивоцац -вуєм *нєзак.* певушити

пришпинтнуц -нем *зак.* приговорити; до-
бацити

пришпороване -ного с. уштеђевина, уште-
да; **мала дакус пришпорованого** имала
је мало уштеђевине

пришпорованє с. (*добиток у часу и под.*)
уштеда

пришпоровац -руєм *зак.* уштедети, заште-
дети, приштедети, пришпарати

пришпотац ше -ам ше *зак. 1.* дошантати;
2. домувати се, долуњати

пришрубовац -буєм *зак.* пришарафити

пришрубовйовац -юєм *нєзак.* пришарафљи-
вати

приштабни -а -е и **приштабов(и)** -а -о/-е
приштабни

Приштиначан(ь) х. (*житель Приштини*)
Приштевац

пришпициц -им и **пришпицнуц** -нем *зак.*
приштинутити, пришкинутити, приклеш-
тити

пришпинок -пку/-пка х. (*побочни додаток,*
доправена часц будинку) привезак, при-
крпина, пришивак; приграда, приградак;

◇ **буц [таки] як** ~ бити пети точак у ко-
лима

приява жс. пријава

приявиц -им *зак. 1.* пријавити; **2.** (*почац*
давац млека – о крави, кози и под.) на-
лити; **крава нам нє мала млека, а вец**
нараз приявела (вєц сї нараз прияве-
ло млеко) крава нам није имала млека, а
онда је одједном налила

приявиц ше -им се *зак.* пријавити се

приявйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.*
пријављивати (се)

приявйовац х. пријавник, пријавитељ

приявни -а -е пријавни

приявница жс. пријавница

прияжнє *присл. оп. приязно*

приязни -а -е љубазан, пријазан

приязно *присл.* љубазно, пријазно

приязносц жс. љубазност, пријазност

приятель х. пријатељ; ◇ **домашнї** ~ кућни
пријатељ

приятелька жс. пријатељица

приятельски¹ -а -е пријатељски; другар-
ски

приятельски² *присл.* пријатељски; другар-
ски

приятельство с. пријатељство; другарство

прияток -тку/-тка х. примитак

прияц примем *зак. 1.* примити; прихватити;
2. (*достац одредзени розмири*) поприми-
ти; **3.** (*путнїкох до превозного средства*)
примити, укrcати; **4.** кух. загушити; **до**
цеста положиц тельо муки кельо воно
може ~ у тесто ставити толико брашна
колико оно може загушити

прияц ше примем ше *зак.* примити се

проба жс. **1.** проба; **2.** оглед, експеримент;
3. кушња

проблем х. **1.** проблем, брига; **2.** *мат.* про-
блем

проблематика жс. проблематика

проблематични -а -е проблематичан

пробни -а -е пробни; ◇ ~ **камень** пробни
камен

пробованє с. **1.** *дїсл. мен. од пробовац;*
2. проба, покушај; **3.** опробовање

пробовац -буем **І** *незак.* пробати, покушавати; **2.** експериментисати; испитивати; **3.** довијати се; **II** *зак.* пробати, покушати

пробовни -а -е *заст.* искусан

пробовносоц *жс. заст.* искуство

провадзаци -а -е **1.** (*хтори дакого/дацо провадзи*) пратећи; ~ **батальон** *воєн.* пратећи батальон; ~ **акт** *пропратница*; **2.** (*хтори дакого водзи*) спроводни; ~ **официр** *воєн.* спроводни официр; **3.** *пропратни*; ~ **звяене** *пропратна* појава

провадзач *х.* спроводник

провадзачка *жс.* пратиља, пратилица; водилља

провадзене *с.* **1.** *дїєсл. мен. од провадзиц*; **2.** (*з мастком и под.*) вођење; управа, управљање

провадзиц -им *незак.* **1.** пратити; **2.** (*шлїдзиц*) слєдити; **3. а)** (*з мастком и под.*) водити; управљати; обављати; ~ **з домом (обисцом)** водити кућу; „**Просвита**” **провадзела шицку нашу културну роботу** „**Просвета**” је водила сав наш културни живот; **зтоту машину провадзи лєм єден човек** овом машином управља само један човек; **директор провадзел чежку роботу** директор је обављао тежак посао; **б)** водити бригу, бринути се; ~ **з дзеци** бринути се о деци; **4. а)** (*способ живота*) водити; имати; ~ **порядни живот** водити уредан живот; **вони провадза чежки живот** они имају тежак живот; **б)** живети; **так вони з дня на дзень провадза** тако они из дана у дан живе; **в)** (*з проблемами*) успевати; **як лєм з нїм його жена провадзи?** како само његова жена успева с њиме?; **5.** пратити, уходити, мотрити; ♦ ~ **живот**, ~ **свой вик** *проводити* живот, живети; ~ **шор** водити бригу, бринути се; водити рачуна

провалија *жс. беш. (< серб.)* провалија (*оп. прирва*)

провидзене *с.* провиђење

провидїниє *с. заст. оп.* провидзене

провизия *жс.* провизија

провизорни -а -е провизоран

провинцијни и провинцијски -а -е провинцијски; **2.** паланачки, малоградски, маловарошки

провинция *жс.* провинција

провинциялєц -лца *х.* **1.** провинцијалац;

2. маловарошанин, паланчанин

провинциялка *жс.* провинцијалка

провинциялни -а -е провинцијалан

провиянт *х.* провијант

провкатор *х. заст.* адвокат

провокативни -а -е провокативан

провокатор *х.* провокатор

провокация *жс.* провокација

провоковац -куєм *незак.* провоцирати

прогибиция *жс. ист.* прохибиција

програм *х.* и **програма** *жс.* програм

програмер *х.* програмер

програмни -а -е *оп.* **програмски**

програмовац -муєм *незак.* програмирати

програмски -а -е програмски

прогноза *жс.* прогноза

прогнозовац -зуєм *зак. и незак.* прогнозирати

прогностични -а -е прогностички

прогрес *х.* прогрес

прогресивни -а -е прогресиван

прогресия *жс.* прогресија

продекан *х.* продекан

продуковатељ *х.* произвођач

продуковатељни -а -е произвођачки

продуковац -куєм *незак.* производити, продуковати

продуковацки -а -е *оп.* **продуковатељни**

продуковач *х. оп.* **продуковатељ**

продукт *х.* **1.** производ, продукт; **2. мат.** умножак

продуктивни -а -е продуктиван; производан

продуктивносц *жс.* продуктивност; производност

продукцийни -а -е продукциони; производан

продукция *жс.* производња, продукција

продуцент *х.* продуцент

проект *х.* пројек[а]т

просектант *х.* пројектант

проектил х. пројектил
проектни -а -е пројектни
проектовац -туєм *зак.* и *незак.* пројектовати, пројектирати
проектор х. пројектор
проекция ж. пројекција
проза ж. проза
прозаик х. прозаик
прозаист -та и **прозаиста** -ти х. прозаист(а)
прозаични -а -е прозаичан
прозаходни -а -е прозападни
прозни -а -е прозни
прозодия ж. *лит.* прозодија
произвольни -а -е произвољан
проїц -їм *незак.* парити; ~ **ноги** парити ноге
проїц ше -їм ше *незак.* 1. парити се, презнојавати се (*паром, на пари*); 2. (*церпиц горуџоци*) кувати се
проїцирац -ам и **проїцировац** -руєм *филм., мат.* пројицирати
прокажени -а -е *заст.* лепрозан, губав, прокажен
проказа ж. *мед. заст.* губа, лепра
прокель х. *бот.* прокель (*Brassica oleracea*)
прокимен х. *церкв.* прокимен
прокламовац -муєм *зак.* и *незак.* прокламовати
прокламация ж. прокламација, проглас, обзнана
проклитика ж. *грам.* проклитика
прокупац -пца х. (*файта вина*) прокупац
прокуратор х. *ист., правн.* прокуратор
прокуратура ж. *правн.* прокуратура
пролетарият х. пролетаријат
пролетер х. пролетер
пролетерски -а -е пролетерски
пролог х. *лит.* и *др.* пролог
пролонговац -гуєм *зак.* и *незак.* пролонгирати
променада ж. променада
промет х. *беш.* (< *серб.*) промет (*оп. обток (2)*); *оп. транспорт*)
прометни -а -е *беш.* (< *серб.*) прометан (*оп. под транспорт*)

прометейски -а -е прометејски
промил х. промил
проминентни -а -е проминентан
промисел -сла х. промисао ж.
промискуитет х. промискуитет
промововац -вуєм *зак.* и *незак.* промовисати, промовирати
промоция ж. промоција
пропаганда ж. пропаганда
пропагандни -а -е пропагандни
пропагатор пропагатор
пропаговац -гуєм *незак.* пропагирати
пропан х. *хем.* пропан
пропелер х. пропелер
проповидац -ам *незак.* проповедати
проповиднік х. проповедник
проповидовац -дуєм *незак. оп.* **проповидац**
пропозиция ж. пропозиција
пропоновац -нуєм *зак.* и *незак.* пропонирати
пропорционални -а -е пропорционалан
пропорция ж. пропорција
проректор х. проректор
пророк х. пророк
пророковаљше с. пророчиште
пророковац -куєм *зак.* и *незак.* пророковати
пророковачка ж. пророчица
пророцки и **пророчески** -а -е пророчански
пророцтво с. и **пророчество** с. пророчанство
просба ж. *заст.* молба
просвита ж. просвета
просвитах х. *ист.* „просвитах”, „просветаш” (*члан или присталица Русинског народног просветног друштва (1919–1941)*)
присвититель х. просветитель
присвитительство с. просветительство
просвитни -а -е просветни; ~ **роботнік** просветни радник
просвищени -а -е просвећен
просвищци -им *зак.* просветити
просвищовац -щуєм *незак.* просвећивати
просек х. просек
просекови -а -о/-е просечан

просеково *присл.* просечно
просековосц *ж.* просечност
просеция *ж.* беш. оп. **процесия**
проскурки *ж. мн.* (ед. проскурка) *церкв.* просфора, проскура
просо *с.* просо
проспект *х.* проспек(а)т
просперитет *х.* просперитет
просперовац -руєм *зак. и нєзак.* просперирати
простак *х.* простак
простацки -а -е простачки
простацтво *с.* простаклук
протачиско *х.* протачина
протачка *ж.* протачиња
прости -а -е **1.** прав; ~ **смуга** права црта; ~ **драга** прав пут; **2.** усправан; ~ **ход** усправан ход; **3.** (едноставни) прост, једноставан; обичан; **ми прости** людзе ми смо прости људи; **4.** (невоспитани) прост, груб, сиров; **о** ~ **виречене** грам. проста реченица; ~ **число** мат. прост број; ~ **рок** (рок од 365 дні) проста година; **простов драгов** право путем, само право
протитуовац ше -тууєм ше *зак и нєзак.* протитуисати се, протитуирати се
протитутка *ж.* протитутка
протитуция *ж.* протитуција
просто¹ *присл.* **1.** право; **идце** лєм ~ идите само право; **2.** усправно; **стань** ~ стани усправно; **3.** (невоспитано) просто, грубо, сирово; **4.** (едноставно) просто
просто² *прим. з тен.* према; преко пута, насупрот, сучелице; **шедзел** ~ **мнє** седео је насупрот мени (преко пута од мене); **вони биваю** ~ **нас** они станују преко пута од нас
простовлас *присл.* гологлава; **вишла** ~ изашла је гологлава (без мараме, повезаче и сл.)
простодушни -а -е простодушан; безазлен
простодушносц *ж.* простодушност; безазленост
простолинийни -а -е равнолинийски
простонародни -а -е простонародни

простопиниє *с.* *церкв.* простопјеније, напев
простор *х.* простор
простория *ж.* просторија, одаја
просторни -а -е просторан
простосердечни -а -е простосрдачан; простодушан
простосц *ж.* и **простота** *ж.* простота
пространи -а -е простран
пространство *с.* пространство
простучки -а -е *звич.* у злученю **прости** ~ сасвим прав
простучко *присл.* *звич.* у злученю ~ **просто** або **просто** ~: право правцато, сасвим право
просфора *ж.* *церкв.* (проскурки) просфора
просфорник *х.* *церкв.* проскурњак
протагонист -та и **протагониста** -ти *х.* протагонист(а)
протежирац -ам и **протежировец** -руєм *зак. и нєзак.* протежирати
протеза *ж.* протеза
протеини *х. мн.* (ед. протеин) *биол.* (бильчки) протеини
протекторат *х.* протекторат
протекцийош *х.* и **протекционаш** *х.* (хтори з протекцию посцигує дацо) протекционаш
протекция *ж.* протекција
протест *х.* протест
протестант *х.* протестант
протестантка *ж.* протестантка
протестантски -а -е протестантски
протестни -а -е протестни
протестовац -туєм *зак. и нєзак.* протестовати, протестирати
протетика *ж.* мед. протетика
протетични -а -е *грам.* протетички
протодиякон *х.* *церкв.* протођакон
протосрей *х.* *церкв.* протојереј; прота
протозои *ж. мн.* (ед. протозоа) *зоол.* протозое
протокол *х.* протокол
протоколарни -а -е протоколарни
протон *х.* *физ.* протон
протоплазма *ж.* протоплазма

протопоп *х. цркв.* протопоп

прототип *х.* прототип

профани -а -е (*шветови, не црквени*) профан

профановац -нуџм *зак. и незак. (увредзовац святиню)* профанисати, профанирати

профашист -та и **профашиста** -ти *х.* профашист(а)

профашистични -а -е профашистички

професијни -а -е **1.** професионалан; **2.** позивни; ~ **образоване** позивно образовање

професионалец -лца *х.* професионалац

професионални -а -е *оп.* **професијни**

професија *жс.* професија, занимање; позив

професор *х.* професор

професорка *жс.* професорица, професорка

професорски -а -е професорски

профет *х. (пророк)* профет

профил *х.* профил

профилакса *жс. мед.* профилакса

профилактични -а -е профилактичан

профиловац -луџм *зак. и незак.* профиловати, профилисати, профилирати

профит *х.* профит

профитер *х.* профитер

профитовац -туџм *зак. и незак.* профитирати

профунт *х. (војаци хлеб)* профунат, профунта

процедура *жс.* процедура

процедурални -а -е процедуралан

процент *х.* процен(а)т

процентни -а -е и **процентов(и)** -а -о/-е процентни

процентуални -а -е процентуалан

процес *х.* **1.** процес; **2.** *правн.* процес, парница; **судски** ~ судски процес; **граждански** ~ грађанска парница

процесија *жс.* **1.** *цркв.* процесија, литија; крстоноше; **2.** *прен.* поворка, колона

проци *прим. з ген., ридше з дат. заст. 1.* *означује поровнане* према, у поређењу са; **тото дзецо ангел** ~ **гевтого** ово дете је анђео према ономе; **2.** према, ка; **а)** *означује напјам гу дакому/дачому:* **ишли проци югу** ишли су према југу; **б)** (*во-*

чи) у сусрет; **в)** *означује одношене гу дакому/дачому:* **ненависц** ~ **дакого** мржња према некоме; **бул несправедљиви** ~ **жени** био је неправедан према жени; **мац обовязки** ~ **дакому** имати обавезе према некоме; **погришел** ~ **својх дзецох** погрешно је према својој деци; **3.** *означује место наспрам дакого/дачого* преко пута, наспрам; **4.** *означује мотив, причину заст.* због, ради; ~ **капиталу вжал дзивку** због капитала је узео девојку; **5.** *оп.* **процив**

процив *прим. з тен.* против; **бориц ше** ~ **непријатеља** борити се против непријатеља; **вакцина** ~ **тетануса** вакцина против тетануса

процивавионски -а -е противавионски

проциввага *жс.* противтежа, протутежа, противтег

проциввдерене *жс.* противудар; узврат

проциввойнови -а -о/-е противратни

проциввредносц *жс.* противвредност, протувредност

процивдјйство *с.* противдејство, протудејство

процивдоказ *х.* противдоказ, протудоказ

процивзаконјти -а -е и **процивзаконни** -а -е противзаконит, протузаконит

процивиц ше -им ше *незак. 1.* противити се, супротстављати се; одупирати се; **2.** негодовати

процивкандидат *х.* противкандидат, протукандидат

процивмера *жс.* и **процивмира** *жс.* противмера, протумера

процивнапад *х.* противнапад, протунапад

процивни -а -е **1.** супротан, опречан, противан; ~ **становиско** супротно гледиште; ~ **витор** супротан ветар; **поступок** ~ **закону** поступак супротан закону; **2.** обратан, обрнут; **3.** *заст. а)* **буц** ~ бити против, противити се; **не була сом процивна** нисам имала ништа против; **б) **не будз(це)** ~ **немој(те)** замерити; **немој(те)** примити к срцу; **4.** одбојан**

процивниџ *х.* противник

процивниџки -а -е противнички

процивно *присл.* 1. супротно, насупрот, обратно; 2. у *функ. пред. (неправо)* криво; **було му** ~ било му је криво

процивнолсжаци -а -е *геом.* наизменичан

процивносц *жс.* супротност, опречност

процивогњови -а -о/-е противпожарни, протупожарни

процивотров *х.* противотров, протуотров

процивправни -а -е противправни, протуправни

процивприродни -а -е противприродан, протуприродан

процивсловиц -им *незак.* противречити, протуречити

процивсловни -а -е противречан, протуречан

процивсловносц *жс.* противречност, протуречност

процивставеносц *жс.* супротстављеност

процивставиц (ше) -им (ше) *зак.* супротставити (се); противставити (се)

процивставяц (ше) -ям (ше) *незак.* супротстављати (се); противстављати (се)

процивстановиско *с.* противстав

процивтанковски -а -е *оп.* противтенковски

процивтенковски -а -е противтенковски

процивтужба *жс.* противтужба

процивуслуга *жс.* противуслуга

процивуставни -а -е противустанован

процивцело *с.* биол. противтело

проциставац -ам (*дакому*) *незак. заст.* супротстављати се; противречити

процистануц -нем *зак. заст.* супротставити се

прошани -а -е просен

прошанка *жс.* просена слама

прошвициц -им *зак. рел.* просветлити

прошвицовац -цуем *незак. рел.* просветљавати

прошек *х.* (*далматинске сладке вино*) прошек

проща *мн.* и **проше** *с.* тараба; ♦ **сухи як** ~ (*барз худи*) сув као колац (као палица)

прошава *жс.* 1. *пейор.* гомила; светина; руља; ~ **превжала власц у жеми** гомила

је преузела власт у земљи; 2. *гандр.* битанга; простак; простакуша

прояљня *жс.* (*цепла купальня за проєне*) знојилиште

Прус *х. ист.* Прус

пруски -а -е (*од Прус*) пруски

прут *х.* прут, шиба; пацка; ♦ **тресц ше як** ~ дрхтати (трести се) као прут (као шиба)

пруцанки *жс. мн.* (*ед.* пруцанка) (*обуй за ходзене по шнџу*) крпље

пруце *с. збир.* пруже; шибље

пруцик *х. дем.* прутић

пршута *жс.* пршута, пршут

псалмист -та и **псалмиста** -ти *х.* псалмист(а)

псалмов(и) -а -о/-е псал(а)мски

псалом -лма *х. церкв.* псалам

псалтир *х. церкв.* псалтир

псар *х.* (*старатељ о ловарских псох*) псар

псевдокњџка *жс.* надрикњига

псевдолитератор *х.* надрикњижевник

псевдолікар *х.* надрилекар

псевдомайстор -тра *х.* надримайстор

псевдоним *х.* псеудоним

псевдоученосц *жс.* надриученост

пшина *жс. оп.* пшина

психа *жс.* психа

психика *жс.* психика

психични -а -е психички

психијатер -тра *х.* психијатар

психијатрија *жс.* психијатрија

психоанализа *жс.* психоанализа

психоза *жс.* психоза

психолог *х.* психолог

психологични -а -е психолошки

психологија *жс.* психологија

психопат -та и **психопата** -ти *х.* психопат

психопатия *жс.* психопатија

психопатологија *жс.* психопатологија

психотерапия *жс.* психотерапија

психофизични -а -е психофизички

псов -а -о пасји, псећи; ~ **хижка** пасја кућица

псовски -а -е *осн. и прен.* пасји, псећи; ♦ **псовске ци поколене!** (*лаце*) пасји си-не!; **псовски (пши) живот** пасји живот

псорияза *ж. мед.* псоријаза

псота *ж.* **1.** (*пакосни поступок*) пакост, псина; **наробиц дакому псоти** (*наробиц пакосци*) учинити коме псину, напакосити коме; **2.** неваљаца; неваљалица

псотоване *с.* **1.** *дјесл. мен. од псотовац*; **2.** оскудица, оскудевање; беда, невоља, тежак живот

псотовац -туем *незак.* оскудевати; скапавати од глади; кубурити, тешко живети; цркавати

пст *викр.* пст

псуподобни -а -е *зоол.* псетолики

пта *х. заст.* птица

пташина *ж. поет.* птица

пташка *ж. поет.* птичица

птица *ж.* птица; *♂ зоол.:* **мочарова** ~ птица мочварица; ~ **бегачка** птица тркачица; ~ **грабачка** птица пузавица; ~ **квартельошка (бивачка)** птица стана-рица; ~ **крикачка** птица викачица; ~ **летачка** птица летачица; ~ **селјдбеніца** птица селица; ~ **хватачка** птица грабљивица; **сцернянкова** ~ птица стрнадица; ~ **шпивачка** птица певачица; *♦* **ночна** ~ ноћна птица

птицар *х.* птичар

птицов -а -о и **птичи** -а -е птич(и)ји

птичиска *ж. аугм. и пейор.* птичурина

птичка *ж.* **1.** *дем., прен.* птичица; **2.** (*младе птици*) птић, птиче

пубертет *х.* пубертет

пубертеташ *х.* пубертетлија

публика *ж.* публика

публикация *ж.* публикација

публиковац -куем *зак. и незак.* публиковати, објавити/објављивати, публицирати

публицист -та и **публициста** -ти *х.* публицист(а)

публицистика *ж.* публицистика

публицистични -а -е публицистички

публицистка *ж.* публицисткиња

публицитет *х.* публицитет

публични -а -е (*јавни*) публичан

пуд *х. (русијска мера за чежину, 16,3 кг)*
пуд

пудер *х.* пудер

пудеровац (ше) -руем (ше) *незак.* пудерисати (се), пудерирати (се)

пудинг *х.* пудинг

пудла¹ *ж. (пшичок)* пудла

пудла² *ж. оп.* пудло

пудлочка *ж. дем.* пудлица

пудло *с.:* *♦ достац (мац, вибрац и под.) ~ (пудлу) добити (имати, изабрати и сл.) шипак*

пуйдац -ам и **пуйкац** -ам *незак. (< серб.) 1.* (*пса*) пујдати, пујкати, дршкати, пикати (*оп. штикац*); **2.** хушкати (*оп. штикац*)

пуйкацки -а -е (*од пуйкац*) хушкачки (*оп. штикацки*)

пуйкач *х. (од пуйкац)* хушкач (*оп. штикач*)

пук *викр.* за означоване звука пуканя крц, цак, зврц

пукалка *ж.* пуцаљка од зове, пушкарица

пукани -а -е **1.** *дјеприкм. од пукац*; **2.** пржен, печен (*о кукурузу, семенкама*); ~ **кукурица** пурењак

пуканки *ж. мн. (ед. пуканка)* кокице; **пукац** ~ бобати (кокати) кокице; *♦* **јак пуканка (пуканки)** (*барз красне, фине – о младих животињох и под.*): **прашата красни јак пуканки** јако лепи прасићи **јак пуканки:** **дзири на шматох му розпукани јак пуканки** (*ма дзири на шматох*) расцветале су му рупе по одећи, одећа му је кроз поцепана

пукац -ам *незак. I испрех. 1.* (*розпуковац*) пуцати; прскати; прштати; **мури пукаю** зидови пуцају; **каменъ пука** камен пуца (прска); **пука ляд под ногами** пуца (пршти) лед под ногама; **2.** (*видавац карактеристични звук пуканя*) **а)** пуцкетати; **пруце пукало на огню** пруже је пуцкетало на ватри; **б)** (*о пушкох*) циктати; **пукали пушки** циктале су пушке; **в)** крцати; **коварчки пукаю под ногами** гранчице крцају под ногама; **г)** (*з батогом*) пуцати, бичкарати; **г)** (*о лампи кед догорюе*) цврчати; **3. а)** (*виганяц пупча – о дрее*) пупити; **б)** (*пуцац ключки – о посадзеним зарну*) клијати; **в)** (*виганяц младіки з кореня – о дрее*) терати изданке (младаре); **4. прен.** пуцати

од муке; **я то зробим, а вони най пукаю** ја ћу то учинити, а они нека пуцају од муке; **II прех.** (*магочки, кукурицу*) пећи; пржити; пурити; ~ **пуканки** бобати (кокати) кокице; ♦ **аж пука** (у *велькей мири, барз*) да све пуца: **є аж пука** једе да све пуца за ушима (иза ушију); **хрибет ме болі аж пука** отпадоше ми леђа; **од горучави аж власи пукаю** врућина као у паклу

пукаци -а -е хрскав, ломљив, крт

пукет х. букет

пукленіна ж. пукотина; процеп; пропуклина

пукнути -а -е **1.** пукнут; напукао, напукнут; ~ **мур** пукнут зид; **2.** који има килу (брух), килав; **вон** ~ он има килу (брух); **3. пукнуте** -того с. прслина; пропуклина; **заліпел пукнуте** залепио је прслину

пукнутосц ж. мед. кила, брух, просутост

пукнуц -нем зак. **1.** (*розпукнуц; утаргнуц ше*) пукнути, пући; прснути; **пукла лата** пукнула је летва; **пукнул му ремень на панталонах** пукао му је каиш на панталонама; **пукло скло** прсло је стакло; **пукла струна на гитари** прснула је жица на гитари; **2. а)** (*видац характеристикни звук пуканя*) пукнути, пући; **пукнул батог** пуче бич; **пукла пушка** пуче пушка; **б)** (*о огньовим оружию*) опалити; **3.** (*нараз почац*): **пукла яр** грануло је пролеће; **на яр док пукню роботи** на пролеће кад почну радови; **4. (достац брух)** добити килу (брух), окилавити; **барз ше силовал та пукнул** веома се напрезао па је добио килу; ♦ **гоч пукнеш не будзе так як ти сцеш** макар се на главу поставио; ~ **од гніву** (*зависци и под.*) пукнути од гнева (*зависти и сл.*); ~ **од шмиху** пукнути од смеха

пукнуце с. **1.** (*дія*) пуцање; **2.** (*звук пуканя*) пуцање; крцкај; **3.** (*пукнуте место*) прслина

пуле -ета с. (< *серб.*) пуле, магаре; ♦ ~ **Мадярово!** шипак!

пулен х. (*любимец*) пулен

пулец -льца х. зоол. (*пша риба*) пуноглавац

пулин х. (< *серб.*) пулин (*оп. югаски пес*)

пулс х. пулс, било; **пошвидшани** ~ убрзан пулс; ♦ **намацац (намацкац, вимацкац) дакому** ~ (*найсц дакому найчувствительнейше место*) напипати (испипати) коме пулс (било)

пулсовац -суем *незак.* пулсирати

пулт х. **1.** (*подкладач, тримач*) пулт; **2.** (*дутянски стол*) тезга, пулт

пуляк х. ћуран; ♦ **нагнівани (надути) як** ~ ≅ дочекати кога с великим носом; **спущиц нос як** ~ (*покорно, поганьбено*) обесити (спустити, покуњити) нос

пуль *звич. удвосне, викр.* за доволоване *пулькох* пур, туј

пулька ж. ћурка

пулькац¹ -ам *незак.* (*гравчац – о пульки*) тујкати, каукати, ћурликати

пулькац² -ам *незак. оп.* **пуйдац и пуйкац**

пульков -а -о *оп.* **пульчи**

пульпулїканє с. (*пуляков глас*) дурдур

пульпулїкац -ам *незак.* (*видавац звук „пуль-пуль” – о пулякови*) блебетати, пућкати

пулт х. *заст. оп.* **пулт (2)**

пульчатко с. *дем.* ћуренце

пульче -еца с. ћуре

пульчечина ж. ћуретина

пульчи -а -е ћурећи; ♦ ~ **нос бот.** троскот, змијино грожђе (*Polygonum bistorta L.*)

пульчиц ше -им ше *незак.* (*ходзиц нагнівани*) дути се

пума ж. зоол. пума

пумпа ж. пумпа

пумпари *мн.* (*файта широких панталонах*) пумперице

пумпни -а -е и **пумпов** -а -о пумпни

пумповац -пуем *незак.* пумпати; ~ **бициглу** пумпати бицикл

пумпочка ж. *дем.* пумпица

пункт х. пункт

пунктовац -туем *зак. и незак.* пунктирати

пунктуация ж. пунктуација

пунски -а -е *ист.* пунски

пунт х. **1.** пауза коју звонар прави код звоњења након одређеног броја удараца звоном; **2. поез. заст.** строфа; **шпиванка**

ма **штири пунти** песма има четири строфе
пунч х. пунч
пупати -а -е оп. **пупкати**
пупенци х. мн. (ср. пупенец): **вишли по нїм** ~ најежио се (од зиме)
пупкати -а -е **1.** трбушаст, пупав, дебео; **2.** **пупкати** -того х. дебелько, трбоња; пейор. шкембо
пупков -а -о пупчани; ♦ ~ **пантліка** анат. пупчана врпца, пупчаница
пупкош х. трбоња, дебелько
пупок -пка х. **1.** анат. пупак; **2.** коц. (пупче) пупољак; **3.** поль. (гузел дзе завязане порвисло на снопу) чвор завезаног ужета на снопу; **4.** дом. (верх домашнього хлеба) пупак; **5.** оп. **пупкова пантліка**; ♦ **лапиц** ~ (натиц до бруха) добити трбух
пупорок -рка х. (птицов жалудок) бубац
пупчатко с. дем. пупољчић
пупче с. **1.** пупољак; **2.** коц. бот. булка
пупчиц -им **незак.** калемити (у *пролеће*)
пупчок -чка х. дем. (од **пупок**) пупчић
пурде с. (рапух, шапутрак) шкембе
пуриз(е)м -зму/-зма х. пуризам
пурист -та и **пуриста** -ти х. пурист(а)
пуританец -нца х. пуританац
пуритански -а -е пуритански
пурпурни -а -е и **пурпурови** -а -о/-е пур-пуран
пурцлан х. (пусти хлапец) деран
пурцловац -луем **незак.** експр. (сцекац) кидати; паковати се
пурш х. заст. (посилни) бурш
пусла ж. кул. пусла; **орехово пусли** пусле са орасима
пуслочка ж. кул. пуслица
пустара ж. пустара
пустацина ж. (пусти, ненаселени край) пустолина
пусти -а -е **1.** (без людзох, ненаселени) пуст; безљудан; опустео; **пусти уліци** пусте улице; **2.** (невоспитани, бесни) пуст, распуштен, пуstopашан, обестан
пустиня ж. **1.** пустиња; **2.** заст. пустара
пустиняк х. оп. **пустиньожитель**

пустиньов(и) -а -о/-е пустињски; ~ **клима** пустињска клима
пустиньожитель х. пустињак
пустиньски -а -е пустињски; ~ **писок** пустињски песак
пусто присл. пусто
пустоловина х. беш. (< серб.) пуstopоловина (оп. **авантура**)
пустосц и **пустота** ж. **1.** (невоспитаносц) распуштеност, пуstopашност, обесност; **2.** опустелост, пуstopош
пустошиц -им **незак.** пуstopошити
пута с. мн. (ср. путо) заст. букагије
путац -ам **незак.** сапињати; спутавати; ~ **конї** сапињати коње
путац ше -ам ше **незак.** (заплетац ше, шпотац ше) заплитати се
путач х. оп. **путнач**
путешествіе с. путешествовање
путнач х. (штранг за путане ногох *статку, коњом*) путо, сапница, пајван; ♦ ~ **з колчком (з колчками)!** шипак!
путни -а -е: ~ **чловек** заст. путник; пролазник
путнік х. путник
путніца ж. путница
путніцки -а -е путнички
путовање с. путовање
путовац -туем **незак.** путовати; ~ **на гайзибану (на автобусу, на авиону)** путовати возом (автобусом, авионом)
путра ж. (мала хижка) мала трошна кућица, путријица (в.)
путрак х. (рапух) клиња, шврћа
путрика ж. оп. **путра**
путующи -а -е заст. оп. **путуюци (2)**
путуюци -а -е **1.** путујући; ~ **циркуз** путујући циркус; **2. а)** **путуюци** -цого х. путник; **б)** **путуюца** -цей ж. путница
путькац -ам **незак.** пућкати
путь-пуруть викр. оном за подражоване гласа препилки пућ-пурућ
путьпурутька ж. оп. **препилка**
путьпурутькац -ам **незак.** **1.** (о препилки) пућпурирати, пућкати; **2.** *прен.* блебетати
пуфер х. техн. (одбойнік на вагону) пуфер
пуфна ж. козм. пуфна

пух х. зоол. пух (Myoxus)

пухлені́на ж. и **пухлі́на** ж. отекина

пухну́ц -нем *незак.* отицати; бубрити

пуч х. пуч

пучина ж. (*отворене морію*) пучина

пучист -та и **пучиста** -ти х. пучист(а)

пучи́ц -им *незак.* 1. надимати; **пучи ме** надима ме; 2. (*джамии*) гъечити

пучи́ц ше -им ше *незак.* напињати се

пучні́ц -неєм и -їм *незак.* 1. бубрити; 2. надимати се

пушка ж. пушка; ♦ **набива́ца** ~ набијача; **ловарска** ~ ловачка пушка; (*з броками*) сачмарица; ♦ **як з пушки** као из пушке

пушкар х. пушкар

пушкари́ца ж. пушкарница

пушкаш х. *заст.* стрелац

пушков -а -о пушчани; ~ **прах** барут; ♦ **розсипал ше як пушков прах** (*розприповедал ше*) раздрешио је бисаге

пушкомет х. пушкомет

пушкомитралез х. пушкомитраљез

пушкомитралезец -зца х. пушкомитраљезац

пушочка ж. *дем.* пушчица

пушане с. 1. *церкв., фолкл.* (*остатня недзеля пред Вельконоцним постом*) Беле покладе; 2. *дієсл. мен. од пушац (ше)*

пуша́ц -ам *незак.* I *прех.* 1. з *розл. знач.* пуштати; **мац не пуша дзеци сами до кина** мајка не пушта децу саму у биоскоп; ~ **статок пасц** пуштати стоку на испашу; ~ **музику** пуштати музику; 2. испуштати; ~ **з рукох** испуштати из руку; 3. (*шніг и под. – розпуцовац*) топити; 4. (*штреляц*): ~ **стрелу** одапињати (окидати) стрелу; 5. (*младніки и под. – гоніц*) пуштати, терати **квашняк барз пуца корені** кисељак јако пушта корење; **репчень пуца фатюги** горушица тера изданке; 6. (*полніц з пирію*): ~ **пире до перини або заглавка** набијати дуњу или јастук (*в.*); 7. (*целоту и под. зоз себе*) одавати, испуштати из себе; II *непрех. заст.* (*о шнігу*) топити се; **шніг помали пуца** снег се полако топи (*оп. и пушац ше (1)*)

пуша́ц ше -ам ше *незак.* 1. топити се; отапати се; **шніг ше пуца** снег се топи; 2. одлеђивати се; 3. сићи; **райбем, а шпляхи ше не сцу пуша́ц** перем, а флека неће да сиђу; 4. (*парац ше – о штриканим*): **пушаю ше машлі** (*паре ше дацо штрикане*) кренуле су машине, кренуло је окце; 5. кретати, упућивати се

пушиска ж. *аугм.* пушчетина, пушчерина

пуши́ц -им *зак.* I *прех.* 1. з *розл. знач.* пустити; ~ **статок на пашу** пустити стоку на пашу; ~ **корень** пустити корен; 2. (*попушиц*) пустити, дозволити попустити; **родичи сй вше пуцели як вона сцела** родитељи су јој увек пустили како је она хтела; 3. (*уштухнуц, укушиц*): **пчола му пуцела жадло** пчела га је ујела (убола); 4. ~ **стрелу** окинути (одапети) стрелу; 5. упувати се; II *непрех. заст.* мало се отопити (*о снегу*)

пуши́ц ше -им ше *зак.* 1. (*рушиц ше, пойсц*) кренути, поћи, упутити се, запутити се; **дзе ши ше пуцел?** куд си кренуо?; 2. пустити се; 3. (*пochaц ше парац – о дачим штриканим*): **пуцела ше машля** (*паре ше дацо штрикане*) кренула је машина; 4. (*змиц ше, розпушиц ше – о бруду*) сићи; **чухам з мидлом, а бруд ше не сце пуши́ц** трљам сапуном, а прљавштина неће да сиђе

пчола ж. пчела

пчолар х. пчелар

пчолари́ц -им *незак.* пчеларити

пчоларка ж. зоол. пчеларица (Merops); **златна** ~ **красна** пчеларица (M. apiaster)

пчоларство с. пчеларство

пчолка ж. *дем.* пчелица

пчолні́к х. пчелињак

пчолов -а -о пчелињи; ♦ ~ **мента бот.** матичњак (Melissa officinalis)

пшама́ц х.: **еден** ~ *оп. исти* ~; **идз до пшама́ца** иди до врага (до ђавола); **исти** ~ **један** те исти ђаво; **ки ци** ~? који ти је враг (ђаво)?; **най це** ~ **однеси!** нека те враг (ђаво) носи!; **на пшама́ца ци то?** ког врага ће ти то?; **пшама́ца!** врага! **ђавола!**; ~ **би го знал** враг (ђаво) би га

знао; **убил го** ~ [цо би го убил]! нек иде к врагу!, враг нека га носи!

пши -а -е пасји, псећи; ♦ ~ **вишня** бот. велебиле, бун (*Atropa belladonna* L.); ~ **риба** зоол. пуноглавац; ~ **грозно** оп. гадово яблучка; **пши уха** бот. плетичара, плитичара (*Xanthoria parietina*); **2. пши уха/ушка** анат. (часц шерца) залисци; **пши языки** оп. бабково лісце; ♦ **дзвигли ше му пши уха** (моцно ше нагнівал) покренула му се жуч; **пша крев** пасја поган, човек погане крви; **пшим ліцом** као покисао пас, посрамљен, постиђен; ~ **обичай** (недобри обичай) поган, гадан обичај; ~

син кучкин (пасји) син; **пшу мацер!** (та дзе, купак) врага!; **таки як з пшу юшку** **посипани** (похорени, ніяки) болестан, безвољан

пшина ж. **1. оп.** **пшиско**; **2. бот.** пасјача (*Brachypodium silvaticum*)

пшиско с. **1. аутм.** псина, кучиште; **2. гандр.** пашче, цукац, цукела

пшичок -чка х. дем. псетанце, кученце, пашче, куче; штене; **2. (наштрэд капури за операне обидвох крыдлох)** попа; **3. пшички** мн. бот. зевалица, жабица (*Ap-tirrhinum majus* L.)

пядз ж. и х. заст. педаљ

Р

раб х. роб, сужањ; ♦ ~ **божи** рел. раб божји
раба жс.: ~ **Божа** рел. раба божја
рабат х. рабат
раби -ия х. (еврейска титула) раби
рабин х. (еврейски свјешћеник) рабин
рабиня жс. робиња
рабовац -буем *незак.* робовати
рабовски -а -е робовски
рабровац -руем *незак.* 1. газити (*чинећи штете*); 2. израбљивати
рабовласник х. ист. робовласник
рабовласнички -а -е робовласнички
рабски -а -е ропски
рабство с. 1. ропство; 2. заробљеништво
рагнуц -нем *зак.* (моцно *вдериц*, *звич.* *з палицу и под.*) ударити, лупити; одрапити, прижгати
рага жс. (< *серб.*) (*подли, нјаки конь*) рага, курада, хрга
рагастов х. лепило за гуму
рагби -ия х. *спорт.* рагби
рагбист -та и **рагбиста** -ти х. рагбиста(а)
рагу -уа х. кул. рагу
рад -а -е и **рада** *непрем.* за *шицки три ро-ди и множину* који би нешто волео, радо учинио и сл.: **рад (рада) бим...** волео бих..., хтео бих..., радо бих...; **рада бим...** волела бих..., хтела бих..., радо бих...; **не рад (не рада) бим...** не бих волео..., **не рада бим...** не бих волела
рада жс. 1. савет; **дац дакому раду** дати коме савет; 2. веће; **вивершна** ~ извршно веће; **наставниџка** ~ наставничко веће; ♦ **дац ради:** 1. **дац себе ради** помоћи себи (*у решавању неког проблема*); при-брати се; снаћи се; **у тих бригах не знају себе ради дац** у овим бригама не умеју

себи помоћи; **не мог себе ради дац од гниву** није могао да се прибере (није знао шта ће са собом) од гнева; **родичи себе не знају дац ради дзе школовац дзеци** родитељи не могу да се снађу где школовати децу; 2. **дац себе ради з даким/дачим** изаћи на крај с киме/чиме; 3. **дац дакому/дачому ради** помоћи коме/чему (*да реши проблем, да се снађе, да се прибере*); **не може сј дац ради у теј бриги** не може да јој помогне у овој бризи

радар х. радар

радарски -а -е радарски

радаш х. прид, прида, привага, радаш; ♦ **дац дакому дацо на** ~ дати коме што у приде

радзиц -им *незак.* саветовати

радзиц ше -им ше *незак.* 1. **а)** саветовати се; ~ **з даким** саветовати се с киме; **б)** (*дако-му – гледац дачий совет*) саветовати се, (у)питати кога за савет, тражити савет; **радзел ше ми цо ма робиц** упитао ме је за савет шта да ради; 2. већати

ради -а -е: **з радей души** драге воље

радий х. оп. радијум

радикал х. з *розн. знач.* радикал

радикализ(е)м -зму/-зма х. радикализам

радикализовац -зуем *зак. и незак.* радика-лизовати, радикализирати

радикални -а -е радикалан

радио -ия х. радио

радиоактивни -а -е радиоактиван

радиоактивносц жс. радиоактивност

радио-аматер х. радио-аматер

радио-апарат х. радио-апарат

радио-вяза жс. радио-веза

радио-драма жс. радио-драма

радио-емисия *жс.* радио-емисија

радиолог *х.* радиолог

радиологични -а -е радиолошки

радиология *жс.* радиологија

радио-механичар *х.* радио-механичар

радио-предплатник *х.* радио-претплатник

радио-реклама *жс.* радио-реклама

радио-репортер *х.* радио-репортер

радио-спикер *х.* радио-спикер

радио-станција *жс.* радио-станица

радио-терапия *жс.* радио-терапија

радио-техника *жс.* радио-техника

радишовец -вца *х. ист.* радишевац

радиум *х. хем.* радиј(ум)

радиумов -а -о и **радиумски** -а -е радијумски

радиус *х. мат. и прен.* радијус

радијални -а -е радијан

радијатор *х. техн.* радијатор

радијација *жс. физ.* радијација; **Жемова** ~ Земљина радијација

радовац -дуем *незак.* радовати

радовац ше -дуем ше *незак.* 1. радовати се; 2. ликовати

радов(и) -а -о/-е (од **рада** (2)) који се односи на веће; **радово закљученс** закључак већа

радон *х. хем.* радон

радосни -а -е радостан

радосно *присл.* радосно

радосц *жс.* радост

радошнс *присл. оп.* радосно

раж -жу *х.* раж *жс.*

ражњићи *х. мн. (ед. ражњић)* кул. ражњићи

ражов(и) -а -о/-е ражан, ражен; **ражови** хлеб ражани хлеб, раженица; ♦ **ражов шниц** *бот.* ражена главница (*Claviceps purpurea*); **ражов рошок** *бот.* главница, намел (*Secale cornutum* L.)

раз I *присл.* 1. з розл. знач. једном; йому досц ~ повесц њему је довољно једном рећи; бул ~ еден краљ био једном један краљ; поведз уж ~ кажи већ једном; 2. (несподзивано, нараз) одједном; ~ лсѡ загирми одједном само загрми; 3. пут,

пута; два ~ два два пут два; кельо ~ сом ци гуторел! колико пута сам ти говорио!; II *злуч. звич. повторени* час...час, то.... то; те...те; сад....сад; **роби** ~ **едно** ~ **друге** ради час једно час друго; **видумус** ~ **тото** ~ **гевто** изволева те ово те оно; III *х. у функц. мен.* мах; з **першого разу** из цуга; ♦ ~два зачас, часком; ~ **еден** ~ **други** наизменично, наизред(ице); **лсѡ** ~ (ту и вон и под.) одједном (ето ти и њега и сл.); ♦ **бизовне як** ~ (цалком бизовне) сигурно као два и два четири

разсѡдна -ней *жс.* таблица множења; **дзѡци уча разсѡдну** деца уче таблицу множења

рајц -јѡм *незак.* саветовати; препоручивати; ~ **дзѡвки лѡгиня** препоручивати девојци момка

рај *х. рел. и прен.* рај; ♦ **жиц як у раю** пливати у масти, живети као у рају; **рада би душа до раю а грихи не даю** волела би душа у рај, али је не пуштају грехови; човек би волео да је безгрешан, али у животу се обично греша

рајбалњя *жс.* вешерница, перионица

рајбанс *с.* прање; **шмати на** ~ веш за прање

рајбанјѡна *жс.* веш (на прању)

рајбачка *жс.* 1. машина за прање веша; 2. праља, вешерица, вешерка; 3. а) *ридк. оп. купачка*; б) *заст. (справа за рајбанс з ребрастим плехом)* праља (в.), перилца (в.), рибалка (в.)

рајзовац -зуѡм *незак.* цртати

рајко *х. заст.* човек тамне коже и црне косе

рајон *х.* ре(ј)он, рајон

рајонски -а -е ре(ј)онски, рајонски

рајски -а -е рајски; ♦ ~ **птица** *зоол.* рајска птица (*Paradisca*)

рајснегла *жс.* чавлић, рајснегла

рак *х.* 1. *зоол., мед.* рак; 2. *астр. (Рак)* Рак; ♦ **червени (почервенјц) як** ~ црвен (поцрвенети) као рак

ракаш *х. поль.* 1. *поль. (шор марадикох)* ред крстина; 2. (*наскладани мехи*) штос

ракедла *жс.* 1. *заст. оп.* ракета; 2. (*як дзѡцинске бависко*) прскалица

ракета *ж.* ракета; **балистична** ~ балистичка ракета; ~ **жем-воздух** ракета земља-ваздух

ракетни -а -е и **ракетов(и)** -а -о ракетни

ракетовац -туєм *зак.* и *незак.* ракетирати

ракун *х. зоол.* ракун (*Procyon lotor*)

рак-рана *ж. мед. и прен.* рак-рана

рам *х.* **1.** оквир, рам; **2.** (*на облаку*) рам, увлака, оплата; **3.** (*на пилки*) лук; **4.** *пчол.* рам

рамадан и **рамазан** *х. рел.* рамадан, рамазан

рамазански -а -е рамазански

рамач *х.* **1.** (*у габзовей пукалки; у фурчи за надзиванє*) кундак; **2.** *заст.* (*за набиванє пушкового праху до оружия*) набијач, шипка

рамик *х.* **1.** (*на слики*) рам, оквир, медаљон; **2.** (*на окулярох*) оквир; **3.** *частейше* *мн.* (*на кнїжски, теки*) корице; **4.** (*на дерлячи*) рам; **5.** *оп.* **рам (4); 6.** *рамики* *мн. прен.* оквир; у **рамикох** *своїх овласценьох* у оквиру *своїх овлашћења*

рамиковац -куєм *незак.* укоричавати (*књи-гу*)

рампа *ж.* рампа, браник

рампаш *х. винар.* (*вино хторе почало кис-нуц*) рампаш

рана *ж. осн. и прен.* рана; **смертельна** ~ *смртоносна* рана; **загойц** *рану* исцелити *рану*; ~ **ше** *му дала на зло*, ~ **ше** *му спримецела* рана *му се дала на зло*; ~ **на шерцу** *прен.* рана на срцу; ♦ **розятриц** *стару рану* метнути (*ставити*) соли на *стару рану*; **таки є добри – на рану го приложиц** *добар је ко хлеб, мелем на рану*

ранави -а -е рањав, изранављен

ранг *х.* ранг

ранг-лістина *ж.* ранг-листа

ранговац -гуєм *незак.* ранговати

рандеву -уа *х.* рандеву

рандес *х. беш.* рандес (*оп.* **рандеву**)

ранечко *с. заст. оп.* **раночко**

рансни и **рансти** -а -е **1.** рањен; **2.** *рансни* -ного и *рансти* -того *х.* рањеник

ранец -нца *х.* **1.** ожилјак; **2.** *звич. мн.* **ранци** (*фалди на шматох*) набори, фалте; **сук-**

ня на ранци **1.** сукња са фалтама; **2.** (*з пресованима фалдами*) *плисирана* сукња

ранжирац -ам и **ранжовац** -жуєм *зак.* и *незак.* ранжирати

ранїви -а -е рањив, ранљив

ранїц -їм *зак.* ранити

ранка *ж. агр.* ранка

рано¹ *х.* јутро; ♦ **до билото** **рана** до ране зоре, до јутра; **добре** ~ *добро* јутро; **над раном** пред зору

рано² *присл.* **1.** ујутро, ујутру; ~ **понагля на роботу** ујутру жури на посао; **2.** јутрос; **пришол рано** дошао је јутрос; ♦ **додня** ~, **вчас** ~ у (рану) зору; (**на**)**ютре** ~ сутра ујутру; **на** ~ сутра

раночка *ж.* **1.** *дем.* раница; **2.** (*на скори або шлїжацей скорочки*) гризлица

раночко *с. дем. и гипок.* јутарце

рантави -а -е запуштене спољашњости; прљав

ранц *х. и ж.* **1.** (*на твари*) бора; бразда; **2.** (*на шматох кед ше скрацує рукав и под.*) фалтица; **3.** набор; мрешка; прегиб; **4.** *геол. и др.* бора, набор

ранцави -а -е изборан, наборан

ранцавиц (**ше**) -им (**ше**) *незак. оп.* **ранцовац** (**ше**)

ранцованє *с.* **1.** *дїсл. мен. од* **ранцовац** (**ше**); **2.** *техн.* *витоперење*

ранцовани -а -е набран

ранцовац (**ше**) -цуєм (**ше**) *незак.* набирати (*се*), купити (*се*); борати (*се*); смежуравати (*се*); мрешкати (*се*)

ранцочки *х. мн.* (*єд.* **ранцочок**): **з ранцочками** *скравец.* *плисиран*

ранч *х.* ранч

ранчер *х. (статкар, фармер)* ранчер

ранши -а -е **1.** јутарњи; **ранши новини** јутарње новине; **2.** јутрошњи; ~ **млєско** јутрошње млеко

раньовац (**ше**) -нюєм (**ше**) *незак.* рањавати (*се*)

рапи *ж. мн.* (*єд.* **рапа**) **1.** (*рапави места, долїнки*) храпе; **2.** (*шлїди од покох*): **по твари ма рапи** *лице му је богињаво (ро-хаво, рошаво)*

рапави -а -е **1.** (х)рапав; **2.** (хтори ма шлїди од покох по твари) богињав, рохав, рошав

рапавиц -вєсм и -им *нєзак.* (х)рапавити

рапидни -а -е рапидан

рапкасти -а -е (рапави – о кромплѣох, бундавох и под.) (х)рапав, јамичав, јамичаст

рапкац -ам *нєзак.* **1.** (гравчац – о качкох) гакати, пакати; **2.** брбљати; блебетати; **3.** *експр.* (падац з тупим вдереньом) трескати; падати; **ягоди рапкаю з древа** лудинѣ падају са дрвета

рапнуц -нем *зак.* **1.** (спаднуц, бухнуц) лоснути, треснути, фрцнути, окинати; **2.** ~ з **даким до жеми** треснути с киме о земљу

рапорт х. рапорт

рапортовац -туєм *зак.* и *нєзак.* рапортирати

рапотачка жс. блебетуша

рапсодия жс. рапсодија

рапснуц -нем *зак.* *оп.* **рапнуц**

рапух х. клинац, клиња, шврђа; балавац, деран

рапшаг х. (*нєшор*) вашар, цумбус

раритет х. раритет

раса жс. раса; пасмина

расиз(е)м -зму/-зма х. расизам

расист -та и **расиста** -ти х. расист(а)

расистични -а -е расистички

расни -а -е и **расов(и)** -а -о/-е расан

рата¹ *викр. коц.* помоћ!, упомоћ!; **кричала:** людзе, рата! *викала* је: људи, упомоћ

рата² жс. рата; **плаценє на рати** плаћање на рате

ратификовац -куєм *нєзак.* и *зак.* ратификовати, ратифицирати

ратица жс. папак; ♦ **виставиц (нацагнуц)** **ратици** *гандр.* (*умрец*) отегнути папке (папцима)

ратицаре х. *мн.* (*єд.* ратицар) *зоол.* папкари

ратичка жс. **1.** *дем.* папчић; **2.** *ратички* *мн.* *кул.* папци

ратичнявка жс. *вет.* шап

ратлук х. ратлук, рахат-локум (*оп.* **сланїнки** (**2. б**))

ратованє с. спасавање, спашавање; **чамец за** ~ чамац за спасавање; **екипи за** ~ спасилачке екипе

ратовац -туєм *нєзак.* спасавати, спашавати; избављати; притећи у помоћ

ратовац ше -туєм ше *нєзак.* спасавати се; избављати се

ратовацки -а -е спасилачки; избавитељски

ратовач х. спасац; избавилац

ратовачка жс. спаситељица; избавитељица, избавитељка

ратота жс. *кул.* **1.** приганице; кајгана; **2.** (*зоз сиром, иунку*) омлет

ратункови -а -о/е спасоносан

ратунок -нку/-нка х. спас; избављење

раф х. (*полїца*) раф

рафал х. рафал

рафинерия жс. рафинерия

рафиновани -а -е рафиниран

рафиновац -нуєм *зак.* и *нєзак.* рафинисати, рафиновати, рафинирати

рафия жс. (*нїткасте пасмо под древову лулу*) лика, личина, луб, рафија

рахитис х. *мед.* рахитис

рахитични -а -е рахитичан

раховац -хуєм *нєзак.* **1.** з *розл. знач.* рачунати; **вон швидко рахує у глави** он брзо рачуна у глави; **я раховал же ти уж нє придзеш** ја сам рачунао да ти више нећеш доћи; **2.** ~ **себе** (*думац*) мислити, рачунати, сматрати; **я себе так рахуєм же...** ја тако мислим да...; **3.** ~ з **даким** узимати кога озбиљно

раховац ше -хуєм ше *нєзак.* **1.** (*учишльовац ше*) убрајати се у кога/што; сматрати се, држати се; **вон ше рахує до вредних людзох** он се убраја у вредне људе; **2.** (*з даким/дачим*) водити рачуна, узимати у обзир, имати у виду, уважавати; у **мишаних штредкох муши ше раховац зоз жаданями шицких народох** у мешовитим срединама мора се водити рачуна о жељама свих народа; **тот народ постал велька сила з хтору ше кажда держава мушела раховац** овај народ је постао велика сила коју је свака држава морала уважавати

рахунка *жс.* рачуница
рахункови -а -е рачунски
рахунководитељ *х.* рачуновођа
рахунководство *с.* рачуноводство
рахункопокладач *х.* рачунополагач
рахункош *х.* рачунџија; **добри** ~ добар рачунџија
рахунок -нку/-нка *х.* **1.** *з розл. знач.* рачун; **2.** (*план, интерес*) рачуница; **3.** **рахунки** *мн. шк.* рачун, математика; ♦ **водзиц рачунку о даким/дачим** водити рачуна о коме/чему; **положиц (зложиц, здац/покладац)** ~ положити/полагати (поднети/подносити) рачун
Рац *х. заст.* Србин
рационализација *жс.* рационализација
рационализ(е)м -зму/-зма *х. филоз. и др.* рационализам
рационализовац -зуем *зак. и незак.* рационалисати, рационализовати, рационализирати
рационалист -та и **рационалиста** -ти *х.* рационалист(а)
рационални -а -е рационалан
рационално *присл.* рационално
рационалносц *жс.* . рационалност
рация *жс.* рација
рачки -а -е *заст.* српски
Рачкиња *жс. заст.* Српкиња
рачи -а -е рач(и)ји
рачкасти -а -е рачваст, рашљаст
рачкац ше -ам ше *незак.* рачвати се, рашљати се
рачки *мн.* **1.** рачве, ракле, рашље; **2.** *кул.* (*поверх цеста*) наћвар (*в.*), лествице (*в.*), рашље (*в.*), крстак (*в.*); **3.** (*на париді*) ракле
рачковац -куем *незак.* бауљати (*о детету*)
рачкујуци *присл.* пузећке, пузећки; бауљајући
рачок -чка *х. дем.* рачић
рашка *жс. бот.* ким (*Carum carvi*)
рашков -а -о: ♦ ~ **запражена юшка** *кул.* чорба од кима, ким-чорба
рашпель *х.* турпија (*за дрво*)
реагенс *х.* реагенс
реаговац -гуем *зак. и незак.* реаговати

реактивизација *жс.* реактив(из)ација
реактивовац -вуем и **реактивизовац** -визуем *зак. и незак.* реактивисати, реактивирати
реактивни -а -е **1.** реактиван; **2.** (*погон*) реактивни, млазни; ~ **авион** реактивни (млазни) авион
реактор *х.* реактор
реакционер *х.* реакционар, назадњак
реакционерни -а -е реакционаран
реакција *жс.* реакција; ♦ **ланцова** ~ ланчана реакција
реализатор *х.* реализатор
реализација *жс.* реализација
реализ(е)м -зму/-зма *х.* реализам
реализовац -зуем *зак. и незак.* реализовати, реализирати
реалиј *жс. мн.* реалије
реалист -та и **реалиста** -ти *х.* реалист(а)
реалистични -а -е реалистички, реалистичан
реални -а -е реалан, стваран
реално *присл.* реално, стварно
реалносц *жс.* реалност, стварност
ребаланс *х.* ребаланс
реберко *с.* **1.** *дем.* ребарце; **2.** **реберка** *мн.* а) *кул.* ребарца; б) (*на облашніцох*) ребра; ♦ **омацац (понамесцац) дакому реберка** наместити (поломити, поравнати, пребројати) коме ребра, смекшати коме бубреге
ребриц -им *незак. експр.* лемати, млатити
ребро *с.* **1.** ребро; **2.** *оп.* **реберко (2);** ♦ **намесциц (понамесцац, омацац) дакому ребра (реберка)** (*добре набиц дакого*) наместити (поломити, поравнати, пребројати) коме ребра, смекшати коме бубреге; **шицко ми едно як за едно ~ вишиц так и за два** (*два еднаки невигодносци*) један те исти ђаво
ребус *х.* ребус
ревакцинација *жс. мед.* ревакцинација
ревалвација *жс.* ревалвација
ревалоризација *жс.* ревалоризација
реванш *х.* реванш; ~-змагане реванш-утакмица

реваншовац ше -шуем ше *зак. и незак.* реванширати се

реваншистични -а -е реваншистички

ревер х. ревер

реверанс х. реверанс

реверенда ж. *цркв.* мантија

реверзибилни -а -е реверзибилан

реверс х. реверс; **вжац на** ~ узети на реверс

ревибор х. реизбор

ревиборносц ж. реизборност

ревидировац -руем и **ревидовац** -дуем *зак. и незак.* ревидирати

ревизијни и **ревизијски** -а -е ревизијски, ревизиони

ревизиониз(е)м -зму/-зма х. ревизионизам

ревизионист -та и **ревизиониста** -ти х. ревизионист(а)

ревизия ж. ревизија

ревизор х. ревизор

ревијни -а -е и **ревијски** -а -е ревијски

ревир х. (*подруче*) ревир

ревитализация ж. ревитализација

ревия ж. ревија; **модна** ~ модна ревија

ревиялни -а -е ревијалан

ревни -а -е *заст. (пилни)* ревностан, реван

ревнџи -а -е *ридк.* љубоморан

ревнџосц ж. *ридк.* љубомора

ревновац -нуем *незак.* *ридк.* бити љубоморан

ревоковац -куем *зак. и незак.* ревоцирати

револвер х. револвер

револвераш х. револвераш

револверашки -а -е револверашки

револверски -а -е револверски

револт х. револт

револтовац (ше) -туем (ше) *зак. и незак.* револтирати (се)

револуцијни -а -е револуцијски, револуциони

револуционер х. револуционар

револуционерни -а -е револуционаран

револуция ж. револуција

регабилитация ж. рехабилитација

регабилитацијни -а -е рехабилитациони

регабитоваци (ше) -туем (ше) *зак. и не-зак.* рехабилитовати (се), рехабилитирати (се)

регома ж. *беш.* оп. **реома**

регот х. и **реготанс** с. *гандр.* церек

реготац ше -ам ше *незак.* *гандр.* церекати се

реготаци -а -е *гандр.* церекав

реготач х. *гандр.* церекало

регочанс с. њиштање; рзање

регочац -чим *незак.* њиштати, њискати, рзати; **коњ регочи** коњ њишти (рже)

регочац ше -чим ше *незак.* оп. **реготац ше**

регочиц -им *незак.* *коц.* оп. **регочац**

регочиц ше -им ше *незак.* оп. **реготац ше**

регал х. регал

регалиј мн. *ист. (владарски права)* регалије

регата ж. *спорт.* регата

реге -еа х. *муз.* реге

регенеративни -а -е регенеративан

регенерация ж. регенерација

регенеровац (ше) -руем (ше) *зак. и незак.* регенерисати (се), регенерирати (се)

регент х. регент

регимента ж. **1.** *восн. ист. (полк)* регимента; **2.** *прен.* безброј

регион х. регион

регионализовац -зуем *зак. и незак.* регионализовати, регионализирати

регионални -а -е регионалан

регионов(и) -а -о/-е и **регионски** -а -е регионски

регистер х. регистар

регистер-каса ж. регистар-каса

регистерски -а -е регистарски

регистратор х. регистратор

регистратура ж. регистратура

регистрация ж. регистрација

регистровац (ше) -руем (ше) *зак. и незак.* регистровати (се), регистрирати (се)

региа ж. регија

реграция ж. *шк. заст.* **1.** школски распуст; **2.** дан (дани) без наставе; ♦ **правиц реграцию** бежати са наставе

регрес х. регрес

регресивни -а -е регресиван
регресия *ж. з розл. знач.* регресија
регрут *х.* регрут
регрутација *ж.* регрутација
регрутни -а -е регрутни; ~ **комисия** регрут-на комисија
регрутовац -туем *зак. и незак.* регрутовати, регрутирати
регрутски -а -е регрутски
регула *ж. (правило)* регула
регуларни -а -е регуларан
регулатива *ж.* регулатива
регулатор *х.* регулатор
регулација *ж.* регулација
регулаш *х. воєн. заст.* редов
регуловац -луем *зак. и незак.* регулисати, регулирати
редаговац -гуем *незак.* уређивати (*новине и сл.*)
редактор *х.* уредник
редакторка *ж.* уредница
редакторство *с.* уредништво
редакцијни -а -е редакцијски; уређивачки; ~ **одбор** уређивачки одбор
редакција *ж.* редакција, уредништво
реденгот *х. (хлопски капут)* реденгот
редефиновац -нуем *зак. и незак.* редефинисати, редефинирати
редиговац -гуем *зак. и незак.* редиговати, редигирати
редзиц -им *незак.* одређивати; уређивати; управљати; наређивати; **фабрики редзацени** *як* *спу* фабрике одређују цене како хоће; *у фирми шеф редзи* *як* *ше* *будзе* *робиц* *у фирми шеф* наређује како ће се радити; *♦ човек радзи а бог редзи* човек би хтео, а бог одређује; човеков живот је у божјим рукама
редуковац -куем *зак. и незак.* редуковати, редуцирати
редуктор *х. техн., хем.* редуктор
редукција *ж.* редукција
редупликовац -куем *зак. и незак.* редуплицирати
режийни -а -е режијски
режим *х. з розл. знач.* режим

режимов -а -о и **режимски** -а -е режимски; ~ **чловек** режимски човек
режирац -ам и **режировац** -руем *зак. и незак.* режирати
режисер *х.* режисер
режисерка *ж.* режисерка
режисерски -а -е режисерски
режия *ж.* режија
резак *х. мед.* упала мокраћне бешике
резанїна *ж. прен.* кланица
резанки *ж. мн. (сд. резанка)* резанци *х. мн. (сд. резанац); ♦ цвиклово* ~ *поль.* репини резанци
резац *режем* *незак.* **1. а)** сећи; **б)** сецкати; **2. (покарму на шечки)** сечкати; **3. експр.** (*моцно биц дакого*) лемати, деветати, макљати, шибати
резаци -а -е **1.** непријатно киселкаст (*о воћу, соку и сл. у првој фази ферментације*); **2. (барз жимни)** бридак; ~ **витор** бридак ветар
резацосц *ж.* непријатна киселост (*воћа, сока и сл. у првој фази ферментисања*)
резач *х.* резач
резбар *х.* резбар
резбария *ж.* резбарија (*слика*)
резбарство *с.* резбарство
резеда *ж. бот.* резеда (*Reseda odorata*)
резерва *ж.* **1.** резерва; **2.** залиха
резерват *х.* резерват
резервация *ж.* резервација
резервист -та и **резервиста** -ти *х.* резервист(а)
резервни -а -е резервни; ~ **официр** резервни официр
резервоар *х.* **1.** резервоар; **2. (вода застановена з брану)** водојажа
резервовани -а -е (*стримани*) резервисан, резервиран
резервовац -вуем *зак. и незак.* резервисати, резервирати
резигнация *ж.* резигнација
резигновани -а -е резигниран
резигновац -нуем *зак. и незак.* резигновати, резигнирати
резиденция *ж.* резиденција
резиме -еа *х.* резиме

резимовац -муєм *зак.* и *нєзак.* резимовати, резимирати
резки -а -е **1.** (*ясни, розумліви – о бешеди*) јасан, разговетан; **2.** оштар, строг
резко *присл.* **1.** (*ясно, розумліво*) јасно, разговетно; **2.** оштро, строго
резолуция *жс.* резолюција
резон *х.* резон
резонанца и **резонанция** *жс.* резонанта, резонанција
резонатор *х.* *физ., муз.* резонатор
резоновац -нуєм *нєзак.* резоновати, резонирати
резултанта *жс.* *физ.* резултанта
результат *х.* резултат
резултовац -туєм *зак.* и *нєзак.* резултирати
резус-фактор *х.* *мед.* резус-фактор
реинкарнация *жс.* реинкарнација
реинкарновац -нуєм *зак.* и *нєзак.* реинкарнирати
реинтеграция *жс.* реинтеграција
рейгула *жс.* *заст.* правило, регула; ♦ **царски розказ катонацка** ~ (*вояк муши дисциплиновано сполньовац розкази*) строга вика на војника; **буц под рейгулу** живети дисциплиновано, по строгим правилима
рейгулашни -а -е *заст.* исправан, тачан, педантан
рейтеши *х.* *мн.* (*єд.* рейтеш) кул. савијача; ♦ ~ **з бундаву** бундевара; ~ **з вишњами** (**зоз сиром, з маком, з маджуном**) савијача са вишњама (са сиром, с маком, са пекмезом); ~ **на квасу** савијача, штрудла; **слани** ~ **зоз сиром** гибаница са сиром; **слани** ~ **з кромплями** гибаница са кромпиром; **цагац рейтеши** кух. развличити (растезати) лист за савијачу
рейтешики *х.* *мн.* (*єд.* рейтешик) кул. савијача (*од лиснатог теста*)
рейтинг *х.* рејтинг
рекапитулация *жс.* рекапитулација
рекапитуловац -луєм *зак.* и *нєзак.* рекапитулисати, рекапитулирати
реквис *х.* реквизијем
реквизит *х.* реквизиит
реквизиция *жс.* (*присилне одніманє*) реквизиција

реквировац -руєм *зак.* и *нєзак.* (*одняц/однімац*) реквизирати
рекељче -єца *с.* кошуља с кратким рукавима
рекет *х.* *з розл. знач.* рекет
рекеташ *х.* рекеташ
рекетиновац -руєм и **рекетовац** -туєм *зак.* и *нєзак.* рекетирати
рекла *жс.* сако, капут
реклама *жс.* реклама
рекламация *жс.* рекламација
рекламер и **рекламовач** *х.* рекламер
рекламовац -муєм *зак.* и *нєзак.* рекламирати, рекламовати
рекламни -а -е рекламни; ~ **цена** рекламна цена
реклочка *жс.* *дем.* сако (*дечји*)
рекомпензация *жс.* рекомпензација
рекомпензовац -зуєм *зак.* и *нєзак.* рекомпензовати, рекомпензирати
реконвалесцент *х.* реконвалесцент, опорављеник
реконвалесценция *жс.* реконвалесценција
реконструовац -ууєм *зак.* и *нєзак.* реконструисати, реконструирати
реконструкция *жс.* реконструкција
рекорд *х.* рекорд; **зваліц** ~ оборити рекорд; **побиц шицки рекорди** потући све рекорде
рекордер *х.* рекордер
рекордерка *жс.* рекордерка
рекордни -а -е рекордан
рекреативни -а -е рекреативан
рекреация *жс.* рекреација
рекреацийни -а -е рекреациони, рекреацијски
рекреирац (**ше**) -ам (**ше**) и **рекреировац** (**ше**) -руєм (**ше**) *зак.* и *нєзак.* рекреирати (**се**)
ректор *х.* ректор
ректорат *х.* ректорат
реку *слов.* **1.** мислим; ја помислих; **то ти, а ја** ~ **хто то так нєскоро приходзи?** то си ти, а ја мислим ко ли то тако касно долази?; **2.** *на початку виречєня:* ~ **чи ши нє надумал предац авто?** да ниси можда одлучио да продаш кола?

рекция *жс. грам.* рекција
релаксация *жс.* релаксација
релаксовац -суем *зак. и незак.* релаксирати
релативни -а -е релативан
релативиз(е)м -зму/-зма *х.* релативизам
релативизовац -зуем *зак. и незак.* релативисати, релативизирати
релация *жс.* релација
релевантни -а -е релевантан
релей *х.* релеј
релеф *х.* рељеф
релефни -а -е рељефни
рели -ия *х.* рели
религия *жс.* религија
религиозни -а -е религиозни
религиозни -а -е религиозан
реликвија *жс.* реликвија
реликт *х.* реликт
релна *жс.* рерна, пећница
ремек-діло *с.* ремек-дело
ремень *х.* 1. каиш; 2. (за пукнутосц, брук) утега; 3. (на пушки) ременик; 4. (на шедзиску авта и под.) појас; 5. воєн. и др. опасач; 6. (на вршалици) ремен, каиш; 7. а) **ремені** *мн.* дизгине, кајаси; б) (за плугом кед ше оре) каишеви; ♦ **сцискац** ~ стезати каиш
ременьчок -чка *х.* 1. дем. каишчић, ременчић; 2. (на розличних предметох за капчане) каиш; ~ **на ручней годзинки** каиш на ручном сату; 3. (коло шії пса) оворотник
ремеселнік *х.* занатлија, *горв.* обртник
ремеселнічки -а -е 1. занатлијски, *горв.* обртнички; 2. занатски
ремеселніцтво *с.* 1. занатство, *горв.* обрт; 2. (ремеселніцки сталеж) занатлијство
ремесло *с.* 1. занат, *горв.* обрт; **мулярске** ~ зидарски занат; **дац на ученє ремесла** дати на занат; **пойсц учиц (виучиц)** **ремесло** отићи на занат; 2. (*орудіє*) оруђе, алатка
ремешельнік *х.* заст. оп. ремеселнік
реми -ия *х.* шах. реми
ремизовац -зуем *зак. шах.* ремизирати
реминисценция *жс.* (неясне здогадоване) реминисценција

ремисия *жс. з розл. знач.* ремисија
ремонт *х.* ремонт
ремонтовац -туем *зак. и незак.* ремонтирати, ремонтовати
ремонтни -а -е ремонтни
реморкер *х.* реморкер, тегљач
ренгель *х.* беш. заст. оп. **рендген**
ренген *х.* беш. оп. **рендген**
ренда *жс.* 1. (за сцерање праху и под.) крпа; 2. (фалат старей имати и под.) крпа, одрпина, траља, дроњак; ♦ **бляди (збляднуц)** **як** ~ блед (пребледети) као зид (као крпа); **вицадзени (витрапени, вислабени)** **як** ~ (**як помиток**) (*барз витрапени з роботу*) исцеђен као лимун; **пойсц до рендох** *фам.* (*пойсц спац*) поћи у крпе
рендани -а -е крпен; ~ **лабда** крпењача
рендар *х.* крпар
рендген *х.* рендген
рендгенолог *х.* рендгенолог
рендгенотерапия *жс.* рендгенотерапија
рендгенски -а -е рендгенски; ~ **знімок** рендгенски снимак; ♦ **рендгенски зарі** рендгенски зраци
рендельов *х.* причалица; гунђало
рендельовац -люєм *незак.* много причати; много гунђати
рендешни -а -е заст. уредан
рендлап *х.* образдак, жажањ; парцела; **робиц на рендлапи** радити на препелице
рендочка *жс.* дем. крпица
ренегат *х.* ренегат, одметник
ренегатство *с.* ренегатство, одметништво
ренесанса *жс.* ренесанса
ренесансни -а -е ренесансни, ренесански; ~ **литература** ренесансна књижевност
реновирац -ам и **реновировац** -руєм *зак. и незак.* реновирати
реноме -еа *х.* реноме
реномирани и **реномовани** -а -е реномиран
реномовац -муєм *зак. и незак.* реномирати
рента *жс.* рента; **жемова** ~ земљишна рента
рентабилни -а -е рентабилан, уносан
рентисер *х.* рентијер

рентни -а -е и **рентови** -а -о/-е рентни, рентовни
реома *ж. мед.* реума
реорганизација *ж.* реорганизација
реорганизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и нєзак.* реорганизовати (се), реорганизирати (се)
реостат *х.* реостат
репарација *ж.* репарација
репаровац -руем *зак. и нєзак.* репарирати
репатријација *ж.* (вращање до отечества) репатријација
репегац -ам *нєзак.* 1. газити, трти (*правећи штете*); **статок му репегал по жице** стока му је газила по пшеници; 2. *прен.* дуго, целу ноћ плесати или играти
реперкусија *ж.* реперкусија
репертоар *х.* репертоар
репетовац -туем *зак. и нєзак.* репетирати
репетиција *ж.* репетиција
репик *х.* 1. *бот.* чичак (*Arctium lappa*); 2. *бот.* чешљуга (*Dipsacus silvester*); 3. *прен.* (допита особа) крпељ; ♦ **зарепиц ше (прилипиц ше) як** ~ прилепити се као чичак (као крпељ, као таксена марка); **як** ~ као шипка уз бубањ
репиц ше -им ше *нєзак.* 1. (*лапац ше на шмати и под. — о репику*) закивати се, качити се; 2. *прен.* а) (*провоковац, вивоковац*) закивати, качити се; б) (*до женох*) облета(ва)ти, удварати се, закивати
реплика *ж.* реплика
репликовац -куем *зак. и нєзак.* реплицирати, репликовати
репортажа *ж.* репортажа
репортер *х.* репортер, извештач
репортерски -а -е репортерски
репрезентативни -а -е репрезентативан
репрезентативец -вца *х.* репрезентативац
репрезентација *ж.* репрезентација
репрезентовац -туем *нєзак.* репрезентовати, репрезентирати
репресалија *ж. мн.* (ед. репресалија) репресалије
репресивни -а -е репресиван
репресија *ж.* репресија

реприза *ж.* реприза
репризовац -зуем *зак. и нєзак.* репризирати
репризни -а -е репризни
репродуковац (ше) -куем (ше) *зак. и нєзак.* репродуковати (се), репродуцирати (се)
репродуктивни -а -е репродуктиван
репродукција *ж.* репродукција
репроматеријал *х.* репроматеријал
рептили *х. мн.* (ед. рептил) *зоол.* рептили (*Reptilia*)
република *ж.* република
републиканец -нца *х.* републиканац
републикански -а -е републикански
републични -а -е републички
репутација *ж.* репутација
репух *х. бот.* репуша (*Moricandia arvensis*)
репчень *х. бот.* горушица (*Sinapis arvensis*)
рерна *ж. оп.* релна
ресельов *х.* турпија
ресельовац -люем *нєзак.* 1. турпијати; 2. брбљати, пуно причати
ресельовик *х.* 1. *дем.* турпијица; 2. (*ценки ресельов*) гладан
рескирац -ам *зак. беш.* (< *серб.*) рескирати (*оп. ризиковац*)
ресор *х.* ресор
ресорбовац -буем *зак. и нєзак.* ресорбовати, ресорбирати
ресорбција *ж.* ресорпција
ресорни -а -е ресорни; ~ **министер** ресорни министар
респект *х.* респект
респектабилни -а -е респектабилан
респектовац -туем *зак. и нєзак.* респектовати, респектирати
респиратор *х.* респиратор
респирација *ж.* респирација
рестауратор *х.* рестауратор
рестаурација *ж.* рестаурација
рестауровац (ше) -руем (ше) *зак. и нєзак.* рестаурирати (се), рестаурисати (се)
ресто *с. и х.* ресто
ресторан *х.* ресторан

ресторанов -а -о и **ресторански** -а -е ресторански

ресторация *жс.* ресторација

рестриктивни -а -е рестриктиван

рестрикция *жс.* рестрикција

ресурс *х.* ресурс

ретардовани -а -е ретардиран

ретардовац -дуем *зак. и незак.* ретардирати

ретор *х. (бешедник)* ретор

реторик *х. оп.* **реторичар**

реторика *жс.* реторика

реторичар *х.* реторичар

реторични -а -е реторичан

реторски -а -е реторски

реторта *жс.* реторта

ретроактивни -а -е ретроактиван

ретровизор *х.* ретровизор

ретроградни -а -е ретроградан

ретроспектива *жс.* ретроспектива

ретроспективни -а -е ретроспективан

ретушовац -шуем *зак. и незак.* ретуширати

ретьва *жс. бот.* ротква (*Raphanus sativus*)

ретьвочка *жс. дем.* ротквица

ретьшок -шка *х.* гајка за каиш

реуматиз(е)м -зму/-зма *х.* реуматизам

реуматичар *х.* реуматичар

реуматични -а -е реуматичан

реуматолог *х.* реуматолог

реферат *х.* реферат; **поднесц** ~ поднети реферат

референдум *х.* референдум

референт *х.* референт

референтка *жс.* референтиња

референца и **референция** *жс.* референца, референција

реферовац -руем *зак. и незак.* реферисати

рефлекс *х. з розл. знач.* рефлекс; ♦ **безусловни (уродзени) рефлeksi** безусловни (урођени) рефлeksi; **условни (здобути) рефлeksi** условни (стечени) рефлeksi

рефлексивни -а -е рефлексиван

рефлексия *жс. з розл. знач.* рефлексија

рефлексни -а -е рефлексан

рефлексивни -а -е рефлексиван

рефлектовац (ше) -туем (ше) *зак. и незак.* рефлектовати (се), рефлектирати (се)

рефлектор *х.* рефлектор

реформа *жс.* реформа

реформатор *х.* реформатор

реформация *жс.* реформација

реформиз(е)м -зму/-зма *х.* реформизам

реформовац -муем *зак. и незак.* реформисати, реформовати, реформирати

реформист -та и **реформиста** -ти *х.* реформист(а)

реформистични -а -е реформистички

реформни -а -е и **реформов(и)** -а -о/-е реформни

рефрен *х.* рефрен

рефундация *жс.* рефундација

рефундовац -дуем *зак. и незак.* рефундирати

реца *жс. (дзиркаста чипка)* шупљика, чипка, украсна чипкаста трака

реце -ца *с. (мн. реца)* беш. рецепт (*лекарски*)

рецензент *х.* рецензент

рецензия *жс.* рецензија

рецензовац -зуем *зак. и незак.* рецензирати

рецепт *х.* рецепт

рецепционер *х.* рецепционер

рецепция *жс.* рецепција

рецесивни -а -е рецесиван

рецесия *жс.* рецесија

рецидив *х.* рецидив

реципрочни -а -е реципрочан

рецитал *х.* рецитал

рецитатор *х.* рецитатор

рецитаторка *жс.* рецитаторка

рецитаторски -а -е рецитаторски

рецитация *жс.* рецитација

рецитоввац -туем *незак.* рецитовати

репочка *жс. дем. од реца*

речица *жс. заст. оп.* рошта; ♦ **маю тельо дзеци** *як на речици дзирки (маю вельо дзеци)* имају буљук деце

речни -а -е **1. (легковиразни)** речит, лакоречив; **2. (добре розумљиви – о бешеди)** разговетан, јасан

речно *присл.* **1.** (*лежковизрно*) речито, лачоречиво; **2.** (*добре розумліво – о бешеди*) разговетно, јасно

реш *прикм. неспрем. беш.* (*добре, на червено упечени*) реш

решетко *с.* решето

решетовац -туєм *незак.* **1.** просејавати, решетати; **2.** *прен.* решетати

решниц ше -им ше *зак. беш. заст.* одлучити се, решити се

решо -оа *х.* решо

риба *жс.* риба; **лапац риби** пецати рибе; **морска** ~ морска риба; **одхов (ховане)** **рибох** *рибогојство*; **рична** ~ речна риба; **риби цвенкаю** риба гризе; **риби ше руцаю по поверхносци** води рибе се праћакају по површини воде; **риби ше тру** рибе се мресте; ♦ **велька** ~ крупна риба (зверка); **дробна** ~ ситна риба (зверка); **у тей води плїва** ~ у том грму лежи зец; **як ~ на брегу (недобре, подло)** као риба на суву; **як ~ у води** као риба у води

рибалов *х.* рибањак

рибаловски -а -е рибањачки

рибар *х.* **1.** рибар; **2.** риболовац; ♦ **орел** ~ *зоол.* орао рибар

рибарня *жс.* рибарница

рибарски -а -е **1.** рибарски; **2.** риболовачки

рибац -ам *незак.* рибати

рибизли *жс. мн.* (*ед.* рибизла) *бот.* рибизле (*Ribes rubrum*)

рибич *х. кул.* рибих; **целячи** ~ телећи рибих

рибка *жс. дем.* рибица; ♦ **злат(н)а** ~ златна рибица; **човекова** ~ *зоол.* човекова рибица (*Proteus anguineus*)

рибни -а -е рибљи; ~ **пияц** рибља пијаца

рибнік *х. заст. оп.* **рибалов**

рибов(и) -а -о/-е рибљи; **рибов мехир** рибљи мехур; **рибово месо** рибље месо

рибосд *х. зоол.* рибождер; **видра** ~ видра је рибождер

рибокрандош *х.* рибокрадица

риболов *х.* риболов

риболовец -вца *х. оп.* **рибар (2)**

риболовецки -а -е *оп.* **рибарски (2)**

риболовиско *с.* и **риболовище** *с.* риболовиште

риболовни -а -е риболовни; ~ **подруче** риболовно подручје

риболовство *с.* риболовство

рибчатнік *х.* младилиште

рибче -еца *с.* **1.** (*младе риби*) рибица; **2.** **рибчата** *мн.* (*рибов подросток*) рибља млађ

ривал *х.* ривал, супарник, такмац

ривалка *жс.* ривалка, супарница, такмица

ривалски -а -е ривалски, супарнички

ривалство *с.* ривалство, супарништво

ривисра *жс.* ривијера

риг *х.:* **нассц ше до ригу** прејести се; **напиц ше до ригу** наптити се преко мере; **допиц до ригу (барз допиц)** дозлогрдити, доћи до грла

ригане *с.* подригивање

ригац -ам *незак.* **1.** подригивати; **2.** *заст.* (*виблотовоац*) бљувати; **вулкан рига огень** вулкан бљује ватру

ригац ше -а ше *безос.* подригивати се; **рига ше му** подригује му се

ригнуц -нем подригнути

ригнуц ше -не ше *безос.* подригнути се

ригов *х. зоол.* кос, дрозд (*Turdus*)

риголовац -луєм *незак. полъ.* ригол(ов)ати

ригорозни -а -е ригорозан

ридац -ам *незак. ридк.* јецати, ридати

ридкави -а -е доста редак; **кукурица ми** ~ кукуруз ми је доста редак

ридки -а -е **1.** редак; **2.** (*о чечносци*) редак; **жидак**; ~ **блато** житко блато; **3.** (*преридзени – о шерсци и под.*) лињав; ~ **шерсц** ретка длака; **4.** (*розводнени*) редак, танак; ~ **юшка** танка чорба

ридко *присл.* редко; **вон** ~ **приходзи** он ретко долази

ридкосц *жс.* **1.** реткост; **2.** житкост, житкоћа

риднуц -нем *незак.* проређивати се; **власи му ридню** коса му се проређује

ридучки -а -е јако редак

рисцки -а -е (*од Риска*) ријечки

Рисчан и **Рисчань** *х.* (*чловек з Риски*) Ријечанин

рижни -а -е **1.** (*рижнородни*) разни, различит; **рижни** події разни догађаји; **рижни** гласи **кружа** разне гласине круже; **накупел сом рижни кнїжки** накуповао сам разне књиге; **2. рижне** *с. непрем.* разно; **положиц под точку:** ~ ставити под тачку: разно

рижно *присл.* разно, различито

рижногласни -а -е и **рижногласови** -а -о/-е разногласан

рижнонапрямни -а -е и **рижнонапрямови** -а -о/-е разномеран

рижнородни -а -е **1.** разноврстан; ~ **роба** разноврсна роба; **2.** шаролик, шарен; ~ **друштво** шаролико (шарено) друштво

рижнороднось *жс.* **1.** разноврсност; **2.** шаролико

рижнострани -а -е и **рижностранови** -а -о/-е *мат.* разностран

рижнофайтови -а -о/-е разноврстан

рижнофарбови -а -о/-е разнобојан; шарен

рижнофарбовосц *жс.* разнобојност; шаренило

рижноязыкови -а -о/-е и **рижноязычни** -а -е разнојезичан

ризи *мн. церкв.* одежа, риза, орнат; ♦ **влапиц бога за** ~ ухватити бога за браду; **попил би и з бога** ~ (*ишцко би дал за напой*) последњи динар би дао за пиће; **потрошел (предал) би и з бога** ~ (*барз вельо троши*) потрошио би доту свете Ане

ризик *х.* ризик

ризиковац -куем *зак. и незак.* ризиковати

ризични -а -е ризичан

ризлинг *х. агр.* ризлинг

ризиви -а -о/-е *заст.* брокатни, брокатски;

ризова сукня брокатна сукња

ризоподи *жс. мн. (ед. ризопода)* *зоол.* ризоподе (Rhizopoda)

рик *х. (ричане)* рика

рика *жс.* река; **побреже (брег)** **рики** обала реке; **вода чече (идзе)** **по рики** вода тече реком

рикавец -вца *х. зоол.* букавац (Botaurs stellaris)

рикверц *присл.* рикверц; **на** ~, **до рикверцу** у рикверц

риков -а -о речни; ~ (**ричне**) **корито** речно корито

рикша *жс.* рикша

рилкар *х. зоол.* рилаш

рилочко *с. зоол.* рилица (rostrum, proboscis)

Рим *х.:* **шицки драги водза до Риму** сви путеви воде у Рим

рима *жс. лит.* рима; **женска** ~ женска рима; **хлопска** ~ мушка рима

римбац -ам *незак. коц.* јако љуљати колевку (*лунајући њоме*)

римовац (ше) -муем (ше) *зак. и незак.* римовати се

римокатолик *х.* римокатолик

римокатоликиня и **римокатоличка** *жс.* римокатоликиња

римокатолички -а -е римокатолички

римполїц -їм *незак. оп.* **римбац**

римска -кей *жс. зоол. (часц жалудку румегачох)* сириште

римски -а -е римски; ♦ ~ **число** римски број; ~ (**грегоријански**) **календар** римски календар; ~ **оцец** римски папа

Римян *х.* Римљанин

римјански -а -е римљански

ринг *х. спорт.* ринг

рингишпил *х.* рингишпил, вртешка

рингла *жс.* рингла, карика

рингловка *жс. агр.* ринглов(ка)

ринї *жс. мн. (ед. риня)* (*нечистота у порох и браздох скори*) путњица, штрока; прљавштина

ринок -нку/-нка *х. заст.* пијаца; трг

риняви -а -е (*од ринї*) путњичав, штрокав;

♦ **вичухал ше як** ~ **праше** као дете је био нерадан и слаб ученик, а касније је постао вредан и ваљан човек

рипац -пем *незак.* **1.** гребати, грепсти (*скидајући или оштећујући површину*); ~ **з гвоздом по муре** гребати ексером по зиду; **2. (вапно, фарбу з мура)** љуштити; **3. поль. коц. (парац)** шпартати; **4. експр. (швидко сцекац)** кидати, стругати; **5. пейор.** испуштати гасове

рипач *х. трансп.* гребач

рис¹ *х. заст.* (робота за часц урожаю) рис;

робиц з рису радити на рис

рис² *х. зоол.* рис (Lynx lynx)

рисар *х. заст.* (од **рис**²) рисар

рисариц -им *незак. заст.* (робиц як рисар)
рисарити

риси *жс. мн.* (сд. риса) црте; у **рисох сй тва-**
ри видно було боль у цртама њезина ли-
ца видео се бол; ♦ у **главних (кратких и**
под.) рисох (смугох) у главним (кратким
и сл.) цртама

рискаша *жс.* пиринач, *горв.* рижа; ♦ ~ у
млеку *кул.* сутлијаш

рискашов(и) -а -о/-е пиринчани, *горв.* ри-
жин; **рискашово пољо** пиринчано
поље, пиринчиште; ♦ **рискашов макух**
бот. пиринчана арпа

рисов -а -о *рисји*

рисовальня *жс.* цртачница

рисоване *с.* цртање

рисовани -а -е цртан; ~ **филм** цртани
филм

рисованка *жс.* цртанка

рисовац -суем *незак.* цртати

рисоваци -а -е цртаћи; ~ **прибор** цртаћи
прибор

рисовацки -а -е цртачки

рисовач *х.* цртач

рисунок -нку/-нка *жс.* цртеж

рит *х.* рит

рит(е)м -тму/-тма *х.* ритам

ритмика *жс.* ритмика

ритмични -а -е ритмичан

ритов(и) -а -о/-е и **ритски** -а -е ритски;

ритово рошлїни ритско биље

ритуал *х.* ритуал

ритуални -а -е ритуалан

риф *х. ист.* (стара мера за длужину, коло
75 цм) лакат, риф

рихтац -ам *незак.* 1. спремати; ~ **полудзенок**
спремати ручак; 2. ~ **стол** простирати
сто

рихтац ше -ам ше *незак.* спремати се; **дзеци**
ше рихтаю до школи деца се спремају у
школу

рихтовац (ше) -туем (ше) *незак. заст. оп.*
рихтац (ше)

риц *рием* *незак.* рити

риц ше *рием* ше *незак.* трпати се; **цо ше**
рисш гу младим кед ши стари?! што се
трпаш међу младе кад си стар?!

рицинус *х. бот.* ричинус (Ricinus commu-
nis)

рицинусов(и) -а -о/-е ричинусни, ричину-
сов; **рицинусов олеј** ричинусно уље

ричане *с.* рика; дрека; бука; урлик; ~ **кра-**
вох рика говеда

ричац -чим *незак.* 1. (о статку, живо-
тиньох) рикати; букати; мукати; мечати;
њакати; дерати се; **крави рича** говеда
ричу; **лсв ричи** лав риче; **слепант**
ричи слон риче; **целе ричи** теле мечи;
магарец ричи магарац њаче; 2. *гандр.*
(барз гласно йойчац) дерати се, урлати;
3. а) (барз гласно гурчац – о мотору)
бучати, урлати; б) (о сирени и под.)
завијати, урлати

ричиц -им *незак. коц. оп.* **ричац**

ричка *жс. дем.* речича

рични -а -е речни; ~ **плївба** речна пловидба;
♦ ~ **острово** речно острво, ада

ришене *с.* 1. решење; 2. одлука

ришиви и ришими -а -е решив

ришиц -им *зак. з розл. знач.* решити,
одлучити; **ришел вещей не куриц**
решио је да више не пуши; ~ **молбу адм.**
решити молбу; **змагане риши пенал**
утакмицу ће решити пенал; ~ **задаток**
решити задатак

ришиц ше -им ше *зак.* 1. решити се,
одлучити се; 2. напанити се

ришка *жс. и х. коц.* 1. крава црвене длаке; 2.
човек црвене косе и образа, црвенко

ришкасти -а -е *коц.* 1. црвенокос, риђокос;
жутокос; 2. црвенкасте длаке (крава)

ришкаша *жс. коц. оп.* **рискаша**

ришовац -шуем *незак.* решавати, одлу-
чивати

ришовац ше -шуем ше *незак.* 1. решавати
се, одлучивати се; 2. напанивати се

ришуюци -а -е одлучујући; ~ **хвиљка**
одлучујући тренутак

роба *жс.* роба; ◇ *легка* ~ *ирон.* лака роба;
тарговина (*предавальня*) *мишаней* **ро-**
би трговина мешовите робе

робинзон *х. прен.* робинзон

робинзонски -а -е робинзонски

робиц -им *нєзак. I нєпрех.* 1. з *розл. знач.* радити; **вон роби у фабрики** он ради у фабрици; **машина нє роби** машина не ради; **вон роби на тим...** он ради на томе...; 2. баратати; **вон добре роби з апаратом** он добро барата са апаратом; 3. *празн. (дакому)* урицати; II *прех.* 1. чинити; **робиц добри дїла** чинити добра дела; 2. правити; ~ **дакого шалєним** правити кога лудим; 3. упражњавати, радити; **вон поряднє роби гимнастику** он редовно упражњава гимнастику; 4. (*обрабяц*) радити; ~ **здаток** радити задатак; ~ **жем** радити земљу; ◇ **нє зна цо** ~ (*у велькей є бриги*) не зна шта ће са собом; **роб та будзеш мац** ко учи знаће ко ради имаће, нема грошића без жуљића; **роби аж да ше потарга** (*аж да ше урве*) претргнуо се од рада, ради као сивоња; ~ **лєм по своїм** гонити своје; ~ **шмих з дакого** исмевати кога, спрдати се с киме; **роби як брамушка з хвостом** (*як мертви з очми*) (*слабо роби; нїч нє роби*) ≡ посао му иде као чарапин почетак; **роб цо сцєш** (*нє послуха, нє попусти и под.*) да му главу одсєчєш, да се на главу поставиш, макар се на главу поставио, ни за живу главу (неће да послуша, да попусти *и сл.*); шта да му радиш; **хто цо роби себе роби** како ко дроби онако и куса; **цо мам робиц?** шта да радим?; **чєжко** ~ (*робиц чєжски роботи*) аргатовати, жипчити

робия *жс.* робија

робияш *х.* робијаш

робияшски -а -е робијашки

робни -а -е робни; ~ **черанка** робна разме-
на; ◇ ~ **хижа** робна кућа

робно-пенєжни -а -е робно-новчани

робот *х.* робот

робота *жс.* 1. з *розл. знач.* рад; *интелектуал-*
на ~ умни рад; **роботи на полю, польски**
роботи пољски радови; **пуциц машину**

до роботи пустити машину у рад; **оддїл за роботу** одсек за рад; **семинарска** ~ семинарски рад; 2. посао; **пойсц дагдзе по роботи** отићи некуд послом; **у велькей є роботи** у великом је послу; ~ **ше им спори**, ~ **им швидко идзе** посао им иде брзо; **у якей ши роботи?** шта радиш?; 3. (*заняцє*) посао, запослење; **гледа роботу** тражи посао (запослење); **найсц роботу** наћи посао, запослити се; **приманє на роботу** запошљавање; 4. (*обставини, ситуация*): з **тим нє будзе легка** ~ с овим неће бити лака ствар; **нє пачи ше ми твоя** ~ (*нє пача ше ми твоей поступки*) не свиђа ми се то што радиш; 5. у *функц. пред.* оно што се са трудом *или* тешко постиже; ~ **заблуканого врациц на праву драгу** тешко је заблуделог вратити на прави пут; 6. **роботи мн.** највећи (сезонски) послови на њиви; **похорєл ше у роботох** разболео се у највећем послу; ◇ **дац дакому роботу** запослити кога; **достац роботу** запослити се; **звишок роботи** вишак рада; **минула** ~ минули рад; **примушуюца** ~ принудни рад; **обєзпечованє роботи** запошљавање; **своей роботи** домаће изrade; **шмати до роботи** радно одело; ◇ **видзим** (*знам*) **яка** ~ *видим* (*знам*) колико је сати, видим како ствари стоје; **владиц ше до роботи** прихватити се посла; **дац ше до роботи як жид Мишков кулаш** ≡ бацити се на посао, радити као коњ, бавити се коњским послом; **и готова** ~ и готова ствар; **нєдобра** ~ *оп.* **нїяка** ~ ; **нє ма иншакей роботи** беспослен поп и јариће крсти; **нє сцєм мац з нїм роботи** далеко му лепа кућа; **нїяка** ~ (*подли обставини*) не ваља му (*нам и сл.*) посао; **охаб ти шей** (*такей*) **роботи** окани се (прођи се) ћорава посла; **паты** (*патри*) **ти свою роботу** гледај своја посла; **робиц** (*патриц*) **свою роботу** радити (гледати) свој посао, гледати своју кућу; ~ [**нє заяц** –] **нє сцєкнє** (*нє одскака*) (*кратке одкладанє роботи нє чходліве*) ≡ ако је кратак дан дуга је година; **така и така** ~ таква и таква ствар; **така** ~ у том грму лежи зєц, у томе је ствар; **то його** (*твоя и под.*) ~ то

је његово (твоје и сл.) масло; **то не чиста** ~ то нису чиста посла; **по то за ~!?** шта [ли] је сад то?; какав је то начин!?; **јака челядз така и ~ оп. под челядз**

роботни -а -е **1.** вредан, радан, марљив, трудољубив; **вон барз** ~ он је јако вредан; **2.** радни; ~ **дзень** радни дан (*не празник*); ~ **кнїжочка** радна књижица; **роботни обовязки** радне обавезе; ~ моц радна снага; ~ **час** радно време

роботнік х. (мн. -іки и беш. -іци) **1.** радник; **културни** ~ културни радник; **сезонски** ~ сезонски радник; **2.** добар радник, вредан човек; **вон** ~ он је добар радник

роботніца жс. **1.** радница; **2.** добра радница, вредна жена

роботніцки -а -е раднички; ~ **кварт** радничка четврт; ~ **рух** раднички покрет

роботно присл. радно

роботносц жс. вредноћа, радиност, марљивост; прегалаштво; **почитуєм його** ~ ценим његову радиност

роботня жс. радионица

роботньов(и) -а -о/-е радионички

роботов(и) -а -о/-е (*од робот*) роботни

роботодавец -вца х. послодавац

роваш х. заст. (*деска и под. за записоване боргу*) рабош, роваш

ровень -ені жс. **а)** у *функц. пред. (парняк)* вршњак; вршњакиња; генерација; **вон моя** ~ он је мој вршњак; он је моја генерација; **б)** генерација; вршњаци; **при свосй ровені нашол себе и пару** код своје генерације (код својих вршњака) нашао је себи и девојку

ровеснік и ровешнік х. заст. вршњак

ровесніца и ровешніца жс. заст. вршњакиња

ровка жс. лисица (*оп. лішка*)

ровков -а -о лисичји

ровнане с. з *розл. знач.* равнање; **линия ровнаня** линија равнања; ~ **по (спрам) обставиных** равнање према приликама

ровнац -ам *незак.* равнати; ~ **жем** равнати земљу

ровнац ше -ам ше *незак.* **1.** равнати се, управљати се; заузети/заузимати став;

~ **по (спрам) обставиных** равнати се према приликама; ~ **по слунку** (*место годзинох, компаса*) управљати се према сунцу; **2.** (*буц ровни дакому*) равнати се, мерити се; **не можем ше я з тобу ровнац** не могу се ја са тобом равнати; **3.** (*намиряц ше*) нагађати се, намиривати се

ровнач х. равњач

ровначка жс. **1.** поль. равњач; **2.** техн. равналица; **3.** буд. равњача

ровни -а -е раван; ~ **драга** раван пут; ◇ ~ **угел мат.** раван (опружен) угао; ~ **талпа мед.** спуштено стопало, дустабан

ровніна жс. равница

ровнінар х. равничар

ровнінски -а -е **1.** равничарски; ~ **обласц** равничарска област; **2.** равнички; ~ **рика** равничка река

ровно присл. **1.** равно; **поскладац кнїжки** ~ сложити књиге равно; **2.** (*просто*) право; **рушел ~ гу салашу** кренуо је право према салашу; **3.** стално, непрекидно, вазда; ~ **ми допива** стално ми досађује; **4.** тачно; ~ **на полноци** тачно у пола ноћи

ровновага жс. равнотежа; **страиц** **ровновагу** изгубити равнотежу; ♦ **вируиц** **дакого з ровноваги** избацити кога из равнотеже

ровновагов(и) -а -о/-е равнотежни

ровнодньовица жс. равноднев(н)ица

ровнодушни -а -е равнодушан

ровнодушно присл. равнодушно

ровнодушносц жс. равнодушност

равнокраки -а -е равнокрак; ~ **троугелнік** равнокраки троугао

равнопобрежни -а -е равнобрег

равномирни -а -е равномеран

равномерно присл. равномерно; ~ **рушане** *физ.* равномерно кретање

равноправни -а -е равноправан

равноправносц жс. равноправност

равноострани -а -е *геом.* равноостран; ~ **пирамида** равноострана пирамида

ровночасно присл. *оп.* источно

ровня *жс.* 1. *мат.* раван; **прикра** ~ стрма раван; 2. *заст.* равница

ровче -еца *с.* лисић, лисичић

рог *х.* 1. *з розл. знач.* рог; **ловарски** ~ ловачки рог; ~ **и фагота** *муз.* рог и фагота; **греди и роги закрица** греде и рогови крова; 2. *поль.* (*угел брадла*) рогаљ (*в.*); **круци роги** завијати рогаљ; ♦ **аж му роги рошню** (*з вельким несцерженьом чека дацо*) рогови му расту; **аж волом (коньом) роги омарзли** *ирон.* он се жали на хладноћу, а уопште није хладно; **викруциц (оламац) дакому роги** (*зламац дачийо одуперане*) сабити коме рогове; **здзац/здзивац мужови роги** набити/набијати (*натаћи/натицати*) мужу рогове; **указац роги дакому** показати коме зубе

рогасти -а -е рожаст

рогати -а -е 1. рогат, дугорог; 2. **рогати** -то-го *х.* рогоња; ♦ ~ **статок** говеда

рогов(и) -а -о/-е рожан; ♦ ~ **паприга** рогача (*в.*), рогуља (*в.*)

род *х.* 1. (*родзина*) род, родбина; **шицок** ~ **ше зишол на свадзби** сав род се окупио на свадби; 2. род, принос; ~ **жита добри** род пшенице је добар; 3. *грам.* род

родак *х.* *ридк.* земљак

родзене *с.* рађање

родзени -а -е 1. (*власни*) рођени; ~ **оец** рођени отац; 2. родни; ~ **край** родни крај, завичај; ♦ **збирка родзеного краю** завичајна збирка; ~ **дзень** рођендан

родзина 1. *жс.* (*фамелийна лоза, род*) род, родбина; **вони** ~ они су род; **далека (блізка)** ~ далек (близак) род; ~ **по жени** тазбина; 2. *жс. и х.* рођак; рођака, рођакиња; **пришол до нього його** ~ дошао је код њега његов рођак; **стретла свою родзину** студентку срела је своју рођаку студенткињу; ♦ ~ **як бдзина** (*ніяка або далека родзина*) чорбине чорбе чорба

родзинац ше -ам ше *незак.* 1. (*тримац ше за родзину*) својакати се, својатати се, рођакати се, рођачити се; 2. (*поставац родзина*) орођавати се, срођавати се

родзинов -а -о рођаков; рођакин

родзински -а -е 1. родбински, сроднички; **родзински одношеня** родбински односи; 2. рођачки

родзинство *с.* сродство; рођаштво; ♦ ~ **по креви** крвно сродство

родзиц -им *незак.* 1. (*народзовац*) рађати; 2. (*давац урожай*) родити, рађати, успевати; **лоза треци рок родзи** лоза трећу годину рађа

родзиц ше -и ше 1 *незак.* *часто безос.* родити, рађати, успевати; **на лядніку (ше) ніч не родзи** на леднику ништа не успева; 2 *зак. оп.* **народзиц ше**

родитель *х.* (*мн.* родичи, *ридк.* родителе) родитељ

родителька *жс.* родитељица, родитељка

родительски -а -е родитељски; ~ **схадзка** *шк.* родитељски састанак

родич *х.* *ридк. оп.* **родитель**

родичи *х.* *мн.* (*ед.* родич) родитељи

родичка *жс.* *атр.* (*нашене drugiej файти рошліни у житарки*) уродица

родни -а -е родан, берићетан; ~ **рок** родна година

родніца *жс.* *анат.* вагина, усмина

роднось *жс.* родност

родов(и) -а -о/-е *и* **родовски** -а -е родовски; ~ **засніца** родовска заједница

рододендрон *х.* *бот.* рододендрон (*Rhododendron*)

родолюб *х.* родољуб

родолюбец -бца *х.* родољубац

родолюбиви -а -е родољубив, родољубан

родолюбивосц *жс.* родољубивост

родолюбис *с.* родољубље

родом *присл.* родом; **одкаль сце ~?** одакле сте родом?

родоначалнік *х.* родоначелник

родоначалніца *жс.* родоначелница

родоскверисне *с.* родоскрнављење, родоскврнуће, родоскврњење

родоскверни -а -е родоскврни

родосквернітель *х.* родоскврникац, родоскврнитель

родосквернітельни -а -е родоскврникачки

родослов *х.* родослов

родословс *и* **родословиє** *с.* родословље

родословни -а -е родослован

роєне *с. пчол.* ројидба

Рожество *с. церкв.* Рождество; ◇ **Рождество пресвятей Богородици** *оп.* Мала матка божја

рожень -жня *х.* ражањ

рожкати -а -е **1.** са малим роговима; **2. рожкати** -того *х. евф. (чорт)* кус, ђаво

рожнічи *х. мн. (ед. рожніч) оп.* **ражнічи**

рожнічка *ж. анат.* рожњача

розбабрац -ем *зак.* рашччкати

розбавени -а -е разигран; играв

розбавиц (ше) -им (ше) *зак.* разиграти (се)

розбавйовац (ше) -вюем (ше) *незак.* разигравати (се)

розбаториц (ше) -им (ше) *зак.* разбудити (се), расанити (се); раздремати (се)

розбег *х.* залет, затрка; **з розбегу** из залета, из затрке, изатрке, загоначке

розбегац ше -ам ше *зак.* устрчати се; ушепртљати се

розбегнуц ше -нем ше *зак.* потрчати; појурити, јурнути; затркати се; залетети се; захук(т)ати се; навалити

розбеговаліско и розбеговаліще *с.* залетиште

розбеговац ше -гуем ше *незак.* затркивати се; залетати се; захуктавати се; навалјивати

розбежац ше -жим ше *зак.* разбежати се, разјурити се

розберанки *ж. мн. (ридше ед. розберанка) фолкл.* девојачко вече

розберац -ам *незак.* **1.** (*механізем, справу*) расклапати, растављати; **2.** (*будинок*) рушити (*скидајући део по део*); **розбераю стару хижу** руше стару кућу; **3.** (*заклану животињу – фаластовац*) удити, комадати, чистити, редити; **4.** ~ **крачун** (*знімац украси з крачунског древка*) раскићивати јелку; **5.** (*шатоп*) размонтирати; **6. прен. (цешиц)** тешити; разговарати; разгаљивати; разонођавати; ~ **дакого у жалосци** тешити кога у жалости; **розберай го дакус** разговарај га мало; **така музика ме дакус розбера** таква музика ме мало разгаљује

розберац ше -ам ше *незак.* тешити се; разговарати се; разгаљивати се; разонођавати се

розбераци -а -е **1.** (*ошвижујуци – о напиту и под.*) који освежава, освежавајући; **кайсов сок розбераци** сок од кајсије освежава; **2. а)** (*хтори мож розобрац на часци*) растављив, расклопан; **б)** (*хтори мож розложиц на компоненти*) растворљив

розбербляц -ям *зак.* разбрбљати

розбербляц ше -ям ше *зак.* разбрбљати се; расторокати се, разблебетати се

розбетяриц ше -им ше *зак.* пробегарити се, прололати се

розбешнсти -а -е разбеснели, разјарен, побеснео, бесомучан

розбешніц (ше) -ім (ше) *зак.* разбеснети (се); разјарити (се); разгоропадити (се); распомамити (се)

розбешньовац (ше) -нюем (ше) *незак.* разјаривати (се); разгоропаћивати (се)

розбивац -ам *незак.* **а)** разбијати; лупати; ломити; ~ **облаки** разбијати (лупати) прозоре; ~ **карспелі** лупати столице; **б)** (*дробиц*) тући, крцати, туцати; ~ **орехи** тући орахе

розбивацки -а -е разбијачки; ~ **дїялносц** разбијачка делатност

розбивач *х.* разбијач

розбивніц (ше) -ім (ше) *зак.* разлабавити (се)

розбивньовац (ше) -нюем (ше) *незак.* разлабављивати (се)

розбистриц (ше) -им (ше) *зак.* разбистрити (се)

розбистровац (ше) -руем (ше) *незак.* разбистривати (се), бистрити (се)

розбитанговац ше -гуем ше *зак.* пробитанцити се, пробитанжити се

розбиц -ием *зак.* **а)** разбити; разлупати, слупати, сломити; **б)** (*здобиц*) здробити; скрцкати, скрхати; стући; раздрузгати

розбиц ше -ием ше *зак.* гу **розбиц**

розблажиц -им *зак.* разблажити

розблажовац -жуем *незак.* разблаживати

розблудни -а -е разблудан, развратан

розблудносц *ж.* разблудност, развратност, разврат

розбовчац -чим *зак.* распламсати, распалити

розбовчац ше -чим *ше зак.* распламсати се, разбуктати се; букнути

розбовчовац ше -чуєм *ше незак.* распламсавати се, разбуктавати се

розбойнік *х.* разбойнік

розбойніцтво *и розбойство с.* разбойніштво

розбокориц ше -им *ше зак. (< серб.)* разбокорити се (*оп. розроснуц ше*)

розбольонговац ше -гуєм *ше зак.* проскитати се, пробитанцити се

розбольтац -ам *зак. оп. розгольтац*

розборикац -ам *зак.* растурити; разбацати; **розборикал ми шицки ствари у куфре** растурио ми је све ствари у кофери

розбраніц -ім *зак. поль.* раздрљати

разбрехац -ешем *зак.* разлајати

разбрехац ше -ешем *ше зак.* разлајати се

розбризгац ше -ам *ше зак.* распрснути се при паду (*потпуно, на све стране – о водњикавом вођу и сл.*)

розбризговац ше -гуєм *ше незак.* распрскитати се при паду (*о водњикавом вођу и сл.*)

розбризнуц -ижнем *зак.* разбити (*водњикаво вође и сл., обич. бацивши га о земљу*)

розбризнуц ше -ижнем *ше зак.* распрснути се при паду (*о водњикавом вођу и сл.*)

розбудзиц (ше) -им (ше) *зак.* разбудити (се)

розбудзовац (ше) -дзуєм (ше) *незак.* разбуђивати (се)

розбудошени -а -е **1.** разуздан, необуздан, распојасан, обестан, распуштен; **2.** раскалашан

розбудошеносц *ж.* **1.** разузданост, распојасаност, обест, распуштеност; **2.** раскалашност

розбудошниц ше -им *ше зак.* **1.** разуздати се, распојасати се, разуларити се, изуларити се, постати необуздан, постати обестан; **2.** раскалашити се

розбуртавени -а -е разбарушен; чунав

розбуртавиц (ше) -им (ше) *зак.* разбарушити (се), раскуштрати (се); рашчупавити (се)

розбуртац -ам *зак.* **1. оп. розбуртавиц; 2.** узбуркати, узнемирити; ~ **дачийо чувства** узбуркати нечија осећања

розбуртац ше -ам *ше зак.* **1. оп. розбуртавиц ше; 2.** узбуркати се, узнемирити се

розбуртовац (ше) -туєм (ше) *незак.* узбуркавати (се), узнемиравати (се)

розвага *ж.* разонода

розважиц -им *зак.* **1. (розкивац)** расклимати, расклиматати; **2. (насилу отвориц) а)** ~ **дзвери** провалити врата; **б)** ~ **крави писки** отворити крави уста

розважиц ше -им *ше зак.* **1.** расклимати се, расклиматати се; **2.** разонодити се; забавити се

розважовац -жуєм *незак.* **1. (розкивовац)** расклимавати; **2. (насилу отверац) а)** ~ **дзвери** проваљивати врата; **б)** силом отварати

розважовац ше -жуєм *ше незак.* **1.** расклимавати се; **2.** разонођивати се; забављати се

розвалашени -а -е **1. коц. а)** растурен, разбацан; који је у великом неред, развашарен; **у гумне им таке розвалашене** у гумну им је општи неред; **б)** ~ **брадло** лоше саденута камара (*на може да се сруши*); **2. (неуважно облечени, порозкапчовани)** раздрљен; обнажен; ♦ ~ **як розвора** *коц. оп. розвалашени (1–2)*

розвалашиц -им *зак. коц.* навашарити, развашарити, направити неред

розвалашиц ше -им *ше зак.* разбашкарити се, раскомотити се, развашарити се, раширити се (*на седишту, кревету, столу*); **розвалашел ше през цали кавч** (*шеднул, розширел ше по цалим кавчу*) разбашкарио се по целом каучу; **розвалашел ше по цалим столе з паперами** раширио се по целом столу са папирима

розвалениска *с. мн. (ед. розвалениско) и розваліни ж. мн. (ед. розваліна)* рушеvine, развалине; зидине

розваліц -ім *зак.* **1. а) (розбиц)** развалити; ~ **дакому главу** разбити коме главу; **б)**

(*пováляц*) порушити, разрушити; **виля-та рика розвалела велі хижі** изливена река је порушила многе куће; **2.** (*насилу отвориц*) развалити; обити

розвалка ж. оклагија, развијач

розвалочка ж. **1.** дем. од **розвалка**; **2.** физк. (*ролька*) облица

розваляніска с. мн. (ед. розваляніско) оп. розваленіска

розваляц -ям зак. порушити, разрушити

розвальовац -люєм *незак.* **1.** (*розби-вац*) развальовати; **2.** (*насилу отверац*) развальовати; обијати

розвальовацки -а -е провалнички

розвальовач х. провалник; обијач

розвариц (ше) -им (ше) зак. раскувати (се)

розвашариц -им зак. развашарити

розведзени -а -е **1.** (*розвинчани*) розведен; **2.** геогр. разуђен

розвезц -ежем зак. развести (*през.* -езем); ~ робу развести робу

розвезц -едзем зак. развести (*през.* -едем)

розвезц ше -едзем ше зак. развести се

розвеселіц (ше) -ім (ше) зак. развеселити (се)

розвесельовац (ше) -юєм (ше) *незак.* развесельавати (се), увесельавати (се)

розвесельовач х. увеселитељ, веселитељ, веселилац

розвивац -ам *незак.* з розл. знач. развијати; ~ **способносци** развијати способности; ~ **фотографіі** развијати фотографије

розвивац ше -ам ше *незак.* развијати се; ~ **културно** развијати се културно

розвивач х. хем. развијач

розвидзиц -им зак. извидети

розвидзоване с. (*воєни задаток*) извидница, извиђај

розвидзовац -дзуєм *незак.* извиђати

розвидзовацки -а -е (од **розвидзовач**) извиђачки; ~ **табороване** извиђачко логоровање

розвидзовач х. **1.** извиђач, извидник (*припадник организације за излете у природу*); **2.** извиђач, извидник (*војник или војно возило на извиђачком задатку*)

розвиднік х. оп. **розвидзовач** (**2**)

розвидніц ше -і ше зак. *безос.* сванути, разданити се; **уж ше розвиднело** већ је свануло

розвидніца ж. (*воєна єдинка*) извидница

розвидніцки -а -е извиђачки; ~ **авион** извиђачки авион

розвидняне с. свитање, свануће, разданак

розвидняц ше -я ше *незак.* *безос.* свитати, раздањивати се

розвинчац (ше) -ам (ше) зак. развенчати (се)

розвинчовац (ше) -чуєм (ше) зак. развенчавати (се)

розвити -а -е **1.** *дїєсл. мен. од розвиц (ше)*; **2.** развијен; **розвити жеми** развијене земље; **3.** развијен, грађен; **вон крашне** ~ он је лепо грађен

розвиток -тку х. развитак

розвиц -иєм зак. з розл. знач. развити; ~ **мускули** развити мишиће; ~ **швидкосц** развити брзину; ~ **войско** (*розпоредзиц за борбу*) развити војску

розвиц ше -иєм ше зак. з розл. знач. развити се

розвице с. развиће, развитак

розвлажиц (ше) -им (ше) зак. развлажити (се)

розвласциц -им зак. развластити

розвод х. развод; ~ **малженства** развод брака

розвод'с с. развође, вододелница

розводзаци -а -е разводни; ~ **парніца** правн. разводна парница

розводзене с. **1.** *дїєсл. мен. од розводзиц (ше)*; **2.** оп. **розвод**

розводзиско с. оп. **розвод'с**

розводзиц -им *незак.* з розл. знач. разводити

розводзиц ше -им ше *незак.* разводити се

розводзовац -дзуєм *незак.* (*одводзиц на розлични боки*) разводити

розводз(ов)ач х. воєн. разводник

розводни -а -е **1.** разводни; ~ **мрежа** техн. разводна мрежа; **2.** оп. **розводзаци**

розводнік х. техн. разводник

розводніц -ім зак. разводнити

розводньовац -нюєм *незак.* разводњавати

розвожиц -им и **розвожовац** -жуєм *нєзак.* развозити

розвой х. развој; **жеми у розвою** земље у развоју

розвойни -а -е развојни; ~ **драга** развојни пут

розвора жс. (*часц селянского коча*) срчаница, свора; ♦ **бега як** ~ (*лєм бега, нє мирує*) само трчи, никако не мирује (*о детету*); **розвалашени як** ~ оп. под. **розвалашени**

розвоячиц -им зак. развојачити

розврат х. разврат

розвратни -а -е развратан

розврещац ше -щим ше зак. развриштати се; разридати се

розвязани -а -е **1.** дїсл. мен. од **розвязац (ше)**; **2.** (*шлєбодней бешеди; знаходлїви*) говорљив; одрешит; сналажљив; ♦ **дац розвязани руки** дати одрешене руке

розвязац -яжем зак. **1.** развезати, одрешити; **2.** *прен. (проблем)* решити, разрешити; одгонетнути; ♦ ~ **мех (допуциц шлєбодно трошиц)** одврнути славину; ~ **язык** развезати језик

розвязац ше -яжем ше зак. развезати се, одрешити се; ♦ **розвязал ше му язык** развезао (одрешіо) му се језик; **розвизал ше як жидовски мех (як з торби)** (*нашироко ше розприповедал*) развезао је језик

розвязка жс. **1.** оп. **розплет**; **2.** решење загонетке, одгонетка

розвизовац (ше) -зуєм (ше) *нєзак.* развезивати (се), дрешити (се)

розганяц -ям *нєзак.* **1.** растеривати, разгонити; разјуривати; **2.** (*цесто з розвалку*) развијати, такати

розгарнуц -нєм зак. разгрнути; ~ **гар** разгрнути пепео

розгартац -ам *нєзак.* разгртати

розгвариц ше -им ше зак. поразговарати

розгварка жс. **1.** разговор; **2.** **розгварки** мн. преговори

розгваряц -ям и **розгваряц ше** -ям ше *нєзак.* разговарати

розгеркац -ам зак. раздражити

розгикац ше -ам ше зак. разјецати се

розгимбац (ше) -ам (ше) зак. разљуљати (се)

розглас х. разглас

розгласни -а -е разгласни; ~ **станїца** разгласна станица; ~ **пошорене** разгласни уређај

розглашиц -им зак. разгласити

розглашиц ше -им ше зак. разгласити се; избити на јаву (на површину, на видело)

розглашовац (ше) -шуєм (ше) *нєзак.* гу **розглашиц (ше)**

розгляднїца жс. разгледница

розгнєсц -ецем зак. размесити

розгнєтац -ам *нєзак.* размесивати

розгнївани -а -е љут, срдит

розгнївано присл. љуто, срдито

розгнїваносц жс. љутња, сриба

розгнївац -ам зак. разљутити, разгневити, наједити, расрдити; ражестити

розгнївац (ше) -ам (ше) зак. разљутити (се), разгневити (се), наједити (се), расрдити (се); ражестити (се)

розгойдац (ше) -ам ше зак. *експр.* разљуљати (се)

розгойсац (ше) -ам (ше) зак. разљуљати (се)

розголєни -а -е **1.** обнажен; **2.** раздрљен

розголїц (ше) -їм (ше) зак. **1.** обнажити (се); разголитити (се); разгалити (се); **2.** раздрљити (се)

розгольовац (ше) -люєм (ше) *нєзак.* **1.** обнаживати (се); разголићавати (се); разгаљивати (се); **2.** раздрљивати (се)

розгольтани -а -е расклима(та)н, дрндав

розгольтац (ше) -ам (ше) зак. расклима(та)ти (се), разглобити (се), разглавити (се)

розгольовац (ше) -туєм (ше) *нєзак.* гу **розгольтац (ше)**

розгомбац (ше) -ам (ше) зак. разљуљати (се)

розгон х. залет

розгориц ше -им ше зак. разгорети се; разбуктати се, распламсати се

розгорйовац ше -рюєм ше *нєзак.* разгоревати се; разбуктавати се, распламсавати се

розгоруцени -а -е загрејан, врућ; **скочиц розгоруцени до води** скочити загрејан у воду; **не пий taki ~ води** немој пити воде тако врућ

розграніченє с. разграничење; **линия розгранічення** линија разграничења

розгранічиц (ше) -им (ше) *зак.* разграничити (се)

розгранічовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* разграничавати (се)

розгребац -бем *зак.* рашчепрати

розгривац (ше) -ам (ше) *незак. оп.* **розо-гривац (ше)**

розгризц -ижем *зак.* разгристи

розгришенє с. *оп.* **розришенє (2)**

розгришиц -им *зак. оп.* **розришиц (2)**

розгрубнуц -нем *зак.* раскрупњати се; **хлапец вирос, розгрубнул** дечак је порастао, раскрупњао се

розгагац ше -ам ше *зак.* **1.** (*о гускох*) разгакати се; **2.** *прен. (наглас ше розприповедац)* раскокодакати се

розгаграц ше -ам ше *зак.* разгаламити се; дићи вику, развалити жвале

розгажиц -им *зак.* **1.** (*погажиц*) разгазити; **2.** (*розишириц обуј з ношеньом*) разгазити, изгазити; ~ **цесни ципели** разгазити тесне ципеле

розгольтац -ам *зак.* (*розмутькац*) размутћкати; размутити

розграбац -бем *зак.* разграбити, разјагмити; **людзе розграбали робу у дутяну** људи су разјагмили робу у продавници

розгравчац ше -чим ше *зак.* разгакати се; разграктати се

розгужліц -ім *зак.* размрсити, раздрешити, распетљати; ~ **гузел** размрсити чвор

розгужљовац -люєм *зак.* размрсивати, раздрешивати, распетљавати

роздавац -ам *незак.* раздавати

роздавиц -им *зак.* згњечити, разгњечити

роздавчиц -им *зак. експр.* потпуно згњечити (разгњечити)

роздалєносц и роздаліна *ж.* раздаљина, раздаљеност

роздарті -а -е **1.** *дїсл. мен. од роз(о)дрец;* **2.** (*хтори гоч прецо йойчи, розмазани* –

о дзецку) цмиздрав, кмезав; **3.** **роздартє** -того с. раздеротина

роздац -ам *зак.* раздати

роздвојц (ше) -ім (ше) *зак.* раздвојити (се); размакнути (се)

роздвойовац (ше) -юєм (ше) *незак.* раздвајати (се); размицати (се)

роздербани -а -е (*дослужени, розтрешени*) расклиман; раздрндан; ~ **радио** раздрндан радио

роздербач -ам *зак.* (*розтресц, погубиц*) расклимати; раздрндати

розджамиц -им *зак.* **1.** згњечити, разгњечити, смождити; размрскати; **2.** спљоштити

розджамйовац -юєм *незак.* *гу* **розджамиц**

розджубац -бем *зак.* раскљувати, раскљувати

розджубовац -буєм *незак.* раскљувавати, раскљувавати

роздзеліви -а -е *оп.* **роздзелююци (2)**

роздзеліц -ім *зак.* **1.** (*подзеліц*) разделити; **2.** (*роздвојц*) раздвојити, разделити

роздзеліц ше -ім ше раздвојити се, разделити се

роздзелююци -а -е **1.** (*хтори роздзелює*) раздвојан; **2.** (*хтори мож роздзеліц*) раздєљив, раздвојан

роздзельни -а -е *грам.* раставни; ~ **злучнік** раставни везник

роздзельовац -люєм *незак.* **1.** (*дзеліц*) раздєљивати, делити; **2.** (*роздвойовац*) раздвајати, раздєљивати, лучити

роздзельок -льку/-лька *х.* (*оддзельок*) разделак

роздзерац -ам *незак.* **1. а)** цепати; раздирати; ~ **папер** цепати лист хартије; **б)** (*задзерац*) зацепљивати; **2.** (*дзецко – розйойчовац*) расплакивати, расплакати; **не роздзерай дзецко** немој да расплачеш дете; ♦ ~ **очи** **1.** разрогачивати очи (*да се боље види*); **2.** с напором отварати очи (*кад се јако спава*)

розділ *х.* раздео

роздлуженє с. раздужење

роздлужиц (ше) -им (ше) *зак.* раздужити (се)

роздлужовац (ше) -жуєм (ше) *незак.* раздуживати (се)

роздор *х.* раздор

роздражє *с.* распуће, распутица

роздражнїц -їм *зак.* раздражити; изазвати

роздражнїц ше -їм *ше зак.* раздражити се

роздражнююци -а -е раздражљив

роздражњовац -нюєм *незак.* раздраживати, дражити; изазивати

роздражњовац ше -нюєм *ше незак.* раздраживати се

роздрандац ше -ам *ше зак.* разбрбљати се, рашћеретати се

роздрец -ем *зак.* **1. а)** раздерати, расцепати; расцепити; ~ **рукав** расцепати рукав; **б)** (*задрец*) зацепити; **2.** (*дзецко – розійочац*) распакати; ♦ ~ **очи 1.** (*уважно ше упатриц; вищиріц очи*) широко отворити очи; разрогачити очи; **2.** (*отвориц очи по спаню*) отворити очи

роздрец ше -ем *ше зак.* **1.** (*подрец ше*) раздерати се, расцепати се; расцепити се; **2.** (*моцно скричац*) раздерати се, издерати се, дрекнути; ♦ **да ше роздре, лємцо ше не роздре** (*не може посцигнуц сполнїц шицки обовязки*) да се растргне (испрекида, претргне, поломи) од посла

роздриляни -а -е *арго* (*розвити*) разбацан

роздриляц -ям *зак.* разгурати, разгрнути

роздриляц ше -ям *ше зак.* *беш.* раздебљати се, раскрупњати се

роздробнїц -им *зак.* раздробити

роздробйовац -юєм *незак.* раздробљавати

роздробнїц -їм *зак.* (*розмелчиц*) уситнити

роздробњовац -нюєм *незак.* (*розмелчовац*) уситњавати, ситнити

роздружиц (ше) -им (ше) *зак.* раздружити (се)

роздружовац (ше) -жуєм (ше) *зак.* раздуживати (се)

роздрузац -ам *зак.* разбити; разбацати

роздрузац ше -ам *ше зак.* разбити се; распасти се

роздувац -ам *и роздувовац* -вуєм *незак.*

1. (*розноишц – о витре*) раздувавати; **2.** (*огень*) распиривати, пропиравати, раздувавати

роздудрани -а -е гунђало, бундало

роздумани -а -е промишљен, смишљен, разборит

роздумано присл. промишљено, смишљено, разборито

роздуманосц *ж.* промишљеност, смишљеност, разборитост

роздумац -ам *зак.* размислити; ♦ **скорей пове як роздума** бржи језик од памети, брз је на речима

роздумац ше -ам *ше зак. оп.* **роздумац**

роздумовац -муєм *незак.* **1.** размишљати; промишљати; **2.** домишљати се, довијати се

роздуц -уєм *зак.* **1.** (*рознесц – о витре*) раздувати; **2. а)** (*огень*) распирити, пропирити, раздувати; **б)** *прен.* распирити; ~ **неснависц** распирити мржњу

роздуц ше -уєм *ше зак.* раздувати се (*о ветру*); **але ше роздул!** ала дува!

розелектризовац (ше) -зуєм (ше) *зак. физ.* разелектрисати (се)

розєдац -ам *незак.* **1.** (*нагризац, розточовац*) разједати; **2.** (*барз гнївац*) жестити, срдити; ићи коме на цигерицу

розєдац ше -ам *ше незак.* жестити се, срдити се, разјаривати се, мамити се

розєдзени -а -е разјарен, бесан, срдит, мамен

розєдзено присл. разјарено, бесно, срдито, мамено

розєдзеносц *ж.* разјареност, бес, сриба

розєдинєносц *ж.* разједињеност

розєдинїц (ше) -їм (ше) *зак.* разјединити (се)

розєдинйовац (ше) -нюєм (ше) *незак.* разједињавати (се)

розєдначиц (ше) -им (ше) *зак.* разједначити (се)

розєдначованє *с.* разједначавање; ~ **консонантох** *грам.* разједначавање сугласника

розєдначовац (ше) -чуєм (ше) *зак.* разједначавати (се)

розєдовац ше -дуєм *ше незак. оп.* **розєдац ше**

розсєсц -єм *зак.* **1.** (*нагризц, розточиц*) разјести; **2.** (*барз нагнївац*) ражестити, разједити, разјарити, довести до беснила

розєсц ше -см ше *зак.* ражестити се, разједити се, разјарити се

розжалени -а -е *оп.* **розжалосцени**

розжаліц (ше) -ім (ше) *зак. оп.* **розжалосциц (ше)**

розжаловац -луєм *зак. (вжац чин)* ражаловати

розжалосцени -а -е ражалошћен, ожалошћен; сневеселен

розжалосциц (ше) -им (ше) *зак.* ражалостити (се), ожалостити (се); сневеселити (се); уцвелити (се)

розжалосцовац (ше) -цуєм (ше) *незак.* ражалошћавати (се), ожалошћавати (се); сневеселавати (се); уцвелјивати (се)

розжальовац (ше) -люєм (ше) *незак.* жалостити (се); сневеселавати (се)

розживкац ше -ам ше *зак.* разевати се

розжирячени -а -е усијан, ужарен, ужагрен

розжирячиц -им *зак.* 1. усијати, ужарити, зажарити, ужагрити; 2. *прен.* распирити, разбуктати

розжирячиц ше -им ше *зак.* усијати се, ужарити се, зажарити се, ужагрити се

розжирячовац -чуєм *незак.* 1. усијавати; 2. *прен.* распиривати, разбуктавати

розжирячовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* гу **розжирячиц (ше)**

розжувац -ам *зак.* ражвакати

розиграни -а -е разигран, живахан; раздраган

розиграц ше -ам ше разиграти се; раздрагати се

розидзени -а -е 1. *дїєсл. мен. од розисц ше;* 2. *(о супружнікох)* разведен, растављен

розисц ше -идзем ше *зак.* 1. **а)** *(розлучиц ше)* разићи се, растати се; **б)** *(о супружнікох)* растати се; 2. *(одаліц ше, розириц ше у вецей напрамох)* разићи се; **розишли ше хтори кадзи** разишли су се куд који; **молга ше розишла** магла се разишла; 3. *(потрошиц ше – о пенєжу)* потрошити се; **пенєж ше швидко розишол** паре су се брзо потрошиле; 4. *(о гордове)* расушити се; 5. *(не зложиц ше у думаню, похопеню)* размимоићи се, разићи се; 6. *(о*

зложеной, спакованей роби) разићи се; **коч ше розидзе кед є не звязани** кола се разиђу ако нису везана

розиходзєнє *с.* 1. *оп.* **розходзєнє;** 2. *(не-складанє у думаню, похопеню)* размимоилажење, разилажење у ставовима

розиходзиц ше -им ше *зак.* 1. *оп.* **розходзиц ше;** 2. *(не складац ше у думаню, похопеню)* размимоилазити се, разилазити се

розійойчац -чим *зак.* расплакати; раскукати

розійойчац ше -чим ше *зак.* расплакати се; раскукати се; разјецати се

розказ *х.* 1. наређење, наредба; **видац** ~ издати наређење; 2. *(нарученє єдзєня, пица у ресторану)* наруџбина, поруџбина

розказац -ажем *зак.* 1. *(дац розказ)* наредити, заповедити; 2. *(наручиц)* наручити; у **ресторану розказали пиво** у ресторану су наручили пиво; у **посластичарні розказала печиц тарту** у посластичарници је наручила да јој испеку тарту; 3. *(дакому – прешвечиц, урозумиц)* убедити; уразумити; доказати; **не мог сом му ~ же би то не робел** нисам могао да га убедим да то не ради; ♦ **не мож му ~ (не мож го прешвечиц)** не можеш му доказати; ~ **себе** *(змириц ше, нормализовац ше з розположеньом у розчарованю и под.)* смирити се, помирити се: **по тей звади не могла себе розказац** после ове свађе није могла да се смири; ~ **шерцу** стегнути срце

розказовац -зуєм *незак.* 1. *(давац розкази)* наређивати, заповедати; налагати; 2. *(єдзєнє, пице у ресторану – наручовац)* наручивати

розказуюци -а -е заповеднички, заповедан; ~ **тон** заповеднички тон; ♦ ~ **способ** *грам.* заповедни начин

розказуюцо присл. заповеднички

розкапчац -ам *зак.* раскопчати

розкапчац ше -ам ше *зак.* раскопчати се

розкапчовац -чуєм *зак.* раскопчавати

розкапчовац ше -чуєм ше *зак.* раскопчавати се

розквит *х. оп.* **розквитнуце**

розквітац -ам *незак.* цветати; расцветава-
ти се

розквітнуц -нем *зак.* расцветати се; про-
цветати

розквітнуце с. процват

розквочіц ше -им ше *зак.* расквоцати се

розкерчіц -им *зак.* раскрчіти

розквивани -а -е расклиман; дрндав

розквивац (ше) -ам (ше) *зак.* расклимати
(се), расклиматати (се), раздрмати (се);
разглавити (се)

розквивовац (ше) -вуєм (ше) *зак.* раскли-
мавати (се), раздрмавати (се); разглав-
љивати (се)

розкирвавіц (ше) -им (ше) *зак.* раскрвави-
ти (се)

розкихац -ам *зак.* растерати; з *неозбиљ-*
ним справовањом розкихал дружт-
во *неозбиљним* понашањем растерао је
друштво

розкихац ше -ам ше *зак.* 1. разићи се, рас-
турити се (*о већем друштву*); 2. а) (*не*
присц до реализації дачого): **розкихала**
ше свадзба неће бити (нема ништа од)
свадбе (*због неслоге младенаца, родбине*
и сл.); **розкихала ше догварка** није по-
стигнут (пропао је) договор; б) (*погубиц*
ше): **розкихало ше пријатељство** по-
кварило се (распало се) пријатељство

розкихотац ше -ам ше *зак.* раскикотати се

розкладанс с. 1. *дїсл. мен. од розкладац*
(ше); 2. (*на состоини часци*) разградња;
расклапање; 3. *физ., хем.* разлагање

розкладац -ам *незак.* 1. (*обект дії коло се-*
бе) стављати (слагати, размештати) око
себе; ~ **серсам коло себе** стављати алат
око себе; 2. (*карти за картане*) слагати;
3. *физ., хем.* разлагати; ~ **силу на компо-**
ненти разлагати силу на компоненте; ~
квашніни разлагати киселине; 4. *заст.*
расправљати; причати; објашњавати;
цошка живо розкладали нешто су жи-
во причали; **дармо сом му розкладал**
узалуд сам му објашњавао; 5. (*поставяц,*
шириц): ~ **шатор** постављати шатор; ~
адяш поль. *заст.* (*розкладац розвязани*
снопи по гумне за тлачене) насађивати
вршај (в.), ставити насад (в.); ◇ ~ **огень**

(*подпальовац огень у пецу, шпоргету*)
ложити ватру; ~ з **руками** гестикулирати
рукама; ~ **галови (мрежи)** постављати
мреже

розкладац ше -ам ше *незак.* 1. (*класц ко-*
ло себе предмети за роботу) стављати
(слагати, размештати) алат и сл. око себе,
припремати се за рад; 2. *нашироко* при-
чати; 3. *физ., хем.* разлагати се

розкладач х. *хем. и др.* разлагач

розкласовац (ше) -суєм (ше) *зак.* разврста-
ти (се)

розкласц -адзем *зак.:* ~ **огень/огня** нало-
жити (потпалити) ватру

розклучніц ше -ім ше *зак.* (*розтресц ше*
– *о дачим заплеченим*) распасти се, рас-
плести се, рашчинити се; **манила ше**
розклучнела манила се распала

розклучньовац ше -нюєм ше *незак.* распа-
дати се, расплетати се, рашчињавати се

розкляпчисциц -им *зак.* распльоштити;
расплєскати

розковац -куєм *зак.* (*ошлєбодзиц оковах*)
расковати, отковати

розкол х. раскол

розколїмбац (ше) -ам ше *зак.* разљуљати
(се)

розколїсани -а -е усталасан

розколнік х. (*одпаднік*) расколник

розколніцки -а -е расколнички

розкомоциц ше -им ше *зак.* раскомотити се

розконарени -а -е разгранат; крошњаст,
крошњат

розконариц (ше) -им ше *зак.* разгранати
(се)

розконарйовац -юєм *незак.* гранати, раз-
грањавати

розконарйовац ше -юєм ше *зак.* гранати
се, разграњавати се; крошњати се

розкопаніско с. (*археологичне и под.*) рас-
копина

розкопац -пем *зак.* раскопати

розкопина жс. оп. **розкопаніско**

розкоповац -пуєм *незак.* раскопавати

розкореніц ше -ім ше *зак.* закоренити се,
укоренити се

розкореньовац ше -нюєм ше *зак.* закореньивати се, укореньивати се

розкормоциц ше -им ше *зак.* дозволити себи превише слободe, раскомотити се, разбашкарити се

розкоткодац ше -ам ше *зак.* раскокодакати се, ускокодакати се

розкош х. **1.** раскош; **2.** **розкоши** мн. задовољства; сретан живот пун задовољства; благодање; **тілесни розкоши** телесна задовољства; **у тей держави тєраз не розкоши** овој држави сада не цветају руже; ♦ **жиц у розкошох** (*жиц у богатству и щєсцѹ*) пливати у масти и сласти, пливати у задовољству (срећи, богатству)

розкошни -а -е раскошан

розкошовац -шуєм *нєзак.* **1.** уживати (у *сретном животу, благостању*); **2.** раскошно живети

розкравац -ам *нєзак.* расецати, раскрајати (*хлеб, лубеницу и сл.*)

розкраднуц -нєм *зак.* покрасти, распљачкати

розкракац ше -ам ше *зак.* разграктати се (*о вранама*)

розкракориц ше -им ше *зак.* *видр.* раскокодакати се, расторокати се, ражцакати се, разгаламити се; **цо ши ше розкракорел!?** шта си се разгаламио!?

розкрац -асм *зак.* расєћи (*хлеб, лубеницу и сл.*)

розкрачац ше -ам ше *зак.* пружити корак, раскорачати се, заграбити

розкрєсциц -им *зак.* раскрєтити; ♦ **то ані чорт нє розкрєсци** (*о помервеној ситуацији*) из те кудєлє нећеш ухватити нити

розкрипачиц -им *зак.* *ист.* ослободити кметства

розкричац ше -чим ше *зак.* развикати се, разгаламити се

розкрок х. раскорак

розкрочиц ше -им ше *зак.* раскорачити се

розкрочни -а -е раскорачни

розкруцац (ше) -ам (ше) *нєзак. оп.* **розкруцовац (ше)**

розкруциц (ше) -им (ше) *зак.* размотати (се), одмотати (се); одвити (се), развити (се); расповити (се)

розкруцовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* размотавати (се), одмотавати (се); одвијати (се), развијати (се); расповијати (се)

розкукурикац ше и *коц.* **розкукуригац ше** -ам ше *зак.* раскукурекати се

розкушиц -им *зак.* **1.** прєгристи, разгристи; **2.** (*здобиц*) скрцкати, скрхати; ~ **орех зоз зубами** скрцкати орах зубима

розкушовац -шуєм *нєзак.* **1.** прєгризати, разгризати; **2.** (*роздробйовац*) крцкати, крхати

розламац (ше) -мем (ше) *зак.* разломити (се), сломити (се)

розламкови -а -о/-е (*од розламок*) разломачки

розламованє с. разламање; ♦ ~ **шветлосци** *физ.* разламање светлости

розламовац (ше) -муєм (ше) *нєзак.* разламмати (се), ломити (се)

розламок -мку/-мка х. *мат.* разломак

розлєзнуц ше -єжем ше *зак.* (*розисц ше до ширини – о цєстѹ*) разићи се, расплинути се; **хлеб ше розлєзол у пєцу** хлеб се расплинуо у пєћи

розлєт х. залєт

розлєтац ше -ам ше *зак.* разлєтєти се (*о многима, о свима*)

розлєтовац ше -туєм ше *нєзак.* **1.** разлєтати се; **2.** залєтати се; захуктавати се

розлєсцени -а -е захуктан

розлєсциц ше -им ше *зак.* **1.** разлєтєти се; **2.** залєтєти се; захукати се, захуктати се

розлєцовац ше -цуєм ше *нєзак. оп.* **розлєсцовац ше**

розлика ж. разлика

розликовац -куєм *нєзак.* разликовати

розликовац ше -куєм ше *нєзак.* разликовати се

розлични -а -е различит, различан, разни

розлично *присл.* различито, разнo

розличносц ж. различитост

розлїв х. разлив, излив

розлївац (ше) -ам (ше) *нєзак.* **1.** (*одсиповац ше*) з *верху* просипати (се), проливати

(се), разливати (се); **2.** (на шицки боки) разливати (се)

розліпиц (ше) -им (ше) и **розліпнуц (ше)** -нем (ше) *зак.* разлепити (се)

розложиц -им *зак.* **1.** (покласц объект дії коло себе) ставити (сложити, размстити) око себе; **майстор розложел серсам и почал робиц** майстор је спремио (ставио око себе) алат и почео је да ради; **2.** (карти за картане) посллагати; **3.** *физ., хем.* (подзеліц на сстойни часци) разложити; ~ **силу на компоненти** разложити силу на компоненте; **4.** објаснити; изне-ти; испричати; **накратко ~ о проблеме** накратко изне-ти проблем; **розложел ми свойо бриги** испричао ми је своје бриге; **5.** (поставиц): ~ **шатор** разапети (подићи, поставити) шатор; **6.** (подпаліц): ~ **огень** наложити (потпалити) ватру

розложиц ше -им ше *зак.* **1.** (покласц объект дії коло себе, пред себе) ставити (сложити, размстити) алат и сл. око себе, припремити се за рад; почети (кренути) радити; **праве сом ше розложел з роботу, а ти ме волаш есц** управо сам кренуо радити, а ти ме зовеш да једемо; **2. а)** *физ.* разложити се; **б)** *хем.* разградити се

розлука ж. **1.** (розход) растанак; **2.** (розлучене) растава; **3.** **розлуки** *мн.* *фолкл.* коц. девојачко вече (последња девојачка недеља пред свадьбу)

розлучиц -им *зак.* **1.** раздвојити; раставити; **судьба их розлучела** судбина их је раставила; **2. заст.** разликовати; ~ **добре и зле** разликовати добро и зло

розлучиц ше -им ше *зак.* раздвојити се; растати се; **драга ше розлучела на два боки** пут се раздвојио на две стране

розлучліви -а -е *оп.* **розлучуюци**

розлучни -а -е разговетан

розлучно *присл.* разговетно

розлучовац -чуем *незак.* **1.** раздвајати; растављати; делити; **2. заст.** разликовати

розлучовац ше -уем ше *незак.* **1.** раздвајати се; растајати се, растављати се; **2. заст.** разликовати се

розлучовач *х.* растављач

розлучуюци -а -е раздвојив, растављив

розлярмац ше -ам ше *зак.* развикати се, разгаламити се, раздерњати се

розляц -леєм *зак.* **1.** просути, пролити; **розляла воду з гарчка** просула је воду из лонца; **2.** разлити

розляц ше -леєм ше *зак.* **1.** просути се, пролити се; **розляла ше му вода з канчова** просула му се вода из бокала; **2.** разлити се; излити се; **рика ше розляла** река се излила

розмагнетизовац ше -зуєм ше *зак.* размагнетисати се, размагнетизирати се

розмазанец -нца *х.* **1.** размаженко, размаже-нац; маза; **2. розмазанци** *мн.* краћа коса на врату жене која се не може покупити у пунђу

розмазани -а -е размажен; ~ **дзецко** размажено дете, маза

розмазаносц ж. размаженост

розмазац *зак., лем перф.* размазити; **мац розмазала сина** мајка је размазила сина

розмазац ше *зак., лем перф.* размазити се; **дзецко ше розмазало** дете се размазило

розмазовац -зуєм *незак.* мазити

розмазовац ше -зуєм ше *незак.* **1. взаєм.** *повр.* мазити се; **2. (на розмазовацо бешедовац)** врскати; бебити се

розмазоваци -а -е мазан

розмазовац *присл.* мазно

розмак *х.* размак

розмакац -ам и **розмакац ше** -ам ше *незак.* натапати се, расквашивати се, расквасити се; **диждж сипе, жем розмака** киша сипи, земља се натапа

розмарзац -ам *незак.*

розмарзнуц -ржнем *зак.* измрзнути (се), измразити се; **жем през жиму розмаржне** земља се преко зиме измрзне

розмаринг *х. коц. оп.* **розмария**

розмария ж. *бот.* рузмарин

розмарніц -ім и **розмарновац** -нуєм *зак.* распрчкати, страћити; раскућити; пробекријати

розмасценс *с. осн., мед.* размаз

розмасциц -им *зак.* размазати

розмасцовац -цуем *незак.* 1. размазивати; 2. масирати, трљати; ~ **боляце** масирати болно место

розмах *х. оп.* **розмахнуце**; ♦ **з розмаху** *присл.* измашичке; ♦ **у полним розмаху** у пуном јеку

розмахац ше -ам ше *зак.* размахати се; развитлати се; размлатарати се

розмахнуц -нем *зак.* размахнути, замахнути

розмахнуц ше -нем ше *зак.* размахнути се; развитлати

розмахнуце *с.* размах, замах, узмах

розмаховац -хуем *незак.* размахивати, замахивати; развитлавати; млатарати

розмаховац ше -хуем ше *незак.* размахивати се; витлати, развитлавати се; млатарати

розмегчац -ам *зак.* размекшати

розмегчовац -чуем *незак.* размекшавати

розмеджиц (ше) -им (ше) *зак.* размеђити (се)

розмелчиц -им *зак.* раситнити, уситнити; раздробити

розмелчовац -чуем *незак.* ситнити, уситњавати; дробити

розменїц -їм *зак.* 1. разменити, уситнити; ~ **тисяч динари** уситнити хиљаду динара; 2. разменити; ~ **искуства** разменити искуства

розменьовац -нюем *незак.* размењивати, уситњавати

розмер *х. 1. геогр., лит.* размер; 2. *оп.* **розира (1.б)**

розмерац -ам *зак.* 1. размерити; 2. развагати

розмервиц -им *зак.* размрсити, распетљати; ~ **цверну** размрсити конач

розмервиц ше -им ше *зак.* размрсити се, распетљати се

розмервицовац (ше) -юем (ше) *зак.* размрсивати (се), распетљавати (се)

розмерйовац -юем *незак.* размеравати

розмесц -ецем *зак.* размести

розмесцене *с.* размештај

розмесциц (ше) -им (ше) *зак.* разместити (се)

розмесцовац (ше) -цуем (ше) *незак.* размештати (се)

розмикац (ше) -ам *незак.* откључавати (се)

розминиращ -ам *и* **розминироваш** -руем *зак.* разминирати

розира *жс.* размер *х.*, размера *жс.* (1. *количина*; 2. *димензија*); **зарно ше у нас шес у вельких розмирох** житарице се код нас сеју у великим размерама; **простория широких розмирох** просторија широких размера; ♦ **достац/доставац вельки (найвекши) розмири** узети/узимати велике (највеће) мере

розмирно *присл. оп.* **зрозмирно**

розмиц -ием *зак.* разлокати, пролокати

розмишац -ам *зак.* размешати, измешати; размутити; ~ **лимунаду** размутити лимуну

розмишовац -шуем *незак.* мешати

розмишиц -им *зак.* (*рознесц*) размесити

розмножиц (ше) -им (ше) *зак.* размножити (се)

розмножоване *с.* размножавање

розмножовац (ше) -жуем (ше) *незак.* размножавати (се)

розмокнуц -нем *и* **розмокнуц ше** -нем ше *зак.* накіснути, расквасити се; **жем розмокла од дижджу** земља се расквасила од кише; **ципели му розмокли од роси** ципеле су му накіснуле од росе

розмонтирац -ам *зак.* размонтирати

розмотац (ше) -ам (ше) *зак.* размотати (се)

розмотовац (ше) -туем (ше) *незак.* размотавати (се)

розмочени -а -е расквашен; **драга розмочена од дижджу** пут је расквашен од кише

розмочиц -им *зак.* а) расквасити, размочити; **диждж розмочел жем** киша је расквасила земљу; б) (*у води*) укіселити, надојити

розмочиц ше -им ше *зак.* а) расквасити се, размочити се; нагреснути; б) (*у води*) укіснути (се), укіселити се

розмражиц ше -им ше *зак.* (*постац мелчейши по жимским змарзаню – о жем, грудох и под.*) измрзнати (се), измразити

се; поорана жем ше през жиму розмра-
жела узорана земља се преко зиме из-
мрнула

розмутькац -ам *зак.* размућкати, промућ-
кати (*оп.* розгольтац)

розмуиц -им *зак.* размутити

рознесц -ешем *зак. з розл. знач.* разнети; ~
писма разнети писма; **витор рознесол**
лїсце ветар је разнео лишће; ~ **глас о да-**
чим разнети глас о нечему; **граната му**
рознесла руку граната му је разнела ру-
ку

рознесц ше -ешем ше *зак.* разнети се

рознїжци -їм *зак.* 1. разнежити; 2. ганути

рознїжци ше -їм ше *зак.* разнежити се

рознїжовац (ше) -жуем (ше) *нєзак. гу роз-*
нїжци (ше)

рознїмац -ам *нєзак. (широко отвєрац):* ~
уста отварати уста, зевати; разјапљивати
(разваљивати) уста; ~ **очи** разрогачивати
очи

розношач *х. оп.* розношовач

розношенє *с.* 1. *дїсл. мен. од розношиц;*
2. разнос

розношиц -им *и розношовац* -шуем *нєзак.*
разносити; ~ **поволанки** разносити по-
зиве; ~ **блато з обую** разносити блато
обућом

розношиц ше -им ше *и розношовац ше*
-шуем ше *нєзак.* разносити се; проноси-
ти се

розношовач *х.* разносач

розношовачка *жс.* разносачица

рознялкошиц ше -им ше *зак.* постати
велик кицош (лола), пробєћарити се,
разбєћарити се

розняц -нєм *зак. (широко твориц):* ~
уста отворити уста, зинути, зевнути;
разјапати (развалити, извалити) уста; ~
очи разрогачити (извалити) очи

розобрац розберем *зак.* 1. (*розложиц на*
состойни часци) **а)** (*справу*) расклопи-
ти, раставити, размонтирати; ~ **механї-**
зем расклопити механизам; **б)** (*будинок*)
срушити, порушити; **в)** (*брадло и под.*)
растурити; **г)** (*шатор*) размонтирати; 2.
(*познїмац украси з крачунскогo дрєвкa*)
раскитити; ~ **крачун** раскитити јелку;

3. (*заклану живину – пофаластовац*)
истранжирати; 4. (*покуповац, рознесц*
робу и под.) разнети; **купци розобрали**
шицку робу купци су разнели сву робу;
5. **а)** (*поцєшиц*) утешити; разговорити;
разгалити; разонодити; орасположити;
смутни є, а нєт го хто ~ тужан је, а не-
ма ко да га утеши (разговори); **писня го**
розобрала песма га је разгалила; **б)** осве-
жити, разгалити; **попиј лимунади, роз-**
бере це дакус попиј лимунаде, освежиће
те мало

розобрац ше -берем ше *зак. (поцєшиц ше)*
утешити се; разговорити се; разгалити
се; разонодити се; (о)расположити се;
олакшати срцу

розогнац розженем *зак.* 1. **а)** (*розплашиц*)
растерати, разјурити, разагнати; ~ **банди**
растерати (разјурити) банде; **б)** (*рознесц*)
растерати; **витор розогнал молгу** ветар
је растерао маглу; 2. (*зробиц цєнишм*)
развити, растањити; ~ **цєсто з розвал-**
ку развити тесто оклагіјом; ♦ ~ **паскуди**
растерати мамурлук

розограц (ше) -греем (ше) *зак.* 1. (*цалком*
ше зограц) загрејати (се), разгрејати (се);
2. усијати (се)

розогривац (ше) -ам (ше) *нєзак.* 1. (*цалком*
ше зогривац) загре(ја)вати (се), разгре-
(ја)вати (се); 2. усијавати (се)

розодкривац -ам *нєзак.* разоткривати; изо-
бличавати

розодкриц -иєм *зак.* разоткрити; изобли-
чити

розодрец -ем *зак. оп.* **роздрец (1)**

розодрец ше -ем ше *зак. оп.* **роздрец ше**
(1)

розознац -ам *зак.* разазнати, разабрати

розомлєц розмелєм *зак.* здробити

розомкнуц -нем *зак.* откључати

розоначиц -им *зак.* 1. раскомадати; 2. *прєн.*
решити проблем, завршити с нечим

розопнуц -нем *зак. (розишиц)* разапети

розопяц -пнем *зак.* распети, разапети; ~ **на**
криж распети на крст

розорац -рем *док. поль.* поорати на разор
(на ајс)

розорвац (ше) -вем (ше) и **розорвец (ше)** -ем (ше) *зак.* растргнути (се), претргнути (се)

розорйовац -юєм *незак.* поль. орати на разор (на ајс)

розоружац -ам *зак.* разоружати; обезоружати

розоружац ше -ам ше *зак.* разоружати се

розоружовац (ше) -жуєм (ше) *незак.* гу **розоружац (ше)**

розослац -ошлєм *зак.* разаслати

розоспац -ошпим *зак.* расанити

розоспац ше -ошпим ше *зак.* 1. расанити се, распавати се; **не рушай дзецко, бо ше розошпи** не дирај дете, јер ће се расанити; 2. постати поспан

розохпани -а -е коме се од претераног јела повећао стомак и истовремено апетит; који је отрбушатио; ♦ ~ **як мех** јако је отрбушатио

розохпац ше -ам ше *зак.* отрбушати и још боље јести; **добре кармени прашата ше розохпали, та тераз ише лепше** едза добро храњени прасићи су отрбушатили, па сад још боље једу

розоцате -того с. паротина, посекотина

розоцац -отнем *зак.* процепати, расећи, парнути; **вдерел го и розоцал му гамбу** ударио га је и расекао му усну

розошак (ше) розшеем (ше) *зак.* расејати (се); раштркати (се)

розпад х. распад; слом; расуло; ~ **империи** распад империје

рознадац ше -ам ше *зак.* (почац моцно падац — о дижджу) линути, ули, навалили; **але ше рознадал!** ала пада (лије)!

розпаднац ше -нем ше *зак.* распасти се

розпадовац ше -дуєм ше *незак.* распадати се

розпадоваци и розпадујуци -а -е распадан, распадљив

розпаздзериц -им *зак.* раскупусати, расалатати; исцепати у рите; ~ **кнѣжку** раскупусати књигу; ~ **шмати** исцепати одећу у рите

розпаковац -куєм *зак.* распаковати

розпаковйовац -юєм *незак.* распакивати

розпал х. (розмах) јек, жар; у **розпалу борби** у јеку борбе

розпаліц -ім *зак.* 1. ражећи, распирити, распалити; 2. ужарити

розпаліц ше -ім ше *зак.* 1. распалити се, распирити се, успламтети, успламсати; 2. ужарити се; 3. *прен.* распалити се, успалити се

розпальовац (ше) -люєм ше *незак.* гу **розпаліц (ше)**

розпарац -рем *зак.* 1. распорити, распарати; ~ **рубец** распарати шав; 2. (штрикани предмет) расплести; 3. (з ножом) распорити, расећи

розпарац ше -рем ше *зак.* 1. распорити се, распарати се; 2. (о штриканим предмету) расплести се

розпаровац -руєм *зак.* распарити; ~ **ботоши** распарити чарапе

розпаровац ше -руєм ше *зак.* распарити се

розпарцеловац -луєм *зак.* распарцелисати

розпасац (ше) -ашем (ше) *зак.* распасати (се), распојасати (се)

розпасмовац ше -муєм ше *зак.* раслојити се
розпасмовйовац ше -юєм ше *незак.* раслојавати се

розпатранс с. 1. разгледање; 2. разматрање
розпатрац -ам *незак.* 1. разгледавати; осматрати; 2. разматрати; ~ **законски предлог правн.** разматрати законски предлог; 3. извиђати; 4. прелиставати

розпатрац ше -ам ше *незак.* разгледавати се, гледати око себе; **уходзи и розпатра ше** улази и гледа око себе

розпатрачки -а -е осматрачки; ~ **служба** осматрачка служба

розпатрач х. 1. осматрач; 2. разгледач; 3. разматрач

розпатрачница ж. 1. а) осматрачница; б) *воєн.* објавница; 2. видиковац

розпатриц -им *зак.* 1. разгледати; 2. размотрити; ~ **факти** размотрити чињенице; 3. извидети

розпатриц ше -им ше *зак.* разгледати се, погледати око себе; **розпатрел ше у цмоти и обачел човека** погледао је око себе у мраку и спазио човека

розпекац (ше) -ам (ше) *незак.* гу **розпечиц (ше)**

розпечатовац -туєм *зак.* распечатити, отпечатити

розпечатовйовац -юєм *незак.* распечаћавати, отпечаћавати

розпечацовац -цуєм *зак. оп.* **розпечатовац**

розпечацовйовац -юєм *незак. оп.* **розпечатовйовац**

розпечени -а -е врућ; усијан; ужарен; ~ од слунка каменъ врућ (усијан) од сунца камен; **асфалт** ~ од слунка асфалт је усијан од сунца; ~ **железо** ужарено гвозђе

розпеченосц *жс.* усијаност, усијање

розпечетовац ше -туєм ше *зак. заст. оп.* **розпечатовац ше**

розпечиц (ше) -чем (ше) *зак.* ужарити (се), усијати (се)

розпилић -їм *зак.* распилити, расећи

розпинац -ам *незак.* **1.** (на криж) распињати, разапињати; **2.** *прен.* (мучиц) распињати, раздирати, надимати, надимати се; **розпина** го **чувство неправди** распиње га осећање неправде; **ненависц** го **розпина** мржња му надима груди; **розпина** го **гнів** надимље се од гнева; **так плаче, аж ю розпина** тако плаче да јој се груди надимљу

розпиначка *жс. спец.* распињац

розпинка *жс.* (латка и под. з хтору ше *трима одстояне*) распон; **оддаліц конар од стебла з розпинку** удаљити грану од дебла распоном

розпирскац -ам *зак.* распрскати; распршити; ~ **воду по кухні** распрскати воду по кухињи

розпирсковац -куєм *незак.* распрскивати; распршивати

розпирсковач *х.* **1.** распрскивач; распршивач, распрашивач; **2.** млазница

розпирсковачка *жс. техн.* брызгалка

розпирснуч ше -ршнем ше *зак.* распрснути се; распршити се

рознис *х.* *адм. (циркулар)* распис, окружница; **послац** ~ **шицким** **полиций-**

ским власцом послати распис свим полицијским властима

рознисац -ишем *зак.* расписати; ~ **конкурс** расписати конкурс

рознисац ше -ишем ше *зак.* **1.** (почац на-велько писац) расписати се; **2.** (розвесц ше – о супружнікох) развести се

рознискаловац ше -луєм ше *зак.* разгаламити се, дићи вику

рознисовач *х.* расписивач; ~ **конкурса** расписивач конкурса

рознитац ше -ам ше *зак.* распитати се; обавестити се

рознитовац ше -туєм ше *незак.* распитивати се; обавештавати се

розниц ше -иєм ше *зак.* одати се пићу

розплакани -а -е расплакан; ~ **дзецко** расплакано дете

розплакац -ачем *зак.* расплакати; раскукати; довести до суза

розплакац ше -ачем ше *зак.* расплакати се; бризнути у плач; раскукати се; разјецати се; ♦ **да ше човек розплаче** (барз невидгодна, чежка ситуација) то је богу плакати

розплашиц -им *зак.* растерати, разагнати, разјурити

розплашовац -шуєм *незак.* растеривати, разгонити, разјуривати

розплесц (ше) -сцем (ше) *зак.* расплести (се), отплести (се)

розплет *х.* з *розл. знач.* расплет; ~ **шицких проблемох** расплет свих проблема; **трагични** ~ трагичан расплет

розплетац (ше) -ам (ше) *незак.* расплетати (се), расплитати (се)

розплїнуц ше -нем ше *зак.* расплинути се

розплїньовац ше -нюєм ше *незак.* расплињавати се

розплодзиско *с.* расплодиште

розплодзиц (ше) -им (ше) *зак.* расплодити (се)

розплодзоване *с.* **1.** расплођавање; **2.** приплод

розплодзовач *х.* **1.** расплођивач; **2.** *оп.* **розплоднік**

розплодзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* расплођавати (се)
розплодни -а -е расплодни; ~ **буяк** расплодни бик
розплоднић *х.* расплодник
розплювац -ам *зак.* распљувати
розплюскац (ше) -ам (ше) *зак.* распљускати (се)
розплюсковац (ше) -куем (ше) *незак.* распљускивати (се)
розповедац -ам *зак.* говорити, причати (*објашњавајући*); објашњавати, тумачити
розповедни -а -е: ~ **виречене** *грам.* изрична реченица
розповесц -ем *зак.* испричати (*објашњавајући*); објаснити; **розповедла ми яки шор у їх фирми** објаснила ми је какав је ред у њиховој фирми; ♦ **не дац себе** ~ не дати себи доказати
розподзеліц (ше) -ім (ше) *зак.* расподелити (се)
розподзелеьованс *с. з розл. знач.* расподела; ~ **на тарговищу** расподела на тржишту
розподзелеьовац (ше) -люем (ше) *незак.* расподељивати (се)
розпознавац -ам *незак.* препознавати; разликовати
розпознавац ше -ам ше *незак.* упознавати се са околином
розпознаваюци -а -е препознатљив; ♦ ~ **знак** знак препознавања
розпознац -ам *зак.* препознати; разликовати; увидети
розпознац ше -ам ше *зак.* упознати се (*боље, ближе*); **ходзел по сушестве** ~ **зоз сушедами** обилазио је комшилук да се упозна са комшијама
розполаганс *с.* располагање
розполагац -ам *незак.* располагати
розполагаючи -а -е расположив; **розполагаючи средства** расположива средства
розполовиц (ше) -им (ше) *зак.* располовити (се), располутити (се)
розполовйовац (ше) -вюем (ше) *зак.* располовљивати (се), располућивати (се)
розположене *с.* расположење
розположени -а -е расположен

розположеносц *ж. оп.* **розположене**
розположиц ше -им ше *зак.* расположити се
розпон *х.* распон; ~ **кридлох** распон крила; ~ **ценох** *екон.* распон цена
розпонагляни -а -е који журно иде; захуктан
розпонагляносц *ж.* захукталост
розпонагляц ше -ям ше *зак.* журно поћи, пружити корак, убрзати, ужурбати се, усхитати се; нагнути; захук(т)ати се
розпонагльовац ше -люем ше *незак. и частот.* гу **розпонагляц ше**
розпор *х.* (*розрез на шматох*) распор, простриг, простриж; пармак; шлиц
розпоредзиц (ше) -им (ше) *зак.* распоредити (се)
розпоредзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* распоређивати (се)
розпорядкови -а -е распоредни; ~ **число** распоредни број
розпорядок -дку/-дка *х.* распоред; ~ **годзних** распоред часова; **восни** ~ војни распоред
розпосилац -ам *незак.* разашилђати
розпослац -ошлем *зак.* разаслати
розпосилач *х.* разашилђач; одашилђач; ~ **пошти** одашилђач поште
розпосцеліц -ім и **розпосцеляц** -ям *зак.:* ~ **посцель** распремити кревет
розпочац -чнем *зак.* започети, отпочети, почети; заподенути, заметнути
розпочинац -ам *незак.* започињати, отпочињати; заподевати, заметати
розпра *ж. кнїжк.* (*звада*) распра
розправа *ж. з розл. знач.* расправа; **написац розправу о дачим** написати расправу о нечем; **пойсц на розправу правн.** отићи на расправу
розправиц -им **1.** *зак.* измешати, размешати; ~ **даралов швиньом** измешати прекрупу за свиње; ~ **фарбу** направити (измешати) боју; **2.** (*предискутовац; ришиц*) расправити, размотрити
розпираяц -ям *незак.* **1.** мешати, месити; замесити; ~ **помлєте месо за колбаси** месити месо за кобасице; **2.** (*дискуто-*

вац; *ришовац*) расправљати; разматрати; већати; ~ **о подійох** расправљати о догађајима

розпраскац -ам *зак.* распуцати се

розпредаванє *с.* распродаја

розпредавац -ам *нєзак.* распродавати

розпредац -ам *зак.* распродати; раскрчмити, искрчмити

розпрестрец (ше) -ем (ше) *зак.* распрострети (се), разастрети (се)

розпресперац (ше) -ам (ше) *нєзак.* распростирати (се), разастирати (се)

розпрештрец (ше) -ем (ше) *зак. оп.* **розпрестрец (ше)**

розприповедац ше -ам ше *зак.* распричати се

розпроїц ше -їм ше *зак. а)* распарити се; рашчварити се, омекшати од врућине; растопити се; **сланїна ше розпросла на слунку** сланина се рашчварила на сунцу; **б) шинок сом ше розпросл на слунку** скувао сам се на сунцу

розпук х.: ♦ **шмеяц ше до розпуку** *заст.* (*барз ше шмеяц*) хватати се (ухватити се, држати се) за трбух од смеха, ваљати се (превијати се, цепати се, изврнути се) од смеха

розпука *ж.* очајање; ♦ **падац/спаднуц до розпуки** падати/пасти у очајање

розпукац -ам *зак. 1.* испуцати; **2.** (*о пуканкох*) раскопати се

розпукац ше -ам ше *зак. оп.* **розпукац**

розпукленїна и розпуклїна *ж.* пукотина, распуклина

розпукнуц -нем *зак.* распукнути, пукнути; распрснути се

розпукнуц ше -нем ше *зак. оп.* **розпукнуц**

розпукнуце с. 1. (*мениа розпуклїна*) мања пукотина; ~ **на склу** пукотина на стаклу; **2.** (*розпуковане*) распукнуће

роппусни -а -е **1.** распустан, распуснички; разблудан; **2. роппусни** -ного *х.* распусник, разблудник; **3. роппусна** -ней *ж.* распусница; ♦ ~ **дом** кућа разврата, блудна кућа

роппуснік *х. оп.* **роппусни (2)**

роппусніца *ж. оп.* **роппусни (3)**

роппусносц *ж.* распусништво, распусност

роппуст *х.* распуст; **летни (жимски)** ~ летњи (зимски) распуст

роппуста *ж. и роппуство с.* разврат; ♦ **дом роппусти** *оп.* **роппусни дом**

роппучиц -им *зак.* згњечити, здавити; згазити; ~ **хробака** згњечити црва; ~ **вайцо у руки** згњечити јаје у руци

роппущени -а -е **1.** *дїсприкм. од роппущиц (ше); 2.* (*розмазани, пусти*) распущтен; уличарски; **роппущени дзеци** распущтена деца; **3.** (*о нациню*) разврежен; **4.** (*нє посцискани – о апарату, справи*) олабављен; **5.** (*нє чувани на концю сезони*) распущтен; ~ **бостан** распущтен бостан

роппущенїна *ж. хем.* раствор; растопина; ~ **соли** раствор соли

роппущеносц *ж.* распущтеност

роппущиц -им *зак. 1.* растопити, истопити; отопити; ~ **груду шнїгу** растопити грудву снега; ~ **метал** растопити метал; ~ **ляд** растопити (отопити) лед; **2.** (*одмарзнуц*) одмрзнати, одледити, размрзнати; **3.** (*направиц роппущенїну*) растворити; ~ **цукер у води** растворити шећер у води; **4. з розл. знач.** распустити; ~ **школи пре епидемию** распустити школе због епидемије; ~ **скупшину** распустити скупштину; ~ **власи** распустити косу; ~ **дзецко** распустити дете; ~ **бостан** (*пре-стац чувац бостан на концю сезони*) распустити бостан

роппущиц ше -им ше *зак. 1.* (*о шнїгу, металу и под. – розтопиц ше*) растопити се, истопити се; отопити се; ископнети, окопнети; **шнїг ше роппущел** снег се растопио; снег је окопнео; **2.** (*одмарзнуц ше*) одмрзнати се, одледити се, размрзнати се; **3.** (*прейсц з твардого до чечного стану*) растворити се; **4.** (*о нациню диньох, терегох*) разврежити се; **5. з розл. знач.** распустити се

роппущовац -щусем *нєзак. 1.* (*шнїг, метал и под. – пуцац, розтопйовац*) топити; **2.** (*одмарзовац*) одмрзавати, одлеђивати,

размрзавати; **3.** (*правиц розпущеніну*) растварати; **4.** з *розл. знач.* распуштати

розпушовац ше -шует ше *нєзак. 1.* (*о шні-гу, металу и под. – розтопйовац ше*) топити се, кравити се; копнети; **2.** (*одмарзовац ше*) одмрзавати се, одлеђивати се, размрзавати се; **3.** (*преходзиц з твардого до чечного стану*) растварати се; **4.** з *розл. знач.* распуштати се

розпушоваци -а -е *оп. розпушуюци*

розпушовацки -а -е топионичарски

розпушовац х. **1.** *технол.* топитель; **2.** топионичар; **3.** *хем. а)* растварач; **б)** (*розкладач*) разлагач

розпушоваљня ж. топионица

розпушоваљньов -а -о топионички

розпушуюци -а -е **1.** растопљив; **2.** растворљив

розпяц розопнем *зак. оп. розопяц*

розпяце с. распеће, распело

розрабяц -ям *нєзак.* разрађивати

розрастац ше -ам ше *нєзак. 1.* бујати; **2.** бокорити се

розраховани -а -е прорачунат, прорачунан

розраховано *присл.* срачунато

розраховац -хует *зак. 1.* разрачунати, прорачунати; **2.** (*здумац*) срачунати; **3.** ~ себе размислити (*пре одлуке*), искалкулисати

розраховац ше -хует ше *зак.* разрачунати се

розраховйовац (ше) -юем (ше) *нєзак. гу*

розраховац (ше)

розрчкац ше -ам ше *зак.* разрчавати се

розреготач ше -ам ше *зак.* расцерекати се

розрез х. разрез, расек

розрезац -ежем *зак. 1.* расећи, разрезати; **2.** (*порцију*) разрезати

розрезовац -зует *нєзак. 1.* расецати, разрезивати; **2.** (*порцију*) разрезивати

розрепиц -им *зак. (роздвойц тих цо ше бию)* раздвојити, развадити, раставити учеснике у тучи

розрепйовац -юем *нєзак. (роздвойовац тих цо ше бию)* раздвајати, развађати

розриваюци и розривни -а -е разоран

розридзиц (ше) -им (ше) *зак.* разредити (се)

розридзовац (ше) -дзует (ше) *зак.* разређивати (се)

розридзовац х. *технол.* разређивач

розриднуц -нем *зак.* разредити се; **блато розридло од дижджу** блато се разредило од кише

розрижньовац -нюем *нєзак. ридк. оп. розликовац*

розрити -а -е **1.** разривен; изрован; **2.** разлокан; ~ **драга** разлокан пут

розриц -нем *зак. 1.* разрити, изрити; изровати, изровашити; **швині розрили заграду** свиње су разриле башту; **2.** разлокати; **дижджов поток розрил жем** бујица је разлокала земљу

розришене с. **1.** *осн., правн.* разрешење; **2.** *церкв. (одпуцене грихох)* разгрешење, разрешење, разгрешница

розришиц -им *зак. 1.* з *розл. знач.* разрешити; ~ **дакого длужносци** разрешити кога дужности; ~ **проблем** разрешити проблем; **2.** *церкв. (дац одпуцене грихох)* разгрешити

розришніца ж. *правн.* разрешница

розришоватељ и розришовач х. разрешилац

розробиц -им *зак.* разрадити

розробйовац -юем *нєзак. оп. розрабяц*

розробок -бкун/-бка х. разрада

розродзинац (ше) -ам (ше) *зак.* разродити (се)

розронтавац -туем *зак.* растрошити; проћердати, прорајтати; пробекријати, пролуппати

розроснути -а -е бујан; бокораст, разбокорен

розроснуц ше -ошнем ше *зак.* разрасти се; разбујати се; разбокорити се

розрубац -бем *зак.* расећи, расцепити (*секиром и сл.*)

розрубовац -буем *нєзак.* расецати, расцепљивати (*секиром и сл.*)

розруцани -а -е **1.** *дїсприкм. од розруцац;* **2.** *оп. роздриљани*

розруцене с. дизање у ваздух, уништење експлозијом

розруцац -ам *зак.* 1. разбацати; **розруцац гной по полю** разбацати љубре по њиви; 2. *поль.* (*поорац же би бразда була на штрעדку*) поорати на разор (на ајс); 3. (*розтрошиц*) растрошити, проћердати, профућкати

розруциц -им *зак.* 1. дићи у ваздух; ~ **мост** дићи мост у ваздух; 2. (*порцию*) разрезати; 3. пробити, развалити; **вода розруцела ляд и виляла ше** вода је пробила лед и излила се

розруцовац -цуем *нзак.* 1. разбацивати; 2. *поль.* (*орац же би бразда була у штрעדку*) орати на разор (ајс); 3. (*навелько трошиц*) немилице трошити, бацати паре, харчити; ~ **пенсж гоч на цо** бацати паре на било шта; 4. (*з експлозивом*) дизати (бацати) у ваздух; 5. (*порцию*) разрезивати

розруцовац ше -цуем *ше нзак.* размата-ти се; ~ **зоз своїма ділами** разматати се своїм делима

розруцовач х. 1. *поль.* расипач; ~ **штучно-го гною** расипач вештачког љубрива; 2. *техн.* разметач (*зуба тестере*); 3. *прен.* расипник

розрушац (ше) -ам (*ше*) *зак.* разгибати (*се*); размрдати (*се*)

розрушовац (ше) -шуем (*ше*) *нзак.* разгибавати (*се*); размрдавати (*се*)

розсадзиц -им *зак.* расадити; ♦ **бодай би це розсадзело** враг те однео

розсадни -а -е расадни

розсаднік х. расадник

розсадзовац -дзуем *нзак.* расађивати

розселени -а -е 1. *дісприкм. од розселіц (ше)*; 2. **розселени** -ного х. расељеник

розселіц (ше) -ім (*ше*) *зак.* раселити (*се*)

розсельовац (ше) -люем (*ше*) *нзак.* расељавати (*се*)

росипац -пем *зак.* 1. (*сипкацу материю, дробни предмети*) просути; ра(за)сути; 2. (*чечносц – розляц*) просути, пролити

росипац ше -пем *ше зак.* 1. (*о сипкацей матерії, дробних предметах*) просути се; ра(за)сути се; 2. (*о чечносци – розляц ше*) просути се, пролити се; 3. а) распричати се; б) (*почац оштро одвитовац*)

осути пальбу на кога; 4. (*о дижджу*) по-чети сипити

розсипнік х. расипник, трошација

розсиповац -пуем *нзак.* 1. (*сипкацу материю, дробни предмети*) просипати; разасипати; 2. (*чечносц – розлівац*) просипати, проливати

розсиповац ше -пуем *ше нзак.* 1. (*о сипкацей матерії, дробних предметах*) просипати се; разасипати се; 2. (*о чечносци – розлівац ше*) просипати се, проливати се

розсиповац -а -е сипак, сипкав

розскакац ше -ам *ше зак.* раскакати се

розскочиц ше -им *ше зак.* скочити на разне стране (*о многима*)

розслабиц -им и **розслабнуц** -нем *зак.* онемоћати

розсоль ж. (*чечносц у насоленим месу*) саламура, расо(л)

розсохнуц ше -нем *ше зак.* расахнути се

розставиц -им *зак.* 1. раздвојити; 2. (*супружнікох*) развести

розставиц ше -им *ше зак. заст.* 1. (*розлучиц ше*) раздвојити се; 2. (*о супружнікох*) растати се, развести се

розставац ше -ям *ше нзак. заст.* 1. (*розлучовац ше*) растајати се; 2. (*о супружнікох*) растајати се, разводити се

розстояне с. 1. растојање; 2. размак; 3. *техн.* зазор

розстрехаиц (ше) -им (*ше*) *зак.* раскуш-трати (*се*)

розстроіц -ім *зак.* растројити (*душевно*)

розстройство с. растројство

розступиц ше -им *ше зак.* отворити се; раширити се; **розступце ше, мури цемніцово!** отворите се, зидови тамнице!; **жем ше пред нїм розступела** земља пред њим се отворила

розсудзиц -им *зак.* расудити

розсудзоване с. расуђивање

розсудзовац -дзуем *нзак.* расуђивати

розсудлівы и розсудни -а -е 1. разуман; 2. урачунљив

розсушиц ше -им ше *зак.* расушити се, расахнути се; разбрекнути се; **гордов ше розсушел** буре се расушило

розсушовац ше -шуєм ше *незак.* расушивати се

розсцелїц -їм *зак.* 1. прострети, разастрети; 2. ~ **посцель** распремити кревет

розсцелїц ше -їм ше *зак.* прострети се, разастрети се; **молга ше розсцелела по ровніни** магла се прострла равнином

розтанцовани -а -е разигран

розтанцовац ше -цуєм ше *зак.* расплесати се; разиграти се

розтапшац -ам *зак.* (*обуй – розгажиц*) изгзити, разгазити

розтарганец -нца *х.* отрцанко, дроњавко

розтаргани -а -е 1. *дісприкм. од розтаргац (ше); 2. (рондяви)* дроњав, ритав, поцепан

розтаргац -ам *зак.* 1. **а)** искидати, раскидати, растргати; ~ **зоз зубами** искидати зубима; **б)** растргнути, издерати; **вовки розтаргали овцу** вуци су растргнули овцу; 2. искасапити

розтаргац ше -ам ше *зак.* 1. (*потаргац ше*) искидати се, раскидати се; 2. (*преобтерховац ше з роботу*) растргнути се

розтаргнуц -нем *зак.* раскинути, растргнути, развргнути; **вони двојо розтаргли** (*престали ше забавяц*) њих двоје су раскинули

розтаргнуц ше -нем ше *зак.* раскинути се, растргнути се, развргнути се

розтаргнуце *с.* раскид, раскинуће, развргнуће; ~ **контракту** раскид уговора

розтарговац (ше) -гуєм (ше) *незак. гу розтаргац (ше) и розтаргнуц (ше)*

розтверац -ам *незак.* отварати

розтверац ше -ам ше *незак.* отварати се

розтвориц -им *зак.* отворити

розтвориц ше -им ше *зак.* отворити се

розтерхованє *с.* растеређење; олакшање

розтерховац (ше) -хуєм (ше) *зак.* растеретити (се)

розтерховїовац (ше) -юєм (ше) *зак.* растеређивати (се)

розтерховнїца *правн.* растеретница

розтлучиц -чем *зак.* 1. (*розмелчиц*) уситнити, растуцати, стући, скрушити, здробити; **розтлуч дакус солї** скруши мало соли; 2. смрскати; згњечити; ~ **палец з млатком** згњечити прст чекићем

розтлучиц ше -им ше *зак. повр. гу розтлучиц*

розтлучовац (ше) -чуєм (ше) *незак. гу розтлучиц (ше)*

розтока *ж. геогр.* растока

розтолковац -куєм *зак.* објаснити, растумачити

розтомилени -а -е *заст.* мио, драг

розтопиц (ше) -им ше *зак. оп. розпушиц (ше) (1)*

розточиц -им *зак.* 1. (*погрици*) расточити, изгристи; изјести, разјести; **мољ розточел триков** мољци су расточили цемпер; 2. *прен. а)* (*розтроишиц, розронтовац*) расточити; ~ **масток** расточити имање; **б)** уништити; **Римянох розточел неморал** Римљане је уништио неморал

розточовац -чуєм *незак.* 1. (*грици*) точити, гристи, изгризавати, изједати, разједати; **червоточ розточує древо** дрвоточац точи дрво; **хорота розточує цело** болест изједа тело; 2. *прен. а)* (*масток и под. – знічтожовац*) расточавати; **б)** уништавати; **недобри обичаї розточую народ** лоши обичаји уништавају народ

розтранджирац -ам *зак.* искасапити, раскомадати; измрцварити

розтрацени -а -е расут, раштркан; **наш народ** ~ **по швецe** наш народ је расут по свету

розтрациц ше -им ше *зак.* погубити се, расути се (*о многима*)

розтрететац -ам *зак. коц.* разбити, разлупати; поцепати, исцепати; **трактор вдерел до ньго и розтрететал му коч** трактор га је ударио и разлупао му је кола

розтрететац ше -ам ше *зак. коц.* разбити се, разлупати се; поцепати се, исцепати се; **фляша ше розтрететала** боца се разбила

розтрепац -пем *зак.* разбити; слупати; разлупати; смрскати; ~ **танєр** разбити

тањир; **розтрепал авто** слупао је кола; ~ **дакому главу** разлупати (разбити) коме главу; **розтрепем му главу!** смрскаћу му главу!

розтрепац ше -пем ше *зак. повр. гу* **розтрепац**

розтресац -ам *незак.* растресати; разасипати

розтресац ше -ам ше *незак.* 1. растресати се; разасипати се; 2. растуривати се

розтресаци -а -е растресити; ~ **жем** растресита земља

розтресц -ешем *зак.* 1. растрести; разасути; ~ **сламу** растрести сламу; 2. (*розтрискац, погубиц*) растурити; раскупусати; ~ **књижку** раскупусати књигу

розтресц ше -ешем ше *зак.* 1. растрести се; разасипати се; 2. растурити се

розтрешени -а -е 1. *дїсприкм. од розтресц (ше);* 2. (*дослужени*) дотрајао; рабатан; ~ **бицигла** дотрајао бицикл; 3. (*непорядне, недзбало облечени*) зарозан; 4. (*розшати*) расејан, растресен; смушен; 5. раштркан; ♦ ~ **књижка** купусара

розтрешено *присл.* расејано, растресено; смушено

розтрискац -ам *зак.* потпуно уништити, докрајчити (*справу, машину и сл.*)

розтрошиц -им *зак.* прорајтати, пробекријати, шћердати

розтрошни -а -е расипан, расипнички; ~ **живот** расипнички живот

розтрошносц *жс.* расипност, расипништво

розтрушиц (ше) -им (ше) *зак.* раситнити (се); размрвити (се), смрвити (се); здробити (се), раздробити (се); скрушити (се)

розум *х.* разум, памет; ум; ♦ **аж ми (му и под.)** ~ **станул/ставал** да ти мозак (памет) стане; **анї бриги анї розуму оп.** **легкого розума;** **анї му на край розума** није му ни на крај памети; **буц дакому на розуме** бити коме на памети; **вжац себе на** ~ (*озбиљно похопиц*) узети се у памет, добро запамтити, примити к срцу; **вон (вона и под.)** **не бави з розумом (зоз собу)** он (она и сл.) није при здравој памети; **гуторим ци на** ~ добро запамти,

прими к срцу; **закруциц (заврациц) дакому** ~ завртети коме памет, залудети кога; **зисц з (одисц од) розума** сићи с памети (с ума); **зишло ми з розума (призабул сом)** сметнуо сам с ума, изгубио (испустио) сам из вида; **з пол розума (буц, робиц)** не мучи кога памет, ради без размишљања; **легкого розума** лаке памети; **мац на розуме** имати у виду (на уму), држати у глави; **маш ти ~?!** јеси л' ти паметан?!; **набрац розуму** доћи к памети, стећи памет; **научиц дакого розума** научити кога памети, утерати кога у памет; **недобри є у розуме (цошка з нїм не у шоре)** померио је (кренуо је) памећу, сишао је с ума; нешто с њим није у реду; **непреривно ми на розуме** стално имам на уму, врзе ми се у глави; **повесц дакому на** ~ *оп.* **гуторим ци на** ~; **пойсц о** ~ полудети; **похибени у розуме** ненормалан; ~ **ше му помуцел** помутила му се памет; **привесц дакого гу розуму** довести (дозвати, привести) кога [к] памети; **присц гу розуму** доћи [к] памети, опаметити се, омудрати; **присц на** ~ доћи на памет, сетити се; **привесц дакого гу розуму** уразумити кога; **при розуме буц** бити при здравој памети; **пришло му на** ~ пало му је на памет; **пушиц** ~ **на пашу** пустити мозак на отаву; **розуме! розуме!** где ми (ти и сл.) је била памет?; ~ **як деска** пилећи (птичји) мозак; ~ **як у крави бамбух (як у курчеца)** има пилећу (кокошју, пачију) памет; **спаднуц на** ~ пасти на памет; **страциц** ~ изгубити памет; **сходзиц з розума** губити памет, лудети; **трациц** ~ обезумљивати се; **яки** ~ **така и бешеда (робота)** од кмета и беседа, у луда кмета брза беседа; **як кед би го** ~ **охабел** као да није при [својој, чистој] памети; **як не при розуме** као ван себе

розуменє *с.* 1. разумевање; **учиц (ше) з розуменьом** учити са разумевањем; 2. (*уважносц*) обзир

розумиц -им **I** *зак.* 1. разумети, схватити; 2. подразумевати; **II** *незак.* 1. разумети, разумевати, схватати; 2. подразумевати; **я**

под тим **розумим...** ја под тиме подразумевамам... ♦ **не можем** ~ не иде ми у главу

розумиц ше -им ше *зак. и незак.* **1. а)** *взаєм. повр.* разумети се; **вони двоје ше добре розумя** њих двоје се добро разумеју; **б)** *(до дачого)* разумети се у нешто; **2. (подрозумйовац ше) подразумевати се; ♦ **розуми ше модал.** разуме се, дакако; ♦ ~ **до дачого як кура до пива** разумети се у што као магарац у кантар**

розумлйви -а -е разумљив, схватљив; ♦ **розумлйве же...** разумљиво је да...

розумни -а -е разуман; разборит

розумно присл. разумно; разборито

розумносц ж. разумност; разборитост

розумов(и) -а -о/-е **1.** разумски; **2.** умни; ♦ ~ **зуб анат.** умњак, пакутњак, зуб мудрости

розумчок -чка х. *дем.* памеца

розфаластовац -туем *зак.* **1.** раскомадати, рашчеретити, распарчати, испарчати; **2.** искасапити, измрцварити

розформовац -муем *зак.* расформирати

розхадзац ше -ам ше *незак. заст. оп.* **розходзиц ше**

розхватац -ам *зак. оп.* **розграбац**

розхириц -им *зак.* **а)** разгласити; пронети глас; **б)** протурити; ~ **фалшиви висти** протурити лажне висти

розхириц ше -им ше *зак.* разгласити се, пронети се; изаћи на глас

розхиријовац -юем *незак.* **а)** разглашавати, ширити; проносити глас; **б)** *(фалшиви висти и под.)* протурати

розхиријовац ше -юем ше *незак.* разглашавати се, ширити се, проносити се; излазити на глас

розхихотац ше -ам ше *зак. оп.* **розкихотац ше**

розхладзиц (ше) -им (ше) *зак.* расхладити (се)

розхладни -а -е расхладни; **розхладни пошореня** расхладни уређаји

розхладзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* расхлађивати (се)

розхладзуюци -а -е *оп.* **розхладни**

розход х. **1.** разлаз; **2.** растанак; **3.** расход

розходзене с. разилажење, разилазак

розходзиц ше -им ше *I незак.* **1.** разилазити се; **2.** растајати се; **3. (о пенџех)** измицати се; **пенсж ше розходзи** паре се измичу; **4. (куповац ше – о роби)** пролазити; **дасдни кнйжки ше слабо розходза** неке књиге слабо пролазе; **5. (розкивовац ше, розпадовац ше)** распадати се; **шкатула ше на углох почала розходзиц** кутија се на хошковима почела распадати; **II зак. (розрушац ноги по длугим ше-дзено)** расходати се

розходовац -дуем *зак.* расходовати

розхориц ше -им ше *зак.* разболети се *(од брига, стрессова)*

розцагац -ам *зак.* разнети, развући

розцагац ше -ам ше *зак.* разврежити се

розцагнути -а -е развучен; ♦ ~ **цесто** кух. лист, кора

розцагнуто *присл.* отегнуто

розцагнуц -нем *зак.* **1. а)** растегнути, развући; ~ **фейдер** растегнути федер; ~ **приповедку** растегнути причу; **б)** *(розценишац)* растегнути, развући, растањити; ~ **цесто** растегнути тесто; **2.** опружити, развући; издужити; ~ **штранг** опружити конопац; **3.** разапети; ~ **галов** разапети мрежу; **4.** распремити; ~ **кавч** распремити кауч *(за спавање)*; **5. ~ коч** *(з длугиу розвору предлужиц коч)* расточити кола; **розцагли коч же би превезли длугоки греди** расточили су кола да превезу дугачке греде

розцагнуц ше -нем ше *зак.* **1.** растегнути се, развући се; **гума ше розцагла** гума се растегла; **гамби ше му розцагли до ошмиху** усне су му се развукле у осмех; **2. а)** *(лсгнуц)* (о)пружити се, опрућити се, извалити се; **розцагнул ше на посцель** опружио се на кревет; **б)** *(спаднуц при бежаню, ходу)* опружити се, треснути, љоснути; **пошпоцел ше и розцагнул ше на жем** спотакао се и пао колико је дуг и широк; **3. (нацагнуц ше, видлужиц ше)** отегнути се, развући се; издужити се; **колона ше розцагла** колона се отегнула

розцаговац -гуем *незак*. **1.** (*фейдер, гуму*) растезати, развлачити; **2.** (*штранг и под. – нацаговац*) опружати, развлачити; издуживати; **3.** (*предлужовац тирване дії*) дужити, одуживати, отезати; **най ци не розцагуем** да ти не дужим

розцаговац ше -гуем ше *незак*. **1.** (*о фейде-ру, гуми и под.*) растезати се, развлачити се; **2.** (*о штрангу и под. – нацаговац ше*) опружати се, развлачити се; издуживати се; **3.** (*лсгац*) (о)пружати се; **4.** (*помали робиц док други чекаю*) отезати, одуго-влачити; часити; заврзивати; оклевати; **цо ше тельо розцагуеш!** шта толико отежеш!, шта петляш!

розцаговаци -а -е **1.** растегљив, развлачљив; протегљив; опруж(љ)ив; **2.** (*о звуку*) отегнут, развучен

розцаговацо *присл.* отегнуто, развучено; **приповедац** ~ причати отегнуто

розцаговацосц *жс.* растегљивост, развлачљивост; протегљивост; опруж(љ)ивост

розцагуюци -а -е *оп.* **розцаговаци**

розцапкац -ам *зак.* распућкати; ~ **пипку** распућкати лулу

розценшац (ше) -ам (ше) *незак.* растањити (се)

розценшовац (ше) -шуем (ше) *незак.* растањивати (се)

розцеплїц -їм *зак.* *ридк.* загрејати, растоплити; **натопиц до пеца и ~ хижу** наложити пећ и загрејати собу

розцерац -ам *незак.* (*розчуховац*) трљати, масирати

розцимбориц (ше) -им (ше) *зак.* разортачити (се)

розцинац -ам *незак.* расецати

розциновац (ше) -нуем (ше) *зак.* разлемити (се)

розцопкац -ам *зак. коц. оп.* **розцапкац**

розчаварговац -гуем *зак.* распродати

розчакнуц -нем *зак.* раскречити, распечити, рашчепити; ~ **пирко** (*прицискаюци го при писаню*) раскречити перо; ~ **ноги** раскречити ноге

розчакнуц ше -нем ше *зак.* раскречити се, распечити се, рашчепити се

розчаковац (ше) -куем (ше) *незак.* *гу розчакнуц (ше)*

розчапкац -ам *зак.* распљескати; ~ **цесто** распљескати тесто

розчарованє *с.* разочарање

розчаровац -руем *зак.* разочарати

розчаровац ше -руем ше *зак.* разочарати се

розчаровїовац (ше) -юем (ше) *незак.* разочаравати (се)

розчвахтац -ам *зак. коц.* **1.** изгњечити; измрвити; **2.** развући, разбацати

розчвиркац -ам *зак.* **1.** раштрц(к)ати, распрскати; **2.** ~ **пенєжи** *прен.* расфућкати паре

розчепериц (ше) -им (ше) *зак. оп.* **розчакнуц (ше)**

розчеперїовац (ше) -юем (ше) *незак.* *гу розчепериц (ше)*

розчервенсти -а -е **1.** зајапурен; румен; **прибегнул шицок розчервенсти** дотрчао је сав зајапурен; **шицок ши** ~ сав си зајапурен, сав буктиш; **2.** ужарен, жажен

розчервенїц -нїм *зак.* ужарити

розчервенїц ше -неєм ше *и* -їм ше *зак.* зајапурити се

розчесац (ше) -ешем (ше) *зак.* рашчешљати (се)

розчесовац (ше) -суем (ше) *незак.* рашчешљавати (се)

розчисциц -им *зак.* рашчистити

розчисцовац -цуем *незак.* рашчишћавати

розчитац ше -ам ше *зак.* (*вигваряюци числа подзелїц ше на пари*) разбројати се

розчитованє *с.* и **розчитованка** *жс.* разбрајалица, бројалица, бројанице

розчитовац ше -туем ше *незак.* (*вигваряюци числа дзелїц ше на пари*) разбрајати се

розчленїц -їм *зак.* рашчланити

розчленьовац -нюем *незак.* рашчлањивати

розчмохтац -ам *зак.* размазати; растрљати

розчухац -ам *зак.* **1.** растрљати, протрти; измасирати; **намасциц и добре** ~ **боляце место** намазати и добро растрљати болно место; **2.** *кух.* (*цукер з муку*) натрти

розчуховац -хуем *незак.* растрлявати, трляти, трти; масирати
розчуховач х. масер, трљач
розчуц ше -чуем ше *зак.* рашчути се; **то ше розчуло по валале** то се рашчуло по селу
розшати -а -е расејан, смушен
розшатосц ж. расејаност, смушеност
розшац ше шеєм ше *зак.* расејати се; раштркати се
розшвициц -им *зак.* расветлити
розшвицовац -цуем *незак.* расветљавати
розшевац (ше) -ам (ше) *незак.* расејавати (се)
розшедац ше -ам ше *незак.* (*пукац и улеговац ше – о жеми*) раседати се
розшедаюци -а -е (*од розшедац ше*) раседни; ~ **терен** раседни терен
розшедзиц ше -им ше *зак.* **1.** (*почац шедзиц на вайцох – о квоки*) разлежати се; **2.** (*ушедзиц ше*) уседети се
розшедлац -ам *зак.:* ~ **коня** раседлати коња
розшеднуц ше -нем ше *зак.* (*пукнуц и улеснуц ше – о жеми*) расести се
розшеднуце с. геол. расед
розшедовац ше -дуем ше *незак. оп.* **розшедац** ше
розширеносц ж. распрострањеност, раширеност
розшириц (ше) -им (ше) *зак.* раширити (се)
розширийовац (ше) -юем (ше) *незак.* раширивати (се), ширити (се)
розширийовач х. ширилац
розширяц (ше) -ям (ше) *незак. оп.* **розширийовац (ше)**
розшлєбодзиц ше -им ше *зак.* (*постац шлєбоднейши у справованю*) ослободити се;
унук бул цихи, а тераз ше розшлєбодзел, постал бешедлїви унук је био тих, а сад се ослободио, постао је причлїв
розшмеяц -есм *зак.* расмејати; **розшмеял цале друштво** расмејао је цело друштво
розшмеяц ше -есм ше *зак.* расмејати се
розшпивани -а -е распеван

розшпивац ше -ам ше *зак.* распевати се
розшпиртац -ам *зак.* **1.** рашчепркати; **кури розшпиртали жито з мирици** кокошке су рашчепркале пшеницу из мерице; **2.** ~ **огень** отпретати (разгрнути) ватру
розшлєбодзиц ше -им ше *зак.* (*постац шлєбоднейши у справованю*) ослободити се
розштимовац (ше) *зак.* раштимати (се), раштимовати (се)
розштреляц -ям *зак.* (*окончиц смертельну кару зоз штреляньом*) стреляти; **розштреляли шпинуна** стреляли су шпијуна
розштрельовац -люем *незак.* (*окончовац смертельну кару зоз штреляньом*) стреляти
розштудирац -ам *зак.* размислити, промислити; промозгати
розшипиц -им *зак.* расцепити; ~ **дрєво** расцепити дрво
розшипиц ше -им ше *зак.* расцепити се
розшипйовац -юем и **розшиповач** -пуем *незак.* расцепљивати; зацепљивати
розшипканосц ж. уситњеност; ~ **масткох** уситњеност поседа
розядриц (ше) -им (ше) *коц. оп.* **розятриц (ше)**
розядровац (ше) -руем (ше) *коц. оп.* **розятровац (ше)**
розятриц -им *зак.* разбуктати, распири-ти; ражестити; ~ **ненависц** распирити мржњу
розятриц ше -им ше *зак.* **1.** (*о рани*) запалити се, букнути, расцветати се; **2. прен.** **а)** разбуктати се, распирити се; **б)** пасти у ватру; ражестити се
розятровац -руем *незак.* разбуктавати, распиривати; ражешћивати
розятровац ше -руем ше *незак.* **1.** (*о рани*) расцветавати се; **2. прен.** **а)** разбуктавати се, распиривати се; **б)** падати у ватру; ражешћивати се
розятровач х. *прен.* распиривач; ~ **ненависци** распиривач мржње
розяшнєс с. разјашњење
розяшніц -ім *зак.* разјаснити, објаснити

розяшньовац -нюєм *зак.* разјашњавати, објашњавати

роїц ше -їм ше *зак.* ројити се

рой *х.* рој

ройта *жс.* 1. (*украсна шнурка*) кићанка, ројта, гајтан; висуљак; 2. *бот.* маца, реса

ройточка *жс.* *дем.* од **ройта**

рок *х.* 1. година; **до рока** годишње; за годину дана; **кељо ци (кељо маш) роки?** колико имаш година?; **о** ~ кроз годину дана; **од теди прешло уж дзешец роки** и **уж дзешец роки** тому од тада је прошло већ десет година; **тера**з ~ тачно пре годину дана; **од тера**з рока од пре годину дана; **на тера**з ~ тачно кроз годину дана; **остатїї роки** и **остатїїх рокох** последњих година; **по цали рок (по рокови/рокове)** ше не видзели по годину дана се нису виђали; **прешлого (гевтого) року** прошле године; ~ **и пол** и **полдруга рока** годину и по (дана); **рок (роком)** є старши одо мене он је годину дана старији од мене; **ступел до друго-го (третого, штвартого итд.) року** узео је другу (трећу, четврту итд.) годину; **то було пред дзешец роками** и **то було дзешец роки** назадок то је било пре десет година; **пред роком** и ~ **тому назад** пре годину дана; **узрети роки** зрело доба; 2. (*генерация, парняци*) годиште; **ми исти (ми єден)** ~ ми смо исто годиште; 3. (*рочни персець на древе*) год; ♦ **гладни** ~ гладна година; **длуги роки** дуго година; **з рока на** ~, ~ **за роком** из године у годину; **Нови** ~ Нова година; **писац (правиц) роки** (*гледац допуценє же би ше дзивка винчала скорей напълнетих 18 рокох*) докупити године; **преступни** ~ преступна година; **прости** ~ проста година; **святи** ~ *церкв.* света година; **у тим року, того року** ове године; текуће године; **слаби (плани)** ~ рђава (лоша) година; **цо** ~ из године у годину; **школски** ~ школска година; ♦ **буц у најлепших (найкрасших) рокох** бити у најбољим годинама; **буц у познейших рокох** бити у поодмаклим годинама; **буц у рокох** бити у годинама; **заћи у године; три днї**

~ **корец пенєжи** (*лежки живот з добрим заробком*) ≡ млатити паре, тући пару; пада пара; тече мед и млеко

рокада *жс.* рокада

рокита *жс.* *бот.* (*файта верби*) ракита (*Salix purpurea*)

рокитнїк *х.* *бот.* тила (*Cytisus*)

роковина *жс.* *заст.* *оп.* **руковина**

рок-рочне и **рок-рочно** *присл.* сваке године, из године у годину

ролат *х.* *кул.* ролат

ролетна *жс.* ролет(н)а

ролна *жс.* ролна, свитак

ролшуи *жс.* *мн.* (*єд.* ролшуа) ролшуе

роля *жс.* 1. *поль.* ваљак; 2. *оп.* **колесо** (3); 3. *мат.* (*ролька*) облица; 4. *театр.* и *др.* *заст.* улога

роляни -а -е *технол.* (*о металу*) ваљан

роляр *х.* *технол.* ваљар

ролярня *жс.* ваљаоница

роляц -ям *незак.* *поль., технол.* ваљати

ролька *жс.* 1. (*1. малярска; 2. за джамене парадичох*) ваљак; 2. *технол.* ваљалица, ваљарица; 3. *оп.* **роля** (2)

ролькасти -а -е ваљкаст, обао

роман *х.* роман

Романс *х.* *мн.* (*єд.* Роман) Романи

романописец -сца *х.* романописац

романса *жс.* романса

романсиєр *х.* романсиєр

романски -а -е романски

романтиз(е)м -зму/-зма *х.* романтизам

романтика *жс.* романтика

романтичар *х.* романтичар

романтични -а -е романтичан

ромб *х.* *мат.* ромб

ромбоид *х.* *мат.* ромбоид

Роми *х.* *мн.* (*єд.* Ром) Роми

Ромкиня *жс.* Ромкиња

рондо *х.* *муз.* рондо

рондя *жс.* крпа, дроњак, траља, одрпина; ♦ **пойсц до рондьох** *оп.* **пойсц до рендох** (*под ренда*)

рондяви -а -е дроњав, прњав

рондьош *х.* 1. (*розтаргани человек*) одрпанац, дроњавко, отрцанко, прњавац; **облєчени**

(облеско^л ше) **як** ~ обукао се (изгледа) као одрпанац; **2.** кул. савијача од дебљих кора; **3.** бувља пијаца, бувљак; **купел на рондошу** купио је на бувљаку
ронтов *х.* расипник, разметник, трошација
ронтовац -туєм *незак.* ћердати, рајтати, харчити
ронтовни -а -е расипан, расипнички, разметан; распикућа
ронтовнић *х. оп.* **ронтов**
ронтовница *жс.* расипница, разметница
ронтовнички -а -е расипнички
ронтовничтво *с.* и **ронтовнось** *жс.* расипништво, распикућство
ронтуюци -а -е расипнички
роса *жс.* роса; **за роси** док је још роса; ♦ ~ **на мнє идзе** (ишла, вишла) сав сам се ознојио, облио ме је зној (од страха, у болести и сл.)
русијски -а -е *ридк. оп.* **русийски**
росичка *жс. дем.* росица
росни -а -е росан
роснуц **рошнем** *незак.* **1.** расти; **дзеци рошно** деца расту; **2.** (о цесту) нави-рати, расти; **3.** (о води) долазити, надолазити, расти; **4.** (буц обняти з моцним присмним чувством): аж **рошне** од пихи надима се од поноса; **5.** (о зубох, баюсох и под.) избијати, расти; **починаю му** ~ **баюски** избијају му брчићи
роснуце *с.* раст, растење
росоль *жс. оп.* **розсоль**
рост *х.* **1.** (роснуце) раст; **2.** (висина) раст; **штреднього росту** средњег раста; **3.** стас
ротация *жс.* ротација
ротирац -ам и **ротировац** -руєм *зак. и незак.* ротирати
ротор *х. техн.* ротор
рочне *присл. оп.* **рочно**
рочни -а -е **1.** годишњи; ~ **приход** годишњи приход; **2.** од једне године, једногодишњи; ~ **целє** теле од једне године; ~ **швин-ка** назимица; ~ **праше** назиме, назимац; ~ **гаче** оме; ♦ ~ **часц** годишње доба; ~ **од-почивок** годишњи одмор; ~ **дзень** *заст. оп.* **рочница**

рочник *х.* **1.** (рочни зборник) годишњак; **2.** (рочни числа часописа) годиште
рочница *жс.* годишњица, облетница
рочно *присл.* годишње; **два раз** ~ двапут годишње
рочняк *х.* ждребе од једне године, оме
рочок -чку/-чка *х. дем. и гипок.* годиница
рошиц -им росити, сипити, ромињати, шкрупити; **диждж роши** киша ситно сипи
рошліна *жс.* **1.** биљка; **2.** **рошліни** *мн.* растине; ♦ *бот.:* **водова** ~ водена биљка; **єдноклїтинкова** ~ једноћелијска биљка; **културна** ~ културна биљка; **лісцаста** ~ зеляста биљка; **цагаца (спинаца)** ~ биљка пењачица
рошлінка *жс. дем.* биљчица
рошлінов(и) -а -о/-е биљни; **рошлінов орган** биљни орган; ~ **покривач** биљни покривач; ~ **пожива** биљна храна
рошліноєди *х. мн.* (єд. рошліноєд) *зоол.* биљождери, биљоједи
рошлінски -а -е *оп.* **рошлінов(и)**
рошошкасти -а -е рачваст
рошошки *мн. коц. (чеперки)* расохе, рачве, рашље
рошта *жс.* решето, вејача; ♦ **вше є у рошти** (вше о нїм приповедаю) увек причају о њему; увек га разносе на бабље језике, увек је на тапету
роштар *х.* ситар, решетар
роштелї *х. мн.* (єд. роштель) **1.** (на обла-кох) решетке; **2.** гвоздена ограда; ~ **коло церковней порти** гвоздена ограда око црквене порте
роштиль *х.* роштиљ
роштовац -туєм *незак.* **1.** просејавати, реше-тати, роштовати; ~ **пасулю** просејавати пасуљ; **2. прен.** решетати, пробирати
роштовина *жс.* овејотине, овејци
рошок -шка и беш. рожка *х.* **1. дем.** рошчић; **2.** (часц єленьового главногo рога) парожак; **3. рошки** *мн. зоол., бот.* кукице; ♦ **ражов** ~ *бот.* уродица (Secale cornutum)
руб *х.* ивица, обод, руб
рубанє *с.* **1.** сеча; ~ **лєса** сеча шуме; **2. оп.** **рубанїско**

рубани -а -е **1.** клесан; **2.** ~ скло хрпаво (непровидно) стакло

рубани́ско с. крчевина

рубач -бем *незак.* **1. а)** сећи (*секиром, срном*); ~ **кукуричанку** сећи кукурузовину; **б)** цепати (*секиром*); ~ **дрво на жиму** сећи дрва за зиму; **в)** сећи; крчити; ~ **лес** сећи шуму; **2.** (*камень и под. – кресац*) клесати; **3.** (*о дижджу*) ударати; **диждж рубе до облакох** киша удара у прозоре; **4.** (*на дакого – нападац, критиковац*) нападати, критиковати; брусити (оштрити) зубе на коме; **комунисти барз рубали на цркву** комунисти су јако нападали цркву; **почац ~ на дакого** отворити (осути) ватру (пальбу), осути дрвље и камење на кога; ♦ ~ **жилу мед.** пуштати крв

рубаци -а -е одсечан; ~ **бешеда** одсечан говор

рубач х. **1.** (*тот цо роби зоз шекеру*) секираш; **2. техн.** сечак

рубец -бца х. **1.** шав; обруб; **2.** (*од рани*) ожилјак, зараслица, зараслина; **3.** ивица, обод, руб

рубин х. мин. рубин

рубки мн. покров (за покривање покојника)

рубрика ж. рубрика

рубцаст -а -е оп. **рубцов(и) (3)**

рубцати -а -е (*хтори ма рубци*) ивичаст

рубцов(и) -а -о/-е **1.** ивични; ~ **лата дрв.** ивична летва; **2.** шавни; ~ **цива** шавна цев; **3.** (*хтори здабе на рубци*) ивичаст

ругатель х. псовач; хулител

ругац -ам (*на дакого*) *незак. кнѣжск.* нападати; грдити; псовати; хулити; ~ **на власци** грдити власти; ~ **на Бога** богохулити

ругац ше -ам ше *незак. кнѣжск.* ругати се

ругач х. оп. **ругатель**

руда ж. руда; **железна** ~ гвоздена руда

рудар х. рудар

рударски -а -е рударски; ~ **населене** рударско насеље

рударство с. рударство

рудаш х. (*мала копка*) багља, навиљак, стог

рудашик х. дем. стожић

рудимент х. рудимен(а)т

рудни -а -е рудни; ~ **благо** рудно благо

рудокоп х. рудник

ружа ж. бот. ружа (Rosa); **дзива** ~ дивља ружа; **сшенська** ~ зимска ружа (Tapa-centum indicum); **камена** ~ чуваркућа (Sempervivum tectorum); **цагаца** ~ ружа пузавица (Rosa multiflora); ♦ **красни як** ~ леп као сан (као слика); **не квитию му ружи** не цветају му руже; **не шицким людзом една (иста)** ~ **єднак пахне кнѣжск.** о укусима се не исправља

ружанец -нцу/-нца х.: **модлиц ше** ~ молити круницу

ружанцов(и) -а -о (*хтори ше одноши на ружанец*): **ружанцово жени** жене које моле круницу

ружичка ж. дем. ружица; ♦ **червени як** ~ (*ма красну червену твар*) црвен као јабука

ружовани -а -е шарен

руїни ж. мн. (ед. руїна) **1.** рушевине, руине; **2. руїна** ж. *прен.* олупина, пропао човек

руйновац -нуем *незак.* разарати, уништавати, руинирати

руйноваци -а -е оп. **руйнуюци**

руйновач х. **1.** рушилац, разрушилац; **2. воєн.** разарач

руйнуюци -а -е разарајући, разарачки, разоран; рушилачки; ~ **дійство вулканской ерупциї** разорно дејство вулканске ерупције

рука ж. **1. а)** рука; **б)** шака; **2. руки** мн. (*ноги над колєнами*) крило, нарамак; **вжач дзецко на** ~ узети дете у крило; ♦ **на рукох присл.** ручно, са ручним прибором; **дакеди жито кошели** ~, **а воду зоз студні тиж цагали** ~ некад су пшеницу косили ручно, а воду из бунара су такође вукли ручно; **на лїву руку** са леве стране; лево; улево; **на праву руку** са десне стране; десно; удесно; **при руки** при руци; на дохвату (руке); **спак руки** надланицом; ♦ **бочкам руки заст.** љубим руке; **брудзиц руки** прљати (каљати) руке; **водзиц ше попод руки** водати се испод руке; **дац/давац руку дакому** (*по-нукац приятельство*) пружити/пружа-

ти руку коме; **дзвигнуц руку на дакого** дићи руку на кога; **же би лїва рука не знала цо роби права рука** (*добре треба робиц не наглашуюци то*) да не зна левица што чини десница; **заламац руки оп. ламац руки**; **зложиц (поскладац) руки** (*умрец*) затворити очи; **з поскладанима руками** (*шедзиц, стац и под.*) (*не участвовац у дачиц неволі*) скрштених руку (седети, стајати и сл.); **з розширенима руками** (*дочекац, прияц дакого*) раширених руку (дочекати, примити кога); **з рук до рук** из руке у руку, од руке до руке; **и з руками и з ногами** (*жадац посцигнуц, бориц ше и под.*) и рукама и ногама; и зубима и ноктима; **исц за руку дакому** ићи коме на руку; **исц од рук** (*од руки, по руки*) ићи од руке; **ламац/заламац руки (з руками)** ломити (кршити) прсте, кршити руке; **ма по руки** нашао је оно што му одговара, што му се свиђа; **мац завязани руки** имати везане руке, бити везаних руку; **модлїц ше дакому** (*модлїц дакого*) **з поскладанима руками** кумити кога богом; **не ма по руки** није нашао оно што му одговара, што му се свиђа; **не одпадно ци руки** ≡ неће ти пасти круна с главе; **ношиц на рукох дакого** (*барз вилагодзиц дакому*) чувати (пазити) кога као мало воде на длану, носити кога на рукама (на длану); **обрацац дацо у рукох оп. под обрацац**; **одруциц/одруцовац** (*одбуц/одбувац*) **од рук** (у)радити као од беде, отаља(ва)ти; **плївац о руки заст.** пливати краул; **поплювац до рукох** (*гарсцох*) плънути у шаке (руке); **попод руки ходзиц** (*водзиц ше*) **з даким** водати се с киме; **попод руку вжац** (*влапиц*) **дакого** ухватити кога испод мишке; **почац з празнима руками** кренути (почети) од нуле; **присц под рук** доћи (пасти) под руку; **розвязац дакому руки** одрешити коме руке; **розкладац з руками** гестикულიрати рукама; **руку до огня положиц за дакого** руку у ватру метнути за кога; **складац руки** [*на молитву*] *оп. ламац з руками*; **спаднуц до рук** пасти у руке; **спод руки** (*купиц, набавиц*) испод руке (*купити,*

набавити); **тварда** ~ чврста рука; **тримац нїтки у своїх рукох** држати конце у своїм рукама; **умиц/умивац руки** [*як Пилат од Христа*] (*опрати руке*); **ходзиц з даким попод руку** (*руки*) водати се с киме; **чисти руки мац** имати чисте руке; **чухац дланї** (*руки*) трљати руке; **шицко му пада** (*випадує*) **з рукох** неспретан је у послу, све му испада из руку; **як з руку одручене** (*одншене*) (*нараз преиол боль, хорота од даякого ліка и под.*) као руком однето (однесено); **як кед би з руку одруцел оп. як з руку одручене**

рукав х. рукав; **♦ рукави** (*рейтеши*) **з кромплями** кул. бурек (пита) са кромпиром; **♦ викасац рукави** заврнути (засукати) рукаве; **як з рукава витрешене** (*пришло, достал и под.*) (*достал дацо без труду*) пало му је као гњила (зрела) крушка, добио је што на тањиру

рукавици ж. мн. (*єд.* рукавица) рукавице
рукавички ж. мн. (*єд.* рукавичка) дем. рукавичице

рукавок -вка/-вку х. рукавац (*реке*)

рукавчок -чка/-чку х. дем. рукавичић

рукати -а -е рукат; шакат

руковац¹ -куєм *незак.* (*одходзиц до войска*) руковати, бити позван (одлазити) у војску

руковац² -куєм *незак.* (*з дачим – робиц, управяц*) руковати; ~ **з машину** руковати машином

руковац ше -куєм ше *незак.* руковати се

руковина ж. церкв. (*рочне плаценє церкви*) штола, штоларина, бир, редовина

руководзаци -а -е руководићи; ~ **кадер** руководећи кадар

руководзиц -им *незак.* руководити; ~ **з подприсмством** руководити предузећем

руководзиц ше -им ше *незак.* (*управяц ше по дачим*) руководити се

руководитель х. руководилац, руководитељ

руководителька ж. руководителица

руководительски -а -е руководилачки

руководительство с. руководство

руководни -а -е руководни; **руководни органи** руководни органи

руководство с. оп. **руководительство**

руководящи -а -е заст. оп. **руководзаци**

рукомет х. спорт. рукомет; **вельки** ~ велики рукомет; **мали** ~ мали (дворански) рукомет

рукометаш х. рукометаш

рукометашка жс. рукометашица

рукометни -а -е рукометни

рукопис х. рукопис; **красни** ~ леп рукопис; **кніжка у рукопису** кніга у рукопису

рукописни -а -е рукописни; ~ **твор** рукописно дело

рукополагац -ам *нєзак. церкв. (пошвєцац за свящєніка)* рукополагати

рукоположенє с. *церкв. (пошвєцанє за свящєніка)* рукоположење

рукоположиц -им *зак. церкв. (пошвєциц за свящєніка)* рукоположити

рукохват х. рукохват

руксак х. оп. **броцак**

рулет х. рулет

рум х. рум

румба жс. (*файта танцу*) румба

румегац -ам *нєзак. осн. и прен.* преживати

румегачє х. *мн. (єд. румегач) зоол.* преживари (Ruminantia)

руменєц -нцу х. *бот.* камилица (Matricaria chamomilla)

руменцов(и) -а -о камиличин; од камилицє; ~ **тея (чай)** чај од камилицє

Румун х. (*мн.* Румуне) Румун

румунски -а -е румунски

рунда жс. рунда

рурални -а -е (*валалски*) руралан

Рус с. Рус

Русадля *мн. церкв. (швєто пейдзєшатого дня по Вєлькей ноци)* Духови, Тројицє; **на** ~ о Духовима; **други дзєнь Русадльох** Духовски понєдєлѧк

русадльов(и) -а -о/-є (*од Русадля*) духовски

русалка жс. вила

русалков -а -о вилин; вилински

русиз(є)м -зму/-зма русизам

русийски -а -е руски; ~ **язик** руски јєзик

Русин х. **1.** *ридк. оп.* **Руснак**; **2.** (*карпатски Русин*) Русин

Русинка жс. **1.** *ридк. оп.* **Рускиня (1)**; **2.** (*карпатска Русинка*) Русинка

русински -а -е оп. **руски (1)**

русификовац (ше) -куєм (ше) *зак. и нєзак.* русифицирати (се)

Русиянка жс. Русиња

руски -а -е **1.** русински; ~ **язик** русински јєзик; ~ **редакция** русинска редакција; **2.** *бєш. (русийски)* руски; **♦** ~ **пєц** земљана (сєљачка, паорска, зидана) пєћ

Рускиня жс. **1.** Русинка; **2.** *бєш. оп.* **Русиянка**

рускокерестурски -а -е русокрстурски, крстурски

Рускословци х. *мн. (єд. -вєц)* Рускословци (*новинари и запослєни у НИУ „Руске слово“*)

рускоєц жс. русинство

Рускошорци х. *мн. (єд. Рускошорєц)* „Рускошорци“ (*становници улице Руски шор у Бурђєву*)

русли *мн. кул.* туршија

Руснак х. Русин, *заст.* Рушњак

руснацки -а -е русински, рушњачки

Русначка жс. *ридк.* Русинка, Рушњачка

русофил х. русофил

рута¹ жс. *бот.* рута, рутвица (Ruta graveolens)

рута² жс. (*путованє, маршрута*) рута

рутєний и рутєнием х. *хєм.* рутєниј(ум)

рутина жс. рутина

рутиновац (ше) -нуєм (ше) *заск. и нєзак.* рутинирати (се)

рутински -а -е рутински

рух х. **1.** покрєт; **ошлєбодитєльни** ~ ослободилачки покрєт; **2.** врєње; ~ **мєдзи роботнїками** врєње мєђу радницима

рухоми -а -е покрєтан; покрєтљив; ~ **библиотека** покрєтна библиотека; **♦** ~ **пантлїка** покрєтна трака, текућа врпца; ~ (**нєрухоми**) **маєток** покрєтна (непокрєтна) имовина

рухомосц жс. покрєтност; покрєтљивост

руцалїще с. *спорт.* бацалиште

руцанс с. 1. *дїсл. мен. од руцац (ше);* 2. утовар (*снопова, бала и сл.*); 3. повраћање; **хорота почина з руцањом** болест почиње повраћањем; *♦ шлєбодне ~ спорт.* слободно бацање

руцац -ам *нєзак.* 1. а) бацати; ~ **лабду** бацати лопту; б) (*додавац з руцањом*) добацити, бацати; 2. трпати, бацати; ~ **на громаду** трпати на гомилу; 3. а) (*снопи, бали и под.*) утовар(ив)ати, товарити, бацати; б) ~ **гной** (*зоз хлїва*) кидати ђубре (*из штале*); 4. повраћати, бљувати; **хори руцал** **крєв** болесник је повраћао крв; 5. а) (*до дакого*) гађати; **руцал до нас каменьча** гађао нас је каменицама; б) (*сден до другог*) гађати се; **руцаю каменьча** сден до другог гађају се каменицама; 6. ~ **гной зоз хлїва** кидати ђубре из штале; ♦ ~ **око (очи)** (*на дакого/дацо*) бацати поглед; гледуц(к)ати; ~ **багинди** превртати се преко главе, правити премет, колут

руцац ше -ам ше *нєзак.* 1. бацати се; 2. а) (*таргац ше, однімац ше*) бацакати се, цимати се, цилитати се, гицати се; отимати се; **сцели го повязац, алє ше вон руцал**, однімал хтели су да га вежу, али се он бацакао, отимао; б) праћакати се, бацакати се, вицкати се; **риба ше руца на сухим** риба се праћака на сувом; 3. (*на дакого*) обрецавати се, обрецивати се; 4. (*на дакого – нашлїдзовац дачийо прикмети*) уметати се на кога/у кога; 5. викати, галамити (*тражећи своје право*)

руцаци -а -е осоран, напрасит, нагао, набрецит

руцацки -а -е бацачки

руцацо *присл.* осорно, напрасито, нагло, набрецит

руцацосц *ж.* осорност, наглост, набрецитост

руцац х. *спорт., воєн.* бацац

руцачка *ж.* бацачица

руциц -им *зак.* 1. бацити; ~ **каменьчок до облака** бацити камичак у прозор; 2. (*положиц*) бацити; (у)бацити, ставити; ~ **шена коњом** бацити сена коњима; ~ **мєсо до папригашу** бацити (ставити) мєсо у паприкаш; 2. (*додац з руцањом*) бацити,

добацити; **руц ми клайбас** добацити ми оловку; 3. (*дацо до дакого*) бацити се, хитнути се; **руцел до ньго камень** бацио се каменом на њега; 4. набацити; 5. забацили; ~ **цигонь** забацили удицу; 6. *кух.* бацити, спустити; ~ **капусту на запужку** бацити купус на запужку; ♦ **анї груду нїхто нє руци за нїм оп.** **анї пес нє збрехнє на ньго** (*под пес*); ~ **до волька (воля)** беш. (*зассц дакус*) презалогајити, дрмнути, дрпнути; ~ **очи** бацити поглед

руциц ше -им ше *зак.* 1. бацити се; ~ **на жем** бацити се на земљу; ~ **дакому на шию (коло шиї)** бацити се коме око врата; 2. бацакнути се, цимнути се, цилитнути се, гицнути се; праћакнути се; 3. (*почац дацо интензивно робиц*) дати се; латити се; **шицки ше руцели на карменє** **статку** сви су се дали на товљење стокє; **руцел ше на польопривреду** латио се польопривреде; 4. (*на дакого – оштро, нагло повесц*) обрецнути се; 5. (*на дакого – нашлїдзиц дачийо прикмети*) уметнути се (*на кога, у кога*); 6. јурнути; **пес ше руцел на ньго пас** је јурнуо на њега

ручай х. *заст.* поток

рученє с. јємство

ручиска *ж.* *аугм.* ручерда, ручетина

ручитель х. јемац, јємственик

руциц -им **I** *нєзак.* (*гарантовац*) јамчити, зајамчивати, гарантовати; **II** *зак.* (*загарантовац*) зајамчити, ујамчити, загарантовати

ручка *ж.* 1. *дем.* ручица; 2. а) дршка, ручка, ручица; б) (*шаблї*) балчак; 3. **ручки** *мн. цукр. заст.* алва с куком

ручни -а -е ручни; ~ **робота** ручни рад

ручнїк х. 1. пешкир; 2. *фолкл.* „ручњик” (*сватовски пешкир*)

ручнїчок -чка х. 1. (*за сцєранє судзини*) крпа; салвета; 2. (*при єдзєню*) опршњак; сервијета; убрус, салвета 3. (*вишивани, над шпоргєтом*) куварица; 4. *дем.* пешкирић

ручно *присл.* ручно

рушанє с. 1. крєтање; 2. покрет

рушац -ам *нєзак.* **I** *прєх.* 1. (*брац до рукох*) дирати; **нє рушай то!** не дирај то!; 2. (*до-*

рушовац) тицати, дирати; ~ **боляцу рану** тицати болну рану; **3.** задиркивати, дирати, завитлавати; **II** *нспрех.* **1.** (*одходзиц*) полазити, кретати; **рушайме!** полазимо!; **2.** (*рушац з часцу цела*) мицати, мрдати, мигати, врдати; **кед рушам з ногу, болї ме** кад мичем ногу, боли ме; **3.** (*палїц ше – о мотору*) палити се; **мотор рушал з курблѹ** мотор се палио курблом; **4.** (*починац знова роснуц наяр – о рошлїнох*) кретати; **древка наяр рушаю** саднице у пролеће крећу

рушац ше -ам ше *нзак.* **I** **1.** (*одходзиц*) полазити, кретати; **рушаме ше на штири годзин** полазимо у четири сата; **2.** мицати се, мигати се, мрдати се, мигольити се, померати се; **не рушайце ше док вас фотографуем** не мичите се док вас фотографишем; **3.** з *розл. знач.* кретати се; **по операциї ше чезко руша** после операције тешко се креће; **колона ше помали рушала** колона се полагаано кретала; ~ **у подлим дружтве** кретати се у лошем друштву; **цени яблукох рушаю ше од 20 до 30 динари** цене јабука крећу се од 20 до 30 динара; **II** *взасм. повр.* дирати се; задиркивати се, завитлавати се **руша(ю)ци¹** -а -е **1.** дирљив, ганутљив; **2.** (*хтори охабя упечаток*) *горв.* дојмљив

рушаюци² -а -е полазни; ~ **положенє** полазни положај

рушени -а -е дирнут, ганут

рушиц -им *зак.* **I** *прех.* **1.** (*дорушиц*) дотакнути, такнути, дирнути; **2.** *часто у злученю* ~ **з места** (*помкнуц*) макнути, помакнути; **тот орман зме троме не могли ~ з места** овај орман тројица нисмо могли да помакнемо; **3.** упалити; ~ **мотор** упалити мотор; **4.** (*возбудзиц чувства*) дирнути, ганути; *горв.* дојмити се; **II** *нспрех.* **1.** (*помкнуц з часцу цела*) врнути, мигнути, мрднути; ~ **з ухом** мрднути увом; **2.** (*о мотору*) упалити; **авто не сце ~ кола** неће да упале; **3.** *оп.* **рушиц ше (1); ♦** ~ **боляк** такнути у живац

рушиц ше -им ше *зак.* **1.** (*пойсц, пуциц ше*) поћи, кренути; запутити се, упутити се; **рушели ше вчас рано** кренули су ујутру рано; **2.** (*помкнуц ше*) помакнути се, макнути се, померити се

ряд *х. ридк.* ред, низ, след

рядови -а -е редован; ~ **студент** редовни студент; ♦ ~ **професор** редовни професор; ~ **войско** редовна војска; ~ **суд** редовни суд

рядошлїд *х.* редослед; низ

С

сабат *присл. заст.* слободно; **не** ~ није слободно, не сме се

сабат-вашар *х.* не зна се ко пије а ко плаћа, ради ко шта хоће

сабол *х. заст.* кројач

сабол-галери *х. мн.* (*ед.* сабол-галер): **резанки** *як* ~ *фам. кух.* широки резанци

саботажа *ж.* саботажа

саботер *х.* саботер

саботерски -а -е саботерски

саботирац -ам и **саботировац** -руем *зак. и незак.* саботирати

савазаш *х. заст.* гласанки, виберанки

савана *ж.* савана

саваот *х. рел.* саваот

сага *ж.* сага

садац -ам *незак.* одгонетати

саделко *с. дем.* салце; ♦ **швині виши** ~ свиња је довољно утовљена (*спремна за клање*); ♦ **(за)вјазац** ~ *оп. под.* **садло**

садза *ж.* чађ; гар; **замасциц ше зоз садзу** изгаравити се, зачађити се, загаравити се; нагаравити; **од садзи** гарав

садзави -а -е чађав

садзац -ам *незак. заст.:* ~ **хлеб до пеца** (*класц до пеца загнецени хлеб*) слагати хлеб у фуруну (*в.*)

садзач *х.* садилац

садзачка *ж.* садилица; садиљка

садзене *с.* 1. садња; сетва; 2. гајење

садзиц -им *незак.* 1. садити; сејати; ~ **овоци** садити воћке; ~ **кромплі** садити кромпир; ~ **кукурицу** сејати кукуруз; ~ **цвиклу** сејати репу; 2. гајити; 3. ~ **квоку** насађивати квочку; 4. ~ **поки** *оп. под* **поки**

садист -та и **садиста** -ти *х.* садист(а)

садистични -а -е садистичан

садланік *х.:* **масни (брудни и под.)** *як* ~ (*барз масни, брудни – о човекови, иматох*) јако прљав, мастан; ≡ прљав као прасац

садлати -а -е саласт; салав; саловит

садло *с.* сало; сланина; ♦ **погачи на садле** *кул.* погачице са салом; ♦ **вјазац/завјазац** ~ (**саделко**) (*тиц/затиц*) набити/набијати трбух, гојити се/угојити се

садлов -а -о: **садлово колачи** *кул.* колачи са салом; ~ **масц** маст од сала

садлочко *с. оп.* **саделко**

садляніки *х. мн.* (*ед.* садлянік) *кул.* салирице

садни -а -е садни; ~ **материял** садни материјал

садніца *ж.* садница

саднуц -нем *зак.* одгонетнути (*оп. згаднуц*); ♦ **саднул ши** (*не будзе так*) неће бити, таман посла, нећеш гледати тај филм

саймише *с.* сајмиште

саймишни -а -е и **саймищов(и)** -а -о/-е сајмишни

саймов(и) -а -о/-е сајамски

сакайтов *х.* 1. сађура; 2. *прен.* (*засрак, фильков*) шмокљан, шмокљо; шамшула; ♦ **оштригац на** ~ *заст.* ошишати на сађуру; ♦ **жиц** *як* мали бог у великим **сакайтове** *оп. под* бог; **сакайтов [дикиньови]** *гандр.* будала; **скрий ше** *под* ~ *оп. под* **скриц ше**

сакайтовик *х. дем.* сађурица

сакрални -а -е сакралан

сакрамент *х. цркв. кат.* сакрамен(а)т; отајство

сакристия *ж. цркв.* сакристија, ђаконик

саксофон *х.* саксофон

сала *жс.* сала; дворана

салама *жс.* салама

салаш *х.* 1. салаш; 2. *заст. (пастирске населене на горским пасовиску)* бачија, катун

салашиско *х.* (место дзе дакеди бул салаш) кућиште

салашки -а -е салашки

салачань *х.* салашар

салачаньски -а -е салашарски

салашик и **салашок** -щка *х. дем.* салашић

салва *жс.* салва

салвета *жс.* салвета; сервијета; убрус

салветка *жс. дем.* салвета; убрусић

салветов -а -о; ~ *платно текст.* дамаст

салдо *х.* салдо

салинитет *х.* салинитет

салицил *х.* салицил

салицилов(и) -а -о/-е салицилни

салма-калап *х.:* озда я (озда анї я) не ~ нисам ја ваљда мајчи кашаљ, нисам ни ја траву пасао

салмонелоза *жс. мед.* салмонелоза

салон *х.* салон

салонизовац *ше* -зуем ше *зак. и незак.* салонизовати се, салонизирати се

салонит *х.* салонит

салонов(и) -а -о/-е и **салонски** -а -е салонски

салто *х.* салто

салтомортале *х.* салтомортале

салут *х.* салут

салутирац -ам и **салутовац** -туем *зак. и незак.* салутирати

салфа *жс.* балван, брвно, труп; ♦ **високи (длугоки)** *як* ~ (барз високи) висок као гора (као торањ)

салфар *х.* балванаш

салфача *жс. коц.* мотка у неким народним спортским играма

салфов(и) -а -о/-е брвнаст, брвнат

сам¹ -а -о/-е *зам. одр.* сам; а) *значи самостойне окончоване дїї, без помоци других:* мушиш ~ себе помогнуц мораш сам себи помоћи; б) *значи видзелсносц з множества:* нашол сом го самого дома нашао сам га самог код куће; в) *визначуе*

субект або обект: ~ не знам по ми було сам не знам шта ми је било; ♦ ~ **сден 1.** сам у родитеља; **2.** потпуно сам; **сама една 1.** сама у родитеља; **2.** потпуно сама; ~ **едина оп.** ~ **една (2)**

сам² -ого *х.* самац

сама -ей *жс.* самица

самаритян *х. (милосердни човек)* самарићанин

самаритянски -а -е самарићански

самаритянство *с.* самарићанство

самарян *х. оп.* самаритян

самба *жс.* самба

самеперше *присл.* пре свега

самец -мца *х.* 1. мужјак; 2. самац

сам(и) -а -е *зам. одр.* сам; а) *означуе просторну або часову блїзкосц:* вишли на ~ **верх гори** изашли су на сам врх планине; **биваю при самим бегелю** станују крај самог канала; **то було на ~ Крачун** то је било на сам Божић; б) *у функц. атр. значи крайню меру прикмети:* **кукурица сами цирок и сама тараска** кукуруз је сам божији сирак и зубача; ♦ **на самим месце** на лицу места

самица *жс.* 1. женка; 2. (окремна келия у гарешту) самица

самичка *жс.* женка

самоанализа *жс.* самоанализа

самоблуд *х.* самоблуд

самобутни -а -е самобитан

самобут и **самобуток** -тку *х. (самостойне исноване)* самобит, самобитак

самоване *с.* самоћа; самовање

самовар *х. (судзина за варене чаю)* самовар

самовац -муем *незак.* самовати, самотовати; чамити

самовелїчане *с.* самовеличање

самовитребене *с.* самоистребљење

самовихвалююци -а -е самохвалисав

самовихвальоване *с.* самохвала

самовихвальовац *ше* -люем ше *незак.* самохвалисати се

самовиховане *с. оп.* самовоспитане

самовлада *жс. (диктатура)* самовлада

самовладар *х. (автократ)* самовладар

самовласц *жс.* самовласт, самовлашће
самоволя *жс.* самовоља
самовольни -а -е самовољан; својевољан
самовольно *присл.* самовольно; својевољно
самовольносц *жс.* самовольност; својевоља
самовоспитанє *с.* самоваспитање
самогласнік *х. оп.* вокал
самодержавє *с.* самодержавље
самодержавни -а -е самодержавни
самодержец -жца *х.* самодержац
самодисциплина *жс.* самодисциплина
самодисциплиновац ше -нуем ше *зак. и незак.* самодисциплиновати се
самодіялносц *жс.* самоделатност
самодовирє *с.* самопоуздање
самодоказовац ше -зуем ше *незак.* самодоказивати се
самодопринос *х.* самодопринос; **месни** ~ месни самодопринос
самодостаточни -а -е самодовољан
самодостаточносц *жс.* самодовольност
самодруга *прикм. жс. заст. 1.* трудна; **остац** ~ затруднети, обременити, занети; **буц** ~ бити у другом стању (*оп. гравидна, ваготна*); **2.** самодруга -гей *жс.* трудница
самодругосц *жс. заст.* трудноћа, бременитост (*оп. гравидносц, ваготносц*)
самозабойнік *х.* самоубица, самоубојица
самозабойнічки -а -е самоубилачки; самоубийствен
самозабойство *с.* самоубиство
самозабуванє *с. оп.* **самозабуце**
самозабуце *с.* самозаборав
самозадовольни -а -е самозадовољан
самозадовольносц *жс. и самозадовольство* *с.* самозадовольност, самозадовольство
самообвина *жс.* самооптужба
самозащита *жс.* самозащита
самозванєц -нца *х.* самозванец
самозвани -а -е *оп.* **самонаволани**
самозвладац ше -ам ше *зак.* самосавладавати се
самозвладованє *с.* самосавлађивање
самозвладовац ше -дусем ше *незак.* самосавлађивати се

самознічноженє и самозніщенє *с.* самоуништење; самоистребљење
самозрада *жс. и самозрадніцтво* *с.* самоиздаја
самоиницијатива *жс.* самоиницијатива
самокаліченє *с.* самоозледа
самокаранє *с.* самокажњавање
самокарац ше -ем ше *незак.* самокажњава-ти се
самоконтрола *жс.* самоконтрола
самоконтроловац ше -луем ше *незак.* самоконтролисати се, самоконтролирати се
самокритика *жс.* самокритика
самокритичносц *жс.* самокритичност
самокритични -а -е самокритичан, самокритички
самолюбивосц *жс.* самољубивост
самолюбиви -а -е самољубив
самолюбє *с.* самољубље
самомученє *с.* самомучење
самомученіцтво *с.* самомучеништво
самонаволани -а -е самозвани
самонадійни -а -е самопоуздан
самонадійносц *жс.* самопоузданост
самообвиньованє *с.* самооптуживање
самообразование *с.* самообразовање
самообслужованє *с.* самопослуживање
самоодбрана *жс.* самоодбрана
самоодлучованє *с.* самоодлучивање
самоодреканє *с.* самоодрицање
самооплодженє *с. биол.* самооплођење, самооплодња
самоопрашковйованє *с. бот.* самоопрашивање
самоопредзелєнє *с. 1.* самоопредельење; **2.** самоодређење
самоорганизованє *с.* самоорганизовање, самоорганизирање
самоосудзованє *с.* самоосуђивање
самоотриманє *с.* самоодржање
самоохрана *жс.* самозащита; самоодбрана
самоодцудженє *с.* самоотуђење
самопожертвованє *с.* самопожртвовање; самопогегалаштво

самопожертвованосц *жс.* самопожртвованост; самопрегалаштво

самопожертвовни -а -е самопожртвован; самопрегоран

самопожертвовносц *жс. оп.* самопожертвованосц

самопознање *с.* самопознање

самопокаліченє *с. оп.* самокаліченє

самопомоц *жс.* самопомоћ

самопонїженє *с.* самопонижење

самопопачлїви -а -е самодопадљив, самодопадан

самопослуга *жс.* самопослуга

самопослужованє *с.* самопослуживање

самопотвердзованє *с.* самопотврђивање

самопочитованє *с.* самопоштовање

самопрешвеченє *с.* самоуверење

самопрешвечени -а -е самоуверен

самопрешвеченосц *жс.* самоувереност

самоприпатранє *с.* самопосматрање

самореклама *жс.* самореклама

самородни -а -е који није лепо израђен, нефине израде, једноставан; **не любим тогу сукню, бо є самородна** не волим ову хаљину, јер није лепо сашивена; **упекла сом якиш ~ колач** испекла сам неки једноставан колач; **на батогу ма ~ пориско** на бичу има држаље једноставне (нефине) израде

саморозвиток -тку/-тка *х.* саморазвитак

саморозвой *х.* саморазвој

самосанованє *с.* самосажалење

самосануюци -а -е самосажалив

самосвидоми -а -е самосвестан

самосвидомосц *жс.* самосвест; самосвестност

самосповедз *жс.* самоисповест

самоспознање *жс.* самоспознаја

самоспреведанє *с.* самозаваравање

самоспреводзка *жс.* самообмана

самостойни -а -е самосталан

самостойно *присл.* самостално

самостойносц *жс.* самосталност

самостримованє *с.* самоузддржавање

самостримовац ше -мусм ше *незак.* самоузддржавати се

самота *жс.* самоћа; усамљеност

самотни -а -е усамљен; усамљенички

самотнїк *х.* 1. самотник, усамљеник; 2. *оп.* одшельнїк

самотнїцки -а -е самотнички, усамљенички

самотнїцтво *с.* усамљеништво

самотносц *жс.* самотност; самоћа

самоуверенє *с.* самоуверење

самоуверени -а -е самоуверен

самоувереносц *жс.* самоувереност

самоуки -а -е самоук

самоупованє *с. заст. оп.* самодовириє

самоуправа *жс.* самоуправа

самоуправни -а -е самоуправни

самоуправяє *с.* самоуправљање

самоуправяц -ям самоуправљати

самоуправяцки -а -е самоуправљачки

самоуправяч *х.* самоуправљач

самоусовершованє *с.* самоусавршавање

самохвала *жс.* самохвала

самохвалєнє *с.* самохвалисање

самохвалїц ше -їм ше *незак.* самохвалисати се

самохваляци -а -е самохвалисав

самоходни -а -е самоходан

самошейка *жс.* самониклица, самораст; самоникао; **багрен** ~ самоникао багрем

сампан *х.* (*чамец за биванє у Китаю*) сампан

самурай *х. ист.* самурај

самучки -а -е самцит, самцат; **сам** ~ самсамцат

санаторий и санаториум *х.* санаториј(ум)

санация *жс.* санација

сангвиник *х.* сангвиник

санда *х. бот.* сандал (*Pterocarpus santalinus*)

сандали *жс. мн.* (*ед.* сандала) сандале

санджак *х. ист.* санџак

Санджачань *х.* Санџаклија

Санджачанка *жс.* Санџакуша

санджацки -а -е (*од санджак, Санджак*) санџачки

сандолина *жс.* сандолина

санирац -ам и **санировац** -руєм *зак. и нєзак.* санирати

санитарец -рца *х.* санитарац; санитетлија; санитар

санитарни -а -е санитарни

санитет *х.* санитет

санитетни и **санитетски** -а -е санитетски

саніца *ж.* саник, саоник, пртина

санка *ж.* (єдна з двох сподніх часцох санкох на предку зогнута догоре) салинац

санкаліще *с.* сањкалиште

санкац ше -ам ше *нєзак.* санкати се

санки *ж. мн.* санке, саонице

санкционовац -нуєм *зак. и нєзак.* санкци-онисати, санкционирати

санкция *ж.* санкција

санованє *с.* жаљење; сажальєње; учешће

сановац -нуєм *нєзак.* **1. а)** бити жао (коме кога), жалити; **сануєм го** жао ми га је; **сановала го** било јој га жао; **нє сануєш дзеци так вчас будзиц?** зар ти није жао тако рано будити децу?; **б)** сажальєвати; **вон шицких гонї до роботи, нікого нє санує** он све тера да раде, нікого не сажальєва; **2. (дакому дацо – сановац дац)** жалити; штедети; **сануєш му тото кус пенсжи?** жалиш му ово мало пара?; **♦ санує му и тото цо поє броји му сваки залагај**

саночкац ше -ам ше *нєзак.* санкати се (на дечїм санкама – о деци); **дзеци ше саночкаю по шнігу** деца се санкају по снегу

саночки *ж. мн.* дечје санке

саночне -ного *с.* церкв. поноћница, поноћка

санскрит *х.* санскрит

сануюци -а -е сажальив; ганутљив; болећив

сануююцє *ж.* сажальивост; ганутњивост; болећивост

сара *ж.* (горня часц чижми або ботоши) сара

сараєвски -а -е сарајевски

Сараєвчан и **Сараєвчань** *х.* Сарајлија

Сараєвчанка *ж.* Сарајлијка

сарай *х. ист.* (султанов або велможов двор) сарај

сарач *х.* (< серб.) сарач (*оп.* сияртов)

сардела *ж.* сардела

сардина *ж.* сардина

сарка¹ *ж.* **1.** парче коже или каиша; **2. коц.** језик на опанку

сарка² *ж. оп.* лиска (**2**)

сарказ(е)м -зму/-зма *х.* сарказам

саркастични -а -е саркастичан

сарком *х. мед.* сарком

саркофаг *х.* саркофаг

сарма *ж.* сарма; ♦ ~ у лозовим лісцу *оп. под.* сармочки

сармо: ♦ ~ тебе тераз има да те нема, видећеш ти свога бога

сармочки *ж. мн.* (ед. сармочка): лозово ~ кул. сарма од лозова лишћа, лозова сарма

сарна *ж. коц. заст. оп.* сарня

сарня *ж.* **1.** срна; **2. (самица єленя)** кошута

сарняк *х.* срндаћ, срнац

сарняче -єца *с.* лане, срнче

сарньов -а -о срнећи

сарньочка *ж. дем.* срница

сателит *х.* сателит

сателитски -а -е сателитски

сатин *х. текст.* сатен

сатир *х. митол.* сатир

сатира *ж.* сатира

сатирик и **сатиричар** *х.* сатиричар, сатирик

сатирични -а -е сатиричан, сатирички

сатисфакция *ж.* сатисфакција, задовољштина

сатїнг *х. коц. оп.* сатнік

сатнік *х.* **1.** учкур (куповни); **2. предз.** пре-сличаница

сатрап *х. ист. и прен.* сатрап

сауна *ж.* сауна

сафалада *ж. кул.* сафалада

сафир *х. минер.* сафир

сафиян *х. скор.* сафијан

сахарин *х.* сахарин

сахароза *ж.* сахароза

сахристия *ж. оп.* сакристия

саям *х.* сајам

саямски -а -е сајамски

свавольни -а -е кнїжк. самовољан

свавольносц *с. и свавольство с. кнїжк.* самовоља

свадзба *жс.* 1. свадба; 2. сватови, свадба; **идзе** ~ иду сватови

свадзбовац ше -буем ше *нєзак.* сватовати, свадбовати

свадзбови -а -е свадбени; свадбенски

свадзєбна -ней *жс.* сватица

свадзєбни -а -е 1. свадбени; 2. сватовски; 3. **свадзєбни** *мн.* сватови; $\diamond$ ~ **оцц** младожењин отац на свадби; ~ **мац** младожењина мајка на свадби; ~ **дом** младожењин дом (*у којем се одржава свадба*); ~ **госц** сват; ~ **юха** сватовска супа; ~ **капуста** сватовски купус

сват *х.* пријатељ (*отац једног младенца одн. брачног друга у односу према оцу другог младенца одн. брачног друга*); $\diamond$ ~ **нє** ~ з **коча** долу 1. ако си са нама, мораш да испуниш заједничку обавезу; 2. $\equiv$ ни по бабу ни по стричевима

сватац ше -ам ше *нєзак.* односити се као пријатељи (*види сват*)

сватов -а -о (*од сват*) 1. пријатељев; 2. **сватово** *мн.* родитељи и родбина једног брачног друга у односу према родитељима и родбини другог брачног друга, пријатељи

сватовство *с.* пријатељство (*види сват*)

свах *жс.* прија, пријатељица (*мајка једног од младенаца одн. брачног друга у односу према мајци другог младенца одн. брачног друга*)

свашка *жс.* „свашка” (*једна од две младе жене на свадби која са другом „свашком” пева пригодне свадбене песме*)

свидоми -а -е свестан

свидомо *присл.* свесно; зналице

свидомосц *жс.* свест; свесност; $\diamond$ **страциц** ~ изгубити свест, онесвести се

свидоцтво *с.* сведочанство

Свиленошорци *х. мн.* (*єд.* Свиленошорец) „Свиленошорци” (*становници улице Свилени шор у Бурђеу*)

свирепи -а -е свиреп

свирепосц *жс.* свирепост

свита *жс.* свита, пратња; двор

свити́лнїк *х. заст.* светионик

свитли -а -е *поет.* светао; ~ **приклад** светао пример

свитови -а -о/-е *кнїжк. заст.* светски; световни

свитогляд *х. заст.* поглед на свет

свос... *оп.* **својо...**

своїц **ше** -їм **ше** *нєзак.* сматрати нешто за своје, полагати право на нешто; **я** **ше** з **тим** **нє** **своїм** ја то не сматрам за своје; **вон** **ше** **свој** **же** **жем** **його**, **а** **вона** **ше** **свої** **же** **жем** **сї** он тврди да је земља његова, а она тврди да је земља њена

свој -ја -йо *зам.* свој; својски $\diamond$ **своєй** **роботи** (*домашней продукції*) **домаћи**; $\diamond$ **буц** **сам** **нє** ~ бити као ван себе; **буц** **сам** ~ (**сама** **своя**) (*буц* *одицудзени, иниаки од других*) бити на свој калуп, бити на своју руку; **буц** **сам** ~ **газда** (**чловек**) (*буц* *самосотойни, независни*) бити сам себи господар; **вирвац** (**вицагнуц**, **достац**) **својо** добити своје; **давац** (**дзелїц**) **як** з **нє** **својого** давати и шаком и капом; **жа** **да** (**сцє**) **лєм** **по** (**на**) **своїм** **поставиц** **же** **ли** да буде само по његовом; **присц** **на** **својо** (*стабилизовац* *ше* *як* *найлєпше, як* *наибаржей одвитує*) **доћи** на своје; **три** **мац** **дакого** **за** **својого** (**дацо** **за** **својо**) својатати кога/што

својовольни -а -е самовољан; својевољан; својеглав

својовольносц *жс.* самовоља; својевоља; својеглавост

својоглави -а -е својеглав; загуљен

својоручни -а -е својеручан, власторучан

својофайтови -а -о својеврстан

својочасни -а -е *и* **својочасови** -а -о/-е својевремен

својски -а -е свој, родбина

својствени -а -е својствен

својство *с.* својство

свота *жс.* свота

святи -а -е 1. свет; свештени; 2. **а)** **свята** -тей *жс.* светица; **б)** **святи** -того *х.* светац; $\diamond$ **Свята** **ноц** (*Вилїя*) Бадњи дан; **Свята** **тројца** *рел.* Свето тројство; **Святи** **престол** Света столица; **Святи/святи** **тайни** *цркв.* Свете/свете тајне, сакра-

менти; **Святе писание** (писане) (*заст.*) и **Святе писмо** *церкв.* Свето писмо; ♦ **на святого нїгда** на куково лето, кад на врби роди грожђе; **познац дакого як святи боже** у душу познавати кога; **правиц ше** ~ правити се светац (свцем); **сце буц святиши од паноца** хоће да буде већи католик од папе

сватилище *с.* 1. светилиште; 2. (*место паломництва*) место ходочашћа, ћаба

сватиния *жс.* светиња; светост

святитель *х.* светац

святителька *жс.* светица

святительски -а -е святачки

свято *присл.* свето; святачки

святогорски -а -е (*хтори ше одноши на Святую гору*) светогорски

святосавски -а -е светосавски

святоскверни -а -е светогрдан

святосквернїтель *х.* светогрдник

святосквернїц -нїм *незак.* светогрдити

святоскверноц *жс.* светогрђе

святосц *жс.* светост

святочни -а -е свечан

святочно *присл.* свечано

святочноц *жс.* свечаност

священи -а -е свештени

священїк *х.* свештеник; ♦ **пошвециц** (*ше*)/**пошвецовац** (*ше*) за **священїка** заредити (*се*)/заређивати (*се*)

священїца *жс.* свештеница

священїчки -а -е свештенички

священїцтво *с.* свештенство

священство *с.* свештенство

сеанса *жс.* сеанса

себе *зам. повр.* себе; ♦ **буц не при** ~ не бити при свести; бити онесвешћен; **пойсц** (*исц*) за (*пре*) ~ отићи (*ићи*) на нужду; **присц гу** ~ освестити се, доћи к себи; ♦ **бешедовац як не при** ~ бунцати; **буц як не при** ~ бити ван себе, избезумити се, обезумити се; **присц гу** ~ (*похопиц, огутац ше*) доћи к себи

себелия и **седелия** *жс.* коц. висока крупна жена; као лађа

себелюбиви и **себелюбни** -а -е себелљубив, себичан, егоистичан

себични -а -е (< *серб.*) себичан (*оп. лукави* (1))

себичноц *жс.* (< *серб.*) себичност (*оп. лукавосц* (1))

себорея *жс. мед.* (*творене парпљох*) себореја, салоток

севац -ам *незак. беш.* (< *серб.*) (*сцјекац*) бри-сати, севати, губити се; **так севал** (*барз сцјекал*) тако је брисао; **севай вонка!** гу-би се напоље!

севдалинка *жс.* (*босанска любовна шпиван-ка*) севдалинка

сегинїца *жс.* јадница, бедница, сирота

сегиниятко *с. дем.* јадниче, сиромашак

сегинь *х.* а) јадан, јадник, сиромаш; б) *оп. сегинїца*; ~ **жена** сирота жена

сегиш *х. заст.* горњи део тршчаног крова

сегмент *х.* сегмент

сегментация *жс.* сегментација

седатив *х.* седатив

седем *числ.* седам; ♦ **за** ~ **горами** преко де-вет (седам) брда

седемглави -а -е седмоглав

седемдзешат *числ.* седамдесет

седемдзешати -а -е седамдесети

седемдзешатме *числ. збир. с.* седамдесеторица; седамдесет

седемдзешатрочни -а -е седамдесетогодишњи

седемдзешатрочнїца *жс.* седамдесетогодишњица

седемдзешацперо -рих *числ. збир. с.* седамдесеторо

седемдньови -а -е седмодневни

седеммешачни -а -е седмомесечни

седемнасти -а -е седамнаести

седемнастина *жс.* седамнаестина

седемнац *числ.* седамнаест

седемнацперо -рих *числ. збир. с.* седамнаесторо

седемнацме *числ. збир. х.* седамнаесторица; седамнаест

седемнацрочни -а -е седамнаестогодишњи

седемнїсти -а -е седмострук

седеморочни -а -е седмогодишњи; седмо-годишњак

седемсто *числ.* седамсто

седемстоти -а -е седамстоти
седемтижньови -а -о/-е седмонедељни
седемугелник х. седмоугао
седемце числ. збир. х. седморица; седам
седемчасцови -а -о/-е седмоделан
седеф х. (< серб.) седеф (оп. перламутер)
седефни -а -е и **седефови** -а -о/-е (< серб.)
седефан (оп. перламутрови)
седимент х. седимент
седиментация ж. седиментација
седиментни -а -е седиментан
седмераки -а -е седмострук
седмерко числ. збир. гипок. седморо; ~ **дзечи мала** имала је седморо дечице
седмери -их числ. збир. мн. седмори, седморе, седмора; ~ **окуляри** седмори наочари; ~ **граблї** седморе грабље; ~ **дзвери** седмора врата
седмеро -рих числ. збир. с. седморо
седми -а -е числ. седми
седмина ж. седмина
седмираз присл. седми пут
седмица ж. седмица
седморацки -а -е: **Седморацка жем** (жем зоз сказкох) „Седморацка земља” (земља из бајки)
сезона ж. сезона
сезонсц -нца х. сезонац
сезонски -а -е сезонски
сеизмични -а -е сеизмички
сеизмограф х. сеизмограф
сеизмолог х. сеизмолог
сеизмологийни -а -е сеизмолошки
сеизмологија ж. сеизмологија
сей зам. кнїжк. овај, тај
сейкасти -а -е светлокос, плавокос, блондин
сейки х. мн. 1. слатина; 2. део атара са слатинастом земљом
сейковити -а -е слатинаст
сек х. (муровани руб отвореного конку) ивичњак, цокли (в.), штуриц (в.)
секвенца ж. секвенца
секвоја ж. бот. секвоја, мамутовац (Sequoia gigantea)

секирац (ше) -ам (ше) *незак.* (< серб.) секирати (се), нервирати (се) (оп. **нервовац (ше)**, **мучиц ше** (3))
секом присл. сечимице, на кант (на ужу страну, усправно); **поставиц цегли** ~ поставити цигле сечимице
секрет х. секрет
секретар х. секретар, тајник
секретаријат х. секретаријат, тајништво
секретарка ж. секретарица, тајница
секретаров -а -о 1. секретарев; 2. оп. **секретарски**
секретарски -а -е секретарски, тајнички
секреция ж. секреција
секреше с. коц. оп. **сакристия**
секс х. секс
сексер х. ист. сексер, зексер, шестак
сексолог х. сексолог
секстант х. мат., астрон. секстант
секстет х. муз. секстет
сексуални -а -е сексуалан
сексуалносц ж. сексуалност
секта ж. секта
секташ х. секташ
сектор х. сектор
секунда ж. секунд, секунда
секундант х. секундант
секундарни -а -е секундаран
секцийни -а -е и **секцийов(и)** -а -о/-е секцијски
секция ж. секција
селективни -а -е селективан
селектор х. селектор
селекция ж. селекција
селеловац -луем *незак.* (вѣц на витре) провѣјавати, вејати, просејавати
селемень х. заст.: **хлїв под селеменьом** штала без таванице (под тричаним кровом)
селен х. хем. селен
селенит х. селенит
селїдба ж. сеоба, селидба
селїдбов(и) -а -о/-е сеобни, селидбени
селїц -їм *незак.* 1. селити; 2. оп. **селїц ше**
селїц ше -їм ше *незак.* селити се
селтерски -а -е: ~ **вода** селтерска вода

селян *х.* селяк

селянка *ж.* селякиња

селянски -а -е селачки

селянство *збир.* селаштво

семантика *ж.* семантика

семантични -а -е семантички

семафор *х.* семафор

семе -ена *с.* семе (*оп. нашење (1)*)

семејство *с. кнџк. заст.* породица

семенка *с. мн. (дробне нашење)* семе шаргарепе, краставаца и сл.

семенкасти -а -е (*з джобками, платками розличней фарби, пирскани – звич. о ку-рох*) грахораст

семестер -тра *х.* семестар

семинар *х. 1.* семинар; *2. оп. семинарија*

семинарист -та и **семинариста** -ти *х. (од семинарија)* семеништирац

семинарија *ж. цркв.* семениште

семинарски -а -е семинарски

Семити *х. мн. (сд. Семит)* Семити

семитски -а -е семитски

сенат *х.* сенат

сенатор *х.* сенатор

сенатски -а -е сенатски

сендвич *х.* сендвич

сензацијни -а -е сензацијски

сензационални -а -е сензацијски

сензација *ж.* сензација

сензибилитет *х.* сензибилитет

сензибилни -а -е сензибилен

сензуални -а -е сензуалан

сензуалносц *ж.* сензуалност

сенилни -а -е сенилан

сенилносц *ж.* сенилност

сениор *х.* сениор

сениорка *ж.* сениорка

сениорски -а -е сениорски

сентенца и **сентенција** *ж.* сентенца, сентенција

сентиваньски -а -е (*од Сентивань*) *заст.* деспотовски

сентомашки -а -е (*од Сентомаш*) *заст.* србобрански

сентиментални -а -е сентименталан

сентименталносц *ж.* сентименталност

сенф *х.* сенф

сепарат *х.* сепарат

сепаратизем -зму/-зма *х.* сепаратизам

сепаратист -та и **сепаратиста** -ти *х.* сепаратист(а)

сепаратистични -а -е сепаратистички

сепаратни -а -е сепаратан

сепаратор *х. 1.* сепаратор; *2. оп. сеператор*

сепарација *ж.* сепарација

сепаре -еа *х.* сепаре

сепаровац -руем *незак. и зак.* сепарирати

сеператор *х. млек.* сепаратор, сеператор

сепса *ж. мед.* сепса

септембер -бра *х.* септембар, *горв.* рујан

септемберски -а -е септембарски, *горв.* рујански

септима *ж. муз.* септима

септични -а -е *1.* септичан; *2. септична* -ней *ж.* септичка јама

сер *х. неперм. (титула англиског двора)* сер

серафим *х. рел.* серафим

серафимски -а -е серафимски

Серб *х.* Србин

серб -ам *незак.* сркати

сербиз(е)м -зму/-зма *х.* србизам

сербизовац (ше) -зуем (ше) *незак. и зак.* србизирати (се)

Сербианец -нца *х.* Србијанац

Сербијанка *ж.* Србијанка

сербиянски -а -е србијански

серб -ам *незак. дем.* сркутати

Сербкиња *ж.* Српкиња

сербнуц -нем *зак.* присркнути, сркнути

сербски -а -е српски; ~ **јазик** српски језик

сербскогорватски -а -е српскохрватски

сербскославянски -а -е српскославенски

сербство *с.* српство

сервал *х. зоол.* сервал (*Felis serval*)

серватка *ж.* сурутка

сервер *х. спорт.* сервер

сервилни -а -е сервилан

сервилносц *ж.* сервилност

сервирац -ам *незак. и зак.* сервирати

сервирка *ж.* сервирка

сервиновац -руем *незак. и зак.* сервирати

сервис х. сервис
сервисни -а -е сервисни
сервисовац -уєм *незак. и зак.* сервисирати
серденько и сердечко с. дем. срдашце
сердечне с. оп. **сердечно**
сердечни -а -е срдачан, усрдан
сердечно присл. срдачно, усрдно
сердечносц ж. срдачност, усрдност
сережань х. заст. (польочувар) сережан, сережанин
серенада ж. серенада
сереньча ж. заст. срећа
сереньчлїви -а -е заст. сретан, срећан
серечинь х. „серечинь” (личност црног лица из народних приповедака)
серзовац -зуєм заст. **I** *незак.* набављати; прибављати; **II** *зак.* набавити; прибавити
серзовач х. набављач
серийни и серийски -а -е серијски
серия ж. серија
серйозни -а -е *ридик.* озбиљан
серйозносц ж. *ридик.* озбиљност
сермня ж. кућанство; опрема
серпентина ж. серпентина
серсан и серсам х. **1.** (итверци) коњска опрема, (х)ам; **2.** алат; прибор
сертис х. *цркв.* месојеђе, блажни дани
сертификат х. сертификат
серум х. серум
сесия ж. *ист.* (мера за жем, 32 гольти орачей) сесија
сет х. *спорт.* сет
сетиц -им *незак. коц. беш.* осећати (оп. **чувствовац**)
сеф х. сеф
сецесионист -та и **сецесиониста** -ти х. сецесионист(а)
сецесионистични -а -е сецесионистички
сецесия ж. сецесија
сецирац -ам и **сецировац** -руєм *зак. и незак.* сецирати
сецовац ше -цуєм ше (*ушедовац ше*) сецовати се
Сибирец -рца х. Сибирац

сибирски -а -е сибирски
сивер х. север
сиверни -а -е северни; ~ **витор** северни ветар, северац
Сивернічка ж. *астрон.* Северњача
сиверняк х. северњак
сиверовосток х. североисток
сиверовосточни -а -е североисточни
сиверозаход х. северозапад
сиверозаходни -а -е северозападни
сигнал х. сигнал
сигнализация ж. сигнализација
сигнализовац -уєм сигнализирати
сигнални и сигналски -а -е сигнални, сигналски
сигнатура ж. сигнатура
сигурни -а -е (< *серб.*) **1.** (*прешвечени*) сигуран; **я ~ же так треба робити** ја сам сигуран да тако треба радити; **2.** поуздан, сигуран; **дознац дацо зоз сигурних жридлох** сазнати што из поузданих извора (оп. **бизовни (1–2)**)
сигурно присл. (< *серб.*) **1.** сигурно; **2.** извесно, сигурно; **3.** вероватно, зацело, сигурно (оп. **бизовно (1–3)**)
сигурносни -а -е сигурносни
сигурносц ж. **1.** сигурност; **2.** поузданост (оп. **бизовносц (1–2)**)
сиже х. сиже
Сизифов -а -о и **сизифовски** -а -е Сизифов, сизифовски; ♦ ~ **робота** Сизифов посао
сила ж. з *розл. знач.* сила; ~ **народу** сила народа; ♦ **вельки сили** велике силе; **велька** ~ велесила; ♦ **давац/дац сили (силу)** (*при породу и др.*) напињати се/напети се; ♦ **зоз шицку силу** свим силама; из петних жила; **покладац силу** упорно (силом) настојати; **пробовац (спец) зоз шицку силу** ићи главом кроз зид, пробијати главом зид; **цо мал сили (вдерел, бил)** колико је имао снаге (ударио је, тукао је); **шицку силу покладац** по сваку цену (*желети постићи, покушавати и сл.*), упињати се
силабични -а -е *поез.* силабичан, силабички
силажа ж. силажа

силажни -а -е силажни

силикат х. мин. силикат

силирац -ам и **силировац** -руем *незак.* силирати

силиций и **силицијум** х. хем. силициј(ум)

силка ж. заст. **1.** чинија за супу (*порцуланска, са дршкама*); **2.** земљани суд за скупљање павлаке

силни -а -е **1.** з розл. знач. силан; ~ **войско** силна војска; ~ **вожд** силан вођа; **силни** **того швета** силни овога света; **силне** **богатство** силно богатство; **2.** **силни** -ного х. силник

силно присл. силно

силоватељ х. силеција

силоватељски -а -е силецијски

силовац -луем *незак.* **1.** приморавати, силити, присиљавати; терати, гонити; **пайташе** го **силовали** **пиц** другови су га терали да пије; **2.** напрезати; **не** **силуй** **очи** **при** **слабим** **шветлу** **немој** да напрежеш **очи** код слабог светла; **3.** *безос.* а) терати; **силус** **го** **на** **руцање** **тера** га на повраћање; б) имати неодољиву жељу; **силус** **го** **на** **пице** има неодољиву жељу за пићем, мора да пије; **4.** (*обезбесцовац*) силовати

силовац **ше** -луем **ше** *незак.* **1.** упирати се; упињати се; силити се; улагати напоре; упињати се из петних жила; **2.** настојати; трудити се; свим силама покушавати

силовач х. оп. **силоватељ**

силовне присл. **1.** силовито; снажно; жестоко; **2.** неодољиво

силовни -а -е **1.** силовит; снажан; жесток; **2.** неодољив

силовно присл. оп. **силовне**

силовносц ж. силовитост; силина; жестина

силогиз(е)м -зму/-зма х. *филоз.* силогизам

силом присл. упорно, по сваку цену; ~ **сце** **постац** **шеф** по сваку цену хоће да постане шеф

силомер х. силомер

силос х. силос

силуета ж. силуета

симбиоза ж. симбиоза

символ х. симбол; знамење

символиз(е)м -зму/-зма х. симболизам

символизовац -зуем *зак.* и *незак.* симболизовати, симболизирати

символика ж. симболика

символист -та и **символиста** -ти х. симболист(а)

символични -а -е симболичан, симболички

сименталка ж. (*файта крави*) сименталка

сименталски -а -е сименталски

симетрала ж. симетрала

симетрични -а -е симетричан, симетрички

симпатизер х. симпатизер

симпатизовац -зуем *незак.* симпатизовати, симпатизирати

симпатични -а -е **1.** симпатичан; **2.** *физиол.* симпатички

симпатия ж. симпатија

симпозиј и **симпозијум** х. симпозиј(ум)

симптом х. симптом

симптоматични -а -е симптоматичан

симс х. оп. **синц**

симулант х. симулант

симулация ж. симулација

симуловац -луем *незак.* симулирати

симултани -а -е симултан

симултанка ж. симултанка

симфонийни и **симфонийски** -а -е симфонийски

симфоничар х. симфоничар

симфония ж. симфонија

син х. син; **сину!** **сине!**

синагога ж. синагога

сингулар х. *грам.* сингулар

синдикални -а -е синдикални

синдикат х. синдикат

синдром х. синдром

синкопа ж. *муз.* синкопа

синов -а -о синов, синовљев; синовљи

синовски -а -е синовљи, синовски

синод х. *цркв.* синод

синозабойник х. синоубица, синоубојица

синозабойство с. синоубиство

синоним х. синоним

синонимия ж. синонимија

синонимни и **синонимски** -а -е синониман

синопсис *х.* (нарис) синопсис
синоубийца *х. оп.* синозабойник
синочок -чка *х. дем.* синак; синчић; ♦ **татов**
 ~ (розмазани хлапец) татин син
синтагма *жс.* грам. синтагма
синтакса *жс.* лингв. синтакса
синтеза *жс.* синтеза
синтетизовац -зуем *зак. и незак.* синтетизовати, синтетизирати
синтетика *жс.* синтетика
синтетични -а -е синтетичан
синус *х.* **1.** мат., анат. синус; **2.** мед. сливица
синусни -а -е и **синусов(и)** -а -о/-е синусни
синхрони -а -е синхрон
синхронизация *жс.* синхронизација
синхронизовац -зуем *зак. и незак.* синхронизовати, синхронизирати
синхрония *жс.* синхрония
синхронични -а -е синхроничан
синц *х. архит.* ксимс (*оп.* паточка **(3)**)
сињски -а -е сињски: **Сињска алка**
фолкл. Сињска алка
сипа *жс.* зоол. сипа
сипане *с.* утовар; ~ угља до шлепа утовар угља на шлеп
сипац -пем *незак.* **1.** (дробну материю) сипати; ~ муку до меха сипати брашно у врећу; **2.** (класи) товарити, утовар(ив) ати; укрцавати; ~ виламану кукурицу до коча товарити обран кукуруз у кола; ~ угље на вагон (шљунок на ладю) утоварати угаль у вагон (шљунак на брод); **3.** (полниц зоз чечносцу) сипати, лити, левати; точити; утакати
сипац ше -пем ше *незак.* (клашиц ше) класати, искласавати
сипкаци -а -е **1.** (хтори ше легко розсипуе) сипак, сипкав; ~ шнић сипак снег; **2.** (хтори ше легко труши) сипкав, брашњав; ~ колач сипкав колач; ~ диня брашњава диња
сир *х.* сир; **кравски** ~ крављи сир; **ограц** ~ усирити кисело млеко загревањем; **квашни** ~ кисели (ситни) сир; ♦ **били як** ~ који има веома белу кожу; **мала грудка але сами** ~ мала чета али одабрана

сирар *х.* сирар
сирарка *жс.* сирарка, сирарица
сирарня *жс.* сирарница
сирасти -а -е сираст
сирена *жс.* **1.** сирена; дуе ~ дуе завија сирена; **2.** **сирени** *мн.* зоол. сирене (Sirenia)
сирец -рца *х.* кул. „сирец” (ускришње јело од умућених јаја у млеку)
сиридрик *х.* заст. (билдло за фарбене твари) сирицик
сирка *х.* (били коњ з чарнима и др. пегами) жерав, буђар (*в.*)
сиркасти -а -е (рижнофарбови – о птицох, животињох, зарну) грахораст; ~ **коњ** *оп.* **сирка**
сировец -вца *х.* *кравар.* канџија, чапов (од сирове кравске коже)
сирови -а -е **1.** (нсварени, нспечени) жив; сиров; некуван; ~ **месо** сирово месо; ~ **млеко** некувано млеко; **2.** (непреробени) сиров; ~ **скора** сирова кожа; **3.** *прен.* суров; ~ **стварносц** сурова стварност; **4.** *фиг.* (нєвигладзени) крут; **язик напису** ~ језик написа је крут
сировина *жс.* сировина
сировински -а -е сировински
сировнік *х.* *мн.* (ед. сировнік) кул. **1.** пога-чице са сиром; **2.** лепиње са сиром
сиропусни -а -е: **Сиропусни тидзень** *церкв.* (тидзень пред Вельконоцим постом) Сиропусна (Сирна) недеља (седмица)
сирот(к)а *х.* и *жс.* (сегинь, бидни) сиромаш, јадник, кукавац; сирота, јадница, кукавица
сируп *х.* сируп
систем *х. оп.* **система**
система *жс.* систем, система
систематизация *жс.* систематизација
систематизовац -зуем систематизовати, систематизирати
систематични -а -е систематски; система-тичан
системни и системски -а -е системски
систола *жс.* мед., лит. и др. систола
сити -а -е сит
ситосц *жс.* ситост; ♦ до ситосци досита

ситуация *жс.* ситуација

ситуир(ов)ани -а -е ситуиран

ситуирац -ам *и* **ситуировац** -руєм *зак. и незак.* ситуирати

сифилис *х.* сифилис

сифилистичар *х.* сифилистичар

сифон *х.* сифон

сиц *х.* сиц

Сицилианец -нца *х.* Сицилијанац

сицилијански -а -е сицилијански

сичац -чим *незак. осн. и прен.* сиктати, шиштати; **гад сичи** змија сикће (шишти); **гунар сичи** гусан шишти; **чловек нагнѣвано сичал през зуби** човек је љуљито сиктао кроз зубе

сичаци -а -е сиктав, шиштав

сичиц -им *коц. оп* **сичац**

сijамски -а -е сijамски; ♦ **сijамски двойнята** сijамски близанци

сijартов *х.* сарач

сijаса *жс.*: ♦ ~ **божа** (*вельке множество*) сила (тма) божја

скадзи *присл. заст.* одакле

скадзишик *присл.* однекуд(а)

сказац ше -ажем ше *зак. коц.* јавити се; показати се; **пришол до валалу, а ані ше нікому не сказал** дошао је у село, а никоме се није ни јавио

сказка *жс.* бајка

сказков(и) -а -о/-е **1.** (*хтори з обласци сказки*) бајован, бајовит; из бајке; **сказково особи** личности из бајке; **2.** (*митски, фантастични*) баснослован, бајослован

сказочка *жс. дем.* бајчица

скакалѣше *с.* скакалиште

скакальня *жс.* скакаоница

скакац -ам *незак.* скакати

скакаци -а -е скакутав

скакацки -а -е скакачки

скакач *х.* скакач

скала¹ *жс. (стина)* стена, скала; литица; хрид

скала² *жс.* ска́ла; лествица; ~ **термометра** скала термометра; **музична** ~ музичка лествица

скалац ше -ам ше *незак.* скакати, изводити (*о деци*)

скалина *жс.* литица

скалѣсти -а -е кршевит, кршан

скалѣчени -а -е изнакажен, унакажен; осакаћен, исакаћен

скалѣченосц *жс.* наказност

скалѣчиц (ше) -им (ше) *зак.* изнаказити (се), унаказити (се); осакатити (се), исакатити (се)

скалѣчовац (ше) -чуєм ше *незак.* изнаказивати (се), унаказивати (се); осакаћивати (се), исакаћивати (се)

скалов(и) -а -о/-е *и* **скаловити** -а -е стеновит; врлетан; хриди́наст; ♦ **скалов орел** *зоол.* сури орао (*Aquila chrysaetos*)

скалп *х.* скалп

скалпел *х.* скалпел

скалповац -пуєм *зак.* скалпирати

скаменсни -а -е скамењен, окамењен

скаменѣц *зак. I прех.* -їм (*зробиц каменѣом*) скаменити, окаменити; *II непрех.* -неєм *и* -їм *заст. оп.* **скаменѣц ше**

скаменѣц ше -неєм ше *и* -їм ше *зак.* скаменити се, окаменити се; ♦ **най ше на тим месце скаменѣм** живота ми мога, ево моје главе, не померио се с места

скаменѣовац -нюєм *незак. I прех.* (*робиц каменѣом*) скамењивати, окамењивати; *II непрех. заст. оп.* **скаменѣовац ше**

скаменѣовац ше -нюєм ше *незак.* скамењивати се, окамењивати се

скандал *х.* скандал

скандализовац -зуєм *зак. и незак.* скандализовати, скандализирати

скандалозни -а -е скандалозан

скандирац -ам *и* **скандировац** -руєм *незак.* скандирати

скапац -пем *зак. 1.* нестати, изгубити се, ишчезнути; нестати из вида; **2. а)** (*о човекови*) умрети; липсати; ископнети; пропасти; ~ **од гладу** умрети од глади; **б)** (*о животині*) угинути; **в)** (*о рошліни*) увенути; **3. прен.** (*престац основац, щезнуц*) угасити се; ♦ **скапац без шліду** отићи (нестати) бестрага

скапчац (ше) -ам (ше) *зак.* скопчати (се); спојити (се)

скапчовац (ше) -чуєм ше *незак.* скопчавати (се); спајати (се)

скапчовач х. спајач

скапчовачка жс. спојка

скаранік х. неваљаца, нитков, скот, цукела

скараніца жс. неваљалица

скараніцтво с. неваљалштина, неваљалство, нитковлук

скарац -рем *зак.* казнити; **бог це скаре** бог ће те казнити; ♦ **скарал це швет [цо би це скарал]**, **бог це скарал**, **бодай би це бог скарал** да бог да..., **изјела те змија** (вуци, болест)

скарб х. благо

скарбніца жс. ризница, хранилиште

скарга жс. жалба

скаржене с. жалба; жалопојка; кукњава

скаржиц ше -им ше *незак.* жалити се, јадати се, вајкати се, тешкати се; јадиковати, кукати

кашляц -лєм *зак.* кашљуцнути, накашљати се

скашљовац -люєм *незак.* кашљуцати

сварчиц -им *зак.* опећи се; опрљити

свачиц -им *зак.* 1. привремено прихватити концем *и сл.*, спојити, ујамчити; 2. сукобити, завадити (*неког с неким*)

свачиц ше -им ше *зак.* закачити се, сукобити се

свачовац -чуєм *незак.* 1. привремено прихватити концем *и сл.*, спајати; 2. сукобљавати, завађати (*неког с неким*)

свашнети -а -е 1. (*погубени*) прокиснуо; 2. *прен.* кисео; ~ **твар** кисело лице

свашніц ше -неєм ше *и* -їм ше *зак.* 1. укиселити се; усирћетити се; ускиснути, 2. прокиснути; **едзене ше свашнело** јело је прокиснуло

свашнџовац ше -нюєм ше *незак.* укиселявати се; ускисивати, прокисивати

сквер х. сквер

скверни -а -е скврнав; одвратан, гадан, мрзак

скверніц -їм *незак.* ск(в)рнавити

скверніц ше -їм ше *незак.* (*пажериц ше*) лакомити се

сквичац -чим *зак.* цикнути; скикнути; квекнути; **сквичало праше** цикнуло (квекнуло) је прасе

скейт х. скејт

скела жс. (< серб.) скела (*оп. чайка*²)

скелар х. скелесија

скеларина жс. скеларина

скелет х. скелет

скелетни -а -е *и* **скелетов** -а -о/-е скелетни, скелетски

скенер х. скенер

скенирац -ам *и* **скенировац** -руєм *зак. и* *незак.* скенирати

скепса жс. скепса

скептик х. скептичар; скептик

скептициз(е)м -зму/-зма х. скептицизам

скептичар х. *оп. скептик*

скептични -а -е скептичан, скептички

скептичносц жс. скептичност

скеч х. скеч

скиї жс. *мн. (ед. сия)* скије, смучке

скинчане с. цика; скик, скика

скинчац -чим *незак.* 1. скичати; цвилети; 2. (*о дзецу*) кмезити (се), цмиздрити

скинчаци -а -е кмезав, цмиздрав

скинчиц -им *коц. оп. скинчац*

скипетер х. (*жезло*) скиптар

скисинтовац -туєм *зак. коц.* скарабуцити; склепати, скрпати, скрпити

скиснути -а -е 1. кисео; **млеко уж скиснуто** млеко је већ кисело; 2. (*хтори ше почал губиц – о едзено*) ускиснут, прокиснут; 3. (*нерозположени*) кисео; ~ **твар** кисело лице

скиснуц -ишнем *зак. (о цесту)* ускиснути, надоћи, узбујати, нарасти; **цесто скисло** тесто је надошло

скиснуц ше -ишнем ше *зак.* 1. (*о млеку*) ускиснути, ухватити мају; **млеко ше скисло** млеко је ухватило мају; 2. (*почац ше губиц – о едзено*) ускиснути, прокиснути, укиселити се

скитане с. скитња, смуцање, лутња

скитац -ам *и* **скитац ше** -ам ше *незак.* скитати се, смуцати се; лутати; луњати

скитацки -а -е скиталачки; луталачки

скитнік х. луталица

скица *жс.* скица

скицирац -ам *и* **скицовац** -цуем *зак. и незак.* скицирати

скияц ше -ям ше *незак.* скијати се, смучати се

скияш *х.* скијаш, смучар

скияшски -а -е скијашки

скияшство *с.* скијаштво, смучарство

склад *х.* **1.** (*усоглашеносц*) сагласност; склад; **2.** *грам.* слог; **3.** спремиште, лагер; **4.** *заст.* састав; ~ **жеми** састав земљишта; ◇ **орац до складу** *поль.* (*орац од штрעדку поля же би бразди були на краю*) орати на стуб (стуг) (*в.*)

складалка *жс. оп.* складанка

складальня *жс.* слагачница

складани -а -е: ◇ ~ **питка** *кул.* мађарица; ~ **цесто** *кух.* лиснато тесто; ~ **осух** *кул.* масна погача

складанка *жс.* слагалица

складац -ам *незак.* **1.** (*правиц дацо зоз часцох*) састављати, слагати; **2.** (*класц едно коло другого*) слагати; **3.** садевати, дѐнути; ~ **жито до марадиких** садевати (денути) пшеницу у крстине; ~ **древ** до **ватох** садевати дрва у хватове; **4.** (*шпоровац*) шпарати, купити; ~ **пенџи на хижу** шпарати паре на кућу; **5. а)** (*писац состав*) писати; ~ **писњочки** писати песмице; **б)** (*мелодиј*) компоновати; **6.** полагати; ~ **испити на факултету** полагати испите на факултету; ~ **мајсторски испит** полагати мајсторски испит; ~ **рахунок** полагати рачун; ~ **пришагу** полагати заклетву; **7.** ~ **на дакого** лагати на кога; окривљавати, обеђивати кога; трпати коме што на леђа, товарити на главу коме што; ◇ ~ **букви** азбуковати, срицати; ◆ ~ **надію** надати се

складац ше -ам ше *незак.* **1.** (*злагодзиц ше*) слагати се, саглашавати се; **2.** скупљати међу собом добровољне прилоге; **школяре ше складаю пайташови на екскурзию** ђаци скупљају међу собом паре другу за екскурзију; **3.** *заст.* састојати се

складаци -а -е **1.** (*хтори служи за складане*) слагаћи; **2.** на расклапање, склопив; ~

метер метар на расклапање; ~ **стол** сто на расклапање; ~ **бицигла** бицикл на расклапање

складач *х.* састављач; слагач

складзиско *с.* складиште; магазин; спремиште

складище *с. оп.* **складзиско**

складка *жс. ридк. (рани)* бора

складне *присл.* складно

складни -а -е складан

складнић *х.* саставак, саставни део

складно *присл. оп.* **складне**

складносц *жс.* складност

складотворни -а -е слоготворан

скламац (ше) -мем (ше) преварити (се)

скланияц -ям *зак. (< серб.)* склањати; мицати; уклањати; (*же би не завадзало*) метати на страну

скланияц ше -ям ше *зак. (< серб.)* склањати се; мицати се; утицати се; уклањати се

скласц -адзем *зак. 1.* (*жито до брадла и под.*) саденути, зденути; сложити; ~ **шен** до **брадла** саденути сено у камару; **2.** утоварити; укрцати; ~ **угле** до **вагонох** укрцати угаль у вагоне

склероза *жс.* склероза; ◇ **мултипли** ~ *мед.* мултипли склероза

склерозни -а -е склерозан

склеротик *и* **склеротичар** *х.* склеротик, склеротичар

склеротични -а -е склеротичан

склек *х. физк.* склек

скленічка *жс. дем.* бочица, флашица, скленица

скленка *жс.* боца, флаша

скленчина *жс. 1.* (*фалаток розбитого скла*) срча; **2.** **скленчини** *мн.* стакловина; крш

скленчки *х. мн. (ед. скленчок)* зглобови прстију на руци

скленяни -а -е стаклен; застакљен; остакљен; **скленяни дзвери** стаклена врата; ◇ ~ **заграда** стакленик

скленяр *х.* стаклар; стаклорезац

скленярнік *х. оп.* **скленяна** заграда

скленяря *жс.* стаклара; стаклорезница

склепац -пем *зак.* склепати; скрпати; ска-
рабуцити; скуцати

склепиц ше -им ше *зак.* слепити се (*о ску-
ваним резанцима и сл.*)

склепйовац ше -пюем ше *незак.* слеplљивати
се (*о скуваним резанцима и сл.*)

скло ж. 1. стакло; **положиц** ~ застаклити;
2. (*на витрионовей лампи*) цилиндар,
туљак

склон х.: ~ *неба ридк.* хоризонт

склонїско и склонїще с. 1. склониште;
скровиште; 2. збег

склонїц -їм *зак.* (< *серб.*) склонити; мак-
нути; уклонити; (*же би не заваждало*)
метнути на страну

склонїц ше -їм ше *зак.* (< *серб.*) склонити
се; макнути се; утећи се; уклонити се

склонїще с. *оп. под склонїско*

склоносц ж. (< *серб.*) склоност (*оп. при-
хильносц, притока*)

склоп х. склоп

склопени -а -е непокретан, укочен

склопиц -и безос. (*парализовац, зробиц
нерухомим*) укочити, стегнути, стиснути;
**достал ишияс, не мог ходзиц и робиц,
так го склопело** добио је ишијас, није
могао да хода и ради, тако га је стегнуло

склопка ж. склопка; преклопка

склопци х. мн. мед. тетанус, склопац, зли
грч

склорезальня ж. оп. склєняря

склорезач х. оп. склєняр

склубачиц ше -им ше *зак.* 1. склупчати се,
сколутати се; скупити се, шћућурити
се; смотати се; **пес ше склубачел пред
дзверми** пас се склупчао пред вратима;
2. згрчити се; згурити се; **вон ше склу-
бачел од бољох** он се згргчио од болова;
старик ше склубачел на лавочки ста-
рац се згурио на клупи

склубачовац ше -чуем ше *незак.* 1. склуп-
чавати се; смотавати се; 2. грчити се; гу-
рити се

склягани -а -е клонуо

склягац ше -ам ше *зак.* скљокати се;
стропоштати се; клонути; затетурати се

скляпчисцени -а -е спљоштен

скляпчисциц (ше) -им (ше) зак. спљоштити
(се)

скляпчисцовац (ше) -цуем (ше) незак.
спљоштавати (се)

скљохтац -ам *зак.* (*гоч як увариц*) збрљати,
збркљати, збућкати, смућкати

скоба ж. (*зависка на дзверох*) стожер, шар-
ка; ♦ **недобра як** ~ (*барз недобра жена*)
неваљалица, аспида, злоћа; (**худи, слаби**)
як ~ (*барз худи, слаби*) мршав као чачка-
лица (као даска, као штака, као бакалар);
скобо єдна! неваљалице једна!

сковац скуем *зак.* сковати, саковати

скожліц ше -їм ше *зак. пейор.* пући од му-
ке, свиснути, пресвиснути од муке; **дай
му, бо ше скожлі** дај му, јер ће да свисне;
так ше лаши на єдзене аж да ше скожлі
тако се лакоми на јело да му вода иде на
уста (да има веће очи него уста)

скойовец -вца х. *ист.* скојевац

скок х. скок; ♦ ~ **до далека** скок удаљ

скоком присл. журно; брже-боље; скоком,
скокимице; на врат на нос; грозничавом
брзином; ~ **закончовали роботу** журно
(на врат на нос) су завршавали посао

скомпаловац ше -луем ше *зак.* сортачити
се, уортачити се; сјаранити се, спетљати
се; спрегнути се; ухватити се у чије коло

скомпариц ше -им ше *зак. оп.* **скомпало-
вац ше**

сконац -ам *зак. заст.* умрети, скончати; ♦
най не може ~ (*у клятви*) проклет био,
дабогда не него црћи

skonфисковац -куем *зак.* конфисковати,
конфисцирати

сконцентрировац (ше) -руем (ше) зак. скон-
центрисати (се), сконцентрирати (се);
усредсредити (се), усредоточити (се)

скончиц -им *зак.* 1. (*окончиц*) обавити,
свршити; 2. (*закончиц*) завршити, сврши-
ти; ~ **школу** завршити школу; **3. а)** убити;
б) (*дотлучиц*) докрајчити, докусурати

скончиц ше -им ше *зак.* завршити се,
свршити се

скончовац -чуем *незак.* 1. (*окончовац*)
обављати, свршавати; 2. завршавати,
свршавати; 3. (*дотлучовац*) докрајчи-
вати, докусуривати

скончовац ше -чуем ше *незак.* завршавати се, свршавати се

скопац -пем *зак.*: ~ **перинку** *оп.* **скопац ше** **скопац ше** -ам ше *зак.* збацити на спавању покривач са себе

скоповац ше -пуем ше *незак.* збацивати на спавању покривач са себе

Скопјан и Скопјанец -нца *х.* Скопљак, Скопљанац

скора ж. 1. кожа; 2. кора; **жемова** ~ земљина кора; ♦ **хороти скори** *мед.* кожне болести; ♦ **здзерац скору** *дакому* гулити (дерати) коме кожу с леђа; **лемцо зоз скори не вискочиц** (*не мочи ше стримац*) искочити (излетети, изаћи) из коже; **мац грубу скору** (*ничого ше не ганьбиц*) имати дебео образ (дебелу кожу), имати образ као ђон; **надзера ше (дре ше) як кед би з нього скору дарли (як кед би го дарли)** (*барз ше дре, барз вреци*) *дере* се као да га жива *дери* (као на ражњу, као да га кољу); **не месциц ше до скори** *оп.* **лемцо зоз скори не вискочиц; одрец дакого до дзешатей скори (дакому и дзешату скору)** (*шицко дакому побрац – тазда роботнікови и под.*) узети коме све до голе кости, огулити кога до голе коже; **сама косц и** ~ *сама кост и кожа*; **ухпац ше (уцагнуц ше) дакому под скору** *подвући се (увући се)* коме под кожу

скоравени -а -е *закорео, закорављен*; ~ **жем** *закорела земља*

скоравиц -им и **скоравиц ше** -им ше *зак.* скорити се, закорети се, окорети се, скорети се; *запећи се*

скорб ж. и **скорбота ж.** *кнѣжк.* жалост, туга

скорбут х. *мед.* скорбут

скорей I 1. *присл.* раније, пре; **станул** ~ **як звичайно** устао је раније но обично; 2. раније, некада; у своје време; ~ **ше иншак жило** раније се *дручкије* живело; II 1. у *злученю* ~ *од прим.* з *ген.* пре; **сцигли** ~ *од нас* *стигли* су пре нас (*не скорей нас*); 2. *при поровнаню двох дѣйюх, зявѣньох*: **врацели зме ше** ~ *швитаня* *вра*тили смо се пре зоре; ♦ **кус** ~ *мало* пре; ~ **два-три роки** пре *две-три* године; ~ **рок**

пре годину дана; ~ **часу** пре времена; ~ **шицкого (насампредз)** пре свега; **цо** ~ *што* пре, *набрзо, брже-боље*, на врат на нос

скорейчасови -а -е *превремен*

скорейши -а -е *ранији*

скорка ж. 1. *дем.* *кожица*; 2. *корица*; *кора*; **бориц ше за скорку хлеба** *борити се за корицу хлеба*; 3. (*на поверхносци млека*) *скоруп*; 4. (*на рани котра зараста и под.*) *скрама, тена*; 5. (*вентил, затичка*) *заптивач, заптивача*; 6. (*на париді*) *кожица*

скоро *присл.* 1. (*лемцо не*) *скоро*; *безмало*; *малтене*; *готово*; 2. *заст.* а) (*неодлуга*) *скоро, ускоро*; б) *брзо*

скоров(и) -а -о/-е *кожни*; ♦ **скорово ушка (жабри)** *зоол.* *кожне шкрге*

скорочка ж. *дем.* 1. *кожица*; 2. (*блана*) *опна, тена, скрамица*; 3. (*на праве заго- сней рани*) *скрама, скорупак*; 4. (*на овоци*) *љускица*

скорянec -нца *х.* (*скоряни уши*) *кожни капут*; *кожна јакна*

скорянци *мн.* *заст.* (*панталони з овчей скори*) *кожне чакшире*

скоряни -а -е *кожни, кожнат*; **скоряни рукавици** *кожне рукавице*

скосциц ше -им ше *зак.* *окоштати се*; *орожавети*

скосцованє *с.* *окоштавање*

скот х. *беш.* (< *серб.*) (*зла особа*) *скот, нитков*

скотуляц (ше) -лям (ше) *зак.* *скотрљати (се)*

скотульовац (ше) -люєм ше *незак.* *скотрљавати (се)*

скотурбитац (ше) -ам ше *зак. оп.* **скотурбичац (ше)**

скотурбичац (ше) -ам (ше) *зак.* *скотрљати (се)* (*великом брзином*)

скотурбичовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* *скотрљавати (се)* (*великом брзином*)

скоцени -а -е *х.* *поган*

скочиц -им *зак.* *скочити*; ♦ ~ **дакому до оч** *оп.* *под око*; **скочи ци до оч** *оп.* *под око*

скочни -а -е *скочан*

скошиц -им *зак.* скосити, покосити
скоштовац -туєм *зак.* искусити, опробати;
 окусити
скравац -ам *незак.* кројити
скравец -вца *х.* кројач
скравецки -а -е кројачки
скравунчиц -им *незак.* (*скинчац* – о *псови*)
 скичати
скрадзиц -им *зак. коц. оп.* **скрациц**
скрадзовац -дзуєм *незак. коц. оп.* **скрацо-**
вац
скрамбљовац -люєм *зак.* 1. скарабуцити;
 склепати; 2. спојити, стегнути обручем
скрац -аєм *зак.* скројити
скрацене *с.* 1. скраћење; 2. скраћеница,
 скратица
скрациц -им *зак.* скратити
скрацовац -цуєм *незак.* скраћивати
скрежец *х.:* жима аж ~ **зуби** (зубов) цича
 зима; **копеме** з **мотику**, а жем **тварда**,
 ~ **зуби** (зубов) копамо мотиком, а земља
 је тврда као камен; ♦ **там дзе** ~ **зубов** (*у*
пекле, до пекла) тамо где је вечни јаук и
 шкргут зуба
скресац -ешем *зак.* креснути
скриваліско и **скриваліце** *с.* скривалиште;
 скровиште
скривац -ам *незак.* скривати, сакривати
скривац ше -ам ше *незак.* скривати се,
 сакривати се
скриваци -а -е: ~ **слика** скривалица
скривач *х.* скривач
скривени -а -е крив; накрив; савијен; угнут
скривиц (**ше**) -им (**ше**) *зак.* скривити (*се*),
 искривити (*се*); савити (*се*); накривити
 (*се*); угнути (*се*); увинути (*се*)
скриня *ж. заст. оп.* **лада** (1)
скриптарніца *ж.* скриптарница
скрипти *ж. мн.* скрипта
скрити -а -е скривен; скровит; ♦ ~ **думка**
 задња мисао
скриц -иєм *зак.* сакрити
скриц ше -иєм ше *зак.* сакрити се; ♦ **скрий**
ше под сакайтов (**под корито, до ми-**
шовой дзири) (*скрий ше од людзох, бо*
то на твою ганьбу) поклопи се (покриј
 се) ушима

скричац -им *зак.* викнути; повикати; до-
 викнути; ускликнути
скровиско и **скровище** *с.* скровиште; скло-
 ниште
скромни -а -е скроман
скромно *присл.* скромно
скромносьц *ж.* скромност
скрупавиц ше -им ше и **скрупиц ше** -им
 ше *зак.* (*о кашастим едзеню*) згрудвати
 се; згуснути се
скрупйовац ше -пюєм ше *незак.* згрудвава-
 ти се; згусњавати се
скрупула *ж.* скрупула
скрупулозни -а -е скрупулозан
скруцене *с.* скретај; окрет; окука; завијутак;
 завој
скручени -а -е 1. савијен; 2. закучаст; витак;
 ~ **рог** витак рог
скруциц -им *зак.* 1. **а)** (*зогнуц*) савити; ~
дрот савити жицу; **б)** смотати, скотурати;
 ~ **шнур** смотати кабел; 2. (*пременіц*
напрям) скренути, сврнути; ~ **направо**
 скренути десно; 3. (*засукац, закруциц*)
 засукати, усукати, зафитиљити, уврну-
 ти; ~ **баяс** засукати брк; 4. (*сциганіц*)
 слагати; ♦ ~ **з носом** накіселити лице; ~
як за гнойом (**за брадлом**) *оп. под гной*
скруциц ше -им ше *зак.* 1. савити се; 2.
 смотати се, скотурати се, сколутати се;
 склупчати се; згрчити се; 3. скврчити се,
 сковрчити се; 4. (*о висхнутей рошліни и*
под.) усувати се, упрести се
скруцоване *с.* скретај; заокрет; завртање
скруцовац -цуєм *незак.* 1. **а)** (*зогинац*) са-
 вијати; **б)** смотавати; 2. (*меняц напрям*)
 скретати, свртати; 3. (*засуковац, закру-*
цовац) сувраћати, сувати
скруцовац ше -цуєм ше *незак.* 1. **а)**
 савијати се; **б)** смотавати се; склупча-
 вати се; грчити се; 2. (*засуковац ше*)
 увртати се, увијати се; фитиљити се; 3.
 сковрчавати се; 4. (*о спретей або висхну-*
тей рошліни) усукивати се, упредати се,
 увртати се, заврћати се (*в.*); 5. ~ **до глав-**
кох (*о капусти*) главичати се, главичити
 се, завијати се
скубац -бем *незак.* 1. вући, чупати; чупкати;
 ~ **дакого за власи** вући (чупати) кога за

косу; **2.** *и безос.* (боляцо потарговац за власи, браду) чупати; **помали чеш дзецко, бо го скубе (скубеш)** полако чешљај дете, јер га чупаш; **3.** (*траву – пасу*) брстити; **4.** (*пире*) чупати; ~ **гуски** чупати гуске

скубац ше -ем ше *незак.* вући се, чупати се (за косу)

скудлацени -а -е уковрчан, коврцав; чунав, космат

скудлациц ше -им ше *зак.* уковрчати се, сковрчати се

скудовчиц ше -им ше *зак.* **1.** (*о цверни, коноп и под.*) замрсити се; **2.** (*шедзиц счупени*) згрчити се; сакупити се; укрупчати се; **3.** *прен.* оскудно живети

скулић ше -ић ше *зак.* (*счупиц ше*) шћућу-рити се, скрупчати се

скулптор *х.* вајар, кипар, скулптор

скулпторство *с.* вајарство, кипарство

скульптура *жс.* скульптура

скуљкац -ам *зак.* проћердати, профућкати, растрошити; **скуљкал масток** проћердао је имање

скуљкац ше -ам ше *зак. оп.* **скрупиц ше**

скундаловац -луем *зак. коц. заст.* **1.** обавити, урадити; **2.** (*спревесц, сциганић*) слагати

скупариц -им *незак. оп.* **скуповац**

скупенда *х.* тврдица, циција; стипса; шкртац

скупендра *х. оп.* **скупенда**

скуп -а -е **1.** шкрт; **2.** **скуп** -пого *х.* тврдица; ♦ **подли два раз роби ~ два раз плаци** скуп (тврд) више плаћа (даје) а лен даље иде (каса); ~ **як Жид** не да ни богу тамјана (соли)

скуповац -пуюм *незак.* **а)** стезати паре; не дати потрошити; **б)** тврдичити, цицијашити, шкртарити

скупоси *жс.* тврдичлук, цицијашлук, цицијаштво; шкртост

скупштина *жс.* скупштина

скупштински -а -е скупштински

скуриц -им *зак.* **1.** (*дакому*) ошинути, одаламити, опалити кога, дати коме; **таку му скурел!** тако га је одалаамио!; **скурел**

ми на задок з палћку дао ми је штапом по туру; ~ **дакому поза уха** пришити коме шамарчину; **2.** киднути, шмугнути; **3.** (*сциганић*) слагати

скуриц ше -им ше *зак.* **1.** (*о праху*) дићи се, запрашити се; **за коњом ше скурел прах** за коњем се дигла прашина; **2.** задимити; **з пеца ше скурело** пећ је задимила; ♦ **пошол (сцекол, спарал) аж (лем) ше за нџм скурело** ухватио је маглу, дао је ватру табанима, ухватио је тутань

скурчиц -им *зак.* згрчити, савити, скврчити; ~ **ноги** згрчити ноге

скурчиц ше -им ше *зак.* згрчити се, савити се, скврчити се; скрупчати се; **скурчел ше од бољох** згрчио се од болова

скурчовац -чуем *незак.* грчити, савијати, кврчити

скурчовац ше -чуем ше *незак.* грчити се, савијати се, кврчити се; клупчати се

скусител *х.* и **скусовател** *х.* искусител

скусовац -суем *незак.* **1.** (*итухац, увредовац*) заједљиво запиткивати или добацивати; задикивати, зачикивати; боцкати; секирати; врећати; **2.** (*оддалей дознавац*) вешто испитивати, дознавати; **пришла го** ~ дошла је да га вешто испита (да вешто сазна); **3.** (*пробовац, спокусовац*) искушавати

скусоваци -а -е заједљив, загрижљив

скутер *х.* скутер

скуша *жс. зоол.* куша (*Scomber scomber*)

скушиц -им *зак. заст.* **1.** искусити; доживети; упознати; **2.** ставити на искушење, искушати

слабеньки -а -е слабуњав; слабашан

слаби -а -е **1.** *з розл. знач.* слаб; ~ **с, а сце ше биц** слаб је, а хоће да се туче; ~ **роботник** слаб радник; ~ **урожай** слаб принос; **вон слабого здравя** он је слабог здравља; **2.** слаб, штур; **слабе ошвицене** штуро осветљење; **3.** (*худи*) слаб, мршав; **зоз шпиталю вишол так** ~ из болнице је изашао тако слаб; **4.** (*благ*) благ, мек; ~ **паленка** мека ракија; **5.** (*носни, неплодни*) шкрт; ~ **жем** шкрта земља

слабиц -им *незак.* **1.** *непрех.* **1.** (*худнуц*) мршавити, слабити; **2.** **а)** (*трациц моц*)

малаксавати; суштајати; **б)** (*опуцовац ше*) лабавити, млитавити, млохавити; **П прех.** (*робиц слабим*) слабити

слабки -а -е **1. а)** слабашан, слабашак, слабахан; ~ **дзецко** слабашино дете; **б)** (*досц слаби*) ослаб; **2.** слабуњав

слабоко *присл.* ослабо

слабнуц -нем *зак. оп.* слабити

слабо *присл.* слабо

слабовидносц *жс.* слабовид(н)ост

слабокревни -а -е слабокрван

слабокревносц *жс.* слабокрвност

слабосц *жс.* слабост

слабоумни -а -е слабоуман

слабоумносц *жс.* слабоумност

слабучки -а -е слабашан, слабашак, слабахан; мекушан

слава *жс.* слава; ♦ **бодай** ~ **була** *ирон.* почело је са великом парадом, а имало је неслан крај; ~ **богу** хвала богу; ~ **Исусу Христу** хваљен Исус [и Марија]

славенсц -нца и **славенїк** *х.* слављеник

славенїцки -а -е слављенички

славик *х. заст.* славуј (*оп. соловей*)

славист -та и **слависта** -ти *х.* славист(а)

славистика *жс.* славистика

славитель *х.* славилац; слављеник

славиц -им *незак.* славити

славни -а -е славан

славно *присл.* славно

славолук *х.* славолук

славољубиви -а -е славољубив

славољубивосц *жс.* славољубивост

славољубиє *с.* славољубље

славољубни -а -е *оп.* славољубиви

славољни -а -е *беш. заст.* безбрижан; ведар; расположен

Славонсц -нца *х.* Славонац

славонски -а -е славонски

Славянс *х. мн. (єд. Славян)* Словени

славянизовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и незак.* словенизовати (се), словенизирати (се)

славяносербски -а -е славеносрпски

славянофил *х.* словенофил

славянски -а -е словенски

слад *х. технол.* слад

сладарня *жс. технол.* сладара

сладзиц -им *незак.* сладити

сладзиц ше -им ше *незак.* сладити се

сладкави -а -е слаткаст; сладуњав

сладке -кого *с.* слатко

сладки -а -е сладак; ♦ ~ **жемлїк** ђеврек; ~ **цирок** шећерни сирак, сирак шећераш

сладко *присл.* слатко

сладководни -а -е слатководни

сладкословни -а -е слаткоречив, слаткорек

сладкосц *жс.* слаткост; сладост

сладнуц -нем *незак.* добијати сладак укус

сладолед *х. оп.* сладољад

сладоледар *х. оп.* сладољадар

сладоледарня *жс. оп.* сладољадарня

сладољад *х.* сладолед

сладољадар *х.* сладоледар

сладољадарня *жс.* сладоледача, сладоледа-рница

сладосни -а -е сластвен

сладострасни -а -е сладоистрастан

сладострасносц и сладострасц *жс.* сладо-страсност, сладоистраст

сладосц *жс.* сладост

сладучки -а -е слађан, слађахан

слалом *х. спорт.* слалом

слама *жс.* слама; ♦ **тлучиц (млатиц) празну сламу** млатити празну сламу

сламар *х. поль. (тот цо кладзе брадло слами)* денарош (в.), сламарош (в.)

сламка *жс. дем.* сламка; сламица; ♦ **лапац ше за сламку** хватати се за сламку; **сламку крижом не преложи** (*барз є подли, лєнїви*) лењ је као буба, велика је ленчуга

сламїсти -а -е: ~ **гной** ђубре у којем има доста сламе

сламняни -а -е *оп.* сламяни

сламнянїк *х. оп.* сламянїк

сламняча *жс. оп.* сламяча

сламов(и) -а -о сламни

сламочка *жс. дем.* сламчица

сламяни -а -е сламен; сламни; ♦ ~ **молитва** *беш.* молитва када су мисли одсутне: не будзем ше модлїц вистата, би ми

молитва будзе ~ небу да се молим уморна, јер ће ми мисли одлутати; ~ **шопа** *поль.* еведра, наслон, наслам, настрешница; ~ **квице** *бот.* сламено цвеће *оп.* **сухе квице** ♦ **власи му як сламяна шопа** (*барз є розбуртавени*) јако је разбарушен

сламянік *х.* сламени шешир, сламењак

сламяча *ж.* сламарица, сламњача

сланг *х. оп.* сленг

сланец -нца *х. мин.* шкриљац

слани -а -е слан; ♦ ~ **бухта** *кул.* мекика; ♦ **слане як розсолъ** веома слано

сланїна *ж.* сланина; ♦ **бок сланїни** пола (крпа) сланине; ♦ **вешенї и хлєбовка од сланїни добра** кад ујесен нестане сланине, добар је и њен мирис

сланїнасти -а -е сланинаст

сланїнка *ж.* 1. *дем.* сланиница; сланина; 2.

сланїнки *мн. цукр. а)* желе; б) ратлук

сланїнкар *х.* 1. *зоол.* велика сеница (*Parus major* L.); 2. *зоол.* гагрица (*Dermestes lardarius*); 3. *оп.* будли

сланїнов(и) -а -о/-е сланински; сланинаст

сланкави -а -е сланаст; сланкаст

сланкаменка *ж. атр. (файта грозна)* сланкаменка

сланосц *ж.* сланоћа; сланост

сланяви -а -е *оп.* сланкави

сленг *х. (жаргон)* сланг

слиза *ж.* суза

слизни -а -е и **слизов(и)** -а -о/-е сузан; ♦ ~ **газ** сузавац; **слизово шлїжнїки** сузне жлезде

слизочка *ж.* 1. *дем.* сузица; 2. *бот.* сузица, једноцветни мекуш (*Melica uniflora* Retz)

слика *ж.* 1. фотографија; 2. слика

сликер *х.* фотограф

сликерня *ж. заст.* фотоапарат

сликовац (ше) -куем (ше) *незак.* фотографисати (се), фотографирати (се), сликати (се)

сликов(и) -а -о/-е сликован; ♦ **сликове писмо** сликовно писмо

сликовити -а -е сликовит

сликовни *присл. оп.* **сликов(и)**

слиха *ж.* слепоочница

слихов(и) -а -о/-е слепоочни

сличка *ж. дем.* сличица

слїдующи -а -е следећи

Словак *х.* Словак

словацки -а -е словачки

Словачка *ж.* Словакиња

Словенєц -нца *х.* Словенац

словенски -а -е словеначки, *горв.* словенски

словечко и **словичко** *с. дем. и гипок.* речца, речица

словко *с.* 1. *дем.* речца, речица; 2. *грам.* речца, честица

словнїк *х.* речник

словнїков -а -о/-е и **словнїчки** -а -е речнички

слово *с.* реч; ♦ **вериц на** ~ веровати на реч (на браду); **дац** ~ дати реч; **дачийо** ~ **вечей вредзи як дачий капитал** нечија реч (савет, утеха и сл.) више вреди од нечијег капитала; **дойсц до слова** доћи до речи; **з єдним словом** једном речи; **буц од слова** бити од речи (беседе); **кридлате слово (парола)** крилатица; **мили на слову** са сваким љубазан; слаткоречив, милорек; **од слова до слова** (та зме за-ключчили..., та пришло и до звади и под.) реч по реч (па смо закључили..., па је дошло и до свађе и сл.); **(по)тримац** ~ (о)држати реч, бити од речи; **потупиц** ~ погазити (прекршити) реч; ~два 1. реч-две; 2. реч по реч; **чезки слова** тешке (крупне) речи; **чесне** ~ часна реч

слон *х. (< серб.)* слон (*оп.* **елефант**)

слубица *ж. поль. (часц плуга)* држач

слуга *х.* слуга; дечко, момак; ♦ **буц** ~ **дакому** бити чија метла и лопата

слугиско *х. аугм.* слугерања

слугов -а -о слугин

слуговац -гуем *незак.* слуговати

слуговски -а -е служински; слугински

служба *ж.* 1. *цркв.* служба, миса; ~ **божа** служба божја; **мала** ~ богослужење за децу; **велька** ~ преподневно богослужење (за *старије*); **служиц** **службу** служити богослужење; ~ за **покойних**,

грамотална ~ заупокојена миса (служба); **перша** ~ (служба праве пошвеценого священіка) млада миса; **2.** (обласц роботи) служба; **обвисцуюца** ~ обавештајна служба; **3. заст.** посао; **гледа себе службу** тражи себи посао

службени -а -е службен; званичан

службенік х. службеник

службеніцки -а -е службенички

службено присл. службено

службови -а -о/-е оп. **службени**

службовац -буем *незак.* службовати

службочка ж. дем. службица

служитель х. служитель

служиц -им *незак.* **1. а)** з розл. знач. служити; ~ **армию** служити армију; ~ **у богато-го газди** (буц слуга) служити код богатог газде; ~ **дакому** служити коме, дворити кога; **б)** *заст.* бити негде на служби, радити; **панове не сцу ~ на валалє** господа неће да раде на селу; **2. заст.** (водзиц дакадзи – о драги) водити; **дражка служела по тот поток** стаза је водила до тог потока; ♦ ~ **цара заст.** служити војску; ~ **службу церкв.** служити службу божју

служиц ше -им ше *незак.* служити се, употребљавати

служба х. дем. слушче; служинче; слуга; слугица

служни́ца ж. слушкиња

служни́чка ж. дем. слушкињица

слунечко с. дем. сунашче

слунечни -а -е сунчан; ~ **дзень** сунчан дан

слунечно присл. сунчано; **наютре будзе** ~ сутра ће бити сунчано

слунечнік х. сунцокрет

слунечніков -а -о сунцокретов; ~ **макух** сунцокретова сачма (погача); ~ **олєй** сунцокретоу уље; **слунечніково паліци** штапови (в.)

слунко с. сунце; ♦ **зубате** ~ зубато сунце; **од слунка до слунка** од зоре до мрака, од изласка до заласка сунца; **хижа до слунка** оп. под хижа; ♦ **йому иншак** ~ **швици** њему је срећа наклоньена, њему боље иде у животу; **хто од слунка спе-**

ка хорота го чека *кнїжк.* сунце је извор здравља

слункобран х. сунцобран

слунков(и) -а -о/-е **1.** сунчев; **2.** сунчан; ♦ **слункови удер мед.** сунчаница; **слунково квице** оп. **сторазкрасше**

слунковац (ше) -куем (ше) сунчати (се)

слуп х. **1.** стуб; **2.** бандера; **3. заст.** (у адяцу) стожер, вршај (в.); ♦ **патри до слупа** унезверено, тупо гледа, укочио му се поглед (у страху, болести и сл.); **стац як** ~ стајати као укопан; стајати као кип

слуписко х. *аугм.* стубина

слупов(и) -а -о/-е стубни

слупок -пка х. **1.** дирек; **слупки на плоце** дирекци ограде; **2. дем.** стубац, ступац; ♦ **жито рушело (почало иси) до слупкох** поль. пшеница се дала у шипке, пшеница се шипка (ушипкава) (в.); ♦ **очи му до слупка** оп. **патри до слупа (под слуп)**

слупчок -чка и *беш.* -пка х. **1. дем.** стубић, ступић, стубац, ступац; **2. дюрдь.** оп. **писта²**

слути -а -е (одняти – о часцох цела) одузет; непокретан; укочен

слутняк х. *заст.* пршњак, кожух

слутосц ж. укоченост; узетост; одузетост

слух х. слух; ♦ **анї слуху (слуха) анї духу (духа) о нїм** ни трага ни гласа од њега, ни гласа ни погласја од њега, не даје (не пушта) гласа од себе (о себи)

слухалка ж. слушалица

слухац -ам *незак.* слушати; ♦ **анї ~!** (*не имеш то зробиц*) ни говора!

слухач х. слушалац; ♦ **слухачови една шептачови** два они што се дошаптавају у присуству других заслужују критику (= *слушачу треба дати једну чвргу, а шаптачу две*)

слухови -а -о/-е слушни

случай х. случај

случайни -а -е случајан

случайно присл. случајно

случайнось ж. случајност

случиц ше -им ше *зак.* **1.** десити се, догодити се; **2.** задесити; **случело ше му**

нешесце задесила га је несрећа; **3.** одиграти се

случовац ше -чуем ше *нєзак*. **1.** дешавати се, догађати се, збивати се; **2.** задешавати; **3.** одигравати се

слушни -а -е оп. слухови

смак х. 1. осн. и прен. укус; **вон ма ~ за** **красне** он има укус за лепо; **2.** апетит; **нє мам смаку** немам апетита; **зоз курењом човек себе губи** ~ са пушењем човек себи квари апетит; ♦ **пришло му на** ~ зажелео се каквог јела или пића, добио је апетит на нешто

смаковац -куєм (*дакому*) *нєзак*. **1.** пријати, шмекати, шмековати; **кафа му смаковала** кафа му је пријала; **2.** (*уплївовац же би ше дакому едзене пачело*) густирати; **смаковал дзецку едзене** густирао је детету јело; ♦ **смаковац себе** (*уживац при едзено або пицу*) густирати

смарагд х. смарагд

смарагдни -а -е и смарагдов(и) -а -о/-е смарагдов; смарагдни

смаргель -гља х. бале, шмркаљ; **поуцерац (утрец)** ~ обрисати бале

смарглясти -а -е и смаргльови -а -о/-е слузав; слузаст

смаркати -а -е 1. балав, шмрцав, шмркав; **2. (неузрети, смаркош)** балав, балавац; балава, балавица

смаркатосц ж. балавост

смаркош х. 1. балавац, шмокљан, шмокљо, шмркавац; **2. зоол.** балавац (*Acerina Schraitser L.*)

смаркошка ж. балавица, шмркавица

смаркошки -а -е балавачки

смачне присл. с апетитом, течно; слатко, у сласт; ~ **єси** јести с апетитом

смачни -а -е укусан; сластан

смачно присл. оп. смачне

смачногo викр. (наздраве) пријатно, *горв.* добар тек (*оп. наздраве (2. а)*)

смачносц ж. прен. укус, укусност

смерек х. и смерека ж. бот. смрека

смертельни -а -е 1. смртан; ~ **рана** смртна рана; **човек** ~ човек је смртан; ~ **грих** смртни грех; **2.** самртан; самртнички; ~

посцель самртна (самртничка) постела; **3.** смртоносан; ♦ ~ **грих** смртни грех

смертельно присл. смртно; самртнички; мртвачки

смертельносц ж. смртност

смертовни́ца ж. смртовница, осмртница

смертоносни -а -е смртоносан

смик х. гудало

смикови -а -о/-е гудачки

смиком присл.: ~ **цагац 1.** вући по земљи; **2.** силом вући; **дзецко нє сце войсц нука, та го мац ~ цага до хижи** дете неће да уђе унутра, па га мајка силом вуче у собу

смирени -а -е кнїжск. смирен (*оп. змире-ни*)

смиреносц ж. кнїжск. смиреност (*оп. змиреносц*)

смисел -сла х. **1.** смисао; **2.** смер

смислов(и) -а -о/-е смисаон

смияд х. жеђ

смиядни -а -е жедан

смияднїц -їм *нєзак.* жеднети

смог х. смог

смоква ж. смоква

смоквов(и) -а -о/-е смоквин; смоквени

смоквочка ж. дем. смоквица

смокинг х. смокинг

смола ж. смола; ♦ **дзе це ~ нєше!?** куд си то пошао!?, куд си навро!? (*овде сме-таш, овде је опасно и сл.*); **ма смолу** бије (хоће) га малер, бије га баксуз; **попил би смолу** пије као смук; **ноц цма як** ~ мрачно као у рогу, помрчина као тесто

смолав(и) -а -е смолав; смолни

смоласти -а -е смоласт; смолав; смолнат

смолїгац -ам *нєзак. оп. смолїц (2)*

смолїц -їм *нєзак. 1.* смолити; осмољавати; **2. прен.** лагати; свашта измишљати

смольгави -а -е мусав, умусан; ~ **скло** мусаво стакло

смотра ж. смотра

сморд х. смрад; ♦ **у каждам роду єст смроду** у сваком житиу има кукоља

смродни -а -е смрадан

смуга ж. 1. црта; линија; пруга; штрафта; **2. (од вдереня батогa и под.)** прутак

смугасти -а -е пругаст; штрафтаст
смужжа *ж. дем.* 1. цртица; 2. (на випейгланих панталоних) ивица; ♦ **на смужку пии** (куповац и под.) на вересију пити (куповати и сл.); **по смужки** (прецизно) под конач; **чувац смужку** (чувац ценки пас) чувати линију

смужжаст -а -е *оп.* **смугасти**

смужочка *ж. дем.* цртица

смук *х. зоол.* смук (*Coluber flavescens*)

смутковане *с.* жаљење; тугованка

смутковац -куем *незак.* туговати, сетовати; жалити

смутне *присл. оп.* **смутно**

смутни -а -е тужан; ♦ **верба** *бот.* жалосна врба (*Salix babylonica*);

смутно *присл.* тужно

смуток -тку *х.* туга

смущиц -им *незак.* жалостити, растуживати

смущиц ше -им ше *незак.* бити тужан; туговати

снайпер *х.* снајпер

снар *х.* сановник

сneckбар *х.* сneckбар

сноб *х.* сноб

снобиз(е)м -зму/-зма *х.* снобизам

снобовски -а -е снобовски

снoвалъница и **снoванъца** *ж. ткац.* сновалка

сновац¹ снуем *незак. ткац.* сновати

сновац² снуем *незак.* 1. оснивати; ~ **странку** оснивати странку; 2. (*рихтац, правиц плани*) правити (ковати) планове; спремати; **мац сновала красну будучносц** **дзивки** мајка је правила планове за лепу будућност ћерке; **снoвал як ше му вимсци** ковао је планове како да му се освети; ~ **тайну догварку** спремати за веру

сновац ше снуем ше *незак.* 1. заснивати се, темељити се; 2. *прен.* кувати се, спремати се; **цoшка ше снуе** нешто се кува, нешто се иза брда ваља

снoвателъ *х.* оснивач

снoвателъни -а -е оснивачки

сноп *х.* сноп; ♦ **лежац як** ~ (**як древо**) (*лежац и не рушац ше з места*) лежати као клада

снопар *х. поль.* (тот цо руца снопи на коч або на брадло) бацач (*в.*), камарош (*в.*), снопарош (*в.*)

снопчок -чка *х. дем.* снопић, снопак

соакционер *х.* удеоничар

соб *х. зоол.* соб

собавяч *х.* саиграч, суиграч

собачиц -им *незак.* (моцно гандровац) грдити, нагрђивати; грдити кога на пасја уста (кола)

собешеднѣк *х.* саговорник

собешеднѣца *ж.* саговорница

собиватель *х.* сустанар

собивателька *ж.* сустанарка

собивательски -а -е сустанарски

собир *х.* сума; збир

собирац -ам збрајати

собирни -а -е збирни

собирок -рка *х.* сабирак

сoбитѣ *с. заст.* догађај

соблажнѣви -а -е *оп.* **соблажнююци**

соблажнѣтель и **соблажнѣовач** *х.* кушач

соблажнѣц (ше) -ѣм (ше) *зак.* саблазнити (се)

соблажнююци -а -е саблажњив

соблажнѣовац (ше) -нѣом (ше) саблажњавати (се)

соблазен -зни *ж.* и *ридк.* **соблазень** -знѣ *ж.*

1. авет, аветиња, саблазан; 2. *прен. (спокуса)* саблазан

соблазни -а -е аветињски, сабластан

собољ *х. зоол.* самур (*Martes zibellina*)

собољов(и) -а -о/-е самуров; ~ **бундичка** крзно од самура, самуровина

сoбор *х.* сабор

сoборец -рца *х.* саборац, суборац

сoборецки -а -е саборачки, суборачки

сoборов -а -о и **сoборски** -а -е саборни; саборски

сoбота *ж.* субота; ♦ **Задушна** ~ *цркв.* Душни дан; ♦ **бог не плаци кaждy сoботу** алѣ **плаци** правда је спора али достижна; ~ **незакончена робота** већи посао не треба почињати у суботу

сoботар *х. рел. (адвентист(а))* суботар

сoботицки -а -е *оп.* **сyботицки**

Соботичань *х. оп.* Суботичань

соботов(и) -а -о/-е суботњи

собрани *мн.:* ~ твори сабрана дела; ♦ у смутку **собрани!** тужни скупе!

собраниє *с. заст.* скуп, збор

собрат *х.* сабрат

сова *ж.* сова; ♦ **було сови** *фам.* било је хладно спавати: **спали у жимней хижи, але було сови!** спавали су у хладној соби, ал' су се насмрзавали!

совалалчань *х.* сумештанин, сусельанин

совершени -а -е **1.** савршен; **2.** (*одроснути* – о човекови) свршен, зрео

совершено *присл.* савршено

совершеносц *ж.* савршеност

совершенство *с.* савршенство

советски -а -е *ист.* совјетски; ♦ **Советски союз** *ист.* Совјетски савез

совиновнїк *х.* сакривац, сукривац

совисни -а -е савестан

совисно *присл.* савесно

совисносц *ж.* савесност

совисц *ж.* савест; ♦ **мирней совисци, з мирну совисцу** мирне савести

совит *х.* савет

совитнїк *х.* саветник

совитнїца *ж.* саветница

совитнїчки -а -е саветнички

совитовалїще *с.* саветовалиште

совитованє *с.* саветовање

совитовац -туєм *незак.* саветовати

совитовац ше -туєм ше *незак.* саветовати се

совитодавец -вца *х.* саветодавац

совитодавні -а -е саветодаван

совиц ше -им ше *незак.* (*буц дакус хори*) куњати, бити куњав; **вон ше цошка со-ви** он је нешто куњав

совласнїк *х.* сувласник

совласнїчки -а -е сувласнички

совласнїцтво *с.* сувласништво

совласносц *ж.* сусвојина

совожац *х.* сувозач

совхоз *х. ист.* совхоз

согвизд'є и **согвиздиє** *с.* сазвежђе

согласни -а -е сагласан

согласносц *ж.* сагласност

соглашиц ше -им ше *зак.* сагласити се, су-гласити се

соглашовац ше -шуєм ше *незак.* саглаша-вати се, суглашавати се

сограждан *х.* суграђанин

согражданка *ж.* суграђанка

согришенє *с. рел.* сагрешење

согришиц -им *зак. рел.* згрешити, сагре-шити

согришовац -шуєм *незак. рел.* сагрешивати

сода *ж.* сода; ♦ ~ **бика(р)бона** сода бикар-бона

содар *х.* содар

содарня *ж.* содара

содержавян *х.* судржављанин

содержание *с. заст.* садржај

содержитель *х. мат.* садржилац; **наимен-ши** ~ најмањи садржилац

содїйство и **содїйствованє** *с.* садејство

содїйствовац -вуєм *незак.* садејствовати

содогваряч *х.* сауговарач

содома *ж.* (*розблудносц*) содома; ♦ **Содома и Гомора** Содома и Гомора

содомия *ж.* содомија

соєство *с.* сабиће

соживот *х.* суживот

сожитель *х.* суграђанин

созвук *х.* сазвук

созвучє *с.* и **созвучносц** *ж.* сазвучје

сознанє *с.* сазнање

сойов -а -о сојин

сок *х.* сок

сокаш *х. заст.* обичај, навика

соквартельош *х.* сустанар

соквартельошка *ж.* сустанарка

соквартельошки -а -е сустанарски

соковити -а -е соковит

соковнїк *х.* соковник

сокол *х. 1. зоол.* соко; **2. ист.** (*член гимнастичного друштва*) соко, соколаш

соколана *ж. спорт. заст.* (*вежбальня*) со-колана

соколар *х.* (*хователь соколох*) соколар

соколарство *с.* соколарство

соколїк *х. прен.* соколић

соколов -а -о соколов; соколски
соколски -а -е (од **сокол (2)**) соколски
сокрадош х. сукрадљивац
сокровище с. благо, драгоценост
сокровишница ж. ризница
сокрушени -а -е *кнјжк.* скрушен
соларни -а -е соларан
солгабиров х. *ист.* солгабиров
солдат х. солдат
солдатека ж. солдатека
солея ж. *церкв.* (видзвигнуте место пред иконостасом) балван
солени -а -е усольен; ~ **месо** усольено месо
солидаризовац ше -зуем ше *зак. и нєзак.* солидарисати се, солидаризовати се, солидаризирати се
солидарни -а -е солидаран
солидарносц ж. солидарност
солидни -а -е солидан
солист -та и **солиста** -ти х. солист(а)
солистични -а -е солистички
солистка ж. солистка
солитер х. солитер; небодер
солїц -їм *нєзак.* 1. солити; 2. (месо, сланїну) усольавати; 3. *прен.* лагати; ♦ ~ **дакому** **розум** солити коме памет
соло *присл.* соло
соловей х. славуј
соловейко х. *поет.* славујак
соловейчок -чка х. *дем.* славујак
соломонов -а -о: **соломонов печат** *бот.* покосница, саламунов печат (*Polygonatum* Mill.)
соломонски -а -е соломонски
солуция ж. солуција
солфедьо х. *муз.* солфеђо
солянка ж. 1. сланик; 2. *прен.* тужакало, тужибаба
соляр х. солар
солярня ж. солана
соль ж. со; ♦ можеш му положиц (полож му) солї под хвост (уж ци *сцекол*, та го не пробуй *влапиц*) можеш му ставити (стави му) соли на реп
солни -а -е и **сольов(и)** -а -о/-е сони, солни
 ♦ **сольова квашнина** сона киселина

сом х. *зоол.* (< *серб.*) сом (*Silurus glanis*) (оп. **харча**)
сомастник х. сапоседник, супоседник
сомастникци -а -е сапоседнички, супоседнички
сомасток -тку/-тка х. сапосед, супосед
сомборски -а -е оп. **зомборски**
Сомборчань х. оп. **Зомборчань**
сомбреро х. сомбреро
сомиско х. *аугм.* (од **сом**) сомина
сомнамбулиз(е)м -зму/-зма х. (*мешачкарство*) сомнамбулизам
сомученик х. сумученик
сон сна х. сан
сонант х. *грам.* сонант
сонародник х. сународник
сонародница ж. сународница
соната ж. *муз.* соната
сонашлїдник х. санаследник, сунаследник
сонда ж. сонда
сондажа ж. сондажа
сондирац -ам и **сондовац** -дуем *зак. и нєзак.* сондирати
сонет х. сонет
сонетни -а -е сонетни
сонорни -а -е (*дзвонки*) соноран
сончок -чка х. *дем.* санак
сообвинєни и **сообтужени** -а -е х. саопту-женик
сообщєне с. саопштење, *горв.* саопћење
сообщниц -им *зак.* саопштити, *горв.* саопћити
сообщовац -шуем *нєзак.* саопштавати, *горв.* саопћавати
сообщовач х. саопштач, *горв.* саопћитель
сообщуюци -а -е саопштљив, *горв.* саопћив
соодвичательни -а -е саодговоран
соодвичательносц ж. саодговорност
соодлучовац -чуем *нєзак.* саодлучивати
сооснователь х. саоснивач
соплеменїк х. саплеменик
соподпис х. сапотпис, супотпис
соподписник х. сапотписник, супотписник
сопочинїтель х. супочинитель
сопран х. *муз.* сопран

сопранистка *жс.* сопранистица
сопутнік *х.* сапутник
сопутніца *жс.* сапутница
сопутнічки -а -е сапутнички
сопух *х.* смрад; задах, воњ, непријатан мирис
соредактор *х.* сауредник
сорта *жс.* сорта
сортирац -ам *оп.* **сортавац**
сортни -а -е сортни
сортавац -туєм *зак. и незак.* сортирати
сортавач *х.* сортирач
сослужиц -им *зак. и незак. церкв.* сачино-дејствовати
сосна *жс. бот.* бор
соснов(и) -а -о/-е боров; ~ **древ** боровина;
соснов лешик борова шумица, борик
состав *х.* састав, *горв.* сустав
составиц -им *зак.* саставити
составни -а -е саставни; ♦ ~ **злучнік** *грам.* саставни везник
составок -вка/-вкx *х.* састав; саставак
составяц -ям *незак.* састављати
составяч *х.* састављач
состойни -а -е саставни; ~ **часц** саставни део
состойок -йку/-йкx *х.* састојак
состояц ше -ім ше *незак.* састојати се; ♦ у чим ше **состої**...? у чему се састої...?
сосущество *с.* сабиће
сотанесчнік *х.* саиграч, суиграч; суплесач
сотвориц -им *зак. поет.* створити
сотина *жс. заст.* масна сода
сотона *х. и жс.* сатана, сотона
сотониз(е)м -зму/-зма *х.* сатанизам
сотонски -а -е сатански, сотонски
сотрапенік *х.* сапатник
сотрапенічки -а -е сапатнички
сотрудзованє *с.* сарадња
сотрудзовац -дзуєм *незак.* сарађивати
сотруднік *х.* сарадник
сотруднічки -а -е сараднички
сотрудніцтво *с.* сарадништво; сарадња
соучаснік *х. оп.* **соучашнік**
соучаствованє *с.* саучешће, судеоништво

соучаствовац -вуєм *незак.* саучествовати, суучествовати
соучасц *жс. оп.* **соучаствованє**
соучашнік *х.* саучесник, судеоник
соучашніцтво *с.* саучесништво, судеоништво
софа *жс.* софа
софиз(е)м -зму/-зма *х.* софизам
софинансиєр *х.* суфинансиєр
софинансовац -суєм *зак. и незак.* суфинансирати
софт *х. кул.* сафт
софтвер *х. информ.* софтвер
соха *жс.* соха, соја; ♦ **вирайдани як** ~ измучен, исцрпљен тешким радом; **високи як** ~ висок као гора (као торањ); **сухи як** ~ (*барз худи*) сув као вретено (као бакалар), отанчао као игла
сохнуц -нем *незак.* сахнути; ♦ **лає аж жем сохнє** (*барз лає*) скида све звезде с неба
сохнуце *жс.* сахнуће
сохраніц -ім *зак.* сачувати; ♦ **най бог сохрани** да бог сачува; **сохрань божє** божє сачувај
соц *х.* талог (*у јелу, пићу*)
социолог *х.* социолог
социологийни -а -е социолошки
социология *жс.* социологија
социалдемократ -та *и* **социалдемократа** -ти *х.* социјалдемократ(а)
социалдемократични *и* **социалдемократски** -а -е социјалдемократски
социјализација *жс.* социјализација
социјализ(е)м -зму/-зма *х.* социјализам
социјализовац ше -зуєм ше *зак. и незак.* социјализовати се, социјализирати се
социјалист -та *и* **социјалиста** -ти *х.* социјалист(а)
социјалистични -а -е социјалистички
социјални -а -е социјалан
сочетац (ше) -ам (ше) *зак. кнїжк.* венчати (се)
сочетовац (ше) -туєм (ше) *незак. кнїжк.* венчавати (се)
сочни -а -е сочан
сочувствіє *жс.* 1. саучешће, сућут; 2. саосећање

сочувствительни -а -е саосећајан, суосећајан, сућутан

сочувствительность *ж.* саосећајност

сочувство *с. оп.* **сочувствие**

сочувствовац -вуем *незак.* саосећати, суосећати

сочувствующи -а -е саосећајан, сућутан

союз *х.* савез

союзни -а -е савезни

союзник *х.* савезник

союзницьки -а -е савезнички

союзництво *с.* савезништво

соја *ж.* соја

спавачица и **спавачка** *ж.* спаваћица

спадац -ам *незак.* 1. (до дакого/дачогa и ту дакому/дачому) спадати; ~ до даякей **файти** спадати у неку врсту; 2. (буц дачийо право) припадати; **вжал кельо му спада** узео је колико му припада; 3. *безос.* а) ваљати; **окончел задатак як спада** обавио је задатак како ваља; б) требати; **так и спада же би вон бул шеф** тако и треба да он буде шеф; в) приличити; **жию як човекови спада жиц живе** како човеку приличи живети

спадац ше -а ше *незак. безос.* 1. приличити; **справуй ше як ше спада** понашај се како приличи; 2. ваљати (*оп.* **спадац (3.а)**); **пороб то як ше [тому]спада** уради то како ваља

спадзиско *с.* падина

спаднути -а -е пали; који је пао; **спаднути борци** пали борци; **вжал спаднуте з древа яблуко** узео је палу с дрвета јабуку; **дзвигаю спаднутого коня** подижу палог коња

спаднуц -нем *зак. з розл. знач.* пасти; **пошлїснул ше и спаднул** оклизнуо се и пао; ~ на испиту пасти на испиту; **спаднул диждж** пала је киша; **температура спадла на минус 10** температура је пала на минус 10; ♦ **дзецку спадло з оч** на дете су пале чини, дете је урекнуто; **кед би человек знал дзе спадне та би шеднул** кад би човек знао где га чека невоља, он би је спреман дочекао; **нїзко** ~ ниско пасти; **чежко дакому спаднуц** тешко пасти коме

спаднуце *с.* пад

спадовац -дуем *незак.* спадати (в.); **панталони му спадуо** панталоне му спадају

спадщина *ж.* заоставштина, оставштина

спазма *ж. мед.* спазма

спазматични -а -е спазматичан

спайташиц ше -им ше *зак.* спријатељити се; постати другови (другари); сјапанити се, спајдашити се

спак *х.* наличје; полеђина, леђа; ♦ ~ **руки** надланица; ♦ **лїцо и** ~ лице и наличје; ~ **медалї** наличје медаље

спаковац -куем *зак.* спаковати, спакирати

спаковац ше -куем ше *зак.* спаковати се, спакирати се

спакруки *присл.:* дац дакому єдну ~ опалити коме шамарчину

спалене -ного *с.* и **спаленїна** *ж.* паљевина

спалїц -їм *зак.* спалити

спальня *ж.* спаваћа соба; спаваоница

спальньов(и) -а -о/-е који се односи на спаваћу собу; спаваонички

спальоване *с.* ломача; **осудзиц на** ~ осудити на ломачу

спальовац -люєм *незак.* спаљивати

спане *с.* спавање; сан; **не мам спаня** (*не можем спац*) немам сна; патим од несанице; **хорота спаня** спаваћа болест

спарац -рем *зак. (сцекнуц)* збрисати, стругнути, шмугнути, ухватити маглу (чистац, тутањ), дати петама ветра

спаровац -руєм *зак.* спарити

спаровац ше -руєм ше *зак.* спарити се

спартански -а -е спартански

спас *х.* спас

спасене *с. кнїжк. оп.* **спашене**

спасени -а -е: ♦ **вивесц (навратиц) дакого на** ~ пут (на пут спасения) извести кога на прави пут

спасибагов *х. коц.:* ♦ **таки як** ~ (нїяки, нїзач человек) који није ничему, тупавац; **шедзи як** ~ (*шедзи цалком незаинтересовано*) седи као пањ

спаситель *х.* спасилац; избавилац

Спаситель *х. рел.* Спаситель

спасителька *ж.* спаситељица; избавитељица, избавитељка

спасителъни и **спасоносни** -а -е спасоносан

спаскудзиц ше -им ше *зак.* (указац любовну прихильносц) пожелети; **спаскудзел ше на ню** пожелео ју је

спасц спашем *зак.* (попасц) попасти, испасти; **статок спасол бетеліну** стока је попасла детелину

спатрац -ам *незак.* сагледавати; увиђати

спатрац ше -ам ше *незак.* **1.** *взаєм. повр.* (попатрац еден на другого) згледати се; **2.** (на дакого – исц за дачиім прикладом) угледавати се

спатриц -им *зак.* сагледати; увидети

спатриц ше -им ше *зак.* **1.** *взаєм. повр.* (попатриц еден на другого) згледати се; **2.** (на дакого – пойсц за дачиім прикладом) угледати се

спахийски -а -е спахијски

спахия х. спахија

спац шпим *незак.* спавати; **тврдо** ~ чврсто спавати; ♦ ~ **з вичним сном** боравити вечни сан (вечним сном); ~ **як древо (як зарезани, як мертви)** спавати као клада (као топ, као заклан)

спацерчени -а -е: ~ **месо вет.** бобичаво (икричаво) месо

спацерченосц ж. *вет.* бобичавост, строка

спацки -а -е спавачки

спач х. спавач

спачиц ше -им ше *зак.* свидети се, допасти се

спашене с. спас; избављење

спашени -ного х. избављеник

спашиц (ше) -им (ше) *зак.* спасити (се), спасти (се); избавити (се)

спашовац (ше) -шуєм (ше) *незак.* спасавати (се); избављати (се)

спека и **спекота** ж. жега, припека

спектакл х. спектакл

спектакуларни -а -е спектакуларан

спектер -тра х. спектар

спекулация ж. спекулација

спелеолог х. спелеолог

спенсти -а -е запењен; запенушан

спеніц ше -ім ше *зак.* запенушати се, успењушати се; запенити се

сперане с. отпор; противљење

сперац -ам *незак.* **1.** (дакому) бранити, забрањивати; **идз, хто ци спера?** иди, ко ти брани?; **2.** (дакого) заустављати; **3.** спречавати

сперац ше -ам ше *незак.* **1.** опирати се; **сперал ше, не дал ше им набиц** опирао се, није им се дао тући; **2. а)** успротивљавати се, супротстављати се, противити се; **б)** показивати зубе коме; **спераш ше старшому!?** показујеш зубе старијем!?

спервоци присл. прво, испочетка

спердац ше -ам ше *незак.* беш. (< серб.) спрдати се

сперма ж. сперма

сперматозоид х. сперматозоид

специфични -а -е специфичан

специфичносц ж. специфичност

специализация ж. специјализација

специализовац ше -зуєм ше *зак.* и *незак.* специјализовати се, специјализирати се

специалист -та и **специалиста** -ти х. специјалист(а)

специалистични -а -е специјалистички

специалитет х. специјалитет

специални -а -е специјалан

специалносц ж. специјалност

спечени -а -е изгорео (од сунца)

спечиц ше -им ше *зак.* изгорети, испећи се; **спекол ше на слунку** изгорео је на сунцу

спикер х. спикер

спикерка ж. спикерка, спикерица

спиліц -ім *зак.* (украднуц) здипити, здрпити, мазнути, дигнути

спинане с. успон; узлаз, узлазак

спинац ше -ам ше *незак.* **1. а)** (грабац ше) успињати се, пењати се, узлазити; **лоза ше спина по муре** лоза се пење по зиду; **б)** (дзвигац ше догоре): **гори ше спинаю гу небу** планине се дижу у небо; **слунко ше спина вше висше** сунце се пење све више; **2. а)** пропињати се; ~ **на пальци** пропињати се на прсте; **б)** ~ **на задні ноги** (о коњови) пропињати се; **в)** (нацаговац ше гу дачому): **дзечи ше спинаю гу облаку** автобуса же би

видзели природу деца се нагињу ка прозору аутобуса да виде природу

спинаци -а -е узлазан

спирала *ж.* спирала

спирални -а -е спиралан

спирант *х. грам.* спирант

спиритиз(е)м -зму/-зма *х.* спиритизам

спиршени -а -е **1.** бубуљичав; **2. прен.** сав ван себе

спиршиц ше -им ше *зак. 1. (достац пирицки)* оприштити се, обобати се; **2. прен.** пући од муке, бити ван себе

спис *х.* спис

списац -ишем *зак. 1. а) (описац)* описати; **б)** записати; ~ **рецепт за колачи од дакого** записати рецепт за колаче од неког; **2. (украдуц дробнейшу ствар)** здипити, дрпити, мазнути, дигнути, гепити; **3. (поесц)** слистити, сљуштити, смазати; **списал полни танср** слистио је пун тањир

списовац -суем *нзак.* описивати; записивати; пописивати

список -ска/-ску *х.* списак

спитац -ам *зак.:* ~ **дзивку** испросити девојку

спити -а -е изуједан од комараца

спитоване *с.* просидба

спиц ше -иєм ше *зак.* пропити се

сплав *х. беш. (< серб.)* сплав (*оп. дерегля 1*)

сплакани -а -е уплакан

сплацац -ам *нзак. оп. сплацовац*

сплациц -им *зак. 1. (длуство)* отплатити, исплатити; **2. ~ дакого** исплатити коме дужан део; **младши брат сплацел старшого, та му остала хиж** млађи брат је исплатио старијем његов део, те му је остала кућа

сплацовац -цуем *нзак. 1. (длуство)* отплаћивати, исплаћивати; **2. ~ дакого** исплаћивати коме дужан део

сплашиц -им *зак.* отерати, сагнати, дигнути

сплашиц ше -им ше *зак.* поплашити се, зазрети (*о коњима*)

сплашовац -шуем *нзак.* терати, отеривати, сагањати, дизати

сплесц (ше) -ецем (ше) *зак.* сплести (се)

сплст *х.* сплет

сплстанїна *ж. звич. мн.* измишљотина, шаренлажа, сплетка

сплстац -ам *нзак. 1.* сплета(ва)ти; **2. а)** брбљати; **б) коц. оп. сплстац ше 2**

сплстац ше -ам ше *нзак. 1.* сплета(ва)ти се; **2. (вшелїячини приповедац)** трабуњати, баљезгати, лупетати, блебетати, булазнити, тртљати

сплстач *х.* лупетало

сплстка *ж. (< серб.)* сплетка (*оп. плстка 1-3*)

сплсшнєнїна *ж. оп. плсшнєнїна*

сплсшнсти -а -е плеснив, буђав, убуђан

сплсшнстосц *ж.* плесниност, буђавост

сплсшнїц -неєм и -їм *зак.* уплеснивити се, убуђавити се; оемллати

сплитски -а -е сплитски

сплїхциц ше -им ше *зак. гандр.* спанђати се, слизати се

сплїхцовац ше -цуем ше *нзак. гандр.* спанђавати се, слизавати се

сплокнуц -нем *зак.* оплакнути, сплакнути; спрати; пропрати

сплокнуц ше -нем ше *зак.* овлаш се опрати или окупати

сплоковац -куем *нзак.* оплакивати, сплакати; сапирати, спирати; пропирати

сплювац -ам *зак. празн.* плувањем скинути чини; ~ **дзецко** скинути враџбине са детета, о(т)чинити дете

сплювнуц -нем *зак. 1.* плуцнути, опљуцнути; **2. оп. сплювац**

сплювовац -вуем *нзак.* плуцкати

споведаљня *ж. и споведаљнїца* *ж. цркв.* исповедаоница

споведатељ *х. цркв. (свѣщенїк хтори споведа)* исповедник

споведац (ше) -ам (ше) *нзак. цркв., прен.* исповедати (се)

споведз *ж. цркв. и прен.* исповест

споведнїк *х. цркв. (тот цо ше споведа)* исповедник

сповесц ше -ем ше *зак.* одати се; признати

споганіц -ім *зак.* (оскверніц) опоганити

спод *прим. з ген. означає унапряменосц дії з места хторе ше находзи под даким/дачим испод; вжала метлу ~ посцелі* узела је метлу испод кревета; **вицагли го** ~ **руїнох** извукли су га испод рушевина; **♦ буц** ~ **каждой критики** бити испод сваке критике; ~ **пулта (руки) достац** испод тезге добити

сподабац -бем и *ридик.* -ам *незак.* (здабац) личити

сподзивац ше -ам ше *незак. и зак.* надати се **сподлени** -а -е *дісприкм.* **1.** мршав, слаб; ~ **крава** мршава крава; **2.** улењен

сподліц -леєм и -ім *зак.* (схуднуц – о животині) смршати, ослабити

сподліц ше -леєм ше *зак.* уленити се, улењити се

сподні -я -є доњи; **сподні шмати** доње рубље, доњи веш; ~ **сукня** жипон

споднік х. **1.** *предз. заст.* (кудзель) преслица, преля; **2.** последњи каланћов на краварском бичу (за који је причвршћен лопар, бич)

споднічки х. мн. (єд. споднічок) стабљике конопље и сл. заостале растом

сподоба ж. **1.** лик; **2.** прилика

сподок -дку/-дка *х.* **1.** дно; **а)** (рики, студні): **на сподку рики** на дну реке; **до сподку** до дна; **руцел цигонь на** ~ бацио је удицу на дно; **б)** (судзини): ~ **тепши** дно тепсије; **2.** доњи део; доња страна *одн.* површина; **конарчок смереки з трох бокох оброснути, а** ~ **му чисти** гранича смреке са три стране је обрасла, а доња страна је чиста; **3.** талог; **нафту з канти похасновал, а** ~ **висипал** нафту из канте је искористио, а талог је просуо; **4.** (нукаинс платно иматох) постава; **♦ на сподку присл.** за место доле, испод: **тота кніжка на сподку** ова књига је испод (под наслаганим књигама и сл.); **на** ~ **присл.** за напрям доле, испод: **полож ручнічок на** ~ стави салвету испод

споза *прим. з ген. означає унапряменосц дії з места хторе ше находзи за дачим иза; зявел ше* ~ **угла** појавио се иза ћошка; **викукус** ~ **древа** вири иза дрвета

спознаватель х. спознавалац

спознавац -ам *незак.* **1.** упознавати; **2.** сазнавати; спознавати

спознанс с. сазнање; спознање; спознаја

спознац -ам *зак.* **1.** упознати; **2.** сазнати; спознати; **♦ спознай себе будзе з тебе кніжк.** упознај самога себе, па ћеш бити срећан и успешан

спознац ше -ам ше *зак. взаєм. повр.* упознати се

спозоренс с. упозорење

спозориц -им *зак.* упозорити; предпочити

спозорйовац -юєм *незак.* упозоравати; предпочавати

споїц (ше) -ім (ше) *зак.* спојити (се); саставити (се)

спой х. спој; састав

спойовац (ше) -юєм (ше) спајати (се); састављати (се)

спокоїц ше -ім ше *зак.* (умрец) упокојити се

спокой х. спокој, мир

спокойни -а -е спокојан, миран

спокойно присл. спокојно, мирно

спокойство с. спокојство, спокојност

споконвику *присл.* одвајкада; одискона; **♦ од** ~ од памтивека

споконвични -а -е исконски; вековни; исконски, одисконски

спокуса ж. искушење

спокусни -а -е саблажњив

спокуснік х. кушач

спокусовац -суєм *незак.* **1.** (скусовац) искушавати; **2.** саблажњавати

сполацни -а -е (хторому идзе, швечи робота) спретан

споли *присл.* **1. робіц жем** ~ радити земљу наполице (у наполицу), наполичарити; **2. поробиц** ~ урадити површно, као од беде, отаљати

сполкани -а -е *коц.* везан заједничким послом; **вони два сполкани з исту роботу** њих две заједнички раде исти посао

сполкац ше -ам ше *зак. коц.* удружити се у заједничком послу, уортачити се; имати нешто попола с неким

сполковац ше -куєм ше *незак. коц.* удружити се с киме у заједничком послу, ортачити се; почињати с киме сарадњу

сполнић -їм *зак. (окончиц)* испунити; извршити; ~ **својо обовязки** испунити своје обавезе

сполнић ше -їм ше *зак.* 1. навршити се (*о времену*); 2. испунити се, остварити се

сполњовац -нюєм *незак. (окончовац)* испуњавати; извршавати

сполњовац ше -нюєм ше *незак.* 1. навршавати се (*о времену*); 2. испуњавати се, остваривати се

спомагац -ам (*дакого*) *незак.* помагати

спомагац ше -ам ше *незак.* 1. стицати, напредовати, подизати се; 2. *взаєм. повр.* међусобно се помагати

спомалшенє с. успор; успорење

спомалшени -а -е 1. успорен; 2. спор; тром; лагацак

спомалшниц -им *зак.* успорити

спомалшовац -шуєм *незак.* успоравати

спомедзи *прим. з ген. означає унапряменосц дїї з места хторе ше находзи медзи даким/дачим* између; **вицагнул коч** ~ **брадлох** извукао је кола између камара; **вибрали єдног** ~ **себе** изабрали су једног између себе

споменїца *жс.* споменица

спомин х. успомена; ◇ ~-**плоча** *жс.* спомен-плоча; ~-**ознака**, ~-**означенє** *жс.* спомен-обележје; ~-**кнїжка** *жс.* спомен-кнїга

споминац -ам *незак.* 1. спомињати; 2. наговештавати; **син вецей раз споминал же пойдзе робиц до варошу** син је више пута наговештавао да ће отићи да ради у град; 3. подсећати

споминац ше -ам ше *незак. заст.* сећати се; **вон ше често споминал младосци** он се често сећао младости

спомнути -а -е споменут; дотичан

спомнуц -нем *зак.* 1. споменути; 2. наговестити; 3. подсетити

спомнуц ше -нем ше *зак. заст. (дакого и на дакого)* сетити се

спомнуце с. 1. спомињање, помен; 2. наговештај

спомогнуц -нем и **спомочи** -ожем *зак.* 1. (*дакого*) помоћи коме да се материјално подигне, да стекне нешто; **велї єдног можу** ~ многи једноме могу помоћи да нешто стекне; 2. *заст. (дакому)* помоћи коме; **ти мнє ту не споможеш** ти ми овде нећеш помоћи

спомогнуц ше -нем ше и **спомочи ше** -ожем ше *зак.* 1. имати користи; окористити се; 2. (*полєтшац* *свој материялни стан*) спомоћи се, стећи, (уз)напредовати, подићи се; **спомог ше, справел нову хижу** спомогао се, саградио је нову кућу; **з каждого ремесла мож вижиц и** ~ од сваког заната се може живети и стећи

спонаглєни -а -е 1. ужурбан; убрзан; 2. пренагљен; преурањен

спонаглїц -їм *зак.* 1. а) **спонаглїц ше (1); б)** (*дакого*) пожурити кога; 2. убрзати

спонаглїц ше -їм ше *зак.* 1. (*попонагљяц*) пожурити; 2. пренаглити; преуранити

спонагљовац -люєм *незак.* 1. а) *оп.* **спонагљовац ше (1); б)** убрзавати

спонагљовац ше -люєм ше *незак.* 1. журити; 2. пренагљивати; преурањивати

спонтани -а -е спонтан

спонтаносц *жс.* спонтаност

спонукнуц -нем *зак.* подстаћи, подстрекнути

спонукнуце с. подстицај, подстрек

спонуковац -куєм *незак.* подстицати, подстрекивати

спор х. спор

спорадични -а -е спорадичан

спораїц -їм *зак.* 1. уредити, довести у ред; 2. *прен. (дакого – напакосциц, спреведнуц)* удесити, изградити, средити кога; насамарити кога; подвалити коме

спораїц ше -їм ше *зак.* 1. уредити се; 2. *прен. (спреведнуц ше)* удесити се, средити се; преварити се

спорайовац -юєм *незак.* 1. уређивати; 2. *прен.* удешавати, сређивати кога; подваљивати коме

спори¹ -а -е 1. брз; ~ **робота** брз посао; 2. доста велик, мало већи; **вон любн спори гамбургери** он воли мало веће хамбургере

спори² -а -е (< серб.) спор

спориц -им *зак.* повећавати; убрзавати; **не кладз ми вецей на коч, бо ми терху спориш** не товари ми више на кола, јер ми повећаваш терет

спориц ше -им ше *незак.* **1.** (*швидко исц – о работи*) брзо ићи, брзо напредовати; **робота ше им спори** посао им брзо иде; **2. а)** (*повекишовац ше по количестве*); **жена предзе, предза ше сй спори** жена преде, пређе има све више; **б)** брзо (добро) се гојити (товити, дебљати); **праше ше спори** прасе се добро гоји

спорице *с. и споришчок* -шца *х. оп.* **порице спорни** -а -е споран

споро¹ *присл.* брзо; **робота им идзе** ~ посао им иде брзо; **Мешац ше спорше** хладзел од **Жеми** Месец се брже хладио од Земље

споро² *присл.* (< серб.) **споро** (*оп.* помали) **спорозуменс** *с.* споразум

спорозумиц ше -им ше *зак.* споразумети се; нагодити се

спорозумни -а -е споразуман

спорт *х.* спорт

спортист -та *и* **спортиста** -ти *х.* **спортист(а)**

спортистка *ж.* спортисткиња, спортистица

спортски -а -е спортски

способ *х.* **1.** начин; **2.** средство; **вон не вибера** ~ он не бира средства

способни -а -е **1. а)** способан; **барз є ~ и роботни** веома је способан и вредан; **б)** кадар; **бул би ~ таке дацо зробиц** био би кадар учинити тако нешто; **2. заст.** ваљан, добар; погодан; **тота жем не ~ за обрабянс** ова земља није добра за обрађивање; **висушени мочар поста**л ~ **за биванс** исушена мочвара постала је погодна за становање

способносц *ж.* способност

спот *х.* спот

спотвориц -им *зак.* наказити, унаказити, изнаказити

спотикац ше -ам ше *незак.* **1.** *кнјжк. прен.* спотицати се; **2. заст.** сусретати се

спочатку *присл.* из почетка, у почетку, изнајпре, спрва; првобитно

спочивац -ам *незак.* **1.** *ридк.* одмарати се; **2.** (*буц поховани*) почивати; **ту спочива...** овде почива...

спочинуц -нем *зак.* одморити се, опочинут

спояц ше -јам ше *зак.* **1.** (*утиц ше, упрец ше*) запети; заинатити се; укупистити се; **2.** имати *или* стећи одређену особину; **спо-јал ше, та ше лєм биє** неки враг је ушао у њега, па се само туче

справа¹ *ж.* **1.** (*прибор*) справа; **2. заст.** ствар, проблем

справа² *присл.* здесна

справдзиц (ше) -им (ше) *зак. заст.* испунити (се); остварити (се)

справди **1.** *присл.* заиста, доиста, збиља; **вон ~ добри майстор** он је заиста добар мајстор; **2. модал.** у ствари; **вон дума же зна шицко, а ~ не зна ніч** он мисли да зна све, а у ствари не зна ништа

справедлџи -а -е **1.** праведан; **2. заст.** прав, истинит

справедлџо *присл.* праведно

справедлџосц *ж.* праведност

справиц -им *зак.* **1.** направити; саградити, изградити; ~ **хижу** направити кућу; **2.** направити; ~ **свадзбу** направити свадбу; **3.** (*на дакого/дацо – претвориц*) претворити; **4.** закључити; ~ **контракт** закључити уговор

справиц ше -им ше *зак.* **1.** направити се, учинити се; ~ **хори** направити се болестан; **2.** (*даким/дачим и на дакого/дацо – претвориц ше*) претворити се у кога/што

справованс *с.* понашање; владање

справовац ше -вуем ше *незак.* понашати се; владати се

спрага *ж. оп.* **спрагота**

спрагнуц -нем *зак.* (*упрагнуц ведно конї двох газдох*) спрегнути; **спрагнул сво-його коня зоз цимборовим** спрегнуо је свог коња са ортаковим

спрагнуце *с.* спрег, спрега

спраговац -гуем *незак.* (*прагац ведно конї двох газдох*) спрезати; **вони двома спра-гую конї** њих двојица спрежу коње

спраговац ше -гуєм ше *незак.* спрезати коње; ортачити се

спрагота *ж.* жега, врућина, врелина; ♦ ~ **божа** врућина је мозак да проври

спражиц ше -им ше *зак.* (*барз ше упра-жиц*) загорети

спрам *прим. з ген. (< серб.)* према, спрам;
а) *означује напрям дії:* **пошли ~ сиверу** отишли су према северу (*оп. гу (1)*); **б)** *у функції обекта означає одношене гу дакому:* **крашнє ше одноша спрам нього** лепо се односе према њему (*оп. гу (4. а)*) ♦ **спрам того** према томе

спрат *х. беш. (< серб.)* спрат (*оп. поверх², шток, кондигнация*)

спратац -ам *зак.* склонити, сложити, ставити; **не сцигол ~ прибор до ташки** није стигао да склони прибор у торбу

спратац ше -ам ше (*з дачим*) *зак.* сместити (сложити) нешто негде; **изаћи на крај с чиме, завршити с чиме; од рана кладзе дунци, не може ше з німа лєм спратац** од јутра ставља зимницу, не може само завршити с тим теглама; **руцел сом му вельо слами нараз на брадло, та ше не могол лєм спратац зоз ню** бацио сам му много сламе одједном на камару, па никако није могао да је садене (да изађе накрај с њом)

спрахнявени -а -е **1.** (*о зубох*) покварен; **2.** *прен.* трошан; оронуо; олињао; труо; **стари ~ пняк** стар труо пањ

спрахнявиц -им *зак.* **1.** (*о зубох*) покварити се; **2.** *прен. а)* оронут; олињати; иструнути; **б)** распасти се у прах

спрацац -щим *зак. (о виштрелєню, експлозиї и под.)* грунути; грохнути; одјекнути; треснути; затрештати; грмнути; цикнути

спреведац -ам *незак.* **1.** варати; **2.** лагати

спреведац ше -ам ше *незак.* варати се; заваравати се; ~ **з фалшиву надію** заваравати се лажном надом

спреведаци -а -е **1.** варљив; **2.** лажљив

спреведач *х.* варалица

спреведачка *ж. риб.* варалица

спреведлїви -а -е *оп.* спреведаци

спреведнуц -нем *зак.* **1.** преварити; изиграти; **2.** слагати

спреведнуц ше -нем ше *зак.* преварити се; заварати се

спревесц -едзем *и* -еднем *зак. оп.* **спреведнуц**; ♦ ~ **гурку** заварати глад

спревесц ше -едзем ше *и* -еднем ше *зак. оп.* **спреведнуц ше**

спреводзиц (ше) -им (ше) *незак. оп.* **спреведац (ше)**

спреводзка *ж.* **1.** превара; варка; **2.** лаж; ♦ **зоз спреводзку** на превару

спреводзкош *х.* **1.** варалица; преварант; лу-пеж; **2.** лажљивац, лажљивко

спреводзкошка *ж.* **1.** варалица; преваран-тица; **2.** лажљивица, лажљивка

спреводзкошки -а -е преварантски; лупешки

спреводлїви -а -е *заст. оп.* **спреведаци**

спревоцтво *с.* варка

спред (*и* **спредо** у *злучєню* **спредо** мнє) *прим. з ген. означає унапряменосц дії з места хторе ше находзи пред даким/дачим* **испред**; **вжал єдзєне спредо мнє** узео је јело испред мене; **сцєкай ми ~ оч губи ми се испред очију**; **2.** (*у мєно дакого*) **испред**, у име; **бєшєдовал ~ цалого колектива** говорио је испред целог колектива

спредац -ам *зак. (попредиц)* продати (*много, све*); **шицок маєток спредал пре судзєне** све имање је продао због суђења

спредз *присл. (перше, спочатку)* прво; из почетка; ~ **ше чуло гирмотанє, а вєц ше розлял диждж** прво се чула грмљавина, а онда је почела да лије киша; **по войни ~ бул чєжки живот, алє о даскєльо роки було лєгчєйше** после рата из почетка је био тежак живот, али кроз неколико година је било лакше

спредку *присл.* спреда

спрейг *прим. з ген.* **испреко**; **штрєляю ~ рики** пуцају **испреко** реке

спрейга *присл. (з другог боку рики и под.)* спрека, **испрека**; **пришол** ~ дошао је **испреко**

спрети -а -е увєнуо, увєо; спарушен

спрец -еѣм *зак.* увенути; усахнути; спарушити се

спримециц ше -и ше *зак. (о рани)* дати се на зло; загнојити се

спринт *х.* спринт

спринтер *х.* спринтер

спринтовац -туѣм *нѣзак.* спринтовати

сприч: дац **ше до** ~ почети се препирати; у инат одговарати коме

спричинїц -їм *зак.* проузроковати; изазвати; произвести

спричиньователь *х.* узрочник; проузроковач

спричиньовац -нюѣм *нѣзак.* узроковати; изазивати

спричиньовач *х. оп.* спричиньователь

спричка *ж. ридк. оп.* спричкане

спричкане *с.* препирање, споречкање; препирка; задевица; спор

спричкац ше -ам ше *нѣзак.* препирати се, споречкавати се

спричкош *х.* препирач

спрични -а -е који радо тера инат; који се радо препире; јогунаст

сприятелїц (ше) -їм (ше) *зак.* спријатељити (се)

сприятельовац (ше) -люѣм (ше) *нѣзак.* спријатељивати (се)

спробовац -буѣм *зак.* искусити; окусити

спросни -а -е (*одмегчани од горуцосци*) рашчварен од врућине; **масна**, ~ **сланїна** масна, рашчварена од врућине сланина

спознац -ам *зак.* 1. упознати; 2. спознати; ~ **суцносц ствари** спознати суштину ствари; 3. доживети, искусити

спрой *х.* запара

спройни -а -е спаран

спройно *присл.* спарно

спройносц *ж.* спарина, запара, оморина

спроста *присл.* простачки, ружно, вулгарно; ~ **одповесц дакому** простачки одговорити коме

спросциц ше -им ше (*дакого/дачого*) *зак.* отарасити се, отрести се, решити се

спроцивиц -им *зак.* супротставити

спроцивиц ше -им ше *зак.* 1. а) (*на дакого*) бити (доћи) криво некоме на некога; **барз**

ше спроцивел на мнѣ прето због тога му је дошло веома криво на мене; б) не бити коме што по вољи; 2. успротивити се; супротставити се; одупрети се

спроцивйовац -юѣм *нѣзак.* супротстављати

спроцивйовац ше -юѣм ше *нѣзак.* 1. а) (*на дакого*) бити (доћи) криво некоме на некога; **вон ше често спроцивиѣс на мнѣ** њему често дође криво на мене; б) не бити коме што по вољи; 2. успротивљавати се, противити се; супротстављати се; одупирати се

спукани -а -е испуцао; **спукани руки** испуцале руке; ~ **жем** испуцала земља

спукац -ам *зак.* испуцати; **гамби му спукали од жими** усне су му испуцале од зиме

спуст *х. спорт.* спуст, смук

спутац -ам *зак.* сапети, спутати

спутькац -ам *зак.* преварити

спухнуц -нем *зак.* отећи

спуциц -им *зак. заст.* упутити

спуцовац -цуѣм *нѣзак. заст.* упућивати

спущени -а -е оборен; спуштен; ♦ ~ **шопа** (*поконцѣ хижѣ*) шоп (*в.*); ~ **конк** клопави гон(а)к (*в.*)

спуциц -им *зак.* 1. спустити; ~ **цену** спустити цену; 2. испустити; ~ **олсѣ з мотора** испустити уље из мотора; 3. (*пса з ланца*) пустити; 4. (*уступиц другому дацо уж купене*): **купел два конї, а вѣц єдногo спушел цимборови** купио је два коња, а онда је једног продао (уступио) ортаку; 5. (*крев*) пустити; ~ **хорому крев** пустити болеснику крв; 6. поринути; ~ **ладю** поринути брод; 7. *штранг.* испрести; ♦ **спуциц хмури** намрштити се, намргодити се

спуциц ше -им ше *зак.* 1. з *розл. знач.* спустити се; **спушел ше вечар** спустило се вече; 2. (*о диждѣ и под.*) пасти; **похмарело ше и спушел ше вельки диждѣ** наоблачило се и пала је велика киша; **спушел ше ляд и шицко збил** пао је лед и све је уништио; 3. (*сцагнуц ше зоз штранга* – *о привязаним коньови, буюкови и др.*) одрешити се; **конь ше**

спущел, та ходзи по хліве коњ се одрешіо, па хода по штали; ♦ ~ з **кефетика** изуларити се, разуларити се

спущовалка *ж.* (*гора наруцана зоз шнігу за спущованє на саночкох*) брег

спущовац -шуєм *незак.* **1.** спуштати; **2.** *ткац., штранг.* прести

спущовац ше -шуєм ше *незак. з розл. знач.* спуштати се

срайда *ж. пейор. (смаркошка)* шмркавица

срайдош *х. пейор.* сероња, усранац; шмокљан, шмокльо, шмркавац

средствіє *с. заст. оп.* **средство**

средство *с.* средство

срез *х.* срез

срезки -а -е срески

Сремица *ж. оп.* **Сримска**

Сримец -мца *х.* Сремац

Сримска -кей *ж.* Сремица

сримски -а -е сремски

стабилизатор *х.* стабилизатор

стабилизация *ж.* стабилизација

стабилизовац (ше) -зуєм (ше) *зак. и незак.* стабилизувати (се), стабилизирати (се)

стабилни -а -е стабилан

стабилносц *ж.* стабилност

став *х. (положенє* *цела)* став; ~ **мирно** став мирно

ставанє *с.* устајање

ставац -ам *незак.* **1.** устајати; дизати се; ~ **додня рано** устајати у рану зору; **2. а)** заустављати се; застајати; стајати; **гайзибан става на каждеј станіци** воз стаје на свакој станици; **до гарла става чутак** *прен.* у грлу застаје кнедла; **б)** (*о ладьох*) пристајати; **3. преклада ше з презентом** стајем: **става гу облаку и патри** стаје код прозора и гледа; **дражка неровна, меркуй дзе ставаш** стаза је неравна, пази где стајеш; **4.** усправљати се; **5. а)** прелазити у ново стање, претварати се у нешто; **кед овоц гніє (кишнє), вона на алкоголь става** кад воће труне (киси), оно се претвара у алкоголь; **б)** *заст. оп.* **ставац ше (2); в)** (*за дакого*): ~ **за роботніка** постати радник, почети радити; ~ **дакому за старателя** по-

стати нечији старатељ; ♦ ~ **на пальци** пропињати се на прсте; **коњ става на задні ноги** коњ се пропиње; ♦ **хто вчас става тому и бог дава** ко рано рани две среће граби

ставац ше *незак.* **1.** -а ше (*случовац ше*) дешавати се, догађати се, збивати се; **2.** -ам ше *заст. а)* (*поставац*) постајати; од **дижджу барки ше ставали вше векши** од кише барице су постајале све веће; **живот ше ставал вше чежши** живот је постајао све тежи; **б)** настајати, правити се

ставенє *с. оп.* **ставянє**

ставец -вца *х.* зглоб

ставиц ше -им ше (*о дацо*) *зак. (оп)* кладити се (*у нешто*); **о цо ше ставиме?** у шта ћемо се кладити; **ставме ше** хајде да се кладимо; **ставели ше о тисяч динари** опкладили су се у хиљаду динара

ставка *ж.* ставка

ставцаре *х. мн. (єд. ставцар)* *зоол.* зглавкари (Arthropoda)

ставцов -а -о зглобни; ♦ *анат.:* ~ **хрупка** зглобна хрскавица; ~ **погарик** зглобна чашица; ~ **яблучко** зглобна јабучица

ставянє *с. и ставянка* *ж.* опклада; **виграц (достац)** **ставянку** добити опкладу; **преграц (страциц)** **ставянку** изгубити опкладу

ставяц -ям *незак.* **1.** (*класц*) стављати, постављати; **2.** давати, сервирати, обезбеђивати; **3. заст. (дакого на функцию)** постављати

ставяц ше -ям ше *незак.* **1.** кладити се, опклађивати се; **2. (медзи дакого)** постављати се између кога (*да не дође до туче и сл.*)

стагнация *ж.* стагнација

стагновац -нуєм *зак. и незак.* стагнирати

стадий *х.* стадиј(ум)

стадион *х.* **1.** стадион; **2.** игралиште

стадиум *х. оп.* **стадий**

стадо *с. цркв.* стадо

стаємни -а -е сталан

стаємно *присл.* стално

стаж *х.* стаж

стажовац -жуем *незак.* стажирати

сталанговац -гуем *зак. (зрпетац)* изгазити (*усев, њиву*)

сталеж *х.* сталеж

сталябац -ам *зак.* изгазити (*обич. мокру подлогу*)

стамадз *присл.* одатле

стан *х. (обставини)* стање; **масткови** ~ имовно стање; **здравствени** ~ здравствено стање; ♦ **буц у стану** бити у стању

стандард *х.* стандард

стандардизација *ж.* стандардизација

стандардизовац -зуем *зак. и незак.* стандардизовати

стандардни -а -е стандардни

станс *с.* 1. стајање; 2. *беш.* (< *серб.*) стање (*оп. стан*)

станиол *х.* станиол

станица *ж.* з *розл. знач.* станица; **здравствена** ~ здравствена станица; **автобуска** ~ аутобуска станица; **гайзибанска** ~ железничка станица; ♦ **мала автобуска** або **гайзибанска станица** стајалиште

станични -а -е станични, станички

станкац -ам *зак. дзец.* устати; **гайде станкай** хајде устати

становиско *с.* становиште, стајалиште; став; гледиште

становиц -им *зак.* зауставити; **становел ме на драже** зауставио ме је на улици

становиц ше -им ше *зак.* зауставити се

становяц (ше) -ям (ше) *незак.* заустављати (се)

станути -а -е у *функц. пред.* који је устао (који је на ногама) после спавања; **кед вон рано пришол, я уж бул** ~ кад је он ујутру дошао, ја сам већ био устао (ја сам већ био на ногама)

стануц -нем *зак.* 1. устати; дигнути се; **станул вчас рано** устао је ујутру рано; 2. зауставити се; стати; застати; **авто станул пред рампу** кола су се зауставила пред рампом; **станул неодлучни** стао је неодлучан; **годзина станула** часовник је стао; 3. стати; ступити; **станула опрезо мнє** стала је испред мене; 4. (з *ногу на дацо*) стати, нагазити; 5. а) усправити

се; б) пропети се; 6. *заст. а)* (за *дакого*): **станул хлапцови за родителя** постао је дечаку родитељ; б) (*на дацо*) претворити се у нешто, постати; **груда у води станула на блато** грудва се у води претворила у блато; **жирячка станула на пирню (гар)** жеравица се претворила у пепео; 7. ~ **горе заст.** (*стануц з посцелі або шедзиска*) устати; **станьме горе и помодліме ше** устанимо и помолимо се; **стань, жено, горе и рихтай полудзенок** устани, жено, и спремај ручак; ♦ **власи ми горе станули** коса ми се најежила, дигла ми се коса на глави; **стануло му до крижох** ушинуо се у крстима; ~ з **даким до бешеди** стати разговарати с киме, ступити с киме у разговор

стануц ше -нем ше *зак. оп. стац ше*¹

стань *х.* 1. стас; 2. (*часц имати хтора покрива стань*) струк

стапшац -ам *зак.* изгазити

стар *х. (звизда)* стар

стара -рей *ж.* 1. *фам. а)* (*супруга у старших рокох*) стара; б) (*мац*) мајка, кева; 2. (*стара пращачка*) крмача

старанс *с.* брига, скрб

старатель *х.* старатель, скрбник

старательство *с.* старательство, скрбништво

старац ше -ам ше *незак.* 1. (о *даким/дачим*) бринути се, скрбити се; **родичи ше стараю о своїх дзедцох** родитељи се брину о својој деци; 2. а) бринути; бриговати се; забрињавати се; **ніч ше не старайце** ништа не брините; **старам ше пре твоей здравс брине** (забрињава) ме твоје здравље; б) марити, бринути; **вон ше ані кус не стара же не ма роботу** он нимао не мари што нема посао; 3. настојати; **стараме ше викореніц недобри обичаї** настојимо да искоренимо лоше обичаје; 4. а) бити тужан; б) (*буц застарани*) забринути се, бити забринут; **чом ше так стараш?** што си се тако забринуо?

стараци -а -е брижан

старгнуц -нем *зак.* 1. убрати, узабрати; ~ **квиток** убрати цвет; 2. отргнути, откинути

старгнуц ше -нем ше *зак.* тргнути се
старговац -гуем *незак.* 1. (плоди и под.)
 убирати, узабирати; 2. отрзати, откида-
 ти; ломити
старговац ше -гуем ше *незак.* трзати се (из
 сна и сл.)
стареньки -а -е јако стар
старецки -а -е старачки; ~ **газдовство** ста-
 рачко домаћинство
стари -а -е 1. стар; ~ **чловек** стар човек; ~ **с**
 за школу стар је за школу; ~ **вино** старо
 вино; 2. (давни) древан; 3. **стари** -рого х.
 (оцец) ћале, матори; ◇ ~ **мац** бака; ~ **оцец**
 деда; **Стари рок** Стара година; ~ **дзивка**
жс. уседелица; **Стари швет** Стари свет;
 ♦ **на стари роки** на старост; ~ **як дуб**
 (як стари магарец, як жем) стар као
 библија, метузалеми стар
старига х. старина; старкеља
старик х. старац; старчић
старина *жс.* 1. старина; 2. старудија
старинар х. старинар
старинарня *жс.* старинарница
старински -а -е старински
стариц -реєм и -им *незак.* старити; ♦ **чим**
старесш та шалесш како човек стари,
 тако се распамећује
старичок -чка х. старчић, старичак
старобиватељ х. 1. урођеник; 2. старосе-
 делац, домородац
старобиватељка *жс.* 1. урођеница; 2. ста-
 роседелац (*женска особа*), доморотка,
 домороткиња
старобиватељски -а -е 1. урођенички; 2.
 староседелачки
староварошки -а -е староградски
старовикови -а -о/-е старовековни
старовирец -рца х. староверац
старовирски -а -е староверски
старогородски -а -е *оп.* староварошки
старогречески -а -е старогрчки
стародавни -а -е 1. стародаван; старовре-
 менски; 2. древан; ~ **варош** древни град
стародавносц *жс.* древност
старожитель х. *оп.* старобиватељ (2)
старозавитни -а -е старозаветни
старомодни -а -е старомодан

старославянски -а -е старословенски,
 старославенски
старосни -а -е старосни; ~ **пензия** старо-
 сна пензија
староста х. *фолкл.* стари сват (*по младоже-*
њиној страни)
старостовство с. *кнїжк.* протокол ста-
 рог свата на свадби (*речи које изго-*
вара старији сват за време свадбене
церемоније)
старосц¹ *жс.* старост; **на** ~ под старе дане;
до старей старосци до дубоке старости
старосц² *жс.* брига, старање; ♦ **була му** ~
же би... имао је (осећао је као) дужност
 (обавезу) да...; **водзиц (мац)** ~ водити
 бригу, бринути се; водити рачуна; има-
 ти у виду
старт х. старт
стартни -а -е стартни
стартовац -туєм *зак.* и *незак.* стартовати
старчиц -им *незак.* 1. а) стизати, успе-
 вати урадити; **статок му вше гладни,**
не старчи му навожиц покарми сто-
 ка му је увек гладна, не стиже да јој до-
 везе довољно хране; **помали диктуй,**
бо не старчим шицко записац полако
 диктирај, јер не стижем да запишем све;
мац старчи шицким висулужиц мајка
 успева да свима служи; б) стизати; **по-**
малши идзце, би не старчим за вами
 лаганије идите, јер не стижем за вама;
 2. бити довољно, имати довољно чега;
угля з Азиї старчело би за цали швет
 угља из Азије било би довољно за цео
 свет; **трудзели ше же би синови старче-**
ло пенсжи на школоване трудили су се
 да син има довољно пара за школовање
старши -а -е *комп.* старији; ~ **чловек**
 старији човек; ~ **класа** старији разред;
сї слово старше њена реч је старија
старшина х. старешина; ◇ **класни** ~ *шк.*
 разредни старешина
старшинство с. старешинство
статив х. статив
статива *жс.* статива
статика *жс.* статика
статирац -ам и **статировац** -руєм *незак.*
 (*буц статист*) статирати

статист -та и **статиста** -ти х. статист(а)

статистика жс. статистика

статистичар х. статистичар

статистични -а -е статистични

статични -а -е статичан

статкар х. сточар

статкарски -а -е сточарски

статкарство с. сточарство

статков(и) -а -о/-е сточан; ♦ ~ **покарма**
сточна храна; ~ **пияц** сточна пијаца

статок -тку х. стока

статочне присл. оп. **статочно**

статочни -а -е ваљан; добар; солидан; врли;
узоран; ~ **роботник** ваљан радник

статочно присл. ваљано; добро; солидно;
узорно

статочносц жс. ваљаност; солидност; врли-
на; узоритост, узорност

статуа жс. статуа, кип

статуета жс. статуета

статус х. статус ♦ ~-кво статус-кво

статут х. статут

статя жс. чланак

статьячка жс. дем. чланчић

стац¹ стоїм *незак.* 1. стајати; 2. а) бити, стајати; **так то стало еден рок** тако је то било (стајало) годину дана; б) одржавати се; **тот дзень стал вельки сход** тог дана се одржавао велик скуп; в) (*буц у це-ку*) бити у току; **виберанки стоя** избори су у току; **ховане стої** сахрана је у току, покојника опојавају; **война ище стала, а школи уж робели** рат је још био у току, а школе су већ радиле; **у валалох тераз косидба стої** у селима је сада жетва у току; **саночне стої** служи се поноћница; г) водити се; **послухай о чим там бешед** стої послушај о чему се тамо воде разговори; **борба за нафту стої и ншка борба** за нафту води се и данас; г) трајати; **по-кля стої епидемия, не шму ше отримо-вац сходи** док траје епидемија, не смеју се одржавати скупови; **ище вше стої роздор медзи християнами** још увек траје раздор међу хришћанима; д) **по валале погварки стоя** по селу се прича; 3. а) (*за даким/дачим*) бити за кога/што;

подржавати кога/што; **народ за тим же би война престала** народ је за то да рат престане; **за председательом стої ши-цок народ** председника подржава цео народ; б) (*при/на дачим*) чврсто стајати на свом становишту, не одступати од свог становишта; оста(ја)ти при своме; **твардо стал на тим же народ лем вира може отримац** чврсто је стајао на стано-вишту да народ само вера може одржати; **я так гварел и при тим стоїм** ја сам тако рекао и остајем при своме; 4. (*до да-кого/дачого, на даким/дачим*) зависити (оп. **стац ше**²); **до нас стої як нам будзе** од нас зависи како ће нам бити; **робота параста найбаржей стої до того кельо є здрави** рад земљорадника највише за-виси од тога колико је здрав; **на мацерох стої яки дзеци виховаю** од мајки зависи какву децу ће одгајити; ♦ ~ **як дрвена Мария** (*стац нерухомо, не реагуюци, ніч не робяци*) стајати као дрвени (липов) светац; **то стої** (*точни аргументи*) то је тачно; **шицка робота на нїм стої** сав по-сао је остао на њега; ≡ пала књига на два слова

стац² стоїм *незак. заст.* вредети; кошта-
ти; **таки живот ніч не стої** такав живот
ништа не вреди

стац ше¹ -анем ше *зак.* 1. десити се, дого-
дити се; **цо ше стало?** шта се десило;
2. настати, завладати; **стала ше велька радосц** настала је велика радост; 3. по-
стати; **през ноц ше стал озбиљни** пре-
ко ноћи је постао озбиљан

стац ше² стої ше (*на даким*) *незак.* зависи-
ти; **на тебе ше стої яки ци буду дзеци**
од тебе зависи каква ће ти бити деца; **кед би ше на мие стало, карчми би ані не**
було када би од мене зависило, кафана
не би ни било

стационар х. стационар

стационарни -а -е стационаран

ствар жс. (< *серб.*) 1. ствар; 2. ствари *мн.*
намештај; **купели ствари до хижи** ку-
пили су собни намештај; ♦ **у ствари** у
ствари

ствардац ше -ам ше *незак.* стврдњавати се, отврдњавати; очвршћавати; укрупњивати се

стварднути -а -е тврд; бајат

стварднуц ше -нем ше *зак.* стврднути се, отврднути; очврснути; укрутити се

стварни -а -е (< *серб.*) стваран (*оп. дјйсни*)

стварносц *жс.* (< *серб.*) стварност (*оп. дјйсносц*)

стварочка *жс. дем.* стварчица

стваряц (ше) -ям (ше) *незак.* стварати (се)

створ *х. и створа* *жс. оп.* **створене**

створене *с.* створење; створ; биће

створитель *х.* створитељ, творец, саздатељ

створиц -им *зак.* створити, саздати

створиц ше -им ше *зак.* **1.** створити се, саздати се; **2.** (*заявиц ше*) створити се

створйовац -юем *незак.* стварати, саздавати

стебелко *с. оп.* **стеблочко**

стебло *с.* **1.** стабло, дебло, дрик; **2.** брвно

стеблочко *с. дем.* стаблице; стабљика; стабљичица; влат; струк; стручак

стенография *жс.* стенографија

степ *х. (файта танцу)* степ

степа *жс.* степа

степов(и) -а -о/-е *и степски* -а -е степски

стерво *с. ридк.* цркотина, мрцина

стереометрия *жс.* стереометрија

стереотип *х.* стереотип

стерилизация *жс.* стерилизација

стерилитет *х.* стерилитет

стерилизовац -зуем *зак. и незак.* стерилисати, стерилизовати, стерилизовати

стерилни -а -е стерилан

стерилносц *жс.* стерилност

стерлинг *х. (английска пенсжна едінка)* стерлинг

стетоскоп *х.* стетоскоп

стигма *жс. и стигмат* *х. (знак)* стигма, стигмат

стигматизация *жс. (печацоване)* стигматизација

стидане *с.* згрушавање

стидац ше -ам ше *незак.* **1.** згрушавати се, грушати се; згушњавати се; **2.** *прен.* ле-

дити се; **стида ше крив у жилов** леди се крив у жилов

стиднути -а -е згрушен; стегнут; згуснут

стиднуц ше -нем ше *зак.* згрушати се, стиднути се, стегнути се, угрушати се, усирити се; згуснути се; ♦ **стидла ше му крив у жилов од страху** следила му се крив у жилов од страха

стик *х. 1. (контакт)* контакт, додир; **2. поль. заст. (прибор за ориповане гліни з плуга)** орићак, оритак

стиковац -кујем *незак. поль. заст.* чистити плуг орићак

стил *х.* стил

стилизация *жс.* стилизација

стилизовац -зуем *зак. и незак.* стилизовати, стилизовати

стилист -та *и стилиста* -ти *х.* стилист(а)

стилистика *жс.* стилистика

стилистични -а -е стилистички; стилски

стилски -а -е стилски

стимуланс *х.* стимуланс

стимулативни -а -е стимулативан

стимуляция *жс.* стимулација

стимуловац -луем *зак. и незак.* стимулисати, стимулирати

стина *жс.* стена; литица; хрид

стинов(и) -а -о/-е *и стиновити* -а -е стеновит; хридинаст

стипендирац -ам *оп.* **стипендовац**

стипендист -та *и стипендиста* -ти *х.* стипендист(а)

стипендистка *жс.* стипендисткиња, стипендистица

стипендитор *х.* стипендитор

стипендия *жс.* стипендија

стипендовац -дуем *зак. и незак.* стипендирати

стирвац ше -ам ше *зак.* уздржати се, суздржати се; издржати; устегнути се, устећи се; **не могол ше стирвац, та му шицког нагуторел** није могао да се уздржи, па му је свега наговорио

стиржень -жня *х. мед.* гнојни чеп

стирмиц -им *незак.* **1.** (*марзнуц чекајуци*) дреждати; **по стирмиш на теј жими?** шта дреждиш на овој хладноћи?; **2.** тре-

сти се, дрхтати; **стирми над пенсџми** тресе се над параме

стиропор х. *буд. и др.* стиропор

стирчац -чим *нєзак.* стрчати, штрчати, стршати

стирчаци -а -е стршав

стирчиц -им *нєзак. коц. оп.* стирчац

стих х. стих

стихар х. *церкв.* стихар

стихийни -а -е стихијски

стихия жс. стихија

стихови -а -о/-е стиховни

стихотворец -рца х. стихотворац

стихотворство с. стихотворство

стишок -щка и *беш.* стишка х. **1.** стих; **2.** *дем.* стихић; **3.** *заст.* строфа

стлєц -сєм *зак.* изгорети тињајући; изгорети, нагорети

стлукац -ам *нєзак.:* ~ **пальци дагдзе** (*вельо ходзиц по даякей роботы, шпотац ше*) обијати ноге, мотати се

стлукац ше -ам ше *нєзак.* **1.** ударати се о нешто; **2.** сударати се

стлучиц -им *зак.* **1.** нагњечити, згњечити; угрувати; **2.** (*побиц, набиц*) избити, премлатити

стлучиц ше -им ше *зак.* сударити се

сто *числ.* **1.** сто, стотина; **2.** *заст.* стотина; **вєцей сто метери** више стотина метара; **вєцей сто тисячи** више стотина хиљада; ~ **и** ~ (**гольти, километри и под.**) стотине (јутара, километара и сл.); ♦ ♦ **до ~ єдней** (*безконєчно длуго*) [до] у бескрај, унедоглед, до бесмисла; ~ **раз повесц дакому** сто пута рећи коме

стодинарка жс. и **стодинарошка** жс. стотинарка

стоик х. стоичар, стоик

стоициз(е)м -зму/-зма х. стоицизам

стоицки -а -е стоички

стоичар х. *оп.* стоїк

стой¹ х. *физк.* стој; ~ **на рукох** стој на рукама

стой² *викр.* стој

стойкосц жс. постојаност, непоколебљивост

стоклаше с. *бот.* стоклас (*Bromopsis inermis*)

стократни -а -е *оп.* **сторазови**

стол х. **1.** сто; **шедајце гу столу** седајте за сто; **я праве од стола** ја сам управо јео; **чоло стола** прочеље; **конєц стола** зачеље; **2.** *заст.* престо, престол

столар х. столар

столария жс. столарија

столарски -а -е столарски

столарство с. столарство

столиско х. *ауџм.* столица

столїк х. **1.** *дем.* сточић, столић, асталић; **2.** (*округли*) софра; **3.** (*майстров роботни; на пияцу*) тезга

столїни жс. *мн.* (*єд.* столїна) (*часци хтори злучую ножски стола*) ногари, козлић

столїтєс с. столеће, век

столїца жс. *ист.* (*жупания, комитат*) вармеђа, жупанија

столни -а -е сто(л)ни; ♦ ~ **тенис** сто(л)ни тенис

столнотенисер х. сто(л)нотенисер, сто(л)-нотенисач

столови -а -о/-е сто(л)ни; ♦ ~ **вартачка** *техн.* сто(л)на бушилица

столовка жс. (*ладичка у столе*) чикмеже (в.)

столок -лка х. **1.** *заст.* (*школска лавка*) школска клупа, скамија; **2.** (*у хторим ше мали дзеци уча ходзиц*) дубак, столац, сталак; **3.** *церкв. а)* (*карсцель у цркви за вирних*) сто; **купел** ~ **у цркви** купио је сто у цркви; **б) (*почесне шєдзиско угљєдних особох*) сто; **владически** ~ владичански сто, владичин престо; ♦ **шєдзиц на двох столкох** (*карсцельох*) седети на две столице, стајати на две гране**

столчок -чка х. **1. а)** столичица, сто(л)-чић (в.), столчац (в.); **б)** (*о три ножки*) треножац; **2.** (*за ручне лупанє кукурици*) дєљара (в.), жуљара (в.), рєнда (в.); **3.** (*за шєданє при доєню*) шамлица, столичица

стоматолог х. стоматолог

стоматологийни -а -е стоматолошки

стоматология жс. стоматологија

стонога жс. *зоол.* стонога

стоп *викр.* и х. стоп

стопа *ж. лит. и др.* стопа

стопай *ж. оп.* ступай

стопер *х.* стопер

стопирац -ам *и* **стоповац** -пуем *зак. и незак.* стопирати

стопорниц -им *зак.:* ~ нос дизати нос; **пишно** ~ главу охоло дизати главу

стопорниц **ше** -им **ше** *незак.* узносити се, истицати се, дизати нос; трћити се

стопостотни -а -е стопостотни

сто процентни -а -е сто процентни

стоппи *х. мн. (ед. стопец)* **1.** (*по скори обраней живини*) клице, бадљеви; **2.** *мед.* митесери

стораз *присл.* стопут, сто пута, стократно

сторазкрасше *с. бот.* пркос (*Portulaca grandiflora* Hook)

сторазови -а -е **1.** стократан; **2.** стострук

сторицею *присл. кнјжк.* стоструко; **добре обробене пољо** ~ **наградзуе чловека** добро обрађена њива стоструко награђује човека

стория *ж.* сторија

сторирац -ам *и* **сторновац** -нуем *зак.* сторнирати

стороки -кох *мн. век, столеће, сто (стотину)* година; **пред пар стороками** пре пар векова; **през вельо** ~ током много векова; **уж вецей** ~ већ више стотина година (*оп. сторочс*)

сторочс *с. век, столеће*

сторочни -а -е стогодишњи

сторочниџа *ж.* стогодишњица, столетница

стоти -а -е стоти

стотинка *ж.* стотинка

стотисячни -а -е стохиљадити

стотка *ж.* **1.** (*банкнота од сто динари*) стотка, стодинарка, стотинарка; **2.** (*100 км*) стотка

стофайтови -а -о/-е стоврстан

стоцети -а -е *оп.* **стоти**

стоцераки *и* **стоцернисти** -а -е стострук

стоцецero -рих *числ. збир. с.* сто, стотина; ~ **баранчата** сто јагањаца; ~ **дзеци** стотина деце

стоцецме *числ. збир. х.* сто, стотина; ~ **легине** сто (стотина) момака

стошок -шка *х. дем.* стожић; гомилица; ♦ **легко то коло стоцка класки (копачи)**

зберац лако је узимати одатле где има, лако је живети у богатој кући

стояци -а -е **1.** стојећи; **2.** стајаћи; ~ **вода** стајаћа вода; **3.** ~ **место** стајање

страдалниџ *х.* страдалник

страдац -ам **1** *зак.* погинути, страдати; **II** *незак.* страдавати; скапавати; трпети

стража *ж.* (< *серб.*) стража; **стац на стражи** стајати на стражи (*оп. варта*)

стражамештер *х. воєн. ист.* стражмештар

стражар *х.* (< *серб.*) стражар

стражариц -им *незак.* (< *серб.*) стражарити

стражарня *ж.* стражара

стражарски -а -е стражарски

стражарчок -чка *х. дем.* стражарче, стражарчић

страка *ж. зоол.* сврака (*Pica caudata*)

страков -а -о *оп.* **страчи**

страмбац (ше) -ам (ше) *незак. коц. оп.* **штрамбац (ше)**

страна *ж.* страна; **страни швета** стране света; ~ **троугелниџа** страна троугла

страндрагов *присл. заст.* странпутицом; **пойсц** ~ отићи странпутицом

странсц -нца *х.* **1.** странац; **2.** туђинац

страниџ -џм *незак.* туђити се; избежавати; клонити се; држати се по страни

странка *ж.* муштерија; странка

странкиня *ж.* странкиња

странкови -а -о/-е *и* **странковни** -а -е страначки

странски -а -е **1.** стран; туђински; туђ; ~ **язык** страни језик; **2. а) странска** -кеј *ж.* која није из овог места; дошљакиња; туђинка; **б) странски** -кого *х.* који није из овог места; дошљак; туђинац

страпени -а -е измучен; изнурен; изможден; смрвљен; сустао

страпиц **ше** -им **ше** *зак.* измучити се; изнурити се; сустати

страсни -а -е страстан; ♦ **Страсни тидзень** *церкв.* Страсна (Велика) недеља/седмица, *горв.* Велики тједан

страсно *присл.* страсно

страсносц *ж.* страсност; страственост

страствени -а -е страствен

страст *жс.* 1. страст; 2. **страсти** *мн. церкв.* (тексти и писні о Христових муках) страсти

страта *жс. оп.* утрата

стратег *х.* стратег

стратегийни -а -е стратешки, стратегијски

стратегия *жс.* стратегија

стратосфера *жс.* стратосфера

страх *х.* 1. страх; 2. у *функції безособового* *виреченя:* ~ **яки недобри** (як далеко, **яки бидки** и *под.*) до зла бога неваљао (далеко, ружан и *сл.*); ♦ **же** ~ страшно: **таки недобри** (вредни, слаби и *под.*) **же** ~ страшно је неваљао (вредан, слаб и *сл.*); **так же** ~ страшно, јако: **повадзели ше так же** ~ страшно су се посвађали; ♦ **аж ме** ~ **обишол** било ми је хладно око срца, претрнуо сам од страха; **нагнац дакому** ~ до **косцох** натерати коме страх у кости; ~ **божи** страх божји

страховане *с.* бојазан, страхованье; зазор, зазирање

страховац -хуем *незак.* страховати; зазираати

страхопочитоване *с.* страхопоштовање

страхота *жс.* страхота; страва; грозота; ужас

страхотни -а -е страховит; страхотан; стравичан; грозан; ужасан

страцени -а -е изгубљен; сметен; ♦ ~ **овечка** (овца) заблудела овчица (овца)

страценосц *жс.* изгубљеност; сметањаштво

страциц -им *зак. з розл. знач.* изгубити; ~ **пенсжи** изгубити паре; ~ **роботу** изгубити посао; ~ **свидомосц** изгубити свест, онесвестити се; ♦ ~ **надію** изгубити надуду; ~ **розум** изгубити памет

страциц ше -им ше *зак.* изгубити се; ♦ **страцел ше** як **Стричкова буга** изгубио се, није се снашао, спетљао се

страчи -а -е сврачији; ♦ **страчи ножки** сврачије ноге

страшидло *с. оп.* **страшко**

страшиц -им *незак.* страшити; застрашивати, заплашивати

страшко *х.* страшило

страшлїви -а -е 1. (*бояжлїви*) страшљив, бојажљив; 2. (*страшни, застрашующи*) грозан

страшне *присл.* 1. страшно; 2. грозно; жестоко; ~ **го побил** жестоко га је избио

страшни -а -е 1. страшан; 2. грозан; жестоко

страшно *присл. оп.* **страшне**

стребузгац -ам *зак.* 1. **а)** (*на швидко, гоч як поробиц*) спетљати, смандрљати; **стребузгал** *якош брадло шена* (*гоч як складол*) смандрљао је некако камару сена; **пре дижджи кукурицу ше тей ешені стребузгало** (*нашвидко, гоч як є виламана*) због киша кукуруз је ове јесени смандрљан; **б)** *оп.* **затребузгац**, *оп.* **збљохтац**; 2. изломити; згњечити

стрегнуц -нем и -ежем *незак.* вребати, чекати у заседи; стражарити; осматрати; уходити

сред *прим. оп.* **штрел**

среда *жс.* среда ♦ **среда** – ~ **дідо бабу спреведа** *франт.* среда – запреда

средні -я -е *оп.* **штрелні**

средок -дку *х. оп.* **штрелок**

стрежиско *с.* 1. заседа; бусија; 2. *ловар.* чек, чека

стрежиц -жем и **стрезц** -ежем *незак. оп.* **стрегнуц**

стрела *жс.* **а)** стрела; **б)** лук и стрела

стрелец -лица *х.* стрелац

стрелецки -а -е стрелачки

стрелка *жс.* (*знак за напрям*) стрела; стрелица

стремено *с.* узенгија, стремен

стремиц -им *незак.* стремити; тежити

стремузгац -ам *зак. оп.* **здремузгац**

стремуждзиц -им *зак. оп.* **здремузгац** (2)

стренчина *жс. оп.* **трэнчина**

стрепак -пем *зак.* 1. стрпати; 2. ~ з **кридла-ми** прхнути, узлетети (полетети) машући крилима; 3. (*о риби*) праћакнути се; 4. слупати; **стрепал авто** слупао је кола

стрепак ше -пем ше *зак.* слупати се; **стрепал** *ше з авто*м слупао се с колима

стрес *х.* стрес

стресане *с.* зебња

стресац -ам *незак.* стресати; трунити
стресац ше -ам ше *незак.* стресати се; стрецати; грозити се; узбуђивати се
стресц -ешем *зак.* стрести, отрести; струнити
стресц ше -ешем ше *зак.* 1. (од *страху и под.*) стрести се; задрхтати; најезжити се; згрозити се; стрецнути; 2. (дакогo/дачогo) отарасити се; **сцел би ше ей стресц** хтео би да је се отресе; ♦ **ані ше не стресол** мртав хладан; **ноги ше подо мну стресли** ноге су ми се подсекле
стретане *с.* 1. сусрет, сусретање; 2. *трансп.* мимоилажење
стретац -ам *незак.* сретати, сусретати
стретац ше -ам ше *незак.* 1. а) сретати се, сусретати се; б) састајати се, налазити се; 2. мимоилазити се
стретнуц -нем *зак.* срести, сусрести
стретнуц ше -нем ше *зак.* 1. а) срести се, сусрести се; б) састати се, наћи се; 2. мимоићи се
стретнуце *с.* 1. сусрет; 2. састанак; виђење
стреха *ж.* 1. стреха; 2. настрешница, надстрешница; 3. *заст.* кров
стрехавец -вца *х.* 1. чупавац; 2. **стрехавци** *мн.* (стрехави *млади людзе цо здабу на битлсох*) чупавци
стрехави -а -е 1. разбарушен; чупав; 2. **стрехави** -вого *х.* чупавац, куштравац, куштравко
стрехавки *ж. мн.* (ед. стрехавка) *кул.* чупаве куглице
стрешене *с.* дрхтај
стрешени -а -е: **таки як** ~ фали му даска у глави, он је мало онако
стриберни -а -е 1. сребрн; 2. **стриберни** -ного *х.* сребрњак
стриберник *х. оп.* **стриберни** (2)
стрибернисти -а -е сребрнаст
стрибернисци **ше** -им ше *незак.* (швициц ше *як стрибло*) сребрити се, сребрити се
стриблар *х.* сребрар; сребрнар
стрибло *с.* сребро; ♦ **живе** ~ *хем.* жива; ♦ **буц як живе стрибло** (буц *барз живи – о дзецу*) бити као живо сребро (као жива)

стрибловац -луем *незак.* сребрити
стриблови -а -е 1. (хтори *здабе на стрибло*) сребрн; 2. (хтори *ма у себе стрибла*) сребровит
стриблoлюбeц -бца *х.* среброљубац
стригац -ам *незак. коц. оп.* **штригац**
стригнуц -нем *зак.:* **ані з ухом не стригнул** (не *реатовал на опоминаня и под.*) није ни трепнуо (мрднуо)
стриј *ж. мн. мед.* стріје
стрикац -а *незак. безос.* севати, жигати, цепати; стрецати, штречати; вртети; **стрика му до зуба** цепа му у зубу; **стрика му до колена** врти му у колену
стрико *х.* чика; стриц; стрика
стриктни -а -о стриктан
стрила *ж. поет.* стрела
стрилец -лца *х. поет.* стрелац
стрилка *ж. оп.* стрелка
стрилов(и) -а -о/-е *и* **стриловити** -а -е стреловит
стриловито и стрилово *присл.* стреловито
стримани -а -е 1. уздржан, суздржан; уздржљив, суздржљив; 2. ~ **на словох** шкрт на речима
стриманосц *ж.* уздржаност, суздржаност; уздржљивост, суздржљивост
стримац -ам *зак.* уздржати, суздржати; зауздати; успрегнути, успрећи; стегнути, сустегнути; ~ **розедзеносц** стегнути јарост
стримац ше -ам ше *зак.* уздржати се, суздржати се; савладати се; зауздати се; стегнути се, сустегнути се; оћутати; **не могол ше стримац од шмиху** није могао да се уздржи од смеха; **сцел повесц, але ше стримал** хтео је да каже, али је оћутао
стримоване *с.* уздржавање
стримовац -муем *незак.* 1. уздржавати, суздржавати; зауздавати; стезати, сустезати; 2. задржавати
стримовац ше -уем ше *незак.* уздржавати се, суздржавати се; зауздавати се, савлађивати се; стезати се, сустезати се
стрип *х.* стрип
стриптиз *х.* стриптиз

стриптизета *жс.* стриптизета

Стритенис *с.* црква. (*швето 2/15. фебруара*) Сретење, Свијећница

строги -а -е строг

строго *присл.* строго

строгосц *жс.* строгост, строгоћа

стројц *ше* -ім *ше* *незак.* спремати се; помишљати; планирати; **вон** *ше* **строј** **набиц** *це* он се спрема да те истуче

строй *х.* строј; врста

стройни -а -е готов, спреман; спреман као бос у бару

стройови -а -е стројев; стројни

строфа *жс.* строфа

строфични -а -е *и* **строфови** -а -о/-е строфичан

стругац -ам *незак.* дељати, садељавати, макљати; стругати

струг *х.* беш. (< *серб.*) струг (*оп.* **токарка**)

струјц -ім *незак.* *оп.* **струяц**

струјни -а -е *и* **струјов(и)** -а -о/-е струјни

струјомер *х.* струјомер

струк *х.* ткац. коц. (*ширина витканого платна*) пола; **керпари** **ест** **о** **сден** ~ **и** **о** **два** **струки**, **а** **поньви** **и** **о** **пейсц** **струки** крпаре су од једне и од две поле, а поњаве и од пет пола

структура *жс.* структура

струма *жс.* мед. струма

струна *жс.* жица, струна; **о** **гласово** **струни** *анат.* гласне жице

струнга *жс.* (*празне медзи зубами*) шкрбина, шкрба

струнгави -а -е (*хтори* *ма* *празне медзи зубами*) шкрбав

струнки -а -е витак; стасит; танак; шланг

струнокосц *жс.* виткост; стаситост

струнови -а -о/-е жичан; ~ **инструмент** жичани инструмент

струняча *жс.* струњача

струче *с.* 1. кришка; 2. (*цеску*) чешањ

струшиц (*ше*) -им (*ше*) *зак.* смрвити (*се*), здробити (*се*), скрушити (*се*)

струя *жс.* 1. струја; 2. млаз; **о** **лівоорентована** ~ левичарска струја

струяне *с.* струјање

струяц -ім *незак.* струјати

стублина *жс.* *техн.* стублина

студент *х.* студент

студентка *жс.* студенткиња, студентка

студентски -а -е студентски

студзеніна *жс.* пихтије; **♦** **треше** **ше** **як** ~ дрхти као шиба на води (као прут)

студзенка *жс.* 1. *дем.* бунарчић; 2. *оп.* **студня** (2)

студио *х.* студио

студиозни -а -е студиозан

студиозносц *жс.* студиозност

студирац -ам *незак.* студирати

студия *жс.* студија

студня *жс.* 1. бунар; ~ **на** **дерму** бунар на ђерам; ~ **на** **вальок** (**корбу**) бунар на то-чак (чекрк, вратило, вретенo, хајтов) (*в.*); **краварска** ~ бунар (појило) за говеда; 2. (*чоп у дворе, заградки*) чесма

студняр *х.* бунарџија

студњов(и) -а -о/-е бунарски

стукац -ам *незак.* стењати

стукнуц -нем *зак.* застењати

стуліц -ім *и* **стуліц** *ше* -ім *ше* *незак.* покуњити се, одроњити се; подвити реп; повући се

стуляц -ям *незак.* **стуляй** **очка** *поет.* за-твори очице, спавај

стуніц -ім *зак.* појефтинити

ступай *жс.* (*шлід од ноги*) стопа; траг; **исц** **по** **дачнйх** **ступайох** ићи нечијим трагом

ступац -ам *незак.* 1. закорачивати, ступати; улазити; 2. (*кращац*) ићи

ступень -пня *х.* степен

ступидни -а -е ступидан

ступиц -им *зак.* 1. ступити, закорачити; ући; 2. стати ногом (*негде, на нешто*)

ступиц *ше* -им *ше* *зак.* (*виступиц* *ше*) скло-нити се коме с пута; препустити кога да прође (*стајући на страну*)

ступка *жс.* 1. (*аван*) аван, ступа, тарионик; 2. клопка, замка; **♦** **ноги** **як** **ступки** (*гру-би* *або* *запухнути ноги*) јако дебеле или отекле ноге, стубасте ноге

ступњовац -нюем *незак.* степеновати, *горв.* ступњевати

ступњови -а -о/-е степенаст, *горв.* ступањ-ски

ступци *присл.* у стопу, устопице, устопце, застопице, застопце; ~ **провадзиц дако-го** пратити кога у стопу

стухлєніна *жс.* мемла; плеснивість

стухнути -а -е **1.** устајао; ~ **воздух** устајао ваздух; **2. а)** (*влажни, хтори чуц на плєшнєніну*) мемлав, мемљив; **стухнути шмати у орманє** мемљиво одело у ормару; **б)** плеснив; **кравом нє треба давац стухнуту покарму** кравама не треба давати плесниву крму

стухнутосц *жс.* **1.** устајалост; **2. оп.** стухлєніна

стухнуц ше -нєм ше *зак.* **1.** устајати се; **2.** постати мемлав; **3.** уплеснивити се

ст'юардєса *жс.* ст'юардєса

су *х.* (*дробни францужки пенєж*) су

субвенционовач -нуєм *зак. и незак.* субвенционисати, субвенционирати

субвенция *жс.* субвенција

субверзивни -а -е субверзиван

субверзия *жс.* субверзија

субєкт *х.* субјек(а)т

субєктивни -а -е субјективан

субєктивносц *жс.* субјективност

субєктни -а -е и **субєктов(и)** -а -о/-е *грам.* субјек(а)тни, субјекатски

сублимация *жс.* сублимација

сублимовач -муєм *зак. и незак.* сублимирати

суботицки -а -е суботички

Суботичань *х.* Суботичанин

субполарни -а -е *геогр.* субполаран

субстанца *жс.* супстанца

субституовац -тууєм *зак. и незак.* супституисати, супституирати

субституция *жс.* супституција

субстрат *х.* супстрат

субтилни -а -е суптилан, истанчан

сувач *х. ист.* сувача

сувенир *х.* сувенир

суверен *х.* суверен

суверени -а -е суверен

суверенитет *х.* суверенитет

сугеровац -руєм *зак. и незак.* сугерисати, сугерирати

сугестибилни -а -е сугестибилян

сугестивни -а -е сугестиван

сугестия *жс.* сугестија

суд¹ х. **1.** (*институция*) суд; **придац дакого до суду** тужити кога; **окружни** ~ окружни суд; **нагли** ~ преки суд; ~ **чесци** суд части, часни суд; **2.** мишљење; **по його суду** по његовом мишљењу; ♦ **Страшни** ~ *рел.* последњи (страшни, стравични) суд

суд² х. (*судзина*) суд

судзени -а -е **1.** суђени; **2.** судзени -ного *х.* суђеник; **3.** судзена -ней *жс.* суђеница; **4.** судзене *с. у функц. пред.:* так му ~ тако му је суђено; ♦ **судзене нє обидзене** (*тото цо судзене нє мож обисц*) прст судбине (провиђења)

судзиліще *с.* судилиште

судзина *жс.* **1.** посуда; суд; **2. збир.** посуђе, судови; **помивач судзину** прати посуђе; **кухньова** ~ кухињско посуђе; ♦ **скапчани** (*повязани*) судзини (суди) *физ.* спојени судови (посуде)

судзинка *жс. дем.* судић

судзиц -им *незак.* **1.** судити; ~ **по закону** судити по закону; **2. а)** (*дакому – критиковац*) осуђивати; **людзе ей судза же так поробєла** људи је осуђују што је тако урадила; **б)** закључивати, закључити; **на основи шицкогє судзим же и ти виновати** на основу свега закључујем да си и ти крив; **в)** мислити, имати мишљење; **расуђивати**; **розумни человек сам судзи** разуман човек сам расуђује; **г)** процењивати; **даєдни судза людзох по шматєх** неки процењују људе по одећи; **г)** (*мац ришууюцу улогу, завишиц*) зависити; **вода судзи чи крава будзе мац досц млєка: кєд вєна нє попиє досц води, такой ма менєй млєка** од воде зависи да ли ће крава имати довољно млека: ако она не попије довољно воде, одмах има мање млека; **о тим кєльє єст води на польєх нє судзи урєвєнь води у Дунай-Тиси** колико воде има на њивама не зависи од нивоа воде у Дунав-Тиси; ♦ **нє судз же биш нє бул осудзени** (*нє осудзуй*

других же би тебе не осудзовали) не суди да ти не буде суђено
судзиц ше -им ше *незак.* судити се; парничити се; гонити се
судийски -а -е судијски; судачки
судия х. судија
судни -а -е судњи; ♦ ~ **судни дзень** *рел.* судњи дан; ♦ **як на ~ дзень** (*о вельким страху, бурі и под.*) као на судњи дан
судніца ж. судница
судски -а -е судски
судство с. судство
судьба ж. судбина
судьбов(и) -а -о/-е судбински; судбоносан
судьбоносни -а -е судбоносан; неумитан
суецки -а -е суецки
суеверє с. *оп.* празновирє
суеверни -а -е *оп.* празновирни
суета ж. сујета; таштина
суетни -а -е сујетан; ташт
сука ж. **1.** кучка, куја, керуша; **2.** *вулг.* фукса, кучка
сукац -ам *незак.* **1.** сукати; засукивати; уплетати; **2.** *прен.* трабуњати, лупетати
сукенка ж. *дзец.* сукњица; хаљиница
сукно с. сукно, чоха
сукнов(и) -а -о/-е сукнен, чохан
сукня ж. **1.** сукња; **2.** хаљина; ♦ **витнуц зоз сукню** нагло се окренути (*о жени*): **витла зоз сукню и пошла (вишла)** нагло се окренула и отишла; ~ **погоре** хаљина
сукняр х. женскарош
сукнючка ж. *дем.* **1.** сукњица; **2.** хаљиница
суков -а -е кучкин, кујин
сукцесивни -а -е х. сукцесиван
сукцесия ж. сукцесија
султан х. султан
султана ж. (*султанова жена або дзивка*) султана
султанат х. султанат
сулфат х. *хем.* сулфат
сульфид х. *хем.* сульфид
сулфит х. *хем.* сулфит
сума ж. **1.** сума; свота; износ; **2.** *мат.* збир
сумарни -а -е сумаран

сумирац -ам и **сумировац** -руєм *зак. и* *незак.* сумирати
сумнів х.: **без сумніву** без сумње, сасвим извесно
сумніви -а -е (< *серб.*) сумњив, *горв.* двојбен (*оп.* **подозриви**)
сумня ж. (< *серб.*) сумња, *горв.* двојба (*оп.* **подозривосц**)
сумняц -ям *незак.* (< *серб.*) сумњати; сумњичити
сумовац -муєм *ридк.* туговати
сумочка ж. *дем.* сумица
сумпор х. *хем.* сумпор
сумпорни -а -е сумпорни
сумпоров(и) -а -о/-е сумпоров; сумпорни
сумпоровац -руєм *незак.* сумпорисати, сумпорити
сунит х. (*припадник муслиманскей вирскей заєднїци*) сунит
сунякалов х. комарник
суньога ж. комарац; ♦ **суньоги го кусали коц. франт.** било му је хладно спавати
суп х. *зоол.* суп; **белоглави** ~ белоглави суп (*Gyps fulvus*); **шиви** ~ смеђи суп (*Vultur monachus*)
супер **1.** *присл., прикм. непрем.* супер; **2.** х. (*бензин*) супер
супериорни -а -е супериоран
суперлатив х. *грам.* суперлатив
супермен х. супермен
супермаркет х. супермаркет
суперсила ж. суперсила
суперсонічни -а -е суперсоничан
суперфосфат х. *хем.* суперфосфат
суплент х. (*професорски приправник*) суплен(а)т
суплетивни -а -е (*дополнююци*) суплети-ван
супруг х. супруг
супруга ж. супруга
супружески -а -е брачни, супружански
супружество с. брак, супружанство
супружник х. брачни друг, супружник
супружнічки -а -е супружнички
суркалов х. (*за чисценє типки*) чачкалица за лулу

сурла *жс.* (< *серб.*) сурла (*оп. нозгер (2. б)*)
сурмовац -муем *и* **сурмуловац** -луем *незак.*
 скичати, кењкати (*захтевајући нешто*)

сурови -а -е суров; свиреп

суровосц *жс.* суровост; свирепост

сурогат *х.* сурогат, надоместак

суммак *х. коц.* тикван, букван

суспензия *жс.* суспензија

суспендовац -дуем *зак. и незак.* суспендовати, суспендирати

сутерен *х.* сутерен

сутлијаш *х. кул.* (< *серб.*) сутлијаш (*оп. рис-каша у мјеску под рискаша*)

суфикс *х.* суфикс

суфицит *х.* суфицит

суфицитарни -а -е суфицитаран

суфицитни -а -е суфицитан

суфлер *х.* суфлер

суфлирац -ам *и* **суфлировац** -руем *незак.*
 суфлирати

сухави -а -е скоро сув, не сасвим сув; **шма-ти на паньвашику уж сухави** веш на ужету је већ скоро сув

сухандра *жс.* (*худа особа*) танчица, мрша, сушац; ♦ **сухи як** ~ (*барз худи*) танак као свећа о сиротињском парастосу

сухар *х.* **1.** сува граница, суварак; **2. сухари** *мн. а)* суво грање, суварје; **б)** суве кравље балеге (*за ложење ватре*)

сухе -хого *с.* копно; **вишли на** ~ изашли су на копно

сухи -а -е **1.** (*не мокри*) сув; **2.** (*худи*) сув; сувоњав; мршав; **3.** (*без води*) сушан, сув; ~ **лсто** сушно лето; **4.** (*строго урядови*) сув, сувопаран; ♦ **сухе квице** *бот.* сламено цвеће (*Helichrysum bracteatum* (Vent.) Wild.); ~ **жем** копно; **сухи конари** суво грање

сухо *присл.* **1.** суво; **2.** *у функц. пред.* без кише; **нешка** ~ данас не пада киша

сухожемни -а -е копнени, сувоземни

сухомеснати -а -е *и* **сухомесови** -а -о/-е сувомеснат

сухомразка *жс.* голомразица

сухосц *жс.* сувоћа

сухота *жс.* **сама** ~ (*барз худи, слаби*) сама кост и кожа

сухоти *мн. мед.* **1.** туберкулоза, сушица, грудобоља; **буц хори на** ~ бити болестан од туберкулозе; **2.** болест од које се слаби

сухучки -а -е *звич.* *у злученю* **сухи** ~ сув сув-цат

сучасни -а -е савремен

сучаснік *х. оп.* **сучашнік**

сучасно *присл.* савремено

сучасносц *жс.* савременост

сучашнік *х.* савременик

сучи -а -е *оп.* **суков**; ♦ **сучу мацер** (*купак, пиамаца*) вражју матер

сучка *жс. дем.* кучкица, кујица

суша *жс.* суша

сушальня и сушарня *жс.* сушара; сушионица

сушач *х.* сушилац

сушед *х. (мн. сушедове х., сушеди х. и ж.)* комшија, сусед

сушеда *жс.* комшиница, суседа

сушедзин -а -о/-е *заст. оп.* **сушедов (2)**

сушедни -а -е суседан; ~ **валал** суседно село

сушедов -а -о **1.** комшијин, суседов; **2.** комшиничин, суседин; **3. сушедово** *мн.* комшије, суседи; **помогли нам** ~ помогле су нам комшије

сушедски -а -е **1.** суседни, суседски; ~ **валал** суседно село; **2.** суседски, комшијски; **сушедски дзеци** комшијска деца

сушедство *с.* комшилук, суседство

сушинки *жс. мн. (ед. сушинка)* **1.** сушене јабуке; сушено воће; **2. (осушени бруд у носу)** дудови (*в.*)

сушиц -им *незак.* сушити

сушиц ше -им ше *незак.* **1.** сушити се; **2. прен.** венути

сушки -а -е *гипок.* (*худки*) сувачак; танчица

сушанс *с.* **1.** шушањ; шум; шумор; **2.** жубор

сушац -щим *незак.* **1. а)** шуштати; шушкати; **лісце суши** лишће шушти; **б)** шумети; шуморити; **лес суши** шума шуми; **2. а)** (*о млазу*) шиштати; **б)** жуборити; **поточок суши** поточић жуборити

сушаци -а -е **1. а)** шуштав; шушкав; **б)** шиштав; **2.** жуборав; ◇ ~ **консонант**
грам. шуштавац

сушество *с.* биће; **живе** ~ живо биће

сушни -а -е **1.** битан; **2.** суштински

сушно *присл.* битно

сушносц *ж.* суштина, бит

сфарчиц -им *зак.* (*нагло згориц*) букнути; избукнути

сфера *ж.* сфера

сфинга *ж.* и **сфинкс** *х.* сфинга, сфинкс

сфорговени -а -е вртложан

сфотографовац -фuem *зак.* фотографисати, фотографирати

сфушљовац -љuем *зак.* сфушерити, сфушарити

схадзац ше -ам ше *незак. заст. оп.* **сходзиц** ше

схадзка *ж.* **1.** састанак; **2.** седница; **3.** „схацка” (*окупљање учесника сахране код одра покојника пре сахране*); **дзвонї на схадзку** црквена звона звоне на знак да се учесници сахране окупљају код одра покојника

схадзковац -куем *незак.* седничити

схваиц ше -им ше *зак.* скочити; брзо кренути, пожурити; **кед вон ше схвацел, за хвиљуку их здогонел** кад он скочи, за тренутак их сустигне

схема *ж.* схема, шема

схематизовац -зуем *зак. и незак.* схематизовати, схематизирати

схематични -а -е схематичан, схематички, шематски

схибиц -им *зак.* погрешити; скривити; згрешити

схизма *ж.* (*розкол*) шизма

схизматик *х.* шизматик

схил *х.* падина; обронак

схилїц -їм *зак.* сагнути; ~ **главу** сагнути главу

схилїц ше -їм ше *зак.* **1.** сагнути се; нагнути се; пригнути се; **2.** наднети се; надвити се; надвесити се

схмуриц -им *зак.* намрштити; смркнути; ~ **твар** намрштити лице

схмуриц ше -им ше *зак.* намрштити се; смркнути се

схняпиц -им *зак.* **1.** зграбити; **2.** здипити, здрпити, ђипити

сховац (ше) -ам (ше) *зак. експр.* сакрити (се), скрити (се)

сход *х.* скуп; збор

сходзени -а -е дотрајао, изношен (*о обући*); **сходзени ципели** дотрајале ципеле

сходзиско *с.* састајалиште

сходзиц¹ -им **I** *незак. непрех.* силазити; **II** *зак. прех.* **1.** (*походзиц*) обићи; **сходзел цали варош гледајуци часци за комбайн** обишао је цео град тражећи делове за комбајн; **2. ~ ноги** (*вистац гледајуци дацо*) обити (подбити, поломити) ноге; **сходзел сом ноги, а не нашол сом часци за трактор** обио сам ноге за деловима за трактор, а нисам их нашао; **III** *зак. непрех.* проћи; **там и назад сходзел за еден дзень** тамо и натраг прошао је за један дан

сходзиц² -им *незак.* (*роснуц зоз жеми*) ницати; изницати, избијати; **трав** **сходзи** трава ниче

сходзиц ше -им ше *незак.* **1.** састајати се; **сходзели ше на угле** састајали су се на ћошку; **2.** окупљати се, сакупљати се; **људзе ше уж сходза** људи се већ окупљају; **3.** (*зоз жену*) саживљавати се; мирити се; **вони двојо ше раз розходза, раз ше сходза** њих двоје се час растају, час се мире; **4.** (*злучовац ше*): **там дзе ше черепи закрица сходза** на саставима црепова крова; **5.**

сходно *прим. з дат.* сходно

схоластика *ж.* схоластика, схоластика

схоластик и схоластичар *х.* схоластичар, схоластик

схоластични -а -е схоластичан, схоластички

схопиц ше -им ше *зак.* (*зобрац ше, пойсц*) кренути, поћи, покупити се; **схопел ше и пошол** одједном је отишао; устао је и отишао; **схопела ше и пошла** покупила се и отишла

схопни -а -е вешт; умешан; хитар, окретан, спретан

схопносц ж. вештина; умешност; хитрина, окретност, спретност; умење; умеће; мајсторија

схорени -а -е болесног изгледа, болестан

схориц ше -им ше *зак.* разболети се

схробачніц -ім *зак.* (*постац хробачни*) уцрвљати се

схуднути -а -е мршав, смршао; опао

схуднуц -нем *зак.* смршати, смршавити; утањити се; ослабити; уфитиљити

сцагана *прикм. ж.:* **крава (коза и др.) сцагана** (*вислабнута од цицаня младих*) теле је подбило краву, јарад су подбила козу *итд.*, крава (коза и др.) је исисана

сцагац -ам *зак.* **1.** довући (*све на једно место*); **2.** (*вичерпац мацер з цицањом – о младих*) подбити, исисати; **целс сцагало краву, кощата сцагали козу** *итд.* теле је подбило (исисало) краву, јарад су подбила (исисала) козу *итд.*

сцагнути -а -е погнут, скупљен (*обич. од болести*)

сцагнуц -нем *зак.* **1.** свући; ~ **сноп з брадла** свући сноп са камаре; **2.** смаћти, смаћи; **сцагнул фатъоли з рани** смакнуо је завоје с ране; **сцагнї юшку з рингли** смакни супу са рингле; **3.** (*до стац на картаню и под.*) искартати, добити; **4.** (*стримац*) суздржати; зауздати, обуздати; **4. а)** (*о хороти и под.*) савладати; оборити; **вельо пил, а алкохол сцагне човека** много је пио, а алкохол савлада човека; **пила недобри ліки, могли ю** ~ пила је погрешне лекове, могла се од њих тешко разболети; **б)** *безос.:* **ма реому, сцагло му ногу** има реому, искривила му се нога; **ходзи ухилени, сцагло го** иде погнут, стегло га је; **6.** ~ **дакому** опалити коме шамарчину

сцагнуц ше -нем ше *зак.* **1.** свући се, спузати се; смакнути се, смаћи се; **чуга ше му сцагла з хрибта** кабаница му се спузала с леђа; **хусточка ше сї сцагла з глави** марама јој се смакла с главе; **2.** (*о платну, скори и под.*) скупити се; **схудла, ліца ше сї сцагли** образи су јој се скупили

сцаговац -гуем *незак.* **1.** (*од горе долу*) свлачити; ~ **древу з гори** свлачити дрва низ

планину; **2.** смицати; ~ **фатъоли з рани** смицати завоје с ране; **3.** (*приношиц на едно место*) довлачити, навлачити; довозити; доносити; **сцагує материял на хижу** довлачи материјал за кућу; **4.** (*зруцовац до копкох*) денути, садевати; ~ **шено** денути сено; **5.** и *безос.* (*звич. о процесох у организму*) затезати, затегнути, вући; **твар ми попухла, та ми око сцагує** лице ми је отебло, па ми око затеже; **човека у старосци сцагує, та ше зменша** човека у старости вуче на доле, па се смањи; **сцагує му ногу у клубе** затеже му ногу у куку; **6.** *прен.* (*стримовац*) суздржавати; зауздавати, обуздавати; ограничавати

сцаговац ше -гуем ше *незак.* **1.** (*спуцовац ше нїжеј*) свлачити се; спузати се; смицати се; **2.** (*зменишовац ше по ширини, длужини – о платну и под.*) скупљати се; **3.** *прен.* суздржавати се; зауздавати се, обуздавати се

сцаговаци -а -е опор; трпак, трпкав, трпкаст; ~ **яблуко** опора јабука; ~ **вино** трпко вино

сцаговацосц ж. опорост; трпкост, трпкоћа

сцадзиц (ше) -им (ше) *зак.* сцедити (се)

сцадзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* сцеђивати (се)

сцац зотнем *зак.* одсећи (*горњи део од стабла и сл.*)

сцегенко с. *дем.* бутић; батаче, батачић

сцегно с. **1.** бутина; бедро; **2.** батак; бут; ♦ **горне** ~ *анат.* карабатак

сцегночко с. *дем. оп.* **сцегенко**

сцегнов(и) -а -о бутни; бедрени; ♦ ~ **косц** *анат.* бутњача, стегњача

сцекане с. бег, бекство; бежанија; **дац ше до сцеканя** дати се у бекство

сцекац -ам *незак.* **І** *непрех.* **1.** бежати; **2.** (*коровац дакого, странїц од дакого*) избегавати; ~ **од работи** избегавати рад; **пайташе сцекаю од нього** другови га избегавају; **3.** (*о дзивки – сцекац за легиня без согласносци родичох*) ускакати, ускакивати; **II** *прех.* (*склонїц, зняц, прелозиц*) мицати, макнути; склањати, склонити; **сцекай тот карсцель оталь**

склони ову столицу одавде; **сцекай руки од огня** мичи руке од ватре; ♦ ~ **як дябол од крижа** *оп. под дябол*

сцекац ше¹ -ам ше *незак.* склонити се; склањати се; макнути се; мицати се; чувати се, пазити, бежати; **сцекай(це) ше** склони(те) се, макни(те) се; пази(те); **сцекай ше, бо идзе авто** склони се, јер иду кола; **сцекай ше од огня** макни се (бежи, склони се) од ватре; **сцекай ше, завадзаш ми** склони се, сметаши ми

сцекац ше² -ам ше *незак.* цурити, цедити се; **барз помок, вода ше сцека з нього** веома је покисао, вода се цеди с њега

сцекацки -а -е бегуначки

сцекач х. бегунац

сцекнути -а -е **1.** одбегао; избегао; **2.** **сцекнути** -того х. *оп.* **сцекач**

сцекнуц -нем *зак.* **1.** побећи, утећи; умакнути; **2.** избегнути; **3.** (*сцекнуц за легиня без согласносци родичох — о дзивки*) одбећи, ускочити; ♦ **нашол (купел, достал и под.) ледво сцекол (украдул)** украо је; **сцекол лем ше за нїм скурело** побегао је безобзирце, ухватио је тутањ; **ягда гробарови спод лопати сцекол (физично барз нїяк випатра)** као да је из гроба устао, као да се из гроба дигао

сцекнуце с. бег; бекство

сцели -а -е који има воље за рад; радан, вредан

сцелїц -їм *незак.* простирати, застирати; ~ **слами под статок** простирати сламу под стоку

сцелїц ше -їм ше *незак.* простирати се; ширити се; надвлачити се; **над ровнїну ше сцелї молга** над равнином се простире магла; **дим ше сцелї нїзко понад жем** дим се шири ниско изнад земље

сцелосц ж. воља (за рад, за постизање циљева); **не ма сцелосци за учене** нема воље за учење; **чловек ше муши бориц против порокох зоз шицку свою сцелосцу и силу** човек се мора борити против порока свом својом вољом и снагом

сцена ж. **1.** сцена; **2.** призор

сценарий и сценарио х. сценарио, сценариј

сцене с. хтење

сценкнуч -нем *зак.* утањити се, отанчати

сценограф х. сценограф

сценография ж. сценографија

сценски -а -е сценски

сценшац (ше) -ам (ше) *зак.* утањити (се), стањити (се)

сценшовац (ше) -шуєм (ше) *незак.* утањивати (се), стањивати (се), тањити (се)

сцерани -а -е брисан; ♦ ~ **простор** брисани простор

сцеранка ж. кул. (*таргоня; таргане цесто*) тарана; трганци, ваљушци

сцерац -ам *незак.* брисати

сцерач х. брисач

сцераче с. гумица (за брисање)

сцерень -рнї ж. (*над'жемни часци скошеней житарки*) стрњиште, стрњика

сцерне с. збир. *оп.* **сцерень**

сцернїско с. *ридк. оп.* **сцернянка**

сцернянка ж. (*покошене польо*) стрњиште, стрњика

сцернянкови -а -о/-е стрњишни

сцерньови -а -о/-е **1.** *атр.* стрмни; **сцерньо-во зарна** (зарна з *хторих ше достава мука и хлеб*) стрмна жита; **2.** ~ **брана** *оп.* **церньова брана (под брана²)**

сцерпелїви -а -е стрпљив; трпелїв

сцерпелївосц ж. стрпљивост; трпелївост

сцерпене с. стрпљење

сцерпени -а -е стрпљив

сцерпеносц ж. стрпљивост; стрпљење

сцерпиц ше -им ше *зак.* стрпети се

спец -ем *незак.* **1.** з *розл. знач.* хтети; **вон нїч не сце робиц** он ништа неће да ради; **сцене кафу?** хоћете кафу? јесте ли за кафу?; **кед го так сце, най ше ода за нього** кад га тако хоће, нека се уда за њега; **2.** желети, хтети; **вони нам не сцу зле** они нам не желе зло; **сцу сина уписац до гимназиї** хоће да упишу сина у гимназију; **3.** у *императиву з негацію:* **не сци го вецей до обисца** немој више да га пустиш у кућу; **не сцице го до svojого дружтва** немојте да се дружи-

те с њим; **♦ сце ви́фасовац, сце буц би-ти** сврбе га леђа, хоће батина; **сцеш не сцеш мушиш** милом или силом; **сцеш таке?!** (*хто би повед же є такі*) јеси видео!?, замисли!

сцец ше -е ше *незак*. **1.** *безос.* (*дакому*) **а)** имати воље за нешто, *або ше преклада з безособовима ви́реченjами типа* (не) ради му се; **понаглаjме закончиц док ше нам сце робиц** пожуримо да завршимо док имамо воље за рад (док нам се ради); **не сце ше му робиц** не ради му се; **ніч ше ми не сце** ништа ми се не ради, немам воље ни за шта; **бул та-ки вистати же ше му ані не єдло** био је тако уморан да му се није ни јело; **б)** (*мац физиологijну або психичну потребу*): **барз ше ми сцело спац** веома ми се спавало; **таку сом мала бригу же ше ми сцело плакац** такву сам имала бригу да ми се плакало; **2.** *взаєм. повр.* (*любиц ше*) хтети се; **кед ше сцу, най ше поберу** кад се хоће, нека се узму

сцигнуц -нем *зак*. **1.** (*присц, доjсц*) стигнути, стићи; **сцигли дому нескоро вечар** стигли су кући касно увече; **сцигнул на циљ остатні** стигао је на циљ последњи; **2.** (*здогоніц*) стигнути, стићи, сустигнути, сусстићи; **сцигол го и обегнул** стигао га је и претекао; **3.** (*посцигнуц зробиц*) стигнути, стићи, успети; **не сцигнул сом шицко поробиц** нисам стигао све урадити; **4. а)** (*дороснуц*) стасати; **б)** (*узрец*) стигнути, стићи; **5.** задесити; **сцигло их нешесце** задесила их је несрећа

сциговац -гуєм *незак*. **1.** (*приходзиц, до-ходзиц*) стизати; **2.** (*здоганац*) стизати, сусстизати; **3.** (*посциговац зробиц*) стизати, успевати; **4.** (*дораस्ताц*) стасавати

сциганіц -їм *зак*. слагати

Сцила ж.: медзи Сцилу и Гарибду између Сциле и Харибде

сцимбориц ше -им ше *зак*. **1.** сортачити се, уортачити се; спрегнути се; **2.** *прен.* (*з даким у нешоровей роботи*) спетљати се

сцинац -ам *незак*. **1.** одсецати (*горњи део од корена, стабљике*); косити; **3.** (*траву з мотику*) жуљати, кресати

сцисканє с. **1.** стезање; стисак; **2.** (*дрилянє*) гужва, стиска

сцискац -ам *незак*. **1.** стезати, стискати; **2.** (*о жими, мразу*) стезати; бридети; **мраз сциска** мраз бриди; **3.** (*давиц, глодац*) жуљати, стезати, тући; **ципели ме сцискали** ципеле су ме жуљале; **♦ ~ з плесами** слегати раменима; **~ ремень** стезати каиш

сцискац ше -ам ше *незак*. **1.** стезати се, стискати се; **2.** (*збивац ше ведно*) стискати се, збијати се; **3.** (*меней трошиц, шпоровац*) штедети, стезати каиш; **пре драгот-ню людзе ше сцискаю, меней троша** због скупоће људи штеде, мање троше

сциснуц -ишнем *зак*. **1.** стегнути, стиснути; **сциснул мраз** стегао је мраз; **2.** **~ ко-ня** (*уштухнуц коња з острогами же би швидше ишол*) подбости коња

сциснуц ше -ишнем ше *зак*. **1.** стегнути се, стиснути се; **2.** (*збиц ше ведно*) стиснути се, збити се, стеснити се; скучити се; **3.** привити се; **дзецко ше у страху сцисло гу мацери** дете се у страху привило уз мајку; **4.** (*шпоровнейше жиц*) стегнути се; **5.** *кух.* (*не викиснуц при печеню*) zdeкати се; **у барз горущей релни цесто ше ей сцисло** у веома врућој рерни тесто јој се zdeкало

сциснуце с. стисак; **~ руки** стисак руке

сциха *присл.* **1.** тихо; нечујно; истиха; **2.** на тихој ватри; **варце** ~ кувајте на тихој ватри

сцихшац (ше) -ам (ше) *зак*. стишати (се), утишати (се)

сцишлїви -а -е стишљив

сцишовац (ше) -шуєм (ше) *незак*. стишавати (се), утишавати (се)

счарнети -а -е поцрнео

счарніц -неєм и -їм *зак*. поцрнети

счековац (ше) -куєм (ше) *незак*. сачекивати (се), дочекивати (се); шчекивати (се)

счервеніц -неєм и -їм *зак*. поцрвенети

счерепчац -чим зак. (о розбитим склу и под.) зазвекетати, зазвечати; цикнути, грохнути; распрснути се

счерковац -куєм *незак.* куцати се, наздрављати пићем

счерпац -ам зак. **1.** одасути (*кашиком и сл.*); **2.** кух. (*пену з верху*) опенити; ~ **пену з юхи** опенити супу

счерповац -пуєм *незак.* **1.** одасипати (*кашиком и сл.*); **2.** кух. (*пену з юшки и под.*) опењавати

счисциско с. *анат.* постелица; ♦ **цага ше** (*влече ше*) **як кравске** ~ *оп. под черево*

счисциц ше -им ше зак. **1.** *статк.* (*вируциц посцелку по коценю, целеню и под.*) избацити постелицу, очистити се; **2.** (*сцекнуц*) збрисати, киднути; изгубити се; ухватити маглу; **цошка завинел, та ше счисцел** нешто је скривио, па је збрисао

счупиц ше -им ше зак. **1.** шћућурити се; скупити се; згурити се; згрчити се; **2.** (*єдно гу другому*) стиснути се (*једно уз друго*)

счуриц ше -им ше зак. сседити се

счурйовац ше -юєм ше *незак.* цедити се, сцеђивати се; отицати

счухани -а -е излизан; избрисан; олињао; изанђао; похабан

счухац -ам зак. **1.** (*фарбу и под.*) отрти, избрисати; **2.** (*имати и под.*) излизати; похабати; искрзати

счухац ше -ам ше зак. **1.** (*о фарби и под.*) отрти се, избрисати се; **2.** (*о иматох и под.*) излизати се; похабати се; олињати се; изанђати се; искрзати се

счуховац -хуєм *незак.* **1.** (*фарбу и под.*) отирати, брисати; **2.** (*имати и под.*) хабати, крзати

счуховац (ше) -хуєм (ше) *незак.* **1.** (*о фарби и под.*) отирати (се), брисати (се); **2.** (*о иматох и под.*) хабати (се), крзати (се); **талпи на ципелох ше счухую** ђонови на ципелама се хабају

сяти -а -е *беш. оп. святи*

Т

та **І.** *злуч.* **1.** *составни* па, те; **тримал же нікому не треба до конца вериц, та так и поступал** сматрао је да никоме не треба до краја веровати, па је тако и поступао; **2.** *условни* то, онда; **кед ти придзеш, та и вон придзе** ако ти дођеш, то ће и он доћи; **3.** *ридк. процивни* али; **сцел вельо зробиц, ~ не удало ше му** хтео је много да уради, али није успео; **ІІ.** *слов.* **1.** *помоцног значенє слова пред хторим стої* ама, па; та; **ніхто сї не бул прихильни: ані опец, та ані мац** нико јој није био наклоњен: ни отац па ни мати; **та то ніч не вредзи** ама то ништа не ваља; **та зохаб ме!** та остави ме!; **2.** *спонука на дацо* па, ама, бре; „**будзе ше гнівац кед не пойдземе**” „**та най ше гніва!**” „љутиће се ако не дођемо” „па нека се лјути!”; **та охаб ше ти його** бре остави се ти њега; **та будз юнак** буди бре јунак!; **3.** *у самостойним хаснованю, и у злученю* та вец, з *опитну интонацию, кед ше жада же би собешеднік витовед свою думку до конца* па; „**шеф нагнівани на це**” „**та вец?**” „шеф је лјут на тебе” „па?” **4.** *часто розцагнуте, виражує страх, несигурносц чи дацо мож повесц, зробиц* па; **тааа, будзе дацо?** пааа, хоће ли бити нешто? **5.** *за виражованє нескладаня* та; „**я не пойдзем з вами**” „**та праве треба же би и ти пришол!**” „ја нећу да идем с вама” „та баш треба и ти да дођеш!”; **6.** *за виражованє ришеносци, дефинитивносци* **а)** *на концу виреченя:* **не пойдзем** та нећу да идем и готово; **б)** *медзи повтореним предикатом:* **а його нєт ~ нєт** а њега нема па нема; **а вон лєм пойдзе ~ пойдзе** а он само хоће да оде и готово; **ІІІ.** *викр.* ма, ама; хја; **та, вон ше**

вше прави важни ма, он се увек прави важан; **та, цо мож, не мож иншак** хја, што ћеш, не може се друкчије; **♦ та дзе!** (*то не може буц, неможліве*) та (ма) откуд!, ма какви!, бежи!; **та ише-ише** па хајде-де; **та озда не!** та није ваљда!

табак *х.* *друк.* табак

табакера *ж.* табакера, дувањара

табакови *-а -о/-е (доганово-червени)* боје трула вишња (труле вишње)

табела *ж.* табела

табеларни *-а -е* табеларан

табла *ж.* **1.** *з розл. знач.* табла; **школска** ~ школска табла; **шаховска** ~ шаховска табла; **оглашкова (огласна)** ~ огласна табла; **2.** (*за мишенє цеста*) даска за мешење; **3.** (*фирма над роботню*) фирма; **4.** *поль. (на плугу)* браник, табла; **5.** парцела, табла

табланет *х.* *карт.* табланет

таблета *ж.* таблета

таблїчка *ж.* *дем.* таблица

таблонд *х.* таблонд

табор *х.* логор, табор; бивак; **поставяц** ~ логорити се

табориско и таборише *с.* табориште

таборованє *с.* логоровање

таборовац *-руєм незак.* логоровати, таборовати; биваковати; шатровати

таборов(и) *-а -о/-е и таборски* *-а -е* логорски; таборски

табу *-уа х.* табу; **♦ ~-тема** табу-тема

табулатор *х.* табулатор

табурет *х.* табурет

таутология *ж.* *лит.* таутологија

тадзи *присл.* амо, овамо; туда, овуда

тадзик *присл.* *беш. оп.* **тадзи**

тадзи-тамаль *присл.* тамо амо, амо тамо; горе-доле, доле-горе; аврљ-баврљ

таємнє *присл. оп. таємно*

таємни -а -е тајни

таємно *присл.* тајно

таємносц *жс.* тајност

тајнствени -а -е тајанствен; тајновит

тајц -їм *незак.* тајити

тајга *жс.* тајга

тајкун *х.* тајкун

тајм-аут *х.* тајм-аут

тајна *жс.* тајна

тајни -а -е тајни; скривен; ♦ ~ **догварка** завера; **учашнік тайней догварки** завереник

тајно *присл.* тајно

тајносц *жс.* тајност

тајтик *х. минер.* стива

тајтиков -а -о од стиве; ~ **пипка** лула од стиве

тајфун *х.* тајфун

так *присл.* тако, овако; онако; ♦ **и** ~ **1. присл.** ионако, и онако: **най пробує, и** ~ **ніч не посцигне** нека покуша, ионако ништа неће постићи; **2. слов.** елем, и тако: **и** ~, **вибрали ше вони раз на лови** елем, кренуше они једном у лов; ~ **повесц** такорећи; **так раз...** тако једном...; **та** ~ **модал.** тако, и тако: ~ **ше я на концу врацел дому** тако сам се ја на крају вратио кући; ~ **исто и заст.** ~ **исце** *присл.* исто тако

такволани -а -е такозвани

таки -а -е **1. зам. указ.** такав; **ти** ~ **як и вон** ти си такав као и он; **2. у функц. присл.** *помощное прикмету прикметніка опрез хторого стої* тако; **вон уж** ~ **вельки** он је већ тако велик; **чом ши** ~ **несдобри?! што** си тако неваљао?!; ♦ **таке же...** изгледа да..., биће да...; ♦ **анї таке анї сяке** округло па на ћоше; ~ **кушичко** мало онако; **таке цо ніч по нїм (приповедац, сплєтац)** тандара мандара (причати)

такой **1** *присл.* **1.** одмах; ~ **придзем** одмах ћу доћи; **2. у злученю з присловніком так и заменовніком** **таки виражує висши ступень прикмети:** **не мушиш** ~ **так**

кричац не мораш баш тако да вичеш; ~ **таку лярму правиш пре дробніцу?** тако велику галаму дижеш због ситнице?; **то не** ~ **таке страшне** то није тако страшно; **3. а)** поготово; **кед це твое не розумя, люцки це** ~ **не буду розумиц** ако те твоји не разумеју, туђи те поготово неће разумети; **б)** заиста; „**вона ше одава за богатого**” „**о, ~ за богатого?**” „она се удаје за богатог” „**о, заиста за богатог?**”; **в)** управо, баш; тако рећи; **мне** ~ **такого роботніка треба як ти** мени је управо такав радник потребан као што си ти; **у варошу купую кварталі, а у валалє хижу купиц** ~ **нет хто** у граду купују станове, а у селу тако рећи нема ко да купи кућу; **г)** чак; **слаби ноги го часто** ~ **тримац не могли** слабе ноге га често чак нису могли ни држати; **П слов.** у злученю **уж** ~ **управо, баш; диждж уж** ~ **плющи** киша управо пљушти; ♦ ~ **на месце** на лицу места

такой-енки *присл.* одмах, сместа, за секунду(у), из ових стопа, за тили час, скокце

такса *жс.* такса; ♦ ~ **за перебуванє** боравишна такса

таксени -а -е таксени

таксиметер -тра *х.* таксиметар

таксирац -ам *и таксировац* -руєм *незак.* (*вожиц на таксию*) таксирати

таксист -та *и таксиста* -ти *х.* таксист(а)

таксовац -суєм *зак. и незак.* (*од такса*) таксирати

такт *х.* такт

тактизовац -зуєм *незак.* тактизирати

тактика *жс.* тактика

тактичар *х.* тактичар

тактични -а -е **1.** тактичан; **2.** тактички; ~ **поцаг** тактички потез

тактичносц *жс.* тактичносц, такт; ♦ **пре** ~ из такта

тактни -а -е *и тактов(и)* -а -о/-е тактни

тал *х.* **1.** мираз, прђија; **2. срим.** део

таланговац -гуєм *незак.* газити (*чинећи штете*); ~ **шаца** газити усева

талант *х.* тален(а)т

талантлѣви -а -е *оп.* **талантовани**
талантовани -а -е талантovan, талентиран
талисман *х.* амајлија, талисман
талиј *и* **талијом** *х.* *хем.* талиј(ум)
Талиян *х.* *оп.* **Италиян**
талиянски -а -е *оп.* **италијански**
талѣа *ж.* *заст.* таљиге
талк *х.* *минер.* талк
Талмуд *х.* *ист.* *рел.* Талмуд
талон *х.* талон
талoшка *ж.* миражци(ј)ка, прѣијашица
талпа *ж.* **1.** табан; стопало; **2.** ѣон; **3.** *метал.* тезгица; **4.** *оп.* **лабка** (**3**); ♦ **спущена** (**ровна**) ~ дустабан; ♦ **швербя ме талпи** (*барз сом несцерпезлѣви*) изгореше ми табани
талповани -а -е поѣонѣн, ѣониран; поткрпѣен, откpпѣен
талповац -пуѣм *нѣзак.* ѣонити, ѣонирати;
талповац чарапи/шуфи ѣонити (поткрпѣивати) зѣпе, ушивати ѣонове на зѣпе
талпов(и) -а -о/-е стопаони
талябац -ам *нѣзак.* гацати, шљапати, газити
там *присл.* тамо; онде; ~ **мой дом** тамо је моја куѣа; ~ **дзешка коло Нового року** тамо негде око Нове године; ♦ **ту и** ~ местимице, ту и тамо
тамадз *и* **тамаль** *присл.* тамо; туда; онамо; онуд, онуда
тамбур *х.* *ист.* војни добошар
тамбура *ж.* тамбура
тамбураш *х.* тамбураш
тамбурашки -а -е *оп.* **тамбурови**
тамбурка *ж.* *дем.* тамбурица
тамбурови -а -о/-е тамбурашки
тампон *х.* тампон; чѣп; ♦ ~-**зона** тампон-зона
тамтейши -а -е тамошњи; ондашњи
тамтот тамта тамто *зам.* *указ.* онај
тамян *х.* *бот., цркв.* (< *серб.*) тамјан (*оп.* **ладан**)
тангенс *х.* *мат.* тангенс
тангента *ж.* *мат.* тангента
тангентни -а -е *и* **тангентов** -а -о/-е тангентни

танго *х.* танго
тандем *х.* тандем
танѣр *х.* **1.** тањир; **глѣняни** ~ земљани тањир; **2.** тас; **3.** **танѣри** *мн.* *муз.* чинеле
танѣрача *ж.* *оп.* **тарча**
танѣровац -руѣм *нѣзак.* *оп.* **тарчовац**
танѣрчок -чка *х.* *дем.* тањирић
танѣц -нѣц/-нѣа *х.* **1.** **а)** плес; **б)** игра; **2.** игранка
танѣчни -а -е **1.** плесни; ~ **музика** плесна музика; ~ **школа** плесна школа; **2.** плесачки, играчки
танѣчнѣк *х.* **1.** плесач; играч; **2.** (*кавалѣр у танѣу*) кавалѣр, партнер
танѣчнѣца *ж.* **1.** плесачица; играчица; **2.** (*пара у танѣу*) партнерка
танѣчнѣчки -а -е плесачки; играчки
танк *х.* **1.** *оп.* **тенк**; **2.** (*цистерна*) танк
танкер *х.* танкер
тантал *х.* *хем.* тантал
Танталов -а -о: **Танталово муки** Танталове муке
танцованѣ *с.* **1.** плесање; **2.** играње
танцовац -ѣуѣм *нѣзак.* **1.** плесати; **2.** играти; ♦ ~ **як дахто граѣ** играти (плесати) како неко свира
танцовацки -а -е **1.** плесачки; **2.** играчки
танцовач *х.* **1.** плесач; **2.** играч
танцовачка *ж.* **1.** плесачица; **2.** играчица
танцош *х.* **1.** добар плесач; добар играч; **2.** плесач; играч
танцошка *ж.* **1.** добра плесачица; добра играчица; **2.** плесачица; играчица
танѣуюѣи -а -е играјући; лелујав; играв
тапаѣирац -ам *и* **тапаѣировац** -руѣм *зак.* *и* *нѣзак.* тапаѣирати
тапѣта *ж.* тапет, тапѣта
тапѣтар *х.* тапетар
тапетни -а -е **тапетов** -а -о/-е тапетни
тапетовац -туѣм *зак.* *и* *нѣзак.* тапетирати
тапир *х.* *зоол.* тапир (Tapirus)
тапирац -ам *нѣзак.* ~ **власи** тапирати косу
таписѣрија *ж.* таписѣрија
таписон *х.* таписон

тапкарош х. тапкарош

тапшац -ам *незак.* тапкати; табати; табанати

тарантела ж. (*италијански народни танец*) тарантела

тарантула ж. зоол. тарантула (*Tarentula fasciiventris*)

тараска ж. бот. а) зубача (*Cynodon dactylon*); б) пиревина (*Agropyrum repens*)

тарая ж. заст. 1. мамуза; 2. кух. мавишњак

таргане с. 1. *дјесл. мен.* < таргац (ше); 2. пробадање, пробади, болови; ~ од госпеца пробадање од реуме

таргани -а -е: таргани галушки *мн. кул.* трганци, ваљушци

тарганци х. *мн.* (*ед.* тарганец) *оп.* таргани галушки

таргац -ам *незак.* 1. (*оберац, одламовац*) брати; убирати, узабирати; ~ квече брати цвеће; 2. кидати; тргати; чупати; ~ траву чупати траву; 3. (*дакого/дацо, з даким/дачим – натарговац*) цимати; дрмати; вући; ~ дакого за рукав вући кога за рукав; 4. (*дрец*) цепати; кидати; ~ шмати зоз себе цепати одећу са себе; 5. (*потарговац*) вући; дрмати; **дзецко тарга мацер за рукав** дете вуче мајку за рукав; 6. вући, извлачити; ~ зуб вући зуб; 7. (*дуц у моцних налетох – о витру*) дувати у налетима; **витор тарга** ветар дува у налетима, налећу удари ветра

таргац ше -ам ше *незак.* 1. (*утарговац ше*) кидати се; **тарга ше сј нѣтка** кидати се; 2. (*од страху и под. – зривац ше*) бречати се; трзати се; штречати; 3. (*з ланца – о псови и др.*) кидисати; **пес брехал и таргал ше на ланцу** пас је лајао и кидисао (и да се покидао на ланцу); 4. ~ за роботу претргнути се, отимати се за посао; **вон ше не таргал за роботу** он се није отимао за посао

таргаци -а -е 1. *звич.* з негацију (*хтори понагля за роботу*): **вон не** ~ он се не отима за посао; 2. (*хтори дуе у налетох – о витре*): **дуе** ~ **витор** ветар дува у налетима; ~ **витор бул вше моцнейши** налети ветра били су све јачи

таргнуц -нем *зак.* дрмнути; трзнути

таргнуц ше -нем ше *зак.* тргнути се; пренути се; жацнути се; лецнути се; штречнути се; бречнути се; **таргнул ше зоз сна** пренуо се из сна

таргнуце с. 1. трзај; 2. дрхтај

таргоня ж. 1. тарана; 2. вештачко ђубриво (*у гранулама*)

тарг х. *нар.* (*тарговина, тарговане*) трг; продаја; промет; **дац до таргу** дати у продају (у промет)

тарговане с. трговина; пазар

тарговац -гуем *незак.* трговати

тарговец -вца х. трговац; ~ на велько велетрговац

тарговецки -а -е трговачки

таргови -а -о/-е тржни

тарговина ж. трговина

тарговински -а -е трговински; трговачки; тржни

тарговиц -гуем и -им *оп.* **тарговац**

тарговишни -а -е тржишни; тржни

тарговище с. тржиште

тарговищов -а -о/-е *оп.* **тарговишни**

тарговкиня ж. трговкиња

тарингац -ам *незак.* малтретирати, мучити, затруђивати

тарингац ше -ам ше *незак.* малтретирати се, мучити се, затруђивати се

тарифа ж. тарифа

тарифни -а -е тарифни

таркасти -а -е шарен; ~ **коњ** шарац; ~ **крава** шаренка

таркача ж. ракија од трњина

тарки ж. *мн. бот.* трњика, трњина (*Rhynchospora spinosa*); ♦ **там дзе три** ~ **за грош** у далеком, сиромашном крају; где бог свога нема, где је бог рекао лаку ноћ; **увидиши ти кельо** ~ **за грош** (*увидиши ти својо*) доћи ће маца на вратанца (на колица), видећеш ти свога бога

тарло х. треница

тарок -ока х. *карт.* тарок

таруп х. *поль.* таруп

таруповац -пуем *незак. поль.* тарупирати

тарча ж. *поль.* тањирача

тарчини *ж. мн. (таркова гуцава)* трњика, трњина

тарчов -а -о: ~ **брана** *поль. заст.* пружана брана (*в.*)

тарчовац -чуем *поль.* тањирати

тастатура *ж.* тастатура

тастер *х.* тастер; типка

Татар *х.* Татарин

татарски -а -е татарски

тато -ту/-ти *х. дзец.* тата

татов -а -о татин; ♦ ~ **син (синочок)** (*розмазани хлапец*) татин син

таточко *х. дем. дзец.* татица

татош *х. фолкл. (кридлати коњ)* крилаш

тацна *ж.* послужавник; тацна; ♦ **достац на тацни** добити на тањиру (на тацни)

тацночка . *дем.* послужавник (*мањи*); тацница

тачкаци -а -е гегав, климав (*о ходу*)

тачкац ше -ам ше *незак.* гегати се, климати се, ићи с ноге на ногу, бости ногама, набадати; **идзе тачкаюци** иде с ноге на ногу; иде гегајући се

тачка *ж. (колік при парадичох и под.)* притка, чакља, тачка

тачки -а -е *дем. (< так)* оволицки, оволицни; онолицки, онолицни

ташка *ж.* **1. а)** ташна; ~ **за документи** ташна за списе; **б)** торба; **школска** ~ школска торба; **2. (з ременьовима ухами, за пияц)** ташна са ручкама (*в.*), торба

ташкар *х.* ташнар

ташна *ж. (< серб.) оп.* ташка (**1**)

ташночка *ж. оп.* ташочка (**1–2**)

ташочка *ж.* **1. (женска)** ташна; **2. дем.** ташница; торбица

таштамент *х. заст. оп.* тестамент

таще -еца *с.* врапче; ♦ **як тащата: 1.** дзеци поотверали уста **як тащата** деца су широм поотварала уста (*слушајући нешто интересно*); **2. пада шнїг як тащата** (*падају велики пахуљки шнїгу*) падају врапче главе

тащи -а -е врапчији; ~ **гнїздо** врапчије гнездо; ♦ ~ **млеко** *кул.* шненокле, птичје млеко; ♦ **нїч му (сї и под.) не хиб** **лєм** ~ **млеко** *тече мед и млеко*

тащков -а -о *оп.* тащи

тащок -щка *и беш.* ташка *х.* **1.** врабац; **2.** *заст.* птица (*обич. ситна*); ♦ **дзе ше** ~ **лягнє там го назад цагнє** човек увек осећа носталгију за родним крајем (за родним домом); ≡ **свуда прођи** – кући дођи

твар¹ *ж.* **1.** лице; **умиц** ~ опрати лице; **ви-кривиц** ~ накревељити се; **дробна** ~ ситно лице; **2.** лик; **запаметал його** ~ запамтио је његов лик; ♦ **на ~ 1. на ~ не була красна** није имала лепо лице; **2. на ~ му бул познати** по лику му је био познат; ♦ **пљовнуц дакому до твари** пљунути коме у лице; **попатриц дакому до твари** погледати кога у лице

твар² *ж. заст.* материја

тварати -а -е *крупних* црта лица, широког лица

тварди -а -е **1.** тврд; ~ **древ** *тврдо дрво*; ~ **драга** *тврд пут*; ~ **платно** *тврдо платно*; **2.** чврст; **не дай ше, будз** ~ не дај се, буди чврст; ~ **характер** чврст карактер; ~ **обецунка** чврсто обећање; ~ **сон** чврст сан; **3. а)** чврст, отпоран; **вон здрави и** ~ он је здрав и чврст; **б)** **як; твардому ко-нъови робота не чежка, а межки ко-нъ ше такой зної** јаком коњу рад није тежак, а слаб коњ се одмах зноји; **4.** одлучан; непопустљив; тврдоглав; **гварел то з твардима словами** рекао је то одлучним речима; **модлєла го, але вон бул** ~ молила га је, али је он био непопустљив; **5.** упоран; **6.** прекаљен; **7.** окорео; ~ **гришнїк** окорео грешник; **8.** груб, неосетљив; **людзе постали тварди** људи су постали неосетљиви; **9.** тврд на сузи; тврда срца; **нїгда не заплаче, так** **є** ~ никад не заплаче, тврд је на сузи; **10. (о жими):** ~ **жима** јака зима; **11. (жилави, дрєвенасти – о едлу)** *жилав; крпав*

тварднуц -нем *незак.* чврснути; тврднути; крутити се; шчвршћавати се

твардо *присл.* **1.** чврсто; ~ **сциснуц** чврсто стегнути; ~ **обец** чврсто обећати; ~ **ришиц** чврсто решити; ~ **спац** чврсто спавати; **2.** одлучно; **тоти слова** ~ **виповід** ове речи је одлучно изговорио;

3. у функц. пред. тврдо; ~ **му спац** тврдо му је спавати
твардованє с. тврдичење, тврдичлук, шкр-тарење
твардовац -дуем *незак.* тврдичити, шкрта-рити
твардоглави -а -е тврдоглав
твардоглавосц ж. тврдоглавост
твардосц ж. тврдоћа; чврстина
твариска ж. аугм. образина
тваров(и) -а -о/-е (од **твар**¹) личан (од ли-це); **тварово мускули** анат. мишићи лица, лични мишићи
тварочка ж. дем. лишце
твердзене с. тврдна; навод
твердзиц -им *незак.* тврдити; уверавати; **науковци тврда же...** научници тврде да...
твердиня ж. тврђава
твердинька ж. дем. тврђавица
твердиньов -а -о/-е и **твердиньски** -а -е тврђавски
твист х. твист
твор х. дело; **то** ~ **його рукох** то је дело његових руку; **вибрани твори** изабрана дела
творене с. стварање; творба
творенїна ж. творевина
творец -рца х. творац; саздатељ
творитель х. творац; стваралац; стваратељ
творительни и **творительски** -а -е ствара-лачки, творитељски
творительство с. стваралаштво
твориц¹ -им *незак.* **1.** стварати; **2.** чинити; **треба** ~ **добре** треба чинити добро
твориц² -им *незак.* звич. з *негацио* (*не реаговац*): **я го гандровал, а вон анї не творел** ја сам га грдио, а он уопште није реаговао (а он није ни мрдноу)
творчи -а -е стваралачки; творачки
творчо присл. стваралачки
творчосц ж. стваралаштво
театер -тру/-тра х. позориште, *горв.* каза-лиште
театерски -а -е позоришни, *горв.* казалиш-ни; ~ **човек** (*чловек хторого творчосц* *вязана за театер*) позоришни човек

театрални -а -е **1.** позоришни, *горв.* каза-лишни; ~ **фалат** позоришни комад; **2.** *прен.* театралан
театров(и) -а -о/-е оп. **театерски**
тевчир х. **1.** левак; **2.** (у *руки*) вртлог; вир;
3. *геогр.* вртача
тевчирасти -а -е левкаст
тегет *прикм.* *непрем.* тегет
теди *присл.* **1.** тад(а), онда; **то було праве** ~ то је било управо тада; **2.** (у *теј хвиљу-ки*) утом, тада; ~ **и вон наишол** утом и он наиђе
тедик *присл.* *заст.* оп. **теди**
тедишнї -я -є тадашњи, тадањи; ондашњи
тедишньосц ж. тадашњица
теза ж. теза
тезга ж. (< *серб.*) тезга (оп. **столик (3)**)
тезгарц -им *незак.* (< *серб.*) тезгарити
теизем -зму/-зма х. *филоз.* теизам
тенцко *присл.* дем. (< *тельо*) оволицко; онолично
тейзло с. *заст.* (*друж* у *воловским кочу*) про-цеп
тейов(и) -а -о/-е чајни
тека¹ ж. свеска, *горв.* задаћница
тека² ж. **1.** (*древена куля* у *бависку* *теканє* и *мумликанє*) ћула (в.); **2.** *теки* *мн.* *физк.* бучице
теканє с. (*давне лепиньске* и *хлопске бавис-ко*) ћулање (в.)
текац ше -ам ше *незак.* ћулати се (в.)
текем-текем[тек] *присл.* *заст.* **1.** једва; управо; ~ **сцигла навариц** **полудзенок** једва је стигла да скува ручак; **2.** за длаку; замало, тек што; ~ **вимкнул** за длаку је измакао; ~ **ми камень не спаднул на руку** замало ми камен није пао на руку; ~ **нас диждж не влапел** тек што нас није ухватила киша; **3.** баш како треба, пота-ман; **ципели ми** ~ *ципеле* су ми потаман (баш како треба)
текст х. текст
текстил х. текстил
текстилец -лица х. текстилац
текстилни -а -е текстилни
текстови -а -о/-е текстовни
текстуални -а -е текстуалан

тектонски -а -е тектонски
телевизијни -а -е телевизијски
телевизия *жс.* телевизија
телевизор *х.* телевизор
телеграма *жс.* телеграм, брзојав
телеграмов(и) -а -о/-е *и* **телеграмски** -а -е телеграмски, брзојавни
телеграф *х.* 1. телеграф; 2. *кер.* бандера; 3. *заст.* телеграм, брзојав
телеграфист -та *и* **телеграфиста** -ти *х.* телеграфист(а)
телеграфовац -фуем *зак. и нєзак.* телеграфисати, телеграфирати
телеграфски -а -е телеграфски
телекоманда *жс.* телекоманда
телекомуникация *жс.* телекомуникација
телеобектив *х.* телеобјектив
телепат -та *и* **телепата** -ти *х.* телепат(а)
телепатия *жс.* телепатија
телепкац -ам *нєзак.* (*мервиц, приповедац*) верглати
телескоп *х.* телескоп
телефон *х.* телефон
телефонски -а -е телефонски
телефонист -та *и* **телефониста** -ти *х.* телефонист(а)
телефоновац -нуем *зак. и нєзак.* телефонирати
телї -я -є *зам. указ.* толики; оволики; онолик(и); **нє можем поднєсц** ~ **бриги** не могу да поднесем толике бриге; **дзе пойдзе** ~ **швет?** где ће оволики свет?
телюндо *присл. дем. (менї од телько)* толицко, толицно, оволицко, оволицно
телько *присл. дем.* толицко, толицно, оволицко, оволицно
тельо *присл.* 1. толико; оволико; ~ **ми маш плациц** толико треба да ми платиш; 2. *помоцнїе значене присловнїка опрез хторого стої* тако; толико; **вон ма** ~ **вельо пенсжи?** (нє так вельо) он има тако много пара?; 3. *заст.* исто; **обща мобилизация значи** ~ **як война** општа мобилизација значи исто што и рат; ♦ ~ **лєм же...** тек што...; **анї** ~ ни оволико; **два раз** ~, **ище раз** ~ дупло, двапут толико; **тельо цо** ~ тек што не (није); **три (шти-**

ри, пейц итд.) **раз** ~ три (четири, пет итд.) пута више; ♦ **тельо лєм же єден вецей зоз нїм** уздиже се изнад осталих, а сам је безвредан; ~ **як нїч** (*барз мало*) тако рећи ништа

тема *жс.* тема
тематика *жс.* тематика
тематични -а -е тематски
темель *х. бєш.* (< *серб.*) темель (*оп. фунда-мент*)
теметов *х.* гробље
теметовски -а -е гробљански
темпера *жс. маляр.* темпера
темперамент *х.* темперамен(а)т
темпераментни -а -е темпераментан
температура *жс.* температура
температурни -а -е температурни
темпирни -а -е темпирни
темпир(ов)ац -руем *зак. и нєзак.* темпирати
темпировач *х.* темпирач
темпларе *х. мн. (єд. темплар) ист.* темплари
темпо *х.* темпо
темпорални -а -е темпоралан
тен *х.* тен
тенда *жс. (платняне надкрице)* тенда
тенденциозни -а -е тенденциозан
тенденция *жс.* тенденција
тендер *х.* тендер
тензия *жс.* тензија
тенисер *х.* тенисер
тениски -а -е тениски
тенк *х.* тенк
тенкист -та *и* **тенкиста** -ти *х.* тенкист(а)
тенковски -а -е тенковски
тенор *х.* тенор
тенорист -та *и* **тенориста** -ти *х.* тенорист(а)
теноров -а -е *и* **тенорски** -а -е тенорски
тентац¹ -ам *зак. дзец.* лећи
тентац² -ам *нєзак.* наговарати; наводити; нудити
тенцко *присл. дем.* толицко, толицно; оволицко, оволицно

тенюндо *присл. дем. (меней од тенцко)*
толицко, толицно; оволицко, оволицно

теократия *ж.* теократија

теолог *х.* теолог

теологийни -а -е теолошки

теология *ж.* теологија

теорема *ж.* теорема

теоретизовац -зуем *незак.* теоретисати,
теоретизовати, теоретизирати

теоретичар *х.* теоретичар

теоретични -а -е теоретски

теорийни -а -е теоријски

теория *ж.* теорија

тепих *х.* тепих

тепша *ж.* тепсија; ♦ **за тепшу риби** (*барз туньо*) за чинију сочива (леће)

тепшичка *ж.* 1. *дем.* тепсијица; 2. (*оливана, з ухами*) ђувеч(е) (*в.*), ђувечара (*в.*)

тер-папер *х.* тер-папир

тераз *присл.* сад(а); ♦ ~ **раз** [само] овај пут;
~ **рок** тачно пре годину дана; **на** ~ **рок**
тачно кроз годину дана

тераз-енки *присл.* тек што, тек, само што;
~ **вошол**, **а уж кричи** тек што је ушао,
а већ виче

теракота *ж.* теракота

терапевт *х.* терапевт

терапия *ж.* терапија

тераса *ж.* тераса

терасасти -а -е терасаст

терацо *х. буд.* терацо

терашиї -ја -е садашњи, садањи

терашињосц *ж.* садашњост, садашњица

тереки *ж. мн. тлач.* (*дробна слама з плеву*)
тар, оклепине

терен *х.* терен

теренсц -нца *х.* теренац

теренски -а -е теренски

териср *х.* теријер

територия *ж.* териториј

териториялни -а -е територијалан

теркац -ам *незак.* ударати (бости) рогови-
ма

теркац ше -ам ше *незак.* (*биц ше з рогами — о кравох, баранох и под.*) бости се; **крави**
ше теркаю краве се боду

теркаци -а -е бодљив; ~ **крава** бодљива
крава

термални -а -е термалан

термин *х.* термин

терминал *х.* терминал

терминатор *х.* терминатор

терминологийни -а -е термилошки

терминология *ж.* терминологија

термити *х. мн. зоол.* термити (*Isoptera, Termitidae*)

термитњак *х.* термитњак

термични -а -е термички

термоаккумуляцийни -а -е термоаккумуля-
циони; ~ **пец** термоаккумуляциона пећ

термовитримовни -а -е термоотпоран

термодинамика *ж.* термодинамика

термоелектрарня *ж.* термоелектрана

термометер -а и -тра *х.* термометар, топло-
мер

термос *х.* термос; ~-**фляша** *ж.* термос-боца

термостат *х.* термостат

термофор *х.* термофор

термоцентрала *ж.* термоцентрала

тернац *х. заст. (конк)* гон(а)к (*в.*), трем;
шедза под тернацом седе на гонку

тернови -а -о/-е: ~ **хусточка** пресована ма-
рама (*в.*) (*црна, са утиснутом наоколо шаром*)

терор *х.* терор

терориз(е)м -зму/-зма *х.* тероризам

тероризовац -зуем *незак.* терорисати, теро-
ризovati, тероризирати

терорист -та и **терориста** -ти *х.* теро-
рист(а)

терористични -а -е терористички

терпентин *х.* терпентин

терпеш *х. зоол.* мањов (*Lota lota*); **кољаци** ~
цвергл (*Amiurus nebulosus*)

терпитка *ж.* (*масни платки по верху варе-
ного едзена*) масне флеке на површини
куваног јела и сл., шљока (*в.*)

терха *ж.* 1. *осн. и прен.* терет; бреме; 2.
товар

терховане *с.* оптерећивање

терховац -хуем *незак.* теретити, оптерећи-
вати

терховежбальня *ж. спорт.* теретана
терховни -а -е **1.** теретни, товарни; ~ **гайзибан** теретни воз; ~ **коч** товарна кола; **2.** крупан и тежак, масиван; ~ **чловек** крупан и тежак човек
терховняк *х.* теретњак
терциср *х. геол.* терцијер, терцијар
тест *х.* тест
тестамент *х.* тестамен(а)т; опорука, завештање
тестаментни -а -е *и* **тестаментов(и)** -а -о/-е тестаментаран, опоручан
тестирац -ам *и* **тестировац** -руем *зак. и незак.* тестирати
тестис *х. анат.* тестис
тета *ж.* тетка, тета
тетанус *х. мед.* тетанус, склопац
тетанусов(и) -а -о/-е *и* **тетанусни** -а -е тетанусни
тетива *ж.* тетива
тетивов -а -о тетивни
тетов -а -о теткин, тетин
тетоважа *ж.* тетоважа
тетовирац -ам *зак. и незак.* тетовирати
тетраедер -дра *х. мат.* тетраедар
тетрапак *х.* тетрапак
тетрапод *х. церкв.* сто
тетрарх *х. ист.* тетрарх
тетреб *х. зоол.* тетреб
тетребка *ж. зоол.* тетребица
тефлон *х.* тефлон
техніка *ж.* **1.** техника; **2.** техника, опрема
технічар *х.* техничар
технічни -а -е технички
технічно *присл.* технички
технократия *ж.* технократија
технолог *х.* технолог
технологийни -а -е технолошки
технология *ж.* технологија
течка *ж. дем.* свещица
тешан *х. коц.* **правиц ше** ~ правити се луд
тея *ж.* чај
ти *зам.* ти
Тибетанец -нца *х.* Тибетанац
тибетски -а -е тибетски
тигер -гра *х. оп.* **тигриш**

тигрица *ж. зоол.* тигрица
тигриш *х. зоол.* тигар
тигрище -еца *с. (тигришово младе)* тигрић
тигришов -а -о тигров; тигарски
тигришок -шца *х. дем.* тигрић
тигров -а -о *оп.* **тигришов**
тидзень тижня *х.* недеља, седмица; **пред тижњом** пре недељу дана; **о** ~ кроз недељу дана; **раз (два раз итд.) до тижня (у тижню)** једном (двапут итд.) недељно; **през** ~ током недеље; **по тижњови и по тижњове:** ~ **го нст дома** по недељу дана га нема код куће; **од тижня заст.** недељу дана (*траје нешто*): **уж од тижня приходзи до нас**; ♦ **Вельки** ~ *церкв.* Велика (Страсна) недеља
ти-дит *викр. дзец.* за подражоване пискања *авта ту-ту*
тиж *присл.* такође(р); ♦ ~ **так** исто тако, такође(р)
тижњови -а -о/-е недељни, седмичан;
тижњово новини недељни лист
тижњовик *х.* недељник
тижњово *присл.* недељно, седмично
тикац ше -ам *ше незак. ридк. оп.* **тикнуц ше** тицати се; бити у питању; **то ше тика и твоего щесца** у питању је и твоја срећа (*оп. тикнуц ше*)
тикет *х.* тикет
тикнуц -нем *зак. ридк.* утицати, имати утицај; **не пий нескоро кафу, годна ци** ~ **на спане** немој пити касно кафу, може ти утицати на сан
тикнуц ше -не *ше зак. и незак. ридк.* тицати се; бити у питању; **кед би ше мнє тик-ло...** кад би се мене тицало...
тиковки *ж. мн. (ед. тиковка)* тиквице (*украсне*)
тик-так *х. оном.* тик-так
тилда *ж. друк.* тилда
тим *х.* тим
тимов(и) -а -о/-е *оп.* **тимски**
тимоцки -а -е (< **Тимок**) тимочки
тимски -а -е тимски
тиндирсибилона и тиндирсилона *ж. ирон. заст.* принцеца

тинейджер *х.* тинејџер

тинктура *ж.* тинктура

тинта *ж.* мастило, тинта

тинтов(и) -а -о мастиљав, тинтан; **тинтови**
клайбас мастиљава оловка

тинцац -ам *незак.* **1.** (дакому и коло дакого) превише угађати коме, играти око кога; **2.** (на фино робиц, порайц и под.) лицкати

тинчиц ше -им ше *незак.* стидети се (*обич. о деци*)

тиняц -ям *незак.* *дзец.* играти, плесати

тип *х.* тип

тип-топ *прикм. неперм. фам.* тип-топ

типизовац -зуем *зак. и незак.* типизовати, типизирати

типикон *х. цркв.* типик

типични -а -е типичан

типка *ж.* типка

типла *ж.* типла

типовац -пуем *незак.* типовати

типови -а -о/-е **1.** типски; **2. оп. типични**

типограф *х.* типограф

типография *ж.* типографија

типографски -а -е типографски

типологийни -а -е типолошки

типология *ж.* типологија

типски -а -е *оп. типови* (**1**)

типулькац -ам *незак.* (*дробчиц*) тапкати, ићи ситним корацима

тирада *ж.* тирада

тираж *х.* тираж

тиран *х.* тиранин; силник; зулумћар

тиранизовац -зуем *зак. и незак.* тиранисати; зулумћарити

тирания *ж.* тиранија; зулум

тирански -а -е тирански; силнички; зулум-ћарски

тиранство *с.* тиранство; силништво; зулум-ћарство

тирвац -ам *незак.* трајати

тирвац -а -е **1.** трајан; **2.** дуготрајан

тирвацо *присл.* **1.** трајно; **2.** дуготрајно

тирвацосц *ж.* **1.** трајност; **2.** дуготрајност

тире -еа *х. прав.* тире

тиркиз *х. минер.* тиркиз

тироидни -а -е: ~ **шлїжнїк** *анат.* тироидна жлезда

тиролски -а -е (< **Тирол**) тиролски

тирс *х. бот. (бамбус)* трсковача, бамбусова трска

тирсов -а -о (*бамбусов*) трскан, трсков; ~ **пориско** трскано бичаље; ~ **карсцель** трскана столица

тирсовка *ж.* (*бамбусова палїчка*) трсковац

тирцовка *ж. коц. оп.* **тирсовка**

тис *х. и тиса* *ж. бот.* тис

тиса *ж. бот.* тис (*Taxus baccata*)

тиски -а -е и **Тисов** -а -о (< **Тиса**) тиски

тисјач *х. и тисјача* *ж.* хиљада, *горв.* тисућа

тисјачка *ж.* хиљадарка

тисјачити и **тисјачни** -а -е хиљадити, *горв.* тисући

тисјачрочни -а -е хиљадугодишњи, *горв.* тисућ(у)годишњи

тисјачрочнїца *ж.* хиљадугодишњица, *горв.* тисућница, тисућгодишњица

титан *х. хем., митол.* титан

титанов -а -о и **титански** -а -е (< **титан**) титански

титла *ж. друк.* титла

титловац -луем *зак. и незак.* титловати

титовка *ж. заст.* титовка

титула *ж.* титула

титуларни -а -е титуларни

титуловац -луем *зак. и незак.* титулисати, титулирати

тифус *х. мед.* тифус

тифусар *х.* тифусар

тифусни -а -е и **тифусов** -а -о/-е тифусни

тиц тиєм *незак.* гојити се; дебљати, удебљавати се; товити се

тице *с.* гојење

тишлїр *х.* столар

тишлїрски -а -е столарски

тияра *ж. цркв. кат. (папова коруна)* тияра

тїлесни -а -е телесни; ~ **робота** телесни рад

тїлохранїтель *х.* телохранитељ

ткане *с.* ткање, ткиво

ткань *ж. биол.* ткиво

ткац -ам *незак.* ткати

ткацки -а -е ткачки

ткач х. ткач

ткачка ж. 1. ткаља; 2. ткачница

тлачарка ж. вршалица, млатилица, дреш

тлачаци -а -е: ~ машина оп. тлачарка

тлачене с. поль. вршење, вршидба; (з конь-ми) млатња, млатњава

тлачидба ж. поль. вршидба; у тлачидби у време вршидбе

тлачиц -им незак. поль. вршити; (з коньми) млатити

тлєц тлєєм незак. нагоревати, горети; тлєс тепих од цигаретли нагорева тепих од цигарете

тло с. земљиште; тле

тлумиц -им незак. експр. (биц, бухац дакого) млатити, деветати

тлуснуце с. гојење

тлустеньки -а -е 1. пуначан, пунан; дебељушан; дебељушкаст; буцмаст; 2. а) тлустеньки -кого х. дебељушко; б) тлустенька -кей ж. дебељуца; буца

тлусти -а -е дебео; гојазан; ♦ ~ рок (родни рок) дебела година

тлустоліци -а -е буцмаст

тлустота и тлустосц ж. дебљина; угојеност, гојазност

тлучене с. млатња, млатњава

тлучиц -чем незак. 1. (розбивац, мелчиц) туцати, тући; ситнити, уситњавати; ~ мак у ступки туцати мак у авану; 2. (з праніком при райбаню) мерати; 3. (вибивац зарна) млатити, туцати; ~ пасулю млатити пасуљ; 4. а) (дакого – моцно биц) млатити, макљати; б) снажно ударати, јако лупати; 5. прен. (пребивац ше през живот) преметати се; гурати; животарити; таворити дане; живети некако, живети како човек уме; тлучеме якош гурамо некако; родичи охабелі младих най тлучу родитељи су оставили младе нека живе како умеју; 6. прен. (вельо и гоч цо приповедац) млатити; тлучу вше о политики млате увек о политици; ♦ ~ [тот] живот оп. тлучиц (5)

тлучиц ше -чем ше незак. млатити се, макљати се

тлучок -чка х. бот. тучак

то¹ зам. то, ово; **то твой дом?** је ли то твоја кућа?; **то барз драге** то је јако скупо; ♦ **то прето же...** наима, ...; ♦ **то уж гей** алал ти (му и сл.) вера, то је већ нешто

то² злуч. заст. з причиновим, условним и пошлїдковим значењом: **понеже тога држава блїзко при екватору, то клима у нєй нездрава** пошто је ова држава близу екватора, клима у њој није здрава

тоалет х. тоалет

тоалета ж. тоалета

тоалетни -а -е тоалетни

тобоган х. спорт. тобоган

товар с. заст. роба

товариш х. 1. друг; другар; 2. заст. брачни друг, супруг

товаришене с. друговање, дружење

товаришиц -им и **товаришиц ше** -им ше незак. друговати, дружити се

товаришка ж. 1. другарица; 2. заст. брачни друг (жена), супруга

товаришоване с. оп. **товаришене**

товаришовац -шуєм незак. друговати, дружити се

товаришки -а -е другарски

товариштво с. другарство

тогорочни -а -е овогодишњи

тоготижњови -а -е овонедељни

тогочасови -а -о/-е ововременски

тогошветови -а -о/-е овосветски

тога ж. ист. тога

токајски -а -е токајски (< Токай); ~ вино токајско вино

токар х. стругар, токар

токарка ж. струг

токаря ж. стругарница

токарски -а -е стругарски

токарство с. стругарство

токлѡв х. 1. (баранче од рока) шиљеже; 2. гандр. (недозрети хлапчиско) зинзов, дзиндзов, мулац, клипан; **не будз ~!** не буди луд!

токсикологія ж. токсикологија

токсини х. мн. токсини

токсични -а -е токсичан

толвай х. лопов; лупеж

толвайски -а -е лоповски; лупешки

толвајско х. *аутм.* лопужа, лопурда; лоповчина

толвайство с. лоповлук

толерантни -а -е толерантан

толеранција ж. толеранција

толеровац -руем *незак.* толерисати, толерирати

толкованс с. тумачење, објашњење

толковатељ х. тумач

толковац -куем *незак.* тумачити, објашњавати

толковач х. *оп.* толковатељ

толмач х. (*прекладач*) тумач

том х. том; свеска

томагавк и **томахавк** х. томаховк

томбола ж. томбола

Томов -а -о: ~ *недзеля* *цркв.* (*перша недзеля по Велькеј ноци*) Томина недеља

тон х. тон

тона ж. тона

тонажа ж. тонажа

тоналитет х. тоналитет

тонер х. *друк.* тонер

тонски -а -е тонски

топаз х. *минер.* топаз

топарка ж. *млєк.* стапајица, маљица (*в.*), туцак (*в.*)

топарочка ж. *дем. од.* топарка

топиц -им *незак.* ложити; ~ **до пеца** ложити пећ

топиц ше -им ше *незак.* (*пуцац ше*) топити се; тајати

топографија ж. топографија

топографски -а -е топографски

тополя ж. тополя

топоним х. топоним

топонимия ж. топонимия

топот х. бат

топярня ж. ложионица

топяцки -а -е ложачки

топяч х. ложач

торба ж. торба; ♦ **кому о чим гладному о торби** ко о чему баба о уштипцима;

нагнївани (надуті, здути) як ~ надувао се, надурио се, набурио се

торбичка ж. *дем.* торбица; торба; ♦ **о своєй торбички о моєй водички** (*будзеце робиц у мнє о своім косту*) код мене на моби сами ћете се хранити

тореадор х. тореадор

тореро х. тореро

Торжансц -нца х. (*житель Торжи*) Савиноселак

торжански -а -е савиноселски; ♦ **Торжанска драга** (*драга з Керестура и з Коцура до Торжи, тс. Савинога села*) пут за Савино село

торжество с. свечаност

торина ж. (*акољ за овци*) летве, тор, торина

торнадо х. торнадо

торпедни -а -е торпедни; ~ **ладя воєн.** разарач

торпедо х. торпедо

торпедовац -дуем *зак. и незак.* торпедовати

торта ж. кул. торта; **ванилийова (гестиньова, кафова, мандульова, орехова и др.)** ~ торта са ванилом (са кафом, са бадемом, са орасима и др.)

тортанїк х. тацна (*за торту*)

тортарка ж. жена која пече торте

торточка ж. *дем.* тортица

тортура ж. тортура

тост¹ х. (*празинка*) тост

тост² х. (*привитна бешеда*) тост, здравица

тостер х. тостер

тот тога тога **1.** *зам. указ.* овај; тај; **2.** *дат. х. и с. у функц. присл.:* **дзешец роки тому** то је било пре десет година, од тада је прошло десет година; ♦ **гу тому модал.** поред тога, уз то; **же того...** *слов. беш.* овај...; з **тим** *присл. заст.* **1.** *за час* тада, онда; ~ **ше обрацел и пошол** тада се окренуо и отишао; **2.** *за причину* тиме, због тога; **ма вельо пенєжи, та є ~ вельки пан** има много пара, па је због тога велик господин; **3.** (*и зоз тим*) *за способ* на тај начин, тако; **млади ше школюю и з тим поможу својому народу** млади се

школују и на тај начин помажу своме народу; **по тим шицким модал.** на основу свега тога; **♦ та тото та гевто** (*дакому треба и под.*) те ово те оно (*некоме треба и сл.*); **♦ буц на тим** бити за то (*за неко решење*); **сй родичи були на тим же би вона перше закончила школу** њени родитељи били су за то да она прво заврши школу

тоталитариз(е)м -зму/-зма х. тоталитаризам

тоталитарни -а -е тоталитаран

тотални -а -е тоталан

тотем х. *етн.* тотем

тотемни и тотемски -а -е тотемски

тохмац -ам *незак. звич. у злученю ~ до себе (до устох)* мазати, макљати, трпати у себе

точальня ж. точиона, точионица

точиц -им *незак.* 1. дељати; стругати; 2. (*пице*) точити, крчмити; 3. а) (*грици*) точити, јести; **червоточ** **точ** **дрво** црвоток точи дрво; **глодаре** **точа** **кукурицу** глодари једу кукуруз; б) *прен.* нагризати, уништавати; **неробота** **точ** **чловека** нерад уништава човека

точиц ше -им ше *незак. заст.* лити се, цурити; **слизи ше** **точа** **з очох** лију се сузе из очију

точка ж. тачка, *горв.* точка; **♦ два** **точки** *прав.* двотачка, две тачке; **~ и запята** тачка и зарез; **~ вреца (вреня)** тачка кључања; **~ дньового шору** тачка дневног реда; **рушаюца** ~ полазна тачка

точкасти -а -е тачкаст, *горв.* точкаст

точни -а -е тачан, *горв.* точан

точно *присл.* тачно, *горв.* точно

точносц ж. тачност, *горв.* точност

точочка ж. *дем.* тачкица, *горв.* точкица

трабант х. трабант

трава ж. трава

травар х. травар

траварка ж. 1. травокосачица; 2. (*женска особа травар*) травара

траварство с. траварство

траверз(н)а ж. *техн., буд.* траверза

травестия ж. *лит.* травестија

травичка ж. *дем. и гипок.* травица

травка ж. *дем.* травчица

травни -а -е *оп.* **травов**

травнїк х. травњак

травов -а -о траван

травянка ж. бусен

трагедия ж. трагедија

трагедкиня ж. трагеткиња

трагик х. *оп.* **трагичар**

трагика ж. трагика

трагикомедия ж. трагикомедија

трагикомични -а -е трагикомичан

трагичар х. трагичар

трагични -а -е трагичан

традицийни -а -е традицијски; традиционалан

традиционални -а -е традиционалан

традиция ж. традиција

тракт х. трајект

трактория ж. *физ.* трајекторија

траки ж. *звич. мн. ткац.* (*остатки невитканей основи*) урезник

тракт х. тракт

трактат х. трактат

трактор х. трактор

тракторист -та и **тракториста** -ти х. тракторист(а)

тракторски -а -е тракторски

тралала *викр.* тралала, тра-ла-ла

трамбулина ж. скакаоница, трамбулин, трамбулина

трамвай х. трамвај

траминсц -нца х. *агр.* траминац

трамвайски -а -е трамвајски

транзистор х. транзистор

транзит х. транзит

транзитни -а -е транзитни

транзиция ж. транзиција

транс х. транс

трансакция ж. трансакција

трансверзала ж. трансверзала

транскрибовац -буем *зак. и незак.* транскрибовати, транскрибирати

транскрипция ж. *лингв. и др.* транскрипција

транслитерация *ж. лингв.* транслитерација

трансмисија *ж.* трансмисија

транспарент *х.* транспарент

трансплантација *ж. мед.* трансплантација

трансплантовац -туем *зак. и незак.* трансплантовати, трансплантирати

транспозиција *ж.* транспозиција

транспоновач -нуем *зак. и незак.* транспоновати, транспонирати

транспорт *х.* саобраћај, транспорт; **улица з густим транспортом** прометна улица

транспортер *х.* транспортер

транспортни -а -е саобраћајни, транспортни; прометан

транспортница *ж.* саобраћајница

транспортивач -туем *зак. и незак.* транспортивати

трансфер *х.* трансфер

трансформатор *х.* трансформатор

трансформација *ж.* трансформација

трансформовац (ше) -муем (ше) *зак. и незак.* трансформисати (се); трансформирати (се), трансформовати (се)

трансфузија *ж.* трансфузија

транша *ж. екон.* транша

трап *х. помор. и др.* трап

трапез *х. геом. и др.* трапез

трапеза *ж.* мука; патња; **з вельку трапезу** тешком муком

трапезливи -а -е *оп.* трапезни

трапезливо *присл. оп.* трапезно

трапезни -а -е мукотрпан; мучан; паћенички, злопатан; страдалнички; ~ **робота** мукотрпан посао; ~ **робота** паћенички живот

трапезник *х. оп.* трапеник

трапезно *присл.* мучно; мукотрпно; паћенички; страдалнички

трапезоид *х. геом. и др.* трапезоид

трапеник *х.* патник, паћеник; злопатник; мукотрпник; страдалник

трапеница *ж.* патница, паћеница; злопатница

трапенички -а -е патнички, паћенички; злопатнички, страдалнички

трапер *х.* трапер

трапирац -ам *незак.* (*исц пешо*) табанати, шипчити

трапиц -им *незак.* **1.** мучити; замарати, умарати; муштрати; затруђивати, утруђивати; **2.** (*о думкох, проблему*) мучити; **трапи ме тот проблем** мучи ме овај проблем; ♦ **най го дябол трапи** нека га враг носи

трапиц ше -им ше *незак.* **1.** (*трапезно жиц*) мучити се; патити се, злопатити се; муштрати се; бактати се; **2.** (*жиц у биди*) цркатати; страдати; кубурити; живинчити; **3.** (*чежко робиц*) таљигати; крхати се; кршити се; диринчити; **4.** (*подношиц мучене, цертци*) мучити се; мрцварити се

трас *викр. оном.* трас, дан; **замахнул зоз склом, та до мура:** ~ завитла стакло, па о зид: трас

траса *ж.* траса

трасовац -суем *зак. и незак.* трасирати

траума *ж.* траума

трауматични -а, -е трауматичан

трауматология *ж.* трауматологија

трафика *ж.* трафика

трафикант *х.* трафикант

трафиц -им *зак.* **1.** (*случайно наисц*) наићи, трефити, погодити; **трафел ши до мнє на полудзенок** погодио си код мене на ручак; **2. а)** (*потрафиц*) погодити, наћи; **ластовки вше трафя до лоньских гнїздох** ласте увек нађу лањска гнезда; **б)** ~ **на лік** пронаћи прави лек; **лєпше му, трафел на лік** боље му је, пронашао је прави лек

трафиц ше -им ше *зак.* **1.** десити се, догодити се, збити се; испастити; **2.** (*зявиц ше у правей хвиљки*): **трафел ше ми купец за хижу** имам купца за кућу; **трафел ше єй млоди** има прилику за удају; **трафел ше нам коч, та зме нє ишли пешо** баш су наишла кола, па нисмо ишли пешке

трафостанїца *ж.* трафостаница

трафяц -ям *незак.* (*незак. гу трафиц*) наилазити; погађати

трафяц ше -ям ше *незак.* **1.** дешавати се, догађати се, збивати се; испадати; **2.**

(звјивоац ше у правей хвиљки): **трафя** ше вам нагода купиц хижу имате прилику да купите кућу; у валалє ше му нє **трафяла** анї єдна у селу није имао ниједну прилику (за женидбу)

трахея ж. анат. трахеја

трахома ж. мед. трахом(а)

трахоматични -а -е трахоматичан

трахомаш х. трахомаш

трациц -им *нєзак.* губити; ♦ ~ **моц** малак-савати; ~ **на картох** губити на картама, бити у були; ♦ ~ **розум** губити памет

трациц ше -им ше *нєзак.* 1. (*трациц розум*) губити се; 2. (*нєставац, капац*) чилети; **прешлосц ше траци зоз паметаня** прошлост чили из сећања

трач¹ х. (*огварка*) трач

трач² х. коноп. (*тот цо тре конопу и под.*) трљач

Трачанє х. ист. Трачани

требац *безос. у функц. пред. (дакому)* требати; **а) треба през.** треба, потребно; потребан; **то ци нє** ~ то ти не треба; **так нє ~ робиц** тако не треба радити; ~ **попонагљяц** треба пожурити; **такого роботніка ми** ~ таквог радника ми треба, такав радник ми је потребан; **б) требало перф.** требало је; требао је; био је потребан; **требало ми пенсжи** требало ми је пара; **требало ми помоцника** био ми је потребан помоћник; **требало нам пойсц** требало је да одемо, требали смо отићи; **нє требало ци го послухац** није требало да га послушаш, ниси га требао послушати; **в) будзе требац фут.** требаће; биће потребно; биће потребан; **будзе нам требац ише єдного роботніка** требаће нам (биће нам потребан) још један радник; **кед ци будзе требац дацо, волай ме** ако ти нешто буде требало (потребно), зови ме; **г) требало би потенц.** требало би ци ше оженїц требао би да се жениш; **требало би ми дакус пенсжи** требало би ми мало пара; ♦ **нє таки як треба** није како треба, скренуо је памећу

требиконїна ж. коц. детелина; детелиниште

требиконїнов -а -о коц. оп. бетелїнов

требиц -им *нєзак.* требити; таманити

требник х. цркв. требник; обредник

требованє с. требовање

требовац -буєм *нєзак.* требовати

требузгац -ам *нєзак.* 1. (*нашвидко, гоч як робиц*) смандрљавати; 2. ломити; гњечити

требяч х. третилац

трежби -а -е оп. **трезби**

трежбиц (ше) -им (ше) оп. **трезбиц (ше)**

трезби -а -е трезан; трезвен; ♦ **шицки трезби лєм канчови празни** (*шицки гваря же су трезби, а канчови пред нїма празни*) тешко бардаку кад га нађе трезвењак у мраку

трезбиц (ше) -им (ше) *нєзак.* трезнити (се)

трезбосц ж. трезност

трезор х. трезор

трема ж. трема

тремциц -им *нєзак.* дрхтати; трести се;

тремци над пенсжми дрхти над парама

тренажер х. тренажер

тренд х. тренд

тренер х. тренер

тренерка ж. (*тренерске облєчиво; жена тренер*) тренерка, тренераца

трєнє с. физ. трење

тренинг х. тренинг

тренирац -ам *нєзак.* тренирати

трєнчина ж. бот. пасдрен, пасји дрен (Rhamnus L.)

трепадло и трєпайзло с. кух. мућкалица, бркља, пенарица (в.)

трепац -пем *нєзак.* I *прєх.* 1. (*розбивац*) разбијати, лупати, ломити; ~ **судзину** разбијати посуђе; ~ **облаки** лупати прозоре; 2. кух. мутити; ~ **фил** мутити фил; 3. (*прах – витреповац*) трести; пајати; чибукати; 4. тући, макљати; **так го трєпал** тако га је тукао; 5. (*хпац, полнїц*) трпати; ~ **до куфра** трпати у кофер; 6. коноп. *заст.* трлити, трти; II *нєспрєх.* 1. (*трєпєщиц*) дрхтати; трєптати, трєперити; лєпршати; мрцати, мигати, жмиркати; 2. ударати; ~ **з кридлами** ударати крилима

трепаци -а -е *оп.* **трепепаци**

трепач *х.* и **трепачка** *ж.* (*палџа за трепане*)
тресач, испрашивач

трепет *х.* дрхтај

трепепаци -а -е дрхтав; лелујав; лепршав;
треперав; трептав; титрав; светлуцав;
жмигав

трепепене *с.* дрхтај; лепет; лепршај; светлуцање; титрај; трепет; трептај

трепепици -им *незак.* **1.** дрхтати; лелујати се;
2. (*о гласу*) играти, дрхтати, треперити;
3. (*о светлосци и под.*) дрхтати; мрцати,
мигати; жмиркати; светлукати; титрати;
треперити, трептати; **4.** (*з кридлами*)
лепетати; ♦ **шерцо трепеци** срце игра

тресаци -а -е дрхтав; треперав; трептав

тресет *х.* тресет

треск *х.* треска; тресак

трескане *с.* **1.** удари грома, трештање громова; **2.** *дјесл. мен.* < **трескац**

трескац -ам *незак.* **1.** *безос.* (*о грому*) ударати; трештати; **блјска и треска** севају муње и ударају громови; **под час бурї так трескало!** за време олује тако су трештали громови!; **2.** (*руцац*) трескати

трескаци -а -е који пуца, праска; ♦ ~ **жима** цича (пасја, љута) зима, од зиме пуца дрво и камен

треснуц -ешнем *зак.* **1.** *безос.* (*о грому*) ударити; **тресло** ударио је гром; **за блјскањом вше трешне** после муње увек удари гром; **2.** (*вдериц*) треснути; лупити; љуснути; љуљнути; **3.** (*руциц*) треснути; ♦ **бодай би до це тресло** гром те спалио; **як кед би до ньго тресло** као да га је гром ударио (ошинуо), као громом ошинуто

треснуце *с.* тресак

тресц -ешем *незак.* **1.** трести; **2.** дрмусати; дрмати; **3.** (*дацо дробне*) трести, трунити

тресц ше -ешем ше *незак.* **1.** *осн. и прен.* дрхтати, трести се; **треше ше од жими** дрхти од хладноће; **треше ше над пенсжом** дрхти над парама; **2.** (*кивац ше, гойсац ше*) трести се, дрмати се; **3.** (*трепепици – о швички и под.*) треперити; трептати; титрати

третман *х.* третман

третиговац -руем и **третовац** -туем *зак. и незак.* третирати

треф *х. карт.* треф, мак, маковски, макови

трец -ем *незак.* **1.** (*на тарлу*) рендати, трти, стругати; **2.** *коноп.* трлити, трти, трепати (*в.*), туцати (*в.*); **3.** (*чухац*) трљати, масирати; **тре боляцу ногу** масира болну ногу

трец ше -ем ше *незак.* **1.** (*чухац ше*) трљати се; **2.** *риб.* мрестити се, бацати икру; **риби ше тру** рибе се мресте

треце *модал.* треће

треци -а -е трећи; ♦ **робиц жем з трецого** (*на трече*) (*робиц за трецу часц урожаю*) радити земљу под трећину (на треће, из трећег); ~ **дзень Велькей ноци** васкрсни уторак

трецина *ж.* трећина

трецираз *присл.* трећи пут

трецокласни -а -е трећеразредни

трешене *с.* **1.** *дјесл. мен.* < **тресц** (*ше*); **2.** дрхтавица; **3.** ~ **жеми** земљотрес

трешка *ж.* вршалица, млатилица, дреш; ♦ **не чека ~ на це** (*нач так понагляш?*) не идеш на воз

трешац -шим *незак.* трештати; грохотати; ломатати

трешаци -а -е **а)** звонак; **бешеда му жива, трешаца** говор му је жив, звонак; **б)** који гласно говори, гласан; трештав; **вона трешаца, але добра** она је гласна, али добра

трешиц -им *незак. коц. оп.* **трешац**

три *числ.* три

трибина *ж.* трибина

триблац -ам *спорт.* дрибловати, дриблати
трибраздови и тробраздови -а -о/-е тро-браздни

трибун *х.* трибун

трибунал *х.* трибунал

тривиялни -а -е тривијалан

тригодинови и трогодинови -а -о/-е трочасован

тригонометрия *ж.* тригонометрија

тридньови и тродньови -а -о/-е тродневни

триедер *х. мат.* триедар

триснале *с.* тријенале

трисер *х. техн.* требило, тријер

тризна *ж. ист.* даћа

трик *х.* трик

трикирий *х. цркв.* трикирије

трико -оа *х. текст.* трико

триков *х.* цемпер; пуловер

трикотажа *ж.* трикотажа

трилер *х. филм.* трилер

трилион *х.* трилион

трилогија *ж.* трилогија

триманс *с.* 1. (*справованс*) држање; 2. узгој; ~ **дробизгу** узгој живине; 3. посед; 4. *дјесл. мен.* < **тримац** (*ше*)

триматељ *х.* држалац

тримац -ам *незак.* 1. з *розн. знач.* држати; ~ **дуган** држати дућан; ~ **наставу** држати наставу; **тримаю швини** држе свиње; **вони тримаю жедлярох** они држе подстанаре; 2. (*думац, раховац*) сматрати, држати, судити; **я тримал же ме там не треба** ја сам сматрао да ме тамо не треба; **тримаю го за доброг човека** држе га за доброг човека; 3. (з *даким*) бити на нечијој страни; бити уз неког; 4. а) (*швето*) држати, светковати; **по хторим календаре тримаце швета?** по којем календару држите празнике?; б) придржавати се; ~ **заповиди божо** придржавати се божјих заповести; в) исповедати; **ми тоту виру тримама** ми ову веру исповедамо; 5. (*мац*) имати; **во-на трима фрасра** она има љубавника; 6. (*тирвац*): **мраз ише трима** мраз још не попушта; **дзечи не шму буц з хорим покла хорота** трима деца не смеју бити са болесником док болест траје; **то-то неспријателство и нешка трима** ово непријатељство и данас се наставља; ♦ **нїзач дакого тримац, нї у чим дакого не** ~ нимало не држати до кога; ниподаштавати кога; не зарезивати кога; ~ **дакого як квеце у погаре** држати кога као мало воде на длану; ~ **дакому казань** држати коме лекцију

тримац ше -ам ше *незак.* 1. држати се; **тримац ше з боку** држати се по страни; **вон ше добре трима** он се добро држи;

2. (з *даким* – *буц у любовней вязи*) држати се с ким, бити у љубавној вези с ким; живети с ким; швалерати се, швалерисати се; 3. (*за дакого*) држати се, сматрати се, ценити се; **тримаю ше за богатих** сматрају се богатима

тримаци -а -е држећи; ~ **чловек** држећи човек

тримач *х.* и **тримаче** *с.* држач

тримешачс и **тримешачс** *с.* тромесечје

тримешачни и **тримешачни** -а -е тромесечни

тринасти -а -е тринаести; ♦ **буц** ~ **праше** бити пети точак у колима

тринац *числ.* тринаест

тринацецero -рих *числ. збир. с.* тринаесторо

тринацка *ж.* тринаестица

тринацме *числ. збир. х.* тринаесторица

тринацметерови -вого *х.* тринаестерац

тринацскладови -а -о/-е: ~ **стих** тринаестерац

тринкнути -а -е *коц.* који није како треба

трином *х. мат.* трином

трио *х.* трио

триод *х. цркв.* триод

триода *ж. физ.* триода

триола *ж. муз.* триола

трипартитни -а -е трипартитан

трипер *х. мед.* трипер, гонореја

трипераш *х.* трипераш

трипликат *х.* трипликат

триповерхови и **троповерхови** -а -о/-е *тро-*спратан, *горв.* трокатан

трипосцельови и **тропосцельови** -а -о/-е *трокреветан*

триразови -а -о/-е *трократан*

триродови и **трородови** -а -о/-е *грам.* трородан

трирочни -а -е *трогодишњи, тролетни;* ~ **дзецко** *трогодишње дете*

Три святителї *мн. цркв. (швето 30. 01/12. 02)* [Света] Три јерарха

триска *ж.* 1. *ивер, иверица, треска; ост-ружак, струготина;* 2. **триски** *мн.* *блањевина, блањотина;* ♦ **розбиц** *ше на триски* *разбити се у парампарчад; сухи*

як ~ **1.** (*барз сухи*) сасвим сув; **2.** (*барз худи*) сув као колац (као палица, као кост); **таке як** ~ сув и без укуса (*о неукусном сувом месу и сл.*)

трисков -а -о: ~ **плоча** иверица

триском-праском *присл.* наврат-нанос, брже-боље

трисочка *ж. дем.* иверак, трешчица

триста: ♦ **на** ~ **псов** ког врага; **до** ~ **катов** до врага

тристо *числ.* триста

трисоти и **трисотети** -а -е трисоти, трисонити

треступњови и **троступњови** -а -о/-е трестепен

тристижњови и **тритижњови** -а -о/-е тронедельни

триуглови и **троуглови** -а -о/-е трокутан, троугли

трифайтови и **трофайтови** -а -о/-е троврстан

трифарбови и **трофарбови** -а -о/-е тробојан

трихижови и **трохижови** -а -о/-е трособан

трихиноза *ж. мед.* трихиноза

трицети -а -е тридесети

трицетина *ж.* тридесетина

трицетка *ж.* тридесетица

трицец *числ.* тридесет

трицецero -рих *числ. збир. с.* тридесеторо

трицеце *числ. збир. х.* тридесеторица; тридесет

трицецпрочни -а -е тридесетогодишњи

трицецпрочница *ж.* тридесетогодишњица

трицигла *ж.* и **трицикл** *х.* трицикл

трицифрови и **троцифрови** -а -о/-е троцифрен

тричасцови и **трочасцови** -а -о/-е троделан

тришорови и **трошорови** -а -е троредан

триштварцински и **троштварцински** -а -е *муз.* трочетвртински

триумвират *х. ист.* тријумвират

триумф *х.* тријумф

триумфални -а -е тријумфалан

триумфовац -фуем *зак. и незак.* тријумфовати, тријумфирати, ликовати

тробой *х. спорт.* тробој

тробраздови -а -о/-е *оп.* **трибраздови**

троване *с.* тровање

траватељ *х. оп.* **травач**

тровац *труем* *незак.* тровати

тровац ше *труем ше* *незак.* тровати се

травач *х.* травач

травачка *ж.* травачица

тровене *с. физиол.* варење, пробава

тровоиц -им *незак.* **1.** (*едзене*) варити, пробављати; **2.** (*и* *труем*) *заст.* тровати; **хори зуб трови цале цело** болестан зуб трује цело тело

троглави -а -е троглав

трогодзинови -а -о/-е *оп.* **тригодзинови**

тродимензийни и **тродимензионални** -а -е тродимензионалан

тродњови -а -о/-е *оп.* **тридњови**

трозга *ж.* **1.** шљака; **2.** *технол.* згура

трозгарня *ж.* шљакара

трој -іх *числ. збир. мн.* троји, троје, троја; ~ **трој свадзебни госци** троји сватови; ~ **видли** троје виле; ~ **дзвери** троја врата

тројка *ж.* тројка

тројкаш *х.* тројкаш

тројко *числ. дем. и гипок.* троје; ~ **дзечи** троје деце

тројни -а -е тројан

тројниісти -а -е трострук, трогуб; тројан; троделан

тројнят(к)а *с. мн.* тројке

тројнятко *с.* тројанац; тројанка; тројанче

тројо -іх *числ. збир. с.* троје; ~ **дзечи** троје деце; **мац троіх дзехох** мајка троје деце; ~ **баранчата** троје јагњади; **ви** ~ вас троје

тројочка *ж. дем.* тројчица

тројство *с.* тројство

тројца *ж.:* **Свята тројца** *рел.* Света тројица

трокраки -а -е трокрак

Трокралі -љох *мн. цркв. (швето 6/19. јануара)* Богојављење

Трокральов -а -о: ~ **вилія** *цркв.* дан одн. вече уочи Богојављења

трокридлови -а -е трокрилан

трокут *х. трансп.* трокут

трола *жс.* трола

тролейбус *х.* тролејбус

тромб *х. мед.* тромб, згрушак, угрушак

тромба *жс.* **1.** усна хармоника; **2.** *пейор.* (тамба) лабрда, лабрња; ♦ **достац по тромби (тромбити, тромбох, тромбитох)** добити по губици; **опушел тромби** (направел гнѣваци вираз на твари) отромболио је лабрње

тромбеташ и тромбиташ *х. заст.* војни трубач

тромбетовац и тромбитовац -туем *незак.* трубити (о војном трубачу)

тромбита *жс. заст.* војничка труба; ♦ **достац по тромбити (тромбитох)** *оп.* под тромба

тромбоза *жс. мед.* тромбоза

тромбуля *жс. оп.* **тромба (2)**

тrome *трох х.* тројица; **ви** ~ вас тројица; **вони** ~ њих тројица

тромеджа *жс.* тромеђа

тромешаче *с. оп.* **тримешаче**

тромешачни -а -е *оп.* **тримешачни**

тромбита *жс. муз.* тромпета

тромфирац -ам *незак.* (одповедац, ляпкац) одговарати коме за инат (контра); дрско или пркосно одговарати коме; контрирати, опонирати коме

трон *х.* трон

троноги -а -е троног; троножан

троножки -кох *х. мн.* и **троножнић** *х.* троножац

тропар *х. цркв.* тропар

троповерхови -а -о/-е *оп.* **триповерхови**

тропосцельови -а -о/-е *оп.* **трипосцельови**

трородови -а -о/-е *оп.* **триродови**

тропотянка *жс. фолкл. заст.* „тропоћанка” (народна игра)

тропски -а -е тропски

троскок *х. спорт.* троскок

тространи -а -е тростран

троступњови -а -о/-е *оп.* **триступњови**

тротижњови -а -о/-е *оп.* **тритижњови**

тротинет *х.* тротинет

тротоар *х.* тротоар

тrotька *жс.* труба

тrotькош *х.* **1.** трубач; **2.** прда, сероња, усранац; **3.** **тrotькоше** *мн.* блех-музика

троугелнић *х.* **1.** *мат. и др.* троугао; **2.** (за *рисоване*) троугаоник

троуглови -а -е *оп.* **триуглови**

трофазни -а -е трофазан

трофайтови -а -е *оп.* **трифайтови**

трофарбови -а -е *оп.* **трифарбови**

трофей *х.* трофеј

трофейни -а -е трофејни

трохей *х. метр.* трохеј

трохижови -а -о/-е *оп.* **трихижови**

троцифрови -а -е *оп.* **трицифрови**

трочасцови -а -о/-е *оп.* **тричасцови**

трочлени -а -е трочлан

трошарина *жс. админ.* трошарина

трошед *х.* тросед

трошене *с.* **1.** хабање; **2.** потрошња

трошитель *х.* **1.** потрошач; **2.** муштерија; трошач

трошиц -им *незак.* трошити

трошни -а -е расипан, разметан

трошносц *жс.* расипност

трошок -шку *х.* трошак; **дац дакому на** ~ дати коме цепарац

трошкови -а -о/-е и **трошковни** -а -е трошковни

трошковнић *х.* трошковник

трошорови -а -е *оп.* **тришорови**

трошпив *х. муз.* тропев

троштварцински -а -е *оп.* **триштварцински**

троязычни -а -е тројезичан

трояки -а -е тројак; од три различите врсте; **достала трояки ліки** добила је три врсте лекова

троянски -а -е (< **Троя**) тројански

труба *жс.* труба

трубадур *х.* трубадур

трубач *х.* трубач

трубаш *х. ридк. оп.* **трубач**

трубиц -им *незак.* трубити

трубни -а -е и **трубов** -а -о трубни

труд¹ х. (*робота*) труд; ♦ **давац [себе]** **трудо** трудити се; **дац [себе]** **трудо** потрудити се

труд² х. *пчол.* трут

трудба жс. труд, трудба

трудбенік х. трудбеник

трудбеніцки -а -е трудбенички

трудзиц ше -им ше *незак.* а) трудити се; б) (*о дачим*): **трудза ше о тим же би...** труде се да би...

трудодзень -дня х. *ист.* (*роботни дзень*)
трудодан

трудолобие с. *заст. оп.* **трудолобивосц**

трудолобиви -а -е трудољубив

трудолобивосц жс. трудољубовост

труна жс. мртвачки сандук, ковчег; ♦ **як з труни** (*о витрапеној особи*) као авет

трундлави -а -е 1. неуредно одевен; 2. (*ніяки у роботи*) спор у раду

трунка жс. *дем.* (< **труна**) сандучић, ковчежић

труп х. *оп.* **трупло**

трупа жс. *звич. мн. воєн.* трупа

трупак х. глупак, глупан

трупло с. леш

трусни -а -е трусни; ~ **подруче** трусно подручје

труст х. *екон.* труст

трут х. (< *серб.*) трут (*оп.* **труд²**)

труфнуц -нем *зак. коц. експр.* 1. лупити, ударити; **витор труфнул з дзверми** ватар је лупио вратима; 2. бацити; **труфні мех там до кута** баци цак тамо у ћошак; 3. (*неучтиво одповесц*) одбрусити

трушаци -а -е сипак, сипкав; **крунљив, трошан**; ~ **колач** сипкав колач

трушеніна жс. трина

трушиц -им *незак.* крунити; ситнити; дробити; мрвити; трунити; ~ **хлеб** мрвити хлеб

трушиц ше -им ше *незак.* крунити се; ситнити се; дробити се; мрвити се; трунити се

ту I *присл.* 1. *за место* овде, ту; 2. *за час* ту; **ту ше вон задумал** ту се он замисли; II *слов.* ту; **поведз правду, цо ту видуму-еш?** реци истину, шта ту измишљаш?; ♦

ту и там ту и тамо, местимице; ♦ **ту сом ци [ни]** ето ти сад, ето ти га на

туба жс. туба

туберкулоза жс. *мед.* туберкулоза; **хори на туберкулозу** болестан од туберкулозе

туберкулозни -а -е туберкулозан

туга жс. *поет.* туга, жалост; чежња

тугнуц -нем *незак.* набрекњивати, забрекњивати

тужба жс. тужба; **подиссц тужбу** поднети тужбу

тужебни -а -е тужбени

туземни -а -е овоземаљски, туземни, туземски

тужени -ного х. туженик

тужитель х. тужилац

тужительство с. тужилаштво

тужиц¹ -им *незак.* (*дац до суду*) тужити

тужиц² -им *незак. поет.* (*жаліц за дачим*) туговати, тужити; чезнути

туз х. *карт.* кец, ас; ♦ **присц як ~ на сденац** доћи као кец на једанаест; **шедзи як ~** седи важан, охол; седи и ни с киме не прича

Тузлансц х. Тузлак

тузлански -а -е тузлански

тузок х. *зоол.* дропља (*Otis tarda*); ♦ **червени (здрави) як ~** црвен у лицу, здрав; **йому ~ а мнє препилку** (*йому ши дал векше и лепше, а мнє менше и горше*) он је добио већи колач

тук *викр. звич. повторени з хторим ше подражую ровномірни вдереня шекери, колесох и под.* тук

тукац -ам *незак. коц.* бости, ударати (*роговима, главом*) (*оп.* **теркац**)

тукац ше -ам ше *незак.* бости се, надбадати се, туцати се (*оп.* **теркац ше**)

тукнуц ше -нем ше *зак.* сударити се; **два авта ше тукли** двоја кола су се сударила

тулипан х. *коц. оп.* **туліпан**

туліпан х. *бот.* тулипан, лала

туліц -ім *незак.* пригрљивати, привијати, прибијати; **мац тулі дзеци гу себе** мајка пригрљује децу себи

туліц ше -ім ше *незак.* **1.** (гу дакому/дачому) привијати се, прибијати се; **2.** (сден коло друго) збијати се, збивати се
туляйка *ж.* (на алату дзе ше удзива по-риско) тулајка (*в.*)
тулян *х.* зоол. туљан, фока
туляц (ше) -ям (ше) *незак. оп.* **туліц (ше)**
тумор *х.* тумор
туна *ж.* зоол. туна (Thynnus)
тунел *х.* тунел
тундра *ж.* тундра
Тунижан *х.* Тунижанин
туника *ж.* *ист., кат.* туника
туниски -а -е туниски
туни -я -є (*комп.* туньши и *коц.* тунши) јефтин
туњ *х.* зоол. туњ (Thynnus)
туњо *присл.* јефтино
туњовина *ж.* туњевина
туњосц *ж.* јефтиноћа
тупе -пого *с.* (туна страна ножа) тупица
тупи -а -е **1.** туп; **2.** (о звуку) потмуо, туп; **3.** *прен.* тупоглав
тупиц -им *незак.* **1.** (витупијовац) тупити; **2.** **а)** лупетати, наклапати, причати глупости, млатити; **б)** *школяр.* бубати, бифлати
тупиц ше -им ше *незак.* тупети; **нож ше тупи на твардим древу** нож тупи на тврдом дрвету
тупо *присл.* **1.** потмуло, мукло, тупо; **2.** *прен.* тупо; забленуто
тупоглави -а -е тупоглав
тупосц *ж.* **1.** тупост, тупоћа; **2.** *прен.* тупоглавост, глупост
тупоугли -а -е тупоугли
тупоумни -а -е тупоуман
тура *ж.* тура
турбаловац -луєм *незак.* малтретирати; затруђивати, трудити
турбаловац ше -луєм ше *незак.* малтретирати се, бактати се
турбан *х.* турбан, чалма
турбе -ета *с.* (муслимански надгробни памјатник) турбе
турбина *ж.* турбина

турбинов -а -о/-е и **турбински** -а -е турбински
турбовац (ше) -буєм (ше) *незак. оп.* **турбаловац (ше)**
турбук *х.* **1.** (нукашнє облєчиво перини, заглавка) ангин, павлака, долњака (*в.*); **2.** *текст.* инлет
турбулентни -а -е турбулентан
турбучни -а -е (од **турбук**) од инлета; ~ платно платно од инлета
тургуња *ж.* *апр.* тургуља, тургуња, ринглов
турецки -а -е турски
туризем -зму/-зма *х.* туризам
турирац -ам *незак.* турирати
турист -та и **туриста** -ти *х.* турист(а)
туристични -а -е туристички
туристка *ж.* туристкиња
Туркиња *ж.* Туркиња
турнея *ж.* турнеја
турнир *х.* турнир
турня *ж.* **1.** торањ; **2.** (на цркви) торањ; звонара; **3.** (на тврдині) кула; ♦ **швица-ца** ~ *ридк.* светионик
турњочка *ж.* *дем.* торњић
Турок -рка *х.* Турчин
турски -а -е турски; ♦ **турски бундави** *бот.* турске (беле) бундеве
турцизем -зму/-зма *х.* турцизам
турчиц ше -им ше *незак.* турчити се
тутейши -а -е и **тутешні** -я -є овдашњи
тутмак *х.* тикван, букван
тутмасти -а -е тупоглав, туњав
тутор *х.* тутор
туторовац -руєм *незак.* туторисати
туторство *с.* туторство
туту *непрем.* дзец. водица
тучни -а -е пун; дебео; здепаст
тучносц *ж.* пуноћа, дебљина
туш *х.* з *розл.* *знач.* туш
туширац ше -ам ше *незак.* туширати се
тушков *х.* (набите, замоцнєте дзецко) окрупњао, дундав(аст); **його хлапци як тушкови (тушкове)** његови дечаци су окрупњали
тушовац -шуєм *незак.* (рисовац з тушом) туширати
тъфу *викр.* тфу(ј)

У

у прим. **1.** з лок. у; у доме у кући; **2.** з ген. код; у брата код брата; у нини код тетке; у сушеда код комшије; у Дудаша код Дудаша (у Дудашевој кући)

уа вкр. за виражованє протесту, незадовољства уа

убавени -а -е уигран

убавиц ше -им ше зак. **1.** (найсц задовољство у бависку – звич. о дзецку) заиграти се, забавити се; **2.** уиграти се

убавйовац ше -юєм ше незак. уигравати се

убардац -ам и убардзиц -им **1.** схватити, утувити; **2.** ~ себе [до глави] зак. утувити у главу; цо вона убардзи, ніхто сї не вибиє з глави шта она утуви у главу, нико јој неће из главе избити

убегнуц -нем зак. **1.** утрчати; **2.** упасти; улетети; банути

убеговац -гуєм незак. **1.** утрчавати; **2.** упадати; улетати

убивац -ам незак. **1.** (удупковац) набијати, убијати; утапкавати; **2.** (психично малтретовац, знїчтожовац) уништавати; сламати, убијати; ојађивати, унесређивати; мучити, изнуривати; алкоголичар убива и себе и свою фамелию алкоголичар уништава и себе и своју породицу; не убивайце дзивку зоз наглу одаванку не ојађујте ћерку наглом удајом; материялно ~ дакого материјално уништавати кога; цудзи власци убиваю у народу националну свідомосц туђе власти убијају у народу националну свест; убива го не старосц, але неспане изнурује га не старост, већ несаница

убивац ше -ам ше незак. **1.** а) сламати се; уништавати се; ојађивати се, унесре-

ђивати се; убијати се; б) секирати се, једити се; вон ше не убивал пре вельки газ у загради он се није секирао због великог корова у башти; **2.** (за дачим) а) пропадати за чиме, јако желети нешто; б) з негацию: не убивац ше за дачим не марити (не хајати) за што; вон ше не убива за койякими припознаннями он не мари за којекаква признања

убивач х. набијач

убийца х. оп. забойнік

убити -а -е утучен; сломљен; скрушен; ♦ ~ до гроба (до шмерци) утучен (ојађен, несретан) до краја живота (до смрти)

убиток -тку х. губитак; штета; кед каменєц побіє шаца, то за параста вельки ~ када град потуче усева, то је за селяка велика штета

убитосц ж. утученост; сломљеност; ојађеност

убиц -иєм зак. **1.** (жем и под.) набити; утапкати; **2.** прен. утући; сломити; дотући; уништити; ојадити; измучити, изнурити; тото судзєнс го убис ово суђење ће га сломити; ♦ убил го швет [цо би го убил], убило го ище [цо би го убило] гром и пакао, тристо (сто) му мука, бестрага му глава, куга га убила, бога му пољубим

убиц ше -иєм ше зак. **1.** сломити се; уништити се; ојадити се; **2.** (з роботу) изнурити се

ублагац -ам зак. умирити; ублажити; одобровољити; умекшати, смекшати; упитомити; умилоствити; умолити се коме; так ше нагнівал, не могли го лєм ~ тако се наљутио, нису га никако могли умирити

ублагац ше -ам ше *зак.* умирити се; ублажити се; одобровољити се; упитомити се; умилоствити се; умекшати, смекшати
ублаговац -гуєм *незак.* умиривати; ублажавати; одобровољавати; упитомљавати; умекшавати, смекшавати; умољавати се коме
ублаговац ше -гуєм ше *незак.* умиривати се; ублажавати се; одобровољавати се; упитомљавати се; умекшавати, смекшавати
ублажиц (ше) -им (ше) *зак.* ублажити (се); стишати (се); утолити (се)
ублажовац (ше) -жуєм (ше) *незак.* ублажавати (се); стишавати (се); утољавати (се)
убоги -а -е убог, бедан
убожество с. убоштво, беда
убожніца *ж.* (дом за убогих, бідних) убожница, убожиште
убризгац -ам *зак.* убризгати
убризговац -гуєм *незак.* убризгавати
убудов *ж.* уградња
убудовац -дуєм *зак.* 1. уградити; 2. *прен.* утемељити
убудовйованс с. уграђивање; уградња
убудовйовац -юєм *незак.* 1. уграђивати; 2. *прен.* утемељивати
убудуце *присл.* убудуће
увага *ж.* пажња; ♦ **(не) обрацац увагу на дакого/дацо** (не) обраћати пажњу на кога/што; ~ **увагу** усредоточити се
увадзиц -им (до дацого) *зак.* запети за нешто, закачити нешто; **увадзел з кочом до слупа** запео је колима за стуб, закачио је колима стуб
увадзовац -дзуєм *незак.* запињати за нешто, закачињати нешто
уважиц -им *зак.* уважити
уважни -а -е пажљив; увиђаван; обзиран; брижљив, брижан
уважно *присл.* пажљиво; увиђавно; обзирно; брижљиво, брижно
уважносц *ж.* пажљивост; увиђавност; обзир; брижљивост, брижност
уважовац -жуєм *незак.* уважавати
увариц -им *зак.* скувати; спремити

увариц ше -им ше *зак.* скувати се
увежбац (ше) -ам (ше) *зак.* увежбати (се)
увежбовац (ше) -буєм (ше) *незак.* увежбавати (се)
увезц -ежем *зак.* увести (*през.* -езем)
увезц ше -ежем ше *зак.* увести се (*през.* -езем се)
увелічац -ам *зак.* увеличати
увелічовац -чуєм *незак.* увеличавати
уверенс с. уверење
уверени -а -е уверен, убеђен
увериц -им *зак.* 1. (*прешвечиц*) уверити; 2. *заст.* поверовати; **та чом ши му уверел** та зашто си му поверовао
уверити се -им се *зак.* (*прешвечиц ше*) уверити се
увртира *ж.* увртира
увесц -едзем *зак.* увести (*през.* -едем)
увейейнісциц -им *зак.* увишестручити
увид х. увид
увидзиц -им *зак.* 1. видети; **ише увидзие** још ћемо видети; 2. (*обачиц*) увидети; угледати, приметити, опазити; ♦ **увидзие кед будземе жиц живи били** па видели
увидка *ж.* *правн.* увиђај, извиђај
увиковичиц (ше) -им (ше) *зак.* овековечити (се)
увиковичовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* овековечавати (се), овековечивати (се)
увлсциц (ше) -им (ше) *зак.* увући (се) (*тешко, полако*)
увод х. увод
уводзиц -им *незак.* 1. (*водзиц нука*) уводити; 2. (*запровадзовац*) уводити, заводити; успостављати; установљавати
уводзовац х. уводиалац, уводителъ
уводни -а -е уводни
уводнік х. уводник
уводнічар х. уводничар
увоженс с. 1. *дієсл. мен.* < **увожиц**; 2. *оп.* **увоз**
увожиц -им *и* **увожовац** -жуєм *незак.* увозити
увоз х. увоз
увозни -а -е увозни
увознік х. возник

увозниџа *ж. адм.* увознина

увозниџа *ж.* возница

увреда *ж.* увреда

увредзиц -им *зак.* увредити

увредзиц ше -им ше *зак.* увредити се

увредзованс *с.* вређање

увредзовац -дзуем *нзак.* вређати

увредзовац ше -дзуем ше *нзак.* вређати се

увредзовач *х.* увредилац; вређач

увредлџви -а -е увредљив

увязац -яжем *зак.* везати, завезати; ~ **коња до хлџва** везати коња у шталу; ~ **хусточку** (*на главу*) везати мараму

угадац -ам *заст.* погодити, одгонетнути

уганяц -ям *нзак.* **1.** (*статок до аклю и под.*) утеривати, нагонити; **2.** (*авто до гаражи и под.*) утеривати

угарнуц -нем *зак.* нагрнути

угарнуц ше -нем ше *зак.* нагрнути, упасти, нахрупити; **шицки ше угарли до хижи** сви су нагрнули у собу

угел угла *х.* **1.** угао, кут; **2.** угао, ћошак, рогаль

угелниџа *ж.* угаоник

угель угля *х. оп.* угле

угинац ше -ам ше *нзак.* **1.** угибати; увијати се, савијати се; **2.** (*о поврхносци*) угибати се; удубљивати се; улубљивати се; улегати се; ♦ **е аж ше му нос угина** *оп. под нос*

угинаци -а -е гибак, еластичан

угинаосц *ж.* гипкост, еластичност

угинуц -нем *зак.* угинути, цркнути

угинуце *с.* **1.** цркавица, помор; **2.** угинуће

углавним *присл.* углавном; махом

угладзени -а -е углађен

угласти -а -е угласт, углат

угле *с.* угаљ; ћумур; ♦ **чарни як** ~ (*угель*) црн као гавран; **згориц на** ~ угљенисати се

угленџк *х. хем.* угљеник

угленџков -а -о угљенични

углџбенс *с.* **1.** удубљење; **2.** издубина, издубак; **3.** улеглина

углџбени -а -е удубљен; издубљен

углџбиц ше -им ше *зак.* удубити се

углџбйовац ше -юем ше *нзак.* удубљивати се

углџки *х. мн. (ед. углџк): руцац/руциц дакому ~ *празн. (враџац хорому)* гасити угљевље, метати (загашивати) воду коме*

угловасти -а -е *оп.* угласти

углов(и) -а -о/-е **1.** угаони; **2.** угловни

угломер *х.* угломер

угловати -а -е *оп.* углавати

угляд *х.* **1.** углед; **2.** узор

углядни -а -е угледан; виђен

угляр *х.* угљар

углярня *ж.* угљара

угљо-диоксид *х. оп.* угљов диоксид

угљо-моноксид *х. оп.* угљов моноксид

угљовац (ше) -люем (ше) *нзак.* угљенисати се

угљов(и) -а -о/-е угљени; ♦ **угљов диоксид** (*ген. угљового диоксида*) *хем.* угљен-диоксид; **угљов моноксид** (*ген. угљового монооксида*) *хем.* угљен-моноксид

угљоводонџк *х.* угљоводоник

угнац уженем *зак.* **1.** (*статок до аклю и под.*) утерати, сатерати; **2.** (*авто до гаражи и под.*) утерати

угнџздиц (ше) -им (ше) *зак.* угнездити се

угнути -а -е **1.** угнут; **2.** удубљен, улубљен
угнуц -нем *зак.* **1.** угнути; удубити; улубити; улегнути; **2.** (*дакому, дакого и на дакого* – *моџно вдериц*) распалити, опалити, одаламити; **таку му угнул** тако га је распалио

угнуц ше -нем ше *зак.* **1.** угнути се; увити се, савити се; **2.** (*о поврхносци*) угнути се; удубити се; улубити се; улегнути се; **3. прен.** склонити се; клонити се; **кед сом нагнџвана, угнем ше каждеј звади** ако сам љута, клоним се сваке свађе

угоднџк *х. рел.* угодник

угор -ру *х. поль. (поорана сџернянка)* угар

угориц -им *зак. поль.* угарити (*в.*), заоравати стрџиште (*в.*)

угоров -а -о (< **угор**): ~ **трава бот.** хођу-неђу (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.)

Угорска -кеј *ж. ист.* Угарска

угорски -а -е *ист.* угарски
уградзиц -им *зак.* уградити
уградзовац *с.* уградња
уградзовац -дзуем *незак.* уграђивати
уграти -а -е *загрејан*
уграц ше -реем ше *зак.* загрејати се, угрејати се; **моцно ше уграл док копал** јако се загрејао док је копао
угрожиц -им *зак.* угрожити
угрожовац -жуем *незак.* угрожавати
угажиц -им *зак.* угазити; утабанати, утабати; утрти
угажовац -жуем *незак.* утабавати; утирати; пртити
угазловац -луем *зак.* угазити; утабанати, утабати
угазловйовац -юем *незак.* утабавати
уграбнуц -нем *зак.* уграбити
угравировац -руем *зак.* урезати; угравирати
угравировйовац -юем *незак.* урезивати; гравирати
удавац -ам *незак.* потказивати, проказивати; откуцавати; цинкарити; одавати; пријављивати
удавац ше -ам ше *незак.* успевати, полазити за руком
удавач *х.* потказивач, проказивач; цинкарош; доушник
удатни -а -е *успешан, успео*
удац -ам *зак.* потказати, проказати; откуцати; оцинкарити; одати; пријавити
удац ше -ам ше *зак.* **1.** успети, поћи за руком; **2.** (*на дакого – прияц, нашілдізиц дачийо прикмети*) увргнути се, вргнути се, бацити се, турити се; метнути се, уметнути се; **син ше удал на оца** син се уметнуо на оца
удбаш *х. ист.* удбаш
удварац ше -ам ше *незак.* удварати се
удварац *х.* удварац
удварош *х. оп.* удворнік
удваряц ше -ям ше *незак. оп.* **удварац ше удвойнісциц (ше)** -им (ше) *зак.* удвостручити се, удвојити (се)
удвойнісцовац (ше) -цуем (ше) *незак.* удвостручавати се, удвајати се

удворнік *х. заст.* домар; кућепазитељ; пазикућа
удер *х.:* **слункови** ~ *мед.* сунчани удар
удераци -а -е: ~ **инструмент** *муз.* удараљка
удериц (ше) -им (ше) *зак.* ударити (се)
удерни -а -е ударни
удернік *х.* ударник
удерніцки -а -е ударнички
удесиц -им *зак.* *беш.* **1.** наместити, удесити, нагодити; **2.** наићи, погодити
удесиц ше -и ше *зак. деш.* десити се
уджобнуге -того *с.* убодина
уджобнуц -нем *зак. осн. и прен.* убости
уджобнуц ше -нем ше *зак.* убости се
уджобнуце *с.* убод
уджубнуц -нем *зак.* **1.** кљуцнути, кљунути; **2. прен.** наћи, пронаћи
удзац удзесм *зак.* увући; уденути; проденути; ~ **цверну до игли** увући (уденути) конач у иглу
удзверя *мн.* довратак, рагастов
удзеліц -ім *зак.* уделити
удзельовац -люем *незак.* удељивати
удзивац -ам *незак.* увлачити; удевати; продевати
удих *х. оп.* **удихнуце**
удихнуц -нем *зак.* удахнути
удихнуце *с.* удисај, удах
удиховац -хуем *незак.* удисати
удлабац -бем *зак.* (*урезац з длатом*) уклепати; удељати; удупсти
удлабйовац -юем *и* **удлабцяц** -ям *незак.* (*урезовац з длатом*) клесати; удељавати; дупсти
удобни -а -е удобан
удоіц -ім *зак.* (*дакус надоіц*) музнути, умустити
удой *х.* (*надоєне млеко*) умуз, мужа
удоліна *ж.* удолина
удомиц (ше) -им (ше) *зак.* удомити (се)
удостоіц -ім *зак.* удостојити
удостоіц ше -ім ше *зак.* удостојити се
удостойовац -юем *незак.* удостојавати
удрапнуге -того *с. оп.* **удрапнуце**
удрапнуц -нем *зак.* огребати, огрепсти

удрапнуц ше -нем ше *зак.* огребати се, огрепсти се

удрапнуце *с.* огреботина; бразготина; одеротина

удри у *фунц. пред. беш.* удри; **хвацел паліцу, та ~ по нїм** зграбио је штап, па удри по њему

удрилїц -їм *зак. єднораз.* угурати; укотрљати; уваљати

удрилїц ше -їм ше *зак. єднораз.* угурати се

удриляц -јам *зак.* угурати; укотрљати; уваљати

удриляц ше -јам ше *зак.* угурати се

удрильовац -люєм *незак.* угуравати; укотрљавати

удрильовац ше -люєм ше *незак.* угуравати се

удупкац -ам *зак.* утапкати, утоптати

удупковац -куєм *незак.* утапкавати, утабавати

удуц -уєм *зак.* удувати

удян I *слов.* **1.** мани се, мани то, остави се, иди с милим богом; ма хајде; јеси ли паметан?!; ~ **не роб то** мани се, немој то да радиш; **2. а)** слушај, молим те; ~, **поведз ми цо ше ту случує** кажи ми, молим те, шта се овде дешава; **б)** је ли бре; ~, **цо ти ту робиш?** је ли бре, шта ти овде радиш?; **II** *присл.* **1.** *часто ирон., помоцнює прикмету* много, јако; пуно; превише; **то ~ велька робота** (то не велька робота) то је много велик посао; **цошка ши ~ застарани** нешто си пуно забринут; **ви ше цошка ~ вешелїце** ви се нешто много веселите; **шесцу ше не треба ~ радовац** срећи се не треба превише радовати; **2.** *означує одреканє:* **гварел ши же поробиш, а ти ~ поробел** рекао си да ћеш урадити, а ти баш ништа ниси урадио

усџац ше -ам ше *незак.* **1.** (урезовац ше) усецати се; **2.** (на дакого – исц против дакого) окомљавати се на кога, узети кога на зуб (на нишан), имати зуб на кога; бити киван на кога

усџи ше уєм ше *зак.* **1.** (урезац ше) усећи се; **2.** (на дакого – исц против дакого) око-

мити се на кога, узети кога на зуб (на нишан)

уж 1. *присл.* већ; ~ **рано** већ је јутро; **2.** још; ~ **лєм єден шор мам копац** још само један ред имам да копам; **3.** *слов.:* ~ **му лєм дай кед ши обецал** та дај му кад си већ обећао; ~ **ми то даяк поробиме** то ћемо ми већ некако урадити; ♦ **то уж дацо** то је већ нешто; **уж як є** (не мож *пременїц*) што му је ту му је

ужас *х.* ужас

ужасни -а -е ужасан

ужаснуц (ше) -нем (ше) ужаснути (се); згрозити се

ужасовац (ше) -суєм (ше) *незак.* ужасавати (се); згражавати се

ужгриднути -а -е наталожен; таложни

ужгриднуц ше -нем ше *зак.* сталожити се, слегнути се

ужгридовїовац -юєм *незак.* таложити се, слегати се

ужеменє *с. ел.* уземљење

ужемиц -им *зак.* уземљити

ужемїовац *х. ел.* уземљивач

ужерац ше -ам ше *незак.* зурити, буљити; загледавати се; напрезати се; **ужера ше до ноци чи не увидзи дакого** зури у ноћ не би ли кога приметио; **ужерал сом ше же бим лепше видзел** напрезао сам се да боље видим

ужере *с.* (сцерьнянкова страна снопа) глава, слама, стрњика

уживанє *с.* **1.** *дїєсл. мен. од уживац (I);* **2.** уживање; уживанција; ужитак; **3.** *правн.* уживање

уживатель *х.* (хаснователь даякого права) уживалац

уживац -ам *незак.* **I** *прех.* **1. а)** (єси, пиц) јести, пити, уживати; **вон не ужива месо анї алкогол** он не једе месо нити пије алкохол; **чловек треба же би уживал здрави єдла** човек треба да једе здрава јела; **з того жридла уживаме добру воду** са овог извора пијемо добру воду; **б)** ~ **доган** пушити; ~ **дрогу** узимати дрогу, дрогирати се; **2.** употребљавати, користити; **вше вецей уживаме увозни машини** све више употребљавамо

увозне машине; **3. а)** примати, узимати, користити; трошити; располагати нечим; **по ци родичи даваю, ти уживай** шта ти родитељи дају, ти примај; **богати уживали плод цудзей трапези** богати су користили плод туђе муке; **вон сце сам ~ свою плацу** он хоће сам да троши своју плату; **б)** убирати; **овоцаре уживаю з овоци вельки хасен** воћари убиру од воћа велику корист; **в)** имати; **под тоту власцу уживаме полну шлебоду** под овом влашћу имамо пуну слободу; **хто нешка не роби, ютре не будзе** ~ ко данас не ради, сутра неће имати; **4.** доживљавати, преживљавати; **земледілец ужива шицки краси природи** земљорадник доживљава све лепоте природе; **5.** (*мац одредзени статус*) уживати; **вон ужива вельке почитоване у варошу** он ужива велико поштовање у граду, он је веома поштован у граду; **6.** *правн.* уживати; **II неспрех.** (*чувствовац ужиток*) уживати; ~ **у природи** уживати у природи

уживйовац ше -юєм ше *незак.* уживљавати се

ужина *жс.* (*засдане, оловранти*) ужина

ужинац -ам *зак. и незак.* (*засдац, оловрантовац*) ужинати

ужинка *жс.* процеп; теснац

ужиток -тку *х.* ужитак

ужиц -иєм *зак. 1.* доживети, преживети; искусити; зазнати; ужити; **у цудзини ніч красного не ужили** у туђини ништа лепо нису доживели; **у войни вельо страху ужил** у рату је много страха преживео; **2.** добити, примити; **з вредну роботу вони и шумни заробок ужию** са вредним радом они ће и лепо зараду добити; **3.** (по)живети у задовољству; уживати плодове свог рада; **кед тельо робел, тераз треба и же би дакус ужил** кад је толико радио, сад треба и да мало поживи у задовољству

ужиц ше -иєм ше *зак.* уживети се

узагальніц -ім *зак.* уопштити

узагальньовац -нюєм *незак.* уопштавати

узакоңіц -ім *зак.* узаконити

узаконьовац -нюєм *незак.* узаконјавати

узберац -ам *зак.* мало накупити

узбуна *жс.* узбуна

узварани -а -е **1.** (*о коңьови*) ознојен, запенен; **2. експр.** зајапурен

узварац -ам *зак.:* ~ **коңя** ознојити, запенити коңя, купати коңя у пени

узварац ше -ам ше *зак.* (*о коңьови*) ознојити се, запенити се (*о коңу*)

узвичасни -а -е уобичајен

узвичасно *присл.* уобичајено

узвичайц (ше) -ім (ше) *зак.* уобичајити (се)

уздлуж *прим. и присл. беш. оп.* **воздлуж**

уздлужни -а -е *беш. оп.* **воздлужни**

узки -а -е узак, узан

уздоколяйови -а -е *жель.* ускотрачан

уздометражни -а -е ускометражни

уздоцц *жс.* ускост

узноєни -а -е ознојен; знојав

узнојц ше -ім ше *зак.* ознојити се

узревац -ам *незак.* сазревати

узрети -а -е зрео

узретосц *жс.* зрелост; сазрелост

узрец -еем *зак.* сазрети

узреце с. 1. сазревање; **2. оп.** **узретосц**

узурпатор *х.* узурпатор

узурповац -пуюм *зак. и незак.* узурпирати

узус *х.* узус

узучки -а -е (*барз узки*) узачак, узахан

уйко и уйю *х.* (< *серб.*) ујка, ујко; уја; ујак (*оп. бачи (2)*)

уйсц ше уйдзем ше *зак.* допасти, припасти; добити; **при дзелсню ніч ше му не ушло** код деобе ништа му није допало (ништа није добио)

указ х. 1. указ; **2. оп.** **указия**

указац -ажем *зак. з розл. знач.* показати; ~ **праву твар** показати право лице

указац ше -ажем ше *зак.* показати се; **не шме ше з дому указац** не сме из куће носа да промоли; **указала ше ми нагода** показала ми се прилика

указия *жс.:* **принсц (ношиц)** дацо на **указию** донети (носити) нешто показати (*као потверду чега*)

указовац -зуєм *незак.* показивати

указовац ше -зуєм ше *незак.* показивати се
указовач *х.* показивач; ◇ ~ **напрямү**
трансп. жмигавац, показовач правца
указуюци -а -е: ~ **палец** кажипрст
укалкуловац -луєм *зак.* укалкулисати,
укалкулирати
укапчац -ам *зак.* укључити; упопчати
укапчац ше -ам ше *зак.* укључити се; упоп-
чати се
укапчованє *с.* укључивање; укључење
укапчовац -чуєм *незак.* укључивати; упоп-
чавати
укапчовац ше -чуєм ше *незак.* укључивати
се; упопчавати се
укарбовац -буєм *зак.* уклесати
укармиц -им *зак.* мало ухранити
уквашиц (ше) -им (ше) *зак.* закачити (се)
уквашиц ше -и ше *зак.* укиселити се; **ка-**
пуста у гордове ше уж уквашела купус
у бурету се већ укиселио
уквилєнє *с.* увреда
уквилєни -а -е увређен
уквилїц -їм *зак.* увредити; учинити нажао
уквилїц ше -їм ше *зак.* увредити се
уквилюючи -а -е увредљив
уквилюовац -люєм *незак.* вређати
уквилюовац ше -люєм ше *незак.* вређати
се
уквилювач *х.* увредилац; вређач
укладанє *с.* 1. уградња; 2. улагање
укладац -ам *зак.* 1. ~ **дзецко [спац]** носити
(однети, водити, одвести, стављати) дете
на спавање; успављивати (уљуљкивати)
дете; **мац уклада дзеци** мајка је однела
децу на спавање; 2. уграђивати; уметати;
3. улагати; ~ **средства** улагати средства;
укладац ше -ам ше *незак.* намештати се за
спавање (*о детету*); ♦ **слунко (слунеч-**
ко) ше уклада сунце залази
укладач *х.* улагач
укладка *ж.* и **укладок** -дку/-дка *х.* уметак;
уложак
уклішенє *с.* уклештење
уклішиц (ше) -им (ше) *зак.* уклештити
(се)
уклонїц ше -їм ше *зак. заст.* поклонити се
уклопиц (ше) -им (ше) *зак.* уклопити (се)

уклопйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* уклапа-
ти (се)
укљученє *с.* укључење
укључиц (ше) -им (ше) *зак.* укључити (се)
укључованє *с.* укључивање; укључење
укључовац (ше) -чуєм (ше) *незак.* укљу-
чивати (се)
укляти -а -е уклет; проклет
укнїженє *с.* укнїжба, укнїжење
укнїжиц -им *зак.* укнїжити
укнїжовац -жуєм *незак.* укнїжавати
укоїц ше -їм ше *зак. заст.* умирити се,
успокојити се
уколїсац (ше) -їшем (ше) *зак.* уљуљати
(се); уљуљушкати (се)
уколїсовац (ше) -суєм (ше) *незак.* уљу-
љавати (се); уљуљкивати (се)
укомпоновац -нуєм *зак.* укомпоновати,
укомпонирати
уконац ше -ам ше *зак. заст.* јако се умо-
рити
укопац (ше) -пем ше *зак.* упопати (се)
укоповац (ше) -пуєм (ше) *незак.* упопавати
(се)
укор *х.* укор
укоренїц ше -їм ше *зак.* укоренити се
укореньовац ше -нюєм ше *незак.* уко-
рењивати се, укорєњавати се
укориц -им *зак.* укорити
укорйовац -юєм *незак.* укоравати
укоруюци -а -е укоран
укотуляц (ше) -ям (ше) *зак.* укотрљати
(се)
укотульовац (ше) -люєм (ше) *незак.* уко-
трљавати (се)
укотурбичац (ше) -ам (ше) *зак.* укотрљати
(се) (*брзим котрљањем*)
укотурбичовац (ше) -чуєм (ше) *незак.*
укотрљавати (се) (*брзим котрљањем*)
укошиц -им *зак.* (*дакус накошиц*) накоси-
ти мало
украднуц -нем *зак.* украсти
Українец -нца *х.* Украјинац
Українка *ж.* Украјинка
українски -а -е украјински

україн: висц з даким/дачим ~ (звладац, ришиц даяки проблем, чежкосц) изаћи с киме/чиме накрај

украє х. украс

украєтель х. ридк. берберин

украєни -а -е украєни

украєти -а -е: ~ у пасу скравец. струкиран

украєиц -им зак. улєпшати; украсити

украєиц ше -им ше зак. улєпшати се; украсити се

украєовац (ше) -шуєм (ше) *нєзак.* улєпшавати (се); украєавати (се)

украєовач х. украєавалац, украєивач

украєуюци -а -е украєни

украєсац -ешем зак. уклесати

украєвзєни -а -е увређєн; обєсправљєн; комє је нанєта неправда; оштеђєн

украєвзєиц -им зак. увредити, повредити кога; учинити комє неправду; учинити нажао комє

украєвзєовац -дзуєм *нєзак.* увређивати, повређивати кога; чинити комє неправду; чинити нажао комє

украєици -им зак. укрєтити

украєици ше -им ше зак. укрєтити се

украєиованє с. укрєштањє

украєиовац -жуєм *нєзак.* укрєштати

украєиовац ше -жуєм ше *нєзак.* укрєштати се

украєици (ше) -им (ше) зак. кнїжк. учврєстити (се)

украєиїовац (ше) -юєм (ше) *нєзак. кнїжк.* учврєщивати (се)

украєицє с. заклон; склониште; скровиште

украєиштаљовац ше -люєм ше зак. ушеђєрити се

украєитєль х. укротилац, укротитєль

украєитєлька ж. укротитєлька

украєици -им зак. укротити

украєиовац -цуєм *нєзак.* кротити; укромавати

украєици -им зак. лупити, бубнути; рећи нешто смєшно; **украєуєл цошка, а вони ше шмєю** бубнуо је нешто, а они се смєју

украєиєнє -ного с. оп. **украєиєнє**

украєиєнє с. ујєд; угриз, угризина; убод

украєици -им зак. 1. ујєсти; угриєти; 2. (о инсєкту) убости

украєици ше -им ше зак. угриєти се; ујєсти се

украєици -їм зак. умирити, смирити; умєкшати; ублажити

украєици ше -їм ше зак. умирити се, смирити се; умєкшати се; ублажити се

украєиїовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* умиривати (се), смиривати (се); умєкшавати (се); ублажавати (се), блажити (се)

украєица ше -мєм ше зак. 1. извєштити се, извєжбати се; научити; измуштрати се; стєћи рутину; 2. (на силу войсц) силом уђи, провалити

украєиєр х. ист. уланєр

украєици -им зак. 1. ухватити; 2. **украєи го!** (при штиканю пса) пуци га!, држ-држ!

украєици ше -им ше зак. ухватити се

украєициє с. 1. улєгнућє; 2. увала

украєици ше -нєм ше зак. улєгнути се

украєиовац ше -гуєм ше *нєзак.* улєгати се; **жєм на тим мєсцє ше улєгує** земљиште се на овом мєсту улєжє

украєикує ше -нєм ше зак. заст. оп. злєкнує ше

украєици -им (дакому) зак. плєснути, фљаснути; **украєиєл му по задку** (звич. дзєцку) плєснуо га је по туру (обич. дєтє)

украєикує -нєм зак. оп. **украєици (1)**

украєиовац -туєм *нєзак.* улєтати

украєиєнє с. улєт

украєици -им зак. 1. улєтєти; 2. улєтєти, банути, упаєти

украєиовац -цуєм *нєзак. оп.* **украєиовац**

украєиє х. 1. уток; 2. ушћє

украєица -ам *нєзак.* уливати, усипати

украєица ше -ам ше *нєзак.* уливати се, утицати, увирати

украєица ше -їжєм ше зак. (< сєрб.) улизати се (оп. **украєица ше**)

украєиовац ше -зуєм ше зак. (< сєрб.) улизавати се (оп. **украєиовац ше**)

украєица ж. улица

украєицє -а -о/-є оп. **украєици**

украєиєр ж. уличарка, сокачарка

улічка *жс.* **1.** (*крижна уліца на валале*) сокак, сокаче, сокачић, шорић (*в.*); **2.** *дем.* уличица, сокак

улічни -а -е **1.** улички, улични; **2.** уличарски

улічочка *жс.* *дем.* уличица; сокаче

улов *х.* ловина; улов

уловиц -им *зак.* уловити

улог *х.* улог

улога *жс.* улога

уложиц -им *зак.* **1.** ~ **дзецко** [спац] однети (одвести, ставити) дете на спавање (да спава); успавати (уљуљкати) дете; **мац** **уложела дзеци** мајка је однела децу на спавање; **2.** уградити; уложити

уложиц ше -им *ше* *зак.* наместити се за спавање и заспати (*обич. о детету*); **дзецко ше уложело спац** дете се наместило за спавање и заспало

уложок -жка/-жку *х.* уложак

ултиматум *х.* ултиматум

ультразвук *х.* ультразвук

ультракратки -а -е ултракратки

ултралилови -а -е ултраљубичаст

ултаправи -а -е **1.** ~ **партия** ултрадесница; **2.** **ултаправи** -вого *х.* ултрадесничар

улташ *х.* улташ

улюдни -а -е уљудан

улюдносц *жс.* уљудност; уљуђеност

уляц улеєм *зак.* улици, усуги

уляц ше улеєм *ше* *зак.* улици се, утећи

ум *х.* ум

умарти -а -е **1.** умрли; мртав; **2.** **умарти** -того *х.* и **умарте** -того *с.* покојни, покојник

умаршировац -руєм и **умаршовац** -шуєм *зак.* умарширати

умерац -ам *нзак.* умирати

умераюци -а -е умирући; самртник

умерени -а -е умерен; умерењак

умереносц *жс.* умереност; умерењаштво

умесни -а -е уместан

уметнік *х.* уметник

уметніца *жс.* уметница

уметнічки -а -е уметнички

уметносц *жс.* уметност

умивальнік *х.* умиваоник

умивальня *жс.* умиваонница

умивац -ам *нзак.* прати, умивати

умивац ше -ам *ше* *нзак.* прати се, умивати се

умилни -а -е умилан; умиљат

умилно *присл.* умилно; умиљато

умирене *с.* умирење

умириц -им *зак.* умирити

умириц ше -им *ше* *нзак.* умирити се

умиришовац -юєм *нзак.* умиравати

умиришовац ше -юєм *ше* *нзак.* умиравати се

умити -а -е опран, умивен

умиц -иєм *зак.* опрати, умити

умиц ше -иєм *ше* *нзак.* опрати се, умити се; ♦ **умий ше од нього** (*ней и под.*) (*не достаєш то*) нећеш то добити; нећу (*неће и сл.*) ти то вратити

умишац (**ше**) -ам (*ше*) *зак.* умешати (*се*)

умкнуц -нем *зак.* умакнути; стругнути; отперјати

умкнуц ше -нем *ше* *зак.* (*необачено войсц*) увући се, ући; украсти се; ушуњати се, ушуљати се; **умкнул ше ми до обисца** ушуњао ми се у кућу

умни -а -е уман

умно *присл.* умно

умножиц -им *зак.* умножити, повећати (*по количини, квалитету*); ~ **свой капитал** умножити свој капитал

умножиц ше -им *ше* *зак.* умножити се, повећати се (*по количини, квалитету*); **жительство места ше умножело** становништво места се умножило

умножовац -жуєм *нзак.* умножавати, повећавати (*по количини, квалитету*); **ученосц човека умножує його силу** човекова ученост повећава његову снагу

умножовац ше -жуєм *ше* *нзак.* умножавати се, повећавати се (*по количини, квалитету*)

умотвор *х.* и **умотворене** *с.* умотвор, умотворина

умрец -ем *зак.* умрети; ♦ **ані ~ не будзе мац кеди** (*више лєм роби*) ни умрети неће имати времена; **кед бим вчера умар та бим**

то не знал (*то за мене цошка цалком нове*) да сам јуче умро не бих то знао
умреце *с.* самрт; умор; ♦ **буц на умрецу** бити на самрти
умуровац -руєм *зак.* уградити; узидати
умуровйовац -юєм *незак.* уграђивати; узидивати
унажиц -им *зак. коц. заст. (уквиліц)* увредити; повредити; **не сцела сом ~ човека** нисам хтела да увредим човека
уназадзиц -им *зак.* уназадити
уназадзовац -дзуєм *незак.* уназађивати
унапредзенє *с.* унапређење
унапредзиц -им *зак.* унапредити
унапредзовац -дзуєм *незак.* унапређивати
унапрямиц -им *зак.* усмерити
унапрямовац -муєм *незак.* усмеравати
унапрямовач *х.* усмеривач
унсєц -єшем *зак.* унети
унсєц ше -єшем ше *зак.* унети се, удубити се
унсєсєцени -а -е **1.** унесређен; **2.** унсєсєцени -ного *х.* унесређеник
унсєсєциц -им *зак.* унесређити
унсєсєциц ше -им ше *зак.* унесређити се
унсєсєцовац (ше) -цуєм (ше) *незак.* унесређивати (се)
унсєсєцовач *х.* унесређитељ
универзални -а -е универзалан
универзитет *х.* универзитет
универзитетски -а -е универзитетски
универзияда *ж.* универзијада
универзум *х.* универзум
уникат *х.* уникат
уникатни -а -е уникатан
унитарни -а -е унитаран
унитариз(е)м -зму/-зма *х.* унитаризам
унификовац -куєм *зак. и незак.* унификовати, унифицирати
униформа *ж.* униформа
униформовац (ше) -муєм (ше) *зак. и незак.* униформисати (се), униформирати (се)
унија *ж.* унија
унијат *х. цркв.* унијат
унијатски -а -е унијатски
унијатство *с. цркв.* унијатство

унијациц -им *незак.* унијатити
унимац ше -ам ше *незак.* устезати се; устручавати се; снебивати се; либити се; зазирати
унимаци -а -е снебивљив
уничтожиц (ше) -им (ше) *зак.* уништити (се)
уничтожовац (ше) -жуєм (ше) *незак.* уништавати (се)
унищиц (ше) -им (ше) *зак.* уништити (се)
унищовац (ше) -щуєм (ше) *незак.* уништавати (се)
уношенє *с.* уношење; унос
уношиц -им *незак.* уносити
уношиц ше -им ше *незак.* уносити се, удубљивати се
унук *х.* унук
унука *ж.* унука
унучатко *с. дем.* унуче
унуче -єца *с.* унуче
унучка *ж. дем.* унучица
унучок -чка *х. дем.* унучић
унца и унция *ж. (мера за чежину)* унца, унција
унча *ж. (стара мера за чежину)* унча
уображенє *с.* уображење; умишљај
уображиц -им *зак.* уобразити; умислити
уображиц ше -им ше *зак.* уобразити се
уображовац -жуєм *незак.* уображавати; умишљати
уображовац ше -жуєм ше *незак.* уображавати се
уозбиліц ше -ім ше *зак.* уозбиљити се
упад *х.* **1.** упад; **2.** најезда
упадац -ам *незак. оп.* **упадовац (2)**
упадліви -а -е упадљив; уочљив; изразит
упадлівосц *ж.* упадљивост; уочљивост; изразитост
упаднути -а -е упао; утонуо; **упаднути ліца** упали образи
упаднуц -нем *зак. з розл. знач.* упасти; ~ **до пуклєніни** упасти у пукотину; ~ **до биди** упасти у невољу; ♦ **ложка му упадла до меду** упала му секира у мед
упадовац -дуєм *незак.* **1.** (до нукашньосци) упадати; **2.** (препадавац, лєзнуц) упадати, западати; тонутти

упадок -дку *х.* пад; **морални** ~ морални пад

упаковац -куем *зак.* упакovati

упар *присл.* заједно; **шесце не иде ~ з богатством** срећа не иде заједно са богатством

упариц ше -им ше *зак.* (*зограц ше и овла-жиц*) упарити се

упарковац -куем *и* **упаркирац** -ам *зак.* упаркирати

упарти -а -е **1.** упоран, устрајан, истрајан; **2.** тврдоглав; својеглав; бандоглав; **3.** (*задарт*) задрт; загрижен; ~ **право-ориснтовани** загрижени десничар

упартосц ж. **1.** упорност, устрајност, истрајност; **2.** тврдоглавост; својеглавост; бандоглавост; **3.** задртост; загриженост

упатрац ше -ам ше *незак.* **1.** (*запатрац ше*) загледавати се; **2.** (*исц за дачиѝм прикладом*) угледавати се

упатриц ше -им ше *зак.* **1.** (*запатриц ше*) загледати се; **2.** (*пойсц за дачиѝм прикладом*) угледати се

упелѝц -ѝм *и* **упеляц** -ям *зак.:* ~ **на дакого** опанкати кога, свалити кривицу на кога

уперац -ам *незак.* упирати; ослањати

уперац ше -ам ше *незак.* **1.** не попуштати; терати своје; бити тврдоглав; **2.** трудити се, покушавати; упињати се; упирати се

упецерѝсниц -им *зак.* упетостручити

упечатлѝви -а -е упечатљив, *горв.* дојмљив

упечаток -тку *х.* утисак, *горв.* дојам; **зоха-биц** ~ оставити утисак

упечени -а -е испечен

упечиц -чем *зак.* испећи; ~ **колача** испећи колаче; **упекла грубого на квасу** испекла је штрудлу; **мамо, упечце нам погача** мама, испеци нам погачице

упечиц ше -чем ше *зак.* испећи се

упивац -ам *незак.* упијати

упивац ше -ам ше *незак.* **1. а)** чинити напоре, упињати се; **б)** упорно нешто радити или тврдити; **в)** (*на дакого – поставац пакосни гу дакому*) окомљавати се; пизмити се, наврсти се; ујести се; узети зуб на кога; **2.** (*припивац ше*) упијати се; крпељити се

упиваци -а -е упијаћи; ~ **папер** упијаћа хартија

упивач *х.* упијач

упинац ше -ам ше *незак. оп.* **упивац ше (1.а)**

упис *х.* упис

уписац -ишем *зак.* **1.** уписати; ~ **дзецко до школи** уписати дете у школу; **2.** (*дакус написац*) написати мало

уписац ше -ишем ше *зак.* уписати се

уписни -а -е уписни

уписоване *с.* упис; уписивање

уписовац -суем *незак.* уписивати

уписовац ше -суем ше *незак.* уписивати се

упитац -ам *зак.* **1.** (*дацо од дакого*) замоли-ти мало нечега; **упитала од сүшеди да-кус кафи** замолила је комшиницу да јој да мало кафе; **2.** (*дакого*) намолити; **лед-во го упитали** једва су га намолили

упихац -ам *незак.* гурати, турати, задевати

упиц -иєм *зак.* упити

упиц ше -иєм ше *зак.* **1.** (*твардоглаво о-тац при свойому; упрец ше*) запети, надрети; узјогунити се; уинатити се; укопистити се, окопистити се; усићити се; упети; **кед ше вон упис, муши буц так** кад он надре, мора бити тако; **2.** (*на дакого – постац пакосни гу дакому*) окомити се; испизмити се, наврсти се, ујести се; имати кога на зубу; **упила ше на ньго же ю окрада, а то не правда** окомила се на њега тврдећи да је поткрада, а то није истина; **3.** (*припиц ше*) упити се

уплакани -а -е уплакан; сузан, сузав

уплата *ж.* уплата

уплатни -а -е уплатни; ~ **число** уплатни број

уплатниѝца *ж.* уплатница

уплацанка *ж.* уплаћивање, уплата

уплацац ше -ам ше *незак. оп.* **уплацовац ше**

уплацене *с.* уплата (*једнократна*)

уплациц -им *зак.* уплатити

уплациц ше -им ше *зак.* исплатити се

уплацоване *с.* уплаћивање; уплата

уплацовац -цуем *незак.* уплаћивати

уплацовац ше -цуем ше *незак.* исплаћивати се; **даєдни ремесла ше баржей упла-цую** неки занати се више исплаћују

уплєсц -єцем *зак.* **1.** (*уцагнуц з плєцєньом*) уплєсти; **уплєсц пантлїку до варгоча** уплєсти пантлїку у плетеницу; **2. прен.** (*повєсц даяку дурнїцу*) лупити; бубнути; дупнути; **алє ши уплєт** ала си лупио

уплєстац -ам *незак.* уплєтити

уплїв *х.* утицај, уплив

уплївац -ам *зак.* **1.** упливати; **2.** упловити; ујєдрити

уплївни -а -е утицајан, упливан

уплївйовац -юєм *незак. оп.* **уплївовац**

уплївовац¹ -вуєм *незак.* **1.** упливати; **2.** упловљавати

уплївовац² -вуєм *незак.* (*окончовац уплїв*) утицати, упливисати

упнуц ше -нем ше *зак.* (*усиловац ше*) запєти; напрегнути се

упованє *с. поет.* надање; очекивање

уповац -ам *и* **уповац ше** -ам ше *незак. кнїжк.* надати се; очекивати

уподполнїц (ше) -їм (ше) *зак.* употпунити (се)

уподполнїовац (ше) -нюєм (ше) *незак.* употпуњавати (се)

упознавац -ам *незак.* упознавати

упознавац ше -ам ше *незак.* упознавати се

упознати -а -е упознат; упућен; обавештен

упознатосц *ж.* упућеност; обавештеност

упознац -ам *зак.* упознати; спознати

упознац ше -ам ше *зак.* упознати се

упокосни -а -е упокојен

упокоїц -їм *зак.* умирити

упокоїц ше -їм ше *зак.* **1.** умирити се; **2.** (*умрец*) упокојити се

упокойни -а -е: ~ **служба цєркв.** парастос, помен

упориско *с. и* **упорище** *с.* упориште

упоришни -а -е упоришни

упорни -а -е упоран

упорно *присл.* упорно

упорносц *ж.* упорност; устрајност

упоряднїк *х. геогр.* упоредник

управа *ж.* управа

управитель *х.* управник; управитель, равнатељ; ~ **маєтку** управник имања; ~ **двора (манастира, театру)** управитель двора (манастира, позоришта)

управителька *ж.* управница; управительица, управителька, равнатељица, равнатељка

управиц -им *зак.* **1.** уградити; **2.** (*дакого*) а) усмерити; **воспитач муши** ~ **својого воспитанїка** **же би робел добре** васпитач мора усмерити свог васпитаника да чини добро; б) *прен.* посаветовати; упутити; убедити

управиц ше -им ше *зак.* **1.** (*упарто дацо робиц, упиц ше*) запєти; уинатити се; **2.** (*на дакого*) окомити се на кога

управни -а -е управни; ~ **будинок** управна зграда; ~ **одбор** управни одбор

управяц -ям *незак.* **1.** уграђивати; **2.** управљати; **3.** (*дакого*) а) усмеравати; **любов управя волю дзецка на добре** љубав усмерава вољу детета на добро; б) саветовати; упућивати; убеђивати

управяци -а -е *грам.* управни; ~ **дїєслово** управни глагол

управяч *х.* управљач

упрагнуц -нем *зак.* упрегнути

упрагнуц ше -нем ше *зак.* упрегнути се

упраговац -гуєм *незак.* упрезати

упраговац ше -гуєм ше *незак.* упрезати се

упражиц -им *зак.* испржити; ~ **ратоти (ратоту)** испржити кајгану

упражиц ше -им ше *зак.* испржити се

упрекосни -а -е пркосан; инатљив

упрекоснїк *х. оп.* **упрекошнїк**

упрекосносц *ж. оп.* **упрекосценє**

упрекосц I *присл.* заинат, из ината; **робиц** ~ терати инат; заинатити се; **II** *прим. з дат.* упркос, унатоц; ~ **болю и вистатосци вон ишол далєй** упркос болу и умору он је ишао даље

упрекосценє *с.* пркошење; пркос; инат, терање ината

упрекосциц -им *незак.* пркосити; терати инат, инатити се, заинатити се

упрекошнїк *х.* пркосник; инација

упрепасциц -им *зак.* упропастити

упрепасциц ше -им ше *зак.* упропастити се

упрепасцовац (ше) -цуєм (ше) *нєзак.* упропашћивати (се)

упресц -едзем *зак.* упрести

упрец -ем *зак.* **1. а)** (*до дачого*) подупрети, подметнути; **упар з плєцом до коча и задрилєл коч** подметнуо је раме и гурнуо кола; **б)** ~ **попатрунок додалєска** упрети поглед у даљину; **2.** уперити; ~ **пиштоль до дакого** уперити пиштоль у кога

упрец ше -ем ше *зак.* **1.** запети, надрети; заинатити се; узјогунити се; укопистити се, закопистити се; **2.** (*усиловац ше*) упрети се, упети се

упросцени -а -е упрошћен

упросценосц *ж.* упрошћеност

упросциц -им *зак.* упростити

упросцовац -цуєм *нєзак.* упрошћавати

упуй *викр.* за виражованє неодоброваня, подимиху тому цо ше не ганьби, цо ше недостойно справує и-ју, уха, уа, срам те било;

упукац -ам *зак.* **1.** испећи; испржити; ~ **гєстинї** испећи кєстен; ~ **чутку кукурици** испећи клип кукуруза; ~ **кафу** испржити кафу; **2.** искокати; ~ **пуканки** искокати кукуруз

упукац ше -ам ше *зак.* испећи се; искокати се; испржити се

упумповац -пуєм *зак.* упумпати

упумповйовац -юєм *нєзак.* упумпавати

упут *х.* упут; ~ **за болницу** упут до шпиталю

упутени -а -е *оп.* упуцени

упутиц -им *зак.* *оп.* упуциц

упутиц ше -им ше *зак.* *оп.* упуциц ше

упутйовац -юєм *нєзак.* *оп.* упуцовац

упутнїца *ж.* пошт. упутница

упутство *с.* упутство

упуцени -а -е упућен

упуциц -им *зак.* упутити

упуциц ше -им ше *зак.* **1.** (*рушиц ше, пойсц*) запутити се, упутити се; **2.** (*научиц ше, упознац ше*) упутити се; **добре ше упуцел до работи** добро се упутио у по-

сао; **3.** (*почац дагдзе часто приходзиц*) навадити се

упуцовац -цуєм *нєзак.* упућивати

упуциц ше -им ше *зак.* упустити се

упуцовац ше -щуєм ше *нєзак.* упуштати се

ураган *х.* ураган

урам *вок. заст.* господине

урамиц -им *зак.* урамити; уоквирити

урамйовац -юєм *нєзак.* урамљивати; уоквиривати

урамйовач *х.* урамљивач

ураний и ураниюм *х.* ураниј(ум)

уранов -а -о уранов; урански

урастац -ам *нєзак.* урастати, урашћивати

ураховац (ше) -хуєм (ше) *зак.* урачунати (се); убројати (се); уврстити (се)

ураховйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* урачунавати (се); убрајати (се); уврштавати (се)

ураховљиви и ураховуюци -а -е урачунљив

урачковац -куєм *зак.* убауљати

урбани -а -е урбани

урбанизация *ж.* урбанизација

урбаниз(е)м -зму/-зма *х.* урбанизам

урбанизовац (ше) -зуєм (ше) *зак.* и *нєзак.* урбанизовати (се), урбанизирати (се)

урбанист -та и **урбаниста** -ти *х.* урбанист(а)

урбанистични -а -е урбанистички

урбар *х. ист.* урбар

урбарєц -рца *х. ист.* кмет

урвац (ше) -вєм (ше) *зак.* *оп.* **урвец** (ше)

урвацка *ж.* *пастир.* (за *вязанє батого гу пориску*) повраз (в.), назамка (в.), гаћице (в.)

урвец -ем *зак.* **1.** прекинути, растргнути; покидати; **2. прєн. а)** уграбити; добити, извући што од кога; **б)** (*буц покарани*) добити; извући; **урвал** добио је батина

урвец ше -ем ше *зак.* **1.** прекинути се, растргнути се; покидати се; **2.** сломити се; **вдерєл з косу до каменя, та ше му коса урвала** ударио је косом о камен, па је сломио косу; ♦ **урвала ше хмара**

провали се киша (небо); провала облака;
 ~ **од работи** претргнути се од посла
ургентни -а -е ургентан
ургирац -ам *и* **ургировац** -руєм *зак. и* *нєзак.* ургирати
уреа *жс. поль.* уреа
уредба *жс.* уредба
урез *х.* урез, зарез; жлеб; урезотина
урезане -ного *с.* посекотина
урезац -ежем *зак.* **1.** урезати, усећи; ужлебити; **2.** посећи; **урезал палец** посекао је прст
урезац ше -ежем ше *зак.* **1.** урезати се, усећи се; ужлебити се; **2.** посећи се; **урезал ше з ножом** посекао се ножом
урезнік *х.* *и* **урезніца** *жс. метал.* урезник, урезница
урезовац (ше) -зуєм (ше) *нєзак.* **1.** урезивати (се), усецати (се); ужлебљавати (се); **2.** *нєзак. гу* **урезац (ше) (2)**
урекац -ам *нєзак. празн.* урицати
урекнуц -нєм *зак. празн.* урећи, урекнути
урекнуце *с. празн.* урок
уремия *жс. мед.* уремија
уретер -тра *х. анат.* уретер
уретра *х. анат.* уретра
уривок -вку/-вка *х.:* **чуц на уривки** чути на прекиде, чути одломке разговора; **писац на уривки** писати на прекиде
урин *х.* урин
уриновац -нуєм *нєзак.* уринирати
урисовац -суєм *зак.* уцртати
урисовйовац -юєм *нєзак.* уцртавати
уриц ше -иєм ше *зак.* увући се
урлаб *и* **урлап** *х.* одсуство (*војничко*)
урма *жс. бот.* урма (*Phoenix dactylifera*)
урна *жс.* урна
уробени -а -е (*барз заробени*) презапошлен; запошлен, упошлен; закупиран; заузет
уробеносц *жс.* презапошленост
уробиц -им *зак.* урадити; учинити
уробиц ше -им ше *зак.* зарадити се; заокупити се
уровніловка *жс.* уравниловка
уровноважени -а -е уравнотежен; сталожен

уровноваженосц *жс.* уравнотеженост; сталоженост
уровноважиц (ше) -им (ше) *зак.* уравнотежити (се); сталожити (се)
уродай *х. оп.* урожай
уроджай *х.* *и* **уроджая** *жс. заст. оп.* урожай
уродзени -а -е урођен
уродзеносц *жс.* урођеност
уродзиц -им *зак. заст. (зродзиц)* родити, дати род
урожай *х.* род; принос; летина; берићет; жетва
урожайни -а -е приносан, родан; берићетан
урожайносц *жс.* родност; **повекшац** ~ **жеми** повећати родност земље
урузумиц (ше) -им (ше) *зак.* уразумети (се); опаметити (се)
урузумйовац (ше) -юєм (ше) *нєзак.* уразумљивати (се); опамећивати (се)
уролог *х.* уролог
урологийни -а -е уролошки
уроснуц -ошнєм *зак.* урасти
урубана -ного *с.* посекотина (*секиром, српом и сл.*)
урубац -бем *зак.* **1.** посећи (*секиром, српом и сл.*); **урубал себе палец на ноги** посекао је себи секиром прст на нози; **2.** усећи; **драга урубана у брегу** пут је усечен у брегу
урубац ше -бем ше *зак.* посећи се (*секиром, српом и сл.*)
уругвайски -а -е уругвајски
уруциц -им *зак.* убацити
уруциц ше -им ше *зак.* убацити се
уруцовац -цуєм *нєзак.* убацивати
уруцовац ше -цуєм ше *нєзак.* убацивати се
урученє *с.* уручење
уручиц -им *зак.* уручити
уручоватељ *х.* уручилац; достављач
уручовац -чуєм *нєзак.* уручивати; достављати
уручовач *х. оп.* уручоватељ
уряд *х.* уред, надлештво, звање; канцеларија
уряднік *х.* чиновник

уријдница *ж.* чиновница

уријдництво *с.* чиновништво

уријдов -а -о уредски

уријдови -а -о/-е званичан, службен

уријдово *присл.* званично, службено

усадзиц -им *зак. прен.* усадити

усадзовац -дзуем *незак. прен.* усађивати

усалашиц ше -им ше *зак.* 1. трајно се населити; укотвити се; одсести; ухватити корен; 2. *прен.* угнездити се

усалашовац ше -шуем ше *незак.* 1. трајно се насељавати; укотвљавати се; одседати; хватати корен; 2. *прен.* гнездити се, угнежђивати се

усвосна -ней *ж.* усвојеница

усвосне *с.* усвојење

усвосни -ного *х.* усвојеник

усвојтељ *х.* усвојилац

усвојц -јџм *зак.* 1. усвојити; 2. (*дзецко*) усвојити; усинити

усвојовац -јуем *незак.* 1. усвајати; 2. (*дзецко*) усвајати; усиновљавати

уселене *с.* усељење

уселенец -нца *х.* усељеник

уселенџици и **уселенски** -а -е усељенички

уселџи -а -е усељив

уселџ (ше) -јџм (ше) *зак.* уселити (се)

усельоване *с.* усељавање

усельовац (ше) -люем (ше) *незак.* усељавати (се)

Усикновение *с. цркв. (швето 29. 08/11. 09)* Усекованије, Усековање

усиловац ше -луем ше **I** *зак.* 1. усилити се; прегнути све силе; уложити напор; запети; упрети се, упети се; 2. потрудити се, уложити труд; **II** *незак.* трудити се, улагати напоре, настојати; **нова власц ше усилуе зробиц по вецей** нова власт настоји да уради што више

усиловни -а -е **1.** напоран; **2.** који улаже много труда у нешто, ревностан; **бул вредни** и ~ био је вредан и ревностан

усиловно *присл.* ревностно

усиловносц *ж.* 1. напор; прегнуће; 2. ревностност

усипац -пем *зак.* 1. (*сипкацу материю*) усупити; 2. (*чечносци*) усупити, ули

усиповац -пуем *незак.* 1. (*сипкацу материю*) усипати; 2. (*чечносци*) усипати, уливати

ускаковац -куем *незак.* ускакати, усакивати

ускладзиц (ше) -им (ше) *зак.* ускладити (се); саобразити (се)

ускладзовац (ше) -дзуем (ше) *незак.* усклађивати (се); саображавати (се)

ускок *х. звич. мн. ист.* ускок

ускориц -им *зак. заст.* убрзати

ускорйовац -јуем *незак. заст.* убрзавати

ускоцки -а -е (< **ускок**) ускочки

ускочиц -им *зак.* ускочити

ускубнуц -нем *зак.* чупнути, мало почупати; ~ **дакого за власи** чупнути кога за косу

ушлишиц -им *зак. кнџск.* ушлишити, ушлишати

условие *с.* услов

уловиц -им *зак.* условити

уловйовац -јуем *незак.* условљавати

уловни -а -е улован

уловно *присл.* условно

услуга *ж.* услуга

услугиц -им *зак.* услужити

услужни -а -е услужан

услужносц *ж.* услужност

услужовац -жуем *незак.* услуживати

усни -а -е **1.** усни; ~ **гармоника** усна хармоника; **2.** усмен; ~ **испит** усмени испит

усно *присл.* усмено

усовершиц (ше) -им (ше) *зак.* усавршити (се)

усовершоване *с.* усавршавање

усовершовац (ше) -шуем (ше) *незак.* усавршавати (се)

усовершовач *х.* усавршилац, усавршитељ

усоглашиц -им *зак.* усагласити; ускладити; саобразити

усоглашовац -шуем *незак.* усаглашавати; усклађивати; саображавати

усопши -а -е (*умарти*) упокојен, благопокојни, блаженопочивши

успавйовац -јуем *незак.* успављивати

успавйовач *х.* успављивач

успавуюћи -а -е успављујући

успац ушпим *зак.* успавати

Успение и Успение Пресвятей Богородици *с. цркв. (швето 15/28. августа)*
Успење, Успеније (*оп. Велька матка божја (под матка)*)

успих *х.* успех; **без успиху** без успеха

успишни -а -е успешан; успео

успокойц (ше) -ім (ше) *зак.* успокојити (се), умирити (се)

успокойовац (ше) -юем (ше) *незак.* успокојавати (се), умирати (се)

усприч *присл.: дац ше ~ оп. досприч*

уста *с. мн.* 1. уста; 2. чельуст; ♦ **раз до устох** један залагај; ♦ **аж би му з устох ви-
нял** броји му залагаје; **аж ~ отверац**
(*барз слухац*) слушати отворених уста,
претворити се у уво; **ані ~ не отвориц**
(*ані ше не озвеч*) ни уста не отворити, не
обелити ни зуба; **виняц дакому з устох**
отети коме из уста, узети коме реч из
уста; **завреп дакому** ~ (*не дац дакому*
бешедовац) затворити (зачепити, везати)
коме уста; **згоркло би ше му у устох** (*не*
стримал ше, мушел повесц) проговориће
на лакат; **одривац од устох** (*шпоровац*
и на едзено) откидати од уста (од грла);
отвориц ~ отворити уста, заустити

устав *х.* устав

установни -а -е уставан

установоц *ж.* уставност

установотворни -а -е уставотворни

устаємнени -а -е устаљен

устаємніц (ше) -ім (ше) *зак.* усталити (се)

устаємньовац (ше) -нюем (ше) *зак.* устаљивати (се)

установа *ж.* установа

установенс *с.* успостава; установљење;
устројство

установиц -им *зак.* успоставити; устано-
вити; устројити

установйовац -юем *незак.* успостављати;
установљавати; устројавати

установяц -ям *незак. оп. установйовац*

устарени -а -е остарео

устариц ше -им ше *зак.* остарети; **остатні
роки ше барз устарел** последњих година
је јако остарео

устарйовац ше -юем ше *незак.* старити

устати¹ -а -е устајао; мемљив, мемлав; ~
воздух устајао ваздух

устати² -а -е устат; устоња

устатосц *ж.* устајалост

устац ше -нем ше *зак.* устајати се; залежати
се

усташ *х. ист.* усташа

усташки -а -е усташки

устоболь *х. мед., вет.* устобоља

устов -а -о/-е 1. усни; 2. чельусни

устолічиц (ше) -им (ше) *зак.* устоличити
(се)

усточка *с. мн. дем. и гипок.* усташца

устрашени -а -е уплашен; претрашен

устрашиц ше -им ше *зак.* уплашити се;
претрашити се

устред *прим. оп.* уштрел

устредковац -куем *зак.* упресечити

устройство *с.* устројство

уступац -ам *незак.* уступати

уступитель *х.* уступилац

уступиц -им *зак.* уступити

уступйовац -юем *незак. оп.* уступац

уступок -пку/-пка *х.* уступак

усудзиц ше -им ше *зак.* усудити се

усудзовац ше -дзуем ше *незак.* усудјивати
се

усукац -ам *зак.* 1. (*зосукац*) усукати;
упрести; 2. *прен.* лупити; бубнути

усуковац -куем *незак.* усукивати; упредати

утабориц (ше) -им (ше) *зак.* утаборити (се),
улогорити (се)

утаборйовац (ше) -юем (ше) *незак.* улого-
равати (се)

утаборовац (ше) -руем (ше) *зак. оп. утабо-
риц (ше)*

утасне *с.* утаја

утасни -а -е ћутљив, неразговоран; затво-
рен у себе

утаїц -ім *зак.* утајити; затајити

утайовац -юем утајивати; затајивати

утайовач *х.* утајивач

утапшац -ам *зак.* утабати; утапкати; изга-
зити; утоптати; утабанати; утрти

утапшовац -шуєм *незак.* утабавати; утапкавати; утирати

утаргнуц -нем *зак.* **1.** (*розтаргнуц*) прекинути; покидати; **2.** (*претаргнуц* *исноване дачого*) укинути; ~ **установ** укинути устав

утаргнуц ше -нем *ше зак.* прекинути се, покидати се

утаргнуце *с.* укинуће

утарговане *с.* укидање

утарговац -гуєм *незак.* **1.** (*розтарговац*) прекидати; **2.** (*претарговац* *исноване дачого*) укидати

утвердзене *с.* **1.** утврђење; утврда; **2.** учвршћење

утвердзени -а -е **1.** утврђен; учвршћен; **2.** уверен, сигуран; **вон утвердзени же то так** он је уверен да је то тако

утвердзиц -им *зак.* **1.** утврдити; учврстити; **2.** (*констатовац*) утврдити; установити

утвердзиц ше -им *ше зак.* **1.** утврдити се; учврстити се; **2.** (*прешвечиц ше*) уверити се; **утвердзела ше же то не була правда** уверила се да то није била истина

утвердзовац -дзуєм *незак.* **1.** утврђивати; учвршћивати; **2.** (*констатовац*) утврђивати; установљавати

утвердзовац ше -дзуєм *ше нек.* утврђивати се; учвршћивати се

утерховани -а -е оптерећен (*послом*)

утикач *х. ел.* утикач, укључник

утикнуц -нем *зак.* утицати, имати уплив, дејствовати; **на погоршане його здравя утикла и його стара рана** на погоршање његовог здравља утицала је и његова стара рана

утилитариз(е)м -зму/-зма *х.* утилитаризам

утилитаристични -а -е утилитаристички

утим *присл.* (*у тей хвильки*) тада, онда, уто, утом; ~ **и вон сцигнул утом** је и он сти-гао

утити -а -е гојазан

утигосц *ж.* угојеност

утиц -иєм *зак.* угојити се

утїшителъ *х.* утешилац, утешитель

уткавац -ам *незак.* уткивати

уткац -ам *зак.* уткати

утнуц -нем *зак.* ударити; лупити; ошинути

уток *х. ткац.* потка

утопийни -а -е утопијски

утопистични -а -е утопистичан, утопис-тички

утопиц -им *зак.* (*дакус натопиц*) мало на-ложити; **утоп дакус, бо жимно** наложи мало, јер је хладно

утопия *ж.* утопија

утохмац ше -ам *ше зак.* увући се

уточньовац -нюєм *незак.* прецизирати

утрапени -а -е измучен, изнурен

утрата *ж.* губитак; мањак

утраташ *х.* губиташ

утрациц -им *зак.* изгубити; лишити се; **з языком бизме утрацели и свою народ-носц** са језиком бисмо изгубили и своју народност

утрациц ше -им *ше (дакого/дачого) зак. заст.* изгубити, остати без чега; **не пре-дам я оцову жем, не сцем ше утрациц** *своього* нећу да продам очеву земљу, нећу да изгубим своје

утрепач -пем *зак.* (*нерозумно потрошиц*) утући; **на цо ши утрепал телі роки!?** на шта си утукао толике године!?

утрепач ше -пем *ше зак.* ући, увући се (*и направити штете*)

утресац -ам *незак.* ~ **мех** набијати (натре-сати) цак

утресц -ешем *зак.* ~ **мех** набити (натрести) цак; **утреш дакус мех же би вецей жита до нього стануло** набиј мало цак да више пшенице у њега стане

утрец -ем *зак.* обрисати

утрец ше -ем *ше зак.* обрисати се

утриня *ж. цркв.* јутрење, јутрења

утроба *ж.* утроба

утробни -а -е *и* **утробов(и)** -а -о/-е утробни

утройнісциц (ше) -им (ше) *зак.* утростру-чити (се)

утройнісцовац ше -цуєм (ше) *незак.* утро-стручавати се

утрошок -шку/-шка *х.* утрошак

утрудзени -а -е уморан

утупиц -им *зак.* (*чежско научиц, похониц*) некако научити (схватити), оварисати; **на концу утупел и разедну** најзад је некако

научио и таблицу множења; **не могао** ~ **роботу мотора** није могао да схвати рад мотора; ♦ ~ **до глави** запамтити једном заувек, утувити у главу

уф *викр. за виражоване нескерпена* уф, ух
уфарадловац ше -луєм ше *зак. експр.*

задохати се; уздохати се, задахати се

уфергесциц -им *зак. (погубиц, зашніциц)* загрдити; упрскати

уфкац -ам *незак. (повторйовац викричнік нескерпеносци уф)* уфкати

уфукац ше -ам ше *зак.* задохати се, задувати се

ух *викр. за виражоване нескерпена* уф, ух; бре

ухати -а -е уват, ушат

ухватнуц -нем *зак.* зграбити; уграбити

ухващиц -им *зак. оп.* **ухватнуц**

ухилени -а -е погнут

ухилїц ше -їм ше *зак.* погнути се

ухильовац ше -люєм ше *незак.* повијати се

ухмалїц -їм (*дакому и дакого*) *зак. (моцно вдериц)* одрапати; одаламити; опаучити;

кед ци ухмалїм *једну кад те одаламим*

ухо *с.* **1.** уво; **2.** (*на судзину и под.*) уво,

дршка, ушка, ушица; **3.** *звич. мн.* **уха** (*загнути угли на кнїжки*) магареће уши; **4.**

уха *мн. зоол.* шкрге; ♦ **аж да ми (му, сї и под.) уха окутали** деца су била јако не-

сташна и јако су ми (му, јој и сл.) досадила; **аж му пука за ухами** (*барз смачне є*)

једе да [све] пуца за ушима (иза ушију);

аж поза уха идзе (ишло) (*барз квашине або горке едзене*) тако кисело (горко) да

намигнеш на рођеног оца; **аж уха напинац** наћулити (напети) уши; **анї за**

уха го не вицагнеш (*не сје висц медзи швет*) затворио се у четири зида; [**анї з оком не клїпнул**]

анї з ухом не стригнул (*не злекол ше, не зорвал ше на дачийо гандроване и под.*) није ни трепнуо;

анї з ухом не кивнул (махнул, рушел) (*на дачий розказ и под.*) није ни мрднуо;

биц дакого по ухox: **хто це бил по ухox же биш то робел!?** ко те је терао да то урадиш!?

блато по уха блато до ушију; **бої ше же му уха (власи) омаржню** (*не знял шапку при поздраву*) има врапца под

капом; **вицагац дакому уха** ишчупати (извући) коме уши; **дац дакому позауха** опалити коме шамарчину; **дойсц дакому до ухox** доћи коме до ушију; **єдно другому по уха** једно другом до ува; **залюбиц ше по уха** заљубити се до ушију; **замасцени (заблацини) по уха** умазан (блатњав) до ушију; **мац ценки уха (добре чуц)** бити танких ушију, имати зечје уши; **на єдно войдзе на друге видзе** кроз једно уво ује кроз друго изађе; **напнуц уха** наћулити уши; претворити се у уво; **нїхто це не бил по ухox** нико те није терао да то радиш; **осдли (огризли) би му уха** јако се лакоме на његово јело; ~ **ци твојо** богара ти твога

ухов -а -о **1.** ушни; **2.** шкржни; ♦ ~ **коритко** *анат.* ушка, ушна шкољка

уход *х.* **1.** (*на обекту*) улаз; **2.** (*уходзене*) улаз, улазак

уходзени -а -е уходан

уходзеносц *ж.* уходаност

уходщиц -им *незак.* **1.** улазити; **2.** (*до превозки*) улазити, укрцавати се

уходщиц ше -им ше *зак.* уходати се

уходни -а -е улазни

уходница *ж.* улазница

ухпац -ам *зак.* увући, завући; турити; утрпати; углавити

ухпац ше -ам ше *зак.* увући се, завући се; утурити се; утрпати се; углавити се; утиснути се

уцагнути -а -е увучен; ♦ ~ **шорик** (*нови пасус*) увучен ред

уцагнуц -нем *зак.* **1.** (*ухпац*) увући, завући; **2.** (*зариц*) зарити; уринуту; уронити; забити; ~ **главу медзи плєца** забити главу међу рамена; **3.** (*уцицац*) увући; усркати; ушмркати; **4.** (*гнот на лампи же би слабе швицела*) уврнути, утулити, нажмити; ~ **лампу** уврнути лампу; **уцагнї лампу же би дзеци могли спац** уврни лампу да деца могу да спавају; **5.** *прен.* увући, уплести; умешати; ~ **дакого до звaди** уплести кога у свађу

уцагнуц ше -нем ше *зак.* **1.** (*вохпац ше*) увући се, завући се; **2.** (*покрадзме войсц*)

уући се; ушуљати се, ушуњати се; **3.** уући се, упузати

уцаговац -гуєм *незак.* **1.** (*затихац*) увлачити, завлачити; **2.** (*руки, главу – заривац*) заривати; урањати; забијати; **3.** (*уцицовац*) увлачити; усрживати; ушмрживати; **4.** (*гнот на лампи*) увртати; **5.** *прен.* (*мишац до дачого*) увлачити, уплитати; мешати

уцаговац ше -гуєм *ше* *незак.* **1.** (*затихац ше*) увлачити се, завлачити се; **2.** (*покрадз-ме уходзиц*) увлачити се; ушуљавати се, ушуњавати се

уцаге *присл.* у целини; уцело; све одједном; цео; **упечену рибу предложела на стол** ~ печену рибу сервирала је на сто целу

уцац утнем *зак.* **1.** (*з батогом*) ошинути, шибнути, швићнути; **2.** (*з палџу и под.*) звизнути, одрапити, распалити

уцек *х.* ушће

уцекац -ам *незак.* **1.** (*улівац ше*) утицати; **2.** *заст. оп.* **сцекац**

уцекнуц -нем *зак. заст. оп.* **сцекнуц**

уцелотворенс *с.* утеловљење

уцена *ж.* уцена

уценіц -ім уценити

уценьовац -нюєм *незак.* уцењивати

уценьовач *х.* уцењивач

уцепеліц ше -ім *ше* *зак. оп.* **уцополіц ше**

уцерац -ам *незак.* брисати

уцерац ше -ам *ше* *незак.* брисати се

уцерач *х.* и **уцераче** *с.* **1.** брисач; **2.** отирач

уцинац -ам *незак.* ударати; швићкати; шибати; оплетати; ~ **коња з батогом** оплетати коња бичем; ~ **дакого з очми** севати на кога очима

уцискац -ам *зак.* **1.** (*ухпац*) угурати, гурнути; турити; утрпати; углавити; **2.** *коц.* (*удриліц*) угурати, гурнути; ~ **фурик до шопи** угурати колица у шупу

уцискац ше -ам *ше* *зак.* угурати се

уцисковац -куєм *незак.* **1.** угуравати; **2.** (*класц одцисок*) утискивати

уцисковац ше -куєм *ше* *незак.* угуравати се

уциснуц -ишнем *зак.* (*положиц одцисок*) утиснути

уцихнуц -нем *зак.* **1.** заћутати, ућутати, утихнути; **2.** (*змириц ше – о витре, бурі*) утихнути; утишати се, стишати се

уциховац -хуєм *незак.* **1.** *незак.* *гу* **уцихнуц (1); 2.** (*змирицовац ше*) утишавати се, стишавати се

уцихшац (ше) -ам (*ше*) *зак. оп.* **уцишац (ше)**

уцицац -ам *зак.* усисати

уцицовац -цуєм *незак.* усисивати, усисавати

уцицовач *х.* усисивач

уцицујуци -а -е усисни

уцишац (ше) -ам (*ше*) *зак.* утишати (*се*), стишати (*се*)

уцишиц (ше) -им (*ше*) *зак. оп.* **уцишац (ше)**

уцишовац (ше) -шуєм (*ше*) *незак.* утишавати (*се*), стишавати (*се*)

уцополіц ше -ім *ше* *зак.* увалити се; **уцополел ше на фотелю** увалио се у фотелю

уцукровац ше -руєм *ше* *зак.* ушећерити се

учальня *ж.* учионица

учальньов(и) а -о/-е учионички

учас *присл.* зачас; часком; у трену; одмах, за тили час

учаснік и учашнік *х.* учесник

учасніца и учашніца *х.* учесница

участвованс *с.* учешће

участвовац -вуєм *незак.* учествовати, суделовати

учасц *ж.* **1.** учешће; **2.** удео

учашнік *х.* *оп. под* **учаснік**

учашніца *ж.* *оп. под* **учасніца**

учвиркнуц -нем *зак.* уштркнути, штркнути, уштрцнути, штрцнути

учебнік *х.* уџбеник

учебніцки -а -е уџбенички

ученс *с.* учење

учени -а -е **1.** учен; **2.** **учени** -ного *х.* научник, *горв.* знанственик

ученік *х.* **1.** добар ученик; **вон бул** ~ он је био добар ученик; **2.** *рел. и др.* ученик

учерпнуц -нем *зак.* усугити, насугити (*кут-лачом*); **учерпні себе дакус юшки** наспити себи мало супе

учечиц -им *зак.* утећи, улици се

учидло *с.* училио

учиници *х. правн. (виновник)* учинилац

учинок -нку/-нка *х. заст.* 1. дело; поступак;
2. резултат

учитель *х.* учитељ; уча

учителька *ж.* учитељица

учительски -а -е учитељски

учитиовац -уєм *нєзак.* (*гу* **учитиуц**)
ућуткивати се, замукивати; завезивати

учиткац -ам *зак.* ућуткати, заћуткати

учитковац -куєм *нєзак.* ућуткивати, заћуткивати; шуткати

учитиуц -нем *зак.* заћутати, умукнути;
завезати; увући језик, метнути језик за
зубе; **учитни!** завежи!; **учитиеш уж раз?!**
хоћеш ли једном престати?!; ♦ ~ **як вша**
(уша) у **храсти** увући се у мишју рупу

учиц -им *нєзак.* I *прех.* учити; ~ **дакого**
танцовац учити кога плесати; II *непрех.*
оп. **учиц ше (1);** ♦ **нашол кого будзе**
учиц бостанцији краставце продаје; ~
школи *заст.* школовати се, учити шко-
ле

учиц ше -им ше *нєзак.* 1. (*усвойовац знанє*)
учити; **нєшка ше мам вельо учиц** данас
имам много да учим; **кед ше будзеш до-**
бре учиц, пойдзеш на лєтованє ако бу-
деш добро учио, ићи ћеш на лєтовање;
їх син ше добре учи њихов син добро
учи, њихов син је добар ђак; 2. (*за дакого*
– *виучовац ремесло, фах*) учити; **пошол**
ше учиц за електричара отишао је да
учи за електричара; 3. учити се; ~ **робниц**
учити се раду; ~ **жиц** учити се животу

учишлїц (ше) -їм (ше) *зак.* убројати (се),
урачунати (се), уврстити (се)

учишльовац (ше) -люєм (ше) *нєзак.*
убрајати (се), урачунавати (се), увршта-
вати се

учленїц (ше) -їм (ше) *зак.* учланити (се)

учленьовац (ше) -нюєм (ше) *нєзак.*
учлањивати (се)

учтиви -а -е учтив

учтивосц *ж.* учтивост

учухац -ам *зак.* утрљати

учуховац -хуєм *нєзак.* утрљавати

учуц -уєм *зак.* чути, зачути; **нє учул сом го**
добре нисам га чуо добро

учуц ше -уєм ше *зак.* 1. зачути се; допрети;
2. *взасм. повр.* чути се; **учуєме ше ише**
још ћемо се чути

уша *ж.* уш, ваш; ♦ **буц цихо як ~ у храсти**
ћутати као оловом заливен; покрити се
(поклопити се) ушима; **вшадзи ше ви-**
найдзе як ~ свуд се утрпа где га не тре-
ба

ушави -а -е вашљив

ушавосц *ж.* вашљивост

ушедзиц ше -им ше *зак.* уседети се

ушедков(и) -а -о/-е таложни

ушедлїна *ж.* талог

ушедни -а -е *оп.* **ушедков(и)**

ушеднуц ше -нем ше *зак.* уталожити се,
сталожити се, слегнути се; **прах ше**
ушеднул прашина се сталожила; **кафа**
ше ушедла кафа се слегла; **писок у води**
ше ушеднул вода се сталожила

ушеднуце *с.* талог

ушедованє *с.* таложєње

ушедовац ше -дуєм ше *нєзак.* таложити се,
слегати се; сецовати се

ушедок -дку/-дка *х.* талог

ушесцернїсциц -им *зак.* ушестостручити

ушивац -ам *нєзак.* ушивати

ушикац ше -ам ше *зак.* коц. ознојити се,
оросити се (*о стаклима и сл.*) (*оп.* **оши-**
кац ше)

ушиковац ше -куєм ше *нєзак.* коц. знојити
се, сузити (*о стаклима и сл.*) (*оп.* **оши-**
ковац ше)

ушиц -иєм *зак.* 1. сашити; **ушила себе сук-**
ню сашила је себи хаљину; 2. (*уруциц зоз*
ишцом) ушити

ушка *с. мн. оп.* **ухо (4)**

ушкалїц ше -їм ше *зак.* озледити се, повре-
дити се

ушко *с.* 1. *дем.* увце, увешце, увенце; 2. (*на*
судзини и под.) уво, дршка, ушка, ушица;
3. (*на игли*) ушица, уво; 4. (*на раму окуля-*
рох) ушица; 5. **ушка мн.** (*конци женскей*
хусточки) крајеви; ♦ **прецагнуц ше през**
иглово ~ провући се кроз иглене уши

ушкрабнуц (ше) -нем (ше) *зак.* огребати (се), огрепсти (се)

ушлїдзиц -им *зак.* уследити

ушмелїц ше -їм ше *зак.* усудити се; осмелити се; **кед ше ушмелї ише раз присц, та го набисм** ако се усуди још једном доћи, избићу га

ушмердзиц ше -им ше *зак.* усмрдети се

ушов -а -о (< уша) ушни

ушорене *с.* **1.** уређење; устројство; **2.** уређај

ушориц -им *зак.* уредити

ушориц ше -им ше *зак.* уредити се

ушорйовац -юєм *незак.* уређивати

ушорйовац (ше) -юєм (ше) *незак.* уређивати (се)

ушорйовацки -а -е уређивачки

ушорйовач *х.* уређивач

ушпацирац ше -ам ше *зак.* ушетати

ушпйовац -юєм *незак. оп.* успавйовац

ушпороване *с.* уштеда; ~ **часу** уштеда времена

ушпоровац -руєм *зак.* уштедети

ушприцовац -цуєм *зак.* убризгати, ушприцати

ушприцовйовац -юєм *незак.* убризгавати, ушприцавати

ушпююци -а -е успављујући

уштвернїсциц (ше) -им (ше) *зак.* учетворостручити (се)

уштрעד *прим. з ген.* усред; ~ **ноци** усред ноћи

уштухнуц -нем *зак.* **1.** убости; боцнути; **2.** (*з руку до реброх*) мунути; **уштухнул до ньго з локцом** мунуо га је лактом; **3.** *прен.* убости, боцнути, лецнути; **тоти слова го уштухли** ове речи су га уболе

уштухнуце *с.* убод

ушесциц -им *зак.* усрећити

ушесциц ше -им ше *зак.* усрећити се

ушесцоватељ *х.* усрећилац, усрећитељ

ушесцовац -цуєм *незак.* усрећивати

ушесцовац ше -цуєм ше *незак.* усрећивати се

ушесцовач *х. оп.* ушесцоватељ

ушешлївиц (ше) -им (ше) *зак. оп.* ушесциц (ше)

ушипнуц -нем *зак.* уштинути; штипнути

ушипнуце *с.* уштип

уява *ж.* **1.** лик; сподоба; **2.** авет; ~ **войни** авет рата; **3.** представа, имагинација

уяш *х.* (*кратки капут або бунда*) јанкел (в.), гуњ

Ф

фабрика *жс.* фабрика, *горв.* творница
фабрикант *х.* фабрикант, *горв.* творничар
фабрикат *х.* фабрикат
фабриков -а -о (*хтори ше одноши на фабрику*): ~ здание зграда фабрике
фабриковац -куем *зак. и незак.* фабриковати
фабрични -а -е фабрички, *горв.* творнички; ~ продукт фабрички производ
фабула *жс.* фабула
фаворизовац -зуем *зак. и незак.* фаворизовати, фаворизирати
фаворит *х.* фаворит
фаворитка *жс.* фавориткиња
фагабунда *жс. и х. и фагабундаш х. оп. вагабунд*
фаган *х. (гунцут)* мангуп, обешешак; **то-ти хлапци знаю буц фагане** ови момци умеју да буду мангупи
фагот *х. муз.* фагот
фасрушка *жс. коц. оп. файрушка*
фаза *жс.* фаза
фазан *х.* фазан
фазанерия *жс.* фазанерија
фазанка *жс.* фазанка
фазанче *с.* фазанчић
фазни -а -е *и фазов(и)* -а -о/-е фазни
фазон *х.* фазон
фазоновац -нуем *зак. и незак.* фазонирати
файни -а -е леп; фин; добар; **не так**и е ~, **ма оштри попатрунок** није тако фин, има строг поглед
файно *присл.* лепо; фино
файронт *х.* фајронт
файрушка *жс. бот.* кадифица (Tagetes L.)
файта *жс.* врста; пасмина; сорта; ~ угља
 врста угља; ~ **кравох** пасмина крава; ~

жита сорта пшенице; **вон зоз їх ф**айти он је њихове сорте; ◇ **на ф**айту приплодни, расплодни, за приплод; **охабиц на ф**айту оставити за запат (за приплод)

файфа *жс. ткац.* цев, мосур

файчиц -им *незак.* пушити; много пушити

факир *х.* факир

факля *жс.* бакља, луч, луча

факляда *жс.* бакљада

факљоношач *х.* бакљоноша, лучоноша

факс *х. техн.* факс

факсимил *х.* факсимил

факт *х.* чињеница, фак(а)т

фактични -а -е фактичан

фактично *присл.* фактички, фактично

фактови -а -о/-е чињенички

фактографски -а -е фактографски

фактор *х.* чинилац, фактор

фактура *жс. фин., трг.* фактура

фактуровац -руем *зак. и незак.* фактурисати, фактурирати

факултативни -а -е факултативан

факултет *х.* факултет

факултетов -а -о (*хтори припада факултету*) факултетски

факултетски -а -е факултетски

фаланга *жс.* фаланга

фаластовац -туем *незак.* распарчавати; черечити; мрцварити

фалат *х.* **1.** комад; ~ **хлеба** комад хлеба; **театрални** ~ позоришни комад; **2.** (*невельке розстояне, часц драги и под.*): **були на фалаце од нас** били су на невеликој удаљености (мало даље) од нас; **помог му копац кукурицу на фалаце** помогао му је да копа кукуруз на једном делу њиве; ◇ **предавац на** ~ (**на кили, на**

литри) продавати на комад (на крчму);
 ♦ **добри човек як ~ хлеба** душа од човека, као хлеб, задушна баба; **чловек таки на ~** (то вельки, целати чловек) људескара
фалаток -тка х. **1.** комадић, парче; ~ цегли комадић цигле; ~ **жеми** парче земље; **2.** залогај; **3. фалатки** мн. **а)** (дачого розбитого) крш; **б)** (при резаню платна, металу) фурда; ♦ **добри (масни, вельки) фалаток** добар залогај
фалаточок -чка дем. х. комадић, парченце
фалацик х. дем. комадић, парченце
фалациско х. аугм. комадина
фалда жс. (ранц) фалта; набор
фалсчни -а -е заст. (нечири) притворан, лажан, неискрен
фалсчник х. заст. притворица, неискрен човек
фалсификат х. фалсификат
фалсификатор х. фалсификатор
фалсификация жс. фалсификација
фалсификовац -куем зак. и незак. фалсификовати
фалш прикм. испрем. и присл. фалш
фалшиви -а -е лажан; извештачен, усиљен; надри-; **фалшиви пенсжи** лажан новац; ~ **радосц** извештачена радост; ~ **майстор** надримажтор; ~ **лікар** надрилекар; ~ **ученосц** надриученост
фальчиц -им зак. оп. **файчиц**
фама жс. фама
фамелия жс. породица, фамилија, горв. обитель; ♦ **по фамелиї** наследно
фамелийни -а -е породични, горв. обительски
фамилія жс. **1.** оп. **фамелия**; **2.** биол. и др. фамилија
фамозни -а -е фамозан
фанатиз(е)м -зму/-зма х. фанатизам
фанатизовац (ше) -зуем (ше) зак. и незак. фанатизовати (се), фанатизирати (се)
фанатик х. фанатик
фанатични -а -е фанатичан
фанг х. коц. тор
фангла жс. буд. фангла, кашика
фантазер х. сањалица, машталац, фантазер

фантазийносц жс. маштовитост
фантазирац -ам и **фантазировац** -руем нсзак. фантазирати; сањарити; маштати
фантазия жс. фантазија; уображење; уобразиља; маштанија, машта
фантаст -та и **фантаста** -ти х. фантаст(а)
фантастика жс. фантастика
фантастични -а -е фантастичан
фантом х. фантом
фантомка жс. (маска прејг твари) фантомка
фантомски -а -е фантомски
фанфара жс. фанфар, фанфара
фар х. звич. мн. трансп. фар
фара жс. заст. парохија
фараон х. ист. фараон
фарагун х. неваљалац, нитков, погано створење
фарба жс. боја
фарбар х. бојација, фарбар
фарбара жс. (предавальня фарбох) фарбара
фарбарня жс. (роботня у хторей ше фарби платно и под.) бојациница, фарбарница
фарбарски -а -е **1.** бојацијски; **2.** цицан; **фарбарски хусточки** цицане мараме; ~ **сукня** цицана сукња; ♦ ~ **платно текст.** циц
фарбени -а -е бојен
фарбидло с. (за фарбенє твари) руменило
фарбиц -им незак. **1.** бојити; фарбати; **2.** коц. (печацовац) бојити дрвеним бојицама
фарбиц ше -им ше незак. (фарбиц твар) фарбати се; шминкати се; белити се
фарбянка жс. једнобојно јаје
фаризей х. оп. **фарисей**
фариковац -куем незак. (заношиц ше добока при круценю) ошијавати, заошијавати се; при круценю, у швидкосци, санки з нами **фариковали**, лемцо зме ше не **виврацели** при скретању, у брзини, санке су се с нама заошијавале, тек што се нисмо преврнули
фарисей х. ист. и прен. фаризеј, фарисеј
фаркаш х. вук, курјак; ♦ **фаркаши жедли** (посдли) **жиму** (оцеплєло, чувствує ше же блізо яр) ≡ свети Сава ставио угарак у земљу, мирише на пролеће; не **жедли**

(не посли) **фаркаши** жиму отоплило је, али још није крај зиме

фаркаши -а -е вуч(и)ји, курјачки

фаркашица ж. вучица, курјачица

фаркашки -а -е вуч(и)ји, курјачки; ♦ ~ **пес** вучјак

фаркаше -еца с. вуче, вучић

фаркнуц -нем *зак. оп.* **фартнуц**

фарма ж. фарма

фармакологија ж. фармакологија

фармацеут х. фармацевт

фармација ж. фармација

фармер х. фармер

фармерки мн. фармерице, фармерке

фармерски -а -е фармерски

фаровац -руем (од *дакого/дачого*) *нзак.* избегавати; **не бул хто купиц слабу жем при лукох, бо людзе фарую од такей жем** није био ко да купи слабу земљу уз ливаду, јер људи избегавају такву земљу

фарса ж. фарса

фартац -ам *нзак.*: ~ **коња** або **краву** (зоз *словом „фарто” спонукац коња або краву же би ше помкли з места*) (в)артокати (фартокати) коња или краву (в.)

фартац ше -ам ше *нзак.* вртети се лево-десно (о привезаном коњу или крави)

фартнуц -нем *зак.*: ~ **коња** або **краву** (зоз *словом „фарто” спонукнуц коња або краву же би ше помкли з места*) (в) артокнути (фартокнути) коња или краву

фартнуц ше -нем ше *зак.* (помкнуц ше з места — о привязаним коњови або крави) (в)артокнути се, фартокнути се; ♦ **фартнї ше** *фам.* макни се

фарто *викр.* на коња або краву *най ше помкне з места* (ф)арто (в.), варто (в.)

фартух х. кецеља, прегача; ♦ **може (могла би) го у фартуху ношиц** жена има малога мужа

фартушок -шка х. *дем.* кецељица, прегачица

фарчиц -им *нзак.* буктати, буктети, пламтети

фасада ж. фасада

фасадни -а -е фасадни

фасованє с. следовање; **достац** ~ добити следовање

фасовац -суем *зак. и нзак.* **1.** добијати, следовати; **вон на дзень фасує три сдзєня** он дневно следује три obroка; **2. прен.** добити/добијати батина; бити кажњен

фасцикла ж. фасцикла

фасцинантни -а -е фасцинантан

фасциновац -нуем *зак. и нзак.* фасцинирати

фаталист -та и **фаталиста** -ти х. фаталист(а)

фаталистични -а -е фаталистичан, фаталистички

фатални -а -е фаталан

фатаморгана ж. фатаморгана

фатюга ж. залистак, заперак; ♦ **аж фатюги (аж корєнь)** пушел јако дуго је седео (на путовању, код неког у кући и сл.)

фатьол х. **1.** (млодей) шлајер, вео; **2.** (часц женского муслиманского облєчива) фєреда, зар; **3.** (за рани) завој, газа; **4.** (покривач) копрена, вео; ~ **цмоти** вео мрака

фатьолови -а -о/-е од газе

фаул х. *спорт.* фаул

фаулирац -ам и **фауловац** -луем *зак. и нзак.* фаулирати

фауна ж. фауна

фах х. струка

фахман х. *заст.* стручњак; махер; уметник

фаховец -вца х. стручњак

фахови -а -е стручан

фахово *присл.* стручно

фаховосц ж. стручност

фацнуц -нем *зак.* бацити (усути и сл.) густу масу; **фацнул му полну вареху замешки на танєр** усую му је пуну кутлачу качамака на тањир

фашєнги мн. *цєркв.* покладе, фашанге, фашанке

фашєнгов(и) -а -о/-е који се односи на покладе; **фашєнгово забави** забаве у време поклада

фашиз(е)м -зму/-зма х. фашизам

фашина ж. *водопр.* фашина

фаширани и **фашировани** -а -е кух. фаширан; ~ **шницла** фаширана шницла
фашист -та и **фашиста** -ти х. фашист(а)
фашистични -а -е фашистички
фашистка и **фашисткиња** ж. фашисткиња
фебруар х. фебруар, *горв.* вељача
фебруарски -а -е фебруарски, *горв.* вељачки
федерализ(е)м -зму/-зма х. федерализам
федеративни -а -е федеративан
федерация ж. федерација
федьвер х. *заст.* оружје
фейдер х. федер, опруга
фейдеровац -руем *нзак.* федерирати
фейдеров(и) -а -о/-е са федерима; ~ **фотеля** фотеля са федерима
фекалиј ж. *мн.* (сд. фекалия) фекалије
фекални -а -е фекални
фектованс с. секирација
фектовац ше -туем ше *нзак.* **1.** секирати се, често мислити о неком проблему; **фектуем ше** **яки з того недоброго хлапца будзе человек** све мислим о томе какав ће од овог неваљалог дечака бити човек; **2.** *коц.* (нацаговац ше, биц ше) качити се, натезати се, тући се
фела ж. *беш.* врста (оп. **файта**)
фелсѣловац -люем *нзак.* *заст.* **1. а)** одговорити/одговарати; **б)** (одбуљковац) грубо одговорити/одговарати; **в)** (коровац директни одвит) околишати, заобилазити; **2.** свашта причати, баљезгати
фелътон х. фелътон
феминиз(е)м -зму/-зма х. феминизам
феминизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и нзак.* феминизирати (се)
феминист -та и **феминиста** -ти х. феминист(а)
феминистка ж. феминисткиња
фен х. фен
фендер х. *заст.* судски извршилац
фендовац -дуем *зак. и нзак.* *заст.* извршити/извршавати принудну наплату
феникс х. *митол., прен.* феникс
феномен х. феномен
феноменални -а -е феноменалан
фер *прикм. непрем. и присл.* фер

фергетъов х. *поль.* (часц коча) вртуљ, обртањ
ферибот х. ферибот
фериј ж. *мн. шк.* ферије
феријалсц -лица х. феријалац
феријални -а -е феријалан
ферментация ж. ферментација
ферментовац -туем *зак. и нзак.* ферментирати, ферментисати, ферментовати
ферметик х. непогода, олуја; ружно време
ферплей х. ферплеј
фертаљ х. **1. а)** четврт; ~ **кили** четврт киле; ~ **годзини** четврт часа; **б)** *заст.* (петнац минути); ~ **на дванасту** једанаест и петнаест; ~ **на трецу** два и петнаест; **три фертаљ** на дзешату петнаест до десет; **три фертаљ** на годзину петнаест до један; **2. заст.** „фертаљ” (стара мера за земљу, 8 јутара оранице)
фертаљош х. *заст.* „фертаљош” (сељак који има много јутара земље)
фес х. фес
фестивал х. фестивал
фетиш х. (предмет обожовања при примитивних племенах) фетиш
фетус х. *мед., вет.* фетус
феуд х. *ист.* феуд
феудалсц -лица х. феудалац
феудализ(е)м -зму/-зма х. феудализам
феудални -а -е феудалан
феферона ж. *агр.* феферон
фешта ж. фешта
фи *викр.* фуј, тфу(ј); ♦ **звонка** **фине а зод-нука** **фи** споља гладац а изнутра јадац
фибра ж. *анат., прен.* фибра
фи-га *викр.* ух, ху; ~, **але горучо!** ух, што је врућина
фигля ж. штос; шала; шеретлук; лакрдија; **вирабяц** **фиглі** изводити штосове, лакрдије
фигляр х. шаљивац; шерет; враголан; лакрдијаш, комедијаш; спадало
фигляриц -им *нзак.* шалити се; завитлавати се; лакрдијашити; комедијашити; изводити штосове
фиглярка ж. шаљивица, шаљивка; враголанка; лакрдијашница; комедијашница

фиглярски -а -е шалјив; враголански; шеретски; лакрдијашки; комедијашки

фиглярство с. шеретлук; враголанство; лакрдијашење; комедијашење

фигльош х. оп. **фигляр**

фигура жс. фигура

фигуративни -а -е фигуративан

фигурка жс. дем. фигурица

фигуровац -руем *незак.* фигурисати, фигурирати

физика жс. физика

физиолог х. физиолог

физиологийни -а -е физиолошки, физиологиски

физиология жс. физиологија

физиономија жс. физиономија

физиотерапија жс. физиотерапија

физички -а -е (од **физика**) физички; ~ закон физички закон

физичар х. физичар

физични -а -е **1.** оп. **физички**; **2.** (материјални; мануални) физички; ~ работа физички рад

физично присл. физички

физкултура жс. физкултура

физкултурни -а -е физкултурни

физкултурник х. физкултурник

фийовка жс. **1.** фиока; **2.** поль. (градка) леја

фийовков -а -о: ~ замарзовач кер. стајаћи (стојећи) замрзивач (оп. орманов)

фийовчка жс. дем. фиоче, ладица

фиксни -а -е фиксни

фиксирац -ам и **фиксовац** -суем *зак. и незак.* фиксирати

фиктивни -а -е фиктиван

фикус х. бот. фикус

фикција жс. фикција

фил х. фил, надев

филагория жс. заст. (хижка у парку, заградки) сеница

филадендрон х. бот. филадендрон

филантроп х. филантроп

филантропија жс. филантропија

филантропски -а -е филантропски

филателист -та и **филателиста** -ти х. филателист(а)

филателија жс. филателија

филгармонийски -а -е филхармонијски

филгармония жс. филхармонија

филе х. кух. филе

филер х. ист. (дробни австро-угорски *пенџ*) филир

филигран х. филигран

Филипинец -нца х. Филипинац

филипински -а -е филипински

филистер -тра х. филистар

филистерски -а -е филистарски

филијала жс. филијала

филм х. филм

филмовац -муем *зак. и незак.* филмовати

филмски -а -е филмски

филовац -луем *незак.* кух. надевати, пуни-ти, фировати

филзоф х. филозоф

филзофирац -ам оп. **филозофовац**

филзофија жс. филозофија

филозофовац -фуем *зак. и незак.* филозофирати

филозофски -а -е филозофски

филоксера жс. бот. филоксера

филолог х. филолог

филологийни -а -е филолошки

филология жс. филологија

филтер х. филтер

филтровац -руем *зак. и незак.* филтрирати

филц х. текст. филц

филцов(и) -а -о/-е филцан

филько х и **фильков** х. будала; бленто, блезган; тикван; шмоклан, шмокло; ♦ **як** [~] з **конопох** **выплашени** човек неуредне, запуштене спољашњости

финале с. финале х.

финалист -та и **финалиста** -ти х. финалист(а)

финални -а -е финалан

финансиер х. финансијер

финансиј жс. мн. финансије

финансијни -а -е финансијски

финансовац -суем *зак. и незак.* финансирати

финансовач *х. оп.* финансиер

финеса *жс.* финеса

Финсц -нца *х.* Финац

фини -а -е **1.** леп; ~ **кнѣжка** лепа кнѣга; ~ **филм** леп филм; **2.** фин; ~ **чловек** фин чловек; ~ **смак** фин укус

финиш *х. спорт.* финиш

финкац -ам *нзак.* кењкати, слинити; поплакивати

финкаци -а -е кењкав; плачљив; шмрцав

Финкиня *жс.* Финкиња

фино *присл.* **1.** лепо; ~ **проповедац** лепо причати; **2.** фино

фински -а -е фински

финосц и **финота** *жс.* финоћа; танчина

фирер *х. (вожд)* фирер

фире-фуре *х. и с. неспрем. подим., звич. у злученю* **якеш** ~ (чловек на неважней функциј) нека квака; **и вон у фирми** **якеш** ~ и он је у фирми нека квака

фиркац -ам *нзак. пейор.* шкрабати, шврљати

фирма *жс.* фирма

фирмописец -сца *х.* фирмописац

фирнайз *х.* фирнајз, фирнајс

фиронга *жс.* завеса

фиронгочка *жс. дем.* завесица

фириц *х. (цверенка з хтору дацо дочасно по-приквачоване)* ујамак

фирицац -ам *нзак. (дочасно приквачовац з цверенку)* фирцати

фисия *жс. физ.* фисија

фискални -а -е фискалан

фитотерапия *жс.* фитотерапија

фитюла *жс.* фићула (*в.*)

фитькац -ам *нзак.* фућкати

фитьовка *жс. (мала скленѣчка з алкоголом)* фићок, сатљик, фраклић

фицерий *х. : ♦* **могол би лециц** **як** ~ *подим. (барз є худи)* кост и кожа

фицков *х.* факин, фрајер

фича *х. (файта авта)* фића

фичов *х. ридк. оп.* **фича**

фичура *жс. заст. (вареха за сипанє помийох)* ћаса (*в.*)

фишек *х.* фишек

фиякер *х.* фијакер

фиякерист -та и **фиякериста** -ти *х.* фијакерист(а)

фиялка *жс. бот.* **1.** шебој (*Erysimum*); **2.** *заст. оп.* **любичница**

фиям *вок. (брацику, пайташ)* друшкане; бато; **цо ти ту, ~, робиш?** шта ти, друшкане, радиш овде?

фияско *х.* фијаско

фйорд *х. геогр.* фјорд

флагрантни *присл.* флагрантан

фламенко *х. (андалузийски танец)* фламенко

фламинго *х. зоол.* фламинго

фланел *х. текст.* фланел

фланелов(и) -а -о/-е фланелски

фластер *х.* фластер

фластеровани -а -е поплочан; ~ **двор** поплочано двориште

флаута *жс.* флаута

флаутист -та и **флаутиста** -ти *х.* флаутист(а)

флегма *х.* флегма

флегматик и **флегматичар** *х.* флегматичар, флегматик

флегматични -а -е флегматичан

флексибилни -а -е флексибилан

флексия *жс. грам.* флексија

флерт *х.* флерт

флертовац -туєм *нзак.* флертовати

флеш *х. информ.* флеш

флиспапер *х.* флиспапир

флобер *х. (пушка малого калибра)* флобер(т), флорбертица

флора *жс.* флора

флота *жс.* флота; марина

флотила *жс.* флотила

флуид *х.* флуид

флуидни -а -е флуидан

флуор *х. хем.* флуор

флуоресцентни -а -е флуоресцентан

флуоресценция *жс. физ.* флуоресценција

флюндра *жс. заст.* **1. а)** сукња; **б)** стара одећа; **в)** **флюндри** *мн.* рите, дроњци; **2. прен. (несиорова жена)** жена неморалног понашања, фукса

флюти *ж. мн.* (ед. флюта) кул. кнедле с маком

фляз *х. оп.* пляз

флязом *присл. оп.* плязом

фляша *ж.* боца, флаша

фляшка *ж.* боца, флаша; бочица, флашица

фляшочка *ж.* 1. мастионица, дивит; 2. дем. бочица, флашица

фоас *х.* фоаје

фобия *ж.* фобија

фогаш *х.* чивилук

фогашик *х. дем.* чивилук (мањи)

фогмер 1. *випр. заст. при штиканю пса на статок држи га (је); 2. присл. у функц. пред.: будзе ~ (будзе жимно пре наглу пременку хвилі)* биће хладно; биће гадно

фодбал *х.* фудбал

фодбалер *х.* фудбалер

фодбалиста *х. заст. оп.* фодбалер

фодболовац ше -луем ше *незак.* играти фудбал

фодбалски -а -е фудбалски

фодра *ж.* набрана трака, карнер

фодровани -а -е *скравец.* набран

фодрочка *ж. дем.* карнерић

фойтовац (ше) -туем (ше) *незак.* гушити (се)

фойтовач *х. воєн. (давяци газ)* загушљивац

фойтуюци -а -е загушљив; ◇ **фойтуюци** *гази* загушљивци

фока *ж. зоол.* фока

фокстериер *х. (ловарски пес)* фокстеријер

фокстрот *х. (танец)* фокстрот

фокус *х. физ., мед.* фокус, жижа

фол *х. арг.* (видумка, видумство) фол

фолирац -ам и **фолировац** -руем *незак.* фолirati

фолия *ж.* фолија

фолклор *х.* фолклор

фолклорист -та и **фолклориста** -ти *х.* фолклорист(а)

фолклорни -а -е фолклорни

фольба *ж. заст.* савет; дац дакому фольбу дати коме савет, посаветовати кога

фольовка *ж. бот.* попонац (*Convolvulus arvensis* L.)

фон *х.* фон

фонд *х.* фонд

фондация *ж.* фондација

фонема *ж. грам.* фонема, фонем

фонетика *ж.* фонетика

фонетични и фонетски -а -е фонетски, фонетички

фонология *ж.* фонологија

фонт *х. информ.* фонт

фонтана *ж.* фонтана

фора *ж. (предносц)* фора, фор

фораш *х.* 1. извор подземне воде; 2. закиснуто место на камари

форгов *х.* вртлог; вихор; ♦ **буц под форговым** (буц дакус пияни) бити под гасом

форгов-карика *х. (двойніста каричка за вязанє статку)* обртањ

форинт *х. и форинта* *ж.* форинт, форинта

форканс *с.* фрктање, фрка

форкац -ам *незак.* 1. (о коньови) фрктати, фркати; 2. (поцаговац з носом) шмркати

форкнуц -нем *зак.* 1. (о коньови) фркнути, зафркати; 2. (поцагнуц з носом) шмркнути

форлап *х. (перша палєнка)* првенац

форма *ж.* форма

формализ(е)м -зму/-зма *х.* формализам

формалист -та и **формалиста** -ти *х.* формалист(а)

формалистични -а -е формалистички, формалистичан

формални -а -е формалан

формалносц *ж.* формалност

формат *х.* формат

формация *ж.* формација

формовац (ше) -муем (ше) *зак. и незак.* 1. обликовати (се); 2. формирати (се)

формула *ж.* формула

формулар *х.* формулар

формуляция *ж.* формулација

формуловац -луем формулисати, формулирати, формуловати

форсир(ов)ани -а -е форсиран

форсирац -ам и **форсировац** -руєм *незак.*
форсирати

фортепьяно х. фортепијано

фортификация жс. фортификација

форум х. форум

фосил х. фосил

фосилни -а -е фосилан

фосфати х. мн. хем. фосфати

фосфор х. хем. фосфор

фосфоресценция жс. физ. фосфоресцен-
ција

фосфорни -а -е фосфорни

фотеля жс. фотеля

фотляк х. лењ дечак или момак, ленчуга

фотоаматер х. фотоаматер

фотоапарат х. фотоапарат

фотогенични -а -е фотогеничан

фотограф х. фотограф

фотография жс. фотографија

фотографовац (ше) -фуєм (ше) *зак. и незак.*
фотографисати (се), фотографирати (се)

фотографски -а -е фотографски

фотокопирац -ам и **фотокопировац** -руєм
зак. и незак. фотокопирати

фотокопия жс. фотокопија

фото-монтажа жс. фото-монтажа

фоторепортер х. фоторепортер

фототипски -а -е друж. фототипски

фошпон х. *заст. срим.* 1. општинска кола;
2. оп. ординанц

фра *непрем. цркв. кат.* фра

фрагмент х. фрагмен(а)т

фрагментарни -а -е фрагментаран

фраер х. 1. швалер; пријатељ; љубавник; 2.
заст. драги, драган; младић

фраерене с. швалерај

фраериц ше -им ше *незак. пейор.* водати
се; швалерати се, швалерисати се

фраерка жс. 1. швалерка; пријатељица;
љубавница; 2. *заст.* драга, драгана; де-
војка

фраеркош х. женскар, женскарош; сукња-
рош

фраеркошка жс. бећаруша, намигуша, ко-
кетуша

фраеров -а -о 1. љубавников, швалеров; 2.
заст. драганов; ♦ **фраерово баюси** бот.

1. мачков брк (*Nigella damascena*); 2.
лепи човек (*Impatiens balsamina*)

фраерочка жс. *дем. и гипок.* драга, драгана

фраерош х. *заст. оп.* **фраеркош**

фраерошка жс. *оп.* **фраеркошка**

фраза жс. фраза

фразеологични -а -е фразеолошки

фразеология жс. фразеологија

фразер х. фразер

фразирац -ам и **фразовац** -зуєм *незак.*
фразирати

фрај *присл.* фрај

фрајла жс. 1. *подим.* фрајлица; 2. *заст.*
госпођица, фрајла

фрајцимерка жс. *заст. (служница)* соба-
рица; служавка

фрак х. фрак

фрактура жс. *мед.* фрактура

фракция жс. фракција

фракцияш х. фракционаш

фракцияштво с. фракционаштво

фрамасон х. (*масон*) фрамасон, фрамазон

франацки -а -е (*од Франки*) франачки

франк х. франак

Франки х. мн. (*ед.* Франк) *ист.* Франци

франко *присл. тарг.* франко

франта 1. жс. шала; 2. у *функц. пред.* а)
х. шаливац, шаливција; **але** є ~ ала је
шаливција; б) жс. шаливица, шаливка;
♦ **априлска** ~ априлска шала; ♦ **без**
франти шалу на страну; **доказовац**
(**закладац**, **вирабцац**, **точич**) **франти**
заметати (збијати, правити, терати)
шале; **не брац франту (шалу)** озбиљно
схватити, видети да нема шале; **нет**
франти нема лабаво; **у франти** у шали,
шале ради

франтоване с. шеге, шегачење

франтовац -туєм *незак.* шалити се,
шегачити се

франтовљиви -а -е шалив

франтовљиво *присл.* шаливо

франтовни -а -е *оп.* **франтовљиви**

франтовнік х. *оп.* **франтош**

франтовніца жс. *оп.* **франтошка**

франтош *х.* шаљивац, шаљивџија
франтошка *ж.* шаљивица, шаљивка
францисканец -нца *х. цркв. кат.* фрањевац, францискан, францисканац
францискански -а -е фрањевачки
францияш *х.* (коњ з „гузловатима” коленами, *хтори ше при ходу стлукаю*) чукљајив коњ; ♦ **ходзи як** ~ (*ходзи стлукаюци колена – о човекови*) има икс-ноге
Француз *х.* Француз
французки -а -е француски
фрапантни -а -е фрапантан
фрапировац (ше) -руєм (ше) и **фраповац** (ше) -пуєм (ше) *зак. и незак.* фрапирати (се); забезекнути (се)
фрас *х. звич. мн. мед.* фрас, шклопац; од **страху го влапел** ~ од страха га је спопао фрас; ♦ **ки ~?!** који враг?!; **ки ци ~?** који ти је враг?; **ки це ~ там однес!?** који враг те је тамо однео!?!; **ягда го ~ трима** као изван себе, као да није при себи
фратер -тра *х. цркв. кат.* фратар
фрегата *ж. помор.* фрегата
фрез *х. техн.* глодало
фрезовац -зуєм *незак.* глодати
фреквентни -а -е фреквентан
фреквенција *ж.* фреквенџија
фрефт *х. оп.* френт
френетични -а -е френетичан, френетички
френт *х. ремес. заст. (одрабјане трирочног калфовског стажу)* френт
фреска *ж.* фреска
фриволни -а -е (*поверхови*) фриволан
фригидни -а -е фригидан
фрижидер *х.* фрижидер, хладњак
фризер *х.* фризер
фризерка *ж.* фризерка
фризерня *ж.* фризерница
фризерски -а -е фризерски
фризирац (ше) -ам (ше) и **фризировац** (ше) -руєм (ше) *зак. и незак.* фризирати се
фризура *ж.* фризура
фрикативни -а -е фрикативан, струјни; ♦ **фрикативни консонанти** *фон.* струјни сугласници
фришки -а -е **1.** свеж, фришак; тазе; **2.** брз

фришко *присл.* брзо
фриштик *х.* доручак
фриштиковац -куєм *зак. и незак.* доручковати
фрондла и **фрондля** *ж.* прња, рита
фронт *х.* фронт
фронта *ж. заст. оп.* фронт
фронтални -а -е фронталан
фронташ *х.* фронташ
фронтони -а -о/-е фронтонни, фронтонски
фронцла *ж. (ройта)* фронцла
фротир *х. текст.* фротир
фрустрация *ж.* фрустраџија
фрустрирац -ам и **фрустровац** -руєм *зак. и незак.* фрустрирати
фрушкогорски -а -е фрушкогорски
фу *викр. оп.* **фуй**
фуга *ж. муз.* фуга
фугна *ж. буд.* фуга, фугна
фуговац -гуєм *незак. буд.* фуговати
фузионовац (ше) -нуєм (ше) *зак. и незак.* фузионисати (се), фузионирати (се)
фузия *ж. (злучоване)* фузија
фуй *викр.* фуј, тфу(ј)
фуйдац -ам *незак. експр. (о витре)* дувати; јако дувати
фук *оном. (при руцању або одруцованю дачого)* фрк; **вжал стари ципели** и ~ **з нїма до шмеца** узео је старе ципеле и фрк с њима на сметиште
фукалка *ж. (штреляци прибор)* пухаљка
фукац -ам *незак.* дувати, *горв.* пухати (*кроз цевчицу и сл.*)
фукнуц -нем *зак.* дунути, *горв.* пухнути (*кроз цевчицу и сл.*)
фундамент *х.* темељ; ♦ **розваляц же би ані** ~ **не остал** сравнити са земљом
фундаментални -а -е фундаменталан; темељан
фундаментни -а -е: ~ **камень** камен-темељац
фундаментовац (ше) -туєм (ше) *незак.* темељити (се), заснивати (се)
фундатор *х.* фундатор
функционални -а -е функционалан
функционер *х.* функционер, функционар

функціоновац -нуєм *зак.* и *незак.* функціонисати, функціонирати

функція *жс.* функція

фунта *жс.* **1.** *заст. (стара мера за чезину, коло 1/2 кг)* фунта; **2.** (*монета*) фунта

фуныц -ям *незак.* (*капац, трациц ше*) чилети

фургон *х.* фургон

фурик *х.* **1.** трагач, трагаче; **2.** (*з ладу*) колица; **дриляц писок на фурику** возити песак на колицима

фуричок -чка *х. дем. од фурик*

фурија *жс.* (*розгнівана, зла особа*) фурија

фурк *оном.* за подражованє звука *хтори чуц при наглим руху, полсценю*) фрк

фуркадло *с.* **1.** вртешка; обрталка; **2.** елиса, пропелер

фурканє *с. дієсл. мен. < фуркац*

фурканіца *жс. пчол.* врцалица, врцалка, центрифуга

фуркац -ам *незак.* **I** *прех. пчол.* врцати, цедити; ~ *мед* врцати мед; **II** *непрех.* **1.** (*на густо падац – о шнігу*) вејати; **фурка шніг** веје снег; **2.** избијати, липтати; **з кратера вулкана фурка дим** из кратера вулкана избија дим

фуркаци -а -е: ~ *машина оп.* **фурканіца**

фуркнуц -нем *зак.* фркнути, прхнути; **тащок фуркнул на конар** врабац прхну на грану

фуркнуце *с.* прхут

фурма *жс.* **1.** облик; **2.** (*за ляце*) шаблон, калуп, творило; **3.** *кух.* модла, калуп; **4.** *скравец.* шнит, шнита; ♦ *така ~ же...* изгледа да...; ♦ **буц на єдну (на исту) фузму** бити на један (исти) калуп; **но та ~ то?** има ли то (да ли је то имало) смисла?; да ли је то умесно?; **то так и ~ тако** и треба, такав је ред; **чи то ма (мало) фузму?** *оп.* **но та ~ то?**; **яка то (цо то за) ~ ?!** какав је то начин?!

фурман *х. заст.* рабадија, кириција, фурман

фурмановац -нуєм *незак.* рабадисати

фурмасти -а -е *лепог облика, лепо обликован*

фурмастосц *жс.* уобличеност

фурмовац (ше) -муєм (*ше*) *незак.* обликовати (*се*)

фурмочка *жс. дем. кух.* модла, модлица

фурнир *х.* фурнир

фурнирац -ам и **фурнировац** -руєм *зак.* и *незак.* фурнирати

фуров *х.* **1.** бургија; сврдао; **2.** *прен. (несташине дзецко)* чиков, шило

фуровац -руєм *незак.* бушити, сврдлати, бургијати

фуровик *х.* **1.** *дем.* бургијица; бургија; сврдао; **2.** отпушач, вадичеп

фурт *присл.* стално

фуртак *х.* жив, брз, чиграст; несташан; **хлапец бега як ~ дечак трчи живо,** несташно, дечак је као чигра

фуртом-фурт *присл.* непрекидно

фурча *жс. месар.* надевалка, пушка (*в.*), шприц (*в.*)

фурчац -чим *незак.* зујати, брујати

фуснота *жс.* фуснота

футро *с. скравец.* заст. постава

футур *х. грам.* футур

футуриз(е)м -зму/-зма *х.* футуризам

футурист -та и **футуриста** -ти *х.* футурист(а)

футькац -ам *незак.* пућкати

фучац -чим *незак.* **1.** дахтати; **2.** изражавати незадовољство тихим гунђањем, стењањем и сл., уфкати, пухтати

фучиц -им *незак. коц. оп.* **фучац**

фушер и **фушляр(ош)** *х.* фушер

фушльовац -люєм *незак. кер.* **1.** фушерити, фушарити; **2.** извличити се од посла

фуява *жс. оп.* **фуявица**

фуявица *жс.* вејавица, мећава

фуяра *жс.* фура

фуяш *х. коц. оп.* **фуявица**

Х

халат *х. (файта капута)* халат

хан *х. ист.* хан

хаос *х.* хаос

хаотични -а -е хаотичан

хапац ше -пем ше (*за дачим*) *незак.*: ~ за роботу лаћати се (прихватати се) посла; отимати се (грабити се) за посао

характер *х.* карактер

характеризовац -зуем *и* **характеровац** русм *незак.* карактерисати, карактеризовати

характеристика *жс.* карактеристика

характеристични -а -е карактеристичан

характерни -а -е карактеран

харкац -ам *незак.* хракати; плъувати

харкнуц -нем *зак.* хракнути; плъунути

харковина *жс.* хракотина, исплъувак

харт *х.* хрт; ♦ **худи як** ~ сув као бакалар (као колац, као вретено)

харча *жс. зоол.* сом

харчане *с.* крклање; крклај; хропац

харчац -чим *незак.* крклаџи, хропити

харчиска *жс. аугм.* сомина

харчиц -им *незак. коц. оп.* **харчац**

хасен *х.* **1.** корист; **2.** добитак; добит; ♦ **буц на** ~ **1.** бити од користи, ваљати; доносити корист; **2.** бити за употребу; ♦ **патриц свой** ~ терати воду на свој млин

хасоване *с.* **1.** (*даякого прибору и под.*) употреба; коришћење; **2.** (*вихасновйоване*) искориштавање, искоришћавање

хасователь *х.* корисник

хасовац -нуем *незак.* **1.** (*прибор, средство и под.*) употребљавати, користити; користити се, служити се; трошити; **2.** (*вихасновйовац*) искориштавати, искоришћавати; **3.** (*дакому* – *буц на*

хасен) користити; бити користан; **преходзка хаснуе** здравју шетња је корисна за здравље; ♦ ~ **на зло** (зле) злоупотребљавати

хасновач *х. оп.* **хаснователь**

хасновити -а -е **1.** користан; **2.** целисходан **хаснолюбец** -бца *х.* интережџија, користољубац

хаснолюбиви -а -е користољубив

хаснолюбивосц *жс.* користољубље, користољубивост

хаснујуци -а -е употребан

хвала *жс. а)* хваљење, хвалисање; **то обична хвала** то је обично хвалисање; **б) похвала; **заслужели хвалу** заслужили су похвалу; ♦ **хвали до повали подим.** хвалити (дизати) кога/што до неба (до небеса); **хвали до повали а з нічого ніч** (**а на палец бруду**) хваљене јагоде – празне котарице; споља гладац а изнутра јадац**

хваліц -іџм *незак.* хвалити

хваліц ше -іџм ше *незак.* хвалити се; хвалисати се; разметати се

хвалошпив *х.* хвалоспев

хваляч *х.* хвалилац

хвалькош *х.* хвалисавац; разметљивац

хвалькошка *жс.* разметљивица

хвастане *с.* журба; ужурбан рад

хвастац ше -ам ше *незак.* журити; ужурбано радити; отимати се (грабити се) за посао

хвастаци -а -е који се журно прихвата посла; који се отима (који се граби) за посао

хвастацо присл. журно, ужурбано (*радити*)

хватац -ам *незак*. **1.** (*грабац*) грабити; лаћати се; **2.** нагло, халапљиво јести; **3.** (*о витре*) дувати у налетима; **моцни витор хватал** јак ветар је дувао у налетима; **4.** (*барз брехац*) бесно лајати

хватац ше -ам ше *незак*. **1.** (*почац ше биц*) зграбити се, шчепати се; **2.** ~ **за роботу** лаћати се (прихватати се) посла; ♦ ~ (*грабац ше*) **за гагор** гушати се

хватаци -а -е грабљив

хватачка *жс. зоол.* грабљивица

хватнуц -нем *зак. ридк. оп.* **хвациц**

хвациц -им *зак.* зграбити; дохватити; шчепати, дочепати

хвациц ше -им ше *зак.* зграбити се, шчепати се

хвиля *жс.* време; **красна** ~ лепо време; **бридка** ~ ружно време; непогода; **губи ше** ~ квари се време; ♦ **рознатра ше Иля** **яка будзе** ~ неко гледа око себе да процени какво ће бити време

хвиљка *жс.* тренутак; часак; миг; ♦ **за хвиљку** зачас; **пред хвиљку** малочас

хвиљкови -а -о/-е тренутан, тренутачан

хвост *х. реп*; ♦ **буц на хвосце** бити на репу; **витнуц** (*утнуц, вдериц*) **ше по хвосце [и (та) пойсц]** одједном се покупити и отићи; изгубити се; **уцагнуц** ~ **медзи ноги** (*постац покорнейши*) подвући (савити, увући) реп; **ходзиц за даким** **як** ~ (**як хвосцик**) пратити некога као сен (као сена), бити нечија сенка, не одвајати се од кога; као шипка уз бубањ; **як кед ше мачки на** ~ **стане, як кед биш му на** ~ **станул** (*нагло реаговао, скочел*) као да си му стао на курје око (на жуљ, на ногу); **як крава з хвостом** (*обилїц, очисциц и под.*) као крава репом, ≡ као левом руком (*окречити, почистити и сл.*)

хвостов -а -о/-е тртични; ♦ **хвостова косц** *анат.* тртица

хвосцати -а -е репат, дугореп; ♦ ~ **гвизда** (*комета*) звезда репатица

хвосцик *х. дем.* репић; ♦ **ходзиц за даким** **як** ~ стално ићи за киме, у стопу пратити кога (*обич. дете за мајком и сл.*)

хвосциско *х. аум.* репина

хелсинкски -а -е (< *Хелсинки*) хелсиншки

хемийни -а -е хемијски

хемикалия *жс.* хемикалија

хемичар *х.* хемичар

хемия *жс.* хемија

херувим *х. рел.* херувим

хиба *с.* **1.** грешка; **то твоя** ~ то је твоја грешка; **2.** (*недостаток*) грешка; мана; недостатак; **роба з хибу** роба са грешком; **тот коњ ма едну хибу** овај коњ има једну ману; **3.** пропуст, грешка; **то велька** ~ **же не провадзице културни подїи у нас** то је велик пропуст што не пратите културне догађаје код нас; **4.** (*дачия и на даким*) кривица; **не моя (не на мнє)** ~ **же ти не сцеш робиц** није моја кривица што ти нећеш да радиш; **5.** квар; ~ **була на карбуратору** квар је био на карбуратору; **6.** (*причина*) узрок; **главна** ~ **нашого неуспиху у тим же зме не организовани** главни узрок нашег неуспеха је у томе што нисмо организовани; **7.** (*пригварка*): **не можем повесц нїяку хибу на нїго** ја му не могу ништа приговорити; **не мам нїяку хибу** немам никакав приговор (жалбу), не жалим се; **8.** у *функц. пред.* не ваљати, не бити у реду, бити проблем; **шицки так робя, а то** ~ сви тако раде, а то не ваља; **лєм цошка було** ~ **кед ше повадзели** нешто ипак није ваљало (није било у реду) кад су се посвађали; **будзе** ~ **кед не пойдзем на схадзку?** хоће ли бити проблем ако не дођем на седницу?; ♦ **буц под хибу** бити крив (*у очима других*); имати нешто на савести; **буц у хиби** погрешити: **видзел и сам же бул у хиби** видео је и сам да је погрешно; **гонїц (здрїлїц, зложнїц/складац) хибу на дакого** сваљивати (бацати) кривицу на кога, натоварити што на чија леђа; **нєт** ~ **на нїго** не може му се ништа приговорити; **нєт хиби** нема проблема, све је у реду; **не** ~ не мари, није важно, нема везе

хибенс *с.* **1.** *дїєсл. мен.* < *хибиц*; **2.** изостајање; изостанак; **опомнути є пре часте** ~ **з роботи** опоменут је због честог изостајања са посла

хибиц -им *незак.* **1.** (*не буц на числу*) немати (*безл.*), фалити; **хиби дакому дацо зоз стварох?** мнє хибя патики је л' фали некое нешто од ствари? мени нема патики; **не шицки ту, бо хиби Микола** нису сви овде, јер нема Николе (фали Никола); **2.** *и безос.* (*недоставац*) недостајати, мањкати; **хибело пенсжу** недостајало је пара; **хиби (хибя) ми 50 динари, та не можем купиц ташку** фали ми 50 динара, те не могу да купим ташну; **3.** (*при оградованю од нерозумного справованя*): **чловече, по тебе хиби?!** (*чом то робиш?*) човече, шта теби фали?!; **ище ми лєм то хиби** још ми само то треба (фали); **4.** (*одсутствовац*) изостати, изостајати, фалити; **вон часто хиби з работи** он често изостаје с посла; ♦ **лєм вон нам ище хибел** дошао је као кец на једанаест; **мало хибело** мало је требало (фалило); **ніч му не хиби** ништа му не фали; **хиби му лєм таше млєско** фали му само птичје млеко

хибни -а -е **1. а)** (*з гришку*) фаличан, фалишан, дефектан, мањкав, са грешком; ~ **роба** роба са грешком; **б)** неисправан; **хибни пољопривредни справи през жиму треба оправиц** неисправне пољопривредне справе преко зиме треба поправити; **в)** (*очкововани*) оштећен; **вон хибни плоди не ноши на пняц** он оштећене плодове не носи на пијацу; **2.** погрешан; **думанє людзох о даким/дачим може буц и хибне** мишљење људи о коме/чему може бити и погрешно; **3.** *и ~ у розуме* (*шалени*) луд, јуродив; који није како треба

хибно *присл.* погрешно

хибочка *жс.* *дем.* грешчица

хижа *жс.* **1.** (*дом*) кућа; ~ **до слунка** кућа на пригревици (*в.*), кућа са сунчане стране; ~ **до хладку** кућа на северној страни, кућа у хладу; ~ **под надом** тршчара, кућа под трском; **крижом** ~ прека кућа (*в.*), кућа преко (*в.*); ~ **на ключ** кућа на лакат (на кључ); **2.** (*простория*) соба; **предня** ~ предња (велика, стајаћа) соба (*в.*); **задня** ~ задња (стражња, лебрња) соба (*в.*); ♦ **городска** ~ градска кућа; ♦ **од**

хижи до хижи (*питац, модліц*) од куће до куће, из куће у кућу; **явна** ~ јавна кућа; **позаметац** [*перше*] **пред свою хижу** (**пред своім обисцом**) очистити [*најпре*] испред своје куће

хижарина *жс.* кућарина

хижиска *жс.* *аугм.* **1.** кућерина, кућетина; **2.** собетина

хижка *жс.* **1. а)** *дем.* кућица; кућерак; **б)** (*на дворе*) чељадска кућа; летња кухиња; **в)** (*у виніци*) виноградарска кућица, кулача (*в.*), кућарица (*в.*); **г)** **псова** ~ штенара; **2. а)** *дем.* собица; **б)** (*на боку, од двора*) собица, собичак

хижни -а -е **1.** (*хтори ше одноши на обисце*) кућни; ~ **число**, ~ **нумер** кућни број; **2.** (*хтори ше одноши на просторию*) собни; ~ **антена** собна антена

хижов(и) -а -о/-е *оп.* **хижни**

хижочка *жс.* *оп.* **хижка** (**1**)

хиліц ше -ім ше *незак.* *прен.* нагињати

хиляц -ям *незак.* сагињати; ~ **главу** сагињати главу

хиляц ше -ям ше *незак.* сагињати се; нагињати се; надносити се; **хиля ше** и **дзвига цошка зоз жеми** сагиње се и подиже нешто са земље; **хиля ше през облак и кричи ми цошка** нагиње се кроз прозор и виче ми нешто

хир *х.* **1.** глас, новост, вест; **чекаю даяки** ~ **о синови** чекају неки глас о сину; **чули зме недобри** ~ чули смо лошу вест; **2.** (*слава*) глас; ~ **о нїм вшадзи ше розширел** глас о њему свуда се раширио; ♦ **ані хиру о нїм** нема му ни трага ни гласа; не даје знака од себе

хирург *х.* хирург

хирургийни -а -е хируршки

хирургия *жс.* хирургија

хитри -а -е **1.** брз; хитар; жустар; вешт; окретан; **2.** лукав

хихот *х.* и **хихотанє** *с.* кикот, кикотање, хихот, хихотање

хихотац ше -ам ше *незак.* кикотати се, хихотати се

хладзальнік *х.* хладионик, хладионица; фрижидер

хладзальня *жс.* хладняча

хладзенё *с.* хлађење

хладзиц -им *незак.* хладити

хладзиц ше -им ше *незак.* хладити се

хладковити -а -е сеновит; хладовит

хладни -а -е хладан

хладніц -неём *и* -ім *незак. оп.* **хладзиц ше**

хладно *присл.* хладно; **нешка** ~ данас је хладно

хладнокревни -а -е хладнокрван

хладнокревносц *жс.* хладнокрвност

хладносц *жс.* хладноћа

хладнуц -нем *незак.* **1.** хладити се; **2.** (*поставица жимнейше*) захлађивати; **ноци** **почали** ~ ноћи су почеле захлађивати

хладняви -а -е хладнякав

хладняк *х. техн.* хладњак

хладок -дку *х.* хладовина; ◇ **хижа до хладку** *оп. под хижа*

хлапец -пца *х. 1.* (*дзецко хлопского роду*) дечак; **2.** дечак, дечко; малишан; бата; **3.** младић, момак; **4. карт.** (*хлапец*) фант, доњак

хлапцовски -а -е **1.** дечачки; **2.** младићки, момачки

хлапцовство *с.* дечаштво

хлапчариц -им *незак.* трчати за момцима (*о девојци*)

хлапчарка *жс.* (*дзівка фрасеркошка*) бећаруша, намигуша

хлапчик *х. дем.* дечак; дечкић, дечачић; малишан

хлапчиско *х. аугм.* (*одроснути хлапец*) момак, момчина; момчић; дечачина

хлеб *х.* хлеб, *горв.* крух; **били** ~ бели хлеб; **чарни** ~ црни хлеб; **кукурични** ~ кукурузни хлеб; **недосц упечени** ~ гњецав (мељав) хлеб; **одкрац хлеба** одсећи парче хлеба; **фришки** ~ свеж хлеб; **черстви** ~ бајат хлеб; ♦ **буц на єдним хлебе** (*ведно жиц*) јести (ломити) једну погачу; **водзиц люцки бриги о своїм хлебу** водити туђу бригу; **гледац лепше од хлеба** тражити преко хлеба погачу; **добри як фалат хлеба** добар као добар дан, добар као хлеб, душа од човека; **жиц на цудзим хлебе** јести туђ

хлеб, бити на туђој грбачи; **пойсц за хлебом** (за **хлебником**) отићи трбухом за крухом

хлебик *х. дем. 1.* хлєпчић, хлебац, *горв.* крушац; **2. дзец.** папа; ◇ **пойсц за хлебником** *оп. под хлеб*

хлебичков -а -о: ◇ ~ **питка** *кул.* пита са рогачем

хлебичок -чка *х. 1. бот.* рогач, рошчић; **2. хлебички** *мн.* (*плоди христового багрена, шаланги*) плодови гледичије, махуне; ◇ **галушки з хлебичком** *кул.* резанци (тесто) са рогачем (рошчићем), насуво са рогачем (рошчићем); **дзиви хлебичок** *оп. христов багрєн*

хлебов(и) -а -о/-е хлебни, *горв.* крушан; ~ **мука** хлебно брашно; ~ **лопата** лопар, лопарица

хлебовка *жс.* салвет(а)

хлебоборб *х. ридк. оп.* землєдїлец

хлєпнуц -нем *зак.* локнути

хлєптац -ам *незак.* лапатати, локати

хлїв *х.* штала, стаја

хлївни -а -е шталски, стајски; ~ **дзвери** шталска (стајска, двокрилна, дводелна) врата

хлївок -вку/-вка *х. дем.* шталица; ◇ **гуши** ~ гусињац

хлївски -а -е шталски, стајски; ~ **гной** стајско ђубре

хлїп *оном.* срк

хлїпац -ам *незак.* сркати

хлїпкац -ам *незак.* **1.** сркутати; **2.** ~ **хижу** хладити собу честим отварањем врата

хлїпнуц -нем *зак.* сркнути

хлїпнуце *с.* срк

хлїста *жс.* глиста

хлїстави -а -е глистав

хлїставосц *жс.* глиставост

хлоп *х. 1. а)* мушкарац; **б) мушко; **озда ши** ~ ваљда си мушко; **2. муж; 3. карт.** горњак; ◇ **пойсц гу хлопом** отићи на мушко посело; ♦ **хlope!** човече!, болан!**

хлопик *х. дем.* мушкарче; мушкарчић

хлопина *и хлописко* *х. аугм.* мушкарчина, људина; као од брега одваљен

хлоповити -а -е: ~ жена (*хтора здабе на хлопа*) мушкобањаста, мушкобања, мушкобана, мушкарча

хлопски -а -е мушки; мужеван; ♦ ~ **лоза** (*потомки по хлопскеј линији*) мушка лоза; ~ **ката** мушкобањаста жена, мушкобања, мушкобана; ~ **род грам.** мушки род

хлопскосц *ж. оп.* хлопство (2)

хлопство *с.* 1. *збир.* (хлопи) мушкарци; мушкадија, мушкиње; 2. мушкост; мужевност

хлор *х.* хлор

хлорни -а -е и **хлоров -а -о/-е** хлорни

хлороводоник *х. хем.* хлороводоник

хлорофил *х. хем.* хлорофил

хлороформ *х. хем.* хлороформ

хмара *ж.* облак; ♦ **урвала** (*утаргла, роздрала*) *ше* ~ провала облака, небо се отворило (проломило), саставило се небо са земљом

хмариска *ж. аугм.* облачина

хмариц *ше* -им *ше* *незак.* облачити се

хмарка *ж. дем.* облачић, облачак

хмаркац *ше* -ам *ше* *незак.* помало се облачити

хмарни -а -е облачан

хмарно *присл.* облачно

хмарносц *ж.* облачност

хмеляр *х.* хмеляр

хмелярня *ж.* хмеляра

хмелярош *х. оп.* хмеляр

хмелярство *с.* хмелярство

хмель *х.* хмель

хмельов -а -о/-е хмельни

хмурави и **хмураци -а -е** намргођен, мргодан, мрк; туробан, стуштен, смркнут, тмуран

хмура *ж.* 1. намрштен израз на лицу; 2. **хмури** *мн.* намрштене обрве *одн.* чело; ♦ **спушел** ~ (*нахмурел ше*) навукао (спустио) му се облак на чело, набрао (скупии) је обрве, намргодио се

хмуриц -им *незак.* мрштити; скупљати; ~ **оберва** скупљати обрве

хмуриц *ше* -им *ше* *незак.* мрштити се

хмурни -а -е *оп.* хмурави

ховане¹ *с.* гајење; узгој

ховане² *с.* сахрана; спровод, провод; **по валаје идзе** ~ селом пролази спровод; **одпривац** ~ опојавати покојника

хованец -нца *х.* 1. *празн.* „ховањец” (*домаћи дух који се излеже из малог кокошијег јајета под власниковом пазухом и доноси власнику успех, срећу*); 2. закржљало пиле; ♦ **ма хованца** *оп.* **ма пергача** (*под пергач*)

хованче -еца *с.* одгојче

ховатељ *х.* одгајивач

ховац¹ -ам *незак.* 1. (*дзеци*) одгајати; подизати; 2. (*старшого, хорого*) хранити; издржавати; неговати; 3. **а)** (*домашни животини*) узгајати; гајити; држати; **б)** (*рошљини*) гајити; садити; 4. **почац** ~ **да-яку файту** запатити какву врсту; **почал ховац нову файту** кози запатии је нову врсту коза

ховац² -ам *незак.* сахрањивати

ховач *х. оп.* ховатељ

ход *х.* ход

ходжа *х.* (*муслимански свјешћеник*) хоџа

ходзаци -а -е ходајући

ходзене *с.* 1. *дјесл. мен. од* ходзиц; 2. **а)** ходање; ~ **хасновите** ходање је корисно; **б)** (*з даким – о летињови и дзивки*) забављање

ходзиц -им *незак.* 1. **а)** (*порядне*) ићи; **ходзел сом з нїм до школи** ишао сам са њим у школу; **вон ходзи до штвартей класи** он иде у четврти разред; **вона ходзи до церкви** она иде у цркву; **ти на автобусу ходзиш на роботу?** је л' ти аутобусом идеш на посао?; **не ходз боси** немој да идеш бос; **б)** (*з одредзеним циљом*) ићи, одлазити; **вони любя ходзиц на преходзку** они воле да иду у шетњу; **вона често ходзи до дохтора** она често иде (одлази) код лекара; ~ **на надницу** ићи (одлазити) у надницу; **в)** пролазити, ићи; **я вецей не ходзим коло вас** ја више не пролазим поред ваше куће; 2. ходати; **вельо ходзи, та го ноги боля** много хода, па га боле ноге; 3. **а)** (*о летињови и дзивки*) забављати се; **вони двою уж длуго ходза** њих двоје се већ дуго забављају; **з ким вона ходзи?** с киме се

она забавља?; **б**) (*гу дакому – сходзиц ше*): **вон гу ней ходзи** он се с њоме забавља; њих двоје су заједно (у вези); **♦ ~ по вандрох** лутати; **~ по питању** просити, ићи у прошњу, скупљати милостињу

холестерол *х. физиол.* холестерол

холокаушт *х. ист.* холокаушт

хор *х.* хор, збор

хори¹ -а -е **1.** болестан; **~ на жовтачку** болестан од жутице; **~ на шерцо** срчани болесник; **2. а)** **хори** -рого *х.* болесник; **лїкар нешка не прима хорих** лекар данас не прима болеснике; **б)** **хора** -рей *ж.* болесница; **у шпиталю ше обрала од єдней хорей** у болници се заразила од једне болеснице; **♦ здрави хорому не вери** ≡ сит гладноме не верује

хорист -та и **хориста** -ти *х.* хорист(а)

хористка *ж.* хористкиња, хористица

хорїовити -а -е болешљив; кењкав

хорїовитосц *ж.* болешљивост

хорованє *с.* боловање

хоровац -руєм *незак.* боловати

хоротнїк *х. оп.* **хори (2.а)**

хоротнїца *ж. оп.* **хори (2.б)**

хоругви *ж. мн.* (*єд.* хоругва) *церкв.* хоругве, заставе

хотар *х.* (х)атар

хохолати -а -е: **хохолати кури а)** (*з чубу на-верх глави*) ђубасте кокошке; **б)** кокошке са перјаним кићанкама са стране на глави

хпац -ам *незак.* **1.** гурати; **хпа шапку до кишенки** гура капу у џеп; **2.** трпати; турати; **шицко хпа до куфра** све трпа у кофер; **хпа му цошка до руки** тура му нешто у руку; **не хпай вшази пальци** не трпај свуда прсте; **3.** увлачити, завлачити; углављивати; **хпа руку до кишенки и винїма пенсжи** завлачи руку у џеп и вади паре; **♦ ~ вшадзи свой нос** трпати (турати, бости) свуда свој нос; **~ (тохмац) до себе** гумати, ђул(м)ати

хпац ше -ам ше *незак.* **1.** гурати се; трпати се; увлачити се, завлачити се; **~ помедзи людзох** гурати се између људи; **2. прен.** трпати се; **не хпай ше дзе ци не место** не трпај се где ти није место; **вон**

ше вшадзи хпа он се свуда трпа, он је сваком лонцу заклопац; **3.** увлачити се, завлачити се; **пес ше хпа до лїшковой дзири** пас се увлачи у лисичју јазбину

храбри -а -е храбар; срчан

храбриц (ше) -им (ше) *незак.* храбрити (се)

храбро *присл.* храбро; срчано

храбросц *ж.* храброст; срчаност

храк *х. оп.* харковина

хракац -ам *незак. оп.* харкац

храковина *ж. оп.* харковина

храм *х.* храм; **♦ ~ вирних церкв.** *архит.* (*корабель*) брод

храмац -мем *незак.* храмати; шепати, шантати; ђопати

храмов -а -о/-е и **храмски** -а -е храмовни, храмовски, храмски

хранитель х.: ангел ~ анїео чувар

хранїтель *х.* заштитник; чувар

хранїтелька *ж.* заштитница; чуварка

хранїц -їм *незак.* штитити, бранити; чувати

хранїц ше -їм ше *незак.* штитити се, бранити се; чувати се

храпац ше -пем ше *незак. коц. оп.* хапац ше

храпенє *с.* хркање, хрк, хрка

храпиц -им *незак.* хркати

храпушанє *с.* хрсак, хрска; прштање; пуцкетање

храпушаци -а -е **1.** хрскав; прштав; пуцкетав; **2. (о гласу)** шкрипав; сипљив

храпушиц -им *незак.* **1. а)** хрскати; крцати; прштати; пуцкетати; **сухи конарчки храпуша под ногами** суве гранчице хрскају под ногама; **б)** шкрипати; **шнїг храпуши под ногами** снег шкрипи под ногама; **2.** хрипати, хрипети, хрипаво дисати (кашљати, говорити); **прехладзе-ни є, у гарле му храпуши** прехлађен је, хрипаво кашље

храпяч *х.* хркач

храста *ж.* краста; **зодрец храсту** згулити красту

храстави -а -е крастав; **♦ ~ жаба** *зоол.* крас-тава жаба

храставиц -веем *и* -им *незак.* краставити се, крастати се

храсточка *жс. дем.* крастица

храш *х. коц.*: ♦ **сухи (худи) як** ~ мршав као чачкалица (као даска, као штака)

хрест *х. цркв.* крст; ♦ **знак хреста** *рел.* знак крста, *горв.* крижа; **однесц дзецко до хресту** однети дете на крштење (на крст)

хрестоматия *жс.* хрестоматија

хрестоносци *х. мн. (ед. хрестоносец) ист. заст.* крсташи (*оп.* крижаре)

хрибет -бта *х. 1. а)* леђа; **лежац на хрибце** лежати на леђима; **плѣвац на хрибце** пливати на леђима; **плѣванс на хрибце** леђно пливање; **б)** грбача; **2. (на карсцелю, лавки)** наслон, леђа; ♦ **з (од) хрибга** с леђа; ♦ **бешедовац (робиц) дакому за хрибтом** говорити (радити) коме иза леђа; **на люцки** ~ **випалѣц двацец пейц** вадити кестење из ватре туђим рукама, подметнути коме што као кукавица јаје; **бацити кога у ватру**; **шверби го** ~ (*сце буц бити*) сврбе га леђа

хрибецки *х. дем.* леђашца

хрибтов(и) -а -о/-е леђни

хризантема *жс. оп.* сшеньска ружа

хрин *х. рен, крин*; ♦ **дзиви** ~ штаваљ (*Rumex crispus* L.)

хринѣна *жс. заст. оп.* хринова мачанка

хринов(и) -а -о/-е ренов; са реном; од рена; ♦ ~ **мачанка** *кул.* сос са реном (од рена);

♦ **(роби, трапи ше и под.) як хринов хробак** ради полако тежак посао, на који је већ навикао

хрипанс *с.* хрип, хрипа; кркљање

хрипац -пим *незак.* хрипати; кркљати

хрипаци -а -е хрипав; храпав; кркљав; шкрипав

хрипенс *с. оп.* хрипанс

хрипиц -им *незак. оп.* хрипац

християн *х.* хришћанин, *горв.* кршћанин

християнка *жс.* хришћанка, *горв.* кршћанка

християнски -а -е хришћански, *горв.* кршћански

християнство *с.* хришћанство, *горв.* кршћанство

Христов/христов -а -о: **христов багрена** *х. и коц.* **христова багрена** *жс. бот.* гледичија, дивљи рогац (*в.*) (*Gleditschia triacanthos* L.); **христов венец** *х. бот.* христов венац, богородичин крст (*Pas-siflora caerulea*); **христово очи** *с. мн. оп.* **жовти ружички**

Христ(ос) *х.*: до **Христа бога** дозлабога; **Христос воскрес!** Христос васкрсе! (*одвит.* **воистину воскрес!** ваистину васкресе (воскресе, васкрсе); **Христос раждається** Христос се роди (*одвит.* **славите его!** ваистину се роди!); **Хрисце драги!** боже мили!

хробак *х. 1.* црв; **2.** буба; ♦ **майов (кром-пљов)** ~ *бот.* гундељ (*Melolontha vulgaris*); ~ **остоножки** *оп.* **стонога**; ♦ **вибиц дакому хробака з глави** истерати коме бубе (лутке) из главе; **мац хробака у глави** имати бубе (бубице) у глави; **ма (як кед би мал) хробака (хробачка, хробачки) у задку** (*непреривно ше верци*) седи (врпољи се) као ђаво на цомби

хробачни -а -е црвљив; жижљив; ♦ **йому (вон ма) нсшка** ~ **дзень** он данас није за посао (*јер се јуче напио и сл.*)

хробачниѣ -неем *и* -ѣм *незак.* црвљати се; жижљивити

хробачносц *жс.* црвљивост; жижљивост

хробачок -чка *х. дем.* црвић; бубица, буба; ♦ **ма хробачка (хробачки) у задку** *оп.* **под хробак**

хром *х. хем.* хром

хроми -а -е хром; шепав, шантав; ћопав; бангав

хромовац -муем *зак. и незак. технол.* хро-мирати

хромосоми *х. мн. биол.* хромосоми

хромосц *жс.* хромост

хронѣка *жс.* хроника

хронѣчар *х.* хроничар

хронѣчарски -а -е хроничарски

хронѣчни -а -е хроничан

хронологийни -а -е хронолошки

хронология *жс.* хронологија

хронометер -тра *х.* хронометар

хрупка *жс.* хрскавица

хрупкави -а -е *оп.* **хрупкаци**
хрупкасти -а -е **1.** хрскав; **2.** хрскавичав
хрупкац -ам *незак.* хрскати, грицкати
(хрскаво јело)
хрупкаци -а -е хрскав, грицкав; **хрупкаци**
покерај грицкави колачићи
хрупков(и) -а -о/-е хрскавични
хрустане *с.* хрсак, хрска, врусак, грицкање
хрустанки *ж. мн. (ед. хрустанка)* грисини,
 грицкалице
хрустац -ам *незак.* хрскати, грицкати,
 врускати; ~ **бомбону** хрскати бомбону;
пес хруста косци пас хрска кости
хрустаци -а -е хрскав, грицкав, врусав,
 прштав
хто *зам.* ко, тко; ♦ **кому о чим** [гладному о
торби] ко о чему баба о уштипцима
хтори -а -е *зам.* који; ~ **нешка?** који је да-
 нас?; ♦ ~ **кадзи** куд који
хториш(ик) -раш(ик) -реш(ик) *зам. неодр.*
неки; ~ дзень неки дан
хтошка *зам. неодр.* неко
хтошкаљ *зам. беш. оп.* **хтошка**
худи -а -е мршав; ♦ **худи роки** мршаве годи-
 не; ~ **як харт** мршав као пас (као штака,
 као стожина)
худки -а -е *дем. и гипок.* мршав, мршуљав
худнуц -нем *незак.* мршавити
худнуце *с.* мршављење
худоба *ж. 1.* (*худобни людзе*) сиротиња;
валалска ~ сеоска сиротиња; **2.** сиро-
 маштво; сиромаштина; сиротиња; бед-
 ност
худобенява *ж. збир.* сиротиња,
худобенки -а -е *дем. и гипок.* сиромашан,
 убог
худобка *ж. дем. 1.* сиромаштина; сиро-
 маштво; сиротињица; сиротиња; убошт-
 во; **2.** (*бидни маџток*) сиротиња; **складол**

на коч шицку своју худобку натоварио
 је на кола сву своју сиротињу
худобни -а -е сиромашан; ♦ **рихтац ше як**
 ~ [цар] **до войни** (*дуго ше рихтац*) дуго
 се спремати за одлазак, за посао и сл.
худобнић -неем *и* -ім осиромашавати;
 сиромашити
худобно *присл.* сиромашно
худобство *с.* сиромаштво; сиромаштина,
 немаштина; сиротиња; убогост, убоштво;
 оскудица
худобшина *ж.* сиротиња
художествени -а -е *заст.* уметнички
художни -а -е уметнички
художник *х.* уметник
художница *ж.* уметница
художно *присл.* уметнички
худосц *ж.* мршавост
хулиган *х.* хулиган
хулиганіц -ім *незак.* хулиганити
хулигански -а -е хулигански
хулиганство *с.* хулиганство
хулиганствовац -вуем хулиганити
хулїтель *х.* хулителъ
хулїц -ім *незак.* хулити
хунта *ж.* хунта
хустка *ж.* вунена или свилена марама; ♦
паньска ~ *заст.* кашмирска марама
(обич. црна, са венцем украшеним ружа-
ма); ♦ пошли пенсжи до хустки бацио
 је новац у воду (у ветар, кроз прозор, у
 мутну Марицу)
хусточка *ж. дем. 1.* марамица; ~ **до рукох**
 цепна марамица; **утрец нос до хусточки**
 обрисати нос марамицом; **2.** (*коло шиї*)
 марамица, марама; оковратница; **3.** (*на*
главу) марама, убрадач; ♦ **тота ма под**
хусточку ова има у глави

Ц

цагане *с.* 1. *дїссл. мен. од цагац*; 2. вуча; ♦ ~ *штранга спорт.* надвличење конопца

цагани -а -е: ♦ ~ *питка з орехами оп. ба-клава*

цаганка *ж.* 1. *оп. блюш*; 2. *текст. ажур*

цагац -ам *нєзак. I прех.* 1. вући; ~ *дакого за власи* вући кога за косу; ~ *воду зоз студні* вући воду из бунара; ~ *дим (цигаретли)* вући дим; ~ *хасен з дачого* вући корист из чега; 2. *вадити*; вући; ~ *крев* вадити крв; ~ *зуб* вадити (вући) зуб; 3. (*у картаню и под.*) тући, добијати, добивати; 4. ~ *цвиклу поль.* вадити репу (*в.*); ♦ ~ *линії* линирати, лењирати; ~ *рейтеши кух.* развличити (растезати) лист за савијачу; **II нєпрех.** 1. вући; *комин добре цага* димњак добро вуче; 2. (*покус дуц – о витрику*) вејати; промахивати; *швижи воздух цагал през хижу* свеж ваздух промахиваше кроз собу; 3. (*о дачим нєприсмним*) трајати; *докля криза годна ~?* докле криза може трајати?; **III безос.** вући; *цага го до краю* вуче га у завичај

цагац ше -ам ше *нєзак.* 1. вући се; *чуга ше му цага по жемі* кабаница му се вуче по земљи; *вон ше помали цага дому* он се полако вуче кући; 2. (*шмикац ше*) пузати; гмизати, гамизати; милети; бауљати; *дзецко ше цага по жемі* дете пуже по земљи; 3. (*пуцац нацине, копине и под.*) врежати се; *огурки ше цагаю по загради* краставци се вреже по башти; 4. (*о цагацих рошлінох*) пузати, верати се; *рошліна ше цага по древе* биљка пуже уз дрво; 5. (*залапйовац простор*) протезати се, пружати се; *тот горски гребень ше цага през вецей держави* овај горски гребен протеже се кроз више

држава; 6. (*буц розцаговаци*) теглити се; *мед ше цага* мед се тегли; 7. *кух.* развличити се; *цесто ше добре цага* тесто се добро развлича; 8. *чупати се*; ~ *за власи* чупати се за косу; 9. (*процивиц ше водзено – о животинох*) затезати се; *коњ ше цага назадок* коњ се затеже

цагаци -а -е 1. пузаћи, пузав; **цагаци рошліни** пузаве биљке; 2. *растегљив*; тегљив, слузав; **клий цагаци** лепило је тегљиво; 3. *оп. цагаюци*; ♦ ~ *пасуля бот.* пасуљ приткаш

цагач *х. ладь. и др.* тегљач

цагаче *с. бот.* 1. ладолеж (*Calystegia sepium*); 2. пузавица; 3. лијана

цагачка *ж.* жичара

цагаюци -а -е *вучни*; ~ *превозка трансп.* вучно возило

цагнуц -нєм *зак. безос. заст.* вући; **цагне го дому** вуче га кући; ♦ *дзе ше тащок лягне там го назад цагне* *оп. под тащок*

цагнуце *с.* тежња; чежња

цадзилка *ж.* (*за парадичанку*) цетка (*в.*), пасир (*в.*), прес (*в.*)

цадзиц -им *нєзак.* цедити; истискивати

цадзиц ше -им ше *нєзак.* (*помали робиц*) мрљавити; *цо ше тельо цадзиш?!* шта толико мрљавиш?; ♦ *цадзи ше як малей (як цмар)* *оп. под малей*

цайг *х. текст.* (*тунс моцне платно*) цајг

цайгов(и) -а -о/-е цајган, цајгаст; **цайгово панталони** цајгане панталоне

цайтнот *х.* цајтнот

цака *ж. арго* цака

цакомпак *присл. заст.* (*шицко/шицки на-раз*) цакум-пак(ум)

цали -а -е **1.** цео; **очко на облаку** цале прозорско стакло је цело; **2.** (*шицок*) сав; читав; **позна** ~ **город** познаје сав град
цалковити -а -е потпун; **створиц** **цалковиту** представу створити потпуну слику
цалком *присл.* сасвим; потпуно; ~ **блѝзко** сасвим близу; **бул** ~ **пияни** био је потпуно пијан

цаловечарши -а -е целовечерњи

цалодньови -а -е целодневан

цалосни -а -е целокупан; целовит

цалосно *присл.* целовито

цалосносц *жс.* целокупност; целовитост

цалосц *жс.* целина; **у цалосци** у целини

цалючки -а -е *звич.* у *злученю* **цали** ~ целцат, целцит, цео целцат

цап¹ *х.* **1.** јарац; **2.** *ткац.* (*гришка при ткању*) близни *жс. мн.*

цап² *оном.* фљус; шљап

цапкац -ам *незак.* **1.** шљapati; **2.** (*на жем*) падати, отпадати; **грушки** **цапкаю на жем** крушке падају на земљу; **3.** *експр.* (*куриц*) вући, пућкати; **запалел пипку и цапка** запалио је лулу и пућка

цапнуц -нем *зак.* фљуснути; шљapati; пласнути

цапчиц -им *незак. експр.* (*куриц*) чврљити, димити, дуванити, пушити

цар *х.* цар; ♦ **служиц** **цара** *заст.* (*служиц войско*) служити цара; **убил це** ~! к врагу!; метнућу те у топ!

цариз(е)м -зму/-зма *х.* царизам

царина *жс.* царина

царинарница *жс.* царинарница

царинѝк *х.* цариник

царинѝц -ѝм *незак.* царинити

царински -а -е царински

царица *жс.* царица

царов -а -о царев

царовац -руем *незак.* царевати

царовина *жс.* царевина

царович *х.* царевѝ

царовна *жс.* царева ћерка

царски -а -е царски; ♦ ~ **коруна** *жс. оп.* **дзвончки (1); царски** **дзвери** *церкв.* царске двери, царска врата; **царски отрушини** *кул.* (*шмар(н)и*) царски дроб-

љенац; ~ **рез** *мед.* царски рез; ~ **швичниѝк** *оп.* **волов хвост**

царство *с.* **1.** царство, царевина; **2.** *рел.* царство божје (небеско); ♦ **най му будзе** ~ **небесне** нека му буде лака земља, нека му бог да царство небеско

царствовац -вуем *незак.* царствовати

цваловац -луем *незак. коц.* **1.** ходати, трчати овамо-онамо по селу; **вона лем цвалуе по валалѝ** она само трчи овамо-онамо по селу; **2. а)** бежати; **так цваловал** тако је бежао; **б) цвалуй!** пакуј се!, губи се!

цвенк *викр. оном.* шкљоц

цвенканс *с.* цвокот

цвенкац -ам *незак.* **1.** (*зоз зубами*) цвоко-тати; **цвенка зоз зубами од жими** цвокоће од зиме; **2.** (*поцаговац цвенчок, штреляц*) окидати, шкљоцати; **3.** кресати; шкљоцати; ~ **з упалячом** кресати са упалячем; **цвенкаю фотоапарати** шкљоцају фотоапарати; **4.** (*лапац мамок – о рибох*) гристи, трзати; **риба цвенка** риба гризе

цвенкаци -а -е шкљоцав

цвенкнуц -нем *зак.* **1. а)** шкљоцнути; **фотоапарат цвенкнул** фотоапарат је шкљоцнуо; **б) (о пушки и под.)** окинути; **2. (о риби)** загристи

цвенчок -чка *х.* **1.** обарач, окидач; **поцагнуц** ~ повући обарач; **2. ел.** прекидач

цверенка *жс. дем.* **1.** нит; конац; влаканце; **2. цверенки** *мн.* конац (*на калему*); **идзе купиц** ~ иде да купи конац; ♦ **виши на цверенки** **1.** (*чежко є хори*) душа му се скупила у носу, виси о концу; **2. (у велькей опасносци є)** виси о концу

цверкац ше -ам ше *незак. незлуд.* (*розцаговац ше*) отезати, петљати, мрљавити

цвикла *жс.* репа; **садзиц** **цвиклу** сејати репу; **цагац** **цвиклу** вадити репу; **претарговац** **цвиклу** проређивати репу; **орубовац** **цвиклу** сећи главе; ♦ **кравска** ~ сточна репа; **червена** ~ цвекла

цвиклянка *жс.* **1.** (*пољо дзе була цвикла*) репиште; **2. (орубане лѝсце з цвикли)** .. одсечене главе репе на репишту

цвиковац -куем *незак.* цвиковати

цвишна *жс.* *скравец.* цвишна

цворень х. 1. (злучни клінок) сворник, сворница, можданик, завор, заворањ, заворница; 2. поль. (на плугу) кука (в.), курдель (в.)

цевек х. заст. колац (за који се везује стока на паши)

цевековац -куєм *незак.*: ~ **краву** (*штранг цо крави коло рогох вязац ей за предню ногу*) сапињати краву

цевековац ше -куєм ше *незак.* ходати тамо-амо, вртети се

цегелка ж. 1. дем. циглица; 2. буд. а) пло-чица; б) калъ

цегелков(и) -а -о/-е калъев, ћерамидни; **цегелкови пец** калъева пећ

цегла ж. цигла, опека

цегловани -а -е фластерисан, патосан, по-плочан; ~ **двор** фластерисано двориште

цеглов(и) -а -о/-е циглен

цегляр х. циглар

цегляра ж. и **цеглярня** ж. циглана

цеглярош х. оп. **цегляр**

цейдула ж. коц. цедуља

цейдулка ж. дем. коц. цедуљица

цек х. ток; ♦ у **цеку** током

целати -а -е (велького цела) крупан

целер х. бот. целер

целс с. теле; ~ **при цицки** сисанче, одојче; ♦ **пияни як** ~ пијан као ћускија (као земља); **патри як** ~ на нову каптуру гледа као теле у шарена врата

целсцов -а -о телећи

целзий и **целзиус** х. целзиј(ус)

целибат х. целибат

целіц -їм *незак.* телити

целіц ше -ї ше *незак.* 1. телити се; 2. вулг. (о пияному) повраћати

целічка ж. (женске целятко) кравица, те-лица

целна прикм. ж. коц. оп. **цельна**

цело с. тело

целови -а -е ружичаст, роза

целовисти и **целовкасти** -а -е ружичаст, розикаст

целофан х. целофан

целофанов -а -о/-е и **целофански** -а -е целофански

целочко с. дем. телашце

целулит х. мед. целулит

целулоза ж. целулоза

целулозни -а -е целулозни

целулоид х. целулоид

целятко с. дем. теленце, телешце

целячи -а -е телећи; јунећи

целячина ж. телетина

цельна прикм. ж. стеона; ♦ **буц раз** ~ **раз прашна пейор.** (часто меняц становис-ко) често мењати становиште, хтети у сваку боју

цеменс с. теме

цеменко с. мед. (екцем) темењача

цеменьов -а -о/-е темени

цемни -а -е 1. (цми) таман; мрачан; 2. слеп

цемніц -неєм и -їм *незак.* 1. (шлєпнуц) сле-пети; 2. тамнети

цемніца ж. тамница; затвор

цемніцар х. тамничар

цемніцки -а -е и **цемніцов** -а -о/-е там-нички

цеменосц ж. слепило

цементота ж. 1. оп. цеменосц; 2. (цмота) мрак

цена ж. цена

цендзар х. беш. оп. **цензар**

цендзариц -им беш. оп. **цензариц**

ценди -а -е оп. **ценюнди**

цензар х. (поштреднік у торговини) меше-тар, сензал

цензариц -им *незак.* (поштрєдовац у тар-говини) мешетарити, сензалити

цензор х. цензор

цензура ж. цензура

цензуровац -руєм *зак.* и *незак.* цензурисати, цензурирати

цензус х. цензус

ценіц -їм *незак.* 1. (одредзовац цену) ценити; 2. (почитовац) ценити, поштовати

ценки -а -е 1. танак; 2. витак; 3. **ценке** -ко-го с. анат. препона; **болі го на ценким** боли га у препони; ♦ **буц уж на ценким** (буц барз хори) носити душу у носу, ду-ша му се скупила у носу

ценколуни -а -е танкокор (о лубеници, бундеви и сл.)

ценконоги -а -е танконог

ценкосц *жс.* (префиненосц) танчина

ценкошиј -ия -ие танкошијаст

ценовник *х.* ценовник

цент *х.* 1. сантиметар; 2. (монета) цент; 3.

центи *мн.* (платњани метер) сантиметар, центиметар, кројачки метар

центер -тру/-тра *х.* центар

центергалф *х.* спорт. центархалф

центерфор *х.* спорт. центарфор

центиметер -тра *х.* сантиметар, центиметар

централа *жс.* централа

централизация *жс.* централизација

централиз(е)м -зму/-зма *х.* централизам

централизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и не-зак.* централизовати (се), централизовати (се)

централистични -а -е централистички, централистичан

централни -а -е централни

центрипетални -а -е центрипеталан

центрирац -ам *зак. и не-зак. оп.* центровац

центрифуга *жс.* центрифуга

центрифугални -а -е центрифугалан

центровац -руем *зак. и не-зак.* центрирати

ценюнди -а -е танан, танацак, танушан

ценючки -а -е *звич. у злученю* **ценки** ~ танак, танацак, танашан

цепелин *х.* цепелин

цепларня *жс.* топлана

цепли -а -е топао; ♦ ~ **заградка** топла леја

цеплінка *жс.* плитка топла вода, барица

цепліца *жс.* стакленик, топла леја

цепло *присл.* топло

цеплобундичков(и) -а -о/-е топлокрзни; **цеплобундичково животині** топлокрзне животиње

цепловод *х.* топловод

цеплокожушкови -а -о/-е *оп.* цеплобундичков(и)

цеплокровни -а -е топлокрван

цеплосц *жс.* *ридк. оп.* цеплота

цеплота *жс.* топлота

цеплотни -а -е топлотни; ♦ ~ **вдерене** топлотни удар

цепляви -а -е сумлак, млак

цер *х.* бот. цер (Quercus cerris)

церемония *жс.* церемонија

церемониял *х.* церемонијал

церемониялни -а -е церемонијалан

церень -рня *х.* трн; бодља; **церні кактуса** бодље кактуса; ♦ **магарчи** ~ *бот.* чкаљ (Onopodron); ♦ **ягда ми** ~ **до пети вдерел** погодили (увредили и сл.) су ме ове речи (ове вести и сл.)

цереньчок -чка *х.* дем. трнић, трнак

церква *жс.* црква; ♦ **женска** ~ (часц за жени у церкви) женска црква; ♦ **хижа не** ~ [а **чловек не ангел (людзе не ангели)**] (у єдним обисцу ше шицко случус: и добре и недобре) кућа није црква а људи нису анђели; у свакој кући има дима

церковчка *жс.* дем. црквица

церковни -а -е 1. црквен; 2. побожан; ♦ ~ **газда оп. церковнік**

церковнік *х.* црквењак

церковнічка *жс.* црквењакова жена

церковнорусийски -а -е црквеноруски; ~ **язык** црквеноруски језик

церковнославянски -а -е црквенословенски, црквенославенски; ~ **язык** црквенословенски језик

церліца *жс.* коноп. трлица, трепача (в.); ♦ **худи як** ~ сув као трлица

церне *с.* збир. трње; ♦ **як да на церню шедзи** (сцел би уж исц) седи као на иглама

церністи -а -е *оп.* церньовити

церньов(и) -а -о/-е 1. трнов; 2. *оп.* церньовити; ♦ ~ **брана оп. под брана**²; ♦ ~ **драга** трновит пут

церньовити -а -е трновит

церпезлвіи -а -е *заст. оп.* сцерпезлвіи

церпезлвіосц *жс.* *заст. оп.* сцерпезлвіосц

церпенс *с.* испаштање; патња, мука; трпеж, трпња

церпиц -им *незак.* 1. трпети; ~ **вельки муки** трпети велике муке; **не церпим таких людзох** не трпим такве људе; 2. а) испаштати; патити; страдати; душа

цѣрпи душа пати; **цѣрпел** пре цудзу вину страдао је због туђе кривице; **б)** подносити; ♦ **цѣрп** душо будзеш спашена трпљен спасен, не липши магарче до зелене траве

цѣрпнуц -нем *нзак*. 1. трнути, бридети; **ноги му цѣрпню** ноге му трну; 2. (*по-цѣрпац*) стрепети

цѣрпяци -а -е *грам.* трпни

цѣртификат *х.* цѣртификат

цѣсков -а -о (*од цѣснок*): ~ **запах** мирис белог лука; ♦ ~ **мачанка** *кул.* сос од белог лука

цѣсни -а -е тесан; скучен; **цѣсни шмати** тесно одело; ~ **простор** скучен простор

цѣснїна *жс.* клисура; кланац

цѣсно *присл.* тесно

цѣснок -ску *х.* бели лук, чешњак

цѣсносц и **цѣснота** *жс.* тесноћа; скученост; стѣшњеност

цѣстави и **цѣстасти** -а -е тештав; мецав, мељав, гњецав

цѣсто *с.* 1. тесто; **загнѣсц** ~ замесити тесто; **розогнац** ~ развити тесто; ~ **на квасу** кисело тесто; 2. *оп.* **цѣсточко**; 3. (*на цигоню*) мамац

цѣсточко *с.* *кул.* јуфкица, обга; гнездо тѣстенине

цѣх *х. ист. и др.* цѣх, еснаф

цѣхови -а -о/-е и **цѣховски** -а -е цѣховски

цѣшитѣл *х.* тѣшилац

цѣшиц -им *нзак.* тѣшити

цѣшиц ше -им ше *нзак.* 1. (*находзиц потїху у дачим*) тѣшити се; 2. (*у даким/дачим и з даким/дачим*) поносити се, бити поносан; дичити се; **родичи ше барз цѣша у своїм синови** родитѣљи се веома поносе своїм сином; ♦ **уж ше нї у чим нѣ цѣши** (*постал цалком равнодушни*) све му је равно до Косова; **цѣши ше як Бораї у мачѣцу** поноси се нечим неважним; **цѣшим ше ирон.** (*то нѣ добре, то нѣ за радованѣ*) драго ми је, веома (посебно) ми је драго, много се радујем

цѣбак *х.* двопек

цѣберей *жс. и цѣберей жс. заст.* „цѣберей” (*ускисли напиток од мекиња*); ♦ **ту ци**

Юло (Марїо, Петре итд.) цѣберей (*о дачим необчекованим, звич. несприємним*) ето ти сад

цѣбетка *жс. зоол.* цѣбетка

цѣбриц (ше) -им (ше) *нзак.* лицкати (се), дотеривати (се)

цѣбуля *жс. бот.* црни лук; **била** ~ *агр.* сребрњак; ♦ **вищирел очи як цѣбулї** исколачио (избекељио) је очи, очи да му искоче; **очи му як цѣбулї видр.** (*вѣльки очи*) очи му као вилцани

цѣбулянка *жс.* луковина

цѣбуљка *жс.* 1. *дем.* лукац; 2. млади лук; 3. луковица (*зумбула, лале*); 4. **дробна** ~ арпацик

цѣбуљов(и) -а -о/-е лучни; луков; лукаст; ♦ ~ **мачанка** *кул.* сос од црног лука

цѣва *жс.* 1. цѣв; 2. (*дѣжджова*) олуц, лѣвак; 3. (*на пѣцу*) чунак, лула; 4. (*на канти*) сисак, пипак (*в.*); 5. *анат.* цѣваница, голењача; 6. *поль.* (*на шеячки*) лула; ♦ **лѣс як з цѣвох** (*о вѣльким дѣжджу*) лије као из кабла

цѣварвань *х.* ватрогасна пумпа, штрцалица, штрцалка, шприц

цѣвасти -а -е цѣваст

цѣвил *х.* цивил

цѣвѣлизация *жс.* цивѣлизација

цѣвѣлизовац (ше) -зуѣм (ше) *зак. и нзак.* цивѣлизовати (се), цивѣлизирати (се)

цѣвилни -а -е цивѣлан

цѣвилѣ *х. заст. оп.* **цѣвил**

цѣвилѣни -а -е *заст. оп.* **цѣвилни**

цѣвка *жс. дем.* цѣвчица

цѣвов(и) -а -о/-е цѣвни

цѣвовод *х.* цѣвовод

цѣвочка *жс. дем.* цѣвчица

цѣган *х.* лажљивац, лажљивко; ♦ **буц** ~ **својому слову** дати веру за неверу, не (о)држати реч, прекршити реч

Цѣган *х.* Цѣганин

цѣганїц -їм *нзак.* лагати

цѣганка *жс.* 1. лажљивица, лажљивка; 2. *предз.* цѣганка (*в.*), бабица (*в.*)

Цѣганка *жс.* Цѣганка; Цѣганчица

цѣган-карики *мн.* цѣгански точак

цѣгански -а -е цѣгански

циганство *с.* лаж; лагање; ♦ **чисте** ~ гола лаж

Циганче -еца *с.* Циганче

Циганчок -чка *х. дем.* Циганчић

цигар *х.* цигара

цигаретла *ж.* цигарета

цигаретлов -а -о/-е цигаретни

цигарчок -чка *х. 1. дем.* цигарица, цигарић;
2. опушак, пикавац

цигая *ж. (файта овцох)* цигаја

Циглашорци *х. мн. (ед. Циглашорец) „Циглашорци“ (становници улице Циглашор у Руском Крстуру)*

цигоняр *х. (риболовец)* удичар, пецарош

цигонь *х.* удица; ♦ **влапиц ше на** ~ прогу-
тати удицу (мамац)

цигоньчкар *х.* удичар, пецарош (*обич. о де-
ци*)

цигоньчкарци -им *незак. фам.* пецати ри-
бу, удичарити

цигоньчок -чка *х. дем.* удичица

цигория *ж. оп. батожнік*

цигура *ж. 1. оп. батожнік; 2. (як додаток
кафи)* цикорија, цигура

цигурни -а -е *беш. оп. сигурни*

цидула *ж.* цедуља

цидулка *ж. дем.* цедуљица

цикавенс *с.* занимање, интересовање

цикави -а -е интересантан, занимљив

цикавиц -им *незак.* интересовати, занима-
ти

цикавиц ше -им ше *незак.* интересовати
се, занимати се

цикавосц *ж.* интересантност, занимљи-
вост

циклама *ж. и цикламен х. бот.* циклама
(Cyclamen)

циклични -а -е цикличан, циклички

циклон *х. метеор. и др.* циклон

циклотрон *х. физ.* циклотрон

циклус *х.* циклус

цицак *х. и у функції присловніка и атри-
бута* цикцак

цил *х. коц. оп. циль*

цилинганс *с.* цилик

цилингац -ам *незак.* циликати, цинкати,
диндиликати

цилиндер *х.* цилиндар

цилиндрични -а -е цилиндричан

циловац¹ -луем *незак. поет.* љубити, цели-
вати

циловац² -луем *незак. коц. оп. цильовац*

циловац ше -луем ше *незак. поет.* љубити
се, целивати се

цилунок -нка/-нку *х. поет.* пољубац

циль *х. 1. (мета)* циль; **2.** циль, сврха

цильоваліще *с.* гађалиште

цильованс *с. 1.* гађање; **2.** нишањење

цильовац -люем *незак. 1.* гађати; **2.** ниша-
нити; **3. прен.** цильати

цильовач *х. 1.* стрелац; **2.** нишанција

цимбали *мн. муз.* цимбал, цимбала

цимбалист -та *и* **цимбалиста** -ти *х.*
цимбалист(а), цимбалаш, цимбалар

цимбора *х. 1.* ортак; **2.** другар, пајдаш

цимборенс *с. 1.* орташтво, ортачење; **2.**
дружење

цимбориц -им *незак.* ортачити (се), ортако-
вати, ортаклучити; **вони двоје цибора**
њих двојица се ортаче

цимбориц ше -им ше *незак.* дружити се

цимборски -а -е ортачки

цимент *х.* цемент

цимента *ж. заст. (плехови суд)* цимента

циментария *ж.* цементара

циментов(и) -а -о/-е **1.** цементни; **2.** омал-
терисан; ~ **хижа** омалтерисана кућа

циментовац -туем *незак.* малтерисати; це-
ментирати

цимер¹ *х. заст. 1.* табла, фирма; **2.** грб (*оп.
герб*)

цимер² *х. и цимер-колега х.* цимер, цимер-
колега

цимерка *ж.* цимерка, цимерица

цимерман *х.* тесар, дрводеља

цимермански -а -е тесарски

цимет *х.* цимет

циметов -а -о циметов; ♦ ~ **дрво бот.**
циметњак (Cinnamomum ceylanicum)

циметови -а -о/-е (*циметовой фарби*) ци-
метасте боје

цин¹ х. хем. калај

цин² х. коц. оп. **цинь**

цингалов х. (бречок звич. коло шиї статку)
клепетуша, меденица, звоно, звонце

цингаловац -луєм *нєзак*. звонити, цингара-
рати

цинглингац -ам *нєзак*. (на ценко дзвонїц,
брєнкац) цингарати, цинцакати

цинги-линги оном. за подражованє ценкого
брєнканя, дзвонєня цин цин, цин цан

циниз(е)м -зму/-зма х. цинизам

цинїк х. циник

цинк х. цинк

цинка жс. зоол. сеница (Parus) ♦ **таки (та-
ка) як** ~ (лєски и швидки у роботи) лак
(лака) као перо; као чигра

цинкарня жс. (фабрика цинку) цинкара

цинквайс х. маляр. цинково белило, цинк-
вајс

цинков -а -о сеничији

цинков(и) -а -о/-е цинков; цинкан

цинковац -куєм *нєзак*. цинковати

цинкография жс. друк. цинкографија

циновац -нуєм *нєзак*. лемити

циновачка жс. лемилица

цинтер х.: **чуц за цинтером** коц. заст.
осећа се непријатан мирис

цинтор х. заст. гробље

Цинцар х. Цинцар(ин)

цинь х. сенка; ♦ **бац ше и од свойого (влас-
ного)** циню бојати се и своје сенке

циньови -а -о/-е сенчаст, сеновит

циониз(е)м -зму/-зма х. ционизам

ционист -та и **циониста** -ти х. ционист(а)

ционистични -а -е ционистички

цип х. и **ципа** жс. тлач. цип, млатило

ципелар х. обућар, ципелар

ципеларня жс. обућарница

ципеларски -а -е обућарски, ципеларски

ципеларство с. обућарство

ципели жс. мн. (єд. ципела) ципела; **високи**
~ дубоке ципеле; **нїзки** ~ плитке ципеле;
капчац ~ ципеле на закопчавање; **шну-
раци** ~ ципеле на шнирање

ципелки жс. мн. (єд. ципелка) дем. ципе-
лице

ципки мн. ткац. ципци

ципов х. мањи домаћи хлеб

циповчок -чка х. дем. циповка

ципок -пка х. оп. **цип**

цирада жс. цирада

цирихски -а -е (од **Цирих**) циришки

циркача жс. ракија од сирка

циркель х. шестар

цирков(и) -а -о/-е сирков; сирчани; ~ **мет-
ла** сиркова метла, сирк(ов)ача (в.)

циркуз х. оп. **циркус**

циркузар х. циркусант, циркусар, циркуж-
ција

циркулар х. циркулар

циркуларни -а -е циркуларан

циркуляция жс. циркулација

циркуловац -луєм *нєзак*. циркулисати,
циркулирати

циркус х. осн. и прен. циркус

циркуски -а -е циркуски

цироза жс. мед. цирроза

цирок -рку х. бот. сирак (Sorghum); ♦ **слад-
ки** ~ сирак шећераш

цисар х. ист. (цар) цесар

цисканє с. **1.** дїєсл. мен. од **цискац** (ше); **2.**
стиска, гужва, гурњава

цисканїна жс. оп. **цисканє** (**2**)

цискац -ам *нєзак*. **1.** (хпац) гурати; турати;
трпати; **2.** коц. (дриляц) гурати; ♦ ~
вшадзи нос турати свуда нос

цискац ше -ам ше *нєзак*. **1. а)** (дриляц
ше) гурати се; **людзе ше цискаю пред**
пултом у предавальнї људи се гурају
испред тезге у продавници; **б)** (хпац ше)
гурати се, турати се; трпати се; **2. (нагло**
вибивац – о чечносци, диму) куљати;
жима ше циска нука на отворени
дзвери зима куља унутра кроз отворена
врата

цискаци -а -е који се свуда трпа

циста жс. мед. циста

цистерна жс. цистерна

цитадела жс. (твердиня) цитадела

цитат х. цитат

цитовач -туєм *зак. и нєзак*. цитирати

цитостатик х. мед. цитостатик

цитра *жс. муз.* цитра

цитраш *х.* цитраш

цитронада *жс.* цитронада

цитронов(и) -а -о/-е *и* **цитронски** -а -е
цитронски

цифра *жс.* **1.** шара; **2.** украс; **3.** бројка, цифра

цифровани -а -е **1.** шарен; **2.** китњаст

цифровац -руем *незак.* **1.** цифрати; шаренити; **2.** *прен.* улепшавати, китити

цифрови -а -о/-е цифарски

цихи -а -е тих

цихо *присл.* **1.** тихо; **вшадзи** ~ свуда је тихо; **2.** (*без словох*): **шицки** ~ сви ћуте; **волел ши буц** ~ боље да си ћутао; ♦ **буц** ~ **јак вша/уша у храсти** ћутати као риба; бити мањи од маковог зрна; **цихо!** тишина!; ~ **будз!** ћути!; ~ **јак у цркви** тишина (тихо) као у цркви

цихоокеански -а -е тихоокеански

цихосц *жс.* **1.** тишина; **2.** (*без словох*) тишина; ћутање; тајац

цихучки -а -е *и у злуч.* **цихи**~ (циха~-, цихе~) сасвим тих; тихан

цихучко *присл.* тихано

циц *х. текст.* циц

цица¹ *жс. дзец.* (*мачка*) цица, цица-маца, цицамаца, маца

цица² *жс. дзец.* (*цицка*) сика

ци-ца *викр.* за волане мачки циц, мац

цицалка *жс.* **1.** сисалка; **2.** *цицалки* *мн.* висуљке на минђушама

цицаре *х. мн.* (*ед.* *цицар*) сисари (*Mammalia*)

цицац -ам *незак.* сисати; **дац** ~ надојити

цицero *х. друк.* *цицero*

цици *непрем. оп.* **цица**²

ци-ци *викр. оп.* **ци-ца**

цицка *жс.* сиса; дојка; ♦ (*целе, коше и др.*) од **цицки** теле (*јаре и др.*) испод сисе, сисанче, одојче

цицкати -а -е сисат

цицкац -ам *незак.* сисати

цицнуц -нем *зак.* сиснути

цицов -а -о *мацин*

цицов(и) -а -е (*од* **циц**) *цицан*

цицовски¹ -а -е *коц. заст.* **1.** јако фин (*у опхођењу с људима*); **2.** неискрен, подмукао, зао

цицовски² *присл. коц. заст.* **1.** јако fino (*поступати*); **2.** неискрено, с намером да се кога увреди; **так ми** ~ **гварела** тако ме је на фин начин убола

цицок -цка *х.* **1.** *дзец.* цуцла, дуда; **2.** (*гарло на судзину*) сисак, дуда; (*на коришовику*) сисак

ципочка *жс. дем.* сисица

цицушка-мацушка *жс. дзец.* *цица-маца, цицамаца*

циян *х. хем.* *цијан*

циянов -а -о/-е *цијански*

цлџви -а -е који некеме није по вољи; којим је неко незадовољан, разочаран; ~ **нам таки слаби резултат** није нам по вољи тако слаб резултат, разочарани смо тако славим резултатом

цлџво *присл. у функц. пред.* (*дакому*): **було му** ~ било (дошло) му је жао, растужио се

цлџвосц *жс.* туга, жалост

цма¹ *присл. у функц. пред.* *мрак, мрачно; вонка* ~ напољу је мрак; ♦ ~ **јак у дзири, ~ же мож за очи влапиц** помрчина као тесто, не види се ни прст пред носом, мрак (мрачно) као у рогу

цма² *жс. поет.* тама, мрак; у **цми** у мраку; ♦ ~ **цмов** потпун мрак

цмагац -ам *незак.* **1.** шибати; **цмагал конї з батогом** шибao је коње бичем; **2.** (*пиц алкохол*) цугати; **любел** ~ волео је да цуга; **3.** *експр.* (*бочкац*) цмакати, љубакати

цмагац ше -ам *ше* *незак. експр.* (*бочкац ше*) цмакати се, љубакати се

цмагнуц -нем *зак.* попити; **дакус цмагнул** (*дакус ше напил*) мало је попио

цмар *х. млек.* млаћеница, мућеница; ♦ **цадзи ше јак** ~ *оп. под малџи*

цмариц ше -им *ше* *незак. експр.* заврзивати, петљати; **цо ше цмариш!** шта заврзујеш!

цмасти -а -е загасит; таман

цми -а -е **а)** таман; ~ **ноц** тамна ноћ; **б)** мрачан; ~ **конк** мрачан ходник; ~ **по-**

патрунок мрачан поглед; **в)** тмуран; ~ **дзень** тмуран дан; ♦ ~ **белава** тамноплав; ~ **желсни** тамнозелен; ~ **кафови** тамно-смеђ, тамнобраон; ~ **червени** тамно-црвен; ~ **шиви** тамносив

цмиц¹ цмеем *и* цмим *незак.* (*поставац цми*) тамнети; мркнути

цмиц² цмим *незак.* (*робиц цмим*) тамнити

цмиц ше цмее ше *и* цми ше *незак.* *безос.* (*змеркац ше*) смркатати се, мркнути, смркативати се; ♦ **аж ше ми цмее пред очми** (*од велького несподзиваня, гнїву и под.*) пада ми мрак на очи

цмо присл. тамно; мрачно

цмобелава -а -е *оп.* **цми белава** (*под цми*)

цможовти -а -е *оп.* **цми жовти** (*под цми*)

цмок х. и викр. (*означує гласне бочканє*) цмок

цмокац (ше) -ам (ше) *незак. експр.* (*бочкац (ше)*) цмокати (се)

цмокнуц (ше) -нем (ше) *зак. експр.* (*побочкац (ше)*) цмокнути (се)

цмордац -ам *незак. експр.* сисати

цморкац -ам *незак.* **1.** (*гласно цицац*) цмокати, цоктати; **2. а)** (*з тамбали*) цмокати, цмоктати; **3.** пити (*алкохол*)

цморкнуц -нем *зак.* **1.** цмокнути; **2.** ~ **на коңі** цмокнути на коње

цмосц ж. тамност, тамноћа; тамнило

цмота ж. мрак, тама; **не видзим ніч по цмоти** не видим ништа по мраку

цмочервени -а -е *оп.* **цми червени** (*под цми*)

цмошиви -а -е *оп.* **цми шиви** (*под цми*)

цни -а -е *ридк.* врли, врстан; честит

цнота ж. врлина

цо 1. *зам.* шта, што; **цо то?** шта је ово?; **цо робиш?** шта радиш?; **2.** *присл., и у злученю цо же (чом)* што, зашто; **цо на мене так патриш?** што ме тако гледаш?; **цо же уж идзеш?** што већ одлазиш?; **3.** *злуч. а)* у *поровнующих* *виреченьях* (*накельо*) што; **цо глібина моря векша, шветлосц у морю слабша** што је дубина мора већа, светлост у мору је слабија; **б)** *роздзельни* час... час; што... што; **огляда ше цо на еден, цо на други бок** окреће се час на

једну, час на другу страну; **потрошел вельо пенєжи цо дохтором цо на лікі** потрошио је пуно пара што докторима што на лекове; **в)** *заст. причинови (же)* што; **то учительова вина цо не научел добре школярох** то је учитељева кривица што није добро научио ђаке; **4. слов. викричне за виражованє несподзиваня, процивеня и под. шта; **цо, ти ище шпиш?!** шта, ти још спаваш?; ♦ **цо дзень** данас-сутра, сваки дан; **цо до...** (*дакого/дачого*) што се тиче..., гледе...; **цо до того проблема, легко го ришине** што се тиче овог проблема, лако ћемо га решити; **цо скорей** што пре; ♦ **кому о чим [гладному о торби]** ко о чему баба о уштипцима; **цо и як** о чему се ради; како ствари стоје; **цо ма буц най будзе** како (што) било да било; куд пукло да пукло; **цо тебе до того!?** шта се то тебе тиче!?, шта ти имаш с тим!?, **цо то** макар нешто; **цо я дзбам!** шта се то мене тиче! баш ме брига!**

цовецей слов. штавише

цоже 1. *присл. (чом)* зашто; ~ **сце не пришли?** зашто нисте дошли?; **2. слов.** шта је; ~, **уж ши пришол?** шта је, већ си дошао?

цокла ж. буд. цокла, сокл

цол х. (≅ 2,5 цм) палац, цол, инч

цолови -а -о/-е од једног цола; ~ **деска цоларица**

цолшток х. коц. оп. цолштоки

цолштоки *мн.* цолшток (*метар на склапање*)

цомпель -пля *х. оп.* цомпля

цомпля ж. леденица; ♦ **замарз як ~ оп. замарз як грубле** (*под грубле*)

цопкац -ам *незак.* (*поцаговац дим з пипки же би ше розгорела*) вући, пућкати (*оп. цапкац (3)*)

цопчиц -им *незак. оп.* цапчиц

цофац -ам *оп.* цурикац

цофац ше -ам ше *оп.* цурикац ше

цофнуц -нем *оп.* цурикнуц

цофнуц ше -нем ше *оп.* цурикнуц ше

цошка зам. неodr. нешто; ~ **ци мам повесц** нешто имам да ти кажем

цошкаль зам. неodr. прост. оп. цошка

цуг *х.* промаја
цудзи -а -е туђ, стран
цудзина *ж.* туђина
цудзинец -нца *х.* туђинац
цудзинка *ж.* туђинка
цудзо *присл.* страно
цудзоложнік *х.* прељубник
цудзоложніца *ж.* прељубница
цудзоложніцки -а -е прељубнички
цудзоложство *с.* прељуба, прељубништво
цукер -кру *х.* шећер
цукернік *х.* шећерница, шећерњача
цукрар *х.* **1.** бомбонџија, шећерџија; **2.** по-
 сластичар
цукраш *х.* шећераш
цукрашка *ж.* шећерна болест
цукри *х. мн.* (*ед.* цукер) шећерламе, шећер-
 леме
цукрик *х.* шећерлама, шећерлема
цукров -а -о шећерни; ~ **цвикла** шећерна
 репа; ~ **над** шећерна трска; ~ **хорота** ше-
 ћерна болест
цукровац -руєм *нєзак.* шећерити
цукровка *ж.* **1.** зоол. гугутка (*Streptopelia*
decaoto); **2.** *агр.* шећерна диња

цукровнік *х.* (*ед.* цукровнік) кул. лепиње
 са шећером и павлаком
цукровня *ж.* шећерана
цунами -ия *х.* цунами
цундра *ж.* дроњак, рита
цундрави -а -е (*розтагани, подрани*)
 дроњав, рита
цундров *х.* (*пес з хторого виша губи, цун-*
дри) кудров
цупкац -ам *нєзак.* тапкати; ♦ ~ у месце
 тапкати у месту
цурик *викр.* (*на коня – назад*) цурик (*в.*),
 цурук (*в.*), тоз
цурикац -ам *нєзак.* (*спонукац коня же би*
ше цурикал) тозати, тоскати, стукати; ~
коня тозати коња
цурикац ше -ам ше *нєзак.* повлачити се на-
 трашке, узмицати
цурикнуц -нем *зак.* (*спонукнуц коня же би*
ше цурикнул) тоснути, стукнути
цурикнуц ше -нем ше *зак.* повући се на-
 трашке, узмакнути, узмаћи; устукнути
цурук *викр. оп.* **цурик**
цурукац (ше) -ам (ше) *оп.* **цурикац (ше)**
цурукнуц (ше) -нем (ше) *оп.* **цурикнуц**
 (ше)

Ч

чавалов *х.* (*чомов слами и под.*) гужва
чаваргов *х.* препродавац, накупац, мешетар, шпекулант
чаварговац -гуєм *незак.* препродавати, мешетарити, шпекулисати
чадо *с.* чедо
чай *х.* чај
чайка¹ *ж. зоол.* галев
чайка² *ж.* скела; ♦ **мост на чайкох** понтонски мост
чайкар *х.* возар; скелеција
чайков -а -о галевљи; галевов
чайни -а -е *оп.* **чайов(и)**
чайнік *х.* чајник
чайов(и) -а -о/-е *х.* чајни
чакавски -а -е чакавски
чакавщина *ж.* чакавштина
чаков *х.* (*вояцка шапка у австро-угорским войску*) чако, чаков
чалма *ж.* чалма, турбан
чале *випр.* (*на воли же би скруцели направо*) сту (*в.*)
чам *випр.* *звич.* повторени за подражоване чамканя мљац
чамасловац -луєм *незак.* (*биц, гашиц*) лемати; шибати
чамец -мца *х.* чамец
чамкац -ам *незак.* мљацкати
чамкаци -а -е мљацкав
чамкнуц -нем *зак.* мљацнути
чампави -а -е који заплиће ногама
чамцар *х.* чамција
чамцовац ше -цуєм ше *незак.* возити се на чамцу
чамчик *х.* дем. чамчић

чап *х.* звук за означоване вдереня шљап, шљис
чапаї *ж. мн.* (*ед.* чапай и чапая) трагови од стопала
чапаш *х.* **1.** (*шлїд од ногох або превозки*) траг; **2.** (*слабо угажена дражка по шнїгу, оранїни и под.*) угаз, отражина
чапкац -ам *незак.* **1.** (*ходзиц чапкаюци з ногами*) шљapati, гацати, пласкати; **2.** (*биц з дланю и под.*) пласкати, плескати, шопати; **дзецко з ручку чапка по води** дете плеска ручицом по води
чапля *ж. зоол.* чапля (*Ardea*)
чапнуц -нем *зак.* **1.** (*з ногу до води, блати*) шљapati; **2. а)** (*вдериц з дачим широким*) шопити, шопнути; **б)** (*вдериц з мокрим або по мокрим*) фљуснути; **в)** (*вдериц з дланю и под.*) пласнути, плеснути, шопити, шопнути
чапов *х.* *пастир.* **1.** (*часц батого з хтору ше бие*) канција (*в.*), чапов (*в.*); **2.** *коц. оп.*
чаповка
чаповка *ж. поль.* (*прут на кошиску хтори валя жито*) браник, тоља
чар *х.* чар; милина
чаракац -ам *незак.* ћаскати
чарапи *ж. мн.* (*ед.* чарапа) зепе; **збивани** ~ зепе ваљанке; **предзово** ~ пређане зепе
чарапар *х.* мајстор који прави зепе
чарапки *ж. мн.* (*ед.* чарапка) дем. зепице
чарда *ж.* чарда
чардак *х.* чардак; ♦ ~ **на жеми** чардаклија (*в.*), чучавац (*в.*)
чардаш *х.* чардаш
чаривни -а -е чаробан; дражестан; бајан
чаривнік *х.* чаробник
чаривніца *ж.* чаробница

чаривніцтво *с.* чаролија

чаривносьц *жс.* чар; драж; бајност

чарлстон *х.* чарлстон

чарне -ного *с.* црнина; **ношиц** ~ носити црнину

чарни -а -е **1.** црн; **2.** црнокос; црномањаст; гарав; **3. чарна** -ней *жс.* црнка; ♦ ~ **харча** *оп.* харча; ♦ **и душа му** ~ јако је грешан, огрезао је у зло; ~ **лістина** црна листа; ~ **як угель (як углє, як галка)** црн као гавран (као угљен)

чарнідло *с.* **1.** црнило; **2.** гаравило

чарніна *жс.* црнина

чарністи -а -е *оп.* **чарняви**

чарніц¹ -несем *и* -їм *незак.* (*поставца чарни*) црнети

чарніц² -їм *незак.* **1.** (*робиц чарним*) црнити; **2.** гаравити

чарніца *жс. бот.* боровница (*Vaccinium myrtillus* L.)

чарніц ше -несем *ше* *и* -їм *ше* *незак.* црнети се

чарноберзиянсьц -нца *х.* црноберзијанац

чарно-били -а -е црно-бео

чарновласи -а -е црнокос

Чарногорец -рца *х.* Црногорац

Чарногорка *жс.* Црногорка

чарногорски -а -е црногорски

чарногрови -а -е црногров

чарножем *х.* црница; чернозем

чарноморски -а -е црноморски

чарнооки -а -е црноок

чарноскори -а -е црнопут

чарносьц *жс.* црноћа; црнило

чарнючки -а -е црнцат, црнцијат; **чарни** ~ црн црнцат, црн црнцијат

чарняви -а -е црнкаст; црмпураст, црнпураст

чарованє *с.* врачање; врацбина

чаровац -русьм *незак.* врачати; чинити; мађијати

чаровач *х.* врачар, врач

чаровачка *жс.* врача́ра; чаробница

чародїй *х.* чаробник

чародїйка *жс.* чаробница

чародїйство *с.* чаролија, чини

чаруюци -а -е очаравајући

час *х.* **1.** време; **точни** ~ тачно време; **присц на** ~ доћи на време; **єден** ~ једно (извесно) време; **о даяки** ~ кроз неко време; у **остатнім чаше, остатні час** у последње време; **ютре таки** ~ сутра у ово време; **2.** доба, време; **од того часу** од тог доба; **робиц поверх часу** радити преко времена; ♦ (**вчера, пред тижњом, на штварток и под.**) **таки** ~ (јуче, пре недељу дана, у четвртак и сл.) у ово време; **до часу** за извесно време; једно време; привремено; **за тот** ~ за то време; **за часу** (*дакого/дачого*) за време, у време; **з часу на** ~ с времена на време; **на сами** ~ у право време, управо на време; **на** ~ на време; **на часи** с времена на време, на моменте, понекад; **од єдного (од якогош) часу** од извесног времена, већ неко време; **од часу до часу** *оп.* **з часу на** ~; **о мали** ~ (*докмало*) домало, закратко; **роботни** ~ радно време; **тераши** ~ *грам.* садашње време; **у часу** *оп.* **учас; шлєбодни** ~ слободно време; доколица; ♦ **шицко ма (на) свой** ~ све у своје време; **як не на** ~ (*тілесно слаби як кед би ше скорей часу народзел*) телесно слаб одмалена

часови -а -е временски

часовнік *х. заст.* глагол

часово *присл.* временски

часом *присл.* зачас, часком, часом

часопис *х.* часопис

часослов *х. церкв.* часловац

части -а -е **1.** чест; **2.** учестали

частка *жс. оп.* **часточка**

часто *присл.* **1.** често; **2.** учестало, учестано

частосьц *жс.* **1.** честоћа, честина; **2. оп.** **частота**

частота *жс.* учесталост, учестаност

частотни -а -е: ~ **дїссьлово** *грам.* учестали глагол

часточка *жс. дем.* делић; честица

часточни а -е делимичан

часточно *присл.* делом; делимично; донекле

часц *жс.* **1.** део; купел **часци** за трактор купио је делове за трактор; **2.** део, запремина; **вода ма два часци водоніку** вода има две запремине водоника; ♦ **з векшей часци** већим делом, претежно; већином; **з добрей часци** добрим делом; **з часци** делом; делимично; до-некле; **состойна** ~ саставни део; **треца** (**штварта, пията** *итд.*) ~ трећина (чет-вртина, петина *итд.*); ♦ **лсвовска** (**лсво-ва**) ~ лавовски део

часциц¹ -им *незак.* често одлазити (дола-зити, бити) негде; **часцице у родичох?** је л' често одлазите код родитеља?; **вон часци у Керестуре, бо ма там родзини** он често одлази у Крстур (он је често у Крстуру), јер има тамо рођаке

часциц² -им *незак.* (*госциц*) частити

часциц ше -им ше *незак.* частити се

чат *х.* шнала

чата *жс. коц. оп.* **чат**

чатлазовац -зусм *незак.* (*мазграц*) мрљати, прљати, мазати

чатлаш *х. поль.* (*на селянским кочу*) потега

чатловац -луем *незак. буд. заст.* (*масциц, малтеровац* *викли на повали*) лепити (*чатловати*) витловке на таваници

чаторня *жс.* (*вельки шатор за свадзби и под.*) шатор; шатра

чачи -ия *х. гандр.* магарац

чаша *жс. цркв.* цибориј(ум), путир

чашнік *х. ист.* столник

чаянка *жс.* чајанка

чаярня *жс.* чајциница

чвирда *жс. гандр.* балавица, шмркавица

чвирдош *х. оп.* **чвиркош**

чвиринканс *с.* цвркут; ћурлик

чвиринкац -ам *незак.* цвркутати; живжи-кати; ћурликати

чвиринкаци -а -е цвркутав

чвирк *непрем. у функц. пред.* (*безвредна ствар*) броћ, још мало па ништа, лук и вода, тандара мандара броћ; **то за мнє** ~ то је за мене лук и вода

чвиркац -ам **1.** штрцати, штрцкати; **2. а)** плъувати, плъуцкати; **б)** *прен.* (*на дацо — не дзбац*) фућкати на нешто; **чвиркам** **я**

на таки мали заробок фућкам ја на тако малу зараду

чвиркнуц -нем *зак.* **1.** штрцнути; **2.** плъу-нути, плъуцнути, испљунути

чвиркнуце *с.* штрцај

чвиркош *х.* балавац; слинавко; жвалавац, жвалавко; усранац

чвиркошка *жс.* балавица; жвалавица

чвогер *х. и чворга* *жс. коц.* зврчка, чврга; **дал му** ~ (**чворгу**) ударио му је зврчку; **давац чвогери** зврцати

чевабджиніца *жс.* ћевабциница

чевап *х. кул.* ћевап

чевапчичи *х. мн.* (*ед.* чевапчич) ћевапчићи

чежа *жс. физ.* тежа; **Жемова** ~ Земљина тежа

чежина *жс.* тежина

чежински -а -е тежински

чежиско *с.* тежиште

чежисков(и) -а -о/-е тежишни

чежка -кеј *жс.* (*о жени*) трудна

чежки -а -е **1.** *з розл. знач.* тежак; ~ **куфер** тежак кофер; ~ **живот** тежак живот; ~ **хорота** тешка болест; **2.** (*вельки, недопуциуюци*) груб; крупан; ~ **гришка** груба грешка; ~ **повредзене длужности** груба повреда дужности; **виповідзени чежки слова** пале су крупне речи; ♦ ~ **як олово** тежак као олово

чежко *присл.* **1.** *з розл. знач.* тешко; ~ **жиц** тешко живети; ~ **дихац** тешко дисати; ~ **му идзе ученє** тешко му иде учење; ~ **му на души** тешко му је на души; **2.** (*усилов-но*) напорно; ~ **робиц** напорно радити, црнчити; **3.** (*нерухомо, леніво*) тромо; ♦ ~ **мнє** тешко мени, куку мени, жалосна ми мајка; ~ **на ньго** у невољи је, у сосу је

чежко-нєлєгко *присл.* тешком муком, на једвите јаде; повуци-потегни

чежкосц *жс.* тешкоћа; тегибоа

чейза *жс.* чезе; двоколица

чек *х.* чек

чека *жс. ловар.* чека

чекальня *жс.* чекаоница

чекаліще *с.* чекалиште

чеканс *с.* **1.** *дїєсл. мен. од чекац*; **2.** почек; **купиц робу на** ~ купити робу на почек

чекац -ам *нєзак*. **1.** чекати; ~ **гайзибан** чекати воз; **2.** (*стрєжиц за даким*) вребати; дочекивати; сачекивати; ~ **праву нагону** вребати прилику (згону); **тарговец чекал купцох** трговац је вребао муштерије; **3.** (*одцаговац, розцаговац ше*) часити; **нє** ~ **анї кус** не часити ни часа; ♦ **чека лимун** *звич. ирон. (обчекує поволанку)* хоће (чека) лимун; **чекай, чекай!** чекај само, видећеш ти своје!

чекац ше -ам ше *нєзак*. чекати се

чекач х. чекалац; чекач

чекови -а -о/-е и **чековни** -а -е чековни

челєдїїк х. (*млади човек*) младић, момак; млад човек

челєдїїца ж. (*млада женска особа*) девојка; женска; млада жена

челист -та и **челиста** -ти х. челист(а)

челїк х. челик

челїков(и) -а -о/-е *оп.* **челїчни**

челїчарня ж. челичана

челїчиц -им *нєзак*. челичити, гвозденити

челїчиц (ше) -им (ше) *нєзак*. челичити (се)

челїчни -а -е челичан

чело с. муз. чело

челюсца ж. **1.** (*отвор у руским пецу*) врата (в.), уста (в.), зјало (в.); **2.** (*вулкана и под.*) гротло

челядз -ледзи ж. *збир.* челяд; **домашня** ~ укућани; ♦ **яка** ~ **така и работа** ≡ од луда попа луда и молитва

чембало с. муз. чембало

чемернїк х. бот. кукурек (Helleborus)

чемпрес х. бот. (< *серб.*) чемпрес (*оп. кипарис*)

чєнгель х. коц. *оп.* **цингалов**

чєнгельовац -люєм *нєзак. коц. (брєнкац з чєнгельом)* звонити; брєнцати; циктати; циликати; цингарати

чєперкасти -а -е рачваст, рашљаст

чєперки и **чєперка** мн. расохе, рачве

чєпец -пца х. **1. а)** (*дзєцински*) капица; **б)** *заст. (файта женскей хусточки)* цєга, повезача; **2.** (*блана на садлу*) марамица; **3. анат.** (*коло ембриона*) овојница; ♦ **народзиц ше** у чєпцу родити се под

сретном звездом, родити се у кошуљи (у кошуљици)

чєпиц -им *нєзак.*: ~ **млоду фолкл.** преоблачити младу пред крај свадбе из венчанице у хаљину и „чєпец” (*повезачу*)

чєпчик х. *дем.* капица (за бєбє)

чєранка ж. замена; размена; трампа; ~ **думаньох** размена мишљєња; **робна** ~ робна размена

чєрац -ам *нєзак.* замєњивати, мєњати; трампити; ♦ ~ **муку** мєњати у млину пшеницу за брашно

чєрвени -а -е **1.** црвен; румен; ~ **фарба** црвена боја; **чєрвени лїца** румени образи; **2.** алев; ~ **паприга** алева паприка; **3. чєрвена** -ней ж. *арго (банкнота чєрвєней фарби)* црвєндаћ; ♦ ~ **шапочка** црвєнкапа, црвєнкапица; **Чєрвена армия** *ист.* Црвена армија; **чєрвени папрички** *оп.* шалвија

чєрвєнїдло с. црвенило; руменило

чєрвєнїц¹ -нєєм и -їм *нєзак.* (*поставач чєрвени*) црвєнєти

чєрвєнїц² -їм *нєзак. прєх.* (*робиц чєрвєним*) црвєнити

чєрвєнїц ше -нєєм ше и -їм ше *нєзак.* **1.** црвєнєти се; руменєти се; **2.** (*зрєц – о грозну*) шарати се; **грозно ше уж чєрвєнсє** грождє се вєћ шара

чєрвєнкави и **чєрвєнкасти** -а -е црвєнкаст

чєрвєноармисц -йца х. *ист.* црвєноармєјац

чєрвєновласи -а -е црвєнокож

чєрвєногардєсц -йца х. *ист.* црвєногардєјац

чєрвєнопирка ж. зоол. црвєнпєрка

чєрвєноскори -а -е црвєнокож; црвєнокожац

чєрвєносц ж. црвенило; руменило

чєрвєняк х. **1.** зоол. црвєндаћ (Erithacus rubecula L.); **2. оп.** **чєрвєнь (1)**

чєрвєнь -ня ж. *карт.* црвени (карта црвєнє бојє)

чєрвєнски -а -е (*од Чєрвєнка*) црвєначки

Чєрвєнчань х. (*од Чєрвєнка*) Црвєнчанин

червоточ *х. и ж.* дрвоточ(ац), црвоток
червоточина *ж.* дрвоточина, црвоточина
червоточни -а -е дрвоточан, црвоточан
черга *ж.* черга
чергар *х.* чергаш
чергариц -им *нзак.* чергашити
чергарски -а -е чергашки
чергаш *х. оп.* **чергар**
чергашиц -им *оп.* **чергариц**
чердац -ам *нзак. експр.* трампити
черевко *с. дем.* цревец; ♦ **пришли черевка на место** (*умирел ше, улагосл ше човек або дзецко*) дошло (стало) му је срце на место (на меру)
черев *с.* црево; ♦ **шлспе** ~ *анат.* слепо црево; ♦ **цага ше (влече ше) як швиньски черева (бураги)** вуче се као пребијена мачка; вуче се к'о ладовина; спор као пуж
черев -а -о/-е цревни
черевуогодник *х. кнїжк.* сладокусац
череги *ж. мн.* (*ед.* черега) кул. листови, мафиши
черенсц -нца *х. риб.* черенац
черенка -кох *мн.* **1.** (*ножа*) дршка, држак; **2.** бритвиште
черенови -а -о/-е; ~ **зуб** кутњак
череньови -а -о/-е *коц. оп.* **черенови**
череп *х.* **1.** цреп; **били** ~ бибер-цреп; **2.** саксија; **вона трима квеце у черепох** она држи цвеће у саксијама; **3. ист.** глинена плочица
черепкане *с.* звека
черепкар *х.* грнчар
черепкарство *с.* грнчарство
черепкац -ам *нзак.* звекетати; звечати
черепов(и) -а -о/-е **1.** црепан; **2.** глинен, земљан; ~ **судзина** глинено посуђе
черепчане *с.* звека
черепчац -им *нзак.* звекетати; звечати; трештати
черепчаци -а -е звекетав
черепчок -чка *и беш.* -пка *х. дем.* **1.** саксија (*мала*), саксијица; **2.** (*за кармене дробизгу и под.*) цреп (*в.*), црепак (*в.*); **3.** (*фалаток розбитей судзини и под.*) крхотина, цреп; **4. оп.** **череп (3); ♦ можеш плакац до**

черепка (*страцене не мож врациц*) за изгубљеним не вреди жалити и плакати, не вреди плакати за проливеним млеком
чересло *с. поль.* (*часц плуга*) цртало
черешенка *ж. дем.* трешњица
черешня *ж.* трешња
черешняр *х. зоол.* трешњар (*Coccothraustes coccothraustes L.*)
черешњочка *ж. дем.* трешњица
черк *викр.* за звук *вдереня* шкљоц; трак
черкане *с.* звецкање; звека, звекет; звоњава, звоњавина
черкац -ам *нзак.* звецкати; звечати; звекетати; шкљоцати; чегртати; тандркати; зврндати; звоцати; звонцати; звонити; куцати; **орехи черкаю у мешку** ораси звече у врећици; **дробни пенсжи черкаю у кишенки** ситан новац звецка у цепу; **вон черка з млатком** он куца чекићем; **судзина у кухні черка** посуђе у кухињи звечи; **желсживо черка** гвожђурија звечи; **ключ у клянки черка** кључ у брави шкљоца; **годзина (годзинка) черка** сат куца; ♦ ~ **з оружійом** звецкати оружјем; ~ **себе** (*при наздравяню*) куцати се, чукати се
черкац ше -ам ше *нзак. оп.* **черкац себе**
черкаци -а -е звечећи
черкнуц -нем *зак.* звецнути; зазвечати; шкљоцнути; чукнути; чвркнути; тандркнути; зврцнути; звоцнути; куцнути; лупити; клепнути; **черкла капурка** лупио је капицик; **черкла з видлїчку по тансеру** звецнула је виљушком по тањиру; **черкнул з млатком по осовини** куцнуо је чекићем по осовини; ~ **зоз запетками** (*при салутираню*) лупити петом о пету; ♦ ~ **себе** (*при наздравяню*) куцнути се
черкнуц ше -нем ше *зак. оп.* **черкнуц себе**
черкот *х.* **1.** звекет; **2.** (*кочох по драги*) тандркање
черкотац -ам *нзак.* звекетати; звечати; звецкати; чегртати
черкотаци -а -е звекетав; звецкав
черкотка *ж.* **1.** (*бависко*) чегртаљка, звечка; **2. черкотки** *мн.* (*на запрагнутих коньох*) чангараци, прапорци, звечке; ♦ **як черкотка** дете звонког гласа

чесц ж. 1. поштење; 2. част; **дац дакому** ~ указати коме част; 3. поштовање; углед; **мац (уживац)** ~ при людзох бити на добром гласу, уживати добар глас, бити поштован међу људима; **не мац чесци при людзох** бити на лошем гласу, не бити поштован међу људима; **здобуц високу чесц** стећи висок углед; **страциц** ~ **медзи народом** изгубити углед међу народом; 4. положај, функција; ♦ **дац/давац дакому** ~ указати/указивати коме поштовање; **каждому** ~ **по заслуги** према свецу и тропар; **не ма чесци** нема образа, дебео му образ као ђон; **пре** ~ (*дагдзе пойсц, дацо зробиц*) да се укаже коме поштовање (*отићи негде, учинити*

нешто); реда ради; **страциц** ~ (**очи**)
бацити образ под ноге, укаљати образ
чесцолубец -бца *х.* честољубац
чесцолубиви -а -е честољубив
чесцолубивосц *ж.* и **чесцолубис** *с.* често-
љубивост, честољубље
чета *ж.* чета
четни -а -е четни
четнік *х.* *ист.* четник
четніцки -а -е четнички
четоводитель *х.* четовођа
Чех *х.* Чех
Чехиня *ж.* Чехиња
чечани -а -е *дзец.* леп
чече *с.* *нспрем.* *дзец.* лепа ствар, нешто
лепо
чечиц -чем *незак.* **1.** тећи; **2.** (*видавац чеч-*
носц зоз себе) флисовати (*в.*); **з рани му**
чече рана му флисује
чечни -а -е течан
чечно *присл.* течно
чечносц *ж.* течност, текућина
чечуци -а -е текући
чи *слов.* **1.** *опитне* ли; да ли; зар; **пита**
ше му чи ест дацо нове упитао га је
има ли (да ли има) шта ново; **чи ти не**
маш мудрейшей роботи?! зар ти немаш
паметнијег посла?; **2.** *слов.* ала, што; **ей,**
чи мнє ту добре! ех, што је мени овде
лепо!; ♦ **чи...чи...** **1.** да ли... или...; **2.** ма-
кар... макар; ♦ **чи видиш!** види (гле) ти
њега!
чига *ж.* чекрк
чижемка *ж.* *дем. оп.* **чижмочка**
чижик *х.* *зоол.* чиж, чижак (*Chrysomitris*
spinus)
чижма *ж.* чизма
чижмар *х.* чизмар
чижмарка *ж.* (*чижмарова жена*) чизма-
рица, чизмарка
чижмочка *ж.* *дем.* чизмица
чий чия чийо *зам. присв.* чији
чийшик чияш(ик) чийош(ик) *зам. неодр.*
нечији
чик *х.* *зоол.* чиков (*Misgurnus fossilis*)
чикарски -а -е (*од Чикаро*) чикашки

чиклош *х.* *заст.* старији коњ у ергели
чикош и **чиковш** *х.* *поль. заст.* чикош,
ергелаш; ♦ (**кричи**, **звискує** и *под.*) **як**
[тот] ~ виче (дере се) колико (што) га
грло (глава) (до)носи, виче (дере се) из
свег гласа
чилаш *х.* (*коњ билей шерсци*) белац, ђогат
чилаша *ж.* (*кобула билей шерсци*) ђогуша
Чилеансц -нца *х.* Чилеанац
чилеански -а -е чилеански
чилски -а -е (*чилеански*): ~ **шалїтра** *хем.*
чилска шалитра
чим **1.** *злуч. поровнујуци, часто зоз тим у*
корелацији што, шта, уколико; ~ **ше вецей**
трудзел, вше менєй ше му удавало што
се више трудио, све мање му је успевао;
~ **ше вецей гнївал, тим го менєй**
слухали што се више љутио, мање су га
слушали; **2.** *присл.* што; **придз** ~ **скорєй**
дођи што пре; **пороб** ~ **лепше** уради што
боље; **гонь коня** ~ **швидше** терај коња
што брже
чин *х.* чин
чинаг *х.* (*колік у хлапцовским бависку чи-*
наганє) чинаг (*в.*)
чинагац ше -ам ше *незак.* (*хлапцовске*
бависку) чинагати се (*в.*)
чинги-бинги *х.* *коц. оп.* **дзвончки (3)**
чиновнік *х.* чиновник
чиновніца *ж.* чиновница
чиновніцки -а -е чиновнички
чиновнічок -чка *х.* *дем.* чиновничић
чинодійствиє *с.* и **чинодійство** *с.* *церкв.*
(*богослуженє*) чинодејство, свештено-
дејство
чинчила *ж.* *зоол.* чинчила
чип *х.* *информ.* чип
чипка *ж.* *вишив.* чипка
чипкар *х.* чипкар; ♦ **нагнївани як** ~ љут
као рис
чипкарка *ж.* чипкарица, чипкарка
чипкасти -а -е чипкаст
чипковани -а -е чипкан
чипочка *ж.* *дем.* чипкица
чипочкасти -а -е чипкаст
чиряне *с.* гњурање; зарањање; ♦ ~ **ладї**
бродолом

чирыц -ям *незак.* потапати, зарањати, заро-
њаваці

чирыц ше -ям ше *незак.* **1.** тонуці, зарањати,
зароњаваці; **2.** (*о ладі*) тонуці, топці се,
потапати се

чисар *х. оп.* **цисар**

числени -а -е бројан, многобројан; многі;
~ **колектив** бројні **колектив**; **числени**
нащивітеле многобројні **посетіоці**

числено *присл.* бројно

численосц *жс.* бројност

число *с.* **1.** број; **вельке** ~ великі број; ~
два број два; **2.** (*нумер*) број, бројка

числови -а -о/-е бројчани; бројні, бројан

числовнік *х. грам.* број

числовніцкі -а -е бројан

числово *присл. оп.* **числено**

чисте -того *с.:* ♦ **буц на чистим** біці **начі-**
сто; **вивесц на** ~ (*розщисціц дацо неясне*)
истераті на чістац (**на чістину**)

чисті -а -е **а)** чіст; **чисті рукі** чісте ру-
ке; ~ **воздух** чіст ваздух; ~ **совісц** чи-
ста савест; **б)** (*праві*) чіст, сушці; ~
правда сушта істїна; **то** ~ **цїганство** то
је сушта лаж

чїстка *жс.* чїстка

чїсто *присл.* чїсто

чїстокревні -а -е чїстокрван

чїстосц *и* **чїстота** *жс.* чїстоћа, чїстота

чїстотні -а -е (*хторі любі чїстоту*) чіст,
чїсмен; чїстунац

чїстотносц *с.* чїстунство

чїстучкі -а -е *и у злученю* **чїсті** ~ потпу-
но чіст

чїсцальня *жс.* **1.** чїстїонїца; **2.** лїуштіо-
нїца

чїсцач *х.* чїстач, чїстїлац

чїсцачка *жс.* **1.** чїстїліца; **2.** лїуштіліца

чїсцец *х. бот.* чїстац (*Stachys L.*)

чїсціна *жс.* чїстїна; пропланак

чїсціц -ім *незак.* **1.** (*робіц чїстїм*) чіс-
тїті; ~ **лопату од блат** чістїті лопату
од блат; **2.** чістїті, вадїті; ~ **шплїахі**
вадїті мрље; **3.** (*од скорі, лупї и под.*)
гулїті; лїуштїті; чістїті; лупїті;
требіті; ~ **младі кромплї** гулїті
(стругатї) кромпїр; ~ **старі кромплї**

лїуштїті кромпїр; ~ **помаранче** лїуш-
тїті поморанцу; **4.** (*мїшковац*) кастрі-
ратї; **5.** (*кукурущїу од лїсца*) комішатї,
лїуштїті, белїті

чїсціц ше -ім ше *незак.* чістїті се

чїт *вїкр.* ћут(и); ћутї, бре; завежі; шут;
куш; ♦ **не будзеш** ~!? ћут!, куш!, хоћеш
ућутатї!?, ућутї једном!; ~ **будз!** ћут(и)!

чїтаві -а -е чїтав

чїтальня *жс.* чїтаонїца

чїтальньов(и) -а -о/-е чїтаонїчкі

чїтане *с.* штїво

чїтанка *жс.* чїтанка

чїтател *х. оп.* **чїтач** (**1**)

чїтателка *жс.* чїтателїца, чїтателка

чїтателні -а -е *оп.* **чїтацкі**

чїтац -ам *незак.* **1.** чїтатї; **2.** бројатї; **чи-**
таї до дзешец брої до десет; **чїтац**
пенсжі бројатї паре; **3.** *прен.* држатї
лекціје

чїтацкі -а -е чїталачкі; чїтачкі

чїтач *х.* **1.** чїталац; **2.** чїтач; бројач

чїткац -ам *незак.* ћуткатї, шуткатї, ућут-
кїватї

чїткі -а -е чїтак

чїтко *присл.* чїтко

чїтлїві -а -е **1.** (*о бешедї*) јасан, разумлїв;
2. (*рукопїс*) чїтак

чїтлїво *присл.* **1.** (*бешедовац*) јасно, разум-
лїво (*говорїті*); **2.** (*пїсац*) чїтко

чїтуля *жс.* чїтуля

чїча *х.* **и** **чїчар** *х.* *беш.* путујућї продавац
воћа и поврћа

чїчовка *жс. бот.* чїчо(в)ка

чїшлїтел *х.* **1. мат.** броїлац; **2.** бројач;
3. ел. броїло

чїшлїц -ім *незак.* **1.** бројатї; **2.** набрајатї;
почал ми ~ **шїцкїх фодбалерох** почео
је да ми набраја све фудбалере

чїкане *с.* штуцавіца

чїкац -ам *незак.* штуцатї

чїкац ше -а ше *незак. безос. (дакому)*
штуцатї се; **чїка ше ми** штуца ми се

чїкода *жс. и у функц. пред.* штета; **направїц**
чїкодї направїті штете; ~ **же є таки**

штета што је такав; ~ **тоти пенсжи** жали боже ове паре; ♦ **врацела ше** ~ враћено (надокнађено, нађено *и сл.*) је нешто што је било изгубљено, неплаћено *и сл.*; **забегнуц/забеговац до чкоди** (*буц невірни у любви*) врднути/врдати; ~ **чижми дрец** (*не вредзи иси*) штета је де-рјати опанке

чкодзиц -им *незак.* штетити

чкодлївец -вца *х.* штеточина

чкодлїви -а -е штетан

чководоац -дуем *зак. и незак.* губити; ште-товати

чкодзиц -им *незак.* штетити; **то чкодзи здравю** то штети здрављу

член х. 1. члан; ~ **колектива** члан колек-тива; ~ **закона** члан закона; 2. (*часц цела*) уд

членарина ж. чланарина

членски -а -е члански; ~ **карта** чланска карта

членство с. чланство

членги х. мн. (*сд. членг*) *оп.* **членки**

членкаре х. (*сд. членкар*) *зоол.* зглавкари

членкац ше -ам ше *бот.* влатати

членки х. мн. (*сд. членок*) *коц.* зглобови прстију на руци (*оп. склснчки*)

човек х. 1. човек; 2. (*муж*) муж, човек; 3. *вок.* болан, човече; **цо то, човече, з тобу** шта је, болан, с тобом; ♦ **поставиц дакого човеком** извести кога на пут, подићи (метнути) кога на ногу

човеков -а -о човеков; човечији; ♦ ~ **рибка** *зоол.* човечија рибица

човекозабойник х. човекоубица

човеколюбец -бца *х.* човекољубац

човеколюбиви -а -е човекољубив

човеколюбивосц ж. и **човеколюбис с.** човекољубивост, човекољубље

човекоконсависник х. човекомрзац

човекоподобни -а -е човеколик

човество с.: ♦ **научиц дакого човества** научити кога памети (реда)

човечески -а -е 1. (*хтори ше одноши на човечество*) човечански; 2. *оп.* **члове-ков**; 3. (*гумани*) човечан, људски

човечество с. човечанство

чловечи -а -е *оп.* **човеков**

чловечиско х. *аугм.* људина

чловечни -а -е човечан, људски

чловечно присл. човечно, људски

чловечносц ж. човечност

чловечок -чка *х. дем.* човечуљак, човечић

чмигар х. коц. оп. **шмигар**

чмигац -ам *незак.* 1. (*биц зоз батогом*) шибити; швићкати; 2. *прен.* (*сцекаци*) бри-сати, грепсти, димити, перјати; **так чми-гал** тако је брисао

чмигнуц -нем *зак.* 1. (*вдериц або замахнуц з батогом*) ошинути; швићнути; швигну-ти; шибнути; 2. *прен.* (*сцекнуц*) збрисати, здимити; умакнути; стругнути; заждити; шмугнути; ухватити маглу

чмигов х. бич, канџија; шибало

чмиговчок -чка *х. дем.* бичић

чмохтац (ше) -ам (ше) *незак. експр.* трти (се), трљати (се); чешати (се)

чобан х. чобанин

чобански -а -е чобански

чобольов х. (*древени суд за воду*) чобања

чобольовики х. мн. (*сд. чобольовик*) *оп.* **тиковки**

чоколада ж. чоколада

чоколадни -а -е и **чоколадов(и)** -а -о/-е чоколадни; ♦ **чоколадова торта кул.** чоколадна торта, торта са чоколадом

чокот х. чокот

чолни -а -е чеони

чолнок -нока *ткац. х.* чунак, лађица

чоло с. 1. чело; 2. *фиг.* (*почесне место за столом*) чело, прочеље, зачеље; **шеднуц до чола** сести у прочеље; ~ **колони** чело колоне; ♦ **не пише му на чолє** (*не видно му по твари хто є, яки є и под.*) не пише му на челу

чолов(и) -а -о/-е чеони

чом присл. *опитни* (*часто у злученю зоз словком же*) зашто, што, шта; ~ **нешка не маце наставу?** зашто данас нема-те наставу?; ~ **го бисш?** што га тучеш?; ~ **ши цихо?** што ћутиш?; ~ **сам себе ганьбиш?** што се брукаш?; **не маш ше ~ гнївац** немаш зашто да се љутиш

чомов х. 1. (звѣзка, зайда) завежљај, свежањ, смотак; 2. (власох и под.) чуперак; прамен; навилѣак; прегршт; 3. (дацо *неправилно скруцене*) гужва; ~ **слами** гужва сламе; 4. (звѣзка *лїсцох догану*) патка; 5. (*витаргнути фалат жеми з траву и под.*) бусенчић, чуп

чомовчок -чка х. дем. 1. (мала звѣзка, *зайдичка*) завежљајић, свежњић; замотуљак; свртак; 2. (*канджурка, праменьчок*) ћапорак; упредак

чомословац -луем *незак.* оп. **чамасловац**

чоп х. 1. *винар.* (на *гордове*) славина; **вде-риц** ~ (положиц *чоп до гордова же би мож було точиц вино*) ударити славину у буре; 2. (на *водоводу*) славина; чесма; лула; 3. (на *слупе на хторим обешена капура*) баглама, стожер

чопики х. мн. (сд. чопик) шарке, чепови (на *вратима и сл.*)

чопнар х. виноточа, точајлија; шанкош

чорт х. ђаво, враг; ♦ до **чорта** до врага; **идз до чорта** иди бестрага; **ки то ~?** који је то враг?; **най идзе до чорта** бестрага му глава; (на) **кого(ш) чорта?** ког врага?; ~ **му не да мира** ђаво му не да мира; **то ані ~ не розкресци (не розбере)** то нико жив неће моћи да реши (разреши, расплете)

чортов -а -о ђаволов; ђавољи

чортовски -а -е ђавољи, ђаволски, врашки, враж(и)ји

чорцик х. ђаволче, ђаволчић, ђаволак, вражић

чтец х. *церкв.* чтец, чатац

чуба ж. 1. (на *глави птици*) ћуба, круна, перјаница, кукма; 2. (*праменьчок, канджурка наитред глави*) жврк, бућ; на **глави мал чубу** *незачесаних власох* на глави је имао бућ нечесљане косе

чубати -а -е ћубаст, кукмаст

чубрац -ам *незак.* черупати

чубрик х. *бот.* чубар (*Satureja hortensis* L.)

чувар х. чувар

чуварка ж. чуварица, чуварка, пазитељица

чуварни -а -е чуваран

чувац -ам *незак.* 1. (*мерковац*) чувати; гледати; стражити; 2. (*шпоровац*) чувати, штедети; 3. (*статок на паши*) чувати; ~ **крави** чувати краве

чувац ше -ам ше *незак.* чувати се; пазити се

чувствительни -а -е 1. осетљив; ~ на **жиму** осетљив на хладноћу; 2. осећајан

чувствительносц ж. 1. осетљивост; 2. осећајност

чувство с. 1. осећај; 2. осећање

чувствовац -вуем *незак.* осећати

чувствовац ше -вуем ше *незак.* осећати се

чувствуюци -а -е 1. који осећа, осећајан; 2. који се осећа, осетан; **ледво чувствуюци вибрациј** једва осетне вибрације

чуга ж. кабаница

чугани -а -е *заст.* (зоз *збиваней волни*) чохан, чојан; **чугани надраги** чохане чакшире; **чугани ботоши** чохане чарапе

чугар х. *заст.* чохар, чохаш

чудак х. 1. чудак; 2. *мед.* злоћудни тумор; ♦ на **чудака** (*барз*) страшно, грдно, ужасно: на **чудака ше побили** страшно су се потукли

чудациц -им *незак.* нагрђивати, накарађивати

чудацки -а -е чудачки

чудацтво с. чудаштво

чудачка ж. чудакиња

чудесни -а -е чудесан; диван

чудне *присл.* оп. **чудно**

чудни -а -е чудан

чудно *присл.* чудно

чудо с. чудо; **стало ше** ~ десило се чудо; **дзе пойдзеш по таким чуду** (*по такей бридкей хвилі*) где ћеш по оваквом чуду; ♦ на ~ страшно, грдно: на ~ **ше повадзели** грдно су се посвађали; на ~ **швецке** страшно, ужасно: на ~ **швецке побиц дакого** страшно избити кога; **якимшик чудом** неким чудом; ♦ **убило це** ~ враг те однео, иди до врага (к врагу)

чудовац -дуем *незак.* 1. чудити; зачуђавати; 2. (*виволовац одушевиє*) задивљавати

чудовац ше -дуем ше *незак.* **1.** чудити се; зачуђавати се; **2.** дивити се; задивљавати се

чудовиско с. чудовиште; грдосија

чудодійни -а -е оп. **чудотворни**

чудом присл. гадно; ~ **прейсец** (*дожиц неприємности*) гадно проћи

чудотворец -рца х. чудотворац

чудотворни -а -е чудотворан

чужани -а -е оп. **чугани**

чуйни -а -е чујан

чуйносец ж. чујност

чука ж. *зоол.* штука

чука-печене с. *кул.* рибич

чуков -а -о штуцји

чукунбаба ж. (< *серб.*) чукунбаба (*оп. прапрабаба*)

чукундідо х. (< *серб.*) чукундед(а) (*оп. прапрадідо*)

чукунунук х. (< *серб.*) чукунунук (*оп. прапраунук*)

чукунунука ж. (< *серб.*) чукунунука (*оп. прапраунука*)

чуліц -ім незак.: ~ уха (< *серб.*) ћулити уши (*оп. напнуц/напинац уха*)

чуліц ше -ім ше незак. увлачити главу међу рамена (*у страху од ударца и сл.*)

чулка ж. **1.** шишка; **2.** (*на кукурици и под.*) метлица, дивизма

чулкац ше -ам ше незак. поль. (*виганяц чулки – о кукурици и под.*) метличити се

чума ж. *мед.* куга, чума; **хори од чуми** кужан

чунгам х. *коц.* жвакаћа гума, жвака

чуняц -ям незак. (*не сходзиц або не роснуц – о пошатей рошліни*) не ницати; слабо расти; **нашене чуня у жеми, не рошне семе не ниче из земље; тото древко не рошле, лем чуня** ова садница никако да почне расти

чуп х. *випр., означає звук хтори настава при чупканю по води и под.* шљап

чупиц ше -им ше незак. ужимати се; сакупљати се; гурити се; кукуљити се; ~ **од жими** ужимати се од хладноће

чупкац -ам незак. шљapati, пласкати; гациати; мљацкати

чупнуц -нем зак. шљapati, пласнути; **дзецко чупло до барки** дете је шљaпило у барицу

чупор х. **1.** чопор; ~ **вовкох** чопор вукова; **2.** стадо, крдо; ~ **крави** стадо крава; **3.** јато; ~ **врани** јато врана; **4. прен.** чопор, буљук; ~ **дзечи** чопор деце

чуриц -им незак. **1.** цурити; тећи; лити се, сливати се; лити; цурити у млазу (*млазевима*); **паленка уж чури** ракија већ цури; **вода по чуркох чури до ярку** вода се токовима слива у јарак; **диждж лсе, чури зоз цивох** киша лије, у млазевима цури из олука; **2. (о креви)** цурити, тећи; липтати, лопити; **з рани чури крев** из ране тече крв; **3. (о дзиравей судзини)** цурити; **гарчок нам чури** лонац нам цури

чурком присл. у млазу; ♦ **чуриц** ~ избјигати у јаком млазу, шикљати: **крев ше ~ лсе з рани** крв шикља (*липће*) из ране

Чурожань х. Чуружанин

чурожски -а -е чурушки

чурок -рка х. јаз, ток (*којим отиче вода*)

чурчок -чка и беш. -рка х. јазіћ

чуския ж. (< *серб.*) набијач

чутак х. **1.** огризак; ~ **од яблука** огризак од јабуке; **2. (стебло капуцей главки)** чокањ, кочањ; **3. анат.** Адамова јабучица; **4. (слами, клоча)** гужва; ♦ **станул му ~ до гарла** засела му кнедла у грлу

чутаковац -куем незак.: ~ **коњя** чешати, тимарити коња гужвом сламе

чутиц -им незак. беш. експр. (< *серб.*) ћутати, кушовати, бити куш

чутка ж. **1.** (*кукурици*) клип; **кукурица р-ца чутки** кукуруз тера клипове; **кукурица у чуткох** кукуруз у клиповима; **2. (олупана чутка)** шапурика

чутора ж. чутура

чуторка ж. *дем.* чутурица

чуточка ж. *дем.* клипић; шапуричица

чуфти ж. *мн.* (*ед. чуфта*) *кул.* (< *серб.*) ћуфте

чухане с. *физ.* трење

чухац -ам незак. **1.** трљати; масирати; ~ **замарзнути пальци** трљати промрзле

прсте; **2.** чистити; четкати; ~ **ципели** чистити ципеле; ~ **калап** четкати шешир; **3.** (зуби) прати; **вон кажде рано чуха зуби** он сваког јутра пере зубе; **4.** жуљати; **чуха го галер** жуља га крагна; **5.** брисати; ~ **дески** брисати под; ~ **облаки** брисати прозоре; **6.** (дакому твар зоз шнігом) умивати (в.), трљати; **хлапци чухаю** дзивчата дечаци умивају девојчице

чухац ше -ам ше *нєзак*. **1.** трљати се; **2.** чешати се; чешкати се; **коњ ше чуха до мура** коњ се чеше о зид; **3.** *прен.* (коло дакого) улизивати се, додворавати се коме; **чуха ше коло шефа** додворава се шефу

чуц чуєм *зак. и нєзак*. **1.** чути; **чул сом же ши** дипломовао чуо сам да си дипломирао; **вон ише добре чує** он још добро чује; **2. а)** осећати; **чуєм як ме боли** осећам како ме боли; **б)** предосећати; **чул напредок** свой неуспих предосећао је унапред свој

неуспех; **3. безос.** **а)** звонка ~ **бешеду** споља се чује разговор; ~ **дзвон** чује се звоно; **пошка гутори, але го ніч не** ~ нешто говори, али се ништа не чује; **б)** (*нєприсмно пахнуц*) осећати се; смрдети; заударати; воњати; ~ **го за паленку** осећа се из њега ракија; смрди на ракију; ~ **це за цеском** смрдиш на бели лук; **вожа гной, та го ~ по цалим шоре** возе ђубре, па се његов мирис осећа целом улицом; ~ **дим, дзешка гори** осећа се дим, негде гори

чуц ше чуєм ше *зак. и нєзак*. **1.** *взаєм. повр.* чути се; **2.** осећати се; **вон ше уж добре чує** он се већ добро осећа

чуце с. **1.** чуло; **2.** осећај; осећање

чучац -ам *нєзак. дзец. (спац)* пајити, пајкити, нанати

чучка и чучочка ж. (од **чука**) дем. шту-чица

чушпайз х. кул. цушпајз

Ш

ша I слов. 1. з *помощью* и *спонукую*чим значењом та, па, ама, бре, або *ше не преклада*; ~ **я тебе дам!** ама даћу ја теби!; ~ **поведз уж раз** та кажи веће једном; ~ **по же?!** па шта онда?!; **придзе мой оцц**, ~ **вон тебе** да доћи ће мој тата, показаће он теби; **II злуч. причини** та, па; **не бой ше**, ~ **ти добре** сцел не бој се, па ти си добро хтео; **не будзем я то робиц**, ~ **шицки би ме вишмеяли** нећу ја то да радим, та сви би ме исмејали; ♦ ~ **гат слов.** па, та

шаблїчка ж. 1. *дем.* сабљица, сабљичица; 2. **шаблїчки ж. мн.** (*ед.* шаблїчка) *бот.* гладиоле (*Gladiolus*)

шаблон х. шаблон

шаблонизовац (ше) -зуем (ше) *зак. и незак.* шаблонизовати (се), шаблонизирати (се), укалупити (се)/укалупљивати (се)

шаблонски -а -е шаблонски

шабля ж. 1. мач, сабља; 2. **шаблї ж. мн. оп.** **шаблїчка (2)**

шаблярка ж. зоол. сабљарка (*Pelecus cultratus*)

шаблясти -а -е сабљаст

шабљочка ж. оп. **шаблїчка**

Шавло х.: ♦ **приповедац о Шавла-Павла** причати Маркове конаке

шагат слов. заст. па; ~, **можебуц и так** па, можда је и тако

шагрн и шагрин х. скор. шагрн, шагрин

шайбна ж. техн. шајбна

шайкача ж. шајкача

шайкашки -а -е шајкашки

шайн х. и шайна ж. ист. (банкнота) шајн, шајнара

шайном-дайном присл. оп. **шейном-дейном**

шак слов. и злуч. оп. **ша**

шакал х. зоол. шакал

шал х. шал

шала ж. беш. шала; шега; ♦ **не брац шалу оп. под франта**

шаланги ж. мн. (*ед.* шаланга) 1. (*ременьо-во украси на штверцох*) ките, кићанке; 2. *пастир.* (*на краварским батогу*) каланћови (*в.*), шаланке (*в.*); 3. **а) оп. христов багрн**; **б)** (*плоди христового багрена*) дивљи рогач (*в.*), ма(х)уне

шалангов х. оп. **христов багрн**

шалата ж. 1. салата; 2. *прен.* купусара, салата

шалвари мн. димије; шалваре

шалвия ж. бот. жалфија, кадуља (*Salvia glutinoza*)

ша-лє слов. 1. ама; ~ **яке ту шицко красне!** ама како је овде све лепо!; 2. па; ~ **ти ту?!** па ти си овде?!

шалени -а -е 1. луд; шашав; блесав; **озда сом не** ~ нисам ваљда луд; **як** ~ као луд; 2. суманут; махнит; 3. **а) шалєни -ного х.** лудак; **б) шалєна -ней ж.** лудача, луда; ♦ **вошло му до шалєней [дзирки]** загрцнуо се; **правиц ше** ~ правити се луд; ~ **хижа** лудница

шалєнїц -нєем и -їм незак. махнитати

шалєно присл. лудо; шашаво; блесаво; сулудо; сумануто; махнито

шалєнось ж. и шалєнство с. лудост; лудило

шалєняк х. лудак; блесавц; шашавац, шашавко

шалєнячки -а -е лудачки

шалигварда *жс. коц. заст.* неозбиљан чо-
век, комедијаш; блебетало

шалітра *жс.* шалитра, салитра

шалітравня *жс.* салитрана

шалітров(и) -а -е шалитрани, шалитрин,
салитрен

шаліц -леєм *и* -ім *незак.* 1. лудети; 2. мах-
нитати; беснети

шаліц ше -ім ше *незак.* шалити се; шегачити
се

шалтер *х.* 1. *ел.* прекидач; 2. (*облачок у кан-
целарії и др.*) шалтер

шалукатри *жс. мн.* (*сд.* шалукатра) жалу-
зије, жалузине, шалукатре

шалунг *х.* *буд.* оплата

шалфия *жс. оп.* шалвия

шалчок *х.* *дем.* шалче, шалчић, шалић

шамла *жс.* шамла

шамлочка *жс. дем.* шамлица

шамот *х.* шамот

шамотни -а -е *и* **шамотов(и)** -а -о/-е ша-
мотни

шампави -а -е тром

шампавосц *жс.* тромост

шампансц -нца *х.* шампањац

шампиньони *х. мн.* (*сд.* шампиньон) *бот.*
шампиньон

шампион *х.* шампион

шампионат *х.* шампионат

шампита *жс. цукр.* шампита

шампон *х.* шампон

шамрац -рем *и* **шамрец** -ем *незак.* 1. миго-
љити, милети; **брамушка ми шамре по**
руки мрав ми мили по руци; 2. благо до-
диривати, голицати

шамролна *жс. цукр.* шамролна

шандор-колесо *с. заст.* бицикл

Шандорци *х. мн.* (*сд.* Шандорец) *коц.*
„Шандорци” (*становници улице Шан-
дор у Куцури*)

шансц -нца *х.* шанац

шанк *х.* шанк

шанкист -та *и* **шанкиста** -ти *х.* шанкош,
шанкер, шанкиста

шанса *жс.* шанса

шансона *жс.* шансона

шансонєр *х.* шансоніјер, шансоњер

шапирограф *х. техн.* шапирограф

шапка *жс.* 1. капа; 2. шубара; 3. (*на осовини
коча*) капица

шапкар *х.* капар

шаплавец -вца *х.* жгоља, жгољавац, жго-
љавко, жгеба, геца

шаплови -а -е 1. жгољав, жгебав, гецав; 2.
прен. смаркати, смаркош

шапловиц -веем *и* -им *незак.* жгољавити,
гецавити

шапочка *жс. дем.* капица; шубарица

шапутрак *х.* шврђа, клинац; шкембе; де-
ран

шапутрац -ам *незак.* ићи полако, ситним
корацима

шапутрачка *жс.* клинка, дерле

шапчиц -им *незак.* (*ходзиц цагаюци, не
дзвигаюци талпи*) смицати (*се*), вући *се*

шарада *жс.* (*файта загадки*) шарада

шарганьов *х.* блатобран (*на бициклу*)

шарга *х.* (*коњ жовтей шерсци*) жутаљ,
кулаш

шаржер *х.* шаржер

шари -а -е: ~ **платно ткац.** (*невибилсне
платно*) жутац

шаркань *х.* змај, аждаја; ♦ **вредни (роби)**
як ~ (*барз вредни*) ради као црнац (да
се све праша, да све сева); жива ватра;
дзе го ~ **однес!? куд се део!?**; **идз до**
шарканя езерного иди до врага; **шар-**
каня! врага!

шарканьов -а -о змајев; змајевски; ♦ ~
хвост (*моцни форгов под бурйову хмару*
хтори прави вельки чкоди по польох)
шмрк (*в.*), вихор; ♦ **влєче ше як шарка-**
ньов хвост (*помали роби або идзе*) вуче
се као пребијена мачка

шарлатан *х.* шарлатан

шарлатански -а -е шарлатански; ~ **лїченє**
надрилекарство

шарлах *х. мед.* шарлах

шарм *х.* шарм

шармантни -а -е шармантан

шармер *х.* шармер

шармовац -муєм *зак. и незак.* шармирати

шарпанє *с.* журба

шарпацы -а -е ужурбан

шарпацо *присл.* журно; ужурбано, у журби, нагло; ~ **вошол до хижы** у журби је ушао у собу

шарпац ше -ам ше *нзак.* **1.** журити, ужурбано радити; **шарпала ше коло шпоргета** ужурбано је радила око шпорета; **2.** покушавати се извући (искобељати) из тешкоћа; **3.** мешати се, трпати се; **цо ше шарпаш до шицкога!?** шта се свуда трпаш!?

шарпланинсец -нца х. шарпланинац

шасия *жс.* шасија

шатва *жс.* сетва; ♦ **яка** ~ **така жатва** *оп.* *под. шаце*

шатвови -а -о/-е сетвени

шатвопририхтовач х. *поль.* сетвоспремач

шатор -тру/-тра х. шатор; **розложиц** ~ разапети (подићи) шатор; **розобрац/розберац** ~ размонтирати шатор; **шпя под шатром** спавају под шатором

шаторня *жс. оп.* **чаторня**

шаторски -а -е шаторски

шафариц -им *нзак.* **1. а)** узимати, трошити (*залихе хране и сл.*); **б)** узимати себи, гледати своју корист; **2.** нагло јести, макљати

шафель -фля х. и **шафлік** х. чабар, шафоль

шафран х. шафран; ♦ **драге як** ~ скупо као злато; **мерац як** ~ (*барз прецизно мерац*) мерити као у апотеци

шафранов(и) -а -о/-е (*цми доганови*) црвен-кастобраон

шах х. шах

шах-клуб х. шах-клуб

шах-мат х. шах-мат

шахист -та и **шахиста** -ти х. шахист(а)

шахистка *жс.* шахисткиња

шаховац ше -хуем ше *нзак.* играти шах, шахирати се

шаховски -а -е шаховски

шац *шеем нзак.* сејати

шаце с. **1.** усев; **2.** сетва; ♦ **семе на** ~ семе за сетву; ♦ **яке** ~ **таке жаце, яка шатва така жатва** каква сетва таква жетва

шацовац -цуем *нзак.* **1.** процењивати, шацовати; **2.** меркати, загледати, шацовати

шацунг х. процена

шаш х. **1.** *бот.* оштрица (*Сagex L.*); **2.** (*рафия*) лика, лик, личина; ♦ **до шашу** *фолкл.* „до шашу” (*народна игра*)

шашка *жс. а)* *зоол.* скакавац (*Pachytilus migratorius L.*); **б)** *збир.* скакавци; ~ **знiчтожела поля** скакавци су уништили њиве; ♦ **ест их як шашки** (*барз вельо*) има их као чичак на чичку; **є як** ~ једе као мећава (као ала); **исц як** ~ (*исц, гарнуц ше у вельким числу*) ићи као на чудо

шашлик х. *кул.* шашлик

шашов -а -о (< **шаш**) личан, ликов

Шваб х. Шваба

Швабица *жс.* Швабица

швабски -а -е швапски

швайзоване с. варење, заваривање

швайзовац -зуем *нзак.* варити, заваривати, швајсовати

швайзовацки -а -е заваривачки

швайзовач х. варилац, заваривач

швайка *жс. коц. поль.* **1.** (*колчок за ламане кукурици*) прљак; **2.** (*за ручне лупане кукурици*) парач (в.), шило (в.)

Швайцарец -рца х. Швајцарац

Швайцаркиня *жс.* Швајцаркиња

швайцарски -а -е швајцарски

швалер х. *беш.* (< *серб.*) швалер (*оп. фраср (1)*)

швалерац ше -ам ше *нзак. деш.* (< *серб.*) швалерисати се, швалерати се (*оп. фрасриц ше*)

швалерка *жс. деш.* (< *серб.*) швалерка (*оп. фрасрка (1)*)

швандрикац -ам *нзак.* (*нерозумљиво бешедовац*) пркелати, пркељати, парла-ти, брбљати

шванцар х. деран, тепче, мангуп

шварбац -ам *нзак.* шврљати, шкрабати, шарати

шварни -а -е *поет.* драг; леп; ~ **шугай** драган; ~ **легинь** леп момак; ~ **дзивка** лепа девојка

шварцмол х. *коц. оп.* **бендов (1)**

шведок -дка х. сведок

шведочиц -им *нзак.* сведочити

шведски -а -е шведски

Шведян х. Швеђанин

Шведянка ж. Швеђанка

швекор -кра х. 1. свекар; 2. таст, пунац

швекра ж. 1. свекрва; 2. ташта, пуница

швекрин -а -о (од швекра) 1. свекрвин; 2. таштин, пуничин

швекров -а -о 1. (од швекор) свекров; 2. оп. швекрин

швербиц -им *нєзак.* сврбети

швербячка ж. мед. 1. чешавица; свраб; 2. шуга

шверц х. шверц

шверцер х. шверцер; кријумчар

шверцовац (ше) -цѹем (ше) *нєзак.* шверцовати (се); кријумчарити (се)

швет х. 1. свет; 2. много, пуно; не знам колико; думал **сом же нєшка** ~ **поробим** мислио сам да ћу данас пуно урадити; **3.000 динари то нє** ~ 3.000 динара то није не знам колико; ♦ **анї за шицок** ~ оп. **нїзач на швеце**; **док** ~ **шветом** док траје света и века, довека; **други** ~ онај (други) свет; **за [шицок]** ~ **нє попуциц** не попустити ни за длаку; **зронїц (знєсц)** **дакого зоз швета** послати кога на онај свет, убити, уништити кога; **идз швету за очи!** губи ми се испред очију!; **наверх швета (кричац, врещац)** на сав глас (викати, вриштати); **наспак швета** (*нє як треба, нєдобре*) наопако, наопачке, како не ваља; **на тим швеце** под божјом капом; **нє буц як други** ~ не бити као сав свет; **нїзач на швеце** низашта на свету, ни за све благо света; **одкеди** ~ **шветом** од када (откако) је света и века, од када је сунца и месеца; **од початку швета** од искона света, од памтивека; **окрем швета** осим (мимо) света; **остаток швета** куси и репати, последњи, најгори; **пойсц видзиц як** ~ **стої** отићи видети света, отићи упознати свет; **пойсц в** ~ **за очми** отићи куд очи воде, отићи у бестрагију; **пойсц за даким [гоч и]** на **край швета** (*зробиц шицко за дакого*) поскидати за кога све звезде с неба; **пойсц шветом:** думала же **шветом** пойдзе од **бољох** мислила је да ће полудети од болова; **пойсц** ~ **пробовац** поћи обижати бели

(туђи) свет; **пойсц швету за очи** оп. **пойсц в** ~ **за очми**; **то нє за шветом** то није преко света; **поробиц (зробиц)** ~ урадити јако много; **убил го** ~ [**цо би го убил**] оп. *под убиц*; **урвал ше му** ~ (*пошло му дацо наруби*) није успео и јако се разочарао; **цо робиц на швеце?** шта сад да радим?; **цо то на швеце?** шта је сад то?; шта се то дешава?; **чловек (легинь и под.) до швета** човек (момак и сл.) на свом месту; ваљан, лепо васпитан човек (момак и сл.); ~ **го скарал [и Матисову пипку]** гром и пакао, сто му мука, бестрага му глава, куга га убила; **швету за очми** богу иза леђа, где је и бог рекао лаку ноћ; **шири** ~ бели свет; **як** ~ како ваља, како приличи

шветковац -куем *нєзак.* светковати, празновати

шветларнїк х. светларник, зрачњак

шветли -а -е светао

шветло с. светло; ♦ **штреднї (спушени)**

шветла трансп. оборена светла

шветломер х. светломер

шветлооки -а -е светлоок

шветлосни -а -е светлосни; ♦ ~ **рок астрон.** светлосна година

шветлосц ж. светлост

швето с. 1. празник; 2. (*црковне швето*) празник, светац, благодан; **три днї швета** три дана благодана; **во** ~ *кнїжск.* на светац (благодан)

шветови -а -е 1. светски; ~ **война** светски рат; ~ **першенство** светско првенство; ~ **путнїк** светски путник; 2. световни; ~ **и духовна власц** световна и духовна власт

шветовни -а -е оп. **шветови** (2)

шветочни -а -е 1. празничан, празнички; свечачки, благодански; ~ **дзень (црковне швето)** светац, благодан; **шветочни шмати** свечачко (празнично, благоданско) одело; 2. свечан; ~ **академия** свечана академија

шветочно присл. 1. празнично, празнички; 2. свечано

шветочносц ж. 1. свечаност; 2. славље; светковина

шветски -а -е *оп.* шветови (1)

швечена -ней *ж. оп.* швечена вода

швечене *с. церкв.* освећење; ~ **води** освећење водице, водоосвећење; ~ **жита** освећење пшенице; ~ **овоци** освећење воћа

швечени -а -е: ~ **вода** света (крштена, богојављенска) вода; ♦ **ані** ~ [вода] **му** (**ци** и **под.**) **не** **поможе** ни света водица **му** (**ти** и **сл.**) **неће** **помоћи**, од **њега** (**тебе** и **сл.**) **је** и **бог** **дигао** **руке**

швеченина *ж. фолкл.* свећено (крштено) јело (*на Ускрс*); ♦ **цага** **ше** **як** [тота] ~ **вуче** **се** **као** **пребијена** **мачка**

швечиц -им *незак.* **1. а)** **славити**; **светити**; **празновати**, **светковати**; ~ **Перши май** **славити** **Први** **мај**; **б)** (*не робиц*) **празновати**; **нешка швечиме** (*нешка не робиме*) **данас** **празнујемо**; **2.** (*пошвечовац*) **светити**, **освећивати**, **освештавати**; ~ **воду** **светити** **водицу**; ♦ ~ **дакому оліво** *церкв.* **појати** (**читати**, **светити**, **свештати**) **коме** **масла**, **давати** **коме** **помаз**

швецки -а -е *змоцнює гандруюче значене меновніка*: **подліна швецка** **ленчуга** **какве** **нема**; **спреводзкошу швецки!** **преваранту** **један!**; ♦ **на чудо швецке** (*барз*) **страшно**, **грозно**, **ужасно**, **на пасја** **кола**

швечиц¹ -им *зак. и незак.* **1. а)** (*дакому*) **пристајати**, **пристати**, **лепо** (**добро**) **стајати**; **тота сукня** **ци** **не** **швечи** **ова** **хаљина** **ти** **не** **пристаје** (**ти** **не** **стоји** **лепо**); **б)** (*гу дачому*) **ићи** **с** **нечим**; **жимска шапка швечи** **гу** **бунди**, **а** **не** **швечи** **гу** **рекельцецу** **шубара** **иде** **са** **бундом**, **а** **не** **иде** **са** **кошуљом** **с** **кратким** **рукавима**; **2.** (*дакому*) **приличити**, **приликовати**; **доликовати**; **пасирати**; **така** **бешеда** **не** **швечи** **крашнє** **воспитаному** **хлапцови** **такве** **речи** **не** **приличе** **лепо** **васпитаном** **дечаку**; ♦ ~ **як** **псови** **дзвончок** (**пията** **нога**) *оп. под пес*

швечиц² *незак.* **1.** (*буц шведок*) **сведочити**; **швечел** **на** **суду** **сведочио** **је** **на** **суду**; **2.** **потврђивати**; **доказивати**; **живот швечи** **о** **тим** **же** **праве** **шесце** **там** **дзе** **любов**

живот **потврђује** **да** **је** **права** **срећа** **тамо** **где** **је** **љубав**

швечиц **ше** -и **ше** (*дакому*) *безос. зак. и незак.* **приличити**, **доликовати** **се**, **пристојати**; **зробел** **так** **як** **ше** **швечи** **културному** **чловекови** **учинио** **је** **тако** **како** **приличи** **културном** **човеку**; **швечело** **би** **ше** **же** **би** **його** **труд** **бул** **наградзе** **ни** **прилично** **би** **да** **његов** **труд** **буде** **награђен**; **дочекали** **их** **як** **ше** **швечи** **домашнім** **дочекали** **су** **их** **како** **пристоји** **домаћинима**

швидки -а -е **брз**; ♦ ~ **гайзибан** **брзи** **воз**; ♦ ~ **як** **цинка** **лак** **као** **перо**; ~ **як** **заяц** (**як** **ирга**, **як** **шнелцуг**, **як** **блїскавка**) **брз** **као** **муња** (**као** **стрела**)

швидко *присл.* **брзо**

швидковигваряци -а -е **брзајући**; ♦ ~ **виречєне** **брзалица**

швидковозни -а -е **брзовозни**

швидкомер *х.* **бризомер**

швидкометни -а -е *оп.* **швидкоштрельни**

швидконоги -а -е **брзоног**

швидкооки -а -е **брзоок**

швидкопис *х.* **брзопис**, **скоропис**

швидкосц *ж.* **брзина**

швидкосцов(и) -а -о/-е **брзински**

швидкоходни -а -е **брзоходан**

швидкоцагаюци -а -е *шах.* **брзопотезни**

швидкоштрелька *ж.* **брзометка**

швидкоштрельни -а -е **брзометан**

швижи -а -е **свеж**

швижо *присл.* **свеже**

швижосц *ж.* **свежина**

швинєцина *ж. и швинїна ж. оп.* **швиньске** **месо**

швинїц -їм *незак. вулг.* **свињити**; **крмачити**; **брљати**

швиня *ж.* **1.** **свиња**; **2.** **крмача**; ♦ **вшадзи** **ше** (**ви**)**найдзе** **як** **швиня** **у** **бундавох** **где** **год** **дође**, **направи** **штете**; **облєч** **швиню** **до** **злата** **вона** **пойдзе** **до** **блата** **крсти** **вука** **а** **вук** **у** **гору**, **вук** **длаку** **мења** **а** **ћуд** **никада**; **ожар** **ше** (**пияни** **є**) **як** ~ **пијан** **као** **свиња** (**као** **левча**, **као** **метла**)

швиняр *х.* **свињар**

швинярка *ж.* **свињарица**

швинарство с. свињарство; свињогојство
швињка ж. дем. 1. крмача; свињица; свињче; 2. *школяр. (замасцене з тинту)* мрља, пацка; **направиц швињку** закрмачити

швињске -кого с. свињетина; **вон не с швињске** он не једе свињетину

швињски -а -е свињски; ◇ ~ **трава оп. порише**; ~ **шерсц бот.** сита (*Juncus L.*); ~ **месо** свињетина; ~ **шунка** бут; **швињски бундави** сточне бундеве, тврдокорке

швињство с. свињарија

швитанє с. свитање, свануће, освит; зора; **на швитаню** у освит, зором, у зору; **над швитаньом** пред зору

швитац -ам *нєзак.* свитати, свањивати

швитляк х. зоол. свитац (*Lampyrus noctiluca*)

швитнуц -нєм *зак. експр. (одруциц)* бацити; зафрљати, зафрљачити; **швитнї то на шмеце** баци то на смеће

швицарнїк х. светионик; *прен.* кула светиља

швицаци -а -е 1. светлећи; 2. сјајан; блистав, блештав; ужарен; ◇ ~ **буба зоол.** свитац (*Lampyrus noctiluca L.*)

швицаосц ж. сјај; блиставост, блештавост

швицач х. упаљивач; ~ **лампаших** упаљивач фењера

швициц -им *нєзак. I непрех.* 1. светлети; горети; сијати; **мешац швицел** месец је светлео; **у хижи швици лампа** у соби гори лампа; **слунко швици** сунце сија; 2. **а) (дакому)** светлити; **дзецко му швици з лампу док роби** дете му светли лампом док ради; **б) држати** упаљено светло; **вона по цалу ноц швици** она по целу ноћ држи упаљено светло; **II прех.** палити светло; ~ **лампу** палити лампу

швициц ше -им ше *нєзак.* 1. (*о шветлу лампи и под.*) горети; **у нїх ше швици** код њих гори светло; 2. сијати се; светлети се; блистати (се); блештати (се); жарити се; цаклити се; **небо ше швици од огњя** небо се светли од пожара; **злато ше швици** злато блиста; **у ноци ше швици**

реклама у ноћи блешти реклама; **конї ше швица од овса** коњи се блистају од зоби

швичка ж. свећа; ♦ **прости як** ~ усправан (прав, раван) као свећа; **стац просто як** ~ стајати усправно као свећа

швичкар х. 1. (*вирабљач швичкох*) свећар; 2. *церкв.* свећоноша, свећоносац

швичнїк х. свећњак

шворц *прикм. непрем. беш.* шворц

шевро х. *скор.* шевро

шегерт х. шегрт; ученик

шегертовац -туєм *нєзак.* шегртовати

шегертски -а -е шегртски

шегертчок -чка х. дем. шегртић

шедалка ж. 1. (*на колїмбачки и под.*) даска, дашчица, седало, седалица; 2. **шедалки** *мн.* вртешка, рингишпил

шеданє с. залазак (*сунца*); **слунко на шеданю** сунце почиње да залази, сунце је на заласку

шедац -ам *нєзак.* 1. седати; **шедаю за стол** седају за сто; **кури шедая** кокоши седају; 2. седати, укрцавати се; ~ **на ладю** укрцавати се на брод; 3. (*о слунку*) залазити, седати; **слунко шед** сунце залази; 4. (*падац на дно*) таложити се; 5. слегати се; **мур шед** зид се слеже; 6. налегати; 7. ~ **на коня** уздахивати

шедзаци -а -е седећи; ~ **положенє** седећи положиј

шедзенє с. посело, село; седељка; **пришли до нас на** ~ дошли су код нас на посело

шедзиско с. 1. седиште; седало; седалица; 2. седиште; ~ **штабу** седиште штаба; 3. (*шедзенє у дружстве пред хижу*) седење пред кућом, диван на улици (сокаку), седељка; **сходза ше пред нас на** ~ окупљају се пред нашом кућом на седељку

шедзисков -а -е седишњи; ◇ ~ **косц анат.** бедрењача

шедзиц -им *нєзак.* 1. седети; **шедза при столе** седе за столом; **квока шедзи на вайцох** квочка седи на јајима; **шедзел осем днї у гарешту** седео је осам дана у затвору; 2. (*у даким*) крити се, бити скривен; **любел бим знац цо у це шедзи во-**

лео бих да знам шта се крије у теби; **3. пойсц (исц)** ~ отићи (ићи) на седељку (посело) (*у зимско време*); **идземе дакус ~ до сушеда** идемо мало на седељку (идемо да поседимо мало) код комшија; ♦ **~ за буджаком** (*нітдзе з дому не виходзиц*) не помаљати носа; **~ на пенсжох** (*сановац трошиц*) бити тврд на парама

шедлар х. седлар

шедласти -а -е седласт

шедлац -ам *незак.* **1.** јахати; **2.** ~ **коня** (*класц шедло на коня*) седлати коња

шедлаци -а -е јахаћи; ~ **коњ** јахаћи коњ

шедло с. седло

шеднуц -нем *зак.* **1.** сести; ~ **гу столу** сести за сто; **2.** сести, укрцати се; ~ **на гайзибан** сести у воз; ~ **на ладю** укрцати се на брод; **3.** (*о слунку*) заћи, сести; **4.** (*спаднуц на дно*) сталожити се, сецовати се, слегнути се; **густе вапно шедне на сподок** густ креч сталожити се на дну; **5.** (*не викиснуц добре – о цесту*) пасти; **питка ей шедла** пита јој је пала; **6.** ~ **на коня** узјахати коња; ♦ **шедло му на жалудок** (*даяке чежке едзене*) тешко му је пало; ~ **дакому на карк** попети се коме на леђа

шезлонг х. шезлонг

шеик х. шеик

шейдзешат числ. шездесет

шейдзешати -а -е шездесети

шейдзешатме числ. *збир.* х. шездесеторица; шездесет

шейдзешатрочни -а -е шездесетогодишњи; шездесетогодишњак

шейдзешатрочніца ж. шездесетогодишњица

шейдзешаццетро -рих числ. *збир.* с. шезде-сетро

шейном-дейном присл.: **ходзиц** ~ ходати беспослен тамо-амо, продавати зјале; **ходзим** ~ **по обисцу** ходам беспослен по кући; **вона ходзи** ~ **по валале и розноши плетки** она продаје зјале по селу и разноси сплетке

шейсц числ. шест

шейсцгласни -а -е и **шейсцгласови** -а -о/-е шестогласан

шейсцгодзинови -а -о/-е шесточасовни

шейсцдньови -а -о/-е шестодневни

шейсцме -цох х. шесторица; шест; **ви** ~ вас шесторица; ~ **роботніки** шесторица (шест) радника

шейсцмешачни -а -е шестомесечни

шейсцністи -а -е шестострук, шесторни

шейсцповерхови -а -о/-е шестоспратан, шестокатан

шейсцпроцентни -а -е и **шейсцпроцентови** -а -о/-е шестопрцентни

шейсцрочни -а -е шестогодишњи

шейсцрочніца ж. шестогодишњица

шейсцсто числ. шестсто

шейсцстоти -а -е шестстоти, шестстотинити

шейсцтижньови -а -о/-е шестонедељни

шейсцугелнік х. шестоугао

шейсцуглови -а -о/-е шестоугли

шейсцчленови -а -о/-е шесточлан

шейсцштокови -а -о/-е шестоспратан, шестокатан

шейталіше с. шеталиште

шейталка ж. шеталица (*за инвалиде*)

шейталов х. шеталица (*на зидном сату*)

шейтальяня ж. шетаоница

шейтанс с. шетња

шейтац -ам *незак. прех.* (*водзиц на преходзку*) шетати

шейтац ше -ам ше *незак.* шетати; ~ **по хижи** шетати по соби

шейтач х. шетач

шейтачка ж. шетачица

шекац -ам *незак.* сецкати

шекач х. оп. **шекаци зуб**

шекаци -а -е: ~ **зуб** анат. секутић

шекера ж. секира; ♦ **глупи як** ~ глуп као ноћ; **оштри як** ~ (*швидки, рухоми*) брз као чигра; (*пойдзем, придзем и под.*) **гоч буду шекери падац** (*гоч яки невігодни буду обставини*) (отићићу, доћићу и сл.) макар и секире падале, макар фратри с неба падали, макар се ломила небеса; **спадла му ~ до меду** пала му секира у мед

шекерасти -а -е секираст

шекериска *ж.* *аугм.* секиретина, секирчина

шекерка *ж.* **1.** секира (*мања*); **2.** *дем.* секирица; ♦ **знац плївац** *як ~ до сподку* пливати као секира

шекспировски -а -е шекспировски

шелехциц *ше* -им *ше* *незак.* **1.** (*кормацац ше*) врпољити се, вртети се; **дзечи** *ше* **шелехца на години** деца се врпоље на часу; **2.** (*круциц ше*) вртети се, мотати се; **шелехци** *ше* **гледајуци цошка** врти се тражећи нешто; **3.** (*розцаговац ше з роботу круцаци ше геваль-тамаль*) петљати, отезати, заврзивати; **цо** *ше* **тељо шелехциш!**? шта толико петљаш

шелна *ж.* *техн.* огрлица, шелна

шема *ж.* *оп.* **схема**

шеменец -нцу *х.* **1.** бела (женска) кудеља, семењача, кудељача; **2.** кудељно семе

шеменїк *х.* *анат.* семеник

шеменїца *ж.* *оп.* **шеменец (1)**

шеменкасти -а -е *оп.* **семенкасти**

шеменка *с. мн.* (*ед.* **шеменко**) семена

шеменков(и) -а -о/-е семени

шеменковод х. и **шеменьовод х.** *анат.* семеновод

шенк х. *заст.* остава, спремнаца

шенко *с.* *дем.* сенце

шено *с.* сено; **дспово** ~ ливадско сено; **бете-лїново** ~ детелинско сено

шеперкац -ам *незак.* (*на шепетлїво беше-довац*) тепати; врскати; шушкати, шушљетати

шепет *х.* *оп.* **шепот**

шепетлїви -а -е тепав; тепавац; врскав; шушкав, шушљетав

шепетлїво *присл. оп.* **на шепетлїво**

шепетлївосц *ж.* тепавост, тепање; врскавост, врскање

шепнуц -нем *зак.* шапнути; дошапнути

шепот *х.* шапат

шептане *с.* шапат; шаптање, шапутање

шептац -ам *незак.* **1.** шапутати, шаптати; суфлирати; **2.** (*видавац шептаци звук при врецу*) тихо кључати

шептаци -а -е шапутав

шептач *х.* *театр.* шаптач, суфлер

шепачни́ца *ж.* *театр.* суфлерница, шаптаоница, шаптачница

шептајуци¹ -а -е *оп.* **шептаци**

шептајуци² *присл.* шапатам

шери и **шери-бренди** *х.* шери, шери-бренди

шериф *х.* шериф

шерият *х.* (*исламски предписаня*) шеријат

шериятски -а -е шеријатски

шерп *х.* *поль.* **1.** (*за одберане жита и др.*) срп; **2.** (*за рубане кукуричанки, наду*) вагов (*в.*)

шерпенка *ж.* **1.** шерпа (*мања*); **2.** *дем.* шерпица

шерпеночка *ж.* *дем.* шерпица

шерпеня *ж.* шерпа; **шпижова** ~ тучана шерпа, кастрол

шерсц *ж.* длака; чекиња; маља; вуна

шерсцани -а -е; ~ **покровец** *заст.* ћебе (*куповно, за разлику од домаћег, тканог покровца*)

шерсцати -а -е длакав; чекињав, чекињаст; маљав; вунаст

шерцо *с.* **1.** срце; **2.** (*штредня часц стебла*) срчика; срж; **3.** (*штредок зарна*) клица, срце; **4.** (*на дзвону*) клатно, звечак, клепетац; **5.** *карт.* хериц; ♦ **класц/положиц дакому дацо на** ~ (*обовязовац, задлужовац дакого зробиц дацо*) стављати/ставити коме што на душу (на срце); **лапац дакого за** ~ дирати (дирнути, такнути) кога у срце; **мац шерца** имати срца; **набрала (вжала) себе на** ~ (*барз чежко дожила животне вдерене*) то јој је сломило срце; **не мац шерца** немати срца; **не ма шерцу покоя** (*не ма мира*) не може да се смири; **не могло ме** ~ **поднесц** нисам имао срца да то урадим; **одпаднац дакому од шерца** отпасти коме од срца; **од шерца** од срца; **парац ~ дакому** (*задавац дакому вельки душевни боль*) цепати коме срце (груди, душу); **розказац шерцу** стегнути срце (груди, душу); ~ **ми (у мнє) гинє** (*цертим вельки душевни боль*) срце ме боли; ~ **ше розпада** срце се цепа (кида); **як кед би (ягда) поєдли герлїче шерцо (герлїчата)** (*барз су нерозлучни – звич. о хлопови и жени*) ≡ живе као голуб

с голубицом (као голубови), једна душа
једно тело

шерцови -а -е срчани; ◇ **шерцово** *лістки*
анат. срчани записци

шерпочко *с. дем.* срдашце

шершень *х. зоол.* стршљен (*Vespa crabro* L.)

шеснасти -а -е *числ. поряд.* шеснаести

шеснастина *жс.* шеснаестина

шеснастинка *жс.* шеснаестинка

шеснац *числ.* шеснаест

шеснацецero -рих *числ. збир. с.* шеснаес-
торo

шеснацка *жс.* шеснаестица

шеснацме *числ. збир. х.* шеснаесторица;
шеснаест

шеснацметерови -а -е *спорт.* шеснаесте-
рац

шеснацрочни -а -е шеснаестогодишњи

шеснацскладови -а -о/-е: ~ **стих** *метр.*
шеснаестерац

шести -а -е шести

шестина *жс.* шестина

шестираз *присл.* шести пут

шестица *жс.* шестица

шестра *жс.* **1.** сестра; **2.** *цркв.* часна сестра,
монахиња, калуђерица; ◇ **чесна** ~ часна
сестра

шестренїца *жс. оп.* **шестринїца**

шестрин -а -о сестрин

шестринїца *жс.* сестра од стрица (тетке,
ујака); сестра

шестрински -а -е сестрински

шестринство *с.* сестринство

шестричка *жс. дем.* сестрица; секица; сеја

шестричков -а -о секин, сејин

шестров -а -о сестрин; ◇ ~ **син** (**хлапец**)
сестрић, нећак; ~ **дзивка** (**дзивче**) сес-
тричина, нећакиња

шесцераки -а -е од шест разних врста

шесцери -их *числ. збир. мн.* шестори,
шесторе, шестора; ~ **окуляри** шестори
наочари; ~ **видли** шесторе виле; ~
дзвери шестора врата

шесцернїсти -а -е шестострук

шесцернят(к)а *с. мн.* шесторке

шесцero -рих *числ. збир. с.* шесторо; **ви**
шесцero вас шесторо

шеф *х.* шеф

шефа *жс. бот.* жива ограда, кост(ов)ни-
ца (*Lucium* L.); ♦ **роснуц** *як* ~ (*роснуц*
жилаво, виадзи) расти као коров

шефица *жс.* шефица, шефовица

шефовац -фуем *нєзак.* шефовати

шефовски -а -е шефовски

шех *х. шах.* шех

шечка *жс.* **1.** (*справа за резанє потрави*)
сечкалица; **2.** (*порезана потрава*) сечка

шея-гой *викр. (пришпив у народних шпи-
ванкох)* шалај

шеяцки -а -е сејачки

шеяч *х.* сејач

шеячи -а -е сејаћи; ~ *машина оп.* **шеячка**
(**2**)

шеячка *жс.* **1.** сетва; **2.** сејачица

шибенїк *х.* мангуп; враголан

шибенїца *жс. заст.* вешала

шибенїцки -а -е (*од шибенїк*) мангупски;
враголански

шибеняк *х. заст. (обешени)* обешеняк

шибень *жс. оп.* **шибенїца**

шибер *х. техн.* шибер

шиваци -а -е шиваћи; ~ *машина* шиваћа
машина

шивацки -а -е шиваћи; ~ *курс* шиваћи
курс

шивач *х. (роботнїк хтори шие)* шивач

шивачи -а -е *оп.* **шиваци**

шивачка *жс.* кројачица

шиви -а -е **1.** сив; **2.** сед; **шиви власи** се-
да коса

шивидло *с.* сивило

шивиц -вєсм *и* -им *нєзак.* **1.** сивети; **2.** (*о*
власох, бради) седети

шивиц ше -вєсм *ше и* -им *ше нєзак.* сиве-
ти се

шивкави и шивкасти -а -е сивкаст

шивовласи -а -е седокос

шивоглави -а -е сивоглав; седоглав

шивожелєни -а -е сивозелєн

шивомаслинови -а -о/-е сивомаслинаст

шивооки -а -е сивоок

шивосц *жс.* сивост; сивило
шиделко *с.* дем. шиоце
шидло *с.* 1. шило; 2. поль. (за ручне лупане кукурици) парач (в.), шило (в.)
шидски -а -е *оп.* **шидянски**
Шидян и Шидянь *х* Шиђанин
шидянски -а -е шидски
шизиц -им *незак.* беш. шизити
шизма *жс.* *цркв.* *оп.* **схизма**
шизматик *х.* *оп.* **схизматик**
шизофреник *х.* шизофреник, шизофреничар
шизофренічни -а -е шизофренички
шизофрения *жс.* мед. шизофренија
шиїти *х.* *мн.* (сд. шийт) (муслиманска вирска секта) шијити
шийка *жс.* 1. (на руским пецу) шијица (в.), шија (в.); 2. *геогр.* превлака
шийов -а -о/-е вратни, шијни; ~ **персцень** вратни прстен
шик *х.* млаз
шиканирац -ам и **шиканировац** -руем *зак.* и *незак.* шиканирати
шикац -ам *незак.* шикљати; бризгати; млазати; липтати; шибати
шикнуц -нем *зак.* шикнути; бризнати; млазнути; лопнути; шибнути
шикнуце *с.* млаз
шилинг *х.* (монета) шилинг
шилїц¹ -їм *незак.* стезати у омчу
шилїц² -ї (дакого) *незак.* *безос.:* **шилї го мокриц** тера га на мокрење
шилїц ше -їм ше *незак.* (силовац ше при породи и под.) напрезати се
шила *жс.* коц. *оп.* **шила**
шила *жс.* 1. омча; 2. петља; 3. замка ♦ **порихтац дакому шилку** поставити коме замку (ступицу)
шими и шимики *жс.* *мн.* (шими *ципели*) шимике; ♦ **шими Гайдук** *фолкл.* „шими Хајдук” (*врста плеса*)
шими прикм. *мн.* и **шими ципели** *жс.* *мн.* шими ципеле
шимпанзо *х.* *зоол.* шимпанзо
шина *жс.* (< *серб.*) 1. (на колесу) шина (*оп.* **обруч** (2)); 2. *мед.* удлага
шинглї *жс.* *мн.* *оп.* **шиндлї**

шиндлї *жс.* *мн.* (сд. шиндля) (*деицички за закриване хижо*) шиндра
шинел *х.* шинел
шинобус *х.* шинобус
шинов -а -о/-е **шински** -а -е шински
шинтер *х.* шинтер, стрводер
шинтерня *жс.* шинтерница, стрводерница
шинтерски -а -е шинтерски
шипак -пка *х.* (< *серб.*) *бот.* *беш.* (плод *дзивей ружи*) шипак
шипков -а -о шипков; ~ **чай** шипков чај, чај од шипка
шипляніна *жс.* (*бабрачка*) пипав посао
шипляц -јам *незак.* (длобац до *роботи*) пртљати; прљкати; мајати се
шипсле *с.:* **достац** ~ добити шипак (брус)
Шиптар *х.* Шиптар
шиптарски -а -е шиптарски
шира *жс.* *винар.* шира
ширенс *с.* ширење
шири -а -е *заст.* широк; ~ **швет** бели свет
ширина *жс.* ширина
ширител *х.* ширилац
шириц -им *незак.* ширити
шириц ше -им ше *незак.* ширити се
ширка *жс.* 1. **а)** (*икатулка ширки*) шибица, жижица; **б)** (*сдно дреско*) шибица, жижица, палидрвце; 2. *заст.* сумпор; ♦ **гориц** *жс.* ~ горети као барут
ширкар *х.* 1. деран; 2. **ширкар** *мн.* мангупарија
ширков(и) -а -о/-е сумпоров; сумпорни
широкаш *х.* коц. (*файта голуба*) лепезан
широки -а -е широк
ширококоляови -а -о/-е широкотрачан
широколїсцови -а -е широколиствен, широколиствен
широконоси -а -е широконос, широконосан
широкосц *жс.* ширина
широта *жс.* 1. сироче; 2. (*сегинь, бидни*) сиротан, сирота
широтинсц -нца *х.* сиротињски дом, сиротиште
широтка *жс.* сироче, сирота

широтни -а -е сиротињски; ◇ ~ дом сиротињски дом; ~ **стол** *заст.* сиротињски сто

ширцом *I* *присл.* широм; ~ **отвориц** дзвери широм отворити врата; ~ **по швеце** широм света; *II* *прим. з ген. означає розпоредзеносцвекишогочислапредметох на розличних точкох пространства* широм; ~ **Войводини** широм Войводине

шитар *х. зоол* вилин коњиц (*Aechna*); ♦ **буц слаби** (*худи и под.*) **як** ~ бити сенка од човека, изгледати као сенка

шити -а -е: ♦ **як кед би бул на нїм шити** (*о облєчиве*) стоји му као саливен

шиткар *х.* ситар

шитко *х. 1.* (*за муку и под.*) сито; *2.* (*за чечносц*) цедиљка, цетка, цедило; ♦ **у шитку** (*у речици*) **воду ношиц** (*робци непотребну, даремну роботу*) бацати боб о стену, дрва у шуму носити

шифа *ж. заст.* брод

шиф-карта *ж. заст.* путна карта за брод

шифон *х. текст.* шифон

шифра *ж.* шифра

шифрант *х.* шифрант

шифровац -руєм *зак. и незак.* шифровати, шифрирати

шифрови -а -о/-е шифарски

шиц¹ *викр. звич. повторени за одганяне мачки* мац, шиц(а)

шиц² *шиєм незак.* шити

шице *с.* шивење

шицко *1.* -ого *с. зам.* све; ~ **поробел** све је урадио; *2. присл. (цалком)* сасвим, скроз; ~ **ципели заблацел** сасвим је ципеле заблатио; ♦ ~ **ма свойо** свако зашто има своје зато

шицкогo *присл.* свега, укупно; ~ **тристо динари** свега триста динара

шицкоєди *х. мн. (єд. шицкоєд) зоол.* сваштоједи

шицкоєдно *присл.* свеједно

шицок -цка -цко/-цке *зам. одр.* сав; цео; ~ **ше треше** сав се тресе; **бега по шицким валалє** трчкара по целом селу; ◇ **над шицким** изнад свега; **по шицким** по свој прилици, по свему судећи, **при**

шицким тим уз све то; **Шицких святих** *цркв.* Сви свети, Свисвети; *душни дан;* ♦ **шицким гурком** *конєц* алапача

шишарка *и шишка ж.* шишарка

Шишяти -тох *мн. цркв. бєш. оп. Шицких святих (под шицок)*

шня *ж.* врат; шија

шкавуліц -їм *незак. 1.* (*о псови*) скичити, скичати; *2. прен. (о дєзєку)* кмезити (се), цмиздрити

шкадрона *ж. воєн. заст.* ескадрон, ескадрона

шкапуляр *х.* скапулар; талисман

шкарєдни -а -е изанђао; оклепан; истрошен

шкарт *х.* шкарт

шкартовац -туєм *зак. и незак.* шкартирати

шкаруп *х. оп. шкарупина (1.б)*

шкарупина *ж. 1. а)* љуска; ~ **вайца** љуска јајета; *б)* љуштура; ~ **коритка** љуштура шкољке; *2. (остаток розбитей ладї)* олупина

шкарупинасти -а -е љускаст; љуштураст

шкарупинка *ж. 1. дем.* љускица; љуштурица; *2. (ценки лядзик)* скрама; **на води ше направела** ~ на води се направила скрама

шкарупнуц -неєм *незак. (поставац шкарупинасти): жимно, жєм* шкарупнеє хладно је, на површини земље се хвата ледена скрама

шкатула *ж. 1.* кутија; *2.* кућиште; шатула; **шкатула меняча** мењачка кутија; *3. (гласацка шкатула)* кутија

шкатулка *ж. 1. дем.* кутијица; *2.* кутија; ~ **ширки** кутија шибица; *3. (за школски писацц прибор)* дивит

шкварки *ж. мн. (єд. шкварка)* чварци; ◇ **худи як шкварка** сув (мршав) као бакалар, сув (танак) као колац

шкварков -а -о: **шкварково** *погачи кул.* погачице са чварцима

шкварчиц -им *незак. оп. шквирчац*

шквирчанє *с.* цврка

шквирчац -чим *незак.* цврчати; цврљити; цмарити; **мєсо шквирчи у шерпенки** мєсо цврчи у шерпици

шквирчиц -им *незак. коц. оп. шквирчац*
шкембичи *х. мн. кул. шкембићи, шкембе*
шкерепадло *с. 1. цркв. клепетало, клепало, клепка; 2. (за плашене птицох) клопотац, клепетаљка, чегртаљка; 3. крнтија, шклопоција; наш камион едно старе ~ наш камион је једна стара крнтија*

шкерепадловац -луем *незак. 1. цркв. клепати; 2. (о говљох) клепетати*

шкинтави -а -е *оп. шкинтаки*

шкинтац -ам *незак. 1. (на едней ноги – у бависку) скакати на једној нози, пос-какивати; 2. ћопати, шепати, шантати*

шкинтаки -а -е *шепав, шантав, ћопав*

шкобљіц (ше) -им (ше) *незак. експр. чешати (се)*

школа *жс. школа*

школарина *жс. школарина*

школсни -а -е *х. оп. школовани*

школїц (ше) -їм (ше) *незак. заст. школовати (се)*

школовани -а -е *школован*

школованосц *жс. ученост*

школовац (ше) -луем (ше) *незак. школовати (се)*

школски -а -е *школски; ~ прибор школски прибор; ~ табла школска табла; ~ розпуєт школски распуст*

школство *с. школство*

школяр *х. ученик, ћак; ~ першей класи ученик првог разреда*

школярік *х. дем. ћаче, ћачић, полетарац*

школярка *жс. ученица*

школярски -а -е *ученички, ћачки*

школярчок -чка *х. дем. ћаче, ћачић*

школька *жс. (< серб.) школька (оп. коритко (1))*

шкоп *х. (викастровани баран) шкопац*

шкопиц -им *незак. 1. шкопити, ушкоп-љавати; штројити; 2. (огурки и под.) шкопити*

шкорванчок -чка *х. зоол. шева*

Шкорпион *х. астрон. Скорпија, Шкорпија, Шкорпион*

шкорпион *х. зоол. шкорпион*

Шкорпия *жс. оп. Шкорпион*

шкорпия *жс. зоол. и прен. шкорпија, ас-пида*

Шкотландян *х. Шкотланђанин*

шкотски -а -е *шкотски*

шкрабац -бем *незак. 1. чешати; чешкати; 2. стругати; гулити*

шкрабац ше -бем *ше незак. чешати се, чешкати; ◇ будзеш ше шкрабац и там дзе це не шверби* *почешаћеш се и где те не сврби*

шкрабачка *жс. 1. (за ошкрабоване цеста) стругача (в.), остружница (в.); 2. (за ошкрабоване мурах при биленю) стругач (в.); 3. (за ошкрабоване обареней швині) гlockна (в.)*

шкрабкац -ам *незак. дем. 1. чешкати; 2. стругати; гулити*

шкрабкац ше -ам *ше незак. дем. чешкати се*

шкравунчиц -им *незак. осн. и прен. ски-чати, прескамувати*

шкрим-шкрам *непрем.: таки як ~ слаб, мршав, жгебав*

шкринкац -ам *и шкринчац* -чим *незак. скичати, цвилети*

шкрип *х. 1. шкрипање; 2. вискр. оном. шкрип*

шкрипане *с. 1. шкрипа, шкрип, шкри-пут; ~ гамовачкох шкрипане кочница; 2. крчање; ~ радия крчање радија; 3. (зубох) шкргутање, шкргут*

шкрипац -пим *незак. 1. шкрипати; колеса на кочу шкрипя* *точкови кола шкрипе; 2. крчати; радио шкрипи* *радио крчи; 3. (зоз зубами) шкргутати*

шкрипаци -а -е *1. шкрипав, шкрипутав; 2. шкргутав*

шкрипиц -им *незак. оп. шкрипац*

шкрипиуце *с. шкрипут, шкрип*

шкрипотац -ам *и шкрипушац* -щим *незак. шкрипати*

шкрипици *мн. ткац. колотуре, шкокци*

шкропиц -им *незак. оп. кропиц*

шкрункац -ам *незак. 1. (шкрабкац, гризц у муре – о миши) гребати, крцкати, грицкати, чангртати (в.); миша шкрунка*

у муре миш гребе у зиду; **2.** *прен.* (о дзецку) цмиздрити, кењкати

шкулїц -ім *незак.* **1.** жмирити, шкиљити; **2.** ~ на ногу храмат

шкуляви -а -е и **шкуляци** -а -е шкиљав

шлаг х. кул. шлаг

шлагворт х. шлагворт

шлагер х. шлагер

шласр х. шлајер, вео; **млодов** ~ невестински шлајер

шласров -а -о: ~ **квице** *бот.* шлајерка (*Gypsophyla acutifolia* Fisch. ex Spreng)

шлайбик х. и **шлайбок** х. *заст.* (бутелар) новчаник, шлајбок

шлайс х. **1.** устава, брана; **2.** (преводни́ца за ладї) преводница

шлайф х. *оп.* **шлаф**

шлайфна *ж.* *друж.* шлајфна

шлайфовац -фуем *незак.* шлајфовати, шлајфати

шлаух и **шлаф** х. *спорт. заст.* (нукашња гума лабди) *горв.* зрачница, душица

шлем х. шлем

шланк *прикм. непрем.* (струнки, ценки) шланг, шланк

шлеп х. *ладь.* шлеп, тегленик

шлепер х. *ладь.* шлепер, тегљач

шлебода *ж.* слобода

шлебодар х. слободар

шлебодзиц (ше) -им (ше) *незак. заст.* ослобађати (се)

шлебодни -а -е слободан

шлебодно *присл.* **1.** слободно; ~ **войсц?** је ли слободно ући?; **2.** з *негацио а)* не ~ није слободно, забрањено је, не сме се; **под час полицијней годзини не ~ ходзиц по уліцох** за време полицијског часа забрањено је кретати се улицама; **б)** (дакому дацо): **хорому не ~ стануц з посцелї** болесник не сме да устаје из кревета

шлебодняк х. слободњак

шлебоднячки -а -е слободњачки

шлебодољубиви -а -е слободољубив

шлебодољубивосц *ж.* слободољубивост

шлебодољубіе с. слободољубље

шлебодоумни -а -е **1.** слободоуман; **2.** **шлебодоумни** -ного х. слободоумник

шлебодоумносц *ж.* слободоумност, слободоумље

шлебодочка *ж. дем.* слободица

шлєпи -а -е **1.** слеп; *ћорав* **2.** **шлєпи** -пого х. слепац; *♦ ~ улічка* *ћорсокак*, слепа улица; ~ **хижа** *заст.* кућа без прозора од улице; **шлєпи дзвери** пуна врата; **шлєпи мачки** (дзєцинске бависко) ловица; *♦ бежи як шлєпе* трчи као без главе (обич. о детету)

шлєпиц -им и **шлєспнуц** -нем *незак.* слепети, ослєпљавати; *ћоравити*

шлєпосц и **шлєпота** *ж.* слєпило, слєпоћа; *ћоравост*

шлєсптак х. *пейор.* слепац, *ћоравац*

шлєсптачка *ж. пейор.* *ћоравица*

шлингерай х. хеклана чипка, шупљика, шлингерај

шлинг(ер)овани -а -е шлингован

шлиф х. шлиф

шлифовац -фуем *зак. и незак.* шлифовати

шлиц х. шлиц

шлївка *ж. агр.* шљива

шлївкар х. шљивар

шлївкарство с. шљиварство

шлївков -а -о шљивин, шљивов; ~ **маджун** пекмез од шљива

шлївнїк х. шљивик, шљивак

шлївовица *ж.* шљивовица

шлїд х. траг

шлїдбенїк х. следбеник

шлїдзиц -им *незак.* **1.** (дакого) следити, пратити; **2.** (за даким) уходити

шлїдованє с. следовање

шлїдовац -дуем *незак.* **1.** (припадац) следовати; **2.** долазити после нечега, пратити; **за розкошним животом често шлїдує** беда раскошан живот често прати беда

шлїдом *присл.* у стопу

шлїдство с. истрага

шлїдуюци -а -е следећи

шлїж *ж.* слуз *ж.*

шлїжасти -а -е слузаст

шлїжаци -а -е слузав, слузаст; *♦ ~ скорочка* слузокожа

шлїжинка *жс. анат.* слезина, слезена

шлїжиц -им *нєзак.* сузити

шлїжнїк *х.* жлезда

шлїжнїков(и) -а -о/-е жлездани

шлїзкац *ше* -ам *ше нєзак.* **1.** клизати се; дзеци *ше шлїзкаю на долїни* деца се клизају на бари; **2.** клизити; **при** *гамованю* **авто** *ше шлїзка по шнїгу* код кочења кола клизе по снегу

шлїзкаци -а -е **1.** клизав; **2.** љигав; **риба** ~, **не мож ю тримац у рукох** риба је љигава, не можеш је држати у рукама

шлїзкач *х.* клизач; тоциљач

шлїзки -а -е клизав; ~ **драга** клизав пут

шлїзко *присл.* клизаво

шлїмак *х.* **1.** *зоол.* пуж; **2.** *бот.* горчика (*Sonchus arvensis* L.)

шлїмачок -чка *х.* *дем.* пужић

шлїмушлїк *х. коц. оп.* **шлїмак (1)**

шлїна *жс.* слина, плївачка; бале; ♦ **аж му шлїни** *иду* иде му вода на уста, расту му зазубице; **пове шицко цо му ~ на язык** **принсше** говори све што му долази на језик; што на уму то на друму

шлїнговац -гуем *нєзак.* шлинговати

шлїнїц -їм *нєзак.* слинити; балавити

шлїняви -а -е слинав; балав

шлїнявка *жс. вет.* слинавка

шлїщанка *жс.* **1.** тоциљајка, тоциљавка, клизавица; **2.** клизалиште

шлог *х. мед.* шлог, кап

шлогирани -а -е шлогиран

шлосер *х.* бравар

шлосерски -а -е браварски

шлосцигер *х. заст.* шрафцигер, одвијач

шлус *х.* крај, готово је; ♦ **и ~ (и готове)** и шлус

шлюка *жс. зоол.* шљука (*Gallinago gallinago* L.)

шљонкарня *жс.* шљункара

шљонковити -а -е шљунковит

шљюнок -нку/-нка *х.* шљунак

шљюпа *жс. (пљота)* лапавица

шљюпави -а -е лапав; ~ **хвиля** лапавица

шљюпанїна *жс.* лапавица

шљюпкац -ам *нєзак.* гацати

шлямпави -а -е који трапаво хода, трапав, трапавко

шляпави -а -е лапав, мљацав

шляпкац -ам *нєзак.* гацати, гацкати; мљацкати; шљапати

шляпнуц -нем *зак.* шљапити

шляпчиц -им *нєзак. оп.* **шляпкац**

шляхетни и **шляхотни** -а -е *заст.* племенит (*оп. благородни*)

шляхта *жс. ист.* шљахта

шляхтич *х. ист.* шљахтић

шмайзнуц -нем *зак.* бацити; зафрљати, зафрљачити

шмайсер *х.* шмајсер

шмалец -льцу *х.* сланина за чварке

шмалъгави -а -е *оп.* **смольгави**

шмантлави -а -е *коц.* који незграпно хода, који се саплеће при ходу, трунтав **шмантлац** *ше* -ам *ше нєзак. коц.* незграпно ходати, саплетати се при ходу

шмарадло *с. заст.* мазиво

шмарбанїни *жс. мн. (єд. шмарбанїна)* жврљотине

шмарбац -ам *нєзак.* шврљати, жврљати, шкрабати

шмарбач *х.* шкрабало, цртало

шмарганїни *жс. мн. оп.* **шмарбанїни**

шмаргац -ам *нєзак. оп.* **шмарбац**

шмари *мн. кул.* шмарн

шмариц -им *зак. експр.* заошијати; зафрљати, зафрљачити, заврљачити; захукати; звизнути; шинути; завитлати

шмари *мн. оп.* **шмари**

шмарцмол *х. коц.* шваргла

шмаряц -ям *нєзак. експр. (руцац)* заошијавати, завитлавати; фрљати, трескати

шмата *жс.* **1.** одећа; **2.** хаљина

шмати *жс. мн.* **1.** одело; ~ **на кажди дзень** одело за износ, свакодневно (обично) одело; ~ **до церкви** благоданско одело, стајаће одело; **2. а)** одећа; **жимски шмати** зимска одећа; **цепли шмати** топла одећа; **б)** рубље, веш; **споднї** ~ доње рубље; **пресцерац** ~ **на панъващик** (*же би ше сушили*) вешати (простирати) веш, пружати веш (*в.*); ♦ ~ **до церкви, шветочни** ~ стајаће одело, стајаће

хаљине; ♦ **дру** ~ **за нїм** *оп. под кошуля*; **нє дам на себе** ~ **подрец** *оп. под кошуля*; **нєт го у шматох** (*барз є слаби*) као сува грана, сув (танак) као колац

шматка *жс. дем.* **1.** хаљиница, хаљинак, хаљетак; одећица; **2. шматки** *мн. дем.* оделце

шмели -а -е смео; храбар; одважан

шмелїц (ше) -їм (ше) *нєзак.* храбрити (се); бодрити (се), ободравати (се); куражити (се); соколити (се)

шмело *присл.* смело; храбро; одважно

шмелосц *с.* смелост; храброст

шмерджух *х.* **1.** (*тото з чого идзе смрод*) смрдеж; **2.** смрдљивац; **3.** смрдљив прашак (*у семенском зрну и сл.*); **4. бот.** (*файта мушкатли*) смрдљевак (*Pelargonium*)

шмердзаци -а -е смрдљив, воњав

шмердзиц -им *нєзак.* смрдети, воњати; заударати

шмердюх *х. оп.* **шмерджух**

шмерц *жс.* смрт; ♦ **гадка за горами а** ~ **за петами** (*чловек о шицким дума, але найменшї о шмерци*) ум за морем смрт за вратом; **найсц дагдзе свою** ~ (*страциц живот*) изгубити живот, погинути; **пошол як богатому по** ~ (*пошол и длуго ше нє враца*) као да смо га по смрт послали; **робиц шмерци на кабат** (*вельо робиц и кед ше нє муши*) радити као коњ (*и кад се не мора*); **сам себе** ~ **зробиц** извршити самоубиство

шметанїк *х. млек. заст.* суд за скупљање павлаке

шметанка *жс.* павлака, врхње; милерам; ♦ **позберац шметанку** покупити кајмак

шметни -а -е засмећен

шметнїк *х.* ђубравник, ђубровник

шмец -ем *нєзак.* смети

шмецар *х.* ђубретар, смећар

шмеце *с.* смеће

шмециско *с.* смет(л)иште

шмециц -им *нєзак.* трунити, правити смеће; ~ **по хижі** ђубрити по соби

шмеяц ше -есм ше *нєзак.* смејати се; ~ **з дакого** смејати се коме; ♦ ~ **до розпуку** *заст.* кидати се од смеха

шмеяци -а -е **1.** смешљив; смешљивац; **2.** насмејан; **шмеяци очи** насмејане очи

шмигар *х. коц.* (*ошторгелъ*) швигар

шмик *оном.* фрк; **вона** ~ **за дзвери** она фрк за врата

шмикац ше -ам ше *нєзак.* **1.** клизити; **2.** гмизати, пузати

шмикаци -а -е клизав

шмикач *х. зоол.* гмизавац

шмикнуц -нєм *зак.* шмугнути

шмикня *жс.* ковачница

шминка *жс.* шминка

шминкац (ше) -ам (ше) *нєзак.* шминкати (се)

шминкер *х.* шминкер

шмиргла *жс.* шмиргл, шмиргла, шмиргл-папир

шмиргловац -луєм *нєзак.* шмирглати

шмих *х.* смех; ♦ **зацинац ше од шмиху** зацењивати се (ваљати се, превијати се, цепати се) од смеха; **то людзом (швету) на** ~ (*людзе ше буду шмеяц, вишмиховац з того*) људи ће се смејати томе; **робиц** ~ **1.** шалити се; **2.** (*з дакого/дачого*) изврговати кога/што подсмеху, изругивати се коме/чему

шмиховалсц -льца *х.* шалївац

шмиховалька *жс.* шалївица, шалївка

шмихованка *жс.* смешна прича, анегдота

шмишкац ше -ам ше *нєзак.* смешкати се; смешити се

шмишнє *присл. оп.* **шмишно**

шмишни -а -е смешан

шмишно *присл.* смешно

шнайдер *х.* кројач

шнелцуг и шнелцук *х. заст.* брзи воз; ♦ **швидки як** ~ брз као стрела (као муња)

шницла *жс.* шницла

шнїг *х.* снег; ~ **фурка (кури, веє)** снег веје; **одметац** ~ чистити снег метлом; **одруцовац** ~ чистити снег лопатом; ~ **ше пуца** снег се топи

шнїгов(и) -а -о/-е снежан; **шнїгово хма-ри** снежни облаци; ~ **буря** снежна олу-

ја, мећава; ~ **груда** снежна грудва; ♦ **шнігово лабди бот. оп. каліна**

шнігівка ж. (шнігова вода) снежаница, топльеница

шніц¹ х. 1. снет ж.; 2. поль. гар ж.

шніц² -їєм нєзак. сањарити, маштати

шніц ше -їє ше (дакому) безос. сањати; **шніло ше ми же...** сањао сам да... (не шніл сом); **шніло ше ми з тобу** сањао сам те (не шніл сом це); ♦ **ані ше ми не шніло** ни у сну нисам помислио

шніце с. сањалаштво, сањарење

шніци ж. мн. (часц селянского коча) сврачине, шкаре

шніцовити -а -е снетљив

шніщок -щку/-щка и беш. шніжку/шніжка х. дем. снежак

шніюци¹ -а -е сањив; сањалачки

шніюци² и шніюцо присл. сањиво; сањалачки

шнур х. 1. гајтан; 2. предз. (на колесу кудзелі) каиш (в.); ♦ **однесц** ~ (сцагнуц при картаню) искартати, добити; **прости як** ~ прав као под конац

шнурац -ам нєзак. шнирати

шнурка ж. пертла; узица, врпца; ♦ **под шнурку** (совершено ровно, просто) под конац, као по концу; **як** ~ (барз крашине зробени, облєчени и под.): **варгочи красни як** ~ јако лепо исплетене плетенице; **оберва як шнурки** јако лепе обрве; **облєчени є як** ~ јако лепо је обучен

шовгор -гра х. 1. тетак, шогор; 2. франт. црв у јабуци и сл.; ♦ **шовгор нем шовгор з коча долу оп. сват не сват з коча долу (под сват)**

шовиниз(е)м -зму/-зма х. шовинизам

шовинист -та и шовиниста -ти х. шовинист(а)

шовинистични -а -е шовинистички

шовянски -а -е коц. заст. равноселски; **Шовянска драга** пут за Равно Село

шок х. шок

шокантни -а -е шокантан

Шокец -кца х. Шокац

шокецки -а -е шокачки

шокирац (ше) -ам (ше) и шокировац (ше) -руєм (ше) зак. шокирати (се)

Шокица ж. Шокица

шокчиц -им нєзак. (робиц Шокцом) шокчити

шолавец -вца х. вашљивац

шолави -а -е 1. вашљив; 2. пейор. (худи, нїяки) жгебав, губав, прескубен

шолїчка ж. дем. шолїца

шолька ж. шолїа

шольочка ж. оп. шолїчка

шопа ж. шупа; **под шопу, у шопи** у шупи; ♦ ~ **за древо** дрвљаник; **сламяна** ~ наслам, настрешница, еведра; **спущена** ~ оп. **шопка (2)**

шопка ж. 1. дем. шупица; 2. (спущена на задку хижи) шупа позади куће на једну воду, шоп (в.)

шор х. 1. ред; **стануц до шора** стати у ред; ~ **на дакого (плациц и под.)** ред је на некога (да плати и сл.); **войсц преїг шора** ући преко реда; 2. улица; **шор; висц на** ~ изаћи на улицу (у селу); 3. ред, низ; ~ **хижи** ред кућа; 4. (ситуация, стан): **яки** ~ у **вашей фирми** каква је ситуација у вашој фирми; у **яким сце шоре?** како сте?, како живите?, шта радите?; у **добрим зме шоре** сређени смо; имамо добар живот; 5. (правила справованя) ред, обичај; у **нас таки** ~: **старшому ше муши дац чесц** код нас је такав ред: старијем се мора одати дужно поштовање; ♦ ~ **древох** дрворед; ♦ **брац/вжац дакого до шора** поучавати кога да се добро влада и добро ради; **буц (остац) у тим (у другим) шоре** бити (остати) у другом стању; **буц у шоре** бити у реду; **вивесц шора дакому/дачому** 1. доскочити коме/чему, изаћи на крај с киме/чиме; средити што, снаћи се у чему; 2. упропастити, средити кога/што, нашкодити коме/чему: **идз ти до дохтора, не лїч ше сам, бо себе виведзеш шора** иди ти код лекара, немој се лечити сам, јер ћеш се још више разболети (јер ћеш себи само нашкодити); **водзиц** ~ дагдзе водити, управљати; **губиц** ~ **дакому оп. погубиц (загубиц)** ~ **дакому; за шором (єден за другим)** редом; заредом; **знац**

свой ~ знати када и шта треба радити; **знац себе шора** знати [за] меру; **знац цо** ~ знати за ред, знати шта је ред; **знац шора дакому/дачому** знати како треба с киме/чиме поступати (радити): **кед ше з ню почал вадзиц, вона ше на ньго мило ошмихла, та такой престал** – знала му шора када би почео да је грди, она му се умиљно осмехнула, па је одмах престао – знала му је обичај; **научиц дакого шора** научити кога реда; **не знац себе шора** не знати [за] меру; **погубиц (загубиц)** ~ дакому покварити углед, репутацију коме, нашкодити коме: **з неозбиљним справовањом себе загубел** ~: **не вибрали го за шефа** неозбиљним понашањем нашкодио је самоме себи (покварио је себи каријеру): нису га изабрали за шефа; **погубиц (загубиц) дзивки** ~ (з *огварками и под. погубиц дзивки одаванку*) покварити (убити) девојачку срећу; **пре** ~ реда ради; **привесц до шора** довести у ред; **провадзиц (водзиц)** ~ бринуту се; управљати, руководити; **то не у шоре** то није у реду; **тримац ше шора** држати се реда; **увесц до шора дакого/дацо** довести кога/што у редовно стање (у нормалу); **[уж] як то** ~ као што је ред [и обичај]; како правила налажу; **у шоре** у реду; **шор** ред је

шорик х. **1.** дем. уличица; сокак; **2.** (у *кнїжки*) редак

шорикасти -а -е пругаст

шориц -им *незак.* **1.** правити ред, уређивати, сређивати; **2.** вулг. вршити обљубу

шориц ше -им ше *незак.* **1.** уређивати се, сређивати се; **2.** вулг. имати полни акт

шоровац -руем *незак.* ређати, набрајати

шоровац ше -руем ше *незак.* **1.** (*шлїдзиц едно за другим*) ређати се; низати се; **подїї ше шоровали** догађаји су се ређали; **2.** стајати у ред

шорови -а -е **1.** честит; поштен; добар; ~ **легинь** честит младић; ~ **дзивка** честита девојка; **вон** ~ **чловек, не спредне** це он је поштен човек, неће те преварити; **шорови дзечи** слушају родичох добра

деца слушају родитеље; **2.** уредан; **водзиц** ~ **живот** водити уредан живот

шорово *присл.* **1.** честито; поштено; како ваља; **анї сом ше ~ не насд** нисам се честито ни најео; **2.** уредно; ~ **ходзи на преподаваня** уредно одлази на предавања

шоровосц ж. **1.** честитост; поштење; **2.** уредност

шороглї *мн.* шараге, шарагље; **руциц до шорогльоох** (*руциц на задок коча*) баци-ти у шараге

шором *присл.* редом; ♦ **шицки** ~ сви одреда

шорпац ше -ам ше *незак.* чешати се (*од ваишки*)

шорц х. шорц

шоу х. шоу

шофер х. шофер

шоферски -а -е шоферски

шпагети ж. *мн.* кул. спагети

шпайз х. остава, шпајз

шпайзер х. *тлач.* улагач, шпајзер (*в.*)

шпак х. **1.** зоол. чворак (*Sturnus*); **2.** *прен.* сналажљив, довитљив, промућуран човек

шпалетни ж. *мн.* (*сд.* шпалетна) шпалетне

шпалир х. шпалир

Шпансц -нца х. Шпанац

шпанисл х. шпанијел

Шпанкиня ж. Шпанкиња

шпановац -нуем *незак.* шпановати

шпански -а -е шпански

Шпаньолка ж. *оп.* Шпанкиня

шпарга ж. **1.** канап; **2.** (*на клянки и под.*) врпца, узица; **3.** *ткац.* (*на хтору ше привязую нічельніци*) обрвка

шпаргла ж. *бот.* шпарга, шпаргла (*Asparagus*)

шпацигагов х. *оп.* спасигагов

шпацир х. шетња; **исц** (**пойсц, ходзиц**) на ~ ићи (отићи, одлазити) у шетњу

шпациралїше с. шеталиште

шпацирац -ам и **шпацирац ше** -ам ше *незак.* шетати; шеткати се

шпацирач х. шетац

шпацирачка ж. шетачица

шпацирка ж. шетња

шпедитер *х.* шпедитер

шпекулант *х.* шпекулант

шпекулација *ж.* шпекулација

шпекуловац -луем *нєзак.* шпекулисати, шпекулирати

шперплоча *ж.* шперплоча

шпив *х.* **1.** певање, пев; **2.** (*поема*) спев

шпивак *х.* *поет.* певач

шпиванє *с.* певање

шпиванка *ж.* песма (*која се пева*)

шпивац -ам *нєзак.* певати; ♦ ~ докрива
ирон. плакати; **хто рано шпива вечар плаче** ≅ играчка плачка

шпивач *х.* **1.** певач; **2.** (*на Крачун*) коледар

шпивачка *ж.* певачица

шпижа *ж.* туч

шпижови -а -о/-е тучан; ♦ **шпижово колачи** *кул.* бакини колачи, кекси на машин-
(к)и (в.)

шпик *х.* коштана срж

шпиковац -куем *нєзак.* **1.** *кух.* шпиковати; **2.** *прен.* чичкати

шпил *х.* *карт.* шпил

шпинат *х.* шпанаћ

шпион *х.* *оп.* шпиюн

шпионовац -нуем *нєзак.* *оп.* шпиюнирац

шпиритуз *х.* шпиритус

шпиритузов -а -о/-е шпиритусни

шпиритус *х.* *оп.* шпиритуз

шпиртац -ам *нєзак.* **1.** чепркати; **2.** (*у пецу*) царати

шпиталь *х.* болница

шпитальски -а -е болнички

шпиц *х.* **1.** цигаршпиц; **2.** *з розл. знач.* шпиц

шпица *ж.* *поль.* (*на колесу коча*) шпица, жбица

шпицасти -а -е шиљаст, шиљат, шпицаст

шпицлов *х.* несташан дечак, мангуп

шпијун *х.* шпијун; ухода

шпијунажа *ж.* шпијунажа

шпијунирац -ам *нєзак.* *оп.* шпијуновац

шпијунка *ж.* шпијунка

шпијуновац -нуем *нєзак.* шпијунирати; уходити

шпијунски -а -е шпијунски

шплях *х.* **1. а)** флека, мрља; **на партку остал** ~ на столњаку је остала флека; **б)** (*на твари, целу*) пега; **2. прен.** љага, мрља

шпляхави -а -е **1.** флекав, мрљав; **2.** осут пегама, пегав; **твар му шпляхава** лице му је осуто пегама

шпляхавиц -веєм *и* -им *нєзак.* осипати се/осути се пегама; **гравидна є, та шпляхавєс** у другом стању је, па се осула пегама

шпундџия *ж.* *оп.* шпундџия

шпоргет *х.* штедњак, шпорет

шпоркаса *ж.* *заст.* штедионица

шпорованє *с.* штедња

шпоровац -руем *нєзак.* штедети, шпарати

шпоровач *х.* штедиша

шпоровни -а -е **1.** штедљив; **2.** штедни

шпоровно *присл.* штедљиво

шпоровносц *ж.* штедљивост

шпоровня *ж.* штедионица

шпорт *х.* *заст.* *оп.* спорт

шпортац -ам *нєзак.* **1. а)** (*шпиртац*) претраживати, превртати; ~ **по кишенкох** претраживати по џеповима; **б)** чепркати; **2. прен.** чачкати

шпотаци -а -е који се често спотиче; трапав

шпотац ше -ам ше *нєзак.* **1.** спотицати се; саплетати се; заплитати се; **2. а)** (*по ва-рошу, леше и под. звич. без циља*) базати, тумарати, врзмати се, вршљати; **уж два години ше шпотае по вашаре** већ два сата тумарамо по вашару; **б)** (*по хи-жи, дворе и под.*) вртети се, мотати се, мувати се; **дзецко ше шпота коло ньо-го и завадза му дете** се врти око њега и смета му

шпринт *х.* *спорт.* спринт, шпринт

шпринтер *х.* спринтер

шпринтерки *ж.* *мн.* (*ед.* шпринтерка) спринтерице

шпринтовац -туем *нєзак.* спринтовати, шпринтовати

шприц *х.* шприц

шприцер *х.* шприцер

шприцла *жс.* прскалица, шприц; посуда за клистир

шприцнуце *с.* штрцај; уштрцај, уштрцак

шприцовац -цум *нзак.* **1.** вакцинисати, цепити, пелцовати; **2.** (*лозу и под.*) прскаати

шпуляр *х.* ткац. витао, сукало, чекрк

шпунджийка *жс. дем.* сунђерић

шпунджия *жс.* сунђер

шпунджиясти -а -е сунђераст

шпуриц -им *зак. експр.* бацити, хитнути; фрцнути, фркнути; треснути; заошијати, завитлати, зафрљати, зафрљачити

шпуркац -ам *нзак. ридк. оп.* **шпурац**

шпуркнуц -нем *зак. ридк. оп.* **шпуриц**

шпурац -ям *нзак. експр.* бацати, хитати; завитлавати, заошијавати; трескати

шпяци -а -е: ~ **хорота** *мед.* спаваћа болест

шпяч *х.* спавач

шравбшток *х. техн.* стега

шрамка *жс. коц.* **1.** страница приколице;

2. а) преносни део торине; **б)** **шрамки** *мн. (акољ за овци)* тор, торина

шрапнел *х.* шрапнел

шрафцигер *х. техн.* одвијач, шрафцигер

шрафшток *х. беш. оп.* **шравбшток**

шреком *присл.* **1.** попреко; преко; **пойдзем** ~ **през поля** ићи ћу право преко њива; **драга идзе** ~ **през Дунай** пут иде преко Дунава; **2.** (*у нагнутим положеню*): **драга** ~ нагнут (искошен) пут (*на једну страну*)

шруб *х.* **1.** матица, шараф, шраф; **2.** (*на гордове з капусту*) шраф, шајтов; **3.** *предз.* шпанер (*в.*)

шрубик *х. дем.* шарафић

штаб *х.* штаб

штабни -а -е штабни

шталдовни -а -е *заст.* **1.** врли, врстан; со-лидан, ваљан; **2.** леп; **чловек шталдовного росту** човек лепог стаса

штампа *жс.* штампа

штампач *х. друк., информ.* штампач

штангла *жс.* шипка, штангла

штанд *х.* штанд

штапин *х.* штапин

штаницла *жс.* штаницла

штафелай *х. маляр.* сликарски сталак, штафелај

штафета *жс.* штафета

штафетни -а -е штафетни

штация *жс. заст.* станица

штварти -а -е четврти; ◇ ~ **часц** четвртина;

робиц жем на штварте *або зоз штвартого* (*робиц дачию жем за штварту часц урожаю*) радити земљу под четвртину (*из четвртог (в.)*)

штвартина *жс. оп.* **штварцина**

штвартираз *присл.* четврти пут

штварток -тку *х.* **1.** четвртак; **2. присл. а)** у четвртак (*који је прошао*); ~ **зме були на змаганю** у четвртак смо били на утакмици; **б)** четвртком; **библиотека отворена** ~ **и всоботу пополадню** библиотека је отворена четвртком и суботом после подне; ◇ **на** ~ у четвртак (*који ће бити*): **на** ~ **пойдземе на вилет** у четвртак ћемо ићи на излет; **схадзка ше отрим** **на** ~ **на дзешец годзин** седница ће се одржати у четвртак у десет часова

штварцина *жс.* четвртина; четврт

штварцинка *жс. дем.* четвртинка

штварцинови -а -о/-е и **штварцински** -а -е четвртински

штveraки -а -е четворострук; од четири разне врсте

штвери -их *числ. збир. мн.* **1.** *означує число предметох чийо назви маю лем форму множини* четвори, четворе, четвора; ~ **окуляри** четвори наочари; ~ **граблї** четворе грабље; ~ **дзвери** четвора врата; **2.** *означує число парних предметох* четвори, четворе, четвора; четвори опанци; ~ **чижми** четворе чизме

штверка *жс.* четворка

штверкаш *х.* четворкаш

штверністи -а -е **1.** четворострук; четворни; **2.** ~ **видли** четворороге виле

штвернож *присл. оп.* **оштвернож**

штвернят(к)а *с. мн.* четворке

штvero -рих *числ. збир. с.* четворо; учетворо; четворка; ~ **дзечи** четворо деце; **вони** ~ њих четворо

штверц *жс.* **1.** *звич. мн. оп.* **штверци**; **2.** *арх.* четвртина, фртаљ; ♦ **три штверци до шмерци** (*о даким барз слабим и хорим*) носи душу у носу, душа му стоји у грлу, налази се на ивици гроба

штверци *жс. мн.* (*єд.* штверц) амови, серсам, серсан

штекер *х. ел.* утикач

штелаж *х.* стелажа, штелажа, стелаж (*в.*), штелаж (*в.*)

штелашик *х. дем.* стелажик

штембля *жс. заст.* марка

штембльовац -люєм *нєзак.* баждарити

штеповац -пуєм *нєзак.* штепати, штеповати

штерацети -а -е четрдесети

штераец *числ.* четрдесет

штераецеро -рих *числ. збир. с.* четрдесеторо

штераецмех. *числ. збир. х.* четрдесеторица; четрдесет

штераецрочни -а -е четрдесетогодишњи; четрдесетогодишњак

штераецрочница *жс.* четрдесетогодишњица

штернасти -а -е четрнаести

штернац *числ.* четрнаест

штернаццеро -рих *числ. збир. с.* четрнаесторо

штернацка *жс.* четрнаестица

штернацме *числ. збир. х.* четрнаесторица; четрнаест

штернацрочни -а -е четрнаестогодишњи; четрнаестогодишњак

штернацскладови -а -е: ~ *стих метр.* четрнаестерац

штиглинц *х. зоол.* чешљугар, штиглиц, шаренчица (*Carduelis carduelis L.*)

штикац -ам *нєзак. 1. осн. и прен.* пујдати, пујкати, дршкати; ~ *пса на дакого* пујдати пса на неког; **2. прен.** хушкати

штикацки -а -е хушкачки

штикач *х.* хушкач

штилец -льца *х. 1.* шиљак; **2.** (*остаток одрезаного конара и под.*) патрљак, чапрљ, чапур

штимер *х.* штимер

штимовац -муєм *нєзак.* штимовати

штимунг *х.* штимунг

штири -рох *числ.* четири; **робели од штирох годзин рано до трох пополадню** радили су од четири часа ујутру до три после подне; **вони ~ ше добре уча** њих четири добро уче

штирибраздови и **штиробраздови** -а -о/-е четворобраздни

штиригласови и **штирогласови** -а -о/-е четворогласан

штиригодзинови и **штирогодзинови** -а -о/-е четворочасовни

штиридньови и **штиродньови** -а -о/-е четвородневни

штирикласови и **штирокласови** -а -о/-е четвороразредни

штиримешачни и **штиромешачни** -а -е четворомесечни

штириповерхови и **штироповерхови** -а -о/-е четвороспратан

штирирочни -а -е четворогодишњи

штиристо *числ.* четиристо

штиристоти -а -е четиристоти

штиритижньови и **штиротижньови** -а -о/-е четворонедельни

штириуглови и **штироуглови** -а -о/-е четвртаст; четвороугаони

штирихижови и **штирохижови** -а -о/-е четворособан

штириязычни и **штирияязычни** -а -е четворојезичан

штирме -рох *числ. збир. х.* четворица; четири; **вони ~ њих четворица; з німа штирома** са њима четворицом; **тоти ~ вояци** ова четири војника

штиробраздови -а -о/-е *оп.* **штирибраздови**

штирогласови -а -о/-е *оп.* **штиригласови**

штирогодзинови -а -о/-е *оп.* **штиригодзинови**

штиродньови -а -о/-е *оп.* **штиридньови**

штирокласови -а -о/-е *оп.* **штирокласови**

штиромешачни -а -е *оп.* **штиримешачни**

штироноги -а -е *оп.* четвороног, четвороножан

штироповерхови -а -о/-е *оп.* **штириповерхови**

широтигижньови -а -о/-е *оп.* **штиритигижньови**

широугелнік *х.* четвороугао, четвороугаоник

широуглови -а -о/-е *оп.* **штириуглови**

штирохижови -а -о/-е *оп.* **штирихижови**

штироязични -а -е *оп.* **штириязични**

штих *х.* *карт.* штих

штихворт *х.* *театр.* штихворт

шток *х.* спрат

штокавец -вца *х.* штокавац

штокавски -а -е штокавски

штокавщина *ж.* штокавштина

штоков(и) -а -о/-е спратни

штола *ж.* *церкв. оп.* **руковина**

штолверка *ж.* *укр.* карамела

штопац -ам *незак.* (*пошивац*) **штопати**, **штоповати**

штоперка *ж.* *спорт.* штоперица

штоповац -пуем *незак.* *спорт.* штоповати

шторпац -ам *незак.* **1.** чачкати; **2.** (*до дакого*) гуркати (*руком, лактом*)

шторпнуц -нем (*до дакого*) *зак.* мунути кога

штос *х.* штос

штоф *х.* штоф

штофарня *ж.* штофара

штофови -а -о/-е штофан

штрайк *х.* штрајк

штрайкачки -а -е штрајкачки, штрајкашки

штрайкач *х.* штрајкач

штрајкбрехер *х.* штрајкбрехер

штрайковац -куем *незак.* штрајковати

штрамбац (ше) -ам (ше) *незак.* трцати (се)

штранг *х.* **1.** конопац, уже; **2.** (*на штверцох*) штранга (в.), штрањага (в.); **у блаце коні лемцо не потаргали штранги** у блату коњи замало не покидаше штранге; **3.** (*краварского батога*) лопар (в.), бич (в.); **♦ тот не потарга штранги** овај се неће прекинути од посла

штрангар *х.* ужар

штрангарня *ж.* ужара

штрангарски -а -е ужарски

штрангарство *с.* ужарство

штранд *х.* штранд

штранджок -джга *х.* **1.** уже, конопац (*краћи, тањи*); **2.** (*за прескаковане у бависку*) узица (в.), вијача (*вијача*), конопац; **прескаковац** ~ прескакати вијачу (в.), скакати преко узице (в.)

штрафта *ж.* штрафта

штрעד *прим. з ген. ридк.* сред, усред

штрעדзиско *с.* средиште

штрעדком *прим. з ген.* средином; ~ мешаца средином месеца

штрעדнє *присл.* просечно

штрעדні -я -є **1.** средњи; **2.** осредњи; просечан; **3.** средишњи; ♦ ~ **хижа и штрעדня** -ней *ж.* соба између предње и задње собе

штрעדньовикови -а -о/-е средњовекован

штрעדньоевропски -а -е средњоевропски

штрעדньорочни -а -е средњорочан

штрעדньошколец -лица *х.* средњошколац

штрעדньошколка *ж.* средњошколка

штрעדньошколски -а -е средњошколски

штрעדньошц *ж.* осредњост; просечност

штрעדовиско *с. заст. оп.* **штрעדзиско**

штрעדовични -а -е средовечан

штрעדожемни -а -е средоземни

штрעדок -дку *х.* **1.** средина; **на штрעדку** на средини; **2.** средиште; **3.** (*плоду, квитка и под.*) срце; ~ **герєги** срце лубенице; **4.** просек; ♦ **злат(и)и** ~ златна средина

штрека *ж.* железничка пруга, штрека

штрелєнє *с.* пуцањ

штреліско и штреліше *с.* стрелиште, гађалиште

штреліц -ім *зак.* **1.** (*з оружја*) опалити; **нацильовал и штрелєл** нанишанио је и опалио; **2.** (*праснуц*) праснути; дрмнути; цикнути; љуљнути; треснути

штрелєнє *с.* пуцања; паљба

штрелєніна *ж.* пуцања

штрелєц -јам *незак.* **І непрех.** **1.** пуцати; **2.** праскати; цичати; циктати; трескати; **II прех.** (*дакого по кари*) стрелјати

штрелєцки -а -е стрелјачки

штрелєцтво *с.* стрелаштво

штреляч х. стрелац

штрельба жс. пуцњава; палба

штрэндзли жс. мн. (сд. штрэндзла) коц.

1. (пантліки на фартуху за вязане коло пасу) машине (в.), трацци (в.); 2. (на дзецинских панталонках и под.) нараменице, трегери

штригане с. стрижа; ~ овцох стрижа оваца

штригац -ам *незак.* 1. сећи (маказама); 2. шишати; 3. (волну) стрићи; ◇ ~ з ухами (о коньови) муњати (стрићи, стреляти) ушима

штригац ше -ам ше *незак.* шишати се

штрикане с. 1. плетење; 2. плетиво

штриканіца жс. цемпер

штрикац -ам *незак.* плести, штрикати

штрикаци -а -е штрикаћи; ~ машина штрикаћа машина

штрикачка жс. плетилца

штрикер х. 1. плетач, штрикер; 2. коц. пуловер; цемпер

штримфлі жс. мн. оп. штрумфлі

штрих х. штрих

штроф х. (пенєжна кара) казна, глоба; плацел ~ платио је казну

штрофац -ам *незак.* 1. (пенєжно карац) казнити, глобити, кажњавати; 2. заст. (карац) казнити, кажњавати

штрофовац -фуем *незак. заст. оп. штрофац* (2)

штрумпадла жс. подвезица, подвеза (гумена, за чарапе)

штрумфлі жс. мн. (сд. штрумфля) заст. (памучни ботоши) чарапе, штримфле

штудирац -ам *незак.* размишљати

штукатур х. буд. штукатор, штукатура

штупликац -ам *незак.* размишљати (с циљем да се нешто на лукав начин постигне)

штуриц -им *зак. експр.* турити; метнути; стрпати; гурнути; тутнути; забости; **не штур палец до зубчаніка** немој да туриш прст у зупчаник; **штурел пенєжи до кишенки** стрпао је паре у џеп; **штурела му езровку до руки** тутнула му је хиљадарку у руку; ~ **шерпенку до пеца** гурнути шерпицу у пећ

штурма жс. јуриш; **на штурму** на јуриш

штурмовац -муем *зак. и незак.* јуришати

штурмовач и **штурмовик** х. воєн. јуришник

штуряц -ям *незак. експр.* турати; метати; трпати; гурати; туткати; забадати; завлачити; **штуряш пальци вшадзи дзе не треба** тураш прсте свуда где не треба; **не штуряй вшадзи нос!** не забадај свуда нос!

штуряц ше -ам ше *експр.* трпати се; **не штуряй ше вшадзи!** немој да се свуда трпаш!

штухар х. 1. оп. **штухачка** (2); 2. оп. **штухач** (1)

штухац -ам *незак.* 1. (джобкац) бости, боцкати, жацати; 2. (з локцом и под.) гуркати; 3. *прен.* задиркивати, дирати, диркати; зачикавати; боцкати

штухаци -а -е 1. бодљикав; боцкав; 2. *прен.* загрижљив; заједљив; боцкав

штухач х. 1. (колік за убиване жеми) набијач; 2. *прен.* пецкало, забадало

штухачка жс. 1. клизачки штап; 2. поль. (ашовчок за подрезоване гордону и под.) будак (в.)

штухнуц -нем *зак.* 1. боцнути; 2. (до дако-го) мунути; **штухнул до мње з локцом** мунуо ме је лактом

штухнуце с. убод

штуцац -ам *незак. коц.* зврцати (ударати зврчке)

штуцна жс. буд. штуцна

штуцнуц -нем *зак. коц.* зврцнути; **штуцнул го** дао му је зврчку

штучни -а -е 1. вештачки, *горв.* умјетан; ~ **гной** вештачко ђубриво; ~ **дыхане** вештачко дисање; 2. *прен.* усиљен, извештачен

штучно *присл.* вештачки, *горв.* умјетно

штучнось жс. усиљеност; извештаченост

шублер х. *техн.* шублер

шугай х. *заст.* драги, драган

шугайди жс. мн. (сд. шугайда) кул. куглице са вишњама

шуганцар х. *коц. оп.* шванцар

шуга жс. *оп.* шуги

шугави -а -е шугав

шугавосц *ж.* шугавост

шуги *ж. мн. (сд. шуга) мед. (< серб.)* шуга (*оп. швербячка (2)*); *♦ бавиц ше на шуги* играти се шуге

шудов *х.* назиме; назимац; назимица

шудовче *с.* назимче

шуй-буй *присл.:* **зробиц** ~ урадити како било

шуйташ *х.* гајтан, шујташ; ширит

шукац -ам *незак.:* ~ **дакого** претраживати, претресати некое (нечије) џепове, тражити по нечијим џеповима, џеповати кога

шукац ше -ам ше *незак.* претраживати (тражити) по (*својим*) џеповима; **почал ше шукац** почео је да претражује по џеповима

шулї *х. мн. мед.* шуљеви, хемороиди

шуљ *х. зоол. 1.* смуђ (Lucioperca); **2.** (*шуљово месо*) смуђ, смуђевина

шуљканци *х. мн. (сд. шуљканец) 1.* кул. ваљушци, сурлице; **2.** (*по целу од бруду*) штроке (*в.*), мазеви (*в.*)

шуљкар *х. зоол.* житар(ац) (Zabrus tenebrioides Goeze)

шуљкасти -а -е ваљкаст

шуљкац -ам *незак. 1.* ваљати; завијати, савијати, увијати; сукати; шуљати; ~ **цигар** завијати цигару; ~ **цесто** ваљати тесто; **2.** ~ **мур** (*мальовац з рольку/шуљком*) моловати (*в.*), ваљати ваљком (*в.*)

шуљкац ше -ам ше *незак. (роснуц – о дзецох)* расти, одрастати, одгајати се; **дзечи ше шуљкаю** деца одрастају

шуљов -а -о: ~ **желе** *с. бот.* жабља трава, жутеница (Senecio vulgaris L.)

шуљок *х. 1.* (*за котуљане терхи*) балван, облица; **2.** *поль. коц.* ваљак

шум *х.* шум

шумадийски -а -е шумадијски

Шумадинец -нца *х.* Шумадинац

шумненьки -а -е лепушкаст

шумне *присл. 1.* лепо; згодно; складно; (*зоз смаком*) укусно; **то не ~ так зробиц** то

није лепо тако урадити; **2.** доста много; **було ~ госцох** било је доста гостију

шумни -а -е **1.** (*о човекови*) леп; згодан; ~ **дзивка** згодна девојка; ~ **легинь** згодан младић; **2.** љубак; **яке шумне дзецко!** како љупко дете!; **3.** (*красни; досц вельки*): **справел шумну хижочку** направио је лепу кућицу; **вискладал шумну писньочку** написао је лепу песмицу; **ма ~ брадло шена** има доста велику камару сена; **заробел шумни пенсжи** зарадио је лепе паре (леп грош); **спаднул ~ диждж** пала је лепа киша

шумняви -а -е лепушкаст, доста згодан

шумови -а -е *грам.* шумни; ~ **консонант** шумни сугласник

шунд *х.* шунд

шунка *ж.* шунка; бут

шункарица *ж.* шункарица

шуночка *ж. дем.* шункица, шунчица; бутић

шупсле -ета *с. (шапутрак)* шкембе

шур-бур *присл.:* **поробиц** ~ склепати, згрувати, збубати, збркљати, збрљати, збрзати; отаљати

шурац -ам *незак. вул. (мочиц)* шорати

шургут *х.* враголан, враголанка; ђаволак, ђаволица; обешењак, обешеница; чиков; шило

шургутство *с.* враголанство; обешењаштво

шурец -рца *х. ридк.* кецеља, прегача

шурнайз *х. (полно, вельо)* сијасет, мноштво, безброј; **ест их там** ~ има их тамо сијасет

шурчик *х. дем. ридк.* кецељица, прегачица

шут *х.* шут

шут -а -е шут, безрог

шутирац -ам *зак. и незак.* шутирати

шутнуц -нем *зак.* шутнути

шуфи *ж. мн. (сд. шуфа) коц.* зепе

шух *х. заст. (мера за длужину, 0,324 м)* стопа

шучков *х. (дрантов)* момак; буцов

шушмац -ам *незак. 1.* неразумљиво говорити, мрмљати; **2.** тражити, чепкати

шушнуц -нем *зак.* зашущнути, зашущтати

шушот *х. и шушотанс с.* шушањ, шум;
шушкање; шумор

шушотац -ам *и шушоциц* -им *нєзак.*
шушкати; шуштати

шушотац ше -а ше *нєзак. прен. (погваркац*
ше) шушкати се

шуштер *х.* обућар, ципелар, шустер

шуштерня *ж.* обућарница

шуштерски -а -е обућарски, ципеларски,
шустерски

шуштерство *с.* обућарство

шушчанс *с. оп. шушот*

шушцац -им *нєзак.* шуштати, шушкати;
шуморити; шумети, шумити; шиштати

шушцаци -а -е шушкав, шуштав, шушњав

шяти -а -е *заст. оп. святи*

Щ

щавиц -им *нєзак*. изједати
щадзиц -им *нєзак*. *ридк.* штедети
щедри -а -е дарежљив, издашан; **буц шед-рей** руки бити издашне руке
щедро *присл.* дарежљиво, издашно
щедросц *жс.* дарежљивост, издашност
щезнуц -нем *зак*. нестати; изгубити се
щезнуце *с.* нестанац
щезовац -зуєм *нєзак*. нестajати; губити се
щемеириц ше -им ше *зак*. очемерити се
щене *с.* штене
щениух *х.* штенац
щениятко *с. дем.* штене, штенић
щербати -а -е крезуб, шкрбав, безуб
щесце *с.* срећа; ♦ **єдно** ~ **же...** права је срећа што...; **нє мац щесца** немати среће; **на** ~ срећом, на срећу; ♦ **цагац** ~ (*ламац при єдзеноу першову косц живини*) јадачити се; ♦ ~ **боже дай** **1.** дај, боже, среће; **2.** помоз' бог; ~ **як у старей бочкори** слаба срећа
щетка *жс.* четка; ♦ **драпаци як** ~ *оп. под драпаци*
щеткави -а -е (*нєєднак обилени або офарбени, платкасти*) местичав
щеткар *х.* четкар
щеткац -ам *нєдо.* четкати
щетнік *х. коц. заст.* општински курир, позивар, добовшар (*оп. кишбиіров*)
шеточка *жс. дем.* четкица
шец *жс. коноп.* гребенаљка, гребен, гаргача, огребача; ♦ **густи як** ~ *оп. под густи*
шешлївец -вца *х.* сретник, срећник
шешлїви -а -е сретан, срећан
шешлїво *присл.* сретно, срећно
щи *х. кул.* шчи

щикаљня *жс.* љуштионица
щикац -ам *нєзак*. требити; цепати; љускати; љуштити; ~ **грашок** требити грашак; ~ **вишні** цепати вишње; ~ **мак** сећи мак; ~ **орехи** чистити (лупати) орахе
щипалка *жс.* закачаљка, штипаљка
щипанїца *жс.* цепаница
щипац¹ -ам *нєзак*. **1.** цепати; ~ **дрєво** цепати дрва; **2.** штипати, штипкати; **дїдо щипа унучка за лїца** деда штипка унучића за образе; ~ **зоз хлеба** штипати хлеб
щипац² -пем *нєзак*. штипати; гристи; **дим щипе очи** дим штипа за очи; ♦ **аж очи щипе** мраз јако штипа
щипаци -а -е љут; боцкав; загрижљив; ~ **запах амонияку** љут мирис амонијака; ~ **дим љут** (загрижљив) дим; **кваскави** ~ **запах** киселкаст боцкав задах
щипач *х.* цепач
щипкац -ам *нєзак*. штипкати
щипкаци -а -е *оп.* **щипаци**
шири -а -е **1.** искрен; **2.** срдчан, усрдан
широ *присл.* **1.** искрено; **2.** срдчно, усрдно
широсердечни -а -е простодушан
широсердечносц *жс.* простодушност
широсц *жс.* **1.** искреност; **2.** срдчност, усрдност
шит *х.* **1.** штит; **2.** (*на хижи*) забат, чело
шитни -а -е **1.** *оп.* **шитов(и)**; **2.** ~ **шлїж-нік анат.** штитна жлезда (*Glandula thyroidea*)
шитнік *х.* штитник; браник; обод
щитоношач *х.* штиіноша
щиченїк *х.* штићеник
щичиц -им *нєзак*. штитити; заштићавати
щогла *жс. ридк.* катарка

Ю

ювелир х. јувелир, златар
ювелирски -а -е јувелирски, златарски;
ювелирска предавальня златарница
ювилант х. слављеник
ювилей х. јубилеј
ювилейни -а -е јубиларан, јубилејски
юг х. југ
югас х. чобанин
югаски -а -е чобански, овчарски; ♦ ~ **пес**
 пулин
югашиц -им *незак.* чобанити
югашок -шца х. *дем.* чобанче
юговосток х. југоисток
юговосточни -а -е југоисточни
югозаход х. југозапад
югозаходни -а -е југозападни
Југославян х. Југословен
југославянски -а -е југословенски
југо¹ х. (*витор*) југо
југо² х. (*авто*) југо
Јуда х.: ♦ ~ [и]шкароти *гандр.* ишкарот
јудейски -а -е јудејски
Јудов -а -о: ♦ ~ **плаца** х. Јудин новац (грош),
 Јудине паре
јудов -а -о: ♦ ~ **пенсж** *бот.* сребренка (*Lu-*
paria annua L.); **јудово древо** *бот.* јудино
 дрво (*Cercis siliquastrum*)
јужни -а -е јужни
јужно *присл.* јужно
јужноамерицки -а -е јужноамерички
јужнокорејски -а -е јужнокорејски
јужнославянски -а -е јужнословенски
јуй *вкр.* за *виражоване неприемного чув-*
ства ју, ух
јули јула х. *беш. оп.* јулий
јулий -ия х. јули, јул, *горв.* српањ

јулийски -а -е јулски
јулијански -а -е: ~ **календар** јулијански ка-
 лендар
јулски -а -е *беш. оп.* јулийски
јунак х. јунак; ♦ **писац ше** ~ (**јунаком**) ва-
 жити за јунака; ~ **на мачанку** јунак на
 језику
јунацки -а -е јуначки
јунацтво с. јунаштво
јуначиц ше -им ше *незак.* јуначити се
јуни јуна х. *беш. оп.* јуний
јуний х. јуни, јун, *горв.* липањ
јунийски -а -е јунски
јуниор х. јуниор
јункер х. *ист.* јункер
јунски -а -е *беш. оп.* јунийски
јурисдикција ж. јурисдикција
јурист -та и **јуриста** -ти х. јурист(а)
јуриш х. *оп.* штурма
јуришац -ам *незак. оп.* штурмовац
јуродиви -а -е јуродив
јурта ж. (*номадски шатор у Штредней*
Азии) јурта
јута ж. *бот.* јута (*Corchorus*)
јутре *присл.* сутра
јутре с. сутрашњица, сутра; за *лепше* ~ за
 боље сутра
јутредзень *присл.* сутрадан
јутрейши -а -е сутрашњи
јутриня ж. *церкв. коц. оп.* утриня
јутро *присл. оп.* јутре
јуха ж. супа; ♦ **капусна** ~ расол: **пиц ка-**
пусней јухи здраве пити расол је здраво
јухов -а -о супен; ~ **ложка** супена кашика

юшка *ж.* **1.** супа; чорба; **2.** сок; ♦ **запражена рашкова** ~ кул. запражена чорба од кима; **кромпльова юшка** *кул.* кромпир-чорба; **парадичова** ~ *кул.* парадајз-чорба; ♦ **драгша** ~ **як месо** скупља дара него масло, скупља пита него тепсија, изједе теле краву; **вон нє дує до жимней юшки** (*вон може добре еси*) он има ве-

лик стомак, он је јако јешан; **ягда нїгда цеплей юшки (юхи) нє єдол** (*нєрухоми, слабо роби*) ≡ као да је пао с грма, није низашта

юшковити -а -е соковит, сочан

юшочка *ж. дем.* чорбица

ю-ю-ю *викр. (при звискованю)* ијују

Я

я *зам.* ја

яблоня *ж.* јабука (*дрво*)

яблонька *ж.* *дем.* млада или мала јабука (*дрво*)

яблуко *с.* јабука (*плод*); ♦ ~ **би не було дзе руци**, ~ **би не могло спаднуц на жем** (*о вельким множеству людзох*) људи као мрава (као на гори листа)

яблуков -а -о јабучни; од јабуке; ♦ ~ **мачанка** *кул.* сос од јабука; ~ **сок** сок од јабуке

яблучко *с.* **1.** *дем.* јабучица; **2.** *анат.* (*на лѣву*) јагодица

ява *ж.* **1.** (*стан будносци*) јава; **чи то ~ чи сон?** да ли је то јава или сан?; **2.** *театр.* слика, јава

явиц -им **I** *зак.* (*дац знац*) јавити; **явел же ютре придзе** јавио је да ће сутра доћи; **II** *незак.* *заст.* јављати; **наш пес вше яви кед дахто придзе** наш пас увек јавља кад неко дође; **радио яви красну хвилю** радио јавља лепо време

явиц ше -им ше *зак.* јавити се

явни -а -е јаван; ~ **думане** јавно мњење; ~ **глашнік** јавно гласило

явно *присл.* јавно

явносц *ж.* јавност

явор *х.* јавор

яворов(и) -а -о/-е јаворов

явяц -ям *незак.* јављати; извештавати

явяч *х.* јављач, извештач

ягніц -ї *незак.* јагњити

ягнічка *ж.* (*женске баранче*) овчица; **2.** млада коза

ягнятко *с.* јагње; јагњешце, јагњенце; ♦ **мирни як** ~ миран као јагње

ягода *ж.* дуд, мурва (*Morvus*)

ягодар *х.* дудар

ягодача *ж.* дудовача

ягодарня *ж.* *заст.* (*розсаднік ягдових древох*) дудињак, дудара

ягоди *ж.* *мн.* (*ед.* ягода) **1.** дудиње (*плодови дуда*); **2.** (*жемни*) јагоде

ягоднік *х.* *поль.* јагодњак

ягодовец -вца *х.* *зоол.* дудовац (*Hyphantria cunea* Drury)

ягда **1.** *злуч.* *беш.* као да; **станул ~ ше дачого здогаднул** зауставио се као да се нечег сетио; **2.** *присл.* изгледа; **приповедало ше же ~ у валалє єст крадошох** причало се да у селу изгледа има лопова

ягер *х.* *заст.* ловац

ягод **1.** *присл.* и *злуч.* као; **справує ше ~ даяки шеф** понаша се као некакав шеф; **2.** *злуч.* него; **волї читац кнїжку ~ патриц телевизію** више воли да чита књигу него да гледа телевизију

ягуар *х.* јагуар

ядліна *ж.* **1.** *оп.* **ядловец (1)**; **2.** чамовина, јеловина

ядлінар *х.* четинар

ядлінов(и) -а -о/-е четинарски

ядлов -а -о чамов

ядловец -вца *х.* **1.** *бот.* јела (*Abies* Mill); **2.** божићно дрвце; **3.** *беш.* четинар

ядловина *ж.* чамовина

ядловцов -а -о/-е **1.** јелов; чамов; **2.** четинарски

ядри -а -е једар

ядро *с.* **1.** језгро; ~ **ореха** језгро ораха; ~ **слунечніку** језгро (срце) сунцокрета; ~ **атома** језгро атома; **2.** *прен.* срж, срчика; срж

ядрови -а -е сржни

язык *х.* језик; ♦ **вивалїц** ~ **на дакого** исплазити језик на кога; **мац длуги** ~ имати

дуг(ачак) језик; **ма** ~ **јак** у **крави хвост** има језик као крава; **мерац језики** мери-ти језике; **млсц з јязиком** млети језиком; **наверх језика ми** (*не можем ше здогад-нуц*) на вршку језика ми је; **поцагнуц да-кого за** ~ повући кога за језик; **розвязал ше му** ~ развезао је језик; **шверби го** ~ (*барз би сцел повесц*) сврби га језик; **три-мац** ~ **за зубами** држати језик за зубима; **укушиц ше за** ~ угристи се (ујести се) за језик (за усну); **јазик за зуби** језик за зубе, брњицу на губицу; ~ **јак пранік** има језик као крава

јазикати -а -е **1.** лајав; ландав; лапарав; **2.** **јазиката** -тей *жс.* алапача, блебетуша

јазиковац -куем *незак.* лајати, лапарати, блебетати, торокати

јазиколамка *жс.* брзалица

јазичок -чка *х.* **1.** *дем.* језичак; **2.** (*на кила-шоx*) бад; **3.** заклопак, преклоп

јай *викр.* ах, ао; ајао(ј); ајме; ај; и; ију; куку; ох; ух; уху(ј); авај ♦ **јай мнє** тешко мени, вај си га мени, жалосна ми мајка; **јай тебе (ци)** тешко теби, има да те нема

јайканє *с.* вапај

јайкац -ам *незак.* запомагати; вапити

јайкаци -а -е вапијући

јак **1.** *присл.* како; ~ **ши то зробел?** како си то урадио?; **2.** *злуч.* **часови а)** кад(а); ~ **повниставали, та одпочивали** кад су се уморили, онда су се одмарали; **б)** откад(а); ~ **є одпушени з работи, та по-стал нервозни** откако је отпуштен с посла, постао је нервозан; **3.** у *компа-ративних конструкцијох:* **а)** него; **знам** **лєпше** ~ **ти знам** боље него ти; **б)** од; **по-трошел вєцей** ~ **10.000 динари** потро-шио је више од 10.000 динара; ♦ ~ **гварел** наводно; ~ **же?** како си?; ♦ **[га]** ~ **же!?** него шта!?, него како!?! (*давац, дзеліц и под.*) **јак з несвойого** и шаком и капом; **то ише** ~ **так** то је још боже помози, то је још смиље и ковиље; **уж тераз** ~ **є так** є што му је то му је, сада већ како је да је; **јак кед би ніч не було** појео вук ма-гарца; ~ **так** (*по кажду цену*) било како било, како било да било; ~ **ше швечи** како спада, како приличи

јакбачу *присл.* изгледа, чини ми се, мислим да; ~ **ше вон пре дацо нагнівал** изгледа да се он због нечег наљутио

јакби **1.** *слов.* као, тобоже; тобожњи; ~ у **франти** као у шали; **2.** у *функц. атр.* тобожњи; **зоз свою** ~ **франту ме увре-дзел** својом тобожњом шалом ме је увре-дио

јак -а -е **1.** *зам. и злуч.* какав; ~ **є роботнік?** какав је радник?; **шеф му потолковал** ~ **будзе його робота** шеф му је објаснио какав ће бити његов посао; **2.** *помоцнює* *прикмету* *прикметніка* або *присловніка* како, што; ли; ~ **є барз недобри!** како (што) је неваљао!; ~ **є неозбиљни!** како је неозбиљан!, неозбиљан ли је; **3.** *слов.:* **јака ми брига** баш ме брига; **јакє важне бєш.** *ирон.* врло важно; ♦ **та јакє!** ма как(в)и!; ~ **єден таки други** нашла врећа закрпу; ~ **таки** какав-такав

јакіш(ик) **јакш(ик)** **јакєш(ик)** *зам.* неки, не-какав, извєстан

јакна *жс.* јакна

јакосц *жс. заст.* квалитет

јакош(ик) *присл.* некако

јакошка *присл.* бєш. некако

јакраз *присл.* **1.** управо како треба; **2.** јако лепо, дивно; **прибрани є** ~ јако лепо је дотеран

јак-так *присл.* како-тако

јалови -а -е јалов; ♦ ~ **статок оп.** **јаловина;** ~ **крава (овца, коза)** јаловка, јалова крава (овца, коза)

јаловина *жс.* јунад

јаловка *жс.* јуница

јаловче -єца *с.* јуне

јаловчєцина *жс.* јунєтина

јама *жс. заст.* јама

Јана *цєркв. (швєто 24. 06/07. 07)* Ивањдан; **на Јана** на Ивањдан; **пред Яном** пре Ивањдана; **пред Ивањдан;** **по Янови** после Ивањдана

јаников и яничков -а -о: ~ **хлєбичок бот. оп.** **хлєбичок**

јанков -а -о: ♦ **јанково палачинки** *кул.* пала-чинке са орасима и шаумом

янов -а -о: ~ **ружа** *бот.* ивањска ружа; ~ **квеце** *оп.* **грайцарики**; **яново** **яблука** *оп.* **яновки**

яновки *ж. мн.* (*ср.* яновка) *апр.* (*вчасни* *яблука*) ивањчице

янтар *х.* ћилибар

януар *х.* јануар, *горв.* сијечањ

януарски -а -е јануарски

яр *ж.* пролеће; **на** ~ на пролеће (**наяр** у пролеће); **з яри** *присл.* с пролећа

ярабасти и **яраби** -а -е (*ииви з билима джобками – о курох и под.*) сив са белим пегама

ярабица *ж. зоол.* јаребица (*Perdix perdix* L.)

яраш *х.* **1.** ливада; **2.** *заст.* ледина, јарош

яргань *х. поль.* *заст.* долап

ярец -рцу *х.* **1.** јечам (*Hordeum vulgare*); **2.** *мед.* чмичак, чмичац; ♦ **дзиви** ~ осјача (*Hordeum murinum*)

ярина *ж.* **1.** (*ярне шаце*) јари усев, пролетина; **2.** *звич. мн.* **ярини** поврће

ярмо *с.* јарам; ♦ **дармо кед на шиї ярмо** ≡ из ове коже се не може

яриї -я -е пролећни

ярок -рку *х.* **1.** јарак, јендек; **2.** вододерина

яруга *ж.* јаруга; увала; долина

ярчани -а -е јечмени

ярчанка *ж.* јечмена слама

ярче -еца *с.* **1.** пролећно младунче; **2.** **ярчата** *мн.* рани пилићи (*који се излегну у пролеће*)

ярчиско *с.* јечмениште

ярчкасти -а -е жлебовит; жлебаст

ярчковац -куєм *незак.* жлебити

ярчок -чку/-чка *х.* **1.** *дем.* од **ярок**; **2.** жлеб

ясен *х.* јасен

яскиня *ж. кнїжск.* пећина

яскрави -а -е изражајан

яскравосц *ж.* изражајност

ясмин *х. бот.* јасмин, мајско цвеће (*Jasminum officinale* L.)

ясна *мн. анат.* десни

ясни -а -е **1.** (*розумлїви*) јасан; **2.** јасан; сјајан; светао; **3.** звездан; ~ **ноц** звездана ноћ; **4.** ведар; ~ **небо** ведро небо

ясно *присл.* **1.** (*розумлїво*) јасно; **2.** јасно; сјајно; светло; **3.** у *функц. пред.:* **нешка** ~ данас је ведро време

яносц *ж.* **1.** јасноћа; **2.** сјај; **3.** (*неба*) ведрина

ястраб *х.* јастреб

яшелька *мн.* обданиште, јаслице

яшля *мн.* **1.** јасле; **2.** (*за зарнову покарму*) јасле, валов (*в.*); ♦ **кармиц при яшльох** (*кармиц статок з готову покарму, а не напасац го*) товити уз јасле; ♦ **могло би го гу яшльом привязац** глуп као во

яшиїц ше -неє ше и -нї ше *незак.* ведрити се, разведравати се

яшур *х.* аждаја, чудовиште

ящурка *ж. зоол.* гуштер

Географски назви

До того вибору географских назвох вошли назви хтори у руским језику маю иншаку форму як у сербским (**Бачка Тополя, Берчка**), хтори у недавнеј прешлости мали иншаку назву (**Ягодина**), при хторих би читач могао буц у дилеми чи их треба хасновац преложени (**Велька Морава**) або не преложени на руски језик (**Бабина Грета**), або як их треба написац (**Баден-Баден**).

Скрацєня – Скраћенице

беш. бешедна назва (*разговорни назив*)
в. варош, валал (*град, село*)
вис. високоровніна (*висораван*)
г. гора (*планина*)
гв. гвизда, планета (*звезда, планета*)
г. прег. горски прегин (*планински превој*)
зал. залів (*залив*)
зар. заровня (*зараван*)
заст. застарена назва (*застарео назив*)
кан. канал (*канал*)
кл. клисура (*клисура*)
кот. котліна (*котлина*)
лок. локалитет
ман. манастир
мз. морйоуз (*мореуз*)
нац. парк национални парк
нар. народна форма
о. острово (*острво*)
оз. озеро (*језеро*)
обл. обласц (*област*)
п. польо (*поље*)
пам. историйни памятнік (*историјски споменик*)
покр. покраїна
пол. полуострово (*полуострво*)
пров. провинция (*провинција*)
пуст. пустина (*пустиња*)
р. рика (*река*)
руд. рудокоп (*рудник*)
согв. согвизд'є (*сазвежђе*)
ст. стара назва (*стари назив*)

Географски називи

У овај избор географских назива ушли су називи који у русинском језику имају друкчији облик него у српском (**Бачка Тополя, Берчка**), који су у недавној прошлости имали друкчији назив (**Ягодина**), код којих би читалац могао бити у дилеми да ли их треба употребити преведене (**Велька Морава**) или не преведене на русински језик (**Бабина Грета**) или како их треба написати (**Баден-Баден**).

Абиджан *х.* Абицан, *горв.* Abidjan (*в.*)
Абу Даби *х.* Абу Даби (*в.*)
Австралийски Алпи Аустралске Алпе (*г.*)
Австралија *жс.* Аустралија
Австрија *жс.* Аустрија (*д.*)
Адис Абеба *жс.* Адис Абеба (*в.*)
Азербейджан *х.* Азербейџан (*д.*)
Азурне побережје Азурна обала
Айдахо *х.* Ајдахо (*д.*)
Александровац -вцу/-вца *х.* Александровац (*в.*)
Алексинац -нцу/-нца *х.* Алексинац (*в.*)
Алма-Ата *жс.* Алма-Ата (*в.*)
Алпи -пох *мн.* Алпи (*г.*)
Англия *жс.* и *беш.* **Енглејска** *жс.* Енглеска (*д.*)
Анди -дох *мн.* Анди (*г.*)
Андриєвци -цох *мн.* Андријевци -ваца (*в.*)
Антарктик *х.* Антарктик
Арабийске полуострово Арабијско полуострво, *горв.* Arabijski poluotok
Арандєловац -вцу/-вца *х.* Аранђеловац
Арктички архипелаг Арктички архипелаг (*о.*)
Архангелск *х.* Архангелск (*в.*)
Астрахан *х.* Астрахан (*в.*)
Атлантски океан Атлантски океан
Аугзбург *х.* Аугзбург (*в.*)
Аушвиц *х.* Аушвиц (*оп.* **Ошвсницим**), *горв.* Auswitz (*в.*)

Ахен х. Ахен (в.)

Бабина Грета -ней -ди Бабина Грета (в.)

Бабина грета -ней -ди Бабина грета (г.)

Баварска -кеј ж. Баварска (обл.)

Багами -мох *мн.* Бахами (д., о.)

Баден-Баден х. Баден-Баден (в.)

Баку -уа х. Баку (в.)

Бали -ия х. Бали (о.)

Балканске полуострво Балканско полуострво, *горв.* Balkanski poluotok

Балтицке морјо с. Балтичко море

Балхашке озеро с. Балхашко језеро

Бангкок х. Бангкок (в.)

Бановичи -чих *мн.* Бановићи (в., руд.)

Банялука -ки и **Баня Лука** Баня Луки
Бањалука, Бања Лука (в.)

Баренцово морјо Баренцово море

Барселона ж. Барселона (в.)

Баскијски залџв (од **Баскија**) Баскијски
залив, *горв.* Baskijski zaljev

Бафинова жем Бафинова земља (о.)

Бахрејн х. Бахрејин (д.)

Бач -чу х. Бач (в.)

Бачинци -чих *мн.* Бачинци (в.)

Бачка Паланка Бачка Паланка (в.)

Бачка Топоља Бачка Топола (в.)

Бачка -ки/-кеј ж. Бачка (обл.)

Бачке Добре Поље Бачко Добро Поље
(в.)

Бачке Петрово Село Бачко Петрово Село
(в.)

Бачки Брег Бачки Брег (в.)

Бачки Брестовец -вцу/-вца Бачки Брестовец
(в.)

Бачки Грачац -чцу/-чацу Бачки Грачац -чаца
(в.)

Бачки Маглич Бачки Маглић

Бачки Петровец -вцу/-вца Бачки Петровац
(в.)

Бачки Јарак -рку Бачки Јарак (в.)

Бекешаба ж. Бекешчаба (в.)

Београд -ду, *лок* -дзе/-ду х. Београд (в.)

Беране -нох, *инстр.* -нами *мн.* (ст. **Иванград**) Беране (в.)

Берингов преход Берингов пролаз (*мз.*)

Берингово морјо Берингово море

Беркасово с. Беркасово, Беркасов х. (в.)

Берчка ж. оп. **Брчко**

Бескиди -дох *мн.* Бескиди (г.)

Бесна Кобила Бесна Кобила (г.)

Бетлегем х. Бетлехем (в., *ЗД*)

Беч и **Бейч** х. Беч (в.)

Бешка -ки ж. Бешка (в.)

Бисла Црква Бијела Црква (в., *Чарна Гора*)

Бисло Поље Бијело Поље (в.)

Бикич и **Бикич Дол** х. Бикић До (в.)

Била Паланка Бела Паланка (в.)

Била Церква Бела Црква (в., *Банат*)

Биле морјо Бело море

Билеча ж. Билећа (в.)

Били Дрим Бели Дрим (*р.*)

Били Манастир Бели Манастир (в.)

Билорусия ж. Белорусија, *горв.* Bjelorusija (д.)

Биоград -ду х. Биоград (в.)

Битола и **Битоль** ж. Битоль (в.)

Бихач х. Бихаћ (в.)

Блатне озеро с. Блатно језеро

Блџки Восток х. Блиски Исток

Бодјани -нох *мн.* Бођани (в.)

Болгарска -кеј ж. Бугарска (д.)

Босански Брод оп. Српски Брод

Босански Нови оп. Нови Град

Босански Петровац -вцу/-вца Босански
Петровац (в.)

Босна¹ -ней/-ни ж. Босна (д.)

Босна² -ни ж. Босна (*р.*)

Бохиньске озеро Бохињско језеро

Брачки канал (од **Брач**) Брачки канал

Брза Паланка Брза Паланка (в.)

Брно с. Брно (в.)

Брчко с., *заст.* **Берчка** -ки/-кеј ж. Брчко
с. (в.)

Будапешт х. Будимпешта (в.)

Будин, *заст.* **Будзин** х. Будин (в., *часц* *Будапешту*)

Буенос Айрес х. Буенос Ајрес, *горв.* Buenos Aires (в.)

Буковац -вцу/-вца х. Буковац -вца

Буркина Фасо *жс. (ст. Горня Волта) Буркина Фасо (д.)*
Буяновац *х. Бујановац (в.)*
Варош *х. Варош жс. (в.)*
Варшавске војводство Варшавско војводство *(в.)*
Вела Лука Вела Луки *жс. Вела Лука (в.)*
Велика -кеј *жс. Велика (в., Чарна Гора)*
Велька Британија Велика Британија *(д.)*
Велька Кладуша Велика Кладуша *(в.)*
Велька Морава Велика Морава *(р.)*
Велька Плана Велика Плана *(в.)*
Велька Ремета Велика Ремета *(в.)*
Вельке слане озеро Велико слано језеро
Вельки канал (бегель) *(Бачка)* Велики канал
Вельки коч Велика кола *мн. (согв.)*
Вельки медведз Велики медвед *(согв.)*
Вельки Мокри Луг Велики Мокри Луг *(в.)*
Вельки озера Велика језера *(о.)*
Вельконоцни острова Ускршња острва, *горв. Uskršnji otoci*
Венера *и нар. Зорнічка жс. Венера (планета)*
Вербас -су, *лок. -аше х. Врбас (в.)*
Вершец -шцу *х. Вршац*
Вершецки гори Вршачке планине
Викторийово озеро Викторијино језеро
Вильнюс и Вилнус *х. Вилнус (в.)*
Винд'зор *х. Виндзор, горв. Windsor (в.)*
Виндхук *х. Виндхук (в.)*
Виски канал *(од Вис) Вишки канал*
Високи Татри Високе Татре *(г.)*
Високо -ого *с. Високо (в.)*
Вифлеєм *х. Бетлехем (в. при Єрусалиму)*
Вишнічево *с. Вишњићево (в.)*
Владичин Хан -ного -ну Владичин Хан *(в.)*
Власотинце -цох *мн. Власотинце -наца (в.)*
Влашка нїжина Влашка низија
Влтава *жс. Влтава (р.)*
Водице -цох *мн. Водице (в.)*
Войводина *жс. Војводина (покр.)*
Восточна Европа Источна Европа, *горв. Istočna Europa*

Восточне китайске морйо Источно кинеско море
Восточноевропска нїжина Источноевропска низија, *горв. Istočnoeuropska nizija*
Вранске озеро Вранско језеро
Врбас *лок. -су х. Врбас (р.)*
Врњачка Баня Врњачка Бања *(в.)*
Врњци -цох *мн. Врњци (в.)*
Вршац -шцу *х. оп. Вершец*
Вршка Чука Вршка Чука *(г.,руд.)*
Гаваї -йох *мн. и Гавайски острова* Хавајска острва, *горв. Havajski otoci*
Гавана *жс. Хавана (в.)*
Гаг *х. Хаг (в.)*
Гадсон *х. Хадсон (р.)*
Гаити *мн. Хаити (д., в., о.)*
Гаифа *жс. Хаифа (в.)*
Гайд Парк *х. Хајд Парк (в.)*
Гайделберг *х. Хајделберг, горв. Heidelberg (в.)*
Гайдучица *жс. Хајдучица (в.)*
Гале *х. Хале (в.)*
Галилея *жс. Галилеја (обл.)*
Галичина *жс. Галиција (обл. у Польскеј и України)*
Галкидика *жс. Халкидика (пол.)*
Гамбург *х. Хамбург (в.)*
Гамилтон *х. Хамилтон (в., р.)*
Гановер *х. Хановер (в.)*
Гараре -еа *х. Хараре (в.)*
Гарвард *х. Харвард (в.)*
Гаркань *х. Харкань (в.)*
Гарлем *х. Харлем (в.)*
Гаршань *х. Харшань (в., Мадярска)*
Геброн *х. Хеброн (в.)*
Гевеш *х. Хевеш (в., Мадярска)*
Герцег Нови и Герцег-Нови *х. Херцег Нови и Херцег-Нови (в.)*
Герцеговина *х. Херцеговина (обл.)*
Гесен *х. Хесен (в.)*
Гималаї *мн. Хималаји (г.)*
Гиндустан *х. Хиндустан (д.)*
Гирошима *жс. Хирошима (в.)*
Голандия *жс. Холандија, горв. Nizozemska (д.)*
Голгофта *жс. Голгота (г.)*

Голи верх Голи врх (г.)
 Горки -кого х. Горки (в., *Русия*)
 Горня Волта *оп.* Буркина Фасо
 Гомолс с. Хомоле (обл.)
 Гомолски гори Хомолске планине
 Гонгконг и Гонг Конг х. Хонгконг, Хонг Конг (*пров., в., о.*)
 Гондурас х. Хондурас (д.)
 Гонолулу ж. Хонолулу (в.)
 Горватска ж. Хрватска (д.)
 Горватске Загоре Хрватско Загорје (обл.)
 Горгош х. Хоргош (в.)
 Горн х. Хорн (о., р., в.)
 Горни Милановац -вцу/-вца Горњи Милановац (в.)
 Горня Волта *оп.* Буркина Фасо
 Горски котар Горски котар (обл.)
 Го Ши Мин и Гошимин х. (ст. Сайгон) Хо Ши Мин, Хошимин (в.)
 Греческа ж. Грчка (д.)
 Галиция ж. Галиција (обл. у *Шпаниј*)
 Гатачке поље Гатачко поље
 Гацке поље Гацко поље (п.)
 Гацко с. Гацко (в.)
 Гданьск х. Гданьск (в.)
 Гевгелия и Девделия ж. Гевгелија (г.)
 Гламоцке поље (од Гламоч) Гламочно поље
 Гледички гори *мн.* Гледичке планине (г.)
 Гвџилане -нох *мн.* Гвџилане (в.)
 Голанска високоровнина Голанска висораван
 Голи оток Голи оток (о.)
 Голо брдо Голо брдо (г.)
 Голубац -бца х. Голубац (в.)
 Горенска -кей ж. Горенска (обл.)
 Госпич х. Госпић (в.)
 Господинци и Господинци -цох *мн.* Господињци (в.)
 Грделичка клисура Грделичка клисура
 Грозни -ного х. Грозни (в.)
 Гроцка -кей/-ки ж. Гроцка (в.)
 Гунарош х. *оп.* Нове Орахово
 Дагомей х. Дахомеј (д.)

Далски Восток Далеки Исток
 Дарданели -лох *мн.* Дарданели (мз.)
 Дахау -уа х. Дахау (в.)
 Девојачки бунар Девојачки бунар (в.)
 Делиблатска писковина Делиблатска пешчара
 Делфи -фох *мн.* Делфи (в.)
 Демир капија ж. Демир капија, Демирска капија (кл.)
 Демократска Република Конго (ст. Заир) Демократска Република Конго
 Детроит х. Детроит (в.)
 Дечани -нох *мн.* Дечани (в., *ман.*)
 Денерал Јанкович -ча Ђенерал Јанковић (в.)
 Денова ж. Ђенова (в.)
 Ђердап х. Ђердап (*кан., кл.*)
 Ђетина ж. Ђетина (р.)
 Джакарта ж. Џакарта (в.)
 Джемстаун ж. Џемстаун (в.)
 Џибути -ия х. Џибути (д., в.)
 Джорджтаун х. Џорџтаун, *горв.* Georgetown (в.)
 Дивчибари -рох *мн.* Дивчибаре (*зар.*)
 Динарски гори Динарске планине
 Диронь -ню х. Дироње *мн..* (в., *Бачка*)
 Диселдорф х. Диселдорф, *горв.* Düsseldorf (в.)
 Днипер -пру/-пра х. Дњепар (р.)
 Днистер -тру/-тра х. Дњестар (р.)
 Добруджа ж. Добруца (обл.)
 Доленска -кей ж. Доленска (обл.)
 Долни Вакуф Доњи Вакуф (в.)
 Долни Милановац -вцу/-вца Доњи Милановац (в.)
 Долни Михољац -љцу/-љца Доњи Михољац (в.)
 Домжале -лох *мн.* Домжале (в.)
 Дробњаци -кох *мн.* Дробњази (*крај, Чарна Гора*)
 Дуга Реса -гей -си Дуга Реса (в.)
 Дуги оток -ого -оку Дуги оток (о.)
 Дунай х. Дунав (р.)
 Дунай-Тиса-Дунай х. Дунав-Тиса-Дунав (*кан.*)
 Дюла х. Була (в.)

Дјурдсвича Тара *жс.* Ђурђевића Тара (в.)

Дјурђов *х.* Ђурђево (в.)

Дјурђово Ступи *мн.* Ђурђеви Ступови (пам.)

Дяковица *жс.* Ђаковица (в.)

Дяково *с.* Ђаково (в.)

Дяла *жс.* Ђала (в.)

Европа *жс.* Европа, *горв.* Еуропа

Егейске морјо Егејско море

Ел Дорадо *х.* Ел Дорадо (в.)

Елдорадо *х.* Елдорадо (в.)

Енглејска *жс. оп.* Англия

Егричка *жс.* Јегричка (р.)

Египет -пту *х.* Египат (д.)

Едрене -нох *с.* Једрене (в.)

Екатеринбург *х. (ст. Свердловск)* Екате-ринбург (в.)

Елисаветов кончик Јелисаветин рт

Еловстон *х.* Јеловстон, *горв.* Yellowstone (р., нац.парк)

Ерихон *х.* Јерихон (в.)

Есенице -цох *мн.* Јесенице (в.)

Жабель -блю *х.* Жабаль (в.)

Жабари -рох *мн.* Жабари (в.)

Желснокончиново острова Зеленортска острва, *горв.* Zelenortski otoci (д.)

Жем Франца Йозефа *жс.* Земља Фрање Јосифа (о.)

Жовта рика Жута река (р.)

Жовте морјо Жуто море

Жумберк -ку *х.* Жумберак -рка (обл.)

Жумберкски гори Жумберачке планине (г.)

Завидовичи -цох *мн.* Завидовићи (в.)

Загорје *с.* Загорје (обл.)

Загреб *х.* Загреб (в.)

Задар -дру *х.* Задар -дра (в.)

Засјница државоx Комонвелт *жс.* Зајед-ница држава Комонвелт (д.)

Засјница Независних Државоx *жс.* Зајед-ница Независних Држава (д.)

Заир *х. оп.* Демократска Република Конго

Запороже *с.* Запороже (в., обл.)

Заходна Морава Западна Морава (р.)

Заходна Сахара Западна Сахара (д.)

Заходносибирска нјина Западносибир-ска низина

Зединсни Америцки Држави Сједињене Америцке Државе

Зединсни Арабски Емирати Уједињени Арапски Емирати (д.)

Зидани Мост *жс.* Зидани Мост (в.)

Зимбабве -еа *х.* Зимбабве (д.)

Златне побереже Златна обала *жс. (обл.)*

Златни дзвери Златна врата (мз.)

Зомбор и Сомбор *х.* Сомбор (в.)

Иванград *х. оп.* Беране

Ивано-Франковск *х.* Ивано-Франковск (в.)

Игало *с.* Игало (в.)

Израїл и Израел *х.* Израел (д.)

Илиджа *жс.* Илица (в.)

Имотски -кого *х.* Имотски (в.)

Индја *жс.* Инђија (в.)

Индокитай *х.* Индокина *жс. (пол.)*

Инзбрук *х.* Инзбрук, *горв.* Innsbruck (в.)

Ириг *х.* Ириг (в.)

Ирижски венџ Иришки венац (г., прег.)

Иркутск *х.* Иркутск (в.)

Истамбул (ст. Цариград) *х.* Истамбул, ст. Цариград (в.)

Йоганесбург *х.* Јоханесбург, *горв.* Johanne-sburg (в.)

Јокогама *жс.* Јокохама (в.)

Калагари -ия *х.* Калахари (пуст.)

Кампучия *жс.* Кампуђија (д.)

Карађордсво *с.* Карађорђево (в.)

Карачи -ия *х.* Карачи, *горв.* Karachi (в.)

Карипске морјо Карипско море

Карловац -вцу/-вца *х.* Карловац -вца (в.)

Карлово Вари -вих Вароx *мн.* Карлове Ва-ри (в., Ческа)

Карпати *мн.* Карпати (г.)

Каспийске морјо Каспијско море

Катманду -уа *х.* Катманду (в.)

Катовице -цох *мн.* Катовице

Кать -тю *х.* Каћ (в.)

Кейптаун *х.* Кејптаун (в.)

Керестур *х.* Крстур (в., оп. Руски Керес-тур)

Килиманджаро *х.* Килиманцаро (г.)

Китай *х.* Кина *жс.* (д.)

Кипар -пру х. Кипар (о., д.)
Кичинер х. Кичинер (в.)
Кишиньов х. Кишинев
Кишкунгалаш х. Кишкунхалас (в.)
Кјото х. Кјото (в.)
Кола ж. Кола (пол.)
Конавли -лох *мн.* Конавли -вала
Кончик добрей надїї х. Рт добре наде
Кончик розчарованя х. Рт разочарања
Копачки рит Копачки рит (обл.)
Копенгаген х. Копенгаген (в.)
Копер -пру/-пра х. Копар (в.)
Коринтски канал Коринтски канал
Корушка -кеј ж. Корушка (обл.)
Косанчич и *заст.* **Рискаша** х. Косанчић (в.)
Косерич х. Косјерић (в.)
Котор Варош х. Котор Варош ж. и х. (в.)
Коцур х. Куцура ж. (в.)
Кошице -цох *мн.* Кошице (в., *Словацка*)
Крањска Гора Крањска Гора (в.)
Крстур х. Крстур (в., *сиверни Банат*)
Крущич х. Крушчић (в.)
Кулпин и **Куљпин** х. Кулпин (в.)
Кумани -нох *мн.* Кумане
Кумровец -вцу х. Кумровец -вца (в.)
Купари -рох *мн.* Купари (в.)
Купреске пољо Купрешко поље (п.)
Кучай планина ж. Кучај планина (г.)
Кюстендил и **Чустендил** х. Тустендил, *горв.* Kjustendil (в.)
Ла Паз х. Ла Паз (в.)
Лалить -тю х. Лалић (в.)
Ламанш х. Ламанш (*кан.*)
Латвия ж. *оп.* **Летония**
Латярак -рку/-рка х. Лаћарак (в.)
Ленінград х. *оп.* **Санкт Петер[с]бург**
Лесото -та х. Лесото -та (д.)
Летония и **Латвия** ж. Летонија, Латвија (д.)
Лесово Карпати Шумовити Карпати (г.)
Лиєва Риска ж. Лијева Ријека (в., *Чарна Гора*)
Лион х. Лион (в.)
Лихтенштайн х. Лихтенштајн (д.)
Лицке пољо (од **Лика**) Личко поље

Ловчен х. Ловћен (г.)
Ловченац -нцу х. Ловћенац -нца
Лодь х. **Лођ** (в., *Польска*)
Лос Анџелес х. Лос Анђелес, *горв.* Los Angeles (в.)
Лудожске озеро Лудошко језеро
Лужица (Горня и Долня Лужица) ж. Лужица (Горња и Доња Лужица) (обл., *Немецка*)
Љобушки -кого х. Љубушки (в.)
Љвов х. Лавов (в.)
Магеланово хмари Магеланови облаци (*галаксиј*)
Магеланов преход Магеланов пролаз
Маглич х. Маглић (в., г.)
Макарска -кеј ж. Макарска (в.)
Малави -ия х. Малави (д.)
Малвински (Фокландски) острова Малвинска (Фокландска) острва
Малгашска Република Малгашка Република (д.)
Мали Идьош Мали Иђош (в.)
Мали канал (бегель) (*Бачка*) Мали канал
Мали коч Мала кола (*согв.*)
Мали медведз Мали медвед (*согв.*)
Мали -ия х. Мали (д.)
Малме -еа х. Малме (в.)
Мараморош х. Марамуреш (обл.)
Мастрихт х. Мастрихт, *горв.* Maastricht (в.)
Матаруге -гох *мн.* Матаруге (в.)
Матаружска Баня Матарушка Бања (в.)
Мауритания ж. Мауританија (д.)
Маурициус х. Маурицијус (д.)
Маями -ия х. Мајами (в., р.)
Медведа ж. Медвеђа (в.)
Медєя ж. Међеђа (в.)
Медзилаборци -цох *мн.* Медзилаборце -раца (в., *Словацка*)
Медзимуре с. Међумурје (обл.)
Мекензи -ия х. Мекензи (р., г., пол., зал.)
Мексико Сити -ия х. Мексико Сити (в.)
Мексицки залїв Мексички залив
Меленци -цох *мн.* Меленци -наца (в.)
Мертве морјо Мртво море (о.)

Миклошевици -цох *мн.* Миклушевици -ваца (в.)

Мисисипи -ия х. Мисисипи, *горв.* Mississippi (д., *р.*, зал.)

Мисури -ия х. Мисури, *горв.* Missouri (д., *р.*)

Михаловци -цох *мн.* Михаловце (в., *Словацка*)

Мишколц -цу х. Мишколц (в., *Мадярска*)

Млечна драга Млечни пут (*созв.*)

Могач х. Мохач (в., *Мадярска*)

Модрича ж. Модрича (в.)

Мокра гора Мокра гора (г.)

Молуцки острова Молучка острва, *горв.* Molučki otoci

Монблан х. Монблан, *горв.* Mont Blanc (в.)

Монт Еверест х. Монт Еверест (г. *верх*)

Монтреал х. Монтреал (в.)

Моравска -кеј ж. Моравска (обл., *Ческа*)

Мраморне морјо Мраморно море

Мрзло Поле Мрзло Поље (в.)

Мркоњић Град х. Мркоњић Град (в.)

Мукачево и Мукачово с. Мукачево (в., *Украјина*)

Мучень и Мучонь х. Мучонь (в. *Мадярска*)

Нагасаки -ия х. Нагасаки (в.)

Н'Дямена ж. Н'Дјамена (в.)

Нѐмецка ж. Немачка, *горв.* Njemačka (д.)

Нигер -ера х. Нигер (д., *р.*)

Нижні Новгород Нижњи Новгород (в.)

Никшицке поље Никшићко поље (*н.*)

Никшич х. Никшић (в.)

Нїредьгаза ж. Њиређхаза, *горв.* Nyíregyháza (д.)

Нова Варош Нова Варош (в.)

Нова жем Нова Земля (о.)

Новгород х. Новгород (в.)

Нове Место Ново Место (в.)

Нове Милошево Ново Милошево (в.)

Нове Орахово (ст. *Ѓунарош*) Ново Орахово (в.)

Нови Град (ст. *Босански Нови*) Нови Град (в.)

Новска -кеј/-ки ж. Новска (в.)

Норвежска х. Норвешка (д.)

Норвежске морјо Норвешко море

Ню Делги х. Њу Делхи, *горв.* New Delhi (в.)

Ньюјорк х. Њујорк, *горв.* New York (в.)

Ню Йорк х. Њу Јорк (д.)

Ню Гемпшир х. Њу Хемпшир, *горв.* New Hampshire (д.)

Ню Джерси х. Њу Джерси, *горв.* New Jersey (д.)

Овчарско-кабларска клисура Овчарско-кабларска клисура

Огайо х. Охајо, *горв.* Ohio (д., *р.*)

Огњана Жем Огњена земља (о., *пров.*)

Оджак х. Оџак (в., *Босна*)

Оджак -ку х. Оџаци -ака *мн.* (в.)

Оклагома ж. Оклахома (д.)

Окучани -нох *мн.* Окучани (в.)

Осск и Осек х. Осјек (в.)

Отрантски преход Отрантски пролаз

Охотске морјо Охотско море

Охридске озеро Охридско језеро

Ошвенцим х. Освјенћим, *горв.* Oswiencin (в. *Аушвиц, Польша*)

Пале и Пали -лох *мн.* Пале (в.)

Палич х. Палић (в., о.)

Палма де Майорка ж. Палма де Мајорка, *горв.* Palma de Mallorca (в.)

Панамски канал Панамски канал

Панонска Њјина Панонска Низија

Панчичов верх Панчићев врх (г.)

Папуа Нова Гвинеја Папуа Нова Гвинеја, *горв.* Papua New Guinea (д.)

Параге -гох *мн.* Параге

Парачин х. Параћин (в.)

Пейчка ж. оп. **Печуй**

Пелопонез х. Пелопонез (*пол.*)

Пенджаб х. Пенџаб, *горв.* Punjab (д.)

Перемишль х. оп. **Пшемисл**

Перл Гарбур х. Перл Харбур, *горв.* Pearl Harbor (в.)

Петровац на морю х. Петровац на мору (в.)

Петровци -цох *мн.* Петровци -ваца (в.)

Печ -чи ж. Пећ (в.)

Печинци -цох *мн.* Пећинци -наца (в.)

Печска Бистрица Пећка Бистрица (*р.*)
Печуй, *заст.* **Пейчка** *х.* Печуј (*в.*)
Пешт *х.* Пешта *ж.* (*в., часц Будапешту*)
Пивска планина Пивска планина (*г.*)
Пиньвиц *х.* *непрем.* Пивнице *мн.* (*в.*)
Пиринеї -йох *мн.* Пиринеји (*г.*)
Пиринейске полуострво Пиринејско полуострво
Пицбург и Питсбург *х.* Питсбург, *горв.* Pittsburgh (*в., ЗАД*)
Пишкуреви -цох *мн.* Пишкоревци -ваца (*в.*)
Платичево *с.* Платичево (*в.*)
Плеяди -дох *мн.* Плејаде (*согв.*)
Плевля -льох *мн.* Пљевља -ваља (*в.*)
Плзень -еню *х.* Плзен, Плзењ (*в.*)
Плитвици -цох *мн.* Плитвице (*в.*)
Плитвицки озера Плитвичка језера
Плоче -цох *мн.* Плоче (*в.*)
Пном-Пен *х.* Пном-Пен, *горв.* Phnom Penh (*в.*)
Побреже Єлефантовой (Слоновой) Косци *ж.* Обала Слоноваче (*д.*)
Подгорица *ж.* (*ст.* **Титоград**) Подгорица (*в.*)
Подриме *с.* Подримље (*обл.*)
Подунавє *с.* Подунавље (*обл.*)
Полимє *с.* Полимље (*обл.*)
Полог *х.* Полог (*г.*)
Поморавє *с.* Поморавље (*обл.*)
Понишавє *с.* Понишавље (*обл.*)
Поречка рика (*од Пореч*) Поречка река (*р.*)
Постойна -ни *и* -ней *ж.* Постојна (*в.*)
Постойнска пещера Постојнска пећина (*јама*)
Потисс *с.* Потисје (*обл.*)
Потсдам *х.* Потсдам (*в.*)
Поун'є (*од Уна*) *с.* Поуње (*обл.*)
Похорє *с.* Похорје (*г.*)
Прага *ж.* Праг *х.* (*в.*)
Прейтмуре *с.* Прекомурје (*обл.*)
Преспанске озеро Преспанско језеро
Прешов и Пряшов *х.* Прешов (*в.*) (*Словацка*)

Привина Глава -ней Глави Привина Глава
Приморски гори Приморске планине
Проклетїї -йох *мн.* Проклетије (*г.*)
Прокуплє *с.* Прокупље (*в.*)
Прчань -аню/-аня *х.* Прчань -чања (*в.*)
Пшемисл *и* *заст.* **Перемишль** *х.* Пшемисл (*в., Польска*)
Равна Гора Равна Гора (*в.*)
Ровна гора Равна гора (*г.*)
Равни котари Равни котари (*обл.*)
Равно брдо Равно брдо (*г.*)
Равно Село Равно Село (*в.*)
Райово Село и Расво Село *с.* Рајево Село (*в.*)
Рашка -ки *ж.* Рашка (*р., в.*)
Рашка -кей/-ки *ж.* Рашка (*обл.*)
Регенсбург *х.* Регенсбург (*в.*),
Рейкјавик *х.* Рејкјавик, *горв.* Reykjavik (*в.*)
Риска Црнојевичох *ж.* Ријека Црнојевића (*в.*)
Ридїца *ж.* Риђица (*в.*)
Рижски залїв (*од Рига*) Ришки залив (*зал.*)
Римски Топлици -цох Римске Топлице
Римски Шанчеви -их Шанцох Римски Шанчеви (*в.*)
Рио де Жанеиро *х.* Рио де Жанеиро, *горв.* Rio de Janeiro (*в.*)
Рисан -снү/-сна *х.* Рисан (*в.*)
Рискаша *ж.* *оп.* **Косанчич**
Родопи -пох *мн.* Родопи (*г.*)
Рожає -йох *мн.* Рожаје (*в.*)
Ртань Ртня *х.* Ртањ (*г.*)
Рудо -да *с.* Рудо (*в.*)
Руске Село Руско Село (*в., Банат*)
Руски Керестур Руски Крстур (*в.*)
Савине Село и Савино Село Савино Село (*в.*)
Савски венєц Савски венац (*часц Београду*)
Сайгон *х.* Сајгон (*оп.* Го Ши Мин)
Салцбург *х.* Салцбург, *горв.* Salzburg (*в.*)
Самоа -ои *ж.* Самоа (*о.*)
Сан Дисго *х.* Сан Дијего, *горв.* San Diego (*в.*)
Сан Марино *х.* Сан Марино (*д.*)

Сан Салвадор х. Сан Салвадор (в.)

Сан Фрациско х. Сан Фрациско, *горв.* San Francisco (в., р., о.)

Сан Гозе х. Сан Хозе, *горв.* San Jose (в.)

Санкт Мориц х. Санкт Мориц, *горв.* Sankt Moritz (в.)

Санкт Петер[с]бург х. (ст. **Ленінград**) Санкт Петер[с]бург (в.)

Сант'яго х. Сантјаго, *горв.* Santiago (в., г., *пров.*)

Сао Паоло х. Сао Паоло (в.)

Свердловск х. *оп.* **Екатеринбург**

Светозарево с. *оп.* **Ягодина**

Свилайнац -нцу/-нца х. Свилајнац (в.)

Сврљи́г х. Сврљи́г (в.)

Сврљи́жски гори Сврдљишке планине

Свята Гелена Света Јелена (о.)

Святи Стефан Свети Стефан (о., в.)

Свята гора Света гора (*Атос*)

Сейшели -лох *мн.* Сејшели (д., о.)

Секешфегервар х. Секешфехервар, *горв.* Székesfehérvár (в., *Мађарска*)

Сент Андрея *жс.* Сент Андреја (в.)

Сербска/Српска Црња Српска Црња (в.)

Сербски/Српски Брод (ст. **Босански Брод**) Српски Брод (в.)

Сербски/Српски Итебей х. Српски Итебеј (в.)

Сербски/Српски Милетич Српски Милетич

Сечань -чня х. Сечањ (в.)

Ссница *жс.* Сјеница (в.)

Сиверна Америка Северна Америка, *горв.* Sjeverna Amerika

Сиверна гвизда и **Сиверни́чка** *жс.* Северњача, *горв.* Sjevernjača (*гв.*)

Сиверна Жем Северна Земља, *горв.* Sjeverna Zemlja (о.)

Сиверна Ирска Северна Ирска, *горв.* Sjeverna Irska (д.)

Сиверна Корея Северна Кореја, *горв.* Sjeverna Koreja (д.)

Сиверне морйо Северно море, *горв.* Sjeverno more

Сиверни лядови океан Северни ледени океан, *горв.* Sjeverni ledeni ocean

Сиверни пол Северни пол, *горв.* Sjeverni pol

Сивец -вцу х. Сивац (в.)

Сисра Леоне -еа х. Сијера Леоне, *горв.* Sierra Leone (д.)

Сисак -ску х. Сисак -ска (в.)

Сичевацка клисура Сићевачка клисура

Скадар -дру/-дра х. Скадар (в.)

Скадарске озеро Скадарско језеро

Скалово (Стиново) гори Стеновите планине, *горв.* Stjenovite planine (г., *ЗД*)

Скандинавске полуострво Скандинавско полуострво, *горв.* Skandinavski poluotok

Скопје и **Скоплје** с. Скопље (в.)

Слане озеро Слано језеро

Слеме -ена с. Сљеме (г. *верх*)

Словацка *жс.* Словачка (д.)

Сисжник х. Сњезник (г.)

Солзбери -ия х. Солзбери (о., о., *обл.*, в.)

Соломони *мн.* и **Соломоново Острова** Соломони, Соломонова Острва, *горв.* Solomonski otoci (д., о.)

Сопотјани -нох *мн.* Сопођани (*ман.*)

Сот Соту х. Сот (в.)

Србобран х Србобран (в.)

Срим -му, *лок.* -ме х. Срем (*обл.*)

Сримска Каменіца Сремска Каменица (в.)

Сримска Митровица Сремска Митровица (в.)

Сримска Рача Сремска Рача (в.)

Сримски Карловци Сремски Карловци (в.)

Сталач х. Сталаћ (в.)

Станишич х. Станишић (в.)

Стари город Стари град (*часц* *Београду*)

Стари Град Стари Град (в.)

Степановичево с. Степановићево (в.)

Стокгоlm х. Стокхолм, *горв.* Stockholm (в.)

Столови Столох *мн.* Столови (г.)

Стразбур х. Стразбур, *горв.* Strasbourg (в., *Француска*)

Суботица и **Соботица** *жс.* Суботица (в.)

Сува гора -вей гори *жс.* Сува гора (г.)

Сува планина -вей планини *жс.* Сува планина (г.)

Сува Река -вей Реки *жс.* Сува Река (*в., обл.*)
Суецки канал Суецки канал, *горв.* Sueski kanal
Сутеска *жс.* Сућеска (*в.*)
Сут'еска *жс.* Сутјеска (*р.*)
Сутоморе -ра *с.* Сутоморе (*в.*)
Тагити -ия *х.* Тахити (*о.*)
Татри -рох *мн.* Татре (*г.*)
Тбилиси -ия *х.* Тбилиси (*в.*)
Тегеран *х.* Техеран (*в.*)
Тегусигалпа *жс.* Тегусигалпа, *горв.* Tegusi-galpa (*в.*)
Текия -ї *жс.* и **Текиї** -йох *мн.* Текије (*церк-ва*)
Телечка -ки *жс.* Телечка (*обл., зар., в.*)
Тернополь *х.* Тернополь (*в., Україна*)
Теслич *жс.* Теслић (*в.*)
Т'ентиште *с.* Тјентиште (*лок.*)
Тиват -вту/-вта *х.* Тиват (*в.*)
Тигер -гра/-гру *х.* Тигар (*р.*)
Тимоцка Країна (*од Тимок*) Тимочка Країна (*обл.*)
Тиренске морйо Тиренско море
Тирингски лес Тиришка шума
Тител и Титель *х.* Тител (*в.*)
Титоград *х. оп.* Подгорица
Товаришево *с.* Товаришево (*в.*)
Того -оа *х.* Того (*д.*)
Топуско -ого *с.* Топуско
Трговиште *с.* Трговиште (*в.*)
Триглав *х.* **Триглав** (*верх*)
Тринидад и Тобаго *х.* Тринидад и Тобаго (*д.*)
Тршич *х.* Тршић (*в.*)
Турска *жс.* Турска (*д.*)
Увац Увца *х.* Увац (*р.*)
Угљане и Угљани -нох *мн.* Угљане (*в.*)
Удине и Удини -нох *мн.* Удине (*в.*)
Ужгород *х.* Ужгород (*в.*)
Ужице -ца *с.* Ужице (*в.*)
Улан-Батор *х.* Улан-Батор (*в.*)
Унац Унца *х.* Унац (*р.*)
Утрине -нох *мн.* Утрине (*в.*)
Уше *с.* Уше (*в.*)
Фекетич *х.* Фекетић (*в.*)

Фиджи -ия *х.* Фиџи (*д., о.*)
Фокландски острова *оп.* **Малвински острова**
Формоза *жс.* Формоза (*д. и о. Тайван*)
Французка *жс.* Француска (*д.*)
Фрибургски Алпи Фрибуршке Алпе, *горв.* Freiburški Alpi (*г.*)
Фридрихсгафен *х.* Фридрихсхафен, *горв.* Freidrichshafen (*в.*)
Фрушка гора Фрушка гора
Хаджичи -чох *мн.* Хаджићи (*в.*)
Ханой *х.* Ханой (*в.*)
Хан Писсак и Хан-Писсак *х.* Хан Пијесак и Хан-Пијесак (*в.*)
Харков *х.* Харков (*в.*)
Хелсинки -ия *х.* Хелсинки (*в.*)
Хопово *с.* Хопово (*ман.*)
Хюстон *х.* Хјустон (*в.*)
Цариград *х. оп.* **Истамбул**
Централноафричка Република Централноафричка Република (*д.*)
Цихи океан Тихи океан, *горв.* Tihī ocean
Чарна Бара Црна Бара (*в., Бачка*)
Чарна гора Црна гора (*г.*)
Чарна Гора Црна Гора (*д.*)
Чарна Трава и Црна трава Црна Трава (*в., обл.*)
Чарне морйо Црно море
Чайниче -ча *с.* Чајниче (*в.*)
Чакор -ора *х.* Чакор (*г.*)
Челарево *с.* Челарево (*в.*)
Чарне морйо Црно море
Чарне озеро Црно језеро
Чарни верх Црни врх (*г.*)
Челе-кула *жс.* Ћеле-кула (*пам.*)
Червене морйо Црвено море
Червени Чот Црвени Чот (*г. верх*)
Червинка *жс.* Црвенка (*в.*)
Черновци и Чернівци *мн.* Черновци (*в., Україна*)
Ческа -кеј *жс.* Чешка (*д.*)
Чилипи -пох *мн.* Ћилипи (*в.*)
Чичевац -вцу/-вца *х.* Ћићевац (*в.*)
Чуприя *жс.* Ћуприја (*в.*)
Чурог и Чуруг *х.* Чуруг (*в.*)
Чустендил *х. оп.* **Кюстендил**

Шайкаш -шу х. Шајкаш (в.)

Шайкашска -кей ж. Шајкашка (обл.)

Шар-планина и гора Шара ж. Шар-планина, планина Шара (г.)

Шатораляуйгель х. Шаторалџаујхель, горв. Sátoraljaújhely (в., Мадярска)

Шид -ду х. Шид (в.)

Широка планина Широка планина (г.)

Шлезвиг-Голштајн х. Шлезвиг-Холштајн (обл.)

Шпицбергски острова Шпицбершка острва

Шри Ланка ж. Шри Ланка (д., о.)

Штокгоlm х. оп. Стокгоlm

Штрбци -цох mn. Штрпци (в.)

Штрeднї/Стреднї Восток х. Средњи Исток

Штрeднѝ/Стреднѝ Азѝѝ Средња Азиѝѝ

Штрeдожeмє и Стредожeмє с. Средоземљe

Штрeдожeмнe/Стредожeмнe морѝѝ Средоземно морe

Шeпан Пољѝ с. Шћeпан Пољe (в.)

Щечин х. Шћeћин (в., Пољска)

Югoзaxoднa Азѝѝ Југoзaxoднa Азиѝѝ

Югoслaвиѝ ж. зaст. Југoслaвиѝѝ (д.)

Южнo-африцкa високорoвнѝѝ
Јужнoафричкa висорaвaн

Южнoафрицкa Рeпублѝѝ Јужнoафричкa Рeпублѝѝ (д.)

Юлийски Алпи Јулијски Алпи (г.)

Јблaницкe oзeрo (oд Јблaницa) Јаблaничкo јeзeрo (o.)

Јгoдинa ж. (ст. Свeтoзaрeвo) Јaгoдинa (в.)

Јдрaнскe мoрѝѝ Јaдрaнскo мoрe

Јћнцѝ -цох mn. Јaћинцѝ -нaцa (в.)

Јѝцe с. Јaјцe (в.)

Јкyтск х. Јaкyтск (в.)

Јпoн х. Јaпaн (д.)

Јснa пoљaнa Јaснa Пoљaнa (п.)

Јстрeбaрскo с. Јaстрeбaрскo (в.)

Јшa Тoмѝч х. Јaшa Тoмѝћ (в.)

Скраћеница**I**

а	– ар
А	– ампер
А.	– акузатив
АВНОЈ, Авној	– <i>ист.</i> Антифашистична рада народног ослободзена Југославиј
АМСС	– Авто-мото союз Србиј
Анем	– Асоцијација независних електронских медијох
АП	– автономна покрајина
АПВ	– Автономна покрајина Войводина
АПР, APR	– Агенција за привредни регистри
АПУ	– академия подобових уметносцох
АФЖ	– <i>ист.</i> Антифашистични фронт жена
АФП, AFP	– Агенција Франс Прес
АЦ	– атомска централа
арх.	– архитект
б.	– бок
БГС, BHS	– босански-горватски-сербски
Бгд	– Београд
БЕМУС	– Београдски музични свјаточносци
бесеже оп. BSG	
БИА, BIA	– Безбедносно-информативна агенција
БиГ	– Босна и Герцеговина
БИТЕФ	– Београдски интернационални театрални фестивал
БЈРМ	– Бувша Југославијанска Република Македонија
в.	– валал
в.	– век
В.	– вокатив
В, в.	– восток
ВАНУ	– Войводијанска академия наукох и уметносцох
варв.	– варваризем
ВБА, VBA	– Војно-безбедносна агенција
ВВ	– војнове воздухопловство
ВЗ	– Виновни закон

Скраћеница**I**

а	– ар
А	– ампер
А.	– акузатив
АВНОЈ, Авној	– Антифашистичко веће народног ослобођења Југославије
АМСС	– Ауто-мото савез Србије
Анем	– Асоцијација независних електронских медија
АП	– аутономна покрајина
АПВ	– Аутономна покрајина Војводина
АПР, APR	– Агенција за привредне регистри
АЛУ	– академија ликовних уметности
АФЖ	– <i>ист.</i> Антифашистички фронт жена
АФП, AFP	– Агенција Франс Прес
АЦ	– атомска централа
арх.	– архитект
с., стр.	– страна, страница
БХС, BHS	– босански-хрватски-српски
Бгд	– Београд
БЕМУС	– Београдске музичке свечаности
бесеже в. BSG	
БИА, BIA	– Безбедносно-информативна агенција
БиХ, BiH	– Босна и Херцеговина
БИТЕФ	– Београдски интернационални театарски фестивал
БЈРМ	– Бивша Југословенска Република Македонија
с.	– село
в.	– век
В.	– вокатив
И, и.	– исток
ВАНУ	– Војвођанска академија наука и уметности
варв., barb.	– варваризам
ВБА, VBA	– Војно-безбедносна агенција
РВ	– ратно ваздухопловство
КЗ	– Кривични закон

ВКВ	– висококвалификовани
СВМ	– Союз войводянских Мадярох
ВО	– вивершни одбор
вост.	– восточни
в. р.	– з власну руку, власноручно
ВР	– <i>ист.</i> Вивершна рада
ВС	– Войско Србији
ВС	– Вуков Словник
ВФП	– висока фахова приготовка
ВЦВ	– Волонтерски центер Войводини
ВШП	– висша школска приготовка
ВЮ	– <i>ист.</i> Войско Югославији
г.	– godzina
г.	– гора
га, ha	– гектар
ГДТВ, HDTV [High Definition Television]	– Телевизија високеј дефиницији
ГЕ	– гидроелектрана
ГИ	– Гражданска иницијатива
гл, hl	– гектолитра
гл.	– главни
гс.	– горватскосерпски
ГТЗ	– гигиенско-технична заштита
ГТП	– городске транспортне подприемство
ГТТП, HTTP [Hyper Text Transfer Protocol]	– протокол за преношење бокох на интернету на посидисни рахункари
ГЦ	– гидроцентрала
Г.	– генитив
г, g.	– грам
Д	– дама (<i>у шаху</i>)
Д.	– датив
ДДТ, DDT, ди-ди-ти, дидити	– инсектицид
ДЗ	– дзело (<i>у шаху</i>)
ДЗВМ	– Демократична заједница войводянских Мадярох
д., дин.	– динар
дкг, dkg	– декаграм
ДКМТ, DKMT	– Дунай-Кереш-Мориш-Тиса (<i>регија</i>)

ВКВ	– висококвалификовани
СВМ	– Савез војвођанских Мађара
ИО	– извршни одбор
ист.	– источни
в. р.	– властитом руком, својеручно
ИВ	– <i>ист.</i> Извршно веће
ВС	– Војска Србије
ВР	– Вуков Рјечник
ВСС	– висока стручна спрема
ВЦВ	– Волонтерски центар Војводини
ВШС	– виша школска спрема
ВЈ	– <i>ист.</i> Војска Југославије
ч.	– час
пл.	– планина
ха, ha	– хектар
ХДТВ, HDTV	– Телевизија високе дефиниције
ХЕ	– хидроелектрана
ГИ, GI	– Грађанска иницијатива
хл, hl	– хектолитар
гл.	– главни
хс.	– хрватскосерпски
ХТЗ	– хигијенско-техничка заштита
ГСП	– градско саобраћајно предузеће
ХТТП, HTTP	– протокол за пренос страница на интернету на појединачне рачунаре
ХЦ	– хидроцентрала
Г.	– генитив
г, g.	– грам
Д	– дама (<i>у шаху</i>)
Д.	– датив
ДДТ, DDT, ди-ди-ти, дидити	– инсектицид
Т	– топ (<i>у шаху</i>)
ДЗВМ	– Демократска заједница војвођанских Мађара
д., дин.	– динар
дкг, dkg	– декаграм
ДКМТ, DKMT	– Дунав-Кереш-Мориш-Тиса (<i>регија</i>)

ДКП	– дипломатично-конзуларне представніцтво
дл, dl	– децилитра
дм, dm	– дециметер
ДНК, DNK	[де-ен-ка] – дезоксирибонуклеинска квашніна
ДОЗ	– <i>ист.</i> Державни осигуруюци завод
ДР	– демократична република
др	– доктор
др.	– други
ДРИ	– Державна ревизорска инсти-туција
ДС	– Демократска странка
ДТД	– Дунай-Тиса-Дунай
ЕЕЗ (ЕЕС)	– Европска економска заєдніца
ЕКГ, EKG	– електро-кардиограм
ЕПП	– економско-пропагандна про-грама
ЕПС	– Електропривреда Србиї
єд., єдн.	– єднина
ЖС	– Железніці Србиї
ЖОБ, ЗОИ	– Жимски олимпийни бависка
З, з.	– заход
ЗАД	– Зєдинєни Америцки Держави
заув.	– заувага
зах.	– заходни
звич.	– звичайно
ЗЕТ, ZET	– Заєдніцке європске таргови-ще
ЗН	– Зєдинєни нації
Знс	– Здруженє новинарох Србиї
ЗОМО	– Заєдніца осигураня маєтку и особох
И.	– инструментал
ИБ	– <i>ист.</i> Информбиро
и д.	– и далєй
и др.	– и друге
ИНА, INA	– Индустрія нафти (<i>Горват-ска</i>)
инж.	– инженер, инжинер
Интерпол	[International Police] – Медзи-народна організація криміналістичней поліції
и под.	– и подобне

ДКП	– дипломатско-конзуларно представништво
дл, dl	– децилитра
дм, dm	– дециметар
ДНК, DNK	– дезоксирибонуклеинска кисе-лина
ДОЗ	– <i>ист.</i> Државни осигуравајући завод
ДР	– демократска република
др	– доктор
др.	– други
ДРИ	– Државна ревизорска инсти-туција
ДС	– Демократска странка
ДТД	– Дунав-Тиса-Дунав
ЕЕЗ	– Европска економска заједница
ЕКГ, EKG	– електро-кардиограм
ЕПП	– економско-пропагандни про-грам
ЕПС	– Електропривреда Србије
јд., једн.	– једнина
ЖС	– Железнице Србије
ЗОИ	– Зимске олимпийске игре
З, з.	– запад
САД	– Сједињене Америчке Државе
прим.	– примедба
зап.	– западни
об.	– обично
ЗЕТ, ZET	– Заједничко європско тржиш-те
УН	– Уједињене нације
Унс	– Удружење новинара Србије
ЗОИЛ	– Заједница осигурања имови-не и лица
И.	– инструментал
ИБ	– <i>ист.</i> Информбиро
и д.	– и далє
и др.	– и друго
ИНА, INA	– Индустріја нафте (<i>Хрват-ска</i>)
инж.	– инжењер, инжињер
Интерпол, Interpol	– Међународна орга-низација криминалистичке полиције
и сл.	– и слично

ИРА – *ист.* Ирська републиканска армия

итд. – и так далей

ИФОР, IFOR – Медзинародни моци

К. – краль (*у шаху*)

кв. – кваліфіковани

квг., квг, kWh – киловат-годзина

квм – квадратни метер

кг, кг, kg – кілограм

КТ – кратки габи

КЕБС, KEBS – Конференция о европскей безпечности и сотрудніцстве

КИ, КІ – Комунистична интернационала

км, km – кілометер

КМ – коньска моцносц

кл. – класа

КП – комунистична партия

КПД – каребно-поправни дом

КПСС – *ист.* Комунистична партия Советского Союзу

КПСЮР – Културно-просвітни союз югославянских Русинох (1934–1941)

КУД – културно-уметніцке друштво

Л – ловар (*у шаху*)

Л. – локатив

л, l – літра

ЛМС – Літопис Матици сербскей

ЛСВ – Лига социјалдемократох Войводина

м, m – метер

МВД – Министерство вонкашніх ділох

МГ – Матица горватска

МЗ – месна заєдница

мл, ml – мілілітра

мл. – младши

мн. – множина

М. П. – место печача (*оп. I. с.*)

мр – магістер

МРА – *ист.* младежка роботна акция

м. с. – медзи списи (*оп. а. а., ad acta*)

МУП, МНД – Министерство нукашніх ділох

ИРА – *ист.* Ирська републиканска армия

итд. – и тако даље

ИФОР, IFOR – Међународне снаге

К. – краль (*у шаху*)

кв. – кваліфіковани

квч., квч, kWh – киловат-час

квм – квадратни метар

кг, kg – кілограм

КТ – кратки таласи

КЕБС, KEBS – Конференција о европској безбедности и сарадњи

КИ, КІ – Комунистичка интернационала

км, km – кілометар

КС – коньска снага

р. – разред

КП – комунистичка партија

КПД – казнено-поправни дом

КПСС – *ист.* Комунистичка партија Советског Савеза

КПСЈР – Културно-просветни савез југословенских Русина (1934–1941)

КУД – културно-уметничко друштво

Л – ловац (*у шаху*)

Л. – локатив

л, l – літар

ЛМС – Летопис Матице српске

ЛСВ – Лига социјалдемократа Војводине

м, m – метар

МСП – Министерство спољних послова

МХ, МН – Матица хорватска

МЗ – месна заједница

мл, ml – мілілітар

мл. – млађи

мн. – множина

М. П. – место печата (*в. I. с.*)

мр – магістар

ОРА – *ист.* омладинска радна акција

м. с. – међу списе (*в. а. а., ad acta*)

МУП – Министарство унутрашніх послова

НАМА	– народни магазин
напр.	– наприклад
НАТО	– Сиверноатлантски пакт
НБЮ	– <i>ист.</i> Народна банка Југославиї
НБС	– Народна банка Србиї
н. в.	– надморска висина
НВО, NGO	[ен-джи-о] – Невладова организација
НВУ	– новинско-видавачка установа
н. д.	– наведзене дело
н. е.	– новей ери
НДНВ	– Независне друштво новинарох Войводини
НИС	– нафтова индустрија Србиї
НЛО, UFO	– неидентификовани лстаци обект
НО	– <i>ист.</i> народни одбор
НОБ	– народноослободитељна борба
НОВ	– народноослободитељна война
НОВ	– народноослободитељне войско
НОР	– народноослободитељни рух
НР	– <i>ист.</i> народна република
НС	– <i>ист.</i> народна скупштина
Нунс	– Независне здружене новинарох Србиї
НФ	– <i>ист.</i> народни фронт
о.	– острво
ОБ, ОИ	– Олимпийни бависка
о. д.	– окончователь длужности
одн.	– односно
ОЕБС (OSCE)	– Организација за европску безпечност и сотрудиџтво
ОЗН	– Организација зединених нацийох
ОЗР	– <i>ист.</i> организација здруженой работи
ОЗНА, Озна	– <i>ист.</i> Одззелене заштити народу
ОК	– Олимпийни комитет

НАМА	– народни магазин
нпр.	– на пример
НАТО	– Северноатлантски пакт
НБЈ	– <i>ист.</i> Народна банка Југославије
НБС	– Народна банка Србије
н. в.	– надморска висина
НВО, NGO	– Невладина организација
НИУ	– новинско-издавачка установа
н. д.	– наведено дело
н. е.	– нове ере
НДНВ	– Независно друштво новинара Војводине
НИС	– нафтна индустрија Србије
НЛО, UFO	– неидентификовани летећи објекат
НО	– <i>ист.</i> народни одбор
НОБ	– народноослободилачка борба
НОР	– народноослободилачки рат
НОВ	– народноослободилачка војска
НОП	– народноослободилачки покрет
НР	– <i>ист.</i> народна република
НС	– <i>ист.</i> народна скупштина
Нунс	– Независно удружење новинара Србије
НФ	– <i>ист.</i> народни фронт
о.	– острво
ОИ	– Олимпийске игре
в. д.	– вршилац дужности
одн.	– односно
ОЕБС	– Организација за европску безбедност и сарадњу
ОУН	– Организација уједињених нација
ОУР	– <i>ист.</i> организација удруженог рада
ОЗНА, Озна	– <i>ист.</i> Одељење заштите народа
ОК	– Олимпийски комитет

ООЗР	– <i>ист.</i> основна организација здруженој работи
оп.	– опатъ
ОПЕК	– Организација жемох-вивоз- нікох нафти
ос.	– особа
осн.	– основни
о. с.	– opus citatum, наведено діло
ОШ	– основна школа
П	– пешак (<i>у шаху</i>)
п.	– пан
п.	– панї; паночка
п.	– пара (1/100 динара)
ПАЗ	– противавионска заштита
ПАК	– поштови адресни код
ПВО	– противвоздушна одбрана
ПДВ	– порција на додату вредносц
ПЗ	– противогньова заштита
ПИБ	– порцийово идентификацијне число
ПИК	– пољопривредно-индустриј- ни комбинат
ПЛО	– Палестинска ошлєбдителна организација
ПМФ	– природно-математични фа- култет
пор.	– поровнай
пп.	– панове
правосл.	– православни
пред н. е.	– пред нову еру
пи-ар, Пи-Ар	[<i>Public Relations</i>] – одноше- ня з јавносцу
проф.	– професор
ПС	– покраїнски секретаријат
псевд.	– псевдоним
ПТТ	– Пошта-Телеграф-Телефон
ПУПС	– Партија зєдинєних пензионе- рох Србиї
ПФ	– правни факултет; пољоприв- редни факултет
пи-си оп. РС (II)	
р.	– рок
РАТЕЛ	– Републична агенција за теле- комуникациї
ркт.	– римокатолик, римокатолицки
РМ	– Руска матка

ООЗР	– <i>ист.</i> основна организација удруженог рада
в.	– види
ОПЕК	– Организација земаља-извоз- ница нафте
л.	– лице
осн.	– основни
о. с.	– opus citatum, наведено дело
ОШ	– основна школа
П	– пешак (<i>у шаху</i>)
г., гдин	– господин
г., гђа; гђица	– госпођа; госпођица
п.	– пара (1/100 динара)
ПАЗ	– противавионска заштита
ПАК	– поштански адресни код
ПВО	– противавоздушна одбрана
ПДВ	– порез на додату вредност
ПЗ	– противпожарна заштита
ПИБ	– порески идентификациони број
ПИК	– пољопривредно-индустриј- ски комбинат
ПЛО	– Палестинска ослободилачка организација
ПМФ	– природно-математички фа- култет
упор., успор.	– у(с)пореди
гг.	– господа
правосл.	– православни
пре н. е.	– пре нове ере
пи-ар, Пи-Ар	– односи са јавношћу
проф.	– професор
ПС	– покрајински секретаријат
псеуд.	– псеудоним
ПТТ	– Пошта-Телеграф-Телефон
ПУПС	– Партија уједињених пензио- нера Србије
ПФ	– правни факултет; пољоприв- редни факултет
пи-си в. РС (II)	
г., год.	– година
РАТЕЛ	– Републичка агенција за теле- комуникације
ркт.	– римокатолик, римокатолички
РМ	– Матица русинска

РНПД – Руске народне просвитне друштво (1919–1941)
РНТ – Руски народни театар
РО – *ист.* роботна организација
РРА – Републични радиодифузни агенцији
РТВ – радио-телевизија
С – скакач (*у шаху*)
С, с. – север (*оп. N*)
САНУ – Српска академия наукох и уметносцох
САПВ – *ист.* Социјалистична Автономна Покрајина Войводина
св. – свети
СВ, св. – сиверовосток
СВР – *ист.* Сојузна вивершна рада
сг. – сербскогорватски
СДБ – Служба државней безпечности
СДК – Служба друштвеного кнјжководительства
СЕВ – Совет за взаємну економску помоћ
СЗ, сз. – сиверозаход
сив. – сиверни
СИЗ – *ист.* самоуправна итересна заедница
СКОЈ – *ист.* Сојуз комунистичней омладини Югославији
СКЮ – *ист.* Сојуз комунистох Югославији
сл. – слика
СМС, SMS, ес-ем-ес [Short Message Service] – услуга кратког поруčenja
СНТ, СНП – Српски народни театар
СО – скупштина општине
СПИ – Служба помоћи и информацийох
СПС – Социјалистична партија Србији
СПЦ – Српска православна црква
с. р. – својоручно
СРУС – Сојуз Русинох Украјинсох Србији
СРН – Сојузна Република Немецка

РНПД – Русинско народно просветно друштво (1919–1941)
РНП, РНТ – Русинско народно позориште
РО – *ист.* радна организација
РРА – Републичке радиодифузне агенције
РТВ – радио-телевизија
С – скакач (*у шаху*)
С, с. – север (*в. N*)
САНУ – Српска академија наука и уметности
САПВ – *ист.* Социјалистичка Аутономна Покрајина Војводина
св. – свети
СИ, си. – сивероисток
СВР – *ист.* Савезно извршно веће
сх. – српскохрватски
СДБ – Служба државне безбедности
СДК – Служба друштвеног књиговодства
СЕВ – Савет за узајамну економску помоћ
СЗ, сз. – сиверозапад
сев. – сиверни
СИЗ – *ист.* самоуправна интересна заједница
СКОЈ – *ист.* Савез комунистичке омладине Југославије
СКЈ – *ист.* Савез комуниста Југославије
сл. – слика
СМС, SMS, ес-ем-ес – услуга кратког поруке
СНП – Српско народно позориште
СО – скупштина општине
СПИ – Служба помоћи и информација
СПС – Социјалистичка партија Србије
СПЦ – Српска православна црква
с. р. – својеручно
СРУС – Савез Русина Украјинаца Србије
СРН – Савезна Република Немачка

СРЮ	– <i>ист.</i> Союзна Република Югославия	СРЈ	– <i>ист.</i> Савезна Република Југославија
ССП, SSP	– Спорозумене о стабилизацији и придруживању	ССП, SSP	– Споразум о стабилизацији и придруживању
ССРНЮ	– <i>ист.</i> Социјалистични союз роботног народа Југославији	ССРНЈ	– <i>ист.</i> Социјалистички савез радног народа Југославије
СССР	– <i>ист.</i> Союз Советских Социјалистичних Републикох	СССР	– <i>ист.</i> Савез Совјетских Социјалистичких Република
ССЮ	– <i>ист.</i> Союз синдикатох Југославији	ССЈ	– Савез синдиката Југославије
ст.	– стари, старши	ст.	– стар, старији
ст.	– столітје, вик	ст.	– столеће
студ.	– студент	студ.	– студент
СССС	– Союз самостойних синдикатох Србији	СССС	– Савез самосталних синдиката Србије
СУБНОР	– Союз здруженьох борцох народноошлебодительней войни	СУБНОР	– Савез удружења бораца народноослободилачког рата
СУП, СНД	– <i>ист.</i> Секретаријат за нукашњи діла	СУП	– <i>ист.</i> Секретаријат за унутрашње послове
СФРЮ	– <i>ист.</i> Социјалистична Федеративна Република Југославия	СФРЈ	– <i>ист.</i> Социјалистичка Федеративна Република Југославија
С. Ф. – С.Н.!, С.ф. – С.н.!	– <i>ист.</i> Шмерц фашизму – Шлебода народу!	С. Ф. – С.Н.!, С. ф. – С.н.!	– <i>ист.</i> Смрт фашизму – Слобода народу!
т.	– тека	св.	– свеска, свезак
Т, t	– тона	Т, t	– тона
такв., тв.	– такволани	тзв.	– такозовани
ТАН'ЈОГ, Тан'јог	– Телеграфска агенција новей Југославији	ТАНЈУГ, Танјуг	– Телеграфска агенција нове Југославије
ТВ	– телевизия	ТВ	– телевизија
ТБЦ	– туберкулоза	ТБЦ	– туберкулоза
ТЕ	– термоелектрарня	ТЕ	– термоелектрана
тел.	– телефон	тел.	– телефон
тє.	– то ест	тј.	– то јест
тка	– товаришка	дца	– другарица
т. м.	– того мешаца	о. м.	– овог месеца
ТО	– територијална одбрана	ТО	– територијална одбрана
т. р.	– того року	о. г.	– ове године
УБ	– Универзитет у Београду	УБ	– Универзитет у Београду
УДБА, Удба	– <i>ист.</i> Управа државней безпечносци	УДБА, Удба	– <i>ист.</i> Управа државне безбедности
УКГ	– ултра-кратки габи	УКТ	– ултра-кратки таласи
ул.	– улица	ул.	– улица
УНЕП [UNEP, United Nations Environment Programme]	– Програма УН за заштиту животног штредку	УНЕП	– Програм УН за заштиту животне средине

УНЕСКО – Организация Зединених нацийох за просвиту, науку и культуру

УНИЦЕФ – Медзинародни фонд Зединених нацийох за помоц дзецом

УНРА – Управа Зединених нацийох за помоц и обнову

УНС – Универзитет у Новим Садзе

ФАО, FAO – Организация за костиране и польопривреду Зединених нацийох

ФБИ, FBI – Федерални вишлїдни биро (ЗАД)

ФДУ – факултет драмских уметносцох

ФЕНС – Федерация невладових организацийох Србиї

ФИАТ, FIAT [Fabrika Italiana automobile Torino] – Италијанска фабрика автомобилех Торино

ФК – фодбалски клуб

ФМУ – факултет музичних уметносцох

ФПУ – факултет подобових уметносцох

ФПУ – факултет применених уметносцох

ФСС – Фодбалски союз Србиї

ФТН – факултет техничних наукох

ФФ – филозофски факултет; фармацевтски факултет

ФХП, FHP – Фонд за гуманитарне право

х. ч. – хижне число

ЦЗ – цивилна защита

ЦЗКД – Центер за културну деконтаминацию

ЦИА, Ция [CIA] – Централна обвисцуюца агенция (ЗАД)

ЦК СКЮ – *ист.* Централни комитет Союзу комунистох Югославиї

цм, см – сантиметер

цсл. – церковнославянски

ч. – число

ч. – читай

ЧАНУ – Чарногорска академия наукох и уметносцох

УНЕСКО – Организација Уједињених нација за просвету, науку и культуру

УНИЦЕФ – Међународни фонд Уједињених нација за помоћ деци

УНРА – Управа Уједињених нација за помоћ и обнову

УНС – Универзитет у Новом Саду

ФАО, FAO – Организација за исхрану и пољопривреду Уједињених нација

ФБИ, FBI – Федерални истражни биро (САД)

ФДУ – факултет драмских уметности

ФЕНС – Федерација невладиних организација Србије

ФИАТ, FIAT – Италијанска фабрика аутомобила Торино

ФК – фудбалски клуб

ФМУ – факултет музичних уметности

ФЛУ – факултет ликовних уметности

ФПУ – факултет примењених уметности

ФСС – Фудбалски савез Србије

ФТН – факултет техничких наука

ФФ – филозофски факултет; фармацевтски факултет

ФХП, FHP – Фонд за хуманитарно право

к. бр. – кућни број

ЦЗ – цивилна заштита

ЦЗКД – Центар за културну деконтаминацију

ЦИА, Ција – Централна обавештајна агенција (ЗАД)

ЦК СКЈ – *ист.* Централни комитет Савеза комуниста Југославије

цм, см, см – сантиметар, сантиметар

цсл. – црквенословенски

бр. – број

ч. – читај

ЦАНУ – Црногорска академија наука и уметности

ЧГ	– Чарна Гора
чл.	– член (<i>закона</i>)
ч. р.	– чечуцого року
ШРРРЛ	– Шветова рада Русиных – Руснацох – Лемкох
шк.	– школяр
шк. р.	– школски рок
ШТО [WTO, World Trade Organization]	– Шветова трговинска організація
Ю, ю.	– юг
ЮАНУ	– <i>ист.</i> Югославянска академия наукох и уметносцох
ЮДЖ	– <i>ист.</i> Югославянски державни железніци
ЮЖ	– <i>ист.</i> Югославянски железніци
юж.	– южни
ЮЛ	– <i>ист.</i> Югославянска здружена лѣвица
ЮНА	– <i>ист.</i> Югославянска народна армия
ЮРТ	– <i>ист.</i> Югославянска радио-телевизија
ЮС	– <i>ист.</i> югославянски стандард
ЯТ	– Югославянски аеротраспорт
як г.	– як гост

ЦГ	– Црна Гора
чл.	– члан (<i>закона</i>)
т. г.	– текуће године
СВРРЛ	– Светско веће Русина – Руснака – Лемка
уч.	– ученик
шк. г.	– школска година
СТО	– Светска трговинска организација
Ј, ј.	– југ
ЈАЗУ	– <i>ист.</i> Југословенска академија знаности и уметности
ЈДЖ	– <i>ист.</i> Југословенске државне железнице
ЈЖ	– <i>ист.</i> Југословенске железнице
јуж.	– јужни
ЈУЛ	– <i>ист.</i> Југословенска удружена лѣвица
ЈНА	– <i>ист.</i> Југословенска народна армия
ЈРТ	– <i>ист.</i> Југословенска радио-телевизија
ЈУС	– <i>ист.</i> југословенски стандард
ЈАТ	– Југословенски аеротраспорт
к. г.	– као гост

II

а. а.	– ad acta, меџи списи
А. а. С. [anno ante Christum]	– року пред Христом
А. С., А. Chr. [anno Christi]	по Христови, новей ери
А. D. и а. D. [anno Domini]	– (того и того) року по Христови, лѣта (року) господнього
а. d.	– акционерске друштво
ADSL [Asymetric Digital Subscriber Line]	– Асиметрична дигитална претплатничка линија

а. а.	– ad acta, међу списе
А. а. С.	– године пре Христа
А. С., А. Chr.	– после Христа, нове ере
А. D. и а. D.	– (те и те) године после Христа, лѣта Господњег
а. d.	– акционарско друштво
ADSL	– Асиметрична дигитална претплатничка линија

AER [Assembly of European Region] – Скупштина европских регијих	AER – Скупштина европских регија
AOP, АОП – аутоматични обробок података	AOP, АОП – аутоматска обрада података
BA [Bachelor] – инжењер фахових студијих зоз одредзеној обласци	BA – инжењер струковних студија из одређене области
BBC, би-би-си, Бибиси – Британска радио-информативна корпорација	BBC, би-би-си, Бибиси – Британска радио-информативна корпорација
BSG, бесеже – вакцина	BSG, бесеже – вакцина
ca, cca – circa, дас, коло	ca, cca – circa, око, по прилици
CEMIR – Центер за мир и демократију	CEMIR – Центар за мир и демократију
CERN – Европска рада за нуклеарни вигледовања	CERN – Европско веће за нуклеарна истраживања
cf. – confer, поровнай	cf. – confer, упореди
Cobiss – Кооперативна онлајн библиографска система и сервиси	Cobiss – Кооперативни онлајн библиографски систем и сервиси
CoR [The Committee of the Regions] – Совет регионох	CoR – Савет региона
CZKD – Центер за културну деконтаминацију	CZKD – Центар за културну деконтаминацију
E – восток (<i>оп. В</i>)	E – исток (<i>в. И</i>)
ECB [European Central Bank] Европска централна банка	ECB – Европска централна банка
EESC [The European Economic and Social Committee] – Европски економски и социјални совет	EESC – Европски економски и социјални савет
EFTA [European Free Trade Association] Европске здружене за шлебодну трговину	EFTA – Европско удружење за слободну трговину
ЕНО, ЕГО – Екуменска гуманитарна организација	ЕНО, ЕХО – Екуменска хуманитарна организација
ЕК [European Commission] Европска комисија	ЕК – Европска комисија
EP [European Parliament] Европски парламент	EP – Европски парламент
etc. [et cetera] и так далей, и друге	etc. – и тако даље, и друго
EU, ЕУ [European Union] – Европска унија	EU, ЕУ – Европска унија
f. – femininum, женски род	f. – femininum, женски род
FAQ [Frequently Asked Questions] – често поставјани питања	FAQ – често постављана питања
GRECO, ГРЕКО [Group of States against Corruption] Група жемох против корупцији	GRECO, ГРЕКО – Група земаља против корупције
HTML [Hyper Text Markup Language] – јазик за маркироване хипертекстуалних докуменстох	HTML – језик за маркирање хипертекстуалних докумената

ib., ibid. [ibidem] у истим твору, на истим боку	ib., ibid. – у истом делу, на истој страни
IBRD [International Bank for Reconstruction and Development] – Медзинародна банка за обнову и развој	IBRD – Међународна банка за обнову и развој
ISO [International Standardization Organization] – Медзинародна организација за стандардизацију	ISO – Међународна организација за стандардизацију
IQ [и-кю, intelligence quotient] – коефицијент интелигенциј	IQ [и-кју] – коефицијент интелигенције
ISP [Internet Service Provider] – оможљивљивач услуга интернета, провајдер	ISP – пружач услуга интернета, провајдер
J – джул	J – џул
LAN, ЛАН [L(ocal) A(real) N(etwork)] – мрежа локалне области (<i>система умрежених рачунарох у једној або већей канцеларијох подпријемства</i>)	LAN, ЛАН – мрежа локалне области (<i>систем умрежених рачунара у једној или више канцеларија предузећа</i>)
I. c. [loco citato] – на наведеним мјесту	I. c. – на наведеном мјесту
LHC [Large Hadron Collider] – Велики хадронски колајдер	LHC – Велики хадронски колајдер
L. S. [locus sigilli] – место печата	L. S. – место печата
m [masculinum] – хлопски род	m – masculinum, мушки род
mmc, mms [ем-ме-ес, Multimedia Messaging Service] – услуга мултимедијалног поручења	mmc, mms – услуга мултимедијалне поруке
ММФ, IMF [International Monetary Fund] – Медзинародни монетарни фонд	ММФ, IMF – Међународни монетарни фонд
m. p. [manu propria] – з власну руку (<i>оп. в. р.</i>)	m. p. – властитом руком (<i>в. в. р.</i>)
M.Sc., MSc [Master of Science] – мастер з одредзеној области	M.Sc., MSc – мастер из одговарајуће области
n. [neutrum] штретни род	n. – neutrum, средњи род
N – сивер (<i>оп. С</i>)	N – сивер (<i>в. С</i>)
N. B., NB, Н. Б., НБ [nota bene] – надпомнуце, призначка	N. B., NB, Н. Б., НБ – напомена, белешка
N. N., Н. Н. [nomen nescio] не знам мено	N. N., Н. Н. – не знам име
ОЕБС (OSCE, The Organization for Security and Co-operation in Europe) – Организација за европску безбедност и сотрудниство	ОЕБС – Организација за европску безбедност и сарадњу
PC, пи-си [Personal Computer] – особни компјутер	PC, пи-си – лични компјутер

PDF [Portable Document Format] –
преношаца форма документа

PhD, Ph.D. Doctor of Philosophy] –
доктор наукох зоз одредзеной
обласци

P. S., П. С., ПС – post scriptum, на концу
дописани додаток

resp. – односно (*он. одн.*)

S – юг (*он. Ю*)

s. l. – sine loco, без означеня места
(виданя)

s. v. – sub voce, под словом

TFT [Thin Film transistor] – ценки филм
транзистор, монитор, теле-
визор

V – волт

VIP [Very important person] – барз важна
особа

VOA [Voice of America] Глас Америки

W – ват

W – заход (*он. 3*)

WWW [World Wide Web] – Шветова
мрежа повязаних рахункарох

YIHR [Youth Initiative for Human Rights]
– Иницијатива младих за
людски права

PDF – преносив облик документа

PhD, Ph.D. – доктор наука из одређене
области

P. S., П. С., ПС – post scriptum, накнадно
дописани додаток

resp. – односно (*в. одн.*)

S – југ (*в. Ј*)

s. l. – sine loco, без ознаке места
(издања)

s. v. – sub voce, под речју

TFT – танки филм транзистор,
монитор, телевизор

V – волт

VIP – веома важна особа

VOA – Глас Америке

W – ват

W – запад (*в. 3*)

WWW – Светска мрежа повезаних
рачунара

YIHR – Иницијатива младих за
људска права

CIP - Каталогизација у публикацији

Библиотека Матице српске, Нови Сад

811.161.2'374=163.41

81'374.822=161.2=163.41

МЕДЋШИ, Гелена

Руско-србски словник / Гелена Медѣши, Оксана Тимко-Дјтко, Михайло Фејса. - Нови Сад : Филозофски факултет, Одсек за русинистику : Завод за културу войводянских Руснацох, 2010 (Нови Сад : Друкарня Влади АП Войводини). - 888 стр. ; 23 cm

Тираж 1000.

ISBN 978-86-6065-034-6

1. Тимко-Дјтко, Оксана [аутор] 2. Фејса, Михайло [аутор]

а) Русинско-српски речници COBISS.SR-ID 248623111

ГЕЛЕНА МЕДЋШИ, ОКСАНА ТИМКО-ДЈТКО, МИХАЈЛО ФЕЈСА: РУСКО-СЕРБСКИ СЛОВНИК • Редактор: ЈУЛИЈАН РАМАЧ • ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, Одсек за русинистику, Нови Сад – ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ РУСНАЦОХ, Нови Сад • Графични редактор: СЛАВКО САБО • Обсяг: 55,5 ДТ • Тираж: 1000 прикладнїки • Друковане закончене марта 2010. • Друковала: ДРУКАРНЯ ВЛАДИ АП ВОЈВОДИНИ

ХЕЛЕНА МЕЂЕШИ, ОКСАНА ТИМКО-ЂИТКО, МИХАЈЛО ФЕЈСА: РУСИНСКО-СРПСКИ РЕЧНИК • Уредник: ЈУЛИЈАН РАМАЧ • ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ, Одсек за русинистику, Нови Сад – ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ РУСИНА, Нови Сад • Графички уредник: СЛАВКО САБО • Обим: 55,5 ШТ • Тираж: 1000 примерака • Штапмање завршено марта 2010. • Штапма: ШТАМПАРИЈА ВЛАДЕ АП ВОЈВОДИНЕ